ALEXANDRI IMOLENSIS I. V. D. CONSILIORVM LIBER QVINTVS.

[illegible]

LVGDVNI.

M. D. LVII.

Liber quintus Consiliorum clarissimi omniũ, & doctissimi iureconsulti domini Alexã. Tartagni Imolensis, recenter expunctorum, & ab infinitis propè mendis exactissimè repurgatorũ, [illegible] in iuris & sincere praxis studiosorum togatorúmque omnium gratiam, & vtilitatem in lucem editis marginique accommodatis, fœliciter incipit.

Epitome.

Per sententiam arbitrorum adiudicata villa cum omnimoda iurisdictio illustrissi. domi. Carolo ⁊ eius filijs legitimis ⁊ naturalibus ⁊ non vltra, ita quod non includantur nepotes, ⁊ casu adueniente ad communitatem regij ipso iure reuertatur, ⁊ sit de iurisdictio. ⁊ districtu regij ⁊ do. Carolus recognouit a duce do. Regij dictam villam sub inuestitura. ¶ Queritur primo si dicta communitas agit pro dicta villa contra dictos nobiles, an possint declinare iurisdictionem ducis. ¶ Secundo si dux non sit iudex quis possit esse iudex dictorum nobilium: ⁊ an ipsi possint causam alteri demandare, cum ipsi non recognoscant superiorem, ⁊ imperator cũ magna difficultate adiri potest. ¶ Tertio an inuestitura facta de dicta villa per domi. Ducẽ dictis nobilibus teneat propter verba in feudum antiquum. ¶ Quarto an verbum filiorum in sententia comprehendat feminas ita quod viuentibus filiabus domini Caroli conditio nondum extet.

Summarium.

3 ☞ Cognitio inter conuasallos nõ spectat ad dominum feudi, nisi litigetur de feudo tanquam de feudo. ⁊ nu. 15.
4 Dominium vel quasi non transit per sententiã nisi sequuta traditione.
5 Lex potest inducere fictionem, sed non minister legis.
8 Qualitas tribuens iurisdictionem imprimis debet constare, saltem summarie.
9 Iudex non potest cognoscere an sua sit iurisdictio, vbi causa iurisdictionis non potest separari a principali. Idem si aliquod commodum vltra iurisdictionis exercitium cederet iudici. ⁊ nu. 10.
14 Iudex potest esse in causa sua qui non recognoscit superiorem.
16 Masculinum non concipit femininum in sententijs ⁊ contractibus. ⁊ nu. 23.
17 Imperator potest derogare paci Constantie.
18 Rex potest alienare de publico in modico. et numero, 28. et. 30.
22 Clausule solite videntur de mente disponentis apponi.
24 Iurisdictio ad mulierem iure hereditario transire potest.
26 Clausula, iure antiqui feudi, quid operatur.
29 Duces, ⁊ similes possunt in terris suis derogare legi.
32 Causa iusta presumitur in principe tollente dominium.
34 Mors ciuilis quando equiparatur naturali.
35 Confirmatio ex certa scientia validat actum. Etiam in preiudicium iuris alterius. nu. 37.
38 Ius superueniens authori meo prodest mihi.
40 Dominus directus ⁊ vtilis potest quis esse respectu diuersorum.
42 Libellum presumptiue concludere sufficit: ⁊ debet illud presumptum allegari si est de facto proponentis: non alias.
44 Vasallus sine consensu domini potest subinfeudare, etiam si non possit compromittere.
46 Restitutio non datur in integrum aduersus prescriptionem propter impedimentum tertij: nisi eo reddito non soluendo.

Consilium. I.

Domini redemptoris inuocato suffragio, Põderatis his que in themate narrant, necnon scripturis de qbus in ipso fit mentio sup primo dubio, an si moueatur questio de dicta villa per agẽtes noĩe communitatis Regij cõtra ipsos nobiles, scz Magnificum domi. Georgiũ, ⁊ domi. Frãciscũ de Gonzaga coram prefato Duce Ferrarie, ⁊ Regij, possit per dictos nobiles declinari iurisdictio prefati Ducis, adeo qd eis inuitis non possit se de dicta causa intromittere. 1 † Videretur prima cõsideratione dicendum dictam causam pertinere ad cognitionem prefati Ducis: qr cum dicta villa sancti Thome recognoscatur in feudum per dictos nobiles a prefato domi. Duce, sequitur qd cognitio cause,[a] que vertitur super ipsa re feudali, spectat ad ipsum dominũ feudi. c. ex transmissa. ⁊ c. verũ. de foro competen. c. ceterum. ⁊ c. nouit. de iudi. Secũdo: quia cum villa ipsa dicatur posita in territorio Regij, presertim per ea que declarata fuerũt in. d. laudo lato per dictos episcopos, scz Mantue ⁊ Mutine, ⁊ questio vertat de ipsa villa tanq̃ de re que esse dicitur de omnimoda iurisdictione, ⁊ territorio ciuitatis Regij. 2 † ⁊ sic vertitur questio de iure reali, debet tractari causa in territorio, vbi res sita est. l. fi. C. vbi in rem actio. c. fi. ⁊ ibi no. de foro cõpeten. ⁊ posito qd esset dubiũ, an illa villa esset de territorio Regij, videtur qd in dubio teneant rei conuenti ibi cõparere corã preside Regij, q habebit summarie recognoscere de iurisdictione sua, ⁊ sic an sit de territorio Regij iuxta. l. ij. ff. si quis in ius voc. non ier. ⁊ in. l. si quis ex aliena. ff. de iudi. ⁊ per no. per Inno. ⁊ alios in. c. romana. §. cõtrahentes. de foro competen. in. vj. ⁊ per Cy. Bar. ⁊ alios in. l. prescriptione. C. si contra ius vel vti. pub. ⁊ per docto. in. c. super literis. de rescrip. ⁊ in capitu. preterea, de dila. cum simi. Preterea per pacem Constantie ciuitates Lombardie consecute fuerunt iurisdictionẽ in castris ⁊ villis suis in suo territorio existẽtibus: vt in tit. de pace Constant. inter quas ciuitates ibi expresse cõnumeratur Regium, ergo illa iurisdictio debet exerceri per eos q presunt ciuitati Regij. 3 † Tamẽ premissis nõ obstantibus contrariũ arbitror de iure verius esse, ꝑsertim ex infrascriptis, ⁊ primo qr licet prefatus Dux sit dominus feudi: tamen qr agitur questio inter alios quã inter vasallos ⁊ feudatarios suos, nõ debet dominus feudi esse iudex. nam cõitas Regij non habet neq; pretendit aliquod feudum a dicto Duce, ⁊ non agit communitas Regij ex causa feudi, ideo quamuis Dux cõcesserit dictã villam in feudum prefatis nobilibus, nõ debet causa hec agitari coram domino feudi, vt in. c. imperialẽ. §. preterea. si de feud. questio. §. pen. in tit. de prohibi. feud. alie. per Fede. ⁊ ibi not. c. j. de controuersi. inter vasal. ⁊ alium de benefi. ⁊ not. glo. doct. in dicto. c. ceterum. de iudic. ⁊ Ange. in. l. ij. circa medium. in versic. iij. fallit ⁊c. ff. si quis in ius voc. non ier. ⁊ clarius Io. de Imo. in. l. quidam consulebat. ff. de re iudi. in penul. col. in versi. vij. fallit ⁊c. Imo cum communitas Regij pretendit dictã inuestituram feudalem concessam nobilibus predictis a domino Duce non valere, ⁊ sic dictos nobiles non esse vasallos, non potest dici cognitionem spectare ad dominum Ducem, tanquam ad dominum feudi, vt est casus in. c. j. in princip. de inuestit. in mari. fac. sed quando duo essent vasalli vnius ⁊ eiusdem domini in diuersis feudis, adeo quod nõ esset dubium quod vterq; sit vasallus, sed vnus dicit quod alius occupat plusquam sibi concessum fuerit: tunc cognitio spectat ad dominũ feudi. d. §. preterea. cũ ibi not. ⁊ plene declarant docto. maxime Bal. in. d. c. j. de inuestit. in mari. fac. Non potest etiam dici quod iudex qui preest territorio Regij sit iudex in hac causa, in qua videtur agi iure reali iuxta dictam. l. fin. C. vbi in rem actio. cum simi. quia dico quod non constat de iure reali, ⁊ sic qd dominium vel quasi dicte ville sit acquisitum dicte communitati Regij, nisi quatenus dicit cõmunitas ipsa constare ex sententia dictorũ arbitratorum. 4 † sed ita est qd per sententiam [b] non transfertur dominiũ vel quasi, neq; possessio nisi subsecuta traditione. l. sciẽdum. §. si fundũ. qui satisd. cogã. l. nõ est mirũ. in fi. ff. de pig. act. no. gl. reputata fin. insti. d offi. ind. §. fi. no. Bar. ⁊ alij in. l. ex hoc iure. ff. de iust. ⁊ iur. qd

[a] ¶ Cause. Cur. in. trac. feu. par. vij. 3asi. eo. tra. par. xj.

[b] ¶ Sniam. Alle. l. pompo. §. si ius fu. col. iiij. de acq ren. pos. s. lib. ij. consi. xc. nu. 9. in d. l. traditionibus. vbi per oẽs ⁊ Ruge. de mora. nu. 27. Feli. c. venerabilis. col. x. de except.

est verū, siue tractemus de snia rei corporalis, siue ēt de snia iuris incorporalis adherētis rei corporali, vt sunt iura serui tutū predialiū, que adherent prediis, ⁊ iurisdictio que adhe ret castro seu territorio, ⁊ sic de similibus, ita no. Inno. ⁊ alij post eū in. c. cū nostris. de cōces. pb. ⁊ Bal. in. l. traditionib⁹. in vlti. col. C. de pact. in. l. j. in fi. C. cōia vtriusq̧ iudi. ⁊ Ang. in. l. iij. §. j. ff. de pub. ⁊ in. l. qui restituere. ff. de rei ven. ⁊ Lu. Ro. in. l. pōponius. §. si iussu. ff. de acqui. pos. facit. l. iij. §. da re. ff. de vsufr. ⁊ l. a quo fundus. ff. de dam. infec. ergo per di ctā sniam arbitroꝝ nō fuit trāslatū dñiū vel quasi dñiū, aut possessio vel quasi dicte ville in dictā cōitatē, cui nunq̄ tradi tio facta est. imo tpe laudi, ⁊ ante ⁊ post ipsa fuit ⁊ est apud alios ꝙ apud cōe Regij. Et qđ p adiudicationē factā ab ar bitro nō trāsferat dñiū, tenuit pcise Bal. in. l. fi. §. fi. ad fi. C. cōia de leg. ⁊ p hoc ptz nō obstare qđ i snia dictoꝝ arbitroꝝ dicat qđ post mortē illustri. d. Caroli de Conzaga, ⁊ suorū filioꝝ legitimoꝝ, ⁊ naturaliū, dicta villa libere ⁊ ipso iure re uertat cū oib⁹ suis ptinētijs ad cōe Regij, ⁊ omnimodo re uersa ⁊ incorporata esse intelligat: qꝛ dico qđ nō est in ptāte iudicis, ⁊ minus in potestate arbitri, vel arbitratoris facere qđ transferatur dñiū seu possessio sine traditione. d. l. non est 5 mirū. in fi. ⁊ l. traditionibus. C. de pac. † nā lz lex possit indu cere fictionē: tñ homo hoc non pōt. l. si forte. ff. de castren. pe. ⁊ no. Bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. in. j. q. prin. ⁊ ideo lz lex vel statutū possit inducere qđ ipso iure transferat dñiū, ⁊ possessio, absq̧ traditione, ⁊ sic qđ fingat res tradita vbi nō est. l. raptores. ⁊ ibi no. Bar. C. de epi. ⁊ cle. l. fi. C. đ sac. san. ece. cū si. tñ homo nō pōt hoc inducere aut fingere ꝙ res que nō est tradita. fingatur tradita nisi interueniat aliquis actus, quē lex habeat loco traditionis, iuxta. l. j. §. si iussum. ⁊ l. qđ meo. in prin. ⁊ §. si p vēditorē. ff. de acq. pos. ⁊ plene no. in. l. iij. i pn. e. ti. ⁊ in pposito declarat Ang. ⁊ Io. de Imo. in l. q vniuersas. §. j. ff. de acq. pos. ⁊ Ang. in. l. j. ff. de distra. pig. ⁊ Cy. ⁊ Bal. in. l. ea lege. C. de cdi. ob cau. ⁊ Bal. in. d. l. in tra ditionib⁹. in fi. ⁊ in. l. j. in. iij. col. C. si plu. vna sen. ⁊ Ang. i. l. lz C. de acq. pos. cū si. facit. l. nemo pōt. ff. de leg. j. nec pdictis ob stat si diceret qđ imo videm⁹ ex snia arbitri vel iudicis lata sup actiōe reali, puta sup dñio vel quasi pduci vtilē actionē in rē, vt legit ⁊ no. in. l. ne in arbitris. C. de arb. ⁊ p gl. magnā in. l. j. ⁊ ibi doc. C. de iudi. ⁊ p Bar. ⁊ alios in. l. miles. §. fi. ff. de 6 re iud. dū allegāt. l. nā ⁊ postea. §. fi. ff. de iureiu. † qꝛ rñdeo qđ qñ actor qui obtinuit in reali actiōe vult agere solū ex snia, ⁊ nō nititur ex traditione: tunc ex illa snia solū agere pōt ↄ eū cōtra quē lata est snia, sicut dicim⁹ in iuramēto iudiciali qđ equiparat snie. sed si nitatur ex snia ⁊ traditione seu posses sione: tūc pōt agere cōtra quēcunq̧, ⁊ quo ad quēcūq̧ cense tur habere ius dominij, seu saltē quasi dñij, vt pbatur in. d. l. nā ⁊ postea. §. fi. cōiuncta gl. ⁊ in. l. sed si possessor. in princ. cū gl. in ver. dandā. ⁊ in. §. fi. cū. l. seq. iūcta. l. ij. eo. tit. ergo cū di ctū laudum nō fuerit latū pro cōitate, nisi cum prefato dño Carolo, ⁊ de vlla traditione nō appareat, nō parit dictū effe 7 ctū dñij, vel quasi quo ad alias psonas. ¶ † Preterea id qđ habet in. d. l. ne in arbitris. pcedit in snia arbitri, sed nos lo quimur in arbitramēto: nā predicti assumpti elegerūt viam arbitratorū, vt ex snia seu declaratione eorū apparet, quo ca su arbitramētū non parit hmōi actionē, sed solū ex cōtractu cōpromissi pōt agi actione personali, vt declarat Bar. in. l. si societatē. §. arbitroꝝ. in. iij. col. ff. pro socio, ⁊ Inn. ⁊ alij in. c. quintauallis. de iureiur. ⁊ Sal. in. l. cū antea. C. de arbi. cū er go nō fuerit translatū dñiū neq̧ possessio vigore dicti laudi in dictā cōitatē Regij, non pōt agere cōe Regij corā pside territorij Regij actione reali ad dictā villā, asserēdo qđ vil la ipsa est in territorio spectāte iure dominij vel quasi ad cōe Regij: qꝛ non est verū qđ per dictū laudū pbetur illā villā esse de territorio ⁊ dñio Regij, ⁊ sic nec actio realis pōt intē tari aliquo modo cū effectu per dictā cōitatem corā preside Regij, aut corā alio: qꝛ nō fuit vnq̄ translatū dñiū vel pos sessio. ⁊ dato qđ in libello diceret esse trāslatū dñium in cōita tē, ⁊ ppterea velit dicere libellū esse attendendū quo ad co gnoscēdū quis futurus sit iudex, iuxta. l. cū quedā puella. §. 8 fi. ff. de iurisdi. om. iudi. tñ fm cōem opi. † qñ negatur quali tas, q̄ tribuit iurisdictionē, dz de illa saltē summarie in pri mis cōstare id qđ habet in. c. super literis. de rescri. ⁊ ibi not. doc. ⁊ c. si clericus. ⁊ ibi doc. maxime Ant. de but. ⁊ do. Abb. de fo. cōpe. ⁊ l. ij. §. sed si dubitat. ff. de iudi. ⁊ d. l. si qs ex alie na. ⁊ no. Inn. ⁊ Io. an. in. d. c. romana. §. cōtrahentes. ⁊ Inn. in. d. c. ceterū. ⁊ gl. magna in. c. j. de offi. deleg. in. vj. ⁊ Io. cal. in repe. c. de illis. in. iiij. q. de rap. ⁊ Ia. but. Bar. ⁊ Bal. in. d. l. prescriptione. ⁊ Bal. in. d. l. si qs ex aliena. ⁊ Pe. de anch. in repe. c. postulasti. in. j. q. de fo. cōpet. ⁊ in regula, ea q̄. in. vij. q.

Nec ob. d. l. cū quedā puella. §. fi. qꝛ ibi ad fundandā iurisdi ctionē nō requirebat veritas debiti in summa petita, sed suf ficiebat dubiū esse, ⁊ litē moueri sup illa summa. sed qñ actor non vult accedere ad domū rei, prout regulariter tenet. c. cū sit generale. de fo. cōpe. l. ij. C. de iuris. om. iud. sed vult dicere ꝙ res que petit actione reali est sita in territorio regino, ⁊ ꝙ reus q nō est de territorio regino dz respondere corā iudice [illegible] dicit esse snā in territorio regino: [illegible] cta. d. l. ij. C. de iurisdi. om. iudi. hoc aūt nō dicit cōstare p di ctū laudū [illegible] non efficit illa villa de dñio ⁊ territorio Regij, nō subsecuta aliter tra ditione, ⁊ dicta rñsio data ad. d. l. cū quedā puella. probatur aperte per dicta iura, ⁊ vltra hoc tradit. ita per Ant. de bu. in. c. si clericus. de fo. cōpe. ⁊ per Io. de Imo. in. l. quidā cōsu lebāt. in pe. col. de re iud. ⁊ in. c. sup literis. de rescri. circa vlt. col. ¶ Alia ratione etiā nō pōt dñs Dux, qui preest iurisdi 9 ctioni Regij cognoscere de dicta causa: † qꝛ lz vbi pōt sepa a rari[a] cā iurisdictionis a cā principali, possit iudex cognosce re an sua sit iurisdictio. d. l. si qs ex aliena. tñ vbi non pōt se parari cā iurisdictionis a cā principali: tūc nō pōt iudex co gnoscere an iurisdictio spectet ad eū: qꝛ esset iudex in cā pro pria, cōtra. l. j. C. ne qs in sua causa. ⁊ l. q iurisdictioni. ff. de iu risdi. om. iudi. ita signāter determinat Bal. in. c. j. §. fi. in. iiij. col. de phibita feu. alie. per Fede. vbi etiā ad hoc allegat no. per Inn. in. c. verū. de foro cōpe. ⁊ melius traditur per Inn. in. c. venerabili. de cēsi. ⁊ not. etiā Bal. in. l. qdā consulebāt. in addi. ff. de re iud. ⁊ ibi etiā Ang. ⁊ Io. de imo. in prin. vltime charte in qnta fallētia. ⁊ not. etiā Ang. in. l. ij. ff. si quis in ius voca. nō ierit. Sed ita est ꝙ causa iurisdictiōis nō pōt sepa rari a cā principali in casu nostro: qꝛ in causa principali in ef fectu deducitur ꝙ dominiū ⁊ omnis iurisdictio circa dictā villā pertinet ad cōitatē Regij. Cōfirmatur hoc per id qđ no. dicit Ant. de but. in. c. ceterū. de iudi. in. vj. col. in ver. dic 10 ergo ⁊c. † Ubi dixit ꝙ vbi aliqđ cōmodū vltra iurisdictiōis exercitiū applicatur iudicanti, vt qꝛ nō est dubiū de solo ex ercitio iurisdictionis, sed de pprietate alicui⁹ iuris, vel cau se deferētis iurisdictionē, tūc ppter dubiū iurisdictionis nō cognoscet iudex an sua sit iurisdictio. allegat. l. de iure. ⁊ qđ ibi no. ff. ad municipa. ⁊ p hoc etiā allegat no. per Inn. in. c. 11 ex parte. el. j. de vb. sig. † vbi dicit ꝙ nō cognoscit an sit iudex qñ quis dicit se esse exemptum, ⁊ ipse dicit eū esse subiectum. Alia insuper ratione nō spectat cognitio ad eū qui preest iu risdictioni Regij: qꝛ prefati nobiles dicūt dictā villam esse sub dñio ⁊ iurisdictione ac territorio ipsorū nobiliū, ⁊ p con sequēs posito qđ rōne loci ⁊ territorij vbi sita est res de qua vertitur cōtrouersia, deberet cā tractari corā illo qui preest illi loco ⁊ territorio in quo sita est res de qua vertit questio: sequeret qđ deberet causa ita tractari corā iudice, qui preest dicto territorio dictorum dñorū, sicut corā eo qui preest ter ritorio Regij, per ea que signāter tradunt per Hosti. ⁊ Io. 12 an. in. c. sane. de fo. cōpe. nam tex. † ibi dicit qđ si inter duos episcopos diuersarū prouinciarū est contētio de aliqua re, ⁊ vnus ex illis epis subest vni archiepo, ⁊ alius eps subest al teri archiepo, dz esse iudex ille archieps in cuius puincia est res, de qua vertit q̄stio inter illos episcopos. Modo que runt ibi Hosti. ⁊ Io. an. quid si non est certum de limitibus dictarū duarum prouinciarū, ⁊ sic nō est bene certum in qua prouincia sit posita illa res: respondent ꝙ vterq̧ archiepi scop⁹ debet causam audire vel cōmittere. argu. c. cum illorū. §. si vero claustralis. de sent. ex cō. vel recurretur ad papam, qui cōmittat. c. ij. de offi. dele. ⁊ pro hoc vltimo remedio ad ducit Io. an. ibi rationē, scz ne alias cōtingat qđ illi duo ar chiepiscopi sint iudices in causa propria. tñ Ant. de But. in d. c. sane videt impugnare rationē Io. an. qꝛ nō per hoc de bet impediri cognoscere de dicta cā: qꝛ cum cā principalis pertineret ad ipsos iudices, dato ꝙ id de quo incidenter co gnoscitur nō spectaret ad iudicē. s. an res petita sit sita sub iurisdictione sua, nō impediunt cognoscere de ipsa iurisdi ctione, per no. per Inn. in. d. c. super literis. in gl. magna, ad fi. ⁊ sic videt residere cū prima opi. posita per Host, ⁊ Io. an. s. ꝙ ambo sint iudices. hoc cōfirmo p Ang. in. l. ex quacūq̧. 13 ff. si qs in ius voca. nō ier. in. iiij. col. in ver. viij. fallit ⁊c. † vbi dicit ꝙ si inter duos iudices est cōtētio de iurisdictiōe: quia vnusqsq̧ dicit eā ad se pertinere si sunt ordinarij, cognoscet superior amborū: si sunt delegati, cognoscet delegās vel ipsi ambo delegati simul, aut arbitri a partib⁹ eligent. allegat id qđ habet in. d. l. de iure. ff. ad muni. ⁊ in. c. pastoralis. in pn. de 14 rescrip. † ⁊ hoc precipue procedere videt cū presupponat di ctos nobiles nullū superiorē recognoscere, quo casu etiā in causa

a ¶ Separi. Bal. cōsil. cliij. lib. iij. Ange. Alex. l. ij. si quis in ius vo ca. non ie. Feli. c. ceterum. colū. v. de iudi.

causa sua tales possunt esse iudices, per id qd' habetur in l. et hoc tyberius. ff. de here. insti. et in l. primo. et ibi hoc no. Bar. ff. de his que in testa. dele. et no. Cy. Bar. et alij in l. j. C. ne qs in sua causa. et Bal. in l. ij. C. de sen. que sine cer. quati. et Canoniste in c. cu venissent. et in c. nouit. de iudi. et in c. nosti. de ele. faciut no. p Bar. in l. hostes. ff. de cap. et in l. j. §. de qua re. cu si. ff. de postu. magis tu adhereo alijs superiorib' fundamentis, que meo iudicio adhuc tutiora sunt. Oporteret etia vt rone rei posset ca tractari cora magistratu Regij q̃ ɔstaret dicta cõditione de qua in laudo euenisse. l. mortuu esse prefatu dnm Carolu, et ei' filios legitimos et naturales. l. ita stipu tus. ver. nec ante. et l. hoc iure. et l. q rome. §. augerius. ff. de v. obl. bene facit no. per Bar. in l. lei' qui delatore per illu tex. ff. de iure fis. et in l. stipulatio. §. et hz. ff. de ope. no. nun. cu suis cõcordatijs. Circa qd' vltimu nõ puto opus esse aliter insiste re, psertim stantib' alijs superi' dictis, qbus principaliter adhereo. Et p hec apparet esse rñsum ad ea que in cõtrarium

15 adducta fuerut: na nõ obst. † qd' dns feudi dz cognoscere de ca feudi: qz id veru est qn questio verteret inter duos vasallos eiusde dni, adeo qd' nõ esset dubiu qd' vterq; esset vasall' et feudu aliqd retines, et fundamentu principalis intetionis actoris esset in hoc. s. qd' res esset feudalis: als secus, vt plene no. in. d. c. ceteru. et dixi supra. cu ergo in casu nostro non sit questio inter duos vasallos. nec cõitas Regij fundet intetio nem sua principale in hoc. s. qd' res ista sit feudalis: imo negat ɔcessione hmõi in feudu fieri potuisse per dictu dnm duce: per ɔns hoc casu agit de pprio interesse ducis: ideo ad eu nõ pertinet cu effectu iurisdictio huius cause, vt pbat in c. j. de inuesti. in mari. fac. Non ob. q̃ ratione loci et territorij in quo sita est res de qua vertit questio debeat causa agi corã eo q preest territorio Regino: qz rñdetur negando qd' dicta villa vnq̃ fuerit effecta de territorio Regij saltem quia nunq̃ fuit facta executio dicti laudi interueniente traditiõe seu apprehẽsione, possessionis vel quasi prout requirebat, vt dixi. s. vbi etiã alias rñsiones dedi. Nõ ob. qd' per pacẽ Constantie ciuitates Lõbardie ɔsecute fuerut iurisdi. in castris et villis suis in suo territorio existetib', inter quas ciuitates cõnumerat Regiu: qz rñdeo qd' negat qd' per pacẽ Constantie vel aliter appareat dictã villã tuc fuisse de territorio ciuitatis Regij, et in dicta cõstitutione pacis Cõstãtie solu cõcedit dictis ciuitatib' iurisdictio, q̃ hactenus habuerãt cu his que ab antiquo exercuerut, vt ptz in illa cõstitutiõe iuxta prin. sed nõ credit pbari posse qd' tpe dicte pacis Cõstãtie vel ali ciuitas Regij habuerit vsum iurisdictionis dicte ville, et ita qd' plus est nõ apparet qd' ex postfacto fuerit dicte villa efficaciter effecta de territorio Regino, saltẽ nõ apprehẽsa dicta possessione vel quasi. itẽ rñdeo qd' vbi non põt separari cã iurisdictionis a cã principali, vt in casu nostro: tuc non põt iudex cognoscere an iurisdictio spectet ad eu, vt superius dictu fuit. Ex pdictis apparet qd' iurisdictio dicte cause nõ spectat ad pfatu duce, seu ad eos q presunt ciuitati Regij, sed poti' ad imperatorẽ qui cãm cõmittat, iuxta not. p doc. in. d. c. sane. de fo. compe. cu alijs. s. ad hoc alleg. Et ex pmissis ptz clare multiplex rñsio ad oĩa que in cõtrariu etiã p dnm cõsultorẽ partis aduerse adducta sunt. Nunc videndu est circa merita negotij principalis, in quo videret fortasse primo dõm qd' dicta cõitas Regij ius habeat ad dictam villã sancti Thome vigore dicti laudi. si enim pbat de morte pfati illust. dni Caroli de Gozaga, et eius filior masculor, euenit casus quo dicti arbitri declararut et voluerut dictam villã pertinere, et reuerti ad cõitatẽ et territoriu Regij, et nõ

16 videt q̃ obstet filie femine prefati dni Caroli: † qz in his que sunt stricti iuris, vt sunt cõtractus, et sñie, l. ɔ quid astringẽde. ff. de ver. ob. l. iij. §. idẽ scribit. ff. de pe. l. j. C. si plu. vna senten. masculinu nõ cõcipit [a] femininu. vt not. Guido. de suza. in l. quicũq;. de ser. fugi. et Arch. xvij. q. iiij. in c. si qs suadente. et Jo. de Jmo. in l. si ita scriptu sit filiab'. ff. de leg. ij. et in c. potuit. ad fi. de loca. facit. l. veteribus. cu si. ff. de pact. et quod no. Cy. in l. si libertinu. C. de interdi. mat. nec ad dictas feminas videt qd' possit transire iurisdictio dicte ville, per id qd' habet in l. femine. ff. de reg. iur. l. cum pretor. versi. moribus. ff. de iudi. cu simi. Nec videtur qd' habeat obstare cõcessio facta in feudu de dicta villa per prefatu Ducẽ: qz non videtur qd' potuerit prefatus Dux qui est inferior imperatore auferre sine cã dictã iurisdictionẽ, que vel per pacẽ Constantie cõpetebat dicte cõitati Regij, vel saltẽ vigore dicti laudi. l. toties. in fi. ff. de pollicita. l. si priuat'. ff. qui et a quibus. et notat doc. in l. antiochensiu. ff. de priuileg. credi. in l. si. C. si contra ius vel vtili. publ. et in c. que in ecclesiaru. de cõsti. et in c. cõstitutus. de relig. domi. cum si. Preterea dicti nobiles fuerunt

inuestiti a pfato Duce de dicta villa, tãq; de feudo antiquo ipsoru nobiliu, et tñ veritas est vt credit qd' dicta villa hactenus nunq̃ fuerat cõcessa in feudu saltẽ aliquibus de Gonzaga, presertim maioribus seu ascendentibus dictoru nobiliu: et sic fuit feudu nouum, iuxta id qd' habetur in c. j. de gradi. succes. in feu. et in c. j. de natura succes. feu. et in c. j. de fratri. de nouo benefic. inuesti. ergo falsa cã non dz vitiare dictã cõcessionẽ et inuestiturã. ar. l. cu vero. §. subuetu. ff. de fideicom. liber. et l. j. §. hec verba. ff. ne vis fiat ei. c. super literis. de resc. Premissis tñ non obstãtibus, sentio contrarium in casu

17 b proposito esse de iure verius. † qz imperator nõ obstãte pace Cõstãtie[b] potuit dicto illustrissimo duci cõferre iurisdictionem territorij Regini, eo modo quo fecit et put in dicta inuestitura feudali asserit, vt specifice determinat Bald. in c. j. in prin. de natu. feu. quẽ ibi Modern sequũtur. et Bal. in l. q se patris. C. vn liberi. in antepe. et pen. col. in versic. hoc sciãs. et Bal. in addi. Spe. in ti. de iuris. om. iud. in j. col. in ver. potestas terrarum. facit qd' notat Bart. in l. hostes. in j. q. ff. de capt. Itẽ prefatus Dux potuit vnã ex villis dicti Ducatus alteri sine fraude in feudu cõcedere. c. j. §. j. cu seq. in tit. quali ter olim feudu pote. alie. et in c. j. §. sed et tres. in tit. per quos fiat inuesti. et in c. beneficiu. in tit. si de feu. fue. cõtro. inter do. et agna. c. j. §. similiter. de lege Corra. c. imperialẽ. §. illud. de pbib. feu. alie. per Fed. et plene notat in c. j. §. preterea. de capitu. Corra. bene faciut no. per Bart. in l. phibere. §. plane.

18 ff. qd' vi aut clã. vbi per illu tex. dicit † qd' res publice possent cõcedi ab eo cui princeps cõcessit, et pp̃ter hoc querit de validitate alienatiõis, q̃ faceret rex, et dicit qd' valet nisi in magnam diminutionẽ regalis iurisdictiõis facta esset, p id qd' habet in c. intellecto. de iureiur. et in c. abbate sane. de re iudi. in vj. sed dictus Dux cõcessit prefatis nobilibus dictã villã in feudu, saluo semper et reseruato directo dominio et iure sacri Romani imperij, et prefati dni ducis in dicta villa, vt expresse cõtinet in dicta inuestit. ergo nõ tendebat in magnã diminutionẽ iurisdictiõis dicti ducat', presertim cu sit res modica habito respectu ad dictu ducatum, et sic nõ videtur qd' quo ad vtile dominium hoc modo transferendu impediatur Dux dictã concessionem in feudum facere, vt etiam vult Ang. in. d. l. phibere. et ideo principaliter reges, Duces, et comites cõnumerantur inter illos qui possunt in feudu concedere. c. j. in princ. qui feu. da. pos. c. j. qs dicat Dux, marchio,

19 comes. † Accedit qd' not. Inno. in. d. c. intellecto. quem ibi omnes sequuntur ibi volunt qd' licet rex alienare non possit in preiudiciu regni, vt ibi: tñ nõ intelligitur prohibitus, nisi quado grane infertur preiudiciu regno. secus si quid modi-

c cum[c] donaret, vel alienaret, per id qd' habetur in c. ij. de do. cum simi. Sed transferre dictu vtile dominiu ville predicte in tanto ducatu, non põt dici graue preiudiciu, arg. eius qd' habet. xvj. q. ij. terrulis. accedit etiã id qd' no. Bal. in prin. ff. in iij. col. in ver. itẽ no. qd' hoc est cõe ius oĩum regu c. et in

20 l. j. in fin. C. vnde cog. † vbi aperte presupponit qd' rex possit aliquã particulam sue iurisdictionis regni alteri quo ad vtile ius in feudu cõcedere. Confirmantur predicta, qz stãte qd' valuerit concessio facta prefato duci per Imperatorẽ de dicto ducatu Regij cu omnibus suis pertinetijs: sequitur q̃ iurisdictio tpe inuestiture dictoru nobiliu, et post non dicebatur esse apud cõe seu populum Regij, sed esse apud superiorem ipsius ciuitatis Regine, seu suos magistratus. vt dicit Inn. in c. cu accessissent. de consti. circa mediu. et no. Jaco. de bel. in aut. de defen. ciui. §. j. in. iij. q. et Bal. in c. j. in ij. col. in tit. si de inuestitu. inter domi. et vas. lis oria. et in l. oẽs populi. in ij. col. ff. de iusti. et iur. et Bal. in c. bone. el. ij. in v. col. de postula. pcla. et pbat in l. pupillus. §. territoriu. ff. de verb. fig. ergo si iurisdictio non erat apud populu seu cõitatẽ Regij, non põt dicta communitas cõqueri qd' per dictam inuestiturã sibi sit ablata iurisdictio dicte ville. Qd' etiã iurisdictio nõ esset apud cõitatem Regij, patet, qz vt narrat in thematte, iam sunt anni ducenti vel circa qd' cõmunitas non est vsa iurisdictione, sed principes q illi prefuerut, et sic prescriptione, et nõ vsu cecidit a iurisdictione. l. viros. C. de diuer. offi. li. xij. c. cu contingat. et ibi plene no. de foro cõpe. c. n. de offi. archi. c. irrefragabili. §. j. de offi. or. cu si. Et nõ releuat si dicere tur q̃ Dux per dictã inuestiturã facta dictis nobilibus nõ intellexit derogare iuri acgredo ex dicto laudo cõtingente casu mortis prefati dni Caroli et filioru, qz hoc dicere derisoriu esset, cu specifice in. d. inuestitura fiat mẽtio de dicto laudo et ei' effectu. et lz quidã celeberrimus dns cõsultor videat cõsuluisse cõtrarium, et ad hoc respondeat qd' istam clausulã cõtinentem mẽtionẽ dicti laudi apposuerut tabelliones seu cancellarij ex capite suo, et nõ ex mẽte ducis: sicut in simili di

Margin notes:

[a] [struck out]

[b] [struck out]

[c] Modicu. j. e. ɔsi. xxiiij. nu. 22. And. iser. de pro bi. feudi aliena. p Fed. col. xvij. in vsi. feu. Alb. in j. cõstit. ff. Mart. laudẽ. tract. de princip. §. lxxxij. Jaco. de sancto Geor. tract. feu. ver. in feudu. co. pe. Jas. l. fi. de cõ sti. col. lvj. col. ij. l. j. Sozi. ɔsi. vij. li. iij. Bertr. cõsi. lxxxvj. li. iij. Ay mo. ɔsi. liiij. 5 di cas q̃ et in modico non põt expropriare vt tradit Bal. in pre lud. feudo. colu. viij. ver. expedita. et ibi pposi. co. ix. ppo. in c. ego Ludo. dist. lxiij. Alex. j. eo. consi. xxiiij. n. 22. imo. ff. de verb. ob. ad fi. rub. dixi in cõ su. paris. §. j. glo. iij. nu. 23. §. ij. gl. iiij. n. 17.

it Bar.in.l.j.ff.de iure codi.in.vj.q.ꝛ Ant.de bu.in.c.qnta uallis.de iurein.que responsio nõ fuit graui consultori cõue niẽs:†qꝛ doc.preallegati loquunt in clausula codicillari, q̃ plerũq; ex cõsuetudine notarioꝝ apponitur in testamẽtis,ꝛ in cl'a consueta:qꝛ in cõpromissis renunciat reductioni ad arbitriũ boni viri,nã ille sunt clausule cões q̃ cõuenire pos sunt qbuslibet testamẽtis,ꝛ cõpromissis.Sʒ qd̃ in inuestitu ris feudorũ fiat mẽtio de vno particulari laudo pri⁹ lato su per illa re feudali,ꝛ illi laudo derogeṫ,hec nõ est cl'a consue ta.ꝛ cõis ad oẽs inuestituras feudi,ꝛ sic nõ bene infertur ex longe diuersis.l.fi.ff.de calum.l.inter stipulãtẽ.§.sacrã.ver.
22 sʒ hec dissimilia.ff.de vb.obli.†qnimo,vt dicit Joã.de imo. in.l.filio preterito.in.xv.col.ff.de iure codi.ꝛ in.d.c.qntaual lis.circa antepe.chartã.vṙ qd̃ etiam in casibus in quibus lo quitur Bar.in.d.l.j.ff.de iure codi.ꝛ Ant.de bu.in.d.c.qnta uallis.qñ reperiuntur in instrõ dicte clausule consuete p̃su munt apposite de mẽte testatoris,seu cõtrahẽtium vt sonat instrm per id qd̃ habeṫ in.l.cũ precib⁹.C.de proba.ꝛ.l.labeo. ff.de sup.leg.ꝛ per id qd̃ habeṫ in.l.qd̃ si nolit.§.qui assidua. ff.de edil.edict.ꝛ in.l.si prius.§.recte placuit.ff.de aqua plu. arc.ꝛ in.l.fi.in fi.ꝛ qd̃ ibi Bal.C.de fideius.cũ si.Preterea di ctis nobilib⁹ parũ,imo nihil põt obesse dictũ cõpromissum ꝛ laudũ:cũ non fuerit facta vlla executio nec traditio ipsius ville dicte cõmunitati,ꝛ sic dñiũ vel quasi non fuit acquisitũ dicte ville,vt dixi in primo dubio ṗncipali,ꝛ sic nulla actio realis exercenda ↄ dictos nobiles potuit esse cõtra tertium acquisita dicte cõmunitati.sed si experiri velit cõitas solum põt hoc facere ↄ heredes dñi Caroli,agẽdo ex compromisso ꝛ laudo cõtra eũ cũ quo factũ est cõpromissum,ꝛ contra eius heredes,vt in primo dubio deduxi.¶ Per predicta ptʒ re sponsio ad ea que in contrariũ adducebantur,ad que etiam specialius põt rñderi:ꝛ primo nõ obstat dum dicebaṫ qd̃ in contractibus ꝛ similib⁹ masculinũ nõ concipit femininũ , ꝛ ꝓpterea applone filiorum dñi Caroli de quibus fit mentio in dicto laudo,nõ veniũt femine:qꝛ rñdeo ꝙ posito ꝙ istud esset verũ,tñ cũ dicti nobiles habeãt cãm ꝛ titulũ feudi a pre fato dño duce Regij,ꝛ talis titulus eis suffragaṫ,ꝛ concedi potuit,vt.s̃.deductum est.Plus etiã attentari posset qd̃ in casu predicto masculinũ cõcipiat femininũ,vt est de mente Archi.in.d.c.si qs suadẽte.xvij.q.iiij.in.ij.col.in versi.si aũt
23 sunt v̇ba iudicis ꝛc.†vbi voluit qd̃ in verbis iudicis mascu linũ cõcipit femininũ:ergo idẽ in verbis arbitri qui equipa raṫ iudici.l.j.ff.de arbi.ꝙ ꝛ mens Archi.in loco preallegato fuerit ꝙ in v̇bis iudicis masculinũ ↄcipiat femininũ,voluit etiã Jo.de imo.in.l.si ita sit scriptũ filiab⁹.de leg.ij.licet ipse ibi conetur tenere ↄtrariũ in iudice sentẽtiãte cũ sñia sit stri cti iuris,sicut ↄtractus,vt est dictũ.Tamen Bar.in.l.j.ff.de verb.sig.sentit vt etiam fatetur ipsemet Joã.de imo.in.d.l.si
a ita sit scriptũ.ꝙ in ↄctib⁹ eodẽ modo masculinũ cõcipiat[a] fe mininũ,sicut in testamẽtis.ꝛ hoc etiã expressius voluit Sali. in.l.ij.in.xvij.q.C.de iur.emphy.ꝛ Dñic⁹ de san.Gemi.in.c. gñali.de elec.in.vj.ꝛ Ang.in ↄsi.cxviij.inci.Quia ꝓnepte ꝛc. Põderatis v̇bis thematis,ꝛ sic grauiores sunt authorita tes tantoꝝ patrũ,q hanc rẽ tenuerũt:ideo eis magis deferẽ dũ est.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de testi.c.in nostra.d testa.magis tñ adhereo priori rñsioni.Et p predicta ptʒ etiã nõ obstare dũ dicebatur,ꝙ iurisdictio nõ põt trãsire ad filias dñi Caroli
24 †ad qd̃ ẽt põt aliter rñderi,qd̃ illud qd̃ dr iurisdictionẽ non
b posse trãsire ad feminas,fallit,qñ mulier[b] succedit iure here ditario in h̃ditate,in qua sit aliqua iurisdictio,qꝛ tũc femi na talẽ iurisdictionẽ exercere põt.c.dilecti.de arbi.ꝛ ibi hoc no.Hosti.ꝛ alij post eũ.ꝛ ꝓbaṫ.xij.q.ij.cũ deuotissimã.ꝛ not. doc.in.c.dilecta.de maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.significauit.de rescr.cũ si.Nec p̃dictis ob.etiã qd̃ p̃fatus dñs cõsultor dicit v̇ba dicti laudi debere intelligi de filijs masculis,nõ de feminis:qꝛ in feudis nõ succedũt filie femine.c.j.§.hoc aũt notãdũ.in tit.q feu.da.pos.ꝛ in.c.j.de suc.feu.nisi actũ esset qd̃ femine cõpre hẽderenṫ,vt ibi:qꝛ cũ supportatiõe hic bon⁹ vir fallit in ꝓ posito:nã est bñ verũ ꝙ appellatione filiorũ nobiliũ de Gon zaga inuestitorũ de feudo iuxta inuestiturã suã nõ veniũt fe mine,sed nos de hoc nõ q̃rimus,sʒ de v̇bis laudi in quo nul la fit mẽtio qd̃ dicta villa esset ↄcessa in feudũ dño Carolo ꝓ se ꝛ filijs.¶ Nõ ob.etiã dũ dicebaṫ ꝙ nõ potuit dñs dux Fer rarie,q est inferior supremo ṗncipe,auferre ius dicte ville ac qsitũ dicte cõitati Regij p pacẽ Cõstantie iuxta id qd̃ hr̃ in
25 d.l.toties.cũ si.†qꝛ rñdeo ꝙ iperator q semp retinuit ius su perioritatis in.d.ciuitate Regij,ꝛ in.d.villa,potuit non ob stãte pace ↄstãtie ↄcedere ducatũ Regij cũ suis ꝑtinẽtijs p̃ fato dño duci,vt clare decidit Bal.ꝛ mod.in.d.c.j.de natura feu.ꝛ in.d.l.q se patris.cũ cõcor.s̃.alle.vbi rñdet ad pacẽ Cõ

a ¶ [illegible]
b ¶ Mulier.ang. i.l.ṗnceps.de le gib.l.cu ptor.§.j. de iudic.l.ij.vbi deci.de reg.iu.j. eo.cõsi.xxiiij.nu. 12.Paris tract. syndic.fo.28.
c ¶ Paterni.ple ne dixi in consu. paris.§.v.nume. 84.vltra q̃ adde Alci.tract.pre sum.xxviij.n.4.
d ¶ Locũ.Bar.l. exẽplo.ad fin.C. de ꝓba.l.ea lege. C.de ↄdi.ob cau. in.l.pen.ꝛ fin.C. de dona.inter vi rum ꝛ vxo.

stãtie,ꝛ nõ obst.id qd̃ habeṫ in.d.l.toties.qꝛ loquiṫ in inferio re a pricipe volẽte auferre tibi id qd̃ ad te pleno iure specta bat,ꝛ nõ ad eũ.itẽ vt dicũt Bal.ꝛ moder.in.d.c.j.de natura feudi.q̃uis pax Cõstãtie facta fuerit ꝑpetuo,attamẽ obliga tiones versus ciuitates Lõbardie fuerũt limitate ad annos triginta,vt in.d.tit.de pace Cõstã.versus fi.ideo dicũt qd̃ si iperator mihi ↄcederet aliqd̃ castrũ alicui⁹ ciuitatis Lõbar die,posset,qꝛ ois iurisdictio ꝛ ois district⁹ est apud principẽ, ꝛ stãte qd̃ valuerit ꝓut valuit cõcessio Ducat⁹ Regij facta ꝑ imperatorẽ dicto dño Duci.resultat qd̃ dñs Dux potuit infeudare dictã villã p̃fatis nobilib⁹,vt.s̃.fuit deductũ.Nõ obstat etiã dum dicebaṫ ꝙ falsa cã fuit inserta in dicta inue stitura,dũ fuerunt inuestiti dicti nobiles tãq̃ de feudo anti
26 quo.†Qꝛ rñdeo qd̃ prefatus Dux ꝛ dicti nobiles nõ ꝓcesse rũt ad dictã inuestiturã ex aliqua falsa ꝛ erronea causa,imo princeps ex certa sciẽtia id fecit,vt in inuestitura ipsa asseri tur,sʒ voluerũt eo qꝛ inter eos ita ↄuentũ erat qd̃ dicta inue stitura sortireṫ naturã antiqui feudi,vt efficacior esset,q̃uis sciant hãc villã nõ fuisse maiorib⁹ suis nunq̃ in feudũ con cessam,hoc ꝓbaṫ per id qd̃ notabiliter determinat Bald.in c.j.de alie.feu.pa.vbi dixit ꝙ si rex cõcedit mihi castrũ noĩe ꝛ iure antiq feudi possidẽdũ,qñ lʒ sit feudũ nouũ,tñ assumit
c sibi qualitates feudi paterni,[c] per id qd̃ habeṫ in.l.qcũq; de sertũ.C.de omni agro deser.li.x.ꝛ ideo poterit alienari in ꝓ ximos agnatos,iuxta id qd̃ habeṫ in.d.c.j.de aliena.feu.pa. qd̃ dicit esse notandũ.ꝛ hoc idẽ voluit ante eũ Jac.ardizo.in summa sua feudoꝝ,in tit.nouũ nõ paternũ,in rubricella pri ma.facit.l.si alie.§.fi.ꝛ.l.senatus.§.mortis.ff.de don.cã mor.ꝛ qd̃ no.Bal.in.c.j.in pe.vel antepe.col.in tit.an agna.vel fil.ꝛ ꝑ Old.in cõsi.clxxviij.incip.factũ tale est,quidã nobilis ꝛc.ꝛ per Pau.de ca.in cõsi.cliiij.incip.In Christi noĩe ꝙ istud
27 feudũ ꝛc.† Preterea etiã posito qd̃ illud fuisset expressum ꝑ modũ cause,ꝛ qd̃ cã illa fuisset falsa,tñ non redderet per hoc cõtractũ ipso iure nullũ.l.si diuortio.ꝛ ibi no.Bar.ff.de ver. obl.ꝛ.l.damus.ff.de cõdi.indeb.ꝛ declarat Bar.in.l.demon stratio falsa.§.j.in.vj.q.ff.de cõdi.ꝛ demõ.vbi distinguit,aut cã illa falsa non erat obligatoria,dato qd̃ fuisset vera,ꝛ tunc non vitiat,sed si qd ꝓpterea solutũ seu datũ est ꝑ errorẽ,põt ille qui dedit repetere,alias nõ,vt.d.l.dam⁹.ꝛ sic apparet ꝙ nullo casu põt cõitas Regij a qua dicta inuestitura nõ ꝓces sit se fundare in dicta falsitate cause.bñ facit qd̃ not.Bar.in l.ij.ff.de except.rei iudi.dũ queriṫ,an qs possit opponere de iure tertij dũ allegat no.ꝑ gl.in.l.ij.ff.si ager vec.vel emphy. peta.ꝛ etiã dum allegat.l.q liberis.§.testamento.ff.de bono. pos.ẽm tab.ꝛ.l.si quis emptionis.C.de prescri.xxx.ann.Nõ ob.etiã predictis si dicaṫ,qd̃ sicut legatus de latere non põt cõcedere castra pertinẽtia ad ecclesiã Romanam,vt inquit Bar.in.d.l.ꝓhibere.§.plane.ꝛ Bal.in.l.j.§.initio.in.iiij.col. cũ si.ff.de offi.prefec.ꝛ ita nec debuit posse p̃fatus dñs Dux cõcedere dictã villã prefatis nobilibus,auferẽdo eam dicte cõmunitati Regij,ꝛ in hoc videtur facere magnũ fundamẽ
28 tũ prefat⁹ dñs cõsultor.† Quia rñdeo qd̃ imo duces,reges, ꝛ sil'es possunt cõcedere aliq̃ villam vel similem rem,saltem qñ nõ fit in magnã diminutionẽ iurisdictionis,vt per Bar. in.d.§.plane.ꝛ per Inno.ꝛ alios in.d.c.intellecto.ꝛ precipue qñ cõceditur in feudũ,vt in casu nostro,per ea que plene no. in.d.c.j.§.p̃terea.de capit.Corra.ꝛ pleni⁹ dixi.s̃.¶ Preter ea dicta iurisdictio nõ erat apud cõmunitatẽ Regij,vt su pra fuit ostẽsum,vnde non põt dicta cõitas conqueri ꝙ sibi fuerit ablata iurisdictio.insuper dico qd̃ non est bona cõpa
29 ratio de legato de latere ad istos duces vel reges,†qꝛ isti du
d ces,reges,ꝛ sil'es tenẽt locũ[d] imperatoris in terris suis,ꝛ le gi derogare possunt,vt ꝑ Jo.an.i addi.Spe.in tit.de instr. edi.§.porro.in addi.inci.hec substitutio ꝛc.in fi.ꝛ Old.in ↄsi. ccxxxj.inci.vt eius de quo queriṫ ꝛc.ꝛ specifice Pau.de ca.in cõsi.cxxv.incip.Super primo dubio videṫ dicẽdũ ꝛc.in.iiij.
30 col.facit istã differẽtiã dicẽs† qd̃ licet legatus de latere,ꝛ si miles inferiores nõ possint vti clausula,nõ obstãte lege,ꝛ sic non possint derogare legi.vt in.c.fi.de here.in.vj.ꝛ habeṫ in cle.ne Romani.de elec.tñ dicit hoc esse verũ in inferiore ma gistratu,q haberet officiũ tꝑale non perpetuũ,vel si haberet perpetuũ,esset ecclesiasticũ,vt est eps qui magis astringitur canonibus.xxv.q.ij.c.institutionis.quã principes seculares legibus.l.omnes populi.cũ ibi no.de iusti.ꝛ iure.si vero ha bent officiũ perpetuũ ꝛ non tẽporale,ꝛ tunc in suo territorio loco principis,vt ẽm eum sunt reges,duces,comites ꝛ simi les sicut videmus in populis,quorũ non debet esse maior au thoritas:cũ nõ sint digniores:imo nec tam digni,ꝛ tñ in suo territorio possunt facere sua statuta derogatoria iuri cõi,vt d.l.oẽs populi.cum ibi not.ꝛ multo fortius debẽt posse spe

cialem

cialem cõcessionẽ contra ius facere,allegat in argumentũ ea
que notantur per Host.in summa qui fi.sint legi.in pe.col.in
ver.quid si imperator.⁊ huius sñie fuit etiã Lud.Ro.in suo
cõsi.lix.incip.Ad discutiẽdã veritatẽ ⁊c.in qnto ⁊ sexto du-
bio.facit qd notat Bal.i.l.receptitia.in.j.col.C.de cõsti.pec.
vbi dicit qd comes in suo comitatu magis assimilat̃ princi-
pi ꝙ presidi.⁊ idẽ notat Bal.in.l.exẽplo.in pen.q.C.de ꝓba.
⁊ in prin.ff.in.iij.col.⁊ dt expresse Bal.in aut.hoc ampli⁹.cir
30 ca mediũ.C.de fideic.† qd rex in regno suo est lex animata:⁊
põt derogare legi cõi,⁊ ꝑdictã differẽtiã inter legatũ ⁊ ducẽ
seu regẽ,facit etiã expresse Jac.alua.in.c.j.in vlt.col.princi-
pij in ti.q feu.da.pos.vbi expsse cõcludit qd rex põt infeuda
re aliqua bona regni sui qñ per talẽ infeudationẽ non fieret
magna diminutio regalis iurisdictiõis per no.p Bar.in.d.
§.plane.sec⁹ aũt dicit esse i legato de latere:q2 nõ põt aliquo
modo infeudare res eccl'iarũ sue legationis nisi sit hoc sibi
cõcessum.allegat no.p Archi.xxv.q.ij.in.c.de ecclesiasticis.
¶ Denicꝫ ea que allegant̃ per dñm cõsultorẽ,dũ dicit ꝙ ꝓn
ceps põt iura alteri⁹tollere ⁊ diminuere iuxta plene no.in.c.
q̃ in eccl'iarũ.de cõstit.⁊ in.l.fi.C.si ꝯ ius.cũ si.faciunt contra
eũ:q2 ex hoc sequitur qd imperator potuit iurisdictionẽ di-
cte ciuitatis Regij,si ꝙ ipsa ciuitas habebat,trãsferre in du
cem.¶ Nõ obst.etiã dñ ꝓfatus cõsultor dt qd dato qd Dux
habuisset a Romano iperio potestatẽ alienãdi dictã iurisdi
ctionẽ,seu villam,tñ non est dñs Dux vsus illa larga ꝑtãte,
quã habuit:ideo nõ suffragatur dicta ꝑtãs,per ea que not.
Bar.in.l.vsum aque.C.de aqueduc.li.xi.vbi Bar.p illũ tex.
dt no.ꝯ illos q habẽt priuilegiũ valde latũ,⁊ illo vtunt̃ mul
tũ stricte:q2 nõ poterunt postea vti magis large ꝙ fecerint:
q2 hec erãt profecto silẽda:cũ nullaten⁹ faciãt ad ꝓpositũ ⁊
sint euidẽter ꝯ vba inuestiture facte per dñm ducẽ,vbi dñs
Dux ex certa sciẽtia ⁊ de plenitudine sue ducalis ꝑtãtis iue
stiuit dictos nobiles de dicta villa ⁊ oĩmoda iurisdictiõe,ac
mero ⁊ misto iperio facta etiã mẽtione de dicto laudo.¶ Nõ
31 ob.ẽt dũ ipse dñs cõsultor dicit† ꝙ imperator nõ põt tollere
sine causa dñium qd est de iure gentiũ,vt plene no.in.d.l.fin.
C.si ꝯ ius.⁊ in.d.c.que in ecclesiarũ.⁊ dato ꝙ sine causa possit
tollere actiões que sunt de iure ciuili.l.ij.§.deinde.ff.de ori-
gi.iur.tñ ẜm doc.in.d.c.que in ecclesiarũ.nõ põt tollere quo-
min⁹ministret̃ iustitia si q̃s illã sibi fieri petat,sicut olim mi-
nistrabat̃ iustitia manu regia antecꝙ actiões essent introdu-
cte.l.ij.circa ꝓnc.ff.de orig.iur.q2 rñdeo ꝙ ꝑꝑ superioritatẽ
ꝙ habebat iperator tñ iurisdictione ipsa potuit ẽt quo ad ci
uitates cõprehẽsas in pace cõstãtie disponere de iurisdictio-
ne vt clare decidũt doc.in.d.c.j.de natu.feu.cũ cõcor.s.alle.
32 ¶ †Preterea dato qd requireret̃ causa:tñ in imperatore in
a dubio ꝓsumit̃[a] cã iusta,vt no.decidit Cy.in.l.rescripta.C.de
ꝓci.impe.offe.in.iij.q.⁊ Jac.bu.in ꝓalle.l.fi.C.si ꝯ ius.⁊ Ant.
de but.⁊ Jo.de imo.in.d.c.q̃ in ecclesiarũ.⁊ Ant.de but.in.c.
cũ inter.p.de renũcia.⁊ in.c.constitutus.de reli.domi.⁊ do.
Abb.in.c.cũ olim.d re iud.⁊ in.c.j.de cau.pos.facit qd no.gl.
in.l.relegati.ff.de pen.Et dũ postea ꝯsultor infert qd si ipera
tor nõ põt:ergo multomin⁹ dñs Dux potuit.fuit.s.rñsum
ꝙ iperator potuit hoc facere ⁊ fecit:⁊ ideo dñs Dux nõ fuit
ille q auferret iurisdictionẽ ciuitati qñ.d.Dux inuestiuit di
ctos nobiles imo iurisdictio non erat apud dictã cõitatẽ,vt
fuit superi⁹ deductũ.¶ Nec ob.si dicat̃ qd imo Dux abstu-
lit dicte cõitati ius qd ad eam ꝑtinebat in dicta villa vigore
dicti laudi:q2 ad hoc rñdeo qd iurisdictio seu dñiũ ac terri-
toriũ dicte ville spectabat ad ꝓfatũ ducẽ ex tpe sue inuestitu-
re,⁊ pri⁹ spectabat ad Romanũ imperiũ seu ad eos qui ab
eo cãm habebãt,⁊ ideo dicti arbitri nõ debuerũt nec potue-
runt in ꝓiudiciũ dñi ducis aut Romani iperij declarare qd
post mortẽ dñi Caroli ⁊ filiorũ.d.villa spectaret ad.d.cõita-
tẽ Regij:sꝫ solũ debuerũt declarare illã esse de territorio re-
gino,⁊ sic ꝑtinere ad eũ ad quẽ spectaret territoriũ reginũ:
q2 nulla alia rõne reperit̃ ꝙ cõe Regij possit pretendere ius
in.d.villa,nisi q2 est de territorio regino seu de pertinẽtijs il
li⁹ciuitatis.⁊ ideo cũ dictũ laudũ nõ fuerit latũ cũ.d.dño du
ce,nec cũ dictis nobilib⁹ aut cũ Romano iperio,nec arbitri
habuerũt potestatẽ aliꝙ nisi a ꝓfato dño Carolo ⁊ a cõitate
33 Regij:†nõ potuit dictũ laudũ alij preiudicare.l.j.⁊.ij.C.qui
bus res iu.nõ no.l.sepe.ff.de re iudi.attento etiã qd tpe dicti
cõpromissi ⁊ laudi ppl's ciuitatis regine nõ habebat penes
se iurisdictionẽ ⁊ territoriũ seu districtũ Regij:sed erat pe-
nes superiorẽ,vt etiã fuit dictũ.s.¶ Preterea p.d.laudũ ⁊
cõpromissum potuit bñ acquiri.d.cõitati ꝯ heredes dñi Ca
ro.actio ꝑsonalis ex ipso ꝯctu cõpromissi impleri per laudũ
sed nõ ꝙ aliqd ius reale.s.dñij,vel quasi fuerit acqsitũ cõita
ti Regij in dicta villa:quia vt dictũ fuit.s.in primo dubio
principali ex isto laudo nõ facta executione ⁊ traditione,nõ
fuit acquisitũ dñiũ vel quasi.d.cõitati,⁊ per ꝯñs nullã realẽ
actionẽ põt cõitas intẽtare ꝯ dictos nobiles:sed si quam hꝫ
actionẽ illã solũ hꝫ ꝯ heredes dñi Caro.cũ quo fuit cõpro-
missum ⁊ latũ laudum.⁊ istud est bñ cõsiderandũ.¶ Nec ad
hoc obstat id qd habet̃ in.l.ne in arbitris.C.de arbit.q2 fuit
rñsum in primo dubio principali.Nõ obstat etiã dum prefa-
tus dñs cõsultor dicit qd dñs Carolus antecꝙ decederet de-
sijt tenere dictas villas,⁊ sic quo ad illas habebat̃ pro mor-
tuo quasi hoc operet̃ eundẽ effectũ,quẽ operaret̃ mors natu
ralis:⁊ sic videt̃ iudicandũ ꝓinde acsi eo tpe decessisset ipse,⁊
34 filij,sicut dicimus:† qd qñ mors[b] ciuilis operat̃ eundẽ effe-
b ctũ quẽ operat̃ mors naturalis,iudicamus de morte ciuili,
ꝓut naturali.l.deo nobis.C.de epis.⁊ cle.l.actione.§.publica
tione.ff.p soc.⁊ p gl.in cle.ne Romani.in verbo,papa mo-
riẽte.de elec.⁊ qd verisimile est qd si arbitri de hoc casu cogi
tassent,idẽ statuissent,ergo dꝫ haberi ꝓ expresso,per no.per
gl.in.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac.⁊ habet̃ in.l.titius.§.luci⁹.ff.
de lib.⁊ posth.cũ suis cõcor.q2 ad hãc satis meo iudicio fra-
gilẽ cõsiderationẽ rñdet̃ qd non est verũ qd pro mortuo ha-
beret̃ eo ipso qd desijt possidere:q2 nõ operat̃ eũdem effectũ
sicut mors sua ⁊ liberorum eo q2 desierat possidere potuisset
ipse aut filij recuperare possessionẽ,⁊ retinere.q̃ ratio cessat
in mortuo naturaliter.⁊ ista ratio ꝓbatur in.l.intercidit.ff.
de cõdi.⁊ demon.⁊ bñ facit.l.ex ea.§.in insulã.cũ ibi not.per
Dy.⁊ Bar.ff.de ver.ob.⁊.l.statius.§.cornelio.ff.de iure fis.⁊
hac rõne apparet qd etiã mens dictorũ arbitrorũ nõ fuit qd
idẽ iudicaret̃ de vno casu sicut de alio cũ alia sit rõ in vno ca
su,⁊ alia in alio,vt ꝓdixi.¶ Preterea etiã dato qd euenisset
casus cõprehensus in laudo,tñ hoc nõ obstante,valuit inue-
stitura facta per dñm ducẽ,vt.s.fuit ostẽsum.¶ Non obstat
etiã dum prefatus dñs cõsultor dicit qd attento dicto laudo
dicte ville dicũtur potius occupate,ꝙ iure acquisite quo ad
preiudiciũ dicte cõitatis quo casu cõfirmatio seu cõcessio fa
cta per dñm ducẽ in preiudiciũ dicte cõitatis est nullius mo
mẽti,⁊ fieri nõ potuit per id qd habet̃ in.l.authoritate.C.vñ
vi,⁊ ibi Bar.⁊ per no.per glo.sing.in.l.ij.C.de fund.⁊ sal.rei
do.lib.xj.cũ si.Quia rñdeo qd allegata per dñm cõsultorem
nil faciũt ad ꝓpositũ:q2 loquũtur in eo qui per violentiam
inuasit castrũ,⁊ illud petit sibi cõcedi,vel in eo qui per obre-
ptionẽ impetrauit:sed in ꝓposito nostro nulla iteruenit vio
lẽtia dictorũ nobiliũ:imo presupponitur qd mediãte titulo
acquisiuerunt,⁊ creditur qd castrum Bagnoli ⁊ dicta villa
fuit quondã Magnifici dñi Guidonis de Gonzaga,a quo
isti nobiles causam habuerũt:nec etiã vlla interuenit obre-
ptio attẽto qd de ꝯtinẽtia laudi fuit facta mẽtio in dicta in-
uestitura.¶ Nõ ob.etiã dum prefatus cõsultor dicit nõ ob-
stare si diceret̃ qd posito qd cõcessio facta dictis nobilib⁹per
dñm ducẽ Borsium non valuisset,tñ conualidata fuerit per
illustrissimũ Ducem presentẽ dñm Herculem,qm̃ ẜm eum
35 hoc dici non potest:eo † q2 dicta cõfirmatio fuit facta in for-
ma cõi:quo casu non tribuit robur actui inualido per id qd
legitur ⁊ no.in.c.j.⁊.ij.de confir.vti.vel inuti.Nam ad hoc rñ
deo qd cõcessio primo facta per dñm ducem Borsiũ valuit,
c vt.s.ostẽdisse puto.Preterea cõfirmatio[c] validat actũ nul-
lum qñ confirmãs vidit tenorẽ illius cõcessionis quã confir-
mat,vt fuit in ꝓposito nostro.c.venerabilis.⁊ ibi no.Jo.an.
⁊ alij de cõfir.vti.vel inuti.⁊ not.Archi.vij.q.j.presentiũ.idẽ
si in cõfirmatione fuit adiecta clausula ex certa sciẽtia prout
fuit in casu nostro.ita dicit.d.Abb.in.c.examinata.in fin.de
ꝯfir.vti.vel inuti.facit qd no.gl.in.c.statutũ.in verbo litera-
rũ.de rescri.in.vj.plus dicũt Jo.an.⁊ alij post eũ in.d.c.vene
rabilis.qd qñ superior cõfirmat simplr iam factã concessio-
nem ⁊ nõ adijcit clausulã illã,vcꝫ sicut iuste cõcessum est,vt̃
cõfirmare ex certa sciẽtia,q2 ista est ꝓpria natura vbi,confir
mo,vt faciã rem firmã.vt.c.inter dilectos.de fide istr.sed qñ
in cõfirmatione sunt adiecta illa vba,scꝫ sicut iuste cõcessio
ꝓma facta est:tũc dr cõcessio facta in forma cõi ⁊ nõ validat
actũ inualidũ.d.c.examinata.⁊ sic pꝫ multiplici capite,ꝙ dñs
cõsultor inutiliter circa dictã ꝯfirmationẽ laborauit.¶ Nõ
ob.etiã dum dñs consultor dicit se ponderare vnũ qd ẜm eũ
ponit gladiũ ad radicẽ huius consultationis.s.qd tpe quo
Dux Borsius fecit dictã cõcessionẽ prefatis nobilib⁹ de di-
cta villa,iã illa villa erat reuersa ad dñiũ dicte cõitatis ꝑꝑ
verba laudi cõtinẽtia qd deficiẽte dño Carolo ⁊ eius filijs,
dicta villa ipso iure reuertatur ad dictã cõitatẽ,⁊ ipso iure
reuersa ⁊ incorporata esse intelligatur ⁊ cõsolidata dicto cõ-
muni,que verba dicunt̃ esse verba late snie.c.ipso iure.de re-
scri.in.vj.⁊.l.iij.§.sciẽdũ.in verbo,ipso iure.ff.de dona.inter
virũ ⁊ vxo.⁊.c.imperialẽ.§.calidis.de ꝓhib.feu.alie.per Fe-

a ¶ Presumitur.
imo vt.s.li.j.ꝯsi.
ij.in fi.vbi dixit.
Mart.laud.tra
cta.de princi.§.
lxxxvij.Alcia.
trac.de ꝓsumpt.
regu.iij.ꝓsump.
viij.

b ¶ Mors.s.lib.
ij.consil.cxxxix.
nu.4.s.li.iij.cõ-
sil.xiij.col.j.

c ¶ Cõfirmatio.
s.libr.iiij.consil.
cxxiij.nu.18.cũ
seq.

de.cũ multis si.q respõdeo ⁊ vereor ne eo tpe dñs consultor somniaret, qm̃ in laudo dr q villa debeat spectare ad dñm Carolũ ⁊ eius filios per tpa vite dñi Caroli ⁊ eius filiorum, ⁊ ꝯstat q tpe quo.d. Borsius ꝯcessit dictam villã dictis nobilibus, viuebat filius etiã masculus dñi Caroli, ita q nõ põt dici qd esset reuersa ad cõitatẽ, ⁊ si forte animus consultoris fuit dicere qd filij dñi Caroli habebant̃ pro mortuis, eo q nõ tenebãt dictã villã, fuit ad hoc iam superius responsum. ¶ Preterea facta fuit mentio in inuestitura de laudo, ⁊ q ipsi nobiles tenebãt ⁊ possidebant dictã villã, ⁊ per ꝯñs q filij dñi Caroli nõ tenebãt.l.iij.§.ex ꝯtrario.ff.de acqui.pos.l.si duo.ff.de preca. ⁊ tñ dux voluit inuestire dictos nobiles in re feudi de dicta villa qd facere potuit, ⁊ dicte cõitati nullũ ius reale seu dominij fuit acquisitum nõ facta traditione vel apprehẽsione, saltẽ q possit illud allegare ꝯ dictos nobiles. sed si qd ius agẽdi habent, id solũ habent cõtra heredes dñi

36 Caroli, cõtra quem fuit laudum, vt supra deduxi. ⁊ † licet lex possit facere q ipso iure transferatur dñium, ⁊ etiã possessio absq traditione vel apprehẽsione.l.raptores.C.de epis.⁊ cle.l.fi.C.de sacrosan.eccl.cũ si.tñ homo hoc facere nõ põt qbuscũq verbis vtat̃, ⁊ sic nõ potuerũt dicti arbitri hoc facere, vt dixi in primo dubio principali: lz prefat⁹ dñs ꝯsultor inaduertẽter cõtrariũ dicat per.d.l.raptores. que loquit̃ in dispositiõe legis nõ hois. ¶ Non ob. qd dñs Dux in.d.cõcessione reseruauit ius spectãs ad sacrũ Romanũ imperiũ: ergo dr prefat⁹ dñs cõsultor, sequit̃ q nõ voluit derogare iuri cõitatis per clausulã, ex certa sciẽtia. ⁊ per clausulã, de plenitudine ptãtis nostre ⁊c. q dico q hec ꝯña non resultat, nec eã pbat

37 dñs cõsultor aliqua lege, vel rõne: imo dico † qd qñ superior facit ex certa sciẽtia, apparet q voluit derogare iuri alteri⁹ de quo erat facta mẽtio, vt no.gl.in.c.ex pte.el.ij.de offi.dele. ⁊ per ea q̃.s.dixi allegãdo doc.maxime.d.Abb.in.d.c.examinata.de cõfir.vti.vel inuti.⁊ alios in.d.c.venerabiles.⁊ not. Bal.in.l.fi.C.sen.re.nõ pos.⁊ in.l.eos.in pñ.post gl.C.d app.cũ si.sed p̃sertim cũ expsse dixerit nõ obstãte dicto laudo ⁊c. q̃ vba clare ostẽdũt mẽtẽ ducꝭ fuisse derogare laudo. ¶ Nõ ob.ẽt dũ dñs ꝯsultor dicit q Dux Borsi⁹ inuestiuit.d.nobiles de dicta villa tpe quo.d.villa nõ spectabat ad ipsum do.ducẽ, sz ad.d.Agolettũ filiũ dñi Caroli p̃dicti, ⁊ dicta inuestitura nõ fuit collata in tps pmissuz.s.quo villa spectare inciperet ad do.ducẽ, iuxta.l.qd sponse.C.de don.ante nupt.⁊.l.in tps.ff.de here.inti.cũ si.q rñdeo dici posse qd imo nõ spectabat dicta villa ad.d.Agolettũ rõne alicui⁹ dñij, ⁊ hoc si appareat qd.d.villa cũ castro Bagnoli erat dicti dñi Guidonis de Gonzaga, a quo isti nobiles cãm hñt: posito ẽt q d.villa esset tũc tpis.d.dñi Agoletti, dico qd hoc nõ facit q inuestitura nõ teneat: lz nõ noceat ei cui⁹ res erat.c.j.de inuesti.de re.alie.fac.sicut dicim⁹ in eo cui vẽdit̃ res aliena.l.rem alienã.ff.de ꝯhẽ.emp.tñ ex hoc nõ resultat qd cõitati Regij acqsitũ fuerit dñiũ vel quasi: q imo nõ fuit acqsitũ ex dicto laudo, saltẽ nõ subsecuta traditiõe, vt dixi: ⁊ istud sufficit p̃fatis nobilibus ad excludẽdũ dictã cõitatẽ, q̃ excludere pñt si ipsa nõ hz ius dñij, vel legitime possessionis ẽt si ipsi nobiles eẽt p̃dones ⁊ nullũ titulũ haberẽt.l.fi.C.de rei ven.l.ij.C.de pba.c.i lr̃is.de rest.spo.⁊ dato sine p̃iudicio qd tpe ꝯcessiõis facte p dñm ducẽ Borsiũ Dux ipse non hr̃et ius in.d.villa si tñ extincto postea iure filiorum dñi Caroli villa p̃dicta reuersura erat ad dictũ.d.ducẽ, tãq inuestitũ de dicto ducato Re-

38 gij cõualidat̃ ⁊ roborat̃ inuestitura facta.d.nobilib⁹: † q si habeo cãm ab authore meo i aliqua re cui postea supueniat ius in re illa: pdest mihi tale ius superueniẽs authori.ᵃ l.cũ vir.ff.de vsuc.l.rẽ alienã.in prin.ff.de pig.act.⁊ hoc saltẽ pcedit in casu nr̃o in quo dict⁹.d.Agolett⁹ tpe ꝯcessiõis facte p ducẽ Borsiũ dictis nobilib⁹ nõ erat in.d.villa vasall⁹.d.ducis seu.d.villã nõ possidebat: al's aũt nõ dicerẽ inuestiturã dictorum nobiliũ cõsummari ex eo qd extingueret̃ post inuestiturã dictorum nobiliũ pure factã ius prioris vasalli possidẽtis tpe inuestiture dictorum nobiliũ p id q legit̃, ⁊ no.i.c.ij.de feu.dato in vice legis cõ.⁊ in.c.j.de cle.qd p inuesti.facit.⁊ in.c.morib⁹.⁊ ibi notat doc.in ti.si de feu.fue.cõtro.inter do.⁊ agna. ¶ Nec etiã est verũ dicere q Dux Borsius cõsenserit, ⁊ ꝯsentiẽdo sibi p̃iudicauerit, eo qd passus fuerit dñm Carolũ tenere vigore dicti laudi dictã villã: q nõ apparet qd ante factã inuestiturã dictorum nobiliũ p̃fat⁹ dñs Dux habuerit sciẽtiã dicti laudi, ⁊ dato q cõstaret eũ habuisse sciẽtiã ⁊ aliquo tpe passus fuerit, nõ sequitur qd sibi p̃iudicauerit nisi fuisset cõpletũ tps ad p̃scriptionẽ perficiẽdã.l.nullo.C.de rei ven.nec obst.l.si filius.C.de peti.her.⁊.l.qui in aliena.iuxta prin.ff.de acqui.here.que allegantur in contrarium per prefatũ dñm ꝯsultorẽ: q rñdeo qd illa iura nõ habẽt locũ qñ agit̃ de p̃iudicio iuris dñi: sed alteri⁹ minoris preiudicij in iure cõsistente in spe.p.d.l.nullo.vt declarat plene Bar.in dispu.sua inci.quedã mulier habẽs magnũ patrimoniũ.ad fi.⁊ in.l.cum de in rẽ verso.ff.de vsu.⁊ requirebat̃ etiã in casu dicte.l.si filius.longũ tps a die sciẽtie, ⁊ vt ibi legitur ⁊ no.in.d.l.q̃ in aliena. ¶ Preterea etiã posito q Dux tolerasset dñm Carolũ possidere, nõ sequit̃: ergo voluit ẽt tolerare q cõitas Regij post mortẽ dñi Caroli ⁊ filiorũ possideret, q illa patiẽtia nõ egreditur illos terminos tolerãtie.l.j.§.si qs hoc interdicto.⁊ ibi no.Bar.ff.de iti.actuq.pri.cũ si. ¶ Nõ ob.etiã p̃dictis si diceretur qd iura q̃ dicũt qd Dux põt subinfeudare alteri, vidẽtur ſm prefatũ dñm cõsultorẽ loqui de ducibus habentibus inuestiturã a rege, qui appellãtur capitanei regis vel regni, vt in.c.j.in prin.in tit.q feu.da.pos.sed dñs Dux de quo querit̃ hz ducatũ ab imperatore: ⁊ sic appellatur capitaneus imperatoris. ⁊ ad hãc differẽtiam ostendendã nihil allegat, ⁊ profecto minus incõgruũ erat eam silere. Nam imo illud qd dr in.d.c.j.in prin.qui feud.da.pos.in duce inuestito a rege, ⁊ sic in capitaneo regis vel regni, pcedit etiã in duce inuestiturã habẽte a principe summo, seu ab imperatore, vt i.c.j.in ti.

39 qs dicat̃ Dux, mar.co.⁊ ibi exp̃sse dicit Jac.de bel.† qd illi q ab imperatore vel rege feudũ habẽt, dicunt̃ capitanei regni, ⁊ ita etiã notãt Moderni ibi.⁊ in.d.c.j.in prin.q feu.da.pos. nec mirũ: q ẽt imperator appellat̃ rex.l.bene a Zenone.in vbo, regale culmẽ.C.de quadri.p̃scrip.⁊ in proemio Grego.in verbo, rex pacific⁹.cũ illa. ¶ Preterea si illa ptãs subfeudãdi cõceditur ducib⁹ inuestitis a rege: multomagis dz cõcedi ducibus inuestitis ab imperatore, q est maior oĩbus.viij.qõ.j.in apib⁹.xj.q.j.§.sed ⁊ si qs.l.deprecatio.ff.ad.l.rho.de iac.⁊.d.l.bene a Zenone. ¶ Preterea iura que cõcedũt vasallo potestatẽ subinfeudãdi, loquunt̃ gñaliter, vt ptz in.c.j.§.j.cũ sequẽti in ti.qualiter olim feu.pote.alie.⁊ in.c.j.§.sed ⁊ res.in ti.p quos fiat inuesti.⁊ in.c.beneficiũ.in ti.si de feu.fue.cõtro.inter do.⁊ agna.in.c.ij.§.filr.de lege Corra.⁊ in.c.j.§.illud.d phi.feu.alie.p Fede.cũ si. ¶ Nõ ob.etiã dum p̃fatus consultor dicit qd inuestitura facta per dñm ducẽ dictis nobilib⁹ non teneat eo q cõtinet repugnãtiã: q imo in ea dr qd cõcedit saluo semp directo dñio ⁊ iure Romani imperij, ⁊ postea dicit per ipsum ducẽ tanq directũ dñm ⁊ cõstat duos esse nõ posse dños insolidũ.l.si vt certo.§.si duobus.ff.cõmoda.⁊.l.hereditatẽ.§.pater.ff.de castren.pecu.ergo ppter repugnantiam vitiatur inuestitura.l.vbi repugnãtia.ff.de re.iur.l.j.C.

40 de fur.c.solicitudinẽ.de appel.† Quia respõdeo per id q singulariter dicit Bal.in.l.j.in fi.C.vñ cogna.⁊ in prin.digestorũ in.iij.co.in ver.itẽ no.qd hoc est cõe ius omniũ regum ⁊c. vbi per no.per gl.in.d.l.j.C.vnde cogna.dicit qd singularia seu particularia feuda in regno Apulie dicũtur esse de directo dñio ipsi⁹ regis, lz ipsa maior vniuersitas regni iure directi dñij sit eccl'e Romane. sil'r notat Bar.i.l.j.§.ij.ff.de rei vẽ.⁊ in extraua.ad repri.in ver.toti⁹ orbis.vbi dicit qd imperator est dñs vniuersitatis toti⁹ orbis.d.l.deprecatio. Sz alij

b sunt dñi rerũ singularũ, ⁊ hoc modo nõ impediunt̃ duoᵇ esse dñi. ita in pposito qñ i inuestitura dr saluo directo dñio ⁊ iure Romani imperij, loquitur de iure vniuersali qd hz imperator maxime in dicto ducatu. Sz dũ postea dicit p ipm ducem tanq directũ dñm ipsorũ feudorum, loquit̃ de ipsis particu-

41 larib⁹ feudis. ¶ † Preterea põderãda est dictio, tanq q̃ est nota improprietatis.l.pecuniã.ff.si cer.pe.no.Bart.in.l.j.ad fi.principij.ff.de off.ei⁹ cui mã.est iurisdictio.⁊ no.in.c.solite.de maio.⁊ obe.⁊ ideo põt intelligi instr̃m dũ in eo dr tanq directũ dñm ipsorum.i.tanq positũ in locũ directi dñi ipsorũ, nã ẽt possunt impropriari vba, vt act⁹ sustineat̃, vt est gl.not.in l.puto.in prin.ff.fa.ercis.⁊ vba impropriant̃ vt deseruiãt nature actus, ⁊ subiecte materie.l.si vno.in prin.ff.loca.⁊.l.insulã.ff.de p̃scri.ver.c.ꝯstitutus.de reli.do. Itẽ rñdeo quẽadmodũ rñdit signãter Bal.in.l.j.in fi.ff.de acq.here.vbi dixit qd illud qd tradit in.d.l.vbi repugnãtia, pcedit qñ repugnãtia p̃cise cõsensum excludit̃: al's aũt sec⁹, p id qd no.p gl.in.l.ij.in ver.agnoscere.ff.de acq.here. Sz in pposito nostro repugnãtia non excludit cõsensum quo ad trãslationẽ vtilis dñij iure feudi, ergo ⁊c. põt etiã rñderi per id qd tradit̃ in regula que hz qd vtile per inutile nõ vitiatur. ¶ Nõ obstat etiã dũ prefatus dñs ꝯsultor dicit inuestiturã factã dictis nobilib⁹ fuisse subreptitiã, ex eo q petẽtes inuestiturã nõ narrarunt dño duci qd filius dicti dñi Caroli tũc tpis viueret: qd si narrassent, p̃fat⁹ Dux nullaten⁹ dictã inuestiturã fecisset, per ꝯñs redditur nulla.c.ad audiẽtiã.de rescr.c.sup eo.de cohab.cle.⁊ in u. Qr adhoc rñdeo nullam fuisse subreptionẽ: qñ facta

42 fuit mẽtio in inuestitura de dicto dño Carolo, ⁊ ei⁹ filijs, iuxta ꝯtinẽtiã dicti laudi. † ⁊ cũ de iure qs p̃sumat̃ viuereᶜ vsq

c ad centum

[Left margin notes:]

...ori.etiã ...dũ.l.a ti ...e rei ven. ...tract⁹ fue ...allus: q tũc superueniẽs ...bori, ñ pdest ...si ad excipien ...iu.l.illicite.ff.de reb.eorũ. Jmo.i d.l.cũ vir. Frãci. rip.de donatio.⁊ grati.reu.respõ. gviij.

b ¶ Duo.plene di ri in consu.pari. ti.iiij.§.j.glo.vj. nu.iiij.cũ seq.ad de Mar.laud. trac.de princ.§. gluj.lz ꝯ faciat An.iser.de cap. Corra.col.iij.l. vsi.feudo.Jaf.cõ si.cixxx.colũ.ij. lib.ij.

c ¶ Viuere.Alex. l.hereditatũ.co. j.ad.l.fal.corne⁹ cõsi.cciiij.lib.iij. deci.cõsi.dlxxv. §z nõ vltra cẽtũ annos.Cor.cõsi. ccclj.col.ij.lib.j. cõsi.clxxxi.lr̃a.q. li.ij.ꝯsi.ccviij.lr̃a e.li.iij.i quo oẽs cõuenit. sed hodie crebrior est sentẽtia q nõ p̃sumitur qs viuere vsq ad centũ anno[illegible] non fit verisile, vt per Are.l.sed ⁊ si de sua.ff.[illegible] acquir. here.Cor.consil. ccccxlj.lib.j.⁊ in.l. si emãcipati. vbi deci.⁊ Hierony. Cagnol.nu.xc. cũ seq.C.de coll. Lud.de gozadi. cõsil.lxviij.col.ij. Soc.l.si inter.in fi.ff.de reb⁹ dub. Alcia.tracta.de presumpt.reg.j. presumpt.xliiij. adde Alex.j.lib. vj.cõsi.xc.nu.ix. j.li.vij.ꝯsi.xxvij. ad fi[illegible]

ad cētū annos,vt no.in.l.ij.§.si dubitet.ff.queād.testa.ape.ↄ habetis in.l.fi.C.de sac.san.eccle. Satis cōstabat,ipsi dño du ci iuris presumptione de vita filiorū dicti dñi Caroli cū de morte eorū nihil p dictos nobiles narratū fuerit,sicuti suffi cit libellū psumptiue cōcludere,etiā si illud psumptū nō alle get,qū factū ex quo aliqd psumit nō est factū actoris propo nentis libellū.l.oēs.§.Lucius.ff.que in frau.cre.quē ita sin gulariter declarat Bar.i.l.cū qd.in.ij.col.ff.si cer.pe.ↄ Ant. de but.in.c.si cautio.de fide instru.ↄ in.c.ij.de lib.obla.lȝ qū ex facto pponentis libellū aliqd presumeretur,oporteret il lud allegare ſm eos p.l.si adulteriū cū incestu.§.idē pollio ni.ff.de adulte. Preterea dicta inuestitura qualitat si decef serunt filij dñi Caroli.ↄ dicta villa Bagnoli est de ducatu Regij,ſup ueniret ius dicto dño duci circa id qd cōcesserat pfatis nobilib⁹,qd qdē ius superueniēs dicto duci prodesse dȝ ipsis nobilib⁹ ab eo cām habētibus per id qd habetur in d.l.cū vir.de vsuc.ↄ dixi supra. ¶ Nec expedinit superuacuo aggredi illud qd aggredit prefatus dñs cōsultor.s.q culpa seu delictū comissa vel cōmissum per dictū dñm Carolū,nō debuit nocere dño vel loco eius filio,cū delictū nō fuerit cō missum in dñm feudi,iuxta id qd legitur ↄ no.in.c.j.in tit.si vasal.feu.priue.cui deferat.ↄ in.c.si vasallus culpā.in ti.si de feu.defun.fue cōtrouer.inter do.ↄ agna. Quia dico nō fuisse vnquā cōcessam in feudū dictā villā pfato dño Carolo,ↄ po sito q in dicta villa aliqd ius fuisset qsitū vel querēdū dicto dño Vgoletto vigore dicti cōpromissi facti cū.d.dño Caro lo ↄ laudi inde sequuti tale ius intelligeret quesitum seu que rendū ei tanq̄ heredi dñi Caroli,vt no.in.l.si tibi decem.§.si pactus.ff.de pac.ↄ Bar.in.d.l.gall⁹.§.j.ↄ.d.l.si nō sortē.§.li bertus.ↄ per cōsequens indubitatū esset qd culpa qūocunq; cōmissa per dñm Carolū,potuisset nocere heredi,sicut ipsi dño Carolo:qȝ hoc idē seruaret in feudo qū transit ad filios tanquam heredes patris,vt no.C.x.in.l.ij.C.de liber.ↄ co.li. ↄ Bar.in.l.cū qui.ff.de inter.ↄ rele.ↄ Jo.And.in addi.Spe. in tit.de feu.§.nunc dicamus.in addi.inci.debet dicere ↄc.ↄ sequuntur cōmuniter vbiq; doc.ↄ lȝ dicat dñs consultor qd dicta villa nō veniebat querenda dño Vgoletto ex puisiōe domini Caroli,sed ex puisione arbitrorū:tū hoc cū suppo

43 tatione est minus bene dictum: †q omnis potestas arbitro rum pendet a cōpromisso partium.l.nō distinguemus.§.ex compromisso.ff.de arbi.c.cum dilect⁹.de arbit.sicut etiā vi demus q factum iudicis ↄ multomagis factū arbitri cēset factum partis.l.si ob causam.C.de euic.ↄ.l.ij.C.si in cām iu di.pig. ¶ Preterea dato quod do.Carolus nō potuisset p snam culpam preiudicare dño Vgoletto eius filio:tū prefa ti nobiles nunc litem nō habent cū dño Vgoletto,sed solū querit an ad cōmunitatē Regij spectet dicta villa,ↄ.s.fuit ostensum dictam cōmunitatē non habere ius in dicta villa, saltē tale qd possit intentari ↄtra dictos nobiles,ↄ si qd ins habere pretēdit cōtra heredes dñi Caroli experiatur cōtra eos.ↄ negari nō pōt q intētio principis fuit quo ad dictos nobiles feudatarios,ↄab ipso dnce inuestitos velle derogare iuri dicte cōmunitatis si qd ex dicto laudo ei cōpetere pote rat,vt clare patet ex verbis dicte inuestiture,presertim vbi dt,dicta sentētia ↄ laudo nō obstātib⁹ ↄc. ¶ Et stante vali da imperiali inuestitura facta dicto dño duci,resultat gclu sio q ipse dñs Dux potuit subinfeudare dictā villā,ↄ supe ri⁹ sepe dictū est. ¶ Nec ad hoc obst.aliud q adducit domi nus cōsultor referēs qd Bal.in.c.j.in prin.super verbo,ma

44 chio.in tit.qui feu.da.pos.tenet†qd castra que erant de re galib⁹ ipsi⁹ imperij,non potuerūt per comitem Sabaudie deduci in cōpromissum de eis factum in regem Francie icō sulto imperatore:nam secundum eū videt q eodē modo nō potuerit Dux Borsius infeudare dictā villam sancti Tho me sine cōsensu Imperatoris.nā primo dico qd illud dictū

a Bal.nō reperio scriptū^a in.d.c.j.in verbo,marchio.ↄ posito qd etiā Bal.aut alius illud diceret,attamen nō habet obsta re casui nostro:qȝ aliō est cōpromittere,aliud est cōcedere in feudū seu infeudare:nā videm⁹ q vasallus regulariter pōt alteri subinfeudare,vt.s.dictū fuit:ↄ tū nō pōt sine licentia dñi cōpromittere de feudo,vt firmat Andr.de iser.in.c.j.§. si inter.de lege Corra.ↄ Host.in summa de arb.§.de qua re. ver.sed nūquid vasallus.ↄ Hosti.Jo.An.ↄ Ant.de but.i.c. cū tēpore.in fi.de arbi.ↄ ibi etiā Jo.de Jmo.ↄ.d.Abb.per il lum tex.ↄ per id.qd habet in.c.j.de phi.feu.alie.p Lothar.ↄ in.c.j.in prin.ↄ.in.§.callidis.de probi.feu.alie.per Fed.est tū verū qd Spe.in tit.de arbitrio.§.restat.ver.sed nūquid va sall⁹.ↄ plures alij,quos plene refert Jac.alnaro.in.d.c.j.§.si inter.per illū tex.teneāt cōtrarium.ↄ si vera esset opi.eorum

b tenentiū q possit cōpromittere ad preiudiciū suū,^b ↄ non ad preiudicium dñi:sequit q etiam illud allegatum dictum Bal.in.d.c.j.super verbo,marchio,deberet etiā ita intelligi alias nō esset verū,ↄ satis est q in casu nostro quo ad subin feudationē iura clare illam vasallo permittūt. ¶ Non obst. etiā dum dñs cōsultor contra ea que.s.dixi,videlicet q ciui tas Regij nō vsu ↄ prescriptione cecidit omni iurisdictione posito qd aliquā vnquā habuisset,attēto qd per annos du centū ipsa nō est vsa sua iurisdictione,sed princeps g illi pre

45 fuerūt,vsi sunt.nam dicit dñs cōsultor qd†cū hoc nō prō cesserit ex negligētia cōmunitatis,sed ab impedimēto facto qȝ propter tyrānidē occupātiū dictā ciuitatē ↄ prohibentiū ne ciuitas vteret iurisdictione,fuit impedita cōmunitas, et prooterea saltē dȝ cōmunitas restitui in integrū aduersus decursam prescriptionē,p id qd legit ↄ no.in.l.j.§.si qs autē. ppter.ff.de itine.actuq; priua.qȝ ad hoc respōdeo qd nō cō stat qd vnquā ante vsum assertorū tyrannorū cōitas Regij exercuerit iurisdictionē in villa sancti Thome tāquā esset de suo districtu.ↄ posito qd etiā cōmunitas habuisset iurisdi ctionē in dicta villa,etiā ex pace Cōstantie: tū hoc nō impe dit quin Imperator potuerit duci Borsio cōcedere iurisdi ctionē dicte ville,ↄ aliorū locorū territorij Regij,vt p Bal. ↄ Moder.in.d.c.j.de natu.feu. ¶ Preterea rūderi potest p id qd signāter dixerūt Pet.Cyn.ↄ Bal.in.l.quoties.C.de

46 preci.impe.offe.vbi voluerūt†q illud qd dicit cōcedendū esse restitutionem in integrū aduersus pscriptionē impedi mento facti,pcedit nisi illud impedimentū pcesserit a facto tertij,ↄ nō aliūde casu fortuito.nā qū pcessit facto tertij de betille qui ex prescriptione dānum sentit agere ↄtra illū ter tiam qui impediuit:aut eius heredem.ↄ nisi ↄstaret eos non esse soluēdo facta excussione non posset ↄcedi restitutio in in tegrū.l.si.in prin.ff.de eo p quē fac.erit.ↄideo habet necesse communitas Regij agere ↄtra dictos tyrānos,vel eorū he redes modo predicto. Deniq; dici pōt q imo per negligen tiā cōitatis decursa est pscriptio:qȝ debuit cōtra inquietan tes adire imperatorē pro iure suo cōsequēdo,alias sequere tur qd si quis de facto occupat rē meā: deberet semp mihi concedi restitutio in integrū aduersus prescriptionē decur sam,qd est ridiculū dicere.iura enim vigilantibus non autē negligentibus subueniunt per remediū restitutiōis in inte grū.l.non enim.ff.quibus ex cau.ma. ¶ Vtrum autē possit vnus ex dictis duob⁹ arbitris seu arbitratorib⁹,q superest, declarare an illa verba laudi faciētia mentionē de filijs dñi Caroli,intelligant de masculis tātū,vel etiā de feminis nō insisto super hoc:qȝ absq; alia declaratione nō video quod dicta cōitas obtinere possit,vt patet ex premissis. Alex.

Consilium. II.

Lege.s.lib.j.consi.xxx.quod hic duplabatur.

Thema. Sunt anni.cc.vel circa,quod quidā Im perator dedit,cōcessit ac cōfirmauit titu lo legalis feudi nonnullas terras ↄ castra dominis comiti bus pdecessorib⁹ Magnifici domini comitis Jldibrādini de vrsinis. Quam cōcessionē ↄ cōfirmationem asserunt Jm peratorē fecisse pro bñmeritis iā receptis.ↄ habitis a dictis dominis comitibus predecessorib⁹ dicti Jldibrandini. De qua cōcessione ↄ cōfirmatione constat ↄ apparet quandam bullam imperialem,cum pēndēti sigillo aureo magno,quē admodū in similibus concessionibus ↄ confirmationibus fa cere solebant Jmperatores tūc tēporis regnantes. Jn po sterum vero nouissimo tēpore,aliqui summi Ponti.ad sup plicationē ↄ requisitionē magnifici dñi Raynu.ↄ suorum filiorū:qui dictas ↄ castra tenebant,ↄ possidebant sibi dño Raynutio,ↄ suis filijs cōcesserūt ↄ cōfirmarunt,inscij tamē ↄ ignorātes dicti summi Pōti.de supradicta cōfirmatione prius facta per Jmperatorem,ↄ de iuribus dicti mag.dñi comitis Jldibrandini. ¶ Nuper vero accidit qd ad man⁹ ↄ notitiā dicti comitis deuenit bulla pdicta cū aliquib⁹ alijs iuribus,asserit ipse qd dicte terre ↄ castra debent sibi com petere iure hereditario,ↄ iure dicte cōcessionis ↄ cōfirmatio nis facte per dictū Jmperatorē dictis suis predecessorib⁹. Constat etiā qd anus ↄ pater dicti comitis Jldibrādini,iā sunt.lv.anni vel circa,ceciderūt a possessiōe dictarum terra rum,quas per aliquos annos antea possederāt,ↄpostea vio lenter a dicto dño Raynutio,a suis expulsi sunt. Et ex his rōnibus ↄ causis dict⁹ comes Jldibrādinus petit dictas ter ras ↄ castra restitui sibi ↄ dictis filijs quodā dñi Raynutij, non obstante.d.ↄfirmatione facta eis in posterū a dictis sū mis Ponti.ↄ replicat p comitē Jldibrādinum ↄcessionem

a ¶ Scriptū.imo Bald.ibi.col.ij. hoc diserte scri psit referēs se ita consuluisse put sup⁹ ertāt duo eius cōsilia vȝ cōs.cccc.xvij. ego puto q ab inin sta.ↄsi.ccccxviij. petita venia fle xis q; genib⁹.li.j. scdȝ veterē Bri gie impssionē, et sunt.cōs.cccvij. cōs.ccxviij.li.iij. secūdū nouā im pssionē. [illegible]

b ¶ Suum.in effe ctu hec veritas [illegible]

.tã eis per dictos summos Ponti. nõ tenere: qꝛ forte non ꝯcessissent si iura comitis Ildibrãdini sciuissent q̃ penitus ignorabãt. ¶ Queritur qd iuris, vtrũ teneat ⁊ valeat dicta cõcessio facta ꝑ dictos summos. Ponti. ⁊ an potuerũt inuadere iura comitis Ildibrandini, ⁊ concedere dicto domino Raynutio ⁊ suis filijs, ⁊ irritare, ĩfringere, ⁊ derogare id qđ prius fuit cõfirmatũ ac infeudatũ ꝑ imperatorẽ, ita qđ veniat in dãnũ, ꝑiudiciũ, ⁊ iacturã dicti comitis Ildibrãdini.

Epitome.

¶ Imperator ĩfeudauit castra vni in terris imperij, postea papa concessit alteri qui ea inuasit. non valet cõcessio pape nec ad prescribendum.

Summarium.

1 ☞ Papa non habet dominium actu in terris imperij.
4 Clausula, non obstante collatione alteri facta, intelligi tũ de inualida.
5 Gratia nulla est, facta mentione de iure quantũnis mo[d]ico.
6 Princeps nõ potest auferre dominium directum vel [utile].
7 Concessio secunda principis non valet etiã motu proprio alij facta: quia per primam statim trãsit dominium sine traditione. nu. 8.
9 Confirmatio principis prodest violento inuasori.
11 Fides mala defuncti impedit heredem prescribere.
12 Restituitur ex clausula generali etiam contra longissimam prescriptionem.

Consilium. III.

Ex his que in themate narrantur videtur mihi cõcludẽdũ dictas cõcessiones sanctissimorũ Pontificũ nullo modo derogare iuri acquisito predecessoribus seu authorib⁹ dicti comitis Ildibrãdini de vrsinis, vigore concessionũ feudaliũ ⁊ confirmationũ factarum ad Imperatore in personã predecessorũ dicti Ildibrandini de quibusdam castris ⁊ terris positis in locis, nullo modo quo ad temporale dominium ⁊ iurisdictionem subiectis ecclesie Romane: sed imperiali culmini. † Quod probat: ⁊ primo qꝛ papa in terris imperij non dicitur habere dominium actu, nec exercitiũ iurisdictiõis quo ad tẽporalia. c. per venerabilem. §. rationibus. ⁊ ibi nota. Inno. ⁊ alij in. c. causam. el. ij. ⁊ ibi no. Hostiẽ. ⁊ Io. Ang. qui filij sint legi. c. si duobus. ⁊ ibi not. de app. c. nouit. ⁊ ibi plene no. de iudi. xcvj. dist. c. cum ad verũ. ⁊. x. dist. c. quoniã. cum concor. de quibus in dictis locis. ⁊ per Iac. but. ⁊ Sali. in prin. codicis maxime vbi agitur de preiudicio alteri⁹. vt ibi habet: bñ facit quod no. tradit Hostiẽsis in summa, q filij sint legi. §. fi. in. ij. iij. ⁊. iiij. col. ibi. dũ dicit ꝙ illud quod rite factũ est per Imperatorem in tẽporalib⁹, nõ debet infringi per papam, ⁊ ꝙ papa nõ det se intromittere de subditis imperatoris, nisi qñ negligeret facere iustitiam subditis, vł vacaret imperium. c. ex trãsmissa. §. verum. cũ sit generale. c. licet ex suscepto, ⁊ in alijs casibus ibi not. de foro compe. ⁊ subdit Hostiẽ. in. d. §. fi. † quod papa non potest legitimare quo ad preiudicãdũ his, quibus iam delata erat hereditas, licet secus dicat esse ĩ imperatore, vt ibi per eũ. ⁊ dt no. Inno. ⁊. alij in. c. inquisitioni. de sen. excõ. quod laicus nõ tenet parere Pape iniuste aliquid precipienti, si laicus ipse non est de iurisdictiõe pape rõne ꝑsone, vel cause. facit qđ no. gl. in cle. dispẽdiosam. de iudi. in verbo, vsuris. dum dt, nõ eñi intẽdit nec põt papa iudiciariũ ordinem tollere, nisi quo ad suum forum. quod no. no. Bal. in. l. eorũ. §. j. in fi. C. de vsur. facit qđ no. Bar. in. l. cunctos populos, in. ix. col. C. de sum. trini. in versi. sed insurgit forte dubiũ, ⁊ quotidianũ: quidã legitimat⁹ ⁊c. ⁊ Bar. in aut. ex cõplexu. in fi. C. de incest. nup. ⁊ in. l. qui in prouincia. ff. de ritu nup. ⁊ Bal. in. l. j. C. de iure aureo. anul. ⁊ in. l. eam quã. in. x. vel xj. col. C. de fideicõ. post. Spe. in ti. de leg. §. fi. ver. sed illud querit. cũ cõcor. ¶ † Secũdo: qꝛ papa in dubio nõ videtur velle derogare iuri tertij maxime cũ de eo mẽtionẽ nõ faciat. c. super eo. de offi. deleg. c. q̃uis. de rescri. in. vj. l. nec auus. C. de emãci. libe. l. impuberi. ff. de admi. tuto. in tantũ qđ sc̃dm quod voluit singulariter cõpostel. in. c. cãm que de rescrip. ⁊ alij ibi sequũtur: † ꝙ si papa conferet alicui beneficiũ adijciẽdo clausulã, non obstãte collatiõe alteri facta, intelligit dicta clausula de colla. inualida[a] tantum, nec alteri preiudicetur: ⁊ tũc solũ operat dicta clausula ꝙ litere nõ reddantur subreptitie, licet aliter nõ sit facta mẽtio de colorata possessione alterius, que quidem litere reddebant subreptitie, si non fuisset adiecta dicta clausula iuxta ea que leguntur ⁊ no. in cap. cũ nostris. de cõcess. preb. ⁊ similiter dicit Compostel. ⁊ alij in. d. c. causam q̃. ꝙ si alicui cõceditur gratia per papã cum clausula, ꝙ alijs preferatur, intelliget nisi alij sit ius quesitũ. ⁊ hoc dicere volui, vt si in cõcessionibus Pontificũ reperirẽtur huiusmodi clausule, vel equipollẽtes, intelligant illas nullo modo obstare, ⁊ sic non intelligi derogatũ iuri acquisito predecessoribus dicti comitis. ¶ † Tertio: qꝛ in istis cõcessionibus gratiosis seu beneficijs de quocunque iure etiã modico, faciẽda est mẽtio. alias reddunt subreptitie ⁊ nulle. c. si proponẽte. đ rescri. si motu proprio. de prebẽ. ⁊ dign. lib. vj. ⁊ si tale ius nõ esset omnino efficax, ꝑm qđ no. Iac. do. Car. ⁊ Anto. de but. in. c. in nostra. de rescri. ¶ Quarto accedit id ꝙ dicit Pau. de ca. li. ij. cõsi. xlvj. incip. Viso ⁊ examinato pũcto, supradictõ super eo qđ querit, an heredes ⁊c. vbi dicit ꝙ si reperitur ab episcopo cõcessam esse rẽ in feudũ primo vni, papa postea cõcessit in feudũ alteri, nõ valet cõcessio secũda: cũ ꝑ primam cõcessionẽ factam ab episcopo transiuerit vtile dñim in eũ cui cõcessio facta est. c. j. §. j. de ĩuesti. de re alie. fac. c. j. cũ ibi ple no. de capi. Cor. qꝛ duo insolidũ nõ possunt esse vtiliter dñi. l. si vt certo. §. si duobus. ff. cõmoda. l. hereditatem. §. pt. ff. de castrẽ. pecu. ⁊ tãtomagis si papa de prima cõcessione mentionẽ nõ facit. c. ex tuarũ. de autho. ⁊ vsu pal. c. dilecto. de verb. sig. c. si. de cõcess. p̄bẽ. in. vj. l. ij. §. si qs a principe. et. §. merito. ff. ne qd in loco pub. allegat etiã. l. toties. cũ ibi no. per Bar. ff. de pollicit. cum si. faciũt no. in. l. decurioni. C. de silentiarijs. lib. xij. ⁊ in. c. veniẽs. de prescri. cũ si. ¶ Quinto moueor ꝑ id qđ habet in. l. ij. C. de fundis patrimo. lib. xj. vbi per illã. l. dicit Bar. no. † quod sicut ꝑ rescriptũ principis sine causa non põt auferri directum dominiũ, iuxta plene no. in. l. fi. C. si cõtra ius ⁊. l. fi. C. de fide instru. ⁊ iure haste fisca. lib. x. ⁊ idẽ in. c. que in ecclesiarũ. de cõsti. cũ suis cõcor. ita nec vtile dñium auferri potest. Sed per dictam concessionem factã ab Imperatore in feudum, erat acquisitum dictis p̄decessorib⁹ comitis vtile dñium. d. c. j. de inuesti. de re. alie. fa. ⁊ probabo. ĩ. nõ potuit illud tale vtile dominiũ anferri a principe, etiam si in loco illo ipse fuisset princeps: facit ꝙ no. Bal. in. c. j. in prin. de feu. sine culpa nõ amit. vbi dicit quod sicut per illũ tex. ibi probatur qđ feudũ sine causa auferri non potest: ita nec priuilegiũ. allegat no. in. l. fi. C. de diuer. p̄di. vrb. lib. xj. ¶ Sexto accedit tex. in. l. predia. C. de loca. prediorũ ciuiliũ vel fiscaliũ. lib. xj. alias est sub rubrica C. de diuersis predijs vrba. ⁊ rusti. ⁊ ꝑ illũ tex. dicit ibi Bar. nota. † quod si princeps cõcessit primo rem vni, non põt alteri cõcedere, etiã motu proprio: nisi dicat, nõ obstãte cõcessione facta tali. allegat etiã dictum. c. si motu ꝓprio. bene facit qđ dicã. ĩ. in octauo fundamẽto. ¶ Septimo: qꝛ per concessionẽ Imperatoris factã p̄decessorib⁹ comitis fuit acquisitum incontinẽti ius seu dominium etiam absq;[b] eo quod appareat rem seu possessionẽ fuisse traditã, vel apprehẽsam saltẽ vbi appareat ex dicta cõcessione imperiali illã factam fuisse ex certa sciẽtia. nam dicit Ang. in. l. officiũ. ff. de rei vẽ. ꝙ † per solum instrumentũ continens donationẽ principis ex certa sciẽtia factã probatur dñium: qꝛ habet potẽtiã trãsferẽdi dñium ad libitũ volũtatis. ⁊ dicit Bal. in. c. ad audiẽtiam. de prescri. ibi probari qđ etiam sine possessione q̃ritur ius ex priuilegio ⁊ cõcessiõe principis. ⁊ inquit Bald. ĩ. c. j. I ti. quid si inuesti. in vsibus feudorũ ꝙ si papa dicat, assignamus tibi tale castrũ cum plenitudine iuris. vel per alia v̄ba equipollentia: nõ est necessaria possessio facti qꝛ apud papã est plenitudo supreme possessiõis ⁊ sup̄ma ptãs, vt no. xvij. q. v. volumus. ⁊ ꝑ alia ibi allegata per eũ. ⁊ ꝓpterea libenter vidissem copiã dicte cõssionis imperialis. ⁊ inqt Bald. in p̄ludijs feudorũ. in. xj. vel. xij. col. ꝙ eoipso qđ ĩ ꝑuilegijs reperit qđ princeps dat, trãsfert dñium nec aliud reqritur nisi ad facti executionẽ deuenire, allegat. l. bñ a zenone. C. de quadri. prescr. ⁊. c. auditor. de rescri. ⁊. c. inter dilectos. de fide instru. multo magis in casu nostro, in quo p̄supponitur qđ aliquo tp̄e dicta castra ⁊ loca fuerunt possessa a patre ⁊ auo dicti comitis quorum est heres. ¶ † Octauo: qꝛ si isti q fuerũt inuestiti a papa sunt de illis, qui ꝑ vim inuaserũt dicta castra ⁊ loca de manib⁹ patris dicti comitis, non pñt[c] vti dicta cõcessione ⁊ inuestitura apostolica ꝑ. l. authoritate. C. vnde vi, vbi patet quod ꝑ rescriptũ principis violenta possessio

---

[Marginal notes:]

[a] [i]nualida. Fe[lin.] [in] c. cãm q̃. colũ. ij. v°. nõ obstã[t]e. de rescri. Io. Salua tract. de benefi. pte. iij. q. xiij. Ias. cõs. cc xxxiij. colũ. vij. lib. ij.

[b] ¶ Absq;. Bal. de not. for. fideli. in fi. in vsi. feudorũ ĩ. l. oẽs. C. de quadri. prescri. cõsi. cccxlv. ad euidẽtiã. nu. 4. libr. j. panor. ꝯs. xciiij. col. fi. lib. ij. hinc dicũt m[ul]ti ꝙ lex ĩ traditionb⁹. C. de pac. nõ hꝫ locũ in p̄ncipe, vt ibi Ias. ⁊ in ꝯsil. xxvij. ꝯs. cxlv. co. v. li. j. Zasi. ĩ epi. feu. par. v. Bertrã. ꝯs. iij. co. iiij. li. iij. Lu. Goza di cõs. xiiij. sꝫ dicendũ ꝙ imo hꝫ locũ nisi appareat de ꝯ̃ria voluntate p̄ncipis exp̄ssa, vel tacita vt bñ concedit gratiã vel p̄uilegiũ. ⁊ ita loqtur Bal. ĩ locis p̄allegatis, vt tꝫ la[-] cas pe. i. l. p̄dia. C. de loca. p̄dio. ciui. li. xj. Iacobi. đ. s. Geor. tra. feu. v̄s. princeps. col. ij. ⁊ col. pen. Ias. in p̄ludijs feu. col. xxj. deci. l. certi cõdictio. §. si. nu. 7. si cert. pet. cõs. dclxxx[-] ix. [illegible]

[c] ¶ Nõ pñt. Sali. d. l. authoritate. geminian⁹ Phi lip. c. si gratiose. notabi. vlt. de rescrip. in. vj. Cur. Iunior tra. feu. ij. par. ij. partis. q. iij. nu. 10. cum sequen.

fessio nõ cõfirmat.vnde dicit ibi Bar.illã.l.esse in entitenendam:q2 si aliquis occupat aliquam terram vel possessionẽ ꝑ vim.ꝛ faciat sibi postea a superiore concedi,non prodest sibi. q2 spoliatus est ante omnia restituendus,ꝛ forte ꝫm eũ concessio nõ vꝫ,ꝛ dicit alias vidisse text.de quo dicit se tunc non bene recordari,ꝛ qꝺ vr̃ ei ꝙ sit in.l.ij.C.de fun.pat.vel in.l.ij. C.de fun.rei priua.voluit allegare tex.in.l.ij.C.de fun.ꝛ salti. rei dominice,lib.xj.vnde dicit ibi gl.no.contra eos qui occuparunt terras comitis Hugolini,ꝛ impetrauerũt rescripta per obreptionem.ꝛ dicit Bal.in.l.que ex relatiõe.C.de legi. per illum tex.ꝛ per gl.in.d.l.ij.C.de fun.ꝛ salti.rei domi.qꝺ si princeps concessit alicui bene merito castrum,quod istud castrum est sibi defendendum,ꝛ si postea aliquis illud castrum impetraret,ista impetratio ẽsset ipso iure nulla,ꝛ presumeretur obreptitia.ꝛ Ang.expresse in.d.l.ij.†dicit nota.hanc legẽ contra ciuitates ꝛ tyrannos occupãtes terras vel castra aliquorum comitum,vt non possint petere confirmationem a papa vel principe,nec eas prescribere sub pretextu confirmationis predicte spatio longissimi tẽporis.ꝛ notat etiã Bal. in.l.j.in prin.C.de carbo.edic.ꝛ in.l.fi.in fi.C.si contra ius vel vti.pub.Et si opponeretur de prescriptione decursa contra dictum comitem.non sum de hoc requisitus scribere cõtentus comes his que ab alijs duobus dñicis cõsultorib⁹ ꝑclare tacta sunt circa illud.tamen attento quod res ista fuit per vim ablata ab aduersarijs,seu ab eis quorũ isti heredes sunt qꝺ fieri de iure nõ licuit,iuxta.l.si quis a se fundum.cum ibi no.C.vnde vi.l.nullus.C.de iude.l.extat.ff.quod me.cau.ꝛ.l. si quis in tãtã.C.vnde vi.cum si.sequitur quod propter malã fidem ꝛ violentiam ipsorum repelluntur a cõmodo prescriptionis,iuxta.c.fi.de prescri.ꝛ.c.ij.de reg.iu.in.vj.l.sequitur. §.si fundum.ff.de vsuca.l.vitia.cum ibi no.C.de acquir.pos. †ꝛ non solũ si diceretur ipsos inuasõres prescripsisse,sed etiã si heredes sui vellent dicere se prescripsisse,nõ possunt hoc allegare:q2 de iure canonico qꝺ in hac materia prescriptionis ꝛ peccati est seruandũ,vt habet in locis vulgaribus mala fides defuncti nocet heredi[a] vniuersali secũdum magis veras cõclusiones vt firmat Ant.de but.Jo.de Jmo.ꝛ do.Abb.siculus in.c.si diligenti.de prescri.ꝛ Jo.de Jmo.in.c.si.de prescri.in.iij.col.j.iij.vi.ꝛ in quinquagesima col.ꝛ Roma.in.l. Pomponius.§.cum quis.ff.de acqui.pos.ꝛ Pau.de cast.in l.sequitur.§.hẽs.ff.de vsucap.q2 heres tenetur exonerare cõscientiã defuncti.c.fi.de sepul.cum ibi no.ꝛ in.c.super eo.de rap.bene facit quod no.Bal.in aut.ad hec.C.de vsur.in.vj. colum.in versicu.sed quid dicemus de herede prescibentis.

¶†Accedit etiã quod si prescriptio ista est cõpleta cũ prefato comite,q allegat probabilẽ ꝛ ꝑsumptã causam ignorãtie iuris sui,cum succedat in ius alterius,vt in iuribus vulgaribus:sequitur quod secundũ magis communes conclusiones põt petere ex clausula generali,si qua mihi iusta causa restitutionẽ in integrũ[b] aduersus dictũ cursum prescriptiõis ex capite ignorãtie,vt no.gl.in.l.si partem.§.j.in verbo nõ vtẽdo.C.queãdmo.serui.admitta.ꝛ glo.in.l.j.C.de patri.pote.ꝛ not.Specu.in tit.de prescr.§.j.ver.pone colonus. ꝛ Barto.ꝛ Ang.in.l.j.§.si quis autem propter.ff.de itinere actuq3 priua.ꝛ Bar.in.l.Aristo.§.fi.ff.de dona.ꝛ Ange.in l.fina.si quis testa.liber esse ius.fuc.ꝛ in.l.in heredẽ.alias est lex annus.ff.de calumnia.ꝛ Joã.de Jmo.in.c.fi.in.x.charta de prescip.ꝛ in.l.Pãtonius.ff.de acq.her.post Ang.in.l.vẽtre.eo.ti.ꝛ dñs Abbas in.c.vigilanti.de prescr.ꝛ Roma.in l.si vero.§.de viro.in quinquagesima prima fallentia.ff.sol. matr.ꝛ in.l.qui vniuersas.§.fi.ff.de acqui.pos.bene faciunt no.per gl.ꝛ doc.in.l.ij.C.de iure empby.ꝛ per Cyn.in.l.quoties.C.de preci.impe.offe.ꝛ per Jac.but.ꝛ Bar.in.l.senat⁹. ff.de offi.presi.ꝛ Bar.in.l.Emilius.ff.de mino.ꝛ in.l.cum filius.§.in hac.ff.de verb.obli.cum concor.de quibus ibi. Reliqua duo ad prescriptionẽ satis opportune ꝛ elegãter tacta sunt ꝑ prefatos dominos celeberrimos consulentes,ꝛ mihi maiores venerandos. Alex.de tartagnis.

Epitome.

¶Antonius habens feudũ cẽsuale pro quo debebat decem annua,locauit illud ad septẽ annos Jacobo:qui statim ad eosdẽ septẽ annos relocauit Francisco. Queritur an onus soluẽdi dictã pensionem ꝛ collectas ꝛ alia onera spectet ad Jacobum primũ conductorem. Respon.quod non,sed ad Antonium nisi in impensa que non affert vtilitatem vltra tẽpus conductionis que spectat ad Franciscum vltimum conductorem.hoc dicit.

Consilium.IIII.

Videretur stãtibus his que in themate cõtinẽtur prima facie dicẽdũ dictum Jacobũ teneri ad solutionẽ ei⁹,qꝺ erat soluẽdũ illustrissimo principi iure feudi ꝛ ad onera collectarũ, ꝛ ad impẽsam reparationis domorũ existẽtiũ super reb⁹ locatis.Pro hoc primo videt tex.in.l.quero.ff.de vsufr.lega. ꝛ ibi no.Bar.in.l.hacten⁹.ff.de vsufr.ꝛ qꝺ no.Bar.in.l.his verbis.§.idẽ testator.ff.de leg.iij.ꝛ bona litera in.l.si pẽdentes.§.si qd cloacarij.ff.de vsufr.† vbi habetur qꝺ ad vsufructuariũ pertinẽt talia onera[c]:ergo ꝛ pari ratione ad dictũ Ja.ꝛ cõductorẽ ad septẽ annos,cũ ad eũ spectabat cõmodũ fructuũ pro illo tpe.Scꝺo ad idẽ tex.in.l.nec.ff.de impẽ.in rebus do.fac.vbi dixit tex.qꝺ tributa debẽt solui ꝑ maritũ habentẽ feudũ dotalẽ,nec põt illa repetere a muliere,ẽt soluto matri.q2 ex quo maritus hꝫ cõmodũ fructuũ,ita dꝫ habere onus tributorũ:ꝛ ideo ꝑ illũ tex.dicit Bal.in.c.j.§.j.pnc. in ti.ꝑ quos fiat inuesti.in vsi.feu.qꝺ vasallus dꝫ soluere datia ꝛ collectas:nõ aũt debet soluere dñs feudi:q2 dñs nõ percipit fructus rei,sed vasallus quod dixerit And.de iser.in.c. j.in verbo,ꝛ plaustrorũ.in ti.que sint regalia.hñ facit qꝺ no. gl.in.l.j.C.de mulie.ꝛ quo loco.li.x.Tertio ad idem tex.in.l. fruct⁹.in ṽbo functionũ grauamẽ.C.de ac.em.vbi similiter vult tex.qꝺ ad illũ ad quẽ spectat cõmodũ fructuũ, spectet ẽt grauamẽ functionũ ꝛ similiũ onerũ.Quarto ꝑ id qꝺ voluit gl.no.in.l.j.in verbo fruct⁹.C.de anno.ꝛ tribu.lib.x.que dicit† qꝺ cõductores seu illi q percipiũt fructus,tenẽtur ad onera tributorũ nõ autẽ locatores,qui pẽsiones recipiũt a cõductorib⁹,ꝛ sic nõ vr̃ dici posse qꝺ ista onera debeant spectare ad Antoniũ locatorẽ,qui pẽsionẽ tantũ percipiebat.

¶Sed premissis nõ obstãtibus cõtrariã sniam de iure veriorẽ ꝛ ꝑbabiliorẽ procul dubio esse puto ex infrascriptis,et primo q2 hoc decidit Bal.in.l.j.in.j.col.de iure emphyt.i.v. vj.ꝛ c.†.vbi dixit qꝺ differt emphyteuta ab alio cõductore i multis,ꝛ inter cetera in hoc:[d] q2 emphyteuta dꝫ soluere fisco munera ꝛ collectas.l.ij.in prin.e.ti.ꝛ.d.l.si pẽdentes.§.si qd cloacario.ff.de vsuf.sec⁹ aũt in alio simplici cõductore,q soluere ñ tenet,ꝛ si soluat repetit a locatore:allegat.l.ediles, ff.de via publica.alias est sub tit.ff.de loco pub.fru.istꝺ idẽ vr̃ tenere Bar.in.l.j.C.de anno.ꝛ tribu.li.x.vbi dt qꝺ gl.ibi mirabiliter voluit,† qꝺ si aliqs locat fundũ suũ ad pẽsionẽ percipiẽdã in pecunia,ita qꝺ oẽs fruct⁹ remancãt apꝺ colonũ,qꝺ dñs ad tributa nõ tenet,nisi cõsuetudo vel statutum aliter se habeat.l.fine herede.§.Luci⁹.ff.de admi.tu.nã sꝫ dꝫ Bar.hoc dꝫ intelligi in onerib⁹ realibus,[e] prout sunt tributa q̃ ex dispositiõe legis veniebant ꝑstãda ex corpore ipsorũ fructuũ.puta quinquagesima pars frumẽti.q̃ nascat ex ꝑdio,vt declarat tex.in.l.medicos.C.de suscep.li.ij.ꝫ in collectis q̃ debẽt imponi ꝑsone ꝑ reb⁹.l.rescripto.§.fi.ꝛ ibi not. ff.de mune.ꝛ hono.erit inspicienda ꝑsona cui imponit,ꝑ.d. l.rescripto.§.fi.ꝛ.l.indictiones.C.de anno.ꝛ trib.lib.x.nõ tñ declarat Bar.i.d.l.de anno.ꝛ trib.an locatori vel cõductori debeãt imponi dicte collecte:ꝫ Bal.in ea.l.j.de anno.ꝛ trib. hoc declarat dicẽs qꝺ debẽt iponi locatori:q2 ipse ẽ dñs rei. allegat in argumẽtũ.d.l.nec.ff.de ipẽ.ꝛ ꝙtũ ad hoc scꝺm eũ vsufructuari⁹ habebit loco dñi,allegat.d.l.quero.ff.de vsufru.leg.ꝛ.d.l.hacten⁹.¶†Mi⁹ ẽt dicendũ est qꝺ teneat soluere Jacob⁹ id qꝺ iure feudi annuatim soluere debebat Antoni⁹ locator illustrissimo ꝑncipi,q2 illud on⁹ cõcernit vasallũ,ꝛ ꝑstatio illa ꝑ vtili dñio:qꝺ recognoscit vasallus a principe,ꝛ illud vtile dñiũ remãsit apud vasallũ:q2 non transit in cõductorẽ ad modicũ tps,prout est cõductor ad septem annos.l.j.ꝛ.iij.cũ gl.ff.si ager vectigal.vel emphy.pet.l.j.§. qꝺ ait.ꝛ ibi ꝑ gl.ꝛ Bar.ff.de superfi.ꝛ no.gl.in.l.si filius.C.ꝺ peti.here.ꝛ ꝑ gl.ꝛ doc.in cle.j.de rebus eccle.nõ alie.ꝛ.l.si filio.§.si vir in qnquennio.ff.sol.mat.cum ibi not.ꝑ Ange.et Moder.ꝛ.d.Jac.but.in.l.emptorẽ.C.loca.ꝛ Ant.de but.in c.fina.ne prela.vi.su.in qbus locis magis cõiter cõcluditur, †qꝺ conductor ad septẽ annos nõ dicit ad longũ tẽpus:ꝛ sic remanet simplex cõductor nõ habẽs vtile dñium.vbi autem diceremus qꝺ illud quod dict⁹ feudatarius soluere tenebatur annuatim soluere ꝑ fructib⁹ pcipiendis,ꝛ in recompẽsationẽ fructuũ,adhuc minus esset dicẽdũ Jacobũ teneri ad illud soluendũ:q2 sequeret eũ grauari duplici pẽsione ꝑ hisdẽ fructib⁹,cõtra id qꝺ no.gl.fi.ꝛ ibi Bar.l.j.C.ꝺ mulierib⁹,in quo loco.lib.x.ꝛ qꝺ no.Bar.in.l.priuate.C.de excus. munerũ.lib.x.facit regula.l.bona fides.ff.de re.iu.ꝛ alias se-

[a] ... ſ. ...

[b] ¶ ... [illegible]

[c] ¶ [illegible]

[d] [illegible]

12.

[e] ¶Realib⁹.Impro ꝑe logt vult dicere de onerib⁹ q̃ sunt naturalis pars fructuũ vt decime q̃ parochijs eccle siarũ pẽdũt.sec⁹ de alijs onerib⁹ realib⁹ ẽt ordinarijs q̃ nõ sũt natiua ꝫ effectualis pars fructuũ q2 sup fructib⁹ debẽt ecclesie mi nuũt.ꝛ istꝺ ẽ verũ in se.ceterum multum errant cõiter doctores in.ꝛ.l.j.de anno. ꝛ trib.Pau.ꝫ.i. ccccxlii.i.fi.lib.i. Jas.ꝫ.cir.i.fi.li. j.dũ volũt ꝙ colon⁹ q nũmis cõduxit ita ꝙ oẽs fruct⁹ remanent apꝺ eũ teneat ad cẽsũ vł alia tributa ꝛ onera realia nisi alia sit cõsuetudo,q2 imo nõ tenet nisi sit ꝯsuetũ vł expsse ꝯuẽtũ.porro gl. fi.i.d.l.j.ꝺ eo qui pcepit pensiões dꝫ itelligi ꝺ pensione cẽsuali vel ẽphyteutica vel alia pꝛstatione, nõ aũt de pẽsione q̃ recipitur a dño i cõpẽsatione fructuũ q̃lem percipit locator ad modicũ tps quia iste dr̃ percipere fructus.l.si is q.§.j.ff.de pigno.ꝛ tenet ad dicta onera vt recte tradit Luc. de pẽna.Jas.ꝺ. l.j. [illegible]

neretur absurdū q Antonius debuisset habere vtile dñiū qd h3 feudatarius. c.i.de inuesti.de re alie.fac.ꝛ in.c.i.cū gl. magna de capi.Corra.ꝛ etiam habere cōmodum pensiōis fructuū a Jacobo:ꝛ tamen nō subiret onus cōcernens ipm dñium vel acquisitionē fructuū cōtra regulā secūdū naturā. de reg.iur.ꝛ qd nō debuerit soluere Jacobus dño feudi, illō qd tenebat feudatarius videt esse de mente Bald.in.l.pdia in.ij.col.C.de fideic.preterea dato qd diceremus conductorē ad modicū tps propter fruct⁹ quos percipit debere subire onera soluēdi collectas:ꝛ illō qd soluere debebat feudatari⁹ dño feudi, certe dberem⁹ dicere qd talia onera spectarūt ad dictū dñm Franciscū cōductorem, qui fructus percepit et onera predicta soluit.impensam etiā reparationis domorū necessario vel vtiliter factā nō d3 agnoscere,ꝛ soluere Jacobus cōductor, s3 spectat tale on⁹ i effectu ad ipm pmū locatorē.s.ad Antoniū, seu eius hr̄des.l.dñs horreorum.§.j.ꝛ.l. colonus.in prin.ꝛ.l.ex conducto.in prin.ff.loca.ꝛ.d.l.ediles. ꝛ ibi. Bar.ꝛ hoc verū si illa reparatio †afferebat cōmodum etiam vltra tps cōducte dictorū Jacobi ꝛ dñi Frācisci.vbi aūt reparatio solum fuisset ad cōmodū illius tpis, quo durabat dicta cōductio, tūc d3 spectare ad dñm Frāciscū, ad quē spectabāt fructus ꝛ cultura fundi, vt determinat bart. in.l.impēse.ff.de impē.in reb⁹.dot.fac.p.l.iij.§.generaliter. eo.ti.ꝛ ēt Bar.in.d.l.ediles.ꝛ in.l.predia.§.pcū.ff.de fun.instru.ꝛ Bal.in.l.j.in.j.col.in ver.quinto in expēdēdo ꝛc. C.de iure empby.Et ex pdictis patet esse rn̄sum ad allegata i cōtrariū, qꝛ illa loquuntur in fructuario:qꝛ dicit habere ius i re, l.eoꝝ.ff.de dā.infec.ꝛ quo ad predicta onera loco dñi hr̄ vsusfructus in multis.ff.de vsufruc.l.q vsumfructū.ff.de ṽ. obli.ꝛ ita loquit.d.l.quero.ꝛ.d.l.hactenus.ꝛ.d.l.si pēdētes.ꝛ ita dicit Bal.in.d.l.j.C.de anno.ꝛ tri.lib.x. Et ista differētia inter conductorē fructuariū etiā pbat in.l.s3 cū fructuari⁹. cū gl.ff.de vsuf. ꝛ i.d.l.ex cōducto.i prin.ꝛ ibi gl. Et similiter nō ob.d.l.neqꝫ.cū si.ff.de ipē.qꝛ ibi loqt in marito, q quo ad ipsam rē dotalē cōstāte mat.d3 esse dñs.l.dote.C.de rei vx̄. et plene in.l.i reb⁹.C.de iure dot.ꝛ silr illō qd dicebat feudatariū teneri ad collectas, nō est mirādū:qꝛ feudatari⁹ h3 vtile dñium.sec⁹ in cōductore ad modicū tps, vt dixi.s.ꝛ codē modo nō obstat.d.l.fruct⁹.C.de act.emp.qꝛ loquit in emptore qui est dñs. ¶ Ultiō nō ob.id qd no.gl.i.l.j.C.de anno.ꝛ tri. qꝛ rn̄deo:vt ibi p Bar.ꝛ clari⁹ p Bal.ibidē quorū vba superius retuli. ¶ Preterea dato qd ad cōductorē ad modicū tēpus deberēt spectare talia onera, eo qꝛ fruct⁹ ex ipsis reb⁹ percipit, sequeretur qd deberēt spectare talia onera ad dñz Frāciscū. Ex quibus stat firma cōclusio Jacobū predictū conueniri nō posse ad onera collectarū, nec ad illud qd erat soluendū per feudatarium nomine feudi, nec ad impensam reparationis domorum. Alex. tartagnus.

Summarium.

2 ¶ Feudum ꝛ emphyteusis an a pari procedāt.ꝛ nu.5.ꝛ.12.
3 Laudemiū nō debetur de reuocatione in personam filiorū.
4 Constitutione feudali deficiēte an recurratur ad ius cōmune.ꝛ nu.10.
7 Jus commune non variatur ex consuetudine difformi.
8 Consuetudo p̄scripta soluendi decem in centum pro laudemijs feudi valet:non potest tolli per contrariam consuetudinem nisi prescriptam.ꝛ nu.13.ꝛ.14.
11 Res vt dicatur solita infeudari, quid requiratur.
15 Negligentia prelati vel factū quādo noceat ecclesie.ꝛ nu.16.
17 Speciale est in vsuris vt minores recipiendo remittantur maiores.nu.21.
23 Differentia est inter solitum ꝛ cōsuetum.
24 Extensio non dicitur vbi est eadem ratio.

Consilium. V.

SI vera sunt ea q̄ in prescripto themate narrantur, videret prima cōsideratione dicendū per illam receptionē factaz per dños episcopos ecclesie Veronēsis de quinqꝫ vel sex aut septē pro quolibet centenario pro dictis feudis a camera venditis, tacite, derogatū esse iuri petendi decē pro centenario,ꝛ pbari videt in.l.aduersus.C.de vsu.cū ibi no. † vbi si ciuitati ex causa legitima debebant efficaciter vsure maiores:ꝛ administratores ciuitatis tēpore saltē longo perceperint minores vsuras, fit preiudiciū ciuitati,ꝛ intelligit tacite remissum ius petendi maiores vsuras ob culpam,ꝛ negligētiā administratorū ciuitatis:ꝛ sic licet alias administratores expsse nō possunt remittere,ꝛ per pactū expressum preiudicare ciuitati.l.preses.C.de trāsac.l.phibere.§.plane.ff. qd vi aut clam.l.imperatores.ff.de pac.l.nulli.ff.de transa. c.ij.de dona.tamen per tacitū pactū resultans,ꝛ diuturna pceptione diminuta:ꝛ sic ex negligētia administratoris nō exigētis integrum debitū fit preiudicium ei in cuius bonis intelligunt habere plenā administrationem. ¶ Secundo pro hoc facit:quia culpa prelati commissa in negligēdo piudicat ecclesie.xvj.q.iij.c.placuit.ꝛ.c.quicunqꝫ.ꝛ vbi no.ꝛ in.c. j.ꝛ.ij.ꝛ ibi no.de prescrip. ¶ Tertio:qꝛ de iure communi videtur fundata intentio eorum qui dicunt non debere soluere decem pro centenario:s3 ad plus duo pro centenario:ꝛ sic quinquagesimā tantum per tex.in.l.fi.C.de iure emphyte.ꝛ licet illa lex loquatur in emphyteusi, tamē videtur quod aut p feudo nihil solui debeat:aut solui debeat ad similitudinē emphyteusis:†qꝛ a pari procedunt feudum ꝛ emphyteusis: vt no.gl.in.c.j.in verbo, vtrunqꝫ.in tit.an agnat.vel fil.ꝛ no. Bar.in.l.si mihi ꝛ Titio.ff.de verbo.obliga.ꝛ in.l.qui rome. §.duo fratres.ff.de verbo.obliga.in.x.q.dum allegat.ꝛ.c.j. §.preterea ducatus.de probibi.feu.alienа.per Federi.ꝛ idē Bar.in.l.ꝛ ideo.ff.de cōd.fur.ꝛ in.l.cum hi.§.si vnı.cum seq. ff.de transac.ꝛ Spe.in tit.de feu.§.quoniam.ver.quadragesimo.in fi.ꝛ Bal.in.c.j.in fi.in titu.quib.mod.feu.consti.po. vnde Bald.in.c.i.que in ecclesiarum.de consti.circa.xiiij.co. in versi.extra quero quando fit ꝛc.dicit†quod quando fit renouatio feudi in personam filiorū. [a] non d3 solui laudemiū seu capsoldum, nisi feudum esset iam ad ecclesiaz reuersum seu incorporatū, nam secundum eum dicta renouatio in persona filiorum non est noua acquisitio, sed dominij continuatio.l.j.C.de impo.lucra.descrip.l.in suis.ff.de libe.ꝛ posthu. l.nihil.C.pro here.ꝛ sic sentit qd quādo extraneus de nouo acquirit vtile dominium feudi, titulo emptionis vel alio:qꝛ est tūc noua acquisitio, debeat solui Capsoldū. ꝛ idē sentit Jo.fab.in.§.ideo.circa.iij.col.instit.loca.pro hoc facit, † qꝛ in causis feudalib⁹ deficiēte cōstitutione feudali recurrim⁹ ad id quod iure communi decisum est.c.j.in fi.de cog.feu. et ibi plene no.etiā si de iure communi reperitur solū decisum per argumēta, vel similitudinē fm Jac.de bel.ibi, vt pt3 ex no.p gl.ꝛ doct.in.l.j.§.pen.in verbo, impetrabile.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.ꝛ in.l.j.§.cum patronus.in verbo, inimicis.ff.de offi.prefec.vrb. Uel etiam posito qd illa.l.fi.nō trahatur ad feudū, adhuc videtur fundata intentio aduersariorū episcopi Veronēsis, qꝛ de iure nullū Laudemium videtur esse soluēdum pro translatione,ꝛ acquisitione vtilis dñij ipsius rei feudalis, †quia hoc lege cautum nō est in feudo, sed in emphyteusi,ꝛ ideo non procedit argumentū[b] de vno ad alium vt no. Bar.in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de oper.liber.ꝛ Bal.in aut.si quas ruinas.in.v.col.de sacrosan.eccle.ꝛ in rubrica.C.de cōdi.ex lege.in vlt.col.ꝛ in.l.ij.in.ij.q.ad fi. C.de rescin.vendi.ꝛ in titu.de pace constan.in verbo, libellariū.ꝛ Ang.in.l.de quibus.ff.de legib.ꝛ Spe.in tit.de loca.§.nūc aliqua.ver.lxxxv.vbi voluit qd si vasallus simpliciter cessauerit per triennium nō cadat a iure feudi, licet alıud sit in emphyteuta, iuxta.l.ij.C.de iure emphy.ꝛ in.c.potuit.de loca. qꝛ hoc nō reperit iure cautū in feudo, sed solum in emphyteusi.ꝛ ita etiam concludit do.Card.flo.in.c.potuit.de loca. ꝛ Jo.de imo.in.c.ex parte.in.xxi.col.de feu.ꝛ docto.maxime Dominicus de sanct.Gemi.in.c.ad apostolice.§.s3 licet de re iudi.in.vj.ꝛ moderni.in.c.j.sed nec alia.in tit.que fue.prima causa benefi.amit.†saltem quādo non est feudum fictuale, id est pro quo ex pacto soluitur annuatim certū quid nomine affictus, vt voluit Bal.in.d.c.que in ecclesiarum.circa iij.col.per no.per Jnn.in.d.c.ad apostolice.facit quod not. Bal.in.l.liberti liberteqꝫ.in.vlt.col.C.de ope.lib.ꝛ in.d.titu. de pace cōstan.in verbo, libellariū.vbi voluit quod feudum ꝛ emphyteusis nō dicantur eiusdē nature, nisi esset tale feudū pro quo nō veniret prestandum seruitium, sed census pecuniarius:qꝛ nō differet ab emphyteusi:ꝛ tūc procedit id qd no.Spe.in.d.§.quoniam.ver.xl.in fi.ꝛ quod not. Jacob.de bel.in prin.feudorum, in.j.col.in diffinitione feudi. ad hoc tex.in.c.j.in fi.de feu.dato in vice legis com. ¶ † Quarto qꝛ episcopus nō videtur posse eneruare fundamentū aduersariorum ex allegata consuetudine prestandi decē pro cētenario, qꝛ cum vario modo fuerit seruatum,ꝛ quādoqꝫ prestiti fuerūt decem pro cētenario, quādoqꝫ minus, videt quod recurrendum sit ad ius cōmune, vt inquit Bar.in.l.ij.ad fi. prin.ff.sol.matrimo.dum dicit quod licet instrumenta debeant

beāt cōfici secundū cōsuetudinē loci.l.si prius.§.recte placuit.§.de aqua plu.ar.l.qd nolit.§.qui assidua.ff.de edi.edi.l.fi.i fi.C.de fideiuſ.tñ si in ciuitate ꝯficiebant instrumēta diuersimodi:tunc propter tales ꝯrietates ⁊ diuersitates redimus ad ius cōe,allegat.l.nemo alieno.§.tpalis.cum ibi no.ff.de reg.iur.ita etiā inquit Bal.in.l.nō solū.in lec.antiqua.ff.de iure do.vbi dixit quod si vna cōsuetudo est ꝯ aliā,debemus ad ius cōe recurrere.allegat.l.semper in stipulationibus.ff.de reg.iu.⁊ vult ibi tex.qd si mos regionis varius fuit,id qd minimū est debet,vt ibi ⁊ in.c.ex parte,de censi.bñ facit id qd habet in.c.cū olim.de cōsue.⁊ sic in ꝓposito nostro nō possunt peti.x.pro centenario,que sunt id qd plus est: ꝑ hoc etiam facit:qꝛ vltima consuetudo videt magis attendēda quā prima.l.Mela.post prin.ver.quid ergo.ff.de alimē.⁊ ciba.leg.⁊ no.gl.⁊ doc.in.l.ij.C.que sit lon.cōsue. ¶Quinto,qꝛ ꝯsuetudo soluēdi.x.ꝑ cētenario in feudis,que vendūtur per vasallos,nō dꝫ extēdi ad dicta feuda peruēta ad cameram illustrissimi dñi,[a] ⁊ per eam alienata:qꝛ ꝯsuetudo q̄ est cōtra ius commune,non dꝫ extēdi ad aliū casum.l.quod nō ratione.cū glo.⁊.l.qd vero.ff.de legi.⁊ not.in.l.j.C.que sit lon.cōsue. ¶†Sed premissis nō obstantibus ꝯriā sententiā de iure veriorē arbitror,maxime ex infrascriptis.Et primo qꝛ presupponit qd antiquissima cōsuetudo soluendi decem pro centenario pro alienatione feudorū dicte ecclesie a tāto tempore,citra cuius in contrariū non extat memoria: ⁊ talis cōsuetudo vim habet efficacis cōcessionis ⁊ priuilegij.c.super quibusdā.§.preterea.de verbo.signifi.centesima dist.contra morem.xviij.q.vlt.seruitū.⁊ ibi no.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ esti.l.j.⁊ fi.cū.l.seq.in prin.ff.de aqua plu.arcē. ¶Secūdo probat authoritate declarationis facte per illustrissimū ducale dominiū mediāte informatione rectorum Verone,ꝑ quā declarationē decretū est qꝛ soluerent tolonea dictorū feudorū,⁊ omnium aliorum bonorum ecclesie Veronensi,cum venderent videlicet decē pro cētenario,que declaratio etiā quo ad alias quascūqꝫ personas quātū est pro feudis dicte ecclesie,pro lege gñali haberi ⁊ seruari dꝫ.l.fi.C.de legi.l.j.ff.de cōsti.prin.c.in causis.⁊ ibi not.de re iudi. ¶Tertio:qꝛ presupponit fuisse etiā iterato determinatum in senatu eiusdem prefati illustrissimi dominij,quod nō solū ille ciuis Veronēsis,cū quo tunc erat cōtentio,verū etiā ceteri omnes qui emissent,aut in futurū emerēt in camera Verone feuda,soluerēt tolonea cōsueta,⁊ ita mādatū est magnificis dominis rectoribus Verone,vt dictā declarationem pro diffinitiua sentētia obseruarēt,vñ dicta declaratio faciēs mentionē de toloneis cōsuetis,†dꝫ intelligi de cōsuetis,scilicet per cōsuetudinē prescriptā.c.Cumana.de electi.c.cum ecclesia.de causa posses.⁊ ibi no.⁊.c.cum de beneficio.de preben.in.vj.⁊ no.Jo.And.in regula,nemo potest plus.ad finē questionis ibi posite de reg.iur.in.vj.in mercur.no.Bal.⁊ Ang.in.l.diuturna.ff.de legi.⁊ Bald.in.c.primo,in princ.de cogni.feud.facit qd habet in.c.nō est.de cōsuetud.lib.vj.⁊ ad hoc vt dicat prescripta,requiritur spatium.xl.annorum,saltem de iure canonico,seu vbi agitur de ꝯsuetudine que allegaret cōtra ecclesiā.c.fi.cum glo.fi.de consuetu.in anti.d.c.cū de beneficio.⁊ ibi no.c.de quarta.⁊.c.auditis.de prescrip.lꝫ de iure ciuili magis cōiter dicatur sufficere tempus.x.annorū vt no.in.l.de quibus.ff.de de legi.⁊ in rubri.C.que sit long.cōsue.⁊ per Cy.in.l.ij.co.tit.tamē in proposito nostro circa cōtrariā cōsuetudinē,in qua se fundare vellent aduersarij ecclesie,standū est iuri canonico:qꝛ cōtra ecclesiā requiritur tempus.xl.annorū iuribus proxime alleg.⁊ licet qñ ecclesia allegaret consuetudinem vel prescriptionem contra laicos,sufficeret ecclesie tps inductum a iure ciuili:tñ qñ ecclesia ageret etiam in foro seculari contra laicum,⁊ laicus opponeret de consuetudine,vel pscriptione ꝯtra ecclesiam,attendi deberet in tali consuetudine vel prescriptione dispositio iuris canonici:hec probātur ex his que no.per gl.iij.in c.illud.de prescri.⁊ probatur in.c.sanctorum.cum gl.prima.eo.titu.⁊ in terminis in consuetudine tradit dominus Cardina.floren.in.d.c.fi.de consue.⁊ sequitur etiam ibi Joan.de Imo.in.xiiij.col.facit quod habetur.x.distin.c.lege.⁊.c.fi.in adiutorium.⁊ qd legitur ⁊ no.in.c.ecclesia sancte Marie.de consti. ¶†Accedit etiam qꝛ in feudis si discrepat ius ciuile a iure canonico stādū est ꝑpter iuramētum iuri canonico,[b] vt inquit egregie Bal.in.c.j.§.fi.in.iij.col.de ꝓhi.feu.alie.ꝑ Fede.ar.c.nouit.de iudi. ¶Fortificant pdicta per id qd no.Ja.de bel.in.c.j.in prin.post gl.in ti.qui feu.da.pos.in versic.circa hanc materiam ⁊c.Bald.in.l.de quibus.in.xiiij.col.ff.de legi.⁊ Jo.de Imo.in.c.ex parte.in prin.vltime charte.de feu,†vbi cōcludūt qꝛ reqrit spaciū.xl.annorum,[c] intra quos

saltē bis res fuerit certo modo cōcessa in feudū ab ecclesia,ad hoc vt dicta res dicat cōsueta per ecclesiā concedi in feudū,vt sic possit postea cōcedi sine solēnitatibus requisitis in vera alienatione,ꝑ id qd habetur in.d.c.ex parte.⁊ arg.dicti.c.de quarta.cum sim. ¶Nec istis obstat si diceretur quod de iure canonico solū requiritur tēpus.xl.annorum in cōsuetudine,qñ talis cōsuetudo est cōtra ius cōe.sed vbi est preter ius cōe,sufficit longū tempus.i.x.annorū,vt no.gl.xij.di.cōsuetudo.⁊ gl.in.c.fi.in verbo cōsuetudo.de cōsue.lib.vj.⁊ no.doc.in.d.l.fi.⁊.ti.in aut.qꝛ rñdeo qꝛ prima cōsuetudo,que habebat qd soluerentur.x.pro centenario.videbatur esse cōtra ius cōmune,vt aduersarij dicūt per.l.fi.C.de iure emphyt.q̄ sicut loquitur in emphyteusi,ita ex identitate rationis extēditur ad feudū,qd videtur esse ei simile quantū ad ꝓpositū,qꝛ vtroqꝫ casu transfertur vtile dñium qd est pariter apud vasallū ⁊ emphyteutā,vt in.c.j.⁊ ibi no.de inuesti.de re alie.fac.no.in.c.j.de capit.Corra.iūcta.l.j.in fi.ff.si ager vecti.vl emphy.peta.l.si domus.§.fi.de lega.j.⁊ pro dicta extensione faciēda de emphyteusi ad feudū,bene facit qd habet in.d.c.j.de cogni.feu.cum alijs.s.ad hoc allegat.bñ fateor quod vbi non esset eadem ratio,nō fieret extensio,ideo illud quod dicitur in.l.ij.C.de iure emphy.de eo q cessauit soluere per triennium certā,⁊ limitatā pēsionē annuā,cadit a iure emphyteutico nō hꝫ locū in mero feudo,qꝛ in eo reperitur aliter fore specialiter ꝓuisum:qꝛ ex sola prima reqsitione interpellatus vasallus si recusauerit debitum seruitium prestare priuatur feudo,nō expectato triēnio.c.j.§.porro.ver.sed nūc est alia.in titu.que fue.prima cā bñfi.amit.ita ꝓcedūt ea q̄.s.in contrariā partem allegaui.†Similiter vbi aliquid contra ius cōe reperitur decisum in feudo,nō extēditur ad emphyteusim,vel ad alios cōtractus,vel casus in quibus standum est iuri cōi,ꝑ no.ꝑ gl.ij.in.c.j.⁊ ibi clarius Bal.de cōgnitio.feu.⁊ ita ꝓcedit id qd no.Bar.in.l.iurisiurādi.§.si liber.ff.de op.libe.cū concor.s.allega.facit.l.ius singula,⁊.l.qd vero.cū si.ff.de legi.vbi autem illud quod est decisum in feudo nō esset cōtra regulā iuris cōis,tunc extēderetur ad emphyteusim,⁊ similes ꝯtus,vbi esset eadem rō,ita procedit id quod no.Bar.in.l.si mihi.⁊ Titio.ff.de verb.obl.cum concor.ad hoc alle.facit.l.j.cū ibi no.C.que sit lō.cōsue.†Sicut ergo dicta prima cōsuetudo pstādi.x.pro centenario exigebat tempus xl.anno.qꝛ erat contra ius,ita ad tollendū illā cōsuetudinē per cōtrariā cōsuetudinē,requirit tēpus similiter.xl.anno.ita voluit Ant.de but.in.c.accedentibus.de priuile.per id qd habetur in.c.j.de reg.iur.in anti.⁊ idē no.d.Abb.siculus in c.pro illorū.de prebē.⁊ saltē hoc seruari dꝫ vbi agit de preiudicādo ecclesie,vt in casu nostro,quo casu tēpus.xl.anno.videt requisitum.d.c.auditis.⁊.c.de quarta.vbi alias ꝯ alios sufficeret tēpus.xxx.anno.d.c.sanctorū.⁊.l.sicut.⁊.l.si qs emptiōis.C.de pscr.⁊ qd no.gl.in.l.dñi prediorū.de agri.⁊ cēsi.lib.xi.que ꝓprie loquitur in cōsuetudine,⁊ loquit de tēpore.xxx.anno.⁊ sentit illa gl.no.qd vbi cōsuetudo est cōtra id qd est a.l.statutū,requirat tempus.xxx.anno.⁊ ita illā intelligit ⁊ approbat Bal.in.prin.in tit.qualiter olim feu.pote.alie.⁊ Moderni in.d.l.de quibus.nō autē requirit cōtra priuatos seu laicos tps.xl.ann.qꝛ regulariter nō attēdimus tempus.xl.annorū ꝯtra alios,quā cōtra ecclesiā.in aut.qs actiones.C.de sac.san.eccl.cū alijs.s.prime alleg.cū ergo,vt vbo fertur,ille contrarius vsus de soluendo minus quā decē ꝑ centenario non fuerit seruatus ꝑ tēpus.xxx.aut.xl.anno.sequit qd non est derogatū priori antiquissime consuetudini,que habebat quod decē soluerentur.pro hoc etiam bñ facit qꝛ presupponitur qꝛ vario modo fuit seruatū post dictā primeuam,⁊ antiquissimā consuetudinem: qꝛ qñqꝫ soluebātur sex,qñqꝫ septē,qñqꝫ plus vel minus,ꝓut plātis ecclesie Veronēsis placuit:ergo non potuit per istum variū vsum intelligi derogatū primeue consuetudini iam firmatum: qꝛ quā primū incepta fuit cōsuetudo soluēdi sex pro centenario,si postea añ illā pfectā aliter seruari inceptū fuit,puta soluere sex,interrūpebat illa precedens inchoata cōsuetudo de soluendis septem:⁊ ideo si ante aliquā perfectā seu completā cōsuetudinē pcedebat dispositio iuris cōis,illa remanet illesa.si autē precedebat cōsuetudo perfecta ⁊ prescripta,⁊ illa pari ratione remaneret in suo robore,hec habent ex no.per gl.in d.l.nemo.§.tēporalis.ff.de reg.iur.⁊ in.l.ij.in fi.C.que sit lō.consuetu.⁊ per Joan.Andr.⁊ alios in.c.fi.de cōsuet.⁊ Bar.in.d.l.ij.ad fi.pricipij.ff.so.ma.⁊.Bal.in.l.de quibus.in.xv.col.preallegata,⁊ in.d.c.j.in princ.de cog.feu.dum ergo precesserit in casu nostro prefata ⁊ prescripta cōsuetudo soluendi decē:illa nō fuit sublata per illas varias prestatiōes post ea subsequntas,quēadmodū dixi.Et litere prefati illustrissi

[a] ¶Dominij.scꝫ Venetorum.

[b] [illegible]

[c] ¶Annorū.s.lij.consi.ij.

mi domini se referentes ad tolomea ꝯsueta soluēda ecclesie, dicūt intelligi de illis cōsuetis tali cōsuetudine, que īducat efficaciter illa sibi debere prestari: qꝛ aliter intelligēdo, derogare viderenť iuri alteriꝰ, que interpretatio nō est recipienda ī tali actu superioris. c. sup eo. de offic. deleg. c. cū dilecta. de rescr. ⁊ l. ij. §. si quid a principe. ff. ne quid in loco publico.

14 ¶ † Quarto principaliter probať, ꝑ id qđ no. voluit Inn. in. c. accedētibus. de priui. vbi vult qđ si ecclesie aliquid erat vtiliter acquisitum vigore cōsuetudinis diu seruate ꝑ ecclesiam, nō videtur prelatus per vnum vel plures actus cōtrarios voluisse renūciare illi iuri acqsito ex tali ꝯsuetudine, ꝑ id quod habetur. xj. dist. in his. ⁊ qꝛ etiā si expresse vellet prelatus renunciare nō posset, allegat id qđ habetur in. l. ꝑses. C. de transact. ⁊ in. l. cōtra iuris. §. ff. de pac. ⁊ sentit hoc esse verum etiam si interuenisset cōsensus capituli. allegat id ꝙ habeť in. c. j. de his que fi. a maio. parte capi. ⁊ c. si qs. ⁊ c. ad

15 nostram. de rebus ecclesie nō alie. ¶ † Quinto, quia regulariter factum prelati[a] maxime cōsistens in alio quaꝫ in negligentia, saltem sine cōsensu capituli, nō preiudicat successori in prelatura quo ad perdēdum ius acquisitum ecclesie. c. fin. de capi. Corra. in vsi. feud. c. delictū persone. cum ibi not. de reg. iur. in. vj. c. cum dilectus. cum gl. in verbo, dolū. de ord. cogni. ⁊ xvj. q. vj. si episcopū. cum glo. no. Bar. ⁊ alij in. l. iubemus nullam. C. de sac. san. eccl. ⁊ Spe. in tit. de dona. §. j. in ver. quid si aliquis baro. ⁊ qđ not. Jo. An. in. c. constitutus. de reli. do. ⁊ Arch. xvj. placet. ⁊ late Ant. de but. ī. c. j. de dolo ⁊ cōtu. ⁊ Bal. in preludijs feu. ad fi. ⁊ licet quo ad prescriptionē reperiatur quod etiam in acquisitis negligentia prelati preiudicet ecclesie. c. j. ⁊ c. de quarta. cū si. de rescr. pōt responderi quod ibi cōcurrebat negligētia, nō solum prelati, ſꝫ etiā capituli. Itē in casu nostro nō pōt dici decursam ⁊ ꝑfectā fuisse prescriptionē. Item hic aliud fuit ꝙ negligentia, nam hic interuenit factū affirmatiuū. s. recipiēdo minꝰ, quā decē pro centenario, quo casu nō fit preiudiciū successo

16 ri, vt predixi. ¶ † Preterea etā quādo per culpam seu negligentiā prelati fieret preiudicium ecclesie, restituitur in inte. ecclesia aduersus tale preiudicium, vt no. gl. in. §. pro tēporalibus. in aut. de eccl. ti. ⁊ no. Inno. in. c. j. de resti. in integr. et Hostien. in. c. cōtingit. de transac. ⁊ in summa in tit. de rest. ī integ. §. vtrū. ver. ꝑscriptiones aūt. ⁊ Zēze. Steph. Pau. de liazar. ⁊ do. Car. flo. in cle. j. per illum tex. de resti. in integ. ⁊ Cy. in. d. l. iubemus nullam. ⁊ Bal. in. l. pe. C. de repu. hered. ⁊ Anto. de but. ⁊ Jo. de Imo. in. c. auditis. de resti. in integ. ¶ Sexto probatur per id qđ no. Bal. ⁊ Sali. in. d. l. aduer-

17 sus. C. de vsur. † vbi dixerūt qđ si prelatus eccľie debet habere nomine cēsus tres denarios, ⁊ pro quolibet anno receperit pluribus annis duos denarios pro quolibet anno: non ꝑiudicabit ecclesie, qꝛ si speciale[b] vt inducať remissio vsurarum, que sunt lucrū odiosum, ita loquitur. d. l. aduersus. sed cēsus est quid fauorabile, allegāt ad hoc id quod habetur in c. olim. de censi. vnde cū nō tractetur in casu nostro de remissione vsurarū odiosarū, videtur quod nō fuerit preiudica-

18 tum ecclesie per dictā minorē receptionē. ¶ † Septimo: qꝛ si res ecclesie est cōsueta dari in feudū vel emphyteusim sub certo modo vel forma, ⁊ prelatus sub alio modo cōcedat, nō valet[c] concessio vt firmat Bar. in aut. qui rem. C. de sac. san. eccle. ⁊ Jac. de bel. in. c. j. in prin. in titu. qui feu. da. pos. in vers. queritur si ecclesie consuetudo sit ⁊c. ⁊ Bal. in. l. etiā. ff. solu. mat. in. l. quecūqꝫ. C. de bo. que lib. ⁊ per Bal. in aut. si quas ruinas. C. de sac. san. eccl. ⁊ in. l. si pupillorū. §. fi. ff. de rebꝰ co. ⁊ Ang. in. §. emphyteusim. per illū tex. ī aut. de nō alie. ⁊ do. Car. flo. in. c. ex parte. de fer. ꝑ id qđ habeť. ⁊ idē ibi tꝫ Jo. de Imo. in vl. char. ⁊ expressius in. l. qđ dt in fi. ff. de verbo. obl.

19 ¶ † Octauo per id quod voluit gl. no. magis cōmuniter approbata in. c. potuit. in glo. pe. de loca. que voluit qđ si emphyteuta propter nō solutum canonem ceciderit a iure suo ⁊ ꝑlatꝰ ecclesie postea sine capitulo receperit canonē pro tēpore preterito simpliciter nō intelligeť ꝑiudicasse eccľie in iure sibi q̄sito.[d] lꝫ secus esset in priuato. l. post dic. ff. de lege cōmis. ⁊ l. Celsus. ff. de arbi. ⁊ idē no. Spec. in tit. de loca. §.

20 nūc aliqua. ver. xxvj. ¶ † Postremo, qꝛ videmus nō posse induci per consuetudinē, quod iura ecclesie perpetuo abdiceнť ab ecclesia per prelatū sine legitimo cōsensu capituli, vt cōcludit Jo. and. ⁊ ceteri doc. communiter in. c. pastoralis. de dona. per id qđ habetur in. l. fi. in fi. de rebus ecclesie non alie. ⁊ no. gl. ibi in verbo, cōsentiēte. in fi. ⁊ Paul. de liaza. in cle. j. eo. tit. bene facit tex. in. c. causa. de re iud. ⁊ cap. j. de consuetu. ⁊ quod no. Jo. And. in. c. j. de rebus eccl. nō alie. in. vj. ⁊ Arch. xvij. q. iiij. in venditionibus. ⁊ Host. ⁊ Joā. And. in c. nulli. de rebus eccle. nō alie. ⁊ notāt legiste in aut. hoc ius

[illegible]

¶ Speciale. qđ aūt sit ī reditibꝰ pecunia cōstitutis, dixi ī tract. vsu. ī. l. eos. C. de vsur.

c ¶ [illegible] valet. s. li. iij. [illegible]

d ¶ Quesito. Imo qꝛ agiť de querēdo Alex. s. li. ij. ꝯs. xiiij. nu. 10. dixi ī consu. parisi. §. xxx. qđ. xxix. ⁊ Alex hic loquiť arguendo. c. m.

e ¶ Vice. Are. ꝯsi. vij. nu. 3. Deci. l. certi ꝯdictio. §. si nūmos. si cer. peta. cōs. ccccxlj. cōtra Cur. tra. feudo. par. ij. q. iiij.

f ¶ Extensio. j. eo. consi. lxxvij.

porrectū. de sacrosan. eccle. ergo nō potuit ꝑ cōsuetudinem induci qđ dictus ꝑlatus saltē sine cōsensu capituli recipiendo dictā minorē quātitatē potuerit a se abdicare dictū ius recipiēdi decem pro cētenario. ¶ Et per ꝑdicta satis patet

21 rn̄sio ad allegata in ꝯrium. ¶ † Tamen specialius rn̄deo ⁊ dico in primis non obstare id quod habetur in dicta. l. aduersus. qꝛ ibi illud est specialiter introductum in remissiōe odiosi lucri vsurarū bene facit. l. cuꝫ quidam. §. diuus. ff. de vsur. ⁊ dixi. s. in. vj. arg. preterea cū deberenť dicta. x. pro cētenario vigore ꝑscripte ꝯsuetudinis, necessaria fuit alia cōsuetudo ꝯria. xl. anno. absqꝫ interruptione, vt ꝓbaui. s. ī. iij. arg. quod hic nō presuponit interuenisse. ¶ Non obstat dū secundo dicebať qđ negligentia prelati nocet ecclesie. c. j. de prescri. qꝛ ad istud fuit pluribus modis rn̄sum supra in qnto argu. ¶ Non obstat dum tertio dicebatur quod aduersarij eccl. Veronensis habent fundatam intentionē suā de iure communi: qꝛ rn̄deo quod posito ꝙ ita sit: tamen ecclesia Veronēsis hoc fundamentum excludit vigore dicte vetustissime cōsuetudinis ꝯriū inducentis, ⁊ etiā vigore declarationum illustrissimi domini, vt hoc plene deduxi in superioribus fundamentis. ¶ Non obstat dum quarto dicebať quod propter varietatē prestationū dꝫ recurri ad ius commune: qꝛ rn̄deo ꝙ illud procedit qn̄ illa varietas fuisset ante inductā ⁊ cōpletam consuetudinem prescriptam soluendi. x. pro centū: qꝛ cum nulla consuetudo sit prescripta aut perfecta ⁊ efficax, vnus vsus interrumpit alium: sed qn̄ consuetudo fuit prescripta ⁊ cōpleta, tunc licet aliquo tēpore contrariū postea obserueť, nō interrumpitur an tollitur precedens cōsuetudo, nisi tēpus. lx. anno. vniformiter fuisset contrariū seruatū in huiusmodi casu, vt opportune probaui. s. in. iij. arg. ¶ Et eodē modo nō obstat id quod habetur in. l.

22 semꝑ in stipulationibꝰ. cū ibi not. de reg. iuris. † qꝛ loquitur ibi quādo plures monete erant in vsu in ciuitate, ⁊ nō apparet de qua contrahentes senserint, nā intelligiť de minori ⁊ sic illi duo vsus adinuicem compatiebanť: hic nō vn̄ illa tm̄ consuetudo debet attendi, que est cōpleta ⁊ prescripta, vt legiť ⁊ nota. in. d. §. tēporales. ⁊ in. d. l. ij. C. que sit long. consuetu. Et eo modo rn̄deo ad. c. ex parte. de censi. ¶ Non obst. id quod hř in. c. cū olim. de cōsuetu. qꝛ ibi loquiť quādo erant plures consuetudines diuersorū locorū. varie tamen quelibet fuerat legitimo tēpore perfecta ⁊ seruata: hic autem secus. ¶ Non obstat etiā quod vltima cōsuetudo sit attēdenda per id qđ habeť in. d. l. Mela. de alimen. lega. ⁊ per nota. in. d. l. ij. C. que sit longa consuetu. quia respondeo qđ text. in. d. l. Mela. §. j. loquitur in casu valde diuerso: nam ibi loquiť in dictiōe solitū. ⁊ dicit ibi qđ si testator reliquit Titio alimenta que ei testator in vita prestabat dꝫ attēdi prout testator tēpore mortis solitus erat prestare adeo quod si testator in vita vario modo prestitit attēdiť vltima protestatio

23 alimentorū. vn̄ dicit ibi Bar. † quod ibi dicitur esse solitum prestari illud quod vna vice[e] tantū prestitū est, vt ibi probatur, secus autem dicit in verbo cōsueuit, seu cōsuetū est fieri, qꝛ nō verificať in vna vice tm̄. l. iij. C. de episco. audien. ⁊ nōt. in. d. l. de quibus. istam differentiam facit etiam Bar. in. l. j. C. quomodo ⁊ quando iud. non itaqꝫ loquimur de cōsue. seu de verbo, consueta. ibi autē de interpretatione verbi solita, inter que est differētia. Itē ibi tractabatur de interpretādo quando dicatur vnus homo solitus aliquid facere ⁊ sic nō accipiť ibi solere pro actu q sit ius: nos tractamꝰ de cōsuetudine prout facit ius quo ad oēs nō solum quo ad eos cum quibus id seruatū fuit: nā cōsuetudo est ius nō scriptū. d. l. de quibus. ⁊ §. ex non scripto. instit. de iure natu. gentium ⁊ ciui. ⁊ in casu nostro debent intelligi litere illustrissimi domini de cōsuetudine efficaci ⁊ inducēte necessitatē ꝑstatiōis: qꝛ aliter delerent ius alteriꝰ, que interpretatio nō est admittenda. c. super eo. de offi. deleg. ⁊ dixi. s. Que ratio cessat in casu di te. l. Mela. bene fateor qđ vbi vltima cōsuetudo fuisset legitima ac ꝑscripta derogasset precedenti. ⁊ ita loquiť id qđ no. in. d. l. ij. C. que sit lon. consue. cū simili. ⁊ iā dictū fuit superius. ¶ Vltimo nō obstat qđ consuetudo soluēdi. x. pro centenario in feudis, que venduntť ꝑ vasallos non debet extēdi ad dicta feuda peruenta ad cameram illustrissimi domini, ⁊ ꝑ eā alienata: cū consuetudo contra ius commune non extēditur ad alium casum: quia rn̄deo qđ ista non est extensio eo quia indifferēter vbi fiebat translatio iuris feudi dicte ecclesie veronensis cum consensu prelati dicte ecclesie soluebātur decē pro centenario. nec alia est ratio in feudis dicte ecclesie

24 vēditis a camera, † imo est per oia eadem ratio, ⁊ per consequēs nō dꝛ extensio,[f] vt no. gl. in. c. j. in verbo, Italie. de tēp. ordi. in. vj. ⁊ in. c. si postquam. in verbo, mente. de elec. eo. lib. vbi dicunt

vbi dicũt glo. q ubi est eadem ratio vel vbi habet locũ eadẽ mens, non dicit̃ fieri extensio, vt no. Bal. in. l. data opera. in ix. col. C. qui accu. ⁊ in. l. si quis seruo. C. de fur. ⁊ in. l. j. C. de interdi. in. l. de quib⁹. in. xviij. col. ff. de legi. ⁊ i. l. illud. in. ij. col. C. de sacrosan. ec. ⁊ in. l. oẽs populi. in pe. col. ff. de iust. ⁊ iure. ⁊ vbi est eadem ratio dicitur sibi cõuenire mens. l. cũ mulier viri. ff. sol. ma. ⁊ ibi no. Bar. in prin. ⁊ no. Dy. in. c. si. de regu. iur. in. vj. sed nõ põt inficiari quin sit eadem ratio in feudis vẽditis a camera. sicut in alijs: ergo ⁊c. ¶ Preterea hec dubitatio sublata est p declarationẽ illustrissimi dñi, que specifice loquitur de istis. ¶ Posset etiam ad omnia argumenta adducta in cõtrarium rñderi aliter secũdum qd dixi in nono ⁊ vltimo argumento. ¶ Ex quib⁹ remanet firma conclusio, etiã pro dictis feudis a camera in quoscũqꝫ, vt. s. trãslatis, decem pro centenario solui debere. Alex. de Imo.

Epitome.

¶ Feudum simplex potest diuidi etiã vno solo ex vasallis volẽte. secus in feudo marchie vel comitatus nisi probetur contraria cõsuetudo, que nõ potest probari nec induci ex diuisionibus voluntarijs. h. d.

Consilium. VI.

Visa inuestitura feudi facta p prefatũ illustrissimũ principẽ dictis dominis de rãgonib⁹, de comitatu terre crescẽtis de Burgi franchi, ⁊ dubitatiõe mihi transmissa in qua queritur † an de iure inter eos possit in partes diuidi cõtradicẽtibus vno vel duob⁹ ex dictis comitib⁹, sentio q nõ: ⁊ quãuis alias in certa facti cõtingẽtia requisitus cõsuluerim feudum simplex posse diuidi, etiã si aliquis ex vasallis habentibus feudũ cõmune ꝯdicat,[a] tamẽ in feudo comitatus, ducatus, vel machionatus nũqꝫ cõsului qd inuitus vasallus possit ad diuisionẽ faciendã a cõsocio compelli, quamuis vbi spõte facta esset diuisio: alias cõsuluerim an de iure valeret vel nõ in casu igitur ꝓposito videt̃ de iure clarũ qd nõ possit diuidi reb⁹ stantib⁹ prout in. d. quesito, p textũ apertum in. c. imperialẽ. §. preterea ducatus. de probi. feu. alie. p Fed. no. gl. fi. in. c. licet. ⁊ ibi doc. de voto. ⁊ gl. in. l. cõi diuidudo. in prin. ff. cõi diui. ⁊ Spe. in ti. de feu. §. ij. ver. xxxiiij. ⁊ Bart. in l. inter tutores. ad fi. ff. de admi. tut. ⁊ cons. l. xxij. inci. ex facto proponitur q nobiles. ⁊ sic Bar. ibi cõsulẽdo in questione facti satis videtur presupponere per gñalem consuetudinẽ cõtrariam nõ esse derogatum in hoc iuri cõmuni. ⁊ posito quod vbi ꝓbaretur sufficienter de cõsuetudine legitima generali vel locali ꝯria in huiusmodi feudis, esset illi standum, vt per Old. ⁊ Joã. And. in locis ꝓxime allegãdis. ⁊ Bal. in. d. §. preterea ducatus. in. j. col. iuxta. l. de quibus. ff. de legi. ⁊. l. venditor. §. si cõstat. ff. cõmunia predio. ⁊ in. c. fi. de consuetu. † Tamen est aduertẽdũ: qꝛ sufficeret probare qd seruatum fuerit de cõsuetudine qd talia feuda a sponte[b] volentibus ⁊ consentientib⁹ fuerint diuisa: qm̃ talis cõsuetudo nõ derogaret iuri cõmuni, quantũ ad hoc vt vno vasallo cõtradicẽte posset procedi inter eos ad diuisionẽ necessariam, vt in casu nostro est aperte decisum per Old. in cõsi. cccxxvi. incip. Perspectis ⁊ diligẽter attẽtis ⁊c. vbi dixit qd in questiõe facti, in qua consultus rñdebat, presupponebatur sibi esse in feudo marchionatus recessum a dispositiõe iuris cõmunis per consuetudinem seruatã scientibus imperatoribus, quorum scientia requirebat̃ secundũ eũ ad inducẽdã cõsuetudinem legi contrariã. per no. in. l. de qbus. per quã cõsuetudinem prescriptã erat inductũ ⁊ seruatum qd talia feuda diuiderentur inter cõsortes: vnde dubitabatur an virtute dicte cõsuetudinis habẽs feudũ marchionatus vel comitat⁹ possit illud diuidere in testamento, legando illud pluribus p partes diuisas. ⁊ videbatur qd sic: qꝛ etiã illa que fit in testamento dicitur diuisio. l. si filia. §. si pater. ff. fami. erc. l. parẽtibus. C. de inoffi. test. l. si cogitatione. C. fami. erc. ⁊ videtur esse eadem ratio vtroqꝫ casu: tamen ipse decidit ꝯrium: quia ius cõmune positũ in. d. §. ꝑterea ducatus. remanet immutatum, nisi quatenus per ꝯriã cõsuetudinem appareat illi derogatum. l. cum dubitabatur. C. de edif. priua. l. alũnum. §. q filias. ff. de adimen. lega. ⁊. l. precipimus. C. de ap. nec est verum qd sit eadem ratio secundũ eum in casu inducto p ꝯsuetudinẽ, ⁊ in casu de quo querebatur: qꝛ in diuisione volũtaria in qua seruata fuerit cõsuetudo, aderat libera volũtas omnium: vnde dicitur quedã permutatio. l. cũ pater. §. hereditatẽ. el. ij. ff. de leg. iij. † sed qñ legatur pluribus: in legato vnius nõ includitur volũtas alterius, ⁊ ideo cõsuluit talia legata non valere tanqꝫ facta de re nõ deducibili in tale legatum. arg. l. apud. Jul. §. fi. ⁊. l. cetera. iuxta princ. ff. de leg. j. idem cõcludit Jo. an. in addi. Spe. in tit. de feu. in rubrica circa. vij. col. in versi. nõ omittam ad intellectũ ⁊c. qui etiam vltra predicta allegat id quod habetur in. c. ea a iure. de re. iur. in. vj. ⁊ in. c. cõstitutionẽ. de regula. eo. lib. cum si. Ex quibus breuiter respondendo ad quesitum, dico ad talem diuisionem non esse procedendum. Alex.

Epitome.

¶ Feudũ ⁊ iurisdictio regulariter diuidi possunt: ⁊ pupillus ad hoc prouocare potest si sibi expedit.

Consilium. VII.

In cõsultatione premissa dubiũ facere vident̃ tria pricipaliter. ¶ Primum qꝛ ita demum videtur dictos Jacobum ⁊ Amorotũ de torellis posse consequi † diuisionẽ dictorũ bonorũ feudaliũ, si Marsili⁹ eorũ terti⁹ frater diuisioni consentire voluerit, sꝫ eo ꝯdicente: vt presupponit̃, non videtur ad diuisionẽ petitam deueniri posse. c. imperialem. §. ꝑterea ducat⁹. in. ij. de probi. feu. alie. p Fede. ibi dũ tex. dicit, aliud autẽ feudũ diuidat̃, si cõsortes voluerint. ¶ Scdm est: quia in dicta cõfessiõe † venit merũ ⁊ mistũ imperiũ, ⁊ iurisdictio vt in thematbe continet̃: sed talia vident̃ esse indiuisibilia. vt no. Inn. in. c. prudentiã. in gl. in verbo q si nõ oẽs. de offi. dele. ⁊ Bar. in. l. inter tutores. ad fi. ff. de admi. tut. ¶ Tertio facit dubiũ: qꝛ presupponit̃ q Amorot⁹ vnus ex dictis trib⁹ fratrib⁹, † q diuisionẽ petit, minor est. xxv. annis: ergo nõ põt ipse diuisionẽ petere, cũ hec diuisio dicatur alienatio vt. l. si pupillorũ. i prin. ff. de rebus eo. ⁊. l. pe. C. de ꝑdi. mino. ¶ Cũ premissis nõ obstantib⁹ puto qd diuidi possit. ⁊ primo: qꝛ q̃uis in themate ꝑsupponat̃ dictos tres fratres de torellis esse comites burgi noui, ⁊ guardascale: tñ terre ⁊ castella de qbus petit̃ diuisio vt castellũ casalij, ⁊ mõtis circuli, ⁊ alia expssa in themate, nõ vident̃ fuisse cõcessa in feudũ comitatus, quaten⁹ percipi potest ex vbis thematis: qꝛ non sub nomine comitatus est inuestit⁹, iuxta id qd habet̃. i. c. j. in titulo qs dicat̃ dux, marchio, comes. † vñ saltem excepto feudo comitat⁹ marchie vel ducat⁹, feudũ est diuisibile quẽadmodũ alie res, q̃ iure cõi diuidue sunt, vt i. c. j. §. itẽ si duo. qui. mo. feu. amit. c. oẽs. in ti. si de feu. defun. fue. cõ. inter do. ⁊ agna. c. j. de natura succes. feu. vnde expresse no. Andre. de iser. in. d. §. item si duo. q feudũ regulariter põt diuidi inter filios ⁊ heredes iure cõi, sicut alia hereditas, nisi secundum eum feudũ esset datũ eo tenore a cõcedente, vel ex lege municipali iductũ qd ꝑmogenit⁹ succedat. ar. l. j. §. si ꝯuenerit. ff. depo. ⁊ nisi i feudo Marchie, ducatus, ⁊ comitatus. p. d. §. preterea. secũdũ eũ, ⁊ sic sentit qd sicut alia hẽditas est diuidua diuisiõe nedũ volũtaria, sed etiã necessaria quo ad ꝓuocandũ ad diuisionẽ, per totũ tit. ff. ⁊. C. fami. ercis. ita etiam fit in feudo regulariter. ¶ Secundo ꝓbat̃ p. l. itẽ predia. ff. fami. ercis. iuncta. l. j. ff. si ager vecti. vel emph. pe. vbi ꝑdia emphytentica hẽditaria possunt diuidi iter emphyteutas per actionẽ familie, que dat̃ cõtra inuitũ ⁊ prouocatum pro qbuscũqꝫ bonis. l. bona. ⁊ fere per totũ. C. fami. ercis. ⁊ a pari ꝑcedit feudũ ⁊ emphyteusis, vbi nõ reperit̃ ꝯrium esse decisum, ⁊ seu vbi nõ sit diuersa rõ, vt not. glo. in. c. j. in verbo, vtrũqꝫ. in tit. an agna. vel fil. ⁊ no. Bar. in. l. si mihi ⁊ Titio. ff. de verb. obli. ⁊ no. Bal. in. c. j. in fi. quib⁹ mo. feu. cõsti. põt. ⁊ proprie in diuisione q idẽ sit in feudo ⁊ emphyteusi, tenet Bar. ⁊ alij post eũ in. l. qui Rome. §. duo fratres. de vbo. ob. in. x. q. vbi cõcludit emphyteusim irregsito dño posse diuidi[c] p. d. §. preterea ducatus. ⁊ ita etiã tenet Bart. in. l. ⁊ ideo. ff. de cõdi. fur. ⁊ in. l. cũ hi. §. si vni. cũ sequẽti. ff. de trãsac. ⁊ ita etiã reperit̃ Bar. pluries cõsuluisse. qd ẽt tenuit Spe. ⁊ Jo. And. in tit. de loca. §. nũc aliqua. ver. lxxij. ⁊ versi. Fede. de senis. ꝯs. cccxxviij. qd icipit, factũ tale est, duo fratres. ¶ † Tertio ꝓbat̃ per. l. cõi diuidundo. in prin. ff. cõmuni diuidũ. vbi actio cõi diuidundo hꝫ locũ pro fundo emphyteutico inter plures diuidundo, ⁊ intelligunt doct. ibi ⁊ Specu. ⁊ doct. in

---

a ¶ Contradicat. idẽ cõs. seq. ⁊. j. e. cõs. xxv. ⁊. j. libr. vj. ꝯsi. xxx. Soc. cõsi. cclxxviij. li. ij. Cur. senior. cõsil. lxviij. colũ. j. Jas. l. stipulationes nõ diuidũt. col. xviij. de vb. ob. deci. c. prudẽtiã. col. j. de offi. del. Cur. iunior trac. feu. pte. j. q. iiij. ⁊ pte. iiij. nu. 124. ⁊ hñ lꝫ aliter velit Pan. cõsil. lxxij. lib. j. Hyppo. Marsil. sing. ix. Alb. hru. cõsi. lxvi. co. ij. [illegible]

b ¶ Sponte. Jas. repe. l. de qb⁹. de legi. Roch. cur. rep. c. fi. de ꝯsue. [illegible]

c ¶ Diuidi. s. lib. ij. consi. clxxxix. nu. 3. 7. dixi i cõsu. pa. §. xiiij. glo. vj. nu. 5. adde. j. eo. cõsi. xxv.

locis ꝓxime allegatis illud habere locum etiã inter emphyteutas, vel etiã aperte innuit tex. in. d. l. cõmuni diuidundo. dum dicit alioqui ⁊c. ⁊ tamen cõstat ꝙ actio cõmuni diuidũdo datur cõtra inuitũ, ⁊ ꝓuocatũ ad diuisionẽ: q2 fuit inuenta propter illã rationẽ, sc3 qḋ nemo in cõione stare cõpellit. l. fi. C. cõi diui. l. si non sortẽ. §. si centũ. ff. de cõdi. indebiti. Nec obst. si dicat qḋ tex. d. l. cõmuni diuidũdo. dicit qḋ qñ agitur actione cõi diuidũdo pro diuisione predij emphyteutici, seu vectigalis, nõ debet fundus diuidi per partes, sed vni in totum assignari: q2 põt rñderi primo ꝙ quantũ ad hoc in feudo aliud est q2 etiã per partes diuidi põt. d. §. Itẽ si duo. ⁊. d. §. preterea. ⁊ põt esse rõ diuersitatis: q2 in feudo qlibet vasallus ꝓpter iurm fidelitatis est obligatus insolidũ, ⁊ indiuiduum. sed si plures sunt heredes vnius emphyteute, qlibet est obligatꝰ pro parte, iuxta. l. pro hereditarijs. C. de here. ac. ⁊ no. in. d. l. cõmuni. ⁊ in. d. c. oẽs. scḋo põt rñderi vt no. Spe. ⁊ Jo. an. in. d. §. nũc aliqua. ver. lxxij. esse speciale priuilegiũ fisci illud qḋ ponit in. d. l. cõi diuidundo. ¶ Preterea illud qḋ dicit in. d. l. cõi diuidũdo. qḋ debet vni in totũ adiudicari, est ne fiat preiudiciũ dño, vt ibi patet, ⁊ no. ibi Bal. que rõ cessat in casu nr̃o, in quo dñs est paratꝰ cõsentire. ¶ Quarto ꝓbatur ex authoritate And. de iser. in. d. §. preterea ducatus. in. j. col. vbi expresse dicit 7 † qḋ alienatio necessaria. id est, illa que fit per diuisionẽ necessariã, ⁊ per coactionẽ iudicialẽ permittitur in feudis irrequisito dño: q2 nemo inuitus stare compellitur in cõmunione. d. l. fin. dicit ita notari in summa. ⁊ pro hoc adducit simile de minore, ⁊ ecclesia quorũ bona quãuis alia sint inalienabilia: tñ possunt distrahi per diuisionẽ necessariã, sc3 qñ ꝓuocant ad diuisionẽ. vt legit ⁊ no. in. d. l. si pupillorũ. ⁊ in. l. iubemꝰ nulli. in prin. de sac. sanct. eccle. 8 † Quinto ꝓbat per id qḋ Spec. in tit. de feu. §. quoniã. versi. xxxiiij. vbi expresse cõcludit ꝙ etiã feudũ iurisdictionis possit diuidi. arg. d. l. cõi diuidundo. §. cũ duo. ⁊. §. cũ de vsufructu. ⁊ patet: q2 solũ specialiter excipit feudũ comitatus, marchie, ⁊ ducatus, ⁊ sic exceptio firmat regulã in casibus nõ exceptis. l. q̃situ. §. deniq3. ff. de feudo instru. in. §. vt aũt. in aut. de nõ alie. notat in. l. his. ff. de legi. ⁊ in. l. j. ff. de re. iur. facit qḋ no. Bal. in. l. si plures. in. ij. col. C. de condi. inser. dũ loquit de diuisione feudorũ, ⁊ ita etiã ꝑ plura firmat Bal. in. d. §. p̃terea. in prima ⁊ scḋa col. vbi vult qḋ l3 nõ possit diuidi precise ipsa substantia iurisdictionis, q̃ est precise quid incorporale: tñ vsus ⁊ ꝯmoditas diuidi põt. arg. l. Lucio. ff. de aqua quo. 9 ⁊ esti. ⁊. l. nã satis. §. si ago. ff. quẽad. seru. amit. ¶ † Preterea videmus ſm eum ꝙ corporalia licet non veniant in diuisionem per se, tñ in ꝯsequẽtiã rei corporalis veniunt. l. arbor. §. aquarũ iter. ff. ꝯmuni diuid. ⁊ ita dicit tenere Jaco. Ardizo. in summa, sub rubricella, vtrũ diuidi possit feudũ iurisdictionis ⁊ decime. ⁊ per hoc subiũgit ẽt Bal. in. d. §. preterea. inquantũ Bar. in. d. l. inter tutores. ff. de admi. tut. vult ꝙ si cõcessum fuit comiti a principe feudũ pluriũ castrorũ ⁊ filij eiꝰ postea diuiserũt castra: nam ſm Bar. nõ põt intelligi diuisa iurisdictio. ꝑ. d. §. preterea. sed solũ intelligit diuisa administratio seu exercitiũ iurisdictionis. d. l. inter tutores. ⁊ iḋ si vnus eorũ delinquit in territorio castri obuẽti in ptẽ fratri suo, nõ põt ibi puniri, q2 par in parẽ nõ h3 imperium. nam hec cõclusio Bar. nõ intelligit in feudo comitatꝰ, marchie, vel ducatꝰ: q2 indiuisibile est, vt dictũ est. secꝰ in alio feudo, etiã iurisdi. ſm Bal. ꝑ superius dicta. ⁊ bene facit qḋ nota. Bar. i. d. l. Lucio. §. j. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. vbi cõcludit qḋ habentes iurisdictionẽ possunt illã inter se diuidere. ita etiã vult Jan. si bene cõsideret in. d. c. prudẽtiã. in glo. in ver. qḋ si nõ omnes. ibi dum d̄t, nisi postea partes inter se diuidant vsum ⁊c. vbi vult qḋ vsus iuris. potest diuidi. accedit qḋ no. 10 Bar. in. d. l. arbor. §. fi. ff. cõi diui. vbi per illũ tex. dicit † qḋ in actione cõi diuidundo venit iurisdi. qñ iurisdictio coheret territorio vel castro: q2 sicut territoriũ ⁊ castrũ põt diuidi: ita ⁊ iurisdi. secũdũ Bar. ꝑ illũ tex. ⁊ in dubio iurisdictio videtur cõcessa a principe territorij, vt cõcludit Bar. ĩ. l. inter eos. cũ. l. seq. ff. de acqui. rer. do. ⁊ in. l. pater. ff. de serui. leg. ĩ fi. facit. l. fi. ff. de ꝯsti. prin. c. cũ dilecti. de don. ⁊ qḋ no. xxv. q. ij. in summa. cũ si. Bal. etiã in. c. vno delegatorũ. in pe. ⁊ vlt. co. de off. deleg. per plura ꝓbat qḋ vasalli habẽtes castrũ cũ iurisdi. in feudũ possint diuidere castrũ cũ iurisdictione ꝑ appositionẽ terminorũ discretiuorũ in territorio, vt etiã est de mente Bal. in. d. §. preterea ducatꝰ. ⁊ Ja. alua. in. d. §. p̃terea. etiã expresse firmat qñ feudũ iurisdictionale possit diuidi ꝑ diuisionẽ regionis ⁊ territorij interpositis cautiõibꝰ de nõ impediendo adinuicẽ. arg. d. l. cõi diuidundo. §. si duo. ⁊. §. 11 cũ de vsufr. ⁊. d. l. Lucio. ¶ † Sexto ꝓbat: q2 videmꝰ qḋ etiã ea que de sui natura non p̃nt scindi vel diuidi, vt prebenda: tñ ꝓpter subsistẽtiã alicuius probabilis cause, possunt diuidi. c. vacante. de preb. iuncto. c. maioribus. ⁊. c. tue. ⁊ vtrobiq3 no. eo. tit. ⁊ expresse gl. in. c. si heredes. in gl. fi. de testa. videtur exparare casu3. de quo loquit tex. in. d. §. preterea ducatus. ⁊ casum de quo loquit text. in. d. c. maioribꝰ. cũ si. ergo si subest iustus timor scãdali, ⁊ rixe, nisi fiat diuisio, vt in themate, vr̃: tanto magis permittendam esse petitam feudi diuisionẽ cũ propter suspicionem rixe ⁊ scãdali videatur esse probabilis causa ꝓpter quã discedit a regulis iuris cõmunis. vnde dicit Bal. in. l. ordinarij. C. de rei vendi. in. iiij. col. ⁊ in. l. fi. in. ij. col. C. de edic. diui Adria. ⁊ in. l. vna. in. ij. col. C. de probi. se- 12 questr. † quod licet regula sit quod sequestratio ꝓhibita est, vt ibi: tñ fallit vbi ptes ꝯtẽdẽtes de possessione essent in ꝓcinctu armorũ: q2 tũc iudex põt procedere ad sequestrationem possessiõis. l. fi. ff. de offi. ꝓcu. Cesa. ⁊. l. si cuiꝰ. §. si inter duos. cum. l. equissimum. in prin. ff. de vsuf. ⁊ ibi doc. ⁊ no. Inno. in c. in presentia. de proba. ⁊ specifice etiam no. Spe. in ti. de seque. pos. ⁊ fru. §. j. versi. j. Et multomagis esset iusta causa qñ suspicio rixe vel iniurie procederet ab illo Marsilio, q ꝓuocatur ad diuisionem, vt est bonus text. in. l. si conuenerit. ff. ꝓ socio. vbi in casu in quo non potuisset alias quis vocari ad diuisionẽ: tñ fallit qñ ꝓuocat ille qui est rixosus seu iniurio- 13 sus ⁊ dãnosus ꝓuocãti. † tacite enĩ ad diuisionẽ prouocare d̄r ille qui inqetat, seu iniuriosus est societati, vel rixosus vt inquit Bal. in. l. iubemus nulli. in prin. in. ij. col. C. de sacrosan. eccle. per. d. l. si cõuenerit. ¶ Confirmo p̃dicta per id qḋ not. Ang. in. l. ij. §. ex his. ff. de ver. obl. vbi voluit qḋ licet qñ duo priuati dissentiũt ad suũ propriũ incommodum, nõ debeat tũc iudex cõpellere ad ꝯcordiã. l. quoties. in prin. ff. de vsuf. l. itinere. ff. de ser. rusti. pred. ⁊ no. Bar. in. d. §. ex his. circa medium. vbi propter hoc reprobat no. per glo. in. d. l. itinere. tñ fallit ſm Ang. in. d. l. ex his. nisi esset timor scandali: ⁊ ꝑ hoc subdit qḋ sine vsu iurisdictionis plures dñi vnius castri discordãt, ⁊ poterũt cogi ꝑ iudiciũ diuisoriũ diuidere vsum iuris alternis tpibꝰ. per. d. l. Lucio. de aqua quoti. ⁊ esti. qnimo ſm eum possent ad id cogi ad instantiã subditorum, de quorum preiudicio agitur. facit. l. huiusmodi. §. fi. cum. l. se. ff. de leg. j. adhoc qḋ no. gl. xvj. q. iij. licuit. ⁊ do. Abb. in. c. fi. in. j. co. de reg. iur. multomagis ergo in casu nostro cõcedi ⁊ permitti d3 diuisio: cũ multa sint loca ⁊ castra in feudũ cõcessa, ⁊ sic cõmodius fieri possit diuisio, q̃ qñ vnum tm̃ esset castrũ, ar. l. si quis aliam. ff. de solu. ⁊. l. iij. ff. fami. herc. ¶ Restat ad allegata in contrarium superius respondere, ⁊ in primis non obst. dũ dicebatur: q2 non videbatur premissa diuisio fundi nisi qñ vasalli oẽs voluerint. per. d. §. preterea ducatꝰ. q2 imo contrarium est verius qḋ etiam cõtra prouocatum ⁊ inuitũ possit ꝓcedi ad diuisionẽ, vt ꝓbaui potissime ĩ. j. ij. iij. iiij. ⁊. v. argumentis per rationes ⁊ authoritates, ⁊ dictũ. §. preterea 14 ducatus. † Rñdeo qḋ ille tex. nõ ob. nisi a contrario sensu s3 ar. a cõtrario sensu nõ ꝓcedit vbi resultaret dispositio cõtra alia iura. l. nemo. cũ ibi no. C. de iur. om. iud. ⁊. l. cõuẽticulã. C. de epi. ⁊ cle. no. gl. in. c. significasti in gl. fi. de foro compe. ⁊ in gl. in. c. j. de eta. ⁊ quali. in. vj. in cle. j. in gl. in ṽbo, obseruare, de sen. excõ. ⁊ in. c. cupientes. §. qḋ si per viginti. in ṽsi. petere. de elec. in. vj. no. Arch. iij. q. iiij. beatꝰ. facit. l. ij. C. de cõdi. inser. 15 cum ibi no. † ⁊ in causis feudalibꝰ seruari d3 ius cõe, vbi non sit contrarium decisum per constitutiones feudales. c. j. de cogni. feu. c. j. ⁊ ibi no. Bal. de gradi. succe. in feu. ⁊ plus dicit Bal. in. l. ij. C. de suis ⁊ legi. ⁊. l. cũ oportet. in fi. prin. C. de bo. que libe. qḋ ad hoc vt in causis feudalibꝰ non seruet ius cõe, requirit qḋ casus sit expresse decisus per cõstitutiones feudales. pondero dũ dicit expresse decisus: q2 illud qḋ est ꝓuisum ꝑ argumẽtũ a cõtrario sensu, nõ d̄r expresse prouisum, s3 tacitũ ⁊ ꝑ cõiecturã. l. apud antiquos. C. de fur. in ṽ. ꝑ cõiecturã. ⁊. c. cũ ap̃lica. in ṽsi. indirectã. de his q̃ fi. a p̃la. ⁊ qḋ ibi no. d. Abb. ⁊ expressius no. gl. fi. in. l. ij. C. de condi. inser. ibi dum 16 dicit, tacite ⁊c. ⁊ nõ dicit, subauditũ ĩtellectũ ⁊c. † vbi sensus q resultat a ꝯ̃rio sensu apellat tacitus ⁊ subauditus, ⁊ no. ibi Bal. p̃terea per argumẽta resultantia ex constitutionibꝰ feudalibus, nõ d̄r causa feudalis, sed tũc recurritur ad ius cõe, vt no. gl. ij. ⁊ ibi doc. in. d. c. j. de cogni. feu. sed mens surgẽs a ꝯ̃rio sensu verborũ, est ar. seu cõiectura quedã. d. l. apud antiquos. ergo nõ debemꝰ recedere a iure cõi volente qḋ oĩa bona cõmunia regulariter veniãt in iudicio cõmuni diuidũdo ⁊ ꝙ nullꝰ cogat stare in cõione inuitꝰ, ẽt si sint bona emphyteutica, ⁊ ꝓbaui. s. in. j. ij. iij. ⁊. iiij. argumẽtis. ⁊ sic nõ debemꝰ attẽdere argumẽtũ a contrario sensu. facit qḋ de arg. a contrario sensu nõ seruãdo in statutis no. Bar. in. l. oẽs populi in. vj. q. prin. cum suis concor. ff. de iust. ⁊ iu. ¶ Preterea alia iura ⁊ constitutiones feudales superius allegate simpliciter permittunt

permittunt diuisionem feudorũ. item respondeo qđ dato qđ regulariter non posset diuidi, nisi cõsentientibus vasallis, tamen fallit ex cã puta vbi subesset timor scãdali, qr tũc saltem cõsentiẽte dño debet hoc fieri posse, vt pbaui in. vi. ar. ¶ Nõ ob. dũ dicebat scðo loco qđ iurisdictiones non pñt diuidi: qr hoc nõ est verũ saltẽ in ppposito nostro, vt pbaui. s. in. v. arg. & no. etiã moder. vt dñicus in. c. ij. de arbi. in. vj. ¶ Postremo non obst. qđ vnus ex dictis tribus fratrib9 sit minor. xxv. annis: qr rñdeo qđ satis est q vnus maior puocet ad diuisionẽ, put facit Ja. quo casu reliq oẽs etiã si oẽs populi essent diuidere pñt in se, vt est. l. inter oẽs pupillos. ff. de autho. tut. & ibi gl. quam ad hoc singularem reputat Bald. in. l. j. ff. de reb. eo.

17 ¶ † Secundo rñdeo qđ vbi etiam nullus maior prouocaret ad diuisionẽ põt pupillus ad diuisionẽ puocare[a] si sibi expediat, no. Ja. de are. Cy. & Bal. in. l. j. C. si aduer. trãsact. & Bal. in. d. l. j. ff. de reb. eo. ar. l. Titia. ff. de iu. do. & d. l. si cõuenerit. et ibi Bar. & no. gl. & ibi expresse Bar. in. l. iubemus nulli. in pñ. C. de sac. san. ecc. & in. d. l. inter pupillos. & Cy. in. l. inter oẽs. C. de pred. mi. & Jo. an. in addi. Spe. in ti. de cura. in rub. & Bal. in. l. fi. C. cõi diui. ergo si apparet vel propter timorẽ scandali vel ob aliã cãm expedire minori qđ fiat diuisio poterit illa fieri etiam si minor non esset prouocatus sed puocare vellet, ex quibus cõcludit dictã diuisionẽ fieri posse, vt. s. Alex. de tar.

Casus & Epitome.

Pater inuestitus de domo in feuduz pro se & descendentibus, decessit relictis duobus filijs Sempronio & Lelio, qui dictam domum diuiserunt cum clausula ad habendum, tenendum, possidendum, & vsufructuandum, vendendum, donandum, alienandum & obligandum: & quicquid placuerit vtriq eorum in parte sibi ex diuisione obuẽta perpetuo faciendum. postea eodem instrumento de consensu domini feudalis vendiderunt dictam domum Titio, videlicet quilibet partem suam domus sibi ex dicta diuisione obuẽta. Modo mortuo Sempronio sine liberis Lelius qui non est heres Sempronij vendicat ab emptore partem domus que obuenerat Sempronio, respõ. Alex. q non potest vendicare.

Consilium. VIII.

Viso themate suprascripto, videretur prima consideratione dicendũ dictũ Leliũ vendicare posse partẽ Sẽpronij dicto casu euenire. ¶ Hoc primo vr decidere Bar. consi. lviij. inci. ex themate predicto tria dubia oriunt, vbi cõcludit qđ si pa-

1 ter recipit fundũ in emphyteusim pro se & descendentibus, † & mortuo patre filij eius ad diuisionẽ deuenerũt, & vnus alterũ quietauit finiuit & cessit omne ius qđ hz vel habere poterat in parte alterius fratris sui, quem quietauit: q per hoc nõ impeditur ipse frater superuiuẽs p quietationẽ, quã fecerat petere partẽ dicti fratris premortui sine liberis sibi obueniẽtẽ, vigore inuestiture paterne: & mouetur pluribus rationibus, & maxime quo ad ppositũ dicit qđ talis generalis quietatio non debet extendi ad tale ius futurum post mortem: ita dicit

2 pbari in. l. Pau. callimacho. §. j. ff. de leg. iij. † & qr generalis quietatio non trahitur ad incogitata. l. cũ aqui. & l. cũ tutoribus. ff. de transac. idẽ cõsuluit Fede. de Senis in zsi. cccxviij. inci. Factũ tale est, duos fratres &c. per aliquas rationes. & inter cetera in proposito qđ illa generalia verba non sufficiunt allegat l. iiij. §. quesitũ. ff. si qs cautio. hoc plenius etiã firmat idem Fede. consi. lxxvij. inci. factum sic se habet, quidã Abb. &c. per. c. ij. de renun. & d. l. cum aquil. cũ alijs ibi allegatis per eum. pro ista opi. possent adduci oẽs ille rõnes, propter quas concluditur q si duo fratres quibus aperte erat iniũctũ mutuum fideic. si alter eorum decederet sine liberis, & cõtingat q veniant dicti fratres ad diuisionẽ in qua promiserunt non venire contra, non intelligitur renunciatum per hoc iuri futuri fideic. & ideo altero decedente sine liberis poterit superstes venire ad fideic. vt plene no. per gl. & doc. in. l. tres fratres. ff. de pac. & plene in. l. qui Rome. §. duo fratres. vt late p Bar. ma-

3 xime in. ij. q. ff. de ver. ob. cũ concor. † nec impeditur Lelius venire ad dictam partẽ domus sibi obueniẽtẽ iure feudi per mortem fratris, licet ipse Lelius nõ sit heres fratris: qr agnatus potest repudiare hereditatem, & accipere feudũ antiquũ sibi obueniens ob mortẽ agnati. c. j. an agnati vel fil. & sic si Lelius non sit heres Sẽpronij, potest succedere in feudo paterno sibi obueniẽte per mortẽ fratris, iuxta. c. j. §. cũ vero Corradus. qui feud. da. pos. & c. j. de gradi. succe. in feud. & in. c. j. de duo. frat. de nouo benefi. inuesti. non poterit Lelio per dictũ emptorẽ obijci qđ non possit venire z factum Sempronij, cũ non sit heres sempronij iuxta. l. cum a matre. C. de rei vendi. & l. si adulta. C. de her. act. ¶ Sed premissis nõ obstãtibus contrariam sententiam de iure probabiliorem esse puto in proposito nostro, & primo per no. per glo. & doc. in. l. cũ proponas

4 filios. iuncto tex. C. de pac. † vbi concludit gl. quod si testator duos filios heredes institutos grauauit adinuicem de restituendo, si vnus predecederet sine liberis, & vnus ex dictis fratribus rem vnã ex illis que subiecte erãt fideicõmisso alienauit, alio fratre presente & non cõtradicẽte, q si contingat alienantem predecedere sine liberis, non poterit frater superstes aduocare rem illã alienatã eo presente, & non contradicente. allegat. l. quoties ab omnibus. C. de fideic. & l. cum pater. §. libertis. ff. de leg. ij. sentit tñ gl. quod licet non possit rem aduocare: tamen poterit petere ab herede fratris premortui pretium dicte rei vẽdite, per. l. si fundum per fideicommissum. in

5 prin. ff. de lega. j. † & licet doct. in. d. c. cũ proponas. communiter reprehendant illã gl. eo qr non est verum qđ presens & tacens videatur consentire qñ fuit presens actui, quoniam non poterat cõtradicendo impedire, vt plene no. in. l. Caius. ff. de pig. actio. l. Titia cum testamento. §. Lucia. & ibi no. ff. de leg. ij. & l. fideiussor. §. pater. cum ibi not. ff. de pigno. & plene per legistas in. l. que dotis. ff. sol. ma. & per cano. in. c. nõne. de presum. tamen doc. ibi volunt qđ vbi apparet quod frater consensisset alienationi facte per fratrem tunc videretur renunciasse iuri fideicommissi futuri per. d. l. quoties ab omnibus. & d. §. libertis. vt per doc. in. d. l. cũ proponas. & maxime Bal. Sal. modernos. & sic cõcludunt qđ vbi appareret qđ frater cõsensisset alienationi fratris: tũc bene intelligeretur cõsentiẽs re-

6 nunciasse iuri fideic. futuri respectu aduocationis rei. † Sed ita est qđ dicti fratres vendendo simul, & eodẽ momẽto dictã rem. s. quilibet partem suam videtur vnus alteri cõsentire, vt est tex. & ibi no. Bar. & alij in. d. §. libertis. qui pro hoc etiã allegant. l. Titius. in prin. ff. quib. mo. pignus vel hypo. solu. & no. Jo. an. in regula, qui tacet. in mercu. facit. l. is qui heres. §. neq filius. cum ibi no. per Bal. ff. de acqui. here. & no. Bal. in l. fi. C. ad Mace. & in. l. si filius. in fi. de his qui sunt sui vel alie. iuris. ¶ Deniq & vrgentius probatur hec conclusio ex not. per Bar. in. l. q Rome. §. duo fratres. i. viij. q. vbi querit vtrũ stante fideicõmisso vltro citroq iuncto fratribus altero predecedente sine liberis, & contingat qđ fratres predicti in instrumento diuisionis bonorumb creditas illius testatoris a quo fideicõmissum iniunctum erat continebatur quod vnus ipsorum fratrum diuidentium fecit alterum & alter alterũ in dictis rebus diuisis procuratorẽ, tanquam in rem suam: ita vt ammodo poss. t pro dictis rebus agere, se tueri, & omnia facere, que ipse dñs constituens facere posset. vel fuit dictum q

7 concesserunt inuicem † dictas res ad habendũ, tenendũ, vendendum, & alienandũ. An per dicta verba intelligatur remissum ius fideicõmissi futuri in casu quo vnus predecederet sine liberis. Ad hoc respõdet ipse quod si quidem alienatio est secuta, nõ poterit emptor inquietari a dicto fratre ex aliquo iure fideicõmissi siue fratres predicti haberent tpe diuisionis scientiã dicti iuris fideicommissi futuri, siue non. arg. l. si mãdassem tibi. ff. man. & l. si fundũ per fideicõmissum. in princ. ff. de leg. j. An autẽ hic frater superuiuens habeat ad pretium ius z alienantẽ seu heredem eius Bart. se remittit ad ea que leguntur & no. in. d. l. si fundũ. & non est articulus noster: ideo non attingo, cum Bar. transit formaliter Ange. in repeti. dicti. §. duo fratres. circa fi. in versi. deinde quero quid si in diuisione vicissim est data potestas alienandi &c. & alij etiã in hoc nihil addunt pro Bar. nec cõtra Bar. Sed ita est qđ ista verba fuerũt apposita in dicto instrumẽto diuisionis: ergo p ea vr qđ irreuocabiliter dictas res alienari potuerit in dictum Titiũ, nec aduocari possit ex iure postea superueniẽte p mortẽ dicti Sẽpronij. & istud vr esse indubitatũ fundamentũ, qđ me in hanc sñiam principaliter trahit. ¶ Non obst. allegata in contrarium, & primo illud qđ consuluit Bar. & Fede. de Sen. in consilijs. s. alle. per. d. l. Paulo callimacho. §. j. cũ si. qr rñdeo qđ in casu illo nõ fuit data licẽtia vẽdendi & alienandi, & sequuta alienatio vigore dicte licẽtie & de qua in predicto instrumento diuisionis prout fuit in casu nostro: nã etiã Bar. &

8 alij in. d. §. duos fratres. in. ij. q. dũ zcludũt † qđ p simplicẽ diuisionẽ cũ pmissione de nõ zueniẽdo, nõ intelligit renũciatũ iuri fideic. futuri fundare se per. d. l. Paulo callimacho. §. j. et per. l. tres fratres cũ gl. per que se fundat Bar. in. d. cõsilio. et etiam Fede. in dictis consilijs. & tñ Bar. & alij in preal. §. duo fratres in. viij. q. zcludũt q si in dicto instrumẽto diuisionis data fuerit licentia de vendendo vel constitutus fuerit pcu.

[a] ¶ Prouocare. Petrus de Peru. trac. soci. par. xj. q. j. deci. l. j. co. j. n. j. C. de trãsa.

in rem suam cum potestate faciendi illud qd ipse cōstituens facere potuisset, non potest obstante fideicōmisso res irreuocabiliter alienari. Et per hoc etiā patet esse responsum ad secundum fundamentum, dum dicebatur qd per simplicē diuisionem non vr remissum ius fideicommissi futuri: qr posito qd illa opi. esset vera, in quo tamen multi tenent contrarium in locis preallegatis, vt etiā no. per Jo. an. in addi. Spe. in ti. de testa. §. j. ver. itē quid si duobus. ⁊ per Bal. in. c. j. Imperator Lothar. Eug. ⁊c. in vsi. feu. ⁊ Ang. in consi. cxcix. inci. magnificus miles do. Ant. tamen propter dictam licentiam de vendēdo, si secuta fuerit vēditio, erit irretractabilis, vt dixi. ¶ Preterea non dico nec Bar. hoc dicit in. d. viij. qd per dictam licentiam de vendendo sit renunciatum iuri fideicommissi: quia non negat Bar. qd frater superstes non possit ab herede alienantis petere pretium, iuxta. d. l. si fundū per fidei commissum. ⁊ sic concludo quod etiam decedente Sēpronio sine liberis Lelius dictam rem, aut aliquam eius partē vendicare non poterit aduersus dictum emptorem. facit text. in c. j. de alie. feu. pat. Alex.

Summarium.

1 ¶ Feudum vel emphyteusim si quis recepit pro se heredibus suis masculis ⁊ feminis, non censentur femine vocate simul, sed ordine successiuo in defectum masculorum iuxta naturam feudo vel statuti municipalis postponentis feminas in successione intestati.
4 Filius institutus in re certa non censetur vocatus.
5 Natura copule est vocare pariter.
6 Feuda vectigalia ⁊ cōditionata non sunt proprie feuda. Tamen iure feudorū reguntur nisi vbi constat aliter cōuentū. 9.
10 Reuocatio inuestiture erronea non nocet.
14 Duplicitas vinculi cognationis non attenditur in feudis.

Consilium. IX.

Ponderatis his que in themate narrātur, visisq; instrumētis inuestiturarū, sentio sorores dicti Julij per eū de iure excludi ab oī parte dictorū bonorū feu. Joanninus pater dicti Julij, ⁊ dictarū mulierū fuit inuestitus p se ⁊ hrdib⁹ vtriusq; sexus, ex eo legitime descēdētibus: q verba de iure habēt hāc interpretationē, qd descendētes masculi extantes tpe mortis Joannini excludant descēdētes feminas: sed si nulli fuissent masculi descēdētes admittebant femine, ita habet in. c. j. §. j. in ti. epm vel abbatē. ⁊. c. j. §. filia vero. de succes. feu. confirmat hoc: qr statutū loci sub rubrica, nec suc. ab intest. pfert in succedendo dictū Juliū pdictis eius sororibus: quo casu cōcludūt doc. † qd si pater recepit fundū in emphyteusim pro se ⁊ heredibus suis masculis, ⁊ feminis ex eo descēdētibus, intelligi debēt verba predicta ordine successiuo: qr vr in dubio recipiēs voluisse suā dispositionē regulare bm dispositionē iuris municipalis illius loci, per id qd legit ⁊ no. in. l. gallus. §. qdā recte. ff. de lib. ⁊ posth. ita determinat Bar. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. ff. de ope. lib. vbi dicit etiā si statutū loci ita nō disponat, tūc in repetitione in emphyteusim dicta verba nō intelligerētur ordine successiuo: sed pariter vocarent mares ⁊ femine, sicut pariter de iure communi succedunt. l. maximū vitiū. C. de lib. pte. l. lege. xij. tabularū. C. de legi. he. dato qd in feudis bm eū dicta verba intelligant qd femine ita demū admittantur deficiētib⁹ masculis p iura supra allegata, ⁊ p ea q habent in. c. j. de eo q sibi ⁊ here. suis mas. Et sic pz qd etiā data qd dicta ɔcessio facta Joānino nō esset regulāda bm meras ɔstitutiones feudales quasi non esset purū, ⁊ rectū feudū de quo veniet infra dicēdū. tū adhuc dz intelligi qd masculi excludāt feminas. Et dictā decisionē Bar. i. d. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. approbat etiā Pe. de anc. in cle. ij. de iure pa. ⁊ in ɔsi. cccc xxxiij. inci. postq̄ ista dotata. vbi dixit maxime istud pcedere si pr recepit ab ecclia in emphyteusim p se ⁊ suis filijs ⁊ hrdib⁹: nā intelligit recepisse ordine successiuo bm formā statuti: vcz p masculis si extāt, alʼs ad feminas deuoluat, vt sic stipulatio ⁊ pactū informet a ɔsuetudine ⁊ statuto loci, sicut informant a iure cōi, vbi statutū nō vigeret. l. si prius. §. certe placuit. ff. de aqua plu. arcē. l. excepto. C. loc. ⁊. c. qd delicto. de ɔsan. ⁊ affi. vbi hr, † q priuilegiū potius interptationē recipit a ɔsuetudine loci quā a iure cōi. Nec bm eū obst. qd bona eccliarū nō ligent statutis laicorū, vt in. c. ecclesia sancte Marie. ⁊. c. q in ecclesiar. de ɔsti. qr verū est quo ad ipsas, vel earū iura. sec⁹ in iure ɔcernēte ipsos laicos put est vtile dnīū in predictis rebus. de illo enim iure nihil ad ecclesiā qs succedat in eo. ideo si in tali iure succedat bm statuta loci, nō dr statutū disponere super rebus ecclesiarū, sed de iure personarū sibi subditarū. facit bm eū id qd no. Jo. an. in regula sine culpa. de reg. iu. in. vj. in mercu. ad fi. † vbi voluit qd per cōsuetudinē disponētē qd primogenit⁹ succedat, ⁊ excludant alij, excludet etiā clericus, ⁊ put etiā quātū ad istud de statuto laicorū qd seruari debeat i bonis emphyteuticis p laicū receptis ab ecclesia, firmat ipsemet Pe. anch. cōsi. cxxv. inci. visis ⁊ diligenter ruminatis. Pau. de ca. cōsi. xlix. incip. casus iste frequēter. lib. ij. Et dictā decisionē Bart. in. d. §. si liberi. secutus est ipsemet Bar. cōsi. lx. incip. Questio ista hz duo dubia. hoc idē approbat etiam Bal. in. l. liberti liberteque. C. de ope. lib. in. xj. col. ⁊ Salic. in. l. ij. in. xvij. q. cū seq. C. de iure emphy. quo ad casum nostrū, scilicet qn receptio facta esset nō simpliciter pro se ⁊ filijs masculis ⁊ feminis, sed adiectū esset illud verbū, heredibus. illam decisionem Bar. in preal. §. si liberi. etiā simpliciter approbat Jo. de imo. in. c. potuit. de loca. in vlt. col. ⁊ ita etiam consuluit Ang. in consi. clxxxiiij. inci. Ex forma ⁊ serie dictorum instrumentorum ⁊c. ⁊ vbi ppie loquitur, qn dictus recipiens in emphyteusim decessit testatus, ⁊ masculos instituit heredes vniuersales ⁊ filias i re certa, vt fecit dictus Joāninus: ⁊ si nō extitisset dispositio dicti statuti per quam datur interpretatio dicte concessioni, sed fuissemus in puris terminis iuris cōis loquentis de recipiente fundum in emphyteusim pro se ⁊ heredibus vtriusq; sexus, ⁊ recipiēs instituisset masculos heredes vniuersales, ⁊ feminas in re certa: tū fuisset locus discutioni illius articuli. s. an dicta verba verificarentur in persona instituta in re certa. iubendo, in quo etiā Bal. in. d. l. liberti. ⁊ in. l. quedā. §. nihil. ff. de eden. ⁊ Ang. in. d. l. gallus. §. etiam si parente. ⁊ Sali. in. d. l. ij. in. xx. q. C. de iure emphy. † tenent qd nō veniat persona instituta in re certa, ⁊ illam opi. tanq̄ veriorem sum solitus sequi, legēdo dictum. §. nihil. qn verba sunt concepta prout fuerūt in casu nostro. ¶ Nec predictis obstat si diceret qd ea que notātur per Bar. in. d. §. si liberi. cū cōcor. procedūt qn dictum esset qd recipiens recipiebat pro se ⁊ filijs masculis ⁊ feminis, seu p se ⁊ heredibus masculis ⁊ feminis, secus vbi dictum esset pro se ⁊ heredibus vtriusq; sexus: ⁊ sic sub eodē signo essent vocati tā masculi q̄ femine, non autem prius essent nominati masculi quā femine, ⁊ iste est casus in quo loquuntur inuestiture facte p dictū Joāniū: qr dico qd hec rūsio nō esset sufficiēs: qn etiā qn dictū est, q recipit pro se ⁊ heredibus masculis ⁊ feminis, † natura illius copule, ⁊ est vocare ⁊ pariter masculos ⁊ feminas, nō aūt ordine successiuo. l. vnica. §. his ita. C. de cad. tol. l. duobus. ff. de le. j. ⁊ no. Bar. ⁊ alij. in. d. §. qdā recte. ⁊ in. d. §. si liberi. ergo apparet q virtus dicte copule nō est illa, q faciat eos vocari ordine successiuo, sz est natura rei q colligit ex dispositione dicti statuti. hoc etiā confirmatur per ea que tradūtur per Ang. in suo consi. xxxviij. qd inci. Quidam Joānes decessit condito testamēto, vbi cōcludit qd nō minus ordine successiuo veniūt, qn sunt vocati p aliqd signū collectiuum q̄ qn per copulā, allegat id qd habet in. l. cū ita legat. §. in fideicōmisso. ⁊. l. peto. §. frater. ff. de leg. ij. bn faciūt no. p Bar. in. l. si cognatis. ff. de reb. dub. in antepe. q. hoc etiam in proposito nostro patet esse verū, per ea que determinat Petrus de ancha. in. d. consi. cccc xij. vbi voluit q qn femine cōprehendūtur sub illis verbis, pro se ⁊ filijs ⁊ heredibus, intelligunt vocate ordine successiuo. ¶ Non obst. etiam si contra ea que dicta sunt. s. in feudo. per dictū. c. j. §. filia. de succes. feud. cum si dicatur quod illa procedunt qn tractaremus de feudo simplici ⁊ recto, id est non dato ad certum seruitium. secus autē in feudo cōditionato, id est, dato ad certum seruitium, iuxta id qd habetur in. c. fi. cum ibi no. de capita. qui curi. ven. quoniam tūc videtur qd si tale feudum recipiatur pro se ac filijs masculis ⁊ feminis, ⁊ spectare debeat pariter ad feminas, sicut ad masculos, si tale seruitiū posset pstari p ipsam feminā per se vel aliū pro ea, sicut per masculum. arg. l. si quis Titio. ⁊. l. si mulieri. ff. de vsufr. accre. ⁊. l. Titie textores. §. nihil. ff. de lega. j. ⁊ in aut. de non alie. §. emphyteusim. ⁊ ita videt determinare Jac. de bel. ⁊ Bal. in. d. c. j. §. quinetiā. in tit. episcopū vel Abb. ⁊ dicit ibi Ja. aluaro. quod de hoc est casus non allegatus ab alijs in extraordinarijs capitulis feudorū, in. c. si cui militi. in ti. de feu. ⁊ benefi. sed dictum feudū non videtur esse rectum ⁊ simplex, sed datum ad certum seruitium, id est, pro certo annuo censu, seu canone soluendo in certa quātitate frumenti. bene faciunt ea que no. Bal. in tit. de pace Cōst. in ver. libellarie. ⁊ in. d. l. liberti liberteque. in vlti. colum. dum dicit

Marginal notes:

a ¶ Cōcludūt. ad a uerte hoc casu vbi nō vocant filij nisi hrdes nō est dubiū nec opus ē dictis doc. q loquunt in fortiorib⁹ terminis vcz qn in concessione vocant filij vt filij, ⁊ nō vt hrdes sed tūc dicta doctorum nō sunt regulr vera vt dixi in ɔsu. pari. §. cxxxvij. ad de no. s. li. iiij. cōsi. xv.

b ¶ Certa. hec est veritas vt plene dixi. s. li. j. consil. cxxviij. col. final.

6 dicit† ꝙ talia feuda cõcessa pro annua quãtitate frumẽti non
a sunt proprie[a] feuda sed magis sunt ꝯcessiones emphy.vel cõ
tractus innominati.per id qꝺ habetur in.l.naturalis.§.ait cũ
do.ff.de prescri.verbis.⁊ per no.per Cy.in aut.ingressi.in an
tepe.q.C.de sacr.san.ecc.ideo secundum eum tales recipiẽtes
non tenentur prestare iuramẽta fidelitatis.facit etiam qꝺ no.
Bal.in addi.Spe.in tit.de loca.in.iij.col.in versi.feudum.qꝛ
ad hoc respondetur ꝙ etiã dato qꝺ esset iudicãdum de dicta
concessione,prout de emphyteusi:tamẽ debẽt masculi prefer-
ri stãte dispositione dicti statuti,per ea que no.Bar.in.d.§.si
liberi.cũ alijs.s.allegatis.¶ Preterea dictus Joãnnus, et
alij qui recipere cõsueuerunt dictas inuestituras, prestiterũt
iuramenta fidelitatis:⁊ sic se obligauerũt ad ea ad que tenen
tur veri vasalli,iuxta.c.j.de for.fide.⁊ in.c.j.de noua for.fideli.
per que apparet dictũ Joãninũ,⁊ alios predictos ĩuestitos
virtute iuramenti fuisse ad aliud obligatos,quã ad reale ser
uitium,seu ad realem prestationem:⁊ ideo nõ sumus in casu
in quo nõ militet eadẽ ratio que militat in casu.d.c.j.§.quin-
etiam.⁊.d.§.filia.vt pꝫ ex his que no.Cy.in.d.aut.ingressi.in
7 antepe.q.dũ allegat text.in.d.c.j.de forma fideli.† nã ipse in-
telligit qꝺ ille qui astringitur ad ea que traduntur in.d.c.j.de
forma fideli.cũ si.dicatur proprie vasallus,⁊ concessio sibi fa-
cta dicatur proprie feudũ.⁊ idem est de mente Bald.in.d.l.li-
berti.in vlt.col.dũ dicit,qꝺ illi quibus conceditur res in feu-
dum pro annua quãtitate frumẽti,nõ habẽt pstare iuramen-
8 tum fidelitatis.¶ † Ad hoc accedit id qꝺ voluit Bal.in.c.j.
in prin.in tit.de gradi.succes.in feu.in.j.col.in.l.fi.in.j.⁊.ij.col.
C.de suis ⁊ legi.vbi voluit ꝙ id qꝺ habet̃ in.d.c.j.si cui mili.
non est authẽticũ,qꝛ capitula posita in illo tit.extraordina-
b rio,sunt apocripha[b].i.nõ authẽtica,sicut hr̃.xvj.dist.c.j.⁊ sic
vult Bal.ꝙ illa que tradunt̃ in.d.c.si cui militi.⁊ in alijs capi
tulis extraordinarijs ibi positis,nõ sunt seruãda tanꝙ minꝰ
authẽtica,⁊ formalia verba illius.c.si cui militi.ponunt̃ per
Bal.in.d.l.fin.C.de suis ⁊ leg.Et ppterea etiã vr̃.s.ꝙ non sit
pro cõstanti ponẽdũ illud qꝺ dicit Bal.in.d.§.quinetiam.in
tit.epm vel abb.dum dicit ꝙ ille tex.locum nõ habet in feudo
conditionato,id est dato ad certum seruitiũ.⁊ Ja.de bel.quẽ
ibi refert Bal.nõ ita large loquit̃ in lectura mea:vt Bald.re-
fert.solum enim dicit ibi Jac.de bel.ꝙ illa cõsuetudo ibi posi
ta,qꝺ femina non succedat cũ masculo non continet equitatẽ
nec iuris rigorem,qꝛ est cõtra pactum,⁊ videt̃ esse contra dñi
⁊ vasalli intentionẽ:debet tamen seruari si feudũ est simplex,
⁊ datum ad rectum feudũ,⁊ dicit ꝙ vidit illum.§.de facto ser
uari in regno Sicilie,⁊ plus non dicit.¶ Et ꝫ illam limita-
tionem Bal.ibi dicentis,ꝙ non habebat locũ in feudo cõdi-
tionato.i.dato ad certũ seruitiũ in quo ipse intelligit qꝺ de-
9 beãt seruari iura cõia,⁊ nõ constõnes feudales.facit:qꝛ † imo
vr̃ in feudo cõditionato debent seruari cõstitutiones feuda-
les ⁊ non ius cõe,vt no.Spec.in titu.de loca.d.§.nunc aliqua.
versi.lxxxv.ad idem tex.in.c.ad apostolice.de reg.iur.li.vj.in
verbo annuã pensionem.⁊ in verbo feudum.vbi etiã Sicilie
concessum ab ecclesia Romana in feudũ imperatori sub an-
nua pẽsione iudicatur feudũ ⁊ vt dicit ibi Dñicus de sancto
Gemi.in fine principij,nõ regulabitur ꝑm ius cõe loquẽs de
emphyteusi,⁊ hoc potuit esse propter iuramentuꝫ fidelitatis
quo astringebat̃ imperator.hoc aperte tenet do.Car.floren.
in.c.potuit.de loca.quẽ refert ⁊ sequitur Ja.aluar.in.c.j.§.ſꝫ
nec alia.in ti.que fu.j.cã benefi.amit.in fin.secunde col.vbi di-
cunt qꝺ si pro feudo dꝫ solui census ⁊ vasallus non soluit per
bienniũ vel triennium,an priuetur feudo,⁊ dicunt quod nõ,
per id qꝺ no.Spe.in.d.ver.lxxxv.⁊ ideo secundũ eos differt
ab emphyteusi:⁊ qꝛ vbi fidelitas promittitur,⁊ vltra hoc pẽ-
sio nõ vr̃ feudum datũ propter pensionẽ.sed pensio est quasi
cã impulsiua,vt refert Jac.aluaro.se ita etiam de facto cõsu-
luisse cum Paulo de cast.¶ Et qꝺ feudum datum ad certũ
c seruitiũ iudicetur[c] feudũ,⁊ consequenter constitutiones feu-
dales in eo locũ vendicent,est de mente tex.in.c.j.in fi.in tit.
in quib.cau.feu.ami.⁊ in.c.j.§.preterea.in ti.quid sit inuestitu
ra.insuper contra doctrinam Bald.in.d.§.quid etiam.facit
qꝛ ipse dicit qꝺ quando feudum datum pro filijs masculis ⁊
feminis ad certũ seruitium,debetur pariter ⁊ eodem tẽpore
feminis sicut masculis dũmodo tale seruitiũ possit explicari
per feminã vel aliũ ꝓ ea.Nã cũ esset actũ qꝺ istud feudũ trãs-
iret etiã ad feminas,sequit̃ qꝺ qualecũqꝫ esset istud seruitiuꝫ
etiã si esset tm̃ cõueniẽs viris:videbat̃ esse actũ qꝺ femine pos
sent seruitiũ pstare ꝑ aliũ,vt no.Spe.in ti.de feu.§.qm̃.versi.
xxi.Nec etiam ob.dicto Julio qꝺ ipse de an.M.cccel.fecit se
inuestire de dictis bonis ab eadem ecclia pro se ⁊ vice, ⁊ noĩe
Antonij fratris sui:⁊ etiã vice ⁊ noĩe dictarũ soroꝝ suarũ,⁊ ꝓ
hr̃dibꝰ vtriusqꝫ sexus.⁊ sic videret̃ qꝺ dato qꝺ in parte dicti

a ¶ Proprie.s.lib.j.consi.cxxxvj.nu.3.lib.ij.consi.xij.in fi.Ro.si.
nior consi.xlviij.nu.11.consi.xlix.col.iiij.albe.bru.consi.xj.col.vj.c.
consi.clv.cum seq.lib.ij.consi.cxvij.col.iij.lib.iiij.
b ¶ Apocripha.de his.s.lib.j.consi.xxx.col.pe.⁊ fi.Aluar.in fi.vsun
nior.consi.xlix.col.v.Cur.iunior trac.feu.par.iij.nu.5.

Anto.fratris sui non potuerit ipsi Ant.preiudicare.l.falso.⁊
l.portionem.C.de com.rerũ aliena.tamen videtur qꝺ Julius
ad partẽ partis sue poterit vocare dictas eius sorores, iuxta
l.mater.C.de rei ven.⁊.l.si fundũ per fideicommissum.in prin.
ff.de leg.j.cum simi.Quia respõdeo ꝙ dominium vtile dicto-
rum bonorum,spectabat ad dictos Juliũ Antoni.filios ma
sculos,⁊ heredes vniuersales dicti Joãnini ex virtute dicta-
rum inuestiturarũ Joãnini,per ea que dicta sunt.s.nã Joã-
ninus ex sua inuestitura,donec vixit,habuit vtile dñium.c.j.
iuxta prin.in verbo vendicare.de inuestitura de re ali.fa.⁊.l.j.
in fi.ff.si ager vecti.vel emphy.pet.⁊ no.plene glo.or.in.c.ij.de
capi.corra.⁊ tale vtile dominium transiuit recta via in ipsos
filios heredes dicti Joannini.l.cum here.in princ.de acquir.
10 pos.l.j.§.qui in potestate.ff.si quis omis.cau.testa.† vnde aut
nos dicimus qꝺ dictus Julius petendo inuestiturã pro se ⁊
nomine dictarum sororum voluerit ex certa scientia eis ali-
quam partẽ illius sui vtilis dominij donare:⁊ dico qꝺ cũ hic
fuerit fictus titu.s.donationis,⁊ ficta traditio ex receptione,
inuestitura nõ fuit sufficiẽs ad trãsferendũ illud vtile dñium
d pro aliqua parte in dictas sorores,sicuti[d] qñ ego conduco a
te scienter rẽ meam,siue tanquam meã, siue tanquam tuam,
non perdo dñiũ:neqꝫ illud in te transfertur,propterea cõtra-
ctus non valet qui valuisset si cõducens perderet dñiũ.l.ei a
quo.⁊ ibi gl.⁊ doc.ff.de vsuca.l.qui rẽ.iũcta gl.j.ibi no.Cyn.⁊
alij.C.loca.l.si rem aliquã.vbi etiam plene no.doct.post gl.ff.
de acqui.pos.maxime Bart.ibi in.ij.⁊.iij.col.⁊ in.l.cum falsa.
q.quam ibi ponit de ecclesia.⁊ doc.in.l.cũ falsa.C.de iur.⁊ fac.
igno.⁊ probatur in.l.sue rei.in verbo,sciens.ff.de contrahen.
11 emp.† vbi si quis emat rem suam scienter,non valet:⁊ tamẽ si
precederet dominiũ,⁊ resultaret donatio,valeret emptio,⁊ di
cta doctrina est cõiter ab oĩbus approbata,vt te.per Bal. in
l.traditio.C.de pac.⁊ in.c.j.in antepe.col.de capita.qui curiã
vẽdi.⁊ in.l.ad ꝓbationẽ.C.loca.⁊ Ang.in.§.emphyteusim.in
aut.de non alie.⁊ Ant.de but.in.c.fi.de confes.⁊ clarum est ꝙ
inuestitura non est vera traditio:imo per eã non transfertur
possessio,qñ non fit in re presenti.c.per tuas.de do.⁊.c.ex ore.de
his que fiunt a ma.par.ca.notat̃ in.c.authoritate.de insti.⁊.c.
pro illorum.⁊ in.c.accedens.de preb.no.Dy.in.c.j.de reg.iur.
in.vj.⁊ Inn.⁊ alij in.c.ij.de consue.⁊ in.c.in literis.de restitu.
spo.no.doc.in.l.j.C.de dona.⁊ in.l.iij.in prin.ff.de acqui.poss.
¶ Aut dictus Julius erranter hoc fecit,⁊ tũc multominus
perdidit dñium,aut donasse videtur.l.nec ignorãs.C.de do.
l.si quis vi.§.differẽtia.de acqui.pos.⁊ not.in.d.l.si rẽ aliquã.
non enim videtur errans remittere aut donare,cũ non cõsen
tiat.l.mater.ff.de inof.testa.l.in repudianda.ff.de acqui.he.l.
12 si per errorem.ff.de iuris.om.iud.† Et in dubio cum nulla ex-
pressa fuerit causa per dictũ Julium propter quã ipse vellet
vtile dominium ad se pertinens transferre in dictas sorores,
presumitur ꝙ potius fuerit per errorẽ,⁊ ꝙ ipse crediderit ad
dictas sorores pertinere dictũ ius ⁊ vtile dominiũ de psenti
pro ceteris ratis,sicut dicimus in eo q sine cã promittit aliqd
e dare:qꝛ in dubio vr̃ per errorẽ[e] promittere.Et ideo cũ effectu
non tenetur.l.ij.§.circa.ff.de doli exce.l.qui sine causa.ff.de cõ
di.sine causa.l.cũ de indebito.§.fi.ff.de ꝓba.c.si cautio.de fide
instru.⁊ firmat gl.no.reputata singularis in.l.generaliter.in
gl.iij.C.de non nume.pecu.⁊ ibi hoc etiam tenet Ja.de are.et
Cy.in.xiij.q.⁊ ibi etiam Ray.⁊ Bal.⁊ Rofre.in libellis suis
in rubrica,de certi condi.que ex stipulatu cõpetit, quẽ refert
⁊ sequitur Jo.an.in addi.Spe.in ti.de confessionibus.§.nũc
videndũ.super versi.sed que est ratio.⁊ Ric.de sali.⁊ Bar.de
sali.in.l.si creditori.C.de pac.⁊ late probat hoc Jo.de Imo.⁊
Raph.cu.l.a Titio.ff.de ver.ob.⁊ Pau.de cast.in.l.si diuor-
tio.eo.ti.dicũt etiam doc.in dictis locis idẽ esse in traditione
simpliciter facta sine cã per.l.nunꝙ nuda.ff.de acqui.rer.do.
vt declarat maxime Jo.de imol.in.d.l.a Titio.⁊.l.si fundum
certo die prestari.ff.de ver.ob.⁊ hoc saltẽ in casu nostro proce
dit in quo dictus Julius petebat se dictis nominibus inue-
stiri debere iuxta tenorẽ aliarũ inuestiturarũ, ⁊ instrumẽtoꝝ
suorũ,⁊ sic istud petebat fieri tanꝙ debitũ,⁊ ꝑm inuestituras
preteritas:⁊ tñ ex inspectiõe earũ apparebat ꝙ nõ erãt inue-
stiende sorores,⁊ sic apparet rẽ aliter se habere:⁊ ideo vr̃ pre-
sumendũ esse qꝺ hoc errore ꝓcesserit.l.sed si me putẽ.ff.de cõ-
di.indeb.l.cũ de indebito.in prin.cũ gl.ff.de proba.l.si post di
uisionẽ.C.de iu.⁊ fac.igno.ex quo apparet ꝙ rõ coniunctio-

c ¶ [illegible] j.2si. [illegible] Jas. [illegible] iiij.v. [illegible] ri.zasi. par.xij. [illegible]

d ¶ Sicuti. qꝛ hi casus valde dissim. qꝛ ĩ priore cũ ror sit absens n possit frater il stipulari nec hoc agat̃ vt aliqd de nouo ĩ eiꝰ fauorẽ disponat̃ ea v̾ba nullo mõ sũt dispositiua sed solũ sunt ꝯfessio erronea extra iudiciũ ꝑte absente ĩ realibus facta q̃ nec ꝓbat. At posteriore casu fateor ꝙ sola sciẽtia nõ sufficit ad imutationẽ dñij ⁊ possessionis vltra vires ⁊ naturã actꝰ expliciti,sꝫ si cõstet actum esse vt locãs fieret dñs ⁊ possessor:iã hꝫ veruꝫ titulũ ⁊ ficta traditio sufficiet ꝗcqd dicat Ale. hic ⁊ in.d.l.si reꝫ aliquã.⁊ alij. qꝺ aũt dicunt de ficto titulo cõmentitiũ est ⁊ reijciẽdũ vt plene ⁊ noue docui in ꝯsue.pari.§.j.gl.v.nu.22.cum seq.vbi multa trãsfudi q̃ olim scripserã in d.l.si rẽ aliquaꝫ. qꝺ facere malui ꝙ multitudineꝫ librorum edere.

e ¶ Errorem.s.li.j.ꝯsi.iiij.Feli.capi.si cautio.de fide instrumentorũ.Jas.§.in psonã.insti.de actio.⁊ ad casum huiꝰ cõsilij fa.que scripsi in cõsue.pari si.§.xj.nu.19.ver.ampliat secũdo.§.xxxv.nu.10.

13 nis hic nõ habet obstare. ¶ † Preterea ꝑsumitur qđ tempore .d. inuestiture petite p Juliũ. erat ipse minor. xxv. annis, ⁊ sic non poterat dictũ suum vtile dominium in alium trãsferre sine decreto iudicis. l. j. ⁊. §. magis puto. §. ne passim. ff. de reb. eo. l. lex que tutores. C. de admi. tuto. cum sim. ¶ Qđ aũt Julius haberet vtile dñium ex causa feudi, probatum est. s. ⁊ dato etiam quod inuestiture Joannini non dicerentur continere ius feudi, sed ius emphyteuticum, tñ adhuc verũ est dicere qđ absq; noua inuestitura Julius habebat illud vtile dñium quod erat apud Joanninum pro partibus, pro qbus erat heres, vt etiã patet ex supradictis: ⁊ specifice no. Bal. in. l. fi. C. de iu. emph. in. iiij. col. vbi tractat an emphyteusis possit legari, ⁊ etiã in. viij. col. ⁊ Bald. in. c. que in ecclesiarũ. in. xiij. col. de cõsti. ⁊ per easdem rationes nõ obstat etiam alia inuestitura recepta per dictũ Juliũ de anno M. cccclj. qui pro dimidia recepit inuestituram pro se ⁊ hẽdibus suis vtriusq; sexus, mortuo iam Ant. fratre suo, cuius erat heres: quis in prin. instrumẽti narretur qđ ipse petierit se inuestiri de dictis rebus, etiã noĩe sororũ secundum tenorẽ aliarũ inuestiturarũ, tñ in cõclusiõe ipsius inuestiture apparet qđ ipse fuit inuestit⁹ de dimidia pro indiuiso pro se ⁊ heredibus suis, ⁊ sic ista secunda inuestitura min⁹ erat apta preiudicare iuri ipsius Julij. Et omnes etiã responsiones, que date fuerũt circa priorem inuestiturã factã de anno M. ccccl. etiam cõueniunt huic secunde, ideo eas vlteri⁹ nõ repeto, ⁊ ppterea recte fuit vltimo inuestit⁹ de toto feudo Julius predictus, vt ptz ex pmissis. ¶ Nec predictis etiam hz obstare qđ Antonia soror dicti Julij. erat soror vtrinq; coniuncta dicti Antonij eius fratris. Sed Julius nõ erat frater dicti Antonij, nisi ex latere patris tantum, ⁊ sic videt̃ qđ in parte Antonij ipsa debeat preferri, iuxta id qđ habet̃ in aut. itaq;. C. cõia de succes. quia respõdeo quod statutum predictum propter existentiam agnati masculi, id est dicti Julij, excludit dictas sorores: ⁊ per dictum statutum datur interpretatio verbis dicte inuestiture, vt etiam illa eodẽ 14 modo intelligatur, vt dictũ est. † Accedit etiã: qꝛ hec est natura feudorũ, vt in eorũ successione nõ fiat differentia, an sit frater vtrinq;ᵃ cõiunctus, an ex latere patruo tm̃. c. j. de gradi. succes. in feu. ⁊ ibi specifice no. Bar. ⁊ Bal. in. l. j. C. de leg. hered. ⁊ refert etiam Bal. in. d. c. j. ꝙ ibi etiã tenet Jac. ardizo. i summa sua, sub rubrica de succe. feu. ⁊ sub rubricella, an frater ex vtroq; parẽte excludat fratrẽ ex parte tm̃: qꝛ in feudo nõ succedũt aliqui eo qꝛ cognati, sed qꝛ agnati, vt in preallegato. c. j. de grad. succes. in feu. Alex. tartagnus.

Epitome.

¶ Si mulier habens feudũ ingreditur monasteriũ non redit feudũ ad dominum nisi post mortẽ naturalem mulieris ⁊ interim seruietur domino per substitutum.

Consilium. X.

VIso instrumẽto inuestiture feudi paterni in personam Margarite ⁊ Catharine pupillarũ de illo feudo honorifico p se ⁊ hẽdib⁹ vtriusq; sexus, ex eis, ⁊ qualibet earũ legitime descẽdentib⁹, quẽadmodũ etiã fuerat cõcessum patri earũ pro se ⁊ suis hẽdibus vtriusq; sexus. Et que Marguarita monasteriũ monacharũ sancti Dominici ingressa est, et ibi professa. ¶ Et qrit̃ in effectu, an in monasteriũ trãseat dictũ ius feudale, saltem donec vixerit dicta Margarita. ¶ † Et prima facie videret̃ dicendũ qđ nõ, qꝛ pro hoc videt̃ tex. in. c. j. §. j. de alie. feu. vbi vasallus non potest alienare in ecclesiam: qꝛ ecclesia pepetuo viuit, ⁊ non moritur, vt ibi. et xij. q. ij. c. liberti. el. ij. merito deterior fieret conditio domini. ¶ Secũdo pro hac parte videtur casus in. c. qui clericus. in ti. si de feu. fue. cõtro. inter do. ⁊ vbi tex. vult quod si vasallus efficit̃ clericus, vel votum religionis assumat eoipso sit priuat⁹ feudo. ¶ Tertio tex. in. c. j. de vasal. mili. qui arma bellica deposu. vbi miles assumens habitum religionis priuatur feudo. ¶ Quarto videtur idem probari in. c. j. in ti. an mut⁹ vel surdus. vbi habetur quod vasallus effect⁹ cleric⁹ feudũ retinere potest. ¶ Quinto probari videtur in. c. j. §. j. in tit. de bñficio femine. alias est rubrica de feu. femine, vbi ille q efficitur clericus vel conuersus, aut aliquo modo habitum religionis assumat, in feudum paternũ nõ succedit, ⁊ si illud habebat, perdit ipsum. ¶ Sexto qꝛ militans deo, non dz se implicare negotijs secularibus. c. j. ⁊ fere per totũ 2 ti. ne cleri. vel monachi. xxj. q. iij. c. placuit. ⁊. c. Cyprian⁹. † et cessante offi. dz cessare beneficium. l. generaliter. C. de episc. ⁊ cleri. Aesennius. cum. l. seq. ff. de excu. tuto. cum simi. Nemo etiam potest vtiliter duobus dominis seruire. l. fi. C. de offic. assesso. c. qꝛ in tantum. ⁊. c. de multa. de preben. ¶ Septimo, qꝛ filius ciuilis non succedit in feudo. c. adoptiuus. in ti. si de feu. fue. controuer. inter do. ⁊ agna. Sed monasteriũ dicitur filius ciuilis. c. in presentia. cum ibi no. de probatio. in auth. nisi rogati. C. ad Trebel. ⁊ in aut. si qua mulier. C. de sacrosanc. eccle. cum ibi no. ergo ⁊c. ¶ Octauo facit tex. in. c. ij. de duo. fra. de nouo benefi. inuesti. vbi non debet dñs inuitus compelli habere alium in vasallum quam illũ quem elegit. ¶ Nono glo. ⁊ ibi clarius no. Bar. in. l. j. C. de legi. vbi tz qđ monachus non succedit in feudo paterno, qꝛ nõ potest pre3 stare seruitia debita. ¶ † Decimo pbatur ex his que no. Cyn. post Marti. sil. in authen. ingressi. C. de sacrosan. ecc. vbi cõcludit, quod si queratur an si feudatari⁹ ingrediat̃ monasteriũ transeat feudum in monasterium dz distingui, aut est tale feudũ pro quo debet̃ reale seruitiũ: ⁊ tunc transit in monasterium. argu. insti. de acqsit. per arroga. ⁊ in. l. Arethusa. ff. de sta. hom. nam ex quo debetur reale seruitium, non est pprie feudum. c. j. de forma fideli. Aut debetur psonale seruitium, ⁊ tunc subdistinguit: aut est datum ad certũ genus seruitiũ, qđ fieri potest. c. fi. de capita. qui curi. vend. c. j. §. pen. in ti. quid sit inuesti. ⁊ tunc si sit tale seruitium quod possit honeste exhibere clericus, ipse exhibebit, ⁊ feudum nõ reuertet̃ ad dominum: ⁊ si superueniet iustum impedimẽtũ seruiret per substitutum. l. nullus. C. de decurio. lib. xj. Si autẽ sit incertum seruitium prestandũ: tũc ipso iure liberatur a sacramento fidelitatis, ingrediẽdo monasterium. c. j. in fi. de beneficio femine. nec põt deseruire per substitutum: quia videtur specialiter electa fides vasalli. arg. l. j. ff. de offi. eius cui mã. est iurisdic. in contrarium tñ allegat id quod no. in. l. antiqtas. C. de vsufru. ⁊ id qđ habetur in. l. ad similitudinem. ⁊ in l. quisquis. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in. l. agẽtes. C. de agẽti. in rebus. lib. xij. ⁊. l. pe. ff. ope. liber. ⁊ aliter nõ se firmat Cyn. in. d. au4 then. ingressi. ¶ † Ad id quod no. Bald. in. l. Deo nobis. C. de episc. ⁊ cle. in. vj. col. vbi dicit quod si filius est effectus monachus, nõ trãsibit mortuo patre ad monasteriũ regnũ, aut ducatus, vel baronia patris: qꝛ nõ transibit nisi ad heredes sanguinis, vt no. xxvij. q. ij. in. c. scripsit. ⁊ ita etiam no. Bal. in. l. data opera. in. xvij. col. C. qui accu. non pos. nec dicatur quod iura superius allegata in cõstitutionibus feudalibus non debent allegari in materia feudi ecclesiastici, sed solũ debent allegari iura canonica: qꝛ imo etiam in feudo ecclesiastico debent attendi dicte constitutiones si expresse nõ contradicant canoni. c. ceterum. de iudi. ⁊ ibi not. doc. maxime do. Cardi. Flo. ⁊. d. Abb. ⁊ no. Joan. cal. in suo consi. cxcij. incip. articuli super quib⁹. vbi ad hoc allegat no. in. c. j. de ope. no. nun. ⁊ id quod habetur in. x. distin. c. si in adiutorium. ⁊ in. c. seq. attento quod dicte constitutiones feudales sunt aut expresse compilate pro parte ab imperatoribus, ⁊ p alijs partibus credit̃ eas esse tacite approbatas ab imperato. allegat 5 no. per Jo. And. in. c. ex parte. de feu. † sed si essent leges aliorum inferiorum, ⁊ non imperatorum: tunc dicit esse verũ qđ non seruarentur in causis ecclesiarum. ita procedit id quod habetur. xcvj. di. bene quidem. ⁊ in ecclesia sancte Marie. de consti. ⁊ ita dicit notari per Hostien. ⁊ Joan. And. in. c. fin. de solu. facit secundum eum id quod no. Inno. in. c. nouit. de verbo Theodosius. de iudic. facit quod dicam. j. referendo verba Baldi, in. c. que in ecclesiarum. de constitu. ¶ Istam opinio. etiam quod probatur feudum ⁊ non transeat in ecclesiam videtur tenere Barto. in. l. si finita. §. fina. ff. de vectiga6 libus. ff. de dam. infec. in. ij. col. ¶ † Sed premissis nõ obstantibus puto in casu nostro contrarium esse de iure verius: scilicet quod feudum trãseat in monasterium, ⁊ sic possit dicta Margarita per aliũ deseruire ad id qđ tenet̃ ex iuramento fidelitatis, ⁊ ad ea que promissa sunt in instrõ inuestiture ⁊ feudum durabit apud ecclesiam donec naturaliter vixerit Margarita. ad hoc moueor: qꝛ feudum istud ab initio fuit cõcessum patri dictarũ mulierum pro se ⁊ heredib⁹ vtriusq; sexus ⁊ mortuo patre superstitibus istis duabus filiab⁹ fuerunt ipse inuestite de hoc feudo, vt supra. constat autẽ qđ feb minaᵇ reputatur inhabilis ad feudum. c. j. §. hoc autem notandum, in tit. qui feu. da. pos. c. j. in princi. de gradi. succes. in feu. c. j. de succes. feu. c. j. an mutus vel surdus. cum si. ⁊ est rõ, qꝛ ipsa nõ põt dñm iuuare, vel pugnã facere. ita dt gl. cõiter approbata in. d. c. cũ hoc aũt notãdũ. in ti. q feu. da. pos. d. c. j. in titu.

...q;. idẽ ...aro. pre ...gra. suc ...mar. lau. ...⁊ vidim⁹. ...da. po. bal. ...cor. l. j. C. d ...i. here. Bal. ...cclij. cõsi. cccc ...[illegible] ...ad reuocan. col. iij. Ja. de. s. geor. tractatu feu. ... ꝑsen. ⁊ recip. p se ⁊ sororũ filijs. col. ij. ver. sed nũquid. Cur. trac. feu. iij. parte prin. q. vj. Ant. rub. consil. lxxxv. And. tiraq. in cõsue. picto. ti. retrat. §. xiiij. gl. ij. nu. 10. sic apd nos i succesione hẽdiorũ que Galli vocãt ppria, nõ attẽditur duplicitas viculi. qꝛ cũ sint affecta linee a q̃ pcesserũt ꝯiunctio si accedat alteri⁹ linee vł lateris nihil addit qꝛ ipertinẽs est ꝙdiu supsũt habiles de linea hereditorũ et remotiores in gradu. itaq; frater german⁹ nõ excludet fratrẽ cõsanguineũ i pṫnis: nec vterinũ i maternis, sz cũ illis respectiue cõcurret, sz hñ eos excludet i q̃stis ⁊ mobilib⁹ nominib⁹ ⁊ alijs bõis idifferẽtib⁹ certe linee nõ affectis, vt plene pbam i ꝯsu. pari. §. cxxxvij. bis scriptis reperi ꝙ idẽ tz Steph. d phedericis in trac. de interpretatiõ iuris. par. ij. pagi. cj. i puis. ⁊ ita tenẽdũ ⁊ iudicãdũ, lz nõnulli nup in ꝯtrium male ⁊ imperite iudicauerint.

b ¶ Femina. s. lib. j. consi. xxix.

in tit. an mutus vel surdus. facit. l. quisquis. ver. sed ad filias. C. ad. l. Jul. maiest. tenetur enim vasallus iuuare dominum suum, etiam inhoneste pergentem. c. j. §. fi. de pace iur. fir. c. j. §. item qui dominum. que fu. prima causa be. amit. c. j. §. j. de capi. Cor. ra. 7 † verū est q̄ vbi expresse actum est q̄d in feudo succedat femina tunc pōt admitti ad feudum, vt fuit in casu nostro, vt in. d. c. j. §. filia. de succes. feu. ⁊. c. j. de gra. succes. in feu. ⁊. c. j. episcopum vel abb. c. significauit. extra de rescri. ⁊ tūc videtur esse actū q̄d femina possit deseruire per substitutū, ita no. dicit Spe. in ti. de feud. §. quoniam. versi. xxj. vbi dicit q̄d consuetudo in aliquibus locis, quod mulier succedat in feudo, iuxta dic. c. significauit. si queraẗ qualiter seruiet dño feudi, ⁊ rñdet quod ipsa erit vasalla, ⁊ iurabit per se fidelitatem. arg. l. ij. ff. de iuris. om. iud. sed seruiet per substitutum domino feudi. argu. l. vnice. §. ne autem. versi. sin autem in faciēdo. C. de cad. tol. ⁊ idem Jo. an. in addi. super. d. versi. xxj. vbi addit plus quod ipsa posset prestare iuramētum fidelitatis per alium, ⁊ sic apparet hoc casu nō esse electam industriam persone, ⁊ ita etiam tenere videtur Ja. de bella. in distin. sua. in. l. quisquis. C. de epi. ⁊ cler. ⁊ Andre. de iser. in. c. j. in fi. de vasal. milit. qui arma bellica depo. ⁊ in. c. j. §. fi. de benefi. femine, vt. j. referam. ¶ Et quod possit vasallus seruire per substitutum, quando feudum transiuit ad eū, qui efficitur inhabilis, probatur in. c. si quis decesserit. ⁊ ibi no. in tit. si de feudo fue. controuer. inter domi. ⁊ agna. ⁊ in. l. quisquis. cum gl. ⁊ ibi notāt doc. ⁊. l. ad similitudinem. C. de episco. ⁊ cler. Sed ita est quod 8 omnes tenent quod † vbi sumus in casibus in quibus seruitium prestari possit de iure per alium, vt per substitutū trāsit feudum ad monasterium, ⁊ monasteriū, seruiet per se, vel per alium, vt firmat Inno. in. c. presentia. de probat. vbi dixit, q̄d si ille qui ingreditur monasterium habebat feudum, illud transibit in monasterium, si pro feudo debebat aliqua seruitia que possint a monasterio exhiberi honeste per se vel per alium: tūc illa prestabit monasteriū per se, vel per alium. arg. d. l. quisquis. alias redibit ad dominum. arg. l. j. §. ne autem. C. de cad. tol. ⁊. d. l. inter artifices. ⁊ idem dicit Hosti. Jo. and. ⁊ Ant. de Butr. in. d. c. in presentia. ⁊ Archid. xix. q. vlt. in. c. si qua mulier. ⁊ dicit do. Abb. siculus in. d. ca. in presentia. ⁊ q̄d secundum illam distinctionem debet intelligi tex. in. c. qui clericus. in ti. si de feu. fuer. contro. inter do. ⁊ agna. ita etiam est de mente Bal. in. c. j. de benefi. femine. Sal. etiam in. d. authē. ingressi. in fi. dicit q̄ doctores cōmuniter tenēt q̄d si debetur pro feudo seruitium personale, q̄d possit ab ingrediēte monasterium prestari honeste per se, vel per idoneū substitutum, et transibit in monasteriū, ⁊ poterit per substitutū prestari propter iustum impedimentum, per. d. l. quisquis. ⁊. l. ad similitudinem. hanc partem fortius sustinet Old. in preallega. aut. ingressi. quem refert ⁊ sequi videtur Jo. and. in addi. Spe. in ti. de sta. mona. §. j. super versi. xlv. nam dicūt ipsi quod si iste ingrediens monasteriū, feudum iam habuerat, ⁊ fidelitatem fecerat, retinebit feudū, nec vitiatur, licet casus superuenerit a quo incipere non potuisset. c. factū legitime. de regu. iu. in. vj. Sed ita q̄d dicta Margarita iam feudū habuerat, ⁊ mediāte persona tutricis prestiterat iuramētū fidelitatis, q̄d quidē fieri potuit. l. quoties. §. si tutor. ff. de noxa. l. ij. §. sin autē. C. de iura. calum. ⁊ not. Ja. ardizo. in summa feudorū: potest enim tale iuramentū per procuratorem ⁊ interpositam personam prestari. c. j. §. pe. in tit. per quos fiat inuesti. no. gl. ⁊ doc. in. c. j. in versi. absentia. in tit. quo tempore miles. lxiij. dist. c. tibi domino. cum gl. c. j. §. verum. de sta. reg. lib. vj. ⁊ declarat Bal. in l. j. §. ne autem. de ca. lu. tol. ⁊ in. c. fin. per quos fiat inuesti. ⁊ ibi expresse dicit posse fieri a tutore, quinimo minor retinere potest feudum absq̄ eo quod fidelitatem faciat, durante illa etate. c. si minor. ⁊. c. si quis decesserit. in tit. si de feud. fue. cōtro. 9 inter do. ⁊ agn. Precedēs tñ cōclusio tutior mihi vr̄. ¶ † Fortificantur predicta per ea que no. gl. in. c. j. §. ex hoc. in gl. j. de benefi. femi. alias de feu. femine. vbi gl. tenet, q̄ si vasallus ingrediens monasterium est paratus seruire per substitutū, nō reuertetur feudū ad dominū. arg. d. l. quisquis. ⁊. d. l. ad similitudinem. ⁊ illā gl. sequitur Ja. de bel. in. c. qui clericus. in ti. si de feu. fue. contro. illā etiā sequi vr̄ Fulgosius in. d. aut. ingressi. facit ad hoc tex. in. c. imperialē. §. firmiter. de Phi. feu. alie. p̄ Fed. lz gl. de hoc dubitauerit in. d. c. qui clericus. ⁊ posito q̄d diceret dubitabilē esse opi. gl. in. d. c. j. §. ex hoc. de feu. femi. intelligendo gñaliter in quocūq̄ feudo cuicūq̄ cōcesso, ⁊ ideo gl. ibi vsa est dictione, forte. tñ quo ad casum nostrum qñ est fundū concessum femine, quo casu pōt deseruire feudo p̄ substitutū, vt p̄baui: nō puto illud esse dubiū sed firmū, q̄d trāseat ad monasteriū, saltē donec illa naturaliter vixerit, p̄ ea q̄ dicta sunt: ad quorū cōfirmationē accedit decisio Bal. in

10 aut. nisi rogati. in vlti. col. C. ad treb. vbi dixit † q̄d in his que ad extraneos nō trāsmittunẗ, p̄pter ipsius rei naturā. pront sunt feuda, non succedit ecclesia, seu monasteriū mortuo feudatario ingresso monasterium: q2 ecclesia est cultrix ⁊ auctrix iustitie, ⁊ nō patitur aliquid ꝯ iustitiam esse vel fieri in se, vel in altero. d. ca. j. §. j. de alien. feu. tamen dicit q̄ interim donec viuit vasallus feudū nō redit ad dominum, sed ecclesia habet cōmoditatē, ⁊ seruitiū iuxta feudi cōditionē, non minus decenter prestare possit ecclesia, q̄ vasallus, per ea que habētur in. d. c. in presentia. ¶ Ceterū si seruitiū sit tale q̄d non possit adaptari ecclesie, reuertetur ad dominū: vt in. c. j. de vasal. milit. qui arma belli. depo. idē tenuit Bald. in. c. que in ecclesiarum. de consti. in. iij. col. vbi dixit q̄d feudatarius non potest alienare in ecclesiam. §. j. in aut. de alie. ⁊. emphyt. ⁊ q2 ecclesia 11 est cultrix iustitie ⁊c. vt in. d. c. j. §. j. de alie. feud. † nisi feudatarius ingrediaẗ monasteriū: q2 tunc dr̄ alienationi necessaria: ⁊ tandiu durabit apud monasteriū, quādiu durabit naturalis vita vasalli. eo autē mortuo si feudum erat perpetuum, et transitoriū ad omnē heredem, trāsit in perpetuū in monasterium: q2 tale feudum redditur ad instar proprietatis, ⁊ tamē potest appellari feudum. c. inter dilectos. de fide instru. si autem erat ad vitam, q̄d interpretatūr de vita naturali: finietur morte naturali: q2 nulle remanent eius reliquie, ⁊ finito iure datoris, finiẗ ius acceptoris. c. j. §. rursus. qui. mo. feu. amit. l. lex vectigalis. ff. de pig. Ita dicit Bal. in. d. c. que in ecclesiarum. subdēs q̄d dici pōt ista procedere, vbi seruitiū feudi pōt explicari per monasteriū, sed si non posset explicari, nō rediret ad dominū nō mutatione persone, sed extinctione finalis cause, vt in. d. c. j. de eo qui arma belli. depo. nec dicatur q̄d ille tex. sit ꝯ libertatem ecclesiast. q2 fundatur in ratione naturali, vt in. d. c. j. §. j. de alie. feu. quē tex. dicit esse vnicū. ⁊ ita residet Bal. ibi. Ad hoc etiā q̄d voluit Bald. in. c. inter dilectos. 12 de fide instru. in. iiij. col. † vbi querit, an vasallus ibi possit feudum transferre in monasterium, q̄d edificabat, ⁊ dicit q̄d Hosti. tenet quod aut dominus feudi vult retrahere feudum ad se, aut non, primo casu non possit hoc facere durante vita vasalli, sed pōt retrahere postq̄ est mortuus vasallus sine herede proprij sanguinis. arg. d. l. lex vectigalis. ¶ Scdo casu qñ dominus non vult retrahere, valet trāslatio facta in monasteriū: subdit q̄ alij dicunt q̄ si feudum est francū. ⁊ exēptum a legibus penalibus feudorū, q̄d esse pōt, dūmodo ista immunitas dolum futurū non remittat. l. cōuenire. ff. de pac. dota. tunc poterit monasterium habere feudū, ⁊ illud vltimum q̄d ibi ponit Bald. in feudo franco. s. quod transeat in ecclesiam. voluit etiam Bal. in. d. aut. nisi rogati. in vlt. col. ⁊ in. l. si plures. C. de condi. inser. in. ij. colū. per dictum. c. inter dilectos. 13 istud etiam posset facere ad propositum nostrum, q2 † feudum honorificum, quale est feudum cōcessum Margarite, ⁊ eius patri, vr̄ idem importare q̄d feudum francū s̄m Ubertum de bobio, vt refert Jo. and. in addi. Spe. in ti. de prescri. in rub. tamen quo ad casum nostrum hoc vltimum fundamētum. s. ea ratione quod feudum sit honorificum, non pono pro constanti, nec expedit: quia aliter ex supradictis apparet esse fundatam intentionem monasterij. ⁊ sic dato q̄d dominus episcopus instituerit dominā Catharinā post professionem domine Margarite de dicto feudo, vt veteri, ⁊ paterno: nō intelligitur esse tributū per talem inuestiturā, ius domine Catharine, si in eo non habebat, vt in. c. j. in prin. ⁊ ibi notant gloss. ⁊ doc. in tit. per quos fiat inuesti. ⁊ tanto magis: q2 dñs eps seu eius vicarius reseruauit ius alterius p̄sone. ⁊ quāuis ex predictis satis appareat rñsio ad allegata in contrarium: tamē breuiter respondeo ad tex. in. c. j. de aliena. feu. q̄d ille tex. loquitur in voluntaria alienatione feudi, quam vellet in perpetuum facere vasallus q̄d fieri nō potest: q2 fieret deterior conditio domini cū ecclesia nunq̄ moriatur, ⁊ sic nunq̄ reuerteretur ad dominū ipsum feudum. Sed trāslatio que fit per ingressum monasterij, non est illius nature: patet per not. p̄ gl. 14 ⁊ Bar. in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de ver. ob. † vbi habetur q̄d rem quam non possum titulo venditionis transferre in ecclesiam: tamen potero transferre si ingrediar monasterium trāsferendo rem illam per talem ingressum. ita etiam est de mente Bal. in. d. c. que in ecclesiarum. de consti. ⁊ in. d. aut. nisi rogati. ⁊ durabit feudum quousq̄ naturaliter viuet vasallus, ⁊ non vltra, per. d. §. rursus. ⁊. l. peto. §. predium. ff. de lega. ij. cū si. ⁊ sic non fit deterius ius ipsius domini feudi. Ad hoc facit 15 quod dicimus de † vsufructu competente ei qui ingrediẗ monasterium: q2 non finitur, sed durabit quousq̄ naturaliter viuet ingrediens, vt no. per gl. ⁊ doc. in aut. ingressi. ⁊ in. d. aut. si qua mulier. ⁊ in aut. idem est. C. de bo. que lib. ⁊ Spe. de sta. mona. versic. xlviij. ⁊ notant doc. in. d. c. in presentia. ⁊ sic patet

qđ si alicubi reperiꝛ qđ cōmoditas iuris existentis penes aliquem ingredientē monasteriū, non transeat in monasterium durante naturali vita ingredientis est spālis casus, ꝛ ꝯ regulas iuris cōis: igitur nō extendendus ad alios casus, ex identitate rationis. l. ius singulare. ꝛ. l. qđ vero. ff. de legi. ꝛ. l. si vero. §. de viro. cum materia. ff. sol. ma. ¶ Non obst. tex. in. d. c. qui clericus. ꝛ in. c. j. de vasal. mili. qui arma bel. depo. ꝛ in ca. j. an 16 mutus vel surdus. ꝛ in. c. j. in fi. de feud. femine. † quia illa iura intelliguntur nisi quādo essemus in casu, in quo posset vasallus deseruire feudo per substitutū, vt tenent doc. in. d. aut. ingressi. ꝛ in. d. c. si qua mulier. ꝛ Jo. and. ꝛ alij in locis superius alle. ꝛ Bal. etiā in. d. c. qui clericus. ꝛ in. d. c. j. de vasal. mili. qui arma belli. ꝛ in. d. c. j. de benefi. femine. ꝛ sic illa iura nō loquuntur in feudo cōcesso femine. Sed hoc feudū qđ datur femine vel pro femina, ꝛ huius nature, vt possit deseruire femina per substitutū, vt pbaui in prin. ꝛ cōfirmatur per id qđ no. And. de Iser. in. d. c. j. in fi. de vasal. mili. qui arma bel. depo. ꝛ in. c. j. 17 §. fi. de bñfi. femine. vbi dixit † qđ qñ feudū cōcedit ei, qui iam est clericus, ꝛ sic ei qui consueuit reputari inhabilis, ꝺm regularem naturam feudi, valebit cōcessio si dñs sciebat ipsuꝫ esse clericū, ꝛ dicit qđ ita pōt intelligi id qđ habeꝛ in. c. j. de cleric. qui inuesti. fe. ꝛ tunc ꝺm eū clericus seruiet per substitutū per d. l. quisquis. ꝛ. l. ad similitudinē. de epis. ꝛ cler. c. similiter. si de feu. fue. contro. inter do. ꝛ agna. pari ratione ergo dicendum est idem in femina que in hac materia equiparaꝛ clerico, in. c. j. in ti. an mutus vel surdus. Et per ista etiā est responsum ad id quod dicitur qđ militans Deo non debet se implicare negotijs secularibus: ꝛ qđ cessante officio debet cessare beneficiū ꝛc. Quia dico qđ deseruieꝛ per substitutū: vt iaꝫ est dictū. Et non obstat qđ filius ciuilis nō succedat in feudo: qꝛ nō dico qđ monasteriū succedat in feudo, ꝛ qđ duret feudum apud monasterium donec monasteriū duret, sed dico qđ illa commoditas vtilis dominij ipsius vasalli erit monasterij, sicut sunt alia bona ingressi: ꝛ sicut est cōmoditas vsusfructus ptinētis ad ingressum, vt in. d. aut. ingressi. cū ibi no. Et per hec est respōsum ad no. per Bal. in. d. l. Deo nobis. cum si. ꝛ ad id quod dicebat qđ dominus nō debet compelli habere aliū in vasallum ꝙ illū quem elegit: qꝛ non dico qđ monasterium sit vasallus, sed qđ per substitutum vasalli potest prestari seruitium domino feudi, ꝛ viuente vasallo durabit cōmoditas: vt est probatū. ¶ Non obstant no. per Cyn. in. d. aut. ingressi. qꝛ ibi Cy. non se firmat imo vltimo loco recitat opinionem, que 18 facit qđ in monasterium transeat feudum, ꝛ † vltima opinio videtur potius approbata, vt not. in. l. qui filiū. §. Sabinus. ff. ad treb. in. l. bona fides. ff. deposi. ꝛ in. l. si idem cū eodem. §. fi. ff. de iuris. om. iu. cum si. ¶ Quinimo Cy. ꝛ omnes fatētur quod qñ feudum est talis nature quod possit deseruire vasallus per substitutum, non redit feudum ad dominum: licet vasallus ingrediatur monasteriū. ¶ Ex quibus concludo feudum illud non fuisse reuersum ad dominum, ꝛ durare donec durabit vita naturalis Margarite, ꝛ seruitiū debitū pro feudo posse per alium prestari domino feudi. Alex. de Imo.

a ¶ Factū. Bal. repe. legis pꝛ fi. liū. colū. iiij. ff. de iof. test. c. qm̄ frequenter. in fin. vt ht. nō cōte. consi. cccvj. lib. j. consil. cccliij. Ias. cōsil. x. lib. j. late Ant. tiraq. in consuet. picto. tit. retrac. §. j. gl. xiiij. nu. 13. limitat Alexā. j. lib. vj. cōsil. cexij. nu. 7.

b ¶ Cōtrariū. vt etiā tenet Alex. d. l. si finita. §. Iulia. char. fi. Dec. consi. cccccxcij.

c ¶ Incidit. Falsuꝫ vt etiā sentit Alex. hic in fin. ꝛ diserte. s. eo. lib. consi. ix. nu. 9.

Epitome.

¶ Feudo per secundum decretum dominū consentiente adiudicato non auditur amplius vasallus.

Consilium. XI.

Viso processu adiudicationis facte dicto ser Carolo de notarijs, seu eiꝰ procuratori contra dictum Frācisců de Leonardis super bonis feudalibus spectantibus iure feudi ad dictū Franciscum vigore concessionis sibi facte ex mandato illustrissimi ducis domini dicti feudi, ꝛ visa inuestitura demū facta ex commissione dicti domini ducis in dictos Paulū Simonis, ꝛ Mattheū dominici de voluntate dicti ser Caroli: dubium facit an. d. Frāciscus possit dictā adiudicationē in-1 fringere, ꝛ omissis nō necessarijs breuiter † dico qđ non: qꝛ il-a lud qđ factū est per iudicē ita adiudicantē censetur factū[a] ab ipso debitore, contra quā facta est adiudicatio. l. si ob causaꝫ. C. de euictio. l. j. C. si in causam iud. pi. ꝛ sic perinde est ac si dictus Franciscus dedisset insolutū dicto ser Carolo, ꝛ ex for-2 ma statuti sub rub. de cau. ciuili. ꝛ eorū pcessu cauetur, † ꝙ facta dicta adiudicatione ex scđo decreto, nō audiꝛ vlterius, ꝛ idem etiam videtur esse de iure communi. l. si finita. §. postea cum gl. ff. de dam. infec. ꝛ ibi no. Ang. ꝛ moderni. ꝛ no. Spe. in tit. de. j. ꝛ. ij. decreto. §. iuxta. versi. quid si ille redeat. ꝛ no. gl. in l. properandum. §. sin autem ꝛ reus. in verbo, audiatur. ꝛ hoc tenet Ja. but. ꝛ Bal. C. de iudi. ꝛ dicit Bal. ibi quod ita de consuetudine seruatur. ꝛ istam opi. etiam tenet gl. fi. ꝛ ibi Ja. but. in. l. ij. C. vbi in rem actio. ꝛ gl. ꝛ doc. in. c. quoniam frequenter. §. fi. vt lite non contest. ꝛ Jaco. but. in. l. consentaneum. C. quomodo ꝛ quando iud. ꝛ Bald. in. l. fina. ad fin. C. de bo. autho. iud. possi. ꝛ dicit Sali. in authen. ei qui. C. de bo. autho. iudic. poss. in pe. q. non esse in consulendo recedendum cum glo. hoc firmet licet Bar. in. l. si finita. §. Julianus. ad finem. ff. de dān. infec. dixerit qđ audieꝛ reus post dictam adiudicationē intra biennium, si velit soluere, per. l. fi. C. de iure do. impe. sed cōmu-b niter tenetur contrarium:[b] vt dixi ꝛ respōdetur ad. l. fi. qđ ibi loquitur in adiudicatione facta per rescriptū principis, ꝛ nō per viam iudicij: vt concludunt doc. in locis preallег. ꝛ statutum predictum etiam remouet istud dubium. Et si diceretur qđ non potuit vtile dominiū feudi transferri per dictam adiudicationē ꝛ ꝺm decretū iuxta no. per Bart. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dā. infec. ꝛ per Spe. in ti. de. j. ꝛ. ij. decreto. §. restat. versi. sed quid si reus non habet. iuncto versi. seq. 3 † respondeo qđ saltem quo ad commoditatem feudi ad dictum Franciscū pertinētis potuit iudici ser Carolus in possessionem, ꝛ illa talis cōmoditas potuit sibi adiudicari: vt cōcludit Spe. in loco proxi. alleg. ꝛ per Bar. ꝛ alij communiter in. d. §. si de vectigalibus. per. l. commodis. ff. de re iudi. ꝛ. l. stipendia. C. de execu. rei iudi. ꝛ Ange. in. l. eorum. ff. de dam. infec. ꝛ Sali. in aut. ei qui. C. de bo. autho. iudic. ꝛc ꝛ moderni in. l. pro herede. §. si quid tamen. ff. de acqui. here. facit. l. necessario. §. fin. cum simi. ff. de pericu. ꝛ commo. rei vendi. † Item 4 respondeo quod quo ad vasallum, id est, quo ad dictū Franciscum hec exceptio peremptoria non potest per eum contra dictum ser Carolum ꝛ eius successores opponi post sententiam. l. peremptorias. C. sen. rescin. non pos. ꝛ. c. quod ad consultationem. de re iudi. ꝛ pro sentētia ꝛ decreto presumitur. c. in presentia. de renun. l. j. C. de predi. curia. lib. x. cum inter. ꝛ. c. sicut. de re iud. cum si. licet quo ad dominum feudi seu quo ad alias personas, cum quibus non esset lata sententia cessare posset hec ratio. c. penulti. de re iudic. ꝛ per totum. C. res inter alios acta. ꝛ ita etiam videtur esse de mente dicti statuti quod etiam interpretari debet, vt addat iuri communi, iuxta not. per Bart. in. l. iiij. §. pretor. ff. de dam. infec. ꝛ. l. j. ff. de vsucap. cum simi. ¶ Preterea dictus Franciscus per quinquenniū cessauit in solutione annue prestationis debite pro dicto feudo: quo casu videtur quod domino feudi volente sit etiā priuatus vtili domino. iuxta. l. ij. C. de in emphyt. ꝛ. c. potuit. de 5 loca. ¶ † Nā vbi feudum est fictuale, ꝛ vasallus cessauerit salc tem per triennium in solutione canonis ita incidit[c] in commissum, sicut emphyteuta. vt inquit Bal. in. c. que in ecclesiarum. in. iij. col. de consti. alleg. nō. per Inn. in. c. ad apostolice. in verbo, reprehendi. de re iudi. lib. vj. ad hoc tex. in. c. j. §. porro. versi. quid si id. in tit. que fu. pri. causa benefi. amit. ¶ Nec obstat si diceretur, hoc nō potest opponere Paulus ꝛ Mattheus, sed dominus feudi, per no. in. l. ij. ff. si ager vectiga. vel emphy. peta. ꝛ in. l. ij. C. de iure emphy. ꝛ per Suli. de Cug. et Bal. in. l. solennibus. C. de rei vendi. cum si. Quia responderi posset quod cū interuenerit inuestitura facta domino feudi in Simonem ꝛ Paulū, non potest se excusare Franciscus, si alleget quod non soluit: qꝛ alius scilicet Carolus vel Paulus possedit attento quod hoc processit ex culpa ꝛ contumacia dicti Frācisci, propter quā processum est ad adiudicationem predictam: nā tunc non procedit id quod notant Suli. ꝛ Bal. in. d. l. solennibus. ita consuluit Pau. de ca. lib. ij. consil. xlvj. inci. Viso ꝛ examinato puncto ꝛc. per id quod habetur in. c. fi. cum glo. de elec. ꝛ in. l. sed si per pretorem. §. hec autem clausula. ff. quib. ex cau. maio. ꝛ per no. per Cyn. in. l. ea que. in vlt. q. C. de tempo. in integ. resti. pet. ꝛ per id quod nota. Bar. in. l. quibus diebus. in prin. per illum tex. ff. de condi. ꝛ demō. tamen hoc vltimum fundamentum non pono pro constanti, maximē quia nonnulli tenuerunt quod licet emphyteuta ecclesie cessando soluere canonem per biennium, ꝛ emphyteuta priuati per triennium cadat a iure suo. d. l. ij. de iure emphyt. ꝛ. d. c. potuit. tamen aliud sit in feudo, ideo alijs superius dictis magis adhereo.

Epitome.

¶ Pater potest disponere in testamento ꝙ castrum semper successiue spectet ad primogenitum.

Consilium.XII.

Perspectis his que i themare narrantur, & his que eleganter in iure allegata & deducta sunt p clarissimũ iuris doctorem do. Petrũ de cella. Circa primũ dubiũ, quo querit an valeat 1 illa ordinatio seu divisio quõdã.d. Ludovici, disponẽtis q primogenitus sit semp dñs insolidũ dicti castri &c. Et rñdeo q sic: qr cũ psupponat dictũ castrũ ipsi Ludovico fuisse donatũ, potuit dictus Ludovic⁹ in testõ suo dividere bona sua inter filios suos, assignãdo vni vnã rẽ integrã, seu pro diviso alij aliã, & sic de singulis, saltẽ si alijs filijs legitimã reliqt in reliqs bonis suis, vt est casus in.l.parẽtibus.C.de inof.testa. l.quoties.l.si cognatione.&.l.filij.C.fa.ercis.&.l.si filia.§.pater. ff.e.& legitur & no.in aut.de triẽ.& semis.§.j. Nec potuerũt aut possunt cõqueri alij descendẽtes, & hrdes dicti Ludovici, vt pz in dictis iurib⁹, & pbat etiã p id qd no.voluit Bal.in rub. 2 ff.de re.divi.in.j.col.† vbi querit quid si pater mãdavit in testamento, qd fiat hospitale in domibus suis, filius vero vult ipsas domos eligere p legitima sua, qrit an possit. Arguit primo q sic.arg.l.creditoris.ff.de distrac.pig. Zrũ determinat: qr pater põt eligere vnã rem de qua testetur, si filius in ceteris a bonis relictis põt habere legitimã: qr electio que dat filio pro legitima, dat in alijs rebus nõ legatis, qm legata integraliter prestãda sunt si bessem nõ excedunt, in aut.de rest. & ea q parit &c.§.quãdo hrẽ.ita residet ibi Bal. & attẽto q dict⁹ Ludovicus & quãplures hoies ad habitãdũ in dicto castro cõduceret pacto cõvenerat cũ incolis dicti castri, q primogenitus suus & successiue primogenit⁹ primogeniti semp dña- 3 ret in [illegible] i castro pdicto:† qr melius regunt similia p vnũ b b dñm, iuxta ea que habent in.c.licet.de voto.& in.c.imperialẽ. §.preterea ducatus.de phi.feu.alienatione per Fede.non potest dici q mala fide in testamẽto suo prefatus dñs Ludovicus ita disposuerit & qñ qlibet bonus iudex arbitrari debe ret legitimã alijs descẽdẽtibus debitã potuisse assignari eis in alijs p id qd habet in.l.ij.C.qñ & quib.quar.pars debet.li. x.& in.d.aut.de triẽ.& semis.§.j.& p no.p Bar.in.l.suus quoq. in fi.principij.ff.de here.insti.per Guli.de cu.& Bal.in.l.fi.in pn.C.de inof.testa.cũ fi. ¶ Accedit ad cõfirmationẽ pdictor, qr dictus Antonius primogenitus adivit hrditatẽ dicti sui patris put ex testamẽto sibi delata erat, & in ea se immiscuit, & sibi etiã obvenerũt portiones oẽs hereditatis fratrũ suorũ heredũ p alijs ptibus quõdã Ludovici, & sic p immistionẽ, & aditionẽ simpliciter factã approbatũ vr esse testamentũ Ludovici, adeo q per dictũ Antoniũ nec per aliũ heredem dicti Antonij cõtravenire põt.d.l.parẽtibus.ver.q aũt.&.l.pe.§.fi. cum ibi no.&.l.fi.ff.de inof.testa.igitur filij dicti Antonij qui sunt heredes Antonij & consequenter heredes Ludovici.l.fi. C.de here.insti.l.paterfa.ff.de vulg.& pup.non possunt venire contra dispositionẽ dicti Ludovici, nec possunt filij dicti Antonij aliter habere hereditatem avitam nisi etiam paternam amplectantur, postquã Antonius pater eorum se immiscuit in hereditate dicti avi.l.sed si plures.§.filio.ff.de vulg.& pup.& legitur & no.in.l.si quis filium.§.pe.&.l.fi.ff.de acq.her. & in.l.qui se patris.C.vnde li. ¶ Fortificari possunt predicta per id qd no.decedit Bal.in.d.c.imperialem.in prin.in.v.col. 4 in ver.itẽ queritur vtrum pater possit assignare &c.vbi† querit de casu magis dubio.s.vtrũ feudũ qd de sui natura trãsit ad oẽs filios vasalli.c.j.ver.sed cum hoc.in tit.qui feud.dare c pos.posset per vasallũ in testamento assignari c vni ex eis.& refert quosdã dicere qd sic si pater sua probitate quesiuit feudum.secus si quesiuerunt antecessores patris.arg.l.divi fratres.ff.de iure patro.finaliter cõcludit qd pater hoc facere potest si filij approbẽt testamentum.arg.l.sicut.§.vẽditionis.ff. qb.mo.pi.vel hyp.sol.& ipsemet Bal.plus voluit in.c.j.§.decedẽti.in ti.qui feu.da.pos.sequutus quosdã antiquos tenuit absolute qd possit vasallus vni filiorum relinquere feudũ, vt etiam voluit Spe.in ti.de loca.§.nũc aliqua.ver.lxxviij.in fi. & cõsuluit Pau.de ca.li.j.consi.clxxix.inci.in causa quã magnificus.vbi proprie cõcludit vasallũ posse primogenito relinquere, per.l.j.iuxta prin.ff.de assig.lib.& rñdet ad tex.in.c.j. iuxta prin.de succes.feu.que tñ disputatio.s.in feudo, hic non est necessaria nec eam vlterius progredior: qr nõ presupponitur mihi dictã concessionẽ castri factã domino Lud.fuisse factã in feudũ, & ideo cũ esset effectũ propriũ patris nõ põt inficiari q põt primogenito relinquere, ad qd vltra pdicta hñ faciũt no.p Bar.in.l.vt iurisiurãdi.§.si liberi.in ver.hm dubiũ &c.ff.de ope.lib.& p Bal.in aut.si quas ruinas.C.de sacr.san. eccle.tanto magis cũ testamentum dicti Ludovici fuerit a heredibus per aditionẽ seu immissionẽ approbatum. Alex.

Epitome.

¶ Feudo paterno refert an vnus fratrum renunciet alteri vel simpliciter: an vero in manu domini absolute, vel vt alter tanquam de novo feudo investiatur. Quia primo casu renũcians non censetur exclusus altero decedente sine liberis masculis. secundo vero in perpetuum exclusus est.

Summarium.

6 ¶ Possent verbum, est extensivum.
8 Promittens de se intelligit etiã promittere de heredibus.
9 Renunciatio patris in feudo hereditario indistincte nocet filijs.& nu.11.
13 Locus non est iuri accrescendi in feudis etiam si dictum sit pro se & cuiuslibet eorum heredibus.

Consilium.XIII.

Perspectis his que i themate narrantur, instituerã ab huius cõsultationis expeditiõe abstinere, eo qd alias dũ Padue agerẽ, ab amicis requisitus has dubitationes revolui. Sed tanta fuit in me, & iure gdẽ summa authoritas reverendissimi.D. protonotarij de sabellis Bononie &c. dignissimi gubernatoris dñi mei observãdissimi me requirentis vt pro eo quã iustitiã favere intelligo, cõsulere non postponã, q suo imperio cõtradicere nulla ratione sum ausus.† vnde circa 1 primum dubiũ, quo queritur nũquid stante renũciatione dictorum Lippi & Richi descẽdẽtes ipsorũ, mortuo dicto Luscheto, & deficiẽtibus omnibus descendentibus masculis ex dicto Lusceto admittant ad partes pdictas feudi, per dictos Lippum & Richũ renunciatas. videretur prima consideratione dicendũ, q sic. primo per id qd habet in.c.si Titius cũ Sempronio.in fi.si de feu.fuer.cõtro.inter domi.& agna. vbi si duo b erant fratres feudũ paternũ possidentes, & vnus eorũ fecerit refutationẽ alteri, si ille cui facta est refutatio decessit sine descẽdẽtibus masculis refutatio nõ obstabit refutãti qn succe- 2 dere possit. ¶ † Secundo ad idem facit qd voluit glo.magi- c stra.& not.in.c.j.in titu.imperator Lothar. Eugenio pape.in vsibus feu.vbi gl.quesiuit qd si duo fratres inter se bona patris dividant, & vni soli feudũ antiquum obveniat & postea sine herede masculo decedit ille frater cui feudũ obveniat, an admittetur dñs feudi an vero dictus frater superstes.& glos. d concludit q aut iste frater nũc superstes refutavit tẽpore divisionis aut non.& si refutavit, aut refutavit vt dñs feudi investiret de novo illum cui facta est refutatio: & tũc revertetur ad dñm feudi alioqui admittetur frater superstes, sed in proposita questione dicti Lippus & Richus vident simpliciter refutasse, vt patere videtur ex inspectione dicti instrumẽti refutationis: ergo ipse vel eorũ descendentes debẽt admitti ad dictum feudũ per eos refutatũ. Tertio per id qd no. Bal. in l.qui se patris.C.vnde lib.in.ix.col.in versi.itẽ querit si vasal- 3 lus &c.vbi† querit an si vasallus perdidit feudũ repudiatio- d ne pindicet eius filijs d & descẽdẽtibus.& dicit Nicol.de matarellis tenuisse q si est feudũ antiquum seu paternum, vt erat feudũ de quo queritur si filius adivit hereditatẽ renũciantis factũ seu renũciatio patris preiudicat filio, per.l.que a patre. C.de resti.mili.&.l.si venditrici.C.de reb.alie.nõ alie.nisi fecisset inventariũ solenniter: qr tunc non noceret aditio hereditatis.l.fi.§.si in cõputatione.C.de iure deli.cũ ibi no.sz Bal. quo ad casum nostrũ dicit sibi videri q si vasallus renunciat dicto feudo paterno, & promittit q non veniet cõtra de se tm & non impedient filij venire qui ex novo iure agũt post mortem patris qñ sunt heredes patris secundum naturam feudorum.arg.l.cũ pater.§.hereditatẽ.ff.de leg.ij.&.l.Paulo callimacho.§.j.ff.de lega.iij.aut promisit etiã pro filijs & heredibus: tunc dz distingui prout distinguitur in alijs bonis filij alienatis a patre hm distinctionem traditam per gl.& doc.in d.c.in cõputatione. ergo in proposito cũ dicti Lippus & Richus in renunciatione nõ dixerunt se aliquid promittere pro filijs & heredibus: sequitur q isti descendentes eorũ nõ debẽt excludi per dictã renunciationem. ¶ Sed premissis non ob-

a ¶ Ceteris. & sic legitima nõ põt eligi aut capi in bonis i qb⁹ substitutio facta est, si alia bona supsunt. idẽ Cor. in consi.cvj.co.fi. li. ij.consi.clxxx.co. v.ad fi.li.iiij. vbi limitat nisi bõa alijs legata aut relicta essent de meliorib⁹ rebus hrditatis Alymo consi.xix.nu.14.

b ¶ Anũ. Oldr.q. xciiij.late Anto. cose. de potesta. regia.q.lxxiiij.

c ¶ Assignari.nõ loquitur Alexã. hic decisive, put s.lib.iij.cõsi.viij. nu.15.

d ¶ Filijs. Iacobi.trac.feu.hsi.et vn⁹ ex dicte vasalli refu. feud. Cur.senior cõsil. lix.col.xv. Deci.cõsi.clxxxv.ad de.j.lib.vj. consi. [illegible]

stan. Tertiam sententiam in casu proposito puto veriorē, primo per id qđ habet in .c.j. de eo q finē fecit agna. de feu. paterno.
4 vbi † si refutatio feudi paterni p vnū ex tribus fratrib⁹ fuerit facta alteri fratri possidenti dictū feudū, ⁊ fuerit facta dicto fratri pro se ⁊ descēdentibus suis masculis successuris in feudo, non habet effectū si decedat sine heredibus masculis dictus frater, cui renūciatio facta est. vñ si tertius frater qui nō renunciauit, vellet ad totum feudum venire non poterit, sed secū cōcurret ille qui renunciauit: quia renūciatio dicitur facta in personam. i. solū quo ad illū cui facta fuit renūciatio, et heredes suos masculos, vñ nō pcedit huic tertio fratri volēti totū feudum vindicare. Sed si omnino feudum refutauit, vel si feudū refutauit vt dñs illum cui facta est refutatio inuestiret quasi de nouo feudo: talis refutatio in dictis duobus
5 casibus renunciātē excludit imperpetuū † ⁊ intelligitur oīno refutasse qñ refutatio non est restricta ad personam tantum eius cui facta est refutatio, sed est facta in rem, vt no. in preal. c. j. de eo qui finē fe. agna. ⁊ dicit ibi Bal. ꝙ qñ refutatio est facta in manibus domini feudi, prout fuit in casu nostro, censetur facta in rem, ⁊ ꝭm cum quidā libri habent hec verba scilicet ⁊ nisi feudum domino refutauit, quidā vero habent, nisi feudum oīno refutauit. Corroborātur predicta per id qđ no. And. de iser. in .c. j. de vasal. decre. eta. vbi dixit ꝙ qñ refutatio feudi fit simpliciter: intelligitur in dubio qđ sit omnimoda refutatio, de qua loquitur text. in .c. j. de eo qui fi. fec. agna. de feu. pater. alleg. in arg. l. si qs pro eo. §. si nummos. ff. de fideius. ergo cū fuerit simpliciter facta dicta renūciatio in manibus dñi dz intelligi qđ renuncians oīno ⁊ ex toto refutauerit, quo casu excludit renūciās in omnē euētū, dato qđ ille cui facta est refutatio, aut eius successores decesserint sine descēdētibus masculis. vt in .d. c. j. de eo q fi. fecit agna. ⁊ no. in .d. c. j. in ti. Impator Loth. ⁊ qđ dicti renūciātes voluerint oīno do refutare patet per illa verba latissima ⁊ extensiua, vz oīa sua iura, rōnes, ⁊ actiones reales, ⁊ personales, que ⁊ quas ha-
6 bent vel habere possent ⁊c. † Nam illud verbū, possent, est ex-
a tensiuū,[a] ⁊ trahitur ad futurū. l. si ita qs. ff. de leg. ij. no. Bart. in. l. qui Rome. §. duo fratres. in. vj. q. ff. de ver. ob. ⁊ sic vr̄ renūciās exclusus a iure future successionis: ⁊ ita etiā est aperte de mente Bal. in .d. c. j. iuxta prin. in ti. Imperator Lotha. dū vult qđ illud qđ ibi dr in gl. volente qđ renuncians non excludatur a feudo, si ille cui facta est refutatio decedat sine herede masculo, procedit qñ nō est renunciatū iuri futuro. Cōprobantur predicta per id qđ habetur in .c. j. §. preterea. in ti. qui. mo. feu. amit. vbi habetur qđ si ille ad quem feudū ire dz consenserit eos inuestiri, ad quos ꝭm ordinem tertiū feudū refutatū nō pertinebat, nullo modo ad ipsum feudū repetēdū datur regressus refutādi. ¶ Nunc restat videre an allegata in Triium obstent, ⁊ ex rñsionibus adhuc magis de veritate pre-
7 dictorū liquebit. ¶ † Et primo non obstat id qđ habet in. d. c. si Titius cū Sempronio. qr rñdeo qđ ibi loquitur qñ renūciatio non fuerat facta simpliciter, seu in manibus dñi: sed loquit qñ fuerat factū pactum de nō petēdo feudū a certa psona. i. ab illo fratre suo, qui feudū possidebat: nā nō obstat tale pactū ipsi qui pmisit nō petere, si postea mortuo sine heredibus masculis illo cui factū fuerat pactū, petat ab alio ille qui promisit feudū nō petere. Sed in casu nostro dicta refutatio fuit facta simpliciter, ⁊ in manibus dñi, ⁊ fuit omnimoda refutatio, ideo obstāt refutātibus, vt supra probaui. Et eodē modo patet, vel qđ no. gl. in .d. c. j. in ti. Imperator Lothar. quia illa gl. procedit nisi sit facta omnimoda renunciatio, seu in rē, per .d. ca. j. de eo qui finē facit agna. de feu. pa. ⁊ expresse notant doc. maxime .d. Ia. alua. in .d. c. j. in ti. Imperator Loth. sed ista intelligitur oīmoda renūciatio, cū facta fuerit simpliciter, ⁊ in manibus domini, ⁊ per verba extensiua, vt probaui supra: ergo ⁊c. ¶ Posset etiam rñderi qđ dicta refutatio facta fuit vt dictus Luschetus de nouo inuestiretur: quo casu refutans excluditur in perpetuū, vt no. gl. in .d. c. j. in ti. Imperator Lotha. tamē precedentibus responsionibus magis adhereo. Non obst. no. per Bald. in preal. l. qui se patris. quia respondeo qđ imo ibi notata videntur facere pro ista parte si bene inspiciatur. primo enim constat qđ si teneamus opi. Ni. de matare. quā Bal. ibi refert res est expedita: qr vult ipse qđ si filius renunciantis adiuit hereditatē illius qui renūciauit: tunc factū seu renunciatio patris preiudicat filio, per .d. l. que a patre. Si etiā vellemus tenere opi. Bald. in .d. l. q se patris. dum dicit qđ si renuncians promittit non venire ꝯ renūciationem, ⁊ promittit de se tātū: tūc nō nocet filijs. secus si promittat etiā pro filijs hr̄dibus, nō in dicta renūciatiōe, vt als vidi in copia magis extensa mihi exhibita, dicti renūciātes renunciant, ⁊ refutāt in manibus dñi omnia iura ⁊ actiones que ⁊ quas habēt vel habere possent hereditario nomine patris sui, ⁊ per se: ⁊ sic voluerunt renūciare tam iuribus que haberent, vt heredes patris ꝙ etiā iuribus que haberēt per se. i. suo pprio noīe. Et licet postea dū pmittunt nō contrauenire seu ratum habere non dicant pro se ⁊ heredibus: tñ etiam nō
8 dicūt per se tm̄. † vnde in dubio promittētes de se intelliguntur etiā pmisisse pro heredibus suis saltē qñ nō est adiecta dictio taxatiua tantū. l. stipulatio ista. in princ. ver. sed si se. ff. de ver. obli. ⁊ l. iurisgentium. §. pactorum. ff. de pac. not. gl. in. l. si sic. ⁊ ibi late Bar. ⁊ Ang. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. qui in futurū. ff. de pac. ⁊ idē quo ad casum nostrum tenuerunt Guli. de cug. ⁊ Ia. but. in .d. l. iurisgētium. §. pactorum. Nec dicatur qđ illud possit procedere qñ promissio esset facta circa rē de sui natura transitoriā ad heredē promittētis, sed istud feudū non vr̄ transitoriū ad heredes renūciantis attēto qđ descendētes dictorū renunciantiū haberent dictū feudū vt antiquū, ⁊ acquisitū a patre dictorū renūciātiū, ⁊ nō a dictis renūciantibus:
9 † qr rñdeo quod attento qđ prima inuestitura facta a principio de dicto feudo fuit facta pro vasallo ⁊ heredib⁹ masculis, nō aūt simplr fuit facta pro filijs seu descēdētibus nō heredi-
b bus necesse est dicere dictū feudū esse qd hereditarium[b] ⁊ nisi filij ⁊ descendentes dictorū renūciantiū essent heredes ipsorū renunciantiū qui fuerant heredes primi inuestiti nō possent dicti descendētes admitti ad dictum feudū. c. j. cū ibi not. per Ia. de Bel. ⁊ Bal. in tit. an agna. vel fil. ⁊ no. Cyn. in. l. ij. C. de lib. ⁊ eorum lib. ⁊ Bart. in. l. eum qui. ff. de interdic. ⁊ releg. ⁊ in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. iuxta prin. ff. de ope. lib. ⁊ nō poterant filij ⁊ descēdētes dictorū renūciātiū separare hereditatē dictorū renunciantiū ab hereditate primi inuesti. cuius dicti renūciantes fuerant heredes. l. sed si plures. §. filio. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ sic facta erat vna ⁊ eadē hereditas, ⁊ cōsequēter oportet dicere qđ dictū feudū si quo iure transire potuisset ad descendētes renunciantiū non potuisset transire nisi ipsi descendentes fuissent eorū heredes: ⁊ sic iure hereditario habituri essent, nisi obstasset renūciatio. Accedit ad cōfirmationē pre-
10 dictorum id qđ voluit Archi. in .c. j. de iure patro. in. vj. † vbi per illū tex. tenet qđ habēs ius patronatus ecclesie possit in preiudicium filiorū ⁊ legitimorum heredum illi renunciare. ¶ Quinimo in vno nō videtur qđ Bal. in .d. l. qui se patris. in ver. preal. bene dicat saltem quo ad casum nostrū, dū facit differētiā inter casum qñ pr̄ simpliciter renūciat feudo absq3 eo qđ pmittat nō cōtrauenire, ⁊ tunc ꝭm eū nō nocet filijs: qr in iure qđ p mortē creatur, renunciatio ante facta non cōsueuit obesse, vt no. in. l. fi. C. de bo. lib. in gl. que incipit, vt in aut. ⁊c. sed qñ pmisisset nō contrauenire p se ⁊ heredes: tunc dicit
11 qđ promissio obstat. † imo vr̄ dicēdū qđ qñ dictū feudum erat receptū pro se ⁊ heredibus, vt in casu nostro, ꝙ talis renūciatio absq3 alia pmissione debeat nocere filijs heredib⁹ ipsius renūciātis: qr in tali feudo recepto pro hr̄dibus factū vnius ascēdētis tpe quo feudū est apud eū preiudicat nō solum sibi sed etiā posteris suis heredibus: cū censeat quid hereditariū, vt cōcludit in .d. l. ij. alias. j. in fi. C. de libe. ⁊ eo. li. ⁊ Bar. in .d. l. eū qui. ff. de interdi. ⁊ rel. Et est cōis cōclusio doctorū vbiq3. Posset fortasse pcedere dictū Bal. in feudo recepto pro se et liberis. ⁊ ad istū casum adaptatur gl. alle. per Bal. ⁊ ita est de mente Bal. Ang. ⁊ modernorum. maxime Pau. de cast. in. l. apud Iulianū. §. si qd alicui. ff. de leg. j. ⁊ qđ ista fuerit etiam mēs Bal. in .d. l. qui se patris. patet dū dicit, distingue vt distingueres in alijs bonis filij ⁊c. ⁊ sic in casu nostro dato qđ dicta renūciatio fuisset simplex sine alia pmissione noceret descēdētibus dictorū renūciantiū, presertim cū sint heredes dictorū renunciantiū ⁊ etiā absq3 beneficio inuentarij vt etiam
12 mihi alias p̄suppositū fuit. ¶ † Circa ꝭm dubiū quo querit vtrū deficiētibus masculis oībus ex dicto Luscheto descendentibus admittant descēdentes ex dño Lippo ⁊ Richo ad partem que ad dictū Luschetū absq3 vlla dictorum Lippi ⁊ Richi renunciatione spectabat, breuiter rñdeo ꝙ non: qr in manibus dñi epi renūciarūt nō solū iuri qđ habebant tūc in dictis duabus partibus verū etiam oī iuri ꝙ habere possent in dicto feudo paterno. i. in tali petia terre ⁊c. vt in instrumēto clare apparet, q̄ verba trahunt etiā ad ius qđ tūc non cōpetebat refutātibus, sed cōpetere potuisset aut sperabat competere in futurū. l. si ita qs. ff. de leg. ij. ⁊ dixi in supiori dubio ⁊ dicta renūciatio attēto ꝙ fuit facta dño feudi tū: presenti ⁊ recipiēti hz vim pacti. l. tale pactū. in prin. ff. de pac. no. Pe. ⁊ Cy. in. l. is qui heres. in prin. ff. de acqui. her. ⁊ Bar. in. l. j. circa medium. C. de pac. ⁊ Bal. in. l. si qs in cōscribendo. in prin. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ Io. de imo. in. l. si ita sit scriptū. §. si sub cōditione. ff. de leg. ij. ⁊ in .d. l. is q heres. in pn. vñ potuit dñs feudi per talē renūciationē sibi presenti factā ⁊ habentē vim pacti sibi ipsi

a ¶ Extensiuum. Franc. rip. d. l. q Rome. §. duo fratres. nu. 76.

b ¶ Hereditariū. idem Ant. butr. consi. xviij. adde. 3. li. j. consi. xliiij. nu. [illegible]t deci. cōtra. cōsil. clxxxv.

eti sibi ipsi acquirere. et hoc est q̄ in proposito voluit Bar. recte intuenti in l. qui Rome. §. duo fratres. ff. de ver. obli. in x. q. ibi dum dicit, ad scdm̄ &c. dū vult q̄ in casu suo nō acquirat ecclesie seu dño: qr pactū vel renūciatio nō fuerat factum, vel facta cum ecclesia. et Fede. de Senis cōsi. lxxvij. inci. ꝯ actum sic se hꝫ quidē Abbas &c. ¶ Ad hanc conclusionē etiam tendunt fundamenta adducta in precedenti dubio. ¶ † Nunc

13 de tertio et vltimo dubio videndū est in quo querit, vtrū attē ta forma inuestiture de qua supra p quā fuerūt simul inuesti ti dicti Bartholomeus quondam Pauli Azoga, et Jac. de Thienis eius gener de volūtate ipsi᷒ Bartholomei, videat dictus Jac. esse inuestit᷒ de dimidia parte tm̄ dicti feudi, et an deficiēte. d. Bartholomeo sine descēdentib᷒ masculis ps. d. Bartholomei defuncti accrescat dicto Jacobo superstiti: an vero reuertatur ad dominum feudi, id est ad episcopum Vicētinum, etiam dato quod in inuestitura reperirētur hec verba vel equipollentia, scꝫ, pro se et cuiuslibet eorū heredib᷒ &c. Breuiter respondeo: qr vt verbo fertur, nō magna de hoc fit hesitatio, et cōcludo quod quilibet pro dimidia intelligit inuestitus. l. si mihi et Titio. in prin. ff. de verb. ob. l. reos. §. cū in talibus. ff. de duob. reis. c. j. de fratri. de nouo benefi. inuesti. et l. j. C. si plures vna sen. vtrum autem mortuo. d. Bartholomeo accrescat portio sua dicto Jacobo dubium facere viderentur illa verba suprascripta de inuestitura vcꝫ, et cuiuslibet eorum heredibus, † nam distributiuum cuiuslibet, attri

14 buit actum cuilibet insolidum. l. non distinguemus. §. cū in plures. ff. de arb. no. gl. in l. si pluribus. in prin. ff. de legat. ij. vnde si dictum esset, concedo Titio et Sempronio, et cuilibet eorum talem rem in feudum: qr insolidum intelligitur esse

a concessum: tunc inter eos habet locum ius accrescendi, [a] vt signanter decidit Bal. in l. j. C. quando non pet. par. in x j. q. in ver. sed hic dubitabatur quid si in instrumēto dicatur qđ est cōcessum &c. et Sali. ibidem in. xij. q. Tamen hoc non obstante contrariū in casu nostro puto esse verius, et ita cōsuluit in terminis Pet. de Ancha. consi. cclxv. inci. duo prima dubia &c. vbi concludit. quod si Titio et Sempronio est con cessa res in feudū seu emphyteusim pro ipsis et cuiuslibet eorum vsqꝫ ad tertiā generationē, et Titius decedat sine descē dentib᷒ sup̄stite Sēpronio portio Titij nō accrescit Sēpronio, p id qđ hr̄ in. c. j. de fratribus de nouo benefi. inuesti. et in c. j. §. cū vero Corrad᷒. in tit. q feu. da. pos. et per no. p Bar. in

b d. l. si mihi et Titio. Nec obstat illd distributiuū cuiuslibet: [b] qr illud salua ratione recti sermonis non potest referri ad p sonā Titij et Sēpronij ꝫ refert ad generationē eorū cui adijcit: ideo ad aliud nō refert. l. Plautius. ff. de auro et arg. leg. et tanto magis hoc seruari debet secundum eum: qr tāto minus offenditur ius commune per talem interpretationē nā de iure communi inter duos ita simul nouiter inuestitos, nō habet locum ius accrescendi, vt in. d. c. j. §. cum vero. cū simi.

15 et † verba sunt intelligenda, vt q̄tominus fieri potest, ostendant ius cōe quod seruatur in loco. c. cum dilectus. de ꝯsuet. c. causam que. de rescri. l. quero. §. inter locatorē. ff. loca. et qđ in proposito no. Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. libe. Ita ergo precise est in terminis nostris illud distributiuum cuiuslibet: nō refert ad personas Bartholomei et Jac. ꝫ ad personas heredū suorū merito mortuo Bartholomeo sine heredibus masculis superstite Jac. non operat distributiuū aliquid in persona Jaco. cum ad eius personā non fuerit relatum. et imputet sibi Jac. qui debuit legem contractus apertius dicere. l. veterib᷒. ff. de pac. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ff. de ver. obli. Alex.

Summarium.

1 ☞ Judex an ex officio possit informare de consuetudine.

4 Dubius et ignorans equiparantur.

8 Verba generalia non exonerant venditorem scientem et non exprimentem vitium rei.

Consilium. XIIII.

Viso processu cause inter Joānē codaciū ex vna, et Baptistā mainenti ex altera, visoqꝫ elegāti ꝯsilio clarissimi con sultoris et mihi ho. fratris qui in fauorē dicti Baptiste ꝯsiliū reddidit: superest vt regestus paucis, vt mei moris est, referā qd̄ i re ista p veritate sentiam. et possem pro plenioꝛi cause decisione queri de duob᷒. primo cōtra quē ex pdictis dec̄ actio camere illustrissimi principis. ¶ Scđo pō sito q̄ actio dec̄ cōtra Joannē habeat regressum ꝯ Baptistam in vigore cōuētionis inter eos inite. ¶ Circa primum non insistā: qr vt accepi ex literis procuratoris Baptiste cō suetudo viget in loco quod teneatur vēditor, et sic Joannes

1 † de qua cōsuetudine pōt iudex, et ex officio se informare. et si reperit etiā per solam famā ita esse, sufficiet. ita concludit et plene declarat Cy. in l. ij. C. que sit long. consue. in ver. ij. qrit circa hoc quomodo consuetudo probatur &c. vbi dicit quod

c etiā parte absente, et non vocata potest iudex se informare. [c] Bar. in l. iiij. ff. de testi. per tex. in l. iij. §. fi. e. tit. et Antoni᷒ de Butr. in c. fi. de ꝯsue. in pe. vel antepe. col. et in simili no. Ant. de But. in c. cū in tua. ad fi. de spon. et si ita est quod talis con suetudo vigeat: iudex debet declarare cōpetere actionē camere contra Joannem. et ipse est condēnandus et cogendus. et ad hoc dōm vr̄ tendere cōmissio et delegatio massarij facta clarissimo domino vicario Bagnacaualli. nam massarius committit hoc declarari, vt sciat ipse aduersus quem ipse

2 habeat ius camere psequi, † et dato qđ actū esset inter Joannem et Baptistā quod onus talis capsoldi teneat Baptista

a subire: tn̄ hoc nihil operatur quo ad camerā: qr ex tali cōuentione non acquiritur camere contra Baptistam ius aliqđ. l. j. in prin. cum ibi no. p Bar. ff. de iure fisci. et l. si ita stipulatus. §. Chrysogonus. et ibi Bar. ff. de ver. oblig. nec in aliquo

b immutatur ius tertij, seu camere ex cōuentionibus priuato rum inter se, vt. l. debitorū. et ibi in proposito nostro no. Bal. et Sali. C. de pact. l. ij. C. de here. vel act. vend. l. eum qui. et ibi Bal. C. si cert. peta. Et ex his apparet quod rebus stantibus

c vt supra partes iudicis essent in declarando quod camere et massario competat ius ad capsoldum contra Joannem reseruato dicto Joanni omni iure suo contra Baptistā occasione conuentionis inter eos habite si quod ius ei cōpetat. i. iuxta. l. Bebius Marcellus. ad fin. ff. de paet. dot. et notat

3 Bal. in auť. sed et si qs. C. de secun. nup. ¶ † Ubi aūt q̄reret etiā sup scđo dubio. s. an Joānes possit cōpellere Baptistā ad soluendū efficaciter dictum capsoldum, et sic ad eximēdū in effectu dictum Joannē a dicto onere: et tūc mihi vr̄ cōclu dendū q̄ non. Ad qđ ostendendū presuppono q̄ Baptista nō presumit sciuisse dictam rē esse feudalē, seu cōcessam iure feudi a principe. l. veri᷒. ff. de pba. l. fi. ff. p suo. et in regula, pre sumitur. cū ibi no. lib. vj. nec de scientia pbatū appareret sufficienter aliquo modo: imo potius cōtrarium apparet tam ex libro datiorū et ex his que deposuit ser Antonius brusanolinus q deponit qđ Baptista itelligebat solū de illo capsoldo q debet datiarijs q capsold᷒ est ille q soluit p vēditiōe rei liuellarie. Sꝫ capsold᷒ q debet p vēditione rerū feudaliū nō dat datiarijs ꝫ est qd separatū et reseruatū camere principis. et Joānes dū esset sermo inter Baptistā ipsum et Joā. de istis expēsis dicebat se nescire aliud, et qđ volebat cētū ducatos sine aliqua detractiōe, et sic dissimulabat se nescire rē esse feudalē p ꝯñs subiectā esse maiori oneri et expense occasiōe dicte vēditiōis. Et lꝫ dict᷒ testis deponat q̄ Baptista dicebat, ego itelligo q̄ Jo. hꝫ certas lr̄as quales faciētes mētionē de isto pdio nollē q̄ afferrēt mihi in futurū damnū aliqđ, et qđ Joānes rñdit se hr̄e literas: et qđ adhuc erāt clause et sigillate, et qđ eas daret Baptiste. Tn̄ ex istis nō deprehendit quod Baptista sciuerit rem illam esse feudalē. vnde succedit illud, Non dicit hoc esse qđ ab hoc cōtingit abesse. l. nō hoc. C. vñ cog. l. neqꝫ natales. C. de probat. Quinimo dato qđ talia induxissent aut causarent qđ Baptista videret dubitasse

4 qđ illa res esset feudalis: tn̄ hoc nō sufficeret: † qr dubius et ignorās equiparant quantū ad effectū remittendi aduersario. l. manifestissimi. §. sed querebat. ibi, nesciens et dubitās &c. C. de fur. et ibi no. Bar. et doc. l. fi. C. de cōdi. inde. et not. Bart. in l. ij. ff. si qs in ius voc. nō ierit. et Bal. i. l. leges sacratissime. C. de legi. et Sali. in l. lꝫ. C. de procu. Nec dicatur qđ fuerit in culpa Baptista si nō inuestigauit: qr dato sine preiudicio qđ appareret in hoc eū aliquā culpā cōmisisse, tamē hoc sibi nō

5 nocet, qr † dolus cōmissus p Joannē in tacēdo hoc qđ sciebat ppōderat culpe Baptiste, si qua fuisset. l. itē si obstetrix. §. fi. et ibi no. l. putator. et l. q foueas. §. hoc tm̄. ff. ad leg. Aqui. Et qđ p̄sumat Joānē fuisse in dolo ex taciturnitate pbabo infra. nec de sciētia. d. Baptiste probat etiā per depositionē ser Frācisci scđi testis imo potius probat per eum q̄ dictus Joānes dissimulauit rē esse feudalē: qr deponit iste testis qđ scripsit dictā scripturā datiorū de volūtate dictorū Joānis et Baptiste. ꝫ ita est qđ i dicta scriptura res est descripta tāq̄ liuellaria nō tanq̄ feudalis: ergo si fuit scripta de voluntate Jo. sequit qđ Joānes simulabat eā esse liuellariā, cū tn̄ sciret

¶ Accrescendi. s. lib. j. ꝯsi. xxx. li. ij. consi. cciiij.

¶ Cuiuslibet. j. eo. consi. xvij. nume. 7.

¶ Informare. hoc possset esse verum in simplici feud. vt tradit Alex. l. j. col. j. C. vt q̄ desunt ad uo. q multū differt a cōsuetudine, vt. s. lib. ij. cō si. xxxvj. col. fi. cō suetudo vero vt ista de qua hic plene probanda est. vt. s. lib. ij. cō si. cclv. [illegible]

esse feudalē, vt apparet ex supplicatione p eū porrecta principi, ꝛ ex literis principis de quibus in actis. ꝛ licet deponat iste testis qđ Baptista dixit Joāni, io voglio che tu habi cēto ducati netti ꝛ che paghi vno quatrinō per che io son ben dacordo cū lo signore ꝛc. qꝛ p hec vba nō apparet qđ habuerit sciētiā ꝙ esset res illa feudalis: nā potuit intelligere Baptistā qđ ipse erat in cōcordia cū principe, sꝫ qđ habuerat licentiā emēdi dictā rē, vt rem liuellariā putās ita esse in veritate, ꝛ de qua licētia ēt deponit vltimus testis. † ꝛ dictū testis ambiguū est interpretādū cōtra ꝓducentem. d. c. in presentia. no. Spe. in ti. de teste. §. j. v. itē qđ testis obstare. ꝛ notāt doct. in. l. inter stipulātē. §. si. ff. de vb. obli. ꝛ in. l. si quis intētiōe ambigua. ff. de iudi. ꝛ insuper talis testis vr̄ in dicto suo esse singularis, ꝛ vnicꝰ: ergo nō ꝓbat. c. in omni. de testi. c. lꝫ cām. de proba. l. iurisiurādi. C. de testib. Nec ēt de sciētia Baptiste ꝓbatur per ser Bartholomeū vltimū testē, nam licet deponat qđ Baptista interrogauit ipsum testē, an illā res esset feudalis: tñ non dicit ꝙ Baptista hoc sciuerit: ꝛ dato ꝙ Baptista potuerit de hoc dubitare seu dubitauerit: tñ hoc nō sufficit, vt dixi. s. ꝛ lꝫ iste testis deponat ꝙ ipse testis dixit Baptiste tu poi supplicare al signore narrando como tu hai cōparato da costui e che la sua signoria sia cōtēte che io te inuestisca ꝑ ragone de liuello pagādo ogni anno vno sparauiero, ꝛ che se esso obtenesse la supplicatiōe signata al dicto modo, che esso Baptistā poi se farebbē dare le litere e bullarebele, ꝛ qđ Baptistā rñdit ipsi testis, faciatis mihi supplicationē, ꝓut vultis, ꝛ ꝙ ipse testis fecit sibi supplicationē modo ꝑdicto, ꝛ ipse testis vidit posteā supplicationē signatam iuxta petita ꝛc. ¶ Certe p hoc nō dponit ipe testis ꝙ Baptista sciuerit rē eē feudalē, ꝛ potuit esse ꝙ dictꝰ testis vl Baptista dubitabāt ꝙ de hoc aliqd diceret in dictis lr̄is, ꝛ ꝑpterea dicebat dictꝰ testis ꝙ Baptista posset posteā ꝯburere dictas lr̄as: tñ dubitatio sibi nō sufficit ad iducēdā sciētiā, vt dixi. Itē dato ꝙ dictꝰ testis fortasse dixisset dicto Baptiste ꝙ i dictis lr̄is cōtinebatur aliquid de feudo: tñ nō tenebatur Baptista ipsi credere. l. j. in versi. dolū. ff. de eo per quē fac. erit. cū cōcordātiis ibi allega. facit. d. l. iurisiurandi. ¶ † Preterea iste testis etiam in dicto suo est singularis. Quinimo est affinis: ergo non integer testis, vt per Specu. in titu. de teste. §. j. versic. sed quid si in eodem gradu. cum versiculo sequen. ¶ Ex istis omnibus stat firma cōclusio ꝙ non est probatum qđ Baptista habuerit scientiam quod dicta res esset feudalis, ꝛ per consequens ꝙ pro venditione talis rei esset camere principis soluendus capsoldus magnus ascendēs ad tertiam partem pretij, quo vendit̄ res ipsa. Sꝫ bñ sciebat hoc Joānes vēditor. hoc igit̄ ꝓsupposito infert̄ † qđ dato qđ Joānes dixerit se nolle teneri ad aliq̄ expēsam vel capsoldū, vel aliud onus, ꝛ hr̄e centū ducatos sine aliq̄ onere, ꝛ ita promiserit. Baptista tñ cū dictus Joānes sciens dictā rē esse feudalē ꝛ in consequentiam subiacere dicto oneri capsoldi soluendi camere, non certiorauerit specialiter dictū Baptistā emptorē de hoc lꝫ in generē dixerit se nolle teneri ad ꝑdicta onera: tamen sua taciturnitas adscribitur dolo. ꝛ operatur qđ dictus venditor teneat̄ emptori ad damnum inde procedens, vt est casus in. l. q̄ro. ff. de act. emp. bene facit. l. j. §. si eo. tit. ꝛ. l. querit̄. §. si vēditor. ff. de edil. edic. † ꝛ talis taciturnitas venditoris scientis operatur etiā predictū effectū in venditore, dicente seuēdere ius qđ hꝫ in re, vt. l. qđ in venditiōe. cum duabus legibus seq. ff. de here. vel ac. ven. ꝛ predicta firmant doc. vbiq̄ per iura pre allegata. ꝛ maxime Cy. Bal. ꝛ Sali. in. l. j. C. de edil. act. ꝛ est de mente Spe. in tit. de emp. ꝛ ven. §. nunc videndū. versi. qd si vēditor equi. ꝛ ver. quid si vēdo tibi. ꝛ ibi Jo. And. ꝛ Ang. Jo. de Jmo. in. l. si quis cum aliter. ff. de ver. obli. ꝛ Ange. in l. pacisci. ff. de pac. ꝛ Cano. maxime do. Abb. in. c. iniustū. de rerum permu. ꝛ dicunt doc. in. d. l. q̄ro. maxime Bart. ꝛ Ful. ibi qđ eoipso qđ vēditor scit, ꝛ tacet presumit̄ tacere aio circumscribendi seu circūueniendi emptorem. arg. l. j. §. pe. ꝛ fi. ff. de ac. emp. ¶ † Fortius dixit Pau. de ca. in. d. l. quero. qđ etiam si venditor exciperet ꝛ diceret se nolle teneri de tali vitio vel defectu: tñ hoc non sufficit ad hoc vt venditor sciens nō teneat̄ de tali vitio, vel defectu emptori ignoranti: sꝫ requiritur qđ expresse certiorauerit emptorē qđ res vēdita hēbat tale vitiū, allegat tex. in. d. l. q̄rit̄. §. si venditor. ff. de edi. edic. ergo dato qđ verba dicti Joānis in cōtractu iportarent ꝙ ipse voluerit excipere a se onus capsoldi, etiā si dixisset de q̄cunq̄ capsoldo debendo vel ratione feudi, vel rōne liuelli: tñ nisi specialiter certiorasset emptorē quod res esset feudalis: nō sufficeret, p. d. §. si vēditor. q̄to magis in casu nostro, in q̄ vr̄ Joānes dissimulasse rē esse feudalē. vt patet per ea q̄ continentur in scriptura libri datiorum facta de volūtate partium, ꝛ etiam ex his que deponit, maxime primus testis, dū deponit quod Jo. dicebat, ego nescio ꝛc. dicit ēt Pau. de ca. in. d. l. quero. quod etiam tunc non imputatur emptori, si se non informauit de casu seu vitio excepto a vēditore: eo quia nullus poterat melius informare emptorē: quam venditor, qui tacendo fuit in dolo, ꝛ qui dolus prepōderat culpe emptoris, vt dixi supra. Alexander.

[Marginal numbers: 6, 7, 8, 9, 10]

[Marginal notes:]
a ¶ Allodialia. s. li. j. ꝯsi. cxxix. nu. j. s. lib. iiij. consil. lv. nu. xix.
b ¶ [struck through]
c ¶ Tamē sed videbis meliꝰ loquit̄ Alex. j. lib. vij. nu. 112.

Summarium.

1 ¶ Feudum etiam probatur per famam in antiquis: ꝛ per verba narratiua principis vel predecessoris. nu. 2.
5 Dominus ꝛ vasallus debent mutuo auxiliari.
6 Feudum probatur per possessionem triginta annorū in ea qualitate.
7 Feudum paternum presumitur ob antiquitatem possessionis.
8 Vasallus potest subinfeudare, sed non nocet domino nec agnatis, ꝛ nu. 9.
10 Feudum reuocandum ab agnata remotione intra annū ab extraneo intra triginta annos.
12 Prescriptum censetur secundum naturam actus.
15 Feudum non impeditur reuerti diuisione fratrum.

Consilium. XV.

Visis narratis in themate, nō multum insistam. Super primo q̄sito vtꝫ an dicta bona de casatico, ꝛ marcaregia intelligant̄ esse feudalia, ꝛ seu iuris feudi ꝯcessi dicto do. Febo seu ascendentibus dictorū domini Guidonis ꝛ domi. Thadei. qꝛ verbo fert veritatē ita fuisse, ꝛ qđ potest probari saltē per famā, ꝛ communem opi. ꝙ iam sunt centum anni ꝛ vltra qđ dicta bona tenebant̄ ꝛ possidebantur vt feudalia a dicto do. Febo, ꝛ qđ fama. ꝛ cōis opi. est, qđ iam sunt centū anni, et vltra qđ dicta bona in feudū cōcessa fuerūt dicto. d. Febo ꝑ illustres principes, ꝛ. d. de Gonzaga Marchiones Mantue ꝛc. ¶ Unde lꝫ de iure bona presumant̄ in dubio allodialia [a], ꝛ nō feudalia, vt no. Hosti. Jo. Andr. in. c. fi. in verbo, rūdere, de iud. ꝛ in. c. nimus. de iureiur. ꝛ Jo. Andre. in. addi. Spe. in tit. de feud. §. q̄m sup. ver. xxj. in addi. incipiē. cessante ꝛc. ꝛ no. Bal. in. c. j. in tit. si de feu. fue. cōtro. inter do. ꝛ agna. ꝛ i. l. libertas. ff. de sta. homi. ꝛ in. c. j. in prin. in pe. vel vlti. col. de cōtrouer. inuest. facit qđ no. in. l. si cuiꝰ. in prin. ff. de vsuc. ꝛ qđ hr̄ in. l. altius. C. de ser. ꝛ aqua. † tñ si probatur fama ꝑdicta, illa sufficiet ad probationē qđ sint feudalia it cōcessa patri dictorum Guidonis ꝛ domini Thadei: qꝛ in antiquis q̄n agit̄ de facto a quo distamus saltē per spatiū centū annorū fama sufficit pro plena probatione, vt no. Inno. ꝛ alij in. c. veniens. ꝛ in. c. qd per nouale. de ver. sig. ꝛ Spe. in tit. de proba. §. j. ver. ꝛ noto qđ prescriptus ꝛc. ꝛ Inn. in. c. cū cām. de iura. calum. ꝛ Cy. in. l. si qdē. C. sol. mat. ꝛ Bal. ꝛ Ang. Sali. i. l. proprietatis. C. de ꝓba. ita intelligētes no. per gl. in. l. at q̄ natura. §. cū me absente. ff. de neg. gest. ꝛ ita ēt no. Bal. in aut. quas actiōes. in vlt. col. C. de sacrosan. eccle. ꝛ i. l. cū sup. C. de rei vē. ꝛ in. l. q̄cticulā. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ in. l. in bonefidei. in vlti. col. C. de reb. credi. ꝛ Ang. in. l. qdā in suo. ff. de cōdi. insti. ꝛ Anto. de But. in. c. veniēs. ei. j. de testi. imo voluit ipse fortiꝰ ibi, ꝛ in d. c. qd p nouale. ꝙ sufficiat ꝓbō p famā ēt i facto a quo distamus solū per spatiū quadraginta annorū, tanq̄ illud dicat̄ esse de antiquo [b] p not. p Inn. i. d. c. veniēs. tñ hoc vltimū ꝙ ipse dt de spatio triginta annorū, nō pono ꝓ ꝯstāti. † Sufficeret ēt si ꝓbaret̄ p aliq̄ verba enūtiatiua, seu narratiua ꝑncipis de quo loquit̄ tex. in cle. j. de proba. si talia verba narratiua cōtinerēt ꝛ enūtiarēt dicta bona fuisse ꝯcessa i feudū dicto dño Febo ab ipso principe vel a ꝑdecessore suo, si in talibus narratis princeps fundat intētionē suā: vt qꝛ illa sit narrata ꝯferāt ad id qđ principalr̄ disponebat̄ per principē: ita hr̄ in. d. cle. j. ꝛ lꝫ gl. ibi in verbo, fecisse narramus, dubitet an illud qđ ibi dicit̄ habeat locū q̄n princeps narraret nō gestā a se, sꝫ ab alio: tñ [c] Landinus ibi quē refert ꝛ sequit̄ Joā. de Jmo. in antepe. col. dt ꝙ dispositio illius cle. hꝫ locū tam in gestis ab ipso principe enuntiatiue, vel narratiue expressis in literis principis, q̄ ēt in gestis a ꝑdecessore ipsiꝰ principis narratis: qꝛ cēset princeps eo casu informatꝰ. ꝛ idē dt dominus Car. ho. in. ix. q. allegat extrauagantem Clemētis sexti, q̄ incipit, ꝓuide attēdentes ꝛc. ¶ Preterea gl. in palleg. cle.

j. hrmat

[Marginal letters and numbers: a, 1, b, 2, c]

j.firmat qꝺ etiā in gestis ab alio dicta verba narratiua prin-cipis inducant probationē vel presumptionē sufficientē, nisi probetur contrariū,⁊ ita tenet ibi Pau.de liazar.⁊ est de mē te glo.in.c.nonnulli.de rescri.⁊ hoc saltem procedit ꝺm Ant. de but.⁊ Joannem de Jmo.in dicta clemē.j.quando ex prece dentibus seu sequētibus apparet principē super narratis in-formatum fuisse: qꝛ tūc vt informatꝰ videtur illa verba asse-rere arg.dicte clemen.j.⁊ per ea,que not.Joā.An.in.d.c.non nulli.super gl.vnde illa verba ex certa nostri sciētia, ⁊ animo deliberato ⁊c.apposita in decreto principis,operanť presum ptionem informationis.l.sȝ ⁊ si qs §.fi.⁊ ibi notat Bar.⁊ alij. ff.si quis cautio.⁊ Bar.in.l.si dari.ff.de ver.ob.⁊ in.l.fi.§.item quesijt.ff.de condi.indeb.⁊ Bal.in.l.mater.in.iiij.col.C.de rei vendi.⁊ in rubrica.C.de confes.⁊ in.l.j.in.x.col.eo.tit.⁊ in.l.ij. in.vij.q.in fi.C.de rescind.venditio.⁊ Joannes de Jmo.in.l.a

3 Titio.ff.de ver.obli.†vbi autem essent verba narratiua facti ab alio,ꝙ ab ipso principe,vel a predecessore suo,⁊ non appa reret quod princeps de ipsis habuisset informationem: tunc omnes firmant quod etiam si essent talia verba narratiua eo rum in quibus princeps non fundaret intentionem suam,fa-cerent qualemqualem presumptionem operantem idē quod fama,adeo quod in antiquis sufficeret pro plena probatione per no.per gl.⁊ doc.in.c.si papa.in verbo probata.de priui.in vj.⁊ in.c.cum olim.de censi.⁊ plene notat Ant.de but.in.c.fin. de succes.ab intesta.⁊ notant doc.in.d.clemen.j.⁊ Jo.andr.in regula,non licet.in mercuria.⁊ consequenter posset deferri sa cramentum illis agnatis masculis,pro quibus esset dicta pre sumptio,prout regulariter fieri debet ad excludendam femi nam vel heredes eius secundum formam.c.j.cum ibi not.per Jacob.de bel.⁊ alios in tit.de controuer.inter masculum et feminam,de benefi.⁊ in.c.j.§.si contentio.de capita.qui curiā vendi.⁊ in.c.ij.si de feu.fue.contro.inter dominum ⁊ agna.et

4 in.c.j.§.sacramentum.de consue.recti feu.¶†Et satis est,vt predicta procedāt quod dictus princeps esse talis, qui saltē de facto superiorē nō recognosceret:quoniā gesta talibus in terris suis iudicātur ac si a summo principe seu imperatore facta essent,vt per Bart.in.l.relegati.ff.de penis.⁊ in.l.iij.in prin.ff.de mino.⁊ in.l.hostes.ff.de capti.⁊ in.l.quidam consu lebant.in fi.ff.de re iudi.⁊ in.l.infamē.in fi.ff.de publ.iud.in.l. fi.in prin.ff.de iure fisci.in.l.proxime.ff.de his que in testa.de-len.no.Jnnocen.in.c.cum.P.de fide instrumē.⁊ in.c.cū te.et ibi precise Anto.de But.⁊ Mod.de re iudic.⁊ in.c.per vene rabilem.qui filij sint legi.⁊ ibē probatur in ver.insuper.⁊ pō derat ibi Ant.de Butr.circa prin.vltime charte.facit.c.sup quibusdā.§.preterea.de ver.sign.⁊ no.Bar.in.l.j.§.de qua re. ff.de postulando.⁊ Jo.And.in addi.Spec.in titu.de instru. edi.§.porro.in addi.incip.hec subscriptio ⁊c.⁊ in fine.vnde si illud princeps Marchio Mantue erat huiusmodi verba decreti mihi exhibiti importarent effectum,de quo dixi.s.et verba illa narratiua fuerunt ibi talia in quibus fundabatur dispositio principis, vt colligitur ex principio dicti decreti ibi dū dicit,⁊ volentes vt merito ⁊ ex debito nostro tenemur ⁊c.attento quod.s.mentionem fecerat de inuestitura pdicta facta a quodam domino genitore suo, ⁊ dicitur in talibus verbis narratiuis fundari dispositio principis quādo ipsa narrata sunt talia que aut cōferāt,aut necessaria sint ad dis-positionē principalē ipsius principis,vt no.Anto.de Butr. in.d.c.ū.de succes.ab intest.ibi dum dicit.quandoque verba enuntiantur propter se,vt qꝛ id quod enuntiatur confert aut

5 necessarium est ad id de quo agitur in priuilegio ⁊c.¶†Sed dominus feudi debet auxiliari vasallo quemadmodū et va-sallus domino,vt inquit tex.in.c.j.ver.dominus vero.in tit. de forma fideli.facit tex.in.c.domino committente.in titu.si de feu.defunct.fue.cōtro.inter do.⁊ agna.⁊ in.c.j.qualiter do minus a pro.feu.priue.⁊ qꝺ not.gl.in.c.j.in fi.de probib.feud.

6 alie.per Fed.†Sufficeret etiam si appareret domi.Febum

a per annos [a].xxx.tenuisse ⁊ possedisse tāꝙ feudalia a dicto.d. illustri de Gonzaga,prestando aliquod seruitium pro dicto feudo iuxta.c.si qs per.xxx.in tit.si de feud.fue. contro.inter do.⁊ agnat.Jtē quo ad bona,que fuerunt translata iure feu-di in Petrū Jacobū de Gambaro per procuratorē prefati illiꝰ principis cum consensu dicti domi.Thadei vt filij ⁊ he-redis ꝓ dimidia dicti.d.Febi,ad quem domi.Thadeum, vt in instrō dꝛ,spectabat ⁊ pertinebat vigore concessionum illu-strium progenitorū dicti principis ius percipiendi censum annum soluendum ꝓ dictis rebus cōcessis in feudum dicto Petro Jacobo.videtur hoc etiam esse alia vrgens cōiectu-ra ⁊ ꝑsumptio qꝺ dicta bona spectauerint ad dictū do.Fede-bum iure feudi,⁊ non ad dictum do.Thadeū iure feudi no-ui:qꝛ cum vt verbo fertur,dictus do.Febus per antiqssima

xxx tenuerit ⁊ possederit dicta bona,sequitur ꝙ.d.Thadeꝰ, q est de descendentibꝰ.d.Febi postea tenens dicta bona non pōt dicere ea ad se pertinere iure feudi noui nec etiā pōt di-

7 cere dn̄s feudi illud esse nouū feudum:†qꝛ propter antiqui-tatem possessionis.d.Febi presumitur in dubio esse feudum

b paternū [b] nisi contrariū probeť,vt cōcludūt doc.in.c.j.ꝑ illū tex.in ti.si de feu.defunc.fue.cō.inter do.⁊ agna.⁊ presertim Bal.ibi qui reputat hoc esse valde not.bene facit text.in.c.j. ver.si nō dn̄s.in ti.de grad.succe.in feu.⁊ in.c.j.§.j.de inuest. in mari.fac.Et eadē rōne presumiť ꝙ fuerit de feudo pater-no,⁊ nō nouo,illud qn̄ reperireť per dominū Thadeum cō-cessum de dictis bonis diu possessis per dn̄m Febum diuer-sis personis inuestitis iure feudi a dicto dn̄o Thadeo cum ꝯsensu ꝑfati ꝑncipis,seu eiꝰ ꝓcuratoris.¶Quomodocūq; igiť vel put.s.dictū est vel aliter appareret dicta bona fuis-se pr̄ni feudi ꝑdicti sequiť decisio reliquarū dubitationū in fauorē filioꝝ dicti.d.Guidonis.¶Et primo ꝙ dictas alie-nationes aut factas per.d.Thadeum cū cōsensu principis, aut per procuratorē principis cū cōsensu.d.Thadei infrin-gere possunt filij masculi prefati.d.Guidonis,vt probať in c.j.de aliena.feu.pa.⁊ in.c.Titius fili.in ti.si de feu.defunc. fue.contro.inter do.⁊ agna.⁊ in.c.j.§.sȝ ⁊ res.in ti.per ques fiat inuesti.cum ibi no.⁊ plene no.per doc.maxime Bald.in c.j.de aliena.feu.Sed dubiū facit:qꝛ tex.in.d.c.j.§.sed ⁊ res.

8 in titu.per quos fiat inuesti.videtur permittere ꝙ†vasallus possit id ꝙ hȝ de feudo paterno dare in feudo alteri nisi fiat in fraudem.Sed ad hoc rn̄detur primo qꝺ dici pōt factum fuisse in fraudem,nam vt ibi dixi gl.quando vasallus talem concessionē in feudū faceret eo tēpore quo filios habere non pōt,censeť facere in fraudē:⁊ in proposito habenť in cōside-ratione solū filij legitimi ⁊ naturales non alij:qꝛ non succe-dūt in feudū.c.naturales,⁊.c.adoptiuus.si de feu.fue.cōtro. inter do.⁊ agna.Sed do.Thadeus,vt verbo fertur,erat in sacris,⁊ ꝯsequenter matrimoniū ꝯtrahere nō poterat.xxxij. di.si quis eorū.⁊.c.erubescant.c.a.multis.de eta.⁊ quali.c.j. de cle.cōiug.⁊ sic nō poterat filios legitimos ⁊ naturales ha bere habiles ad succedēdū in feudo:nec est in cōsideratione quod aliqua dispensatio vel legitimatio a papa,vel impera-tore hr̄i forsan potuisset.l.iij.alias est.l.iiij.§.j.ff.de fideicom. libe.vt no.Bar.in.l.j.ad fin.ff.de iniust.testa.⁊.l.apud Julia-num.§.fi.⁊ ibi doc.ff.de leg.j.⁊ no.Bar.in.l.si quis sub condi-tione.in.j.vel.ij.col.ff.de testa.tute.⁊ in.l.fi.C.de sentē.pas.et in.l.inter stipulantē.§.sacrā.de ver.obli.⁊ in.l.continuus.§. cum quis.post glo.ibi.eo.titu.cum simi.¶Scđo mō rn̄deo

9 †ꝙ illud qꝺ diciť in.d.§.sed ⁊ res.de vasallo ꝙ poterit feudū paternū alteri in feudū cōcedere est verū, donec ipse vasallꝰ

c cōcedens vixerit, [c] sed post mortē suā nō impediuntur agna ti ꝓximiores venire ad feudū,vt cōcludit Andr.de Jser.in d.c.j.circa prin.in tit.per quos fiat inuesti.vbi cōcludit ꝙ qn̄ vasallꝰ cōcedere vult in fraudē alteri in feudū,non potēst,vt ibi:⁊ ita est de mente gl.magne.ibi in ver.Jtem hoc itelligo ⁊c.sed quando sine fraude pōt siue cū cōsensu dn̄i,siue sine,vt plene no.in.c.j.§.preterea.de caplis Corra.⁊ in.c.j.de succes. tamen nō durabit cōcessio,nisi donec viuet vasallus,qui alte ri in feudū concessit,sed eo mortuo veniet proximior agnatꝰ ad feudū,qn̄ paternum est.facit.l.peto.§.predium.ff.de leg. ij.⁊.l.lex vectigali.ff.de pig.⁊.c.j.§.fi.de controuer.inues.hoc idem firmat Spe.in tit.de feu.§.qn̄.versi.xxxviij.a quo non discrepat ibi Jo.And.addi.⁊ Jac.ardizo.in summa sua, in ti.quib.mo.feu.acqui.in.iiij.char.sub rubricella:si in fraudē feudū detur,⁊ sub rubricella,si primus vasallus sine herede decedat.idem tenet Jaco.Aluarotus in.d.c.j.§.sed ⁊ res.ad fi.dicēs qꝺ idem videtur sentire gl.ij.ibi,⁊ sic vť hanc esse cō-

10 munem opi.†Nec ob.ꝙ dicti filij dn̄i Guido.fortasse tacuis-sent aut tacerent per annū a die scientie alienatiōis,vt trās-lationis facte per dictū dn̄m Thadeū,⁊ sic videanť excludi, vt.d.c.Titiꝰ filios.qꝛ imo nō excludereť lapsu anni cū taci turnitate:qꝛ illud solū ꝓcedit qn̄ alienatio facta esset ꝑ vasal lum in aliquem agnatū suum,ꝙuis nō ꝓximiorē.secus si in

d extraneū, [d] vt ibi cōcludit gl.no.q̃ in hoc est communiter ap probata.¶Per predicta etiā remanet expeditum tertium dubiū quo querebať an donatio facta ꝑ.do Thadeū domi-ne Alde eiꝰ filie de certis bonis in dicto casatico ⁊ cōfirma-ta per prefatū principē illustris.valeat ad preiudiciū filiorū masculorū dicti dn̄i Guidonis,attento quod dn̄s Thadeus

11 decessit sine filijs masculis.nā †dico qꝺ nō valuit ad preiudi ciū dictorū filiorū Dn̄i Guidonis stante qꝺ bona fuerint de feudo paterno,⁊ sic ꝯcesso,ascēdēti do.Guidonis ⁊ do.Tha dei iuxta dictū.c.j.de gradi.suc.in feu.⁊.c.j.de natu.suc.feud. de hoc est casus i.d.c.j.de alie.feu.pa.⁊ i.c.j.iuxta ꝑnc.de suc.

a ¶ [illegible]

b ¶ Paternū.a xi in consue.pi ri.§.v.nu.89.et cōprobat do.an. tiraq.in consu. picto.tit.retrac. §.xxxij.nu.91.cū sequen.

c ¶ [illegible]

d ¶ Extraneum. Jas.consi.vij.in fi.lib.iij.sed tunc triginta annis excluderenť glo. an.Jser.⁊ alij in d.§.Titiꝰ.cur.se nio.cōsil.lxxxij. colū.j.Alb.bru. cōsil.lxvij.col.ij. cur.trac.feu.pte iiij.nu.53.n.146. deci.cōsi.cccxcvj. i fi.An.tiraq.in consu.pict.titu. retrac.§.j.glo.x. nu.8.

feud. Et dato quod non appareret sub qua forma fuerit concessum dictum feudũ paternum: tamẽ in dubio feudum non transit sic ad feminas, extantibus aliquibus agnatis masculis. c. j. §. hoc aũt notandũ. in tit. qui feud. da. pos. ⁊ in. c. j. §. filia. de suc. feu. [12] † ⁊ ideo etiam vbi appareret solum de acquisitione feudi ex longissima possessione, seu prescriptione: non trãsibit tale feudũ nisi ad illos ad q̃s trãsit feudũ aut ẽphyteusis ĩformiter [a] ꝯcessum, vel ꝯcessa, vt decidit Bal. ĩ. l. liberti liberteq̃. ĩ pe. col. de ope. lib. in ver. querit̃ de eo q ꝑscripsit feudũ. ⁊ in. l. j. in. xxxj. q. ff. de rerũ diui. ⁊ in. c. fi. de feu. dato in vicẽ legis cõ. ⁊ in. l. ij. in. ij. col. C. de iure emphy. ⁊ in. l. fi. C. de libe. cau. per id qd̃ h̃r in. c. super quibusdam. de ver. signi. ⁊ ꝑ no. in. l. j. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ multomagis procedunt predicta, attento quod dicta filia domini Thadei non erat legitime nata, q̃uis esset legitima, per id qd̃ legitur et notatur in d. c. naturales. ¶ Per ista etiã remanet solutũ penul. ⁊ vltimum dubium in quibus queritur, an dominus Thadeus ꝑ dictum suum testm̃ intelligatur preiudicasse, ⁊ preiudicauerit dictis filijs domini Guidonis in bonis predictis feudalibus stante qd̃ fuerint de feudo paterno: q2 [13] † dico clarũ esse quod non: q2 attenditur natura inuestiture, ⁊ nõ dispositio testatoris, vt in. d. c. j. de succes. feu. in prin. ⁊ idẽ dico in testamento filie dicti dñi Thadei: q2 ipsa nõ potuit relinquere dicta bona marito: quia ad eam testatricẽ non ꝑtinebãt, ⁊ posito qd̃ ꝑtinuissent non potuisset trãsmitti ad extraneos heredes regulariter feudũ. c. j. §. ⁊ si clientulus. de alie. feud. ⁊ in d. c. j. de suc. feu. ⁊ no. gl. ⁊ doct. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad Treb. ⁊ doc. in. l. Gallus. §. etiã si parente. ff. de liber. ⁊ posthu. et in. l. liberti liberteq̃. C. de ope. libe. Nec potuit consensus principis ⁊ domini feudi in hoc preiudicare dictis filijs masculis domini Guidonis in prealleg. c. j. de alie. feu. pater. cũ alijs s̃. alleg. [14] † Nec etiã in dubio presumitur quod dominus feudi voluerit preiudicare tertio saltẽ cũ de iure tertij nõ fuerit facta mentio. c. super eo. de off. deleg. l. ij. si qd a principe. ff. ne in loco publi. l. impuberi. ff. de admi. tuto. cum simi. [15] ¶ † Nec predictis obstat diuisio facta inter dictos fratres scilicet dominum Guidonẽ ⁊ Thadeũ de dictis bonis feudalibus: q2 illa non operat̃ quod vno ex eis postea decedente siue descẽdentib⁹ masculis impediatur alius frater superstes, vel eo mortuo filij eius masculi venire ad illam partem feudi, vt in cap. j. de natu. success. feu. no. gloss. ⁊ docto. in. c. si quis miles. in tit. Imperator Lothar. Eugenio pape. in verbo, miles. alias est illud. c. sub rubrica incipiente, constitutiones feudales do. Lotharij, ⁊ no. Fede. de Senis consi. lxxvij. inci. factũ sic se habet, quidem Abb. ⁊c. ⁊ in consi. ccxxviij. quod incipit, factum tale est duo fratres. ⁊ Bar. in. l. qui Rome. §. duo fratres. in. x. q. ff. de verb. oblig. ⁊ in consi. lvij. incip. Ex themate predicto tria dubia oriuntur. Alexan.

[a] ...nformiter. di... consu. pari. ...ij. nu. xxxj. do... Andr. tiraq. ... cõ[illegible]picto. ti. ...etract. §. xxxij. ...nu. 74.

[b] ¶ Canossa. ad d̃ j. lib. vj. ꝯsi. xvij.

[c] ¶ Ciuitatum. Imo. consi. xxxiiij. Bald. consil. ccccxcix. lib. iiij. Ma. Soci. c. cõquestus. col. j. de fo. compe. deci. Tholo. ccc[illegible]iiij. Alber. bru. consi. lxxxv. j̃. eo. cõsi. xxiiij. col. j.

[d] ¶ Soluendo. alcia. de presump. reg. ij. presump. xxvj.

Summarium.

2 ☞ Tempus debet probari quando est fundamentum intentionis. 31.
3 Presumptio iuris si concurrat, ex presenti presumitur in preteritum.
5 Scriptura archiui non probat nisi inter subditos. 6. 8.
7 Statutum de viribus probationis concernit decisoria: ideo attenditur locus vbi res est sita.
11 Ciuitas domicilium personale est.
13 Quasi possessio iurisdictionis quomodo acquiratur.
16 Memoriam non extare quomodo probetur.
18 Scientiam aduersarij probare non opus est in tempore immemoriali.
19 Iurisdictio non est penes populum, sed penes rectorem. 21.
22 Fama probat in antiquis.
24 Ciuitas ex quanto tempore prescribitur contra eam.
26 Prescriptio centum annorum non intelligitur sublata.
27 Merum imperium longo tempore contra tertiũ prescribit̃.
28 Verba sicut, prout, in priuilegijs stant causatiue.
30 Princeps reuocare potest contractum factum cum subdito ex causa.

Consilium. XVI.

In causa ⁊ lite ĩter Magnificam communitatẽ Regij agentem, ⁊ magnificos ac generosos viros do. Nicolaum, et fratres de canossa [b] descẽdẽtes. Visis actis cãc mihi exhibitis, ⁊ nõnullis allegationib⁹ subtilr̃ ⁊ elegãter ac bñ ad ꝓpositũ facientib⁹: ⁊ ꝑ magnificos ac excellẽtissimos dominos iudicare debẽtes, loco dubitationũ traditis, vt recte inuestigãdi ⁊ veritatis discutiẽde, ⁊ habende occasio daret̃, attingere conabor ea ex quiqus appareat de non iure agentis, ⁊ ꝯñr responsum sit his que prima facie contra prefatos nobiles vrgere videbantur. ¶ Et in primis fundamentum facio qd̃ sumus in regula habente, ꝙ actore non probante reus absolui debet diffinitiue, hoc aũt esse verum probatur: nam ad probandã ⁊ fundandam intentionem suam cõmune ⁊ homines Regij adducũt pacẽ Cõstantie factam de anno a natiuitate dñi. M. clxxxv. inter Fede. imperetorẽ, ⁊ nonnullas ciuitates maxime Lombardie, inter quas fuit ciuitas Regina, ⁊ ex no. per gl. in aut. de defen. ciuita. §. nulla inquantum gl. ibi dixit [1] † ꝙ de cõsuetudine defensores ciuitatũ [c] exercent ea que sunt meri ⁊ misti imperij, ⁊ qd̃ quibusdã ciuitatib⁹ hoc concessum est, vt a Feder. imperatore Lombardis, vt etiam no. Bar. in extrauagãti, qui sint rebelles. in verbo Lombardie. ⁊ in. l. j. ff. de dam. infec. ⁊ in. l. imperium. ff. de iur. omniũ iud. ⁊ in consi. clxxxix. inci. primo queritur vtrũ iurisdictio. ⁊ Spe. ⁊ Ioan. and. in ti. de iurisd. omn. indi. in versi. infimi sunt ⁊c. ⁊ Io. And. in. c. sup quibusdam. §. preterea. de verb. sig. cum concor. Sed certe per hoc nõ videt̃ fundata intẽtio cõmunis Regij: q2 posito ꝙ ciuitas regina habuisset cõcessionẽ meri imperij, tamen nõ apparet qd̃ fuerit ei concessũ merũ imperiũ, ⁊ aliqua iurisdictio in villa Bubiani. Nec ꝙ villa Bubiani tẽpore dicte concessionis esset villa ciuitatis Regij, aut de territorio Regij, [2] † vñ si fundamẽtũ intentionis alicuius est ꝙ ipse fuerit tali tꝑe dñs talis loci vel castri h3 necesse ꝓbare de dñio illius temporis adeo qd̃ non sufficeret ꝓbare se nũc esse dñm, q̃uis allegaret se etiã fuisse dñs in preteritũ. l. iam sunt. c. anni. l. ⁊ que nõdũ. §. qd̃ dicit̃. ff. de pig. ⁊. l. j. in prin. eo. ti. ⁊ declarat Bal. in. l. si qui adulterij. C. de adul. ⁊ Sal. in. l. ex persona. C. de prob. post Bald. nisi qñ aliqua presumptio vel coniectura est in ꝯtrarium, vt. d. l. ex persona. cũ gl. [3] † vbi ille qui nũc est pauper, seu non soluendo presumit̃ etiam in preteritum ꝙ fuerit in genere pauper, nõ soluẽdo, [d] ⁊ hoc propter presumptionẽ iuris, que est ꝙ quis lucret̃ nõ aũt depauperetur. l. si defunctus. C. arbi. tute. l. cura. §. deficiẽtiũ. ff. de mu. ⁊ hono. ⁊ similis ꝑsumptio resultat in casu dicto, si q adulterij, ⁊ ita ꝓcedũt no. per Old. ⁊ alios in. l. j. §. si magistratus. ff. de magistra. cõue. ⁊ probat bona ratione Salic. in. d. l. ex persona. in fine. ⁊ tãto magis ꝓcedunt ista, attẽto ꝙ nũc cõe Regij non est in possessione, seu quasi quo ad villã Bubiani. stare eñi põt ꝙ castrum seu villa non subsit alicui ciuitati, vt inqt Bar. in preallegata. l. j. ff. de dã. infec. ⁊ no. Bal. in tit. de pace Constã. in ṽbo. in crialibus. ⁊ Ant. de but. in. c. ꝯquestus. in prin. de foro compe. vel dato ꝙ villa subesset alicui castro vel ciuitati, nõ sequit̃: ergo supposita est ciuitati Regij poti⁹ q̃ alteri loco. ¶ Nec pdictis obstat. l. liberis. §. fi. ff. de lib. cau. cũ si. q2 ibi loquit̃ qñ de ꝑsenti tu es in possessiõe libertatis. certe si volo dicere ꝙ nũc tu es seru⁹ meus, illa quasi possessio libertatis facit qd̃ tu indistincte ꝑsumaris vere liber de ꝑsenti, post q̃ de ꝑsenti es in quasi possessiõe libertatis: ideo indistincte trãsfert̃ onus ꝓbãdi in aduersariũ dicẽtẽ qd̃ tu es de ꝑsenti seruus, nõ aũt querebat̃ ibi, an ex presenti quasi possessione libertatis tue ꝑsumat̃ qd̃ semper in ꝑteritũ, seu aliquo certo tꝑe preterito fueris liber. ¶ Posset etiã rñderi qd̃ Federicus ꝑ pacẽ Cõstãtie ꝯcessit merũ imperiũ, ⁊ regalia illis ciuitatib⁹ quatenus solite fuerãt exercere merũ imperiũ ⁊ regalia, quãuis nõ iusto ⁊ legitimo titulo exercuissent: nec merũ imperiũ, ⁊ regalia ante pacem Constantie aliquo legitimo iure quesiuissent, vt sonare videntur verba illius cõstitutionis, sed non apparet ꝙ ciuitas regina ante pacẽ Constantie, seu tꝑe pacis Constãtie cepisset vti mero imperio, ⁊ regalibus, saltẽ quo ad villã Bubiani: ergo ⁊c. Precedenti tñ responsioni magis adhereo. [4] ¶ † Secundo principaliter commune Regij ad fundãdam intẽtionem suam adducit quedam asserta acta, ⁊ scripturas archiui publici regini, ꝑ que dicit apparere ꝙ vltra tꝑs centum annorum exercuit commune Regij per se, ⁊ agẽtes pro eo merũ ⁊ mixtũ imperiũ, ⁊ regalia in dicta villa Bubiani, ⁊ per consequens docuit de vsu tanti temporis, cuius in contrarium memoria nõ existit, iuxta plene no. per Inn. ⁊ alios in. c. veniens. ⁊ in. c. quid per nouale, de verbo. significa. ⁊ per Bald. in. l. ij. C. de seruitu. ⁊ aqua. ergo istud sufficere debet: quia vsus tanti tẽporis vim habet cõcessionis ⁊ priuilegij. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. ad fin. ff. de aqua plu. ar. c. super quibusdam. §. preterea. de ver. sig. ⁊ vsu

saltem tanti

salem tanti tpis,potest merum imperium prescribi,vt per Bar.in dicto cōsilio incip.Primo queriť an iurisdictio.⁊ p Bal.de cug.⁊ alios in.d.l.imperiū.⁊ per Cy.in.l.j.C.de emā ci.li.⁊ per alios in.l.j.§.fi.ff.de aqua plu.arcen.⁊ per Jo.an.⁊ alios in.c.cū contingat.de foro cōp.⁊ late Bal.in sua dispu. 5 inci.Apulus Romanus ⁊c.cū cōcor.† Quia respondeo primo ꝙ scripture illi⁹ archiui regini ex sola authoritate archiui non probant:nec fidē faciunt extra ciuitatē regij,nec fidē faciunt contra personas nō suppositas iurisdictioni illoꝝ. quorū authoritate deputata ⁊ custodita sunt in archiuo,vt egregie decidit Jo.and.in additio.Spec.in titu.de instru. edi.§.nūc dicendū restat.in addi.inci.nūc de argentario ⁊c. ad fi.in addi.incip.Quintū supplemētū iuncto sequēti vers. incipiē.Sextum supplementū.⁊ Bal.in rub.C.de fide instr. in vlt.col.in ver.sed restat dubiū.iunctis no.per eum ibi pe. col.in ver.quintū supplementū.⁊ Ant.de but.in.c.ij.de fide instru.circa tertiā vel quartā coll.in versic.viij.casus.iuncto versi.ix.casus ⁊c.Sed dicta causa agitur extra iurisdictionē Regij,⁊ producūtur scripture dicti archiui publici contra dictos nobiles de canossa,qui nō sunt suppositi iurisdictio- 6 ni Regij:ergo fidem nō faciunt contra eos.¶ †Et per hec patet nō obstare allegatum statutum cōis Regij disponēs ꝙ credať scripturis existētibus in archiuo cōis Regij: qꝛ cū hoc casu talis plena probatio surgeret ab authoritate loci non ligantur qui non subsunt authoritati loci,vt inquit Bal.in dicta rubrica.C.de fide instr.in vlti.col.pro hoc etiā facit ꝙ no.Jo.cal.in sua dispu.incip.statuto ciuitatis caueť 7 ꝙ si ab actore ⁊c.†vbi cōcludit ꝙ in decisorijs,vt quo ad discernēda an ꝓbatio sit sufficiens vel nō,debet attendi locus vbi sita est res de qua agiť,si illa nō petiť ex cōtractu.arg.c. Raynuti⁹.de testa.⁊.l.an in totū.C.de edifi.priua.⁊.l.pupillo.ff.de tut.⁊ cur.dat.ab his.⁊ ista est approbata vbiqꝫ p doc. in.l.j.C.que sit longa cōsue.⁊ in.l.cūctos populos.C.de sum. tri.⁊ Pet.de ancha.in regula,ea que.in fi.⁊ in repet.c.canonū statuta.in.xij.q.de cōsti.cū cōcor.⁊ cū presens quasi possessio territorij dicte ville sit apud pfatos nobiles,nō aūt apud cōe Regij quo ad presens,cū incidēter contingat queri sub cuius iurisdictione sit villa,psumimus p presenti quasi possessione,vt no.in.l.sicuti.§.sed si querať.ff.si serui.vēdi.⁊ in.l. pen.ff.de cōdi.inde.⁊ bñ facit.d.l.liberis.§.fi.Et idē dico in statuto cōis Regij,posito sub rubrica qð ptās ⁊ eius vicarius teneanť ingrere ⁊c.dū disponit quod steť scripturis archiui,vel ꝓbationi facte de publica voce,⁊ fama p duos vel 8 tres testes.†nā statutum extra territoriū nō pōt ligare non subditum.l.fina.C.de iurisdi.om.iud.c.vt animarū.de cōsti. in.vj.⁊ plene notať in.d.l.cunctos populos.preterea statutū puilegiās ꝓbationē factā p famā in fauorē cōis, intelligiť nisi ꝯ illā famā sit probatio in ꝯtrariū,seu factu sit ꝓbatio de ꝯria fama,ita ingt Bal.in.l.diuus Traianus.per illū text. ff.de testa.mili.⁊ Bal.in.l.si tutor petitus.in fi.C.de peri.tut. ⁊ in.l.fi.in.vj.col.ff.de ser.⁊ in.l.g accusare.C.de eden.⁊ in.l.ea qdē.in.xvij.col.C.de accus.facit.l.ij.ff.qs or.in bo.pos.ser.⁊.l. scripture.C.de fide instr.¶ Sꝫ in ꝓposito p plures testes est ꝓbatū de fama cōtraria p parte nobiliū,vt probat maxime Andriolus,⁊ dñs Petrus saluus de marano comes,Egidius de corrigia,Guido de caffaris comes,Mari⁹ de corrigia,⁊ fere oēs alij testes nobiliū sup.c.de fama.⁊ esset inspiciendū quo tpe editū fuisset dictū statutum de quo tpe mihi nō bñ liquet,⁊ ad hoc vt dictū statutū seruādū sit in hac cā: eo qꝛ res de qua est lis sit subiecta statuētib⁹,opꝫ pri⁹ cōstare rē esse subiectā,antequā vtatur statuto.d.l.diu⁹ Traianus. ¶ Nec ad hoc obstat si diceret ꝙ imo sunt suppositi iurisdictioni Regij dicti nobiles:eo qꝛ Magnificus dñs Gabriottus eoꝝ auus patern⁹ fuit ciuis regin⁹,vt ꝓbari vř per qðdam instrm factum de ann.M.cccc.inter magnificū dñm Albertū patrē dictoꝝ nobiliū de canossa,⁊ quēdā Petrū de cauiano,in quo dř qð dictus Petr⁹ ꝯfessus fuit habuisse certū ptiū a pfato dño Alberto filio quondā egregij militis dñi Gabriotti de canossa,ciuis regini.⁊c.Quia rñdeo ꝙ posito qð dñs Gabriott⁹ fuisset ciuis Regini origine,⁊ qð ita 9 intelligeret,vt notať in lege ciues.C.de appel.†tamen illa ciuilitas originis,posito qð trāseat ad filios talis ciuis:tamē non transit ad eius nepotes,vt firmat gl.in.l.assumptio.§.j. ⁊ ibi sequitur Bar.ff.ad municip.⁊ gl.⁊ doc.in.l.filios.C.de municip.⁊ origina.lib.x.⁊ Cy.in.l.ij.q.C.de iurisdi.om.iudi. saltem bm eos quando nō appareret nepotes esse natos tpe vite aui,prout in casu nostro,cū dominus Gabriottus mortuus fuerit de ann.M.cclxxxv.vt ptꝫ in processu,⁊ ex sententijs latis contra occisores dñi Gabriotti ⁊ ex dictis testium dictoꝝ nobiliū deponētiū etiā qð eo tpe dñs Albert⁹ erat puer,vt deponit maxime Bartholomeus quondā benedicti 10 ⁊ Joānes grassellus.¶ †Preterea etiā dictū instrumentū pōt intelligi de ciue ratione domicilij,vt ꝓbatur ex not.per gl.iuncto tex.in.c.statutū.§.cū vero.in verbo eiusdē ciuitatis.de rescri.in.vj.quā ibi ponderat ad hoc Domini.de sctō Gemi.dicens per illam qð si statutum disponit ꝙ quis non possit esse in tali officio,nisi sit ciuis Bononie ꝙ habēs domiciliū Bononie lꝫ aliunde traxerit originē poterit illi officio preesse,nisi in statuto expmať de qua ciuitate intelligatur.ita etiā cōsuluit Bal.vt refert ⁊ sequiť Pet.de ancha.in repet.c.canonū statuta.de cōsti.post mediū in.xiiij.q.in ver. sꝫ pone qð aliqs est factus ciuis.vbi dicit qð si cōcessum est ciuitati priuilegiū qð habeat audientiā causarum ciuiū suorum,cōprehendenť cause incolarū ibi habitantiū:nam quo ad legē fori censenť ibi oriūdi quādiu ibi incolatū habent,al legat.l.ꝓuinciales.de ver.sig.⁊.l.heres absens.ff.de iudi.⁊.c. dilecti.de fo.cōpe.hoc etiā expresse firmat prefat⁹ Domi.in 11 c.fundamēta.§.vt aūt.de elec.in.vj.¶ †Talis aūt ciuilitas, que cōtrahiť per domiciliū seu incolatū patris nō trāsit ad descēdētes.l.assumptio.§.j.⁊.l.libert⁹.§.pris.ff.ad municip. ergo cū verba instri debeant interpretari cōtra eū qui se fundat ex eo quoniā probatio dꝫ de necessitate concludere.c.in presentia.de proba.l.neqꝫ natales.C.de proba.ideo dictū instrm non pōt dici qð probet ciuilitatē domini Gabriotti ta- 12 lem que trāsiuerit in nepotes eius,per predicta.¶ †Posset etiā dici nō esse probatū illam assertā scripturam instri esse publicā scripturam,scꝫ scriptā fuisse per illū Paulū cossellum,⁊ illū Paulū fuisse publicū notariū,vt requiriť iuxta. §.sed si instra.cum tribus sequētibus.⁊ ibi no.in aut.de fide instru.⁊ notant plene doct.in.c.j.de fide instr.⁊ in.l.cōparationes.eo.tit.C.⁊ ijsdē rationibus est rñsum ad quoddā decretū seu priuilegiū,vt dicit cōcessum per dños de Gonzaga de anno.M.cccclviij.tūc dominos Regij,in quo priuilegio dicit ꝙ cōcediť certa facultas nobili militi dño Gabriotto quondam Albertini de canossa ciui regino.¶ Preterea etiā scriptura dicti decreti nō ꝓbat ciuilitatē:qꝛ illa vba nō fuerūt verba dñi Gabriotti,sed cōcedētis:ergo nō operanť ad preiudiciū dñi Gabriotti,⁊ eius heredū.l.si vnus.§.ante oīa.⁊.l.fi.ff.de pac.⁊ posito qð dñs Nicolaus de canossa,⁊ fratres fortasse ꝓduxissent dictū instrm corā dñis iudicibus:tñ ꝓducens instrm,dato qð videť asserere vera esse,ea que dispositiue sunt prolata in instro:tñ non videť asserere vera esse ea que enunciatiue ꝓlata sunt in ipso instro,vt egregie ingt Bal.in.c.cum venerabilis.in pe.col.de except.adducēdo ad hoc tex.in.l.Aureli⁹.§.fi.ff.de libera.leg.ergo illa verba,scꝫ ciuis reginus,enūciatiue ꝓlata in dicto instro non nocent ꝓducenti.¶ Nec etiā probať dicta ciuilitas per quādā scripturā inquisitionis formate p certos syndicos de anno.M. cccij.inter quos noiatur dñs Guido de canossa miles ⁊ ciuis reginus:que quidē scriptura dř reperta in quadā filꝫa in archiuo publico Regij:qꝛ respondeť ꝙ nō apparet dictum dñm Guidonē esse de ascēdentib⁹ dicti dñi Nicolai ⁊ fratrū. quinimo posito qð fuisset de ascēdētibus eoꝝ nō sufficeret, vt.s.ꝓbaui.ita dicta scriptura archiui nō probat vt.s.dixi. Insup rñdeo ⁊ alio modo principaľr ad fundamentū cōitatis factū in vsu iurisdictionis ꝓbato,vt dř,per scripturas 13 archiui regini†ꝙ p vsum vel exercitiū alicui⁹ iurisdictiōis non ꝓbať quasi possessio,nisi ꝓbetur ꝙ ille q dicit acqsiuisse quasi possessionē p talē vsuꝫ,ꝓbeť se exercuisse iurisdictionē b sciēte,ᵇ⁊ patiente illo,q prius erat in quasi possessione illius iurisdictiōis,seu illo ad quē spectabat iurisdictio,⁊ sic regriť patiētia illi⁹,q poterat illā quasi possessionē tradere seu trāsferre bm cōes cōclusiōes.l.si ꝯ ꝯo.§.j.ff.de public.l.iij.§.dare. ff.de vsufru.l.at si forte.§.j.ff.si serui.vēdi.l.quoties.ff.de seruitu.l.j.bm vnā lec.⁊ ibi no.oēs.⁊ in.l.ij.C.de seruitu.⁊ aqua. l.j.in fi.ff.de seruit.rustico.predio.no.Inn.in.c.bone.el.ij.de postulatio.prela.in.c.ij.de resti.in integ.in.c.cū ecclesia.de cā pos.⁊ ꝓprieta.in.c.olim.el.iij.⁊ i.c.in literis.de resti.spo.in.c. dilect⁹.de capel.mona.no.Bar.i.l.j.§.deniqꝫ.ff.de aqua plu. arcē.in.l.seruitutes.l.ultima.ff.de serui.⁊ in.l.fi.ff.vti possidetis.in vlt.col.in.l.si publicanꝰ.§.fi.ff.de publica.⁊ ple.tradit Ant.de but.in repeti.c.fi.de cā pos.⁊ ꝓprie.⁊ Pet.de anc.in regula,sine possessione.vn̄ cū de iure omnis iurisdictio spectet ad iperatorē.l.j.§.cū lege.C.de veteri iur.enu.l.j.ff.de cōsti.pnc.l.ij.§.nouissime.ff.de ori.iur.l.bñ a zenone.C.de qdri. pscri.l.deprecatio.ff.ad le.Rho.de iactu.vn̄.q.j.in apib⁹.c.j. §.ad hec.⁊ ibi no.per Bal.i.j.col.de pace iura.fir.no.gl.i cle. pastoralis.in verbo,districtū.de re iudi.¶ Quod aut impe rator vel alius,quē cōitas fateať habuisse prius quasi possessionē iurisdictionis,habuerit sciētiā ⁊ patiētiā prestiterit

a ¶ Extra.hoc est verū in vim dicti statuti:sed bene probāt vbiqꝫ in vim iuris cōmunis,dummodo sit archiuum publica ⁊ legitima authoritate cōstitutū in quo nō reponuntur nisi scripture authētice,⁊ nō agatur de cōmodo eorum quorū est archiuū, [illegible]

b ¶ Sciētie.s.lib. ij.cōsi.[illegible].col. fina.

circa vsum 7 exercitium iurisdictionis cōmunis Regij quo
14 ad villā Bubiani hoc minime probatū est. ¶ †Nec ad hoc obstat si dicatur quod imperator presumitur sciuisse rē adeo notāᵃ iuxta id quod habet.xvj.dist.qd dicitis.c.j.de postula. prela.l.ʒ si pupillᵘ.§.prescribere.ñ.de instito.no.in.l.si tutor petitᵘ.ff.de pericu.tuto.7 in.l.j.ff.de receptator.qz respōdeo negādo qd cōmune Regij exercuisset iurisdictionē in villa Bubiani sit res nota saltē in locis vbi illis tēporibᵘ fuit imperator:nec sciuisse presumitur imperator id qd in loco lōginquo actū fuit.c.cum in tua.qui matr.accusa.pos.c.j.de cōsti. in.vj.7 no.Bart.in.l.is potest.vj.col.ff.de acquiren.heredi.7 Joan.de Imo.ñ.d.l.si publicanus.§.fin.alias enim elusorie dixissent doc.in locis.s.all.oportere pbari ꝙ ciuitates vse essent in aliquibus locis mero imperio, sciēte iperatore. ¶ †Nec
15 obstat etiā si respōderetur quod vbi adducit quasi possessio 7 vsus tanti temporis,cuius in contrarium memoria nō exi
b stit ꝙ tunc nō requirit pbari de sciētiaᵇ 7 patiētia,per id qd habet in.l.hoc iure.§.ductᵘ aque.ff.de aqua quo.7 esti.7.c.super quibusdam.§.preterea.de ver.signi.7 per nota.per Ant. de bu.in repeti.c.puenit.de cēsi.circa.xxij.vel.xxiij.col.7 Jo. de Imo.in dicta.l.si publicanus.§.fi.qz respondeo primo negādo p asserta acta 7 scripturas dicti archiui pbari memoriā nō extare in cōtrariū:nā posito ꝙ vt dz de anno.M.ccc. xv.appareret cōmune Regij cepisse vti iurisdictiōe in villa Bubiani nō sequit qd illud tēpore huius litis inchoate diceretur esse tale tēpus,cuius initij memoria non extaret:qz nō excederet vltra annos.cxlv.attēto qd lis fuit inchoata.M.
16 cccc.xvj. ¶ †Nā ad hoc vt dicatur apparere memoriā nō extare in cōtrariū oportet probari communem opinionē esse quod memoria non sit in cōtrariū seu cōmunem opinionem hominū esse se nō vidisse eos qui viderint,vel audiuerint ab alijs eorū tēpore fuisse seruatum cōtrarium.l.si arbiter.ff.de proba.notat Innocen.in.c.quid per nouale.de verbo.signi. 7 Spec.in ti.de probatio.§.j.versi.vlti.querit qualiter fiet pbatio.7 gl.fi.in.c.j.de prescri.in.vj.7 Bar.in.l.j.§.idē labeo. ad ñ.ff.de aqua plu.arcen. ¶ Nec ad hoc obstat id ꝙ notat Inno.in.c.veniens.de verborum significatio.7 Spec.in tit. de probatio.§.j.versi.quid si testes vtriusqꝫ partis.7 Jo.An. 7 An.de bu.in.c.quid per nouale.preallegato:qz in dictis locis dicūt ꝙ si actor allegat predia fuisse semper inculta,7 memoriam non extare in contrariū reus volens pbare memoriam esse in contrarium,satis sufficienter probabit probādo qd a centesimo anno citra ante litem contestatā fuerunt pdicta loca culta:quia ex hoc apparet memoriam extare:qz vsqꝫ ad centum annos vel parum minus potest memoria extendi sicut vita hominis.l.an vsufructᵘ.ff.de vsufr.7.l.fi.de sacrosanctis ecclesijs.secus si probaretur quod a ducentum annis citra fuerunt culta:quia per hoc nō concludenter probasset reus hodie extare memoriam quod fuerint culta 7 sic Inno. ibi loquit de modo probandi affirmatiuam:scʒ memoriam extare aliquid factum fuisse.nā si probo illud fuisse factum a centum annis citra,satis pbo memoriā extare:nos aūt tractamus de probatione negatiue scʒ memoriā non extare que
17 debetᵘ probari,prout proxime dixi.†Confirmo hoc:quia expresse Jo.And.in.c.j.de prescript.in.vj.in nouella quem ibi sequunt moderni firmat qd probatio ista scʒ memoriam non extare in contrariū non possit probari per instrumenta per no.per gl.ibi 7 de tali communi opinione scilicet memoriā nō extare de initio allegate quasi possessiōis 7 exercitij iurisdictionis dicte communitatis non est probatū per testes cō
18 munitatis. ¶ †Posset etiā negari esse verū quod qñ apparet de vsu 7 exercitio iurisdictionis a tanto tēpore citra cuius initij memoria non extat non requirat sciētia 7 patientia imperatoris seu aduersarij.nā Bar.in.d.l.si publicanus. §.ñ.ff.de publi.tenuit quod imo etiam tunc requirat sciētia 7 patientia.7 cū eo trāsit ibi Pau.de cast.hoc expressius ibi volens.7 idē tenuit Bar.in repe.l.vectigalia.C.noua vecti. institui non posse.idem est de mente Cy.in.l.j.C.noua vectigalia.7 Ang.in.l.si puincialiū.e.ti.7 ita etiā vr tenere Ray. in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.7 esti.dum ibi circa contrariam formatum m de.l.ij.C.de serui.7 aqua.dicit tenendam esse vltimam sol.gl.7 non primam,prout etiam vr in dubio esse de mente gl.vt traditur in locis vulgaribus.et ad.c.super quibusdā.§.preterea.de ver.sig.rñderi pōt qd loquitur in eo cui se fundat in cōsuetudine nō in prescriptione cum possessione inter que est maxima differētia,vt plene no. in.c.fi.de consue.in antiquis.7 in.c.iij.e.ti.lib.vj.7 Inn.in.c. cū ecclesia.in gl.q incipit.idē est si is 7.c.de causa pos.7 pprie. 7 in.c.fi.de offi.archi.7 Legiste in.l.ij.C.que sit lon.consue.7 in.l.de quibus.ff.de legi.vbi per Bal.7 eundē in.l.si quis ad

declinandam.in.ix.col.C.de epis.7 cleri.7 in auf.act.in pe.co. de sacrosanc.eccle.7 in.l.fi.in.xv.opp.C.de edicto diui.7 ad esse ipsius cōsuetudinis requirit qd appareat de tacito cōsensu populi,vel maioris partis populi volētis inducere cōsuetudinē,vt habetur in locis proxime allegatis:hoc aūt nō est deductū,nec probatum per hūc modū in proposito nostro, ¶ Nec ob.id qd no. Inn.in.c.ij.in gl.per monachos.de resti.in integ.qz Inno.nō dicit quod absqꝫ patientia acquirat possessio ex vsu diuturno,sed solū dicit quod quādo est acqsita possessio,si possidens in ea continuauit longo tēpore,presumitur qd bonafide possideat.precedētes tñ respōsiones tutiores esse vidētur:ideo in ista vlterius nō insisto. ¶ Respōdeo etiā aliter ad probationes factas per scripturas dicti archiui aut similes.ꝙ per illas scripturas non apparet de demōstratione 7 qualificatione cōmuniū ville Bubiani illius tēporis:7 sic illa probatio nō potest inferre ad cōfines 7 demonstrationes dicte ville de quibᵘ in petitione cōmunis,7 posito sine preiudicio ꝙ p testes idoneos esset probatū quales nūc habeat cōfines villa Bubiani seu qd habeat cōfines de quibus in petitione cōmunis:tamē nō sequitur:ergo eo tēpore de quo loquunt scripture producte dicta villa Bubiani habebat idē territoriū,vsqꝫ ad cōfines de quibus in petitione: qz hoc casu ex presenti nō presumit in pteritū:vt dixi in prin. 7 talis pbatio ɔfiniū est necessaria,iuxta.l.forma.i prin.ff.de cēsi.l.hac cōsultissima.C.qui test.fa.pos. ¶ Dummodo testes cōis nō probāt illā latitudinē confiniū de quibᵘ in petitione cōmunis,vt ex inspectiōe attestationū 7 petitiōis apparet. ¶ Respōdeo etiā ad scripturas archiui quod est forma statuti sub rubrica ꝙ credatur scripturis archiui ita demū creditur scripturis archiui si notariᵘ i fit mortuus 7 nō reperiantur scripture eiūs alibi ꝙ in archiuo:ergo cū nō sit probata ista negatiua nō sufficit 7 quādo apparet scripturas factas fuisse ab alio notario,si quis vult dicere illas nō extare, 7 nō reperiri.debet probari faciēdo authoritate iudicis interrogare notarios habentes protocolla mortuorum,fm Bar.in l.is pōt.in pe.col.de acqui.here.7 negatiua pbatur p discussionem,sed vbi non apparet rem vnquam extitisse forte tunc aliud esset per no.in.l.cum de lege.de proba. Per predicta ēt vr respōsum ad probationes quascūqꝫ factas p cōe Regij p quascunqꝫ scripturas vel acta vel etiā per testes.insup etiā ad pbationes tā factas p testes cōitatis,quā etiā per plures scripturas pōt respōderi vltra predicta qd non pbāt de aliquo vsu 7 quasi possessiōe iurisdictiōis cōis Regij,in villa Bubiani:qz pbant qd illi actus exercebant p nūcios 7 officiales tpe 7 tpibus qbus Dux Mediolani,scʒ comes virtutum 7 nōnulli alij principes dñabant 7 preerant ipsi ciuitati Regij,7 sic nō pōt dici qd iurisdictio esset apud populum 7 cōe Regij,seu per cōmune quasi possideretur:imo posito ꝙ alicui p dictos actᵘ acqsita esset iurisdictio seu qsi possessio fuisset acquisita illi dño Duci,7 similibus.hoc no. Inno.in
19 ca.cum accessissent.de consti.circa medium,vbi dixit †quod rectores assumpti ab vniuersitatibus habent iurisdictionē 7 nō ipse vniuersitates.7 sequit hoc Bal.in.c.j.si de inuel.iter do.7 vasal.lis ori.in.j.vel.iij.col.qz fm eū vniuersitas vel populus nō hz exercere iurisdictionē,sed habet eligere magistratū quē dz ɔfirmare superior.§.interim.in auf.de defen. ciui.hoc idem voluit Bald.in.c.bone.el.ij.de postu.prela.in v.col.vbi querit an in pscribēda iurisdictione requirat sciētia populi,7 cōcludit qd nō:qz ppls nō hz iurisdictionē:qz ōis iurisdictio fuit in principē translata.l.j.ff.de cōsti.prin.l.
20 ij.§.7 cum lege.C.de vete.iur.enuc.7 dixi.s.†simile videmᵘ fm eum,qz agricolatum predium prescribit contra dñm cū ipsis agricolis absqꝫ cōscientia agricolarū:qz in hoc nō habēt velle nec nolle,sʒ tanqꝫ appendices agrū sequunt inuiti. ff.de leg.j.l.fi qs inquilinos.C.de agri.7 cēsi.l.quēadmodū.7 tñ ipsi sunt ingenui 7 habent ppriū de quo possunt testari 7 ɔtrahere vt no.inst.de iure pso.vñ fm eū actᵘ passiui ipsius iurisdictiōis pplo cōpetūt nō actui.idē est de mēte Bart.C. de serui.7 aqua,in.l.j.in fi.quē sequit Ang.in.l.hec aūt iura. ff.de serui.vrba.predio.hoc idem etiam videt velle Bal.in.l. ij.C.de serui.in.xiij.col.in ver.sed qd si qs facit hoīes ɔfiteri 7c.per no.p Inn.in.d.c.olim.7 quantū ad ppositū nrm seqt Anto.de bu.in.c.repeti.c.fi.de cā pos.circa penu.vel antepe.
21 chart.dū dicūt † qd qsi possessio iurisdictiōis ciuitatis est
c apud tyrannūᶜ ciuitatis ibi exercētem iurisdictionē nō antē apud pplm:ergo nō est pbatū p pdicta qd cōe Regij fuerit in quasi possessiōe iurisdictiōis.itē tollit pbatio testiū facta p cōe:qz prefati nobiles pbant de antiqei quasi possessione 7 vsu iurisdictiōis 7 p plures testes merito pbatio nobiliū est preferenda.c.lz causaʒ.de proba.c.in nostra.cum ibi notatis.de testi.

a contra a j.cōsi.lxxx 45.

b ¶ Scientia.idē Jac.de.s.Geor. trac.feu.versi.cū mero misto ipe. col.ñ.fel.c.cū nobis.de pscr.dec. ɔsi.lxxxv. Jas.l. imperiū.col.ix. de iuris.om.iud. cur.iunior consi. clviij.nu.xxj.ante.nu.ɔsi.xxi.co. ñ.Fracis.balb.ð prescr.ñ.par.iij. partis pric.q.vj. nu.xxij. Alcia.i l.munus.de ver. sig.7 est veritas vt etiā tz Alexā. s.lib.j.consil.vj. nume.4.7 est vera opinio Alex. vbiqꝫ quia.l.eo. nu.xviij.nō loqr nisi dubitatiue inseruiēdo cause,ibi posset etiā ne[illegible] l.bar. sequit Bal.consil.cclxij.lib.j.alber.bru.ɔsil.lxvj. col.j.[illegible]

c ¶ Tyrannū.vere tyrāni fuerūt qui cōtra decreta pacis Cōstantie vsurpauerūt in Italia.

tis.de testi. Posset etiã dici testes cõis Regij esse de eadem vniuersitate cõmunis Regij,& pretendere particulare inter esse,& sic non esse idoneos testes,iuxta.l.oibus.cũ ibi no.maxime per Ang.C.de testi.& per omnes in.l.parẽtes.e.tit.& in l.intãtũ.§.vniuersitatis.ff.de rerũ diui.& in.l.idonei.ff.de testi.p cano.in.c.cũ nuncius.& in.c.insup.de testi.cũ cõcor.tñ in hoc nõ facio fundamentũ:qr alia superiora sunt tutiora. Et posito q aliq ex testibus dictorũ nobiliũ essent subditi,& de iurisdictione ipsorũ nobiliũ:nõ p hoc repellunt,vt no.Pet. Cy.& alij in.l.eos.C.de test.& Guido de suza.Bar.& Bal.in.l. idonei.ff.de testi.& Jo.And.post Spe.in tit.de teste.§.j.ver. nunquid ergo socer.& in ver.sed nunquid vasallus.& Canoniste in.c.in literis.de testi. ¶ Quod autẽ testes nobiliũ pbent de longiori & antiquiori,& etiã in maiori numero testiũ pzĩmã Simõ Bugij,& dñs de [illegible] deponũt de tpe.lxxx. anno.& circa idem tps vr depo[illegible] Dñs mazetti,attento q deponit de quasi possessiõe dñi Gabriotti aui dictorũ nobiliũ q fuit mortu[9] de anno.M.ccclxxxv.Et ita etiã deponit Antonius de gabbo de rusena,de possessiõe vero.lxx.anno. cõtinuorũ:deponũt infiniti testes,maxime infrascri.scz Frãcisc[9] de sibellis,Albertin[9] habitator territorij canosse,Joannes grassellus,Bartholomeus Rubertini,Ubertus de rosena & plures alij.hoc etiã satis pbat p acta notarij,scz ser Joãnis mazatis pducta p nobiles de possessione anno.lx. continuorũ,ẽt sunt quãplurimi,& maxime infrascripti: scz Joannes de bertazolis,Petr[9] de villa pararia, Jacob[9] de ruspazarijs de terra sancti Pauli,Petrozol[9] d rosena,Petr[9] vocat[9] blancus peregrin[9],Bartholome[9] Armãni,Joãninus de Rouerbella,Nicolaus de monte,Joannes rigono habitator ĩ villa de brachis,Bartholome[9] bñdicti lassi,Michael de gladdis,Petr[9] Joannis, Antoni[9] Bartholomei Christophorus de Succis,Alij plures deponũt de iuniori tpe:iter testes vo cõis Regij nõ reperiunt duo q deponãt de qsi possessiõe cõis Regij p tps a quo distemus per annos.lxxx.nec duo, qui deponãt de quasi possessione cõis a tpe quo distemus per.lxx.annos,imo nec duo testes in tpe.lx.anno. si bñ inspiciatur:& si sunt duo nõ sunt vltra numerũ duorũ, vel circa,& sic nõ sunt aliquo modo tot quot sunt testes nobiliũ:nec de tã lõga quasi possessiõe deponũt. Forti[9] vident pbare q plures ex testibus dictorũ nobiliũ,vz dictos nobiles p se & antecessores suos semp fuisse in quasi possessione dicte ville & eius territorij,& iurisdictionis,& tãto tẽpore citra q in cõtrariũ memoria nõ extat q ita fuit & est publica vox, & fama.ita deponunt & attestant maxime infrascripti testes. s.Andriolus Saluus de marano.comes Egidius de corrigia,& comes Marius de corrigia & Pedrinus. Et vsus tãti tẽporis vim cõstituti & priuilegij hz dicta.l.hoc iure.§.dict[9] aque.& dicto.c.super quibusdã.§.preterea.xviij.q.vi.seruitiũ

22 l.j.in fi.de aqua plu.ar.† & in istis antiquis sufficit probatio p famam[a] vt no.gl.in.l.atqui natura.§.cum me.ff.de neg.gest. quã ita intelligit Ang.ibi & in.l.Titi[9].ff.quib[9] mod.pignus vel hypo.sol.notat Cy.& Barto.in.l.si quidem.C.sol.matri.& Ange.in.l.penul.ff.de condi.institu.& Bal.in authenti.quas actiones.ad fi.de sacrosanc.eccle.& in.l.iiij.C.de probatio.& in l.cũ super.C.de rei vendi.& canoniste in.c.veniens.el.j.de test. cum si. ¶ Et si teneamus q vbi adest vsus tanti tẽporis,cuius in contrariũ memoria non extat,non requiratur probari de scientia & patiẽtia aduersarij quo ad acquirẽdã quasi possessionẽ,vt tenuit Anto.de But.& Joãnes de Jmo.in locis supra allegatis:& tũc habent nobiles intẽtum,aut tenem[9] q requiratur sciẽtia & patientia.& cũ cõmune Regij & sui presidẽtes essent in loco ibi vicino,si volũt dicere se probasse q cõmune quasi possidebat:videret data patiẽtia sufficiẽs,per ea que traduntur in.l.prima.C.de seruitu.& aqua.cum cõcor.s.

23 allegatis:† qr vicini presumunt habere scientiam.c.quosdã.& c.quãto.de presumptio.l.j.post prin.ff.de flu.l.si ita.§.fi.ff.de fun.instr. Alia ratione etiam nõ videtur q sufficiẽter testes cõmunis:qr posito q testes sui pbarẽt de aliquo vsu iurisdictiõis in dicta villa:tñ per testes plurimos nobiliũ maxime per Anto.de gabba,per dñm Maceti,per Petrũ de villa peraria per Simonẽ bosij,per Frãcicũ de sibellis.per Joãnem grassellũ,per Joãninũ de rouerbella,p Bar.robertini, p Joanniũ Joannis tabarini,p dñm de ragnis & p Hilariũ de bubia.nõ probat etiã q eo tpe quo comes virtutũ emit rocham Bianelli,quo tpe dicit qd officiales Regij aliquã iurisdictionẽ exercebant in villa Bubiani:tamẽ nõ exercebãt nisi ĩ ea pte hoim,q tenebãt domos ĩ castro bianelli,& illi obediebãt dictis officialibus seu dño duci,donec dictus Dux comes virtutũ,tenuit illũ locũ.in alia vero parte hoim eiusdẽ ville tenẽtiũ domos in castro mõtis Uedri,dicti nobiles de

canossa cõtinuarunt in suo vsu iurisdictionis.& sic nõ potest dici qd in tota villa quasi possessio iurisdictionis peruenerit ad cõmune Regij,nec ad dictũ dñm ducẽ.l.qd meo.§.fin.ff. de acqui.pos.l.j.§.si quis hoc interdicto.& quod ibi not.Bar. ff.de itine.actuq priua.& expressi[9] Ange.ibi in ver.Julian[9]. per illum tex.& no.Inno.in.c.super literis.in gl.forsan.in fi. de rescr.& in.c.in literis.in gl.magna.de resti.spo.& in.c.dilectus.de cap.mo.& Spe.in tit.de iuris.om.iudi.§.j.versi.illud etiam no.& no.Bar.in.l.iij.ad fi.prin.ff.de acquir.pos.& Anto.de Butr.in repe.c.fi.cir.penul.& vltimam chartam.de cã pos.& Pet.de anch.in regula,sine possessione.circa decimã chartã.& sic nõ põt negari quin per probationes & testes nobiliũ nõ sint reddite obscure & ambigue probationes cõis,& consequenter debet iudicari in fauorẽ rei,scz absolutorie,vt regula,cũ sint partiũ.cum vulga. ¶ Ex his ergo apparet ne dum actorẽ non probasse intentionem suã,sed etiã plura esse probata p parte reorũ adeo qd si qd dici posset esse probatũ pro pte cõmunis,eliderẽt ex probationibus reorũ. ¶ Nam posito q dici posset aliqd dictũ esse de quasi possessiõe iurisdictionis p parte cõis qd tñ nõ est sufficiẽter probatũ,vt patet ex predictis:tñ stãte q dicti nobiles p se & antecessores suos possederũt ex post spatio.l.lx.lxx.& lxxx.annorum cõtinue.& a tãto tpe citra cuius in cõtrarium memoria nõ extat:exclusum esset dictũ cõe p prescriptionẽ tãti tpis.c.j.de prescri.vt in.l.omnes.C.de prescri.xxx.annorum.ibi,neq publicum &c.

24 † vbi apparet quod etiã iurib[9] ciuitatis prescribitur contra ciuitatem saltem spatio.xl.annorum.& nota.in.l.iampridẽ.C. cõmunia de vsucapio.preter q in quatuor casibus specialib[9] [a] inter quos nõ est casus noster qui casus ponũtur in.l.fi.C.de sacrosanc.eccle.vt no.ibi & in.l.oibus.ff.de diuer.& tẽp.pscri. & elapso quadrienno nõ debet audiri ad petẽdam restitutionẽ in integrum,vt no.in.l.publica.C.quibus ex cau.maio.& in aut.quas actiões.C.de sacrosan.eccle.quinimo nec etiã in quatuor casibus positis in.l.fi.C.de sacrosan.eccl.requirit cõtra ciuitatem prescriptio cẽtũ annorũ nisi qñ prescribẽs esset ille q vẽdidisset,vel donasset vel reliquisset iure institutiõis vel legati aut fideicõmissi ciuitati,vel esset ei[9] heres aut successor vniuersalis.nã cõtra aliũ prescribẽtẽ nõ loquit illa lex, vt etiam ibi firmat notãter Guli.de cug.& Bal.ibi in ver.q ro an singularis successor.& etiã Fulg.ibi quo ad casum nostrũ.vbi vult quod petitio hereditatis & actio in rẽ vel similis actio que posset dari cõtra tertiũ detinentem rem pertinẽtem ad ciuitatem tollat spatio.xxx.ann.contra ipsum detinẽtem a quo ciuitas titulũ nõ hz & ita intelligat & suppleat km eũ gl.parua ibi in vbo moueat.dũ dicit q põt adaptari hoc ad petitio.here.s.nõ ad actionẽ psonalẽ,puta ex vẽdito que non põt dari nisi cõtra venditorẽ,vel eius successorẽ vniuersalem,non autẽ contra tertiũ possessorẽ,ideo talis actio psonalis ꝯ vẽditorẽ & ei[9] successorẽ vniuersalẽ hñ durãt spatio cẽ

25 tũ annorũ. ¶ † Quinimo fortius voluit Guli.de cug.in.l.j. C.ne rei dñice vel tẽplorũ.qd dispositio illi[9].l.fi.regrẽtis spatiũ cẽtũ annor in illis qtuor casib[9] solũ habeat locũ qñ post donationẽ vel vẽditionẽ vel istitutionẽ aut relictũ factũ ciuitati nũq fuerit res tradita ciuitati,al's sufficeret tps.xl.annorũ ad hoc qd no.glo.parua in.d.l.fi.in ver.donata. Et etiã nõ hz locũ dispositio illius.l.fi.requirentis spatiũ centũ annorũ nisi in reb[9] q vere spectarẽt ad ciuitatem iure dñij.secus si quasi dñij,vt no.Bar.in.l.si finita.§.si de vectigalib[9].l.j.co. [b] ff.de dã.infec.p illũ tex.& Ang.in quibusdã lecturis in.l.ij.C. ne rei dñice vel tẽplorũ.& sic apparet multis respectib[9] q dispositio dicte.l.fi.C.de sac.sanc.eccl.nõ hz obstare. ¶ Et rõne tã lõgissimi vsus & possessionis presumit bona fides.vt not. Inno.in.c.ij.de resti.in integr.& Bar.in.l.fi.C.vñ vi.& Joan. And.in addi.Spe.in tit.de teste.§.nũc videndũ.in prima addi.magna.in ver.itẽ opponũt.& Ang.in.l.pe.C.quib.ob.lõg. temp.prescrip.& in.l.sup longi.C.de prescrip.longi tẽp.& l.cũ qui.§.fi.ff.de publi.& Anto.de But.in.c.cũ ecclesia.in vlt.col. causa pos.& do.Abb.in.c.si diligenti.de prescri.facit.l.iij.§.si seru[9].ff.de ac.pos.& ẽt ex suo priuilegio appet de bona fide.l. penul.C.de euict.& ex pbatione publice fame.l.cũ quidã.§.q dicitur.de acq.here. ¶ Nec ad hoc obstat q statutũ predictũ positũ sub rub.qd potestas & eius vicari[9] teneant ingrere.&c. reijcere videat pscriptionẽ dũ dixit,nulla pscriptiõe,vel tpis vetustate obstãte:qr vltra id qd dictũ est supra statutũ nõ li

26 gare nõ subditos,† põt rñderi q statutũ tale non intelligitur tollere[b] prescriptionẽ centũ annorũ vel tpis cuius in ꝯrium memoria nõ existit,vt in aut.vt decetero nõ fiant cõmutationes.§.j.cũ gl.in ver.prescriptione.co.v.quã ibi ad hoc ponderat Ang.& no.Ang.in.l.j.C.ne rei dñice vel tẽplo.& l.oẽs.C. de pscr.xxx.anno.in fi.& l.l.j.i.iiij.col.C.de anna.exce.& in.l.ij.

[a] ¶ Famã.s.l.ij. cõsi.iiij.alex.in.l. rem que nobis. col.fin.de acqui. poss.cur.senior. ꝯsi.lxix.n.v.dec. consi.cccccxxviij. Cor.cõsi.clx.lib. ij.sed q nõ plene probet etiã in ciuilibus alex.j. li.j.cõsi.xiij.& pa nor.c.veniẽs.j.d testi. Cor.consi. ccciiij.lib.iij.qd est veri[9].vid hyp po.mar.l.de minore.§.pluriũ.n. xxx.cũ se.Alcia. trac.de psum.re. ij.psum.iij.nu.ij. & placet q nõ plene pbet quicqd alex.j.c.cõsil.xx iiij.nu.xxj.consi. cxvj.col.ij.addc. j.li.vj.cõsi.cxxx ix.nu.xj.cũ seq.

[b] ¶ [illegible]

§.hoc interdictum perpetuū.ff.ne quid in loco publi.per ibi not.per gl.fortius dicit ipse in.l.cū satis.in princi.C.de agri co.ꝛ cen.lib.xj.per illum tex.cum gl.in verbo quanticunque. quod tale statutum nō intelligitur excludere prescriptionē.xl.anno.ꝛ plus dicit in.l.j.ff.de concuss.non posse induci statuto vel priuilegio quod nulla prescriptio currat.allegat no.p glo.in aut.quas actiones.C.de sac.san.eccle.quod vltimum 27 tū non pono pro constanti in proposito nostro. ¶†Predictis non habet obstare,si dicatur qꝫ ad prescriptionē meri ꝛ misti imperij,requirit̄ vsus tanti tpis,cuius in cōtrariū memoria non existat:qꝛ habet causam discontinuā.l.serui.pred. in prin.cum ibi no.ff.de ser.et.l.j.in fi.ꝛ.l.ij.§.pe.de aqua plu. arc.ꝛ.d.l.hoc iure.ẜm Jac.de Ra.sub dubio forte.vt refert Cy.in.l.j.C.de eman.lib.qꝛ respondeo primo quod est probatum de quasi possessione.seu vsu tanti tpis,cuius in contrarium memoria nō existit. ¶Scđo rñdeo ꝙ ẜm communem opi.non requiritur tantū tempus, vt tenet Petr.in.d.l.j.C. de emanc.libe.quē ibi sequit̄ Cy.per.l.viros.C.de diuer.off. lib.xj.ꝛ ita etiam tenet Ray.in.l.imperij.de iurisd.om.iudi.et ita etiā tenet Jac.de bel.in sua dispu.inci.baro. Et quod ad casum nostrum.firmat hoc late Pet.de Anchar.cōsil.cxiij. incipi.Clarior ꝛ breuior ꝛc.vbi sequitur Bald.in sua disputatio.incipien.Apulus[a] romanus cōcludit ꝙ si posito articulo,an i pſcribēdo supremā potestatē cōtra papā,vel imperatorē debeat esse pſcriptio tāti tpis,cuius in ꝯriū memoria nō existit:tñ [b] cōtra inferiores dños pretēdētes iurisdictionē in castro,sufficit prescriptio cōis tpis.per ea que habent̄ in c.ad audientiā.ꝛ in.c.auditis.de prescri.ꝛ in.c.j.de iurepa.in vj.ꝛ respondet.ad.d.l.seruitutes.cū ibi no.qꝫ in prescribēda iurisd.tria sunt considerāda,scꝫ actus superioris,contra que prescribit̄,scilicet scientia,ꝛ patiētia,ꝛ iste act⁹ hꝫ cām continuā:ꝛ est facti,ꝑ no.in.l.ij.in ver.ꝛ barū.ff.de verb.obli.scđo cōsiderat̄ actus prescribentis,ꝛ iste in gñe suo semp est continuus:qꝛ tribunal ꝑpetuū hꝫ,ꝛ eius bāna ꝛ statuta semp vigent.C.de here.l.Arriani.ꝛ lꝫ in singularib⁹ actib⁹ sit discontinuus vsus,hoc non dꝫ attēdi.l.foramē.ff.de ser.vrba.pred. hoc expresse no.Bar.in.l.iusto.§.non mutat.ff.de vsucapi. ¶Tertio cōsiderat̄ factū obediētis,ꝛ ei⁹ patiētia,ꝛ silentiū ðꝫ hr̄e cām cōtinuā ista nō reperiunt̄ in prescriptione seruitutū,q̄ debent̄ a re rei.vt in seruitute aqueduct⁹:qꝛ pđia non dicunt̄ obedire,ꝛ passiua possessio,ibi nō fundat̄ in aīo,sꝫ in facto.nō mirū si tūc reqrit̄ vsus tāti tpis cui⁹ in ꝯrium memoria nō existit,vt ꝑ eos in dictis locis.nec quo ad istum casum Bar.in.l.j.in fi.de aqua plu.arc.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.imperiū.nō videat̄ aliquo mō negare,qꝫ non sufficiat tp̄s cōe. hāc opi.et tꝫ Cy.in.l.more.in pe.q.ff.de iurisd.om.iud.ita etiā est de mente Bal.in aut.quas actiones.in pe.col.C.de sacro san.eccle.Itē rñdeo ꝙ posito ꝙ dicti nobiles nō acqsiuissent sibiipsis ꝑ pſcriptionē,iurisdictionē,ꝛ merū iperiū in dicta villa:tñ dicta cōitas nō vtēdo iurisdictiōe spatio.xl.an.excluditur ab oī iure,vt cōcludit Bar.in cōsi.suo incip.qrit̄ vtrū iurisdictio.in vlt.col.ꝛ i.l.licitatio.§.earū.ff.de public.ꝑ.d.l. omnes.C.de prescr.xxx.an.Et vltra alꝫ ꝓbōnes inductas ꝑ dictos nobiles ad ꝓbādū qꝫ dicta villa spectaret ad eos ꝑ annos cētū,ꝛ vltra añ motā litē.hoc arguit̄ et ex illa fidētia. seu saluo ꝯducto ꝯcesso de anno.M.cclx.ꝑ magnificū dñm Feltrinū de gonzaga magnifico dño Gabriotto de canossa auo dictorū nobiliū,pro suis castris,ꝛ villis,inter q̄s enumerat̄ Bubianū.bñ facit qꝫ no.glo.in.c.si papa.in gl.iij.de priui.in.vj.ꝛ gl.j.in.c.cū olim.de cē.ꝛ qꝫ no.Jo.And.in.c.nō lꝫ.de reg.iur.lib.vj.in mercu.ꝛ Anto.de But.in.c.fin.de suc. ab intesta. ¶Hoc idē ostendit̄ ex priuilegio iperatoris Caroli quarti,facto de anno.M.ccclxviij.i q̄ imperator ꝯcedit in feudū pfato dño Gabriotto plura loca,ꝛ iter cetera Bubianū,ꝛ inter cetera v̄ba posita in dicto priuilegio,sunt hec vcꝫ, Bianellū cū castellis,et villis suis q.ꝛ quas asseris ad te de iure pertinere,ꝛ a sacro Romano imperio i feudū nobile te ꝛ tuos progenitores tenere,ꝛ tenuisse cū mero ꝛ misto imperio,ac gladij ptāte,ꝛ oī iurisdictiōe:necnō i castro de canossa, Cauiano, Bubiano, Calenzano,castellano,sassorto,ꝛ rōgulo Regine diocesis,cū curtis,villis,terrꝭ,ꝛ ptinētijs suis merū ꝛ mistū imperiū gladij potestatē ac omnimodā iurisdictionē,in nobile feudū tibi,ꝛ heredib⁹ tuis legitimis tenore pſentiū de imperiali nostre plenitudine potestatis sicut digne possumus,ꝛ ad Romanū spectat imperiū damus,cōcedimus,ꝛ donamus,ratificamus,ꝛ innouamus,ꝛ et cōfirmamus,ꝛ recepto prius a te tactis scripturis pro nobis,ꝛ sacro Romano imperio debite fidelitatis solito iuxͣ ꝑ te ac filijs ꝛ posteris tuis legitimis duntaxat de supradictis bianello, castellis,ꝛ villis suis prenominatis mero,misto imperio iurisdictione ꝛ gladij ptāte,in suprascriptis oīb⁹ castellis,villis,ꝛ terris,ꝛ curijs,sicut digne possum⁹ ð nr̄e iperialis Romanorū ptātis plenitudine inuestim⁹ ꝛc.Pondero illa ver 28 ba,†sicut [c] digne possumus,ꝛ ad Romanorū spectāt iperiū, que verba vel similia licet alias in rescriptis apposita,videātur apposita cōditionaliter:id est si ꝛ inquantū ita sit: tamē in priuilegijs ne priuilegiū reddatur inutile,non intelligun tur posita cōditionaliter, sed causatiue seu affirmatiue.i.qꝛ ita est.ita notatur per gl.ꝛ doct.in.c.examinata.de cōfir.vti. vel inu.per.c.abbate.de ver.signi.ergo videtur princeps affirmare in dicto priuilegio quo facultas concedendi dicto do.Gabriotto dicta loca in feudū,spectabat ad Romanuꝫ imperium.Quinimo etiam in rescriptis ꝛ confirmationib⁹ quando princeps facit ex certa scientia:tunc dicta verba, sicut possumus,vel sicut iuste possides ꝛc.nō stant cōditionaliter sed causatiue:vt notatur in.c.pe.de confir.vti.vel inut.ꝛ 29 per Bar.in.l.si cōstat.ff.de app.†ꝛ ðꝛ princeps ex certa sciētia facere, vel quando est apposita clausula ex certa scientia [d] vt no.gl.in cle.ꝛ si principalis.in gl.fi.de rescr.ꝛ in.c.statutū.in verbo literarū.eo.tit.lib.vj.ꝛ no.doc.in.c.pastoralis. §.preterea.de off.deleg.per.c.si motu proprio.de preb.in.vj. ꝛ notat etiā do.Abb.in.c.examinata.in fi.ꝛ idem videt̄ quando adiecta esset dicta clausula,sed de plenitudine potestatis nostre:qꝛ paria sunt facere aliquid ex certa scientia, ꝛ facere de plenitudine potestatis,vt per gl.in.c.ad hoc.in fi.de resc. ꝛ ibi no.doc.ꝛ maxime do.Abb.ꝛ ponit imperator etiā si talis villa vigore pſcriptiōis tāti tpis,cuius in ꝯriū memoria non existit qꝫ haberet vim priuilegij:vel vigore cōcessionis facte ꝑ pacē Cōstantie a Federico Romanorū imperatore, aliquo iure suberat ciuitati Regine,alteri ꝯcedere:vt notat Bar.i.l.hostes.in.j.col.ꝛ in.j.q.ff.de capti.ꝛ Bal.in additio. Spe.in tit.de iurisd.om.iudi.circa prin.ver.potestates terra 30 rū ꝛc.saltē ex cā:† qꝛ etiā qñ dispositio superioris seu principis trāsiuit in ꝯtū cū subdito,pōt reuocari per successorem ex causa [e] per no.per Inn.in.c.in nostra.de iniur.ꝛ dāno dato.ꝛ Anto.de But.in.c.nouit.circa vltimam char.de iudi.ꝛ ibi expressius Jo.de Imo.ꝛ clare etiā Bal.in.l.qui se pr̄is. in.x.col.C.vñ lib.ꝛ in.l.donationes.C.de donatio.inter vir.et Fuls.i.l.digna vox.C.de legi.vbi hoc ponit in terminis istis pacis Constantie,ꝛ per Bald.aliqd in.l.j.in prin.ff.de cōsti. prin.ꝛ Dominicus in.c.j.circa.viij.col.de constitu.in.vj.ꝛ in principe semper presumitur causa, vt no.Cy.in.l.rescripta. C.de preci.impe.offe.ꝛ Jaco.but.in.l.fi.C.si contra ius.ꝛ notant doc.in.c.que in ecclesiarū.de cōsti.ꝛ in.c.cōstitutus.vbi Ant.de but.de relig.do.Predictam concessionem roborare vident̄ illa v̄ba,ꝛ innouamus ꝛc.Per q̄ apparet ꝙ intentio imperatoris fuit oīno cōcedere dño Gabriotto,etiā dato qꝫ alr̄ ius efficax nō hr̄et.c.ij.de postul.prela.ꝛ quo ad Bubianum,ꝛ castrum de canossa non ðꝛ in priuilegio quod dominus Gabriottus asseruit se ꝛ suos ꝓgenitores tenuisse ꝛ tenere i feudū,lꝫ hoc dicere videat̄ quo ad castrū Bianelli,nec obstat reseruatio iuriū alterius facta,vt ðꝛ in dicto priuilegio:quia potest responderi qꝫ illa nō est apposita circa concessionē Bubiani,ꝛ dictorum locorū,sed est apposita illa reseruatio ꝛ modificatio circa renouationē ꝛ ratificationē aliorum priuilegiorū ab alijs imperatorib⁹,ꝛ regib⁹ cōcessorū: vnde solū trahit̄ ad illā renouationē,ꝛ cōfirmationē dictoꝝ aliorum priuilegiorum:vt no Bart.in.l.si.ff.de reb.dub.per no.in.l.qui filium.ff.quando dies leg.ced.Preterea nō pōt dici qꝫ quasi possessio iurisdictionis probata per testes cōis si qua ꝓbata esset intelligat̄ reseruata ꝑ illā reseruationē factā in priuilegio:qꝛ testes cōis nō deponunt qꝫ tpe dicti priuilegij,aut ante cōmune Regij esset in aliqua quasi possessione.nec etiā pōt dici qꝫ tpe cōcessionis dicti priuilegij aliqꝫ ius cōpeteret cōi Regij i dicta villa,vigore actorū ꝛ scripturarū ꝓductarū ꝑ cōe Regij ex archiuo:qꝛ rñderi pōt qꝫ illa acta ꝛ scripture,non probant etiā hodie,saltem contra non subditos,vt dixi supra,ꝛ multominus tūc probabant: quia pōt dici qꝫ tunc non extabat statutū ꝙ Potestas ꝛ eius vicarius teneantur inquirere.ꝛ statutū sub rubrica qꝫ credat̄ libris ꝛ scripturis existētib⁹ in archiuo:nec apparet qꝫ tunc scripture ille essent in archiuo illi⁹ tēporis.ꝛ sic qꝫ essent tales ꝑ quas possit dici cōstare tūc cōpetere aliqꝫ ius commu- 31 ni Regij,†nā qui se fundat ex tpe,dꝫ ꝓbare de tempore.l.eū actū.ff.de neg.gest.C.de proba.l.matrem.ꝛ.l.ij.ꝛ ibi notat̄.C. de peti.here.in cle.fi.de rescri.cū ibi no.ꝛ notat̄ in.l.nō solū. sed vt probari.ff.de ope.noui nun.ꝛ insuper,si que sunt scripture q̄ enūciatiue aliqꝫ cōtineāt de iurisdictione dicte ville ad fauorē dicti cōis,nō ꝓbant eo qꝛ eo tpe nō erāt antique.i. nō continebant aliquid factum per centum annos ante,ꝛ sic non pro-

---

a ¶Apul⁹, quā habes i lec.Bal. in fi.lib.viij.C.et in consi.cvj.lib.v.secundū veterem.consil.cccc xxxix.libr.iij.ẜm nouam impressionem.

b ¶Tamen.Areti.cōsil.clxiij.col. fi.Franc.Balb. de prescr.ij.par. v.par.prin.q.j.

c [illegible]

d ¶Sciētia.s.lib. j.consil.cxxxiij. nu.7.s.libr.iij. consi.cxxij.col.fi.

e ¶Ex causa.regitur ergo cā vera iusta ꝛ ei⁹ cognitio.vide.s.li. j.consil.cj.nu.7. [illegible]

non probabant, iuxta not. in d.c. si papa. et in d.c. cū olim. et in l. optimā. C. de contrahē. et cōmit. stip. iūctis not. per Jn no. in c. veniēs. de verb. sig. Bal. in l. ꝓprietatis. C. de ꝓbat. et Ange. in l. at qui natura. §. cū me absente. ff. de nego. gest. et in l. pen. ff. de condi. insti. et Joā. de imo. l. ij. §. idem labeo. ff. de aqua plu. arcen. et in ca. veniens. el. j. de testibus. et sic tunc nō poterat dici aliquod ius cōis Regij reseruatum: qr tunc dici nō poterat illud enim cōpetere, aut cōmune aliqd prescripsisse. ¶ † Nec ob. dicte cōcessioni statutū Regij dispo nens qd null⁹ possit acqrere castrū, aut fortiliciū, aut vasal los, vel honorātias: qr hoc statutū non ligat imperatorē seu superiorē. c. veniētes. de iureiu. c. cū inferior. de maio. et obed. et dicit Bal. in repe. magna. l. cūctos populos. C. de sum. tri. in x. col. nō valere statutū factū in preiudiciū priuilegij a su periore obtēti, per. c. cū venissent. de iudi. Itē statutū nō li gat nō subditū. ¶ Nō ob. qd in dicto priuilegio nō nomina tur villa Bubiani, sed castrū Bubiani, vt sonant illa verba, vcz, necnō in castro de canossa, Cauiano, Bubiano, Calen zano, castelliono, saffoito et ronculo regine diocesis &c. qr re spōdeo quod in priuilegio non dr̄ qd Bubianū sit castrū, lz ibi dicat̃ φ canossa sit castrū, nā nec alia loca noiata ibi post castrū de canossa sunt castra regine diocesis, cū ergo appa reat qd in regina dioceſi est Bubianū villa, satis est dicere nō esse aliud Bubianū: et q vult dicere plura esse, hoc ꝓbet et ei incūbit onus ꝓbandi, vt declarat Bar. et alij in l. si qs ser uū. §. si inter duos. ff. de le. ij. p ibi not. l. ita fidei. ff. de iure fis. hn̄ facit. l. cū. de lege. cū gl. ff. de proba. et p illa notat Bar. in multis locis, maxime in l. cōficiunt̃. §. codicilli. ad fi. ff. de iu re codi. et tex. cū ibi no. p Bar. in l. si in rē. ff. de rei ven. et alia iura volētia pluralitatē nō presumi. et si in dicto priuilegio voluisset concedēs sentire qd Bubianū fuisset castrū, sicut erat castrū de canossa: ꝓbabiliter dixisset ĩ Bubiano, id est in castro de Bubiano, sicut dixerat in castro de canossa: non aūt dixisset in Bubiano, si pariter de castro ēt respectu loci Bubiani sentire voluisset. arg. c. inter corporalia. de trāsla. prela. ibi dū tex. d̃t, vñ si circa translationē idē fieri voluisset qd de cessione dixerat et de trāslatione poterat expressisse &c. fateor quod plura dici possent circa dictū priuilegiū: tñ nō puto oportere sup eo latius insistere stantib⁹ maxime alijs q̄ obstant cōitati de quib⁹ dixi. s. posset insup ꝓ parte dño rum de canossa fieri fundamentū sup instrō trāsactionis fa cte inter cōmune regij et quondā magnificū. d. Albertū de canossa. verū quia arbitror satis expedire pro intelligentia dicte trāsactionis rē oculis subijcere: ꝓpterea pro nūc omit to, cū stantibus predictis nō videatur esse necessariū. Alex.

Epitome.

¶ Emphyteusis concessa duobus fratribus pro se et eorum et cuiuslibet eorum filijs masculis non transit ad nepotes, li cet aliud esset in feudo, sed ad filios tantum ordine successi uo, siue iure accrescendi. Et potest vnus donare portionem suam seu ius suum alteri domino irrequisito. h.d.

Consilium. XVII.

Ponderatis his que in themate narrātur, et visis his que copiose et elegā ter allegata et deducta sunt in iure p clarissimum iuris vtriusq doctorē. d. Bartholomeū Sociuū, tāφ mihi fratrē honorādū, et dudū acutissimū discipulū meū assentio cōclusionib⁹ per eū firmatis, ƀm qd infra dicam, et parūper etiā cōprobabo, ne videar ad rē ipsam incogitate accessisse.

1 Et primo sup primo dubio quo querit̃ † an dicta emphyteu sis ꝯcessa dicto Cēni recipiēti ꝓ se et Antonio ei⁹ germano, et eorū et cuiuslibet eorū filijs masculis legitimis, et naturali bus trāseat ad filios filiorū, licet fortasse pma cōsideratione dicēdū videret̃ qd sic: qr videmus qd in feudo cōcesso alicui ꝓ se et filijs, veniūt oēs descendētes in infinitū, vt signanter determinat Bal. in c. que in ecclesiarū. de cōstit. in xiiij. col. in ver. sed pone, cōcessum est feudū alicui &c. qr ƀm eū mate ria est indifferēs quo ad gradū, vnde hoc nomē fili⁹, ex na tura illius cōcessionis, significat totā lineā descendentē, sed si materia esset differēs quo ad gradū, intelligeret̃ solū de li beris primi gradus. allegat in argumentū. l. iubem⁹. in pn̄. C. ad treb. et hec sua decisio videt̃ meli⁹ probari in c. j. in vers.

2 et si clictulus. de aliena. feu. † vbi in cōcessione feudali idē im portat dicere sine hrd̄e masculo, et dicere sine filio masculo: et ideo Bal. ibi in ij. col. in versi. viij. noto &c. dixit nō esse ali bi tex. clariorē in iure qd nomē filij ponat̃ pro quolibet descē dēte ex masculina linea, et dixit rōnē illius esse nō solū natu ram feudi, sed etiā qr de herede ibi erat facta mētio p modū cōditionis, scz qd reuerteretur feudū si vasall⁹ sine herede decesserit, vnde intelligebatur de filio, et quolibet descēdenti masculo, et nō de extraneo: qr alias illa cōditio, scz si sine he rede decesserit, nunquā fuisset extitura. l. ex facto. §. fi. cū ibi not. ff. ad Treb. Et qd in feudo appellatione filiorū veniāt nepotes sensit gl. pen. in fi. in d. c. j. de aliena. feu. et idē tenere videt̃ ibi Jac. aluaro. super dicto vers. et si clientul⁹, et cū illo textu in d. versi. et si cliētulus. cōcordat etiā text. in c. fi. in tit. si de feu. fue. cōtro. inter do. et agna. vbi similiter tanφ paria ponunt̃ illa duo. scilicet sine herede masculo, et sine filio ma sculo. idē etiā determinat Pe. de ancha. in cōmento. c. cano num statuta. de cōsti. post mediū. dū tractat de interpretatio ne statutorū. in versi. iij. principaliter querit̃, si in statutis fit mētio filiorū, vtrū cōprehendant̃ nepotes ex filijs. vbi inter cetera dicit quod magne sciētie et fame doctor. d. Frācíscus de albergottis de aretio cōsuluit qd in cōcessione facta per quendā comitē cuidā aretino recipiēti ꝓ se et filijs suis ma sculis quoddā feudū comprehenderent̃ descēdentes ex linea masculina: qr feudū est quoddā beneficiū. c. ij. de cogna. feu. et c. j. in fi. in tit. ex quib⁹ cau. feu. amit. et in beneficijs appella tione filiorū veniūt nepotes: qr in beneficijs latissima faciē da est interpretatio cōtra concedentē. l. fi. ff. de cōstit. prin. c. cū dilecti. de dona. sed in larga significatione, appellatione filiorū veniūt nepotes. l. filij. et l. iusta. et l. libe. ff. de ver. sig. et l. filiū habeo. ff. ad maced. preterea ƀm eū, verbū illud, filijs masculis, nō videt̃ appositū, vt restringat naturā cōtract⁹ feudalis q̄ est vt trāseat ad oēs descēdentes per lineā ma sculinā, sed appositū ad discernendū et excludēdum lineam transuersalem et femineā prout est illius cōtractus natura, ƀm quā verba debēt intelligi. l. si stipulat⁹. in prin. ff. d̃ vsur. l. si vno. in prin. ff. loca. itē ƀm eum filiorū persona nō videt̃ apposita in cōcessione, causa restringēdi, sed causa amplian di beneficiū, vt ex persona ꝓpria filius habere dicat̃, non vt heres patris stipulātis. l. quodcūφ. §. si ita. ff. de ver. obl. vn de de persona filij cui facta est acquisito, dz trāsire ad nepo tē. et ita residet Pe. de ancha. in d. c. canonum statuta. et pro pterea idē videretur dicendū esse in hmōi cōcessione emphy

3 teutica. ¶ † Tamē premissis nō obst. puto veriorē esse con clusionē qd in casu nostro nō cōprehēdantur nepotes pro ut fuit etiam recte conclusum per prefatum dñm consulen tem: qr in cōtractibus appellatione filiorū nō veniūt nepo

a tes[a] vt cōcludit Bar. in d. l. liberorū. et Anto. de but. post a lios in c. pen. de penis. et Pet. de ancha. in cle. j. de baptist. et Sali. ꝓprie in emphyteusi. ita plene concludit in l. ij. C. de iu re emphyteu. in xxj. q. et ita etiā specifice cōsuluit Jo. cald. in consi. xj. sub tit. de loca. et Jo. de imo. in l. qd dr̄. de verb. obli. circa x. vel. xj. col. in vers. circa ƀm aduerte. cū versi. sequēti. qr in cōtractibus stricta fit interp̄tatio cōtra eū, q se fundat ex cōtractu. l. veterib⁹. ff. de pact. et l. quicquid astringēde. de

4 ver. obl. † sed de stricta et propria significatione, appellatio ne filiorū nō veniūt nepotes. l. qd si nepotes. ff. de testa. tute. d. l. iusta. et plene prosequitur Bar. in d. l. liberorum. in vers. secundo principaliter est videndum. iuncto versi. precedēti. et Bal. in l. maximū vitium. C. de libe. prete. circa quartā vel v. col. et in repeti. l. in suis. ad fi. de libe. et postbu. et l. quisquis, C. ad leg. iul. maie. et notant doct. in c. ij. de verb. sig. et probat̃ etiā per alias rationes, de quibus per doct. in dictis locis. Nec obstāt allegata in contrariū: qr rñsio patet ex superi⁹ di ctis, si bene aduertat̃. loquunt̃ em̄ in concessione facta in feu

b dum[b], q̄ dr̄ esse beneficiū. c. j. de fra. de nouo benefi. inuesti. c. j. de duo. fra. a capita. inuesti. vnde feudum etiā dicit̃ gratia,

5 vt declarat Bal. in preludi. feu. in vj. col. † sed in bñficijs ap pellatione filiorū veniūt nepotes, vt p Bar. in d. l. liberorū. in ver. quero qd in rescriptis principis. et no. doc. in d. clem. j. de baptis. et in d. c. pe. de penis. Sed in emphyteusi faltē cō cessa pro mercede correspōdēte fructib⁹, ꝓut in casu nostro cessat ratio predicta. Et per superius dicta patet rñsio ad omnia allegata in contrariū. Fortius sensit Sali. in d. l. ij. in xxj. q. C. de iure emphy. qd etiā in feudo appellatione filiorū nō veniāt nepotes, allegat id qd habet̃ in c. j. §. cū vero Cor rad⁹. in tit. qui feud. da. poss. sed posito qd venirēt nepotes in feudo: illud nō habet obstare, vt iam dixi. et istā partē sum solit⁹ sequi cōsulēdo et etiā legēdo in d. §. institués.

6 ¶ † Circa secundū dubiū, quo queritur vtrū filij dicti Cennis fa ciāt partē dicto Cēni et Antonio viuētibus: an vero ordine

a ¶ Nepotes. s. li. ij. consil. clxxxv. nu. 2. cōsil. cciiij. Alex. Jas. et alij in l. gallus. §. in stituēs. de liber. et postbu. tamen Alcia. in l. libe rorum. col. fi. de verbo. sig. hanc sententiam fal sam dicit, lz gra uiter errat, ꝓut mere friuolo ni tit argumento, qd hic referre nō libet.

b ¶ Feudum. ra tionem quandā huius differen tie tetigi in ꝯsu. pari. tit. ij. in ru bri. quia natura feudi est vt fiat principaliter in commodum re cipiētis et in ꝑ petuū: sed natu ra emphyteusis magis est vt fiat ad meliorādum tēporalis et prin cipaliter ad cō modum conce dentis.

cessiuo. oẽs in.l. §.qdã res li.τ po.ib. consil.xxxv. e.j.e.lib.cõsi. cix.

Reuertat. s. b.ij.consi.cciiij. s.e.zsi.xiij.col.fi.

successiuo veniat: verã arbitror esse conclusionẽ dñi consultoris, scʒ qđ veniat ordine successiuo,[a] put cõcludũt doc.cõiter in locis allegatis p eũ. τ Bal.in.l.j.cũ ita.§.in fideicõmisso.ff.de le.ij.τ Jo.cal.in cõsi.xij.in ti.de loca. ¶ Circa tertiũ dubiũ quo querit vtrum mortuo Antonio sine filijs portio Antonij accrescat, devoluat Cẽni, vel eius filijs, an vero ad 7 ecclesiã reuertat, puto verã esse conclusionẽ† qđ portio eius reuertatur[b] ad ecclesiam τ nullo modo accrescat Cẽni, vel eius filijs post mortẽ Antonij, p.l.si mihi τ Titio.cũ ibi no. per Bar.τ alios.ff.de verb.obli.iunctis not. per Bart.in.l.fundũ cũ mihi vẽderes.ff.de actio.empt.τ in.l.si quis vsumfructũ.ff.de vsufruc.lega.τ per Bal.in.l.multum.in.iiij.col.C.si quis alteri vel sibi. τ etiã si primo decederet Cennes superstitib[9] filijs, τ demũ decederet Antonius sine liberis, nõ admitterent filij dicti Cẽnis ad partẽ Antonij, τ silr etiã si cõtingeret Antoniũ etiã habere filios, τ demũ mortuo Antonio τ Cẽne decederẽt filij antonij, non accresceret portio eorũ filijs Cẽnis, p ea que habent in.d.l. si mihi τ Titio.cũ cõcor. Nec ad hoc vltimũ obstat distributiuũ qđ dr esse adiectũ in dicta cõcessione emphyteutica, ppter qđ Bal.in.c.j.§.filia.in fi.de successio.feu.τ in.l.vnica.C. qñ nõ petẽ.par. in.xv.col.in versi.sed hic dubitat quid si in instrõ dicit.τ ibi etiã Sali.in.xij.q.τ Pet.de anch.cõsi.cclv.incip.duo.j.dubia de quibus supra queritur τc.tenuerũt qđ in cõtractib[9], τ in huiusmodi cõcessionib[9] haberet locũ ius accrescẽdi ex mente partiũ, eo qr distributiuum attribuit actum cuilibet insolidũ.l.qui filiabus.§.j.l. nõ distinguem[9].§.cũ in plures. ff.de arbit.τ notatur in.l.si pluribus.in prin.ff.de le.ij.cũ.si. τ propter hoc prefatus dñs cõsultor circa istã dubitationeʒ 8 plurimũ laborauit. † Sed nõ oportebat: qr in dicta concessione nõ fuit adiectũ distributiuum in persona filiorũ dicti Cẽnis τ Antonij, sed fuit adiecta dictio, cuiusqʒ. nam verba sic se habẽt, scilicet qđ cõcessit Cenni presenti, τ pro se τ Antonio eius germano, τ eorũ ac cuiusqʒ eorũ filijs legitimis τ naturalib[9] τc. vnde illa dictio, cuiusqʒ, nõ dicitur esse signuʒ distributiuum, sed collectiuũ vniuersale.l.hoc articulo.τ ibi notãt doc.ff.de hered.insti.τ.l.si necessarias.§.si annua.ff.de pig.actio.τ no.Bar.in.l.si creditores.C.de pac.τ ideo reprehenditur Ange.qui in.l.pluribus.§.j.τ in.l.stichũ.§.stipulatio.ff.de verb.obli.intelligebat qđ dictio, quisqʒ, importaret signum distributiuũ, τ minus bene, vt ibi per Jo.de Jmol. 9 probatur per iura preallegata.† Nec etiã obstat id qđ notat Spe.in tit.de loca.§.nũc aliqua.ver.lxix.vbi voluit qđ si in cõcessione dictũ est qđ cõcedebat duob[9] fratrib[9], ita vt post mortẽ eox, τ filiox, ac nepotũ suox fundus ad ecclesiã reuerteretur, τ postea cõtingat decedere alterũ eorũ sine liberis, portio eius accrescit alteri: qr rñdeo qđ ibi hoc operantur[c] illa verba adiecta in cõtractu, scʒ vt post mortẽ eox reuertatur ad ecclesiã: per que quidẽ verba videtur esse actuʒ, vt res vadat de vno in aliũ.c.j.de duo.fra.a capita.inuest.τ ita rñdet etiã Salic.in.l.ij.in.xxiiij.q.C.de iure emphy.τ Paul. de Cast.in cõsi.clvj.inci.Uiso τ examinato pũcto.in prin.τ Ludo.Roma. cõsil.xix.incip.in casu qõnis, pposite videt indubitanter posse dici portionẽ emphyteusis τc.† nã ex mente τ 10 conuẽtione partiũ induci põt qđ in cõtractib[9] et cõcessionibus inter viuos habeat locũ ius accrescẽdi, etiã post emolumentũ acquisitũ.d.c.j.§.cũ vero Corradus.τ in.c.fi.de feud. marchie. alias autẽ decisio Spe. nõ esset vera. vnde Bar. in d.l.si mihi τ Titio.in ver.τ ideo pdicta inducunt ad qõneʒ, cõcessum est τc. fecit mentionẽ de Spe.in ver.preallega.τ tñ 11 in illo articulo aliã dat doctrinã. ¶ † Quo ad quartum dubiũ quo querit vtrũ Antonius predictus potuerit donare portionẽ suã Angelo, qñ nõ cecidisset ppter non solutioneʒ prout donauit de licẽtia dñi directi, an vero ppterea possit dici priuatus, τ Cenni vel filijs ei[9] acquirũtur: teneo qđ potuerit Antonius donare, vt fecit, absqʒ eo qđ interuenerit licẽtia ordinarij ipsius rectoris ecclesie: τ per dictã donationem factã ab Antonio nõ ceciderit Antonius a iure suo: qr cõis est cõclusio qđ emphyteuta priuati τ ecclesie põt suũ vtile dñium donare[d] sine requisitione dñi directi, τ ita etiã legẽdo solitus sum tenere in.l.si domus.§.fi.ff.de leg.j.post alios ibi, vbi rñdeo ad ea q̃ in cõtrariũ allegant, τ quo ad istud dubiũ attẽta forma quesiti de quo in tit.qõnis, nõ vr oportere ingredi articulũ quẽ aggredit cõsultor, scʒ an cõcessio facta dicto donatario accedẽte cõsensu rectoris ecclesie habeat effectũ si portio Antonij tũc erat deuoluta ad ecclesiã propter non solutionẽ canonis, in qua cessasset dict[9] Antonius per bienniũ soluere: qr in hoc.iiij.dubio solũ queritur qñ Antoni[9] donãs nõ cecidisset a iure suo. tñ cõclusio, quã ponit dñs cõsultor in illo articulo, quẽ ipse ingredit, fuit de mẽte Bal.

c ¶ Operant. imo nõ operantur vt sentit Alexã. hic nu.x.in fi.τ clare. s.lib.vij. consil. clxvij.

d ¶ Donare. Cepo.causa ciui.cõsilio. viij.nu. 10. cum seq. Alex. s. li.ij.consi. clxxxix.nu.x. consi.clxxiij.numero.1. τ est vera sententia Alexã. vt in d.l. si dom[9]. qc quid inseruiẽdo cause quandoqʒ dicit Alex.vt.s. lib. ij.consil. ix. nu.10.s.li.iij.cõsil.cxix.s. li. iiij. consil. cxiij. [struck out]

e ¶ Seruitutem. Improprie, vt nu.seq. Cepo.de ser.[...] rusti.c.ij.

in.l.de quibus.in.xiiij.col.ff.de lega. ¶ Quintũ τ sextũ quesitũ meo iudicio plane procedũt, τ sine difficultate. ¶ Quo ad septimũ, octauũ, nonum, τ decimũ dubiũ etiã transeo cũ dño consultore. ¶ Circa vltimũ dubiũ non cõsulo qđ con- 12 tra Cennẽ seu eius filios intẽtetur simul† vtilis actio nomine Angeli, τ directa noĩe ecclesie ad eandẽ partẽ rei cõsequẽdam, sed cogitur actor alterã eligere, vt decidit expsse Bal. in.l.si quis in rem.ff.de procu. τ sentit etiã ipse satis clare in l.j.in fi.C.de actio.τ obli.τ est de mẽte Dy.Bar.τ Ang.in.l.si duo.ff.de solu. cum suis concor.τ suadeo agẽti vt potius intẽtet exercitiũ directarum: τ sic nomine ecclesie tanquam persone magis priuilegiate, τ Angelus predictus vltra mãdatum qđ habet a lege tãqnam emphyteuta, si possibile est, curet ab ecclesia habere plenum mandatũ ad agendũ contra dictũ Cennem: qr hoc modo plures euitabit difficultates, τ precipue illam de qua in nono quesito. Alex. Tartag.

Summarium.

1 ¶ Uasallus domino irrequisito potest se obligare ad certam pensionem super feudo: τ preiudicare filijs heredibus. nu.j.10.τ.12.
7 Feudum in dubio presumitur hereditarium.
11 Si quis promisit, de facto suo tantum eius heredes tenent.
13 Inuestitura posterior intelligitur secundum primam.
14 Reditum certum si quis donet τ promittat quandiu possidebit illum fundum, intelligitur etiam quandiu heredes eius possidebunt.
16 Statutum de capiendo vel exequendo debitore, habet locum in herede.
17 Obligatio est magis transitoria ex parte debitoris quam creditoris.

Consilium. XVIII.

Attẽtis narratis in themate. Super primo dubio quo querit vtrũ Meuius potuerit alienare partẽ iuris pcipiẽdi fructus, seu intratas feudi dño irrequisito, etiã in preiudicium filiorũ, τ sic post mortẽ, attento qđ est feudum nouũ non obstãte cõfirmatione facta heredib[9], videretur fortasse prima 1 cõsideratione dicendũ qđ fieri non potuerit: † qr vasallus prohibetur alienare feudũ irrequisito domino.c.imperialẽ. in prin.ꝺ prohibi.feud.aliena.p Feder.τ.c.j.de prohibi.feu. alie.per Lothar.τ ille qui est prohibit[9] alienare reʒ, nõ põt etiã illius vsumfructũ: τ sic seruitutẽ personalem cõcedere, aut in ea re aliam seruitutẽ constituere.l.fi. C. de rebus alie. nõ alienã. vnde dicit expresse gl. cõmuniter approbata in.c. j.in verbo, alienationes. de capitulis Corradi. quod vasall[9] nõ põt vsumfructũ vel seruitutẽ in feudo constituere. Sed ita esse videt qđ cõcessio facta per dictũ Meuiũ vasallũ Titio fratri suo pro se τ heredibus de iure percipiẽdi singulo anno de reditibus, seu intratis dictorũ bonorũ feudalium, vsqʒ ad summã librarũ ducẽtarum, dr esse cõcessio seruitutis debita a re persone, vt cõclu. Pe. Cy. in rubrica, de vsufr. C. 2 dũ dicũt† qđ si cõcedo tibi qđ singulis annis in fundo meo e percipias vnũ modiũ frumẽti, dicor tibi cõcessisse seruitutẽ[e] personalẽ debitã a fundo persone tue. τ qr nõ est seruit[9] nominata scʒ vsusfruct[9], vel vsus, dicũt eã esse innominatã seruitutẽ p.l.mela.§.fi.ff.de ali.τ cib.leg.τ fuit opi. Roger. antiqui glossatoris relata p gl.in.l.pecoris.ff.de serui.rusti. pdi. facit qđ no. Bar.in.l.vt pomum.ff.de seruitu. ¶ Tñ premissis nõ obstãtibus, sentio contrariã opinionẽ esse veriorem. τ 3 primo presupp ono qđ† dicta cõcessio nõ est seruit[9], sed cõtinere tñ dr obligationẽ psonalẽ, adeo qđ.d. Titio nõ cõpeteret ius aliquod reale.τ sic nõ cõpeteret cõfessoria actio q̃ pro seruitutib[9] cõpetere cõsueuit, vt probat in.d.l. pomũ.τ ibi hoc firmat gl.τ.l.si quis binas.τ ibi firmat gl.ff. ꝺ vsufr. τ.l.cai[9].ff.de annuis leg.l.fi.ff.de cõtrahen.emp.l.si cũ mihi. ff.de dolo.l.permisisti.ff.de pscrip.ver.τ no.gl.Bar.τ Nico. de neapo.in.d.l.mela.§.fi.vbi rñdet ad illũ tex.in fi. qđ text. ibi innuit qđ nõ est seruit[9], sed certũ qđ debitũ psone. ita ẽt tenet Bal. Salic.τ Fulg. in rubri. C. de vsufru.τ Bal.in.d.l. vt pomũ. per illũ tex.τ Ange.in.d.l.pecoris.τ in.d.l. si quis binas.τ ita etiã quãtũ ad ppositũ nostrũ tenet Jo.de Jmo. in.l.apud Julianũ.§. si quid alicui.ff.de le.j. vbi cõcordãdo opiniones dicit qđ aut in dispõne venit aliqđ indetermina tum

tum qđ pōt accipere determinationē ſeu neceſſitatē pſone,
vt in caſu dicti.§.ſi quid alicui. qñ ſine determinatione quā
titatis cōcedit alicui poſſe cedere lapides in fundo:⁊ tūc cē-
ſeat ſeruitus perſonalis:q: in effectu cēſetur ſeruitus vſus,
⁊ ad iſtud mēbrū pōt cōuenire tex.in.d.l.mela.§.fi.ſm intel-
lectū Pe.⁊ Cy.in.d.rubrica.C.de vſufru. Sed ſi veniat ali
quid determinatū, puta qđ licitū ſit omni anno tot poma
decerpere,⁊ tūc nō eſt ſeruitꝰ perſonalis.nec pdialis:ſed eſt
debitū pſone,⁊ ſolū acqrit obligatio pſonalis cōtra cōcedē-
tem,vt no.gl.in.d.§.ſi quid alicui.⁊ hoc bñ pbat in.d.l.caiꝰ.
Sed ita eſt qđ cōceſſio de qua querit eſt determinata, ſcʒ ad
libras ducētas:ergo nō pōt appellari cōceſſio vſuſfructus,
vel vſus,aut alterꝰ ſeruitutis,⁊ p hec apparet hāc eſſe cōeʒ
opi.⁊ eſſe rñſum ad allegata in cōtrariū. Et nō obſtat ēt id
qđ no.Bar.in.d.l.vt pomū.q: Bar.ibi dicit qđ poterit tali
ter cōcedi,vt liceat decerpere fructꝰ arboris qđ erit cōceſſio
vſuſfructꝰ vel vſus arboris,ſcʒ q: ſi cōcedat ius pcipiēdi ſin
gulis anni oēs fructꝰ arboris,erit cōceſſio vſuſfructꝰ arbo-
ris.Sed ſi cōcedatur p neceſſitate pſone,vel indeterminate
poſſe pcipere de fructibꝰ,erit ſeruitꝰ vſus.inſti.de vſu ⁊ ha-
bi.§.j.⁊.l.plenū.§.ij.ff.eo.ti.iūcta.d.l.mela.§.ſi alias Bar. eſ
ſet cōtrarius his q̄ dixit in.d.l.mela. maxime dū allegat di-
ctā.l.caius.⁊ attēto qđ gl.firmat iſtā opi.⁊ eſt magis cōiter
approbata:ergo nō eſt diſcedēdū ab ea in iudicādo,vt tradi
tur in locis vulgaribꝰ. ¶ Hoc ergo pſuppoſito,ſcʒ qđ dicta
cōceſſio nō cōtineat vſumfructū,vel aliā ſeruitutē p q̄ ꝯſti-
4 tuit ius in rē,ſed ſolū obligatio pſonalis,† clarū eſt qđ iſta
nō eſt alienatio:q: obligatio pſonalis nō đr alienatio, vt de
ſe patet ⁊ pbatur in.l.fi.§.fi.C.cōia de leg.⁊ ibi not.Bald.in
verſi.not.qđ ille qui nō pōt alienare ⁊c.ibi p hoc alle.l.alie-
natū.ff.de ver.ſig.⁊.l.ſi p fundo.C.đ trāſac.⁊ no.Bar.in.l.fi.
§.filij autē.C. de bo. q̄ lib.ergo dictā obligationē ⁊ cōceſſio-
nem facere potuit dictus Meuiꝰ,pro hoc etiā facit:q: vaſ.
pōt ꝯcedere fructꝰ,⁊ cōmoditates feudi pro tēpore quo du-
raturū ſit feudū,vt not.And.de iſer.⁊ Jac. aluarotꝰ in.d.c.
imperialē.in prin.⁊ in.c.ij.§.ex eadē.de lege Corradi.⁊ Bal.
in.c.j.§.aut ſi libellario.in tit.quib.mod.feu.amit.arg.l. pe-
to.§.prediū.⁊.l.codicillis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.⁊.l.pater.in
prin.ff. de le.iij.⁊.l.cōmuni diuidūdo.§.cū de vſufruc.ff. cō-
muni diui.facit qđ not.Spec.in tit.de pig.ver.quid de deci
ma.⁊ qđ not. Bal.in.d.l.cōi diuidūdo. in fine principij.⁊ in
l.j.prin.ff.quib.mod.vſuſfru.amit. ¶ Et potuit etiam Me-
5 uius in preiudiciū filiorū dictā cōceſſionē facere:† q: vbi fit
cōceſſio,ſeu aliqua diſpoſitio p vaſallū circa feudū nouū in
caſu in quo nō poſſit allegari defectꝰ cōſenſus dñi feudi,va-
let etiā in piudiciū filiorū,vt plene no.Andre.de Jſer.⁊ Ja
cob.alua.in.c.j.de aliena.feu.pater. ſalteʒ in feudū illud fuit
cōceſſum Meuio pro ſe ⁊ heredibꝰ,per.l.eū qui.cū ibi no.p
Bar.ff.de interdic.⁊ relega.⁊ Cy.in.l.ſi manumiſſis.in fi.C.
de libe.⁊ eorū lib. Jo.an.in addi.Spec.in tit.de feu.nūc dica
mus in addi.q̄ incipit,dʒ dicere ⁊c.⁊ p no.per Bal.⁊ Ange.
in.d.§.ſi quid alicui.bene facit quod not.Archi.in.c.j.in pn.
6 de iure patro.in.vj.vbi voluit† quod qs poſſit in piudiciuʒ
a legitimorū heredū renūciare iuri patronatꝰ [a] eccleſie,⁊ per
hoc idē feudo qđ poſſit pr̄ renūciare feudo in preiudiciū fi-
liorū;conſuluit Pau.de ca.cōſi.xliiij.li.ij.incip.Circa pſen-
tē caſum notandū eſt.ad fi.⁊ voluit etiā hoc Nico. de mata-
rel.in feudo nouo,vt refert Bal.in.l.q ſe patris.C.vnde lib.
in.ix.col.in verſ. Jtē querit ſi vaſallus. nec quantū ad caſuʒ
noſtrū cōtradicit Bal.ibi,⁊ Bal.in.c.j.i fi.de vaſal. decrepi.
eta.⁊ patebit ex infra dicēdis.⁊ verbo fertur quod dicta cō-
7 ceſſio feudi creditur facta pro ſe,⁊ heredibus.†⁊ ita etiaʒ in
b dubio [b] preſumitur quādo feudū ſimpliciter concedit.c.j. de
duob.fra.⁊ capita.inueſti.⁊.l.ſi pactū.ff.de pba.⁊ not.And.
de Jſer.in.c.j.an agna.vel filij.⁊ ibi etiā Bal. circa quartaʒ
col.duʒ allegat.d.c.j.de duo.fratri.a capita.inueſti. Et licet
8 Bald.in.c.j.§.hoc quoq; de ſucceſ.feu.circa.iij.col.† videat
c tenere qđ pater nō poſſit preiudicare [c] filijs,alienādo feudū
etiā cū cōſenſu dñi:tamē illa deciſio nō loquit in alienatio-
ne feudi noui,ſaltē recepti eo modo quo dixi,ſed loqt in feu
do antiquo.⁊ ita declarat etiā Jac.alua.in.c.j.§.fi.i ti. q̄ fue.
prima cauſa benefic.amit.in.xviij.⁊.xlvij.ꝯcluſione.bñ facit
qđ not. Jo.de Jmo.in.l.domus.§.fi.ad fi.⁊ in.l.filiuſfa.§.cū
pater.in prin.ff.đ le.j. Et hec ſufficiāt quo ad primū dubiū.
bene fateor qđ vaſallus pōt teſtari de fructibus feudi,vt per
Bal.in.c.j.in vlti.col.prin.de ſucceſ.feu. ¶ Circa ſcđm vero
dubiū quo querit,poſito ꝙ talis conuētio nō obliget feuda
lia bona in preiudiciū heredū Meuij:an heredes Titij im-
pediti facto heredū Meuij exigere illa ducēta de reditibꝰ
feudorū poſſint agere cōtra bona Meuij,⁊ eorū poſſeſſores
p obſeruatione dicte cōceſſionis,attēto qđ p obſeruatione
pmiſſorū in inſtrumēto,quilibet cōtrahentiū obligauit ſe ⁊
9 bona. ¶ † Breuiter reſpōdeo qđ ſi filij dicti Meuij ſimpli-
citer ſe immiſcuerūt hereditati pr̄ne, poſſet eſſe ꝯſultū hr̄di
bus Titij p viā exceptionis,ſi cōueniant ab hr̄dibꝰ Meuij,
p.l.cū a matre.C.de rei vēd.l.q̄ a patre.C.de reſti.mili.notat
gl.in.c.j.§.hoc quoq; in verbo inueſtire.de ſucceſ.feud.not.
Andr.de Jſer.in.c.j.de aliena.feu.pr̄. etiaʒ ſi eſſemꝰ in caſu,
in quo Meuius de euictione nō fuiſſet obligatꝰ. vt probat
in.d.l.cū a matre.in verbo,ſcientē.iuncta.l. ſi fundū ſciēs.C.
de euictio. ſaltē quatenus filij ⁊ heredes Meuij haberēt in
hereditate patris vltra legitimā ſuā,vt plene no.p doc.poſt
gl.in.c.fi.§.in ꝯputatione.C.de iure delibe.⁊ in.d.l. cū a ma
tre.⁊ in.l.cū vir.ff.de vſucapi.cū ſimi.facit.l.ex qua pſona.ff.
de reg.iur. quāto magis deberēt repelli in caſu pppoſito,he-
redes Meuij ſi tennetur ad damnum, et intereſſe promiſ-
ſum p Meuiū,ſi ꝯtra fieret.l.j.in fi.ff.de excep.rei iudi.⁊ no
tatur in locis prime alleg.⁊ an intelligat cōtrauentū dicte
pmiſſioni per factū heredū Meuij apparebit ex ſtatim di-
10 cēdis. ¶ † Si aūt querit,an poſſit heredibꝰ Titij eſſe cōſul
tum per viam actionis cōtra heredes Meuij:⁊ tūc eſt attē
dēdū:aut iſtud feudū erat feudū hereditariū ipſiꝰ Meuij,
vt q: expreſſe vel tacite fuiſſet receptuʒ p ſe heredibꝰ, prout
etiā in dubio intelligit,qñ ſimpliciter fuiſſet cōceſſum,vt di
xi.ſ.⁊ tunc cū dictū feudū poſt mortē Meuij peruenerit ad
dictos eius heredes iure hr̄ditario, eo enim ipſo qđ fuerūt
heredes pr̄is, dicunt ſucceſſiue iure hereditario in omni re
hr̄ditaria,iuxta.l.heres in omne.ff.de acqr.here.⁊.l.cū here-
des.in prin.ff.de acqui.poſ.⁊ cōſequēter in dicto feudo:q: cū
eſſet aut eſſe intelligeret receptū p ſe ⁊ heredibus,veniebat
in petitione hereditatis,ſicut quelibet res hereditaria ſcđm
veras ꝯcluſiones,vt no.Bar.i.l.vt iuriſiurādi.§. ſi liberi.ff.
de ope.lib.⁊ notāt doc.in.l.ſi patroni.in prin.ff.ad Trebel. ⁊
And.de Jſer.in.c.j.§. hoc quoq; de ſucceſ.feu.⁊ Bal.in.l.ſi
tibi decē.§.ſi pactꝰ.ff. de pac.ergo dicti hr̄des neceſſe habēt
venire ad dictū feudū tanq̄ heredes pr̄is.ſequit quod ſi di-
cti heredes Titij volūt hoc feudū retinere, nō poſſunt niſi
tanquā heredes patris.⁊ ſi nullū aliud ius pretendūt, ergo
tanquā heredes feudo inherēt, ⁊ impediēdo dictos heredes
Titij ita cōmittit ſtipulatio,ſicut ſi Titiꝰ cōtraueniret : q:
nō refert an defunctꝰ impedierit,an heres eius,etiā ſi defun
ctus ſimpliciter pmiſit nō cōtrauenire nulla facta mētione
de herede.l.ſtipulatio iſta.in princ.verſic.ſed ſi ſe obligat.ff.
de ver.obl.per quē tex.dicit fortius Bal.no.in.l.fi.C.de act.
11 emp.† qđ ſi quis pmittit velle tenere de ſuo dādo,⁊ faciēdo
tantū,nihilominus tenebitur de facto heredis ſui:q: i.la di
ctio taxatiua videt adiecta ad excludēdum factū extraneo-
rum,nō autē heredis vel ſucceſſoris,quātomagis in caſu di
cte pmiſſionis Meuij,in qua nō fuit adiecta dictio taxati-
ua.facit.l.iuriſgē.§.pactorū.de pac. ergo videt cōcludendū
qđ cōmiſſa ſit ſtipulatio adiecta in dicto inſtrō ad damna ⁊
intereſſe pmiſſa, ſi cōfecerit:q: paria ſunt heredē contrafa-
12 cere,vel defunctum contrafeciſſe. ¶ † Aut filij dicti Meuij
aliter quā vt heredes adherēt feudo,vt ſi ad feudum venire
poterāt tanq̄ deſcēdētes,vt q: receptū fuiſſet a vaſallo p ſe
⁊ eius deſcēdentibus abſq; dictione,heredibꝰ:⁊ tūc eſt verū
qđ Bal.in.d.l.q ſe patris.in.ix.col. in verſi.item queritur ſi
vaſallus ⁊c. videt velle ꝙ ſi vaſallꝰ pmiſit per ſe nō contra-
uenire,⁊ nō pmiſit de facto filiorū,quāuis filij ſint heredes,
non cōmitteret ſtipulatio,ſi filij contraueniant.alleg.l. pau
lo callimacho.§.j.ff.de le.iij.pro quo facit,q: quāuis filij ad
quos tanq̄ filios poſt mortē patris ſpectabat feudum, fue-
rint heredes patris:tñ per hoc nō videat ratificaſſe aut cō-
ſenſiſſe qđ ipſi tanq̄ filij nō petēt:cū pater noīe ipſorū filiorū
nihil pmiſerit, vt declarat Bal.in.l.rem alienā.in vlti.colū.
in verſi.itē oppono ⁊c.ff.de pign.act.p illū tex.in verſ.nō eſt
idē dicendū. ⁊ ideo tūc ex dicta ſtipulatione agi nō poteſt,
quāuis dicti filij vt filij cōtraueniant, dato qđ ſint heredes
patris.⁊ ſentit Bar.in.d.l.cū vir.in pen.col.dum allegat di
13 ctā.l.rem alienā. ¶ † Tamē in ppoſito noſtro non videtur
ꝙ filij dicti Meuij poſſint dicere ſe tenere dictū feudū, niſi
tanq̄ heredes patris : q: dato qđ ipſi fuerint nup innouati
ſeu cōfirmati de dicto feudo paterno dño feudi:tamē dicta
inueſtitura intelligit facta ſm primeuā naturā, vt habeant
tanq̄ feudū a patre acquiſitū per not.per Bart.in.l.ſi mihi
⁊ Titio.ad fi.ff.de verb.obli.arg.l.item queritur.§.qui im-
pleto.ff.loca.⁊.l.pen.§.vxor.ff.ſol.matri.⁊ in.c.j. de vaſal.de-
crepi.eta.not.Bal.in.l.vnica.in pen.colū.C. quando non pe
ten.par.vbi inquit quod iſte innouationes facte deſcenden-
tibus,intelliguntur facte ad confirmationem, non ad dero-

a ¶ Patronatus. ſ.eod.conſi.xiij. nu.10.j.eo.conſ. xxvj.col.fi.qđ p cedit in eo q ac- quiſiuit vel quā do eſt acquiſitā p heredibꝰ. Se- cus ſi pro filijs, vt ſentit Rochꝰ cur.tracta. de iu re patr.verſic.ipſe vel is a quo. qđ. xxxiij.

b ¶ Dubio. An- to.rub.cōſ.lxx- iiij.adde.ſ.lib.j. conſi.xliiij.

c ¶ Preiudicare ſ.eod.conſi.xii. j.eo.conſil.xxvj.

gationē.allegat id quod hab etur in aut.si quas ruinas.C.de sacrosan.eccle.⁊ nisi intelligeretur feudū,⁊ per huiusmodi cō firmationē retinere naturam paterni feudi,fieret preiudiciū dictis filijs Meuij:q̄ si cōtingeret alterū eorū decedere sine liberis,portio sua rediret ad dn̄m in preiudicium fratrū.c.j. §.cum vero Corradus.qui feu.dare pos.c.ij.de frat.de nouo benefi.inuesti.cum simi.quod esset contra naturā innouatio nis ⁊ confirmationis,c.inter dilectos.de fide instru.⁊ p no.p Bar.in.d.l.si mihi ⁊ Titio.⁊ Bal.in.d.l.j.C.qñ non pet.par. Si ergo intelligitur dicta cōfirmatio retinere ⁊ conseruare primeuā naturā feudi:ergo oportet dicere qd̄ isti filij Meuij habeāt iure hereditario:q̄ illa est primeua natura dicti feu di,ƀm qd̄ supradictum est,nisi cōtrariū in dicta prima inue stitura diceretur qd̄ esset contra ea que mihi referuntur,⁊ sic non videtur ꝙ isti filij alio iure possint rebus sic se habenti bus retinere feudū,quā vt heredes,⁊ sic cū tanꝙ heredes im pedirēt,cōmitteretur stipulatio paterna cōtra eos ad dāna ⁊ interesse promissa per stipulationē,vt ostēdit verbū,ꝓmise runt appositum in instru.predicto.§.si ita scriptum.insti.de inuti.stipu.l.j.C.de vsur.⁊ cōsequenter etiā cōtra possessores bonorum dicti Meuij obligatorum in dicto instro, poterat agi hypothecaria eadem ratione.⁊ per hec sit responsum ad 14 ƀm dubium. ¶ †Circa tertium dubium,quo queritur nun quid dicta cōcessio facta,vt.s̄.de dicto iure exigēdi dicta du centa per illa verba quoad dictus Meuius tenebit ⁊ gaude bit dicta bona.⁊ si casus cōtingeret qd̄ dicta cōcessione feuda li gaudere nō posset,vel sibi turbaretur,vel acciperet̄ qd̄ pro illo tp̄e non teneatur,nec habere locum intelligatur, ⁊ sic li mitata donec ipse concedens viuat,an vero vires habeat ēt post mortē eius dūmodo heredes eiꝰ gaudeāt dictis bonis. ¶ Respondeo ꝙ etiā post mortē vires habet,dummodo he redes gaudeant dictis bonis,pro quo allego tex.in.l.stipula tio ista habere licere.§.sicut.ff.de verbo.obli.vbi si promisisti mihi qd̄ per te nō fiet,quominus mihi habere liceat talē fun dū, que verba important qd̄ nō mouebit̄ mihi cōtrouersia super illa re,vt in ea.l.§.siquis forte.videt̄ promissor se obli gasse quod nedū stipulatori , sed etiā heredibus suis licebit habere dictā rem, ⁊ sic videtur intellexisse de cōtrouersia nō monēda stipulatori.nec heredibus,⁊ sic nō videtur restricta ad personā stipulatoris , quāuis stipulatio in stipulatione adiecerit dictionē, mihi,⁊ nullaʒ fecerit de heredibus men 15 tionē.ita†.p hoc etiā facit:q̄ factū heredis ⁊ factū defuncti cēsentur vnum ⁊ idē factū,adeo qd̄ si quis vēdidit rē, ⁊ solū promisit de suo dato,⁊ facto:nihilominus tenebitur etiā de a facto illius cuiꝰ ipse est heres.[a] ita inquit Bar. in.l. si seruꝰ. la.ij.in prin.per ibi not.per gl.ff.de cōdi. furt.⁊ sequunt̄ alij docto.ibi,⁊ similiter econtra dicit Bald.in.l.si.C.de action. empt.si quis promittit de suo dicto ⁊ facto, vel de suo dan b do ⁊ faciendo tantū tenebitur etiaʒ de facto heredis:[b] quia illa dictio taxatiua videt̄ adiecta ad excludēdas personas ex traneas, per.d.l. stipulatio ista.in prin.quā ad hoc reputat singularē,⁊ dixi in precedenti dubio.bene facit text.in auth. de iureiuran.a moriē.presti.in prin.pro hoc etiā tex. no.in.l. postulāte.in prin.ff.ad Treb.vbi qd̄ iuris est de aliquo est de 16 herede eius licet de herede non sit facta mētio,† ⁊ propterea dicit Bar.qd̄ si statutū disponit qd̄ debitor capi possit,⁊ car c cerari pro debito:tamē etiā heres capi[c] poterit,licet statutū de herede nullā mentionem faciat,⁊ fortius dicit ibi Jo.de Jmol.post Angel.qd̄ idē esset si statutū diceret qd̄ ꝓmissor possit capi:nam heres promissoris poterit capi per illū tex. ⁊ subdit ibi Pau. de cast.quod idē erit si statutū diceret qd̄ instrumentū mittatur executioni contra debitorē in instru mento cōprehensum , vel descriptū:nam habebit locū etiaʒ in herede debitoris descripti in instrumento : q̄ cū persona hr̄dis reputet̄ eadē cū defuncto, vt in aut.de iureiu. a mori. presti.nō censet̄ fieri extēsio.l.nō erit.§.dato.ff. de iureiur. ⁊ idem in effectu est de mēte Ange.⁊ Joan. de Jmol.in.l.j.in prin.ff.de his que in test.delen.⁊ not.Bal.in.l.j.C. quo.leg.p

...es.hoc oēs fere sequūtur vt Frācifcus cremen.sin.xxxj.sin.clvij.Decius ...cxiij.⁊ latius consi.cclxxxj.col.pen.⁊ fi.Nicolaus euaral.in locis leg.loco a ...ra dicti taxati.Jo.igneus in.q.an rex Fran.recognos.imp.col.j.Alcia.l.si cū ...ium.de verb.signi.Hyppo.marsil.sing.dclvj.dn̄s Petrus stella.in repe.§.au ...ius in.l.qui rome.de verb.obl.⁊ cōiter doc.in.d.l,stipulatio ista,in prin.de vb. ...l.ʒ valdē errāt ...lex nullo iure ...ulla rōne ꝓbat̄ dic ꝙ hec clā ꝑn cipaliter adhibe tur ad cauēdū ne qs teneat̄ de fa cto eoꝝ qbꝰ iam successit:iō hanc exclusionē ꝑnci palr̄ ꝗrat̄. dico tū qd̄ non exclu dit qn teneat̄ vē ditor cedere ac tiōes suas si q̄s al̄s de euictione hr̄et ꝯ authores suos.Nec etiā ex cludit qn vendi tor teneat̄ ex fa cto eorūdē si post vēditionē a se fa ctā eis successe rit:q̄ hic adeun do v̄sat̄ nouū fa ctū vēditoris,qd̄ nō dʒ post vēdi tionē ꝑfectā face re ꝯditionē em ptoris dteriorē. Pleniꝰ dixi I no uis.itel. sup.d.l. stipulatio ista.

b ¶ Hr̄dis. Idē deci. l.hr̄dē eius dē.de reg.iur.vi de d his remissi ue per.d. Andr. tiraq.in cōsu. pi cto.§.j.gl. vj. n. 5. dic ꝙ istud di ctū intelligit in quātū heres vel let tāꝙ heres, si ue ex iure ꝙ vē ditor habuit ꝯ uenire.Secꝰ si ex ꝑsona ꝓpria vel etiā ipse vēditor ex iure postea vl̄ alio bona fide q̄ sito [illegible] Hab.[illegible] clxviij. titiꝰ vēdidit.li.j. ⁊ noue dixi j.d.l. stipulatio ista. vbi grauiꝰ cete riserrauit Alex. I pri.col.ij. dū fa cit differētiā in ter eū cuiꝰ vēdi tor est heres, vt semp teneat̄ eiꝰ factū ꝑstare non obstāte.d.clausu la taxatiua lʒ nō semp teneat̄ he res vēditoris. ⁊ sequit̄ deci.d.ꝯs. cclxxxj.q̄ est falsuʒ,⁊ cōtra rōnem:q̄ dictā clausulam fortius excludit̄ obligatio ex personis predecessorum:quam ex personis successorum paciscētis.

b ¶ [illegible] ...fu. [illegible]

d ¶ Dy.consi.ij.visis.ad dc.s̄.lib.iiij.consi.xl.nu.3.j.lib.vij.consi.c.in fi.

illum tex.in verbo,heredi scripto.cum gl.iuncto verbo, ꝑse tuo ⁊c.⁊ Ang.in.l.in rubricella prima.§.filio.versi.huic con sequens.ff.ad.l.Fal. ¶ Confirmātur predicta:quia si ex par te Titij stipulatoris voluerunt ꝯtrahentes dictā ꝯcessionē esse transitoriā ad heredes descendentes, et descendentium descendentes, multomagis debet intelligi trāsitoria ex ꝑte 17 promissoris:† q̄ obligatio est magis trāsitoria ex ꝑte ꝓmit tentis ꝙ ex parte stipulātis,vt declarat Bart.in.l.iiij.§.ca to.ff.de verb.obl.ad finem penul.q.patet: q̄ videmus quod vsus ⁊ vsusfructus ex parte stipulatoris est personalis:quia morte finit̄:⁊ tū ex ꝑte ꝓmissiōis trāsit.l.v.§.reo.ff.de vsufr. l.vti frui.§.j.ff.si vsusfru.pet.⁊ institut.de vsufruc.§.finitur. Sic videmus ⁊ in alimētis debitis:q̄ ex parte eius cui de bentur,nō trāseunt ad heredes.l.cum hi.§.modus.ff.de trās ac.⁊ tamen ex parte debitoris trāsit obligatio ad heredes. l. libertis quos.§.j.ff.de alimen. ⁊ ciba.lega.⁊ si contrahentes voluerunt dictā concessionē transire ad descendentes , ⁊ de scendentiū descendentes,⁊ appellatione descendentium ve niunt omnes in infinitū,in authen.de heredi.ab intesta. §.j. ⁊ not. Jaco. de bel.in authē.de resti.fideicōmis.in fin. colla. nona. elusoria fuisset illa cōcessio in talibus descendētibus per mortem cōcedentis debebat extingui. ⁊ patet ex verbis contractus qd̄ Meuius voluit quod onus illud respiceret eum,vel heredes nisi qñ de ipsis rebus feudalibus nō posset per eum,⁊ pari ratione per heredes suos impleri. illa enim eadē ratio militat in persona heredū suorum, sicut in perso na sua:ergo debet dicta obligatio esse transitoria,iuxta.l.ve teris,C,de cōtrahē.⁊ cōmit.stipul.Alex.Tartagnꝰ de imo.

Summarium.

3 ☞ Filius heres sub inuentario non tenetur satisfacere de feudo.nu.14. nisi sit hereditarium.nu. 4, ⁊ tunc non potest agnatus repudiare hereditatem,⁊ habere feudum.nu.13.

9 Feudum hereditarium venit in restitutionem fideicōmissi, etiam extraneo.⁊ nu.22.

10 Etiam in his que trāseunt ad filium tanquam filium,⁊ non in extraneos heredes, adhuc in subsidium preferuntur cre ditores patris.nu.20.

11 Jureperiti etiam per verbum,forte,censentur occidere.

Consilium. XIX.

SUper eo de quo querit̄ visis instrumentis inuestiturarū , de quibus in 1 themate,† puto de iure concludendū dictos fi lios ⁊ heredes Pauli teneri creditoribus dicti quondam Pauli dictis bonis feudalibꝰ : ⁊ sic qd̄ pro cōmoditatibus bonorum feudalium possit fieri condemnatio ⁊ executio cō tra dictos heredes, quāuis sint heredes cū beneficio inuen tarij,per id qd̄ not. Spec.in ti.de execu.sen.§.sequitur. vers. quid si habet tantum feudū.⁊ in tit.de primo ⁊ secūdo decre to.§.restat.ver.quid si reus nō hʒ.cum ver.seq.⁊ in.§. viden dum.versi.quid si reus absens in personali actione.⁊ Bart. in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam.infec.in versi.sed quero quid si agat̄ cōtra feudatariū.⁊ Ange.in.l.eos. eo.ti. ⁊ Bal.⁊ Sali.in authen.ei qui.C.de bo.autho.iudi.poss.per id quod habetur in.l.cōmodis.ff.de re iudi.⁊ in.l.peto.§.pre dium.ff.de lega.ij. ⁊ in.c.peruenit.de fideiusso. ⁊ attento qd̄ istud feudū dr̄ peruenire ad filios dicti Pauli iure heredi tario,vt statim probabo. nihil repugnat qd̄ dicta cōmoda bonorum feudalium non debeant in hereditate computari ad commodum creditorum , sicut cetera hereditaria,iuxta. 2 l.fi.§.j.⁊.ij.C.de iure deli. ¶ † Restat igitur vidēdum an feu dum dicat̄ obuenire dictis filijs iure hereditario , ⁊ prima cōsideratione videret̄ fortasse dicēdū qd̄ nō, ꝑ id qd̄ hr̄ in.c. j.de succes.feu.⁊ p.no.p Bar.in.l.itē vidēdū.§. nunc videa d mꝰ.ff.de peti.here.vñ dt ibi Bar.ꝙ Dy.[d] cōsuluit qd̄ si fra tre fratri fecit ꝯtationē de omni eo qd̄ petere posset in hr̄di tate pr̄na qd̄ ꝑ hoc non impedit̄ petere feuda:q̄ non petunt̄ tanꝙ ex hr̄ditate paterna.facit qd̄ no.Dy.⁊ Bar.in.l. si pa troni.in prin.ff.ad Treb.vbi dixerūt qd̄ feuda nō veniūt in restitutionē fideicōmissi hr̄ditatis.vñ voluit And. de Jser. 3 in.c.j.in ti.an agna. vel filius.† qd̄ si filius adiuit hereditatē pr̄is cū beneficio inuētarij:nō tenebit̄ de feudo pr̄i ꝯcesso sa tisfacere creditoribus ⁊ legatarijs,ʒ solū quatenꝰ vires bo norū allodialiū patiuntur,per illū tex.iūcta.d.l.fi.C.de iure deliberandi.

delibe.r.ꝛ sequit etiā Iaco.aluaro.in.d.c.j.an agna. vel filiꝰ. Sz quo ad casum nostrū sentio cōtrariū: qꝛ, vt dt ipsemet 4 And.de Iser.in.d.c.j.an agna.vel fil.† qn̄ feudū est ꝯcessum per hec verba, cōcedo Titio ꝛ heredibꝰ, dr̄ feudū hereditariū,ᵃ ꝛ venit in petitione hereditatis.allegat not.p gl.in. d. a §.nunc videamus.ꝛ ideo tūc agnatꝰ Titij ꝓximioꝛ, nō posset repudiare hereditatē,ꝛ amplecti feudū antiquū seu paternū, q̄uis hic agnatꝰ nō esset filius Titij.† sed qn̄ fuisset 5 feudū simpliciter cōcessum absqꝫ eo qd̄ dictū esset qd̄ recipe ret ꝓ heredibꝰ: tūc dictus agnatus posset repudiare heredi tatē vasalli,ꝛ amplecti feudū.ita ꝓcedit tex.in.d.c.j.in pnc. ꝛ subdit expresse And. de Iser.ibi qd̄ illud qd̄ dictū est filiū adeuntē hereditatē patris cū beneficio inuentarij nō teneri creditoribus de feudo respōdere,procedit qn̄ feudū est here ditarium: qꝛ nō est receptū pro se ꝛ heredibꝰ, sed filius vasalli habuit feudū ex pacto ꝛ prouidētia concedentis: vt qn̄ dictū est,concedo tibi pro te ꝛ liberis, ꝛ sic decisio. Andr.de Isernia est in terminis pro dictis creditoribus. Et qd̄ in dicto casu dicaṫ haberi iure hr̄ditario, est expsse de mēte Cyn. 6 in.l.si manumissus.in vlti.qōne.C.de lib.ꝛ eoꝛ.lib.† vbi facit dictā differentiā,an pater recipiat in feudū pro se ꝛ liberis, an vero pro se ꝛ heredibus. ꝛ primo casu nō habēt filij vt he redes: secūdo sic.ita etiam Bar.in.l.eum qui.ff. de interdi.ꝛ relega.ꝛ Ioā. Andr.in addi.Spec.in ti. de feu.§.fi.in addi. incip.debet dicere. bene facit quod notat etiā Io. an.in eo. tit.in.§.qn̄.in addi.q̄ incipit directe ꝛc.vbi etiā dicit ꝙ illud quod habeṫ in.d.c.j.versi.vbi vero.in tit.an agna.vel fil.vbi habeṫ ꝙ si alius vasalli repudiat hereditatē nō potest retinere feudū,procedit qn̄ feudū nō fuit receptum pro se ꝛ liberis,sed pro heredibus expresse vel tacite.si enim fuisset receptū ꝓ se ꝛ liberis: qꝛ tunc feudū trāsit ad eos vt filios, non vt heredes: ideo pōt amplecti feudū,ꝛ repudiare hereditatē. facit.l.quodcunqꝫ.§.si quis ita.ff.de verb.obli.ꝛ.l.vt iurisiurā.§.si liberi.ff.de oper.liber.ꝛ cū hoc concordat etiā Bal. in.d.c.j.in tit.agna.vel filius.ꝛ in.l.iij.in fi.C. de fideicom.ꝛ Iac.de bel.in tit.de eo qui sibi ꝛ heredi.suis mascul.ꝛ femi.ꝛ 7 ibi subdit qd̄ illud quod dicitur in. d.c.j.an agna. vel fil.† qd̄ agnatus pōt repudiare hereditatē,ꝛ amplecti feudū, ꝓcedit qn̄ nō fuit dictū qd̄ recipiebat ꝓ se ꝛ heredibꝰ, sed solū fuit facta simpliciter cōcessio ad rectū feudū. sed vbi fuit dictū pro se ꝛ heredibꝰ,ꝛ tūc nō acquiritur nisi heredibus.alleg.l. quicquid astringēde.l.si ita stipulatꝰ.§.Chrysogonꝰ. d ver. obli.ꝛ ideo tunc agnatus repudians hereditatē, non habebit feudū,tam ꝙ sit quid hereditariū, vt dicit And. de Iser. in.d.c.j.an agna.vel filiꝰ.ꝛ in.c.j.§.hoc quoqꝫ.d succes. feud. ¶ Probatur etiā predicta cōclusio ex not.per Bart.in.l. vt iurisiurādi.§.si liberi.ff.de operi.liber.in versi.quero quid si 8 filius renunciat ꝛc.† vbi cōcludit esse distinguendū an qs recipiat emphyteusim ꝓ se ꝛ filijs, an vero ꝓ se ꝛ heredibꝰ: qꝛ primo casu habebit emphyteusim ecclesiasticā filius etiā si nō sit heres p.d.§.si liberi.secꝰ in scdo casu p.d.§.emphyteusim.in auṫ.de non alienā.ꝛ ideo dixit qd̄ feuda,que trāseunt ad filios vt filios,ita demū si sint heredes,vt in casu nostro, dicunṫ venire in hereditatis petitione.allegat not.in.d.l.itē videndū.§.fi. ꝛ cū eo videṫ cōcordare Bal.in.l. ḡnaliter.§.j. C.de secū.nup.ꝛ idē ꝓbaṫ p no.p Io.An.in addi.Spe.in ti. de loca.§.nūc aliqua.in additio. incipiēte, q̄stio nō esset dubia. vbi ꝯcludit quod feuda veniūt in diuisione hereditatis, ꝛ in petitione hereditatis,per.l.itē p̄dia.ff.famil.ercisc.ꝛ p no.in.d.l.itē videndū.§.fin.ꝛ per hoc infert qd̄ heres,qui est grauatꝰ de restituēda hereditate per fideicōmissum , debet restituere fideicōmissario feuda , dūmodo fideicōmissarius sit de personis ad quas poterat trāsire feudū,vt qꝛ erat vnꝰ de ascēdentibꝰ vasalli, q̄ feudū receperat: secꝰ si nō esset de il lis.ꝛ ita limitaṫ id qd̄ no. Dy.ꝛ Bart.in.d.l.si patroni. qꝛ dn̄ 9 Dy.ꝛ Bar.† vbi volūt qd̄ feuda nō veniāt in restitutione fideicōmissi, est verū qn̄ fideicōmissarius est extraneus. nam illa que nō trāseunt in heredē extraneū nō trāseunt in fideicōmissariū, scꝫ extraneū, p.d.l. si patroni.in prin.scdm vnā lec.secꝰ si sit de liberis ƀm Io.an.ꝛ ita etiā cū dicta decisione ꝛ limitatione tradita ꝓ Ioān.cōcordat Nico. de neapoli in.d.l.si patroni.in prin.ꝛ ibi etiā Pau. de ca.i lec. Paduana.ꝛ put ibiᵇ in legēdo dixi , hoc de necessitate intelligiṫ in b feudo recepto ꝓ se ꝛ hr̄dibꝰ expsse vel tacite: qꝛ tūc cū sit qd hereditariū , pōt venire in restitutione fideicōmissi hereditatis,sed si esset receptū ꝓ se ꝛ liberis,ꝛ tunc nō est qd hereditariū,vt dicit Io.an.in dicta addi.incip.directe.ꝛ And. d Isernia,ꝛ Bal.in.d.c.j.an agna.vel filius.cū cōcoꝛ.s̄.allegatis. tūc nō posset venire in restitutione fideicōmissi hereditatis: qꝛ nō haberetur iure hereditario: ergo non veniret in

restitutione fideicōmissi.l.a filia.in prin.ꝛ.l.debitoꝛ.§.fi.ꝛ.l. lucius.§.maritꝰ.ff.ad Treb.ꝛ.l.pater filiā.in prin.ff.ad leg. a fal. vnde si bene inspiciatur decisio Io.an. in dicta additione incipiēte , questio non esset dubia ꝛc.aperte decidit quod 10 feudū dicaṫ haberi iure hereditario. † Cōfirmo predicta p b id qd̄ in casu magis dubio notat Io.d Imo.in.l.ꝓ herede. §.si quid tamē.ff.de acqui.here.vbi voluit qd̄ si quis stipulatus est a liberto suo operas incertas,que nō trāseunt ad he c redē extraneū de sui natura,ꝛ filius stipulatoris abstinuerit ab hereditate patris,quo casu non per hoc excludiṫ a petitione dictarū operarū. l. si operarū.ff.de oper.libe.tū si non sunt tot bona defuncti q̄ sufficiāt creditoribꝰ ipsius defuncti, ꝛ filiꝰ velit dictas operas ꝯsequi,ꝛ excludere creditores patris,abstinēdo ab hereditate paterna,per.d.l. si operarū. c hoc facere nō poterit: imo in subsidiū preferenṫ creditoresᶜ patris ipsi filio: qꝛ dicit Io.de imo.ꝓ verbū,forte, qd̄ est magis fauendū creditoribꝰ predictis , ꝙ filio in tali iure quod descēdit ex facto ipsius debitoris defuncti: cū etiā legitima nō debeaṫ nisi priꝰ satisfactio creditoribꝰ. l. Papinianꝰ. §. iiij.ff.de inof.testa. sꝫ si alia bona sufficerēt creditoribꝰ: tūc i dictis operis preferṫ dictꝰ filius ꝛ creditores ipsius filij , per not.per gl.magnā.in.d.§.si quid tū.si igiṫ in iure qd̄ poterat filius retinere,etiam si nō esset heres patris, preferuntur in subsidiū creditoris patris filio,eo qꝛ ad filiū perueniebat ex prouisione,ꝛ facto patris,quāuis nō essent res hereditarie, multomagis debent preferri in iure quod filius nō poterat 11 habere,nisi esset heres patris , † ꝛ licet ipse loquaṫ ꝓ verbū, d forte tū etiā iurisperiti per verbū,forte,ᵈ dicuntur decidere,vt.l.si duo.cum gl.ff.de arbi.l.cū quo.in prin.ꝛ ibi Do.ff. ad.l.Fal.ꝛ notatur in.c.super literis.de rescrip.ꝛ not. Bal.ꝛ e Io.de imo.in.l.substitutione.ff.de vul.ꝛ pup.in eaᵉ dubitatione qua queriṫ, an filij ꝛ heredes Paul.de gaulfredis teneanṫ creditoribus dicti Pau. ꝓ dictis bonis feudalibꝰ de quibꝰ in inuestitura dicti Pau.fit mētio,stante quod dicti eius filij adiuerint hereditatē cum beneficio inuentarij , in qua alias ꝯsului eos teneri. intellectis modo nōnullis q̄ in contrariū adducūtur,sentio dictos heredes omnino teneri: ¶ Siue enim queraṫ de illis additionibꝰ repertis in dictis petijs terrarū vltra numerū seu mēsuram terrarū cōcessarū in feudū ascēdentibus dicti Pau. que quidē additiones tā quā deuolute ad episcopatū,fuerūt ex gratia concesse dicto Pau. in feudū pro se ꝛ heredibus: prout in dicta inuestitura contineṫ: ꝛ res clara est quod ꝓ illis additionibꝰ possunt cōueniri a creditoribus Pauli dicti filij heredes Pauli,cū talia bona deueniat ad heredes Pauli ex prouisione dicti Pauli,ꝛ nō intelligebanṫ legitime cōcessa ꝛ cōprehensa in antiquis inuestituris,vt patet ex inuestitura Pauli, ꝛ per 12 ꝯns est noua cōcessio: qꝛ † additio facit cōcessionē esse nouā ꝛ diuersam.l.ius autē.ff.de insti.ꝛ iure.ꝛ notatur in.c.hi q au thoritate.in gl.si.de prebē.in.vj.ꝛ in specie notat Bald.in.c. imperialē.§.insuper.in.iiij.col.de prohibi.feu.alie.per Fed. ꝛ in.c.j.circa antepen.col.in tit.an agna.vel filius,ꝛ in.l.j.in ꝯ.colū.ff.de rerū diui. ¶ Siue etiam queratur de illis petijs terrarū ꝛ mensuris,de quibꝰ in antiquis inuestituris, ꝛ ad- 13 huc respōdeo idē: † qꝛ cū fuerint concesse in feudū ascenden tibus dicti Pauli pro ipsis ꝛ eorū heredibus , ꝛ sic dicatur feudū hereditarium: dicta bona non possent deuenire ad filios Pauli , nisi sint heredes Pauli , eo qꝛ Paulus fuerat heres dictorū ascendentiū,quibus concessio facta fuerat : ꝛ sic bona Pauli ꝛ ascendentiū,quorū erat heres,facta erant vnum ꝛ idē corpus,ꝛ patrimoniū inseparabile.l. sed si plu- d res.§.filio.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ propterea And.de iser.in.d.c. an agna.vel filiꝰ.maxime circa primā vel secundā col.attēdit an feudū sit hereditariū, puta receptū a vasallo pro se ꝛ heredibus: an vero ex pacto, seu prouidentia concedētis: vt qꝛ receptū sit ꝓ se ꝛ liberis. ꝛ hoc vltimo casu si filius vasalli adiuit hereditatē patris cū beneficio inuentarij,non tenebitur respōdere creditoribꝰ patris de bonis feudalibus.secꝰ si sine beneficio inuentarij, que distinctio nō attēditur qn̄ feudum erat hereditariū: vt ibi vult, ꝛ probatur ꝑ ratione quā dixi,ꝛ si.d.Iac.aluar.in.d.c.j.aliter referret, aut aliter intelligeret verba And.de iser.ibi nō fideliter referret,vt patere e pōt intueri. ¶ Nec obst.si contra predicta adduceret id qd̄ not.Bal.in.l.qui se patris.C.vnde liberi.in versiculo itē q̄ri tur si vasallus perdit feudū repudiatione ꝛc.ibi dum Bal. 14 referendo Nicol.de matarel. † dicit quod si vasallus perdi f dit feudum repudiatione,ꝛ queratur an preiudicet eius filijs ꝛ descendentibus, si feudū est antiquum, ꝛ filius adiuit f hereditatem renunciātis , sibi preiudicat factum patris. l. que a patre.C. de resti.mili.nisi fecisset inuentariū solenniter

a ¶ Dec s.lib.j. iiij.nu. b ¶ Ibi. ꝛ quartam gem fal. c ¶ Credit idē Paul.d. quid tamē.fa. Pau.cōsi.cvj. fi.li.j. Cōtra fa. cit idē Pau.cōs. cxvij.in fi.lib.ij. valde equa est opinio Alex. hic in re profectitia scꝫ acquisita ab illo de cuius hereditate vel creditoribꝰ agitur. Secus si ab auo vel superiore ꝑ ea que dixi.s̄.li. iij.consi.viij.nu. vj. ꝛ que tradit Iaco. de sancto Geor.i trac.feu. versi.ꝛ cū pacto quod d ipso feudo possint ipsi vasal.col.fin.sed adhuc etiā in profectitia nisi esset acquisita de pecunia creditorū stricto iure. verioꝛ est opi. bar. Bal.Ias.ꝛ cōis in.d.§.si quid tamē.ꝛ vbiqꝫ: qꝛ lꝫ hec profectitia debeāt cōputari in legitimā filio petēte supplemētum vt dixi.s̄.li. iij.cōsi.viij.nō sequiṫ ꝙ possint capi a creditoribus posterioribus filio nihil petēte ꝛ ab hereditate abstinente.eo etiam excepto quod tradit Bar.in.l. his solis.de condi.in de. [illegible] d ¶ Forte. Ant.de rosel.in tract.legitima.colū.xv. Fel.c.accedēs.j. col.fi. vt lit. non conte. Ias.l.si pecuniā.col. vj. de condi.cau. da.l. in substitutione. col.j.de vulga.ꝛ pupil. e ¶ In ea.hic incipit aliud consilium postea per Alex. redditum super eadē questione. f ¶ Repudiatione.s̄.eod. consil. xiiij.

q2 tunc nõ nocet aditio.l.fi.§.in computatione.C.de iur.deli. cum ibi no.q2 respondeo qd ibi non dicit qd feudum fuerit receptum pro se ꝛ heredibus:sed procedere posset qñ esset re ceptum feudũ pro se ꝛ liberis,quo casu fateor qd cum filius nõ sit habiturus feudum vt heres,seu iure hereditario:tunc si adiuit hereditatem cũ beneficio inuentarij pot venire con tra factũ patris,ꝛ cõsequi feudum antiquum:quia per adi tionem hereditatis factam a patre adeunte hereditatem sui ascẽdẽtis,nõ fuit dictum feudum effectum vnũ corpus inse parabile cum bonis dicti adeuntis:q2 ille qui adiuit nõ cõse quebat illud feudum vt heres,ꝛ sic non habet locũ ratio di cte.l.sed si plures.§.filio.sed vbi feudũ esset receptum ꝑ se,ꝛ heredibus,secus est:q2 tunc militat ratio superius allegata. ꝛ sic nõ cõtradicet dictũ Bal.in.l.qui se patris.his que dicit And.de iser.in.d.c.j.hoc etiam esse verum patet per id qd le gitur ꝛ no.in.d.§.in cõputatiõe.per quem se fundat Bal.in d.l.qui se patris.nã ea q̃ habent in.§.in cõputatiõe loquunt in his que filius petere poterat alio iure quam hereditario. ¶ Et per hec etiam patet non obstare id quod no.Dy.in re

15 gula,non debet aliquis.in fi.de reg.iur.in.vj.†dum cõcludit qd delictum patris non nocet filio in feudo,qñ tale feudum ꝓueniebat a genere,ꝛ sic erat feudum antiquum:secus si feu dũ ceperat habere originẽ in persona patris,per.l.eum qui. ff.de interdi.ꝛ rele.nam illa doctrina Dy.quo ad casum no strũ modificat per doc.cõiter.ꝛ reducitur ad hanc distinctio nẽ,qd si delictũ seu culpa cõmittitur in aliũ quã in dñm feu di,nec sit contra conuentionem feudi,tunc delictũ vel culpa patris nocet filio in quocunq3 feudo etiã antiquo,si tale feu dũ obueniebat patri ex successione hereditaria,vt q2 erat he res patris,vt requirebatur,ꝛ sic feudũ fuerat receptum pro se ꝛ heredibus.Si aũt erat concessum recipienti pro se ꝛ libe ris,ꝛ sic nõ obueniebat descẽdẽtibus iure hereditario,ꝛ tunc non preiudicat eis.arg.dicte.l.eum qui.ꝛ.l.stipulatio ista.§.si quis ita.ꝛ.l.quocunq3.§.si quis.de ver.ob.ita cõcludũt Jac. de raue.Pet.ꝛ Cyn.in.l.si manumissus.in fi.C.de libe.ꝛ eo. lib.ꝛ Bar.in.d.l.eum qui.ꝛ Jo.And.in addi.Spe.in titu.de feu.§.nunc dicamus.in addi.inci.debet dicere.ꝛ Saly.in.d.l. si manumissus.ꝛ ista est magis cõmunis opi.doc.vbicq3.cum igit non possit trãsire feudum istud ad filios Pauli,nisi sint heredes Pauli,q fuerat in effectu heres illius prioris ascen dentis,cui facta fuerat cõcessio feudi ꝑ se ꝛ heredib9 sequi tur qd factũ Pauli habet preiudicare filijs Pauli,q sunt eius heredes ex doctrina preallegata.¶ Accedit etiã:q2 sa tis dicunt filij dicti Pau.habere hoc feudũ hereditariũ ex prouisione Pauli:q2 paul9 decedẽdo ab intestato videtur tacite eos filios suos facere,ꝛ relinquere heredes.l.si q̃s cu3

16 nullũ.in prin.ꝛ.l.cõficiunt.in prin.ff.de iure codicil.¶ †Nõ obstat etiã si diceret qd illa verba adiecta in inuestitura feu dali.s.pro se ꝛ heredibus,intelligi debeãt de herede sangui nis[a] absq3 eo qd habeãt ius ꝛ nomẽ hereditatis.per not.per Bal.in.c.j.de eo q sibi ꝛ filijs suis masculis,ar.l.vt iurisiur. §.si liberi.ff.de oper.libe.q2 respondeo qd doctores cõmuni ter non adherent dicte opinioni Bal.sed cõtrarie[b] opi.quã tenet Jaco.de bel.in.c.j.de eo q sibi ꝛ fil.mas.ꝛ Jaco.aluaro. ibidẽ ꝛ And.de iser.ꝛ Bal.in.c.d.j.an agna.vel fil.ꝛ And.d iser.in.c.j.§.hoc quoq3.de succes.feu.ꝛ ita est de mẽte Cyn.ꝛ Sali.in.d.l.si manumissus.post alios antiquos ibi,ꝛ Jo.an. in.d.addi.ꝛ Bar.in.d.l.eum qui bene facit qd not.Bar.in.l. ex facto.§.ñ.in fi.§.ad trebel.ꝛ patet ex ꝑpria significatione verborũ,a q10 non est recedendũ.l.non aliter.ff.de le.iij.ꝛ.l. j.§.si is qui nauem.ff.de exer.iũcta.l.heres in omne.ff.de ac qui.here.cum si.nec contrarium dicit in.d.l.vt iurisiurãdi. §.si liberi.nam ibi non dicitur qd quãdo stipulatus est quis operas pro se ꝛ heredibus,seu pro se ꝛ liberis heredib9,trãs eat ad liberos,si non sint heredes:imo cõtrariũ aperte ꝓba tur in.l.cum patronus.§.cum libertus.co.tit.¶ Nõ obstat etiã si in cõtrarium adduceretur id qd notat Bal.in.c.j.in prin.de succes.feu.in vlti.principij,in versic.quero vtrũ fili

17 in titutus in re certa succedat in feudo.ꝛc.†vbi cõcludit qd fili9 institut9 in re certa[c],succedit equaliter in feudo cũ alio filio herede vniuersaliter instituto:q2 sufficit titulus nomi nis,per id quod habetur in.d.§.si liberi.ꝛ etiã scdm eum,cũ feudũ non sit proprie de corpore hereditario,istud nomen, heres respectu bonorũ extrinsecorũ que non sunt de corpo re hereditario,verificatur etiã in herede ex re certa.ꝛ dicit ita velle Spe.ꝛ puto qd velit allegare Spec.in tit.de testa. §.ñ.in fin.q2 ad hoc respondeo qd posito qd esset verum,qñ feudũ ꝛ receptũ pro se ꝛ heredibus,sufficiat filium esse here dem in re certa,sicut etiam dicimus in emphyteusi ecclesia stica,que non trãsit ad extraneos,iuxta not.in.l.etiam.cum

a ¶ Sanguinis. idẽ Sali.qñ vbũ heres,pfertur in vulgari in.l.ij.q. xx.C.de iure em phy.sed illud di ctũ nõ est verũ, vt per Alex.in.l. qd dicit.col.xxi. xxij.de verb.obl. nisi in feudo,se cũdu3 Alex.l.ex facto.§.fi.ad tre bel.qd in hoc re gno nõ attendit in quo sunt pri monalia.a.ide d ciũ consi.clxxv. cõsi.cccxcv.Jas. in l.gall9.§.etiã si a parente.col. v.d libe.ꝛ posth. l.ꝑ here.§.j.d acqui.here.cõsi. lvij.col.ij.lib.j.

b ¶ Cõtrarie.Alexan.d.l.qd dz. colũ.xxj.Andr. iser.c.j.an agna. vel filij.i vlt.feu do.Curt.senior cõsi.lxxiij.colũ. iiij.Anto.rubri. consi.xviij.

c ¶ Certa.s3 male vt.3.eo.consi.ix. nu.4.3.li.j.cõsi. cxxviij.colũ.fi.l3 idẽ.j.e.cõsil.xxj.

simi.ff.sol.mat.nam si fuit cõcessa alicui pro se ꝛ heredibus, trãsit ad filiũ heredem in re certa,vt concludit Bar.in cõsi lio incip.questio ista habet duo dubia.ꝛ in cõsilio incip.d.do. Amate.ꝛ in.d.§.si liberi.licet Bal.tenuerit contrariũ in.l. quedã.§.nihil.ff.de eden.ꝛ.l.liberti liberteq3.C.de oper.li ber.in versi.secundũ dubiũ ꝛc.ꝛ in versi.sed quid si quidã ꝛc. ꝛ in.l.cũ ĩm.in fi.C.de fideicõ.ꝛ Ange.in.l.gallus.§.etiam si parente.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ Sali.in.l.ij.in.xx.questio.C.de

18 iure emphyteu.†tamẽ omnes predicti docto.fatentur quod emphyteusis tũc dicitur quod hereditariũ,ꝛ etiam feudum receptũ pro se ꝛ heredib9:ideo pro tali feudo ꝛ emphyteusi dicũt dari petitionẽ hereditatis vt etiã dicit Bart.in.d.§.si liberi.ꝛ expresse etiam Andr.de Jsernia in.d.c.j.in prin.an agna.vel filij.illud feudũ appellant quid hereditariũ.ꝛ etiã Bal.ibi in.col.in versi.sed quero quam rationẽ ꝛc.dicit qd feudũ est in bonis hereditarijs vasalli.ꝛ ita etiã est de mẽte eiusdẽ in alia proxima sequenti col.ꝛ Bal.etiam in.l.cũ vi rum.in vlti.col.ꝛ in aut.hoc amplius.in.iij.colũ.C.de fidei com.ꝛ in.d.l.cũ ĩm.in fi.¶ Et probat etiã per alia que dixi in consilio in hac materia reddito.illud bene videtur dici posse qd corpus ipsius rei feudalis,nõ dicatur hereditariũ, sed ipsum incorporale ius feudi,ꝛ vtile dominiũ qd habet vasallus bene est hereditariũ,sicut etia3 patet in.l.item vi dendũ.§.fi.iuncta.l.seq.in prin.ff.de peti.here.ꝛ in.l.arbor. §.ñ.ff.cõmuni diui.vbi põt esse qd corpu3 rei nõ sit heredi tariũ:tamẽ habebit locũ petitio hereditatis,ꝛ iudicium fa mi.ercis.vel cõi di.propter aliquod ius incorporale heredi tarium qd cõpeteret heredibus in ipsa re,vel circa ipsam rẽ corporalẽ,ꝛ isto modo posset procedere id qd traditur per Bal.in.d.c.j.in prin.de succes.feu.q2 intentio sua est qd cor pus rei feudalis non sit hereditariũ,habito respectu ad he reditatẽ vasalli.nõ obstat etiã predictis si adduceret id qd no.Jaco.de bel.in.c.titius.el primo,ꝛ ibi Jaco.alua.in ti.si

19 de feu.fue.cõuer.inter do.ꝛ agna.vbi querit,† quid si vasal lus illegitime alienauit feudũ,ꝛ filius patri succedit,cum be neficio inuẽtarij,ꝛ ex bonis paternis nihil ad eũ perueniat, vel modicũ,vel legitima tantũ ꝛ feudũ sit antiquũ,an exclu datur filius,ꝛ vocetur agnatus,ꝛ dicit qd nõ de equitate.arg. l.fi.§.in cõputatione.ꝛ.ij.sequẽti.de iure deli.ꝛ.l.cum a ma tre.C.de rei vend.sed de rigore dicit contrariũ per tex.in.c. j.an agna.vel fili9.¶ Quia respõdeo qd posito qd illa equi tas esset attendenda seu preferẽda,ꝛ reperiretur scripta,tñ illud nõ obstat:q2 fateor qd si filius adit hereditatẽ cũ bñfi cio inuentarij,d3 excludere agnatũ:q2 filius est heres,ꝛ pre fert agnato si ipse filius vult esse heres,vt in.d.c.j.an agna. vel filius,sed nos querim9 an excludant creditores.ꝛ certu3 est qd licet filius sit heres patris in his que sunt iuris here ditarij:nõ excludunt creditores,licet excludat agnat9,vel alius sequens successor qui nõ põt admitti nisi excluso filio, vt in preallegato.c.j.iũcta.l.fi.§.ꝛ si prefatã.cũ seq.C.de iure delib.ex quibus videtur verã manere cõclusionem supra in prin.habitam ad fauorẽ creditorũ.¶ Casum nostrũ etiã in terminis decidit Pau.de ca.in.d.§.si qd tamẽ.etiã in casu

20 fortiori.† vbi dicit qd qñ feudũ trãsit ad filiũ vt filium,ta men deficiẽtibus alijs bonis patris si filius nõ sit heres pa tris vel sit heres cum beneficio inuẽtarij:creditores patris possunt petere se immitti in possessionem saltẽ cõmoditatis illius feudi,per ea que ibi notant de operis incertis,iũctis his que proxime dixi.ꝛ a pari ꝓcedunt,qñ filius nõ adiuit, vel si adiuit,id fecit cũ bñficio inuentarij.l.fi.§.in cõputatio ne.C.de iure delibe.scdm eũ.si ergo ita est qñ feudũ debeat trãsire ad filios vt filios,etiã si non essent heredes,ꝛ sic feu dum nõ erat hereditariũ:quãto magis in casu nostro,qñ de

21 bet solu3 transire ad heredes.¶ †Cõprobatur etiã alia ra tione,nam feudũ computatur filio in legitimã,vt concludit dit Sali.de cu.Bal.ꝛ Sali.in.l.omnimodo.§.imputari.C. de inoff.test.per illũ tex.etiã si fuit receptum simpliciter pro se ꝛ liberis ĩm eos.ꝛ multomagis si receptũ est pro se ꝛ here dibus,vt voluit Bart.recte intuenti in.l.j.§.nec castrense. circa scdã3 col.ff.9 colla.bono.ꝛ Rico.de neapo.in l.pater.la.iij.ff.ad le.fal.ꝛ Ang.in.l.in quartã.ff.ad le.fal.vũ se remittit ad not.per.in.d.§.nec castrẽse.ꝛ ita cõsuluit Jo. de Jmo.in cõsi.incip.in casu premisso plura sunt videnda ꝛ ita per querẽdã alia su3 solitus tenere legẽdo.d.l.si patroni. in prin.sed ita est quod magis fauetur creditorib9 patris in eo quod eis debetur,quã fauetur filio in legitima.d.§.quar ta.ergo debẽt creditores preferri filio,ꝛ per hec apparet re spõsio ad allegata in contrariũ.¶ Nã non obst.c.j.de succes. feud.ꝛ id quod no.Bar.in.d.§.nunc videamus.quia imo qñ feudum ex receptũ pro se ꝛ heredibus,spectat ad dispositionem

tionem defuncti: q2 non potest haberi, nisi iure hereditario ex dispositione recipiētis, patet:† q2 tunc venit in restitutione fideicōmissi, si fideicōmissarius est de illis qui sunt habiles ad succedendum in feudo, vt. s. ⁊ venit in petitione hereditatis ⁊ diuisione hereditatis: vt not. Jo. an. in dicta addi. incip. questio non esset dubia. ⁊ Bar. in. d. §. si liberi. cū alijs. s. allegatis. vbi melius locutus est Bart. quā ipse loquatur in. d. l. itē videndū. §. fi. vt etiā dicit Jo. de Jmo. in. d. l. si patroni. vbi reprehendit opi. Bar. in. d. l. item videndū. ⁊ similiter non obstat illud quod cōsuluit Dy. vt refert Bar. in. d. l. item videndum. quia procedit quando feudum nō fuit receptum pro se ⁊ heredibus: vt similiter distinguit Andr. de Iser. ⁊ Bal. in. d. c. j. an agna. vel filius. cū concordātijs. s. allegatis. ⁊ ad illud quod no. Dy. ⁊ Bar. in. l. si patroni. in pn. fuit respōsum. s. referēdo verba Jo. an. in dicta additione. ¶ Preterea, vt dixi etiā posito quod feudū non censeretur res hereditaria, seu corpus hereditarium, debēt preferri in subsidium creditores, per id quod not. prefati doct. in. d. §. si quid tamen. ⁊ q2 computatur in legitimam filij: ergo debēt preferri creditores, vt supra probaui. ¶ Non obst. qđ fecerit inuentarium: quia illud solum operatur, vt non teneatur vltra vires, vt. d. l. fi. §. ⁊ si prefatam. C. de iure delibe. ⁊ in terminis decidit pro creditoribus Andreas de Jser. in. d. c. j. ⁊ etiā Pau. de ca. in preal le. §. si quid tamē. vt superius dixi. ¶ Et ita puto concludendum, saltem in casu nostro, in quo feudum fuit receptum pro se ⁊ heredibus. Alexander.

Consilium.XX.

Lege. s. consi. clxviij. lib. ij. quod hic duplabatur.

Casus ⁊ Epitome.

¶ Franciscus accepit quedā predia in emphyteusim ab ecclesia pro se ⁊ filijs ⁊ nepotibus, fuit etiā inuestitutus ab ecclesia de certa domo in emphyteusim pro se ⁊ descēdentibus, deinde decessit relictis duob⁹ filijs Ludouico, ⁊ Hieronymo. decessit etiā Ludouicus relictis liberis pupillis. ⁊ inter tutricē eorum ⁊ dictū Hieronymū facta est diuisio, ⁊ in partem Hieronymi obuenit dicta dom⁹ integra, ⁊ pars dictorum prediorū emphyteuticorū, ⁊ promiserūt inuicē de euictione. habebant autē scientiā emphyteusis circa predia, sed nō circa domū. postea decessit Hieronymus sine liberis extraneo herede instituto, a quo ecclesia vēdicat dictā domū: ⁊ etiā dicta tutrix nomine pupillorū vēdicat dictā portionē prediorū emphyteuticorū. Cōtra heres Hieronymi excipit de diuisione ⁊ euictione ⁊ etiā cōtra eandem tutricē agit de euictione rōne dicte domus. rñ. Alexā. quantū ad predia q̄ potest tutrix vēdicare dictā portionē: nec tenet̄ de euictione propter scientiam, ⁊ quia clausula euictionis intelligitur scōm naturam actus ⁊ rei subiecte, sed quantum ad domū quod tutrix tenetur de euictione pro dimidia dicte domus que spectasset ad Hieronymū propter eius ignorantiā. b. d.

Consilium.XXI.

Viso compromisso ⁊ arbitramēto super diuisione bonorū quondā Franciscbini, ⁊ eius hereditatis, ⁊ emologatione dicti arbitramēti facta per partes compromittentes, scilicet per dictam dominā Letitiam tutricē Anselmi ⁊ Odantonij filiorum quōdam eximij doctoris dñi Joānis Ludouici filij dicti quondā Franciscbini pro vna parte. Et per Hieronymum filiū dicti quondam Franciscbini pro alia parte, ⁊ testamēto dicti Hieronymi postea defuncti sine liberis, ⁊ visis alijs narratis in themate. ¶ Sup primo dubio quo q̄rit̄ an post mortē dicti Hieronymi dicta bona emphyteutica obuēta in partē dicto Hieronymo pro diuiso excepta dicta domo, de qua. i. dicet̄ de iure spectarent ad dictos pupillos nepotes dicti Frācischini, cui concessa fuerāt ab ecclesia in emphyteusim p se, filijs ac nepotib⁹, absq3 eo qđ tenerent̄ de euictione heredi dicti Hieronymi. ¶ Et videt̄ prima ɔsideratione dicendū dictos pupillos non fuisse audiēdos super 1 dictis bonis: † q2 quem de euictione tenet actio, eundē agentem repellit exceptio. l. vendicantē. cū. l. seq. ff. de euictio. leg. cū a matre. C. de rei vēd. ¶ Sed ex forma dicti arbitramēti a partib⁹ emologati, si qua ex bonis obuētis in partē dicto Hieronymo euincerent̄, tenebant̄ dicti pupilli pro dimidia de euictione, q2 voluerūt arbitratores damnum euictionis debere esse cōmune: ergo saltē pro dimidia non debebāt audiri dicti nepotes. ¶ Secūdo probari videtur p no. per gl. 2 in. l. si familie. C. fa. ercis. in gl. fi. ad fi. dū gl. dicit, † qđ si in diuisione obuenit vni fratrū prediū feudale, alij obuenit prediū allodiale, ⁊ primus decessit sine descēdentibus masculis, sola filia femina relicta: ⁊ propterea dñs feudi aduocauit ad se feudū: an dicta filia femina heres p̄ris possit agere de euictione cōtra patruum, ⁊ cōcludit qđ non: quasi sit euictio secuta ex natura rei, seu ex facto authoris, id est patris dictorum diuidentiū, qui receperat feudū pro se ⁊ descēdentibus masculis, ⁊ nō p feminis: quo casu p eū cui res taliter euincitur nō pōt agi de euictione quasi ipsemet cui euincitur representās personā authoris sui cēseatur sibijpsi euicisse seu dedisse causā euictionis. arg. l. fundū meū. ⁊. l. si seruū cui⁹. ⁊. l. si seru⁹ vēditus. ff. de euictio. iunctis not. per gl. iij. in. l. si seruus. in prin. ff. de ɔdi. fur. tamē subdit gl. in. d. l. si familie. in fi. hoc esse verum, nisi expresse actū fuisset qđ teneretur de euictione, q2 tunc obligabitur de euictione, per. l. si fundum. C. de euic. sed in dicto arbitramēto expresse cōtinetur q̄ euictio debeatur: ergo cū dicti pupilli de euictione tenerent̄ heredi dicti Hieronymi, nō poterant sibi euincere saltē p ea 3 parte, pro qua de euictione tenebātur. ¶ † Tertio pro hoc facit: q2 verba debēt aliquid operari. l. si qñ. in prin. ff. de le. j. l. j. in fi. ff. ad muni. c. si Papa. đ priuile. in. vj. Sz nisi dicam⁹ qđ in casu pposito virtute dictorū verborū arbitramēti debeāt dicti pupilli teneri p huiusmodi euictione, nihil operarentur verba dicte clausule arbitramēti, cū etiā si illud non fuisset expressum de iure cōi veniebāt regulariter q̄ vn⁹ diuidentiū teneret̄ alteri de euictione pro dimidia, si diuidentes habebāt ius equale. d. l. si familie. ¶ Tamē premissis nō ob. contrariū dico veri⁹ esse videlicet dicta bona emphyteutica post mortē dicti Hieronymi decedentis sine liberis redire ad dictos pupillos, ⁊ eos p huiusmodi euictione nō te4 neri dicto Hieronymo. ¶ † Et primo q2 per dictā diuisionē nō intelligit̄ dicta tutrix noīe dictorū pupillorū renūciasse iuri sibi cōpetituro in dicta emphyteusi, videlicet q̄ decedēte dicto Hieronymo ex natura inuestiture antique, seu paterne, deuolueret̄ ad dictos nepotes: vt pbat̄ in. c. j. de natura succes. feu. ⁊ in. c. si Titi⁹ cū Sēpronio. in tit. si de feu. fue. cōtro. inter do. ⁊ agna. c. pe. de probibi. feu. alien. per Lotba. ⁊ est gl. ord. in. c. j. in ti. Jmpator Lotba. Eugenio pape. alias incipit rubr. constitutiones feudales dc. Lotba. impe. ⁊ ibi doct. ⁊ not. Bal. in. l. j. in. xj. q. ff. de rerū diui. ⁊ probat̄ in. l. cū pater. §. hereditatē. el. ij. scōm vnā lec. ff. de le. ij. ⁊ in. l. qui cū tutoribus. in prin. ff. de trāsac. ⁊ in. l. qui rome. §. duo fratres. ſm communē intellectū, scilicet qđ ibi fuerit male iudicatū. ff. đ verb. obl. ⁊ quod ibi plene Bar. in. j. ⁊. ij. q. in quia bus locis probat̄ qđ per diuisionē[a] saltē simpliciter factam inter heredes etiā habentes scientiā futuri fideicōmissi reciproci inter eos facti a testatore sub cōditione, si alter eorū decederet sine liberis, non intelligit̄ renunciatū dicto fideicōmisso futuro. fortius voluit Bar. in. d. §. duo fratres. in. x. qđ. ⁊ in cōsilio inci. ex themate predicto tria dubia oriūtur. ⁊ Fede. de Senis in cōs. lxxv. incipi. factū sic se habet, quidā Abb. ⁊ in consi. ccxxviij. inci. factū tale est duo fratres ⁊c. scilicet qđ si duo fratres habebāt feudū emphyteuticū cōmunem, ita q̄ de vno post mortē debebat deuenire ad aliū. ⁊ venerūt ad diuisionē, ⁊ remiserunt adinuicem omne ius quod vnusquisq3 habebat, vl' habere sperabat. mortuo postea vno ex eis sine liberis, potest alius superuiuens petere dictū fundum, ⁊ excludere ecclesiā proprietariā per. l. paulo callimacho. §. j. ff. de le. iij. ⁊ per alia plura ibi allegata per eos. ⁊ bene facit qđ no. gl. in. d. c. j. in tit. Jmperator Lotharius. ⁊ ibi Bal. in vlt. col. ¶ Quod autē ante dictā diuisionē haberent dicti nepotes in parte Hieronymi ius de futuro, seu spē qđ decedēte Hieronymo sine liberis rediret ad nepotes prea5 ctos: † nō dico pprie ex iure accrescēdi, sed ex iure inuestiture[b] paterne. c. j. alias. ij. in verbo p inuestiturā p̄ris ⁊ aui ⁊c. in tit. de feu. machie. quod verbū reputat ad hoc ibi mirabile Bal. probatur hoc ibi: ⁊ est cōmunis opi. quam per plura probat Bar. in consi. s. alleg. ⁊ in. l. si mihi ⁊ Titio. ff. de ver. obli. ⁊ Bal. in. c. j. §. decedenti. circa. iiij. col. in tit. qui feu. da. pos. ⁊ in. l. j. in. xj. q. quantū ad casum nostrū. C. quando non peten. par. ⁊ in. l. vnica. §. in. j. C. de cadu. tollen. ⁊ est de mēte Spec. in tit. de loca. §. nūc aliqua. versi. clv. ⁊ firmat Sali. in l. ij. in. xxiij. q. C. de iure emphy. ⁊ Pet. de ancha. ⁊ Joan. de Jmo. in. c. ij. de feu. ¶ Si ergo per dictā diuisionē non videntur dicti nepotes vl' eorū tutrix, renūciasse dicto iuri futuro

[a] ¶ Diuisionem. s. eod. consi. xix. num. 2. s. lib. iiij. consi. xl. nu. 3.

[b] ¶ Jnuestiture. s. lib. j. consi. xxix. num. 3. dixi in consiu. parisi. §. xxij. q. xxv.

eis obuicturo post mortẽ Hieronymi decedentis sine liberis ergo mortuo Hieronymo nõ debent impediri illud petere.
6 ¶ †Scdõ principaliter ꝓbatur: qꝛ si plures sunt successores adinuicẽ diuidentes, vnus non tenet alteri de euictione, que sequitur ex ordinatione authoris sui defuncti qui ordinauit ꝛ prouidit qd vno ex dictis successoribus decedente perueniret ad aliũ, sicut nec teneret ex euictione secuta facto ipsiusmet, cui euicta est. ita probat ꝛ cõcludit Bar. in d. §. duo fratres. in .j. q. per d. l. fundũ meũ. ff. de euic. ꝛ l. si a me. ff. ad legẽ fal. ꝛ l. antepe. ff. de dote preleg. iunctis no. per gl. iij. in d. l. si seruus meus. ff. de cõdi. fur. ꝛ ptꝫ etiam ex not. per gl. in d. l. si familie. ad fi. saltẽ qñ dictus Hieronymus sciebat dicta bona esse emphyteutica, vt in themate ꝓsupponitur: ergo cũ dicta euictio ꝓcedat ex ordinatione dicti Francischini recipiẽdo ꝓ se filijs, ꝛ nepotibꝰ, cui Frãcischino successerũt dictꝰ filius ꝛ dicti nepotes, nõ debet teneri de euictione dicti nepotes, petẽdo post mortẽ Hieronymi dicta bona. bene facit. l. si qs domũ. §. hic subiũgi. ff. loca. l. spem. C. de dona. ¶ Tertio principaliter probatur per no. in specie per Bar. Bal. Ang. ꝛ Saly. in d. l. si familie. vbi volũt qd in casu q̃onis ibi formate in gl. fi. circa fi. scꝫ qñ vni ex fratribus heredibus obuenit ex causa diuisionis feudũ alteri obuenit allodiũ qd mortuo sine filijs masculis illo cui obuenit feudũ relicta filia femina herede si dñs feudi aduocauit ad se feudũ, nõ possit dicta filia agere pro tali euictione cõtra patruũ, etiã si patruꝰ in diuisione promiserat fratri de euictione simpliciter: nisi specifice promisisset de euictione in hũc casum, scꝫ qñ euictio seque-
7 retur ex natura rei seu ex preordinatione authoris: †qꝛ simplex stipulatio de euictione debet intelligi ẽm qd est de natu-
a ra[a] actus, super quo interponit stipulatio. l. si stipulatus. in prin. ff. de vsur. l. si legati serui noie. ff. de leg. j. l. si vno. in prin. loca. ꝛ arg. l. si nomen. ff. de here. vel act. ven. ꝛ d. l. spem. sed de natura dicti actus diuisionis, vel similis est quod debeatur euictio quando procedit euictio aliter quã ex natura rei, seu aliter quã ex preordinatione authoris dictorũ diuidẽtiũ, vt dixi in proximo precedenti argumento: ergo ita debet intelligi simplex promissio de euictione. ꝛ dicit Bal. in d. l. si familie. qd ita etiam tenet Guido de Suza. ꝛ Richar. mal. ꝛ dicũt Bal. ꝛ Saly. in d. l. si familie. in vlt. q. idẽ esse qñ feudũ euinceretur, non a dño feudi, sed a dicto fratre superstite, vt qꝛ feudũ esset paternũ, ꝛ ex natura inuestiture mortuo fratre sine liberis masculis põt euincere filie femine hrdi patris sui defuncti, ꝛ nõ tenebitur ei de euictione sicut dictũ est. s. quando dñs feudi euinceret: qꝛ etiam isto casu frater euincẽs non dicitur venire cõtra factũ suũ, sed dicitur euincere ex natura rei: ꝛ ita dicũt tenuisse etiã Guidonẽ de suza. ꝛ sic illud ꝙ
8 dicit ibi gl. †quod feudũ redibat ad dñm, mortuo vno tantum ex fratribus diuidẽtibus, superstite filia nõ procederet in feudo paterno, qꝛ per diuisionẽ non excluditur frater superstes a feudo assignato in partẽ fratri ꝓdecedẽti, vt dixi in primo fundamento huius partis, ꝛ aliter intelligẽdo illã gl. male diceret: vt inquit Bal. in d. l. j. in .xj. q. ff. de rerũ diui. ꝛ probat per iura que allegaui in dicto primo fundamẽto: posset etiã illa gl. saluari in alio casu, scꝫ quãdo assignasset feudũ in partẽ confratri renunciando feudo, vt de nouo inuestiatur a dño feudi ille cui renunciatio ꝛ assignatio facta est: qꝛ tũc mortuo sine descẽdentibꝰ masculis illo, cui facta est assignatio feudi, redibit feudũ ad dñm ꝛ nõ ad fratrẽ superstitẽ: ita illã gl. saluat Bal. i. d. c. j. in tit. imperator Lotha. per ibi no. per glo. ¶ Et per predicta apparet responsio ad allegata in contrarium: ꝛ primo ad. l. vendicantẽ. cuꝫ simi. ff. de euict. qꝛ respõdetur qd imo in casu nostro non tenebãtur dicti nepotes heredi dicti Hieronymi de dicta euictione q̃ venit ex natura rei, vel ex preordinatione dicti Frãcischini, cuius isti sunt successores. ¶ Nec etiaꝫ obstat id qd no. gl. in d. l. si familie. dum dicit qd imo debet euictio si fuit expresse dictũ qd teneretur de euictione, ꝓut apparet in dicto arbitramẽto emologato, quod quidẽ cẽsetur esse quidã cõtractus trãsactionis inter dictas ptes, in auf. vt diff. iudi. circa prin. ꝛ no. doct. in. c. quintauallis. de iureiur. ꝛ in. l. si societatẽ. §. arbitrorũ. ff. pro socio. cũ si. quia respõdetur qd ad hoc vt cõprehenderetur talis euictio, de qua tractamus, requirebat qd specifice de illa fieret mẽtio, vt not. doc. in d. l. si
9 familie. ¶ †Nõ obstat qd verba debẽt aliquid operari: quia verũ est, sed tñ nõ debent operari nisi ẽm naturã actus sup quo interponuntur. d. l. si stipulatus. ꝛ. l. dãni infecti stipulatio. in princ. ff. de dam. infec. ita etiam inquit Bal. in rubric. C. de cõtrahen. emp. in. ix. q. vbi declarãdo illud qd dicit qd verba debent interpretari, vt aliquid operentur, dicit saluo
b semp quod verba intelligãtur ẽm naturã[b] contractꝰ, vel rei deducte in cõtractu. alleg. not. per Inn. in. c. ex literis. de iure patro. ꝛ ita etiã Bal. in. l. j. C. cõmoda. in. v. col. in versic. ꝛ adde qd vbicũqꝫ clausule ꝛc. ꝛ hoc patet ex no. per Bar. ꝛ alios in d. l. si familie. vbi ꝓprie loquunt quo ad terminos nostros. facit. l. qui mutuam. in prin. ff. man. ibi dum tex. dicit, etenim que dubitationis tollẽde causa cõtractibus inserun-
10 tur, ius cõmune nõ ledũt. ¶ †Preterea dicta verba posita in arbitramẽto circa euictionẽ, potuissent aliquid operari: qꝛ vbi appareret qd dicti diuidẽtes ad quos negotiũ pertinebat sciuissent aliquas res diuisas esse omnino alienas, ꝛ ad tertiũ spectasse, nõ potuisset agere iure cõmuni de eui-
c ctione[c] ille cui aliqua ex dictis rebus alienis fuisset ꝑ tertiũ euicta, nisi fuissent expsse adiecta illa verba qd veniret euictio. l. si fratres. C. cõmunia vtriusqꝫ iudic. l. si fundum. C. de euict. not. gl. ꝛ doct. in d. l. si familie. ꝛ Bart. in d. §. duo fratres. in vlt. q. ¶ Modo capio sequentẽ dubitationẽ qua q̃ritur, vtrũ dicti nepotes Frãcischini teneant hrdi dicti Frãcischini saltẽ ꝓ dimidia de euictiõe domꝰ que fuerat empta ꝑ dictũ Frãcischinũ, vt emphyteutica, saluo iure eccl'ie sancte Marie in portu de Rauenna, de qua dictꝰ Frãcischinꝰ nunq̃ se fecit inuestiri, licet scientiã habuerit. ¶ Nec etiã dicti successores Frãcischini fecerũt se inuestiri ab eccl'ia, ignorantes illã domũ esse emphyteuticã, ꝛ ꝓpterea per dictã ecclesiã sancte Marie fuit euicta heredi dicti Hieronymi. Et videret prima cõsideratione dicẽdũ qd nõ teneant: qꝛ dato qd euictio sequuta sit, ꝛ sequi potuerit ex capite inuestiture nõ petite, seu emptionis facte per Frãcischinũ sine cõsensu ecclesie sancte Marie, seu absqꝫ denũciatione facta ꝑ vẽditorẽ dicte ecclesie, iuxta. l. fi. C. de iure emphy. ꝛ. c. potuit. de loca. nõ obstãte qd in dicta alienatione dictũ fuerit saluo iure ecclesie, iuxta no. per Bal. in. l. j. C. de his que pene no. in. iiij. col. in ver. quero, ꝓhibita est alienatio. ꝛ in. c. j. §. fi. in tit. que fu. prima causa benefi. amit. in vlti. col. ꝛ nõ dicatur hec euictio secuta ex natura rei, seu ex dispositione authoris ad hoc ordinata, sicut erat ordinata in casu ꝓcedentis dubij, sꝫ dicatur euictio secuta ex defectu iuris nullo modo cõpetẽtis dictis diuidẽtibus tpe dicte diuisionis, vt ostendũt ea q̃ allegata sunt in ꝓcedẽti dubio: tñ attẽto qd etiã si fuisset petita inuestitura ꝑ dictũ Frãcischinũ ꝓ se ꝛ descendentibꝰ: attamẽ oĩno hrdi dicti Hieronymi decedẽtis sine liberis, ꝛ instituẽtis dictã capellã heredẽ veniebat euincẽda dicta domus ex natura rei, ꝛ etiã ex facto ipsius Hieronymi instituẽtis di-
11 ctã capellã: †qꝛ dicta empyteusis ecclesiastica nõ trãsibat ad hrdes extraneos, vt in themate cõtinet: ꝛ etiã de iure est magis cõis opi. per. §. emphyteusim. in auf. de nõ alie. ꝛ no. in. l. etiã. ff. sol. mat. ꝛ ꝑ doc. in. c. in ꝓsentia. de ꝓba. cũ suis infinitis cõcor. ꝛ dicit Jo. de imo. in. l. ex facto proponebatur. ff. de here. insti. qd ista est cõis opi. ꝛ etiã nõ trãsibat dicta emphyteusis in ecclesia. c. potuit. cũ ibi not. ꝑ gl. õ loca. ꝛ in d. l. fi. C. de iure emphy. ꝛ no. ꝑ Bar. ꝛ alios in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ver. obl. ꝛ in auf. ingressi. C. de sacros. eccl. ꝛ clare Spec. in ti. õ loca. §. nũc aliqua. ver. xvi. quo casu rõne huiꝰ euictionis veniẽtis ex natura rei, nõ potuissent cõueniri dicti nepotes ꝑ dicta in ꝓcedẽti dubio. nõ põt ergo heres dicti Hieronymi allegare qd non fuit petita inuestitura ꝑ Frãcischi-
12 nũ, ꝛ qd ꝓpterea domꝰ est euicta dicto heredi: †qꝛ allegaret defectũ, q si etiã nõ interuenisset, nihil releuasset quo ad dictũ heredẽ Hieronymi: merito talis allegatio sibi nõ debet suffragari cũ ex hoc nullũ interesse patiat. l. si pecuniã. §. sed si acceperit. ver. qd si distractꝰ. ff. de cõdi. causa da. attẽto qd qñ agit de euictione agit ad interesse. l. empt. ꝛ. l. cuꝫ successores. C. de euict. ¶ Tamẽ istis nõ ob. puto contrariũ scꝫ qd pro dimidia tenebant de euictione dicti nepotes: qꝛ pre-
13 supponit qd dicti successores† diuidẽtes ignorabãt dictam domũ esse emphyteuticam. vnde etiam si euictio secuta fuisset ex natura rei: tenet alius coheres de euictione, vt not. gl. cõiter approbata in d. l. si familie. in gol. fi. ꝛ ibi clarius not. Guli. de cu. Ray. Jaco. but. Bal. ꝛ Salic. ꝛ ita etiã sentit ibi Bar. in fi. ad hoc bene facit. d. l. si quis domũ. §. j. vers. qd tñ ff. loca. per qd apparet respõsio ad allegata in contrariũ: qꝛ illa potuissent ꝓcedere qñ diuidẽtes sciuissent seu putassent dictã domũ esse emphyteuticã. ¶ Postremo venio ad vltimũ dubiũ, quo q̃rit stãte qd inter dictã tutricẽ predictoruꝫ pupillorũ ex parte vna ꝛ agẽtes pro dicta capella herede di-
14 cti Hieronymi facta est cõcordia, seu† trãsactio per quã cõuentũ est ꝙ agẽtes ꝓ dicta capella relaxabant dicte tutrici dicta bona emphyteutica obuẽta in partẽ dicto Hieronymo, de qbꝰ dixi in primo dubio, ꝛ et dictã domũ de qua dixi in scdõ dubio, ꝛ dicta tutrix tutorio noĩe ꝓ dicta relaxatiõe ꝓmisit ad festũ paschatis ꝓxime futurũ dictis agẽtibus ꝓ dicta

a ¶ Natura. Bar. Paul. So. l. si is q duccẽta. §. cũ ita de reb. dub. Pe. anch. cõsil. lxxvi. Pau. cõs. clxxxv. lib. j. cõsil. clxx. li. ij. Soci. cõsi. cxcix. colum. ij. li. ij. Jas. l. certi cõditio. in princ. col. viij. ꝛ ibi deci. colum. v. l. singularia. col. ix. si cert. petat. Jas. l. post dotẽ. colũ. iiij. vj. sol. ma. fa. s. lib. iij. cõsi. cx. nu. 3. limita Jas. l. miles. §. j. col. fin. de re iudic. deci. c. j. lec. j. colũ. xiij. de iudi.

b ¶ Naturam. s. li. j. consi. cxxix.

c ¶ [illegible]

dicta capella libras centū quinquaginta Bon.iurando nō contrauenire:an dicti pupilli possint 3uenire dicte promissioni dicēdo se lesos:eo q2 dicta bona emphyteutica,⁊ dicta dom⁹ spectabāt ad dictos pupillos,⁊ nō tenebanť dicte capelle de euictione,⁊ effugere solutionē dictaꝝ libra.cl.petēdo restitutionē in integrū,vel alia via,⁊ retinēdo dicta bona eis relaxata absq3 eo ꝙ petať absolutio a dicto iuramēto. ¶Et circa hoc est aduertēdū:q2 decisio satis pēdet ex precedētibus dubijs.nam clarum est qd̄ pro dictis bonis emphyteuticis, de quib⁹ fuit inuestitus Frācischinus pro se filijs ac nepotibus,verum est dicere qd̄ nihil dare debebant dicti nepotes, vt ꝓbaui in primo dubio. ⁊ ex isto capite ꝑ eo qd̄ ꝓmissum esset cōpeteret beneficiū restitutionis in integrū,que posset peti ꝑ viā ꝑncipalis petitionis,⁊ etiā per viā exceptionis,si cōuenirenť dicti minores ad pecunias predictas,iuxta.l.nā ⁊ postea.§.si minor.ff.de iureiur.cū ibi no. ¶Si autē querit, an saltē quaten⁹ ꝑ domo predicta relaxanda esset promissa pecunia illa oīno:⁊ cū effectu debeať,⁊ etiam dico qd̄ ex isto capite apparet de lesione dictorū pupillorū:q2 dictus heres Hieronymi nō habebat aliqd̄ ius efficax in domo predicta, vt pt3 ex his que dixi in secūdo dubio circa dictam domu3, ꝗ nō poterat trāsire in dictā capellā:⁊ sic dicta relaxatio non trāsferebat in dictos pupillos ius aliqd̄ efficax existēs apud dictā capellā. ¶Si aūt dicta quantitas librarū.cl.promissa fuisset agentib⁹ pro dicta capella in satisfactionē ei⁹,ad qd̄ tenebanť dicti pupilli pro euictione dicte domus,que fuerat euicta dicte capelle,vt de dicta euictione narrať in pūcto et tunc q2 ego cōclusi in scđo dubio dictos pupillos teneri dicte capelle pro dimidia euictionis,est cōsiderandū an attēta dimidia euictionis,⁊ attenta quantitate dictaꝝ libraru3.cl. appareat dictos pupillos esse lesos:⁊ si sunt lesi poterit peti restitu.in integ.l.verum.§.si.cum si.ff.de mino.alias autem non.nā in omnem euentum satisfaciendum fuit:⁊ est dicto heredi Hieronymi ꝑ dimidia euictionis dicte domus,ꝑ ea que supra fuerūt conclusa.iuramentū aūt dicte tutricis nō obstat,quo minus pro parte dictoꝝ minoꝝ possit peti restitutio in integ.iuxta aut.sacramēta.cū ibi not.C.de in integ. 15 resti.mino.†q2 iuramētū ita demum obstat:si est prestitū ab ipso minore pubere.tñ secus si a tutore vel alio administratore non habēte ab homine mandatū ad iurandum,vt not. glo.in.c.j.in verbo,contractum,de resti.in integ.lib.vj.⁊ ibi expresse docto.⁊ not. Jo.andr.in.c.j.de deposi.⁊ Bald.in.c. j.§.item sacramenta.in tit.de pace iur.fir.in.vj.col.in versic. item quero vtrū iuramētum prelati.⁊ in.l.j.in.iiij.col.C.de pac.⁊ in.l.generaliter.in prin.C.de reb. credi.bene facit text. in.c.ij.§.contractus.de rebus eccl.nō alienan.in.vj. Alexander Tartagnus.

Summarium.

2 ¶Frater si inuestitur pro fratre,non valet nisi post ratificationem.
3 Causa falsa erronea vitiat 3tum,⁊ presumitur error.nu.4.
5 Filia instituta in re certa succedit in emphyteusi ecclesiastica,⁊ filij equaliter,licet inequaliter instituti.nu.6.
7 Speciale verbum,iunctum generali,illud alterat.
8 Heres,dictio,non stat proprie in re non transmissibili ad extraneos.
9 Cuiuslibet,dictio,attribuit cuiq3 insolidū ⁊ ius accrescēdi.
13 Pater an possit reuocare emphyteusim ꝙ filijs acquisiuit.
15 Arbitri ⁊ arbitratoris differētia penes modū sententiādi.
16 Sententia arbitri iniusta nulla est si dictum erat vt iudicaret secundum ius.
17 Ordo iuris expressus in mandato hominis inducit formā.
18 Expressio eius quod tacite inest an operetur.
19 Reclamari a sententia arbitri potest de iure canonico.

Consilium.XXII.

Viso titulo questionis ⁊ dubitationū vertentium inter Marcum,Mattheū,⁊ Andream fratres ⁊ filios quondam Maphei olim Bernardi de riuolta. ¶†Dico breuiter de iure 1 mihi videri,ꝙ de terris ⁊ rebus emptis a spectabili domina Anna de la molza ꝑ dictos Jacobū ⁊ Mapheū,⁊ de quib⁹ postea fuit inuestit⁹ Mapheus noīe suo ⁊ dictorū Jacobi ⁊ Antonij fratrū suorū,nō plus spectare ⁊ pertinere ad filios dicti Jac.quam ad filios dicti Maphei,sed eos saltē par ⁊ equale ius habere in dictis bonis:qd̄ ostēditur sic:aut enim consideramus titulū emptionis:⁊ cōstat qd̄ nullum ius fuit acquisitum Anton.sed illud vtile dominium quod habebat d.domina Anna fuit titulo emptionis predicte acquisitu3 ⁊ translatum in dictos Mapheum ⁊ Jaco.proprio nomine emētiū,secuta traditione vel apprehensa possessione per dictos emptores,iuxta.l.traditionib.C.de pac.⁊.l.hec si res.ff. de rei ven.⁊.l.j.in fi.cū.l.seq.ff.si ager vectig.vel emphy.pe.⁊ quod no.Bar.in.l.cū solus.ff.de vsuca. Aut consideramus inuestiturā factā Mapheo:⁊ dico ꝙ ista non releuat pluribus rationibus.primo:q2 dici potest ꝙ non presupponitur apparere qd̄ dict⁹ Anto.vel Lazarus eius filius habuerit scientiā de inuestitura ꝑdicta,⁊ subseqūēter eam ratificauerint:†ergo si nō fuit ratificata[a] remanet illa pars apd̄ ipm̄ 2 a Mapheum,qui recipit pro se ⁊ nomine Ant.l.si absentis. C.si cer.pe.⁊ debet durare apud dictum Mapheum,⁊ eius filios ꝑut fuisset duraturū ius illud in persona dicti Anto. ⁊ eius descēdentium,vt no. Bar.in.l.fundum quem.per illū tex.ff.de ac.emp.⁊ in.l.si mihi ⁊ Titio.⁊ ibi etiā Mod.ff.de verb.obl.⁊ Bal.in aut.si quas ruinas.circa vl.col.C.de sac. san.ecc.⁊ in.l.vnica.C.quando non pet.par.in.xvj.col.in ver. sed quid si recepi emphyteusim ⁊c.Et simil'r non apparet ꝙ Joanna filia ⁊ heres in re certa dicti Ant.habuerit scientiā dicte inuestiture:⁊ eam ratam habuerit,nisi tēpore quo iura dicte inuestiture specifice cessit monasterio Nonātulano,cui⁹ renūciationis vigore de eodē iure fuerūt postea a dicto monasterio inuestiti dicti filij Maphei. ¶Scđa ratione non nocet dicta inuestitura 3cessa Mapheo recipiēti ꝑ se ⁊ nominē Jacobi ⁊ Antonij:q2 ibi in illa 3cessione ⁊ receptione interuenit falsa cā:q2 fuit facta ⁊ recepta illa inuestitura pro dictis trib⁹ fratribus de bonis illis,tanꝙ bona illa fuissent ꝑ dictos fratres,⁊ quemlibet eoꝝ empta ⁊ acquisita a dicta domina Anna habēte ⁊ recognoscente dictū vtile dñium a monasterio predicto,vt pt3 ex inspectione dicte inuestiture concesse Mapheo.Sed ita est ꝙ illa cā nō est vera,vt patet ex inspectione instrumenti emptionis facte ꝑ Mapheum ⁊ Jacobum,qui tm̄ suo proprio nomine emerunt,⁊ de iure est 3 qd̄†qñ contractus est celebratus ex falsa causa per errorem expressa,vitiatur in effectu talis cōtract⁹,vt not.gl.⁊ Ang. in.l.si diuortio.in ṽbo cuilibet.ff.de ver.obli.⁊ no.per Bart. in.l.demōstratio falsa.§.j.in.vj.q.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊ saltē qñ falsa causa erat causa finalis,prout erat in proposito nostro: q2 si oēs tres fratres emerant vtile dñium a domina Anna predicta.debebāt omnes tres inuestiri,⁊ admitti per ꝑprietarium,nō autem duo tantum:quia ille qui emit vtile dominium est ille qui est admittendus ⁊ recipiendus per dominū directi dñij.l.fi.C.de iure emphy.⁊ consequenter apparet talem fuisse causam finalem,vt colligitur ex no.per Bar.in.d. l.demōstratio.§.j.in.iij.q.⁊ ꝑ oēs in.l.j.C.de fal.cā adiect.leg. 4 ¶†Et in dubio presumitur per errorem qñ apparet rē aliter se habere,⁊ saltem quando ille cuius error allegatur non tractat de lucro:aduersari⁹ vero tractat de lucro,vt no.in.l. cū de indebito.in ꝑn.ff.de ꝓba.⁊ in.l.etate.§.fi.ff.de interro. act.⁊ in.l.non fatetur.per doc.ff.de confes.⁊ in specie ad ꝓpositum no.Rapha.⁊ Paul.de cast.in.d.l.si diuortio.Sed ita est ꝙ dictus Mapheus,qui emit suo noīe,⁊ successiue eius filij ⁊ heredes tractāt de dāno vitando.Ant.vero,qui nunꝙ emit ⁊ successores sui tractant de lucro:ergo dicta inuestitura cōcessa Mapheo recipiēte ꝑ se Ant.⁊ Jacobo modo ꝑdicto,nō suffragať dicto Antonio ⁊ successorib⁹ suis. ¶Tertia rōne etiā,nō iuuat dicta inuestitura filios dicti Jacobi ꝑ aliqua parte,quā ꝑtēdāt ex persona Antonij:q2 posito ꝙ ex dicta inuestitura cōcessa Mapheo ꝑ se,Jacobo,⁊ Antonio esset acqsitū aliqd̄ ius dicto Antonio:tñ q2 fuit recepta ꝑ dictis tribus fratrib⁹ ⁊ eorū filijs ⁊ nepotibus masculis legitimis ⁊ naturalib⁹,quos si nō habuerint,vel si habuerint ⁊ penitus defecerint:tūc ꝑcaria deueniat in filias eorū,⁊ cuilibet eoꝝ vel neptes vnā,vel plures legitimas,⁊ naturales,ꝗ virū legitimū accipiat,⁊ rē patrū possideāt vsq3 ī ipsorū ⁊ cuiuslibet ipsorū tertiā gñationē expletā:sequiť ꝙ cū decesserit dictus Antonius superstite Lazaro herede vniuersali,cui fuerūt substituti dicti Maphe⁹ ⁊ Jacob⁹:⁊ postea decesserit dict⁹ Lazar⁹ ꝑdefuncto tm̄ dicto Mapheo:⁊ sic dicta ꝑcaria ex forma inuestiture deuenit ad dñam Joannam filiam dicti Antonij institutā in re certa,⁊ que virū legitimū accepit:ergo deuenit ꝑcaria ad eam:saltē qñ ab ecclesia facta est dicta 5 b cōcessio,†satis est filiā esse heredē in re certa,[b] vt cōprehēdať in dicta cōcessiōe:q2 talis cōcessio de sui natura trāsit ad descēdētes,vt descēdētes,⁊ nō vt heredes,nec transit ad extra-

a ¶Ratificata.§. li.j.3si.cx.nu.3.⁊ sic nihil spāle ēt ī fratre ⁊ ī feud3 vt ēt late Cur.iunior trac.feu.ij. par.in.ij.dubitatione.⁊ bñ l3 al'r Bal.c.j.si vasal l⁹ feudo pri. cui defera.co.fi.⁊ de frat.de no.bñfic. inuest.in vsi.feu. Cur.senior cōsi. xlviij.col.iiij.3si. xlix.col.xxxvj.cū seq.Jac.de sanc. Geor.tra.feu.ṽ. nobiles gasi.in princ.Alex.§.li. iij.consi.x.numero.§.imo dico ꝙ q2 feuda habent obligationē mutuā ⁊ onerosam: tanto magis exigitur ratificatio alias act⁹ est in pendēti.

b ¶Certa.Ego fateor qñ deficiunt illi quorum fauore erat instituta in re certa, vt in hoc casu, al's secus,vt dixi.§.li. j.3sil.cxxviij.col. fi.⁊ sic supponiť hic 3cessionē esse factam ꝑ filijs ⁊ hr̄dibus.

neos sm cōem opi.iuxta.§.emphyteusim.in aut.de non alie.
⁊ no.gl.⁊ doc.in.l.etiā.ff.sol.ma.⁊ Jo.an.in.c.in presentia.de
pba.⁊ in addi.Spe.in ti.de loc.§.nūc aliqua.sup ver.cxiij.⁊
Bar.i.l.si tibi.x.§.si pactꝰ.ff.de pac.⁊ in.l.qđ dr.ff.de ver.ob.
⁊ in.l.itē videndū.§.fi.ff.de pet.her.⁊ ibi etiā Ang.⁊ Bar.in
l.gallꝰ.§.j.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.
de ope.lib.⁊ in.l.si nō sortē.§.libertus.ff.de cōdi.inde.⁊ in.l.si
patroni.i pn.ff.ad treb.⁊ Bal.in.l.vsufr.ff.sol.mat.⁊ in.l.iij.
⁊ in.l.cū virū.C.de fideic.⁊ i.l.assiduis.C.qui po.in pig.hab.
⁊ in.d.l.etiā.ff.sol.mat.⁊ Pe.de anch.in consi.cxxxiiij.incip.
plene ⁊ subtiliter ⁊c.cū cōcor.de quibus in dictis locis,quas
omitto,⁊ attēto ꝙ ista ē magis cōis opi.vt inqt Jo.de imo.
6 in.l.ex facto ꝓponebat.circa.ix.col.ff.de here.instit.†Et hoc
operat qđ etiā posito qđ talis emphyteusis vł precaria esset
recepta ab ecclesia ꝓ recipiēte,ac pro eius descēdētibus he-
redibꝰ,lʒ als i re de sui natura trāsmissibili ad hr̄des vt here
des appellatione hr̄dis intelligat de hr̄de vniuersali.l.quo-
ties.C.de here.inst.tñ in rebus de sui natura non trāsmissibi
libus ad heredes,sʒ ad filios cōprehendent filij etiam here-
a des in re certa:nec trāsibit tūc ad filios[a] ꝓ hereditarijs por
tionibus,sed equalr ad eos,vt filios.⁊ idē esset posito quod
essent instituti nō in re certa,sʒ in quotis disparibus,ꝑ id ꝙ
habet in.d.l.vt iurisiurā.§.si liberti.⁊ in.l.cū patronꝰ.§.cū li
bertꝰ.ff.de ope.lib.ita ꝯcludit Spe.in ti.de test.§.in primis.
ver.pone.A.in fi.⁊ Ang.in.l.qdā.§.nihil.ff.de edē.⁊ in.d.l.si
tibi decem.§.si pactus.ff.de pac.⁊ Jo.de imo.in.d.l.ex facto
tractabatur.de here.inst.⁊ Pau.de cast.in.d.l.quoties.C.de
here.insti.⁊ in.d.l.quedam.§.nihil.⁊ in.d.l.gallus.§.etiam si
parēte.⁊ hoc modo cōcordāt opi.doc.q in.d.articulo varia-
runt,vt per Bar.in.d.l.vt iurisiurā.§.si liberi.⁊ per Bal.in
d.aut.si quas ruinas.de sac.san.ecc.⁊ in.l.liberti.C.de ope.li.
7 ⁊ Pe.de anch.⁊ Jo.de imo.in.c.potuit.de loca.†ꝓ quo etiā
facit:qꝛ vnū verbū spāle iūctū alteri verbo generali,alterat
illud genus.l.sed si adijciat.⁊ ibi Bar.ff.pro socio.⁊ sic licet
als appellatiōe heredis intelligeret de vniuersali:tñ vbi est
adiectum huic verbo generali,heredibus illud verbū spāle,
filijs,circa rē de sui natura trāsitoriam ad filios vt filios,al-
terat illud verbū,heredibus,per hoc etiā facit.l.pro herede.
8 §.si quid.ff.de acqui.her.cū ibi not.ꝑ Bar.†vbi in re vel ma-
b teria non trāsmissibili de sui natura ad heredes extraneos,[b]
verbū,heres,nō accipit ꝓprie pro herede.facit.c.j.§.⁊ si cliē-
tulus.de alie.feu.ex quo infertur,vt dixi,quod in proposito
nostro dicta emphyteusis vel ꝑcaria,si qua portio esset acqsi
ta Antonio pro ea rata transiuisset ad dictam Joannā eius
filiā,q̄uis esset instituta i re certa tm̄,posito etiā ꝙ ꝯductor
⁊ etiā locator viderent voluisse icludi filias:ita demū si essent
heredes patris per illa verba,vcʒ in vnam,vel plures filias
vel neptes que vir legitimum accipiant,⁊ rem patris possi
deāt ⁊c.tñ sufficiat filias fore istitutas in re certa,vt dixi:nec
dicunt filie illa bona emphyteutica habere iure hr̄ditario:
qꝛ si iure hr̄ditario haberēt,⁊ essēt plures filie dispariter in-
stitute deberēt diuidere dicta bona emphyteutica ꝓ hr̄dita-
rijs portionibꝰ.l.j.C.de impu.⁊ alijs sub.l.qui liberis.§.hec
verba.ff.de vul.⁊ pup.l.pro hereditarijs.C.de hered.act.⁊ tñ
vt ꝯcludit Spe.⁊ alij in locis.s.allega.vbi vna filia esset in-
stituta in re certa.⁊ alia esset istituta i quota,vel vniuersa tm̄
haberet filia instituta in re certa,q̄tū illa q̄ esset instituta in
quota,vel in vniuerso.quāuis eñ qs indefinite pro se ⁊ here
9 de suo,vel ꝑ se ⁊ heredibꝰ suis reciperet rē†in emphyteusim
ab ecclesia,⁊ appellatione heredis,regulariter intelligat de
vniuersali,vt dixi.⁊ facit.l.si plures.ff.de leg.iij.tamē ratiōe
subiecte materie ampliat,vt cōprehendat etiā institutum in
re certa.facit.l.si vno.in prin.ff.loc.⁊.l.si stipulatꝰ.in princ.ff.
de vsur.⁊ per hoc patet non obstare id qđ habet in.l.lʒ.cū ibi
no.per Bart.in.iij.no.C.de pac.⁊.l.nam qđ.§.fi.cum.l.seq.⁊
l.cogi.in prin.ff.ad treb.¶ Nec etiam obstat id ꝙ consuluit
Pau.de ca.lib.ij.ꝯsi.cxlvj.inci.Viso pūcto suprascripto cū
his ⁊c.qꝛ in casu in quo ipse cōsuluit,ille qui volebat venire
ad emphyteusim nō erat hr̄s in re certa,nec in quota.secꝰ in
casu nostro in quo dicta Joāna erat hr̄s in re certa.Si ergo
dicta precaria deuenit ad Joannā ⁊ Joāna ex causa vendi-
tionis cessit dicto monasterio oīa iura sibi cōpetētia in di-
cta tertia parte acqsita sibi tāq̄ filie dicti Anto.⁊ dictū mo-
nasteriū deinde occasione dicte cessiōis,⁊ renūciationis in-
uestiuit de eisdē rebꝰ,filios.d.Maphei:ergo ex hoc capite
etiam apparet eos nedum esse equales in iure cū filijs.d.Ja
cobi,sed etiam potiores ⁊ preferendos.¶ Nec ad hoc ob.si
diceret ꝙ per prius dicta Joanna donauerat dicto Joanni
filio Jaco.omnia iura ad eam spectantia ⁊ pertinētia,⁊ que
ad eā spectare ⁊ pertinere poterant in bonis,⁊ hereditate di
cti quōdā Antonij patris sui:⁊ quod consequenter fortasse
dictꝰ Joānes vigore dicte donatiōis fuerit inuestitꝰ a dicto
monasterio,sub solita tñ ꝯditione,vcʒ si dictꝰ Joānes iuste
10 se inuestiri petebat:†qꝛ ad hoc rn̄deo primo ꝙ in dicta dona
tione non veniunt iura dicte precarie que fuerat concessa.d.
Mapheo recipienti noīe suo,⁊ dicti Jacobi,⁊ Anto.⁊ non
appareat ꝙ Jacob.vnq̄ ratā habuerit dictam receptioneʒ:
ergo nūq̄ dicta res emphyteutica fuit de bonis dicti Anto
nij.l.si ego.ff.de neg.ge.⁊ plene no.ꝑ Bar.in.l.q mihi dona-
tū.ff.de don.⁊ dixi.s.Itē bona emphyteutica recepta ab ec
clesia ꝓ se ⁊ filijs modo p̄dicto,nō dicunt trāsire ad filios vt
heredes,nec dicunt qd hereditariū,vt dixi.s.vnde cōsuluit
c Dy.[c] quē refert ⁊ sequitur Bar.⁊ alij in.l.item videndum.§.
fi.ff.de pet.her.ꝙ si frater fratri facit quietationē de omni eo
ꝙ petere posset in hereditate paterna,qđ ꝑ hoc nō impedit
petere partē prediorū emphyteuticorū,quos pater recepe-
rat ⁊ ꝯduxerat ab eccl'ia.hn̄ faciūt no.ꝑ Bar.in.l.si patroni.
in princ.ff.ad treb.¶ Quarta rōne posset dici qđ etiā posito
qđ Anto.aliquid iuris fuisset acquisitū in dicta precaria:tñ
illđ lʒ oīno sit extinctū,⁊ accreuerit descēdētibꝰ dictoꝝ Ma
phei ⁊ Jacobi:nā p̄suppono qđ ex tenore inuestiture cōcesse
dicto Mapheo pro se ⁊ fratribus appareat ꝙ dicta precaria
trāsit ⁊ trāsire dʒ ad descēdētes dictorū Maphei,Jacobi ⁊
Antonij ibi expressos vsqꝫ ad ipsoꝝ,⁊ cuiuslibet ipsoꝝ Ma
phei,Jacobi ⁊ Antonij tertiā ḡnationē expletā,qua exple-
ta dicta bona reuerti debēt ex pacto ad dictū monasteriū,⁊
11 illa v̄ba p̄sertim ꝓpter illā dictionē†cuiuslibet[d] iportāt qñ
d deficiēte seu exclusa ḡnatione vnius ex dictis tribꝰ fratribꝰ,
bona ipsa pro illa parte non debēt reuerti ad monasteriū,sʒ
apud reliquos duos fratres superstites,vel eoꝝ descēdētes
ꝑmanet:qꝛ illa dictio,cuiuslibet,attribuit cuilibet insolidū:
vt no.in.l.si pluribꝰ.in prin.ff.de leg.ij.vñ tūc vno deficiente
non reuertit res ad concedentem,vt no.Bal.in.c.j.§.filia.in
fi.de succes.feu.⁊.l.vnica.C.qñ nō pet.part.in.xv.col.in ver.
sʒ hic dubitat,qd in instrumēto.⁊ idē ibi Salic.in.xij.q.for-
tius voluit Spe.in ti.de loca.§.nunc aliqua.versi.lxix.⁊ ibi
12 Jo.an.†qđ etiā si simplr facta sit cōcessio duobꝰ fratribꝰ cū
hoc qđ post mortem eoꝝ ⁊ filiorū,⁊ nepotū suoruʒ fundꝰ ad
ecclesiā reuertat,⁊ vnus eorum decedat sine liberis,nō redi-
bit portio eius ad ecclesiā,sed remanebit apud ꝯfratrem,vt
ibi plene ꝑ eos.¶ Sed ita est ꝙ nulli extant de dictis descē
dentibus masculis dicti Ant.qui possint succedere in dicta
parte Ant.⁊ dicta Joāna nō potuit succedere in dicta pre-
caria:qꝛ pater scʒ Anto.eā instituit in certa quātitate,⁊ eaʒ
iussit tacitā ꝯtentā,⁊ nihil amplius petere posse in bonis,et
hereditate dicti Anto.testatoris,ꝓpter quam prohibitionē
13 videt voluisse eā excludere a dicto iure emphyteutico,†qđ
videt pater facere potuisse per id qđ habet i.l.qui Rome.§.
flauius.ff.de ver.ob.cū ibi no.per Bar.in ver.vlteriꝰ habe-
tis ⁊c.⁊ ꝑ.l.iij.ff.de ser.ex por.vt probat Bald.in aut.si quas
ruinas.circa.v.vel.vj.col.C.de sac.san.ecc.quasi videat filia,
que erat in patria ptāte habere ex patris donatione.l.filie.
e C.fam.er.quam quidē donationē potest pater reuocare[e] per
solā penitētiā.l.antep.C.de don.inter vi.⁊ vxo.⁊.l.ij.C.de in-
offi.dona.⁊ firmat etiā hoc Bal.in.l.j.in fi.C.per quas pers.
no.acqui.⁊ in.d.l.liberti.in.xij.col.⁊ Jo.de imo.late in.c.po
tuit.ad fi.de loc.vbi etiam refert se ita cōsuluisse,⁊ sic si filia
fuit exclusa q̄tū ad hoc habetur ac si nō esset in rerū natura.
l.ij.§.sʒ si sint sui.⁊ ꝙ ibi no.Bar.ff.ad treb.⁊ in.l.j.§.filium.
ff.de bo.pos.contra tab.l.si ex modica.§.si filius.ff.de bo.lib.
⁊ in.l.j.§.si pater in potestate.cum ibi no.per Bar.ff.de cor-
iungen.cū emā.lib.⁊ per cōsequēs nulla amplius extat per-
sona ex descēdentibus Anto.que possit admitti ad dictā eiꝰ
partē.ergo remanet apud dictos filios dictoꝝ Jac.⁊ Ma-
phei in

.Ita fere tʒ vbiqꝫ Alex.ꝯsulēdo vt.s.e.cōsi.ix.nu.4.consil.xix.nu.17.s.li.
iiij.Idē Pau.li.j.C.de ꝯdi.inser.Imo.cōsil.lxix.visis hn̄di.repe.c.Ray-
.i eodē testō relinq.i.nu.259.sʒ nō est hn̄ dictū vt etiā dixi.s.li.j.ꝯsi.cxxviij.
ac ꝯcessiōe verbū hr̄dibꝰ,quanq̄ partim sit appositū fauore ꝯcedentis,tñ
palr est fauore ipsius recipiētis vt possit interim disponere nec admittent
ri nisi sint
es ⁊ ꝑstēt fa-
dcessoris.v-
āt filijs vł de
ēdētibꝰ est ꝓn-
ipalr appositū
fauore ꝯcedētis
ad limitationeʒ
ꝯcessiōis vt illis
deficiētibꝰ ad eū
redeat,sʒ iterim
opʒ etiā descēdē
tes eē vere here-
des ⁊ sic pōt vnꝰ
excludi ꝑ dispō-
tionē decessoris
cui succedit ꝯūr
exclusus i re cer-
ta tm̄,excluditur
saltē q̄diu sup-
sunt hi,q̄rū fa-
uore est limitati
istitutꝰ i minori
pte a maiori ex-
cludit ēt si nō sit
exp̄ssim disposi-
tū de dicta em-
phyteusi.[illegible]

b ¶ Extraneos,
imo etiā emphy
teusis eccl'iasti-
ca eq̄ trāsmissibi
lis est ad extra-
neos si ita ꝯcessa
sit legitie [illegible]

c ¶ Dy.ꝯs.ij.visis.
s.li.iiij.ꝯs.xl.n.3.

d ¶ Cuiuslibet.Nō
ꝯcludit hic ꝑ no.
s.e.ꝯsi.xiij.cōsi.
xvij.⁊ sequēs de-
ci.Spe.falsa est
[illegible]

e ¶ Reuocat.trās
eat.sʒ hoc nō cō
cludit i emphy-
teusi si ñ est here
ditaria,sʒ lege i-
uestiture deferat
vt dixi i ꝯsu.par.
§.xxij.nu.85.§.
xxx.q.xxxvj.nu.
13.fateor ꝙ etiā
ēphyteusis rece-
pta ꝑ se ⁊ filijs
vł descēdētibus
simplr,ēt nō ex-
pressis hr̄dibꝰ cē
set in dubio acq
sita per patrē fi-
lijs vt heredibꝰ
vt etiā no.Alex.
in.l.quod dicit.
col.xxi.de ver.ob.secus si appareat stipulatū filijs vt filij etiaʒ tacite,vt quādo est
recepta pro certis filijs vel pro masculis:tūc dicendū patrē nō posse preiudicare
vt etiā tʒ hic Alex.⁊.s.li.iij.ꝯsi.viij.nu.15.vbi dixi ꝙ filij tenebunt iputare in legi
timā si petāt supplemētū.etiā dixi i ꝯsu.pari.§.cxxiij.ceteꝝ ꝙ pr̄ nō possit reuo-
care ꝙ ꝑ se acquisitū est filijs vt filijs etiā nascituris.vide plene Steph.Ber.ꝯsi.
xxvij.multa sunt.li.j.cōsi.lxx.viso cōsultationis.cōsi.cccij.visis copijs.li.iij.⁊ ita
sup quadā domo Lugdunēsi rn̄di existēs Molinis vbi paulopost discessuʒ meū
sic fuit iudicatū per senatoriū cōcessum magnorū dierū die.xviij.Septēbris,an-
no salutis.M.cccccxl.adde no.j.lib.vij.consi.cciiij.[illegible]

phei in stirpes,⁊ non in capita.c.j.in prin.de succ. feu. cũ ibi no.per Bal.in.j.col.⁊ in.c.j.de natu.suc.feu.⁊ in.c.j.de gra. succe.in feu.facit qd no.Bar.in.l.ij.§.j.ff.de suis ⁊ legit.cum cõcor.de quibus ibi.¶ Tamẽ hoc quartũ fundamentũ nõ pono ꝓ cõstãti:eo qꝛ quãuis dictus Antonius probibuerit filiã eius ꝑdictam in testõ posse plus petere in bonis,⁊ hereditate patris:tñ ꝭm Bar.in.d.l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff. de ope.lib.per illũ text.nõ videtur prohibuisse filiam petere 14 ius emphyteusis paterne:†imo ꝭm Bart.ibi ẽt si hoc expsse voluisset prohibere pater,non potuisset.ar.l.si cũ dotem.§.si pater.ff.sol.ma.⁊ cum ista opi.Bar.concordat Fed.de senis in cõsi.cxxviij.inci.factũ tale est,duo fratres ⁊c.in fi.⁊ Bar. cõsi.lx.inci.Questio ista habet duo dubia.⁊ Bal.Sali.in.l.si a stulta.C.de here.actio.⁊ Ray.Bal.Ang.⁊ Pau.de cast.in l.apud iulianũ.§.si quid alicui.ff.de leg.j.⁊ Ang.in.d.l.item videdũ.§.fi.⁊ Sali.in.l.fi.in.v.col.C.de iur.emphy.⁊ Pe.de anch.cõsil.cccxix.inci.themate presupposito sunt tria ⁊c.que opi.in veritate quo ad casum nostrum videtur tutior,attẽto ꝙ dictã emphyteusim non recepit Antonius pro dicta eius filia,sed receperat eã Mapheus:merito in ea nõ debuit sibi posse preiudicare factum dicti Antonij.l.eum qui.⁊ qd ibi Bar.ff.de interdi.⁊ releg.c.j.de aliena.feu.pater.⁊ per consequens dictus Antonius nõ potuit,quo ad dictã precariam iure substitutionis in testõ relinquere vni magis quam alteri in preiudiciũ dicte Joanne,vel alicuius ex descẽdẽtibꝰ dictoꝝ Jacobi ⁊ Maphei,ad quã ⁊ quos ordine successiuo ex natura dicte inuestiture debebãt transire dicta bona,vt decidũt doc.in dictis locis scꝫ Bar.in.d.§.si liberi.⁊ clariꝰ Sal. in.d.l.fi.in.v.col.C.de iure emphy.cũ ꝯcor.de quibus.s.⁊ allegata in contrarium.s.vꝫ id qd no.Bal.in.d.aut.si quis.cũ simi.loquuntur qñ reuocans fuerat author concessionis.et expresse cõstabat ꝙ sua reuocatio loquebatur de istis bonis. Nec ad hoc aliquid operatur quedã approbatio testamenti Antonij facta.vt dicitur,per syndicũ aut procuratorẽ domini cõmẽdatarij dicti monasterij:tũ quia mandatũ eius non se extẽdit ad hoc.l.eleganter.ff.man.c.cũ dilecti.de rescrip.c. cum olim abbas.de offi.dele.tum etiam quia non pendebat a potestãte domini commendatarij auferre dicte Joanne ⁊ alijs descẽdẽtibus Maphei,⁊ Jacobi ius eis quesitũ ex inuestitura cõcessa Mapheo.l.fi.ff.de pact.⁊.d.l.id qd nostrũ. ⁊ ꝑ no.in.c.ꝯstitutus.de reli.domi.⁊.l.fin.C.si contra ius vel vti.pub.¶ Preterea etiã posset dici qd dictus Antonius non dixit,qd quo ad ius inuestiture in bonis predictis emphyteuticis seu ꝑcarijs,voluerit excludere filios Maphei, eo casu quo ante mortẽ Lazari decederet Mapheus superstite Jac.tamẽ superiores respõsiones adhuc sunt tutiores.

¶ Ex quibus concluditur,neqꝫ dictum testamentũ Anto. neqꝫ dictã approbatiõnem testamenti,neqꝫ dictã donationẽ factam per Joannem,neqꝫ inuestituram vigore dicte donationis factã potuisse preiudicare filijs dicti Maphei.¶ Et posito qd appareret factũ fuisse compromissum per dictos filios Maphei ex parte vna,⁊ alios dicti Jac.ex parte alia de eoꝝ differentijs ⁊ litibus,in quendam eorum arbitrũ cũ potestate terminãdi de iure tantũ,⁊ cũ potestate nõ seruãdi ordinẽ iuris in procedendo,⁊ lata fuerit sententia per talẽ arbitrũ,qd dicta tertia pars ex persona Anto.spectet ad filios 15 dicti Jaco.tamen talis sententia non habet obstare:qꝛ†presuppono qd dictus iudicans fuit arbiter proprie,⁊ nõ arbitrator,etiã si in aliqua parte dicti cõpromissi esset dictũ qd posset procedere diebus feriatis,⁊ nõ feriatis,stando ⁊ sedẽdo,⁊ quomodocũqꝫ,⁊ qualitercũqꝫ dicto arbitro ⁊ arbitratori melius videbitᷣ ⁊c.⁊ per similia verba:quoniam attento qd in iudicando fuit dictũ quod deberet arbitrari de iure[a] tantũ dicit esse arbiter:⁊ non arbitrator,nam ipsi arbitro videtur remissa solẽnitas ordinis iudiciarij in processu,prout etiã plerunqꝫ remittitur iudici,vt in cle.sepe.de ver.sig.l.de submersis.C.de naufrag.lib.xj.l.nec quicqꝫ.§.de plano.ff.de offi.procons.⁊ cum differentia inter arbitrum ⁊ arbitratorẽ principaliter cõsistat penes finẽ sententiãdi:qꝛ aliter habet iudicare de iure sicut iudex.l.fi.ff.de arbi.secus in arbitratore. l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.cum ibi nota.⁊ in aut.vt diffe.iudi.§.j.cum ibi no.vnde cum in actu sententiandi eligat vt arbiter dꝫ iudicari.arg.l.querit.ff.de sta.hom.ita in terminis decidunt Ant.de bu.⁊ Jo.de imo.in.c.quintaualllis. de iureiu.referentes etiã ita tenuisse Frã.de Albergottis de Are.in repet.l.si quis arbitratu.ff.de verbo.obliga.bene faciunt no.per Bar.in.l.si societatem.§.arbitrorum.in.ij.⁊.iij. col.ff.pro soc.quem sequitur Sal.ibi in.l.cum antea.C.de arbi.⁊ ꝗuis a sentẽtia arbitri de iure ciuili non possit reclama 16 ri.l.diem proferre.§.stari.ff.de arbi.†tñ quando in compromisso est actũ expresse quod habeant potestatem arbitrandi de iure tantũ,vt in casu nostro:tũc si iniuste iudicat arbiter, sententia est nulla[b]:qꝛ nõ est seruata forma cõpromissi.l.nõ distinguemꝰ.§.de officio.ff.de arb.ita decidit Bart.in.l.diẽ proferre.§.stari.eo.tit.referens se ita consuluisse:ꝗuis ipsemet Bart.in.d.§.arbitrorum.in.iij.col.etiam pro hac parte 17 allegauerit dictum.§.de officio.⁊ aliter nõ firmauerit.†pro hoc facit:qꝛ ordo iuris expressus in mãdato hoĩs videtᷣ dare formam mandato.c.cum dilecta.cum gl.in verbo,iuris ordinem.⁊ quod ibi no.doc.super ea:⁊ maxime Anto.de but. ⁊ Moderni post eum.de rescr.c.pisanis.de rest.spol.c.venerabili.de offi.deleg.⁊ iniquum videtur qd arbiter possit iudicare,⁊ arbitrari ꝯ mentem partium expressam in compromisso.l.diligenter.in prin.ff.mand.l.j.§.si ꝯuenerit.ff.deposi. 18 †⁊ non potest dici ꝙ exprimatur illud quod tacite inesset,attento qd arbiter debebat iudicare de iure,seu ꝭm ius.d.l.j. ff.de arb.l.rẽ non nouã.⁊ aut.ibi posita.C.de iud.⁊ not.Jac. but.in aut.decernimus.C.de arb.⁊ Barto.in.d.§.arbitrorum.in.ij.col.cum si.ergo expressio eius quod tacite inest nihil operatur.l.iij.ff.de leg.j.l.non recte.C.de fideiuſ.qꝛ respõdetur ꝙ verũ est,ꝙ tacite inerat ꝗtum ad hoc quod faciebat litem suam arbiter,si nõ arbitrabatur ꝭm ius.l.pe.C.de arb.sed nõ inerat quo ad validitatẽ sententie,⁊ commissionẽ pene apposite in compromisso:quoniam quãdo non erat expressum in compromisso quod iudicaret ꝭm formam iuris: tũc si ferebat arbiter sentẽtiam iniquam valebat:⁊ si nõ parebatur illi sentẽtie committebatur pena compromissi.d.§. stari.sed in casu nostro quãdo exprimitur dando formam in cõpromisso:tũc exprimitur quo ad validitatem sententie:qꝛ arbiter non potest excludere formam compromissi,vt dictũ est:⁊ merito exprimitur aliter ꝙ inesset:ideo dꝫ expressio aliquid operari.l.si ita legatum.§.illi si volet.ff.de lega.j.⁊.l.iij. §.filius.ff.de lib.⁊ posth.⁊ not.docto.in.d.l.iij.de leg.j.⁊ per istas rationes,⁊ alias tenuerunt etiam istam partem Jo.de Jmo.⁊ do.Abb.sicul.in.c.quintaualllis.de iureiurã.per hoc reprobantes opi.Ant.de but.ibi,qui tenebat contrariũ per illam rationem que habet quod expressio eius qd tacite inest nihil operatᷣ,nõ tñ facit mentionem de decisione Bar.in d.§.stari.sed respõsio patet ex iam dictis:ita etiam tꝫ Joã. de imo.in.c.ex insinuatione.de rescr.⁊ do.Abb.sicul.in.d.c. cũ dilecta.⁊ Moder.repetẽtes in.d.§.arbitrorũ.⁊ dicit Jo. de Jmol.in.d.c.ex insinuatione ꝙ ista est illa opi.ꝗ quotidie practicatᷣ.¶ Nec ob.id qd no.Jnn.in.c.prudentiam.de offi. 19 deleg.†vbi voluit quod si superior delegat iudici causam,⁊ mandat ꝙ Titium cõdẽnet Seio in decem,si Seius probauerit Titiũ sibi debere decẽ,⁊ postea iudex absqꝫ eo ꝙ Seiꝰ probauerit Titiũ debere decem Seio ꝯdẽnauerit Titium in decem Seio:valebit sñia si nõ appellatur:qꝛ sñia est contra ius litigatoris.c.cũ inter.de re iud.l.j.§.item cum contra sacras.ff.que sen.sine appel.rescin.⁊ tñ illa conditio ꝓbationis tacite inerat.l.ea accusare.C.de edẽ.c.j.vt eccl.benefi.ij.q. j.nos in quemquã.qꝛ rñdetur qd aut aliquid cõmittitur ex ordine seruandum:⁊ tunc etiam si talis ordo erat ordo seruãdus de iure:tñ transit in formam mandati hominis,adeo ꝙ licet si non fuisset expressus ille ordo in commissione hominis,peruersio talis ordinis non reddidisset sñiam nullã,sed iniquã:tñ propter expressionem factam ab homine trãsit in formã mãdati,adeo ꝙ illa non seruata actus est nullus.ita probatur in.d.c.cũ dilecta.cum gl.in verbo,iuris ordinem, ⁊ qd ibi no.Ant.de but.⁊ alij post eũ,iuncta.l.j.C.de appell. aut aliquid committitᷣ per modũ cõditionis:⁊ tunc distinguitᷣ:aut illa cõditio inerat tacite a iure,⁊ tunc expressio nõ operatur,sed hꝫ vim monitionis.ita loquitur dictꝰ Jnno. in.d.c.prudentiam,⁊ no.per gl.in cle.j.de offi.deleg.ꝭm Jo. de Jmo.in.d.c.venerabili.vel aliter etiam potest responderi,vt per eum in.d.c.quintaualllis.in charta quarta.⁊ ꝑ Abbatem ibi in vltima charta,⁊ per eũdem in.d.c.cum dilecta. 20 ¶ Posset etiam dici†qd a sententia arbitri posset reclamari ⁊ querelari,vt illa debeat corrigi,saltẽ de iure canonico in c.ij.⁊ ibi hoc tenet Host.de arb.⁊ no.gl.in.c.exposita.eo.tit. ⁊ gl.⁊ Arch.ij.q.vj.a iudicibus.⁊ Bal.⁊ Ang.in.l.si seruus plurium.§.fi.ff.de leg.j.⁊ Bal.⁊ Sali.in.l.j.C.de arb.⁊ Bal. in.l.cum quidã.la.ij.ff.de leg.ij.⁊ Pau.de cas.in.l.nã ⁊ postea.§.si minor.ff.de iureiur.ad hoc facit tex.ij.q.vj.omnis oppressus.⁊.c.ad Romanam.⁊.c.ideo.⁊ in.§.cum ergo.⁊ ita se hꝫ magis communis opi.etiam canonistarum,⁊ esset ita seruandũ,saltem in terris ecclesie,iuxta no.in.c.j.de arb.in.vj.⁊ in.c.possessor.de reg.iu.in co.lib.tamen precedens fundamẽtũ scꝫ ꝙ sententia arbitri sit nulla:eo ꝙ non iudicauit ꝭm formam iuris,est tutius.Alexander Tartagnus.

[a] ¶ De iure.Pe. de ferra.i li.quo agit ad pe.ex cõpro.glo.ver.terminandi.colũ.j. Pan.c.qntaualllis.de iureiur.

[b] ¶ Nulla.Seqꝫ Frã.rip.i.l.grome.§.duo fres. col.ij.de ver.ob. ꝫ Jas.ibi col.ij. sentit ꝙ non sit nulla.⁊ late probat.Feli.c.cãm que.colũ.iij.iiij. de re iud.⁊ veriꝰ puto.

Summarium.

3 Locum vnum esse de territorio alterius, quo probetur.
6 Pertinentiarum appellatione veniunt omnia accessoria.
8 Princeps non videtur velle derogare iuri alterius, nisi de eo faciat expressam mentionem. nu. 10.
11 Clausula, non obstante collatione, intelligitur de inualida.
12 Clausula, ex certa scientia, nihil operatur in his que Princeps ignorat.
13 Relatiuum sine copula restringit.

Consilium. XXIII.

Viso processu cause inter Magnificũ, et potentẽ dominum. D. Robertum de malatestis arimini agentẽ, et Magnificũ et strenuum armorum ductorem Antonellum de Forliuio defendentẽ. ¶ Sentio partes domini iudicare debẽtis esse in absoluẽdo dictũ Antonellũ. Cõtentio enim inter prefatos litigantes esse de territorio, qd esse dicitur pro parte dicti. d. Roberti in villa Donigalie, circa flumẽ Lugij, versus oppidũ Zouedie, vsq ad viã nouã. Et fundamẽtũ intẽtionis actoris principalr consistit in literis cõcessionis facte prefato do. Roberto per clementissimum. d. nostrum do. Sixtum de pluribus locis, et terris, inter que est villa Donigalie: et propterea idem pontifex binas literas dedit prefato Antonello, vt se de dicta villa Donigalie non intromitteret, et q ipsum do. Robertum sine contradictione permitteret possessionem dicte ville eidem. d. Roberto cõcesse pacifica possessione gaudere. ¶ Et conatus est insuper prefatus domi. Robertus probare q dicta via noua est cõfinis inter dictum locũ Zouedie, et dictã villã Donigalie. ¶ Tamẽ si recte cõsidererẽ istis non obstãtibus potiora sunt iura dicti Antonelli. nam ante concessionem factã prefato do. Roberto de dicta villa Donigalie, fuerat p felicis recordationis piũ summũ pontificẽ inuestitus p se, et descendentibus suis dictis Antonellus de nõnullis terris, inter quas est tõba siue tenimẽtũ Zouedie cũ omnibus suis pertinẽtijs: et pbatũ est q curia et iurisdictio ac tenimẽtũ Zouedie, ptẽdit vsq ad flumen Luri, vt deponũt testes dicti Antonelli numero qndecim, vel circiter: et cõprobar ex inspectiõe duorum pductorum instrumentorũ Antonelli satis 1 †antiquorũ quibus stari dz in finibus. cum causam. de proba. no. gl. in. c. cum olim. in verbo, instrumẽtis. de cẽsi. et in. c. si Papa. de priuil. in. vj. et Bald. et Sali. in. l. cũ aliquis. C. de iure deli. ¶ Nec ob. qd magnificus d. Robertus conatus sit per testes quinq, vel sex, probare qd villa Donigalie protẽditur vsq ad viã nouã, quã viam habent p cõfine inter dictã villam Donigalie, et Zouediam: qr respondeo, primo qd dicti testes non probant: qr solũ deponũt de auditu: 2 † et testis de auditu deponẽs nõ pbat. l. testiũ. et ibi nota. C. de testi. c. tam literis. de test. saltẽ cũ non deponunt de eo antiquo tempore, q requiritur, vt testes probẽt, vt declarat Inn. in. c. veniens. de verb. signi. et doct. maxime Jo. de imo. in. l. ij. §. idẽ Labeo. ff. de aqua plu. arc. et in. c. veniens. el. j. de testi. ¶ Itẽ respondeo secundo loco, qd posito qd villa Donigalie protẽderet vsq ad dictam viam nouam citra flumen: tñ non sequitur q pars ville Donigalie nõ sit de pertinentijs Zouedie, scz a flumine citra: et hoc est qd deponũt dicti testes Antonelli, qui etiam sunt numero plures quam testes. d. Roberti. 3 † Nã deponũt testes Antonelli qd officiales dicti loci Zouedie exercebãt iurisdictionẽ in homines vsq ad dictũ flumẽ, et eis imponebãt onera, et ab eis exigebãt: et q dicti homines officialibus Zouedie parebãt: p tales enim actus probar vnũ locũ esse territorio, et pertinentijs alterius. l. iij. et ibi no. Bal. C. de nat. libe. l. pupillus. §. territoriũ. ff. de verb. sig. in aut. quib. mod. natu. eff. sui. §. si qs igir ex qualibet. et plene declarat Bal. maxime in. l. data opera. in. xvj. col. C. qui accu. non pos. et posito qd ad acquirendã dictam quasi iurisdictionẽ, requireretur sciẽtia et patientia illius ad quẽ spectabat iurisdictio territorij Arimini, iuxta ea q habenr in. l. pe. ff. de serui. et in. l. j. et. ij. cũ ibi no. C. de serui. et aqua. et q non sufficeret sola obediẽtia subditorũ, cuius contrariũ tñ tenuerũt nonnulli, et maxime Cyn. in. l. 4 ij. in. vij. q. C. de serui. et aqua. † tñ propter vicinitatem et propinquitatẽ in tã diuturno tẽpore presumitur sciẽtia. c. quosdam. et. c. quanto. de presum. c. cum dilectus. de purga. cano. l. si ita. in fi. ff. de fun. instru. et quod prestita fuerit patientia. etiam probatur per testes Antonelli, maxime per Frãciscũ ser Antonij, per Antoniũ quõdã sanctis, et Nicolaum branacij. ¶ Et quãplurimi testes Antonelli dicũt q hec iurisdictio exercebar in homines Donigalie, vsq ad dictum flumen vt deponit maxime Frãciscus quõdã Antonij, Mattheus zanini, Maurus quõdã Jacobi, Nicolaus brunacil, 5 Martinus Petri, et Antonius quondã sanctis. † et constat q huiõi iurisdictiones castri dicuntur esse de pertinentijs castri, vt no. Inn. in. c. cũ ad sedem. de resti. spol. et Jo. mona. et Moderni. in. c. si ciuitas. de sen. excommu. in. vj. et And. de Iser. in. c. j. in prin. quid si inuesti. et Oldr. consi. x. et Bal. in. c. 6 j. in. iij. col. de capita. qui curi. vẽd. † et ibi dicit q appellatiõe a pertinentiarũ castri, veniunt etiam omnia accessoria. p ibi no. per glo. facit. l. si quando. la. j. C. de bo. vacan. lib. x. et quod ibi no. et per hoc est etiam rñsum ad quandã copiam asserti catastri producti pro parte prefati. d. Roberti in quo asseritur, q certe petie terre sunt posite in villa et fundo Donigalie iuxta viam nouam pro confinibus zouedie. nã dicta secunda rñsio tollit dictam obiectionem, preterea etiã responderi potest qd dicta scriptura non censetur aut. qr etiam posito q illa scriptura esset recõdita in archiuo publico ciuitatis Arimini, et p oñs fidem faceret in loco illo ciuitatis Arimini, et eius iurisdictionis, vt in aut. ad hec. C. de fide instru. l. celsus. ff. de proba. c. ad audientiam. de prescri. et no. Joan. an. in addi. Specu. in tit. de instru. edi. §. nunc dicendum. in addi. mag. in ver. quintum supplementum. tamen extra illũ locũ. s. extra iurisdictionẽ Arimini, vt in ciuitate Cesenne, vbi psens cã tractar, et etiã cõtra non subditos iurisdictioni Arimini fidẽ non facit. vt signanter cõcludit Bel. in rub. C. de fide instr. in vj. col. in ver. sed restat dubiũ de quto supplemento. iunctis no. per eum ibi in pe. col. in ver. quintũ supplemẽtũ &c. et fuit originalis decisio Nicolai de Matarellis. vt Bal. ibi refert. et idẽ dicit Ant. de bu. in. c. ij. de fid. instr. in iiij. col. in ver. viij. casus. et in ver. ix. casus. ¶ Per hoc etiã pz nõ obstare scripturã testamẽti magnifici domini Caroli de malatestis, dũ ibi dicir se relinquere possessionẽ suã Donigalie tã vltra flumẽ Lugi q citra, et vltra superius dicta potest rñderi qd ibi non declaratur quantũ protendat vltra et 7 citra flumẽ: † et sic est probatio incerta, et obscura que nõ releuat. c. in presentia. de proba. l. Pompo. scribit si frumentum. §. fi. ff. de rei ven. Ex premissis infertur qd cũ in cõcessione facta Antonello prius esset cõcessus sibi locus zouedie, cũ omnibus suis ptinentijs quã facta esset concessio ville Donigalie dicto. d. Roberto: sequir qd in cõcessione facta do. Roberto 8 non intelligitur cõprehendi illa pars ville Donigalie, scz a flumine citra que erat de pertinentijs zouedie: † qr non presumitur principem voluisse auferre iusiam quesitum tertio ex alia pcedẽti cõcessione de qua non esset facta mẽtio. c. sup eo. de offi. deleg. c. veniens. de prescri. c. cum ordinem. de rescri. l. decurionibus. cũ ibi no. C. de silentia. lib. xij. cum simi. ¶ Nec ad hoc ob. qd in cõcessione facta per presentẽ summũ põtificẽ sit apposita hec clausula, vcz: nos enim omnes alias et singulas concessiones seu inuestituras de vicariatu predicto, per quoscũq etiã apostolice sedis legatos forsan factas authoritate prefata tenore psentiũ ex certa sciẽtia reuocamus et nullius roboris vel momẽti esse decernimus per presentes: qr respondeo quod concessio prius facta Antonel. non fuit facta p legatos sedis apostolice, sed per summũ pontificem, scz Pium secundũ. et lz in dicta clausula derogatoria sit adiecta dictio implicatiua, etiam vt patet ibi dum dicit, etiam apostolice sedis legatos: tñ illa dictio, etiã, non põt implicare nisi concessiones factas ab his qui fuissent inferiores legatis sedis apostolice: non autẽ potest implicare concessiones factas ab illis q essent maiores legatis, vt cõcessiones factas 9 a Papa. † de natura enim harum dictorum implicantiũ, vt est dictio, etiã, maxime, et sic de singulis est implicare casus in quibus nõ militat eadẽ seu tam potẽs ratio sicut in casu expresso. patet in. l. etiã. et in. l. fi. C. si tutor vel curator inter no. gl. fi. in. l. illud. ff. ad leg. Aquil. vnde si implicaret concessiones factas a maioribus quã sint legati sedis apostolice esset incõgrua et inepta loquutio, et interpretatio, vt etiã no. Bar. in. l. j. in. j. col. ff. si quis ius dic. non obtempe. cum igitur potior sit concessio facta a Papa q a legato. c. q translationẽ. de offi. leg. c. preposuit. de conces. preb. sequir qd dicta clã nõ 10 derogat cõcessioni dicto Antonello facte per Papã. † attẽto etiã quod vt per dictam gratiosam concessionem factam dicto domi. Roberto, intelligatur derogatũ iuri acquisito per tertium, requiritur qd facta sit in derogatione expressa mẽtio de dicto iure acquisito ipsi tertio: vt probatur in. c. si propter tua debita. de rescri. in. vj. et in. d. l. decurionibus. cum gloss.

gl.& no.Bal.in.l.fi.C.si contra ius.& in.l.j.in.j.col.ff.de cōsti. prin.& no.doc.in.c.ei cui.de preb.in.vj.& in.c.j.de cōsti.eo.lib. & no.Jo.de platea in.l.j.C.de pet.bo.subla.lib.x.Item rūdeo per id quod singulariter dixit Compostel.Jo.and.Ant.de but.& Jo.de Imo.in.c.cām que.de rescri.vbi per illū ter.di⸗ 11 cunt† qđ si Papa per literas suas cōfert alicui beneficiū cū hac clā vez,nō obstāte collatione alteri facta ꝙ dicta clausu⸗ a la intelligit solum derogare collatiōi alteri facte inualide:[a] nō aūt valide,ne alteri preiudicetur in iure suo.ar.etiā dicti. c.super eo.& si dicat,qd ergo operabit dicta clausula? rūdet Jo.de imo.in.d.c.causam.qđ operabitur qđ litere non cen⸗ sebunt subreptitie,lȝ aliter non sit facta mentio de colorata possessiōe alteri⁹,vbi si fctā nō esset mētio de colorata posses sione alterius,nec esset apposita dicta clausula,litere redde⸗ rentur subreptitie.per id qđ legitur & not.in.c.cū nostris.de conces.preb.ita ergo in proposito illa clausula apposita in li⸗ teris concessionis facte dn̄o Roberto ibi dū dr̄,nos eni oēs alias & singulas cōcessiones & inuestituras de dicto vicaria⸗ tu factas,per quoscunꝗ etiā apostolice sedis legatos tenore presentiū ex certa scientia reuocamus,& nullius momēti esse 12 decernimus:dȝ intelligi de aliis cōcessionibus inualidis.† & b dicta clausula,ex certa sciētia,[b] nō operat nisi circa ea de q⸗ bus princeps presumitur habere scientiam,sicut sunt ea q̄ in iure cōsistūt:nō aūt in his que p̄sumitur ignorare,sicut sunt facta.ar.c.j.de ꝯsti.ita signāter dixit Bal.in.l.fi.circa mediū. C.sent.res.nō pos.& ideo nō operat qđ Papa presumatur ha buisse sciētiā ꝯcessiōis facte a predecessore dicto Antonello legitime.¶ Alio etiā fundamēto eneruat cōcessio facta di⸗ cto dn̄o Roberto,quātū ad id de quo est questio:qꝛ in ꝯces⸗ sione facta ipsi dn̄o Roberto,cōceduntur plura loca,inter q̄ est villa Donigalie cū hac clausula.vez q̄ ad p̄sens detines 13 sub dictione tua.† vnde illud relatiuum que,positū sine co⸗ pula,cū dicto verbo detinēs,restringit totū antecedēs suū, ad qđ refert.l.heres me⁹.§.vxori.&.l.ea tū adiectio.ff.de leg. iij.l.nam qđ.§.si.ff.de pen.leg.l.a filio.§.testator.&.§.Titia.& vtrobiꝗ per Bar.ff.de ali.& ciba.leg.& Bar.in.l.omnes po⸗ puli.in prin.ff.de iusti.& iure.ergo solum in dicta concessione veniūt loca.q̄ dict⁹ dn̄s Robertus sub sua ditione tenebat: sed p̄supponit emanasse cōfessionē ex parte actoris,qđ dictū locū de quo est questio dict⁹ dn̄s Robert⁹ nō tenuit nec tene bat:ergo dicta cōcessio sibi non suffragat.¶ Et per hec ap⸗ paret nō obstare als literas apostolicas,quibus pōtifex scri psit dicto Antonello qđ concesserat dicto.d.Roberto villā Donigalie,put in literis dicte cōcessionis desuper cōfectis pleni⁹ ꝯtineri asseruit:& propterea mādat eidem Antonel⸗ lo ꝙ de dicta villa Donigalie se nō intromittat:subiūgēdo ꝙ si sentiat se grauatū,inueniet apud ipsum pōtificē iustitie complementū.nā apparet mentem pontificis fuisse solū qđ habeat.d.Robertus in qđ primo sibi concesserat,vt etiam aperte colligit ex aliis literis sub die.x.Martij.ergo si pri⸗ ma concessio facta do.Roberto non hȝ vires quo ad rē,de qua est questio,vt arbitror supra ostēdisse,nec etiā vltra ope rabunt sequentes litere se referentes ad primas.c.examina⸗ ta.de ꝯfir.vti.vel inut.c.inter dilectos.de fid.instr. ¶ Hocꝗ aperti⁹ declarāt alie posteriores litere ad reuerē.dn̄m guber natorē Cesenne sub die.xv.April.in quibus cōtinetur asser⸗ tum esse qđ pars ville Donigalie que per Antonellū possi⸗ detur,nō cōprehenditur in literis cōcessionis facte domino Roberto.& ꝙ si ita est,non permittat prefatus dn̄s guber⸗ nator Antonellū ipsuȝ in ea possessione inqetari,& ideo po⸗ sito etiā ꝙ Antonellus nullū penitus ius haberet in re de qua est questio,dȝ absolui,& nō inquietari vigore dictarum literaꝝ,& qꝛ actore non probante de iure suo,reus debet ab⸗ solui.l.q accusare.C.de edē.c.vnico.vt eccle.benefi.Ex quib⁹ concludo pro victoria dicti Antonelli. Alex.

Summarium.

Consilium.XXIIII.

Ponderatis his que in thēmate narrant,& p̄spectis q̄ copiose & elegāter scripta sunt per celeberrimos dn̄os consulentes, videlicet dominum Marianum soccinum Senensem,& do. Philippum de coruio,videretur prima consideratione di⸗ cendū qđ dictus magnificus comes Anto.non possit aliqđ ius pretendere in dicto castro Podij aquilonis ex testō di⸗ cti Teuerucij,nec ex aliqua concessione que ei fieret p dictā dominā Magdalenam:qꝛ omnis iurisdictio est Imperato ris,seu ab eo p̄cedit in eos qb⁹ ipse cōfert.c.j.§.iudices ve ro.&.§.ad hec.in ti.de pace iura.fir.vnde dicit ibi Bald.in.j. 1 col.per illū tex.† qđ oīs iurisdictio est Imperatoris,& scdm eū imperator est qui iurisdictionē tribuit magistratus creā⸗ do vel cōfirmādo,vel prestādo authoritatē creandi,vel con⸗ firmādi,vt in.d.§.iudices.& in.l.j.§.cū vrbem.ff.de offi.pref. vrb.& in aut.de defen.ciui.§.interim ita quod etiaȝ minima c iurisdictio[c] nō pōt ꝯferri,nisi authoritate p̄ncipis mediata, vel immediata,vt no.in.l.more.cum.l.seq.ff.de iuris.omnium iud.& in.l.priuatorum.eo.ti.& per Inn.in.c.cum ab ecclesia⸗ rum.de off.ord.vnde dicimus ꝙ de iure cōmuni est fundata intentio illius,qui allegat omnē iurisdictionem & ptātē de⸗ stringendi,pertinere ad imperatorem,vt no.gl.in clemē.pa⸗ storalis.in verbo,districtum imperij.d̄ re iud.& no.doc.in.c. ff.de offi.arch.facit.l.deprecatio.ff.ad leg.Rhod.de iac.&.l. bene a zenone.C.de quadr.prescr.viij.dist.quo iur.xxiiij.qđ. viij.ꝯuenior.ergo omnis iurisdictio quā vellet comes An⸗ toni⁹,vel alius ex comitibus de Marciano pretendere in ca stro podij aquilonis,oportet qđ appareat eā haberi a prin⸗ cipe,si dictū castrum alij ciuitati nō subest.nam si alij ciuita ti subesset castrū non diceretur habere iurisdictionē,sȝ ciui⸗ d tas,[d] cui castrū subesset.l.i.§.C.de natu.libe.l.nulli.§.qđ si in vico.C.de episc.& cleri.l.q ex vico.ff.ad municip.in aut.qui⸗ bus mod.nat.effi.sui.§.si qs igitur ex hinc.&.l.fi.C.de testa.& no.Bar.in.l.j.ff.de dam.infe.& in.l.imperium.ff.de iurisdi. om.iud.& in extrauag.qui sint rebelles.in verbo,lombardie. & cōsi.clxxxix.incip.primo queritur vtrū iurisdictio.& Bal. in tit.de pace Constan.in verbo,in criminalibus.& Ant.de bu.in.c.cōquestus.in prin.de fo.compe.non potest ergo di⸗ ctus comes Anto.dictam iurisdictionē in castro pretende⸗ re,nisi habeat eam a principe,vel ab habentibus cām a prin cipe cū potestate transferendi in ipsum comitem Antoniū. Sed ita est qđ ipse non videtur habere causam a principe, nec ab habentibus causam a principe cum ptāte transferen di in eum:qꝛ comes Antonius non est denominatus in pri uilegio,& concessione imperiali,nec de descēdentibus eoruȝ: & etiā domina Magdalena predicta non est de comprehen sis in dicta ꝯcessione imperiali,per quam conceditur aliqui bus ibi nominatis,& suis in perpetuū per masculinū sexū le 2 gitime descēdentib⁹.† & tenor inuestiture attendendus est,& prefert omni feudorū nature,vt habetur in.c.j.& ibi Bal.in tit.de duo.fra.a capita.inuesti.& in.c.j.de feud.marchie.Et sic videt ꝙ dicto Hugolino aduersario comitis Anto.cum sit de descendētibus masculis,& per sexū masculinum dicti Teuerucij specifice noiati in concessione imperiali,compe⸗ tat vtilis in rem ad dictam partem per.l.quoties.ff.de don. que sub modo.vt cōcludere videt Spe.in tit.de loca.§.nunc 3 aliqua.ver.lxx.† vbi querit si ecclesia concessit duob⁹ in em⸗ phyteusim,sic vt pars premoriētis in alteꝝ deueniret,& pre⸗ mortuus est vnus eoꝝ tertio herede relicto,qui possidet reȝ pro parte defuncti:superites vero vult ab eo illā partem pe tere,quo iure petere possit,& finaliter dicit ꝙ per vtilē actio⸗ nē in rem,per dictā legem quoties.& plenius per eum in lo co preallegato.¶ Sed premissis nō ob.contrariam senten⸗ tiam dico veriorē:& primo presuppono quod in dicta con⸗ cessione imperiali dicitur in principio.Ludouicus Roma norū imperator nobilib⁹ viris Hugetioni Berardini.Be⸗ rādino tāto Baldino,Ramberto seno ceco Simoni azoni filijs Celli Tubertutio,Bardonerio filijs Lamberti fideli⸗

a ¶ Inualide.s.c. consi.iij.nu.4.

b ¶ Scientia.s.li. iiij.ꝯs.cxxij.co.fi.

c ¶ Jurisdictio. dixi i ꝯsu.parisi. s.j.gl.v.nu.40.

d ¶ Ciuitas.s.c. consi.xvj.col.j.

bus suis comitib⁹ de Marsiano dilectis grãm suã,⁊ omne bonũ. ¶ Quoniã imperialis maiestatis benigna clementia suis deuotis ⁊ fidelib⁹ exhibere sue liberalitatis gratiã ꝯsueuit, ideo ad deuotionẽ recipiẽtis,⁊ fidelitatẽ, necnõ ad merita predecessorũ vestrorũ ꝓprio motu donam⁹, damus,⁊ cõcedimus vobis,⁊ cuilibet vestrũ, vestrisq; in ꝑpetuũ per masculinũ sexũ legitime descendentibus infrascripta castra ⁊c. ¶ Et postea versus finẽ concessionis post plures clausulas dicitur,⁊ de nouo ad cautelã concedimus,⁊ donamus, et te Ubaldinũ noĩe tuo,⁊ omniũ supradictoꝝ de eisdẽ per baculũ presentialiter inuestimus: ac etiã presuppono ꝙ nihil appareret de aliquo mãdato ꝯcesso dicto Ubaldino ad impetrandã dictã cõcessionẽ ab Imperatore: nec etiã apparet ꝙ dicta cõcessio fuerit vnq̃ ratificata, saltẽ per dictũ Azonem incelli noĩatũ in dicta concessione, nec per descẽdentes ipsius Azonis.⁊ etiã ꝑsuppono qđ non vertiẽ q̃stio, nisi de parte que olim ꝑtinuisse diciẽ ad dictũ Azonẽ,⁊ eius descẽdentes. scʒ Berardinum ⁊ Magdalenam,⁊ etiã presuppono, vt ex themate colligiẽ.⁊ clarius verbo delatum extitit ꝙ ex dicto Azone ⁊ natis ab eo nulli alij supersunt descẽdentes ꝑ lineã masculinã, sʒ sola supest Magdalena soror dicti Berardini predefuncti: necnõ ꝑsuppono, vt verbo ferẽ, ꝙ Magdalena est in quasi possessione dicte iurisdictionis ⁊ dñij, de quib⁹ ad presens queriẽ, istis sic suppositis.

4 † casus iste videẽ mihi decidi ex not. per Barto. in. l. si quis vsumfructum. in fi. ff. de vsufr. le.⁊ in. l. si fundũ. ff. de ac. emp.⁊ in. l. si mihi ⁊ Titio. ff. de ver. ob.⁊ ꝑ Bal. in. l. multũ. C. si qs alteri vel sibi. circa. iij. vel. iiij. col. in ver.⁊ hoc est argumentũ ad qõnẽ ⁊c.⁊ ibi etiã Sal. nã dicit Bar. in. d. l. si quis vsumfructũ.⁊ in fin. ꝙ si qs recepit fundũ in emphyteusim pro se,⁊ nomine fratris sui,⁊ postea ille frater cui⁹ noĩe recipiẽs acceperat, decessit anteq̃ ratificasset seu anteq̃ recipiẽs cessisset ei dictã ꝑtẽ ꝯcessiõis iuris emphyteutici, an ꝑs dimidia scʒ ex ꝑsona illi⁹ decedẽtis, añ ratificationẽ sit finita,⁊ extincta,⁊ redeat ad dñm cuius ꝑmo erat: an vero obueniat seu accrescat illi q recepit. et cõcludit Bar. ꝙ finitur,⁊ extinguiẽ talis cõcessio pro illa dimidia decedẽtis:⁊ sic ad priorẽ dñm redit:[a] per. d. l. fundũ cũ mihi venderes. ff. de act. emp.⁊ ita dicit se in questione facti determinasse.

5 Et ipsemet Bar. in. d. l. fundũ. dicit † ꝙ si quis ꝯbit noĩe alterius absentis,⁊ ille absens postea nõ ratũ hʒ. acquiriẽ illi q recepit noĩe abñtis, ꝑ. l. si absentis. C. si cer. pe.⁊ no. in. l. si pupilli. §. si titij seruũ. ff. de neg. gest. tñ illi q recepit noĩe absentis, dʒ acqri cũ illis qualitatibus ⁊ cõditionibus, cũ quib⁹ veniebat querendũ illi absenti noĩato, si ratũ habuisset ꝑ. d. l. fundũ. vñ dicit ꝙ si accepi fundũ in emphyteusim ꝓ Titio ⁊ descẽdentib⁹ suis, vsq; in tertiã gñationẽ,⁊ ꝓpter hoc aliquid solui,⁊ postea Titius ratũ nõ hʒ, certe remanebit ista emphyteusis apud me,⁊ finieẽ finita tertia generatione illius Titij, nõ aũt attendeẽ tertia gñatio mea. et ita etiã dicit Bal.⁊ Sal. ĩ. d. l. multũ. Bar. etiã in. d. l. si mihi ⁊ Titio.

6 dicit † ꝙ quandoq; fit cõfessio hoc modo, concedo tibi ⁊ Titio fratri tuo absenti,⁊ tũc si ꝯcessio fit ex cã lucratiua, vt in casu nostro,⁊ tũc nõ vʒ etiã ab initio cõcessio ista nisi ꝑ dimidia in persona illius qui est presens ⁊ recipiẽs, vt d. l. si mihi ⁊ Titio. sʒ si fieret ex causa onerosa, vt qr ꝯcessio fieret ꝓ certa q̃titate q̃ dabat ab initio,⁊ ꝓ pẽsione annua: tũc in totũ accresceret ab initio illi pñti q recepit, per. l. fundus ille. ff. de cõtrah. emp. ¶ Quandoq; conceditur per hec verba, ꝯcedo tibi recipiẽti ꝓ te ⁊ nomine Titij fratris tui,⁊ tunc concessio ab initio vʒ in totũ, sicut si illi Titio presenti cõcessisset, per. d. l. fundũ cũ mihi vẽderes.⁊ istis etiã q̃tũ ad casum nostrũ cõsonãt verba Bal. in. l. j. C. qñ non peten. par. Bar. in. xj. q. in ver. sʒ qd si recepi.⁊ in aut. si quas ruinas. C. de sac. sanc. ecc. vñ attento ꝙ circa finẽ dicte concessionis imperialis diciẽ,⁊ te Ubaldinũ nomine tuo,⁊ omniũ supradictoꝝ de eisdẽ per baculum presentialiter inuestimus ⁊c. apparet ꝙ dicta ꝯcessio recepta per Ubaldinum noĩe suo,⁊ supradictorũ, valuit a ꝑncipio,⁊ cũ dict⁹ Azo specifice nomineẽ in cõcessione imperiali:⁊ descẽdentes ab eo non ratificauerint vnq̃ dictã cõcessionẽ, sed continuauerunt in vtẽdo,⁊ possidendo sicut ante dictam cõcessionẽ fecerãt: sequitur qđ pro parte ad q̃ vocari potuissent dictus Azo ⁊ eius descendentes, si ratã habuissent dictam cõcessionez, redditur finita dicta ꝯcessio deficiẽtibus descẽdẽtibus dicti Azonis ꝑ masculinũ sexũ, nec vltra cõpetere põt ĩ ea ꝑte ius dicto Ubaldino impetranti, seu eius heredibus, per. d. l. fundũ cũ mihi venderes. cum not. per Bar.⁊ alios ibi,⁊ in alijs supra allegatis.

7 † ⁊ attẽto ꝙ vt dixi concessio fuit a principio iure cõi valida in totũ: qr fuit recepta per Ubaldinũ recipientẽ inuestituram noĩe suo ⁊ oĩm supradictorũ, non põt dici qđ mortuo Azone ⁊ deficientibus dictis eius descendentibus ante ratificationẽ postea accrescat portio Azonis. d. Ubaldino,⁊ eius heredibus, iuxta. l. j. C. si liberalitatis imperialis soci⁹. lib. x. qr respondeo qđ illa. l. loquiẽ qñ ille cuius portio vacat decessit sine aliquo herede descendente, vel non succedẽte, vt ibi no. per glo. in vlti. opi. que est magis cõiter approbata a doctorib⁹ ibi.⁊ not. Sali. in. l. j. in. ij. col. C. vnde vir ⁊ vxo. vbi đr ita se hr̃e communem opi. vt etiã est de mente Pe.⁊ Cy. in. d. l. j. C. vñ vir ⁊ vxor. vel melius rñdeo, qđ non põt tractari qđ portio Azonis ꝑ ius accrescẽdi obueniat dicto Ubaldino seu eius heredi: qr portio deficiẽs dicti Azonis per ius accrescere posset Ubaldino, seu ei⁹ heredi habenti aliã portionẽ ex ꝑfata cõcessione imperiali, ita loquitur text. in. d. l. j. C. si libe. imperialis socius. faciunt iura que volũt,

8 † ꝙ in iure accrescendi portio accrescit portioni [b] non persone. l. si totam. ff. de acqui. here. l. hec scriptura. §. fi. ff. de condi.⁊ demõ. l. interdũ. ff. de vsufr. accre. l. si titio. §. j. ff. de vsufr. no. Bar.⁊ alij in. l. re cõiuncti. circa mediũ. ff. de leg. iij.⁊ Bald. in. l. j. in xj. col. iiij. q. C. qñ non peten. par. ¶ Sed portio dicti Ubaldini defecit: qr ipse decessit sine descẽdẽtibus ꝑ sexũ masculinum, vñ posito ꝙ aliquẽ heredẽ habuisset, q nõ fuisset de ei⁹ descẽdẽtib⁹, nõ posset dici ꝙ talis heres hr̃et iure hereditario portionẽ Ubaldini, nec tanq̃ hr̃s Ubaldini esset ĩ dicto castro,⁊ iurisdictione cõsors dicti quõdã Azonis,⁊ ei⁹ descendentiũ,⁊ sic nõ sumus in casu dicte. l. j. C. si liber. imper. soc. Preterea iste Ugolinus aduersarius comitis Antonij nõ est heres dicti Ubaldini, qui impetrauit dictã concessionem, imo eius Ubaldini hereditas potius pertinet ad dictã Magdalenã, tanq̃ proximiorẽ, vt pʒ ex arbore cõsanguinitatis dictorũ comitũ. ¶ Et etiã ponderandũ, qđ in illa clausula apposita in dicta concessione, dũ đr,⁊ te Ubaldinum nomine tuo,⁊ omnium supradictorũ inuestim⁹ ⁊c. nõ sunt apposita illa verba, cuiuslibet vestrum,⁊ sic ex illis verbis non potest allegari locũ habere ius accrescendi in ꝑte Azonis, et eius descendentiũ deficientiũ,⁊ lʒ in princ. sint illa verba, scʒ dam⁹ vobis,⁊ cuilibet vestrum. tñ ex illa particula posita in principio cõcessionis, nõ pñt se fundare illi q erãt absentes, vt erat dict⁹ Teuerut⁹ in bulla ipsa noĩat⁹, ex cuius ꝑsona venit Ugolin⁹ eius descendẽs, cũ in illa prima ꝑte cõcessionis nõ fuerit dictũ, donam⁹ Ubaldino ꝑsenti ⁊ recipiẽti nomine suo ⁊ aliorũ ibi noĩatorũ, vt declarat Bar. ĩ. d. l. si mihi ⁊ titio.⁊. s̃. retuli. bñ facit qđ notaẽ ĩ. l. illud. C. de sac. san. ecc.⁊ in. l. absenti. ff. de do. cũ si.

9 † ⁊ epistola seu scriptura q̃ mihi abñti a te dirigiẽ, nõ ꝑt acceptari ⁊ ratificari ꝑ me, mortuo [c] illo scribẽte, seu illo q scripturã ad me dirigebat: ⁊ sic mortuo dicto Ludouico Romanorũ ĩperatore nõ potuit nec ꝑt ratificari particula ꝯtinẽs donationẽ factã absentib⁹, sicut ĩ ꝑncipio dicti priuilegij cõtineẽ. ita singulariter decidit Ant. de bu. in. c. fi. de ꝯfes. circa. vj. col.⁊ sequiẽ ibi Jo. de imo. qui reputat hoc singulare: qr mortuo eo nõ põt dici qđ scriptura ei⁹ loquaẽ, allegan. c. fi. cũ ibi no. ꝑ Inn. de succes. ab intest.⁊ ita limitant notata ꝑ Bar. in. l. nuda ratio, in. ij. col. ff. de do. nec etiã possunt se fundare hr̃des Ubaldini ex ꝑsona Ubaldini, si vellent dicere valuisse insolidũ cõcessionẽ in persona Ubaldini: qr rñdeẽ dupl'r: ꝑmo qr cũ in eadẽ cõcessione appareat ꝙ Ubaldin⁹ fuit inuestitus tanq̃ retinens nomine suo,⁊ aliorũ ꝑdictorũ, seq̃ qđ portio Azonis specifice noĩati in bulla imperiali nõ põt durare in ꝑsona Ubaldini ⁊ ei⁹ heredũ, nisi quousq; durãt descendẽtes Azonis per masculinũ sexũ, vt. d. l. fundũ cũ mihi vẽderes.⁊ ibi Bar. cũ alijs supra allegatis. itẽ rñdeo ꝙ cũ Ubaldinus decesserit sine descẽdentibus, expirasset in persona sua dicta inuestitura, ẽt dato ꝙ in persona Ubaldini valuisset insolidũ a principio super ius decrescendi: iuxta not. ꝑ Bal. in. d. l. j. C. qñ non petẽ. par. attento ꝙ fuit concessa solũ pro descendẽtib⁹ ꝑ masculinum sexum.⁊ ipse decesserit sine hmõi descendentibus.⁊ maxime clarum est ꝙ iste Ugolinus nõ est de descẽdẽtib⁹ dicti Ubaldini,⁊ sic nõ põt venire ex persona Ubaldini. ¶ Preterea si qs tanq̃ heres Ubaldini venire nõ põt ad dictũ ius acqsitũ Ubaldino est dicta Magdalena, ad q̃ spectat hr̃ditas dicti Ubaldini tanq̃ ad proximiorẽ, vt dixi. s̃.⁊ sic siue valuerit insolidũ ab initio dicta ĩpetratio in ꝑsona dicti Ubaldini tñ, siue ẽt valuerit ꝓ parte in ꝑsona dicti Ubaldini,⁊ pro parte in personis aliorũ. s. qui reperirenẽ ratificasse dictã cõcessionẽ: tñ quo ad partẽ dicti Azonis, q nõ ratificauit, non põt acqri dicto Ugolino, sed solũ dicto Ubaldino,⁊ heredibus suis quousq; steterint descendentes per masculinũ sexũ dicti Azonis.

10 † Et nõ inficior ꝙ dicta Magdalena dicitur [d] de descẽdentib⁹ ꝑ masculinũ sexũ dicti Azonis, vt clare decidit Bal.⁊ Med. in. l. gall⁹. §. nũc de leg. ff. de libe.⁊ posth. ꝑ ibi no.

---

a ¶ Redit. Idem gñalr ẽt ĩ ꝯtib⁹ hincinde obligatorijs, qr nec in his accrescit nisi ꝯcedẽtis itersit Alex. Jaso.⁊ oẽs. d. l. si mihi ⁊ Titio.

b ¶ Portiõi. Cor. d. l. j. C. qñ nõ pe. par. hñdi. rep. c. Raynu. §. vxo. no. adela. nu. 95. de test. adđ Jas. l. post vẽditionẽ. ĩ si. C. đ pac. rep. l. re ꝯiũcti. co. xxviij. de leg. iij.

c ¶ Mortuo. ale. l. ꝙ meo. co. ij. de acq. pos. s̃. e. cõsi. xxij. s̃. lib. ij. cõsi. cxxxv. s̃. li. j. ꝯsil. cx. n. 3. deci. i. l. ꝯtus. de reg. iur.

d ¶ Sexũ. j. li. vj. consi. liij.

ibi no.p gl.in vbo,nã z si.qr lz ipsa sit femina,tñ est de descẽdentib⁹ Azonis per masculinuz.s.per Fed.eius patrẽ.vnde dicit Bal.in.d.§.nũc de lege.q si quis accepit rẽ in emphyteusim p se z suis descẽdẽtibus per virilẽ sexum,includent nepotes ex filijs masculis,sz nõ nepotes ex filiab⁹,pro q̃ allego tex.in.l.lege.xij.tabula.ver.huius,itaq legis.C.de leg.her.z in.§.item vetustas.insti.de here.que ab intest.nec dicatur q femine nõ succedũt in feudo.c.j.§.hoc aũt notadũ.in ti.q feu.da.pos.z.c.j.de succes.feu.† qr rñdeo q dicta ɔcessio non fuit cõcessio in feudũ,sed donatio plena:qr donauit oia que in dictis castris z iuribus pertinebãt ad sacrũ imperiũ, absq vlla reseruatiõe directi dominij,vel alicuius iuris,q est contra naturã[a] concessionis feudi.c.j.in fi.de inuest.de re.alie.fac.c.Obertus.in fi.ti.quib.mod.feu.amit.c.j.cũ ibi no.de capi.Corra.z ita p plures rõnes fere in istis terminis,q nõ sit ɔcessio feudalis nõ obstãte inuestitura,cõsuluit Oldr.in consi.clix.incip.ex presenti themate quatuor videntur zc.

12 † Nec obstat q femine repellant ab vsu iurisdictiõis iuxta.l.femine.ff.de reg.iur.z.c.dilecta.de maio. obe.qr respondeo q fallit in muliere[b] succedente in hereditate,in qua inuenit ciuitas vel castrũ,cui coheret iurisdictio.vt no.Host.z Jo.in.c.dilecti.de arbi.per id qd habetur in.c.ex parte.de priui.z per not.in.c.nona.de peniten.z remis.z etiam Imperator põt dignitatem cũ iurisdictione ɔcedere mulieri,qñ facit ex certa sciẽtia,seu cũ cla non obstãte,vt not.gl.in.l.j.C.de mulier.z in quo loco.lib.x.z in.d.l.femine.z Imperator in dicta cõcessione motu pprio,z ex certa sciẽtia ɔcessit pro descẽdẽtibus,que verba cõprehendũt feminas,z masculos.l.cognoscere.§.liberorũ.ff.de ver.sig.

13 † z idẽ operatur clausula motu proprio,[c] qd clausula nõ obstãte.c.si motu proprio.de prebẽ.in.vi.no.Ang.in.l.ij.C.de quadr.prescri.z Bal.in.l.fi.in vlt.col.C.sen.rescin.non pos.z idem in clausula ex certa scientia.l.idẽ Vlpia.ff.de excu.tut.l.quidã consulebãt.ff.de re iudic.not.in.l.fi.C.si contra ius.z no.Bur.consi.cxcvj.incip.Ciuitati camerini.z Bal.in.d.l.fi.C.sen.rescin.non pos.z in.c.naturales.in prin.in ti.si de feu.fue.ɔtro.inter do.z agna.z ibi etiã Andr.de Iser.z no.etiã Bal.in.d.l.idem Vlpia.Ergo Magdalena dr de personis cõprehẽsis i bulla,adeo q ipsa viuente põt heres Vbaldini dicere durare adhuc ius dicti Vbaldini impetrãtis virtute illi⁹ clausule posite circa fi.cõcessionis,dũ cõcedit inuestitura Vbaldino recipienti p se z nomine omniũ predictorũ.nõ dico ex clausula posita circa principiũ cõcessionis,qua solũ inspecta esset extinctũ omne ius Vbaldini,eo mortuo sine descendẽtib⁹:vt.s.deductum fuit. ¶ Ex quibus infertur quod si dicta Magdalena est in quasi possessiõe dicte ptis dñij z iurisdictiõis:vt verbo fert, seu comes Antonius reperiret nunc,vel in posterum esse in quasi possessione dicte partis,fortasse habẽs cãm a dicta domina Magdalena:vel ab alio non posset aliquo modo dictus Vgolinus dictã partẽ aduocare seu vendicare,vel cõsequi:qr etiã posito qd Magdalena,vel comes Antonius haberent legitimũ titulũ dicte partis a vero domino,tñ dictus Vgolinus,qui nullo modo hz ius agẽdi,nõ posset dictam partẽ vẽdicare z euincere prefate Magdalene vel comiti Antonio detinentib⁹,seu quasi possidẽtibus.l.fi.C.de rei ven.z.l.possessiones.C.de proba.cũ si.z hoc etiã si non cõstaret Magdalenã esse heredẽ dicti Vbaldini.Sz si pbaret etiã esse heredem dicti Vbaldini adhuc euidentissime constat dictã partẽ omni iure potius pertinere ad dictã Madalenã,q ad dictum Vgolinum,etiam si ipsa non possideret,maxime per.d.l.fundũ cum mihi vẽderes cum ibi not.p doc.Et hoc solũ fundamentũ p se sufficiens est ad victoriã. Et per hunc modũ cessant oia,que in cõtrariũ per aduersarios obijciunt. ¶ Alio insuper principali fundamento possunt predicta cõfirmari,qr si probetur,vt existimatur probari posse q dict⁹ Tiueruci⁹ testator se,z suos antecessores,qbus successit vel.d.Magdalena p se,z suos antecessores,qbus succedit,fuit in quasi possessione dicte partis dñij,z iurisdictionis a tãto tempore citra cuius in contrariũ memoria nõ extat,z probet cõem opi.ita esse absq eo qd ascendentes dicti Tiuerucij z Magdalene vnq̃.recognouerint ab imperatore dicta iura tenere z habere:seu pbaret cõem opinionẽ i dictis locis esse seu fuisse qd de anno.M.cccc.xviij. quo tempore dicit fuisse impetratã dictam concessionẽ imperialẽ ascẽdentes dicti Tiuerucij testõris,seu dicte Magdalene tenuerũt z possederũt dictã partẽ a tãto tpe:z citra

14 q in contrariũ memoria nõ extaret:† dicta possessio tãti tẽporis hz vim cõcessionis,z priuilegij.l.j.in fi.ff.de aqua plu.arc.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.z esti.c.super quibusdam.§.preterea.de ver.sig.centesima dist.contra morem.xviij.q.vl.seruitium.Et prescriptio tãti temporis sufficit etiã ad prescribendum merum imperium ɓm cõmunes conclusiones Cy.z aliorum.z.l.j.C.de eman.libe.z in.l.more.z in.l.imperium.ff.de iurisd.om.iud.z no.Bart.in.d.consil.cxcvj.incip.primo querit vtrum iurisdictio.z Bar.in.l.cunctos populos.in vlti.col.C.de summa trinita.z per Bart.z alios in.l.j.§.fi.ff.de aqua plu.arc.z not.Canoniste in.c.cum contingat de fo.cõpe.cum suis multis cõcor. Quinimo etiã sufficeret tps cẽtum annorũ,tam contra imperatorem quã cõtra ecclesiã Romanam,vt in.c.ad audientiam.z in.c.cum nobis.de prescri.l.fi.z aut.ibi posita.C.de sa.san.eccl.z illud qd ibi dicitur in ecclesia romana hz etiã locũ in prescriptione contra imperatorem,vt inquit Ang.in.l.ij.C.commu.de vsuca.z in.l.sicut in vl.col.C.de prescript.xxx.ann.z in.l.j.C.de anna.excep.alleg.no.per gl.in aut.de non alie.§.vt autez

15 lex.alias est in.§.si minus.in verbo multuz.† Et vbi doceret de prescriptione tãti tẽporis,cuius in cõtrarium memoria non extaret,nõ requireretur aliqua probatio tituli.c.j.de pscrip.in.vj.nec etiã requireret pbari qd dicti comites possedissent sciẽte[d] z patiẽte imperatore:vt no.gl.j.coniuncto tex.in.d.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotidiana z esti.z Jo.de imo.plene in.l.si publicanus.§.fi.ff.de publi.maxime per tex.in.d.c.super quibusdã.§.preterea.z licet Bar.in.d.l.si publican⁹.§.fi.videat velle q etiam in prescriptione tãti tẽporis cuius in contrariũ memoria nõ existit requirat sciẽtia z patientia illius,contra quẽ prescribitur,quãdo tractatur de pscriptione iurium incorporaliũ,vt puta iurisdictiõis iur.l.ij.cũ materia.C.de serui.z aqua.tamẽ dicit An.de bu.

16 no.in repe.c.peruenit.de censi.in sexta charta magna.in ver si.de secundo quantũ tempus exigatur zc.† dicit q in vsu tãti tẽporis,cuius in ɔtrarium memoria nõ extat presumitur q iust⁹ fuerit talis visus,z q intercesserit patiẽtia supioris.alleg.no.per Inn.in.c.ij.de rest.in integ.bene facit quod no.glos.in.l.ij.ad fi.C.que sit lon.consue.que dixit q vulgatos vsus princeps vbiq stare presumitur:z per illaz gl.dicit ibi Bal.in.l.fi.q italici qui prescripserunt merum imperiũ presumunt prescripsisse de licentia principis.allegat no.per gl.in.d.§.nulla.in aut.de defen.ciui.Bal.etiã in.c.j.circa secundã col.ti.que sint regalia.z Joã.de Imo.in.l.j.§.deniq.ff.de aqua plu.arc.forti⁹ tenẽt,scz q nõ requiratur sciẽtia principis,etiam qñ prescriptio non esset tanti tẽporis,cuius in cõtrarium memoria non existit,seu sufficit sciẽtia z patiẽtia ciuitatis Metropolitane,que est caput illius puincie,in qua positum est dictum castrũ,quasi ad illã mediãte eius rectore censeatur spectare de iure communi merum imperiũ.l.illicitas.§.qui vniuersãs.ff.de offi.presid.iunctis no.per Bar.in d.l.j.ff.de dam.infec.cũ si.mouẽtur per no.per Inn.in.c.con querente.de offi.ord.z etiã per no.per Bar.in.d.l.si publica

17 nus.§.fi. ¶ † Preterea presupponit in themate q illi qui tenuerũt dictũ castrum Podij aquilonis recognouerũt quo ad dictũ castrũ in superiorẽ ecclesiã Romanã,merito sufficit allegata prescriptio centum annorum,ex quasi possessione,z vsu iurisdictionis dicti temporis centum annorũ,z psumitur interuenisse scientia ecclesie Romane seu rectoris prouincie,ppter ppinqtatẽ locorũ.c.quosdã.z.c.ɔto.de psum.z ppter publicã famã,iuxta not.in.l.si tutor petitus.de peri.tu.z.xvj.dist.qd dicitis.z notant in proposito docto.maxime Moderni in.dicta.l.si publicanus.§.in omnibus.z Pet.de

18 anch.in consi.cxlij.inci.clarior z breuior erit decisio zc.† Et ex diuturnitate tanti tpis presumitur bona fides dictorum prescribentium,vt no.Inn.in.d.c.ij.in gl.per monachos.de resti.in inte.z Jo.and.in addi.Spe.in tit.de teste.§.nunc vidẽdũ.in prima addi.magna.ver.item opponente zc.z Bar.z Sal.in.l.fi.C.vnde vi.per illum tex.z Ang.in.l.pe.C.quib⁹ nõ obst.lon.tẽp.pscri.z Bal.in repe.l.j.in.iiij.col.C.vnde vi.z Ant.de but.in.c.cum ecclesia.circa vlti.col.de cau.pos.z.d.Abb.in.c.si diligenti.de prescri.Et corroborat dicta presumptio bonefidei ex sententia lata in fauorem dictorũ comitum de ann.M.cclxxvj.per quã declarat illã iurisdictionẽ pleno iure spectare z spectasse ad dictos comites,z ad eor antecessores,† vnde snĩa tribuit titulũ habilem ad vsucapiendũ,et

19 prescribẽdum.l.Põponius.§.si iussu.z ibi plene notat.ff.de acqui.pos.z.l.iij.in fi.ff.de publi.z.l.iij.§.idem querit.ff.de rebus eo.z ex titulo presumitur bona fides.l.pe.ff.de euic.Accedit etiã titulus dicte diuisionis,maxime illius antiquioris que facta fuit de ann.M.cclxxx.qui titulus etiam tribuit iustam causam vsucapiendi,z prescribendi secundum quod legitur z notat in.l.cum solus.ff.de vsuca.z in.l.cum putarẽ.ff.fami.ercis.z in.l.j.C.communia vtriusq iudi. ¶ Accedit etiã titulus concessionis facte in causa transactionis ab homi-

a ¶ Naturã.Sz nõ est ɔ substãtiã si retinet fidelitas, vt dixi i ɔsu.pa risi.ti.j.nu.col. fi.z.§.ñ.gl.iij.colum.j. [illegible]

b ¶ Muliere.s.e.consi.j.nu.24.

c ¶ Motu pprio.de hac cla bal.c.iij.d.col.Feli.[illegible] c.cõstitut⁹.eod.tit.col.iiij.de rescrip.c.cãm q.ij.col.j.C.de testib.Curt.senior.[illegible] ij.col.[illegible] l.iij.[illegible] qd quisq [illegible] Pet.rebuff.infor.mãda.apo.Matth.pacus.e.trac.fo.15 [illegible]

d ¶ Sciẽtia.[illegible] consil.xvj.nu.15.

nibus dicti castri Podij aquilonis, de quo tit. sit etiã mẽtio 20 in illa antiqua sententia, de qua dixi. s. prime. † & qui titul⁹ concessionis & transactionis est habilis ad tribuendum causam vsucapiendi, & prescribendi. l. j. C. pro emp. l. j. & ibi no. ff. eo. ti. & in. l. si pro fundo. C. de trãs. vbi etiã probaret cõmunez opinionem esse in dictis locis, qđ dictũ castrũ Podij aquilonis ante tẽpus dicte concessionis imperialis cũ dicta iurisdictione & dñio fuisset dictorum comitum, & antecessoruz suorũ, istud sufficeret etiã absq̧ prescriptione, dato q̄ testes nihil deponerent de quasi possessione dictoꝝ comitũ, de qua 21 dixi. s. ¶ † Qꝛ in istis antiquis sola communis opinio & fa a ma[a] sufficit ad probandum dominium, vt no. Inn. in. c. veniens. de verb. sig. & ita saluatur gl. in. l. atqui natura. §. cum me absente. ff. de neg. ge. ẽm Ang. ibi, & in. l. titius. ff. q. mod. pig. vel hypothe. solui. & Ange. in. l. si quis in suo. ff. de condi. inst. & no. Dy. in. l. cum res. in fi. C. de prob. & in. l. si quidẽ. & ibi Bar. C. sol. mat. no. Bal. in. l. conuenticulam. in pe. col. de epis. & cle. & in aut. quas actiones. ad fi. C. de sac. san. eccle. & in. l. cũ super. C. de rei vẽ. & in. l. proprietatis. & ibi etiã Ang. C. de proba. & Bald. in. l. bonefidei. in vl. col. C. de reb. credi. & Anto. de bu. in. c. veniens. el. j. de testi. ¶ Alie ratione principaliter etiam videtur non obstare dictum priuilegiũ imperiale: qꝛ ascẽdẽtes dicti Ugolini nõ sunt vsi dicto priuilegio cum ea plenitudine iurisdictionis & ptãtis, de qua in dicto priuilegio, imo sunt abusi dicto priuilegio, merito priuãtur cõmodo dicti priuilegij, vt i. c. pͥuilegiũ. xj. q. iij. & l. eos. C. de aqueduc. li. xj. & in aut. vt iud. sine quoquo suffra. §. ante. notat Spe. in ti. de inst. edi. §. nũc aũt. ver. pe. & faciũt no. in. c. j. 22 de treug. & pac. ¶ † Deniq̧ potest etiã aliter tolli obstaculũ dicte cõcessionis imperialis: qꝛ cũ illa fuerit donatio cũ plenitudine iuris & iurisdictionis absq̧ vlla reseruatione, non aũt fuerit cõcessio in feudũ, vt. s. dixi, videtur de iure inualida: qꝛ Imperator tali modo donare non põt. nã Imperator dicit̃ Augustus ab augendo: qꝛ augere debet imperium, vt b habet̃ in pͥ. ff. & in prin. inst. & princeps non põt[b] facere alienationẽ in preiudiciũ sui imperij, & dignitatis. c. intellecto. de iureiu. & ibi no. doc. maxime. d. Abb. & istud q̄ talis donatio castroꝝ pleno iure facta ab Imperatore nõ teneat, ꝯcludit Bal. per plura in prelu. feud. post mediũ, in ver. expedita 23 diffinitione feu. &c. † excepta tñ secũdum eũ donatiõe facta c per Cõstãtinũ pape Siluestro[c] qꝛ illa: vt ipse inqt, fuit potius diuinitatis q̄ humanitatis. c. fundamẽta. §. j. de elec. li. vj. & cũ dicta opi. Bal. videtur trãsire Io. de imo. in rubꝛ. ff. de ver. ob. & Ang. in. l. si certarũ. in prin. ff. de test. mil. & idem est de mẽte Bal. in ti. de pac. cõstã. in verbo, successorũ suoꝝ. pro quo facit id quod no. glo. in aut. quomodo opoꝛ. episc. §. j. nec huic cõclusioni obstat opi. illorũ, qui tenent dictã donationem Cõstabtini valuisse: qꝛ posito q̄ illud esset veruz, in quo tamẽ est magna altercatio inter scribẽtes, tñ tenẽtes q̄ valuerit mouentur per rõnes, q̃ nõ militãt in casu nostro, scꝫ q̄ donatio fuit facta ecclesie Romane, penes quã etiam prius erat in habitu iurisdictio illa tpalis, quãuis exercitiũ esset penes imperatorẽ, vt hr̃ in illa authoritate, Ecce duo gladij, que tradit̃, Luce. xxij. c. & in extrauag. Bonifacij octa 24 ui, que incipit, vnã sanctã. † & qꝛ imperiuz processit a Deo, & ab ecclesia, vt plene nota. per Inn. in. c. nouit. de iudi. & in. d. c. lꝫ ex suscepto. de foro compe. & per Bar. in extraua. ad reprimen. in verbo, totius orbis. & Bar. in. l. j. ad fi. ff. de requi. reis. cum si. & idem ptꝫ in alijs rõnibus ex quibus doc. tenuerunt donationem Constantini valere, que non militant in donatione facta alteri quam ecclesie Romane, vt ptꝫ ex notatis per Guli. de cu. Bar. Bal. & Sali. in prin. ff. & per Iacobu. & Sal. in prin. codicis, & per gl. & doc. in cle. j. de iureiur. & p gl. lxiij. di. in. c. ego Ludouic⁹. & Bal. & Ang. in. l. filio quẽ pater. in prin. ff. de lib. & post. & Bal. in. c. gñali. in ti. si de feu. defun. fue. contr. inter do. & agna. & per Ang. in rub. ff. si cert. pe. cum ꝯcoꝛ. traditis in locis. s. alleg. ¶ Tamen qꝛ superiora fundamenta videntur adhuc tutioꝛa: ideo in hoc non arbitroꝛ expedire vlterius insistere. Et per predicta remanent sublata omnia que in ꝯtrariũ obijciebantur. Ex quibus cõcludo dictũ Ugolinum obtinere non posse contra comitem Antoniũ, nec contra dictã Magdalenam aut habẽtem causam ab ea in dicta parte castri & iurisdictiõis, de qua querit̃.

a ¶ Fama. s. e. ꝯsi. consi. xvj. nu. 22.

b ¶ Non põt. s. e. lib. j. consi. xix.

c ¶ [illegible]

d ¶ Alternis. s. e. ꝯsl. vij. co. pe. luc. de pen. l. j. ꝯ cap. ciui. cẽst. exi. li. xi. Io. bertach. tra. gabella. col. xij. Deci. ꝯsil. cclix. Cur. iunioꝛ. tra. feu. p. iiij. q. xxx. Marti. Laudẽ. tra. de princip. §. liij. Alber. Bru. consi. lxvj.

Summarium.

1 Feuda dignitatum de iure non possunt diuidi, sꝫ tamen de consuetudine.

3 Iurisdictio non diuiditur, nisi alternis annis. & num. 17. vel vna cum territorio, vel quantum ad commoda. nu. 4. & 6.

8 Iurisdictio diuidi potest, de voluntate domini feu.

9 Possessio probat dominium ad finem diuisionis.

10 Primogenitus solus succedit in feudis dignitatum.

11 Feuda inferiora etiam vno prouocante diuiduntur.

12 Argumentum a contrario sensu, non habet locum ad correctionem iuris.

16 Diuisio ex longa possessione presumitur pro diuiso, nisi sit multum inequalis.

21 Dominus potest inuito vasallo vel subdito transferre ius suum cum territorio.

22 Feudum potest diuidi domino irrequisito, sic emphyteusis. numero. 23.

Consilium. XXV.

Attẽtis narratis in themate, & viso processu inter spectabilẽ & magnificũ virũ dominum Articum comitem Burliliarũ, & Brugnarie agentẽ ac prouocantem ad diuisionem, & spectabiles ac magnificos viros dominos Brazaleã, & fratres ac Guidonem, & fratres omnes consortes ac comites dictoruz castrorum prouocatos, & se defendẽtes excepto vno, scilicet domino Nic. adulto fratre dicti domini Brazalie, qui mediante eius curatore bonam fidẽ agnoscente acquieuit petitioni prefati domini Artici, videndũ est vtrum stãtibus deductis in pcessu possit obtinere, prefat⁹ Articus circa diuisionem predictã. Et videretur fortasse prima consideratione dicendũ qđ nõ: qꝛ presupponit̃ q̄ dicti comites tenent dicta 1 castra in feudũ comitatus. † Sed feudũ comitatus, & similia feuda habentia dignitatẽ annexã, vt ducat⁹, marchionat⁹, & comitat⁹, non pñt de iure diuidi, vt in. c. imperialẽ. §. pterea ducat⁹. de pbi. feu. alie. per Fed. & legit̃ & notatur in. c. licet. de voto. & not. in. c. si heredes. de test. & in. l. communi diui. in prin. ff. communi diui. & no. Spec. in tit. de feu. §. ij. versicu. xliiij. imo alia feuda inferioꝛa ita demũ videntur posse diuidi si cõsortes voluerint, vt in. d. §. preterea ducat⁹. Sed i casu proposito tractat̃ de feudo comitatus, & exceptis domi. Artico, & domino Nicolao, alij non consentiunt qđ ad diuisionẽ procedat̃: ergo cessare debet diuisio. ¶ Preterea posito q̄ talia feuda reciperent de iure diuisionem, videt̃ qđ in casu proposito dici possit intelligi factã fuisse diuisionẽ per illã quasi possessionẽ, quam pro diuiso vident̃ diuturno tempore dicti comites habuisse, eo qꝛ dominus Articus vno anno creat potestatem & certos officiales in dictis locis & castris: & alio anno creant dicti alij cõsortes, & etiam pro diuiso possederũt habitationes & edificia & predia in dictis castris et villis dictorũ castrorũ vt hec oĩa apparent probata in dicto pcessu p positiones, & respõsiones, ac etiam attestationes partium predictarũ, & ista talis possessio seu quasi possessio decẽ annorum, vel vltra inducit presumptionẽ ita facte diuisionis iter dictos consortes, vt not. per glo. & doc. in. l. pen. C. communi diui. & no. doc. in. l. qui in aliena. in prin. ff. de acqui. here. vbi 2 per Bal. & alios post eum cum simil. † Et potest fieri diuisio inter consortes hoc modo. s. q̄ vtantur seu possideant alterd nis[d] annis, & sic vnus anno, alius alio, vt. l. lucio. cum. l. seq. ff. de aqua quoti. & esti. & ibi Bar. & d. l. communi diui. §. cũ de vsufructu. & in clementi. per plures. de preb. & traditur p Bal. in. d. §. preterea. vnde in proposito dicit Ange. in. l. ij. §. ex his. ff. de ver. oblig. q̄ si res pro qua contẽditur nullo modo põt in diuisione venire inter ipsos contẽdẽtes, recurrit̃ 3 ad iudiciũ diuisorium, allegat. d. l. lucio. ex quo infert † qđ si in vsu iurisdictiõis plures domini eiusdẽ castri non concordant, habet locum inter eos iudicium diuisoriũ, vt alternis vtãtur tẽporib⁹. quinimo ẽm eũ forte ad instantiam subditorũ poterunt ad illud vrgeri cum tẽdat eorũ discordia ad preiudicium subditorum. de quo dicit notari per Innoc. in c. prudẽtiam. de offi. deleg. ita etiã videtur notare do. Abb. in c. fi. in. j. col. de re iudi. vbi dixit qđ si sunt duo domini alicuius castri vel ciuitatis pro indiuiso, & nõ cõueniunt in illius dispositione, quod superioꝛ debet prouidere, vt alternis annis habeant regimina. per id quod voluit gloss. no. xvj. q. iij. in. c. licet. quam reputat menti tenendã, nã dixit ibi glo. q̄ si vna ecclesia est subiecta duob⁹ episcopis, vt quia est in limite vtriusq̧ diocesis. & episcopi non conueniunt in dispositione illius ecclesie, pertinet ad officium superioꝛis puidere. c. null⁹. de iure patro. vel dicti episcopi alternis annis disponãt. arg. l. qties. in prin. ff. de vsufr. ¶ Et postq̄ semel, vt dixi

intelligitur

intelligit esse actū inter dictos cōsortes, q̄ pro diuiso vtant dictis rebus ꝛ iurib⁹, prout hactenus fecerunt, nō videtur ab eo posse discedi, nisi oēs consentiant. l. sicut. C. de actio. et obliga. l. in cōmodato. §. sicut. ff. cōmoda. cum si. tamen premissis nō obstātib⁹ cōtrariā sententiam puto de iure veriorē videlicet q̄ possit ꝛ debeat ꝓcedi ad diuisionē administrationis ꝛ exercitij iurisdictionis dictorū castrorū, ꝛ dependētiū, ac eorum sine quibus cōmode fieri non posset diuisio dicte administrationis ꝛ exercitij, ꝛ cōsequenter dictorū castrorū, ꝓsertim ex infrascriptis. † q2 regulariter iurisdictio⁹ adherēs castro, seu territorio potest vere ꝛ ꝓprie diuidi, sicut ipsa res corporalis, id est castrū ꝛ territoriū, cui ipsa iurisdictio adheret. l. arbor. §. fi. ꝛ ibi no. Bar. ff. cōi diuidū. ꝛ est de mēte Bar. i. d. l. Lucio. ꝛ no. Spe. in. d. ti. de feu. §. ij. ver. xxxiiij. ꝛ Bal. late in. c. vno delegatorū. in pe. ꝛ vlt. col. de offi. deleg. fallit in feudis comitatus, vel ducatus, ꝛ similiū: quia talia feuda ꝛ eorum iurisdictiones, nō pñt proprie diuidi: tamen quo ad administrationē ꝛ vsum iurisdictionis, ꝛ quo ad commoditates possunt diuidi. ita no. Barto. l. inter tutores. in fi. ff. de administr. tut. per illū tex. vbi patet ꝫm verum itellectum ꝛ approbatū, † q̄uis ius tutele cempetens pluribus non possit bene diuidi, tamē administratio ipsius tutele bene potest diuidi, vt ibi, ꝛ. l. ij. C. de diuidenda tutella. ꝛ. l. ij. fi ex pluri. tutelis. ꝛ loquit̄ proprie Bart. in. d. l. inter tutores. in feudo comitatus, ꝛ eius iurisdictione, vt patet dum dicit quod comiti a principe fuerant concessa plura castra in feudū, ꝛ filij eius postea diuiserunt: nam dicit qd̄ nō erat diuisa iurisdictio: q2 diuidi nō pōt, ꝛ allegat dictū. §. preterea ducatus. qui de tali feudo comitatus loquitur. tamen dicit Bar. q̄ illa diuisio tꝫ quo ad administrationē, seu exercitiū iurisdictionis, ꝑ. d. l. inter tutores. ꝛ ita etiā notat Anto. de butr. in. c. prudentiam. circa decimā col. de offi. deleg. vbi etiā ad hoc dicit bene facere id qd̄ ibi no. Inn. iuxta prin. magne gl. dum vult q̄ † lꝫ iurisdictio sit indiuidua quo ad habitū, potest tamē commoditas vsus diuidi inter eos ex quo iurisdictionem habeat ordinariā, ꝛ sic iure proprio, ꝛ iurisdictio remanet indiuisa habitu. ꝛ cum Bart. in. l. inter tutores. concordat etiā Jo. de Imo. in. d. c. prudētiā. in prin. in. vij. col. ꝛ etiā do. Abb. ibi in. iiij. ꝛ. v. col. non discrepat ab opi. Bar. in iurisdictiōe feudali, ꝛ in iurisdictiōe cōpetente in pluribus locis, seu castris. vt casu nostro. ꝛ ita etiā in feudo comitat⁹ tenet Bal. ꝛ Jac. alua. si recte inspiciatur i. d. §. ꝑterea ducatus. ꝛ Dominic⁹ de sancto Gemi. i. c. fi. in vlt. col. de arbi. in. vj. ꝛ Pau. de cast. in. l. vie. ff. de serui. Ad idem bene facit. l. Lucius. cū gl. in verbo patrimoniū. ff. fami. ercis. ꝛ gl. i. l. iubemus nulli. in prin. cū gl. in verbo diuidere. C. de sacrosan. eccl. vbi habet̄ q̄ res, que alias nō poterat diuidi, vt q2 erat minoris. xxv. annis, iuxta. l. si pupillorū. ff. de rebus eorū. ꝛ. l. inter. C. de predi. mi. tamen pōt diuidi quo ad vsum ꝛ administrationē, ac perceptionem fructuum. Ad idem bene facit id qd̄ habet̄ in. l. Caius. §. i. de leg. ij. ꝛ qd̄ per illū tex. not. ibi Cy. ꝛ Joan. de imo. post eum, vbi dicūt q̄ si ex cōsuetudine vel statuto loci non possunt vasalli diuidere feudum ꝛ si diuidant, acquiratur dimidia dño feudi. q̄ si cōtingat vasallos facere diuisionē veram ꝛ plenam vt contingat eos diuidere gratia cōmodioris vel vberioris culture, nō incidūt in penā: q2 prohibitio diuisionis non intelligit̄ de huiusmodi diuisione. ❡ Cōfirmant̄ predicta ꝑ id qd̄ habet̄ in. l. iij. §. fin. de admi. tut. ꝛ quod ibi not. Bar. nam ibi habet̄ † quod licet ius tutele diuidi nō possit, vt. d. l. inter tutores, tñ ipsa administratio pōt diuidi. vñ querit ibi Bar. an hoc sit verum ēt si quidam ex tutoribus volūt qd̄ diuidatur administratio, ꝛ quidam nolūt, ꝛ determinat qd̄ fiat diuisio per officium iudicis etiā illis inuitis. allegat. l. ꝛ puto. ff. fami. ercis. ꝛ. l. cōmuni diui. §. si duo. ff. cōi diui. bene facit. l. ꝛ si non omnes. in princi. eo. tit. ergo idē dicendum est in diuisione administrationis bonorū ꝛ iurium feudi comitatus cum de vno inferatur ad aliud ex similitudine rationis per. d. l. inter tutores. cum ibi not. per Barto. ad fi. iuncto. d. §. preterea ducatus. Fortificantur etiam predicta per ea que traduntur per Jo. And. in addi. Spe. in tit. de feu. in Rubrica. in. vij. colū. in versi. non omittam ꝛc. vbi dixit qd̄ cōiter in Italia ꝛ certis partibus Alemanie exceptis regnis alie dignitates diuidūtur: vt ducatus, comitatus, marchionatus, ꝛ his similes cōtra id qd̄ habetur in. d. §. preterea ducat⁹. nec seruat̄ secūdum eñ ex cōsuetudine ius primogeniture in illis sed equalibus portionib⁹ diuidūt illa feuda sicut allodia, vt ibi lati⁹ ꝑ eum. ꝛ idē voluit Oldr. in cōsi. cccxxvij. inci. perlectis ꝛc. † vbi etiam cōcurreret volūtas dñi ipsius feudi. tenēt doc. qd̄ vera diuisio feudi comitat⁹ ꝛ ius iurisdictiōis posset fieri, sicut fit de alijs feudis: vt no. And. de iser. in. c. j. i. fi. de feu. mar. vbi etiā dicit q̄ quidā talia feuda ex cōsuetudine diuidunt. ꝛ cōstat ex attestationibus testium maxime receptorū pro parte dicti domini Artici, q̄ dicta duo castra cū suis ꝑtinentijs possidētur. ꝛ ita possessa sunt cōmuniter: ꝛ ꝓ indiuiso per dictū dominum Articum, ꝛ dictos eius cōsortes litigātes i p̄senti iudicio qui testes domini Artici sunt numero. 13. ꝛ potissime hoc probat dominus pꝛ̄sbyter Barto. ꝛ ser Lud. de zambelinis. ꝛ ser Lod. bazana de Brugnaria, ꝛ ser Franciscus de rucaio, ꝛ ser Antonius quondā ser Azonis de brugnaria, ꝛ domin⁹ Nicola⁹ quōdā dñi Jo. de balueso no. ꝛ idē probatur per q̄plures sentētias in causis criminalibus latas cōmuniter per dictos cōsortes tanq̄ habētes cōmuniter iurisdictionē in dictis castris. Est etiā ꝓbatū q̄ in dictis castris ꝛ iurisdictionib⁹ medietas omniū emolumētoꝝ ꝛ cōmoditatū, ac ꝓuētuū spectat ad dictū dñm Articū ꝛ alia medietas ad dictos dominos eius cōsortes, prout ēt vtraq̄ pars fatet̄ in positionibus ꝛ respōsi. ad eas. ꝛ probatur etiam ꝑ dictos testes, ꝛ ꝑ cōsequens intelligit̄ dñs Articus possidere pro dimidia: q2 perceptio fructuū arguit ꝛ ꝓbat ipsam possessionē in dubio. l. Titia. ꝛ ibi doc. ff. de sol. et in. l. ij. C. de acqui. pos. ꝛ in. l. litibus. C. de agrico. ꝛ cēsi. lib. xj. cum si. † ex tali possessione presumitur dñium quantum ad hoc iudicium diuisoriū in quo dñium venit incidēter, ideo sufficit ꝓbari de tali possessione, etiā si aliter de dominio nō probaretur ꝑ inuestituras dicti dñi Artici, ꝛ dictorum consortium. ita no. Bar. in. l. cōmuni diui. §. inter predones. ff. communi diui. ꝛ pater ex no. per Bar. plene in. l. penul. fi. de condi. insti. ꝛ. in. l. ij. C. communi diuidun. ꝛ legitur ꝛ no. in. l. j. ff. fami. ercis. ꝛ in. l. sicuti. §. sed si queraꝛ. ff. si seruitus vēdi. ꝛ ideo ex predictis apparet fundatā esse intentionē dicti dñi Artici, quo ad ea que sibi incumbunt ex natura dicti iudicij diuisorij, vt patet ex no. per Bar. in locis proxime allega. ꝛ ꝑ no. per eundem in. l. j. ꝛ in. l. ad officiū. C. cōmuni diuidū. Et hec venient corroboranda ex his que infra dicent̄ respondēdo ad allegata ꝛ obiecta in cōtrarium. Et primo nō obstat id quod habet̄ in. d. §. preterea ducat⁹. cū simi. vbi habetur quod feudum comitatus. ꝛ eius iurisdictio nō recipit diuisionem, q2 respondetur q̄ posito q̄ feudum comitatus. ꝛ eius iurisdictio diuisionē nō recipiat verum est de vera diuisiōe feudi ꝛ iurisdictionis, sed bene recipit diuisionē quo ad administrationē ꝛ exercitium iurisdictionis, prout est petitum per dñm Articum, vt probatur in. d. l. inter tutores. cū ibi no. per Bar. cum concordant. supra allegatis. ❡ Preterea, vt dicit Joan. And. in addi. Spe. in. d. rub. cum concord. supra allegātis communiter in Italia ex consuetudine, feuda comitatus diuidunt̄: nā ducatus, marchionatus, ꝛ comitatus, dicuntur dignitates regales. c. j. de feu. mar. ꝛ ibi notāt doc. maxime Bal. ꝛ Bar. in. c. vno delegatorū. in pen. col. de offi. dele. † ꝛ in huiusmodi regalibus dignitatib⁹, si aliud de cōsuetudine nō apparet: succederet tm̄ filius primogenitus, non autem succedunt omnes filij equaliter. c. licet. cum gl. fi. de voto. Et proprie in feudo marchie, vel ducatus vel comitatus traditur per Bar. consi. lxxij. inci. ex facto proponit̄ q̄ nobiles ꝛc. in. iij. vel. iiij. col. ꝛ hoc etiam aperte dicit And. de iser. in preallleg. §. preterea ducatus. in prin. ꝛ etiam sentit. d. Abb. in. d. c. prudentiam. circa. iiij. col. ꝛ ideo tex. in. d. §. preterea ducatus, dixit q̄ nō diuidunt̄ feuda taliū dignitatū: tñ videmus q̄ ex cōsuetudine seruatur q̄ imō in comitatu succedūt omnes equaliter, vt etiam in presenti feudo ptꝫ: et ita videmus cōiter in Italia seruari in feudis comitatus, ꝛ ꝓpterea ptꝫ cōsuetudine esse abrogatū illud qd̄ tradit̄ in. d. §. preterea ducatus. ❡ Non obst. q̄ alia feuda inferiora ita demū pñt diuidi si cōsortes voluerūt per. d. §. ꝑterea ducat⁹. in scdo rñso. † q2 rñdeo q̄ contrarium est de iure verius. s. q̄ ēt qñ aliqui ex cōsortib⁹ volunt q̄ ad diuisionē ꝓcedat, aliq nōl: tñ debet fieri diuisio[b] iuxta id qd̄ habet̄ in. c. oēs filij. in ti. si de feu. fue. contro. inter do. ꝛ agna. ꝛ in. c. j. §. item si duo. quib. mo. feu. amit. ꝛ in. c. j. de nat. succes. feu. ꝛ in. c. pe. de prohi. feu. alie. ꝑ Lothar. iuncta. l. ꝛ si nō oēs. in prin. ff. cōi diui. ꝛ patet ex no. per Bar. in. l. iij. §. fi. ff. de admi. tuto. iuncta. d. l. inter tutores. cum ibi no. per Bar. ad fi. ꝛ hoc clare determinat And. de iser. in preallegato. §. preterea ducatus. vbi inqt q̄ illa diuisio feudi de qua ibi est alienatio necessaria: quia etiā inuitus cogit̄ per iudicē ad diuisionē faciendā. l. Julianus. §. idē Celsus. ff. de act. emp. ꝛ. l. si pupillorū. in prin. ff. de reb⁹ eo. ❡ Nec obstat tex. i. d. §. ꝑterea. q2 rñdet̄ primo q̄ tex. ibi nō reqrit q̄ oēs ꝯsortes velint diuidere: ꝛ satis est q̄ aliq velint, vt in ꝓposito nostro: q2 dñs Artic⁹ ꝛ dñs Nicola⁹ cōsentiūt q̄ faciūt maiorē partē cū debeat haberi respect⁹ ꝛ ꝯs

[a] ❡ Jurisdictio. Jmo. dicas q̄ ēt cū territorio nō pōt diuidi multiplicādo tribunalia. ꝫ hoc dꝫ ꝓcurator regius īpedire, nisi constet de cōmodo publico propter distātiā locorū, vt dixi i. cōsu. parisi. §. x. nu. 25. §. cxxij. sed valde cauēdū hc, vt nimiū sepe, publica vtilitas ꝑtexꝉ auaritie quorundā, nihil eñ turpi⁹: nil deco ros⁹ ꝛ pnicios⁹ reipu. q̄ sanctā iustitie administrationem questuariam esse.

[b] ❡ Diuisio. s. eo. consi.

derari maior pars respectu rate ipsius feudi, ꝛ nõ respectu numeri psonarũ.l.maiorẽ.ff.de pac.l.fi.C.q bo.ced.pos.l.sancimus.ver.ne aũt.C.de don.ꝛ qđ no.Bar.in.l.iiij.§.Cato.in vlt.q.ff.de verb.ob. ¶ Preterea tex.in.d.§.pterea.si quo modo innuit qđ regraꝛ qđ cõsortes velint diuidere.illud solum innuit tex.ibi a cõtrario sensu† sed tale argumẽtũ a cõ
12 trario sensu,nõ dꝫ sumi qñ ex hoc resultaret correctio iuris cõis.l.cõuẽticulã.cũ ibi no.C.de epis.ꝛ cle.l.nemo.cũ ibi no.C.de iurisd.om.iud.notatur in.c.significasti.de fo.cõpe.ꝛ in c.vnico.de eta.ꝛ quali.in.vj.ꝛ in cle.j.de sentẽ.excõ.sicut dicimus in statuto:qꝛ lꝫ in loco vbi statutũ cõditũ est,preualeat iuri cõi:tñ hoc est verũ in his q̃ sunt expresse disposita in statuto sed decisio q̃ resultaret a ꝯ̃rio sensu statuti nõ preualeret iuri cõi,vt no.Bar.in.l.oẽs populi.in.vj.q.principali.ff.de iust.ꝛ iure.Jac.but.ꝛ Bar.in.l.j.ff.de offi.eius cui mand.est iurisd.ꝛ Bal.i.l.apud antiquos.C.de fur.ꝛ i.l.j.C.de inuti.stip.ꝛ Cal.ꝛ Fulgo.post alios in.d.l.cõuenticulã.ꝛ Jo.de Jmo.ꝛ Raph.in.l.qui testamẽto.§.mulier.post Bal.ibi.ff.de testa.ꝛ Ant.de but.ꝛ alij post eum.in.c.cum apostolica.de
13 his que fi.a prela.† qꝛ correctio iuris cõis fieri nõ debet, nisi vbi reperiꝛ correctio exp̃sse facta.l.pcipimꝰ.ad fi.C.de appella.sꝫ argumẽtũ resultans a cõtrario sensu nõ est exp̃ssa puisio,sꝫ tacita,ꝛ subintellecta,ac cõiecturata,vt no.gl.i.l.ij.C.de cõdi.inser.ꝛ ibi Bal.ꝛ.l.iurisgẽtium.§.dolo.cum gloss.j.ibi Bar.ff.de pac.ꝛ probatur in.l.apud antiquos.in vbo cõiecturã.ꝛ in.l.pecuniã.in verbo tanq̃.ff.si cer.peta.ꝛ in.d.c.cũ apostolica.in verbo indirecte.ꝛ illđ qđ p cõiecturas cõprehẽdiꝛ,nõ dicit p̃rie scriptũ.l.j.ff.si tabu.testa.exta.bene facit qđ no.gl.in.c.cupiẽtes.§.q̃ si p viginti.de elec.i.vj.vbi gl.voluit,qđ per istas subauditiones ꝛ tacitos intellectꝰ nõ debet induci correctio iuris cõis.ꝛ confirmatur hoc p not.p Bar.in.l.cũ oportet.in prin.in vlt.col.de bo.que libe.ꝛ.l.ij.
14 de suis ꝛ legiti.† vbi inquit,qđ in causis feudalibus dꝫ seruari ius cõe,nisi in casibus in quibꝰ reperiꝛ expresse statutũ cõtrariũ p cõstitutiones feudales.allegat.c.j.de cogni.feu.ꝛ.c.j.de gradi.succe.in feu.sed illud qđ resultat a ꝯ̃rio sensu,nõ diciꝛ expresse cautũ,vt p̃rime dixi:ergo nõ dꝫ a cõtrario sensu illius.§.preterea.corrigi ius cõe,volens qđ nõ requiraꝛ q̃ oẽs cõsortes ꝯsentiant ad hoc,vt possit ad diuisionez procedi,vt.d.l.ꝛ si nõ oẽs.in prin.cũ si.ff.cõi diui.pro hoc ẽt facit,qꝛ ẽm gl.scđam in.d.c.j.de cogni.feu.nõ sufficit esse aliquid decisum p argumenta surgẽtia ex cõstitutionibꝰ feudalibꝰ,vt per hoc recedi debeat a iure cõi.sed inductio que fit a cõtrario sensu nõ diciꝛ esse ꝯiectura,sꝫ argumẽtũ,vt.d.l.apud antiquos.ergo nõ sufficit qñ in cõtrariũ est ius cõe.

¶ Nõ obst.etiã id qđ no.gl.in.d.l.cõi diui.in prin.in glo.ij.in fi.dum gl.ibi colligit argumẽtũ qđ feudũ inter heredes vasalli diuidatur,qꝛ rñdeo,vt ad illã gl.rñdet Bal.in.d.§.preterea.in.ij.col.s.q̃ illa gl.habuit respectũ ad penam,scilicet qđ si feudũ diuidaꝛ,ꝛ pro parte censeꝛ in fidelitate,totũ feudum incidit in commissum.nõ obstat q̃ fuerit inter plures heredes diuisum alias si diceremus q̃ illa glo.voluerit absolute dicere qđ feudũ diuidi nõ possit,esset cõtra tex.i.d.c.oẽs filij.cũ cõcor.supra allegatis. ¶ Nõ obst.etiã q̃ videatur inducta diuisio ex vllo vsu:ꝛ quasi possessione diuturno tpe creãdo ptãtẽ alternis annis,vt.s.dixi,qꝛ ad hoc rñdeo.qꝛ nego p ea q̃ in processu pbata sunt cõstare legitĩe de diuisione:adeo qđ nõ possit de iure fieri illud qđ p pte dñi Artici petitũ est.nã q̃uis alternis dictꝰ annis dñs Articꝰ:ꝛ dicti eiꝰ consortes crearẽt ptãtem,qui habebat exercere iurisdictionem in castro porciliiorũ,tñ quolibet anno dñs Articus ponebat duos iuratos,ꝛ alij cõsortes alios duos iuratos,quolibet anno qui oẽs simul haberent ius reddere iurisdictionem exercere,ꝛ sic apparet qđ exerceꝛ iurisdictio simꝉ.
15 † Jtẽ oẽs cõdemnationes pecuniarie seu mulcte,ꝛ oĩa emolumẽta q̃ pcipiũtur ex vsu dicte iurisdictiõis,sunt cões ꝛ cõmunia dicti dñi Artici,ꝛ oĩ cõsortiũ singulo anno,ex qua perceptiõe fructuũ daꝛ intelligi qualiter possideaꝛ.d.l.Titia.ff.de so.cum ibi no.ꝛ.d.l.scđa.ꝛ ibi Bar.C.de acqui.pos.ꝛ ideo cum fructus,qui percipitur sit cõis,sequitur qđ possessio sit cõis:ꝛ propterea locus est diuisioni, vt sic fructus in futurũ percipiendi non sint communes nec administratio aliquo modo sit cõis,ꝛ de cõmuniõe non solũ iuris ꝛ dñij sꝫ etiã exercitij ꝛ administrationis:ẽt patet ex multis alijs actibus,ꝛ exercitijs cõibꝰ:qꝛ etiã eo anno quo dominꝰ Articus creat potestatem in dictis castris:tamen custodiri fecit nomine suo,ꝛ omnium consortũ festa mercata.ꝛ ita alio anno faciunt consortes sui.Jtem cõmuniter ꝛ pro indiuiso semper vendũt seu locant datia in dictis castris.similiter expensa fit cõiter per dictos cõsortes in fabrica,vel alijs concernentibus bonũ ꝛ vtilitatẽ dictorum castrorum. Jtẽ precones ceantur in dictis locis de consensu omnium,ꝛ cancellarius in castro Brugnarie.similiter creaꝛ de consensu oim ꝛ sñie que in cãis criminalibus ferebantur, proferebantur sub noĩe tam domini Artici q̃ consortum in dictis castris prout hec oĩa verificantur in processu, ꝛ precipue ex positionibus dñi Artici ꝛ responsionibꝰ factis per cõsortes suos ꝛ ex sentẽtijs productis.ꝛ per hec pater non obstare qđ ĩ castro Brugarie dñs Articus cõsuetus sit vno anno creare potestatem,ꝛ cõsortes sui sint cõsueti creare potestatem ibidẽ alio anno,absq̃ eo q̃ fiunt oẽs consortes,constituant ibi aliquos iuratos:qꝛ dico hoc excepto, alia fiunt per omnes consortes simul,ꝛ communiter etiã in castro Brugnarie:qꝛ communiter creatur cancellarius,ꝛ similiter pretores,ꝛ vẽdũtur seu locanꝛ cõiter dacia,ꝛ omnia emolumenta que inde percipiunꝛ sunt cõia,ꝛ diuidẽda postea inter eos,ꝛ similiter omnis expensa fit cõi nomine,ꝛ custodiuntur mercata,ꝛ festa,ꝛ ideo cum quo ad castra ꝛ vsum iurisdictionis lõge magis plures sint effectus ꝛ actus communionis q̃ diuisionis,ꝛ sic magis participent de communi quã de diuiso, non potest iudicari de dictis castris ꝛ iurisdictione seu eius exercitio,prout de rebus diuisis.l.queriꝛ.ff.de sta.ho.l.leg.§.si vnus.ff.de leg.iij. ¶ Cõfirmo p ea que notanꝛ p Ray.ꝛ etiã p Bald.in.d.pe.C.communi diui.in.j.ꝛ.q.ij.vbi dicunt
16 † qđ lꝫ fuerint varie opiniones inter doc.ibi, an si vna res q̃ erat communis duorũ dominorũ fuit lõgo tẽpore decẽ vel xx.annorũ possessa separatim,seu pro diuiso per ipsos dominos intelligaꝛ ꝛ presumaꝛ diuisa.tamen tenẽdo opinionem illorũ,qui voluerũt qđ sicut ibi voluit gl.debet illud intelligi.nisi ex alijs cõiecturis cõprehẽdi vel presumi possit, q̃ domini nõ habuerint animũ diuidendi,lꝫ ita separatim possiderint, vt portiões pro quibus separatim possederũt, erãt valde dispares,[a] ꝛ male conueniẽtes portionibus, que iure dominij spectabant ad illos duos dños:quia non erat putandũ qđ ex illa lõga possessiõe separata voluerint ita sibi piudicare,ar.l.cũ de indebito. in prin.ff.probat.ꝛ.c.super hoc de renũ.Jta ergo in proposito,nã q̃uis dominus Articus creauerit ptãtẽ vno anno ĩ dictis locis,ꝛ alio anno creauerint consortes sui,ꝛ ita fortasse alternatim per aliquos annos continuauerint:tamen per hoc non intelligitur qđ diuiserint dicta castra,ꝛ vsum ac exercitiũ iurisdictionis,sꝫ q̃ istud fecerint:qꝛ nõ ita facile se cõcordassent omnes consortes in electiõe vnius potestatis singulo anno.ꝛ hoc colligiꝛ propter alias multo plures cõiecturas ꝛ euidẽtias,que arguũt non diuisionẽ sed cõionẽ dictorũ castrorũ ꝛ administrationis curiũ ꝛ iurisdictionũ p actus plures quos p magna parte supra explicaui.ꝛ ideo vna presumptio tollit aliã l.diuus.ff.de in integr.rest.l.j.C.ad.l.cor.de sicar. ¶ Quinimo posito qđ constaret de tali diuisione facta quo ad vnũ actum gratia commodioris electiõis magistratus seu potestatis cũ nõ sit facta plene diuisio quo ad totalẽ vsum ꝛ administrationem iurisdictiõis nõ censetur esse facta diuisio.d.l.Caius.§.j.ff.de leg.ij.cũ ibi no.p Cy.ꝛ moder.quorũ vba supra retuli. ¶ Nõ obstant ẽt que notanꝛ p Ange.in.d.l.ij.§.
17 ex his.ff.de ver.ob.dũ dicit† qđ si in vsu iurisdictionis plures dñi eiusdẽ castri nõ cõcordãt hꝫ locũ ĩter eos iudiciũ diuisorium vt alternis vtanꝛ tẽporibus, qꝛ rñdeo q̃ imo illa decisio potius fecit p dño Artico:qꝛ fateꝛ Ang.qđ põt habere locũ iudiciũ diuisoriũ.ꝛ lꝫ subiũgat vnũ modũ diuisionis.s.q̃ alternis vtanꝛ tẽporibꝰ nõ tñ negat qn alijs modis possit fieri diuisio etiã qñ tractaꝛ de iuribus incorporalibꝰ adherẽtibꝰ alteri rei corporee,vt đ vsufructu vꝉ simili iure: qꝛ põt fieri diuisio assignãdo vni vnã partẽ illius rei corporalis ex qua pcipiat vsumfructũ ꝛ alio cõsocio aliã ptẽ: vel q̃ vtanꝛ alternis annis seu tẽporibꝰ,vt.d.l.cõi diui.§.cũ de vsufructu.ꝛ.l.arbor.§.fi.in verbo mẽsura aut opibꝰ.ff.cõi.diui. ¶ Preterea in casu ĩ quo loqꝛ Ang.tractabaꝛ de diuisiõe vnꝰ castri tñ:quo casu nõ dꝫ iudex pcedere ad diuisionẽ vniꝰ ꝛ eiusdẽ territorij.ne ĩ eodẽ castro videaꝛ eẽ duo dñi sepatim,ꝛ sic duo capita ĩ eodẽ castro:qꝛ videreꝛ quasi monstrũ qđ esse nõ dꝫ.c.qm̃ in plerisq̃.ver.phibemus.de of.or.ꝛ qꝛ tenderet ĩ preiudiciũ publicũ illius loci ideo fieri nõ dꝫ
18 l.fi.C.si cõtra ius vel vtili.publi.† que rõ cessat qñ tractatur de diuisiõe duorũ castrorũ aut pluriũ quorũ vnũ pt assignari vni,aliud alij.ꝛ istã differẽtiã ꝛ cõsiderationẽ notabiliꝛ tradidit.d.Abb.i.d.c.prudẽtiã circa quartã ꝛ.v.col.si recte consideretꝛ. ¶ Sꝫ in casu nostro duo sunt castra in quibus dñs Articꝰ hꝫ dimidiã alij cõsortes aliã dimidiã,ꝛ p ꝯ̃ns põt vnũ castrũ assignari dño Artico,ꝛ aliđ alijs cõsortibꝰ.ꝛ vbi esset disparitas castrorũ:tũc đberet iudex puidere q̃ illi cui assignabit

[a] ¶ Dispares.s.lib.ij.cõs.xcij.

assignabit castrũ maioris valoris, satisfaciat alteri pari pretio. l. ad offm̃. C. cõi diui. ⁊ isti. de offi. iud. qđ si de vna. ⁊ eodẽ modo rñdeť ad no. p. d. Abb. in. d. c. fi. de re iud. ⁊ ad no. p gl. in. d. c. lz. xvj. q. iij. q2 loqť q̃n discordia erat inter duos dominos vnius castri tantũ, nõ aũt pluriũ castrorũ. ¶ Preterea i casu suo nemo petebat diuisionẽ fieri, hic sic. Et per hec remanent soluta omnia que in contrarium allegata fuerunt.

19 ¶ † Circa aliud dubiũ quo q̃ritur, an subditi possint hmõi diuisionẽ impedire, ⁊ videreť prima cõsideratiõe dici posse ꝙ sic per id qđ voluit gl. in. l. inuit⁹. ff. de fideicom. liber. que ex illo text. colligit argumentũ, ꝙ dñs nõ põt ius qđ habet in vasallos ⁊ subditos suos trãsferre in aliũ inuitis vasallis, ⁊ no. Ho. ⁊ Io. and. i. c. dilecti. de maio. ⁊ obed. vñ Bal. in. c.

20 in gñali. in ti. si de feu. defunc. fue. cõtro. īter do. ⁊ agna. † que siuit an rex Francie possit alienare vnam de ciuitatibus regni, inuitis ciuibus: ⁊ respõdet ꝙ nõ, allegat no. p Hosti. in d. c. dilecti. ⁊ iõ hz eũ q̃n Cõstãtinus donauit vrbẽ pape Siluestro, fecit cũ cõsensu populi, vt patet in palea Cõstantin⁹ xcvj. dist. facit etiã ꝑm eũ id qđ habeť in. d. l. inuitus. ⁊ in. c. intellecto. de iureiur. ⁊ meli⁹ probari vř in. d. §. ꝑterea. ibi dũ tex. dĩt: nec dominus sine volũtate vasalli feudũ ad aliũ trãsferat, vt no. Pet. ⁊ Cy. in. l. j. C. de noua. ⁊ etiã Dyn. i. l. ij. in prin. ff. so. ma. nisi imminẽtis necessitatis cã id faciat, arg. l. patron⁹. ⁊. l. medic⁹. ff. de ope. liber. ꝑm eũ. ⁊ ita etiam videť velle Jo. An. in addi. Spe. i tit. de feu. §. ij. in addi. incip. et hanc rõnẽ ⁊c. facit ꝙ no. Inn. in. c. auditis. de prescript. vbi dixit, ꝙ sicut interest dñi non perdere subditos, ita interest

21 subditorũ nõ mutare dñm suũ. ¶ † Tamẽ ꝯtrariã sñiam vt de iure veram approbo: quia quãdo dominus vult transferre ius qđ habet in subditũ, vel vasallũ, vna cũ territorio vł

a curia[a] seu feudo, nõ aũt transfert separatim solũ ius qđ hz in subditum vel vasallũ, ⁊ potest hoc facere non attenta volũtate subditi, vel vasalli, vt ꝓbatur in. c. ij. §. ex eadẽ. i tit. de lege cõra. ⁊ no. Jac. de are. ⁊ Bal. i. l. ij. i prin. ff. so. ma. in. l. si plures. in. ij. col. C. de condi. inser. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de don. ⁊ facit. l. quedam. ff. de acq. rerum. do. ¶ Preterea lz in alienatione translatione, que fit ex alia cã q̃ diuisionis doctores varie loquãť, tñ in diuisione vř vera cõclusio, ꝙ nõ attẽdatur voluntas subditorũ, sicut etiã videmus ꝙ licet iura ⁊ do. vidẽtur varie loq in illo articulo, an dñs possit alienare ⁊ trãsferre iura que habet in vasallos, nõ cõsentientibus vasallis, vt plene legitur ⁊ no. in. d. §. ex eadẽ. ⁊ in. d. §. preterea. cũ concordan. supra allegatis: tñ aliud est quando per diuisionem factã circa feudã fit trãslatio, vt no. Spe. in tit. de feu. §. ij. vš. xxxi. ⁊ Bal. in. l. si plures. in. ij. col. C. de cõdi. inser. vbi hoc expresse tenet. ⁊ pro hoc bene facit tex. in aut. de liti. circa prin.

22 † vbi licet res litigiosa nõ possit alienari, tñ si reus lite pẽdẽte decessit, poterit inter heredes ipsius diuidi. Itẽ videmus ꝙ licet vasallus regulariter nõ possit alienare feudum, sine voluntate dñi. d. c. imperialem. in prin. ⁊ in. c. j. de alie. feu. tñ si sunt plures descendẽtes vnius vasalli habentes feudũ, pñt

b regulariter diuidere[b] irreq̃sito dño. d. c. oẽs filij. si de feu. fue. cõtro. inter do. ⁊ agna. ⁊. c. j. de na. suc. feu. ⁊. c. j. §. itẽ si duo. in ti. qui. mo. feu. ami. Bene facit ꝙ no. Bar. in. l. si domus. §. fi. in fi. ff. de leg. ⁊ in. l. q Rome. §. duo fratres in. x. q. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. ⁊ ideo. in prin. ff. de cõdi. fur. ⁊ in. l. cũ hi. §. si vni. cũ §. seq. ff. de transac. ⁊ in consil. ancip. ex themate predicto tria

23 dubia oriuntur. vbi similiter cõcludit † ꝙ lz emphyteute nõ possint alienare irrequisito dño, tamen bene pñt inuicem diuidere sine requisitione vel cõsensu dñi. Sic etiam videmus, ꝙ iurisdictiones, q2 sunt imperatoris, vendi nõ possunt per inferiores vt no. Bal. in. c. j. in fi. in tit. que sint regal. per illũ tex. ⁊ no. etiã Bal. in. c. j. ad hec. per illum text. de pace iur. fir. nisi aliter se habeat cõsuetudo, vt per eũ in. c. si inter pares. §. j. de lege cõra. ⁊ in. c. j. de feud. mar. tñ possunt diuidi vt per Bar. in. l. arbor. §. fi. ff. communi diui. cum concor. secundum qđ fuit discussum in ꝑcedenti dubio, ⁊ nemo doctorũ requirit ꝙ interuenire debeat cõsensus subditorũ in dicta diuisione. ⁊ tantomagis q2 in hoc videtur versari potius fauor subditox: q2 si plures habẽt dominos, facile est ꝙ sepe disentiãt. ⁊ ita impediãť vsus ⁊ exercitiũ iurisdictiõis: q2, vt dicit text. in. l. item si vnus. §. principalium. ff. de arbi. ⁊ in. l. j. ff. de libe.

24 vniuer. † faciles sunt homines ad dissentiendum. ⁊ propter hoc vtilius est qđ regãtur subditi ab vno principe. vij. q. j. in apibus. ⁊ tradunt doc. in. d. §. preterea. vbi etiã referũt Ari

c stotelẽ idẽ[c] affirmantem. ⁊ ideo fuit inductũ de iure, ꝙ in regno, ducatu, marchionatu, ⁊ comitatu, primogenit⁹ tñ succederet. c. licet. de voto. ⁊ ibi not. ⁊ dixi in precedenti dubio.

25 ¶ † Quo ad aliud dubiũ, quo queritur, an impediatur diuisio predicta si cõtingat, ꝙ vnus ex consortibus habet plura predia in territorio vnius ex dictis castris q̃ alius cõsors, ꝑ hoc impediať dicta diuisio: ⁊ q2 hoc iudicio meo nullam hz dubitationem breuiter respondeo, quod extant regule permissiue pro omni re cõmuni diuidẽda, datur iudiciũ diuisorum directum vel vtile. l. per hoc. in prin. ⁊ ibi no. ⁊. l. in iudicium. ⁊. l. arbor. §. fin. ff. cõi diui. vñ cũ non reperiatur iste casus exceptus a regula ꝑmissiua, remanet sub ea. l. ab ea pte. ff. de prob. l. necnon. §. quod eis. ff. quibus ex causis maio. ⁊ idem dico eadẽ ratione, quo ad aliud dubiũ quo querebať an si vnũ ex dictis castellis est pulchrius ⁊ maius altero, latiorem q3 habeat iurisdictionẽ, vt q2 plures hz villas sub se, vel vnũ est magis munitũ, seu min⁹ expugnabile, quã aliđ: nã ꝑpter hoc nõ reperiť impediendã esse diuisionẽ: sed ille cui tale castrũ assignabiť: dz condẽnari, vt in ꝓtio suppleat alteri, cui aliud castrũ debilius seu minoris valoris assigna

26 biť. d. l. offm̃. ⁊ fuit incidẽter tactũ in primo dubio. ¶ † Circa aliud dubiũ, quo queriť, posito qđ lõgo tpe appellatiões deuolute fuerint ex cõsuetudine ad antiquiorẽ ipsorũ cõsortum, intelligatur ex hoc facta diuisio. ⁊ breuiter respondeo ꝙ nõ: q2 iurisdictio ⁊ exercitium iurisdictionis in causis ꝑncipalibus vna cũ aliĵs iuribus, ex quibus dictum est in primo dubio remanserãt in communione. ⁊ ideo ratione illius communionis habet locũ diuisio, per que dixi in dicto primo dubio. Et facta diuisione nõ deuolueturamplius appellatio ad seniorẽ, saltem quo ad sentẽtias, quas ferri cõtigit in territorio ⁊ iurisdictione quod vel que assignabitur ꝑ diuiso dicto dño Artico quia illa cõsuetudo ꝙ deuolueretur appellatio ad antiquiorem, seruata est in sentẽtijs, que proferũtur in territorio communi omnium cõsortũ quo ad dominiũ ⁊ iurisdictionẽ, ⁊ eius exercitiũ, seu administrationẽ. vnde cum per talẽ cõsuetudinẽ detraheret iuri aliorũ cõsor

a tũ habẽtiũ de iure parẽ iurisdictionẽ i loco, ⁊ ad quos velut proximos superiores iudicãtiũ deuoluebať de iure appella

b tio, iuxta. l. j. §. si quis. cũ ibi no. ff. de appel. ⁊. c. dilecti filij. de app. Nõ dz extẽdi ad sentẽtias, que ferentur in territorio diuiso, quo ad administrationẽ, ⁊ exercitiũ iurisdictionis, per id qđ habeť in. l. j. §. si quis hoc interdicto. cũ ibi no. p Bar.

c ff. de itinere actuq3 pri. ⁊ in. c. dilecto. cũ ibi no. per Inno. de offi. arch. ⁊. c. cũ ecclesia vulterana. de elec. ⁊ per no. per Bar. in. l. post dotẽ. ff. so. ma. circa pe. col. in ver. itẽ facit aliud, pone maritus decessit ⁊c. cum si. Alex. tar.

a ¶ [illegible]

b ¶ Diuidere. dixi in cõsu. paris. §. xiij. gl. vj. nu. 5. §. xxij. q. xxij.

c ¶ Idẽ. imo Aristot. in. v. politicorũ eqparat regi p bestiam nisi certis bonis legibus imperiũ dirigatur ⁊ temperetur.

Epitome.

¶ Inuestitura recepta pro se ⁊ suis vel simpliciter intelligitur pro quibuscunq3 heredibus, ⁊ in dubio feudum presumitur hereditarium.

Consilium. XXVI.

Ponderatis his que in themate narrãtur, ⁊ his q̃ in istrumẽtis mihi exhibitis videretur fortasse dicendũ dictam venditionem seu alienationẽ dicti castri feudi antiqui, seu paterni factam per dictũ nobilem Michaelem quõdam Georgij prefato nobili Uincentio cimarij, cum cõsensudomini feudi non valuisse in preiudiciũ pronepotum dicti Michaelis, et per ꝯñs eos mediante persona patrum aclegitimorũ administratorũ suorũ agere posse ad recuperationem dicti castri contra illud possidentes, ⁊ cãm habẽtes a dicto Uincentio:

1 q2 † alienatio feudi antiqui facta per vasallũ etiã si sit facta in casu licito, nõ nocet eius descendẽtibus, vt probať in. c. j. §. hoc quoq3. de succes. feu. iunctis ibi no. p gl. in verbo partem. nã gl. ibi ⁊ iã intelligit illũ tex. de alienatione, que licite facta fuerat: tñ vult tex. ꝙ p talẽ alienationẽ feudi antiq nõ fiat preiudiciũ fratri ipsius alienantis, mortuo alienatore sine descẽdẽte masculo, ⁊ sic innuit ꝙ si decedat alienator cũ descẽdẽte masculo, nõ reuocabiť alienatio p fratrẽ alienatoris sz p descẽdẽtes. hoc ibi exꝓssi⁹ vult Bal. i. iij. col. vbi dixit ꝙ ẽt si dñs ꝯsentiat alienatiõi feudi facte p vasallũ: nõ tenebit in ꝑiudiciũ filiorũ: q2 iura filiorũ alienare nõ põt: sz cõseruare ⁊ augere. l. j. C. đ bo. ma. l. fi. C. de sen. pas. facit. l. iij. ff. de iterdi. ⁊ rele. hoc idẽ ꝓbari vř i. c. j. §. si clietul⁹. de alie. feu. ⁊ ibi exꝓssius no. Ja. de bel. ⁊ ẽt Bal. ibi. in. iij. col. vbi notãt ꝙ si vasallus alienat etiã legitime, reuertať feudũ ad filios alienãtis, nõ ad dñm, mortuo alienatore, vt innuit tex. ibi in vbo sine herede masculo. nã illa alienatio tpis feudi illo tpe

poterat per vasallum ibi licite fieri, etiā sine cōsensu dñi ⁊ tñ ibi mortuo vasallo sine hr̃de masculo reuertebaẗ ad dñz: q2 finitū erat ius feudi in ꝑsona vasalli, sꝫ si decedebat vasallꝰ cū descendēte masculo, nō reuertebatur ad dñum, sed ad ipsos descēdētes masculos, qui nō intelligebanẗ exclusi: nā si intelligerenẗ exclusi reuertetur ad dñm eadē rōne qua reuertitur qñ nō extarent descēdentes masculi: q2 † paria sunt nō extare, vel extare, ⁊ non succedere. l. ij. §. sed sint sui. ff. ad Tertul. ⁊ l. j. §. si nemo. eo. tit. §. sed nostra. institu. de succes. liber. l. j. §. fi. ff. de bono. pos. contra tab. ⁊ istam cōclusionē ēt approbat Ja. de bel. in. c. j. §. fi. in ti. que fuit prima cā bñfic. amit. ⁊ ibi Bal. in. fi. ⁊ sequūtur etiā Moderni, vt Ja. aluaro. ī ver. xviij. cōclusio ⁊c. pro hoc etiam bene facit id qđ not. Bal. in. l. qui se patris. C. vñ lib. in. ix. col. in ver. itē queritur si vasallus perdat feudū repudiatiōe ⁊c. facit id quod habetur i. c. j. de alie. feu. pa. pro hac pte etiā facit tex. in. c. Titius filius. in ti. si de feu. fue. cōtro. inter domi. ⁊ agn. vbi si vasallus alienauit feudū, poterit filius eiꝰ etiā viuo patre recuperare feudum alienatum, dūmodo pretium offerat emptori, agnatꝰ vero vasalli alienātis. loquor de agnato trāuersali, potest solū mortuo vasallo, ⁊ nō ante recuperare feudū sine suo cōsensu alienatū, absqꝫ eo ꝙ ꝓtiū offerat, ⁊ intelligiẗ ille tex. qñ feudū fuit licite alienatū, vt in casu in quo nō regrebaẗ cōsensus dñi, vel cū cōsensu dñi si requirebaẗ, vt ibi per And. de iser. ⁊ Jac. aluaro. ¶ Tñ premissis nō obstātibus sentio dictos agētes obtinere nō posse. ⁊ pˀmo ꝓsuppono ꝙ nō cōstat ex his scripturis, q̃ mihi exhibite sunt, q̃liter fuerit cōcessum dictū castrū maioribus seu ascendentibꝰ dicti nobilis Michaelis quondā Georgij, sed solū apparet vna īuestitura facta ď anno. M. ccclxxxvij. die quarta Nouēbris in qua cōtineẗ ī effectu ꝙ dictꝰ Michael filius ⁊ hr̃s Georgij falchonerij de dicto castro rebusqꝫ ⁊ iuribꝰ q̄buscūqꝫ finibꝰ territorio ⁊ districtu rearij ad ipsum Michaelem ptinentibꝰ tā ex successione dicti quōdā Georgij patris quam ēt ex successiōe Miglioretti quōdā dñi dicti loci cui idē Michael asseruit se legitiē successisse ī pte ipsi Miglioretto ptinente vt de feudo ⁊ bonis feudalibꝰ ⁊ alijs q̃ ꝑ se vel aliū tenebat ab illustri principe ⁊ dño Amodeo comite Sabaudie supplicauit prefato ꝓ̇ncipi de ꝓdictis bonis se īuestiri ⁊ prefatus princeps annuēs ꝓcibus supplicātis ipsum ꝓ se ⁊ suis supplicātem ⁊ recipientē de ꝓdictis feudo ⁊ bonis feudalibus ꝙ ⁊ que tenebat ab eodē principe inuestiuit ⁊ modo ⁊ forma quibus ꝑ quondam genitorē ꝓfati principis dicti Georgius ⁊ Migliorettꝰ fuerāt inuestiti per quā inuestiturā non apparet exꝓsse vtrū dicta cōcessio facta dicto Michaeli fuerit pro se ⁊ liberis seu descēdētibꝰ suis an v̇o ꝓ se ⁊ heredibus: erāt enim dicta verba apta referri tam ad vnū q̃ ad reliquum id est tam ad liberos seu descēdētes, quā ad heredes vt se patet. ideo cū neutrū fuerit expressum † debet intelligi[a] qđ videaẗ concessio facta pro se ⁊ heredibus scilicet illis ad quos de sui natura feudū transit ad hoc esse verū probatur per ea que notabiliter traduntur per doct. maxie Bald. in. c. j. an agn. vel fil. in. iiij. colum. vbi dixit quod aut vasallus recepit feudum simpliciter nulla facta mentione de filijs vel heredibꝰ, ⁊ perinde ac si recepisset pro se ⁊ heredibus: quo casu hꝫ locum id quod habetur in. d. c. j. an agna. vel filij. s. quod non possit filius talis vasalli feudū retinere, ⁊ hereditatē repudiare, imo ita demū potest habere feudū si sit heres. ⁊ rō est secundum eum: quia quando recepit vasallus simpliciter rem in feudū non facta mentione de filijs: vel heredibus videtur voluisse in dubio prouidere hr̃dibꝰ suis ⁊ sic recipere pro se ⁊ heredibus. c. j. de duo. fratri. a capita inuesti. ⁊ l. si pactū. ff. de proba. intelligēdo de heredibꝰ, id est descendentibus, secundum ꝙ est de natura feudi. c. j. §. ⁊ si clientulus. de aliena. feu. ⁊ in. c. fi. si de feu. fue. controuer. inter do. ⁊ agna. iuncta. l. si stipulatꝰ. in princip. ff. de vsur. ⁊ l. damni infecti quidā. in prin. ff. de dam. infec. Aut vasallus recipit rē in feudū pro se ⁊ liberis seu filijs: ⁊ tūc nō regritur quod liberi sint heredes: vnde tunc non habet locum dispositio dicti. c. j. in titu. an agna. vel fil. quia poterit filius vasalli amplecti feudū ⁊ repudiare hereditatem. arg. eius ꝙ habeẗ in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. lib. ⁊ l. si. arrogator. ff. de adop. ⁊ l. quodcunqꝫ. §. si quis ita. ff. de verb. ob. Et eadem doctrina fuit de mēte Cy. in. l. si manumissus. in fi. C. de liber. ⁊ eorū lib. ⁊ Jo. And. in addi. Spe. in ti. de feu. §. fi. ī addi. inci. dꝫ dicere ⁊c. ⁊ Bar. in. l. eum q. ff. de interdi. ⁊ rele. ⁊ Bal. in. l. iij. in fi. C. de fideicō. ⁊ clarius And. de iser. in. d. c. j. in prin. an agna. vel fil. ⁊ in. c. j. de aliena. feu. pater. in vers. quid ergo si dictū sit. ⁊ expresse firmant moder. ⁊ Paul. de cast. in. l. si mihi ⁊ Titio. ff. de verbo. obli. ⁊ in. l. adoptiuū. §. patroni. ff. de in ius voc. ⁊ in. l. pro herede. §. si quid tamē. ad fi. ff. de acqui. her. ⁊ in auẗ. post fratres. C. de leg. ⁊ her. ⁊ Ja. aluaro. in. d. c. j. an agna. vel fil. pro quo allego honā gl. in. c. j. q. mo. feu. cōsti. pos. † ⁊ hoc vltimo casu qñ vasallus recepit expresse pro se ⁊ liberis, seu pro se ⁊ filijs appellaẗ feudum ex pacto[b] ⁊ prouidētia concedētis, nō aūt dicitur feudū hereditariū, vt declarat And. de iser. in. c. j. in fi. in ti. qui successor. tene. ⁊ in. c. j. in prin. ⁊ in. §. hoc quoqꝫ. de suc. feu. in. d. c. j. an agna. vel filij. ⁊ in. d. c. j. de aliena. feud. pater. si ergo feudum predictum vigore dicte inuestiture intelligitur esse concessum dicto Michaeli pro se ⁊ suis heredibus, sequitur quod ad illud venire non possunt dicti pronepotes Michaelis, qui non sunt heredes Michalis predicti. Et si essent heredes Michaelis, mediāte persona ascendentiū suorū q̃ sunt heredes Michaelis sine bñficio inuētarij, vt in themate ꝓsupponitur clarum est quod nō possent venire cōtra alienationem factam per dictū Michaelem vendentem pro se et suos heredes, ⁊ de euictione promittentē. l. cum a matre. C. de rei vē. l. que a patre. C. de resti. mil. l. ij. si quid in frau. patro. no. Ja. de bel. in. d. c. j. §. hoc quoqꝫ. de succes. feud. ⁊ ibi Bal. maxime circa vltimā col. ⁊ And. de iser. in. d. c. j. de aliena. feu. pater. ⁊. Jo. de Imo. in. ex parte. de feu. in. xviij. col. ⁊ etiā Bal. in. l. q se patris. C. vnde libe. in. x. col. in versic. item queriẗ an si vasallus perdat feudū repudiatiōe ⁊c. ¶ † Nec predictis obstat si diceretur qđ imo feudū cōcessum in dicta inuestitura dicto Michaeli, nō fuit concessum simpliciter, sed pro se ⁊ suis. ⁊ sic est videndum qui veniāt appellatione suorum, iuxta notata per gloss. in femina. C. ad Turpi. ⁊ ꝑ Spec. ⁊ Jo. An. in tit. de accusa. §. ij. videndum occurrit in prin. ⁊ per Jo. in. c. de decetero. de test. ⁊ ꝑ Bal. in. l. j. in. xxi. col. C. qui accusa. ver. sup tertio puncto. ⁊ in. l. negāda. ad fin. eo. tit. ⁊ in. d. l. si femina. ⁊ per cōsequens videtur quod sicut quando feudū est receptum pro se ⁊ liberis, transit ad liberos etiam si non sint heredes: vt est dictum. ita etiā trāseat isto casu ad suos etiam si non sint heredes: quia ad hoc rñdeo quod in presenti casu illa dictio suis, non accipiẗ eo modo quo accipitur per glo. ⁊ doc. in. d. l. si femina. cū concord. supra allegatis. q2 ibi appellatione suorum, veniūt illi q nō possunt dicere testimoniū ꝓ eo īter q̊s sunt serui sui ⁊ liberti sui. l. iij. §. lege Jul. in v̇bo reuerētiā. cum gl. ⁊ in. l. idonei. ff. de testi. ⁊ expresse no. Ja. An. in. d. c. decetero. Itē venirēt illi qui nō coguntur dicere testimonium aduersus eū vt probatur ī. l. ij. ff. de accu. ⁊ no. Bal. in. d. l. si femina ⁊ sic venirēt vitricus priuignus socer ⁊ gener: vt. l. iiij. cū. l. seq. ff. de test. item secundū Joā. andr. in. d. §. iij. videndum. ⁊ Do. in. c. de cetero. cōprehenduntẗ persone enumerate in. l. j. §. ff. de post. ⁊ sic cōprehenduntẗ parētes ac patroni, ⁊ patrone, ⁊ liberi eorū ⁊ alij ď quibꝰ ibi, sꝫ ꝓculdubio dicte ꝑsone nō sunt ille ad quas trāseat hmōi feudū iuxta. c. j. de succes. feu. ⁊. c. j. de gradi. succe. in feu. ⁊. c. j. de natura succe. feu. † ⁊ cū verba debeāt intelligi secūdū subiectā materiā ⁊ ꝭm naturā actus. d. l. si stipulatus. cū si. nō dꝫ accipi illa dictio suis, ꝓut accipitur per gl. in. l. si femina cum concor. supra allegatis. debet ergo referri vel ad liberos: vľ ad heredes, vt est natura feudi, ⁊ cū nō fuerit expressuꝫ de liberis potius q̃ de heredibus sequitur ꝙ ī dubio dꝫ referri ad heredē. ⁊ istud est qđ decidit Andre. de iser. ⁊ Bal. in. d. c. j. an agna: vel fil. cum cōcordā. supra allegatis. ⁊ hoc consonat magis menti recipienti feudū. q2 ꝑ hāc interpretationem facilius habebit heredē: q2 inuitabūtur descēdentes sui ad cognoscendū hereditatē eius, vt feudum habere possint ⁊ vniuscuiusqꝫ interest heredē habere. l. ⁊ q2 defunctorum. ff. de pig. actio. ⁊ hec ratio etiā ꝓbatur in d. l. si pactū. cum si. Consonat etiam ista interpretatio menti cōcedentis feudū q2 facilius reuertetur feudū ad dominū si descēdētes vasalli spernerent hereditatē vasalli, ⁊ qđ dñs feudi videatur in dubio velle cōcedere solū illis pro quibus recipiēs videẗ recipere determinat Jac. de bel. ī. c. j. ď eo q sibi ⁊ here. suis. ¶ Nec hꝫ obstare qđ in dicta inuestitura Michaelis dicatur ꝙ fuit inuestitus modo ⁊ forma quibꝰ dictꝰ Georgius ⁊ Miglioretus fuerūt inuestiti q2 cum non appareat qualis fuerit dicta īuestitura Georgij ⁊ Miglioretti dicta relatio nihil operaẗ. l. ī testamēto. la. j. ff. ď ↄd. ⁊ dem. ⁊ in auth. si qs in aliquo. C. de edē. l. Titie textores. ff. de le. j. ¶ Et per ꝓdicta patet etiā nō obstare si dicereẗ ꝙ ex tenore instrumēti vēditionis dicti feudi apparet narratū esse ꝙ dictū feudū erat antiquū ⁊ paternū. ¶ † Et paternū quidē esse diciẗ feudū ꝙ fuit receptū ab eo parente q fuit genitor cōis agnatiōis. c. j. de grad. succ. ī feu. ⁊. c. j. ď nat. suc. feu. ⁊ differt ab antiquo feudo: q2 paternū diciẗ esse vsqꝫ ad quartū gradū: sꝫ antiquū diciẗ esse abindesupra. d. c. j. §. hoc quoqꝫ. ď succes. feud.

a ¶ Intelligi. s. e. cōsil. xviij. nu. 7. Anto. rub. ↄsil. lxxxiiij.

b ¶ Pacto. s. li. j. consi. xliiij. nu. 1.

ces.feu.⁊ ibi no.Bal.in fi.⁊ no.Bal.in aut.defuncto circa pri
mã vel secũdã col.C.ad Tert. ¶ Quia ad hoc rñdeo q̄ po-
sito q̄ dictũ instrumẽtũ vẽditionis ꝓbaretur feudũ esse pa
ternum,vel antiquum:tñ cũ non appareat an fuerit receptũ
ꝓ se ⁊ heredibus,an pro se ⁊ liberis, p̃sumit in dubio poti⁹
qȯ fuerit receptũ pro se ⁊ heredibus,vt supra probaui:ergo
dicti pronepotes Michaelis cũ nõ appareat qȯ sint in effe
ctu heredes illi⁹ primi,qui feudũ recepit,nõ possunt ad di-
ctum feudũ admitti,per ea que dixi supra. ¶ Preterea vr̃
qȯ dicta simplex assertio facta in dicto instrumẽto venditio
nis,nõ sufficiat ad plenã probationẽ dictis ꝓnepotib⁹, tũc
absentibus imo nõdum conceptis.l.fi.ff.de interrog. acti.l.
certũ.§.si qs absente.ff.de cõfes. ¶ Ex quo infertur q̄ si non
apparet de aliqua alia inuestitura antiqua,seq̄r q̄ dictũ feu
dũ cõcessum dicto Michaeli cẽser quo ad eũ fuisse feudum
nouum.[a] similiter alienatio facta per eum cum cõsensu dñi
valuit etiam in preiudiciũ descendentiũ suorum, si feudum
recepit pro se ⁊ hr̃dibus,vel simpliciter:quo casu vt dixi, ẽt
pro se ⁊ heredibus recepisse videt.ita determinat Andr.de
iser.⁊ moderni in.d.c.j.de alie.feu.pater.⁊ in casu nostro illa
verba,pro se ⁊ suis.idẽ important ac si pro se ⁊ heredib⁹ vel
simpliciter recepisset,vt.s̃.ostẽdisse puto,⁊ probatur rõnib⁹
superius adductis. ¶ Nec supradictis obstat si diceretur q̄
illud quod habetur in.d.c.j.an agna.vel fil.dum ibi dicitur
quod filius vasalli non põt habere feudũ nisi sit heres vasal
li nõ habet locum in casu nostro:eo qr isti pronepotes non
sunt filij dicti Michaelis,sꝫ pronepotes:† qr respõdeo qȯ ĩ
materia feudali[b] appellatiõe filij,veniũt omnes descenden-
tes,vt probat tex.no.in.d.c.j.de alie.feu.⁊ ibi põderat Bal.
in.ij.col.qr in ver.⁊ si clientilus.eq̄parãtur ista duo,heres ma
sculus ⁊ filius mascul⁹ in materia feudali.⁊ idẽ dicit Bald.
in.c.que in ecclesiarũ.de constitu.in.xiiij.col.⁊ Petr.de anc.
in repe.c.canonum statuta.de consti.in.iiij.q. ver.tertio. p̄n
cipaliter queritur,si in statuto sit mẽtio filiorũ ⁊c.⁊ quod ita
accipiat in casu dicti.c.j.an agno.vel fil.pater.est text. ibi in
verbo sine prole,que quidẽ ad descendentes refert.l.officia-
les.C.de epis.⁊ cleri.⁊ dũ tex.i.d.c.j.an agna.vel fil.facit mẽ-
tionẽ de agnato,intelligit de agnato trãsuersali ipsi⁹ vasal
li vltimo decedẽtis prout accipit in materia feudali, vt dt
Bal.ibi in secũda col.Et quod ille text.etiam intelligat de
quocunqꝫ descendente,dum loquitur de filio,vult Bal.ibi in
iiij.col.dũ dicit,pñt filij ⁊ quicunqꝫ descẽdẽtes ⁊c. ¶ Nec ob-
stãt etiam que supra in prin.fuerũt pro parte cõtraria dedu
cta.⁊ primo id quod legitur ⁊ no.in.d.§.hoc quoqꝫ.⁊ qȯ ibi
Bal.⁊ in.d.c.j.§.⁊ si clientulus.de alie.feu.cũ ibi no.per Ja.
de bel.⁊ Bal.vbi habet qȯ alienatio facta licite per vasallũ,
non nocet filijs,quin possint reuocare:quia respondeo quod
ibi filius vasalli alienantis poterat ad feudum venire: quia
erat inclusus in antiqua inuestitura, ⁊ habebat qualitates
necessarias,vt feudum posset amplecti, vt qr quamuis non
esset heres vasalli,qui alienauit:tñ erat in effectu heres illi⁹
primi vasalli qui receperat feudũ pro se ⁊ heredib⁹,seu rece-
perat simplr̃:quo casu vr̃ recepisse pro se ⁊ heredibus,vt di-
xi:vel si feudũ fuerat receptũ ꝓ se ⁊ liberis satis erat qȯ esset
de liberis,licet recipientis feudũ non esset heres mediate vel
immediate,secundum diffinitionem supradictam,sed in ca-
su nostro feudũ intelligebatur esse receptum pro se ⁊ heredi-
bus:⁊ ideo nõ põt trãsire nisi ad eos,qui sunt heredes media
te vel immediate ipsius recipientis,vt supra probaui.Et po
sito qȯ esset heres simpliciter nõ posset venire cõtra factum
alienãtis cuius esset heres,vt iam dixi. ¶ Et per hec etiam
est rñsum ad ea que no.Bal.in.d.l.qui se patris.in.ix.col.dũ
loquitur de patre renunciante feudo,⁊ promittente per se ⁊
suos non venire contra.nam secũdum Bal.preiudicat si ta-
lis qui vult venire contra habet venire vt heres renũciãtis:
qr tenebit vel insolidũ vel ꝓ viribus hereditatis si sit heres
cũ bñficio inuẽtarij,iuxta no.in.l.fi.§.in computatione.C.de
iure delib. ¶ Sed vt iã dictũ est non possunt ad dictum feu-
dũ venire nisi illi q sunt heredes dicti Michaelis:ergo ob-
stat exceptio dictis agentibus. ¶ † Non obstat etiã id qȯ ha
betur in.c.j.de alie.feu.pat.quia ibi loquitur in agnato trãs-
uersali proximiore.ita accipit agnatus in illa materia ⁊ no.
Bal.in.d.c.j.in.ij.col.an agna.vel fil.⁊.s̃.dixi:qui quidẽ agna
tus potest reuocare alienationem factam per vltimũ vasal-
lum ⁊ amplecti feudũ quãuis non sit heres ipsius vltimi va-
salli. ¶ Preterea ibi non dicitur qȯ qñ feudum intelligebat
receptum pro se ⁊ heredibus qȯ tunc agnatus vltimi vasalli
possit habere feudum si talis agnatus mediate vel immedia
te nõ fuit heres primi recipiẽtis a quo descẽderat ipse agnã
tus vltimi vasalli:nam imo oportet qȯ ipse agnatus sit me-
diate vel immediate heres ĩ aliqua ꝑte ipsi⁹ primi recipien-
tis feudum;qr alias nõ esset habilis ad feudũ accipiendum
nec de comprehẽsis in inuestitura. ¶ Non obstat vltimo id
qȯ habet in.d.c.Titius filios.in tit.si de feu.fue.cõtrouer.in
ter do.⁊ agna.quia respõdeo primo quod secundum Jaco.
de bel.ibi tex.ĩtelligit de alienatione illicita,puta facta sine
cõsensu dñi,vel in casu nõ pretermisso,sꝫ alienatio de qua q̃-
ritur,fuit facta de cõsensu dñi. itẽ ille tex.intelligitur in feu
do quod acquirebatur descẽdentibus ex pacto,⁊ prouiden-
tia cõcedẽtis secũdum And.de iser.⁊ modernos ibi. Et in-
telligitur acquisitũ ex pacto ⁊ prouidẽtia concedẽtis,quan-
do fuit receptũ pro se ⁊ liberis:⁊ sic nõ erat feudũ heredita-
riũ,vt declarat And.de iser.⁊ in.c.j.qui successor.te.in fi.⁊ in
d.§.hoc quoqꝫ.cum concor.supra ad hoc allega. ¶ Sed in
casu nostro feudũ illud cõcessum.d.Mi.intelligitur cõces-
sum sibi pro se ⁊ heredi.⁊ ideo nõ potuisset trãsire dictũ feu
dum ad eos qui nõ essent eius hr̃des,⁊ secuta alienatiõe fa-
cta per eũ heredes eius reuocare nõ possent, vt supra dedu
ctũ est.⁊ huic adhereo ꝑ superius dicta que etiã confirmo ꝑ
id quod notat Archid.in.c.j.in prin.de iure patronatus.in
vj.† vbi voluit qȯ quis possit in preiudiciũ legitimorũ he-
redum,seu descendẽtium suorũ renunciare iuri patronat⁹
ecclesie per id quod habet in.c.significauit.de test.⁊ in. d.c.
j.de iure patro.in.vj.Et per ista est satisfactũ primis duob⁹
quesitis de quibus querebatur.⁊ primo an dictum feudum
potuerit alienari,quia clarũ est quod sic,cũ interuenit cõsen
sus domini ⁊ agnati proximioris.d.c.j.de aliena. feudi pater.
⁊ ꝑ alia supra allegata. ¶ Secũdo querebatur an dicta alie
natio teneret in preiudiciũ dicti michaelis,⁊ cõlusum est su
pra qȯ sic.⁊ ista per se sufficerẽt ad victoriã cause. Per pre-
dicta etiam infertur ad decisionẽ tertij dubij an isti mino-
res quorum patres sunt superstites possint agere ad vẽdicã
dum feudum viuẽtibus patribus:nã si dictũ feudũ transit
ad eos solũ descẽdẽtes,qui sint hr̃des,vt supra fuit dedu-
ctum sequitur quod etiã si nõ esset alienatũ:nõ possent isti
minores agere viuentibus patribus eorum: qr intelligitur
deferri dictum feudũ ordine successiuo,vt no.doctores in. l.
gallus.§.quidã recte.de liberis ⁊ posth.⁊ in.l.quod dicitur.
ff.de verbo.obligatio.⁊ in.l.si nõ fortẽ.§.libertus.ff.de cõdi.
inde.⁊ per Cy.⁊ alios in.l.liberti libertęqꝫ.C.de oper.li. per
rationem.l.j.ff.de heredi.vel actio.vendit.⁊ † cõcludũt etiã
docto.in dictis locis quod etiã quãdo ascendens recepit ꝓ
se ⁊ liberis,seu descẽdẽtibus dato qȯ essemus in casu ĩ quo
videretur recepisse pro liberis seu descẽdẽtibus etiam nõ he
redibus:tñ intelliguntur vocati descẽdẽtes ordine succes-
siuo,scilicet filius post mortẽ patris,⁊ sic deinceps per id q̄
habetur in.l.vt iurisiurãdi.§.si liberi.cum glo.⁊.l.seruus pa
troni.in fine cuꝫ.l.seq.iũcta.l.si oparũ.ff.de ope.lib. ¶ Per
supradicta etiã apparet respõsum ad aliud dubiũ quo que
ritur an dicti heredes vẽditoris:⁊ heredũ heredes acceptã
do ⁊ adeundo hereditatẽ testatoris defuncti possint impu-
gnare dictũ contractũ vẽditionis ab eo factũ: quia certum
est qȯ nõ,dicta.l.cũ a matre.⁊ notãt doct.in.d.§.hoc quoqꝫ.
cum alijs concor.supra ad hoc allegatis.Et ista ad victoriã
dictorum reorum sufficiant.Alex.

8 · 9 · 10 · 11

a ¶ [illegible]

b ¶ Feudali. sec⁹ in emphyteusi. s.eo.consil.xvij.

Epitome.

¶ Nedũ dos,iocalia ⁊ paraphernalia sed feudũ,vel emphy-
teusis a patre pro se ⁊ filijs quesita,computantur eis in legi-
timam.

Consilium. XXVII.

V Ideretur prima cõside-
ratione dicendum † dicta bona emphyteutica nõ
cõputari in legitimam,vt videtur cõcludere An
ge.in.l.si patroni,in princi.ff.ad Treb.vbi per ibi no.ꝑ glo.
j.dicit forte nõ ⁊c.colligit generalem doctrinã q̄ omnia que
institut⁹ heres haberet,si sibi nõ fuisset de eis in testamẽto ꝓ
uisum nũq̄ imputantur in Trebellianicam:qr vt es alienũ
deducũtur:⁊ ideo fm eum iura feudalia ⁊ emphiteutica, que
transeunt in filiũ vt filium etiã si heres nõ esset, nũq̄ cõputã
tur filie in quartam debitam iure nature,neqꝫ in Trebella-
nicam aut falcidiam.⁊ dicit esse quotidianũ ⁊ menti tenẽdũ.
⁊ idem dt ibi Pau.de ca.hoc idẽ videt esse de mẽte Ange. in
aut.de nup.§.optime.⁊ ꝑ id qȯ ibi no.glo.que incipit,hic ma

nifeste ⁊c.cũ gl.dicit nec vnum perdit ⁊c.ex qua ipse ibi colligit ꝙ sicut illud quod filius lucratur per transitũ parentũ ad secunda vota,non imputatur filio in legitimã,ita feudũ qđ debet remanere apud filios tanꝙ filios:nõ debet eis imputari in legitimam.⁊ pro illa glo.Bal.in.l.hac edictali.in fine principij.C.de secnu.nup.ponderat ibi esse text. ℂ Tñ premissis nõ obstantibus contrariũ dico esse de iure verius ꝙ dicta bona quatenus trãseunt ad dictam filiam debeant cõputari in legitimã,per id qđ habet̃ in.l.omnimodo.§.im

2 putari.C.de inoffi.testa.vbi illud quod fuit acquisitum a defuncto,si perueniat ad filiũ,cõputat̃ ei ĩ legitimã siue huiusmodi acquisitum erat tale quod vẽdi poterat per defunctũ, siue posito qđ vendi nõ potuisset per defunctũ,saltẽ potuisset trãsmitti ad eius heredẽ:⁊ ideo dicunt Gul.de cuneo, ⁊

3 Bal.in.d.§.imputari.ꝑ illũ tex.† ꝙ feudũ acquisitũ seu emphyteusis acquisita ab aliquo pro se ⁊ liberis,cõputat̃ filijs in legitimã.idẽ tenet ĩ feudo ⁊ emphyteu.Sali.in.d.§.imputari.ꝑ illũ tex.in v̄bo occasione:vbi oĩa patris occasione vel contemplatione quesita computãtur in legitimam.pro hoc

4 etiã adducit.l.filie.C.familie ercisc.† vbi ea que pater emit filie.vt sint precipua filie,imputãtur in legitimã tanꝙ habentia instar legatorũ,que computantur in legitimam.dicta.l.oĩmodo.in pñ.⁊.l.etiã.§.pe.ff.de bon.lib.⁊ notat̃ per Bart. in.l.iiij.ff.ad.l.fal.adducit etiã alia quedã que breuitatis cã omitto.pro ista opi.etiã consuluit Joan.de Jmol.in consil. incip. Jn casu premisso plura sunt videnda ⁊c.⁊ loquitur ꝓprie in rebus emphyteuticis ↄcessis ab ecclesia,quo casu approbat dictã decisionem Guli.de cu.⁊ Bald.in preallegato

5 §.imputari.mouet̃:† qꝛ pater poterat dictã rẽ emphyteuticã

a vni filiorũ prelegare,[a] vt per plures rationes ꝓbat notabiliter Bal.in aut.si quas ruinas.C.de sacros.eccle.⁊ in.l.liberti libertęq;.C.de ope.lib.in.xij.colũ.⁊ Joan.de Jmo.in.c.potuit.ad fi.de loca.quia pater recipiẽdo pro se ⁊ liberis,videt̃ eis velle donare.d.l.filie.⁊ videt̃ mortis causa donare, qꝛ cõferre cẽset̃ post mortẽ suã:qm̃ ordine successiuo recipere vr̃ per no.per Bar.post gl.in.l.gallus.§.quidã recte.ff.de lib. ⁊ posthu.⁊ in.l.si tibi decẽ.§.pactus.ff.de pac.cũ si.ergo potest reuocare pater.l.ij.C.de inof.dona.⁊ ꝑ no.per Bar.in.l. qui Rome.§.Flauius.ad fi.ff.de verb.obl.sicut igit̃ vni potuisset prelegare,⁊ prelegando cõputantur in legitimam,vt est dictũ.ita ⁊ si obuenit filio res emphyteutica, eo quia pater alteri non prelegauit:debet cõputari in legitimam:quia satis dicitur talẽ rem filius habere ex prouisione patris, eo qđ pater aliter de ea re nõ disposuit,sꝫ filio vel filijs reliquit l.si fundum per fideicõmissum.§.fi.cũ.l.seq.ff.de lega.j.si enĩ pater recipiẽdo pro se ⁊ liberis videtur ordine successiuo recipere:⁊ sic post mortẽ suã filios vocare,vt dixi.⁊ sic videtur cõferre causa mortis in filios ꝑ no.in.l.fi.C.de pac.⁊ ꝑ Bar. in.l.si mihi ⁊ titio.ff.de verb.obl.dꝫ in legitimã imputari,qꝛ illud qđ cõfert causa mortis pater in filium:debet in legitimã imputari,vt in preallegata.l.etiã.§.penul. ℂ Pro hac parte etiã allego not.ꝑ Nicol.de neapoli.in.l.pater.la terza. ff.ad.l.fal.vbi inquit,ꝙ ille tex.allegatur ꝙ feudũ qđ pater tenebatur ex necessitate relinquere filio,non dꝫ imputari in quartam debitã filio iure nature,vel in quartã debitam iure institutionis,sed ipse dicit qđ nõ credit hoc esse verũ quo ad quartam debitã iure nature:quia in illã imputant̃ etiã ea q̃ ex necessitate relinquunt̃,vt patet in.l.qm̃ nouella.C.đ inoffi.testa.iũcta.l.fin.C.de do.promis.facit ẜm eũ id quod habetur in aut.de exhib.reis.in.§.quoniã vero. ⁊ id quod

6 ibi dicit se notasse. ℂ † Jsta cõclusio tanto magis videtur esse vera in casu nostro:qꝛ dicta iura emphyteutica videntur fuisse iura hereditaria:⁊ inuẽta ĩ hereditate dicti testatoris: qꝛ fuerunt recepta a conducente:quandoq; pro se ⁊ liberis heredibus,ac iuris successoribus:que verba requirũt quod sit non solũ filius sed etiam heres,vt infra dicam.ideo tunc sine dubio videtur quod debeant in legitimã imputari.⁊ ita videtur esse de mente Bartoli in.l.ij.§.nec castrense.in secũda ⁊ tertia columna.ff.de collatione bon.cũ dicit quod quãdo transit ad heredes,cõputatur in quartã, per dictum.§. imputari.⁊ licet Bart.ibi faciat differentiã, an acquiratur filio in vita patris,an post mortem:tamen illa differẽtia ꝓcedit ꝙtum ad cognoscendum vtrũ emphyteusis acquisita vni ex filijs debeat cõferri cũ alijs filijs:qꝛ ea que acquirunt̃ filio post mortem patris,non cõferuntur.l.j.§.si ab ipso.ff.đ colla.bono.⁊.l.nec emãcipati.C.de coll.⁊ ideo Sal.in.d.§.imputari.nõ iure reprehẽdebat Bar.in.d.§.nec castrẽse.nã Saly.intelligebat ꝙ Bar.voluerit ꝙ emphyteusis paterna acquisita filio in vita patris cõputetur in legitimam. secus si post mortẽ patris acquiratur filio.⁊ dicit Sal.quod hec nõ

est bona differentia:qꝛ est cõtra dictũ.§.imputari.maxime in verbo occasione.vt ibi plenius per eum dicentẽ quod distinctio Bar.etiam est cõtra distinctionẽ Guli.de cun.in dicto.§.imputari.quã supra retuli.sed certe Salice.nõ videt̃ bene accepisse mentẽ Bar.qꝛ Bart.facit illã distinctionem quo ad collationẽ:non quo ad imputationem in legitimã. Ang.etiam in.d.l.in quartã.ff.ad legẽ falci.querit an bona emphyteutica cõputent̃ filio in legitimã.⁊ remittit ad no.

7 per Bar.in dicto.§.nec castrẽse. ℂ † Quod aũt dicta verba prolata in cõcessione facta ĩ emphyteusim ab ecclesia:important qđ filij debeant esse heredes,probatur in.§.emphyteusim.in authẽ.de nõ alienan.⁊ no.Bar.in.l.vt iurisiurandi. §.si liberi.ff.de ope.liber.⁊ Bal.in.l.j.in.ij.col.C.de iure emphy.⁊ Ange.in.l.gallus.§.etiã si parente.ff.de lib.⁊ posth.⁊ ibi etiã Raph.⁊ Joãnes de Jmo.in.c.potuit.de loca.ĩ antepen.charta.in ver.septimo tangit.⁊ Paulus đ cas.in.l.si mihi ⁊ Titio.ff.de verb.obli.⁊ in.l.ex facto.§.fi.ff.ad Treb.⁊ ĩ l.filiusfamilias.§.cũ quis.ff.de le.j.⁊ Jo.de Jmo.in.l.quod dicitur.ff.de verb.obl.⁊ ibi subdit quod illa alia verba,ac iuris successoribus,intelligũtur de his qui succederẽt de iure pretorio,⁊ verbũ,heredibus,intelligetur de succedẽtibus đ iure ciuili,vt.l.stipulatio ista.in principio cũ glossa in verbo,ceterorũ.ff.de verbo.oblig.attento quod est emphyteusis ecclesiastica,que sui natura nõ trãsit ad extraneos.dicta verba verificãtur etiã in herede instituto in re certa, vt per Bartolũ in dicto.§.si liberi.per illum textum.cum ibi not. ⁊ cõsuluit Bartolus in consilio incipiente,Dominus amate.⁊ in cõsilio incipiente,questio.⁊ Angelus in.l.si tibi decẽ. §.si pactus.ff.de pactis.⁊ Baldus in.l.j.in.xlix.q.ff.de rerũ diui.⁊ Ang.in.l.quedã.§.nihil.ff.de eden.⁊ ibi etiã Paul' de ca.⁊ Jo.de Jmo.in.l.ex facto proponebat̃.ff.de here.insti.⁊ in.d.c.potuit.in versi.septimo.tãgit ⁊ Pau.de cas.in.l. quoties.C.de here.insti. ℂ Non obstãt ea que in contrariũ allegata fuerunt:⁊ primo id quod not.glo.in.l.si patroni.in

8 princi.† qꝛ dico qđ ex eo quod ibi notat̃ in gl.bene potest offerri quod feudũ ⁊ emphyteusis que transeũt ad filium vt filium,non cõputetur in trebellianicam per.l.pater filiam.in princip.ff.ad legem fal.neq; in falcidiã,per.d.l.in quartam. tamen ex ea non infertur quod non cõputetur in legitimã probat̃:qꝛ licet dos a patre profecta ⁊ data in vita patris ꝑ filia non cõputetur filie in Trebellianicam:qꝛ filia nõ habet eam ex testamento.d.l.pater filiã.in prin.nec etiam cõputetur ei in falcidiã,eo qꝛ non habet dictam dotem iure hereditario.d.l.in quartã.tamẽ bene cõputat̃ ei in legitimã.l.quoniã nouella.C.de inoff.test.⁊ ideo An.in.d.l.si patroni.male dicit inferri ex illa gl.ad legitimã. ℂ Scđo respõdeo ꝙ Angel.loquitur quãdo erat talis emphyteusis,que trãsibat ad filiũ,vt filiũ,etiam si non esset heres,sed vbi requirebatur ꝙ esset heres,vt in casu nostro,tunc de mente sua aperte ibi est ꝙ cõputetur in legitimam,prout etiam est de mẽte Bar.in

9 d.§.nec castrẽse.⁊ dixi.s.† Non obstat id quod no.gl.in.d.§. optime.in aut.de nup.qꝛ posito ꝙ illa glo.esset vera,de quo tangũt doc.in.l.hac edictali.tamẽ nõ obstat:qꝛ ibi loquit̃ in eo qđ obuenit nõ ex iudicato patris,sꝫ ex dispositione legis propter offensam illatã filijs,vt etiam declarat Bal.in.d.l. hac edictali.nõ mirũ si nõ imputatur in legitimã.l.scim'.§. repletionẽ.C.de inoffi.testa.nos aũt loquimur de eo qđ profectum est in filiũ iudicio patris:ideo debet in legitimã imputari.d.§.imputari.⁊.d.l.qm̃ nouella.preterea illa gl.loquitur in eo lucro qđ obuenit filio,vt filio siue sit heres siue nõ in auth.heres.C.de secun.nup.secus est in casu nostro,vt iã

10 dixi. ℂ † Quantũ vero est respectu iocaliũ ⁊ bonorũ paraphernaliũ vsu nõ cõsumptorum, que data fuerunt a patre filie tempore nuptiarũ:⁊ causa matrimonij secũdũ cõsuetudinem:sentio breuiter debere in legitimã imputari, qꝛ fuit datio ob causam.s.matrimonij cõtrahẽdi:ergo debet imputari in legitimã.ita est doctrina Bart.in.l.in quartã. in pe. col.per.d.l.quoniã nouella.⁊.d.l.omnimodo.§.fi.ꝑ hoc etiã facit:qꝛ cũ ista sint de accessorijs ⁊ appẽdicijs ipsius dotis debet iudicari:ꝑut de ipsa dote.l.inter socerũ.§.cũ inter.ff. de pac.dota.l.etiã.C.đ iure dot.ꝑ que iura dicit Pau.đ ca. in.l.cũ pater.§.pater filie.ff.de le.ij.ꝙ sicut valet donatio facta a patre filie pro dote.l.Pomponius philadelphus.ff.famil.ercis.⁊ notat̃ in.l.j.C.de inof.dona.ita etiã valet,si donat pater filie scrinia cũ iocalibus ↄsuetis,⁊ dato qđ talia bona nõ gauderẽt omnib' ꝑuilegijs quib' gaudet dos,tñ non sequit̃ qđ nõ debeat per hoc in legitimã imputari.nã videm' ꝙ donatio ꝓpter nuptias non gaudet illis priuilegijs qb' dos.l.assiduis.in fi.C.qui po.in pigno.habe.tñ cõputat̃ ĩ legitimã sicut dos,vt.d.l.quoniã nouella.ꝑterea posito ꝙ donatio

a ℂ [illegible]

natio bonorũ paraphernaliũ facta a patre filie in ptãte, tpe quo nuptui tradif, nõ valeret vt tenuit Lu. Ro. in. l. placet. ff. de acq. hered. eo † qꝛ ẽm eũ paraphernalia nõ habent priuilegia concessa doti, vt. l. si ego. §. dotis. cũ gl. i vbo, cõdici. ff. de iure dot. no. Inn. i. c. ex literis. de pig. post gl. lꝫ Roma. in. d. l. plꝫ. dicat vidisse cõsilia aliquorũ cõsulẽtiũ cõtrariũ, tñ dico q̃ ẽt posito q̃ vera esset opi. Lud. Ro. ꝛ sic qd̃ donatio nõ tenuisset, tñ adhuc verũ esset dicere q̃ in legitima imputari deberet: † qꝛ donatio facta a patre filio in ptãte in casibus in quibus non valet, quia tñ venit morte patris precedẽtis cõfirmanda. l. antepe. C. de dona. inter virũ ꝛ vxo. computatur in legitimam. d. l. etiã. §. sed ꝛ mortis. cũ seq. ff. de bo. lib. l. filiũ quem habentẽ. secundũ lec. Azonis. C. fami. erc. firmat Bar. in. d. l. in quartã. in pe. col. ꝛ sequunf alij ibi. ꝛ Bald. in repeti. c. si pater. in vlt. charta. de testa. in. vj.

Summarium.

1 Feudum nouum vel hereditarium alienari potest in preiudicium filiorum. ꝛ nu. 3. 17. 18.
4 Simulatio vt probetur nõ sufficiunt vilitas pretij, ꝛ pactũ de retrouẽdendo, nec q̃ postea ex interuallo gesta sunt. nu. 7.
8 Clausule sole insolite, que tales probande sunt, simulationẽ non probant.
10 Simulatio nõ probatur ex eo q̃ venditor remansit in possessione. nu. 11.
12 Simulatio vt probetur necesse est speciẽ ꝛ causam deducere.
15 Testis deponens super eo quod est iuris debet reddere rationem.
20 Heredibus, verbum, in re non transitoria ad extraneos intelligitur de liberis qui sint heredes.

Consilium. XXVIII.

In causa ꝛ lite super feudo castri Isflichi de puincia terre idrũti iter nobilẽ dñam Joannellã filiã quondã magnifici dñi Busilli tomacelli nũcupati greco, ex parte vna ꝛ nobilem dñam Antoniam tomacellam sororẽ dicte domine Joannelle, ꝛ seu agẽtes pro ea. Uisis scripturis ꝛ trãsmissis ꝛ his que p do. cõsulentes mihi maiores honorãdos copiose, ꝛ eleganter deducta sunt quoniam sentio contra dictam dñam Joannellam queadmodum prefati dñi consulentes deduxerunt, idcirco eorũ fnie adherẽs presertim ex infrascriptis cõfirmari, ꝛ recte cõprobari posse arbitror. Et primo, qꝛ verũ esse vr̃ qd̃ dictũ castrũ tenebatur per dictum grecũ Tomacellũ, vt feudũ nouum vigore emptionis p eũ facte a Francisco menutulo nuncupato monacho, cui pri⁹ cõsensu regis fuerat venditũ per magnificum quondã tartarum Tomacellum patrem dicti Greci: † ideo non erat in consideratiõe quod feudũ prius fuisset acquitũ p dictũ Tartarum pro se ꝛ suis heredibus, ꝛ successorib⁹, attento quod per alienationem factam per dictum Tartarum ab eo discesserat etiã in preiudicium filiorũ: ꝛ non censebatur grecus habere castrũ ex antiqua causa, sed ex noua, vt vltra egregie allegata p dominos cõsulentes bene probatur in. l. si a me. cum ibi no. per Bar. ꝛ alios. ff. ad legem fal. ꝛ bene facit. l. quidã in testamento. in pri. ꝛ. l. rogo. ff. de fideicõmis. liber. ꝛ ita est de mẽte Ange. in. l. quod dicitur la prima super gl. fi. ff. de impẽ. in rebus dot. fac. † Stante itaqꝫ quod in psona Greci feudum esset nouum, potuit Grecus illud trãsferre in generum p dote dicte dñe Antonine in preiudicium dicte domine Joannelle pmogenite, vł etiã alio titulo alienare, vt cõcludit Andre. de iser. ꝛ moderni. in. c. j. de aliena. feu. pater. ꝛ notat etiã Bal. in. c. j. in fi. de vasal. decrepi. eta. ꝛ notat Joan. de Jmo. in. l. filiusfamilias. §. cum pater. in prin. ꝛ in. l. si domus. §. fi. ad fi. ff. de le. j. ꝛ in. c. potuit. in. x. colũ. de loca. vbi etiam hoc tenet in emphyteusi, per id quod habetur in. d. c. potuit. ꝛ p no. per Bar. in. l. q Rome. §. Flauius. ad fi. ff. de verb. obl. dũ allegat. l. iij. ff. de seruis expor. cum ibi no. ꝛ ita consuluit etiã Joan. de Jmo. in consilio suo incipi. Plura sunt vidẽda ꝛc. ꝛ ibi vltra predicta adducit, † quia quãdo pater recepit pro se ꝛ filijs, videtur filijs donare. l. filie. C. fami. ercis. ꝛ no. Bal. in authen. si quas ruinas. circa penultimam columnã. C. de sacrosan. eccle. ꝛ censetur donatio causa mortis, eo quod ordine successiuo. i. post mortẽ ipsius patris, videtur recipere pro filijs: per id quod legitur ꝛ notaf in lege gallus. §. j. de liber. ꝛ posthu. ꝛ per Bart. in. l. si mihi ꝛ Titio. ff. de verb. obli. ꝛ in. l. si non sortem. §. libert⁹. ff. de cõdi. indebi. ꝛ Cyn. ꝛ Bal. in. l. liberti libertecqꝫ. cũ si. C. de ope. lib. ergo potuit talis donatio per patrem reuocari. l. ij. C. de inoffi. dona. l. qui mortis. ff. de donat. causa mortis. ꝛ propter hoc. d. ipse quod non bene arguit Bal. l. in apud Julianum. §. si quis alicui. ff. de lega. j. dũ arguit q̃ si quis recepit rẽ in emphyteusim pro se et filijs, non possit pater alienare rem ad preiudicium filiorum. nam ẽm Joannem de Jmola in predicto consilio, loquitur Bal. arguẽdo non decidendo. ꝛ in. d. §. si quis alicui. ex quo colligit dictum argumentum quã nõ probatur dicta decisio, quia ibi nullus interuenit actus alienatiõis factus p legatarium, cui legatario, ꝛ eius heredi fuerat legatum relictum. Nec predictis obstat si diceretur quod dicta venditio facta p Tartarũ, presumitur fuisse simulata. ꝛ quod potius fuerit cõtractus pignoris: ꝛ per cõsequẽs non fuit alienatio. l. emptiõe. C. plus valere quod agitur. l. nuda. ff. de cõtraben. emptio. Sed negari potest contractum predictum fuisse simulatum: ꝛ si ad probandũ simulationẽ allegetur, q̃ interuenit pactum, de retrouẽdẽdo: clarũ est quod illud per se non sufficit, per. l. ij. ꝛ ibi notãt doc. ꝛ. l. si a te. C. de pact. inter empto. ꝛ vendito. † Nec obstat etiã si ad probandam simulationẽ allegaref, quod interuenit iniustitia pretij, iuxta no. in. c. cõquestus. de vsur. quia respõdetur quod etiam hec duo[a] non sufficerent, non probato etiam qd̃ emptor esset cõsuetus vsuras exercere, vt not. Archid. xiiij. q. iij. plerique. ꝛ Jac. de arena. Cyn. ꝛ Salice. in. l. emptione. C. plus valere quod agif. ꝛ Joan. And. in. c. illo vos. ꝛ Laurentius in clemen. j. vsucap. ꝛ ibi do. Car. floren. in. §. fi. in. xviij. q. ꝛ Bald. in. c. j. de feu. da. in vicem legis commis. ꝛ Petrus de ancha. ꝛ do. Car. flor. post Egidium in. c. ad nostram. de emp. ꝛ vẽditi. ꝛ Pau. de castro in. l. rogasti. §. si tibi. ff. si certum peta. quinimo plures ex prefatis doc. tenẽt q̃ etiã dicta tria non sufficiant. nisi concurrant alie coniecture posite in. d. c. ad nostram. ꝛ in. d. c. illo vos. quia iure non probatur: quia dictum pactum de retrouẽdendo est de se licitum, ꝛ circa iniustitiaꝫ pretij licitũ est contrahẽtibus ad inuicem se decipere. l. i cause. la secunda. §. idem Põponius. ff. de minori. ꝛ. l. item si pretio. §. fina. ff. loca. Secundo respondetur quod non est pbatum pretium fuisse modicũ: quia non est legitime probatum de valore dicte rei tempore celebrate vẽditionis, que dicitur simulata: † nam licet productũ sit instrumentũ emptionis prius facte p Tartarũ, qui emit dictum fundum, pro vnciis. ccccx. nõ probatur p illud q̃ res tanti valuerit, vt vltra allegata per dños cõsulentes, traditur clare per Barto. i. l. cũ emptor. in fi. ff. de dã. infec. vbi pro hoc allegat. l. ex dãni. i prin. eo. ti. ꝛ probatur in. l. falcidia. hoc esse seruãdum. §. i. cũ gl. ff. ad legem falci. ꝛ pbatur in. l. iij. §. diui. ff. de iure fis. ꝛ in l. ad rescin. C. de rescin. vendi. nec per alias probationes legitime cõcludẽtes inuenio probatũ de ea iniustitia pretij, que regritur ẽm ea que traduntur, maxime. in. d. c. ad nostrã. vt etiã deductũ fuit per prefatos dominos consulentes, quoꝝ dicta recensere non expedit. Tertio respõderi põt, q̃ nõ potest hic allegari dicta iniustitia pretij: qꝛ licet in instrumẽto venditiõis facte per Tartarũ dicatur qd̃ vẽditur castrũ pro vncijs. ccxxx. † tñ subiungit q̃ totũ ꝛ quicqd plus dictũ castrũ cũ suis iuribus ꝛ pertinẽtibus, ꝛ pertinẽtijs, valeret pretio supradicto i quacũqꝫ q̃titate modica siue magna, dictus vẽditor eidem emptori, ꝛ suis heredibus sua spõtanea, ꝛ libera volũtate dedit, ꝛ donauit pꝑter certa grata ꝛ accepta bñficia a dicto emptore, que vba cũ tã late cõcepta fuerint operãtur, vt nõ possit allegari iniustitia pretij, vt nota. Bar. in. l. si qs cũ aliter. in. vlt. col. ff. de ver. obl. ꝛ no. doc. maxime Nic. de mata. in. l. ij. ꝛ ibi Bal. in. vij. q. C. de rescin. vẽ, ꝛ Jo. de imo. in cõmento. c. cũ cõtingat. de iureiu. in tertio mẽbro pncipali, in. xxxij. charta. Nec ad hoc obstat id qd̃ habetur in. l. ab Anastasio. C. man. vbi si cessio actionis fit ptiꝫ ex causa venditionis, partim ex causa donationis presumif simulata: quia, vt respondet Bar. in preallegata. l. ij. C. de rescin. ven. ꝛ in. d. l. si quis cum aliter. qd̃ ibi est spãle in odiũ redimẽtis litẽ. Et q̃uis nõnulli voluerint dictũ pactũ de reuendẽdo cũ iniustitia pretij valde tenuis sufficere ad ostẽdẽdam simulationem, quod tamẽ nõ videf de iure sustentabile per pdicta, tñ ipsi nõ loquuntur in pacto de retrouẽdẽdo apposito ex interuallo, prout fuit in casu nostro. † tale em̃ pactum, vt simulationẽ inducat, oportet qd̃ a principio seu incontinẽti tẽpore cõtractus interuenerit, p tex. no. in. l. iiij. §. si ab ignoto. ff. de manu. ꝛ tradit no. p Bal. i. l. si. C. si seru⁹ extero. in. x. q. ea em̃ q̃ ex iteruallo[b] fiũt, nõ possunt adduci ad probãdã simulationẽ, vt no. Jac. bu. ꝛ Bar. i. l. pacta nouissi

[a] Cons...

[b] Interuallo. li. vij. consi. xxix. nu. 19. Paul. l. si tibi. ff. loc. cõsi. clxxiij. li. ij. i as. l. nemo põt. lect. j. colũ. viij. ꝛ lec. ij. col. ix. i fi. de leg. j. bertrã. cõsi. cix. ponif i facto i fi. lib. j. contra fa. pau. cõs. cccxxxvij. col. iij. consi. cccxliij. in fi. li. j.

ma.C.de pac.⁊ in.l.item qꝫ.§.idez Juliano.ff.de pac.⁊ Bal. ⁊ An.in.l.si quis cum aliter.ff.de ver.ob.cum si. ¶Nec ēt obstat si dicatur ꝙ in.d.instrumento venditiōis facte per Tartarum est adiecta illa clausula insolita, videlicet qḋ ī casu in quo predictū castrū quocūqꝫ modo euinceretur, eidē emptori vel eius heredibus tam de iure ꝙ̄ de facto, ⁊ quocūqꝫ mō auferretur de manibꝰ ⁊ potestate dicti emptoris vel eiꝰ heredū, ⁊ ipse emptor vel eiꝰ heredes essent spoliati seu ꝓuati possessiōe ipsiꝰ castri de iure vel de facto, aut aliter quocūqꝫ casu, seu alijs quoquo modo in casibꝰ impījs, vel eorū altero, dictꝰ venditor teneret̄ statim ipsi Fracisco vel eius here 8 dibus dare ⁊ restituere dictas vncias.ccxxx. attēto qḋ † clau a sule insolite[a] inducunt maiorē suspicionem simulationis, vt no.Bal.i.l.si quis sub cōditione.ff.de condi.instit. per illum tex. cum gl.j.⁊ no.Bal.in.d.l.emptione.⁊ in.l.etiā.in secūda col.C.de exec.rei iud.⁊ in.c.j.de feu.da.inuicē legis cō.⁊ Jo. de Jmo.i.d.c.ad nostrā.qꝫ respōdeo quod in scripturis mihi exhibitis, non inuenio probatū ꝙ ista clausula sit insolita apponi in huiusmodi cōtractibus venditionū castrorum, ⁊ attēto qḋ ꝑ binū actū inducatur consuetudo.l.nemo.⁊ ibi no.C.de epis.audi.⁊ no.in.l.seq.ff.de legi.⁊ no.in.c.fi.de consue.⁊ ideo difficilis videtur ꝓbatio dicte negatiue.s. qḋ ista clausula sit non consueta apponi in similibus instrumentis: ⁊ onus ꝓbādi eam incūbit aduersario, cum sit fundamētū intētiōis sue.l.hoc iure.⁊.l.ita stipulatus.ff.de ver.ob.⁊ plene notatur ꝑ Bar.i.l.illa.eo.tit.⁊ per doc.in.c.super his.cū si.de accusa. 9 ¶† Preterea dato quod clausula insolita inducat maiorē suspicionē contractus, vt inquit Bal.in.d.l.emptione.cum si. tamen non per hoc sequitur quod hec suspitio absqꝫ alijs legitimis probatiōibꝰ sufficiat pro plena ꝓbatione, vt declarat Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiu. circa quintam col. dū tractat, quomodo iudex inducatur ad suspicionem, ⁊ Bal.in.l.ea quidem.in.ij.col.C.de accusa.⁊ in rub. C.de ꝓba.⁊ in.l.Quis adulterij.C.de adul.cū si. nā alie asserte coniecture, de quibꝰ supra, non suffragantur rationibus, maxime superius deductis, ⁊ etiā per alia allegata ꝑ dños 10 cōsulentes. ¶† Nō obst. etiā si dicatur quod dicta venditio facta per Tartarū deprehenditur simulata, eo qꝫ post ven b ditionem ꝑ se factam dicto monacho tenuit, ⁊ possedit[b] ipsemet Tartarꝰ castrū ipsum, ⁊ post mortē dicti Tartari possedit Bussillus eiꝰ filius: ꝓut conata est per testes probare dicta domina Joānella, ⁊ ꝑ hoc resultare vꝫ ꝓsumptio simulationis ꝑ id qḋ habet̄ in.l.sicut.§.superuacuū.ff.qui.mo.pig. vel hyp.sol.⁊ i.l.⁊ qui.C.de dist.pig.⁊ no.ꝑ Bar.in.l.post cōtractū.ff.de do.qꝫ ad hoc rūdeo ꝙ ꝓut patet ex capitulis ꝑ parte dicte dñe Joannelle ꝓductis, allegat̄ dictam vēditionē fuisse simulatā, eo qꝫ dictus Tartarꝰ voluit dictū castrū esse apud dictū monachū generum suum in pignus pro dote quā eidē monacho in q̄titate vnciarū.ccxxx.dare ꝓposuerat ꝑ domina Pippa filia ipsiꝰ Tartari.⁊ ꝓpterea asserit̄ ꝙ eadē die qua fuit facta dicta vēditio: dictus monachꝰ cōfessus est habuisse a dicto Tartaro pro dote dñe Pippe vncias.ccxxx.⁊ vt magis cautū esset dicto monacho de dictis vncijs.ccxxx.⁊ ꝙ ꝑ eis posset tute ꝑcipere fructꝰ, factū fuit qḋ instrumentū cantaret de vēditiōe dicti castri, ⁊ nō de pignore, ⁊ sic deducit̄ ꝑ dictā dñam Joannellā, quod dicta vēditio fuit simulata, non aūt deducitur qḋ fuerit in fraudem tertij facta. ¶Modo sic probando deducit̄ ꝙ ex eo qḋ vēditor post vēditionē retinuit possessionem, cōtractus censeatur simulatus, nō aūt deducit̄ ꝙ fuerit in fraudē tertij celebratꝰ sufficit ad tollēdā hanc presumptionē simulationis ꝙ vēditor cōstituerit se precario noīe emptoris possidere, ꝓut ī ꝓposito nostro cōstituit prefatus Tartarꝰ, vt ptꝫ tā ex instrumēto vēditiōis ꝙ̄ ex instr̄o cōcordie. ita decidit not. Bald. in.l.j.C.de do.ante nup.⁊ in.l.illud.in pe.col.C.de sac.san.ec. 11 ⁊ Ang.in.d.§.superuacuū.† qꝫ vbi mutat̄[c] cā possessiōis, ces c sat suspicio simulationis, lꝫ ille q alienat, remaneat in possessione. mō vt dixi mutet̄ causa possessiōis: vt probat̄ i.d.l.j. C.de do.ante.nup.sed qñ vēditor possidens constituit se precario noīe emptoris possidere, mutat̄ cā possessionis, dicitur mutari causa possessionis.l.q cū ꝑ herede.in prin.ff.ꝑ emp. l.fi.in prin.ff.de ꝑca.lꝫ vbi nō solū deducit̄ simulatio, sꝫ fraus cōtra tertiū, tūc precariū nō tolleret presumptionē simulationis ⁊ fraudis, vt i casu.d.§.superuacuū.⁊ ibi notat Bar. in consi.lxv.incip. Petrus nicole.⁊ in.d.l.post cōtractū.⁊ similiter non releuaret precarium, vbi talis fierēt inter ꝓhibitos, qꝫ propter prohibitionē presumitur simulatio fraudis. l.qui testiū.ff.de proba.l.cū quis decedēs.§.Titia.ff.de leg. iij.ita cōcludit Bal.maxime in.d.l.j.vbi hec reputat mēti te 12 nenda ⁊ etiā Angel.in preallegato.§.superuacuum. ¶† Et q opponit de simulatione ꝯtus, necesse habet deducere qua d causa[d] sit simulatus, ⁊ illa causa dꝫ attēdi.d.l.ab Anastasio.⁊ ibi hoc notat Bal.in fi. Bar.in proxime allegato consilio.et Pet.de anch.cōsi.ccxxvij.inci. Ad corroboratione predictorum ⁊c.⁊ Paul.de cast.in.l.iurisgentium.§.dolo.ff.de pact. ¶Preterea dicta presumptio simulationis ex causa allegata ⁊ pretēsa per dictā dñam Joannellam non est verosimilis nec ꝓbabilis: qꝫ frustra processisset dictus monachus ad cōtractū emptionis ⁊ venditionis, vt lucraret̄ fructus, occultando ꝯtū pignoris: quia etiam si initus fuisset contractus pignoris ex causa dotis ꝑdicte lucrabat̄ fructꝰ iuxta ea que 13 traduntur in.c.salubriter.de vsu.⁊ † ideo ad probandā hmōi presumptionē simulationis nō verosimilē, requiritur maior ⁊ vrgentior probatio.c.qꝫ verosimile.de presum. vna eñ presumptio tollit aliā.l.cū de indebito.in prin.ff.de ꝓba.l.diuꝰ. ff.de resti.in integ. imo per hoc apparet qḋ nō pōt dici cōstare qḋ subesset aliqua cā simulatiōis ⁊ fictiōis, ⁊ ꝓpterea tūc ex retentione possessionis non reperitur iure cautū qḋ presumatur simulatio, nec in tali casu loquit̄ text.in.d.§.superuacuū. ita vult aperte Bar.in.d.cōsil.inci. Petrus nicole. nam in casu.d.§.supnacuū.suberat causa suspicionis fraudis ⁊ simulatiōis, ad ꝑiudiciū creditoris, q dederat licētiā debitori alienandi pignus, ⁊ per alienationem huiusmodi, si vere facta fuisset, liberabatur pignus hic aūt hmōi suspicio nō suberat. ¶Et posito ēt qḋ intētio partiū fuisset ꝙ illud castrū ex causa vēditiōis spectaret ad dictū monachū, ⁊ qꝫ vncie.ccxxx. que debebāt dari in dotē monacho ꝑ ipsum Tartarū, censerentur esse pretium venditionis castri, hoc non faceret contractū venditionis esse simulatū simulatione illicita vel ꝓhibita: qꝫ perinde est ac si Tartarus dedisset vna manu in dotē vncias.ccxxx. monacho, ⁊ monachꝰ alia manu dedisset illas Tartaro ꝑ ꝑcio illius castri, qḋ qdē est licitū, ⁊ originē causa vera assumere diceret̄ ipse ꝯtus.l.singularia.ff.si cer. pe.l.si ex ꝑtio.C.e.ti.⁊ ibi notāt doc. ideo tali casu vꝫ illud ꝙ agi simulat̄, licet eñ debitū ex vna causa ꝯferat̄ in instr̄o, vt debitū ex alia nō vitiat̄ instr̄m vel actus rōne simulatiōis qꝫ obligationis substātia nō deficit, vt per dicta iura declarat Bar.⁊ doc.in.l.Lucius.ff.deposi.⁊ in.d.l.si pretio.⁊ in dic.l. 14 sub spē.cū si. ¶† Posset etiā rūdere qḋ per testes[e] nō posset e probari simulatio cōtra instrumentū vt singulariter voluit Cy.in.l.j.in fi.C.plus valere quod agitur.⁊ Pet.de ancha.in d.cōsi.ccxxvij.ancip. Ad corroboratione ⁊c. ꝑ id qḋ habetur in.l.generaliter.C.de nō nu.pec.⁊ in.l.antique.C.ad Velleia. tamē qꝫ in hoc nōnulli tenent cōtrariū, non facio de hoc vltimo fundamentū sed ceteris superiꝰ dictis adhereo. ¶Nō obstat etiā si diceretur qḋ de simulatione vr̄ probari ꝑ Antonellū de Marco q est vigesimusseptimus testis receptus ꝑ pte dñe Joānelle q vr̄ asserere ⁊ affirmare dictū castrum fuisse pignori datū ꝑ Tartarū dicto monacho pro dote dicte dñe Pippe, ⁊ ita vidisse ⁊ audiuisse: qꝫ rūdeo primo ꝙ est vnicus ⁊ singularis quo ad verā scientiā contractus pignoris: igit̄ nō ꝓbat.l.iurisiurā.C.de test.c.in omni.de tes. ¶Secūdo rūdeo ꝙ ille testis nullā penitꝰ habuit notitiā de celebratiōe dicti ꝯtꝰ vēditiōis q̄ dr̄ simulata vt ipsemet testis affirmat super vigesimooctauo capitulo. ergo est impossibile testem istum probare ꝙ iste contractus vēditionis fuerit simulatus. ⁊ quod agebatur qḋ esset contractus pignoris: qꝫ nō habet notitiā facti. de quo fit mentio in.l.j.ff. si certū pet. cū ibi no.ꝑ Bar. circa.iij.col.⁊ per no.ꝑ gl.⁊ doc.in.l.stipulatio.§.hoc quoqꝫ.in verbo stipulet̄.ff.de ver.ob.⁊ Spec. in tit.de noto.cri.§.ñ.ver.si testes.⁊ Bal.in.l.j.ff. de his q sunt sui vel ali.iur. ¶Quinimo si habuisset notitiā dicti celebrati cōtractus venditionis ⁊ diceret se scire ꝙ fuit cōtractꝰ pignoris qꝫ vidit ⁊ audiuit, ⁊ aliter nō exprimeret rōnes quare esset ꝯtꝰ pignoris: nō ꝓbaret per id qḋ not. dixit Jo. de imo.in.l.sciēdū.in.iiij.col.ff.de verbo.oblig. vbi voluit qḋ si in capitulo ꝯtinet̄ ꝙ Titiꝰ fideiussit apud Semproniū pro Seio in decē vel ꝙ Semproniꝰ fuit stipulatꝰ.x.a Titio: ⁊ testis in suo testificatu deponat ꝙ vera sunt cōtēta in capitu 15 lo eo qꝫ sic vidit ⁊ audiuit nō ꝓbat: † qꝫ qñ testis deponit sup co qḋ iuris seu in quo multū laborat intellectꝰ dꝫ etiā nō interrogatus reddere rōnē dicti sui sufficiētē ꝑ sensum corporis. ⁊ ꝑ actū corporei sensus ex quo resultet ius sup quo deponit: alias nō ꝓbat: qꝫ videt̄ potiꝰ iudicare ꝙ̄ testificari per Inno.in.c.cū cām q inter archiepiscopū. de testi.⁊ ꝑ doc. in l.solā.C.de testi.⁊ ideo requirit̄ qḋ subiungat se vidisse ⁊ audiuisse talia, ex qbus resultet illud.s. fideiussio vel stipulatio de qbꝰ deponit. igit̄ cū discerneret an dictꝰ ꝯtꝰ vēditionis censeat̄ simulatus adeo qḋ intelligat̄ esse ꝯtus pignoris sit qd iuris, vt patet ex superius dictis: nō pōt dici ꝙ testis per dicta

a ¶Insolite.Bal. c.qꝫ verisimile.de ꝓsum.cōsil.lxxv. consi.cclxlj.lib.ij. Pau.ꝯsi.cccxxxvij.colū.iij.lib.j. cur.senior consil. lxxiij.nu.xxxiij. cepol.trac.de simula.cōtrac.col. xxij.xxiij. Mathe.affli.in trac. de iure ꝓtho.v.s. nisi qs.co.v.Jas. l.testiū.C.de test. Gerar.sing.lxxvij.adde qḋ vbi abūdantior cautela ibi euidentior fraus. ait bal.i.c.ex literis. col.ij.i.fi.de ꝯsu. ⁊ i cōs.cccclxxxvij.apparet.li.j. sic ex diligētia insolita.deci.ꝯsil. ccccxlviij.nu.23. tātomagis si fiāt instr̄a separata. Cor.cōs.xlj.col. ij.li.iij.⁊ adhuc magis si ꝑ interpositā ꝑsonaꝫ.l. pupillꝰ.§.lꝫ ⁊ si ꝑ interpositā.ff. de autho.tut.et curat.

b ¶Possedit.bal. cōs.clxx.li.j.cōsi. cclxviij.cōs.cccc xxxviij.li.v.imo. cōs.lv.col.j.Roma.ꝯs.cclvj.cōsi.ccciiij.Cor.ꝯs. cv.li.iij.deci.ꝯsi. ccccclxxxvij.col. j.ꝯs.dcxlviij.ias. ꝯs.xxxvj.li.j.adde.j.eo.cōsi.lvij. nu.3.

c ¶Mutat̄.cepo. de simula.cōtro. col.iij.col.xxxiij. Albe.bru.consi. xxxviij.col.ij.

d ¶Causa.s.li.iij. cōsi.cxi.nu.j.

e ¶Testes.imo ꝑ testes ⁊ omne genus ꝓbationis vt quotidie obseruatur.

dicta verba probet dictū ꝯtractum esse simulatū, et iudicari debe-
16 re cōtractum pignoris. ¶ † Accedit, qꝛ testis pdictus nō de-
ponit de tpe dicti ꝯtractus pignoris: et per cōsequēs pōt in-
telligi dictū suū, ꝙ fuerit longe ante contractū venditionis:
et p cōsequēs nō per hoc invalidetur venditio subsequens. d.
l. pacta novissima. et qđ ibi no. Jac. bu. et Bar. C. de pac. cum
fi. et sic istud dictū testis non concludit necessario de simula-
tione ꝯtus venditionis, de qua fit mentio in capitulis dñe
Joānelle: igit nō pbat. c. in pñtia. de pba. l. nō solū. §. sed vt
probari. et qđ ibi Bar. ff. de ope. no. nun. et qđ no. in cle. fi. de re
scrip. cum si. et per hec puto esse resoluta in substantia ea que
ad ostendendā simulationē dicti cōtractus per partē aduer
sam adducunt. Et sic firma manet conclusio, ꝙ dicta aliena-
tio facta p Tartarum cū cōsensu dñi feudi valuit. et p ꝯñs si
Grecus filius dicti Tartari postea acqsiuit illud feudū a dicto
monacho, dicebat in psona Greci esse feudū novū, vt supra
deduxi, et tanꝙ feudū novum potuit Grecus feudum illud
alienare, et in alium transferre etiam in preiudicium domine
Joannelle filie primogenite, fm quod fuit conclusum supra
put se habet cōis opi. et licet Bal. in. c. j. §. quoqꝫ. de suc. feu.
circa scđam vel tertiā col. videatur tenere ꝙ non possint alie
nari in preiudiciū filiorū, etiā cum consensu dñi feudi dū al-
17 legat. l. j. C. de bo. mat. † tamen illa sua decisio debet intelligi,
et procedere potest in feudo antiquo seu paterno, per. d. c. j. de
alie. feu. pater. non autem procederet in feudo novo per ea q̄
dixi supra in prin. et ita illā decisionem Bal. intellexit Jaco.
alua. in. c. j. §. fi. in tit. q̄ fue. prima causa benefi. amit. in. xviij.
conclusione. et etiam in. xlvij. conclusione. et allegata per Bal.
in. d. §. hoc quoqꝫ. nō loquunt i casu nostro si recte pōderent.
¶ Alio principali fundamēto etiā ptꝫ dictā dominā Joan-
18 nellam venire non posse contra factum dicti Greci. † nā qñ
feudum est hereditarium. i. concessum vasallo pro se et here-
dibus, non autem est ex pacto et prouidentia concedentis. i.
non fuit cōcessum vasallo pro se et liberis simpliciter: et si con-
tingat alienari tale feudū quāuis sit paternū, et nō novū nō
poterit filius heres alienantis, etiam si sit heres cū beneficio
inventarij, venire contra alienationē factam a defuncto de
huiusmodi feudo hereditario: quia in re hereditaria nō plus
posset heres quam posset defunctus si viueret, qui cōtra fa-
ctum suū venire non posset. l. si ab eo. C. de lib. cau. l. que a pa
tre geruntur. C. de restit. mili. licet aliud esset si esset feudum
paternū ex pacto et prouidentia cedentis: qꝛ si filius esset he-
res cum beneficio inventarij posset dictā alienationē defun-
cto factam infringere, iuxta. l. fi. §. in cōputatione, cū ibi no.
C. de iure delib. et ita in effectu decidit And. de iser. in. c. j. ad
fi. in ti. qui successor. tene. el. j. et in. c. j. de alie. feud. pater. et in. c.
j. an agna. vel filij. et in. c. j. hoc quoqꝫ. de succes. feud. ¶ Cōfir
mo p id qđ notat Jac. de raue. Pe. Cy. in. l. si manumissus.
in fi. C. de lib. et eo. lib. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de feu. §. fi. in
addi. incipiēte, dꝫ dicere. vbi cōcludunt qđ si querit an factū
patris noceat filio in feudo, etiam paterno, debet attendi an
sit feudū receptū pro se et heredibus: et sic feudū hereditariū,
et factū patris preiudicat, in aut. de iureiur. a mori. presti. §. j.
Sed si est feudū receptū p se et liberis, aliter dōm est, arg. l.
stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de ver. obl. et hanc distinctionē,
quātum ad casum nostrum in feudo hereditario approbat
etiā Bar. in. l. eū qui. ff. de interdi. et relega. et magis cōiter se-
quuntur ceteri, et bene faciunt no. per Bal. in. l. si tibi decē. §.
si pactus. ff. de pac. Sed dictū feudū fuit acquisitū per Tar
tarum pro se et heredibus, vt in pluribus partibus ipsius in-
strumēti acquisitionis cōtinetur: ergo de eo tanꝙ de feudo
hereditario potuit disponere dictus Grecus absqꝫ eo ꝙ do
mina Joannella primogenita, etiam si sit heres cum benefi-
19 cio inuētarij possit dictā dispositionē infringere. ¶ † Con-
firmari possunt etiam predicta: qꝛ quando feudum esset he-
reditarium, vt qꝛ receptum pro se et heredibus, pōt tunc per
a vasallū vni ex filijs assignari,[a] sicut posset vna res heredita-
ria, vt patet ex notatis p Bal. in. c. j. §. decedēti. in. j. col. in ti.
qui feu. da. pos. iūctis maxime no. p eū in. d. c. j. in. vj. col. in ti.
an agna. vel fil. dum ibi loquitur de empyteusi hereditaria,
et cōsuluit Pau. de ca. in cōsi. clxj. inci. in Christi noīe. In cau
sa quā magnificus etc. Sed vbi feudū nō esset hereditarium
aliud esset iuxta. c. j. de succes. feu. et ibi doc. et no. Bal. et Ang.
in. l. item videndum. §. fin. ff. de peti. hered. et Bal. in. c. impe
rialem. in prin. in. v. col. de prohi. feu. aliena. per Fede. et Jac.
aluar. in. c. oēs filij. in tit. si de feu. fue. cōtro. inter do. et agna.
et licet in aliqua parte dicti instrumenti acquisitionis facte
per Tartarū pro se et suis liberis heredibus, et successoribus,
vel p equipollētia vba: tñ etiā dicta verba intelliguntur im-
portare, ꝙ sit feudū hereditariū, et non ex pacto et puidentia
cōcedētis: qꝛ cū tūc dicat feudū hereditariū, qñ solū pōt trās
ire ad eos filios, q sint heredes, et nō aliter, vt declarat And.
20 de iser. in. d. c. j. qui succes. tene. cum cōcord. supra alleg. † et di-
cta verba instrumēti prolata super re non transitoria ad he-
redes extraneos, vt in casu nostro importāt qđ nō admittā-
b tur nisi illi[b] qui sunt filij et heredes. §. emphyteusim. in aut. de
non alie. et not. Bar. in. l. vt iurisiuran. §. si liberi. ff. de ope. li-
ber. et in. l. ex facto. §. fi. ff. ad treb. Bal. in. l. j. C. de iure emph.
et Pet. de anch. in cle. ij. de iure pa. et Jo. de Imol. in. l. Gaius.
post Bal. ff. sol. mat. et in. l. ex facto pponebatur. ff. de heredi.
insti. et in ca. potuit. de loca. in antepe. charta. vers. vij. tangit
etc. et in. l. qđ dicitur. de verb. obli. in pen. et vltima charta. vbi
etiā ostēdit qđ illud verbū, et successoribus, ampliat ad succe
dentes de iure pretorio, et ibi alias legēdo et scribendo istam
opi. tanꝙ verā, et magis cōem probaui, et tactū est etiā egre-
21 gie p prefatos dominos cōsulētes, seu aduocatos. ¶ † Pos
set etiā adduci illud principale fundamētum in fauorē dicte
domine Antonie, videlicet ꝙ feudum etiā paternū in dotē
dari potuerit, et pro hoc posset allegari doctrina Hosti. et Jo
annis Andree in. c. ex parte. de feud. vbi dicunt qđ illud qđ
ibi traditur in glo. j. dicente quod feudum alienari non po-
test, sed bene dari in dotem ad vitam feudatarij procedit in
feudo temporali: qꝛ non pōt dari in dotem nisi pro illo tem-
pore, sed si feudū esset perpetuū et paternum, secus esset: qꝛ il-
lud poterit simpliciter in dotem dari, et pro anima dari, vel
relinqui: allegāt no. per eundē Hosti. in summa de immu. ec
clesie. §. inquantū. versi. sed nec illa. iunctis versi. seqūtibus
fere vsqꝫ ad fi. illius. §. et de eo quod dicit Hosti. in. d. vers. fa-
cit etiā mentionem Oldr. in cōsi. clxx. incip. in questione pro-
posita videtur quod dñs etc. vbi illud sequitur et etiam Joā.
cal. in consi. x. sub rub. de feu. et pro hoc facit id qđ habetur in
ca. nuper. de donatio. inter virū. vbi tex. videtur velle quod
finiatur ius dotis per mortem vasalli ex eo quod feudū erat
concessum ad vitā, et sic videtur innuere, quod si feudū fuisset
perpetuum durasset post mortem vasalli: attamē quia pre-
supponitur extare constitutionē in regno que incipit fratri
bus. de qua facit mentionē Andr. de iser. in. c. imperialem.
in prin. de prohibit. feud. alienā. per Fede. et illā etiam allegat
alter ex dominis aduocatis domine Antonie, et illius copia
non est mihi transmissa nec apud nos est in vsu: ideo circa
hoc vltimum fundamentum non insistam: presertim qꝛ su-
periora fundamenta pro victoria domine Antonie firmiter
sufficere arbitror. Alex.

a ¶ Ex li. iij. consi. viij.
b ¶ Nisi illi. s. eo. consil. xvij. consi. xxvi. Paul. cōsi. cccclviij. inci. ego pau. lib. ij.

Summarium.

1 Filij fratrum etiam in feudis in stirpes succedunt.
2 Pater potest filijs prohibere trebellianicam.
4 Feudū hereditarium indistincte computatur in legitimā: quod vero pacto defertur computatur in legitimam in successione acquirentis, sed non descendentium ab eo.
6 Trebellianica non admittitur ex defectu inventarij.
7 Vasallus potest testari de feudo iuxta, non contra naturam feudi. et nu. 13. et 22.
15 Feudū vnde transit in restitutionē fideicōmissi incapacem.
16 Hereditatem adiens, alligat se dispositioni testamenti.
17 Procurator reuocatur non obst. pacto vel iuramēto. nu. 18.
20 Pactum de perpetua communione non valet.
23 Reuocatio confirmat non derogat.
24 Clausula, Jure antiqui feudi.
25 Infeudatio erronea non facit allodium esse feudum.

Consilium. XXIX.

Perspectis cōsideratis-que his oībus que in themate suprascripto narrantur ac testamētis et alijs scripturis requisitis vt semota omni argumētorū et allegationum copia quā breuiter et conclusiue subijciam id qđ de iure mere veritati consonum esse arbitror: idcirco super vnoquoqꝫ dubio, quā breuius potero satisfacere conabor, vt infra. Et qꝛ facti instructio nō est oīno plena et clara, oportebit in pluribus cū distinctione, et subdistinctione pcedere. ¶ Et in primis circa dubiū, quo querit vtrū in bonis priuatis seu allodialibus dictus magnificus dñs Nicolaus quondā alterius dñi Nicolai, ac Borsius, Gibertus, et Saleam quondā prefati domini Mafredi succedāt ab intestato prefato dño Anto. quon-

dam Gerardi eorũ patruo in stirpes, an vero in capita. ⁊ attento ꝙ ipsi quatuor succedẽtes sunt filij duorum fratrũ, respondeo ꝙ quantũ ad legitimã debitam prefato dño Ant. in bonis dicti quondã Gerardi eius patris, que fuit decima pars hereditatis Gerardi descẽdẽtis quinq; filijs superstitibus, iuxta authẽ. nouissima. C. de inof. test. † succedũt in stirpes,[a] non in capita: q2 ita succedit de iure cõmuni ſm magis cões conclusiones, per id qd̃ habetur in. §. si vero neq; fratres. ⁊ in. §. illud. in authẽ. de hered. que ab intest. ⁊ no. gl. Jac. de are. ⁊ Cy. in aut. cessante. C. de legi. hered. ⁊ gl. in. l. j. in fi. ff. si pars hered. pet. ⁊ Bar. in. l. ij. §. agnati. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ in cõsi. clxxiij. incip. super hereditate dñe nole. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de succes. ab intest. §. j. super vᷣ. sed an filij. refert plurimos hanc partẽ tenuisse, ⁊ illam ibi cõprobant, ⁊ etiam Bal. in. c. j. de natu. succes. feud. ⁊ in. c. j. in princip. de succes. feud. ⁊ in. c. j. §. ⁊ quia vidimus. in tit. qui feud. da. pos. ⁊ ita tenuit Dy. ⁊ cõsuluit Cyn. ⁊ plures alij, vt referũt doc. in dictis locis. ⁊ ab ista opi. in iudicando nõ est recedẽdum: tum q2 glo. firmat istam opi. per not. per Jac. butr. in. l. j. C. qui pro sua iurisdi. tum q2 est cõmunis opin. vt Mattheus de ma. in tractatu de succe. ab intest. in tertio articulo principali, ⁊ a communi opi. in iudicando nõ est recedendũ, vt traditur in locis vulgaribus. Et licet Gerardus predictus substituerit vnicuiq; filiorũ suorum decedenti, sine liberis superuiuẽtes fratres, ⁊ filios fratrum in capita: tamen in dicta legitima post pupillarem etatẽ non potuit substituere. l. quoniã in prioribus. ⁊. l. ex tribus. C. de inoff. testa. Et eadem ratione succederent in stirpem in bonis proprijs dicti domini Antonij, que aliũde acquisiuisset ꝙ̃ a patre, vel patruis predictis. s. Galassio, ⁊ Giberto fratribus dicti Gerardi: ⁊ idẽ quod dixi in legitima, dico etiã in Trebellianica detrahenda de parte obuenta domino Antonio ex substitutione in hered. Galassij, ⁊ Giberti secũdi iuxta testamẽta eoꝝ, in qua Trebellianica detrahenda succedunt similiter in stirpes illi qui sunt heredes ab intest. prefati Antonij. l. quamquã. ⁊ qd̃ ibi not. C. ad. l. falci. ⁊ que Trebellianica est quarta eius qd̃ restituitur, attento qd̃ dicti Galassius ⁊ Gibertus secũdus nullam prohibuerũt detractionẽ trebellianice, sed Trebellianica est bene prohibita detrahi de hered. Gerardi: q2 eam prohibuit detrahi in testamẽto per filios, † q2 põt[b] pater prohibere ne filij vltra legitimam detrahant Trebellianicã, vt singulariter no. Dy. ⁊ Ray. Alb. de ro. Rap. ⁊ Jo. de Jmo. in. l. Lucius. §. maritus. arg. illius tex. ff. ad Treb. ⁊ Bal. in l. quoniã in prioribus. C. de inoffi. testa. ⁊ Nico. de Nea. in. l. si debitor. per illũ tex. ff. ad. l. fal. Nec ad hoc obstat. l. iubemus. in prin. ⁊ qd̃ ibi Bal. C. ad Treb. q2 ille tex. loquitur quando solum erat locus detractioni vnius quarte, puta trebellianice, vt in verbo, dodrans. quia testator non poterat illam impedire: sed nos loquimur quãdo filius detrahit legitimam, ⁊ vltra hoc vellet trebellianicã detrahere: nam pater potest hoc inhibere, vt dicũt prefati doc. plus dicit Cy. in. d. l. iubemus. qd̃ illa. l. hodie est correcta per authẽ. sed cũ testator. C. ad. l. fal. ⁊ ita etiã tenet Rapha. Cuma. in. l. in fideicõmissariã. in pn̄. ff. ad Treb. ⁊ in. l. cohere. §. cũ filie. ff. de vul. ⁊ pup. tenendo opi. que habet qd̃ Trebellianica possit hodie prohiberi a testatore, prout magis cõmuniter tenetur: vt dicũt doc. in. d. aut. sed cũ testator. ⁊ in. l. Marcellus. in prin. ff. ad Trebellia. Quãtum vero est a legitima ⁊ trebellianica predicta supra succedent in capita, tam in bonis obuẽtis a Gerardo, ꝙ̃ dictis Galassio ⁊ Giberto patruis dicti dñi Antonij, ex eo q2 dicti pater ⁊ patrui ipsius dñi Antonij testando substituerunt dictos dñm Nicolaum borsiũ, ⁊ fratres in capita, qd̃ proculdubio facere potuerunt. l. si plures. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ in. §. disponat. in aut. de nup. cũ si. ¶ † Et si occurreret dubitari, posito qd̃ dñs Antonius predictus casu perdidisset aliqua ex bonis paternis ⁊ patruorũ, de qbus deberet̃ dicta Trebellianica, ⁊ legitima, possit integra trebellianica legitima nunc deduci de eo qd̃ superest, q2 de hoc etiã verbo interrogatus sum, breuiter rñdeo qd̃ non, q2 illud qd̃ casu perijt partim spectaret ad dñm Antoniũ pleno iure. s. pro sua rata legitime, ⁊ partim veniret restituendũ per fideicõmissum, casus superueniẽs cedit ad damnũ tam dñi Antonij pro legitima ⁊ trebellianica, quã etiã substitutorũ ꝑ fideicommisso si eius culpa nõ intercessit: alias secus. l. deducta. §. ante diẽ. versi. deniq;. ⁊. l. mulier. §. si heres. ff. ad Treb. facit. l. Titius. ver. diuus. eo. tit. periculũ enim casus fortuiti respicit illũ ad quẽ res irreuocabiliter spectat, ⁊ illũ cui debita est. l. si creditor. C. de pig. act. l. si ex legati causa. cũ si. ff. de v. ob. vbi aũt talia bona casu deperdita fuissent talia de qbᵒ nõ deberet̃ legitima, nõ esset in eis necessaria ista dubitatio, vt si fuissent bona feudalia, que pcessissent ab auo vel proauo dicti dñi Antonij recipiente ꝑ se ⁊ liberis, † nã non cõputantur nepoti, vel ꝓnepoti in legitimã debitã in bonis patris ipsius nepotis: q2 quo ad ipsum patrẽ nepotis dicunt̃ aduẽtitia bona nepotis, nõ prefectitia. ex quo ꝓcesserunt ab auo[c] nõ a patre. l. quesitũ. in prin. scdm̃ vnũ intellectũ approbatũ ⁊ ibi no. gl. Bar. ⁊ Ang. ff. de leg. j. ⁊ no. gl. in. l. qui in aliena. §. interdũ. ⁊ ibi not. Bal. Ang. ff. de acquir. heredi. ⁊ Bar. in l. gallus. §. qd̃ si is. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ aduẽtitia non computantur in legitimam. l. scimus. §. repletionẽ. C. de inof. test. l. fi. C. de colla. no. Bar. in. l. quartã. ff. ad legem fal. facit. l. eum qui. ff. de interdi. ⁊ relega. Sꝫ vbi fuissent bona feudalia ꝓcedentia non ab auo vel proauo, sed a patre dicti domini Antonij recipiente pro se ⁊ liberis, vel pro se ⁊ heredibus, hũ cadit tunc huiusmodi dubitatio: q2 talia bona cõputantur in legitimam, ⁊ de eis debetur legitima secũdum magis communem opi. vt no. Gul. de cug. Bal. ⁊ Sal. in. l. oĩno. §. imputari. per illũ tex. C. de inoffic. testa. ⁊ est de mẽte Bar. in. l. j. §. nec castrense. ff. de colla. bo. si bene aduertatur. ⁊ expresse etiã tenet Nico. de Neapo. in. l. pater. la. iij. ff. ad legẽ fal. ⁊ ita etiã videtur velle Ang. in. l. quartã. ff. ad. l. Falc. dum remittit ad nota. per Bar. in. §. nec castrense. ⁊ licet Ang. ibi variauerit: tamen precedens opin. videtur verior ⁊ magis cõis pro qua sepe consului latius, tunc disserendo istũ casum de quo tunc principaliter in dubium refricabat̃, ⁊ similiter si dicta bona cesu deperdita erant feudalia, cessat dicta dubitatio quo ad trebellianicam: † q2 feudalia bona que transeunt ad aliquos ex natura feudi non imputãtur in trebellianicã, per id quod habetur in. l. pater filiã. in princ. ff. ad legem fal. ⁊ not. Ang. ⁊ expressius Raph. in. l. si patroni. in princ. per ibi not. per gl. primam. ff. ad Treb. ⁊ ad id qd̃ dixi de trebellianica detrahẽda. † non obstat si diceretur quod illa non potest deduci per illũ heredem, qui non ꝯfecit inuẽtarium, vt tenent quidam maxime Bal. ⁊ Salic. in authẽt. sed cum testator. C. ad legem falc. maxime per. §. sancimus. cũ. §. seq. in authe. de heredi. et fal. q2 respondeo quod imo verior[d] ⁊ magis communis opi. est in contrarium, vt tenet Jacob. de bel. in. §. hinc nobis. in authent. de hered. ⁊ fal. vbi refert etiam ita tenuisse Odofre. idem tenet Oldra. in. l. fi. in fi. C. de iure delib. vt refert Ang. in. l. j. hec stipulatio. ff. si cui plusꝙ̃. per legem falci. ⁊ sequit̃ et hoc Jo. And. in addit. Specu. de instru. edi. §. fi. in addi. inc. de trebellianica dubitatur. ⁊ Bar. ⁊ Ang. in dicta authent. sed cum testa. ⁊ Bar. in. l. Marcellus. in prin. ff. ad Trebel. ⁊ ita consuluit Bartolus in consilio incipiente, an heres ⁊c. et Ang. in. d. l. Marcellus. ⁊ in. d. §. hinc nobis ⁊ in. d. §. hec stipulatio. ⁊ Bal. in. l. filium quem habentem. fami. erciscun. in xvij. col. ⁊ Jo. de Jmol. in. d. §. hec stipulatio. vbi dicit hanc esse communem opi. ⁊ ita etiam ꝙ sit communis opinio, dicit Paulus de castro in consilio. clxij. incipi. Visa facti narratione satis longa ⁊c. vbi cõsuluit pro ista parte, quia cum tractetur de pena amissionis illius quarte, non debet extendi text. in dicta aut. sed cum testator de falcidia de qua loquitur ad Trebellianicam. l. cum quidam. de libe. ⁊ posthu. ⁊ in regula, odia. cum ibi not. lib. vj. item quia dicta authen. sed cum testator. est correctoria, ideo non debet extendi de falcidia ad trebellianicam. l. precepimus. C. de appellationib. itẽ quia non videtur esse tuta presumptio contra heredem, qui potest detrahere trebellianicam, cum sciat se nõ omnino habere ius detrahẽdi illã, sed non ita in falcidia: quia non semper a principio scit se posse illã detrahere, vt habet per totũ tit. ff. si cui plusꝙ̃ per legẽ fal. Nõ obstat dictus. §. sancimus. cũ seq. quia dico ꝙ loquitur de fideicõmisso particulari, de quo detrahitur falcidia nõ Trebellianica, vt ibi patet. ⁊ istã partem sum semper solitus tenere cõsulendo ⁊ legendo. d. l. Marcellᵒ. per plura q̃ hic breuitatis causa omitto. ¶ † Circa ſm dubiũ, quo queritur vtrũ Gibertus primus potuerit de dicto anno. M. cccxxxj. testari de bonis feudalibus, eo mõ quo testatus est ⁊ quõ succedãt eius nepotes descẽdẽtes, sꝫ in stirpẽ, vel in capita, tã in alijs rebus ꝙ̃ in datijs ⁊ alijs pertinẽtibus ad statum ⁊ dominium. Respondeo, ꝙ ꝙ̃tum ad id de quo ad presens tractari cõtingit nõ vᷣ, ꝙ dictᵒ primus Gibertᵒ disposuerit aliter ꝙ̃ iura in feudis disponant. īstituit eñ filios suos masculos legitimos ⁊ naturales ⁊ eos inuicẽ substituit quandocunq; contingeret eos, vel eorũ aliquẽ decedere sine filijs legitimis ⁊ naturalibus. hucusq; eñ non facit ꝯ iuris dispositionẽ, vt patet ex his que habent̃ in c. j. de succes. feud. ⁊ in. c. j. de gradi. succe. in feu. cũ si. ⁊ postea subiũgit testator ꝙ ipsis filijs oĩbᵒ descẽdẽtibus sine liberis masculis legitime descẽdẽtibᵒ, adeo ꝙ nullus masculᵒ ex eis vel descendẽtibus eorum superesset, voluit eius bona ⁊ iura quelibet

a ¶ Stirpes. hec cõis ⁊ vera vt dixi. s. li. iiij. ꝯsi. lv.

b ¶ Põt. s. libr. j. consi. lxvij. nu. 1.

c ¶ Ab auo. s. li. iiij. consi. lxxxix. nu. 8. dixi. s. lib. iij. ꝯsi. viij. nu. 6.

d ¶ Verior. Jdẽ s. li. iiij. ꝯsi. lxvij. nu. 2. sꝫ vt ibi dixi affirmatiue scꝫ ꝙ perdat̃ verior est.

quelibet peruenire ad primiores trãsuersales de domo sua qui tunc tẽporis fuerint, et erunt, et quantum ad hanc subsequẽtẽ dispositionẽ dico, quod si feudũ processerat ab eo, vel ab alio, qui nõ fuisset cõis parẽs Siberti, et illorũ transuersaliũ suorũ, in quos Sibert⁹ deuenire voluit, nõ potuisset disponere qđ feudũ trãsiret ad illos trãsuersales, nisi aliter expsse in inuestitura contineretur. c. j. §. cũ vero Corradus. qui feu. da. pos. c. j. de benefi. fra. et c. j. de frat. de nouo bñfi. inuesti. sec⁹ si feudũ pcessisset ab aliquo, q fuisset cõis parens ipsius Siberti et dictorũ eius trãsuersalium proximiorum, quos ipse substituit. c. j. §. hoc aũt sciẽdũ. i ti. q feu. da. pos. et d. c. j. đ gra. succe. in feu. et in d. c. j. de succes. feu. et sic dicti pximiores trãsuersales eo casu nõ tam venirẽt ex testõ dicti Siberti, quam ex iuris dispositione seu tenore innuestiture, quã dictus Sibert⁹ testator ẽt immutare p suum testm̃ nõ potuisset. in. d. c. j. de succes. feu. et c. imperialem. in prin. de probi. feu. alie. per

8 Fed. ¶ † Nec etiam ipse Sibertus in dicta dispositione sui testamẽti fecit vllã mẽtionẽ de feudis, et ideo in dubio nõ videret ẽt de illis voluisse disponere aliter q̃ iuris dispositio pmitteret, vt. d. l. gallus. §. quidã recte. l. obligatione gñali. ff. de pig. l. qđ in rerũ. §. j. et qđ ibi no. per doc. ff. de leg. j. cũ si. ¶ Dũ aũt querit, qũo succedãt nepotes dicti primi Siberti descẽdẽtes. s. in stirpes, vel in capita, tã in alijs reb⁹, quã in datijs, et in alijs ad statũ et dñiũ pertinentibus, rñdeo quod quo ad nepotes eius descendentes de quibus queritur in thema te, succeditur ipsi auo in stirpes non in capita in omnib⁹ dictis bonis, etiam feudalibus in. §. cum filius. cũ seq. instit. de here. que ab intest. l. ij. C. de suis et legi. et in aut. in successione.

9 C. de suis et leg. et c. j. in prin. de succes. feu. ¶ † Si aũt fuissent nepotes transuersales, quos large nepotes appellamus. tũc etiam verum est quod illi successissent patruo in stirpes, et nõ in capita, vt dixi in primo dubio etiam in bonis feudalib⁹, qr ibi in feudis non reperitur aliter decisum quã sit per ius cõmune, stamus iuri cõi Romanorũ. c. j. de cogni. feud. et in feudis quo ad succedendũ in stirpes, vel in capita non est immutata dispositio iuris cõis: vt patet in. d. c. j. de suc. feud. et ibi hoc expresse tenet Bal. et in. d. c. j. de gradi. suc. in feu. et ibi etiã hoc tenet Bal. post antiquos. et Bal. in. c. j. de nat. succes. feu. Et licet ipsemet Bal. in. l. ij. C. de suis et leg. in authẽ. cessante. C. de leg. here. videatur aliter tenere, tamẽ illa opi. sua nõ vr̃ iure probari, et eam reprehendit Iac. aluar. in. d. c. j. in prin. de succes. feu. vbi tenet quod succedant in stirpes. vbi vero succederent alteri trãsuersali remotiori vltra patruũ tũc semper succedũt in capita, vt in aut. post fratres. la. ij. et ibi Bar. et no. Jo. an. in. d. ti. de succes. ab intest. §. j. in vsic. sed fuit alia qđ de facto &c. Bar. in. l. j. §. agnati. ff. de suis et leg. et Cy. in. d. auth. cessante. cum si. ¶ Quo ad tertium dubium quo queritur, posito quod dictus Sibertus primus potuerit testari, vt testatus est, vtrum dictus Gerardus auus patruus dictorum domini Nicolai Borsij et fratrum, et Galassus et Sibertus secundus patrui magni dictorum dñi Nicolai Borsij et fratrũ potuerint testari aliter, vt testati sunt cõtra testamentũ pmi Siberti, et ɔsequenter an potuerint disponere quod succedatur in capita, et non in stirpes. Et an potuerint disponere quod regi

10 men esset apud antiquiorẽ. ¶ † Respondeo primo attendendum esse an appareat quod hec bona, de quibus est questio, processerint a dicto Siberto primo. nam si non apparet quod ab eo processerint, frustra queritur de eius testamento. et alleganti quod pcesserint hec bona ab eo, incumbit onus pbandi. l. ei incumbit. et l. in exceptionibus. ff. de proba. et l. actor. C. de prob. Et consequẽter standũ esset dispositioni dicti Gerardi Galassij et Siberti secundi, qui in bonis ad eos pleno iure ptinẽtibus potuerunt legem adijcere, quã voluerunt. l. in re mandata. C. mand. et in. d. §. disponat. excepto tamen quo ad legitimam debitam filijs dicti Gerardi in bonis ipsius Gerardi, qr de illa deducitur omne onus et conditio. l. quoniam in prioribus. ff. de inoffi. testa. ¶ Si autem constaret hec bona processisse a dicto primo Siberto, tunc est attendẽdum, aut querimus de bonis allodialibus: et tunc aut dñs Nicola⁹ borsius et fratres sunt de descendẽtibus dicti primi Siberti: aut de transuersalib⁹, si sunt de descẽdẽtibus, et tunc testamẽta dictorum Gerardi, Galassij et Siberti secundi disponẽtia quod succedatur in capita, et quod gubernentur per antiquiorem non

11 sunt contra testamẽtũ primi Siberti, † sed fuerũt positi tantum in conditione non in dispositione: et ideo non dicũtur vocati ex testamẽto ipsius Siberti primi. l. ex facto etiam agitatum. ff. de here. insti. not. gl. in. l. Lucius. ff. de here. instit. q̃ in hoc est cõiter approbata vt ibi et vbiq; per doc. ¶ Si autem dñs Nicol. Borsi⁹ et fratres essent dẽ trãsuersalibus dicti primi Siberti, et adhuc dico quod quatenus prouisum erat in testamento dicti primi Siberti quod peruenirẽt ad proximiores: et adhuc quoad ppositum de quo queritur non dicitur ɔtrariari his que disposita sunt in testamẽtis Gerardi et Siberti secundi disponentiũ quod veniant filij fratrũ in capita: qr isti filij fratrũ. s. dñs Nicol. Borsius et fratres ex testamẽto Siberti primi ẽt venirent in capita, ex quo Sibertus primus non esset eorũ patru⁹ sʒ vlterior, q̃ casu ei succedit in capita, vt in d. aut. post fratres. la. ij. et ibi Barto. et not. Bar. in. d. l. ij. §. agnati. cum concor. s. alleg. Sed quoad idquod prouisum est per testamenta Gerardi, Galassij et Siberti secundi. s. gubernationem esse debere apud antiquiorem quod nõ videt fuis

12 se prouisum per testamẽtum primi Siberti dico † qđ attento quod dominus Nicolaus Borsius et fratres sunt absolute heredes dictorum Gerardi, Galassij et Siberti secundi mediante psona dñi Manfredi et domini Nicolai predefunctorũ, non possunt venire contra dispositionem dictorum testatorum, quorum sunt heredes. l. cum a matre. C. de rei vẽdica. l. heres seruum. ff. qui et a quib⁹. l. vnum ex familia. §. si rem. ff.

13 de leg. ij. † Si aũt dicta bona de q̃bus testati sũt dictus Gerardus Gelassius et Sibertus secũdus erãt feudalia in totũ vel in partem, et tunc regulariter non põt vasallus testari de feudo taliter qđ alteretur natura feudi et inuestiture. d. c. j. in prin. de succes. feud. et d. c. imperialem. in princi. et declarat Bal. et Ang. in. l. item videndũ. §. fi. de peti. hered. et Bald. in c. j. v. col. in tit. an agna. vel filius. secũdum quem natura feudi est quod quãdo succeditur ascendẽti, vel patruo, prout in casu nostro contingit: tunc succedatur in stirpes vt est supra conclusum, et etiã nõ est de natura feudi quod antiquior solus habeat administrationẽ, imo omnes sunt pares. c. j. §. preterea ducatus. et ibi not. per Bal. de prohib. feud. alie. per Fede. c. j. §. j. versi. equaliter. in titul qui feu. da. pos. et in. d. c. j. de natu. succes. feud. et patet ex not. per Bart. in. l. inter tutores. ad fi. ff. de administra. tut. et in. l. Põponius. et alias in

14 cipit, vni. in. v. q. fi. de re indic. ¶ † Si tamen dicti heredes instituti a dictis Gerardo Galassio et Siberto scdo habentes scientiam dicte cõtinentie testamentorũ approbarũt testamenta dictorum testatorum a quibus sunt vocati immiscendo legitime in hereditatibus eorum potuissent in preiudicium suum et eorum qui essent heredes ipsorum approbantiũ validare dictam dispositionẽ testatorum, vt patet per ea que notabiliter tradunt per Bal. in. d. c. imperialem. in prin. in. v. col. in versi. queritur vtrum pater possit assignare feudum &c. arg. l. sicut. §. vẽditionis. ff. quibus mod. pig. vel hypo. solui. et per cõsequens stante dicta approbatione seu ratificatione succederet in capita, et administraret antiquior, vt

15 in dictis testamentis est prouisum. pro quo etiã facit, † quia licet de iure feuda nõ veniãt in restitutione hereditatis restituende per fideicommissum, vt not. traditur per Dy. Bart. et alios in. l. si patroni. in prin. ff. ad Treb. eo quia illa que nõ transeunt ad heredem extraneum non veniũt in restitutione fideicommissi, vt. d. l. si patroni. in princip. cum gl. j. et fine dubio feuda de sui propria natura nõ transeunt ad heredem extraneum. c. j. §. et si cliẽtulus. de alie. feud. et propter hoc idem dicunt prefati doct. esse in emphyteusi ecclesiastica vt nõ veniat in restitutione fideicommissi cum nõ transeat ad heredem extraneum de sui natura. §. emphyteusim. in authen. de nõ alie. et notatur in. l. etiam. ff. solu. mat. cum si. tamen limitatur singulariter per Bal. in. l. cum virum. in vltima col. C. de fideicommis. et per Nicola. de Neapo. et Paulum de castro in. d. l. si patroni. scilicet nisi fideicommissarius cui esset faciẽda restitutio fideicommissi esset similiter de illis descẽdentibus capacibus illius feudi vel emphyteusis sicut esset ille q esset institutus et grauatus restituere per fideicõmissum: qr tunc nihil repugnat quominus possit venire in restitutione fideicom. et ita etiã vult in effectu Joãnes and. in addi. Specu. in tit. de loca. §. nũc aliqua. in addi. incip. questio nõ esset

16 dubia. qui sentit quod † etiã si sit simpliciter grauatus vnus ex filijs ipsius testatoris restituere per fideicommissum nõ collatum post mortẽ ipsius filij grauati, tamẽ simpliciter adeũdo hereditatẽ patris sine ptestatione vlla videatur sibi preiudicasse, et cogatur restituere ẽm formã testamenti. ita ergo in proposito virtute dicte approbationis testamẽtorum facta dicto domino Manfredo et fratribus intelligit sibi preiudicasse et heredibus suis simpliciter adeuntibus, vt sic teneantur dispositioni dictorũ testamẽtorũ obtemperare. et lʒ quis futurus sit ille antiquior cui data est dicta administrãdi potestas sit incertũ tñ illa incertitudo nõ vitiat p ea que plene tradũtur per Bar. in. l. quidam. fi. de reb. du. ¶ Circa quartum dubiũ quo queritur vtrũ capitula et conuentiones inter dñm Nicolaũ, dñm An. et Sibertũ fratres valeant cir-

ea bona feudalia,ita ꝙ alterēt naturā feudorū,⁊ an obligēt descendētes eorū ad obseruātiā,tam in bonis ꝙ̃ in gubernatione,⁊ sic an seruari debeāt capitula ipsa volentia qđ redditus status diuidātur inter eorum successores,iuxta eorū numerū,⁊ capita.⁊ qualiter fieri debeat electio gubernatoris,⁊ an electio facta per seniorē in vita,vel in vltima voluntate teneat post mortē ipsius eligentis.

17 †Respondeo qđ si tm̄ vires capitulorū per se considerent̄,non videretur ꝙ dicta capitula per que datur authoritas antiquiori gubernandi dictos dn̄os,qui capitula illa inierūt,nec cōsequenter eorū heredes,quominus quilibet eorū possit pro suo iure reuocare: moueor per id qđ no.Jo.an.⁊ alij post eū in.c.tua nobis.de offi.vica.vbi querūt si vicarius fuit cōstitutus ad tp̄s,⁊ iuratū seu sub pena promissum de nō reuocando,an teneat reuocatio facta ante finitū tp̄s:⁊ dato ꝙ teneat,an reuocans sit piurus,seu in penā incidat:⁊ cōcludūt ꝙ si reuocatio sit sine cā,tenet reuocatio:[a] tn̄ reuocās incidit in penā,vel periuriū. si aūt cū causa sit reuocatio,vt q2 ille gerat:nō solū tenet reuocatio,sed etiā reuocās euitat piuriū ⁊ penā.p no.in.c.dilecto.de prebē.⁊ per no.per Jo.an.in regula,qđ semel.li.vj.ad idē qđ no.glo.c.fi.in v̄bo,reuocatus.de pcu.in.vj.que dixit,

18 †ꝙ si cōstituo pcuratorē,⁊ iuro nō reuocare:tn̄ postea reuoco,valet[b] reuocatio:q2 in oībus q̄ pendēt a volūtate mea,nō possum facere etiā per pactū quin possim reuocare,p.l.si qs. in prin.testamēti.ff.de leg.iij.⁊ ita no.Bar.in.l.cū precario. p illū tex.de p̄ca.⁊ Ant.in.l.Stichū.§.vsumfructū.ff.de sol. ergo in pposito si prefati dn̄i cōstituerūt antiquiorē administratorē,dʒ vtriusq; cōstituēs vel eius heres posse,p sua rata reuocare,ꝙ̃uis esset pmissum nō reuocare vel cōtrauenire. ¶Tn̄ attento ꝙ istud idē de antiquiore erat prouisum per testamēta dictorum Gerardi,Galasij,⁊ Gilberti scđi:si isti dn̄s Nicolaus Borsius,⁊ fratres sunt heredes eorū mediātibus personis patrū suorū predictorū,qui hereditatē illorꝝ adiuerūt,⁊ 9ñr testamēta predicta approbauerūt,f̄m ꝙ dixi in pximo p̄cedēti dubio,standū erit dictis testamētis,f̄m

19 ꝙ in dicto dubio conclusum est,ad me refero. ¶†Videntur etiā valere dicta capitula ꝙ̃tū ad hoc,vt redit⁹ bonorū pertinētiū ad statū,de quibus in dictis capitulis,diuidant̄ inter eorū successores,iuxta eorū numerū ⁊ capitula.istud em̄ nō est pactū de futura hereditate,seu vniuersali successione obueniēda,seu acquirēda,qđ regulariter nō tenet,tanꝙ̃ infringēs liberā testandi factionē.l.pactū qđ dotali.C.de pac. l.cum donationis.C.de trāsact.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo.obli.sed est factum solum de reditibus certe partis bonorū,certo modo disponenda,⁊ hoc nō est improbatum,q2 non aufert testamēti factionē,cum de alijs possit testari.l.oēs.§.Lucius.ff.que in frau.cred.l.si quis argentū. §.sed ⁊ si quis.C.de dona.l.j.C.vt actio.ab here.⁊ cōtra here. ⁊ not.doct.in.d.l.stipulatio.⁊ in.l.fi.C.de pac.⁊ ibi fortius dicunt per Cyn.⁊ Bal.qđ valeret donatio seu contractus sub noīe partis seu dimidie hereditatis ipsius donātis,cum de residuo possit testari.⁊ sic qcquid sit de proprietate seu dominio bonorū dictorum dominorū,in quo qualiter succedi debeat tam in allodialibus quā in feudalibus,dictū est in superioribus quesitis,tamen quantū an diuisionem redituum percipiendorū ex ipsis eorū bonis,ad statum pertinentibus debet fieri diuisio iuxta numerū ⁊ capita ipsorum successorum,secundum formam dictorum capitulorum.potuerunt enim inter se vasalli dictam diuisionem redituū facere,quānis etiam prohiberentur diuidere feudum,vt inquit Bal.in cōi diuidundo.in prin.ff.cōi diui.arg.illius.l.in.§.cū de vsu

20 fru. ¶†Inquātum autem per dicta capitula fuit cōuentū,ꝙ dicta castra,⁊ bona eorum pertinētia ad statū essent perpetuo indiuisibilia,ꝙ̃uis potuisset dici ꝙ eo tp̄e talis conuētio per quam inducitur perpetua communio,nō valuisset in hoc iudicio.§.si conueniat,ff.cōi diui.l.fi.C.eo.tit.⁊ traditur not.per Old.in consi.ccxlj.incip.factū tale est,pater filiū ⁊c. per Jo.an.in addi.Spe.in tit,de iudi.in.iiij.parte.in.§.seqtur.in addi.incip.vidi dubitari.tn̄ q2 postea per priuilegiū Federici de voluntate dn̄i Manfredi,et fratrū,dicta bona sunt erecta in comitatū,⁊ concessa in feudū:natura feudi comitatus est,ꝙ sit indiuisibile.d.c.imperialē.§.preterea ducatus.⁊ ideo videtur cessare dicta disputatio.⁊ hoc magis me mouet ꝙ̃ dispositio dictorū testatorū,qui etiā prohibuerunt diuisionē in perpetuum,qđ si fieri per eos nō potuit,[c] vt per Bar.⁊ Ang.in.l.si quis ita,in princ.ff.de cōdi.instit.⁊ Pau. de cast,clarius in.l.si nō sortem.§.si centū.ff.de condi.indebi. per.d.§.si cōueniat.iuncta.l.qui chirographum.ff.de leg.iij.

21 †Dum autē queritur,an dicta electio senioris possit fieri in vltima volūtate,an vero debeat fieri inter viuos,⁊ finiatur morte eligētis,dico talē electionē fieri posse in testamēto per antiquiorē,vt probatur in.l.vnum ex familia.§.j.⁊.§.sequē.⁊ in.§.si duos.⁊ in dictis locis not.Bar.⁊ alij doct.ff.de leg.ij. facit.l.si auia.C.de iure delib.⁊ si in testamēto,⁊ vltima volūtate fieri pōt,que quidē confert̄ post mortē,sequitur qđ durat virtus illius electionis,etiā post mortē eligētis:nā alias frustra fieret in vltima volūtate. ¶Nūc de quinto dubio videndū est,quo queritur vtrum priuilegium imperiale dn̄o Manfredo,⁊ fratribus,⁊ dicto domino Nicolao cōcessum,in quo bona tanꝙ̃ hactenus per maiores suos tenta in feudū concedunt̄,habeat immutare vim dictorū testamentorū,⁊ etiam taliter operetur ꝙ facit bona propria,seu allodialia in feudū trāsire.

22 ¶†Breuiter rn̄deo ꝙ nō immutant̄ disposita in dictis testamētis,sed huiusmodi cōcessio quatenus in dubio fieri potest debet interpretari secundum qualitates ⁊ cōditiones quas habebat feudū ipsum apud ipsos interpretātes tp̄e cōcessionis huius priuilegij:q2 ita ostēdunt verba cōcessionis,⁊ etiā supplicationis ipsorū interpretantiū dum petūt cōcedi,⁊ ita cōceditur in feudū cum illis obseruātijs,prout ipsi tenēt ⁊ possident de presenti.s.tp̄e impetrationis. sed eo tempore tenebātur bona predicta cum dictis modificationibus ⁊ obseruantijs,de quibus in dictis testamētis ⁊ capitulis:ergo ita debēt in posterū tenere:q2 illa dictio,put, est limitatiua.l.edita.C.de eden.⁊ no.plene Bar.in extrauaganti,ad reprimēdum,in verbo prout,⁊ cum ipsi supplicantes narrent primogenitores suos tenuisse in feudū a sacro Romano imperio predicta bona,⁊ seipsos etiā tenere:debet intelligi cōcessio f̄m anteriorem naturam,⁊ cōditionem.argu.l.itē queritur.§.qui impleto.ff.loc.l.pe.§.vxor.ff.sol.mat. c.j.de vasal.decrepi.eta.no.Bar.in.l.si mihi ⁊ Titio.ad fi.de ver.ob.⁊ Bal.in.l.vnica.in pe.col.C.qñ nō peten.par.nā vt

23 Bal.ibi no.dicit †huiusmodi innouationes[d] facte descendētibus,intelliguntur facte ad cōfirmationem nō ad derogationem.allegat id quod habetur in aut̄.si quas ruinas.C.de sacrosan.eccle.⁊ si non deberet retinere naturā paterni ⁊ antiqui feudi,sequeretur quod per illud priuilegiū fieret preiudicium filijs,⁊ descendētibus dictorū impetrantium in iure suo:quia si cōtingeret vnū ex dictis impetrātibus decedere sine herede legitimo portio sua reuerteret̄ ad dn̄m feudi,sicut est natura feudi noui.d.c.j.§.cū vero Corardus.cū.§.se. in tit.qui feu.da.pos.⁊.c.j.de duo.fra.a capita.inuesti.⁊ sic ad partē decedentis nō venirent filij aliorum fratrum supplicantium,qui tamē venire deberent,si retinet naturam antiqui feudi.d.c.j.de gradi.succe.in feu.⁊ nō presumitur principem voluisse derogare iuri alterius.l.ex facto.in princ.ff.de

24 vul.⁊ pup.c.super eo.de offi.deleg.†Confirmant̄ hec per id qđ no.dicit Bal.c.j.de alie.feu.pa.vbi dicit qđ si rex concedit mihi castrum nomine ⁊ iure feudi antiqui possidendum qđ licet sit feudum nouum tamen assumit qualitates feudi paterni.[e] allegat in argu.l.quicunq;.C.de omni agro deser.qđ reputat notandum.⁊ idem tenet Jaco.aluarotus in.c.j.§.j. de gradi.succes.in feud.vnde in proposito dato quod ex aliquibus clausulis adiectis in dicto priuilegio dici posset feudum preiudicium aliquid noui feudi sapere.arg.l.ius ciuile. ff.de iusti.⁊ iur.⁊ per not.per Bal.in dicto.c.imperialem.§. insuper,tamē quia imperator vult ꝙ habeat cum illis obseruantijs quas maiores sui seu ipsi supplicantes tenebāt apparet mētem principis esse quod teneant iure antiqui feudi per dictā dictionem,prout ⁊c.vt dixi supra.ideo assumit seu retinet illas qualitates antiquas quas retinere poterat,vt

25 dicit Bal.in.d.c.j.de alie.feud.pater. ¶†Dum aūt querit̄ an dicta concessio ⁊ impetratio priuilegij faciat bona illa si erant propria seu allodialia transire[f] in feudum.Respōdeo ꝙ non probando ꝙ essent propria:q2 ea non receperunt ab imperatore Federicio in feudum tanꝙ̃ essent proprie ipsorū recipientium,sed tanꝙ̃ bona que iure directi dominij ad sacrum imperium pertinerēt,vt ex verbis priuilegij apparet: quo casu nō intelliguntur a se abdicasse dominium.ita concludit Bart.in.l.si rem aliquam.ff.de acquiren.pos.in versi. habui in hac ciuitate hanc questionem ⁊c.per id quod habetur in.l.qui rem.C.loca.⁊.l.ei a quo.ff.de vsucap.⁊ sequūtur communiter doc.in.d.l.si rem aliquam.⁊ Ang.in.§,emphyteusim.in authen.de non alie.⁊ in.d.l.qui rem.⁊ Bal.in,l.ad probationem.C.loca.in vltima col.⁊ in.l.censualis.C.de dona.⁊ in.l.cum falsa.C.de iur.⁊ fac.igno.post Bar.ibi,⁊ etiam not.Bal.in addi.Specu.in titu.de loca.in.vij.col.in versic. an quis soluens.⁊ Anto.de butri.in capit.fin.de confessis.⁊ Specula.in titu.de loca.§.nunc aliqua.versicu.iij.tamen interim presumuntur feudalia illa que tanꝙ̃ feudalia in supplicatione ⁊ priuilegio exprimuntur.l.Publ.§.fi.ff.depoli.⁊ no.Bar.

a ¶Reuocatio.s. li.iij.cōsi.xvj.nume.4.

b ¶Valet.Deci. cōsi.cccclxxv.numero.17.

c ¶Nō potuit.s. li.ij.cōsi.xviij.li.iij.cōsi.cx.nu.10.

d ¶Innouationes.s.eo.consil. xviij.nu.13.

e ¶Paterni.dixi in cōsu.paris. §.v.s.lxxxj.cum seq.And.tiraq. in cōsu.picto.ti. retract.§.xxxij. nu.21.cum seq.

f ¶[illegible]

not. Bar. in. d. l. cũ falsa. cũ si. ¶ Illa aũt que in dicto priui- legio nõ essent cõprehensa potius presumerent in dubio esse allodialia, seu ꝓpria, quã feudalia: vt no. Jo. an. in. c. nimis. de iureiur. ꝛ in. c. fi. in verbo, respondere. de iudi. ꝛ Bal. in. c.

26 ij. si de feud. fue. cõtro. inter do. ꝛ agna. ¶ † Postremo ad se- xtũ principale quesitum, in quo petitur, vtrum per capitula ꝛ cõuentiones habita inter dominũ Manfredum, ꝛ domi- num Nicolaũ eius nepotẽ circa hereditatẽ prefati dñi An- tonij intelligatur eos voluisse recedere a dispositis in dictis testamẽtis, ꝛ capitulis antiquis: ꝛ breuiter respondeo ꝙ nõ qꝛ dicta verba solũ important ꝙ in succedẽdo domino An- tonio, nõ deberet attendi dispositio alicuius testamẽti ipsi⁹ do. Anto. si quod reperiretur eum cõdidisse: sed perinde suc cedatur ac si decessisset ab intestato: sed clarũ est quod quã- uis decesserit ab intestato, debet seruari substitutio fideicõ- missaria facta per dictos testatores, ẽm qd in precedẽtibus dubijs fuit discussum: nã per talem substitutionẽ fideicõmis sariã dicit̃ succedi non ipsi dño Antonio, sed ipsis testatori- bus. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vulg. ꝛ pupil. l. precibus. C. de impu. ꝛ alijs substit. ꝛ tanto magis hoc procederet, si vtraꝗ pars nõ habebat notitiam contentoꝝ in dictis testamẽtis. l. de his. ff. de transact. l. j. ff. quemad. testa. aperi. ꝛ etiã in his in quibus dixi circa quartũ dubium, habendã esse rationem capituloꝝ initoꝝ inter dñm Manfredũ ꝛ fratres, ita etiã haberi debent non obstantibus vltimis capitulis initis in- ter dñm Mãfredũ ꝛ dñm Nicolaũ eius nepotẽ, qꝛ obseruã- tia dictoꝝ prioꝝ capituloꝝ factoꝝ inter do. Manfre- dum ꝛ fratres, nõ faciunt qd dñs Ant. dicatur decessisse te- status: qꝛ illa nõ continent dispositionẽ testandi, nec dispo- nunt de vniuersa succes. vt ex eoꝝ inspectione clare patet, et etiã ex his que in quarto dubio dixi. ¶ Quinimo dici posset talem cõuentionem factã inter dñm Manfredũ, ꝛ dñm Ni- colaum eius nepotẽ, nõ tenuisse tanꝗ factam de hereditate viuẽtis obuenienda certo modo disponenda, que quidẽ nul- la est non accedente consensu illius viuentis, de cuius here- ditate paciscebatur. l. fi. C. de pact. Alexan. tar.

Epitome.

¶ Late ꝙ per generales literas ꝛ tempore belli nõ censetur derogatum priuilegijs immunitatis.

Consilium. XXX.

Ponderatis narratis in themate, ꝛ scripturis de quibus in eo fit mẽtio, ꝛ visis his que eleganter ꝛ copiose in iure allegata sunt per clarissimũ dominũ aduocatũ dictorum de Zopis. ¶ Primo circa primũ dubiũ quo queritur, an per dictas generales literas domini Marchionis montis Ferrati, co gi possint dicti de Zopis ad aliquã solutionẽ dicte talee, seu impositionis: dictis priuilegio ꝛ sententijs nõ obstantibus. breuiter rñdeo, quod dicte litere nõ trahuntur ad dictã im- munitatẽ confirmatã per dictã sentẽtiam super ea latã: hoc probatur per id qd voluit glo. reputata singularis in clemẽ.

1 dudum. in verbo pacta. de sepul. que voluit qd † licet supe- rior deroget pactis, nõ intelligitur derogare pactis robora

a tis per sñiam[a] super pactis subsequutam: ꝛ sic non tollitur virtus sententie, neꝗ pacti ita roborati. ꝛ illam gl. sequitur ibi Gul. Pau. de leaza. Jo. de ligna. ꝛ Jo. de Jmo. vbi refe- runt etiã ita tenuisse Jo. monachi. ꝛ pro hoc etiam allegant in simili notata per gl. in. c. cum non deceat. in gl. fin. de elec. in. vj. ita ergo in proposito dato quod per literas principis derogaretur priuilegijs exemptionũ, seu immunitatũ non per hoc intelligit̃ derogatũ immunitatibus seu priuilegijs exemptionũ roboratis, ꝛ confirmatis per sententiã. bene fa- cit qd notabiliter voluit Jo. and. in. c. j. de fil. presby. in. vj. in nouella. in vlt. col. post Jo. imo. vbi dixit qd licet esset dero- gatũ statuto, nõ intelligeret̃ sublata cõfirmatio statuti facta ante derogationẽ, nec etiã robur iuramenti. c. cõstitutus. de rescri. cũ ibi not. ꝛ not. Jo. de Jmo. in. d. c. dilecto. in prin. vl- time charte. de prebẽ. ꝛ per Ange. in. l. j. §. que honorande. ff. quarũ rerũ ac. nõ da. ꝛ ita in proposito non dꝫ videri dero- gatũ immunitati cõcesse dictis de Zopis per cõitatẽ Cassi- ne cõfirmatiõe facta de dicta immunitate, nõ solũ per sentẽ tiã predictã, sed etiã per illustrissimũ dñm ducem Mediola ni, ꝛ successiue ꝑ prefatũ dñm merchionẽ mõtis Ferrati: facit qd no. Jo. and. in addi. Spe. in ti. de testa. in rub. circa prin. ꝛ

2 qd legit̃ ꝛ no. in. l. fi. C. sen. resc. nõ pos. ¶ † Preterea in gñali derogatiõe priuilegioꝝ nõ videtur princeps derogare illis priuilegijs, qb⁹ verisimiliter in specie nõ esset derogaturus. c. ij. de deci. in. vj. c. fi. de offi. vica. eo. lib. l. obligatione genera li. ff. de pign. ꝛ no. Arch. ꝛ Jo. And. in. c. ei cui. de preb. in. vj. sed non est verosimile ꝙ prefatus marchio motus ad postu- lationem cõmunitatis Cassine, vt patet ex dictis literis, de- rogasset i specie dicte immunitati si sciuisset: ꝙ cõitas ꝑ viã contractus seu stipulationis ꝛ ob bene merita cõcessisset di- ctã immunitatẽ dictis de Zopis. ꝛ qd etiã promisisset dicta cõitas dictis de Zopis eos indẽnes cõseruare ab oĩbus ꝛ sin gulis impositionib⁹, ꝛ grauaminib⁹: ꝑ qd apparet qd dicta cõitas quo ad dictã immunitatẽ dictoꝝ de Zopis nullã ha bebat iustã cãm querele, imo nõ erat audienda, veniens con tra factũ suũ, saltẽ cũ fuerit, vt dixi, a principe ꝯfirmatũ. l. si- cut. C. de act. ꝛ obli. l. in cõmodati. §. sicut. ff. cõmo. ꝛ speciali⁹ no. Dy. ꝛ Bar. in. l. qd semel. ff. de decr. ab ord. fa. ꝛ Bar. in. l. oẽs populi. in. iij. q. prin. circa mediũ illi⁹. q. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ

3 notãt doc. in. c. nouit. de iudi. cũ suis ꝯcor. ¶ † Nec etiã obst. si diceret̃ ꝙ dicta immunitas nõ debuit intelligi concessa, quo ad impositiones que fierẽt causa pestis, vt fuit dicta imposi tio, attẽto ꝙ cã pestis cõparat̃ cause guerre seu ꝑlij inter deũ ꝛ hoĩes, vt inqt Bar. in. l. j. in prin. ff. de bo. pos. ex testõ mili. ꝛ no. etiã Bar. in. l. naturaliter. in pen. col. ff. de vsuca. ꝛ cano- niste in. c. ex trãsmissa. de prescri. ꝛ generalis concessio immu nitatis nõ v͛r trahi ad talẽ casum impositiõis, ꝓpter necessi- tatẽ guerre, per no. ꝑ Dy. in. l. si ex toto. in prin. ff. de leg. j. ꝛ ꝑ id qd legit̃ ꝛ no. in. l. j. C. vt nemi. lice. se in emp. speci. excu. lib.

4 x. qꝛ ad hoc rñdet̃, ꝙ imo dicta immunitas concessa gñaliter ꝓut cõcessa fuit dictis de Zopis trahit̃ ẽt ad casum impositionis simpliciter facte etiã propter necessitatẽ guerre,[b] vt tꝫ

b Ray. ꝛ Jo. de Jmo. in. d. l. si ex toto. in prin. ꝛ ibi hoc etiã te- net Pau. de ca. in lectura Paduana, per id qd h͛r in. l. si ser- uitus. ff. de ser. vrba. pd. ꝛ qꝛ talis impositio põt dici superin dictũ, vt ptꝫ ex notatis in rub. ꝛ in. l. j. C. de superindi. lib. x. sic v͛r munus extraordinariũ: ideo dꝫ competere immunitas vigore priuilegij immunitatis cõcesse. l. in honoribus. §. qui muneris. ff. de mune. ꝛ ho. l. j. cum gl. C. de vaca. mune. pu. lib. x. ꝛ qꝛ satis est, qd in genere cogitauerit cõcedẽs immunitatẽ de casibus necessitatis, ꝓpter guerrã, vt ostẽdunt verba gene ralia dicte cõcessionis. l. sub pretextu. la. ij. cũ ibi not. per Cy. ꝛ Bar. C. de trãsac. l. q iure militari. ff. de testa. mili. ꝛ per no. per Cy. in. l. nõ modus. C. de seruit. ¶ Nec obst. d. l. j. C. vt ne mini lice. qꝛ rñdẽt prefati doc. qd loquit̃ in casu spãli. s. in ca- su emptionis specieꝝ, de qbus ibi: ideo facit potius ꝯ Dy. arg. l. ius singulare. ꝛ. l. qd vero. ff. de legibus. ꝛ cũ hac cõclu sione ẽt cõcordare v͛r Jo. an. ꝛ alij doct. in. c. peruenit. de im- muni. eccle. ꝛ corroborabit ex his q̃ dicã infra in. vj. dubio. ꝛ v͛r de iure verior opi. per ꝑdicta, maxime stãtibus verbis val de pregnãtibus, de quibus in dicta cõcessione vt patebit per ea que dicã in sexto dubio. ¶ Quinimo etiã si voluisset di- ctus dñs Marchio Montisferrati per dictas suas literas reuocare dictã cõcessionẽ immunitatis factã dictis de Zo- pis, v͛r qd de iure nõ potuisset, attẽto qd dictus marchio in- uestiuit dictos de Zopis de certis feudis, cũ certis capitu- lis insertis, inter q̃ extat capitulũ, qd dicti de Zopis inuesti ti remaneãt exẽpti ꝛ immunes ꝑpetuo, ẽm qd cõtinet̃ in di- cta exẽptione cõcessa ꝑ cõe Cassine, ꝛ ꝑ illustrissimũ dñm du cẽ Mediolani. ꝛ sic dictũ capitulũ de cõseruatione dicte im- munitatis disponẽs, dicit̃ esse pars dicte cõcessionis ꝛ inue- stiture feu. l. fundi partẽ. ff. de cõtrahẽ. emp. l. lecta. versi. dice

5 bã. ff. si cert. pet. l. iurisgẽtiũ. §. qnimo. ff. de pact. † Sed ita est ꝙ cõcessio feudi facta a principe non põt ab eo reuocari sine culpa vasalli. c. j. ꝛ ibi no. per Bal. de natu. feu. bene facit qd habet̃ in. c. j. de proba. ꝛ qd not. doct. in. l. digna vox. C. de le- gi. ꝛ in. l. qui se patris. in. x. col. C. vnde lib. cũ si. ¶ Circa ẽm vero dubiũ, quo queritur an posito ꝙ nõ comprehẽdantur cum effectu dicti de Zopis in dictis literis generalib⁹ stan- tibus predictis sententijs possit per communitatẽ predictã agi vel excipi aut in dubiũ refricari de validitate vel inuali

6 ditate dicti priuilegij ꝛ ꝑdictoꝝ. Breuiter sentio ꝙ nõ, † qꝛ contra sentẽtiam vel sententias, que in rem iudicatam trãsi- uerint audiri nõ debet. c. cũ inter. ꝛ. c. qd ad consultationem. de re iud. ꝛ. l. perẽptorias. ꝛ. l. fi. C. sen. rescin. non pos. nec etiã restitutio in integ. post quadriẽniũ dari debet etiã vbi de le- sione cõstaret, iuxta. c. j. de resti. in integ. li. vj. ꝛ in cle. j. eo. tit. ꝛ not. in. l. respubli. C. ex qb. cau. ma. ꝛ in. l. j. C. de sentẽ. aduer.

7 fis. la. li. x. † ꝛ presumitur pro sñia quo ad rititudinem, ꝛ recti tudinem saltẽ qñ transiuit tam longum tẽpus, prout in casu

a ¶ Sñiam. s. lib. iiij. consil. cxxij. nu. 7.

b ¶ Guerre. fa. s. li. j. consil. cj. vide tho. parpa. Re- pe. l. placet. colũ. xiij. C. de sacro- san. eccle.

nostro.c.bone.el.j.de elec.⁊ ibi not.docto.in.c.in presentia.de renunc.c.sicut.⁊.c.cũ inter.de re iudi.no.Cy.⁊ Bal.in.l.emã cipa.C.de fide instru.⁊ Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiur.in vltima col.in versi.quero quid si reperiũtur dicta testium.et not.doct.cũ in iure.de offi.deleg.⁊ in.c.qm̃ contra.de proba. cum suis cõcord.⁊ dicit Jo.de Jmo.in.d.c.cũ in iure.ꝙ ista est cõis opi.a qua in iudicãdo nõ est recedendũ,vt traditur in locis vulgaribus.¶ Quo ad tertium dubiũ,quo queritur an posito,sed nõ concesso,ꝙ possit in dubiũ refricari de validitate dicte cõcessionis immunitatis,sit verũ dicere eã esse nullã,⁊ dubiũ facit:qꝛ videt̃ ꝙ cõitas Cassine non possit dictam immunitatem cõcedere,saltem qñ conceditur nõ venientibus de nouo ad habitandũ ciuitatem vel terrã ipsam, que immunitatẽ concedit.l.ij.⁊ ibi no.Bar.ff.de iure immu. l.j.C.de immu.cõced.l.inter debitorem.ff.de pac.⁊ no.Bar. 8 in.l.vacuus.C.de decur.li.x.† est enim specialiter permissum decurionibus,vt possint cõcedere immunitatẽ doctoribus, ⁊ medicis.l.j.C.de decre.decu.⁊ sic in cõtrarium est ius cõe.l. ius singulare.⁊.l.qđ vero.ff.de legi.l.j.ff.ad municip.¶ Tñ contrariũ sentio esse de iure verius,quia dicta concessio per cõmunitatem Cassine facta fuit dũmodo per illustrissimum dñm suũ ducẽ Mediolani esset approbata:⁊ ita postea fuit per suã dñationẽ approbata,cũ clausula ex certa sciẽtia,⁊ de plenitudine potestatis:igit̃ si dicta cõcessio facta per cõitatẽ erat nulla,sequit̃ qđ dicta approbatio ⁊ ꝯfirmatio facta per ducem,censetur noua cõcessio immunitatis facta per ducẽ.l. adoptio nõ iure facta.ff.de adop.l.legata inutiliter.ff.de le.j. no.Bar.⁊ alij in.l.more.cũ.l.seq.ff.de iuris.omni.iud.sed dux Mediolani posset dictã immunitatẽ cõcedere,vt docet ob9 seruãtia in terris suis,† ⁊ quilibet princeps nõ recognoscẽs a superiorem,prout ipse[a] nõ recognoscit,põt tales immunitates cõcedere,vt no.Bar.in.l.j.C.de decre.decur.li.x.⁊ expressius not.do.Abb.in.c.ij.in.v.⁊.vj.col.de immu.eccles.⁊ in.c. accedẽtes.in pen.col.de prescrip.per id qđ habetur in.c.per venerabilem.qui filij sint leg.⁊ in.c.super quibusdã.de verb. sig.⁊ per not.per Inn.in.c.cũ.P.tabellio.de fide instr.⁊ per not.per Bar.in.l.infamen.ad fi.ff.de pub.iudi.⁊ in.l.hostes. ff.de capti.⁊ in.l.relegati.ff.de penis.⁊ in.l.j.§.de qua re.ff.de postu.⁊ in.l.iij.in prin.ff.de mino.cũ suis cõcord.⁊ sufficit qđ apposita sit clausula,nõ obstante lege ⁊c.vt per Bart.in.d.l. vacuatis.⁊ per Abbatẽ in.d.c.ij.per no.in.l.fi.C.si cõtra ius. 10 cum si.† in dicta aũt ꝓbatione fuit clausula ex certa scĩa,cũ clausula de plenitudine potestatis,que idẽ operat̃ qđ clausula nõ obstante.l.idẽ Alpianus.ff.de excusa.tuto.l.quidã consulebãt.ff.de re iudi.no.in.d.l.fi.C.si cõtra ius.⁊ no.in.c.ex ꝑte tua.de offi.deleg.⁊ Bar.cõsi.incip.Ciuitati camerini ⁊c.⁊ no.Bal.in.l.fi.C.sent.re.non pos.⁊ Spe.in tit.de leg.§.nunc ostendẽdũ.vers.xviij.cũ ver.seq.⁊ Ant.de but.in.c.que in ecclesiarũ.de cõsti.⁊ Jo.de Jmo.in.l.fi.ff.a quibus app.nõ lz. in.vj.col.cum simi.nihil aliud em̃ est vti plenitudine potestatis,nisi derogare iuri cõi,seu ordinario:vt no.Inno.in.c.in11 notuit.in glo.super verbo,ordinatione.de ele.¶ † Preterea etiã si nulla esset adiecta cl'a,nõ obstãte,seu equipollẽs in casu in quo requireret̃:tamen operat̃ talis concessio,vt per lapsum.gl.anno.cũ cessatione solutionis sortiatur effectum,ac si interuenisset clausula,nõ obstante.ita dicit Sal.in.l.cõpetit.C.de prescri.xxx.anno.per tex.quẽ reputãt ad hoc not.in l.fi.C.de fund.patri.li.xj.cum gl.in verbo Canone.in fi.ergo cũ lapsum sit tempus modo predicto,nõ potest allegari defectus clausule,nõ obstãte.facit qđ dicam infra in quinto dubio.Et per hoc patet nõ obstare ea que notant̃ per gl.⁊ doc. in.d.l.vacuatis.quia ibi loquuntur quãdo ciuitas vel curia cõcederet immunitatẽ:nos autem loquimur quãdo accedit cõcessio principalis habẽtis iura imperialia,⁊ superiorẽ nõ recognoscẽtis,vt est dux Mediolani,qui talia cõcedere potest:vt dixi.¶ Preterea illa glo.fatetur qđ imo valet cõcessio facta per ciuitatem vel curiam,quãtum est ad preiudiciũ ipsius ciuitatis,⁊ illã glo.in hoc plerique sequunt̃,vt egregie est deductũ per dominũ aduocatũ dictorũ de Zopis,quãuis nõ faciam potissimum fundamentum in his que notantur per gl.in.d.l.vacuatis.nisi cõstaret de benemeritis dictorum de Zopis ob que dicitur factã fuisse dictam cõcessionẽ a dicta cõmunitate:qꝛ tunc bene videretur qđ communitas id facere potuit,per not.per Bar.in.l.ambitiosa.ff.de decre. ab ord.faciẽ.circa secũdam col.versi.quero vtrũ liceat decurionibus aliquo casu ⁊c.bene faciunt not.per Bart.in.l.j.ad finẽ.in prin.ff.de iusti.⁊ iu.¶ Super quarto dubio quo queritur an poterit dicta sñia emologari adeo qđ posito qđ concessio immunitatis esset nulla,possint dicti de Zopis se tueri vigore dicte sñie iudicialis ac declarationis seu compositionis emologate:non est meo iudicio necesse super hoc insistere:qꝛ satis declaratum remanet ex his que dixi super scđo dubio per que apparet dictos de Zopis posse se tueri vigore dicte sñie ⁊ stante dicta prima sñia iudiciali pro qua presumitur.d.c.in presentia.cum ibi no.⁊ dixi supra:sequitur qđ illa sequẽs declaratio in vim cõpositionis facta est magis fauorabilis dicte cõmunitati Cassine quã esset prior sententia potuit per dictã cõmunitatẽ emologari per id quod not.gl. ⁊ doct.in.l.Herennius.§.Caia.ff.de euic.⁊ per id qđ legitur ⁊ no.in.l.preses.C.de trãsac.⁊ per not.in.l.cõtra iuris.§.fi.ff. 12 de pac.iuncta.l.qđ debetur.ff.de pac.¶ † Quo ad quintum dubium an quãdo predicta non sufficerent dictis de Zopis sit saltẽ pro parte eorũ prescripta libertas a dicta ĩpositione collectarũ.Breuiter respondeo,qđ si decursi sunt anni.xl.a tẽpore quo dicti de Zopis nõ soluerũt,⁊ dicto tẽpore fuerũt facte impositiones collectarũ generaliter:⁊ tamen non fuit solutũ per dictos de Zopis:videntur tuti,per.l.oẽs.C.de prescrip.xxx.anno.⁊ no.Bar.in.l.licitatio.§.earum.ff.de publica.est em̃ speciale in tributis seu publicis functionibus debitis imperatori in signum recognitionis vniuersalis dñij vt nõ possint prescribi cõtra imperatorem.l.cõpetit.⁊ ibi not. Bar.⁊ alij.C.de prescri.xxx.an.⁊ not.doc.post gl.in.c.cũ non liceat.de prescrip.⁊ patet ex not.per Bar.⁊ doc.in.d.§.earũ. ¶ Preterea,id qđ habetur in.d.l.comperit.locum non habet qñ super hoc intercessit cõcessio immunitatis quamuis 13 inualida:† qꝛ sufficit ad prescribẽdum cum spatio.xl.anno. per.l.fi.cũ gl.in verbo canone.C.de fun.patr.li.xj.⁊ no.Ang. ⁊ Sal.in.d.l.cõperit.⁊ aliquid dixi supra ĩ tertio dubio.Nec ad hec obstat id quod not.Bart.in.d.l.licitatio.§.earum.in versi.quero quid si quidam priuatus ⁊c.dum allegat dictam l.vacuatis.quia ibi loquitur quãdo ille qui vult se tueri non habebat priuilegiũ immunitatis seu confirmationis facte a principe,sed volebat solũ se tueri ex liberatione facta expresse vel tacite a ciuitate:nã non põt vt loquitur.d.l.vacuatis. sed si habet concessionem a principe etiã si in ea esset aliquis defectus:tunc põt se tueri mediante lapsu tẽporis anno.xl. per.d.l.cum gl.vt dixi.¶ Circa sextum dubiũ quo queritur an stante immunitate predicta cogi possint dicti de Zopis ad tale munus tanꝗ̃ insolitũ,videtur esse satis decisum per ea que dixi in primo dubio allegãdo not.per doc.in.l.si ex to14 to.in prin.ff.de leg.j.† ⁊ licet qñ simpliciter cõceditur immunitas a muneribus,intelligatur de extraordinarijs tantũ, nõ de ordinarijs.l.in honoribus.§.qui muneris.ff.de mune. ⁊ ho.nec intelligatur de patrimonialibus.l.his oneribus.in prin.eo.tit.tamẽ dicit Bar.in.l.ij.ff.de iure immu.qđ aliud est qñ de his facta est expressa mẽtio.Sed expressa mẽtio potest dici facta siue sit facta per verba generalia,siue per verba specialia,siue per verba singularia.l.fi.cũ ibi not.C.qđ cũ eo.declarat Bar.in.l.j.in.ij.q.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ in.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.pub.cũ si.Sed in dicta cõcessione immunitatis sunt verba latissima,scz qđ non teneantur ad aliquam factionẽ,vllãque solutionẽ,aliud vt onus reale,siue personale, angariã vel parangariã,siue mistũ imposita ⁊ imponẽda.sz ab eis omnibus,⁊ quibusuis alijs impositis ⁊ imponendis, seu quoquo modo possint imponi exẽpti sint liberi ⁊ immunes ⁊c.ponderãda sunt illa verba,quibusuis alijs:qꝛ augẽt vt comprehẽdantur etiam maiora expressis:vt probatur ex his que tradunt̃ per gl.no.in clemen.j.de re iudi.in gl.ij.iuncto tex.quam ad hoc ponderat,⁊ notabilem reputat Joã.de Jmo.sicut etiã qñ adijcit̃ dictio alia,quelibet,qꝛ dictio quelibet,ampliat:vt dicit Jo.an.in.c.j.de vsuris.in.vj.in nouella.in gl.puta.⁊ plene facit qđ no.gl.in.c.ꝗuis.in verbo,quaslibet.de elec.in.vj.⁊ qđ no.glo.in.l.cũ pena.ff.de arbi.⁊ Bal. in.c.imperialẽ.in prin.de ꝓhi.feud.alie.per Fede.in.vij.col. in ver.sed qd si feudũ cõcessuz est mihi recipiẽti pro me ⁊ successoribus quibuscũque ⁊c.⁊ in.l.j.in.xxxiiij.q.ff.de rerũ diui.⁊ 15 expressius Bal.in.c.in presentia.in.vj.col.de ꝓbati.† vbi dicit ꝙ licet quãdo in cõcessione feudi vel emphyteusis eccl'iastice,fit mẽtio indefinite de heredibus,nõ veniãt extranei.c. j.§.⁊ si cliẽtulus.de alie.feu.notatur in.l.etiã.ff.sol.matrimonio.⁊ in.l.ex facto.§.fi.ff.ad Treb.tñ secus si fuerit adiectum signum vniuersale,puta oibus heredibus,vel dictum fuerit pro se,⁊ quibuscũque heredibus.⁊ ita soluat not.per Cy.in.l.liberti liberteque.C.de ope.lib.bene facit.l.iulianus.in prin.cũ ibi no.ff.de leg.iij.sed verba superiora sunt adhuc magis pregnantia.¶ Ponderãda etiã sunt illa verba,scz quoquomodo possunt imponi,que sunt geminata,⁊ plurimum augent. 16 vnde videmus,† qđ licet sub legato mercium vel argenti,vel sub legato eoꝝ que sunt in domo nõ veniũt ea que sunt venalia.l.generali.§.vxori.ff.de vsufr.leg.tamẽ fallit si testator dixisset

a ¶ Ipse.j.li.vij. cõsil.xj.n.9.Angel.cõsi.cxcvj.in causa accusationis.Cur.senio. consi.lxv.col.iij. Frã.ripa.respõso.iij.in fi.de rescrip.Albe.bru. cõsi.xix.col.j.cõsi.xlv.col.iiij.sz ꝯriũ ꝙ dux mediolani recognoscat ĩperatorẽ satis notoriũ est, vt ⁊ Bald.consi. ccclix.li.iij.Cur. senior cõsi.lxxiij. nu.27.

xisset, lego ea q̄ in domo quoquomodo sunt: q2 veniunt etiā venalia secūdum Bar. no. in. d. §. vxori. per id quod legitur ⁊ no. in. l. pediculis. §. labeo. ff. de auro ⁊ arg. leg. ⁊ in. d. l. Julianus. in princi. ¶ Quo ad septimum dubiū quo queritur, vtrum talis executio valuerit, an vero veniat reuocāda vr̄ non esse opus multiloquio propter rei euidentiam: quia nō potuit procedi nō citatis etiam specialiter dictis de Zopis pro executione precepti facti in proclamate generali. Tum quia ipsi nō comprehendebantur per ea que superius dicta sunt. Tum q2 ad executionem faciendam in alia specie pro quātitate debita, non potest fieri executio non vocata parte etiā nominatim, quando persona est certa. l. meminerint. C. vnde vi. etiam si de fauore publico agatur. l. ij. C. si pp̄ter publi. pen. no. doc. in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. ⁊ in. l. ab executione. C. quorum appella. ⁊ in. c. ex ratione. de appella. cum similibus. facit. l. j. §. penulti. ff. de ventre inspi. ⁊. l. de vnoquoq3. ff. de re iud. ⁊ ideo non rite, neq3 recte facta executio debet retractari. l. si cum nulla. ff. de re iudi. l. j. C. de

17 execu. rei iudi. ¶ † Postremo circa vltimum dubium, quo queritur an dicta communitas possit talem immunitatem reuocare: breuiter respondeo quod non: quia fuit facta p̄ cōtractum, ⁊ cum promissione de non reuocando, dummodo confirmaretur a domino duce prout cōfirmata fuit: ⁊ de sui natura contractus est, quod sit irreuocabilis. l. perfecta. C. de donationibus que sub modo. l. sicut. C. de act. ⁊ obligat. c. j. de probationibus. ⁊ per not. per Dynum ⁊ Bartol. in. l. quod semel. ff. de decre. ab ordi. facien. ⁊ ad hoc faciūt ea que dixi in fine primi dubij, ⁊ tanto magis patet dictam immunitatem transisse in contractum per compositionem factam per dominum Raphaelem de busseto mediante approbatione partium in qua compositione hincinde aliquid promittitur: ⁊ confirmantur predicta per no. per docto. in. c. nouit. de iudi. ⁊ in. c. in nostra. de iniur. ⁊ per Barto. in. l. omnes populi. in. iij. q. princip. ff. de iustitia ⁊ iure. ⁊ Bal. in. l. si cum mihi. ff. de dolo. ¶ Accedit etiam virtus sentētie iudicialis qua pronunciatum est dictam immunitatem esse perpetuo

18 seruandam † ⁊ rei iudicate standum est iuste vel iniuste postquam non est suspensa per appellationem. l. j. C. de re iudi. c. quod ad consultationem. de sent. ⁊ re iudic. ¶ Nec predictis omnibus obstat si diceret̄ prout dicitur nunc pro parte communitatis Cassine allegari, scilicet quod in dicta cōcessione immunitatis facte per dictam cōmunitatem interuenerunt aliqui qui nō erant proprie de consiliarijs: sed erant filij aut coniuncti consiliariorum quorū nominibus interuenerunt. ⁊ si tales nō connumerantur in numero consiliariorū appārebit non interuenisse legitimum numerū consiliariorū: q2 respondetur quod hec exceptio opponi non potest per sententiam qua pronunciatum est dictam immunitatē esse perpetuo seruandā. d. l. peremptorias. ⁊. l. fi. C. sent. rescindi non pos. Similiter nec potest rescindi compositio superius dicta vigore dicte exceptionis. l. sub pretextu. la. j. ⁊. l. fratris. C. de trāsact. c. j. de lit. contest. lib. vj. ¶ Preterea presupponitur quod officiū consiliariorū datur in loco predicto parentelis non autē sub nomine proprio vni tantum de parentela: hinc est quod presupponitur ex consuetudine diuturna fuisse seruatum fieri in similibus prout fuit factum in dicta concessione immunitatis: ⁊ consuetudo potest tribuere dictam potestatem ⁊ iurisdictionem. l. j. C. de emancipa. libe. l. viros. C. de diuer. offi. lib. xij. c. cum contingat. de foro compe. cum si. Et per superius dicta apparet multipliciter resoluta esse ea que in contrarium adducebantur.

Epitome.

¶ Proclama contra non soluentes collectas ⁊ alia onera sub pena commissi intra certum tempus, nō currit tempus minoribus absentibus.

Consilium. XXXI.

Ponderatis his que in themate narrātur, videtur de iure satis euidēter cōcludēdū dictum Leonū nō esse exclusum a iure dominij, vel quasi qd̄ in dicta domo habuit: q2 aut possessor titulum non habuit, † ⁊ constat quod non prescripsit: quia non est lapsum tempus annorum. xxx. qd̄ requiritur in prescriptione, in qua nō adest titulus habilis ad translationem dominij. l. diutina. ⁊. l. super longi. C. de prescri. longi tēpo. l. nullo. C. de rei vendi. ⁊. l. sicut. ⁊. l. omnes. C. de prescr. xxx. annorum. vbi autē possessor habuisset titulum habilem ad acquisitionem, ⁊ bonam fidē cum possessione cōtinua, ⁊ adhuc verum diceret, q̄ non prescripsit cōtra dictum Leonum: q2 quousq3 dictus Leonus fuit minor vigintiquinq3 annis, nō potuit inchoari prescriptio cōtra eū. l. fi. C. in quibus causis in integ. resti. nō est neces. ⁊. l. nō est incognitū. C. quibus non obst. long. temp. prescri. ⁊ quāuis tēpore regiminis illust. do

a mini Sigismūdi de malatestis, emanassent p̄clamata[a] contra nō soluentes collectas, ⁊ similia onera in communi, cum

2 comminatione q̄ † si nō soluerent intra certum tēpus in dictis proclamationibus cōtentū, ⁊ iam diu elapsum caderent in cōmissum ⁊ applicarentur camere prefati domini bona, pro quibus collecte erant soluēde: tamen tale tempus nō videtur currere minoribus per. d. l. fi. cū ibi not. per. Bar. in fi. C. in quibus causis in integ. resti. non est neces. ⁊ notat etiam Bart. in. l. etiā. ff. de mino. Et lȝ iure antiquo esset cautū qd̄ minoribus curreret tēpus in soluendis tributis ⁊ vectigalibus, adeo qd̄ propter eorum moram, res eorum incidebant in commissum, sed restituebant̄ in integrū, vt. l. si ex causa. §. si in cōmissum. ff. de mino. ⁊. l. imperatores. in fi. cū ibi not. ff. de pub. tū hodie est inductū, q̄ nō currat ipso iure tempus per. d. l. fi. vt est gl. no. in. l. ij. C. de fun. patr. li. xj. ⁊ gl. in. l. si tutores. ⁊ ibi Cy. ff. de administr. tut. ⁊ plenius ibi firmat Sali.

3 ⁊ no. Bar. ⁊ Jo. de Jmo. in. d. l. imperatores. † Nec obstat id qd̄ habetur in. l. quecunq3. C. de fide instru. ⁊ iure haste fisca. li. x. vbi valet venditio bonorum minoris facta a fisco, propter tributa non soluta: quia respondeo quod ibi loquitur quādo venditio fuit facta per administratores fiscales, cum interuentu tutoris, vel curatoris dicti minoris: alias enim nō noceret minori vēditio, etiā si facta fuisset, vt. l. fi. C. si propter publ. pensita. ⁊ no. per gl. ⁊ doc. in. d. l. quecūq3. sed predicta in p̄posito seruata non fuerunt: igitur nihil obstat dicto Leono, ⁊ posito qd̄ aliquo modo dici posset, q̄ tp̄s cucurrisset minori, iuxta ea que habētur in. d. §. si in commissum. ⁊ in

4 c. cōstitutus. de resti. in integ. † tamē negari non posset, quin saltem aduersus lesionē causatā in minori etate propter non solutionē, ⁊ propter tempora decursa deberet cōcedi restitutio in integrū intra quadrienniū a die quo excessit minorē etatē, per id qd̄ habet̄ in. d. c. cōstitutus. cū ibi no. per Jnn. ⁊ alios. ⁊ not. doc. in preallег. l. fi. ⁊ in. d. l. ij. cum suis concord. ⁊ cōstat qd̄ dictus Leonus adhuc est intra dictū quadriennium, a tp̄e quo fuit effectus maior. xxv. annis, quinimo tale quadrienniū in sui initio non currit nisi a die quo qs sciret se lesum. l. fi. C. de tēpo. in inte. resti. pet. ⁊ in. c. j. de in integ. resti. li. vj. ⁊ signāter traditur per. Bal. in. l. falsam. C. si ex falso instru. ⁊ per do. Card. Florē. in cle. j. in. xxv. q. de resti. in integ. ⁊ ibi etiā Jo. de ligna. ⁊ do. Abb. in. c. j. in fi. de prescr. ⁊ Pau.

5 de ca. in. l. fi. C. dolo. ¶ † Preterea cū nō steterit dictus Leonus in dicta ciuitate Arimini, aut in eius diocesi, habuit p̄babilē ⁊ presumptā ignorantiā dictarum proclamationū, et eorū que ibi gesta sunt, cū non fuerint sibi intimata in loco vbi degebat: vt p̄bat tex. ad hoc no. in. c. cū in tua. ⁊ ibi not. doc. qui mat. accus. pos. nō debet pati dictā penā, etiā si fuisset maior. l. fi. ff. de decre. ab ordi. fac. ⁊ in. c. ij. de cōsti. li. vj. ⁊ sic apparet dictū Leonū etiā absq3 vlla restitutione in integrū esse tutū aduersus dictas penas priuationis, ⁊ q̄uis dictū possessorē etiam posito q̄ aliquo titulo acquisiuisset, nō potuisset prescribere aduersus dictū minorem, ⁊ posito qd̄ dictus Leonus esset effect⁹ postea maior. xxv. annis: tū nō est decursum abinde citra tp̄s. x. annorū vel aliud tp̄s ad prescriptionē sufficiēs: ⁊ vbi aduersus dictā penam priuationis, ⁊ incursionis in cōmissum esset aliquo modo opus restitutiōe in integrū, que tū in veritate p̄ predicta nō est necessaria, illa nō posset sibi denegari, cū sit adhuc intra dictū quadriennium cōcedēde restitutionis in integrū, qd̄ nō incipit currere nisi a tp̄e, quo effect⁹ est maior. xxv. annis, a tp̄e quo Leonus habuisset sciētiā, q̄ dicta domus incidisset in cōmissum, cuius rei presumit̄ habuisse ignorantiā, vt supra p̄baui, ⁊ tenebit̄ possessor ad fructus. i. quāti cōductur⁹ fuisset illā domū, per ea que habent̄ in. l. qd̄ si minor. §. restitutio. ff. de mino. ⁊. l. si nauis. ff. de rei vēdi. iūcta. l. in summa. §. pen. vel antepenul. ver. ⁊ sic habitatione. ff. de cōdi. inde. seu saltē tenet̄, quaten⁹ dictus possessor ex dicta habitatiōe locupletior effectus est p̄ ea que plene not. per Bar. ⁊ Ange. in. l. ex diuerso. in prin. ff.

6 de rei vēdi. cum simil. † ⁊ in casu in quo actor cōsequatur fructus dicte domus tenebit̄ ipse ad solutionē collectarū: alias aūt tenebit̄ ille, qui fructus habebit: q2 tale onus spectat ad eū qui sentit cōmodū fructuū, vt. l. neq3. ⁊ ibi not. Bart. ff. de

impē. in rebus do. fac. l. hacten⁹. ff. de vsufr. l. quero. ff. de vsu fruc. lega. cum simil. Et ad confirmationem predictoꝝ, etiā nō omitto, qḋ † vbi essemus in casu, ꝙ dominus incidisset in cōmissum, nisi fiscus ipsam domum vendicasset intra quinquennium, fuisset exclusus, vt. l. ij. ꝛ ibi not. doc. C. de vectig. ꝛ commis. ꝛ not. Bar. in. l. commissa. ff. de publi. ꝛ Bald. in. l. iij. C. si propter publi. pensi. ꝛ in rubr. ff. de rerum diui. in. vj. col. Alexander de tartagnis.

Epitome.

¶ Priuilegium ciuitatis non alligat ad onera, nec eximit in reliquo ab oneribus ꝛ commodis prioris ciuilitatis.

Consilium. XXXII.

Visa concessione ciuilitatis, ꝛ gratie facte Joāni ꝛ Paulo quodā Nazarij de scaulo ꝑ illustrissimū principē, ac dn̄m Mātue, ꝛ his que narrant̄ in themate super primo dubio, quo queritur, an stante qḋ ante dictam ciuilitatem, ꝛ immunitatem, dicti Joannes ꝛ Paulus essent homines communis, ꝛ de communi Castioni, ꝛ cum ipso communi cōferrent ad onera, ꝛ factiones que occurrebant in dicto cōmuni, debeant nūc prefati Joannes ꝛ Paulus participare de commodis ꝛ emolumētis dicti communis, de quibus participabant, anteꝙ̄ dictam ciuilitatem, ꝛ immunitatem haberēt: ꝛ quibus gaudēt alij homines dicti communis, ꝛ † videretur prima cōsideratione dicendum ꝙ non: qꝛ si non supportant onera, nō debent sentire commoda, sed ipsa commoda debēt sentire illi qui onera supportant. l. fi. §. sed cū in secūda. C. de fur. ꝛ in regula iuris ꝑm naturā. ff. de reg. iur. ꝛ in. c. qui sentit. eo. tit. li. vj. ꝛ istud dicit̄ esse de natura rei. vnde dicit Bal. post Pe. no. i. l. qḋ fauore. in. vij. oppo. C. de legibus. quod si alicui est concessum priuilegium ciuilitatis in fauorē suum, tenebit̄ in posterū damna, ꝛ collectas, ꝛ similia onera, tanꝙ̄ ciuis: qꝛ licet ciuilitas sit cōcessa ad fauorem illius cui conceditur, ꝛ consequēter non debeat redundare in odium. vt. d. l. qḋ fauore. non dicetur redundare in odiū, licet teneatur ad dicta onera, qꝛ hoc nō est odiū, sed est natura rei concesse, id est, ciuilitatis, cui est hoc onus annexū. hoc probatur per. l. cum ex oratione. in fi. ꝛ ibi etiā not. Bal. ff. de execu. tut. bene facit. l. si duo. ꝛ qḋ ibi not. doct. maxime moderni. ff. de acqr. heredi. sic ergo in proposito, si dicti Joānes ꝛ Paulus volunt esse de cōmuni dicte terre Castioni, oportet quod supportent onera cōis, quia ita est de natura rei, vnde si nō supportant, nō dicunt̄ esse de cōi dicte terre Castioni. ¶ † Sed premissis nō obstantibus, cōtrarium puto de iure verius in ꝓposito nostro: qꝛ licet ex gratia cōcesserit motu ꝓprio princeps dictis Joāni ꝛ Paulo, filijsq́, ꝛ descendentibus suis, quod terre quas habēt dicti de scaulo in terra ac territorio Castioni sint ac tractentur vt bona ciuiū Mantue, ꝛ princeps exemerit dicta bona ab omni onere, ꝛ estimo, qbus hacten⁹ affecta fuissent, ꝛ dictos de scaulo creauerit ciues Mātue, concedendo eis gratiam ciuilitatis pro se ꝛ bonis eorū, tamē per hoc solū non perdunt, nec perdere debent fauores ꝛ cōmoda quos ꝛ que prius sentiebant, ꝛ habebāt tanꝙ̄ homines de cōmuni Castioni, qꝛ concessum in fauorem non debet redūdare in damnum. l. nō tantum. §. si emancipatus. el j. ff. de bo. posses. contra tab. vnde dicit ibi Bar. † quod si statutum dicit ꝙ scholares tractētur vt ciues in omnibus. qḋ si scholaris primo habebat aliquod priuilegiū vltra ciues, nō perdit illud. ꝛ idem probatur in. l. si Ruffinus. C. de testa. mili. per quam legem similiter Bal. ꝛ Ang. ibi dicunt quod si statuto cauetur ꝙ scholares in priuilegiū eorum habeantur pro ciuibus, debet intelligi quo ad fauorē, nō quo ad detrimēta. ita etiam no. Bal. in. l. ea lege. in. vj. col. C. de condi. ob causam. ꝛ in ꝓemio ffoꝝ. §. fi. inn. vj. q. ꝛ in aut̄. habita. in ij. col. C. ne fil. pro pat. ꝛ Ang. in. l. si a milite. §. j. per illū text. ff. de testa. militis. Ang. ꝛ Joā. de Jmo. in. l. talē. §. j. per illū textū. ff. de heredi. insti. bene facit quod notat Guido de suza. in. d. l. quod fauore. vbi dixit, † ꝙ si ex forma statuti, concessum est a cōitate in priuilegiū, ꝙ omnes scholares intelligantur esse ciues, forensis scholaris nō poterit ibi conueniri tanquā ciuis pro debito alibi contracto, quia ꝙ sit ciuis, hoc est ratione priuilegij scholaribus cōcessi: ergo nō debet redūdare in eius odiū, vel lesionem. l. nulla. ff. de legi. ꝛ dicta l. qḋ fauore. pro ista parte adduco tex. no. in. l. Alexandrinis in fi. C. de decurio. li. x. ꝛ qḋ ibi ꝑ illū tex. dixit Bar. ꝛ alij. vbi voluit † qḋ licet doctor q legit per. xx. annos, efficiat̄ comes, vt. l. j. C. de ꝓfes. qui in vrbe Cōstant. si tamen ante erat popularis, ꝛ sic tanꝙ̄ popularis poterat ex forma statuti ciuitatis sue admitti ad honores, ꝛ officia, ad que nobiles qui populares nō erant, nō poterāt admitti, adhuc poterit admitti talis doctor qui effectus est comes, ex eo ꝙ per. xx. annos legerit: qꝛ dignitas superueniens nō debet esse ad diminutionē priorū cōmoditatū, sed potius ad ampliandū. ꝛ ibi clare dicit Joā. de platea. que enim inducta sunt ad augmentū nō debent operari diminutionē. l. si mancipia. ff. de fun. instru. leg. bn̄ facit. l. per adoptionē. ff. de adop. ꝛ qḋ ibi per illū tex. dicit Bal. vbi per illū voluit † ꝙ si per statutum nobiles fiant populares: tamen nō perdunt nobilitatem generis, sed accrescit eis popularitatis bn̄ficiū, vt est Florētie, vbi multa cōceduntur popularibus que nō concedunt̄ his qui sunt nobiles. nunꝙ̄ enim interpretandū est priuilegiū, vt priuilegiato possit esse nociuū. l. diuus. vers. nec vllorum magis intereſt ꝛc. ꝛ ibi ad hoc not. Ang. ff. de testa. mili. ¶ Confirmo predicta per. l. falsa. §. sed si cui. ff. de condi. ꝛ demonstra. † vbi honor[a] superueniens nō mutat cōditionē priorē, quāuis augeat statum, vnde dicit ibi Bal. per istū tex. probari ꝙ tabellio factus doctor nō desinit esse tabellio, ꝛ poterit cōficere instrumēta. ad qḋ. l. si quis decurio. ꝛ qḋ ibi Cy. C. de fal. vnde dicit tex. in. l. iij. C. de dignita. li. xij. maior dignitas nulli debet circa priores dignitates seu militias preiudiciū facere, vt ibi, cū cōcord. allegatis ibi, in gl. bene faciunt no. per Jo. an. in addi. Spe. in tit. de iudi. deleg. §. restat. in addi. inci. ibi no. ꝛc. ¶ Et similiter dicit Bal. in. d. l. falsa. per illū tex. † monachus factus episcopus non desinit esse monachus, iuxta ea que tradunt̄. xviij. q. j. statutū. ꝛ. xvi. q. j. de monachis. Corroboro per id qḋ habetur in lege pe. ff. de sena. vbi quamuis quis efficiat̄ de numero senatorū: ꝛ sic ratione dignitatis cēseatur in vrbe Romana habere domiciliū quo ad honores: tū quo ad honores adhuc retinet primū domicilium, qḋ ratione originis aliunde habuerat: nō autem retinet illud primum domicilium quo ad onera a quibus releuatur propter priuilegiū dignitatis senatorie. ita habetur in. l. municeps ff. ad municip. ꝛ in. l. senatores. cum ibi not. C. de incol. lib. x. ꝛ non impeditur quis esse particeps de duabus cōitatibus: ꝛ potest † habere qs plura domicilia, ꝛ esse ciuis pluriū locorū l. Labeo. ꝛ. l. assumptio. §. iurisprudentibus. ff. ad municip. l. libertus. §. cum simul. eo. tit. ꝛ. l. ciues. cum glo. in verbo, ad lectionem. C. de incolis. li. x. Ex his apparet rn̄sio ad allegata in contrarium. † nam non obstat ꝙ ille qui non supportat onera in loco nō debet ibi sentire commoda, ꝛ quod illud est ex natura rei: qꝛ respondeo hoc esse verū iure communi ꝛ nullo extrinseco priuilegio interueniente, sed vbi ꝑ priuilegiū[b] quis eximitur ab onere in certo loco: nō per hoc perdit commoda eiusdē loci, vt patet in. d. l. municeps desinit. ff. ad municip. cum alijs supra allegatis bene facit qḋ not. glo. in. d. c. qui sentit. hoc etiā ostenditur per iura probantia ꝙ priuilegium vel beneficium non debet operari nocumentum: ꝛ non intelligit̄ per illud esse derogatū fauoribus quos antea habebat priuilegiat⁹, vt per plura supra probaui. ¶ † Preterea dato ꝙ dicti de scaulo ꝗtū ad bona sint facti exēpti ꝛ facti ciues Mantue: nō per hoc sequitur ꝙ quo ad alia onera, puta personalia nō sustineant incommoda in territorio Castioni: qꝛ de vno non infertur ad aliud. facit. l. in honoribus. §. qui muneris. ꝛ. §. sequē. ff. de vaca. mu. Nec obst. id qḋ not. Bal. in. d. l. qḋ fauore. qꝛ respondeo qḋ illa dubitatio procederet vbi quereretur an isti de scaulo qui sunt effecti ciues Mātue ex priuilegio tenerent ad collectas ꝛ datia in ciuitate Mantue in qua est eis concessum priuilegiū: nam de hoc ad presens nō queritur. ¶ Circa secundū dubium quo queritur vtrū in dicta lite vertente inter dictos de scaulo petentes partē dicti pasculi ꝛ terreni diuisi per ꝛ inter dictū commune ꝛ homines sibi assignari cū rata sua redituū inde perceptorum, teneātur dicti homines ꝛ commune de Castiono ad instantiā dictorum de scaulo producere ꝛ exhibere libros rationum ꝛ exactionum dictorū redituum ꝛ pasculi ꝛ diuisionis predicte ꝛ copiam eorū edere in iudicio, ꝛ puto quod sic quatenus in libris illis cōtinetur de administratione negotij vel negotiorū pertinentis seu pertinentium ad dictos de scaulo, ꝛ quatenus dicta negotiorū gestio seu administratio facta est per dictū commune: † quia quilibet qui mea negotia gessit: tenetur actione negotiorum gestorum exhibere mihi librum rationum ꝛ edere. l. quedam. in princi. cum glo. in verbo, iudicio. in fi. ff. de eden. ꝛ ibi doc. ꝛ Jnno. ꝛ alij in. c. j. de pro

a ¶ Honor. tex. in l. eos. in fine. ibi Bar. Jo. de pla. luc. de excu. mune. li. x. C. Pan. c. qm̄ abbas. de offi. deleg. pau. l. falsa demōstra. §. j. ff. de condi. ꝛ demon. soci. l. fi. ff. si ex noxa. cau. aga.

b ¶ Priuilegiū. Jdem Ang. ꝯsi. ccclj. generosus. col. ij.

j.de proba.⁊ Spe.in tit.de instru.edi.§.videndū.ver.ex p̄missis.⁊ glo.⁊ doc.in cle.j.in verbo,rationū.de vsur.⁊ non refert an dicti de scaulo quorū negotia gerebant per cōe essent p̄sentes vel absentes tempore administrationis predicte nisi in hoc quia si erant absentes vel etiam presentes,⁊ ignorantes quid gereretur competit actio negotiorum gestorum.si autem erant presentes ⁊ scientes ac tacentes,⁊ tunc videbantur mādare:⁊ cōpetit actio mādati etiā pro editione dicti libri rationum:vt no.per gl.ij.in.l.j.in prin.ff.de neg.gest.iuncta.d.l.quedam.in prin.⁊ intelligit Bar.in.d.l.j.hoc esse verū quando illud quod gerebatur presentibus,scientibus,⁊ tacētibus dictis de scaulo,concernebat commodū dictorum de scaulo:nam tunc videntur consentire ⁊ mādare.l.qui patit.⁊ l.si vero non remunerandi.§.si passus.ff.man.⁊ ideo tunc habet locum actio mandati , secus si non concernat vtilitatem eorū:q̄ non videntur consensisse ⁊ mandasse.l.filiusfa.§.inuitus.ff.de procu.l.qui vas.§.vetare.ff.de fur.vnde tunc habet locum actio negotiorum gestorum,nec refert an vnum negotium,an plura fuerint.l.iij.§.negotia.ff. de negotijs gestis. Alexander.

Epitome.

¶ Priuilegium successiuum vt immunitas portoriorū per solutiones aliquot annorum citra tempus longissimum non amittitur.

Consilium.XXXIII.

Ponderatis his que cōtinent in priuilegio cōcesso nobili viro Frācisco de Zobolis pro se ⁊ heredibus suis in perpetuū p serenissimū Romanorū Imperatorē Carolum quartum, ⁊ his que cōtinent in cōcessionibus factis dictis nobilib⁹ de Zobolis p illustrissimos principes Estenses,⁊ maxime p do mi.Herculē illu.ducem Ferrarie,⁊ his q̄ in facto presupponūtur,necnon his que in iure per prestantissimos dn̄os consulētes copiose elegāter cōsultū ⁊ ɔclusum est attingam duo 1 principl̄r.† primū erit an dictū priuilegiū Imperatoris sit abrogatū,saltē ad ea onera que nō hn̄t certā ⁊ determinatam prestationē,sed qn̄q; per accidens inducunt,⁊ propterea extraordinaria appellant,vt declarat Bart.in.l.j.in vlt.col.C. de mulier.⁊ in quo loco.libr.x.⁊ Cy.in.l.volūtarie.circa medium.C.de excu.tut.p id qd̄ hr̄ in.l.Seio.§.medico.ff.de annu.leg.⁊ in.l.sed si per pretorē.§.si ferie.ff.q.ex cau.ma.lȝ etiā quandoq; aliter accipiant ⁊ ɔsiderent munera extraordinaria,iuxta.l.j.C.de vaca.mune.pube.⁊ p Bart.in.l.ij.C.de iure immu.⁊ in.l.j.C.de indictio.lib.x.⁊ in consi.clxxx.incip.si aliqua.⁊ per Bal.in.l.j.§.j.in ver.super quarto puncto ⁊c.ff.qd̄ cuiusq; vniuer.no.⁊ in.l.fi.C.sine cen.vel reli.sed illa disputatio hic nō est necessaria:q̄ solū dicturus sum de his onerib⁹ que certā ⁊ limitatam prestationem non habent:non de datijs ⁊ gabellis q̄ certā ⁊ limitatā p̄stationē hn̄t:de illis enim scȝ datijs ⁊ gabellis ordinarijs nulla fit ad pn̄s hesitatio,vt mihi presupponit,sed de alijs extra datia ⁊ gabellas.Secundo principl̄r dicturus sum an cōcessio facta per ducem Herculem valeat.¶ † Redeundo ad primum quo ad ea onera de 2 quibus hesitatur,sentio nō esse imperiale priuilegium abrogatū:nā licet contra Zobolos p dicta abrogatione duo allegentur.s.q̄ semel vigore quarundā illustris do.Leonelli soluerunt quandam pecunie quantitatem,vigore cuiusdā iposi tionis tunc eis facte:⁊ quod soluerunt quasdam additiones factas datijs per commune Regij per annos octo vel circiter:⁊ qd̄ datia ⁊ gabellas,vel longa vel longissima tp̄a soluerunt,propter qd̄ etiā quo ad alia omnia in priuilegio cōtenta vident sibi p̄iudicasse quasi abutendo priuilegio. Secūdo principl̄r adducit statutū cōis Regij,sub rubrica qd̄ exempti ab onerib⁹ cōis non possint eligi ad officia. Sed ea mihi nō obstare vident.⁊ primo dicte solutiones:q̄ solutiones p̄ticulares predicte preiudicant sibi in eo qd̄ solutū est:sed nō in alijs.l.ij.in prin.⁊ ibi no.gl.⁊ Bar.ff.de priui.vetera.l.ij.et ibi gl.⁊.l.iij.C.de his qui spon.mune.publ.sube.lib.x.⁊.d.l.voluntarie.⁊ ibi plene no.Cy.⁊ Salyc.C.de excu.tuto.⁊ Petr⁹ ⁊ Cy.⁊ Salyc.in.l.falso.C.de diuer.rescri.saltē qn̄ non soluerunt per annos.xxx.prout presupponit nō fuisse solutū quo ad solutiones onerū nō habentiū certas ⁊ determinatas prestationes merito tales solutiones,q̄ non fuerunt facte saltez p.xxx.annos non p̄iudicāt:c.accedētib⁹.⁊.c.si de terra.cū ibi no.de priuil.⁊ ita no.p Cy.Ray.⁊ Saly.in.d.l.voluntarie.⁊ in.d.l.falso.⁊ Jo.de platea in.l.cū decurionatus.C.de decur. lib.x.hoc determinat etiam expresse antiquus doc.Andr.de barulo in.l.ij.C.de his q spōte mune.publi.sube.lib.x.vbi di3 cit fuisse q̄stionē de facto:q̄ Januēses ⁊ Pisani † habebant priuilegiū immunitatis vectigalium,⁊ soluerunt per vnum vel duos,vel decē annos.⁊ sic fecerūt cōtra priuilegiū,an priuilegiū sit amissum adeo q̄ teneat soluere in futurū:⁊ d̄t qd̄ cū effectus dicti priuilegij recipiat reiterationē:nō perditur nisi spatio.xxx.vel.xl.ann.licet factū sit cōtra priuilegiū.per id qd̄ habet in.d.c.accedentibus.⁊ in.d.c.si de terra.secus qn̄ 4 non reciperet reiterationem:vt infra dicam.¶ † Nec ad hoc obstat id qd̄ habet in.c.cū accessissent.de cōsti.⁊ in.l.ij.C.de iure do.impe.vbi apparet qd̄ p vnicū actū cōtrariū priuilegio a qs perdit suū priuilegiū:q̄ rn̄deo qd̄ in.c.cū accessissent.ibi[a] per illā cōtrauentionem directe obuiabat priuilegio,sed qn̄ quis habet priuilegiū gn̄ale,ne teneat ad aliqua munera publica subeūda ⁊ postea sponte acceptauit vnū,nō preiudicat sibi in alijs,nec etiā in illo si denuo vocet ad illud,vt.d.l.voluntarie.cū alijs iurib⁹ supra allegatis:q̄ non d̄r per illā cōtrauentionem obuiare dicto priuilegio,sicut obuiabat in casu.c.cum accessissent.ita respōdet formaliter.d.Abb.in.d.c. cum accessissent.circa vlti.col.⁊ eodem modo respondet ad d.l.ij.C.de iure do.impe.vel potest respōderi s̄m Pet.⁊ Cy. in.d.l.falso.⁊ in.d.l.ij.ad.d.l.ij.⁊ Bar.in.l.fi.ff.de consti.prin. ⁊ Bal.in.c.plerunq;.ad finem.de rescri.quod ibi priuilegiū continebat momentaneum effectū ⁊ non reiterabilem, ⁊ tūc vnico actu contrario tollitur,vt ibi ⁊.l.cōmissorie.C.de pact. inter empt.⁊ ven.secus quando habet effectum successiuum per alia iura que supra allegata sunt,vel s̄m Compost.in.d. c.cum accessissent.ratio.d.l.ij.C.de iure do.impe.est odiū reci 5 pientis vsuras.¶ † Nec obstat etiam id qd̄ habetur in.l.j.ff. de nundi.vbi priuilegium perditur spatio decem annorum non vtendo:quia respondetur qd̄ ibi queritur qn̄ concessum est priuilegium ad aliquid faciendum:quo casu si per decennium non vtatur,⁊ nihil faciat,perdit illud,vt in priuilegio faciēdi nūdinas.nā si p decēniū nullo modo vtat,perdit.sed nos loquimur qn̄ cōcedit priuilegiū ad nō faciendū.i.q̄ nō teneat subire munera publica:⁊ querit per vnū cōtrariū consistentē in faciēdo,vel pluries tollat priuilegiū.⁊ dicendū est qd̄ nō,per iura.s̄.allegata.⁊ notant doc.in locis supra alleg. 6 fallit † in munere decurionat⁹ suscepto sponte per illū q habebat priuilegium immunitatis:q̄ sibi preiudicant in ceteris muneribus personalibus propter connexitatem,quā habent cū illo velut vniuersali ad certa alia nisi protestat⁹ fuerit qd̄ nō intendebat renuntiare priuilegio.l.j.⁊.ij.C.de his q spon.mune.pub.sub.⁊.l.iij.C.de decu.lib.x.⁊.l.semper.§.fi.ff. de iure immu.Et est rō s̄m qd̄ d̄t Bar.in.d.l.j.C.de his qui spon.mu.sub.q̄ decurionatus est quoddam vniuersale officium,ex quo eliguntur alij officiales.l.honores.§.his qui.ff. de decurio.⁊ licet Barto.in.d.l.j.C.de his qui sponte mune. 7 pub.sube.notet ex illo tex.† q̄ qn̄ quis subit onus spōte, dȝ protestari ne preiudicet sibi in suo priuilegio immunitatis.⁊ ita d̄t se fecisse qn̄ fuit sibi iposita p̄stātia a qua poterat se excusare,tn̄ illud dȝ intelligi s̄m legē quā allegat , scȝ s̄m dictam.l.j.q̄ loquit in munere illo vniuersali.vel ēt rn̄deri pōt q̄ Bart.ibi dat consiliū ⁊ cautelā,⁊ bn̄ d̄t:q̄ saltē si solueret p triginta vel quadraginta annos sine protestatione, p̄iudicaret sibi in eo munere,qd̄ per tantū tp̄s subijsset,vt hr̄ in.d. c.accedentibus.⁊ in.d.c.si de terra.⁊ not.doc.in locis.s̄.alleg. non autem potest aliter intelligi id quod no.Bar.in.d.l.j.q̄ aliter esset contra.l.ij.⁊.iij.e.tit.⁊ cōtra illa iura ⁊ doctrinas. s̄.alleg.⁊ etiā esset contra no.per ipsummet Bart.in.d.l.fi.in 8 fi.ff.de consti.prin.† vbi dicit q̄ quando priuilegium continet effectum successiuum,non tollitur per vnū actum cōtrarium,per.d.l.volūtarie.Et posito q̄ soluissent p̄fati de Zobolis per tempus triginta vel quadraginta annorū,⁊ vltra, datia ordinaria seu gabellas ordinarias hn̄tes certā ⁊ determinatam prestationē,⁊ diceretur per hoc eos sibi p̄iudicasse in illis,quod tamen non affirmo.tn̄ quo ad alia munera sibi non preiudicassent,q̄ cum commune Regij,vel alius nō haberet potestatem imponendi dicta onera dictis de Zobolis vigore eorū priuilegij,si tn̄ in aliquo actu puta circa exactionem datiorum ⁊ gabellarū,que ordinarie imponebant, cōe Regij grauauit dictos de Zobolis p annos etiā.xl.⁊ vltra, tamē nō operat talis vsus vltra dicta datia,⁊ gabellas.l.j.§. si quis hoc interdicto.ff.de itinere actuq; priua.l.licitatio.§. earum.ff.de publi.⁊ in.c.auditis.cum ibi no.de prescr.⁊ ideo dicit Barto.⁊ alij sequuntur in.d.§.si quis hoc interdicto.et

[a] ¶ Ibi.et deci.ibi cl[...] seyccl.l.fin. vlt.de cōst. Phil.Fra[...] c.decet co[...] sum.de reg[...] in.vj.

Tangerent. Aldra.qõ.xcvij. Bertach. tract. Gabel. colũ. xxxviij. Fel.c. constitutus.colũ. v.de rescript.

9 in.l.si publican⁹.§.fi.ff.de publ. † qđ in prescribenda iurisdictione,⁊ probata quasi possessione certi actus in illo tãtum actu prescribit,nõ in alijs.q̃ si quis vult dicere se pscripsisse facultatẽ colligẽdi vectigal,⁊ pbat q̃ est vsus colligere de talibus rebus,non poterit colligere de alijs:⁊ probaꝛ etiã hoc per dictam.l.ij.C.de his qui spõ.n.mu.pub.sub.cum concor.s.alleg.⁊ no.Inno.in.c.accedentibus.in fi.de priuileg.⁊ facit

10 tex.in aut.presbyteros.la.ij.C.de epis.⁊ cle. † Quinimo si dictas gabellas ordinarias soluerunt,eo quod illustrissim⁹ dominus dux noluerit priuilegium imperiale eis circa dictas gabellas obseruari,clarum est quod etiam quo ad dictas gabellas dicti de Zobolis sibi nõ preiudicassent circa vires priuilegij imperialis.nam vt dicit Host.Jo.Andr.⁊ Anto. de Butr.in.d.c.accedentibus.vbicunq̃ potest cadere alia p̃scriptio, quam renũtiationis priuilegij,non dꝫ capi presumptio renũtiationis.c.super hoc.de renunt.vnde ẽm eos si ex mandato superioris fecissent actum directe contrariũ priuilegio,non videretur renũtiasse priuilegio:q̃ coacte quodãmodo facere dicunꝛ.allegant no.in.c.cum.M.de cõsti.plus voluit no.Inn.in.d.c.accedentibus.per illum tex.ẽm vnum

11 intellectum q̃ † qñ solute sunt decime,quas soluens non tenebatur ex priuilegio soluere,presumetur in dubio non volũtarie soluere,nec renuntiare priuilegio,sed lites execrari.qđ cum sit laudabile,ei non imputatur.l.itẽ si res.§.j.ff.de aliena.iudi.mu.cau.fac.non enim est putandum illos de Zobolis suo priuilegio amplissimo,ac honorifico ⁊ vtilissimo voluisse sponte renuntiare.l.cũ de indebito.in princ.ff.de pba. l.si cum aurum.ff.de solu.Non ob.etiam si diceretur qđ dicti de Zobolis debẽt sui priuilegij commodũ amittere, tanquã abusi fuerint priuilegio,⁊ ille qui abutiꝛ priuilegio,perdit illud.l.eos.C.de aqueductu.lib.xj.l. Judeos.C.de Jude.ix.

12 q.iij.priuilegiũ.no.in.c.suggestũ.de deci. † q̃ rñdeo qđ illud procedit in eo qui illicito modo,⁊ sic cõtra formã iuris vtiꝛ priuilegio suo,vt habetur in dictis iuribus qđ nõ contingit in casu nostro.nec etiã habet obstare id qđ hꝛ in.l.vsuꝫ aque. C.de aqueduc.lib.xj.⁊ quod per illum tex.ibi notat Bar.vbi inquit illam.l.esse not.contra illos qui habent priuilegium multum latum de aliquo faciendo,⁊ illo priuilegio vtuntur multũ stricte:q̃ non poterunt postea vti eo magis large,q̃ fuerint vsi,⁊ soliti vti:q̃ rñdeo qđ ille text.intelligitur de eo q ex consuetudine tanti tp̃is,cuius in cõtrariũ memoria nõ existit,acquisiuerat ius aliqđ,vt aqueductũ,vt ibi in glo.per l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quot.⁊ esti.nam est verũ q̃ non debet ille qui ita acquisiuit in posterum,vti aliter quã hactenus vsus fuerit.in priuilegio aũt si priuilegiat⁹ spõte ⁊ scienter aliter eo vsus esset in sui diminutionẽ,quã in priuilegio contineret.puta soluẽdo id ad qđ arctari non poterat: tũc requireret qđ saltẽ triginta vel q̃draginta annos ita vsus fuisset,alias non esset preiudicatum priuilegio.⁊ vbi p dictũ tp̃s sponte ⁊ scienter soluisset id ad qđ tenebatur,solum quo ad illa sibi p̃iudicasset,nõ in ceteris,vt supra,puto opportune ostendisse per que declaratur ⁊ determinatur id qđ notaꝛ in.d.l.vsum aque.Non ob.id quod secundo principaliter adducebatur contra dictum priuilegium imperiale.l.statutum sub rubrica,q̃ excepti ⁊c.q̃ respõdeo primo quod oporteret probari q̃ illi de Zobolis q̃ acceptauerunt aliqđ officium vel honorem dicti communis haberent scientiã tenoris dicti priuilegij immunitatis,alias autem ignorans non videretur renuntiasse.l.in repudianda.ff.de acquir.heredi.l.ma-

13 ter.ff.de inoff.testa.l.legitimã.ff.de petitio.hered. ¶ † Scđo rñdeꝛ q̃ cũ in dicto priuilegio imperiali sit derogatũ omnibus statutis,intelliguntur sublata oĩa statuta presentia ⁊ futura,q̃ in cõtrariũ facerẽt,vt tetigit eximius domin⁹ vltim⁹ cõsultor,vt no.Dy.Bar.⁊ alij scribentes in.l.si mihi ⁊ tibi.

14 §.fi.i fi.ff.de leg.j.quorũ cõcl'o est vbiq̃ approbata. ¶ † Tertio respondeo quod dictum statutũ disponẽs qđ habẽs priuilegium exemptionis ⁊ immunitatis,non possit eligi ad aliquod officium,honorem,vel dignitatem dicti communis.⁊ si illud acceptauerit vel exercuerit sit ipso iure priuat⁹ omni priuilegio exemptionis per se ⁊ oẽs de familia cuius erit dictus electus ⁊ exercẽs,nõ videꝛ posse intelligi ⁊ locũ hꝛe de his qui habent priuilegium immunitatis ab imperatore:q̃ illud statutũ videreꝛ in penã eorum qui vtuntur huiusmodi priuilegijs introducere qđ repellerenꝛ ab honoribus,officijs ⁊ dignitatibus cõis comprehendendo officia, dignitates et honores communis:que competere possent tam de iure cõi quam ex beneficio statutorum loci.et sic in consequentiã dictum statutum tangeret iurisdictionem principis, quo casu non valet.c.venientes.de iureiur.c.ij.de ma.⁊ obe.⁊ in tit.de pace Constan.§.in causis.⁊ ibi Bal.in v̄bo,ẽm mores ⁊ leges illi⁹ ciuitatis ⁊c.vbi ex illo tex.formaliter colligit Bal.

a qđ si statuta tengerent ᵃ iurisdictionẽ principis,nõ valerẽt. hũ facit tex.in.c.ex insinuatiõe.de app.⁊ qđ no.Cy.in.l.si appellationẽ.in fi.C.de app.⁊ Jo.And.in.c.fi.de appel.in.vj.in nouel.⁊ Bar.in.l.omnes populi.in.iij.q.prin.ff.de iust.⁊ iure

15 in.l.fi.ff.de aqua plu.arc.cũ simili. † ⁊ vbi statuentes nõ possunt directo aliquid prohibere:ne fiat:ita nec possunt penaꝫ vllam imponere ei qui faceret illud qđ per statutum prohibere non possunt,vt est tex.no.in.l.seius ⁊ augerius.⁊ ibi no. Bar.ff.ad.l.fal.⁊ no.Jo.And.in.c.statutũ.el.j.de here.libro vj.in nouella.⁊ Bal.in.l.j.C.de indi.vidui.tol.⁊.d.l.oẽs ppli. in.viij.col.ff.de iust.⁊ iure cum simi.Si enim dictũ statutuꝫ locum ⁊ effectum sibi vendicaret in priuilegijs immunitatũ ab imperatore cõcessis,hoc nihil aliud esset nisi aut impedire ciues,ne ad imperatorẽ pro huiusmodi priuilegijs recurrerent,aut impedire seu per indirectum prohibere, vt ciues Regini dictis priuilegijs impetratis potirentur,⁊ sic dictorum priuilegiorum virtus extingueret, quod ad cõe Regij subiectũ imperatori nõ pertinet per predicta.⁊ ideo illa generalis dispositio dicti statuti nõ dꝫ intelligi de priuilegijs

16 immunitatis ab imperatore cõcessis: † q̃ gñalis dispositio statuti nõ intelligiꝛ cõprehendere casum illicitum,seu non pmissum statuentib⁹,vt no.Bart.in.l.si quis sub cõditione.ff. de condi.insti.⁊ Jo.And.in.c.fi.de immu.eccle.lib.vj.in nouella.⁊ Bal.in.l.fi.§.in cõputatione.in fin.C.de iure delibe.⁊ Anto.de Butr.in.c.qđ clericis.de fo.cõpe.⁊ do.Abb.in.c.si diligenti.eo.tit.facit.l.procurator.in prin.ff.de cõdi.inde.⁊.l. pater.cum simi.ff.que in frau.cre.Et non est curandum qđ dictum priuilegium concessum per Carolum quartum non fuerit per alios successores Caroli renouatũ:q̃ hoc nõ fuit necessarium,vt in aut.cõstitutio q̃ de digni.ad fi.colla.vj.et in.c.decet.de regu.iur.in.vj.non enim p mortem Caroli fuit extincta imperialis dignitas.c.si gratiose.de rescr.in.vj.l.pponebaꝛ.ff.de iud.⁊ in pposito hũ facit qđ no.Spe.in tit.de instru.edi.§.nunc aũt.in fi.Non obstant etiam dicte litere illustris Marchionis Nicolai,quib⁹ scribit se velle qđ exempti cõtribuãt p onere domorũ stipẽdiariorũ:q̃ ille lr̃e, vt dr̃, nõ habuerũt effectũ cõtra Zobolos.Itẽ loquuntur de vno actu pticulari:ergo nõ operanꝛ quo ad alia onera, vt supra dixi.Itẽ q̃tũ roboris hr̃e possint de iure ille litere ad derogandũ priuilegio Imperatoris:cui Marchio ipse suberat, notissimum est.c.cum inferior.de maio.⁊ obed.l.ij.C.de leg. ¶ Postremo quo ad aliud,principale dubiũ,vcꝫ,an ɔcessio facta p ducẽ Herculẽ valeat,q̃ disputatio nõ videreꝛ necessaria,stante valido iperiali priuilegio.Approbo cõclusionem dominorũ consulentium,qđ valeat cõcessio ducis:q̃ defect⁹ subreptionis q videbanꝛ obstare,sunt per superi⁹ dicta sublati:q̃ licet non fuerit facta mentio de statuto predicto:⁊ qđ de Zobolis acceptauerũt officia ⁊ honores cõis, aut quod certas solutiones fecerint,non sunt habenda hec in cõsideratione,p ea q̃ in p̃cedẽti dubio dixi:q̃ per ea nõ fuit extinctũ priuilegiũ imperiale,vt ostẽdisse puto.Preterea sunt in dicto ducali priuilegio plurime magni roboris ad illõ sustinẽdum:vt fuit deductũ copiose per prefatos dominos cõsulentes.⁊ posito etiã qđ in eo non esset inserta clausula motu proprio,nõ puto id fuisse necessariũ:q̃ Jo.And.⁊ alij post eũ in

17 c.ij.de immu.ecc.dicunt † qđ talia priuilegia immunitatum si sunt cõcessa motu proprio,valẽt.sec⁹ si per ambitionem vel importunitatẽ petẽtiũ:⁊ ratio est:q̃ de iure improbata sunt rescripta concessa sup immunitate tanq̃ iuri publico p̃ria.l. vacuatis.C.de decur.lib.x.l.omniũ.C.de vectig.⁊ cõ.l.j.C.de immu.nemi.cõce.lib.x.l.j.C.de decret.decu.e.tit.facit.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.pub.⁊.l.nec dãnosa.C.de preci.impe.off.nisi adiecta esset in rescripto clausula,non obstãte lege in contrariũ faciente,vel alia clausula equipollente,vt no.Bart.⁊ alij in.d.l.vacuatis.per id quod not.in.d.l.fi.C.si contra ius.⁊ sic nõ põt dici qđ Jo.And.in.d.c.ij.se restringaꝛ ad clausulam motus proprij tñ,vt p Bar.in.d.l.vacuatis.sꝫ i dicto priuilegio ducali sunt sine dubio importantes idẽ qđ clausula,nõ obstante:vt clausula,ex certa sciẽtia,saltem iuncta cũ clausula de plenitudine potestatis nostre.l.quidã consulebant.ff.de re iudi.l.idẽ vlpianus.ff.de excu.tuto.⁊ notat gl.in.c.ad hec. ad finem gl.magne.de rescrip.⁊ notatur in.d.l.fi.⁊ in.c.statutum.in verbo literarum.de rescrip.in.vi.no.Bar.in consilio incipiente,ciuitati Camerini.⁊ per gloss.⁊ Bald.in.l.eos.in princi.C.de appel.⁊ Specu.in titu.de leg.§.nunc ostendendum.versi.xviij.⁊ Ange.in.l.item si verberatum.§.fina.ff.de rei vendicatio.⁊ Bal.in.l.fi.C.sen.rescin.non pos.⁊ in.c.naturales.in tit.si de feu.fue.contro.inter do.⁊ agna.cum suis concordan.Alexand.

Epitome.

¶ Immunitas concessa de nouo venientibus ad habitandū competit ei qui semel incola fuit, et domicilium alibi transtulit, et nunc redit.

Summarium.

1 Nouitius dicitur qui vltra annum tempore interpellato stetit.
3 Ciuitatem incolatus non originis mutare licet.
5 Forensis quis dicatur.
6 Feudum extinctum rursus eidem concessum dicitur nouū. numero. 7.
8 Interpretatio intellectiua dicitur ab eadem ratione, nō extensio.
9 Extensio fit ob publicam vtilitatem, vbi alias non fieret.

Consilium. XXXIIII.

Visis et pōderatis narratis in themate. Et viso priuilegio immunitatis pro quinquaginta annis concesse dicto Antonio, vt forēsi et laboratori terrarū de nouo venienti ad habitandū in villa sancti Martini in argire, mihi vr̄ dictā exceptionē fore sibi seruandā [a]. Nā summa huiꝰ difficultatis ab hoc potissime pēdere vr̄, attēto qd̄ iste Antonius, qui antea ex agro Ferrariēsi vt forēsis venerat ad habitandū in comitatu Bononie ad exercendū opera rusticalia, vt sic gauderet per decē annos ea immunitate, q̄ hn̄t forenses tales veniētes de nouo ad habitandū gn̄aliter in aliquā ptē comitatus Bononiēsis. Et postea maxime pp̄ter bella tunc in comitatu Bononie vrgentia discessit et in comitatū Ferrarie se reduxit, vnde prius discesserat: et ibi stetit p sex vel septē annos, etiā post tp̄s quo bella cessauerant. demum hortatus venit ad habitandū in dictam villam sancti Martini, vt cōsequeretur immunitatē per quinquaginta annos cōcessam forēsibꝰ laboratoribꝰ de nouo venietibꝰ ad habitādum in dictā villā. An iste Antoniꝰ censeat̄ esse talis, qualē esse opꝫ, vt dicta immunitate quinquaginta annorum gaudere possit. Et dico videri q sic moneor per. l. ij. §. quoties. ff. de publ. iunctis ibi notatis per Bar. vbi querit: † vnus intrauit ordinē fratrū minorū, et stetit per sex menses: deinde exiuit, et postea reintrauit, et stetit p sex menses: an dicat̄ nouitius: et dicit qd̄ dicit̄ nouitius, et non coniungitur vnū tp̄s cū alio: vt ibi. Et ita etiā tenuit Gulielmus de cuneo in. l. nec nō. §. si quis sepius. ff. quib. ex cau. maio. et not. Ange. et Moder. in. l. quoties in stipulationibus. ff. de ver. obli. et in. l. ij. §. j. ff. de condi. insti. et in. l. si idem cū eodē. in prin. ff. de iurisdict. omnium iudi. et in procmio. ff. §. fin. bene facit. l. capite quinto. ff. de adult. ¶ Ergo in proposito nostro, cum ille qui nōdum stetit per decem annos in comitatu Bononie, postquā de nouo venerat cōnumeret̄ inter forēses de nouo venientes ad habitādū q̄tū ad propositū exeptionis: q2 interī gaudet priuilegio exeptionis, qua nō gaudēt maxime illi q sunt de numero forensiū laboratorū veniētiū de nouo ad habitandum. Ergo si ante finitum tempus decennij interim decessit impulsus cā bellorū, et per sex vel septem annos extra ciuitatē et comitatū, et distinctū Bononie stetit. Et cum interim facta esset lex et prouisio in ciuitate Bononie, qd̄ forenses venientes de nouo ad habitādū in terra sancti Martini gaudeāt exemptione per quinquaginta annos. Et post hoc dictus Antoniꝰ hortatꝰ veniat ad habitandū in terra sancti Martini, dr̄ esse nouitius, seu de nouo veniens ad habitandum, p p̄dicta. qd̄ no. gl. in. c. eū qui certus. de regu. iur. libr. vj. ibi dū glossa dixi. Nisi cōditio religionis mutata esset &c. Et in casu nostro superuenit mutatio cōditiōis propter dictā nouā ꝓuisionē factā de exēptione quinquaginta annorū concessa forēsibꝰ de nouo venientibus ad habitandū in terram sancti Martini. ¶ Hanc questionē etiā proprius ad terminos nostros videtur decidere Alber. de rosate in prima parte statu. q. lxxvij. incip. adhuc quero, statuto ciuitatis cauet̄, quod qui venerit &c. vbi querit: † statuto ciuitatis cauetur q qui venerit ad standum in ipsa ciuitate sit immunis a collectis, et alijs oneribus, vsq3 ad decem annos. aliqui fuerant ciues in illa ciuitate q recesserunt, et iuerunt an stādū in alia ciuitate, et modo redeunt ad primā ciuitatē volētes gaudere beneficio et immunitate statuti. queritur an debeant gaudere. et determinat quod sic, secutus Jac. de Are. ita tenentem per. l. cū emācipatꝰ. §. si pr̄ ex duobꝰ. ff. de bo. pos. Ꝫtab. si hoc est in eo q erat ciuis eiuidē ciuitatis, et postea discesserit, et deinde redijt. Multomagis in casu nostro, in eo qui non erat ciuis. Istā ptē q̄tu ad casum nostrū firmat etiā Bart. in. d. §. si pr̄ ex duobꝰ. vbi refert proxime dictā decisionē quam ibi 3 ponit Jac. de Are. et Cldr. et postea subdit † qd̄ illa decisio nō videtur procedere in eo, q erat ciuis originariꝰ, q2 cū possit etiā post discessum cogi ad munera, iuxta ea q̄ plene hn̄r in. l. origine. C. de muni. et orig. et in. l. ciues. C. de incolis. lib. x. nō pōt talibꝰ cōcedi imunitas. l. ij. ff. de iure immu. nā a ciuitate causata ab origine, non potest quis sua volūtate se liberare, et ei renūtiare. d. l. origine. et. l. assumptio. i prin. ff. ad muni. Sꝫ incolatui et domicilio hn̄ pōt sua volūtate se liberare, trāsferēdo se et bona in aliū locū. l. incola. la. ij. et. l. domicilium. 4 et. l. mobil. ff. ad muni. ¶ † Et in dubio cū qs recedit de vno loco cū rebꝰ suis, vr̄ in dubio hr̄e animū trāsferēdi et mutādi domiciliū, vt no. Bar. in. d. l. assumptio. §. viris. p no. p Jnn. in. c. et trāsmissa. de renū. no. etiā Bart. in. d. l. domicilium. ff. ad muni. ¶ Et sic cū dictus Antonius nō esset Bono. origine, sed tm̄ aliquam morā traxerat in dicto comitatu Bono. et postea cū rebus suis se ad aliena loca cōtulit, et sic si domicilium noīe incolatus Ꝫcerat in comitatu Bono. illud in aliā patriā transtulit, et transferre potuit. d. l. incola. et. l. mobil. ad muni. et no. in. d. l. origine. sequitur mō veniens ad habitandū in terra sancti Martini, debet gaudere dicto priui. cū dicat̄ 5 esse forensis: q2 ille dicitur forēsis, [b] qui est alterius fori. c. si b clericus laicum. in verbo, forensis. de foro cōpe. forenses etiā dicuntur qui de foris veniunt ad habitandū, in aut. de questore. §. si vero aliqui. in verbo ad hanc colla. vj. secundū Bal. allegantē illum tex. in. l. de quibus. ff. de legi. in. xij. co. in ver. iiij. queritur, an Ꝫsuetudo extendat. et fm̄ Barto. in tractatu represaliarū. in. iiij. q. quinte partis principalis, ille dicat̄ hic forensis, qui nō est de corpore isto, et q2 non est hic ciuis vel incola. Itē dicitur de nouo venire ad habitandū ex quo erat ex toto trāslatꝰ et extinctꝰ primꝰ incolatus factus in territorio Bonon. stāte illo discessu, et trāslatione domicilij, cū bonis in territorium Ferrariense, per qd̄ mutatur et extinguit̄ domiciliū et incolatus cōtractus vel contractus in territorio Bononien. d. l. domiciliū. et ibi no. cum alijs supra allegatis. ¶ Hoc cōprobat̄ in simili per ea que dicimꝰ in feudo nouo et antiquo. Nam plures erant fratres habentes feudum antiquum, et ascendenti suo, pro se et descēdētibꝰ cōcessum. et vnꝰ ex dictis fratribus feloniam commisit, propter quam veniebat priuandus feudo, et debebat reuerti ad oīm feudi. An si dn̄s feloniam illa seu offensam remisit dicto fratri, feudū illud dicetur nouum vel antiquum. ¶ † Et concluditur qd̄ si 6 ius antiqui feudi fuit omnino extinctum, vt q2 erat vasallꝰ, ex tali felonia ipso iure priuatus feudo a lege vel etiā corporalis possessio feudi sit ad oīm reuersa, et denuo sit vasallo facta inuestitura appellabitur feudum nouum alias autē ap-c pellaretur antiquum. ita declarat Bal. in. l. j. in. xv. q. de rerū diui. et And. de Iser. et Moder. in. c. j. de vasallo decrepi. eta. et ita saluant no. per gl. in. l. si peculium. §. si cre. ff. de pecu. et in l. quod dicitur. la prima. ff. de impen. in re dota. fac. et Bal. in c. j. circa pen. vel antepe. col. in ti. an agna. vel filius. post glo. ibi in versi. de nouo. et Bal. in. c. j. §. insuper. circa medium. de probi. feu. alie. per Fed. et Ang. in. d. l. quod dicitur. pro hoc 7 facit quod no. gl. in. c. iij. de iure patro. que vult † qd̄ quando funcitus aliquid est extinctū, idem iudicemus de restaurante vel renouante extinctū, prout iudicamus de eo qui de nouo facit. et ita etiam vult gl. no. in. c. de monachis. xv. iij. q. ij. que dat intellectū ad text. in. c. Judei. et. c. consuluit. cum. si. de Judeis. et idē vult Hosti. in summa de eccle. edi. §. fi. ad fi. bene facit qd̄ no. de conse. dist. j. in. c. de fabrica. et qd̄ no. Bar. in l. j. §. si quis edificiū. ff. de ope. no. nun. Et quia videt̄ esse eadem ro in isto Antonio veniente ad habitandum ad locū in quo nullū penitꝰ incolatū habebat, ac si nullo vnquā tempore fuisset. Ergo eadem debet esse iuris dispositio. l. titio. ff. de verb. obli. et. l. illud. ff. ad. l. aqui. et qd̄ sit eadē ratio, pbat̄ tam ex tex. d. l. cum emancip. §. si pater ex duobus. ff. de contrata. quam etiam ex eo. q2 domini concedentes immunitatem forensibus laboratoribus venientibus de nouo ad habitandū in terra sancti Martini, voluerunt hanc immunitatem nō concedere alijs qui habitarent vel subditi essent ipsis dominis Bononiensibus: quia ex hoc lederentur alia loca in quibus ibi habitātes subeunt munera et onera. Nam si inde discederent: vt se cōferret in terram sancti Martini, cooperiret

¶ Seru... in eadē ... bosius ... Barv. ... consi. vlti...

¶ Forēsi... consil. ccc... j. Cor. con... vij. lib. j. deci. cōsi. cccccl. consilio del xj. col. j.

eiũ altare,ꝛ discoꝺperirent aliud,qꝺ fieri nõ ꝺꝫ.l.assiduis.§.exceptis.C.qui pot.in pig.ꝛ.l.si finita.§.sinautẽ.ff.de dam.infec.¶ Sed hoc dici nõ potest in Antonio, qui nõ habitabat in territorio Bononiensi:ꝛ per multos annos ante steterat extra territoriũ Bononiense.† ꝛ vbi vna sola ratio reddi potest in aliqua dispositione,illa hr̃ pro expressa.ꝛ per glos.ꝛ ibi Bal.in.l.quãuis.C.de fideicom.ꝛ no.Bar.in.l.maximũ vitium.in.iiij.col.C.de libe.prete.ꝛ ideo tunc quando ratio habetur pro expressa fit extẽsio ad casum ad quẽ alias nõ fieret:qꝛ tunc proprie nõ est interpretatio extẽsiua sed intellectiua secũdum Bal.in.d.l.quãuis.per id quod ibi legit.ꝛ nõ.vnde in tali casu quãdo ratio expressa vel habetur pro expressa fit extensio ex identitate rationis ad casum,qui saltẽ inspecta larga significatione vocabuli posset cõprehendi sub casu expresso,vt no.Bal.in locis proxime allegatis.ꝛ no.in cle.j.de elec.ꝛ no.Bal.in aut.quas actiones.in.ij.col.C.de sacrosanc.eccle.ꝛ in.l.fi.ꝛ ibi etiã Jo.de Jmo.ff.de here.insti.ꝛ no.Raphã.in.l.cũ mulier.ꝑ illũ text.ꝛ in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.ꝛ ibi etiam Jo.de Jmo.ꝛ Pau.de Cast.ibi ꝛ in.d.l.quãuis.ꝛ bene facit.l.filiũ habeo.ff.ad Maced.ꝛ qꝺ no.glo.ꝛ doct.in aut.vt ij qui obli.se habe.perhibent res mi.in prin.quod no.Jo.An.in addi.Spe.in tit.de suc.ab intestato.in rubrica in §.ꝛ.ij.col.cũ simi.ꝛ in dicta prouisione loquẽte de immunitate concedenda forensibus venientibus de nouo ad habitandum in terra sancti Martini,non potest habere locum nisi vnica ratio supra adducta.s.qꝺ hoc fuerit inductũ,vt faueret vtilitati publice,absq̃ eo qꝺ per talẽ cõcessionem inuitarentur alij subiecti,seu habitantes in comitatu Bonon̄.discedere a suis locis,ꝛ se conferre ad terram sancti Martini:ergo debet habere locũ illa immunitas in dicta aut.i quo vẽdicat sibi locũ ratio dicte immunitatis.¶ Minimo si bñ inspiciatur dicta constitutio ꝛ prouisio immunitatis,continet expssam rationẽ predictã publice vtilitatis,ꝛ in casibus in quibꝰ sit aliqua † dispositio ad aliquã publicã [a] vtilitatem:tũc fit extensio ex identitate rationis,vbi in alia materia non fieret vt no.per gl.ꝛ doct.in.l.si constante.in prin.ff.solu.matri.ꝛ in l.cetera.§.sed ꝛ si quis.cum ibi no.ꝛ.§.hoc senatus.in verbo,extenditur.ff.de leg.j.iuncta.l.senatꝰ.ff.de contrahend.emp.ꝛ notat gl.in.l.si a primo.in prin.ff.de lib.ꝛ posthu.inducendo eam,vt ibi per Ang.ꝛ notatur in.l.miles.in prin.ff.de re iudi.ꝛ Mod.notant in.l.si vero.§.de viro.ff.sol.mat.¶ Nec potest dici quod in casu nostro dictus Antonius discesserit de comitatu Bononie in fraudẽ,s.eo animo, vt reuerteret,ꝛ gauderet hac noua immunitate pro quinquaginta annis.¶ † Quia respondeo hoc dici non potest in casu nostro:tum quia non incontinenti post discessum rediit.l.si ventri.§.fi.ff.de priui.cre.cum ibi notatis.ꝛ.l.plerüq̃.ff.de ritu nup.c.officij.de electione,sed per multos annos post discessum.Tum etiam tpe quo discessit nondũ erat edita lex disponẽs,ꝛ concedens immunitatẽ venientibus ad habitandũ in terrã sancti Martini,ꝛ sic de ea diuinare non potuit Antonius.l.iubemus.C.de testa.l.si putator.in fi.ff.ad.l.Aqui.Tum etiam qꝛ suberant guerre in comitatu Bonon̄.quibus vrgẽtibꝰ recessit de comitatu,vt ab eis se tueret.ar.c.cũ inter.de excep.ꝛ in.l.si fideiussor.§.necessaria.ff.qui satisd.cog.Ex quibꝰ concludo dictũ Antoniũ immunitate gaudere debere.Alexã.

a ¶ Publicam.s.libro.iij.consi.lxviij.nu.6.

b ¶ Dolo.Ro.consi.lxx.Guid.pap.consilio.ij.Jas.insti.de act.§.omnium.nu.86.Hyp.Marsi.cclxij.Matt.affli.dec.neapo.xviij.

c ¶ Penis.s.lib.ij.consil.xxxiij.col.j.

Epitome.

¶ Ad penam.l.fin.ff.de rei vendi.requiritur negationẽ fieri dolo vel lata culpa.

Consilium.XXXV.

In causa ꝛ lite inter dominum Benedictũ de mafeis,vt dicitur rectorẽ ecclesie sancti Eustasij de Rauenna agentẽ,et nobilem virũ iuris ciuilis scholarem dñm Bartholomeũ de ghecis de Rauenna se defendẽtẽ.Uiso processu dicte cause.Principalis dubitatio ad presens consistit.An attento qꝺ dictus actor egit rei vendicatione,ꝛ publiciana cõtra dictũ dominum Bartholomeum:ꝛ reus a principio sine authoritate curatoris negauit se tenere,ꝛ possidere aliquam petiam terre quantitatis sex tornaturarũ,ꝛ infra cõfines descriptos in libello actoris.Et cũ peteret virtute dicte rñsionis actor sibi dari tenutã petie terre cõtente in libello suo,ßm formam statuti,cõparuit ser Mattheus Joãnis curator dicti Bar.ꝛ dixit de nullitate respõsionis ꝛ negatiõis dicti Bartholomei tanq̃ facte sine authoritate curatoris domini Bar.ꝛ ꝑpterea iudex statuit terminũ dicto ser Mattheo curatori dicti Bartholomei ad respondendũ iterum interrogatorio dicti actoris,an dictus Bartholomeus possideret petiã terre petitã.qui Bartholomeus postea cõparuit,ꝛ die.viij.Aprilis,respõdit dicto interrogatorio,ꝛ dixit se possidere vnã petiã terre tornaturarũ.lxxx.ꝛ perticarũ octo,diuisam in pluribꝰ petijs positã i plebanatu sancti Cassiani in fundo ville panulli iuxta viã pub.ab vno fossatum magnũ ab alio,mediãte via Usola ab alio,ꝛ viã que venit de peradilla ab alio.¶ Et negauit petiam terre cõtentam in libello esse istam,de qua in dicta responsione:ꝛ dixit se nõ tenere illam,de qua in libello,que videtur esse alijs consignata ꝛ demõstrata.Et in libello petit vna petia terre sex tornaturarũ posita i territorio Rauẽne in plebanatu sancti Cassiani in fundo Panullũ iuxta viam cõis fossatum villani:qꝺ fossatũ hodie dicit fossatum magnũ formellam cõis,ꝛ dictum.d.Bartholomeum loco cuiusdam olim Rachi de becbis.Nũc dicit dictꝰ actor se probasse incũbentia:ꝛ dictũ reum possidere petiã terre,de qua i libello,adeo qꝺ virtute dicte respõsiõis ꝛ negatiõis,dꝫ assignari possessio dicte petie terre actori,ꝛ q̃ do.Bartholomeꝰ dꝫ fieri de reo petitor,iuxta formã.l.fi.ff.de rei vẽ.¶ Cũ ex omnibꝰ actitatis mihi videt de iure hoc fieri non posse,ꝛ partes iudicis esse in ꝓnunciando dictũ do.Bartholomeũ nõ incidisse in penã dicte.l.fi.ꝛ sic actorem non esse mittendũ in possessionẽ,sed procedendũ esse in causa principali ad vlteriora,si actor ꝓcedere voluerit.¶ Ad qꝺ ostẽdendũ ꝓsupponoꝰ † q̃ ad hoc vt reus incidat ꝓpter negationẽ in penam.[b] d.l.fi.Requirit q̃ reꝰ dolo[b] vel saltẽ lata culpa negauerit se possidere rẽ petitam,quã in veritate ipse possidebat, ita notabiliter ingt Bal.in.c.vasallꝰ.el.j.per illũ tex.in ti.si de feu.fue.cõtro.inter do.ꝛ agna.in.j.col.¶ † Scđo presupponoꝰ q̃ lꝫ alias sufficiat vnã rẽ esse demõstratã ꝑ duas demõstrationes veras.Et q̃uis aliqua alia demõstratio reperiat falsa, illud nõ noceat regulariter habẽti probare idẽtitatẽ alicuiꝰ corporis,vl̃ rei:vt notabiliter tradit Bar.i.l.demõstratio falsa.in prin.in.vij.q.ff.de cõdi.ꝛ demõ.per id qꝺ habetur i.l.j.i fi.ff.de do.prelega.ꝛ ꝑ notata in.l.si qs in fundi vocabulo.ff.de leg.j.Tamẽ hoc fallit,vbi quis ex tali ꝓbatione vellet cõsequi aliũ condemnari ad penã,qꝛ quo ad excusandũ reum a pena sufficit q̃ aliqua ex demõstrationibꝰ adiectis nõ reperiat vera,ad hoc vt ille a quo petit pena possit dicere se non putasse illam esse rem,de qua agebat:eo qꝛ aliqua ex demonstrationibꝰ adiectis illi nõ cõueniebat.textus est valde notabilis in.l.in testamẽto.la prima.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ideo per illam.l.Bal.† vbicq̃ dicit q̃ in penis [c] ligdissima debet esse probatio.ꝛ qꝺ alteratio ipsiꝰ rei pncipalis excuset a pena,vt no.ipse i.c.j.qualiter domi.a proprie.priue.vbi ad hoc reputat illã.l.esse singularẽ.facit qꝺ no.Bal.i.l.vna.in.iij.oppo.C.de his que pe.nomine.¶ Modo ad ꝓpositũ non apparet aliquo modo probatũ qꝺ petia terre quã possidet dñs Bartholomeꝰ sit posita iuxta formellã,imo est iuxta querscĩã ꝛ fossatum Tracianũ:qꝛ formella nõ trãsit vltra dictũ fossatũ magnum alias nuncupatũ fossatũ villani,ꝛ deponunt testes domini Bartholomei plures q̃ sint testes actoris,ꝛ sic eis stãdũ in.l.ob carmẽ.§.fin.ff.de testibꝰ.c.in nostra.de testi.¶ Petia aũt terre quã dñs Bartholomeꝰ dixit se possidere, est vltra extremitatem ꝛ finẽ dicte formelle,ꝛ vltra dictũ fossatũ magnũ versus Rauenã:ergo est ipossibile qꝺ sit eadẽ petia terre,cũ petia terre petita in alio,etiã confine apparet euidẽter falsam seu erroneã esse demonstrationẽ cõfiniũ dicti actoris in libello suo:qꝛ in libello dꝫ qꝺ petia terre petita cõfinat cũ dicto fossato magno.ꝛ.d.Bartholomeꝰ dt qꝺ confinat cum quadã via,q̃ est iuxta dictũ fossatũ magnũ.Et ita testes do.Bartholomei ꝓbãt qꝺ fuit,ꝛ est via.ꝛ satis est qꝺ tpe ꝓducti libelli ꝛ responsionis facte interrogatorio erat via, qꝛ libellus loquit de cõfinibꝰ ꝑntis tpis,dũ dicit qꝺ.d.Bartholomeus tꝫ ꝛ possidet, ꝛ sic de presenti,vnã petiã terre positam iuxta fossatũ magnũ.¶ † Et qꝺ intelligat libellus de confinibus presentibus,ꝛ non preteritis tm̃,probat ꝑ id qꝺ habet in.l.si ita.cum his que ibi traditur ꝑ Bar.ff.de auro ꝛ argẽ.leg.Et qꝺ in simili tractat Bar.in.l.j.in princi.ff.de ferijs.et pꝫ ex no.ꝑ Bar.in.l.demonstratio falsa.in fi.prin.in vlti.qꝺ.¶ Preterea testes actoris nõ probant qꝺ petia terre,q̃ possidetur per do.Bartholomeum sit illa q̃ deducta ꝛ confinita est in libello actoris:si bñ inspiciat.Ergo non pot dici q̃ sit probatũ qꝺ reus falso negauerit se possidere rem petitam,qꝛ probatio debet de necessitate cõcludere qꝺ reꝰ possideret illã eandem rem petitam,probando identitatẽ demõstrationũ, alias

alias nō releuat,vt probatur in.l.Pomponius scribit si fru mētū.§.fi.ff.de rei ven.⁊ in.l.j.⁊ ibi no.Bar.C.si vnus ex plu. appel.facit.c.in psentia.cum simi.de proba.¶Et licet aliqui ex testib⁹ actoris,videant velle dicere ꝙ est duplex formella, vna que est versus Rauennā circa fossatū magnū:alia ꝙ est vltra fossatū magnū,⁊ sic possit dici qđ in libello actor sense rit de illa formella,que est versus Rauennā citra fossatū ma gnū,dico qđ istud nō ob.Tū qꝛ testes.d.Bartholomei plu res deponunt contrarium:Tum qꝛ posito qđ esset verū, qđ esset duplex formella,sequitur qđ pluralitas parit obscurita tem ⁊ ambiguitatē cōsequentem.l.ita fidei.⁊ ibi no.Bart.ff. de iure fisc.l.duo sunt Titij.ff.de test.tute.Unde propter di ctam obscuritatem ⁊ ambiguitatem non pōt dici qđ reus ne gando falsum vel mendaciū dixerit.et qđ senserit excludere illam formellā,de qua senserat actor:attēto ꝙ verba actoris

5 poterant dupliciter intelligi:† cum verba rei debeant inter pretari prout fauorabilius est ipsi reo.l.si quis intentione.et ibi no.Bar.ff.de iudi.⁊ not.in.l.inter stipulātē.§.j.ff.de ver. obli.Item verba actoris in libello nō potuerunt intelligi de ista formella,que est citra fossatum magnū versus Rauēnā posito sine preiudicio, quod etiam ibi diceretur Formella. Patet:qꝛ dat pro cōfine fossatum magnum,⁊ debuisset dare illam viā que mediat inter fossatū magnū, ⁊ petiā terre quā

6 possidet do.Bar.¶†Cōfirmo pdicta:qꝛ vt dixi pena q ipo nit neganti:de qua in.d.l.fi.de rei vend.solū imponit ei q ex certa scientia ⁊ dolo,vel lata culpa negauit veritatē, vt in.d. c.vasallus.⁊ ibi Bal.⁊ facit qđ no.glo.in.d.l.fi.in glos.ij. Sz ne ꝑ in illa vltima petitione actoris petentis reum tanquā negantē puniri,⁊ priuari possessione, neqꝫ in alia parte pro cessus inuenitur deductū,nec allegatum qđ reus ex certa scie tia,⁊ dolo,vel lata culpa negauerit:ergo nō pōt cōdēnari ad dictam penā:qꝛ etiā dato ꝙ alias presumeret,qđ quis ex cer ta scientia aliquid faceret,vel ꝙ dolo aliqđ faceret: tñ semp oportet hoc allegari:alias presumptio illa vel similia in hoc non releuat,vt est tex nota.⁊ ibi doc.in.l.si adulterium cū in cestu.§.idem pollioni.ff.de adul.⁊ quod no.Bar.in.l.cū qđ. circa.iij.vel.iiij.col.ff.si cer.peta.vnde dicit Bart.in.l.rē alie nam.circa.ij.columna.ff.de pig.act.⁊ Bald.in.l.etiam.in.ij.

7 col.C.de exec.rei iudi.⁊ Sal.in.l.certi.C.loca.†qđ licet quan doqꝫ ex possessione quis presumat dñs iuxta plene notata in l.quidam in suo.ff.de condi.instit.cum suis concor.Tamen dꝫ esse caut⁹ aduocatus,vt hoc ponat seu deducat in actis, s.ꝙ ille erat dominus,alias nō releuaret talis presumptio. Hoc tāto magis pcedere dꝫ in casu nostro in minore.xxv. annis qui accusat a dolo presumpto,vt est gl.no.⁊ ibi doct. in.l.vbi.in pn.ff.de edē.¶Et per predicta apparet nō opor tere insistere circa scripturā Assazatorū cōmunis:qꝛ p illaz nō apparet que sit petia terre quā possidet do. Bartholo meus.¶Item illa scriptura loquit de formella cui confinat fossatū villani,⁊ sic nō loquitur de aliqua petia terre,que sit vltra fossatū,⁊ viam que est iuxta dictū fossatū versus Ra uennā,prout est petia terre quā possidet.d.Bartholomeus. ¶Itē ex dicta scriptura nō apparet quo tempore dicta pe tia terre descripta ī dicto assazatorio habere dictos ꝯfines: qꝛ ibi nullum est tempus descriptū:ergo non releuat dicta probatio.c.Abbate sane.de re iudic.li.vj.cū ibi not.Bar.in l.nō potest.ff.de re iudic.⁊ in.l.⁊ an eadē.§.actiones.ff.de ex cep.rei iudi.¶Possent plura dici etiam circa infringēdam probationē testiū actoris.Sed stātib⁹ predictis apparet nō esse opportunum.¶Ex quibus concludo partes iudicātis esse in pronunciando prout.s.Alex.

Consilium.XXXVI.

lege.s.lib.ij.consi.lxviij.quod hic duplabatur.

Consilium.XXXVII.

lege.s.lib.ij.consil.xxj.quod hic duplabatur.

Casus Talis est,Inita est societas inter Petrum Mascarinum,⁊ Joannem grandem duratu ra per quinqꝫ annos,in ⁊ super mercantia strazarie duodeci mo mensis Nouembris.M.cccc.xxvij.quibus quinqꝫ annis iam finitis p plures annos dictus Joannes,⁊ Petrus vna cū duobus alijs emerūt certas merces destinatas ad straza riam pro pretio librarū septingentarum soluēdarum certo loco ⁊ tēpore dño Nicolao de Ariostis,cui se obligauerūt ⁊ promiserūt omnes quatuor predicti insolidum soluere,⁊ re spōdere de medietate lucri ⁊ dāni inde peruēturi,prout per instrumentū.xxiiij. Martij.M.cccc.xxxvj.postea reperitur dictū Petrū emisse a dicto Jo.certo pretio quandā societa tem strazarie,que societas erat tunc inter eos,vt dicit,⁊ nar ratur in instrumēto dissolutionis societatis,ac etiā emptio nis dicte strazarie,cui Joanni promisit per solennē pmissio nem dictus Pe.saluare ipsum indēnē de omnib⁹ debitis,et creditis dicte societatis occasione dicte strazarie,vt lati⁹ ap paret per instrumentum factum per predictum notarium. xxiij.Maij.M.cccc.xl.¶Modo queritur quod cum predi ctā obligationē dictarū librarū.ccccc.dictus Petr⁹ rōne lucri,⁊ interesse soluisset dicto do.Nicolao creditori p plures annos magnā quātitatem pecuniarū,nunquid possit in to tum vel pro parte sibi contingente agere,⁊ conuenire dictuz Joannē tanquā habilē ad soluendū dictū lucrū et interesse, iam solutum principali creditori:nō obstante quod p dictū Petrum fuerat promissum dicto Joanni de conseruando eum indēnem ab omnibus debitis,⁊ creditis dicte societa tis: Respon.Alexan.quod hec promissio intelligitur ratio ne prime societatis:non autem ratione secunde.Et sic potest Petrus petere sibi actiones a Nicolao que erunt efficaces contra Joan.in insolidum excepta quarta parte que ipsum Petrum cōtingit.hoc dicit.

Consilium.XXXVIII.

Visis ⁊ diligenter pōde ratis instrumentis,de quibus in themate mētio habita est.Quod dicturus sum propter rei eui dentiam paucis absoluam.Videretur equidem prima consi deratione dicēdū Petrum,vel eius heredem a pdicto Joā ne,id quod idem Petrus dicto do.Nicolao ex causa societa tis strazarie predicte soluerat cōsequi non posse,inspecto ma xime quod Petrus in dicto vltimo instrumento solenniter Joanni promisit omnibus creditoribus occasione dicte so cietatis creatis de proprio satisfacere.Unde cum dictus do minus Nicolaus fuerit creditor occasione dicte societatis, de qua fit mentio in dicto vltimo instrō,vt statim ostendaz. Ergo cum Petrus potuisset per Joannē cōpelli ad liberā dum ⁊ eximendum eum ab onere dictorū creditorum,eundē Petrum agentem repellit exceptio.l.vendicantem.in fin.ff. de euic.l.j.§.quod autem ait.ff.de superfi.¶Quod aūt dict⁹ dominus Nicolaus fuerit creatus creditor occasione dicte societatis,apparet ex dicto secundo instrumēto in quo Jo annes et Petrus predicti vna cum quodam Matthei, et Daniele cōfessi fuerunt se veros debitores in quātitate libra rum.dcc.Boñ.dicti Nicolai, occasione mercium ab eodem emptarum,quam quantitatē ipsi debitores ⁊ quilibet eoruz insolidum retinuerunt ad mercandum in dicta arte straza rie,quā exercere promiserunt,⁊ obligauerūt se ad restitutio nem quantitatis predicte dande dicto do.Nicolao,vna cum dimidietate lucri inde secuturi.⁊ cum promissione damnorū

1 ⁊c.¶†Sed ita est qđ vbicunqꝫ emitur res ab aliquibus cō muniter,in re illa intelligitur societas contracta.l.cū propo nas.⁊ ibi no.Bar.⁊ Bald.C.pro socio.⁊.l.ij.⁊ ibi dicit Bart. esse menti tenendum.ff.cōi diui.⁊.l.⁊ sit.ff.pro socio.Nisi aliđ actū esset inter eos,vt ibi,puta si incōtinenti post ꝯtum vel emptionē rei communis diuisissent.Nam tunc non presume retur emptionem factā fuisse animo societatis contrahende. ita egregie declarat illa iura Raphael Cuma.in.l.reos.in prin.ff.de duo.reis.allegat in argu.l.sed ⁊ Julianus.§.pro inde.C.ad Macedo.Ergo ex illa emptione mercium cōmu nium intelligit esse celebrata societas inter predictos.Et li cet instrumentū vltimū referre se videat ad societatē initam inter predictos Petrū ⁊ Joannē de anno. M.cccc.xxvij. de mense Januarij.vt dixerūt cōstāte instrō anno.M.cccc xxvij.⁊ dictū bm instrumētū,⁊ societas ī eo descripta gesta fuerūt anno.M.cccc.xxxvj.de mense Martij.Tamen cū nō possit dictū vltimū instrumētū referri ad aliā societatē, quā ad illā de qua in dicto scđo instrō.Videt ꝙ ad illā debeat re ferri quāuis nō fuerit per specificas qualitates declarata.l. ij.de liber.⁊ posthu.l.⁊ fundus qui locatus.ff.de fund.instr.

2 ¶†Fortificatur:qꝛ sufficit rem demonstrari per duas quali tates,vel demonstrationes veras, licet reliquę sint false.ita dixit Bar.in.l.demonstratio falsa.in prin.in.vij.q.ff.de ꝯdi. ⁊ demon.allegat.l.hac cōsultissima.C.qui testa.face.pos.et.l. forma.in prin.ff.de cen.⁊.l.patronus.§.j.⁊.ij.ff.de leg.iij.⁊.l. in fi.ff.de dote prelegata.Et quod no.in.l.si quis in fundi vo cabulo.ff.de leg.j.Sed due vere colliguntur demonstratio nes ex dicto vltimo instrumēto,qđ senserint dicti cōtraben

tes de societate illa, de qua fit mētio in dicto scdo instro. Qr dicitur q fuit societas ex cā strazarie. Et quod de instrumēto fuerat rogatus ser Vrbanus. Et ita apparet in prefato secundo instrumento. ¶ Ergo quis alie demonstrationes discordent, dicit constare q de illa partes senserint pro hoc 3 qr † non presumit pluralitas societatum: vel alterius actus nisi probet. probatur in l. si in rem. ad fi. et ibi no. Barto. ff. de rei vend. no. glo. in l. qui iurasse. §. si pater. in ver. acquisiti. ff. de iureiur. c. cum Jo. de fide instru. c. in psentia. ver. verū. de proba. ¶ Sed premissis nō ob. contrariā sententiam probabiliorē puto. Et presuppono primo qd in obligatiōe facta dicto dom. Nicolao, de qua in secundo instro, dicti quatuor se obligātes dño Nicolao videlicet Petrus, Joannes, Mattheus et Daniel fuerūt correi debēdi, vt colligit ex illo distributiuo, glibet. et ex illa dictione, insolidū. l. si pluribus. i prin. et ibi no. ff. de lega. ij. l. reos. §. cum in talib⁹. ff. de duob. reis. et 4 in aut. hoc ita. c. ea. et plene tradit in l. ij. ff. eo. tit. ¶ † Ex quo infert qd solutione facta insolidū ab altero ex dictis correis, scilicet a Petro, dat ei repetitio aduersus Joanā, pro quarta parte, cū ad oēs peruenerūt dicte mercātie empte a domi. Nicolao, prout latius in dicto scdo instrumento. l. j. et ibi plene notatur. C. de duo. l. nec quicquā. de exer. et l. habebat. §. fi. cum. l. seq. ff. de institu. Et hoc per actionem pro socio: vt dictis legibus, si socij fuerunt, vt. s. dixi. vel si socij non essent repeterent per actionem communi diuidun. si debitum fuit contractum occasione alicuius rei communis, prout in proposito per. d. l. habebat. §. fi. vt plene traditur per Bart. in l. reos. in ij. et viij. q. ff. de duo. reis. et ibi clarius Mod. et Bar. in repe. d. aut. hoc ita. et Cy. post glo. in l. j. C. de duobus reis. ¶ Unde in proposito, nisi aliud appareat qd nō habuerint animum contrahende societatis in illa emptione mercantiarum. d. Nicolai datur actio pro socio, per predicta. ¶ Unde difficultas solū consistere vr, an habeat obstare illa promissio facta per Petrum Joanni de conseruando eum indēnē ab onere creditorū societatis, put in dicto vltimo instrumento in quo pro veritate respondeo q non. Nam aduertenduz est quod vltra societatem factam in mercantijs emptis a do. Nicolao, cōtracta fuerat alia societas in arte strazarie prius inter dictum Joannem grandem mediante eius procuratore, et d. Petrū de anno. M. cccc xxxviij. de mēse Januarij, vt cōstat instro rogato anno. M. cccc xxvij. die. xij. mēsis Nouēbris. Unde animaduerto qd societas de qua fit mētio in dicto vltimo instrumēto cōdito anno. M. cccc xl. in quo Petrus promittit Joanni subire onus creditorū societas melius, et in quāpluribus demonstrationib⁹ cōuenit illi societati, de qua fit mētio in primo instro, q illi de quo fit mētio in secundo. Nam societas prima fuit cōtracta solū inter ipsos Petrū et Joannē mēse Januarij: et per quinquennium, et de ea fuit rogatus ser Vrbanus de anno. M. cccc xxxvij. et societas incipit de anno. M. cccc xxviij. et societas de qua fit mētio in dicto vltimo instro confecto. de anno. M. cccc xl. fuit simpliciter, vt partes asserūt, facta in arte strazarie inter dictos Petrū et Joannē, et de mēse Januarij, et per quinquennium: et de ea fuit rogatus ser Urbanus: et fuit factuz instrm de illa societate, vt partes affirmāt anno. M. cccc xxxvij. et societas incipiebat. M. cccc xxxviij. et sic in omnib⁹ concordant. pter q in illa qualitate tpis: qr vbi dixit de anno. M. cccc xxviij. debuit dicere de anno. M. cccc xxviij. societas vero, de qua fit mētio in scdo instro, fuit facta inter quatuor. s. Petrū, Joannē, Mattheū et Danielē. Itē fuit facta de anno. M. cccc xxxvi. mense Martij: et non fuit facta pro quinquēnio. Itē ibi nō apparet qd societas deberet incipere ex interuallo post confectionē instrumēti, imo ex instro. secūdo colligitur q societas precedit illud instrm. Et sic in omnib⁹ discordat ab ea societate ad quā in vltimo instro fit relatio, preter q in eo qd fuit de instrumēto rogatus ser Vrbanus. 5 † Modo sic quotiescunq tres demonstrationes designate sunt, et due sunt vere, tertia est falsa. ¶ Tunc verū est, quod preferuntur ille due: et tertia falsa non vitiat: ita intelligitur qd not. Barto. in prealleg. l. demonstratio. in. vij. q. Sed vbi sunt quatuor demōstrationes vel plures: et due tantū cōcordant, et reliq̄ cōtradicunt: tunc non dicitur cōstare de illo corpore in quo cōcordant ille due demōstrationes. tex. est in l. in testamēto quidā. ff. de cōdit. et demon. per quem declaratur et limitatur doctrina Bar. in prealleg. l. demōstratio. fm Moder. et maxime Pau. de Cast. in l. in testamento quidā. 6 pro hoc: qr vbi demōstrationes vel, pbationes sunt pares res redditur in ambiguo, et incerta, adeo qd succūbit ille ad quem spectabat onus pbandi. i. actor, circa id qd est fundamentū intētionis sue. c. ex literis. de proba. c. inter dilectos.

in fi. de fi. instru. et plene in c. in nostra. de testi. Si autē probationes vel demonstrationes sunt ex vna parte plures, pfert ille qui pro se plures habet. l. iiij. §. j. et l. ob carmē. §. fi. ff. de testi. c. licet causam. ad fi. de pbat. et prealleg. c. in nostra. ¶ Sed ita est vt probaui, quod nedum tante, sz etiam plures demonstrationes de quibus in dicto vltimo instrumēto conueniunt prime societati, potius quā scde: et secunda societas discordat in pluribus demōstrationib⁹, quā cōcordet cū societate, ad quā in scdo instrumēto fit relatio. Ergo non de secūda intelligendum est. Et per predicta est responsum ad ea que habētur, per prealleg. l. demonstratio. Et etiam ad id quod dicebatur non constare de alia societate, et pluralitatē non presumi: quoniam de pluralitate prolatū est ad hoc. l. ita fidei. ff. de iure fi. et quod notabiliter no. Bar. in l. si quis seruum. §. si inter duos. in fi. ff. de leg. ij. et l. quoties in stipulationibus. ff. de ver. obli. et in l. que conditio. §. cum ita in testamento. cum simi. ff. de condi. et demon. ¶ Quo ad vltimum, scilicet quale dari possit remedium Petro volenti insolidum soluere dictam causam quātitatem librarum. dcc. et posset a dictio Joanne consequi totum quod eum soluere continget excepta, videlicet quarta portione ad ipsum Petrum spectante iure 7 pprio. † Nā remediū est, qd Petr⁹ ante actū solutionis, faciebat sibi cedi iura insolidum competentia dicto creditori contra quemlibet dictorum correorum insolidum: quo casu poterit a Joanne repetere totum dēpta quarta parte ipsum Petrum contingente: ita firmat gl. in l. j. in fi. et ibi sequitur Cy. C. de duo. reis. quia tale ius debet creditor cedere, quale est apud eum. l. Stichum. §. pen. ff. de solu. l. ij. C. de fideiuss. et idem tenuit gl. in l. Modestinus. ff. de sol. et ibi Bart. in vlt. col. in ver. quero iuxta hoc, pone etc. Alex. de tarta.

Summarium.

1 ☞ Iudex ex officio etiam parte opponente super sedet in instantia perempta.
2 Emptor non potest agere antequam impleuerit.
3 Oblatio verbalis non sufficit.
4 Ius hereditarium etiam superueniens actori, non validat iudicium.
6 Res, de substantia venditionis, debet esse certa et certum pretium. nu. 7.
8 Confessio extra iudicium parte absente, semiplene tantum probat.
9 Iuramentum necessarium non defertur heredi, nec in magna causa. nu. 10.

Consilium. XXXIX.

Vertitur lis et questio inter Mattheū quōdā Jacobi graducij actorem, et Mattheū quondā Juliani de Zappis se defendentē: in quo iudicio necesse est, iudicio meo, absolutoriā sequi oportere pluribus ex capitibus. et primo possemus dicere instantiā cause esse peremptā stante forma decreti magnifici domini nostri. Nam petitio actoris fuit producta die nona mēsis Martij. Ergo cū a dicto tpe citra lapsi sint duo mēses: officiū iudicis est pronūtiare sup peremptoria instātie. Et victū victori in expēsis ɔdēnare, iuxta l. j. et ij. C. vt intra cer. tps cau. termi. Et l. properādum. §. illo 1 proculdubio. et ibi gl. et doc. C. de iudi. † Et licet p pte ēt peremptio instātie nō allegaret: tñ iudex ex suo officio vidēs instantiā esse peremptā, nō dz sniam diffinitiuā ferre, ita dicit Bar. in d. l. properandū. in prin. p ea q not. in l. j. C. vt q des. aduo. parti. ¶ Quo aūt ad merita cause, dico q dict⁹ actor petit dictū Mattheū de Zappis cogi ad faciendū sibi instrumentū vēditionis, cū clausulis cōsuetis vigore emptionis cuiusdā dom⁹ ab eo vēdite, etc. et posito q dict⁹ actor admittat de iure ad hoc petēdū: iuxta id qd legit et no. in l. ij. ff. de euict. Et q̄s late scribit Bart. in l. si finita. §. elegāter. ff. de dā. infec. Et Spe. de instru. edi. §. post q̄. v. quid si solū. et gl. et doc. extra de testi. in c. significauit. tñ dico qd sup dicta petitione, et cōtētis in ea, dict⁹ actor obtinere nō pōt. Et primo: qr posito qd narrata per eū in libello essent vera, et prolata. tamen non debet audiri: qr pretium integrum dicto asserto 2 venditori nō soluit nec obtulit in forma solenni. † Ergo anq pretiuz soluerit vel debite obtulerit, nō pōt emptor agere ad id quod venit ex natura cōtractus emptionis et vēditiōis. l.

Julianus.

Julianus.§.offerri.ff.de act.emp.ita et in suo libello narrat actor.videlicet qd dictus Mattheus vēditor promisit dicto a emptori facere instrumentum [a] vēditionis qñcunqȝ dedisset vel soluisset sibi libras quinqȝ Bonoñ.pro resto ptii librarū quinquaginta Bonoñ.Sed ita est ꝙ dictas libras quinqȝ nō soluit,vt ipsemet fateť. Et per eū in exceptionibꝰ opponiť. b Ergo cū non adimpleuerit pro parte sua,non potest agere [b] contra dictū Mattheū de Zappis.d.§.offerri.ꝛ.C.de colla. 3 l.filie licet.ꝛ.l.ex placito.C.de rerum permu.cū simi.† oblatio autem non fuit facta nisi verbo,que nō sufficit:sed requiritur qd fiat re.i.cū ostēsione ꝛ actuali oblatiōe pecunie.ff.de solu. l.qui decē.§.idē responsum.ꝛ.ff.de statu libe.l.seruus si here. in fi.ꝛ no.Bar.in.l.pretor.§.si quis paratꝰ.ff.de ope.no.nun. ꝛ in.l.acceptā.C.de vsur.ꝛ ibi etiā idē tenuerūt Bal.ꝛ Ang. ꝛ do.Jo.de Jmo.in.d.§.idē rñsum.ꝛ Cano.in.c.post electio-nē.de cōces.prebē.ꝛ in.c.interposita.de appel.qꝛ vbi opus est facto,verba nō sufficiūt.c.j.de eo q mit.in posse.causa rei ser-uande.ꝛ.C.de solu.l.obsignatione.❡Scdo principaliter ostē ditur qd non pōt dictus Mattheus gradu cij obtinere.Nā ipse agit tanqȝ heres Jacobi sui patris.Sed nō est probatū ꝙ dictus Jacobus eius pater decesserit ante hoc iudiciū in ceptum.Sed solummodo in termino ad probandū,procura tor dicti actoris facit simpliciter positiōes qd dictꝰ Jacobꝰ fuit ꝛ est mortuus,ꝛ ꝙ dictus Mattheus est eius heres,nō autē capitulat de certo tempore:adeo qd cōcludat dictū Jacobum fuisse mortuum ante litem cōtestatā in presenti iudi-cio.Ergo cū possibile fuerit dictū Jacobum decessisse post 4 litem contestatā:† ius hereditariū superueniēs dicto acto-ri nō validat iudiciū.l.non potest.ꝛ.l.non queadmodum.ff. de iud.ꝛ.c.abbate sane.de re iud.li.vj.Et ideo dicit Bar.i.d. l.nō potest.ꝛ in.l.ꝛ an eandē.§.actionis.ff.de except.rei iudi. in ver.pcedo vlterius,circa hoc pone ꝛc.ꝙ aduocatus dȝ esse cautus in capitulādo,vt concludat ius ex quo agitur compe tijsse actori ante litē contestatā,alias succūbit.Et idē tȝ Jo. an.in.d.c.abbate sane.Et Bal.in.l.j.ad fin.C.si plu.vna sen.ꝛ Bar.in.l.nō solū.§.sed vt probari.ff.de ope.noui nun.ꝛ Bal. ꝛ Ang.ff.de nego.gest.in.l.cum actū.ꝛ similiter etiam non est capitulatū,neqȝ probatū qd dicta vēditio domus fuerit fa-cta certo tempore,adeo qd cōcludatur illā factam fuisse an-te litem contestatā:ꝛ sic ex hoc alio capite succūbit,vt in iu-ribus preallc.❡Tertio principaliter ostendo quod dictus 5 Mattheus de zappis est diffinitiue absoluēdus.†Nam stat vulgata regula qd actore non probante reus absoluiť.l.q ac cusare.de edē.in prin.c.j.extra vt eccl.bñfi.Sed dictus actor non probat dictā venditionē domus quoquomodo:ergo ꝛc. Nam Lucas tonij de sararollo,ꝛ magister reuocatꝰ,ꝛ Joā-nes quondam Masij primi testes,nihil penitus ad ppositū deponunt:ideo frustra examinati fuerunt,vt euidentissime ex inspectiōe suarū depositionū ptȝ.Quo aūt ad Zachariā quartū testē,qui dicit qd audiuit Mattheum de zappis di-centem.Guarda sele vn diesimo questo Matthio chardū,o che per cento soldi che me dare per el facto de la casa nonme li vol dare,ꝛ io non gli faro mai la charta de la casa.Nā iste testis nō deponit de qua domo locutꝰ fuerit Mattheꝰ:nec testificať de domo deducta,ꝛ cōfinata in libello:ergo pbatio est dubia,ꝛ nihil releuat.c.in pñsentia.de pba.l.nō hoc.C.vnde 6 cog.ꝛ.l.neqȝ natales.C.de pba.†Nā de substātia emptiōis ꝛ venditionis rei vendite est qd res vendita cōfineť saltem per duos cōfines,vel alia demonstratione reddatur res certa.l. Titius heres.ff.de act.emp.l.cum seruo.§.fi.ff.de cōtraben. emp.ꝛ.l.forma.ff.de censi.ꝛ ibi dixit gl.ꝙ et in libello dȝ res per confines declarari:per que iura etiam ita dicit Bald.in rub.C.de Zhen.empt.in.xxij.q.ꝛ etiam in probationibus de-bet res liquido declarari per circunstantias ꝛ demōstratio-nes,alias nō potest sequi sñia cōdemnatoria.ff.de rei ven.l. Pomponius scribit si frumētū.§.fi.ꝛ gl.no.ꝛ ibi Bar.in.l.j. §.si quis argentum.ff.deposi.ꝛ Bar.in.l.demonstratio.in fi. prin.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ in.l.si in rem.in fi.ff.de rei ven.et 7 Bal.in.l.ij.C.de sen.que sine cer.quāti.†Preterea pretiū de substātia emptionis ꝛ vēditionis.l.ij.§.sine ptio.ff.de Zhen. emp.insti.de emp.ꝛ ven.§.ptiū.Sed iste testis nō deponit p c quantoc pretio fuerit vendita domus:ergo non probat ea q requiruntur ad probationē venditionis:vt etiam no.Bald. 8 in.l.solam.C.de testi.❡†Preterea iste testis deponit de qua dam cōfessione facta extra iudicium absente parte:que cōfes sio,si pbareť per duos testes perfecte deponentes,faceret tm̄ semiplenam probationē.c.fi.de succe.ab intest.ꝛ tenuit Bar. in.l.admonendi.ff.de iureiu.lȝ Sali.ibi tenuerit ꝙ faciet iu-diciū,ꝛ nō semiplenā pbationē qd videtur etiā fuisse de men te Bald.in.l.bonefidei.C.de re.cre.vnde cum dicta confessio non probetur nisi per vnū testem,ergo nō facit semiplenam probationē:vt est notabilis gl.ꝛ ibi not.Bar.ꝛ doc.in.l.fi.C. fami.ercis.ꝛ no.Ang.in.l.si debitori.ff.de iud.❡Jtem dictꝰ testis nō dicit qd dictus Mattheus de Zappis dixerit,seu cōfessus fuerit vēdidisse domū:vel ꝙ dixerit se nō facturum instrumentū venditionis,sed quod dixit,io non gli faro la charta,potuit enim loqui de charta locationis vel alterius ɔctꝰ,itaqȝ dubitāter iste nihil pbat.Et similiter et nihil p-bat Antoniꝰ melli quintꝰ testis,q laborat multis defectibꝰ. a s.allegatis:quia non deponit de domo,de qua in libello. ❡Jtem nō deponit quanto ptio fuit vendita:imo qd est for tius,nihil dicit de venditione,potuit enim esse quod dictus Mattheus loquebatur de instrō locationis ꝛ non vēditio-nis,vt dixi:maxime qȝtitas de qua deponit est parua,scilicet quinqȝ librarū:quo casu nō pñsumiť emptio vel vēditio,sȝ lo-catio vel conductio:vt est gl.notabilis.ꝛ ibi Bar.in.l.j.§.j.ff. de superfi.ꝛ in.l.qui saxū.ff.de dona.vbi p doc.ꝛ no.Bald.in l.cum dotē.C.de iure do.ꝛ in.l.ex cōuentione.C.de pact.item dictus testis est singu.ergo fidem non facit.l.ob carmē.§.fin. ff.de testi.cum ibi no.l.testium.C.eo.tit.Et in bisdē p omnia peccat magister Dñicus Christoforinus sextus testis,ꝛ et Dominicus Nicolai septimꝰ testis,qui etiam minus quam alij pbat,qꝛ deponit de cōfessione per Julianū facta Mat-theo,nō pindicat.l.si vnus.§.ante oīa.ff.de pac.ꝛ.l.sepe.de re iudi.ꝛ.C.res inter alios acta.in rubro ꝛ nigro.ꝛ bisdē et defe ctibus laborat Marcus Zopponi octauus ꝛ vltimꝰ testis: qꝛ primo nō deponit de venditione,nec de certo ptio,nec de instrumēto vēditionis.itē non deponit in veritate de domo deducta in petitione actoris.ac etiam posito ꝙ iste testis p-baret,nō pōt probare nisi semiplene:qꝛ vnus testis nō facit nisi semiplenā probationē.c.ex insinuatione.de procu.c.cum dilectus.de suc.ab intest.Et cum iste testis deponat de his q gesta fuerunt non per Mattheū actorē,sed Jacobum eius 9 patrē,ꝛ in absentia dicti Matthei actoris.†vnde heredi nō potest deferri iuramentū in defectū semiplene probationis, de eo quod factū fuit a defuncto:qꝛ iuramentū non potest de ferri,nisi ei quem apparet habere veram notitiā ꝛ scientiam facti.ita notabiliter dixit Bal.C.de re.cred.i.l.in bonefidei. ꝛ videť tex.ꝛ ibi Bal.in.l.generaliter.in prin.ibi,multū enim discrepat hereditarium iuramētū a principali iuramēto ꝛc. C.de iureiur.bene faciunt no.p gl.ꝛ doc.in.l.Pomp.scribit. in.§.fi.ff.de rei vendi.ꝛ ex alio etiam impedimento:posito ꝙ semiplene esset probatū,quod est falsum,non posset deferri 10 iuramentum in defectū probationis,† qꝛ cā est magna,attē ta qualitate personarum,nam importat estimationem libra rum quinquaginta quinqȝ Bononiē.quo casu nō pōt deferri iuramentū ƀm gl.ꝛ doc.in.l.admonendi.ꝛ gl.ꝛ doc.c.fi.de iu-reiuran.dicitur autem causa magna ƀm Barto.ibi,attenta qualitate personarū.l.sed si susceperit.§.j.ff.de iud.q omnia remittuntur in arbitrio iudicantis secundum glo.in auť.vt b bi q obligatas.§.sed ꝛ si quis.quam sequitur Bart.ꝛ doc.in auť.minoris debitor.C.qui da.tuto.pos.ꝛ Ang.in.l.qui accu sare.ff.de accu.❡Jtem cum nō sit aliquo modo probatum c per testes pro quāta quantitate ꝛ pretio fuerit vendita dicta domus,non pōt iudex certā sententiam ferre,nec declarare quomodo,ꝛ qualiter sit fiendum istud instrumentum vendi tionis,ꝛ sic si ferretur sententia incerta non teneret.l.pen.in fi.C.de sen.que sine cer.quanti.ꝛ insti.de act.§.curare.ꝛ q ple ne notantur.ff.de re iud.in.l.ait pretor.§.si iudex.Et ex istis finē faciā qꝛ quodlibet dictorum capitū per se est sufficiens, ꝛ necessario concludens ad absolutoriam.Alex.de tarta.

Epitome.

❡Ex pacto vel transactione facta nomine absentis acqui-ritur ei statim exceptio,ꝛ secuta ratificatione actio.

Consilium.XL.

Circa primū videretur prima cōsideratione dicendū ꝙ illud pactum adiectū ex pte Antonij,ꝛ reddens cōtractum transactionis conditionalē ex pte sua,reddat similiter contractū cōditionalē seu resoluendū sub cōditiōe 1 ex parte Nicolai:† qꝛ contractus claudicare non pōt,ꝛ non pōt ab initio ex cōuentione fieri,qd alter contrahentium sit liberatus,vel obligatus,ꝛ alter nō.l.j.ff.de rescin.ven.l.fi.ff.

a ❡Jnsti Hoc nō ti quādc tio est p offerret modo fi tur.sec' gatio fi ne vel in tūc tenc creditor mē imp strumēt rationi cōsentir seruatic tiōis,n sniaȝ q toria st termin strumēt tigiū vi Ang.l. lus.in p nouatic Alex.J fi.prin.ff Alex.d. ta.§.eleg lum.vij. Phi.F no.vlt.d in.vj.Ja parte.in fi.de ver.ob.An dre.Tiraq.i cō-su.picto.titu.re-trac.§.xxvj.glo. v.adde not.s.li-bro.j.consil.xcv. col.j.

b ❡Agere.s.libr. j.consil.cxix.

c ❡Quanto.Sȝ contra tertium probaret vt not. s.libr.j.consil.x-viij.Jmo.etiā p tertio agēte con tra emptorē,pu-ta pro cōsangui neo venditoris agente ad retra ctum ꝛ tūc arbi-trio boni viri iu stum pretiū esti-mabitur.ita re-cte decidit domi nus Andre.Ti raq.trac.retrac. proximi in fine nu.88.

de accepti.l.litigatores.§.pe.ꝛ.l.si.cum dies.§.pc.ff.de arbit. ¶ Sed his non ob.quo ad casum de quo queritur concludo ꝙ postꝗ̃ dictus Thadeus ratum habuit.ꝛ sic fuit adimpleta conditio adiecta in contractu transactionis,non lꝫ nec licuit dicto Nicolao aliquo mõ resilire a contractu transactionis: qꝛ † licet contractus fuerit conditionalis vel modalis: non potest aliquis ex contrahentibus pendente conditione a contractu recedere,quãdo cõtractus est celebratus gratia vtriusqꝫ.l.hec venditio.in prin.ff.de contrahen.emp.l.iij.cũ gl.ff.de ser.expor.l.in executione.§.fi.ff.de ver.obli.facit.l.sicut.cũ simi.C.de act.ꝛ obli.Non obstant allegata in contrarium:qꝛ fateor, ꝙ anteꝗ̃ Thadeus ratificaret:ꝛ sic pendẽte cõditione non erat Nico.efficaciter obligatꝰ ,sꝫ dicebaẽ sub conditone obligatus sicut eꝫ erat Anto.ꝛ sic patet,qõ cõtractus non claudicabat:tñ neutri partiũ licebat sine alterꝰ ꝑtis cõsensu a contractu discedere,per iura.s.allega.ꝛ in hoc non insisto:qꝛ est de se clarum. ¶ † Circa secundum ꝛ tertiũ dubium,quorum materia conglutinanda est:qꝛ vtrum alteri deseruit, videreẽ prima facie dicendũ ex dicto cõtractu trãsactionis nihil fuisse acquisitum Agneti : qꝛ aut contractus transactionis,qui est ꝯctus innominatus.l.siue apud acta.et ibi plene no.Bar.ꝛ alij.C.de trans.ꝛ.l.ij.ꝛ ibi not.Bart.ff.de iureiur.ꝛ per Bar.ꝛ alios in.l.iurisgẽtium.in prin.ff.de pac. fuit celebratus per stipulationẽ,aut per pactum , ꝛ certũ est quod nec per stipulationem nec per pactũ alter alteri acquirere potest.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verb.obli.l.quod tutela.in fi.ff.de reg.iur.cum simi. ¶ Scdo:qꝛ ad transigendũ requiritur mandatum speciale.l.mandato generali.ff.de ꝓcura.c.per tuas.de arbitr.c.qui ad agendum.in fine.de procu.in.vj.Ergo dictus Antonius non habens speciale mandatum ad transigendum:nõ potuit tanꝗ̃ procurator acquirere dicte Agneti. ¶ Tertio,qꝛ cõiuncta persona ꝓut erat Anto.nõ eqparaẽ ꝓcuratori,quo ad acqrẽdũ cõiũcto.l.fideiussor.§.fi.ff.de neg.gest.no.Inn.in.c.accedens.de preben.et not.Bar.in.l.qui mihi donatum.ff.de dona. ¶ Sed ꝑmissis non obst.quo ad propositum nostrum puto contrarium esse verius,scilicet quod ex tali contractu acquisita sit agneti facultas opponẽdi in dicto iudicio exceptionẽ transactionis:ꝛ sic exceptionẽ litis finite contra dictũ Nicolaũ volentẽ ꝓsequi litem antea incohoatam , nam presuppono quod iste fuit ꝯctus transactionis.† quia factus de re dubia ꝛ lite incerta aliquo promisso a dicto Nicolao,vcꝫ quarta parte,ꝛ sic concurrunt oĩa que sunt de substantia contractus transactiõis. l.transactio.C.de transac.ꝛ.l.j.ff.eo.ti. ¶ Secundo presuppono ꝙ dictus ꝯctus transactionis fuit,vel saltem censetur in dubio ꝑ dictum Antoniũ factus noĩe dicte Agnetis , prout deponunt testes.ꝛ etiam quia † vbi procurator , vel alius administrator cõtrahit super re pertinente ad principalẽ,videẽ nomine principalis actum agere non nomine proprio.l.post mortem.§.tutor.ꝛ ibi Bar.ꝛ.l.fi.ff.quando ex fac.tuto.l.pe.ꝛ ibi no.doc.ff.si quis cau. ¶ † Tertio presuppono qõ ex trãsactione etiam facta pacto nudo acquiritur saltẽ exceptio.d.l. siue apud acta.ꝛ.l.iurisgentium.§.igitur nuda.ff.de pac.ꝛ talis exceptio dicitur exceptio litis finite,ꝛ impedit processum ad vlteriora.c.j.de lit.contest.lib.vj.l.si fratris.C.de transac. etiam si facta sit pendente iudicio,ꝛ post lit.contest.l.eleganter.§.si quis post.ff.de condi.inde. ¶ † Quarto presuppono, qõ regula,que habet non acquiri actionem stipulatione, vel pacto alteri facto,procedit quando verba obligãtia ꝛ executiua referentur non in personam stipulantis,sed alterius,vt si Titius stipulaẽ a Seio per hec verba,promittis Caio ꝙ dabis sibi.x.vt.l.quecunqꝫ gerimus.ff.de act.ꝛ obli.ꝛ no.gl. ꝛ doc.in.l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de verb.oblig.Sed si verba obligatiua ꝛ executiua:vel saltẽ obligatiua sint collata in personam illius,qui stipulatur,vel paciscitur alteri:valet stipulatio,vt acquiratur actio stipulanti cedenda postea per ipsum illi cuius nomine stipulatus est vt si Titius stipuletur a Seio,promittis mihi dare.x.pro Caio , seu nomine Caij,vel ꝓmittis mihi quod.x.Caio,ista habentur in.l.pen. C.ad exhib.ꝛ in.l.huiusmodi.in prin.cum gl.ff.de lega.j.ꝛ in l.penulti.ꝛ ibi no.ff.de nego.gest.ꝛ per gl.in.§.alteri.instit.de inuti.stipu.ꝛ in.d.l.quecunqꝫ.ꝛ in.l.in omnibus.la prima.ff. de preto.stipula.ꝛ latius examinat Bartol.ꝛ docto.in dicto. §.si stipuler.ꝛ alij in.l.j.C.per quas personas nob.acqui.Et in hoc non insisto,licet plura dici possent,postquam ita habet communis opi.ꝛ ita fuit in proposito nostro,quia in persona Antonij contrahentis omnia verba collecta fuerũt nomine Agnetis,quod etiam in dubio presumitur.d.l.pen.ff.si quis cautio.ꝛ.d.l.post mortem.ꝛ sic nulla verba obligatiua, nec etiam executiua fuerunt relata ad dominam Agnetem: sed ad Antoniũ nomine Agnetis,vt deponũt testes, ꝛ semper presumitur Antoniuꝫ fecisse noĩe Agnetis,quod vt dixi in scdo presupposito. ¶ † Quinto presuppono licet regulariter quando alteri per alterum acquiritur,non requiriẽ alteri actio recta via,sed mediante cessione ipsius,qui cõtraxit.l.possessio.§.ꝛ si possessio.ff.de acqui.posses.cum concord. ibi alleg.Tamen illud est verum quando tractatur de acquirenda actione.sed vbi tractatur de acquir.exceptione , puta transactionis vel pacti:tunc absqꝫ aliqua cessiõe acquiritur alteri per alterũ l.rescriptum.§.fi.cum.l.seq.ꝛ ibi hoc no.etiã Bar.ff.de pac.ꝛ.l.ꝛ heredi.§.nos autẽ.eo.tit.ꝛ no.Bar.in pre alleg.l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de ver.oblig.ꝛ in.l.iij.C. quod me.causa. ¶ Vltimo presuppono qõ dictus Antoniꝰ, vt verbo fertur,habebat mandatum ad compromittendum in arbitratores:† quod compromissum [a] dicitur esse transactio,vt no.in aut.vt diffe.iudi.in prin.ꝛ not.Inn.in.c.quintauallis.de iureiuran.ꝛ Bart.in.§.arbitrorum.et in proposito nostro Barto.not.in dicta.l. mandato generali.ff. de procu.ꝛ in.l.furti.§.qui iussu.ff.de his qui no.infa.Ergo vigore talis mandati,potuit etiam transigere quod est eqpollens.† mandatum enim licet sit diligenter custodiendum: tñ extenditur ad casus similes,[b] seu equipollentes.l.fi.§.fi. ff. mandati.vel satis esset quod Antonius esset procurator ad causas,dummodo in procuratorio cõtineretur,quod sibi cõcessa esset libera administratio cause,prout cõmuniter apponi consuetum est.nam tunc potest talis procurator transigere,vt est casus i.d.c.qui ad agendum.in fi.de ꝓcu.in.vj.ꝛ not. in.l.transactionis.C.de trans.ꝛ in.d.l.mandato generali.cuꝫ simi. ¶ Ex quibus oĩbus de primo ad vltimum clara inferẽ conclusio,quod ex cõtractu dicte transactionis ipso iure acquisita est exceptio dñe Agneti ratum habenti, quam exceptionem opponere poterit ipsa ad impediendum processum ad vlteriora.Et ex premissis patet euidens rñsio ad allegata in cõtrarium.nam dũ dicebatur quod alteri stipulari, vel pacisci nemo potest,responsum est.s.in quarto ꝛ quinto presupposito.Non ob.quod secundo dicebatur qõ ad transigendum requirebatur speciale mandatum:qꝛ ad hoc est responsum in vltimo presupposito. † Item respondeo quod illud est verum , quo ad hoc vt procurator possit per transactionem preiudicare dño ratũ non habenti.Sed quando dominus vult ratũ habere indistincte ꝑ quẽcunqꝫ sibi acquiri potest.l.si ego.cũ ibi no.ꝛ.l.pe.cũ gl.ff.de neg.gest.ꝛ.d.l.huiusmodi.in prin.cum gl.ff.de leg.j.cum simi.Et eodem modo patet resolutum esse tertium argumentum:qꝛ per coniunctã ꝑsonam non acquiritur coniuncte ipso iure,sed mediãte ratihabitione.d.l.fideiussor.ꝛ ibi no.ff.de nego.gest.ꝛ not.Bart.in prealleg.l.qui mihi donatum.Alex.de tartagnis.

[a] ¶ Cõpromissuꝫ.s.lib.j.cõsil.xxij.nu.3.

[b] ¶ Similes.s.li.ij.cõsi.ij.in prin.ij.lib.iij.cõsil.xc. in fi.gl.c.cũ oliꝫ.versi.protinus.vbi cano.de off. dele.Luc.de pẽ.l.per hãc.col.iij.C.de erog.mili. anno.libr.xij.deci.consil.lxxvij.Ias.l.si procurator.C.de procu.ꝛ pulchre ait Bal.in rub.de procu.in princ.in antiquis,ꝙ non minus debet attendi vtilitas mãdati, quam forma mãdati.

Epitome.

¶ Statutum prohibitiuum ꝛ annullatiuum contractꝰ habet locum in subdito contrahente extra territorium si hoc statutum exprimat.

Consilium.XLI.

VIsis que subtiliter ꝛ accumulate scripta sunt per prestãtissimum do. consulẽtem, tam in primis dubitationibꝰ quã in postremis eidẽ post redditũ,vt inquit, consilium:ex habitis in eiusdẽ snĩa paucis agens persisto. Motus principaliter ex virtute tã late† cõfirmationis statutorũ castri Bolognesij a superioribꝰ emanate , ꝓut quidẽ necesse videbaẽ.l.si qui extraordinariũ.ꝛ ibi Bart.C.de legatio.libr. x.ꝛ.c.cũ oẽs.cũ ibi no.per doc.de consti.ꝛ Guid.de cu. Bart. ꝛ Bald.in.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iure.in.j.qõ.princip.ꝛ Innocen.c.cum.p.de fide instrumẽt.ꝛ Pet.de ancha. plene in.c.j.de consti.in repeti.maxime in.ix.qõ.ꝛ Bal.in tit.de pa. Cõstan.in vers.in causis.ꝛ in.l.fi.C.de iurisdic.omniũ iudi.et Angе.in.l.j.in princ.ff.si quis ius di.ꝛ faciunt no. per glo.in l.ij.in verbo statutũ.de verb.signific.lib.vj.cum fi.ꝛ traditur etiã ad preterita in iudicio nõ deducta, vt opportune tactuꝫ est per.d.consulentẽ. ¶ Nec habet obstare quod preallegatũ statutũ loquatur in fideiussore:ꝛ iste sit obligatus , vt principalis,qꝛ respõdeo ex his,que dixit Io.And.in.addi. Spec. in ti.de cessio.act.§.fi.i addi.incip.disputauit Albert.O dof. questionẽ ꝛc.vbi post Alberi. predictũ concludit:ꝙ † statutum

tum loquens in fideiussore habet locū etiā in correo principa liter obligato: qꝛ videntur correi vicissim fideiubere, quate nus pecunia ad se non peruenit allega. tex. in auť. de duobus reis. §. j. col. vij. ⁊ l. si pro parte. §. fi. ff. de in remverso. ⁊ in. l. sed ⁊ Julianus. §. j. ff. ad Macedo. bene facit qḋ voluit gl. not. in auť. de fideiuſ. in prin. in versi. fideiussorem. in fi. ¶ Nec etiam videtur obstare id quod plurimum videtur in hac consulta tione animaduertendum. s. quod dictus cōtractus fuerit ce lebratus extra territorium castri Bolognesij. nā per hec vi deretur dicendum statutum non potuisse inualidare dictum contractum, vt in specie videtur velle Jaco. but. in auť. item 3 nulla communitas. in fi. C. de epiſ. ⁊ cleri. vbi inquit † quod si quis est bānitus de ciuitate Bononie. ⁊ secundum statutum illius ciuitatis non potest testari vel contrahere: non per hoc impedietur contrahere vel testari Mutine: qꝛ statutum ex tra territoriū non extenditur. c. vt animarum. §. j. de cōsti. in. vj. c. a nobis. de sen. excō. l. fi. ff. de iuriſ. om. iu. l. cū vnus. §. pe. ff. de bo. au. iudi. poſ. pro hoc etiam facere videtur cōis cōclu 4 sio, que hꝫ † q̄ in decisorijs dꝫ attendi ⁊ seruari statutum loci 9ctus. l. si fundus. ff. de euic. l. j. in princ. ff. de vsu. no. gl. in cle. j. in ver. omnimodā. de fo. compe. nō aūt locus iudicij: vt ibi, ⁊ no. Ja. de are. ⁊ alij. in. l. j. in. ij. q. post gl. C. que sit long. cōsue. ⁊ Ja. de bel. in. l. j. C. de emā. libe. Cy. Ray. Bar. ⁊ alij. in. l. cun ctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fide cath. ⁊ Spe. ⁊ Jo. an. in tit. de ferijs. §. j. ver. sed pone. ⁊ Jo. cal. in disput. sua inci. statuto ciuitatis cauetur qḋ ab actore ⁊c. ⁊ Cano. cōmuniter in. c. qḋ clericis. de fo. cōpe. ⁊ in. c. j. de consti. no. Bal. in. l. j. in. iiij. q. C. ne fil. pro patre. ⁊ in. l. exceptio. C. de cōsti. pec. ⁊ in. l. j. C. de exe cu. rei iudi. ⁊ insti. de iure natu. in. §. ius ciuile. quippe si pdi cta recte cōsiderentur, nō habent obstare. ⁊ veritas est in 9riū qḋ ostenditur. nā prefatus lombardus erat subditus ratione domicilij in castro Bolognesio, ⁊ ibi sortiebať forū. l. si fidei commissum. §. pe. ff. de iudi. c. fi. de fo. cōp. ⁊ per consequēs li 5 gabatur statutis illius loci: † qꝛ a pari a procedunt forū sorti a ri, ⁊ statutis ligari, vt no. gl. viij. dist. que 9 morē. in ver. pere grini. ⁊ xij. dist. illud. in verbo more. ⁊ doc. in rub. de consue. ⁊ Jo. cal. in disputatione sua inci. Quidā florētinus. alias inci pit, statuto ciuitatis cauetur qḋ si ab actore ⁊c. ⁊ cano. in. c. qḋ 6 clericis. de fo. cōpe. cū si. ¶ † Sed ita est qḋ statuētes possunt condere statutū ligando subditū, etiam quo ad ea que gerū b tur extra territoriū, si hoc exprimatur b in statuto prout fuit exp̄ssum in casu nostro. tex. est in. l. fi. ff. de decre. ab or. fac. ⁊ in l. ij. ⁊ ibi Bal. C. de eunuchis. l. mercatores. ⁊ ibi Bal. ⁊ l. nō so lum. C. de cōmer. ⁊ merca. Firmat in spē Bar. ī repe. l. cūctos populos. C. de sum. tri. in. vij. q. circa fi. illius. q. ⁊ Bal. in. l. si qs in hoc genus. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ in. l. negāda. in. vij. col. in v. ⁊ p̄ primū mēbrū ⁊c. C. q accu. ⁊ in. l. fi. in. ij. ⁊ iij. q. C. de iurisd. om. iu. ⁊ Ang. in disputatione sua inci. Bononiēsis sue ciuita tis bānitus. ⁊ in repe. l. si vacātia. C. de bo. vac. lib. x. in. v. char ta. post Cy. in disputa. inci. rector ciuitatis Senarū. ⁊ Pe. de anch. in. c. postulasti. in. iij. opp. de fo. compe. ⁊ cano. in. d. c. vt animarū. ⁊ in cle. pastoralis. de re iudi. ⁊ Fede. de Se. in consi. ij. inci. statuto cauetur qḋ quicunq; luserit ⁊c. ¶ Confirmať ex his que decidit Bart. in preal. l. cunctos populos. in. vj. q. 7 † bi vult q̄ statutum prohibitiuū puta q̄ vxor nō possit do nare vel legare viro, qḋ quidē fuit introductū ob causam fa uorabilem ne mutuo amore se spoliaret. l. j. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. habet locum etiam in ea vxore, que existēs extra terri torium statuentium donauit viro, sicut dr in ea cui bonis est interdictū. l. Jul. ff. de cur. furi. ⁊ l. is cui bonis. ff. de ver. obli. ¶ Et hinc decisionem sequitur Sali. in preal. l. cunctos po pulos. nisi talis subditus statuentibus mutasset domicilium suū, ⁊ illud trāstulisset de loco subdito statuentibus ad alium locū in quo similis p̄hibitio non esset. ⁊ ita dicit se consuluisse apud Regium, ⁊ q̄ illi cōsilio subscripserūt se dñs Ricar. ⁊ Jo. de ligna. idē tenet Flo. de bono. in preal. l. cūctos. Bal. ve ro ibidē. in. xij. col. dicit se hoc nō firmare, addēs q̄ simile alle gatum per Bar. de interdictione bonorū, non videtur bonū simile: qꝛ interdictio bonis est de iure communi, ⁊ prohibitio dicti statuti est contra ius cōmune. vnde Pe. de ancan in repe. c. canonū satuta. de cōsti. in. xij. q. prin. refert q̄ profunde scie tie vir do. Zacharias triuisano de Venetijs vtriusq; iuris 8 doctor, ⁊ miles disputauit qōnem istā sub his terminis: † vꝫ Triuisane ciuitatis cēsura disponit qḋ nulla mulier marita ta possit, vel debeat aliquem 9tum facere sine duorū proxi morum consilio: contingit q̄ quedā mulier Triuisana ibidē maritata 9traxit venetijs suorū proximorū cōsilio nō requisito. querebatur trū dictum statutū ligaret subditū contrahētē c extra territorium, ⁊ arguebat qḋ sic: c qꝛ potestas statuendi inter subditos nō arctať territorio. c. tue. ⁊ c. fi. de cler. nō resi.

⁊ d. l. mercatores. cū si. ¶ Secūdo qꝛ interdictio bonis ligat vbiq;. l. relegatorū. §. interdicere. ff. de interd. ⁊ releg. Itē sus pensus ab officio vel excōicatus vbiq; est interdictus ⁊ excō municatus. iiij. q. v. quisq;. l. ex ea. ff. de postu. ⁊ Archi. vij. q. j. 9 si quis presbyter. † Itē, qꝛ sententia que afficit personā vbiq; vim suā extēdit. c. fi. de cōpē. ⁊ l. j. C. vbi de cri. agi. oportet. er go similiter ⁊ fortius hoc pōt statutū in quo tacitus vel exp̄s sus cōsensus populi adesse presumiť. l. de qbus. ff. de legi. l. qḋ maior. ff. ad munici. Item constitutio pape ⁊ imperatoris li gat subditos, vbicūq; se cōferāt. c. fi. de cōsti. l. leges sacratissi me. C. de legi. idē ergo esset in statuto quo ad subditos statuē tibus. ad idē allegat decisionē Cy. in. d. l. q inci. rector ciuita tis Senarū, cū simi. Et qḋ no. Inno. in. c. a nobis. el. j. de sen. excom. ⁊ no. per Bar. in. d. l. cunctos. in. vj. q. finaliter decidit veram esse sententiam Bart. q̄ ligetur subditus contrahens extra territorium ⁊ cōtractus sit nullus si ille in cuius fauo rem tēdebat dictus 9ctus, erat subditus: vel si nō erat subdi tus, saltē habebat scientiā dicti statuti. Et istam decisionem sequitur Pe. de anc. in. c. preal. c. canonum statuta. sed ita est q̄ dictus lombardus in cuius fauorem tendebat dictus con tractus, erat subditus ratione domicilij. Itē etiā presumeba tur habere scientiam dicti statuti per conuersationem ⁊ mo ram, quam in loco traxit: vt no. Bar. in. d. l. cunctos. in. ij. q. ⁊ Bal. in. l. leges sacratissime. C. de legi. ⁊ Cano. in. c. ij. de cōsti. facit tex. in. c. quosdā. ⁊ c. quanto. de presum. ⁊ c. postquam. de elec. ⁊ no. Bal. in. l. omnes populi. ¶ Et quod valeat statutū predictum, etiam quo ad hoc vt annulletur contractus cele bratus per subditum cum alio subdito statuentibus, licet cō tractus fiat extra territorium, tenuit Bal. in aliquibus lectu ris in. l. fi. ff. de iurisdi. om. iu. vt refert Pe. de ancha. in preal. c. canonum. in. xij. q. ¶ Ad decisionem Ja. but. ⁊ Bal. in auť. item nulla communitas. de epiſ. ⁊ cleri. allegatam in contra 10 rium † respondeo qꝛ ibi statuto non cauebatur q̄ bānitus nō posset contrahere extra territorium: vnde in dubio intelligiť se restrinxisse ad territorium. d. c. vt animarum. cum simi. Se cus in casu nostro, in quo statutum voluit subditum ligare, etiam extra territorium, qḋ facere potuit. preal. l. fin. ff. de de cre. ab ordi. faci. ⁊ no. Bart. in. d. l. cunctos. in. viij. q. cum con cor. superius alle. ⁊ eodem modo respondeo ad id qḋ dicitur qḋ in decisorijs debet seruari locus contractus vel delicti, vt 11 expresse decidunt Bar. ⁊ oēs in locis. s. allega. † posset etiam responderi ad no. per Ja. but. in. d. auť. itē nulla. qḋ ibi loqui tur in dispositione vel p̄hibitione odiosa inducta principali ter in odiū bāniti, qui est odiosa persona ⁊ hostis ciuitatis. l. amissione. §. qḋ faciūt. ff. de capi. dimi. l. iij. §. transfugas. ff. de sica. quo casu talis p̄hibitio non extendiť vltra territoriū. l. ex ea. ff. de posthu. ⁊ nota. Bar. in preal. l. cunctos. in. vj. q. cū concor. s. allega. ¶ Sed prohibitio de qua in statuto nostro est fauorabilis inducta in fauorē ⁊ ad vtilitatē ciuium, seu ho minū ibi oriundorū, ⁊ perpetuo habitantium, sicut dñs in sta tuto prohibente qḋ in non subiectū nō possit res immobilis alienari, iuxta no. per Bar. in. l. filiusfamilias. §. diui. ff. de le ga. j. in ver. quero an per statutum ciuitatis possit fieri prohi bitio alienationis ⁊c. ⁊ in. l. fi. C. de sacr. san. ecc. ⁊ in. l. dudū. C. de contrah. emp. ¶ Et sicut dicimus in statutis inductis, ne vnus efficiatur ditior, puta forensis pro quo fideiubetur, ⁊ al ter pauperior prout in casu nr̄o, vt no. Barto. in. l. si quis pro eo. in ver. x. p̄hibetur. in fin. ff. de fideiuſ. ¶ Nam p̄m eū tales leges vel statuta dicuntur inducta ad vtilitatē eorū: qui per petuo subditi sunt, ⁊ non in odium alicuius. Nam non potest dici qḋ istud statutum principaliter sit inductum in odium lombardorum habentiū domicilium in castro Bolognesio, prout est iste de quo agitur: quia tales non dicuntur persone odiose, imo dicuntur subditi, ⁊ de populo castri Bolognesij, vt in auť. de questore. in prin. quem tex. dicit Bal. ad hoc ali bi non reperiri, vt ipse notat in. c. j. de forma fideli. minus etiā habet obstare si diceretur quod dictus lombardus habet do micilium in castro Bolognesio, ⁊ non in lombardia, ⁊ sic me rito non debet censeri lombardus, nec includi sub dicta refor 12 matione, quia respondetur † quod dicta verba, lombardus siue de lombardia, denotant ipsam originem. l. sed reprobari. in ver. concernens. cum gl. ⁊ ibi hoc expresse not. Bal. ff. de ex cusa. tuto. ⁊ l. j. in ver. eiusdem prouincie. ⁊ ibi hoc no. Bal. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. ⁊ gl. lxxxv. dist. in. c. Florentinum. in gl. j. no. Bar. in. l. j. in vlt. col. ff. ad municipa. ⁊ in. l. prouincia les. ff. de ver. sig. ⁊ in rub. ff. sol. ma. ⁊ Bal. in. l. sine possidetis. C. de pba. in. iij. col. vbi dicit, qḋ si statutū disponit q̄ Florē tini habeantur pro Perusinis denotat fictionē, qꝛ illud adie ctiuū Perusinis, de p̄prio significat originē. idē dicit Bald. 13 in auť. ⁊ diuo. in. viij. col. C. ne vxor pro ma. † vbi dicit qḋ sta

n. nu. 21. Roc. cur. repe. c. fi. col. xxxj. de consue. Jaſ. 9si. lix. li. iij. ¶ Qḋ sic. Se quūtur hi quos nup citaui si hec disputatio esset in hoc regno vbi cōsuetudines cē senť locales ⁊ p̄n cipaliter loca et res illic sitas, con cernere. vñ mu lier hic p̄hibita legare viro pōt hic eadē legare d bonis existētib9 aurelijs vel alibi vbi 9suetudo nō p̄hibet dūmō il lic vere habeat bona non al's vñ nō p̄dest si lega ret rē alienā illic sitā [illegible]

tutum concedens represalias ꝯ Perusinos, intelligitur contra Perusinos origine: qꝛ illud adiectiuũ absolute positum denotat naturã ꝛ originẽ tam de iure, ꝙ ex iure cõi vsu loquẽdi alle.d.l.j.in fi.ff.de tut.ꝛ cura.da.ab his. ¶ Et pariter non ob.qꝺ fideiussor generaliter renunciauerit omnibus statutis 12 ꝛc. † quia rñdeo quod dicto statuto, cum sit prohibitorium ꝛ penale non potuit renunciari, vt no.glo.in.l.ij.C.ne fide.dotentur.ꝛ ibi Bar.vbi hoc in terminis deciditur.ꝛ idẽ no.gl.ꝛ ibi expressius Bal.in.l.liberorum.C.de testi.ꝛ Bart.in.l.de his.ff.de transac.ꝛ maxime quãdo lex vel statutum annullat actum ipso iure, qꝛ tali legi vel statuto non potest renũciari, vt no.Cy.Ja.but.ꝛ Bal.in autẽ.si qua.ad Velleia.ꝛ Bal.in.l.antique.§.fi.eo.ti.ꝛ in.l.si quis in conscribendo.C.de epis.ꝛ cleri.in.l.pe.C.de pac.ꝛ in.l.j.in pe.col.C.quibo.cedẽ.pos. Sed in proposito dictum statutum dicitur annullare ipso iure dictã 13 fideiussionẽ, dum dicit, sint nulla cassa ꝛ vana ꝛc. † que verba important idem quod ipso iure.ꝛ no.Bal.in.l.non dubium.in.vj.notabili, per illũ tex.C.de legi.ꝛ Bal.in ti.de pace Con.in verbo, in irritum deducuntur.per illum tex.ꝛ gl.in.c.dilectus.el.ij.de preb. ¶ Preterea dicta renunciatio nõ extenditur ad hoc beneficium, qꝺ tunc tempore cõtractus non competebat illo tẽpore, non erat confirmatum statutum, ꝛ sic non erat esse in valido.l.si ita scriptũ.§.si sub conditione.ff.de leg.ij.no.in.l.j.C.de pac.ꝛ in specie Bal.i.l.diuersa.C.locati.facit.l.cum stipulamur.ꝛ.l.si colono.de ver.ob.ꝛ.l.si ita.cum ibi no.ff.de au.ꝛ argen.lega. ¶ Similiter non obst.ꝛ vltimo si dicatur, qꝺ illa confirmatio statutorum omnium ꝛ reformationũ generaliter facta, debet intelligi tantum de iustis statutis, ꝛ non factis in preiudicium iuris alteri iuri quesiti, put alibi 14 dicunt doc.qꝛ rñdetur † qꝺ clausula motu proprio, ꝛ clausula ex certa scientia, tollunt omne vitiũ subreptionis, adeo quod allegari non potest qꝺ statuentium intentio fuerit solũ comprehendere statuta iusta, ꝛ non iniusta: de quibus non habebant scientiam.c.si motu proprio.de preben.in.vj.no.doct.in c.pe.de cõfirma.vti.vel inuti.ꝛ in.c.examinata.e.tit.ꝛ Bar.in l.conficiuntur.de iure codi.ꝛ Bar.in.l.sed si quis.§.fi.in vlti.verbis per illum tex.ff.si quis cau.ꝛ in.l.si dari.ff.de ver.ob.ꝛ Bar.in.l.mater.in.iij.col.C.de rei vẽdi. Sed ista verba apposita sunt in confirmatione predicta, vt scilicet motu proprio, ꝛ ex certa scientia, igitur ꝛc. predictum statutum censetur iustum, ꝛ fauorabile, vt dixi.s. Alex.

a Uestes. Idem tex.s.cõsi.xlij. a.ꝛ.l.i.j.ꝛ in.l.i his.§.j.ff.sol.ma.l.si is q quadringẽta.§.ñ.ff.ad.l.Fal. Anch.cõsil.clxxxi. Ro.cõsil.clxxxj. ita q̃stio. Pau.ɔs.cclviij. ad primum.cõsi.cccc xxviij. viso pũcto.li.ij. Jac.cõsi.lxv.col.j.li.j.

b ¶ Commune.s.lib.iij.ɔsi.xxxvj.nu.2.s.li.ij.cõsil.clxij.nu.7.

Epitome.

¶ Uxor mortuo viro nõ tenetur restituere vestes annulos ꝛ huiusmodi que erant in quotidiano vsu nisi probentur esse festiua ꝛ obuenisse a viro.

Consilium. XLII.

In causa et lite inter illos de americis recõuenientes, ꝛ dominã Jacobã filiam Nicolai de vrsis se defendentẽ, vertitur dubium, an stante petitione producta in causa recõuentionis.in qua pro parte dictorũ de americis petunt iocalia plura obuenta dicte domine Jacobe, de quibus nulla facta est probatio, nisi per quasdam rñsiones factas per dictã dominam Jacobam positionibus productis, per dictos de americis dicatur esse concludenter fundata ꝛ probata intẽtio dictorũ de americis, adeo qꝺ ferri debeat sentẽtia. ¶ Et breuiter respondet proculdubio nõ esse idonee pbatũ, adeo qꝺ ferri debeat sententia, nisi absolutoria actore nõ probãte, iuxta regulam, qui 1 accusare.C.de edẽ.ꝛ.c.vt eccl.benefi.cũ vulgaribus. Hoc autẽ esse verũ probatur euidenter, † nam probatio debet esse necessario concludens, alias nõ releuat.c.in presentia.de proba.l.neqꝫ natales.C.de pba.l.nõ hoc.C.vnde cogna. ¶ Sed ex responsione data per dictã dñam Jacobã positionibus predictis, non infert qꝺ dicta iocalia, que ipsa confitet habuisse fuerint dictorũ de americis agẽtiũ, vel Nicolai quõdã mariti dicte do. Jacobe, ex cuius Nicolai psona agũt predicti de americis: igitur ꝛc. ¶ Qꝺ autẽ hoc nõ inferatur necessario patet ex inspectione positionũ, in qbus ponit ꝙ dicta do. Jacoba tpe quo fuit, ꝛ erat vxor dicti Nicolai habuit, ꝛ habebat p ornamento sue psone infrascripta iocalia, annulos, ꝛ plas, ad ꝛ pro vsu ac portamẽto, ꝛ ornamẽto sue persone deputata cum lapidibꝰ ptiosis in eis alligatis, ac colonã de parlis ac zoiellis valoris, ꝛ pretij infrascriptorũ. ¶ Et in primis vnã colonam de perlis grossis, ꝛ pulchris, cui positioni rñdetur per do. Jacobam. credit ꝙ habebat vnã colonã perlarũ: ꝛ similiter rñdet de quodã zoiello, ꝛ quibusdã perlis non specificata quãtitate. ¶ Et similiter de quibusdã annulis respondet qꝺ credit, ꝙ habebat dictos annulos tpe mrĩmonij. Qꝺ sic in dictis positionibus nõ cõtinet, ꝙ dicta bona fuerũt dictorũ de americis, seu dicti Nicolai, nec p eũ vel eos data seu tradita dñe Jacobe. vñ lz al's dicamus, qꝺ bona q̃ hz vxor psumũtur acqsita de bonis viri, vt cesset psumptio turpis questus.l.Quintus Mutius.ff.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ.l.etiam.C.e.ti. 2 ꝛ no.in.c.significauit.extra eo.ti. † tñ illud est verũ in his bonis, que apparet peruenisse ad vxorẽ post ɔctũ matrimoniũ, vt in dictis iuribꝰ. in illis autẽ que apparet peruenisse ad eã ante contractum matrimoniũ, secus est, vt declarat Bal.per illum tex.in.l.super hypothecis.C.de pig.ꝛ in.l.si vxorẽ.C.de condi.inser. ¶ Sed ita est ꝙ dicta bona potuerũt ita obuenire dñe Jacobe ante ɔctum matrimoniũ ex donatione, aut paterna, aut ab alijs coniunctis patruis, sicut post matrimonium: ꝛ per cõsequens dicta rñsio nõ infert qꝺ ante matrimonium nõ obuenerint dicta bona do. Jacobe, ꝛ aliunde ꝙ de bonis viri. Et maxime cum rñsio illa sit simplex: ꝛ nõ per relationem ad positionem, dum do. Jacoba rñdet, ꝛ dicit, cre3 dit ꝙ habebat vnam colonam perlarum. † Nã illa rñsio non refertur ad aliquas alias qualitates, que in positione cõtinentur, ꝛ no.Bar.ꝛ Bal.in.l.si cui serui.§.si a filio.per illũ tex.ff.de leg.j.ꝛ Spe.in ti.de positione.§.vij.ver.xj.ꝛ Ant.de but.in c.j.de plus peti. Et Jo.de imo.in.l.si dubitet.§.j.ff.de fideius.ꝛ in.l.si qs a filio.in prin.ff.de leg.j. ¶ Itẽ quo ad annulos, ꝛ alia que non probantur fuisse magni pretij, ꝛ festiua, dato qꝺ apparet ea fuisse dicti Nicolai.ꝛ per eũ tradita dicte eius cõ4 iugi, non possent repeti: † qꝛ vestes[a] ꝛ annuli, qui sunt in vsu a quotidiano non repetũtur soluto matrimonio morte viri, vt confirmat Bar.in.l.j.nec castrense.ff.de colla.bono.ꝛ in.l.pe.§.j.ꝛ ibi Bal.ff.sol.ma.ꝛ Gul.de cu.in.l.id vestimentum.ff.de pecu.ꝛ Bar.in consilio inci.filius Petri.ꝛ Bal.post Nico.de matta.in.l.cum te.C.de do.ante nup.ꝛ in aut.res que.C.com.de leg.Bar.ꝛ Ang.in.l.si vsusfructus.§.dos legata.per illũ tex.cum gl.ff.ad.l.falc.ꝛ Bal.in aut.ex testamento.in.xij.q.C.de colla.ꝛ Bal.in.l.filie.in.vj.col.C.fa.erc.ꝛ Bal.in additionibus suis quas fecit ad tractatum de duobus fratribus. Et Ang.consi.cccc xxxix.inci. Nicoletus ꝛc. ¶ Nemini autem dubium est, qꝺ vxores maxime diuitum, ꝛ politice viuentium, prout sunt illi de americis, soliti sunt pro quotidiano vsu habere plures annulos, prout inoleuit notorius mos ĩ ciuitate Bonon. ergo nisi probetur dictos annulos fuisse festinos ꝛc. non veniunt repetendi. ¶ Et per predicta fundamenta maxime per primum fuerunt pro nobis late due sententie: nõ obstantibus quibuscunqꝫ allegationibus partis aduerse, quas alias perlegi: qꝛ non animaduertit pars aduersa, qꝺ pbationes sue deficiant in eo qꝺ dixi.s. ¶ Ultra predicta etiam adducitur: qꝛ non est probatum de pondere ꝛ qualitate colone prout in probationibus deductum est: ꝛ per ɔ̃ns non potest actor obtinere.c.auditis.ꝛ ibi pulchre per Jo.and.de prescr.l.habebat.de in tito.ꝛ declarat Bal.in.l.edita.ad fi.C.de edẽ.ꝛ in.l.Titia.ff.sol.ma. Alex.

Consilium. XLIII.

Ex narratis in themate ꝛ in alijs scripturis de duobus vr principaliter dubitari. vnũ, an ex institutione ꝛ substitutiõe facta per Jacobũ in testamento videãtur dicti Albertus ꝛ fratres vocati ad fideicõmissuꝫ. Aliud est, posito q sic, an bona emphyteutica veniãt in dicto fideicommisso. ¶ Et visis his que eleganter per celeberrimos dominos consulẽtes Senenses conclusum est, agam breuibus. Et circa primam dico qꝺ si filij dicti Jacobi decesserunt in pupillari etate superstitibꝰ filiabꝰ dicti Jacobi, ille ex substitutione pupillar successerũt filio pupillo dicti Jacobi vltimo decedenti: qꝛ illa substitutio facta fuit per illa verba videlicet, ꝛ si oẽs filij masculi decederent in pupillari etate, voluit bona sua peruenire debere ad filias suas feminas tam natas quam nascituras, ꝛ de cetero filio in stirpem, ꝛ non in capita.ꝛ si dicte sue fie, ꝛ earum filij tunc non viuerent, vel si viuerent, ꝛ postea penitus deficerent quolibet dictorum casuum voluit bona sua peruenire debere ad successores dicti quondam Bonagratie: ꝛ sic fa1 cta fuit substitutio filijs masculis dicti Jacob per verbum b † peruenire, quod est commune: [b] vt probatur in lege heredes mei.

des mei.in prin.iuncto.§.cũ ita.ff.ad treb.⁊ in.l.fideicõmissa.§.hec verba.de leg.iij.⁊.l.ij.§.perueniſſe.ff.de here.vel ac.vẽ.⁊ firmat Bar.in.l.centurio.in vlt.col.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ in ſuo conſi.inci.pater filio impuberi.⁊ Bald.in.l.iam hoc iure.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.fi.C.de ſacroſan.ecc.⁊ in repeti.c.ſi pater.de teſta.in.vj.in.xv.col.⁊ Ang.in.l.precibꝰ.C.de impu.⁊ alijs ſubſti.in pe.col.vel ſm Inn.in.c.Raynal.in glo.ſuper verbo, peruenire.de teſta.eſt directum.tñ eius opinio communiter non eſt recepta:vnde ſufficit ꝙ verbũ fuerit commune ad hoc [a] vt intelligatur fuiſſe pupillaris[a] ſubſtitutio.l.precibus.cum gl.in verbo fideicommiſſi.in fi.ſ.alleg.⁊.c.ſi pater.de teſta.in vj.⁊ no.per doc.plene in.d.l.cẽturio.attẽto ꝙ fuit reſtricta ad tpˢ pupillaris etatis.Et per iſtã pupillarem ſubſtitutionem põt ſubſtitutus capere oĩa que fuerũt quomodocunqꝫ acquiſita pupillo,ſi ſubſtitutus nõ ſit de perſonis prohibitis.l.ſed ſi plures.§.ad ſubſtitutos.ff.de vulg.⁊ pup.¶ Si ergo tempore mortis pupillorũ Iacobi extabant filie ad illas deuenerũt [2] oĩa que erant acquiſita pupillo,vel pupillis.†Et poſt mortẽ filiarũ ordine ſucceſſiuo intelligunt̃ vocati filij ⁊ nepotes dictarum filiarum,per no.in.l.gallus.§.quidam recte.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ ibi hoc tenuit Bar.late in lectu.etiam quando teſtator protulit dicta verba in diſpoſitione,in qua nõ erat neceſſe pro cõſeruatione teſtamẽti vocare illas perſonas ad illã hereditatem,dũmodo eſſent perſone inter quas cadebat ordinata charitas,⁊ affectio,vt ꝓbat ipſe p.l.Lucius.la.ij.ff.de here.inſti.Et idẽ cõſuluit Angelus in cõſi.xxxviij.inci.quidam Ioannes.⁊ in cõſi.ſeq.Sed ſm opi.Bal.Ange.⁊ Io.de imo.in.d.§.quidam recte quando illa diſpoſitio,in qua prolata ſunt dicta verba,nõ erat neceſſaria ad ſuſtinẽdũ teſtamẽtum,intelligantur vocati pariter,ſcꝫ filie cũ filijs earũ per.l.ſi quis Titio.ſm vnum intellectũ.⁊.l.ſequentem.ff.de vſufr.accre.⁊ per.c.Raynutius.⁊.c.Raynaldus.de teſta.¶ Tamẽ in hoc quantum ad caſum noſtrum,non videtur per hoc impediri quominus Albertus,⁊ fratres veniant ad fideicõmiſſum,qꝛ ſiue dicamus ꝙ ordine ſucceſſiuo intelligant̃ prĩo vocate filie.Et poſt mortẽ earum filij ipſarum,ſcilicet per fideicommiſſum qð videtur iniunctum filiabus per dicta verba,ſi ipſe ſucceſſerunt,vt expreſſe dicit Paul.de ca.in.d.§.quidam recte.⁊ in.§.⁊ etiã ſi parẽte.ad fi.in ca.l.qꝛ ſm eum videtur teſtator ſe retuliſſe ad ordinẽ nature,vt not.in.§.quidam recte.qui ordo nature militat in caſu quo ille qui ex ordine nature precedit non ſuccederet,quam etiam in caſu quo ſuccederet.⁊ poſtea decederet alle.etiã ad hoc in argu.l.ſi quis operas.et l.vt iuriſiurãdi.§.ſi libertus.de ope.liber.ſiue dicamus qð filie ⁊ earũ filij intelligãtur vocati ſimul,vt tenẽt Bal.Ang.et Moderni.⁊ adhuc idẽ erit in parte illa,in qua ſunt vocati filij filiarum,qꝛ cum filij filiorum ſint vocati per nomen collectiuum,⁊ comprehendantur filij ⁊ nepotes earũ ſcðm magis communẽ opi.per.d.l.Lucius.⁊ not.Bart.in.l.liberorum.ff.de verborum ſignific.Alexand.Tartag.

Caſus ⁊ Epitome.

¶ Alfonſius duas religt filias,Corneliã nuptã Felici Ferrariẽſi,⁊ Lucretiã nuptã Sẽpronio Ariminẽſi,ex quo natus Iordanꝰ.Cornelia vero inteſtata deceſſit relicto dicto Iordano filio ſororis ⁊ Florio cõſanguineo nato ex fratre patris Cornelie.modo Florius petit hereditatẽ Cornelie,ſaltẽ bona ſita Ferrarie tanꝙ agnatus ſecundum ſtatuta Ferrarie.contra Iordanus tanꝙ forenſis dicit ꝙ ſe nõ excludit per ſtatuta Ferrarie etiam in bonis ibi ſitis que petit ſecundũ ius commune,⁊ ita pro Iordano conſuluit Alex.⁊ male,qꝛ ſtatutum Ferrarie quo ad bona ibi ſita derogat iuri cõmuni contra omnes perſonas.C.M.

Conſilium.XLIIII.

Videretur prĩa facie dicendum Florium preferendũ potiſſime in bonis poſitis in territorio Ferrarienſi,cum ſtatuentes quo ad illa habuerint poteſtatem ſtatuẽdi.l.pupillo.ff.de tuto.⁊ cura.da.ab his.l.ij.C.de excu.tuto.l.nõ ſolũ.§.⁊ que in teſtamento.in gl.eo.ti.l.cum vnus.§.is qui.ff.de bo.autho.iud.poſſi.⁊.l.Titium ⁊ Meuium.§.tutores.ff.de adminiſtr.tuto. [1] ¶ †Secundo pro hoc facere videtur:qꝛ ſi Cornelia Ferrarie teſtata deceſſiſſet,deberent attendi ſtatuta ciuitatis Ferrarie,id eſt loci in quo conditum eſt teſtamentũ.l.ij.C.quẽadmo.teſt.ape.l.ſi nõ ſpeciali.C.de teſtamen.l.j.C.de eman.libe.ergo,⁊ eodem modo dicendũ eſt,quanꝙ inteſtata deceſſerit,qñ inteſtatus decedens tacite cõferre videtur hereditatẽ ſuccedẽtibus ab inteſtato,ſicut expreſſe confert ille qui teſtatus decedit.l.cõficiũtur.in prin.ff.de iure codici.⁊.l.ſi quis cũ nullum.eo.ti.⁊.l.j.§.aliud.ff.de leg.iij.l.codicillis.§.pe.ff.de lega.iij.⁊ in hanc partem per predicta inclinare videtur Ia.de ra. [2] Dy.⁊ Iac.but.in.l.j.ad fi.C.de ſumma trinita.†Et ſic videtur qð incluſus ſit Florius,⁊ excluſus Iordanus ex verbis dicti ſtatuti:ibi dum dicit,filijqꝫ eorum maſculi,ſeu alter ex eis preferantur ſororibus defuncte perſone earũqꝫ liberis etiam maſculis,⁊c.Et etiã ibi dum ſtatutum dicit,⁊ ipſi etiã agnati preferantur omnibus tranſuerſalibus cognatis etiã maſculis,⁊ etiam in ius agnationis tranſlatis ⁊c.Nam Iordanus,qui eſt filius ſororis Cornelie nõ proprie dicitur agnatus,ſed cognatus in ius agnationis tranſlatus.l.lege.⁊.l.meminimus.C.de legi.here.adeo qð ſub ſtatuto faciente mentionem de agnatis non comprehenderetur ſm Bald.ibi.⁊ in.c.j.an agnat.vel filius. [3] [b] ¶ †Sed premiſſis non obſtantibus cõtrarium[b] arbitror de iure probabilius:qꝛ ſtatutũ Ferrariẽſe nõ ligat,nec ligare põt in caſu noſtro Iordanum,qui forẽſis eſt.l.j.in fi.ff.de tut.⁊ cura.da.ab his.l.etiam.ff.de tutelis.l.neqꝫ.C.qui da.tuto.poſ.l.fi.ff.de iuriſ.om.iu.c.vt animarum.in fi.de conſti.lib.vj.⁊ hoc videtur decidere Bart.in preal.l.j.C.de ſumma trini.in.vij.q.ad fi.in verſi.ſed poſſet dubitari de tali. [4] q.⁊c†vbi notabiliter cõcludit,Conſuetudo eſt in Anglia qð primogenitus ſuccedat in omnibus bonis.Modo deceſſit quidam habens bona in Anglia,⁊ in Italia,an primogenitus ſuccedet in omnibus bonis:⁊ breuiter concludit qð verba ſtatuti ſeu diſpoſitio conſuetudinis diligenter intueri debeat.qꝛ aut diſponunt circa rem,vt per hec verba bona decedentis deueniant in primogenitum,⁊ tunc de omnibus bonis iudicabitur ſm ſtatuta ⁊ conſuetudines vbi bona ſituata ſunt,qꝛ ius afficit res ipſas ſiue poſſideantur a ciue,ſiue ab aduena,vt.l.reſcripto.in fi.de mune.⁊ hono.⁊.l.an in totum.C.de edi.priua.Aut verba ſtatuti vel cõſuetudinis diſponũt circa perſonam,vt per hec verba primogenitus ſuccedat:et tunc aut ille talis decedens non erat de Anglia:licet ibi haberet poſſeſſiones ⁊ bona,⁊ tunc tale ſtatutũ ad eum,vel eius filios non porrigitur,tanꝙ ad forenſem,vt ipſe no.ibi in.iij.q.Aut talis decedens erat Anglicus:⁊ tunc filius primogenitus ſuccedet in bonis que ſunt in Anglia,⁊ in alijs ſuccedetur de iure communi,ſecundum quod tenet ibi Iaco.de Ra.Buli.Cu.⁊ Cy.per iura ſuperius allegata.Ad hanc diſtin- [5] ctionem adducit.l.fi.§.fi.ff.de contrahẽ.emp.†videmus ergo Bar.concludere ꝙ vbicũqꝫ ſtatutum diſponit circa perſonã ꝙ non cõprehendat forenſem ⁊ predicta diſtinctio etiam fuit originaliter Pe.in.d.l.j.vt ibi refert Cy.⁊ idẽ tenuit Pet.de anch.in.c.canonũ ſtatuta.de cõſti.in repetitione in ver.Quid econuerſo,vtrũ ſtatutũ poſſit inhabilitare ⁊c.in.xj.q.⁊ in verſi.quero vlterius circa illa ſtatuta permiſſiua,⁊ melius in ver.⁊ per illa ſolum qð de cõſuetudine Anglicana:alias eſt in ver.ſed remanet forte dubiũ.⁊ in ver.quero iuxta predicta.de qõne tali cauetur ſtatuto Tuderti vbi trãſit cũ deciſione Bar.in loco prealle.Hanc.q.in proprijs terminis clarius ꝙ alius quem legerim decidit Io.cal.in conſilijs ſuis,cõſi.xxxiiij.poſito ſub rubrica de teſta.vbi format.q.ſtatuto Ferrarienſi cauetur qð extantibus maſculis,filie non ſuccedant.⁊ ſi non eſſent dotare,dotẽtur iuxta facultates defuncti,moritur pater ſuperſtitibus filio,⁊ filia relictis bonis Padue,Ferrarie,⁊ Venetijs.querit̃ in dictis bonis qualiter ſuccedatur:Et refert qð iſta queſtio videtur deciſa per Iaco.de are.⁊ Cy.in.l.cun- [6] ctos populos.C.de ſumma trini.†vbi cõcludunt qð ſtatutũ cuiuſlibet loci ſeruandũ eſt,vbi bona ſita ſunt:qꝛ ſtatutum vires non extendit extra territorium.l.fi.ff.de iuriſ.om.iu.l.cũ vnus.§.pe.de bo.autho.iudi.poſ.Subdit poſtea ꝙ Bart.in d.l.cũctos populos.aliter loquit̃ diſtinguendo an ſtatutũ loquatur in rẽ,vel in perſonam,vt.ſ.recitaui.Ipſe vero cõcludit conſiderandos eſſe tres caſus.Primus,qñ omnis hereditas relicta per defunctum extitiſſet Ferrarie.Secundus caſus,quando tota extitit extra Ferrariã.Tertius caſus:qñ partim in vno loco partim in alio:⁊ hoc vltimo caſu cõtingere poteſt dupliciter:vel quia bona pariter ſunt vtrobiqꝫ:vel quia in altero locorũ maior pars extitit.¶ Primo caſu,qñ totum eſt Ferrarie,dicendum eſt filiã totaliter excludendã ſi ſubiecta eſt Ferrarienſi ſtatuto.Si autem ſubiecta non eſſet tũc priuatiua diſpoſitio directe relata ad pſonã,vt eſt in propoſito,non concernit non ſubditum.l.extra territoriũ.de iuriſdi.om.iudi.⁊ preal.l.cunctos populos.Nec ſecundum eum obſtat ſi dicatur bona ſunt Ferrarie.vnde poteſt ſtatutum

cu.Iaco.de are.Cy.⁊ oẽs antiq ĩ d.l.cunctos.⁊ ibi Bal.col.xij.ver.ſubſequẽter q̃ritur.in.l.ij.C.q̃ ſit lõg.cõſu.Anc.repeti.c.j.col.xlvij.col.lij.de conſtit.Cor.conſi.cxv.in hac.cõſi.ccij.circa preſentẽ libel.cõſi.clxij.conſtat.li.iij.Alber.bru.trac.ſtatu.ex.lu.fem.q.xxv.ludo.gozadi cõſi.xlix.⁊ ita vbique practicat̃.idẽ ſentit alex.lib.ſ.li.j.cõſi.xvi.cõſi.cxxviij.j.li.vj.conſil.xix.col.xij.[illegible].

excludere non subiectū ab acquisitione eorum.C.de iure fisci.
l.certa forma.lib.x.⁊.C.de cōmer.⁊ merca.quasi ꝑ totū, q̄ rn̄-
det ꝙ interdū dispositio statuti priuatiua lȝ sit ad ꝑsonā rela
ta,quādoqȝ priuat a bonis,quādoqȝ priuat ab hr̄ditate, quādoqȝ a suc-
cessione defuncti.si priuat a bonis,cōprehēdit non subditum:
q̄ considerauit tunc statutū solum effectū acquisitionis, qui
effectus oritur intra territoriū statuētis.Nam de illo effectu
potuit statuens disponere.¶ Secundo casu,scȝ qn̄ statutum
priuat ab hereditate,⁊ tūc dicit aduertendū:q̄ si assuminus
hereditatē pro bonis,put assumit gl.in.l.j.§.fi.ff.de re.di.⁊ in
l.iij.in prin.ff.de bo.pos.⁊ tunc idē dicēdū esset ꝙ in proximo
precedenti membro dictū fuit.Sed si sumimus hereditatem
pro quodā intellectuali,seu pro quodā iure qđ appellatur suc
cessio vniuersum ius qđ testator habuit,vt.ff.de ver.sig.l.ni-
hil aliud.testatore enim mortuo succedit ei quoddam ius qđ
vocatur hereditas.ff.de acqui.re.do.l.hereditas.⁊.ff.de fide-
ius.l.mortuo.qđ quidem ius illud qđ per aditionem acquira
mus quo quesito representamus personā defuncti,sicut here
ditas ipsa primitus representabat an̄ aditionē,⁊ tunc istud
ius intellectuale representās defunctū nō clauditᷣ loco,ita ꝙ
de eo etiam re existente intra territoriū,non pōt ſm eū statu-
tū disponere,nisi i ꝑiudiciū subiecti.hoc pȝ ad sensum, q̄ ꝑso
na nō est subiecta,nec illud ius intellectuale,nisi aliud habe-
7 ret cōsuetudo,q̄ esset ꝓbāda.l.Labeo.ff.de suppel.leg.† Nam
verba prolata a legis cōditorib⁹,seu a iurisperitis intelligū-
a tur ſm interpretationē legalē,lȝ si ꝓferantᷣ ab idiotis,[a] intel-
ligūtᷣ ſm qđ in idiotā cadunt,ꝑ notata in.l.qđ si nepotes.ff.
de testa.tute.iūcta l.j.C.de contrah.⁊ cōmit.stipu.Et per hoc
concludit isto casu filiam que iurisdictioni Ferrariensi subie
cta nō est,non esse exclusam a cōsequendo istud intellectuale
qđ appellatᷣ hereditas,nō circūclusum loco,nisi ꝯsuetudo lo-
quēdi aliud in ꝯtrium designaret.s.ꝙ pro hereditate bona ipa
assumerentur.Alio casu.s.qn̄ bona sunt extra Ferrariam vel
maior pars,⁊ statutū priuat ab hereditate non a bonis,⁊ tūc
dicit ꝙ si statutū disponit in personam priuandam, ⁊ subie-
ctā statuto priuando illo iure intellectuali.s.hereditate. nulla
bona cōsequi poterit,nec intra,nec extra territoriū sitaata,q̄
nulla bona capere pōt,nisi vt heres.vnde si priuatur potētia
consequendi vniuersale sub quo particularia cōtinentur,pri
uatus est etiam potētia consequendi omnia particularia in-
clusa sub vniuersali.l.quis cum totum.l.j.⁊.§.fi.de exce.rei iu-
di.idem Bal.in repe.magna.l.cunctos populos in.xxx.colū.
in ver.quinto queritᷣ statutum Perusinū sed Bar.ibi in.vj.⁊
vij.q.tenet ꝯtrium,⁊ etiam Bal.ibi,in lec.ordinaria.dum tra
ctatur de statuto qđ extantibus masculis.⁊ Sali.ibi vr̄ tene
re idem qđ Jo.ca.alio vero casu,qn̄ statutū priuaret a succes
sione defuncti ab intestato filias feminas,dicit idē qđ cōclu-
sit.s.qn̄ statutū priuaret ab hereditate,ex quo hr̄ditas nihil
aliud est q̄ successio q̄dā ⁊c.l.hereditas.ff.de regu.iu.sunt eñ
hec synonyma hr̄ditas ⁊ successio:⁊ eadē in spē,substantia ⁊
natura,cū de succedendo tractatur alicui per aliū vt heredē.
vnde dȝ esse idem in effectu vt statutū in vno intelligatᷣ statu-
tum in alio,ſm Dy.in regula,sine possessione.de re iud.in.vj.
Sed si filia non esset subiecta:vel q̄ forensis,vel posita ꝙ esset
oriūda Ferrarie:nihilominus aliter esset excepta a iurisdictio
ne Ferrariēsi,tūc dicit eā tam ad bonā Ferrarie, q̄ alibi sitā
fore admittēda,ꝑ ꝓdicta.⁊ ita dicit se intelligere no.per Jac.
but.in.d.l.cūctos populos.⁊ ꝑ Jo.and.in addi.Spe.in tit.de
instr.edi.in.§.cōpendiose.ver.quid si cōsuetudine alicuius lo-
ci.⁊c.¶ Et hec est eius cōclusio in.d.consi.Cum ergo dictum
statutū loquatᷣ in personā,vt patet ibi dum dicit, filijqȝ eorū
masculi,seu alter ex eis preferantᷣ sororib⁹ defuncte ꝑsone,ea-
rūqȝ liberis etiā masculis ⁊c.Et etiā ibi dum dicit,⁊ etiā ipsi
agnati preferātur omnibus transuersalibus cognatis etiam
masculis,⁊ etiā in ius agnationis translatis ⁊c.¶ Itē,⁊ cum
dictū statutum nō priuet a bonis tm̄,sed priuat a successione:
vt patet in prin.dicti statuti,dū dicit ꝙ in succedēdo sibi ser-
uētur iura cōia,preterq̄ in casibus infrascriptis ⁊c.Et sic ex
doctrina tā Bar.⁊ sequaciū,q̄ ex doctrina Joā.cal.pȝ ꝙ di-
ctū statutū nō pōt cōprehēdere ⁊ excludere in casu nr̄o Jor-
danū forēsem.Ad cōfirmationē ꝓdictorū adduco notata per
8 Cy.in.l.j.in vlt.q.C.q̄ sit lōg.cōsue.† vbi q̄rit pone ꝙ Bono-
niensis hȝ fundū in territorio Jmole,statuerūt Jmolēses,ꝙ
nullus possit extrahere blada de destrictu suo, an tenebūtur
b Bononienses stare huic legi:arguit ꝙ sic.[b] per.l.si pendētes.
§.si cloacarij.ff.de vsufr.⁊ ad hoc vide Jo.in addi.Spe.in tit.
de consti.§.j.in addi.que incipit Guli.de suza.in contrarium
allegā.ff.de mune.⁊ bono.l.munerū.§.preterea.⁊ istā partem
firmat,quam dicit tenuisse Jac.de Are.videlicet quod Bo-
noniensis poterit portare frumentum quo voluerit: nec ſm

Idiotis.s.li. 7
consi.ix.
¶ Qđ sic. Hec a
vera per ꝓdicta.

¶ Forēsem. Al-
ber.ij.sta.q.cxiij.
q.cxxxvij. Hēri.
de bo.trac.syno.
parte.iij.artic.ij.
hyppō.marsi.no
tabil.ccliij.⁊ rep.
l.fi.nū.100.de iu
ris.om.iu.
c ¶ Vxorē. Jmo
i bonis hic sitis,
⁊ sic nō est differē
tia inter ciuē ⁊ fo
rēsem, sed in situ
bonorū:q̄ hmōi
statuta sunt rea-
lia ⁊ localia;

cum obstat.d.l.si pendētes.q̄ ibi non dicitur ꝙ esset forēsis.
Ecce ergo qđ quanq̄ statutū disponat sup reb⁹ in territorio
statuentium sitis:tm̄ q̄ non loquitur in rē,sed in personā,non
cōprehendet forēsem.Accedat predictis ꝙ in q̄ōnibus suis
statutorū determinat Gul.de suza.in.q.inci.sed pone q̄ōnem
9 statutū nō tȝ ⁊c.† vbi cōcludit ꝙ statutū nunq̄ intelligitᷣ cō-
c prehendere forensem,[c] quo ad hoc vt ei nocere possit.allegat.
d.l.cūctos populos.⁊ per hoc dicit ꝙ etiā statutū nō dȝ com-
prehendere forēsem ad hoc vt ei ꝓsit.alle.in arg.l.fi.C.de fru.
⁊ litium expē.⁊.l.pen.in fi.C.cōi diui.⁊.l.in sacris.C.de ꝓxi.sa
cro.scri.lib.xij.⁊ q̄ iniquū esset ꝙ qs haberet emolumentū ex
statuto,ex quo lesionē habere nō cōpellitᷣ.arg.l.j.§.pro scdo.
in fi.C.de cad.tol.ad qđ etiam allegat alia plura iura.Ad idē
qđ no.idem Guli.in alia q.inci.questio talis est, Bononiēsis
contentus ⁊c.vbi post Uber.de bo.dicit ꝙ statutū semp ita
debet arctari qđ extraneus non cōtineatur.alle.l.j.§.fi.ff.qđ
quisqȝ iur.⁊ qđ habetur.xij.di.illud.⁊ in.c.cū venissent.de eo
qui mit.in pos.causa rei ser.Ad idem qđ no.Bal.in repe.l.de
qbus.ff.de legi.in ver.quarto q̄ritᷣ an cōsuetudo extēdat vir-
10 tutē suā ad forenses ⁊c.† vbi concludit qđ consuetudo imme-
diate cōpulsiua,vel ꝓhibitiua aut penalis,nō extenditᷣ ad fo
rēsem,sed mediante aliquo facto,vel delicto intra territoriū
commisso bene ligaret,q̄ cōsentire tunc vr̄ qui delinquit.al-
legat in aut.de nō alie.§.q̄ verosimile.⁊ idē no.Spe.in tit.de
cōsu.§.j.ver.⁊ nō.⁊ Jo.an.in rub.de consue.ergo dictū statu-
tum immediate excludens filiū sororis,non cōprehendit Jor
danum forensem.pro hoc etiā facit,q̄ ista procedūt a pari,vi
delicet quē forum in loco sortiri,⁊ legibus vel statutis locali-
bus subijci,vt no.gl.viij.dist.que ꝯ mores.⁊.xij.di.in.c.illud.
no.doc.in rub.extra de cōsue.⁊ Joan.calde.plene in disputa.
sua inci.quidā Florentinus.Sed Jordanus Ferrarie nō sor
titur forū,nec ergo statutis illius loci ligabitᷣ.¶ Corroborā-
tur predicta ex his que determinat Spec.in tit.de sen.prola.
§.qualiter.versi.item pone quidam flandrensis ⁊c.⁊ Bart.in
preallegata.l.cūctos populos.in.iij.q.in fi.⁊ ibi Bal.in versi.
nūc ecōtra de inhabilitate.⁊ in ver.dixi de statutis permisso-
11 rijs ⁊c.† vbi dicūt ꝙ si statutū disponit impediendo personā,
vt ecce dictat statutū ꝙ vir nō possit vxorē instituere certe si
d forēsis hic testabitur,nō impeditᷣ instituere vxorē,[d] p.d.l.j in
fi.de tuto.⁊ cura.da.ab his ⁊c.Nec ad hoc obstat si diceretur
hoc est verum quo ad bona extra territoriū statuentium sita:
sed quo ad bona postea in territorio statuentium debet posse
statutū ligare forensem.arg.l.rescripto.§.fi.⁊.l.fi.§. preterea.
ff.de mune.⁊ bono.q̄ respondeo ꝙ Pe.de anch.in prealle.c.
canonum statuta.de consti.in.xij.q.principali,in versi.quero
vlterius circa ista statuta permissiua ⁊c.format istud dubiū,
12 †⁊ dicit ꝙ statutū habilitās vel inhabilitās personam alicu-
ius,non vr̄ forensem habilitate vel inhabilitare etiam super
bonis sitis in territorio statuētis,q̄ bona veniunt accessione
ad personas,vbicūqȝ sint,nec bonorū ratione pōt fundari iu
risdictio ⁊ potestas statuendi in forēsem,vt no.Cyn.in.l.j.C.
vbi pe.tuto.⁊ Jnn.in.c.pastoralis.de priui.bene facit.l.liber-
tus.§.sola.ff.ad muni.⁊ ita dicit sentire Bald.in.d.l.cunctos
populos.⁊ hoc dicit verum Pet.de anch.in preallegato loco
qn̄ statutum expresse non disponeret aliquid cōtra forensem
ratione rerum positarū sub iurisdictione statuentis,q̄ in du
bio non extēditur ad forensem.sed si expresse statutum dispo-
neret in forensem ratione rerū existentiū in territorio statuē-
tis,an valeret,remittit se ad notata per Jo.an.⁊ vide ibi per
Pe.de anch.in repe.in.v.q.⁊ habeo in lib.consiliorum Fede.
in.c.postulasti.de fo.compe.⁊ per Jac.de bel.in dispu.sua se-
ptima,in ordine que incipit,rex cōcessit priuilegiū.⁊ que po-
nit in aut.quib.mo.natu.effi.sui.vbi tamē de hoc non tangit.
¶ Et sic manifeste concluditur ꝙ statutū nostrum inhabili-
tans quo ad succedendum fratrē sororis,⁊ sic cum loquatᷣ in
personā,nō extenditur ad Jordanum forēsem,etiam quo ad
bona sita in territorio statuentiū.Uidetᷣ etiā si bene pōderetᷣ
ꝙ Jmo.in.c.qđ clericis.de fo.cōpe.questionē nostrā in termi
13 nis decidat.† Nā ibi cōcludit ꝙ vbi statutū respicit personā
non tantū solēnitatem actus,vt q̄ dicat,nullus possit facere
testamentū sine tali solēnitate tale statutū non comprehēdit
forensem,aut aliū non subditū.l.j.in fi.ff.de tut.⁊ cura.da.ab
14 his.† Et eadē ratione non cōprehenderet clericū ⁊ ꝑ hoc di-
cit ꝙ si statutū disponat ꝙ si qs decesserit ab intestato succe-
dant agnati,vsqȝ ad quartū gradū feminis exclusis,ꝙ cū sta
tutū disponat in ꝑsonā,nō cōprehenderet personā non subie-
ctam.⁊ ita dicit se cōsuluisse.Accedat etiam qđ decidit Jac.
15 but.in.l.Deo nobis.in vlt.q.C.de epi.⁊ cle.† vbi determinat,
ꝙ statutū disponēs ꝙ ingressus monasteriū non succedat pa
tri ab intestato,nō pōt excludere ipsum ingressum,qui nō est
subiectus

subiectus statuentibus, ꝗꝙ pater cui succedit̃ esset subiectus ⁊ hoc etiam sequitur Bar. ⁊ no. Bar. ⁊ Bald. in fi. C. de pact. ⁊ pac. ⁊ Bal. in. l. ij. C. vt in pos. lega. ⁊ Ange. in dispu. sua inci. Nobilis quidā genere. in ver. ad vnũ tñ diligēter attende ⁊c. ⁊ Moderniores. in. l. stipulatio hoc mō concepta. ff. de verb. ob. ⁊ Pe. de anc. in. d. c. canonũ. in ver. ad idem, queritur vtrũ valeat ⁊c. Fortius dicit do. Ant. in prealle. c. qd̃ clericis. in pe. col. de fo. compe. ꝙ etiam si statutum nullam faceret mentionem specialem de ingresso, sed simpliciter diceret, stantibus masculis, femine non succedant. statutũ non excluderet filias feminas iam monachatas, que nunꝗ fuerũt sub iurisdictione statuentiũ. ita dicit tenere Lapũ sua allegatione. cviij. ⁊ refert. d. Ant. ꝙ ipse vna cũ dño Pe. de anch. sic de facto in ciuitate Ferrarie cōsuluerunt. eodem modo cũ dictus Jordanus nunꝗ fuerit subiectus potestati statuentiũ, non dꝫ comprehendi sub dicto statuto. ¶ Nec predictis obstat, si qs diceret: satis est qd̃ ille de cuius successione tractatur, fuerit persona subdita statuētibus, lꝫ Jordanus non sit subditus. Quia rñdeo ꝙ nemo qui in iure versatus recte fuerit hoc dicet: qꝛ requiritur ꝙ tā persona cui succedit̃, ꝗ que succedit sit statuētibus supposita ad hoc, vt statutũ in personam loquens eos ligare ⁊ comprehendere possit, vt probatur in. l. neqꝫ. qui da. tut. pos. ⁊ in. l. etiam. ff. de tutel. iuncta. l. j. in fi. de tut. ⁊ cur. da. ab his. ⁊. l. de pupillo. eo. ti. cum simi. ⁊ sic requiritur ꝙ vtrũqꝫ extremũ sit habile. hoc probatur etiā clare per ea que dixi. s. in statuto disponēte qd̃ filie nō succedāt stantibus masculis qd̃ non cōprehenduntur filie iam monachate, qꝛ nō erāt iurisdictioni statuentiũ supposite: quanꝗ pater earũ de cuius suc16cessione tractabatur fuisset suppositus. ¶ † Cōcludo igitur ex premissis ꝙ dictum statutũ loquens in personā excludendo a successione filiũ sororis nō comprehendit forēsem etiam quo ad bona sita in loco statuētiũ, secus si statutũ loqueretur in rem disponendo circa bona, ⁊ in hanc opinionē inter ceteras rationes vna principaliter me mouet vltra superius al17gata. † Nam videmus qd̃ iudex sub cuius iurisdictione bona adulti sita sunt pōt dare curatorē adulto etiā sibi non subdito: vt est tex. in. l. j. in ver. vbi eorũ sunt facultates ⁊c. C. vbi tuto. vel cura. pe. referendo illud verbũ ad curatores tantũ. ita ibi declarat Bal. ⁊ etiam Bar. in. l. pupillo. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. qui ad hoc alleg. l. iurisperitos. §. cum oriundus. ff. de excusa. tut. ⁊ bene facit. l. ij. C. e. ti. ⁊ est ratio ꝫm eos: qꝛ curator nō datur persone: sed datur principaliter rebus. l. in copulandis. C. de nup. vnde qꝛ dispositio sua fit super rebus, ⁊ res sue iurisdictiōi subiecte sunt: vꝫ talis datio curatoris quo ad
a bona ibi sita: nec attēdit̃ ꝙ psona non sit subiecta. in tutore * vero cōtrarium est, quia siue bona supposita sint iurisdictioni iudicis, siue nō: ita demũ valet datio tutoris si pupillus sit iurisdictioni iudicis dātis tutorem subiectus. d. l. j. in fi. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. ⁊. d. l. pupillo. ꝫm verum intellectũ. ⁊. l. propter litem. §. licet. de excusa. tu. ⁊ plene no. doct. in. d. l. j. C. vbi tuto. ⁊ in. l. si curatores. p illũ tex. C. de excu. tut. ⁊ ratio est ꝫm eos: qꝛ tutor datur persone principaliter. l. qꝛ persone. ff. de testa. tute. ⁊ insti. qui da. tut. §. recte. ita ergo dispositio, que fit in psona ad hoc vt valeat, etiā quo ad bona subiecta iurisdictioni disponētis, requiritur ꝙ persona sit subiecta disponēti, vt in iuribus preallegatis. ¶ Et hac rōne clare patet ꝙ non somniauit Bar. ⁊ alij, qui faciũt differentiā inter statutũ disponēs in personā, ⁊ statutũ disponens non in persona, sed circa bona sumus, ergo in terminis iuris expresse preferētis in successione Jordanũ. Nam hodie per Justinianũ concessa sunt iura agnationis filio sororis in successione, vt. l. lege. ⁊. l. meminimus. C. de legi. hered. ⁊ insti. de legi. agna. succes. in. §. ex qua parte. vñ eodē mō succedit, put succedant filij fratrũ, vt ibi. Sed clarum est ꝙ successio transuersaliũ prima causa est fratrũ ⁊ sororum, omni sexus differentia semota. in aut. de heredi. que ab inte. defe. §. si igitur defunctus. ergo ⁊c. ¶ Itē
18 clarum est: † ꝙ proximior est in gradu filius sororis qui est in tertio. l. cōsanguinitatis. ⁊ in aut. cessante. C. de leg. her. ꝗ consanguineus. i. natus ex fratre patris q est in quarto. l. iuriscōsultus. §. quarto gradu. ff. de gradibus. ⁊ insti. de gradi. §. iiij. gradu. sed in successione prefertur qui in gradu proximior est sublata differētia agnationis ⁊ cognationis, ac sexus. in. §. si vero neqꝫ fratres. ⁊. §. nullā. in aut. de her. ab intest. ⁊. l. auunculo. cum si. C. com. de suc. cũ si. ¶ Nec obst. si quis diceret pater Florij q erat patruus Cornelie, erat ipsi Cornelie, in tertio gradu cōiũctus. d. l. iuriscōsultus. §. tertio gradu. ⁊ instit. eo. ti. §. iij. ergo Florius succedere dꝫ in locũ pr̃is sui, vt i aut. post fratres. ⁊ in aut. cessante. C. de legi. her. ⁊ inst. de here. que ab intesta. §. cum filius. ⁊ in. l. j. §. sed ⁊ si quis. ff. de suis ⁊ legi.
19 † Quia respondeo, quod qñ nepos querit auo succedere, ⁊ qñ filius fratris querit patruo succedere: nunꝗ filius rep̃sentat locum patris, ad hoc vt excludat aliũ q est eo prior in gradu. hic est casus in aut. de here. que ab inte. §. j. ⁊ in. §. si quis igitur defunctus. in ver. huiusmodi vero priuilegiũ ⁊c. ⁊ illũ tex. dicit ibi Ang. ad hoc summe notā. qꝛ paucis tũc ante dieb9 fuit consultum ꝯtriũ. ⁊ male ꝫm eum. ⁊ idem no. Cy. ⁊ Bart. in aut. post fratres. ⁊ probatur etiam in. l. auunculo. C. cō. de succes. ⁊ in. l. ij. C. de succes. edi. cum ergo Florius non tractet succedere auo vel patruo, aut matertere vel amite, sed tractet de succedēdo Cornelie sibi cōsanguinee, nō succedit in locum pr̃is sui, quo ad hoc, vt Jordanũ sibi priorē i gradu excludat. ¶ Superest, vt ad allegata in ꝯtriũ rñdeamus. ⁊ pr̃o non ob. ꝙ statuētes poterũt in preiudiciũ Jordani statuere, saltem quo ad bona eorũ iurisdictioni supposita, per ea que habentur in. l. non solum. §. q testamento. cũ ibi no. ff. de excusa. tuto. cũ concor. s. allega. qꝛ respondeo ꝙ contraria loquuntur ⁊ pcedunt qñ persona in quā fieret dispositio esset subdita iurisdictioni disponētis, vel posito qd̃ nō esset subdita ip̃a persona, dispositio talis teneret si facta esset in rē, nō in personam, vt probaui. s. proxime allegādo. l. j. cum ibi no. maxime per Bal. C. vbi tuto. vel cura. pe. ⁊ no. per Bart. in. d. l. pupillo. ⁊ expresse Bar. in. d. l. cunctos populos. cũ concor. ⁊ latius relatis. Sed statutũ de quo. s. loquitur in personam, ergo ⁊c. Postremo nō obst. qd̃ allegabatur, vꝫ qd̃ si Cornelia Ferrarie testata decessisset, deberet attēdi locus cōditi testamenti, per. l. ij. C. quēad. testa. ape. ⁊. l. j. C. de eman. lib. eodē modo iudicādum est, lꝫ intestata Ferrarie decesserit arg. l. cōficiũtur. cũ si. de iure codi. qꝛ rñdeo qd̃ si Cornelia Ferrarie testamētũ condidisset ꝫm dispositionem iuris cōis, cui statutum nō refragaretur: ⁊ tũc testamētũ seruādum esset, quo ad oīa bona,
20 vbicunqꝫ sita. l. ex facto proponebat̃. ff. de here. insti. † Aut testamentũ fuit cōditũ, non ꝫm dispositionē iuris cōis. sed ꝫm formā ⁊ solennitatē traditam a statuto Ferrariēsi: ⁊ tunc fateor ꝫm cōem opi. qd̃ debebit attēdi statutũ loci. in quo factũ est testamētũ, etiā quo ad oīa bona per. l. si nō speciali. ⁊. l. fi. C. de testa. ⁊. d. l. ij. ⁊. l. j. C. de eman. libe. ꝫm cōem opi. quā tenuit Guli. de cu. Ja. but. Bar. ⁊ Bal. i. d. l. cũctos populos. ⁊ Bal. in. l. in hac. C. de dona. ⁊ in aut. defuncto. C. ad tertul. ⁊ p Spe. ⁊ Jo. and. de instr. edi. §. compendiose. versic. sed quid de consuetudine. cum concor. ⁊ ratio est: qꝛ statutum disponit tantũ circa solēnitatē actus, quo casu debet semper inspici etiā quo ad forēses, an sit seruata solēnitas reqsita a statuto illius loci in quo actus est celebratus, ⁊ ita loquitur. l. j. C. de eman. libe. cũ si. cui etiam ita rñdet Bar. ⁊ alij in preallegata. l. cunctos. in. iij. ⁊ in. vj. q. Nā in. d. l. j. statutũ seu cōsuetudo nō disponebat circa actũ directo, sed circa solennitatē actus: si non enim ibi statutũ vel consuetudo emancipabat filiũ, qꝛ tunc nō traheretur ad forenses, sed pater filium emancipat cũ solennitate, introducta solēnitate disponēte qd̃ corā certo iudice debebat fieri emācipatio, vñ secus qñ statutũ disponeret nō circa solēnitatē, sed circa habilitandā, vel inhabilitādam personā ad faciendũ testamentũ, vel ad succedendũ, prout in casu no21stro, qꝛ tunc non extendit̃ ad forēsem. † Et ideo si statutũ Ferrariense diceret qd̃ filiusfa. possit testari, nō comprehenderet forensem, qꝛ non disponit circa solēnitatē, vt firmat Barto. ⁊ doc. in. d. l. cũctos. in. iij. q. ⁊ rationē differentie inter predicta ponit Bar. ibi ⁊ in. vj. q. Et sic patet qd̃ nō est verũ qd̃ si cōditum fuisset testamentũ per Corneliā Ferrarie qd̃ seruari debuisset statutũ Ferrarie, sed solũ illud seruandũ esset qñ circa solēnitatē disponeret, vt dixi. s. sed in casu nr̃o non disponit statutum circa solēnitatē, igitur ⁊c. Itē ad. d. l. j. de māci. libe. potest aliter responderi, vt per Bal. in. d. l. cunctos populos. in ver. vlterius quero ⁊c. circa personā in statuto. ¶ Preterea illud qd̃ dicimus qd̃ intestatus decedens videtur disponere ⁊ relinquere bona veniētibus abintestato. d. l. cōficiunt̃, illud est verum improprie, scilicet permissiue, non dispositiue. Et ideo talis succedens non dꝛ habere titulum a defuncto, sed a lege, vt no. gl. in. l. Lucius. la. ij. ff. de here. insti. ita dixit Bal. in. l. si emancipa. in. viij. oppo. C. de colla. ⁊ in preal. l. cunctos populos. Alex. tartagnus.

a ¶ In tutore. Alber. in rubr. C. de in litem da. tuto. Pe. de anc. repeti. c. ca q. q. xviij. col. xxvi. repet. c. accessorium. col. xv. col. xxxiij. de reg. in vj. sꝫ curator litis p iudicē cause etiā clerico p secularē. Step. aufre. repe. cle. j. j. reg. ij. fallentia. xxix. de offi. ordi. imo qꝛ hoc cōcernit bona etiā datio tutoris clerico spectet ad secularē. Pau. cōsi. cclij. col. i. li. xj. ⁊ ita obseruat̃.

Epitome.

¶ Antonius promisit Bono vendere certā domũ pro certa summa sub hypotheca dicte domus ⁊ omnium bonorũ: Bonus autē habebat creditorē Thomā habentē hypothecam generalem. dictus Bonus decessit antequā redimeret ⁊ reliquum pretiũ refunderet circa finē temporis ad hoc prefiniti nũc bona Antonij inter que dicta domus per alios credi-

tores Antonij pro executione cuiusdã sententie prehendan-
tur. hr̃edes Thome intercedũt ꝑ dicta domo. Rñd. Alex. ꝙ
iuste intercedunt: q2 obligatio per Anton. facta Bono, prior
est tpe, ⁊ illa hypotheca est trãsfusa ĩ effectu in dictũ Thomã
nec est resoluta ex eo ꝙ bonus nõ impleuit nec refudit pretiũ
Antonio intra tp̃s. Tũ q2 nõ fuit in mora ex quo electio loci
solutionis erat in potestate Antonij, q nõ elegit locũ nec in-
terpellauit: tũ q2 Bonus mortuus est añ finẽ tp̃is. ⁊ sic dato
ꝙ illa hypotheca fuisset resoluta ex defectu dicti implemẽti ꝑ
hr̃edes Boni, vel per dictũ Thomã pro conseruatione iuris,
adhuc possunt ex capite ignorantie in integrum restitui. h. d.
Alex. si vero non esset locus restitutioni, vel si illud ius redi-
mendi erat personale ⁊ non cessibile in extraneum: tunc dice-
rem adhuc potiorem intentionem heredum Thome non ad
corpus domus residuo pretio oblato, sed in recuperationem
pretij per dictum Bonum iam soluti. C. M.

Consilium. XLVII.

IN cã ⁊ lite inter Fran-
ciscum quõdã Andree de bologninis, ⁊ heredes
Hieronymi de bologninis petẽtes executionem
sñie in bonis quõdam Antonij olim Ricardi de albertis. et
heredes quondã Thome, ⁊ Matthei bettutij se opponẽtes
executioni p̃dicte, ⁊ allegãtes habere meliora priora, ⁊ potio-
ra iura in quadã domo, ⁊ filatulio, q̃ olim fuit in bonis dicti
quõdã Antonij, ⁊ visis elegãtissimis dubitationib⁹ p̃stãtissi-
mis in predictis arbitri debẽtis. Et q2 corã excellẽtissimo res
agitur, paucis expediã. ¶ †Et primo presuppono clarũ esse
qđ iure municipali tertius cõparens ⁊ allegãs se habere po-
tiora iura, impedit executionem sñie. qđ etiam in casu nostro
iuri consonũ est, tum q2 possessio dicte rei vr̃ fuisse vacans, vt
colligitur ex narratis in petitione agẽtiũ, tũ etiã executio pe
titur fieri in reb⁹, ⁊ cõdẽnatio facta fuerat in quãtitate pecu-
nie, vt habẽtur predicta in. l. a diuo pio. §. si sup. ⁊ ibi doc. ff. de
re iudi. ⁊ in. c. veniẽs. el. ij. de testi. ⁊ no. Inno. ⁊ cano. in. c. cum
super. de re iudi. ⁊ no. Bar. ⁊ Bald. in. l. pe. ff. de peti. heredit. ⁊
Bar. ⁊ doc. in. l. ita tamen. §. quoties. ff. ad treb. ⁊ Bal. in. l. ob
maritorum. C. ne vxo. pro ma. ⁊ in. l. consentaneum. in. iiij. col.
quomodo ⁊ qñ iudex. ¶ Quo p̃supposito dico dictos here-
des quondã Thome habere priora potiora iura in dicta do-
mo, ⁊ filatulio, qđ ostẽdo. nam clarũ est ꝙ Bonus quondam
Dominici habebat ius francandi dictam domum cuius oc-
casione soluere tenebatur residuum pretij. s. libras cẽtum de-
cem ⁊ nouem Antonio de albertis, pro cuius iuris implemẽ
to ⁊ obseruatione dictus Anton. oĩa sua bona obligauit, ⁊ in
consequentiam obligauit dictã domum, cum filatulio, que
tunc temporis adhuc erat in bonis dicti Anto. prout de pre
dictis constat publico instrumẽto cõfecto de anno. M. cccc-
xxx. ⁊ vigore predictorum ius predictũ francandi cum obli-
gatione bonorũ quesitum dicto Bono incõtinenti fuit obli-
gatum cum oĩbus suis qualitatibus dicto Thome, seu eius
heredibus, pro quãtitate librarũ. cel. Boñ. quã dictus Bo-
nus ex cã depositi tenebat̃ restituere dicto Thome ⁊ eius he
redibus intra certum tẽpus cum obligatione bonorum ⁊ iu-
rium presentium ⁊ futurorum, prout constat instrumẽto con-
fecto de anno. M. ccccxxvij. ad hoc. l. grege. §. cũ pignori. cũ
si. ff. de pig. Unde posito qđ dicti de Bolognini vigore sñie
late. M. ccccxlij. ex forma statutorum habeant ab illo tẽpore
citra hypothecam in bonis dicti Antonij, de quo infra dice-
tur, tñ debent preferri heredes dicti Thome: q2 obligatio bo
norum iurium facta dicto bono per Antonium, est transfu-
sa in dictũ Thomam creditorem Boni fuit prior tẽpore, er-
go ⁊c. l. potior. ⁊. l. creditor. ff. qui po. in pig. habe. ⁊. l. si fundũ.
C. e. ti. †⁊ sic non ob. dictis heredibus Thome, ꝙ per ꝓmis-
sionem de vendendo factam per Antonium dicto Bono nõ
sit translatum dominium in dictum Bonum, eo q2 aliud sit
vendere, ⁊ aliud promissio de vendendo, iuxta. l. in bonefidei.
cum ibi no. ff. de eo quod cer. lo. q2 non dicunt heredes Tho-
me se esse potiores: eo q2 dominiũ dicte domus fuerit transla
tum in dictum Bonum, sed tantum ex eo quia dicto bono et
successiue dicto Thome fuit prius dicta domus obligata, ꝑ
dictum Antonium promittentẽ vendere ⁊c. ¶ Nõ ob. ⁊ scđo
ꝙ dicti heredes Thome nõ possint inuiti dicto instr̃o obli-
gationis domus ex eo. q2 per dictũ bonũ non fuerit obserua-
ta dicto Antonio, vel eius heredibus per dictum Bonũ pro-
missa in instrumento, cum non soluerit residuum quantitatis
predicte ⁊c. per id quod habetur in lege cum proponas. C. de
pac. in. l. si quis maior. C. de transac. in. l. qui fidem. eo. ti. ff. ⁊ in
c. peruenit. de iureiu. c. cum pridẽ. de pac. ⁊ in hoc iudicio meo
cõsistit quasi tota difficultas, ⁊ decisio huius cause. ¶ Ad qđ
pluribus modis rñdeo, vt patebit ex infra dicẽdis. ⁊ primo ꝑ
id qđ voluit notabiliter Bar. in. l. si res. ff. qb. mo. pig. vel hy.
sol. per illũ tex. ⁊ per. l. sequentem in prin. ⁊ Bar. in. l. iiij. §. sed
Marcellus. per illum tex. cũ ibi no. ff. de in diẽ adic. cũ cõcor.
vbi notabiliter determinat qđ †vbicũq3 rem mihi obligasti,
⁊ postea facto tuo priuaris re illa, quã mihi obligasti, an re-
soluatur ius pignoris mihi quesitum. Distinguit Bart. aut
facto tuo necessario priuaris re illa, ⁊ resoluit̃ pignus. secus si
facto tuo nõ necessario, q2 tũc pignus nõ resoluitur per iura
predicta, nisi etiã mihi posset imputari cur nõ adimpleui il-
lud factum ad quod tu tenebaris, q2 si potui adimplere, ⁊ nõ
adimpleui: resoluit̃ ius pignoris mihi quesitũ ꝓpter culpã, ⁊
negligẽtiã meã, vt est tex. in. l. vectigali. ff. de pig. vñ ƀm eum
si pignorasti mihi rẽ emptam a te, que postea a te aduocatur
tanq̃ fuerit venditor deceptus vltra dimidiã iusti pretij, pi-
gnus[a] nõ resoluet̃: q2 fuit in potestate tua nõ reddere rẽ, ⁊ pre
tium supplere. l. ij. C. de rescin. vẽ. Et similiter si res tibi dona
ta, quã mihi obligasti aduocat̃ a te p̃textu insinuationis non
facte intra sex mẽses ex forma statuti, non resoluet̃ pignus, q2
tua volũtate omisisti insinuationẽ, nisi mihi posset imputari,
cur ꝓ interesse meo nõ adimpleui seu nõ insinuaui. d. l. lex ve-
cti. ƀm Bar. ¶ Mõ ad ꝓpositũ si nos dicim⁹ qđ ius obliga
tionis trãsfusum in dictũ Thomã, ⁊ ei⁹ heredes mediãte di-
cto bono fuerit resolutũ ꝑ nõ factũ dicti boni, q nõ soluit in-
tegrũ pretiũ: ⁊ tunc ƀm doctrinã Bar. preallegatã nõ est re-
solutũ, si tale implemẽtũ nõ poterat fieri ꝑ dictũ Thomã pro
cõseruatione iuris ⁊ pig. sibi quesiti qđ puto verius[b] ꝑ tex. in
d. l. lex vectigali. si aũt tale implemẽtũ poterat fieri ꝑ. d. Tho
mã. ⁊ tũc adhuc dico ꝙ nõ resoluit̃ dictum ius pignoris ƀm
doctrinã Bar. in. d. l. si res. q2 imputari nõ põt, nec potuit di-
cto Thome, si nõ adimpleuit. eo q2 predicta ignorauit, ⁊ iustã
ac p̃sumptã habuit cãm ignorãtie in facto alieno. l. si. pro suo.
cũ vulg. vel saltem nõ põt negari qđ dictus Thomas qui vt
dixi, si sciuisset, habebat potestatẽ a iure adimplẽdi ꝓmissa ꝑ
dictũ Bonũ, ꝓ cõseruatione iuris pignoris sibi quesiti ꝑ tex.
in. d. lex vectigali. vbi est tex. posito qđ nõ fecerit, ⁊ resolutum
sit pignus, saltem ⁊ debeat restitui ad potestatẽ implendi ex
clausula generali, si qua mihi iusta causa. qm̃ de iure quilibet
q incurrit in priuationẽ alicuius iuris ꝑ nõ implemẽtũ, sem-
per ex capite presumpta ignorãtia restituit̃ ex dicta clausula
generali, vt no. gl. ⁊ doc. in. l. ij. in fi. C. de iure emphy. ⁊ Spec.
de loca. §. nunc aliqua. ver. xviij. ⁊ gl. Bart. ⁊ doctor. in. l. cum
filius. §. in hac. ff. de ver. obl. ⁊ Dy. in. c. cũ quis in ius. de reg.
iu. in. vj. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. ij. C. si ad ven. pig. ⁊ Dy. ⁊ Bart. in
l. ad diem. ff. de ver. ob. ⁊ Ang. in. l. nam ⁊ si sub conditione. §.
seruus. ff. de here. insti. ⁊ Bal in. l. fi. C. si pẽ. ap. mors interue.
⁊ no. in. l. qui in alterius. ff. de reg. iu. faciũt no. ꝑ Bar. ⁊ doct.
in. l. seruo inuito. §. cũ pretor. ff. ad treb. ⁊ qđ fortius dixit Cy.
⁊ Bal. in. l. j. C. de cõdi. inde. ⁊ Bal. in. l. j. ad fi. C. de acq. re. cũ
concor. q̃ restitutio in actis legitime petita est. ⁊ postq̃ p̃di-
cta deuenerãt ad notitiã heredũ dicti Thome, ipsi pro cõser
uatione iuris dicti pignoris obtulerũt ⁊ deposuerunt apud
iudicẽ, vel aliũ eius mãdato residuũ dicte quãtitatis pro im-
plemento predictorũ in dicto instrumento celebrato cũ dicto
Antonio, q̃ oblatio ⁊c. sic facta idẽ operat̃, ac si ꝑfecte imple-
tum esset pro parte dictorũ heredũ Thome, seu Boni predi
cti. attento qđ nulli reperiuntur heredes dicti quõdã Anto-
nij. prout in petitione dictorũ agentiũ confitent̃ ipsi de Bo-
logninis, probat̃ in. l. pecunie. §. j. de vsur. ⁊ in. l. si fundus. §.
marcellus. ff. de leg. cõmis. cũ cõcor. no. Dy. in regula cũ qs.
de reg. iu. in. vi. ⁊ Bal. in. l. ij. in fi. C. de iur. emphy. vbi allegat.
l. si predio. in prin. ff. de in diem adic. †in quibus locis fortius
dicitur, qđ etiã si nulla facta fuisset oblatio, eo casu quo appa
reat heres illius cui soluẽdum erat, cõseruatur ius illius cui
soluere tenebatur, perinde atq3 si implesset. Fortius q2 in in-
strumento celebrato per Bonum, cum dicto Anto. sunt hec
verba in effectu, qđ dictus Bonus promisit dictum residuũ
soluere specialiter in ciuitate Bononie, Imole, florentie, et
generaliter alibi vbicunque locorum, vbi contigerit postula
ri per dictũ Ant. ⁊c. Nam si dicta verba recte considerentur,
dictus Bonus erat obligatus soluere in vno ex dictis locis,
vcz in illo vbi contingeret postulari per dictũ Ant. ⁊ per con
sequens electio loci erat in facultate dicti Ant. non in facul-
tate ⁊ electione dicti Boni. †vnde cũ nõ fuerit facta interpel-
latio per. d. Ant. vt in certo loco solueret, non dicitur fuisse in
mora dictus Bonus. l. mora. in prin. ff. de vsu. ⁊ declarat Cy.
in. l. in minorum. C. in quib. cau. in integ. resti. ⁊ Bar. in. l. non
solum. §.

Pignus. Sʒ Bart. ꝙ resoluit̃ hypothece. ʒ Alex. in. d. l. si res. post Bal. ĩ. l. ij. q. xiij. C. de rescin. vendi. ⁊ sequitur Raph. cu. in l. in diẽ ff. d aqua plu. arcẽ. Alcia. ĩ l. debitorũ. fal. ij. C. de pac. ⁊ est verius vt lati⁹ dixi ĩ cõsu. pari. §. xxij. q. ix. nu. 45. vide remissiue. d. An. tiraq. ĩ cõsu. pict. §. iij. nũ. 9. cũ seq.

b ¶ Uerius. Imo vera opinio est ꝙ põt ex quo illud ius redimẽdi erat cessibile. sec⁹ si fuisset ꝑsonale ⁊ nõ cessibile nec trãsmissibile ĩ extraneũ ꝓut ĩ simi noue ⁊ plene dixi in cõsue. pari. §. lxij. q. x. de creditore emphyteute q ad cõseruationẽ iuris sui põt dño offerre canonẽ ⁊ impedire cõmissam dũmõ talis emphyteusis possit alienari vel saltẽ hypothecari sine consensu dñi. secus si esset ei⁹ cõditiõis vt nec hypothecari possit sine dñi cõsensu ĩ feudis aũt cõctus apud nos patronis irregñtis alienari põt. tamẽ nõ ꝑñt creditores offerre fidelitatẽ patrono ad impediẽdũ ꝑhẽsionẽ feudi ⁊ cõmissum fructuũ sed alijs remedijs sibi consulere debent [illegible]

solum.§.morte.in.iij.q.prin.ff.de ope.no.nũ.& in.l.cum filius.§.fi.ff.de vb.obl.& ideo dixit Bal.in rub.C.de constit.pecu.in ver.modo venio &c.†qd ubi electio loci solutiõis est i potestate creditoris,ipse creditor põt eligere ubi placet,dũmodo ibi inueniat debitorẽ:allegat text.fm enim not.in.l.Lucius.la.j.ff.depo.& Bal.in.l.ab eo.in ver.extra quero.C.quomodo & qñ ind.& per hoc patet q non releuat q dies fuit apposita solutioni,quoniam postq̃ nõ erat debitor certus de loco solutionis dies non potuit interpellare. pro hoc.l.item illa. cum ibi no.ff.de cõsti.pecu.ubi lz esset dies solutioni appositus,si tamen nullus erat certus locus solutioni assignatus,non dicit debitor esse in mora per aduẽtũ diei nisi creditor vadat & solutionẽ sibi fieri petat.Si ergo nulla fuit cõmissa mora:ergo facta oblatione & implemẽto pdicto per heredes dicti Tho. durat ius pignoris pdicti.¶Et vltra pdicta subdo, q dici non potest qd dictus Bonus promissa nõ obseruauerit, & sic pignus fuerit resolutum,quia aduertendũ quod dictus Bonus decessit ante cõpletũ annũ,postq̃ confecerat instrumentum cum Antonio,& sic decessit ante tẽpus more.vt patet ex verbis instrumenti quo cauetur qd teneretur quolibet anno soluere partem & sic inspiciẽda erat vltima dies anni,non prima quo ad moram.l.qui hoc anno.cũ sua materia.ff.de verb. ob.l.lecta.si cer.pe.& l.si cui.ff.de leg.j.¶†Et posito qd diceremus qd eius Boni hereditas iacens inciderit in penam & in moram:tamen nõ potest negari quin concedenda sit restitutio heredi dicti Boni si esset,vt no.Dy.& Bar.& doc.in.d.l. ad diem.& Ang.in.d.l.nam & si sub conditione.§.seruus.cum concor.preal.& eadem ratione restitui debet dictus Thomas seu eius heredes pro interesse suo,& cõseruatione iuris sui, vt s.probani.ex quo dictus Thomas quantum ad dictum ius obligationis in effectu est successor dicti Boni.nec etiã resoluitur ius pignoris dicti Thome,lz dictus Anto.seu etiã dictus Bonus sine herede decesserint,vt notabil'r firmat Bar. in.l.debitor.ff.ad Treb.& Cy.in.l.intelligere.C.de lui.pigno. ¶Et p pdicta etiã pz non obstare qd ex resolutione partis pretij facta tpe instrumẽti per dictũ Bonum, nullum dominium vel ius reale in totũ,vel in partem fuerit quesitũ Bono predicto in dicta domo,venditione aliter non facta, q† respõdeo qd imo incõtinenti ius reale pignoris seu hypothece quesitũ fuit in dicta re Bono predicto pro iure francandi dictam domum promisso dicto Bono,vt in princi.dictum est. ¶Preterea iam facta est oblatio totius pecunie per hr̃des dicti Thome,ppter qd cõseruatur ius pignoris,vt superius est ostẽsum.¶Preterea ex alio capite vr̃ qd debeat impediri executio snĩe predicte:nam dictus Bonus pro restitutione dicti depositi obligauit dicto Thome deponẽti oĩa bona sua presentia & futura.ergo dictus Thomas poterat agere contra dictum Ant.ad dictas libras.cxc.que ad eum peruenerũt de pecunijs dicti Boni oblatis prefato Thome pro restitutione depositi.& ex forma cuiusdam cõstitutionis municipalis sub rubrica qd agens hypothecaria &c.videtur quod etiã pro restitutione dicte pecunie ad quam poterat conueniri dictus Ant.per Thomam,qd bona ipsius Antonij fuerint p hoc tacite hypothecata.Ergo si dictus Thomas & eius heredes habent tacitam hypothecã,& sic ius reale in bonis Antonij debent preferri dictis de bologninis in ius reale nõ pretendentibus.l.cos.C.qui po.in pign.hab.l.rescriptum.circa prin.ff.de pac.¶Nec obst.qd pro executione sententie ex forma statutorum victor censeatur habere expressam hypothecam,quia hoc disponit statutum in bonis que possidebãtur per condemnatum tẽpore snĩe:vel postea quesita fuerunt, sed non est deductũ neq; probatum qd dicta domus tpe late snĩe possideretur per dictũ Ant.vel postea per eũ quesita fuerũt. †Ergo cũ fundamentum dictorũ agentium ex forma statuti fuerit probare & allegare dictam domum fuisse possessam tpe snĩe per Ant.vel postea acqsitã tpe nõ pbato:nõ habẽt beneficiũ statuti.l.de rebus.C.de do.ante nup.l.matrẽ.C.de prob. l.nõ solũ.§.sed vt probari.ubi per doc.ff.de ope.no.nunc.l.eũ actum.cũ ibi no.de neg.gest.& no.in cle.literas. de rescri.imo hoc nõ pbato nõ dz aliquo mõ fieri executio in bonis immobilibus non facta primo excussione mobiliũ, iuxta formã.l.a diuo Pio.§.in ven.de re indi.c.qñ frequẽter.ad fi.vt lite non contest.cũ nõ simus in terminis statuti,vt pz p pdicta.Alex.

Summarium.

2 ¶Sententia in dubio interpretanda in fauorem rei.n.7.
5 Cedentis confessio non obest cessionario.
8 Actum intelligitur quod est consuetum.

Consilium.XLVI.

Circa primum dubium quo queritur,an dicto dño incũbat onus probandi aliquã quantitatem pecunie ex dictis quadringentis ducatis fuisse inuestitã,vt sic possit obtinere executionem dicte snĩe.An vero dicto Hugoni incũbit onus pbandi pecunias non fuisse inuestitas si vult dicte sententie executionem impedire.Breuiter respõdeo onus probãdi incumbere dicto dño Ant.†q actor dz probare id qd est fundamẽtũ intentionis sue.l.ij.ff.de proba.l.actor.C.eo.ti.Sed dictus Antonius fundat intẽtionẽ suã in hoc.s.qd dictus Hugo,& socij inuestiuerũt dictã quãtitatẽ ducatorũ quadringentorum in totũ vel p parte certa & limitata,al's sua petitio nõ pcederet iuxta.l.in rẽ.ff.de rei vẽ.l.j.§.si quis argentũ.ff.depositi.l.j.in prin.cũ ibi no.ff.de edẽ.ergo dz hoc pbare.cõfirmantur predicta per.l.prediorũ.cum ibi no.per Bar.C.de pred.mi.& per Bar.plene in.l.j.C.si aduer.credi.cũ si.ubi tradit istã doctrinam qd si querit cui incũbit onus probãdi pecuniam esse cõuersam in vtilitatẽ aduersarij,dz attẽdi quis est ille qui i hoc suam intẽtionẽ fundat.Nã tali incumbit onus probandi.pro hoc etiã bene facit:q† verba snĩe in dubio videntur interpretanda potius in fauorem rei q̃ actoris.c.inter dilectos.in fi. de fide instru.c.ex literis.de pba.& in regula fauorabiliores. ff.de reg.iu.ff.& per notata per gl.in.c.cum ad sedem.de restit. spo.& p doc.in.l.de die.in prin.cum si.ff.qui satis.cog.& dictus Hugo est reus,ergo verba snĩe debẽt interpretari i dubio in fauorem Hugonis,inquantũ dicitur in snĩa,declaramus dictos Hugonẽ & socios teneri ad reddendũ rationem ducatorum.cccc.vez de illa quãtitate ex dictis quadringentis ducatis,quam fuisse per dictos Hugonẽ & socios inuestitã constabit.per hoc etiã facit,†q verba snĩe recipiũt intellectũ & interpretationem fm ius[a] cõe.l.miles.§.decẽ.ff.de re iud.sed de iure cõmuni actori incumbit onus probãdi illud qd est fundamentũ intentionis sue,vti dictum est:ergo dicto dño Antonio allegãti dictas pecunias fuisse inuestitas incũbit onus probandi,si vult conseq executionẽ dicte snĩe,& cõstat qd do. Antonius hz necesse allegare dictas pecunias esse inuestitas:q si non fuissent inuestite non tenentur Hugo & socij ex forma snĩe reddere rationez, vti ex verbis snĩe clare apparet. ¶Super scd̃o dubio quo querit posito qd probatio pducta incumbat dicto do.Antonio,nũquid dicatur sufficiẽter probasse per ea que continentur in puncto ad hoc vt locũ habeat executio dicte snĩe.Et respondeo qd non.Nã primo non probatur per confessionem dicti Francisci factam finita societate:Quis ipse tẽpore durantis societatis fuerit generalis administrator,q dictus Franciscus non confitetur qd omnes. gl.ducati fuerint inuestiti vel eorũ certa & limitata pars.†vñ hec confessio tanq̃ non concludens & obscura non releuat.l. certũ.in prin.ff.de cõfessis.¶Preterea confessio dicti Francisci,saltẽ firmata societate,nõ preiudicat Hugoni,cui nõ daretur regressus ꝯ dictum Fran.ad id qd haberet necesse soluere rõne dicte confessionis.Hec probant ex his que no.per Spe.& Jo.an.in ti.de cessio.actio.§.j.in ver.Sed nunqd sola confessio cedẽti sic,& p Dy.Bar.& alios in.l.facta.§.si heres. ff.ad treb.& Cy.in.l.fi.C.de procu.& Bar.& alij.l.si actor.ff.de pcu.& Jo.an.in addi.Spe.in ti.de defenso.in fi.in ti.de iura. cal.§.restat.in addi.inci.hic & in seqũti,& Anto.de butr.in.c. Quis.in.iij.col.de re iudi.ubi magis cõiter doct.concludunt, †q si cedẽs actiones post factã cessionẽ cessionario confiteat aliquid circa illud ius cessum,talis confessio non preiudicat cessionario[b] qñ damnum & incommodũ posset resultare cessionario,vt q non est habiturus regressum contra cedẽtem. facit.l.si partem.§.fi.ff.quemadmodũ ser.amit.l.nemo ex socijs.in prin.ff.pro socio.&.l.fi.ff.de pac.cũ si.non pbat etiã per scripturã libri dicti do.Ant.tum q in libro non dicitur q pecunie sint inuestite,sed promisse fuerũt Hugoni,vt inuestirentur.Snĩa vero exigit q sint inuestite,†tũ etiã q scripture priuate in fauorẽ scribentis nõ dat fides.l.exẽplo.C.de pba.l.oĩbus.C.de testi.hoc etiã nõ probatur per literas primas dicti Frãcisci:q ille nõ attestant pecunias esse inuestitas,sed attestantur de florenis centũ,de quibus scribit Frãciscus factuz esse creditorem dictũ do.Anto.& qd debeat do.Antonius significare in quibus rebus vult qd inuestiant,& qd illud fiet qñ puiderit dictus.d.Anto.de maiori summa pecuniarũ et nõ psupponit qd.d.Anto.certiorauerit dictos socios in qb' rebus volebat inuestiturã fieri.& sic nõ apparet esse verificatã cõditionẽ in literis insertã:ideo ex eis non põt dñs Antoni.

a ... Bal.ꝯsi.ccccxxij. lib.ij.pau.d.l.facta.§.si heres.et ꝯsi.ex.in fi.consi. cxxxiiij.li.j.cõsil. lxxix.ꝯsi.cccxxvij.lib.ij.Anto. But.ꝯsil.v.deci. Tholosa. cxix. Matth.de affli. deci.neap.clxiij.& fi.Alcia.l.j.§.sed si mihi.nu 41.cũ seq.de ver.obl.limita vt pcedat in cessiõe ad commodũ cessionarij.sec' si esset ad periculũ & cõmodũ cedẽtis vt p Ang.in.l.iij.C.d noua.limitat secũdo vt possit esse testis cedẽs ꝯ cessionariũ.Jas. consil.xxviij.li.j. lz non pro eo vt dixi.s.lib.j.cõsil. xiij.n.13.

fundamētū sumere.l.cedere diem.ff.de ver.sign.l.legata.ff.de condi.ꝛ demon. ¶ Nec etiam probatur per secundas literas dicti Francisci:q2 etiam in eis non continetur quod pecunie sint inuestite:† ꝛ etiam sunt incerte ꝛ ambigue, vnde debēt interpretari 9 illum qui se fundat ex eis.l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.ff.de ver.ob.l.veteribus.ff.de pac.c.in presentia.de proba. Nec etiam probatur per tertias literas eiusdē Fracisci:q2 nec etiā in illis continetur qđ pecunie fuerint inuestite,sed qđ inuestientur in primis lanis,quas ement dicti socij,ꝛ causa propter quam ad hoc scribēdum ꝛ faciendū mouentur est:q2 dicunt eis esse affirmatum quod dictus dominus Antonius non remouebit dictas pecunias de manibus eorum:ꝛ tñ postea non fuit ita seruatum,q2 inde ad modicū tempus fortasse duorum mensium extraxit maiorem partem dictarum pecuniarū de manibus eorū:propterea non potest dominus Anto.conqueri,si de dictis pecunijs tanq̄ inuestitis nō reddat rō lucri.arg.l.ediles etiā.§.fi.ff.de edi.edict.ꝛ.l. Julianus.§.fi.ff.de act.emp. ¶ Et p hoc apparet non obstare qđ appareat in libris ꝛ cōtibus rationū dicti Hugonis,ꝛ suorū qđ dicto tempore multe mercantie fuerunt empte, ꝛ inter cetera fuerūt empte lane:q2 per hoc non sequitur qđ fuerint empte de pecunijs dicti dñi Ant.ꝛ eius noīe, imo apparet contrariū ex libris Hugonis ꝛ sociorum,q2 sunt posite ad computum dicti Hugonis,ꝛ aliorum mercatorū,ꝛ non computum dicti.d.Antonij prout est cōsuetū fieri ƀm stylum et consuetudinem mercatorum quibus libris fides adhibetur: vt in pūcto narratur,† ꝛ intelligitur esse actū ƀm qđ consuetum[a] est fieri.l.vel vniuersorū.ff.de pig.acti.l.qđ si nolit.§.qui assidua.ff.de edi.edic.l.excepto.C.loca.cū si.ꝛ ideo non obstat id qđ habet in.l.iiij.§.si ab ignoto.ver.vnde querit.ff.de manu.ꝛ qđ habetur in.l.fi.C.de pig.ꝛ in.l.fi.§.fi.C.ad Macedo.ꝛ qđ ibi Bar.ꝛ.l.si ventri.§.fi.ff.de priui.credi.ꝛ quod no.in.l. Macedoniani.C.ad Macedo.cum si.quia in dictis casibus non apparebat contrarium,prout in proposito nostro apparet ex dictis libris,iuncto stylo ꝛ consuetudine mercatorum. Item ibi non aderat ista contraria presumptio,que est in casu nostro,scilicet quod dominus Ant.pro libito voluntatis continuo contraxit pecunias de banco,prout ex libris apparere dicitur quod non est de consuetudine qñ pecunie dantur mercatoribus,vt inuestiatur sicuti in pūcto narratur. Alex.

Marginal notes: 7 · 8 · a ¶ Consuetū. s. lib.ij.ɔsi.xxxvij. nu.9. · b ¶ Qualitas. a re.cōsi.cxxi.Cor. cōsil.lxxviij.li.ij. Jas.l.si credito ri.col.j.de lega.j. Franci.Rip.de rescriptis.respō. xxx.col.v. · c ¶ Fallit. Semi. Philip.c.mādato.de preb.in.vj. Are.ɔs.cxxvij. Ant.Corsi.in re perto.ver.qualitas.dec.c.j.lectu. j.col.xiiij.de indiciis.ɔsi.cccclxxx. nu.4.

Summarium.

3 ¶ Qualitas vel conditio nō intelligit repetita in sequēti oratione,nisi de presumpta volūtate disponentis appareat.
5 Usq3,dictio,an stet inclusiue cognoscitur ex quātitate pretij.
7 Ecclesie quandoque restituitur per quadriennium.
9 Snīa nulla non cōfirmatur per desertionem appellationis.

Consilium. XLVII.

Perspectis his que i themate narrantur,ꝛ pōderatis verbis instrumētis cōuentionū initarum inter agentes pro monasterio sancti Benedicti de padolirone diocesis Mantuane ex parte vna,ꝛ ciues ac comitatinos habētes terras,ꝛ possessiones se scholātes ad canale Abbatis ex altera videret fortasse prima consideratione dicēdum dictum monasterium teneri suis sūptibus ad manutenēdū dictū canale nouū defossum reparatum seu expurgatū,ꝛ euacuandum ac reficiendum.primo:q2 in instrumento actū est inter dictas partes q̄ casu quo dicta clauica que primo fieret postea rueret,ꝓpter abundantiam aquarū siue ruptarū padi,dicti ciues ꝛ comitatini tenerentur dare dictis monachis ꝛ monasterio ducatos.ccccxl.ꝛ dicti monachi seu monasteriū teneret dictā clauicā ꝛ canale cum eorū cauamētis reficere,ꝛ refici facere laudabiliter oib9 expēsis ipsius monasterij,ꝛ qđ ipsi monachi receptis dictis. ccccxl.ducatis a dictis ciuibus facerēt,ꝛ conseruarent,ac cos ciues liberarēt a quocunq3 cauamēto reparatione, ꝛ expensa que occurreret facienda in dugalibus,siue canalibus, tam in dugale abbatis q̄ in aliquib9 alijs factis vel faciēdis in vallibus pro euacuatione aquarum dictarū vallium,promittentes dicti canonici ciuibus predictis.d.ciues in futurum non aggrauare,nec 9 illa facere ad aliquam expēsam cauamētorum,nec aliquarū clauicarum factarum vel faciēdarum excepta clauica de qua.s.in eodem instrumēto facta erat mentio. ¶ Cum ergo euenerit casus qđ prima clauica facta fuerit:ꝛ per dictos monachos iterū ɔstructa ꝛ refecta fuerit,receptis per eos a dictis ciuibus dictis.ccccxl.ducatis pro dicta refectione. Sequit qđ sumus in casu,qđ dicti monachi deberent seruare dictos ciues a quocūq3 cauamēto,reparatione, ꝛ expensa q̄ fieri occurreret in dicto canali:† ex forma dicte cōuētiōis inite p dicta verba lata,ꝛ ḡnaliter loquētia de omni expensa,que occurreret fieri in dugalibus siue canalibus, tā in dugale abbatis q̄ in aliqbus alijs factis vel faciendis,vt i.s. dictum est,debēt dicta verba ḡnaliter ꝛ indifferēter intelligi de omnibus dugalibus siue canalibus,ꝛ sic etiam de dicto canali nouo.l.si seruitus.ff.de ser.vrba.predi.l.si a colono.ff.de ver.ob.c.q2 circa.de priuilegijs. ¶ † Secundo probari videtur,q2 exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.§.vt autē.de non alie.l.quesitum.§.deniq3.ff.de fun.instr.lega.l.in his.cum gl.ff.de legi.ꝛ no.in.l.j.ff.de reg.iu. Sed in dicto instrumento continetur qđ eo casu q̄ prima clauica rueret, monasterium deberet iterum facere clauicā ꝛ canale suis expensis,dūmodo a dictis ciuib9 dent monasterio dicti.ccccxl.ducati,quibus receptis monachi teneant conseruare dictos ciues ab oī cauamento reparatione,ꝛ excepta clauica de qua. s.fit mentio.vnde ista exceptio de clauica ostendit qđ non teneātur ciues ad impēsam pro refectione canalis. Et lʒ in precedenti parte instrumēti,in qua tractat de cōseruatione prime clauice cōtineatur qđ cōstructa dicta prima clauica ꝛ dugali,ꝛ cauamentis factis,ꝛ solutis per ipsos ciues dicto monasterio ducatis quatuor centū quadraginta nō possunt ipe ambe partes vllo tpe in futurum astringi ad aliquā reparationē dicti dugalis,neq3 ad aliam expensam occurrētem pro dicto dugali,q2 responderi posse videtur q̄ illa dispositio habet locum ante constructionem secunde clauice,sed eueniente casu cōstructionis dicte scđe clauice,fuit actū in dicto instrumento qđ monasteriū cōseruaret dictos ciues ab omni canamento,ꝛ expēsa,vt dictū est illa clausula in qua scilicet cōtinetur,partes vllo tēpore nō possint astringi in futurum ad aliquam reparationē dicti dugalis,neq3 ad aliā expensam non intelligitur repetita in sequenti oratione in qua conuentū est quid fieri debeat euenīete casu constructionis secunde clauice.l.qui fundū.ff.de contraben.emp.l.si ita quis.in prin.ff.de verb.ob.no.Bar.in.l.si ita stipulatus.§.Chrysogonus.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.Seie.§.Caio.ff.de fun.instr.leg.ꝛ in.l.repetēdis. ff.de leg.iij.ꝛ in.l.iiij.§.eritq3 differētia.ff.vi bo.rapt. ¶ Sed istis non obstantibus 9riam sententiam puto de iure veriorem,maxime ex infrascriptis.† Et primo,q2 licet qualitas[b] vel conditio adiecta in precedenti dispositione non intelligat regulariter repetita in sequenti dispositione tacta in separata oratione,vt dixi.s. Tamen fallit:[c] nisi ex ꝓsumpta voluntate disponētis aliud ostēderetur ƀm Bar.in preal.l.Seie.§. Caio.ff.de fun.instr.vbi pro hoc allegat.l.Julius Paulus. ꝛ.l.cum seruus.ꝛ ibi melius probat.ff.de condi.ꝛ demon.vbi cōditio adiecta in relicto libertatis facto seruo, intelligit repetita in alio sequēti legato relicto eidē seruo in alia oratione,eo q2 presumptio est qđ ita sit de mente disponentis:eo q2 alias sequēs legatū esset nullū,ꝛ presumit testatorem legatū voluisse facere validum.l.Menius.in prin.ff.de leg.ij.l.quoties.ff.de re.du. Sed in proposito nostro de mēte presumpta contrahentiū apparet fuisse quod intelligatur repetita in sequentibus dicta qualitas,seu clausula in qua actū fuerat qđ cōstructa dicta clauica,ꝛ dugali ꝑdicto non possent ipse partes in futurū astringi ad reparationē dicti dugalis, neq3 ad aliam expēsam occurrentē pro dicto dugali,ergo debet haberi pro repetita. ¶ Qđ autē ita appareat de presumpta mente partiū probatur,q2 ante celebratum dictum instrumentū confectum de anno.M.ccccxlix.inter dictas partes fuerat conuentū ꝛ firmatum qđ dicti ciues ꝛ comitatiui tenerentur suis expensis fodere canale abbatis: ꝛ illud manutenere de fossum cū clauica,cā euacuādi aquas decurrentes ex partib9 superioribus ad dictas valles,ita ꝛ taliter quod terre dicti monasterij remanerent sicce ꝛ imbalneate,ꝛ absq3 inundatione aquarū,vt narratur in prefationibus dicti instrumēti que prefationes probant inter ipsas partes.l.optimā. C. de contrab.ꝛ cōmit.stip.l.quidā.ff.de ꝓba.ꝛ verbo fertur qđ monasteriū pro prima clauica ꝛ dependētibus ab ea habuit necesse expēdere nō solū illos.ccccxl.ducatos sibi datos a dictis ciuibus,verū etiā alios.ccccxl.ducatos de suo proprio,ꝛ pro secunda cōstructione clauice habuit necesse monasteriū expendere non solum illos.ccccxl.ducatos sibi iterū datos propter hoc a dictis ciuibus,sed etiam habuit necesse expēdere circa dimidiā dicte quantitatis de proprijs denarijs monasterij,ꝛ si verū esset qđ monasteriū esset obligatū ad integrā expēsam cauamēti,ꝛ reparatiōis dicti canalis noui,de quo nūc agit:

sequitur

sequitur qđ monasterium singulis annis vno anno cuз alio cõputato haberet necesse expẽdere de suo ꝓprio circa ducatos qnquaginta: ⁊ tñ dicti ciues ⁊ comitatui sentiũt ex hoc maius beneficiũ ⁊ cõmodũ in duplo ꝙ̃ sentiat monasterium vt mihi presuppositũ fuit. Non ergo presumẽdum qđ monachi voluerint liberare dictos ciues a dicta impensa ⁊ obligatiõe qua tenebant fodere canale abbatis, ⁊ illud manutenere defossum cũ clauica expẽsis ipsorũ ciuium ita ⁊ taliter ꝙ terre monasterij remanerẽt exsiccate, ⁊ etiã voluerunt monachi subire multo maiorẽ impẽsam ꝙ̃ ipsi ciues ⁊ comitatiui ꝓ ea re, ex qua mai⁹ beneficiũ in duplũ sentiãt ipsi ciues ⁊ comitatiui ꝙ̃ monasteriũ. †Dз enim quis pro rata sentire onus pro qua sentit ⁊ cõmodũ. l. manifestissimi. §. sз cũ in scđa. C. de fur. l. scio. in princ. ff. de annu. leg. l. fi. in fin. ff. de leg. iij. ad hãc coniecturã sumendam bene facit ꝙ voluit gl. in. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iu. Et qđ ꝑ illã voluit ibi Bar. †vbi dixit qđ si dico: vendo tibi istum fundum vsq; ad illã domũ: qđ ex quãtitate pretij[a] discernet an mens partiũ fuerit qđ illa domus cõprehendatur vel nõ comprehẽdat in vẽditione: ⁊ sic an dictio vsq;, itet exclusiue vel nõ. ⁊ ita etiam no. Bar. in. l. patronatus. §. Sẽpronius. ff. de leg. iij. Ad idẽ qđ no. gl. ⁊ doc. in. l. j. §. j. ff. de superfic. cũ si. ¶ Et ideo illa clausula apposita in dicto instr̃o in qua continetur ꝙ postꝙ̃ ruere ꝯtingeret primã clauicã dicti monachi receptis itex. cccc xl. ducatis, deberẽt facere ac cõseruare ⁊ liberare a quocũq; cauamẽto ⁊ expẽsa ⁊ reparatione q̃ vnꝙ̃ occurreret faciẽda in dugalib⁹ seu canalibus tam in dugali abbatis quã in aliquib⁹ alijs factis vel faciẽdis in vallibus ⁊c. dз intelligi de alijs dugalib⁹ ⁊ canalib⁹, non de dicto canali nouo in quo erat actũ qđ facta prima dugali ⁊ cauamẽtis non possint ipse partes vllo tp̃e in futurum astringi ad aliquam reparationẽ dicti dugalis neq; ad aliꝙ̃ expensam eius occasione. Nã verũ est qđ hoc tempore sumus in casu in quo verũ est dicere constructũ fuisse primã clauicã, licet etiam constructa fuerit scđa, ⁊ sic sumus in terminis comprehensis sub illa particula instrumenti incipiẽte, Item cũ hoc pacto conuentione qđ cõstructa dicta clauica ⁊ dugali ⁊c. ⁊ ꝑ hũc modũ intelligẽdi ⁊ interpretãdi cessat oĩs repugnãtia in dicto instr̃o. facit id qđ habetur in. j. constitutione. C. §. quibus. ⁊ c. cum tu. de testi. ⁊ qđ no. Cy. in. l. in exercẽdis. C. de fid. instr. ⁊ Bar. in. l. scripture. eo. ti. ⁊ ꝯm hanc interpretationẽ cessat cõtraria presumptio que est qđ inspecta magna quantitate oneris dicti monasterij ⁊ maioritate emolumẽti percipiẽdi per dictos ciues cũ modico suo onere, habitoq; respectu ad onus magnũ ꝙ haberet sentire monasteriũ ⁊ ad liberationẽ factã ꝑ monasteriũ dictis ciuib⁹ ab onere fodiẽdi ⁊ manutenẽdi canale abbatis nõ sit ꝑsumẽdũ sensuз ⁊ itellectũ fuisse qđ monachi debeãt facere ⁊ ꝯseruare ac liberare ab expẽsa ⁊ reparatione que occurreret faciẽda in dicto canali nouo sз intelligat de alia expensa ⁊ reparatione ad quã erant obligati dicti ciues ⁊ de qua fit mentio in dicto instr̃o, ⁊ de reparatiõe ⁊ expẽsa faciẽda in alijs dugalib⁹, ⁊ nõ i dicto canali nouo, per predicta. ¶ †Nec obstat qđ exceptio facta de clauica firmat regulam in casib⁹ non exceptis: q2 respondeo qđ illa exceptio excipit ab illa proxima precedente clausula, in qua dicit promittentes ipsi monachi ciuibus predictis in futuruз dictos ciues non petere aggrauari nec cõpelli facere ad aliꝙ̃ expẽsam cauamentoꝝ, nec aliquaꝝ clauicaꝝ factaꝝ vel faciẽdaꝝ, excepta clauica de qua. s. fit mẽtio ⁊c. vñ fateor qđ excepta expensa necessaria ꝑ vsuarijs dicte clauice ⁊ vasis ⁊ salario clauicarij ⁊ alijs opportunis ⁊ necessarijs ad manutenẽdã dictam clauicã, put in instr̃o ꝯtinet nõ pñt monachi cõpelli facere dictos ciues ad aliꝙ̃ expẽsam: nec istud petũt monachi. sз solũ dicũt ꝙ mõasteriũ suũ nõ tenet nec cogi dз ad expẽsam reparatiõis dicti canalis noui: nã dicta ꝑticula instr̃i ꝯtinẽs dictã exceptionẽ cũ nõ sit cl'a ꝑ se ꝑncipal'r posita sз veniat ad qualificãdã ꝑcedẽtẽ dispositionẽ non refert ad oĩa supi⁹ dicta sз ad illã ꝑximã ꝑcedẽtẽ particulã, vt no. Bar. i. l. fi. ff. de reb. du. ꝑ id qđ no. i. l. filiũ. ff. qñ di. leg. ce. Et ꝑ hec apparet r̃nsio ad allegata in ꝯtrariũ. ¶ Preterea posito qđ dictum instrumentum importaret qđ ad dictum monasterium spectaret dictũ onus ꝯseruãdi dictos ciues a dicto cauamento reparatione ⁊ expẽsa, saltem videt qđ si ex dicto instrumẽto cõueniatur monasteriũ possit monasterium incidenter coram eodem iudice petere restitutionem in integrũ ex capite lesionis q̃ apparet stãtibus rebus ⁊ facto prout supra narraui, vt verbo fert, ꝑ ea q̃ habent i. c. j. ⁊ c. auditis. de rest. in integ. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur quod restitutio in integrum non debet cõcedi post quadrienniũ a die lesionis ipsius ecclesie. c. j. de rest. in inte. lib. vj. †Ex potest respõderi qđ ꝑpter varias mutationes prelatoꝝ que sepe fiunt in dicto monasterio permittit restitutio etiã nõ obstante quadriennio vt no. gl. ⁊ doc. in. d. c. j. de resti. in integ. lib. vj. Ad etiam quando esset imminentissimũ damnum, vt ibidẽ not. ⁊ cõmendo qđ vbi conueniret monasteriũ coram suo iudice pro obseruantia dicti instrumẽti opponat se teneri ad dictã expensam vigore dicti instrumẽti. Et si ⁊ inquantũ tenet dicat ex dicto cõtractu fuisse enormiter lesum dictũ monasterium facilitate suorũ administratorũ ⁊ lesionẽ deducat maxime allegãdo ⁊ probãdo ea que in facto supra narraui. Et si opponeret de lapsu quadriennij replicet ⁊ probetur vt patet ex superius dictis. ¶ Quantũ vero est quo ad sententiã, vt dicit latã cõtra monasteriũ per nonnullos laicos qui nõ fuerũt aditi per dictos monachos agentes qñ monachi nõ agebãt nec vt actores aliqđ a laicis petebãt, clarũ est †nulla tanꝙ̃ lata a iudice incõpetenti, cuius iurisdictio nõ potuit expresse nec tacite per regulã. c. si diligẽti. ⁊ c. si quis ꝯtra clericũ. de fo. cõpe. c. at si clerici de iud. cũ si. Et postquã a dicta asserta sñia pro parte monasterij fuit reclamatum dicendo eam esse nullam. Et si ⁊ inquantũ esset aliqua fuit appellatũ ad sedẽ apostolicã, vt latius in scriptura prouocationis continetur cũ sentẽtia sit nulla ꝙ̃uis monasterium nõ prosequeret appellationẽ intra tempora statuta a iure ad prosequendum appel[l]ationem: †tñ non confirmaretur sententia, que est nulla sed semp posset dici seu opponi de nullitate, vt not. Bar. ⁊ alij in. l. si expressim. ff. de app. ⁊ Bal. in repe. l. tale pactũ. §. q ꝑuocauit. in. xiij. q. ff. de pact. ⁊ in. l. qui testamẽto. ff. de excu. tu. ⁊ in. l. j. in fi. prin. ff. de fer. ⁊ in. l. j. C. qñ ꝑuo. nõ est neces. ⁊ not. doc. in. c. sepe. ⁊ in. c. dilecto. de app. ideo non putarem esse expediens prosequi istã nullitatem coram aliquo ex iudicibus nominatis in priuilegio. Alex.

[a] ¶ Pretij. ⁊ hoc supposito ꝙ als dicta dom⁹ erat de ꝑtinẽtijs fundi. sec⁹ si hẽbat ꝑsus ꝑ re separata: q2 tunc nõ obstante confor[m]itate pretij dictio vsq; stat exclusiue nisi precederet dictio vniuersalis aut alia apta cõprehẽdere domũ vt si qs vẽderet oĩa q̃ hз l tali territorio, vcз tale latifundium vsq; ad talem domuз que esset in eodẽ territorio.

Epitome.

¶ Eo ipso ꝙ notarius subscribens dicit se notarium censetur rogatus ⁊ instrumentum est publicum.

Consilium. XLVIII.

In causa ⁊ lite inter dominã Claram quondã Joannis olim. d. Marci de marchis de veruculo agentem. ⁊ ser Cichinũ de campa ciuẽ Cesenne defendentem postꝙ̃ in ea causa cõsilium vltimo reddidi, sentio nouum dubium: q2 inquantũ allegatur pro parte dicti ser Cichini ꝙ posito quod esset probatum de quasi dominio Matthei brancbini ⁊ successiui. d. Marci, ⁊ dñe Clare habentium causam a dicto Mattheo: †tamen pro tali quasi dominio non competit publiciana cõtra dictum ser Cichinum titulo possidentem: q2 publiciana non dat contra titulo possidentẽ. l. siue autem. §. si duobus. ff. de pub. ¶ Respõdetur pro parte dicte domine Clare, qđ non est legitime probatuз de titulo ser Cichini: quoniam lз produxerit scripturam quandam continentem dationeз insolutũ factã dicto ser Cichino a Perloneo Andree de perleonibus: tamen non videtur quod illa sit scriptura aut. ⁊ ꝑ se probat cum non fuerit recognita a testibus in ea subscriptis, iuxta. l. scripturas. cum aut. ibi posita. C. qui po. in pig. habe. ⁊ in. c. ij. de fide instrumentorum. Nam† ⁊ quandoq; a notario potest fieri scriptura que non est publica ⁊ aut. sed remanet priuata. vt habetur in. d. l. scripturas. ⁊ ideo lз illa scriptura fuerit scripta ⁊ subscripta manu publici notarij: tñ per hoc non sequitur quod fuerit publica ⁊ presertim cũ ibi notarius non attestetur se fuisse rogatũ prout esse dз. Et in dubio non presumitur rogatus, vt not. Inno. in. c. j. de fide instrumentorum. ⁊ Spec. de instrumen. editio. §. ij. in ver. ⁊ nota. ¶ Tamen istis non obstantibus contrarium arbitror esse de iure verius: q2 dicta scriptura est publica, eo q2 hз signa scripture publice, scз annum, diem. ⁊ indictionem, ⁊ signum notarij ⁊ similia. †Et in subscriptione apparet qđ scribit tanquam notarius: q2 facit mẽtionem de notariatu, ⁊ de appositione signi. Et qñ fit mentio de officio, quis videtur facere actuз tanꝙ̃ officialis. l. fi. de instito. l. cũ post. §. j. ff. de admi. tut. in. l. post mortem. ff. quando ex fac. tut. ⁊ no. glo. in. l. quacunq;. in verbo, procurator. ff. de procura. ⁊ in. l. sciendum. §. tutores. in verbo, habetur. ff. qui satisda. cogan. ⁊ Bar. in. l. j. §. nunciatio. in. ij. vel. iij. col. ff. de ope. noui nuncia. ⁊ in. l. iij. §. j. ff. iudica. sol. ⁊ in. l. j. si pupilli. §. j. ff. de nego.

gest.⁊ Jo.an.in addi.Spec.in tit.de procu.in rub.in fin.cum similibus.vnde dicit Bald.in.l.j.§.editiones.in princip.ff.de edendo.quod si tabellio scripsit tanquam tabellio:tunc scriptura est publica.secus si scripsit tanquam testis,vel tanquam simplex persona.allegat dictam.l.scripturas.⁊ ita est etiam de mente Bal.in preallegata.l.scripturas.¶ Nec obstat quod non appareat quod fuerit rogatus:quia respondeo quod notarius in fine dicte scripture apposuit hec verba:Et ego Sanctes quõdam Andree de Serrauella ciuis Arimini publicus ⁊ Imperiali authoritate notarius,ac iudex ordinarius dictam scripturam,vt supra,propria manu scripsi,subscriptosq; testes subscribi vidi eorũ proprijs manibus,vt supra signumque meum apposui,quod apponere consueui ad robur ⁊c.Et per hec verba dico probari notarium fuisse rogatum,vt voluit Bartolus in.l.sciendum.ff.de verborum obligatio.circa penultimam colum.in versicu. Sed quid si dicit,ego talis notarius ⁊c.iunctis precedentibus, 4 †vbi voluit quod si notarius in scriptura dixit:Ego talis notarius scripsi:quamuis non sint adiecta illa alia verba,scilicet rogatus scribere scripsi vel publicaui, nihilominus sufficiet.⁊ dicitur instrumentum publicum dummodo scriptura habeat signa notarij,vel sit inuenta in quaternis rogationum:alleg.not.in aut.ad hec.C.de fide instr.⁊ in corpore vnde sumitur.⁊ cum Bart.in.d.l.sciendum.transeunt ibi alij post eum.Sed dicta scriptura habet signum notarij,⁊ signa instrumenti:ergo illud sufficit,nec obstat quod dictum instrumentũ sit notatum in vulgari sermone,⁊ non in literali: 5 †q2 non refert sub qua lingua actus celebretur:dummodo a partibus intelligatur.l.iudices.⁊ ibi not.doct.C.de senten.⁊ interlocuto.om.iudi.in.l.decreta.ff.de regul.iuris.⁊ in.l.hac consultissima.in fi.C.de testa.l.j.§.fi.cum ibi no.per doc.ff.de verborum obligationibus.Nam videmus etiam q᷑ communiter contractus publicantur per notarios in vulgari eloquio:non in literali.¶ Fortius etiam voluit 6 gl.reputata sing.in.§.nos autem.in aut.de tabelli.†quod in dubio tabellio presumatur rogatus[a] quã plurimi sequunt. [li. a .9.] tamen q2 nonnulli damnant illam gl.non facio fundamentum de ea,sed in dicta decisione Barto.in preallega.l.sciendum.que communiter approbatur.¶ Non obst.qd in dicta scriptura sint subscriptiones testium:q2 respondeo quod nõ solẽt que abundãt,vitiare scripturas,vt.l.testamentũ.C.de testa.⁊ est regula iuris.¶ Preterea subscriptiões testiũ etiã conueniunt publicis instrumẽtis.l.antique.C.ad Vellei.in prin.⁊ in fi.⁊ in authen.de instrumen.cau.§.sed si instrumen- 7 ta.cum seq.†Accedit ad confirmationem predictorum diuturnitas tẽporis decursi a die cõfectionis actus,⁊ instrumẽti,propter quã diuturnitatem omnia presumuntur solenniter acta,etiã quo ad solẽnitatem extrinsecam.l.si filius.C.de peti.here.⁊ ibi doc.l.qui aliena.iuxta prin.ff.de acqui.hered.⁊ ibi Ang.⁊ alij,⁊ not.Bal.Ange.⁊ Moder.in.l.sciendum.prealleg.⁊ Jo.And.in.c.Albericus.de testib.⁊ in.c.illud.de presump.⁊ in.c.quoniam contra.de proba.⁊ Cy.in.l.emancipatione.C.de fund.instru.cum simi.¶ Fortificantur predicta:q2 etiam vbi dicit posset ser Cichinum non probasse verum titulum:tamen sufficit titulus putatiuus in publiciana,sicut verus.l.sed si res.⁊.l.cum qui.§.si a minore.ff.de pu- 8 bli.†Et negari non potest quin dicta scriptura fuerit sufficiens ad inducendum dictum Cichinum ad putandum se habere titulum illorum bonorum,cum etiam videamus qd ad probandum sufficienter titulum putatiuum satis sit probare quod pater meus dixerat mihi se emisse talem fundũ,licet in veritate non emerit, quamuis alias dictum patris mei tanquam dictum vnius tantum,non plenam fidem faceret,nihilominus sufficit ad inducendum titulum putatiuum,vt singulariter per Bar.in.l.Celsus.in.ij.col.ff.de vsucap.⁊ Ang.in.l.super longi.C.de longi temp.prescrip.⁊ per Ant.de but.in.c.si diligenti.de prescrip.⁊ Bal.in.l.iudicia.C.de rei vendic.¶ Preterea tutus est dictus ser Cichinus prescri.longi temp.xxx.anno.in qua nullus requiritur titulus,sed sufficit quod per.xxx.annos neglexerit actor per se,vel actores suos vendicare agere.l.sicut.C.de prescr.xxx.anno.in versi.in rem.C.de prescri.xxx.anno.Ex quibus concludo absoluendum esse.Alexan.

Epitome.

¶ Contractus dicitur fieri vbi contrahitur:⁊ ibi debet solui gabella:non autem in loco solutionis,vel implete conditionis.

Consilium.XLIX.

In causa ⁊ lite inter dominam Joãnam vxorẽ quondam domini Deodati agentem,⁊ ser Bartholomeũ de Barbalongis dicti quondã domini Deodati heredem defendentem,vertitur dubitatio:q2 domina Joanna a principio comparuit in iudicio,⁊ petijt mandari Octauiano de nouello,⁊ q᷑ sibi dare deberet libras.clx.march.tanq̃ depositas sup bancho ipsius Octauiani per Euãgelistã de bellino ciuem Ferrariensem pro lanis per ipsum Euangelistã emptis,de bonis domine Joãne predicte existentibus sup policino rodigij,cũ clausula iustificatoria,si senserit se grauatum compareret ⁊c.Ad q᷑ cõparuit Octauianus,⁊ dixit se non habere dictas pecunias domine Joanne,sed q᷑ pecunie super bancho suo deposite fuerunt depositate per dominũ Deodatũ,⁊ qd spectãt ad Bartholomeum heredem predictum:⁊ propterea dixit sentire se grauatũ de dicto precepto,⁊ illud esse reuocandũ ⁊ reducendũ ad vim simplicis citationis,prout de iure fieri debebat,vt no.Bar.⁊ alij in.l.j.per illũ tex.C.de execu.rei iud.⁊ in.l.de pupillo.§.meminisse.ff.de ope.no.nũ. Item comparuit procurator octauiani ⁊ Bartholomei petẽs reuocari preceptũ,⁊ cõsensit procuratorio nomine Bartholomei q᷑ si vllo tẽpore apparebit dictas pecunias esse dicte domine Joãne qd tũc reponeretur super bancho.⁊ eidẽ domine darent:cui actui cõsensit procurator domine Joãne,qui postea cõparuit,⁊ petijt sibi statui terminum ad probandum qd pecunie essent do.Joanne.Et in termino sibi statuto fecit examinari tres testes Bartholomeus,produxit instrumentum trãsactionis facte inter ipsum,⁊ do.Joannam,in quo apparet esse cõuẽtũ q᷑ omnia debita ⁊ credita contracta per dominũ Deodatũ tam suo nomine proprio,q̃ vice ⁊ nomine do.Joãne sup policino rodigij:nec non omnia ⁊ singula debita ⁊ credita cõtracta per ipsam dñam sup dicto policino spectẽt ad eã cũ pleno iure petẽdi ⁊ exigẽdi a dictis debitorib9. Et similiter ecõtra q᷑ oĩa debita ⁊ credita cõtracta in ciuitate Ferrarie,vel eius comitatu.per dictũ.d.Deodatũ tã suo proprio nomine q̃ vice ⁊ nomine dicte do.Joãne,ac etiã per dictã dñam Joannam spectent ad dictũ Bartholomeũ.Et produxit etiã quatuor testes,inter quos est dictus Euangelista emptor,qui attestat̃ se emisse dictas lanas a dicto dño Deodato in ciuitate Ferrarie:⁊ qd dñs Deodatus misit factorem suum ad faciendum consignari dicto Euangeliste lanam:⁊ quod dña Joanna sibi dedit lanam:⁊ quod ipsa dixit esse lanam pecudum suarum.¶ Est modo videndum an dicte pecunie spectent ad dominam Joannam,an vero ad dictum Bartholomeum.Et proculdubio dico quod non spectant ad dñam Joannam:sed ad Bartholomeum:qd ostenditur.Et primo,nam posito etiam qd esset verũ q᷑ dicte lane fuerint de pecudibus dñe Joanne:tamen sibi non debet̃ pre- 1 tium lanarum venditarum per dñam Deodatum†:q2 pretium non debetur nisi ei qui rem vendidit,⁊ conuentionẽ de pretio fecit,non aũt debetur domino rei,si ipse dominus rei non fuit ille qui cõtractũ venditionis,⁊ cõuentionẽ pretij fecit:q2 in particularib9 pretiũ nõ succedit loco rei.l.qui vas.§.fi.ff.de fur.notat̃ in.l.si rẽ p ptiũ.ff.de pet.hr̃.in gl.in versi.q2 põt.⁊ plene in.l.mater.C.de rei ven.⁊ cõtractus qui nõ fuit gestus noĩe dñe Joanne nõ põt per eam ratificari,adeo qd sibi acqrat̃ actio.l.si pupilli.§.sed si ego.ff.de neg.gest.Sed non apparet qd dña Joanna fuerit illa q̃ ipsas lanas vẽdiderit,⁊ de ptio certo cõuẽtionẽ fecerit,qd reqrit̃ in cõtractu emptionis,⁊ venditionis.l.ij.ff.de cõtrahen.empt.⁊ in.§.pretium.instit. 2 eo.tit.†Nec psumit̃ qd in cõtractu venditionis interuenerit cõuentio certi pretij,nec probet̃:vt no.Bart.in.l.sciendum.in.j.col.de verb.obli.¶ Quomodo ergo põt dici qd dicta quãtitas librarum.cl.sit de pecunijs spectantibus ad dñam Joannam cũ ipsa,dña Joanna nullã cõuẽtionẽ de pretio fecerit:nec ipsa vendiderit:imo non apparet quanta quantitatem lanaꝝ ipsa dederit Euãgeliste:⁊ si qd Euãgeliste dedit id est si lanas sibi dedit:agat ad lanas:q2 pecunias petere nõ põt si cõtractũ vẽditionis ipsa non celebrauit.Et licet scd̃s testis dñe Joãne videat̃ velle sentire qd Euãgelista emit lanas a dña Joãna:tñ probatio illi9 testis infringit̃ p attestationẽ Euangeliste q attestat̃ cõtrariũ,scz qd emit a dño Deodato.Item ille testis dñe Joãne nõ dixit p quãto ptio:⁊ sic nõ probat cõtractum emptionis quãtũ ad hoc vt dici possit oẽs istas pecunias ad eã pertinere tanq̃ ptiũ cõuẽtũ p cõtractu vẽditiõis pdicte.Itẽ ille testis dñe Joanne est in illo dicto singularis ⁊ vnicus.

Preterea

Preterea instrumentũ tollit omne dubium:nam ex forma instrumẽti omnia debita ⁊ credita cõtracta in policino rodigij spectãt ad dominam Joannã. Alia vero spectãt ad Bartholomeũ:sed dña Joanna nõ ꝓbauit istud debitum fuisse cõtractũ super policino rodigij:imo siue consideremus causam debiti ex qua pecunie iste peti põt aduersus eũ q eas retinet.s.aduersus Octauianũ. Et constat ꝙ istud debitũ fuit cõtractũ Ferrarie vel saltẽ non apparet esse contractũ Rodigij:nã nos habemus fundatam intentionẽ ex disposito facto nomine.d.Deodati si dña Joãna vult petere istas pecunias tanꝗ̃ sibi debitas nõ põt nisi probet esse contractũ debitũ Rodigij.⁊ nõ sequit̃,lane fuerũt tradite Rodigij ergo contractus fuit celebratus ibi:qꝛ probatio debet de necessitate concludere. Aut etiam consideramus illum contractuз venditionis lanaꝝ,⁊ etiam non apparet illum fuisse factum super policino sed Ferrarie.† Nec obstat qd̃ traditio rerum vẽditarũ fuerit facta super policino Rodigij:qꝛ dico ꝙ per hoc nõ dicit̃ debitũ ibi esse cõtractũ,sed dicit̃ esse cõtractum in loco celebrati ɔ̃ctus.i.Ferrarie:⁊ locus ɔ̃ctus dз attendi. Item locus traditionis rei non solũ quo ad solennitatem,ſз etiam quo ad omnia,vt no.Bart.in.l.cũctos populos.in.v.col.in ver.nũc veniamus ad gl.⁊c.C.de sum.tri.⁊ fide cat. Et ideo dicit Bal.C.de contrahen.emp.in.l.j.in.iiij.q.⁊ in.l.magis puto.§.illud.ff.de reb.eorum.per illũ tex.quod si in vno loco celebratus est contractus in alio loco extat res vel fundus vẽditus,an debeat solui gabella in loco in quo traditur res vẽdita.⁊ cõcludit qd̃ non,sed solum in loco venditionis celebrate. Et simil'r dicit Bar.in.l.j.C.vbi con.q cer.lo.dar.pro.† ꝙ si duo cõtrahũt Perusij ⁊ solutio fieri debeat Bononie erit gabella soluẽda Perusij ⁊ nõ Bononie ꝑ.l.si fundus.ff.de euictioni.nec obstat si diceretur qd̃ in his que vendunt̃ ad pondus vel mensuram emptio non est perfecta nisi facta ponderatione:qꝛ venditio talis intelligitur esse conditionalis,⁊ per ponderationẽ adimpleri videtur conditio,vt dicit tex.in.l.qd̃ sepe.§.in his.ff.de cõdi.empt. Ergo anteꝗ̃ lane essent põderate in policino Rodigij:cõtractus nõ fuit perfectus,ſз recipit perfectionẽ in policino Rodigij:qꝛ ad hoc respondet̃ ꝙ aut nos consideramus ponderationem et traditionẽ lane pro implemento conditionis. Aut nos consideramus ꝓ executione cõtractus celebrati. Si cõsideram⁹ pro implemẽto conditionis:⁊ clarum est ꝙ contractus non dicit̃ esse celebratus in loco in quo adimpletur cõditio contractus conditionalis.† Nam si vendo tibi Ferrarie fundũ sub cõditione si imperator venerit Florẽtiã:certũ est ꝙ imperatore veniẽte Florẽtiam,lз Florentie impleatur cõditio:nõ tamẽ dicemus contractum esse celebratum Florentie sed Ferrarie.alias enim sequeretur qd̃ contrahens posset cõueniri Florẽtie:⁊ tñ hoc est falsum:qꝛ inter loca,in quib⁹ quis sortitur forũ,nõ enumeratur locus in quo adimpletur cõditio contractus,vt plene nota.in.l.heres absens.§.fi.ff.de iudi.⁊ in.c.fi.de fo.cõpe. Aut nos cõsideramus illã põderationem ⁊ traditionẽ lane pro executione contractus,⁊ etiã certum est qd̃ non dicitur contractus esse celebratus in loco in quo tradit̃ ipsa res vendita,⁊ sic in loco vbi fit executio contractus.hoc patet:qꝛ non ex ipsa traditione ⁊ implemẽto oritur actio sed ex ipso cõtractu precedẽti sequuto implemento.leg.ex placito.cum glo.⁊ ibi Barto.in princ.C.de rerum permutatio.⁊.l.iurisgentium.circa prin.ff.de pact. Et patet ex notatis per Bal.in.d.l.j.in.iiij.questione.C.de contrahẽ.emp.cum concor.supra allegatis.vbi vult† quod gabella dз solui in loco contractus:⁊ non attenditur locus implementi contractus.i.locus vbi res traditur,⁊ non facit differentiã an res esset vẽdita ad mensuram,vel ad pondus,vel aliter. ¶ Ultimo probat̃,nam nos ꝗ̃rimus de pecunijs existentibus apud Octauianum.⁊ certum est qd̃ debitum ɔtractũ cõtra Octauianũ est ɔ̃ctum Ferrarie:ergo spectat ad Bartholomeum,nec est tractandũ de debito Euangeliste:qꝛ solutione desijt esse debitum.instit.quib.mod.tol.obli.in prin.cũ vulgaribus:ergo hic nullum aliud est debitum nisi cõtra Octauianũ,qui obligat̃ ex negotio gesto Ferrarie.⁊ si ipsa domina Joanna aliquã actionẽ habere putat contra Euãgelistã,agat cõtra eũ:sunt eñ ipsi domine cõcessa omnia iura,⁊ actiones,⁊ sibi data ptãs exigendi omnia debita cõtracta in policino Rodigij,vt patet in instrõ. ¶ Ex quib⁹ oĩb⁹ apparet dictas pecunias ⁊ dictum debitum cõtra octauianum nõ spectare ad dñam Joannaз,sed ad Bartholomeũ,⁊ ita pronũciãdũ est,⁊ cõdẽnanda est dña Joanna in expensis:qꝛ valde temere litigauit. Nõ omitto ꝙ ad hoc vt dicta Joãna possit obtinere ex illa ɔ̃uctione facta in iudicio regrebatur qd̃ in ipsa probaret,nõ solum dico pecunias esse sibi debitas,ſз esse suas.i.habere dominiũ earũ.ptз ex illo genitiuo:qꝛ fuit cõuentũ ꝙ si probaret̃ pecunias esse dñe Joanne ⁊c.† De cui⁹ genitiui proprio significato est importare dñiũ l.ij.§.in locũ.ff.de relig.⁊ sum.fu.⁊ no.Bar.in rub.ff.de ope.no.nũ.cũ multis ɔcor.⁊ in cõuẽtionib⁹ verba sunt stricte accipiẽda.l.ꝗcquid astringẽde.de ver.obli.⁊ in dubio fit interpretatio contra eũ qui se fundat ex conuentione ⁊ sic contra dominam Joannam.l.veteribus.ff.de pact. Et ibi declarat Bar.⁊ in regula,contra eum.lib.vj. Alex. Tartag.

Summarium.

Consilium.L.

In causa ⁊ lite inter Joãnem de laude nominib⁹ de quib⁹ in ꝓcessu agentem,⁊ dominã Minã de thibertinis se defendentẽ. Uiso processu,instrumentis,⁊ attestationib⁹,⁊ copiosissimis allegationibus prestantissimi cõsulẽtis eum ad dubitationẽ mouentibus pro laudabili more parti nostre traditis,conabor ostẽdere ex pluribus iustitiã euidẽter esse pro parte domine Mine:[a] ⁊ breuiloqua non desinam,tum qꝛ corã doctissimo res agitur,tum qꝛ cuilibet sano iudicio decisio multum aperta colligi videt̃. ¶ Petitur ꝑ Joannem dictis nominib⁹ cõdemnari do. Minam tanꝗ̃ heredem Chechi cõductoris petiarũ dictaꝝ terre ad.xxix.annos.⁊ renouãdũ in ꝑpetuũ ꝓ affícto annuo libra.xix.sol.vij.de.iiij.⁊ vnius paris caponũ ad dandum dicto Joanni locatori dictarum petiarũ terre affictum predictum sex annorum ascendẽtem ad ꝗ̃titatẽ lib.clij.⁊ sol.4.⁊ sex paria caponum. ¶ Uidẽdũ est igitur an simus in casu regule quod actore non probante reus sit absoluendus,⁊ ex pluribus probatur qd̃ sic. Nã per instrumẽta nõ est probatum de asserta locatione pro affictu predictorũ qꝛ de hoc nullum apparet instrumentũ. An autẽ per testes hoc sit legitime probatũ.† Et similiter dico quod nõ:qd̃ ꝓbat̃ primo authoritate statuti disponẽtis qd̃ ꝓ ꝗ̃titate excedente summam librarum centum non possit fieri ꝓbatio ꝑ testes qd̃ statutũ indubitanter tenet[b] qꝛ videmus qd̃ lex ciuilis in multis casibus hoc idez disponit.l.gñaliter.C.de nõ nume.pecu.in aut̃.ſз nouo iure.C.si cer.pet.in aut̃.hoc ius porrectũ.C.de sac.san.eccle.⁊.l.iubemus.§.fi.eo.tit.c.j.de cẽsi.in.vj.cũ alijs ibi plene enumeratis in gl.si per legem hoc fieri põt:ergo ⁊ per statutũ.l.de quib⁹.ff.de legi.l.nõ impossibile.ff.de pac.l.omnes populi.in.iij.q.principali,per Bart. Item per pactum fieri põt ꝙ requirat̃ scriptura.l.ɔ̃ctus.C.de fide instru.⁊ notat Spe.de ꝓba.§.fi.ver.sed pone qd̃ instrumẽto debiti.⁊ ibi Jo.an.⁊ oẽs cano.in.c.si diligẽti.de fo.compe.⁊ do. Anto.in.c.ij.de ꝓba. Ergo ⁊ per statutũ hoc fieri potest iuxta notata ꝑ gl.in rub.C.de decre.decu.lib.x.probatur in.l.fi.in fi.C.de fideius.no.Bar.in.d.l.omnes populi:⁊ in.d.l.non impossibile. Barto.in.l. Titio centum.in.§.ij.de conditio.⁊ demonstratio. Joan. An.⁊ Cano.in.c.fi.de cõsuc.lib.vi.⁊ Bal.in.l.ij.C.que sit long.ɔsue.⁊ in.l.pe.C.cõmi.vel epi. Et qd̃ istud statutũ teneat,voluit Pet.de Anch.in.c.canonum statuta.in ver.circa istam extẽsionẽ.⁊c.de cõsti.in repe.⁊ est de mẽte Jo.an.in addi.Spe.in tit.de istr.edi.§.ɔpẽdiose.ver.ſз nũqd de ɔsuetudine.⁊.d. Anto.in.c.ij.de proba.cuз si. ¶ Nec ob.si diceret̃ statutũ ꝓcedere qñ peteret̃ vnũ debitum:hic vero petunt̃ plura debita annua,qꝛ rñdeo qd̃ statutum hoc nõ dicit,imo ɔ̃riũ expresse vel dũ ðt simpl'r si quis dicere voluerit aliquẽ esse suũ debitorẽ ꝓ ꝗ̃titate excedente summã librarũ cẽtũ ⁊c. Ergo statutũ glossari non dз.l.pro

[a] ¶ Ca... vers... pelle... fuit... xciiij.

[b] ¶ Tenet.ꝫ.li.iij.cõsil.lxviij.nu.1. Hypol. Marsi.rep.rub.de ꝓba.fol.vj.cum seq.

speçit.ff.qui & a qui.l.j.§.generaliter.de leg.prestã. Item ratio dicti statuti fuit, vt via falsitatibus nõ aperiret: vt patet ex prefationib⁹ dicti statuti, ex quibus causa finalis colligitur.l.fi.ff.de here.inst. Sed ista ratio habet locum, ita quãdo petit̃ simul ab vno quantitas vltra centũ libras pro affictu pluriũ annorũ sicut & qñ peteret pro affictu vnius anni tm̃. Ergo istos duos casus idẽtitas rõnis associet: associare eadẽ dz iuris dispositio.l.a Titio cũ vulgaribus. ¶ Hoc pbat̃ magis expresse p ea que notabiliter determinauit Guli. de cu.& Bar.post eũ in.l.si idẽ cum codem.in prin.ff.de iuris. om.iud.† 5 vbi querunt: statuto cauetur qd̃ ptãs habeat iurisdictionẽ in causis centum librarũ, & nõ vltra. quidam petijt annũ debitũ nedũ pro tpe preterito, sed etiam pro futuro iuxta nota.l.nõ quemadmodum.ff.de iud.& in.l.j.C.de fideicõ. & computatis quantitatibus omniũ dictorũ annorũ summa excederet quãtitatẽ librarũ centum. An potestas poterit esse iudex in illa cã & determinant: Aut erat vna actio pro toto tẽpore & summe coaceruari debẽt, aut nõ erat vna actio p toto tpe: & tũc secus per illũ tex. Sz in casu nostro vna & eadẽ actio est pro toto tẽpore: qr in ɔtractib⁹ promissio annua est vna, nõ plures.l.stichũ.§.j.ff.de v.obl.l.senat⁹.in fi.ff.de do. cã mor.& idẽ sequit̃ Bal.in.d.l.si idẽ cũ eodẽ.§.fi. ¶ Secũdo principalr̃ ostendo q non est legitime pbatũ: 4 †qr cõtract⁹ emphyteutic⁹ de iure nõ põt pbari nisi p scripturam [a].l.j.& ibi gl.in ver.alienatiõis.C.de iu.empb.& ibi hoc sequit̃ Pe. & Cy.in.ij.opp.idẽ ibi Bal.i.j.&.ij.& expssius in.iij.op.est enĩ speciale i illo ɔctu: qr fit in ppetuũ, & memoria labilis est &c. vt ibi pleni⁹ p eos.idẽ tenuit glo.in.l.cõtrabitur.ff.de pig.& in.l.pactũ qd̃ bona fide.C.de pac.idẽ tenet gl.in.d.c.j.de cen si.in.vj.& idẽ Jo.an.in.c.potuit.de loca.& glos.in.§.adeo.insti.loca.& Bal.in rub.C.de condi.ex le.in vltima col.& in.l.j. qñ non pe.par.in pen.col.in versi.sed nunquid emphyteusis reuersa &c. Et hec est communnis opi.vt patet per predicta. frustra enĩ hoc posuisset legislator in.d.l.j.C.de iure emphyteu. 5 †Nã quelibet forma tradita a lege, censetur substantialis & de essentia actus, adeo qd̃ semper aliter factus non tenet.ita dixit Bal.in.l.comparationes.in.iij.oppo.C.de fide instr.ad hoc.l.nõ dubium.C.de legi.&.l.cum bi.§.sumpto.ff. de transac.& lz nonnulli teneant contrariũ fundantes etiã se ex consuetudine: tamen nisi de cõsuetudine loci sit probatũ, nõ est recedẽdũ ab opiniõe cõmuni: quia talis assertio aliquorum doctorum non facit presumptionem qd̃ ita sit consuetudo in loco isto, vt declarat plene Joã.de Jmol.in.l.j.§. nũciatio.in.v.col.ff.de ope.no.nũ.& sic quo ad hoc satisfactũ videtur prime dubitationi. ¶ Non obst.predictis qd̃ dr̃ qd̃ attẽto qd̃ in instrõ vẽditionis facte p Petrũ de bologninis filij magistri Mattbei.M.cccclxxxiij.cõtinet̃ qd̃ dicte petie terre fuerant locate p authores Joannis de bologninis dicto Chechbo pro affictu pdicto.M.ccclxxxvij.ex instrõ locationum rogato per Petrũ de colloreto.& sic attẽto qd̃ dicta asserta locatio dicit̃ fuisse facta per.xl.an.& vltra, ante dictum instrm̃ venditionis qd̃ rõne dicte diuturnitatis tpis licet nõ constet de originali instrõ locationis predicte illud tñ dz presumi precessisse: quia 6 †ex diuturnitate temporis oĩa presumuntur solenniter acta.l.si filius.cũ ibi plene not.C.de peti.bere.& in.l.qui in aliena.in prin.ff.de acqui.beredi.& per Inn.in.c.illud.de presumpt.& in.c.Albericus.de testi.Cyn. & Bal.in.l.emancipatione.C.de fide instru.Bald.in.l.ij.C.de legi.bere.& Bar.in.l.admonẽdi.in ver.quero qd si reperiunt̃ dicta testium & Bal.in.c.sancimus.quo temp.mi.& in.c.j.de mili.vasal.qui contu.fuit.& Cano.in.c.in presentia.de renũ. & in.c.quoniam contra.de proba.in.c.cum in iure.de offi.deleg.cum infinitis simi. ¶ Quia ad hoc respondetur & primo quod si recte considerentur verba dicti instrumenti venditionis facte per Petrum de Bologninis, ibi non dr̃ qd̃ de locatione facta Chechbo pactis predictis fuerit factũ instrm̃ M.ccclxxxviij.per Petrum de colloreto. Sed ibi fit mẽtio de quodã instrõ locationis facte.M.ccclxxxviij.conductoribus dictarũ petiarum terre.non aũt ibi dicitur q illo tpe Chechbus de tibertinis fuerit de dictis ɔductorib⁹ p affictu predicto. ¶ Sed posito sine pՙiudicio qd̃ ita diceretur in dicto instrõ, dico q in casu nostro ɔriũ est verius: qr vbicunq tractat̃ de solẽnitate regsita ad vnũ actũ: & tũc ille actus valeat.dicũt multi in locis pallegatis qd̃ rõne diuturnitatis presumit̃ illa solennitas interuenisse, vt si consensus cuiusdã p solẽnitate actus reqrebat̃ cõfirmatio electionis vel ad validitatẽ sniẽ requirebatur litis cõtestatio: 7 †qr postq vere cõstat de substãtia actus, facilius psumit̃ solẽnitas cũ ad positionẽ cõsequẽtis necessario dari debeat positio antecedẽtis. l.illud.ff.de acqui.bere.sed vbi nõ tractat̃ de solẽnitate psumenda, sed de aliqua substãtia [b] alteri⁹ cõtractus inter alias personas celebrati: lz in vno instrumento fiat mentio de alio cõtractu inter alios celebrato: q tũc ratione diuturnitatis presumat̃ illũ ɔctũ precessisse, absit a seculo: qr tũc semp debemus dicere qd̃ illud instrumẽtum faciens mentionẽ de alio cõtractu, nõ faciat fidẽ nisi inter easdẽ personas.l.optimã. C.de contraben.& com.stip.& no.in.l.j.C.de fide instru.& iure bast.fisc.lib.x.cum si. ¶ 8 †Unde pone quod in vno instrumẽto antiquo reperitur q tale castrũ est de comitatu Bononie: an per hoc presumetur dictum castrum esse de comitatu Bononie: certe bic non tractat̃ de solennitate actus, sed de propria substãtia. An istud instrumẽtũ rõne diuturnitatis pbabit istud castrũ esse de comitatu Bononie: & certe non si est vnũ instrumẽtũ, vel duo. 9 †secus si essent plura instrumẽta antiqua: qr instrã pbarent ita se habere cõem opinionem que in antiquis presumptionẽ induceret: & trãsferret on⁹ pbandi cõtrariũ in aduersariũ, vt no.Cy.in.l.optimam.C.de contraben.& com.stip.& in.l.cum aliquis.& ibi declarat Bal. C.de iu.deli.legitur & no.in.c.cũ causam que.de proba.& in.c. cũ olim.de censi. Et ideo dicebat Bal.in.d.l.ij.C.de legi.ber. 10 †q eã que nibil habẽt cõmune cũ certo actu, nunquã presumũtur pter diuturnitatem temporis decursi post illum actum factũ, vt in pposito quid commune babebat locatio dictarum terrarum facta Chechbo cum solẽnitate venditionis facte dicto Benedicto de laude, certe nibil: alias aũt q absurdũ & nefandum esset dicere, q si in vno instrumento celebrato inter me & te facimus mentionẽ de obligatione tertij, qd̃ post decem annos ille tertius ex hoc solo diceretur obligatus cõtra duas iuris regulas: vna, q res inter alios acta alijs non nocet. Alia, qd̃ tempus non est modus inducende obligationis alijs non interueniẽtibus, vt iuribus vulgaribus. Quid plura: posito q talis pbatio posset fieri p testes. tñ certo certi⁹ est dictos testes nullatenus pbare. 11 †Nã primus testis sup primo capitulo in quo quasi totum fundamẽtum consistit, deponit de auditu, & de fama, sed talis depositio de auditu alterius nõ facit probationẽ regulariter.l.testium.& ibi plene notatur.C.de testib.& in.c.preterea.cum ibi no.de testibus.notatur in.l.ij.§.item Labeo.ff.de aqua plu. ar.ergo & cetera. Fama etiam non facit probationem plenã: vt nota.in.l.ij.§.eiusdem.ff.de testi.in.l.admonendi.de iureiur.& in.l.bone fidei.C.eo.ti.& in.c.veniens.de test.in.l.de minore.§.tormenta.per Bart.de questio.imo nullã probationẽ facit quando nõ est probatũ, vnde fama babuerit originẽ, & a quib⁹ psonis, vt ibi p Barto.& Bal.in.l.proprietatis.C.de pba.& Bal.in.l.diffamari.in prin.C.de inge.ma.& Sali.in.l. ea quidem.C.de accu.q in casu predicto nostro nõ deponũt testes predicti. Jtẽ testis super secundo capitulo deponit qd̃ Chechb⁹ ɔfessus est se cõducere dictas petias terre a Petro de bologninis &c. 12 †qtũ ad hoc etiã nibil probat, qr dicta cõfessio nõ fuit facta parte presente, ideo nõ facit probationẽ saltẽ plenam.c.fi.de suc.ac intest.no.gl.in.l.capite quinto.ff. de adul.plene Bar.& doc.in.l.admonẽdi.& Bal.in.l.in bone fidei.de re.cred.probat̃ in.l.fi.ff.de interrog.act.in.l.certum. §.si quis absente.ff.de confes.not.Cano.in.c.fi.de iureiu. Et licet dictus testis deponat q Chechb⁹ pmisit Petro de bologninis soluere affictũ, tñ nõ dicit q pmiserit soluere in ppetuũ, nec p certo tpe, nec qtũ affictũ, imo qd̃ deteri⁹ est dicit q suo iudicio promisit soluere affictũ dictarũ petiarum terre. 13 †nullã enĩ pbationẽ facit testis, q altero ex quinq sensibus nõ reddit cãm dicti sui.ad testẽ enĩ nõ spectat iudicare. l.qui testamento.§.fi.ff.de testa.in aut̃.de here.& fal.§.si vero absunt.&.d.l.testiũ.iij.q.ix.testes.itẽ aduertẽdũ qd̃ probatio dz esse necessario concludẽs, & certa.c.in presentia.cũ vulgaribus.de pba. Sz iste testis dicit qd̃ dict⁹ Chechbus cõducebat ad affictũ a Petro de bologninis pro affictu libra.xxviij.seu.xxix.& vni⁹ paris caponũ. Noto dictionẽ, seu, que est disiũctiua.l.j.§.sublata.ff.ad trebel.& instit.qui da.tuto.possunt.§.ad tempus.&.l.si quis ita.cum ibi nota.per Bar.ff.de aur.& arg.leg.per eũdẽ in.l.si is qui ducẽtã.§.vtrum.de reb. dub.p Cy.& Bal.in.l.pe.C.de ver.sig. 14 †Sz disiunctiua incertitudinẽ causat.l.vbi aũt nõ apparet.§.q illõ.de ver.ob.& in pposito no.Spec.in tit.de teste.§.j.ver.itẽ qd̃ obscure &c.deponit etiã testis predict⁹ qd̃ Petrus & Bartholome⁹ testagrossa negotiorũ gestores dicti Chechbi seu ei⁹ brdũ soluit & cõfessus fuit multa circa fundamẽtũ intẽtionis agẽtis. Sz de hoc nõ disputo: qr clarũ est qd̃ 15 †cõfessio dicti asserti negotiorũ gestoris, nõ potuit preiudicare dictis beredib⁹ Chechbi.l.si defensor.in prin.ff.de interro.ac.imo etiam talis cõfessio tutoris vl̃ legitimi administratoris q est pl⁹, nõ noceret, vt.l.certũ.§.lz an ipos.& ibi gl.Bar.& doc.ff.de ɔfes.& notat Bart.

a ¶ Scripturam imo vt dixi i cõsu.parisi.ti.ij.in rub.ad fi.

b ¶ Substãtia sequit̃ Deci.cons. cccclxij.nu.22.& istud allegaui in graui cã vbi apparebat donatio sbñti facta notario nõ stipulãte, & post lõgũ tps a morte donãtis dõatari⁹ allegabat q ex lapsu tẽporis presumit̃ tpe debito acceptasse & male: qr admin⁹ ipsa substãtia & fundamẽtũ intẽtionis dz clare pbari. T. qr visimile est stipulationem, que alioqui non solet omitti: iõ fuisse omissam qr donator q erat peritus noluit, & sic q voluit actũ remanere i fieri.ad de no.§.li.iij.cõ[illegible] v.&.§.lib.iiij. consil.j.num.20.

tat Bar.in.l.titius.§.tutele.ff.de admi.tu.ꝛ Cy.ꝛ doc.in.l.j.
C.de cõfes.factum enim negotiorum gestoris nunq̃ obligat
dominum nisi quando est probatum qd̃ vtiliter gesserit.l.s3
an vltro.ꝛ.l.ij.ꝛ quasi per totũ.ff.de neg.ge.¶ Preterea iste
testis est vnic⁹ ꝛ singularis,vt infra ostẽdã:ergo fidem non
facit.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de test.c.bone.de elec.ij.q.iiij.nibilo-
minus.Scd̃s testis etiam nihil probat:nam in substãtia est
singularis ꝛ varius ab his que deposuit primus testis.Naз
dicit qd̃ Chech⁹ ꝯduxit vnã petiã terre,q̃ est.xxxix.tornatu
rarũ,vel circa:p̃cedẽs testis dicit ꝙ erat tornaturarũ.xxviij.
vel circa.Item dicit iste secundus testis ꝙ conduxit dictus
Chech⁹ a dicto Petro de bologninis vnã aliã petiã terre
tornaturarũ quinqꝫ,vel circa,ꝛ pro dictis duabus petijs ter
re soluebat singulo anno solidos.xviij.ꝑ tornatara,q̃ quan-
titas ascenderet ad summam librarum.xxx.vnius solidorũ
duodecim.ꝛ sic in affictu est diuersus a primo q dixit de lib.
xxviij.seu.xxix.Nec est dicendũ qd̃ saltẽ isti dicant̃ contestes
16 in minori summa,cũ in maiori summa insit minor.†qꝛ in te-
stib⁹ hoc nõ est veꝝ:qꝛ varietas q̃titatis facit p̃sumi diuersi
tatem actus,ꝛ sic in actu videntur discordare:ita tenuit Jo.
an.in.c.j.de arbi.in.vj.in nouel.ꝛ Arc.in.d.c.nihilominus.ꝛ
Jo.de imo.in.l.j.§.si stipulanti.ff.de verb.ob.ꝛ in.l.inter pa-
res,in.iij.col.ff.de re iud.facit qd̃ no.Bar.ꝛ doc.in.l.cum fur
ti.ff.de in li.iur.ꝛ in.l.fi.§.j.ff.de leg.ij.ꝛ qd̃ notatur in.l.diez
ꝑferre.§.si plures.ff.de arb.Itẽ nõ ꝓbat:qꝛ dicit se esse ami
cũ dicti Joã.s3 amici testimoniũ repellit̃.l.iij.in prin.i ver.
amicus.ff.de testi.not.gl.pe.Cy.ꝛ Bal.in.l.eos.C.de testib.ꝛ
Bal.in.l.data opera.in.xxij.col.C.qui accu.ꝛ Bar.in.l.ad-
monẽdi.in.x.col.ff.de iureiu.in ver.venio ad tertiũ,ꝛ q̃ro.ꝛc.
¶ Itẽ interrogatus in cã scientie,dicit qd̃ scit:qꝛ audiuit a
dicto Chechо,ꝛ sic de cõfessione extraiudiciali. Et l3 dicat
ꝙ etiã audiuit dictũ Chechũ cõfitentẽ predicta p̃põte Pe
tro:tamen in hoc iste testis non noĩat aliquem contestẽ ꝛ in
hoc est singularis,ꝛ sic vltra p̃dictos defectus fidẽ nõ facit.
Tertius testis similiter nõ probat nã super primo capitulo
dicit qd̃ Chechus conducebat pro afficto annuo,ꝛ ꝑ libris
xxix.ꝛ solidis.viij.siue.vij.ꝛ denarijs quatuor. Et sic deposi
tio sua nõ est certa ꝓpter dictionẽ siue,que est disiunctiua.l.
si ita qs stipulet̃ siuẽ.ff.de verb.obl. Et dixi supra circa pri-
mum testem.¶ Item est singularis quo ad alios testes qꝛ
alij deponũt de diuerso affictu,vt supra ostẽsum est:ergo te-
stes tãq̃ singulares nõ ꝓbãt,vt est dictũ.¶ Itẽ interrogat⁹
17 in causa scientie dicit†quod scit qꝛ vicinus^a ꝛ cõiunctus te-
a statoris.certe l3 talis assignatio cause in ijs q̃ possunt in gñe
sciri verosimiliter per vicinos ꝛ cõiũctos,sit sufficiens:vt ꝑ
Bart.in.l.j.si cer.pet.ꝛ in.l.de etate.ff.de mino.ꝛ in.l.si cui.§.
hisdem.de acc.ꝛ in.l.de tutela.Bal.in aut.quas actiones,in
fi.C.de sac.san.eccle.ꝛ in.l.data opera.ꝛ in.l.j.C.de ser.fugi.ꝛ
Ange.in.§.hinc nobis.in authen.de here.ꝛ falci.ꝛ Barto.in
tract.de teste.vt quando tractatur de probando famam ali-
cuius,vel diuitias aut paupertatẽ,ꝛ sic de similib⁹.S3 vbi
probatur de probatione aliorũ,que in genere sciri non pos-
sunt,vel in quib⁹ non sufficeret probatio presumptiua,vt in
casu nostro:tũc talis redditio cause nõ est sufficiẽs secundũ
Bal.in.l.conuenticulam.C.de episc.ꝛ cler.ꝛ idem sentit in.d.
l.j.de ser.fugi.ꝛ in.d.l.data opera.in.xiij.col.ꝛ per Bald.ꝛ in
l.testium.in vltima colũ.C.de testib.ꝛ pro hoc quia probatio
d3 regulariter de necessitate concludere.l.non hoc.C.vnde
cogna.capitulo in presentia.de probatio.Sed dictus testis
per dictã rationem necessario non concludit:ergo ꝛc. Item
assignat testis aliam rationem:qꝛ dicit qd̃ dictus Chechus
predicta cõfessus fuit p̃sente Petro de bologninis,ꝛ sic vi-
det̃ plus dicere iste testis,quã aliquis alius.sed tamẽ clarissi
me ostendit̃,ꝙ non probat:qꝛ dicit qd̃ quando dictus Che-
chus hoc ꝯfessus fuit,nõ nominauit petias terre predictas,
sed simpliciter dixit pro terris de pollicano.ecce qd̃ proba-
18 tio est obscura,†qꝛ ad hoc vt res dicatur certa requiritur ꝙ
per duos cõfines,vel duas demõstrationes designetur.l.for
ma.ꝛ qd̃ ibi not.de censi.l.hac consultissima.C.qui testamen-
ta face.pos.plene per Barto.in.l.demonstratio.ff.de condi-
tio.ꝛ demonstra.Ergo infertur,quod hec probatio incerta
ꝛ obscura est,ꝛ sic nullius momenti.iiij.que.iij.in testibus.el
ij.ꝛ.d.capitulo in presentia.Non ergo constat qd̃ ipse depo-
nat de locatione istarum petiaru3 terre,pro quibus agitur.
Item est singularis:qꝛ nomen loci vel temporis non appa-
ret quod huic confessioni fuerit presens secundus testis,vel
alius testis,imo iste testis nominat aliquos,q fuerũt presen
tes,ꝛ nominat iam supradictum secũdũ testẽ. Item iste te-
stis dicit qd̃ est etatis annorum.xxx.vel circa.Et dicit qd̃ di
cte ꝯfessioni iste fuit p̃sens,ia3 sunt.xxx.anni vel circa. Ecce
quanta verisimilitudo.testibus igit̃ non verisimilia dicenti-
bus non est credendum.d.l.iij.post princ.ff.de testi.item iste-
met testis,in.iiij.c.dicit ꝙ Chech⁹ est mortuus iã sunt.xxx.
anni.ꝛ vltra:quõ potuit esse presens confessioni Chechi ia3
sunt triginta anni:qꝛ iste vix natus erat?¶ Quartus testis,
quasi nihil dicit.Nã de auditu alterius deponit.Item dicit
quod audiuit ꝙ dictus Chechus conducebat pro affictu li-
brarum.xxix.ꝛ certoꝝ solidorum.nec exprimit quantitatem
solidorũ,ꝛ per cõsequẽs ambigue,ꝛ varius ab alijs testibus
deponit.¶ Item dicũt isti testes ꝙ Chechus cõducebat in
xxix.annis ad renouãdũ in alios.xxix.annos in perpetuum.
certe nisi probetur qd̃ dicta locatio post primos.xxix.annos
fuerit renouata,nõ põt agi ex cõtractu primeue locationis
qꝛ tot locationes esse debẽt quot sunt tẽpora distributa,ſm
Bal.in.l.volũtas.C.de fideic.Attẽto maxime ꝙ pro primis
xxix.annis ꝯstat fuisse satisfactũ de afficto ꝑ Chechũ,vt cõfi
19 tetur pars aduersa in positionibus.¶†Nec obst.quod diu-
turna prestatio census vel affictus inducat probationẽ con
cessionis in emphyteusim,vt per Spe.de locato.§.nunc ali-
qua:versi.cxlij.ꝛ plene in.l.si certis annis.ꝛ in.l.cum de in rẽ
verso.ꝛ plene Canoni.ꝛ maxime.d.Ant.in repe.c.peruenit.
de censi.ꝛ ꝙ not.in.l.pen.C.commu.di.qꝛ cum reuerentia nõ
reperiet̃ aliquo modo ꝓbatũ qd̃ Chechus,vel eius heredes
per decenniũ soluerint dictum affictum.imo testes hoc non
dicunt.Preterea dispositio.d.l.cum de in rem verso.secũdũ
Spe.non h3 locum in rustico:qꝛ in illo requiritur tempus
xxx.anno.vt ipse no.in ti.de causa pos.ꝛ proprie.§.ij.ver.hec
forma obtinet.ꝛ in ti.de resti.spo.§.nũc dicam⁹.ver.fi.sequit̃
Sal.in.l.solẽt.§.fi.ff.de offi.procõsu.De confessione aũt vel
promissione non est probatũ sufficienter,vt dixi.s̃.Ex qui-
bus omnib⁹ manifeste iudicio meo colligitur nullũ obstare
dubiũ parti nostre,ꝛ per cõsequẽs partes domini iudican-
tis esse debere in absoluẽdo reũ.Cui in dubio etiã iudex fa-
uere d3.ꝛ in re ambigua potius absoluere quam condemna-
re,quanto magis in re lucida?Alex.Tartag.

Thema consultationis.

Ludo-
uicus ꝛ
Margareta eius vxor cõfessi sunt quilibet insolidũ habere
ex deposito libras.clx.a Tonio cui ꝓmiserũt restituere intra
sesquiannũ. Dictus aũt Ludoui.qꝛ totam summam recepe
rat promisit vxori sue bonã fidem agnoscẽdo cõseruare eum
indemnẽ,ꝛ depositũ in termino restituere Tonio.deinde la
pso termino Toni⁹ vigore publici instrumẽti ingressus est
tenutã certoꝝ bonorum dotalium dicte Margarete,ꝛ fue-
rũt adiudicata Tonio pro libris cẽtũ triginta sex pro sorte
principali ꝛ pro libris septẽdecim cũ dimidia pro expensis.
postea decessit Margareta ab intestata superstite Ludoui.
marito ꝛ herede suo ꝑ dimidia,ꝛ Jac.de mõgardis fratre ꝛ
herede suo ꝑ alia dimidia.nouissime decessit Jacob.relicto
Thoma filio vnico ꝛ herede tũc infante.nũc querit̃ an dict⁹
Thomas lapsu tẽporis nõ obstãte possit agere cõtra here-
des Ludouici ꝛ eius bona ꝑ dimidia dictarũ.cxxxvj.libra.
ꝛ.xvij.libra.cum dimidia ꝛ quo ordine sit agendum.

Summarium.

2 ☞ Mala fides etiam in personalibus actionibus impe-
dit prescribi.
7 Mala fides defuncti nocet heredi ignoranti.
10 Restitutio ex capite ignorantie nature prescriptionẽ passo.
15 Testamentum an possit exequi contra heredem.

Consilium. LI.

Videretur pro decisione
hesitationis de qua in themate prima ꝯsideratio
ne dicendũ Thomam predictũ cum effectu expe
riri contra heredes dicti Ludouici minime posse,presertim
obstãte exceptione presumptionis.xxx.anno.decursoꝝ a die
quo dña Margareta agere cõtra Ludouicum valuit,tãto
enim tẽpore clauditur regulariter omnis via agẽdi.l.ij.C.de
consti.pecu.l.sicut.ꝛ.l.fin.C.de prescriptio.xxx.anno.l.j.C.de
anna.excep.nõ obstãte etiã qd̃ dictus Lud.vel eius heredes
1 fuerint in mala fide ꝓpter sciẽtiã dicte obligationis.†qm̃ in
p̃scriptione actionũ maxime p̃sonaliũ nõ attẽdit̃ bona fides
nec mala fides p̃scribẽtis:cũ bona fides non requirat̃ in pre-

scriptionibus, que non causant ex possessione prescribentis sed ex sola negligentia nō petentis, vt probat in .l. sequitur. §. si viā. ff. de vsuca. iuncta .l. si quis diuturno. ff. si serui. ven. & .l. fin. ff. quemad. ser. amit. nec per iura cano. dicentia prescriptionē absq; bona fide posse procedere, vt in .c. fi. de prescri. & in .c. possessor. de re. iu. in .vj. sunt in hoc correcta iura ciuilia: q2 text. in .d. c. fi. & in .c. possessor. loquuntur in prescriptione rerum, & prescriptionibus in quibus requiritur possessio. sed nos loquimur in pscriptione actionū, in qua sufficit sola negligētia non petentis. d. l. sicut cū si. Et hanc partem firmat Host. in sum. de prescri. re. immobi. in §. que res pscribi possunt. volens qđ in actionibus personalibus possit debitor sciens se debitorem prescribere spatio .xxx. anno. q2 non dicit possidere alienum, & q2 ex quo creditor non petit potest debitor probabiliter presumere, q aut creditor velit sibi donare, aut maiorē gratiā in expectando facere, arg. c. j. de commo. & .l. in cōmodato. §. sicut. ff. cōmo. & ideo si creditor differt petere per tm̄ tempus qđ prescriptio cōpleta sit: potius videt imputandū negligentie sue, q facto debitoris. & posito etiā ḿ eum qđ esset adiecta dies in promissione, que dies interpellat p homine .l. magnam. C. de contrahē. & cōmit. stip. l. ij. C. de iure emphy. c. potuit. de loca. tamē nō interpellat quo ad pactum cōmittendum, lʒ debitor nō soluat, & idē videtur tenere Inn. in .c. cura. ad fi. de iure patro. & in .c. q2 plerisq;. de immu. eccl. & firmat aperte Bar. in prealle. §. si viā. & in .l. fi. ff. quemad. ser. amit. & in .l. hec autem iura. ff. de ser. vrba. predi. & in .l. ait ptor. §. plane. ff. quib. ex cau. maio.

2 ¶ † Sed pmissis non obstātibus contrariam sententiam de iure probabiliorē puto vcʒ q prescriptionis exceptione reiecta, dict⁹ Thomasagere possit: q2 de iure prescriptio etiam longissimi tēporis .xxx. vel .xl. ann. hodie procedere non potest vbi prescri-

a bens est in mala fide,[a] siue tractetur de prescriptione in qua requirit possessio, siue de prescriptione actionū in qua sufficit sola negligētia non petentis: q2 de hoc videt tex. apertus in .d. c. fi. de prescri. ibi, vt nulla valeat absq; bona fide prescriptio tam canonica quā ciuilis &c. pōderandum est enim verbum, nulla, qđ est vniuersale negatiuū excludens omnē prescriptionē absq; bona fide .l. nulli. C. de epi. & cleri. & .l. nullaʒ. C. de infa. & qui omne dicit, nihil excludit .l. Julia. ff. de lega. iij. l. a procuratore. C. man. l. si is qui ducēta. §. vtrū. de rebus dub. c. solite. de ma. & obe. & maxime cū nulla sit ratio restringendi, sʒ potius ampliandi, vt euitetur peccatum. Nā in dubijs amplectēda est illa opinio, per quā euitatur omne peccatū. in cle. exiui. de ver. sig. & in .c. iuuenis. de spon. Itē text. in .d. c. fi. in reprobatione pscriptionis fundat se ex mala fide non aūt se fundat super iniusta possessione, de qua ibi nulla fit mētio. nec obstat qđ tex. ibi dicat, vnde oportet vt qui prescribat in nulla temporis parte rei habeat cōsciētiam aliene

3 &c. † q2 respondeo q appellatione rei, etiam iura & actiones comprehendūtur, cuʒ nomē sit generale .l. nā quod. §. fi. ff. ad Treb. l. j. in fi. ff. si cer. pe. & .l. rei. ff. de ver. sig. & declarat Bar. in .l. Quint⁹. §. arg. ff. de auro & arg. leg. & est gl. hoc clare dicēs in .l. j. & ibi no. Juli. de cu. & Bar. ff. de stat. ho. & bon⁹ tex. in .l. j. ver. q̃dā. ff. de re. di. & insti. de re. corpo. & incor. Nec etiā ob. tex. in .d. c. fi. dū loquitur de prescriptiōe rei aliene: q2 rūdeo q si prescribo pecunie quantitatem alteri debitam, satis dicor prescribere rē alienā: q2 res mea tibi debita dici potest res aliena, etiam quo ad me, vt est tex. cum gl. in .l. si me & Titiū, cū gl. in ver. mea. ff. si cer. pe. & est tex. xiiij. q. iiij. ad di-

4 cam. † Et pro hoc facit: q2 vbi exprimitur ratio in lege etiaʒ correctoria, prout exprimit in .d. c. fi. fieri potest extēsio ad casum, qui potē cōprehēdi sublata significatione casus expsi si eadem ratio in vtroq; casu vendicat sibi locum: vt est gl. in cle. j. in ver. eligatur. cū ibi no. maxime per Pan. de Liaʒ. de elec. & gl. in aut. & hi qui obli. in prin. in ver. ad curationē. bene faciunt not. per glo. & docto. in .c. j. de rerum permu. in vj. & in cle. j. eod. titu. & est de mente Barto. in .l. liberorum. ff. de ver. sig. in ver. his premissis &c. circa finem prime questio. ibi formate per eum. & de mente Bal. in .l. fi. ff. de here. insti. & clare firmat Jo. de imo. in .l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. Sed ratio expressa in .d. c. fi. videlicet, vt peccandi via tollatur, hʒ locum etiam in prescriptione actionū cōcurrente mala fide. Ergo dʒ fieri extensio ad illum casum, maxime cum sublata significatione appellatione rei aliene cōprehēdantur actiones cōpetentes ad quantitatem alteri debitam, vt. s. probaui. ¶ Ad idem facit id qđ not. Bart. in aut. sacramenta. C. si aduer. ven. vbi vult q dispositio illius aut. que est correctoria ḿ gl. & doc. ibi, & que loquit de cōtractibus, extēdat ad contractus, qui improprie dicunt contractus. & etiam ad distractus: q2 per talem intellectum, & extēsionem fauetur anime: sed ita est in proposito: q2 per talem extensionem fauetur anime. & euitat peccatū, vt quis cum mala fide nō locupletetur: ne prescribat: igitur debet fieri extensio ad istum casum. ¶ Fortificantur predicta per .d. c. possessor. nam licet ille tex. loquatur in possessione, tamē videt trahendum ad possessorem iuris. q2 debitor late sumendo dicitur possidere debitū. vt probatur in .l. j. ff. de peti. hered. & in .l. q si in diem. §. Julia c. ti. & sicum eadem sit ratio in impedienda prescriptione actionis, sicut & in alia, dʒ ad eum casum fieri extēsio per

5 ea que. s. progi. dicta sunt. † & istam partem, q in hoc sint correcta iura ciuilia per dispositionē iuris canonici, firmat gl. Inn. & Host. in .d. c. fi. & gl. in .d. c. possessor. & illā etiam sequit Ang. in .d. §. si viā. & in .l. j. C. de prescrip. xxx. an. & idē Ange. in repe. l. j. C. de indi. vbi ad hoc inducit tex. in .d. c. fi. nā secūdū eū, si tex. in .d. c. fi. nō comprehēderet prescriptionē actionū, fuisset ille tex. superflu⁹: q2 p alia iura illius tituli, & maxime per .c. vigilāti. eo. ti. erat prouisum de prescriptione, que pcedebat ex vera possessione cū mala fide. Idem tenuit etiā Bal. in .l. j. C. de serui. & in aut. ad hec. C. de vsur. & etiā .d. Ant. de bu. Jo. de imo. & .d. Abb. in prealleg. c. fi. vbi quo ad terminos questionis nostre referūt hāc esse communem opi. propter plura, que breuitatis causa omitto, postq̃ ita se hʒ communis sententia, ḿ quā iudicantem iudicare oportet. iuxta not. p Inn. & Jo. an. in .c. j. & in .c. ne innitaris. de cōsti. & Jo. mona. in .c. cupiētes. §. deniq;. de elec. in .vj. & Bal. in .l. fi. C. de pe. iu. & Bal. in .c. j. §. iudices vero. de pa. iur. fir. cum si. Et cū hac cōmuni opi. quando nō pcedat dicta prescriptio trāsit Bal. in .l. quibus diebus. §. dominus. ff. de cōdi. & demon. cū quo ibi trāsit Imo. q etiā refert disputando ita tenuisse Jabutr. & etiam Bal. in .q. inci. statuto cauetur q fenerator. Et idem tenet Jo. de imo. in .d. §. si viam. referens se ita de facto consuluisse: & sequitur etiam ibi Romanus. & idem tenet .d. Card. in .d. c. vigilāti. de prescri. & Pe. de anc. consi. v. incip. Viso themate &c. & ideo dicunt doc. in locis pcalleg. q bene fecit Bar. in .d. §. si viā. se sic submittēdo decisioni ecclesie, et theologorum: eo q2 canoniste & theologi contra decisionem Bar. tenēt. Et ita psepe cōsului. Et pdicta tāto forti⁹ procedunt in casu nostro, in quo erat adiecta dies solutioni fiēde, que dies interpellat pro homine, & debitorē in mora constituit. prealleg. l. magnam. cum vulga. Et sic nō potest dici, q debitor nō fuerit in culpa nec peccato, ex quo dicta domina Margarita vel eius creditores non egerunt, & petere neglexerunt: q2 imo debitor in culpa & in peccato fuit nō soluēdo seu nō restituendo depositum in termino dicto Ant. seu non curando, qđ dictus Anto. liberaret dictam dominā Margaritā in termino, put ei promisit, & potissime cum ita se facturū iurauerit dictus Ludouicus: & sic non obseruādo, peccatum & periurium incurrit. c. debitores. & .c. breui. cum simi. de iureiu. & dictum fuit. s. recitando opi. Host. ¶ Ex his infertur seruanda predicta esse, nedum in foro ecclesiastico sed etiā in foro seculari: q2 cum, vt dictum est, tractet de peccato, ille qui vult se tueri exceptione prescriptionis in qua interuenit mala fides, etiam inspecta dispositiōe iuris ciuilis. vt est tex. in aut. vt eccle. Roma. circa medium, quem ad hoc alle.

6 Ang. in .d. §. si viam. & .d. Anto. in .d. c. fi. † ergo cum agat de peccato debet in foro tam seculari quam ecclesiastico seruari ius canonicum, vt in proposito no. gl. in dicta regula possessor. & Bar. & legiste in .l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. & doc. in .d. c. fi. cum simi. Sed verbo fertur nondum transiuisse annos .xxx. inchoando a tempore mortis dicti Ludouici, quia decessit a .xxx. annis citra. ergo sequit q si inspiciamus prescriptionem .xxx. ann. oportet dicere eam fuisse incohoatā per dictum Ludouicum viuētem, quod est impossibile, propter eius malam fidem, de qua cōstat per dicta instrumēta & etiā per concessum adiudicationis factum citato semper dicto Lu. Quinimo dato quod etiam lapsi essent anni .xxx. a tempore mortis dicti Ludouici, tamen heredes eius non vident potuisse prescribere, dato quod ipsi habuerint ignorantiam probabilē & presumptam de dicto debito .l. qui in alterius. ff.

7 de regu. iur. l. Marcellus. ff. re. amo. & .l. fi. ff. pro suo. † q2 he-

b res[b] debitoris malefidei nō potest etiam ex sua persona prescribere de iure canonico: vt tenet Ant. de but. Jo. de Imo. & .do. Abb. in .c. si diligenti. de prescr. & Joan. de Imo. in .c. fi. eo. ti. cū teneat heres exonerare conscientiam defun. vt in .c. fi. de sepul. quā aliter exonerare non pōt, nisi debitū psoluat. & idem vr esse de mente Jo. And. in addi. Spe. in tit. de prescrip. §. fi. sup versi. quid si debitor. & expresse firmat Pau. de castr. in .l. iij. & in .l. sequitur. §. heres. ff. de vsuca. & Lu. Ro. in .l. Pomponius. §. cum quis. ff. de acqui. pos. & in .d. §. si viā. & pl⁹ dato q ex causis pdictis cursus dicte pscriptiōis nō potuisset

a ¶ Mala fide. s. li. iiij. consi. xcix.

b ¶ Heres. idē. s. cōsi. iiij. nu. 21. cōsi. lxxxix. nu. 8. li. ij. 9si. lxiij. nu. 4. lib. iiij. s. e. cōsil. iij. nu. 11. sʒ contrariū veri⁹ vt. s. li. j. 9sil. cx. in fi. vbi dixi.

tuisset impediri,qđ tamen non est verū,nihilominus inspe-
cto qđ dictus ser Jac.hēs ꝓ dimidia dicte Margarite de-
cessit anno.M.cccc.xl.sup̄stite dicto Thoma etatis tūc q̄-
8 tuor annorū,sequit̄ qđ dicta prescriptio non est cōpleta:† qꝛ
durāte tēpore pupillaris etatis dormiuit prescriptio predi-
cta:vt est casus notabi.in.l.sicut.⁊ ibi no.C.de prescrip.xxx.
ann.⁊ sic prescriptio stetit in suspēso per annos.x.vnde dato
qđ inchoauerit de anno.M.cccc.xviij.scʒ a tēpore lapsi ter-
mini appositi in dictis instr̄is:qꝛ ante non potuit incipere
9 prescriptio:† qꝛ non valenti agere non currit prescriptio.l.
j.in fi.C.de anna.excep.l.cū notissimi.§.illud.C.de p̄scri.xxx.
anno.Tamen detractis dictis decem annis,sequitur qđ nō
est completa prescri.xxx.ann.Rursus si completa esset,pos-
set etiā peti aduersus eaꝫ restitutio in integ.ex persona dicti
Thome,qui nōdum excessit etatē.xxv.annorū.non obstan-
te qđ p̄scriptio ichoasset cū dicta Margarita.l.j.cū ibi not.
ꝑ gl.⁊ doct.C.si aduer.vsuca.⁊ plene no.in.l.etiā si a patre.ff.
de mino.⁊ in.l.fi.C.in qui.cau.in integr.restit.non est neces.⁊
in.l.fi intra.C.de non nu.pecu.⁊ in.l.nō est.C.qui.non obstat
10 longi tēp.prescri.¶ † Posset etiā restitui Thomas ex capi-
a te presumpte ignorantie[a].d.l.qui alterius.vt voluit notabi
liter Bar.in.l.j.§.si quis autē propter.ff.de itine.actuꝗ pri-
na.⁊ ibi sequitur Ang.per illum tex.cum gl.⁊ est gl.no.in.l.
si partem.§.j.in ver.non vtendo.ff.quemad.ser.amit.⁊ gl.in
l.j.C.de pa.po.⁊ Spe.in tit.de prescrip.§.j.versic.pone colo-
nus.⁊ Jo.de imo.in repe.c.fi.de prescrip.in.liiij.col.in vers.
ʒ hic est aduertēdū.⁊ do.Abb.in.c.si vigilanti.de prescri.⁊
Lud.Roma.in.l.si vero.§.de viro.in.l.j.fallētia.ff.sol.mat.
⁊ in.d.§.si viam.ad fin.bene facit qđ not.Bar.in.l.Emilius.
ff.de mino.⁊ in.l.cum filius.§.in hac.ff.de verb.obli.⁊ qđ no.
glo.⁊ doc.in.l.ij.C.de iure emphyt.⁊ Specu.in tit.de loca.§.
nūc aliqua.ver.xviij.⁊ Bar.⁊ aliī in.l.ij.C.si aduer.ven.pig.
⁊ Cy.⁊ Bal.in.l.quoties.C.de preci.imper.offe.⁊ per Guli.
de cu.⁊ Bar.in.l.senatus.ff.de offi.pres.¶ Et per predicta
ptʒ responsio ad allegata in cōtrariū videlicet ad ea que no.
Hosti.in sum.in tit.de prescript. rerū immo.§.que res pre-
scribi possunt.cum si.Quia respōdeo ꝙ opi.contraria eīt de
iure verior ⁊ magis cōmunis,vt.s.plene deduxi.Scđo rñ-
deo qđ opi.Host.facit in fauorem Thome:qꝛ fatetur Ho-
sti.qđ vbi debitor iurasset se satisfacturꝫ ad certum terminū.
tūc nō currente mala fide non prescribat:qꝛ propter iuramē
tum ⁊ diem currit peccatum.alleg.c.debitores.de iureiurā.
11 Sed ita est in casu nostro:ergo ⁊c.¶ † Preterea dicit Ho-
stiē.in loco preallegato,⁊ hoc etiā omnes fatent̄ ꝙ indistin-
cte non pōt cum mala fide prescribi actionibus realibus:qꝛ
claꝝ est ꝙ in illis prescriptio nō currit nisi mediāte possessio
ne.c.sine possessione.de re iud.lib.vj.l.cū notissimi.⁊.l.si quis
emptionis.C.de prescri.xxx.an.l.j.⁊.ij.C.si aduer.cre.⁊ ꝑ cō-
sequēs in illis nō pōt negari quin locum habeat dispositio
dicti.c.si.cū si.Sʒ ita est qđ etiā dicto Thome cōpetit actio
hypothecaria in bonis dicti Ludo.ꝓpter obligationē bo-
norum appositā in instrumento,que actio hypothecaria est
realis.l.omnes.C.qui pot.in pign.habeā.⁊ insti.de actio.§.
item Seruiana.iūctis precedētibus:ergo ⁊c.Itē non obst.
12 quod no.Inn.in.c.cura.de iure pa.† qꝛ respondeo qđ Inno.
loquit̄ tm̄ in casu illius.c.cura.in quo casu tolerabat illa pre
scriptio:imo etiam cōiter reprehendit̄ ille intellectus:⁊ intel
ligitur ille tex.qñ prescribens non erat in mala fide:nec etiā
obstat qđ no.Inn.in.c.qꝛ pleriꝗ.de immu.eccle.qꝛ ibi Inn.
loquitur habito respectu ad ius ciuile.patet qꝛ Inn.loquit̄
tam in actionibus realibus,ꝙ̄ personalibus.quod colligit̄
dum loquitur in possidente,⁊ etiam indistincte loquitur:⁊
tamē clarum est ꝙ nō dubitat Inn.qđ de iure canonico in
realib⁹ actionibus nō procedebat prescriptio cū mala fide.ꝑ
ea que dicta sunt.s.Nec etiam obstant allegata per Barto.
in.d.l.hec autem iura.cum concor.quia Bart.cum reueren-
tia,vt oēs dicūt,nō bene respōdet ad.d.c.fi.in ver.rei aliene.
13 nec ad.d.c.possessor.vt plene sup̄i⁹ ostēdi.¶ † Erit ergo mo
dus,vel qđ dictus Thomas agat ordinarie cōtra heredes
Ludouici actione personali ex stipulatu,narrādo cōtinētiā
dictoꝝ instrumentorum,⁊ dicti processus adiudicationis:⁊
qđ in dicta causa adiudicationis fuit citatus Ludouicus:⁊
ꝙ dicta bona in qb⁹ fuit facta adiudicatio spectabāt ad di-
ctam Margaritā,que eadem bona in dotem dederat dicto
Lud.⁊ narrētur alia de quibus in pūcto fit mentio:⁊ qđ di-
ctus Lud.indēnem conseruare tenebatur dictam Marga-
ritā:⁊ qđ ex eo ꝙ dictus Lud.non soluit dicto Tonio dictā
quātitatē,dicta Margarita fuit dānificata in dictis bonis
adiudicatis,⁊ ī dicto eorū valore,ꝓut in dicta adiudicatio-
ne fit mētio:quare petit dictus Thomas ƺdemnari dictos
heredes Ludo.dicto Thome hr̄di ꝓ dimidia dicte Mar-
garite ad cōseruādum dictū Thomā indēnem a predictis,
⁊ pro cōseruatione indēnitatis condēnari ad dandū ei Tho
me dimidiā dicte quātitatis,vna cū penis,dānis,⁊ interesse
⁊c.Et si heredes dicti Ludo.non essent soluendo,⁊ reperian
tur tertij possessores bonoꝝ dicti Ludouici,oportebit face
re executionē ƺtra dictos heredes,⁊ illis nō inētis soluēdo,
b poterit[b] agi hypothecaria ƺ tertios possessores,iuxta auth.
hoc si debitor.C.de pign.⁊ in corpore de fideiuss.§.sed neque.
14 † Et si ī hr̄ditate dicti Ludo.inuenirent̄ bona,posset dictus
Thomas agere etiā hypothecaria recta via,siue separatim
a ꝑsonali actione,siue cū ea,vt est tex.in.d.§.sed neꝗ.⁊.l.fin.
⁊ ibi gl.⁊ doc.C.de act.⁊ ob.⁊ no.Bart.in.l.edita.C.de eden.
circa mediū.in ver.opp.iij.⁊ in aut.de fideiuss.⁊c.ibi etiā Cy.
15 ⁊ no.Bar.in.l.fundū.in.ij.col.ff.de excep.¶ † Sed an pos-
sit dict⁹ Thomas viam executiuā exercere,⁊ propria autho
ritate ingredi possessionē bonorū dicti quondam Ludoui-
ci,⁊ facta estimatione cū authoritate iudicis pro iusto ꝓtio
retinere:iuxta.l.creditores.cum ibi no.per Bar.in repe.C.de
pig.⁊.l.si fundus.§.fi.ff.de pign.⁊.l.j.C.de pa.pign.cum ibi
not.⁊ videretur ꝙ sic:qꝛ dictum pactum de ingrediendo ⁊c.
transit ad vniuersalē successorē,⁊ sic ad heredem.⁊ etiam cō-
c tra heredem,[c]vt not.Bar.in repe.d.l.creditores.⁊ Bald.in
c.j.§.si quis vero.de pac.iur.fir.⁊ ptʒ ex verbis instrumenti.
16 † ⁊ hoc puto verum quo ad penas in instrumēto cōtētas:qꝛ
ille sunt ī instrumēto liquidate,⁊ specificate:ʒ quo ad factū
principale,non puto ꝙ possit illa via vti nō liq̄dato pri⁹ dā
no qđ cōsecuta est dicta Margarita ex nō solutiōe dicte q̄-
titatis,ꝙ̄ soluere promiserat Ludoui.dicto Tonio,attēto
qđ ad aliud nō est obligatus dictus Lud.⁊ eius heredes di
cte dn̄e Margarite nisi ad identitatē,vt patet in instrumen
to.⁊ hec videt̄ esse decisio Bart.in prealle.l.creditores.in re-
pe.in ver.iij.principaliter quero de tēpore per.l.j.⁊ ibi Bar.
⁊ Bal.§.si emanc.ita veni.ne ꝑsti.Vnde dict⁹ creditor velit
huic vie adherere,tutius videtur qđ producat petitioneꝫ in
qua de oībus supradictis mentionē faciat:⁊ postea conclu-
dat petēdo liquidari,⁊ declarari dictā Margaritam ex nō
solutione predicta fuisse dānificatam in q̄titate,de qua in
dicta adiudicatione fit mētio.Et successiue petat qđ facta di
cta liquidatione vrbani⁹ agendo sibi concedat̄ licētia de in-
grediēdo tenutam bonorum dicti quōdam Ludouici ꝓ di
cta quātitate liq̄data,⁊ ita cōmittere nuncio,vt dictū Tho-
mam in possessionem dictorum bonoꝝ inducat.Et demū in
processu citata parte fiat dicta liq̄datio producēdo dicta in
strumēta,⁊ dictū ꝓcessum adiudicationis,⁊ probādo dictū
Thomā esse hr̄dē dicte Margarite,quo facto petat̄ assumi
estimatores ꝑ̄m quoꝝ estimationē adiudicabunt̄ bona. hec
habent̄ ex his q̄ no.Bar.in prealleg.l.creditores.maxime in
iij.v.⁊ vl.q.⁊ Bal.in.l.ꝓ diuersas.in.x.q.C.manda.Ang.in.l.
ex contractu.cum simi.ff.de re iud.Laus Deo. Alex.Tar.

a ¶ Heredē.eo tñ pri⁹ citato ⁊ sum marie cognito vt dixi in consu. parisi. §. clxxi. ⁊ §.lib.ij.ƺsi.clxxviij.col.j.

c ¶ Forēsib⁹ adē §.li.j.ƺsi.cj.n.4. §.li.ij.cōsi.lxviij. col.j.

Thema. Consueuerunt domini possessoresꝗ bo-
norum in terra Monticuli ⁊ eius distri-
ctu,soluere collectas ⁊ functiones reales ⁊ ꝑsonales ꝓ dictis
bonis cōi dicte terre.Accidit qđ nonnulli hoīes dicte terre
tenētes ⁊ possidētes bona in dicto loco vēdiderūt,⁊ aliena-
uerūt ea partim nōnullis ciuibus ciuitatis Parme,⁊ Re-
gij,qui collectas ⁊ functiōes atꝗ grauamina in dicto cōmu
ni occurrētia soluere recusant ꝓ dictis reb⁹,⁊ bonis ꝑ eos,
vt.s.acq̄sitis,⁊ allegant se non teneri.Querit̄ qđ iuris stan-
te maxime cōsuetudine in dicto castro Mōticuli a tāto tē-
pore circa cuius initij in cōtrariū memoria nō existit,qđ fo-
renses seu nō suppositi iurisdictioni dicti castri cogātur ad
soluendas collectas exceptis oneribus mere personalib⁹,⁊ ita
bona dictoꝝ forensium sita in territorio dicti castri,ponebā-
tur in estimo,in quo describunt̄ alia bona,pro quib⁹ ponun
tur collecte.decidit Alex.valere talē ƺsuetudinē vel statutū.

Consilium.LII.

Visis his que in thema-
te ƺtinent̄:videret̄ prima ƺsideratione dicēdū di-
cta onera collectarū nō subditis seu forēsib⁹ puta
ciuib⁹ Parme ⁊ Regij per cōe dicti castri Mōticuli iponi
1 nō posse dato qđ bona sint in territorio Mōticuli:† qꝛ col-
lecte iponunt̄ ꝑsonis ꝓ reb⁹.l.rescripto.§.fin.cū ibi no.ff.de
d mun.⁊ ho.ergo nō p̄nt iponi forēsib⁹[d] rōne bonoꝝ exn̄tiū in
territorio collectātis.l.libert⁹.§.sola.⁊ ibi no.bar.ff.ad mu.⁊

no. Bar. in. l. j. in. v. col. C. de mul. & in quo loco. li. x. & probat in. l. cũ neq3. & ibi not. Bart. l. de incol. lib. x. & in. l. munerũ. §. patrimonioruũ. & ibi not. etiã Bar. ff. de mune. & ho. & not. gl. in rubr. de mune. patri. eo. lib. ideo clericis tanq̃ nõ subditis nõ possunt imponi, vt in aut. itẽ nulla cõmunitas. C. de episc.

2 & cle. c. non minus. de immu. eccle. & c. j. eo. titu. lib. vj. † Et licet ad onera seu munera realia, vt sunt tributa q̃ imponunt rebus ꝓ ipsis rebus. l. modios. C. de suscep. & archi. lib. xi. et l. munerũ. §. patrimoniorum. ff. de mune. & hono. teneantur de iure forenses, & omnes etiã non subditi, vt. d. §. patrimoniorum autẽ. & ibi no. Bar. in. l. rescripto. §. fi. eo. tit. l. placet. & l. iubemus nullã. C. de sac. san. ecc. xj. q. j. si tributum. tamẽ de talibus tributis non videtur tractandum: q2 de iure predia Italica[a] non sunt tributaria. l. j. & in fi. vtrobiq3 no. ff. de cẽsi. l. de his. C. de epi. & cle. & plene no. i. l. fi. C. sine cẽsu vel reli. ¶ S3 premissis nõ obstantibus proculdubio verior videt contraria sententia. & presuppono q † villa & municipiũ potest collectam imponere: vt succurrat necessitatibus occurrentibus, vt not. in. l. j. §. quibus. & ibi Bar. & alij. ff. qd cuiuscunq3 vni. nomi. & no. Dy. & Bar. in. l. iij. ff. de ali. & cib. lega. per illum tex. & Spec. in tit. de execu. sen. §. sequit. ver. quid si vniuersitas. & Bar. in. l. iiij. §. si actor. in prin. ff. de re iud. & dicit Ang. i. d. l. iiij. in prin. se habuisse de facto questionẽ Padue, & obtinuisse q villa poterat imponere sibi istã collectã, & dicit de hoc esse gl. ordinariã in aut. quib. mo. na. effi. sui. in §. si quis igit ex his. in ver. persoluet. & ibi ẽtiã not. Ange. ad hoc qd not. Inno. in. c. grauem. de sen. excõ. & no. Bar. in. l. j. C. de superindi. & in. l. j. in ver. venio ad secundũ, & dico &c. C. de mulie. & in quo lo. lib. x. ¶ Hoc ꝓsupposito dico ad principale quesitũ, qd stante consuetudine tanti temporis, de qua in themate, qd potest per commune Monticuli imponi collecta etiã forẽsibus pro predijs sitis in territorio Monticu-

4 li: † q2 talis consuetudo cuius in contrariũ memoria nõ existit, habet vim concessionis & priuilegij. c. super quibusdam. §. preterea. de verb. sig. centesima dist. c. contra morem. l. hoc iure. §. duct9 aque. ff. de aqua quoti. & esti. & ita in ꝓposito nostro concludit Bar. in preelleg. l. cum neq3. C. de incolis. & in d. l. j. C. de mulie. & in quo lo. vbi etiã dicit q communiter ꝑ

5 Italiã seruatur, † qd collecte imponuntur forensibus in loco vbi predia sita sunt. & Bal. in. l. etiam. in vlt. col. C. de execu. rei iudi. Et nedũ potest hoc induci per cõsuetudinẽ quo ad collectas, que dicunt esse munera patrimonialia, que imponunt personis pro rebus. d. l. rescripto. §. fi. cũ gl. sed etiã idẽ esset in muneribus personalibus, vt no. Bar. in. l. j. ꝑ illũ tex. C. de auro coro. lib. x. vbi argumẽto illius tex. inquit qd lз de iure forẽses non possint cogi ad munera personalia, tamen si de cõsuetudine antiqua obseruatum est cõtrariũ, poterũt eis indici talia munera: & ideo poterit eis indici on9 custodie, ꝓm Bart. ibi. Et dicit q istud facit ꝯtra scholares, q lз ad onera personalia cogi nõ possint. l. j. C. de ꝓfesso. & medi. li. x. tamẽ si de cõsuetudine eis imponeretur, poterunt cogi per. d. l. j. in ver. cõsuetudine &c. de auro coro. Ad predicta facit id qd dicit Bald. in. l. j. in. vij. colũ. C. de sen. q̃ pro eo qd

6 inter. † vbi dicit q lз collecte nõ possint de iure imponi forẽsibus: tamen per statutũ potest contrarium disponi: q2 sicut statutum põt disponere qd omnes ingredientes portam soluant, ita põt disponere q quilibet qui colit, vel coli facit ibi prediũ, soluat quasi faciendo ibi colere predia videant cum illo communi quasi contrahere. & q2 secundum eum ex quo gaudent possessionibus conueniens est qd soluãt omnia al-

7 leg. no. in. d. l. j. C. de mul. & in quo loco. † Si ergo põt induci per statutum: ergo & per cõsuetudinẽ: q2 statutum & consuetudo respectu cause efficiẽtis non differunt, vt inquit Bal. in. l. j. in. ij. col. C. que sit lõg. cõsue. & not. Bar. in. l. de quibus. ff. de legi. in ver. quero nũquid de esse cõsuetudinis &c. plus dicit Ang. in cõsi. lij. incip. in Dei nomine. in questione ꝓposita dubiũ facit ordinamẽtum &c. qd pluris authoritatis est consuetudo, quã statutũ. alleg. l. j. cũ ibi no. C. que sit lon. consue. ¶ Quinimo etiã cessante omni statuto vel consuetudine põt imponi forensibus ille collecte, que singulis annis imponi consuete sunt, secundũ formam certam & limitataз a statuto & ꝯsuetudine loci, vt est de mẽte And. de iser. in. c. j.

8 in antepe. char. in ti. q̃ sint regalia. † vbi dicit qd fiscales regni dicunt q collecta est munus patrimoniale & ordinariuз q2 inducitur omni anno personis pro rebus, C. de indictio. l. j. Et lз secundũ eũ vocet collecta: q2 colligitur a possessorib9 pro modo facultatum: tñ ꝓm eum videt esse in effectu idem qd indictio. vñ in ꝓposito dicit Bal. in. d. c. j. in vl. col. in tit. que sint regalia. q licet gl. in. d. l. rescripto. §. fi. dicat q collecta est munus qd imponitur persone pro rebus, tamen dicit ipse ꝓm And. de iser. in. d. c. j. si collecte sunt ordinarie collectiones qd idẽ sunt q indictiones, que dicunt esse munus patrimoniale, vt. l. indictiones. cũ ibi no. C. de incolis. & not. in rub. C. de indictio. Et dicit Bal. qd istud est vtile scire ad discernendũ an ad eas soluẽdas teneant non subditi ꝓ possessionibus quas ibi habẽt. Nam si est mun9 patrimoniale, ergo omnes ad illud tenentur. allegat. l. j. C. de immu. ne. cõce. & idem no. Bal. in tit. de pace Constan. in ver. munitione ciuitatum. Et est de mẽte Archi. in. c. j. de immu. eccle. in. vj. Cũ omnis dubietas in ꝓposito nostro cessat in omnib9 collectis propter dictã cõsuetudinẽ. Et ex istis resultat conclusio qd per dictũ cõe possunt imponi collecte omnibus forensibus, quemadmodum hactenus consuetum extitit. Alex.

ca. hodie a ima pro- abitátiuz ta Bal. in 3 mnibus. de presi.

Idem. Pe. de rra. infer. ap- l. a sententia dif mi. vers. fuisse & sse nullam.

Summarium.

1 ¶ Iudex nullitatis vel appellationis potest sententiam nullam reformare.
4 Decretum ꝓm non v3, nisi precedat primum validum. nu. 5.
7 Executio sententie non potest fieri die feriato in honorem Dei. nu. 10.
7 Cognitio cause requiritur quando executio fit in alia re.
9 Testes examinari possunt die feriato in honorem Dei.
11 Dispositio noua extensiua, an restringatur ad habilia.
14 Impropriantur verba statuti ne contineant absurdum.
15 Iudex a quo, si pronunciauit super libello inepto, quid faciẽdum. nu. 16.
19 Sñia debet esse certa: saltẽ ꝑ relationem ad acta, nõ ad alia.

Consilium. LIII.

Querit an stante nullitate dicte executionis: tũ q2 ad eam processum fuit parte nõ citata: tum etiam q2 die feriato in honorem Dei, data fuit tenuta ꝓ executione sentẽtie diffinitiue, prout per prestãtissimũ dñm consultorẽ extitit copiose ꝯclusũ, an iudex corã quo pẽdet appellatio vl' nullitatis dictio, possit reformare sñiam sup executiõe latã, put in actis peti-

1 tũ est. Et videret prima cõsideratione dicẽdũ q sic. † nã etiã iudex corã quo tãtũmõ de nullitate sñie ðr, põt ipsam sñiam vere nullã reformare. ita voluit Bar. i. l. si vt ꝓponis. la. j. C. qño & q̃n iud. dicẽs se hoc vbũ alibi nõ dixisse. & mouet ꝑ no. ꝑ Inn. c. cũ ꝯtingat. de offi. dele. & ꝑ. l. absentẽ. C. de accu. in vbi. reformabũt & l. i. §. j. ff. q̃ sen. sine app. rescin. & idẽ sentit Bar. in. l. j. C. q̃n prouo. in vlti. col. in ver. quero quid si datur libellus super nullitate. & Bar. in. l. si expressim. in pe. col. ff. de ap. & Bar. in. l. iudex postquam. in versi. opp. q ordinarius &c. ff. de re iudi. & sequitur Pet. de anch. in cle. j. de re iu. & d. Ant. & do. Abb. in. c. dilecto. de appel. & d. Abb. in. c. cum Ioannes.

2 in fi. de fide instru. † Et idem[b] potest sine dubio facere iudex
b corã quo pẽdet appellatio: q2 iudex appellationis sñiam nullam cõfirmare, & reformare potest: vt no. gl. in. l. j. C. q̃n ꝓuo. & ibi Bar. in versi. circa tertium. & expressius ibi Bal. in versi. quarto quero vtrum iudex &c. & Inn. & Io. And. in. c. j. de cõfirma. vti. vel inu. & doc. in preelleg. l. si expressim. in ver. circa tertium an iudex appellationis &c. quod si prima sñia est nulla: q2 lata die feriata, vel quia lata parte non citata, qd postea in causa appellationis si ferat sententia die iuridica, & parte citata poterit iudex appellationis primam sñiam confirmare: q2 tũc cessat causa nullitatis prime sñie. ¶ Quinimo non videt dictã executionẽ seu missionem factam ex primo decreto ꝓ executione sñie reddi nullam, ex eo qd die feriato facta fuerit: q2 statutũ seu reformatio quedã sub rubrica, qd in qualibet sñia cõdẽnatoria intelligatur factũ preceptũ de soluendo &c. ꝓspẽliter videt q omni die etiam feriato fieri possit exe-

3 cutio sñie. † Sed ita est q ciuitas per cõsuetudinem, vel statutũ põt de nouo inducere ferias in honorẽ Dei. c. q̃m. & ibi no. doc. extra de ferijs. no. Inn. in. c. conquestus. in gl. solenniter. per illum tex. eo. tit. & Ang. in. l. presides. ff. de ferijs. ergo eodẽ modo d3 statutũ posse derogare ferijs in honorem Dei inductis. l. iij. ff. de re iudi. c. j. de consti. in. vj. l. si mihi & tibi. §. in legatis. ff. de leg. j. Et q statutũ vel consuetudo possit derogare ferijs in honorẽ Dei inductis, t3 gl. & ibi expresse Bald. in. l. quadraginta. C. de fer. & Barto. in. l. filiussa. ff. de dona. & Bar. in tractatu represaliarũ. in. iiij. q. nonne. q. principalis, ꝑ. l. ꝓuinciarũ. C. de ferijs. & Bal. in. l. milites. C. de test. mil. & Pe. de anc. in cle. sepe. de vb. sig. ¶ Cũ ꝓmissis nõ obstãtib9 puto de

puto de iure in casu de quo queritur contrariū. Ad qđ ostē 4 dendū presupponō† ꝙ ad hoc potuerit deueniri ad dictam adiudicationē insolutū que appellatur secūdum decretum. l.ordo.cum gl.in versi.mutet.C.de execu.rei iudi.l.j.ij.⁊ fi.C. si in cau.iudi.pig.l.a diuo pio.§.in vēditione.ff.de re iudic.⁊ not.Spec.de secūdo decreto.§.nūc dicam⁹.versi. emptore.⁊ versi.seq.requirit ꝙ precedat primū decretum seu missio ex primo decreto:q꞉,vt dicit Joā.and.in addi.Spec. in tit. de primo decreto.§.iaꝫ d effectu.in additio.q̃ incipit,vba sunt Rofredi,⁊c.sequutus Dy.ꝙ nō tenet secundū decretū non precedēte primo.allegat.l.si cū nulla.ff.de re iud.⁊.l.q duos. ff.de rebus dub.⁊.l.j. C. de execu.rei iudi.idē voluit Bar.in l.si finita.§.Julian⁹.in.x.col.ff.de dā.infec.in versi. sed pone qđ venit ⁊c. vbi dicit ꝙ ad hoc vt procedat ad fin decretuꝫ nō requirit nouus libell⁹:q꞉ secundū decretū non est nouus aut separatus processus a primo,sed totū est vnū:⁊ primuꝫ decretū est ordo perueniēdi ad scđm.allegat.l.cū vnus. post prin.ff.de boñ.autho.iudi.pos.nec aliud voluit Bal.in.l.or-5 do.C.de execu.rei iudi.in prin.in vš.⁊ nota ꝙ pign⁹ ⁊c.† vbi dixit esse notandū ꝙ pignus cōuentionale nō pōt dari insolutū a iudice pretorio pignore omisso,sꝫ bene pōt impetrari a p̄ncipe.allega.l.elegāter.in prin.ff.de pigno.actio.⁊ lati⁹ prosequit in.d.l. ordo. ⁊ sic vult Bal.ꝙ omnino anteꝗ̄ pcedatur ad adiudicationē,necesse est ꝙ procedat pignus ptoriū,sed pretoriū pign⁹ nō cōstituitur nisi precedēte primo decreto,⁊ missione facta in possessionē ex eo vt.l. non est mirū. ff.de pigno.act.l.ij.C.qui po.in pig.hab.⁊.l.j.C.đ preto.pig. Et ꝙ predicta debeāt precedere secundū decretum probari etiā videt in.d.§.in venditione.⁊ in.l.ij.⁊ prealleg. l. ordo.C. de execu.rei iudi.Sed ita est ꝙ primū decretum, ⁊ missio in possessionē facta ex primo decreto non tenuit:ergo ad scđm decretū,seu ad adiudicationē predictam nō potuit perueniri,vt dixi.s. ¶ Quod autē primū decretū ⁊ missio in posses-6 sionē fuerint nulli⁹ momēti,patet: † q꞉ ad primū decretum emanans pro executione sentētie, requiritur citatio tam de iure cōmuni,vt est notū,⁊ plene traditum est per dictū dñm consulentem,ꝗ̄ etiā de iure municipali,vt habetur in reformatione sub rubrica ꝙ in qualibet sentētia intelligatur factū esse preceptū de soluendo:fuit etiā nullius momenti di-7 cta missio in possessionē:† q꞉ executio sententie non pōt fieri a die feriato[a] in honorē dei.l.dies festos.⁊.l.oēs.⁊ ibi hoc not. doct.C.de fer.⁊ Bal.in.l.in minorum.C.in qui.cau.in integ. resti.non est neces.⁊ in.l.eadē.ff.de ferijs.⁊ in aut. ⁊ omnino. in pe.col.C.ne vxor pro ma.⁊ do.Anto.in.c.fi. de ferijs. licet possit fieri die feriato in fauorē hominū.c.fi.de iudi. ⁊ plene no.per doc.in dictis locis.⁊ Bar.in.l.j.§.nūciatio.ff.de ope. noui nunc.⁊ in.l.ait pretor.§.si debitorē.ff.q in frau. credi.⁊ Jo.an.de libelli cōcepti.§.nunc dicendū.versi.xxv.⁊ Feder. de Senis in cōsi.cxxxix.incip.diffinitiua sentētia.⁊ Archi. ij.q.j.sicut.⁊ potissime pcedūt hec in terminis nostris.in q꞉bus facta fuit executio in alia re,ꝗ̄ in ea super qua lata erat sñia.Nam sentētia lata fuerat super quantitate librarū du-8 centarū:† tūc enim:quia fit executio in alia re ꝗ̄ super ea,super qua lata est sentētia, ⁊ requiritur cause cognito preallegata.l.a diuo Pio.§.in vēditione.⁊.l.j.C.de iur.⁊ fac. igno. ⁊.l.ab executione.C.quo.appel.ideo tūc omnes vident fateri ꝙ die feriata in honorē Dei nō possit executio fieri. Nec obstat id qđ not.Spec.in tit.de ferijs.§.ij.versi.qđ si tū ⁊c. iun-9 cto versi.precedēti.⁊ gl.in cle.j.de offic.deleg.† vbi habet ꝙ examinatio testiū fieri potest die feriato in honorem Dei:q꞉ non interuenit cause cognitio, si testes tēpore iuridico iurauerāt.Et per hoc Federi.in.d. consil.inclinabat ꝙ executio sentētie super eadē re,super qua lata erat sentētia,posset fie-10 ri tēpore feriato in honorē Dei.† Sed tamē veritas ⁊ communis conclusio est quod indistincte executio sentētie fieri non potest tēpore feriato in honorem Dei per dictas leges: firmat Jo.an.in.d.versi.xxv.⁊ Anto.de butri.in prealle.c. fi. de iudicijs.Et omnes alij doct.in locis.s. allegatis.Nec hꝫ obstare reformatio posita sub rubrica ꝙ in qualibet sñia intelligatur factū preceptum de soluēdo ⁊c. disponēs ꝙ omni tēpore etiā feriato possit fieri executio. ¶ Quia respondeo, ⁊ primo ꝙ statutum seu reformatio predicta, licet tēdat ad extēsionē actus iam cōcessi, id est ad impliandum fauorem 11 cōcessum executioni sententie:⁊ regulariter† dispositio noua tendēs ad extensionē actus iam concessi, nō recipiat restrictionē de habilitate.l.j.§.nunciatio.ff.de oper.noui nun. cū gl.in ver.oib⁹.⁊.l.si quādo.in prin.⁊ ibi Bal.post gl.C.de inoffi.testa.⁊ Bar.in.l.j.ff.de eo qđ cer.lo.⁊ Bal.in.l.fi.C.sine cē.vel reli.⁊ in.l.milites.C.đ testa.mili.⁊ in.l.fi.C. q legi.pso. ⁊ in.l.ita puto.C.de adul.⁊ in.l.j.ff.de testa.mili.Tñ fallit secundū Bart.⁊ doc.omnes in.d.§.nunciatio. nisi quādo non facta restrictione de habilitate resultaret absurdū,vel vitiū: q꞉ tūc recipit restrictionē,per tex.in.l.j.C. de sacros.ecc.iuncta.l.fi.C.de test.mili.Sed si intelligerem⁹ dictā reformationem derogare etiā ferijs inductis in honorē Dei, sequeret vitium ⁊ absurdū:q꞉ posterizata diuina reuerētia preferret priuata vtilitas: pro absurdo autē habet lex ꝙ nedum priuata,sꝫ etiā publica vtilitas diuine maiestati ⁊ reuerētie anteponat.d.l.dies festos.⁊.l.omnes.C. de ferijs. Jtē aperiret 12 via peccādi cōtra preceptū legis,Sabbata sanctifices.† vbi autē agit de peccato vel periculo anime recedimus etiam a regulis iuris cōis.vnde licet alias in correctorijs ex identitate rationis nō fiat extensio.l.precipimus.C. de appel.l.sancimus.C.de testa.⁊ notat in aut.quas actiones.C.đ sac.san. eccl.⁊ in.l.tam is.§.j.de dona.cau.mor. Tamē fallit vbi si nō fieret extēsio aperiret via peccandi seu deierandi.ita probat in aut.sacramēta.cū ibi no.per gl.⁊ doc.C.si aduer.vēdi.vbi illa aut.que est correctoria,secundū quod ibi no. p gl.⁊ doc. licet loquatur in cōtractu,extendit ex idētitate rationis ad impropríos cōtractus, ne aperiat via periurādi ⁊ peccādi. quanto magis in casu nostro dꝫ dicta reformatio restringi ad dies feriatos nō in honorē Dei ratione predicta.facit.l. sancim⁹.C.de sac.san.eccl.⁊.c.cū infirmitas.de peni.⁊ remis. vbi periculū anime est ceteris preponendū. Ad idem quod not.Bal.in rubrica.C.qui accu.nō pos.in pe. col. vbi voluit ꝙ dispositio tendēs ad extensioneꝫ actus iam concessi, semp recipiat extēsionem de habilitate introducta a iure diuino. Et ideo dicit ꝙ si statutū dispōit qđ de homicidio quilibet valeat accusare:tamen excōmunicatus non obstāte statuto repelletur ab accusando:q꞉ repellitur de iure diuino:⁊ ita limitat notata in.d.§.nunciatio. Jta in pposito reformatio predicta debet intelligi quod possit fieri executio tēpore feriato,dūmodo non in honorē Dei:q꞉ ille debet de iure diuino venerari. ¶ Accedit quod no.Bart.in.l.si quis sub cōdi-13 tione.ff.de cōdi.instit.vbi per notata ibi per gl. dicit† quod statutum generaliter loquens,non debet trahi ad illicitum. Ex quo infert quod statutū disponēs qđ quicunqꝫ declinauerit iurisdictionē potestatis,possit impune offendi, nō intelliget de clerico declināte. Pro hoc q꞉ verba statuti semp debent intelligi ⁊ interpretari ne ledāt ius commune,⁊ ideo etiam impropriantur verba stututi,ne ius cōe ledant. probatur in.c.cū dilectus.⁊ ibi colligit do.Ant.in notabilibus de consue.Sed si intelligatur dictū statutum de diebus feriatis, non in honorem dei, nō discrepabit a iure cōmuni, vt dixi.s. 14 †Et similiter impropriantur verba statuti,ne cōtineant absurdum,secundū Bar.in.l.omnes populi.in.vj.q.principali. ff.de iusti.⁊ iu.dū allegat.l.in ambigua.ff.de legi.⁊ idē Bart. in.l.non dubiū.C.de legi.Ergo debet intelligi dicta reformatio de ferijs:non in honorem Dei,ne cōtineat absurdum qđ pferatur priuata vtilitas diuine reuerētie,vt dictū est. ¶ Si ergo dicta executio ⁊ missio in possessionē per nuncium facta fuit die feriata in honorem Dei,⁊ sic inualide:sequitur quod actor nō dicitur adeptus pignus pretoriū:nec dicitur legitime ingressus possessionē,etiam dato quod ipse mercator sine executore sepius postea ingressus esset fundum predictū die non feriata.l.fundi.ff.de acq.pos.l.ij.C.si in cau.iud.pignus. ¶ Presupposito ergo qđ primum decretū ⁊ missio in possessionem fuerint inualida,⁊ nulla in consequentiam secundum decretum seu sententia adiudicationis fuit nulla:q꞉ nō tenet secundum decretum sine primo vt dixi: infero qđ iudex corā quo pendet appellatio,vel dictio nullitatis sentētie adiudicationis non poterit ipsam reformare:q꞉ non cessat cā nullitatis:⁊ dicta sentētia adiudicationis est nulla nō ex defectu interueniente in ipsa sñia adiudicationis,sed ex defectu precedentis processus,scilicet circa primū decretum ⁊ acquisitionem pignoris pretorij,hoc esse verū probat aperte ex his que decidit notabiliter Bal.in.l.ij.in.xiiij.q.C.de rescin.vēditio. 15 †vbi dicit qđ si super libello inepto iudex pronunciauit officium iudicis appellationis erit cassare sentētiam,tanquā latam super libello inepto reseruato iure apte[b] agēdi.tex.est secundum eū notabilis in.c.cum dilecti.de emp.⁊ vendi.Et dicit qđ ille text.melius instruit iudicē que sint partes eius, qñ 16 processus est ineptus,ꝗ̄ aliqs textus qui sit in iure.†Et subdit qđ tunc non habet locū.l.Titianus.ff.qđ cum eo.vbi iudex appellationis supplet defectum iudicis a quo:q꞉ illud est verum nisi processus sit ineptus qđ reputat menti tenēdum. Et idem volunt doc.in.d.c.cū dilecti.maxime do.Abb.modernus,vbi dicit ꝙ licet vbi alias pcessus fuit validus,⁊ sñia fuit nulla,iudex appellationis possit reformare sñiam: tū secus si ibi processus est nullus:vel quia libellus sit ineptus,vel

[a] ¶ Feriato. Sul. papi. deci. delphi.ccxv.

[b] ¶ Apte. Anto. corse. in reper. versi.iudex.mat the. afflict.deci. neap.lx.

alio modo pcessus sit null⁹: qr tūc sñia nō potest cōfirmari vel reformari per illum ter. Quod etiā dicit esse mēti tenendum. hoc etiā in specie voluit Joā. de Jmo. in pallega. l. si expressim. in versi. circa tertiū ⁊c. vbi cōcludit qd̄ si causa inferens nullitatē prime sentētie non cessat respectu sñie, que fertur p iudicē appellationis: ⁊ tūc iudex appellationis nō potest sñiam nullā cōfirmare: ⁊ si cōfirmat, non valebit. exēplum ponit ẜm eum si sñia, a qua fuit appellatū erat nulla: qr lata erat cōtra primā sñiam absolutoriā, q̄ transiuerat in rem iudicatā: ⁊ de qua erat oppositū ⁊ probatum, ⁊ illo nō obstante iudex tulit contrariam sententiam condemnando reum qui primo fuerat absolutus. Nā tali casu secundū cōmunē opi. de qua tangitur per Jaco. but. Bal. ⁊ Sali. in l. j. C. quando prouo. ⁊ per Jo. and. ⁊ alios in c. inter monasteriū. de re iudi. dicta sentētia est nulla. vnde si corā iudice vltime appellationis fuerit similiter allegata sñia prima q̄ trāsiuerat in rē iudicatā: ⁊ illa fuit producta, qua nō obstāte iudex appellationis ferat cōtrariā sñiam illi prime, ⁊ sic cōfirmaret sñiam secundā latā in prima causa appellationis, nō valeret talis sñia: qr nō cessaret causa inducēs nullitatē sñie late in prima causa appellatiōis. Cōfirmo licet Jo. de imo. ad predicta nihil alleget, p ea que no. Bar. ⁊ doct. post gl. in l. cū querebat. ff. de re iud. ⁊ in l. si vt pponis. la. j. C. quō ⁊ qñ
17 iud. ⁊ in palleg. l. si expressim. circa prin. † vbi querūt qñ sñia lata fuit nulla, adeo q̄ iterū est pronunciandū ẜm qd̄ habet in d. l. si vt pponis. ⁊ in d. l. cū querebat. an poterit pnūciari ex eisdē actis super quibus lata fuerat prior sñia nulla. ⁊ ɔcludūt qd̄ aut defect⁹ ⁊ vitiū tātū fuerat circa sñiam. vt qr lata fuerat die feriata: tñ omnia acta fuerāt legitime facta: ⁊ tūc poterit noua sentētia ferri ex antiquis actis: ita pcedit gl. in d. l. si expressim. ⁊ in d. l. si vt pponis. Aut acta in totū vel p parte nō tenebāt: ⁊ tūc ex antiquis actis nō possit valida sñia ferri: ⁊ ita intelligūt gl. in d. l. cū querebat. ⁊ idem etiā voluit Spec. ⁊ Jo. An. in tit. de sent. prola. §. iuxta. ver. sed si causa. ⁊ Pet. de anch. in cle. j. de re iudi. post gl. ibi. ⁊ pbant doct. in c. ad probandū. de re iudi. ¶ Pro hoc etiā: qr
18 in simili videmus † q̄ possessio nulla nō pōt nūciari aliqua, nisi superueniēte causa habili ad possidēdum, q̄ primo cessabat. l. cū nemo. ⁊ ibi plene no. C. de acqui. poss. l. non solum. §. qd̄ vulgo. ff. de vsucapio. l. ij. quod vulgo. ff. p hrde. ⁊ l. iij. §. illud. ff. de acqui. pos. quo argumēto in materia nostra vtitur Bal. in d. l. j. in iiij. q. C. quando prouo. non est nece. dum vult q̄ ita demū possit confirmari sententia nulla, si de nouo interueniat solennis cognitio, que primo non interuenerat: ⁊ ppter qd̄ prima sñia fuerat nulla. Sed ita est qd̄ dato q̄ iudex confirmaret dictam sñiam adiudicationis: tñ adhuc nō cessaret causa nullitatis sentētie adiudicatiōis: qr adhuc verū est dicere q̄ non precessit primū decretū validum, ⁊ legitima acquisitio pignoris pretorij: ergo talis confirmatio fieri nō pōt, nec facta valeret per predicta. ¶ Ex quibus patet respōsio ad allegata in cōtrariū: qr illa procedūt vbicunq̄ defectus seu vitiū fuisset tñ circa sñiam nullā: secus si circa reliquum processum, ⁊ non cesset causa nullitatis: quia non pōt
19 reformari, vt ostensum est. ¶ † Postremo etiā ex alio capite videtur q̄ dicta sententia adiudicationis fuerit nulla. nā sententia, que incerta est, nulla est, nisi per relationē ad acta reddatur certa. l. pe. ⁊ fi. C. de sen. que sine cer. quāti. l. ait pretor. §. j. ⁊ ibi plene doc. ⁊ l. in summa. in prin. ff. de re iud. ⁊ in l. qd tamē. §. Pomponius. ⁊ ibi no. ff. de arbi. no. per Jnn. ⁊ doc. plene in c. cū venerabilis. de excep. ⁊ Jnn. in c. ij. de lib. obla. ⁊ Jo. And. in addi. Spe. in ti. de sen. prola. §. qualiter. in addi. que incipit, hunc finem ⁊c. Sed iudex in dicta sententia adiudicationis dixit, adiudicamus dicte vidue tñ de suprascripta possessione cū domo p indiuiso, cū dicto ser Jacobo, qd̄ cū bladis in ea anno psenti recollectis ad rōnē librarū qnq̄ Bonoñ. p qualibet tornatura, put estimata fuit p estimatores, valeat libras ducentas Boñ. ⁊c. ex quo manifeste pt3 dictam sñiam reddi incertam: qr adiudicat de dicta possessiōe tñ qd̄ ascendat ad summam librarū. cc. ad rationē lib. qnq̄ pro qualibet tornatura cōputatis fructibus illo anno perceptis: nā non constat, nec in sententia, nec in processu quot fructus fuerint illo anno recollecti. Et sic cū dicta possessio excedat summā librarū ducentarū ppter magnā quantitatē tornaturarū, vt pt3 in relatione estimatorum, non pōt constare quanta fructuum quantitas debeat assignari cuilibet tornature. nam oēs fructus percepti non sunt adiudicati: sed pro rata quantitatis tornaturarū, q̄ ascēdūt ad summā librarū ducētaꝝ, ẜm qd̄ estimauerūt estimatores assumpti: ad quoꝝ estimationē iudex in sententia se retulit. Nā ipsi estimauerūt dictā possessionē valere vna cū fructibus tunc pendentibus libras quinq̄ Boñ. pro qualibet tornatura: tūc certa ⁊ limitata erat rata fructuū cuiuslibet tornature: qr pendebāt: sed tēpore late sentētie erant percepti. vnde ad hoc vt sciamus quot fructus cōputare debet vidua pro qualibet tornatura estimata libras quinq̄ Boñ. oportet scire quot fruct⁹ in totum fuerūt percepti, vt sic fiat distributio seu diuisio p singulas tornaturas, hoc autē non apparet, ergo ⁊c. ¶ Nec obstat si dicat q̄ sentētia est certa per relationē ad aliud: qr iu
20 dex se retulit ad fructus perceptos: † qr respōdeo quod ad hoc, vt sentētia per relationē dicatur certa, taliter quod valeat, oportet fieri relationem ad acta, nō ad aliud, vt no. Jnno. in c. significantibus. in fi. de libelli obla. ⁊ Jo. and. in additione incipiēte, hunc finem ⁊c. ⁊ d. Ant. ⁊ Abb. in c. cū venerabilis. de except. ⁊ in c. constitutus. de reli. do. ⁊ Angel. ⁊ Joā. de Jmo. in l. si conuenerit. ff. de re iudi. facit quod not. Bal. in l. ab eo. C. quomodo ⁊ quādo iudex. vbi refert quod
21 Jnn. in c. cum Bertoldus. de re iudi. dicit † q̄ si iudex non vidit probationes rei, hoc sufficit ad sententiā cassandā. facit. l. hec autem. post prin. ibi liquereq̄ pretori. qui. ex caus. in pos. ea. ⁊ l. properādum. §. ⁊ si quidem. C. de iudic. ibi negotij actu ⁊c. ⁊ hec est communis opi. vel dato q̄ sufficeret fieri relationem ad id quod no. fuit productum in actis, vt p Bal. in l. iij. C. de sen. que sine cer. quantita. Tamen illud posset procedere quādo fieret relatio ad aliquid, qd̄ de se est liquidum. ita voluit Bal. in l. j. in fin. C. de sen. ex breui. reci. facit. l. certū. ff. si cer. pet. l. vbi autē. §. sed qui vinū. ff. de verb. obli. Sed quod fructus fuerint percepti nō est liquidū: ergo ⁊c. Et ideo cū etiā istud nō fuerit coram presenti iudice liquidatum, nō poterit ipse dictā sentētiam incertam, ⁊ nullā reformare. Ex quibus breuiter cōcludo partes domini iudicantis in pronunciando dictam sententiam fore nullā. Alexā.

Summarium.

2 ¶ Genitiuus denotat dominiū, ⁊ quandoq̄ possessionē.
3 Princeps potest discernere vt in instantia possessorij iudicetur petitorium, si probatum sit.
4 Predio vendito, veniunt fosse nu. 5. ⁊ 6.
7 Tempori maiori inest minus in testibus.
8 Probatio dubia contra producentem interpretatur.
10 Dictio, ad ripā, notat terminū extrinsecū nō intrinsecum.
11 Possessio continuata presumitur si allegetur.
12 Confessio sufficit pro turbatione possessionis.

Consilium. LIIII.

Viso processu cause inter dominos de lardis agētes, ⁊ Gerardū de iannua, videretur prima ɔsideratione dicēdum nec in possessorio nec in petitorio posse dictos agētes obtinere.
1 † Nam in possessorio retinēde intētato non potest actor obtinere, nisi probet q̄ tempore litis cōtestate possederit. insti. de interdi. §. hodie. not. gl. in l. extat. in glos. magna. ff. quod met. cau. ⁊ gl. in c. licet causam. de probat. ⁊ not. gl. in l. j. §. fi. ff. vti possi. ⁊ in l. j. C. e. ti. Et si est causa in qualis nō sit cōtestata, debet probari quod possidebat tēpore litis cōtestande, seu tempore quo reus cepisset esse in contumacia. ita inquit Bal. in sua disputatione incip. accusat⁹ de vi turbatiua. in xxiij. col. allegat in arg. l. si cū. §. qui iniuriarū. si quis cauti. ¶ Sed non est probatū quod domini de lardis possederint dictū fossatū tempore litis cōtestate: nec etiā ante: ergo nō possunt obtinere: quinimo videtur esse probatum per testes Gerardi, q̄ ipse possedit fossatū, faciēdo illud fodere. ¶ Secundo qr requiritur q̄ agens probet se fuisse turbatum in sua possessione a reo cōuento. l. si duo. §. si duo. ff. vti pos. no. gl. magna in d. c. licet causam. ⁊ Spe. in tit. de causa pos. ⁊ pprieta. §. in retinēde. in prin. ⁊ Bar. in l. j. §. interdictū. ff. vti poss. Sed de aliqua inquietatione vel turbatione facta per Gerardū erga dominos d̄ lardis, nō est pbatū: ergo obtinere nequiuit. Nec etiam in petitorio vidētur posse obtinere: tum qr non est deductū, tum etiam quia dato q̄ esset deductum, nō est probatū de aliquo dñio, vel quasi dñio dictorū de lardis quo ad dictū fossatū. Ergo sumus in regula, actore nō probante ⁊c. ¶ Sed premissis nō obstātibus cōtrariā sñiam veriorē esse puto: ⁊ presuppono primo q̄ deductū est possessoriū, ⁊ ēt petitoriū, de possessorio retinēde clare cōstat ex v̄bis libelli ibi dū dicit, possessori ⁊c. de petitorio pt3 ex illis verbis

2 tis verbis.videlicet:el quale fossato d dicti fratelli ec.† geni
a tiuus em denotat dñium,seu quasi dñium.l.ij.§.in locu.ff.de reli.z sump.fune.z not.in.c.j.in verbo,terra propria.de pos-
stu.prela.Et etia denotat possessione.l.ij.in princ.iuncto.§.
ait pretor.cu sequeti z seq.ff.nau.cau.z.l.ij.§.in actione.el.ij.
ff.vi bo.rap.z plene no.Bar.z doct.in rubri.ff.de ope.noui nuncia.z in prima costitutione.C.Patet etia ex illo verbo,
veri signori.ec.maxime iuncta.l.si quis intetione.cu ibi no.
ff.de iudi.¶Quinimo dato q in libello no esset deductu pe
titoriu:tn ex forma rescripti principis rescribetis q si super
petitorio facte sunt pbationes, debeat sup eo iudicari, erit
3 de eo iudicandu:†z pculdubio potuit hoc princeps facere,
cum concernat id qd est leuis preiudicij, cu non auferat iu-
stitia partis,quo ad merita cause.l.quoties.C.de pcib.impe.
offe.z no.in.l.fi.C.si cotra ius.z in.l.j.ff.de consti.prin.z in.c.
que in ecclesiaru.per doct.de costi.z in.c.qr plerique.de im-
muni.eccle.z specialiter not.Bal.in.l.fi.C.quorum appella.
z Ant.de but.in.c.fi.de trasac.in notabilib9.Hoc presuppo
sito dico primo,q in petitorio obtinere debet agetes. nam
probatu est q dñi de lardis habent prediu,iuxta dictu Ge-
rardu:z sic prediu illorum de lardis protendit vsq ad cosi-
nes predij dicti Gerardi:vt costat tum ex instrumento em-
ptionis illoru de lardis anno.M.cccc.xxxij.z ex respősione
Gerardi facta positionibus productis die.xv.Nouembris z
4 etia ex positionibus per Gerardu productis:† ergo fouea
vel fossatu existens inter dicta duo predia de iure intelligit
esse comune vtriusque partis habentis predia, quib9 fouea
vel fossatu coheret.tex.in.l.j.§.preterea si in cofinio.cu gl.
in verbo confinio ec.q incipit,duoru feudoru ec.ff.de aqua
plu.arcen.z no.hoc Bar.in tractatu de alluuione incipi.ty-
beriadis ec.in.iiij.col.z Bal.in.l.riparu.ff.de re diui.z in.c.
j.§.si quis de maso.in.v.col.de contro.inuesti.vbi etiam pro
hoc allegat id quod legitur z nota.insti.de re,diui.in.§.ripa
rum.in gl.in versi.eorum.bene facit.l.arbor.in prin.ff.comu.
diui.z.l.adeo.§.fi.cum.l.seq.ff.de acqui.reru domi.z.l.illud.
ff.pro socio.¶Fortificatur:qr titulos quos habent illi de
lardis in predio suo censent etia habere in dicto fossato ve-
5 lut in parte predij:† quia vendito predio videntur vendita
b fossata,b vt.l.predia.§.ita legatu.z ibi not.Bar.ff.de fund.
instru.z Bar.in.l.littora.ff.de contrahe.empt.z expressius
Bar.in costi.inci.commune lignani per Bal.in rub.C.de co-
trahen.empt.¶Ex his patet constare de dominio,vel qua-
si dominio dictoru de lardis,nec oporteret vlterius insistere
super possessorio,qr esto q Gerardus pbasset de possessione,
tame preferri debet causa proprietatis de qua est cognitu:z
super qua est pronunciandum.c.cum dilectus.de cau.pos.z
proprie.z clare Cy.in.l.incerti.in.ij.q.C.de interdi.z Jo.An.
in.c.pastoralis.de cau.pos.¶Tamen adhuc sup possessorio
dico esse probatam intentionem agetiu.qm probatum est p
testes vtriusq partis:z maxime per Franciscu de bededeo,z
Bartholomeum testes productos per illos de lardis quod
a.xvj.annis z vltra inceperut possidere dicti de lardis dictu
6 prediu.†z licet non deponant q possederint fossatum tame
cu fossatu veniat appellatione fundi tanqua pars eius.d.§.
ita legatu.z ibi Bar.z dixi.s.ergo possidendo predium in ali
qua parte dicitur possedisse fossatum,z omnes partes pdij:
quia no requiritur q possidere volens totum omnes glebas
circumambulet.l.iij.in prin.z ibi no.ff.de acqui.pos.l.vulga
ris.in prin.ff.de fur.z no.Jnn.in.c.in literis.de resti.spo.z in
terminis nostris no.Ang.in.l.licet.C.de acquir.posses.Et li
cet dicti testes deponant vn9 de possessione.xvj.an.scz Fran-
ciscus.Alius scilicet Bartholomeus de possessione.xxiiij.an
7 norum,†tamen oes ad probadu possessionem minoris tpis,
scilicet.xvj.annorum dicentur concordes:quia maiori tepo-
ri inest minus quo ad probatione possessionis per testes, vt
not.Paul.de liaza.in disputatione sua incip.contra instrm
debiti opponitur.z Spe.in ti.de teste.§.postquam.ver.quid
si plures.z Bal.in.l.j.circa pe.col.C.de test.z Joan.de Jmo.
in.l.inter pares.ff.de re iudi.z in.l.j.§.si stipulanti.ff.de verb.
obli.z in.c.cu oporteat.ad finem.de accu.per iura que dicunt
quod in maiori inest minus.l.Sempronius Proculo.ff.de
leg.ij.z.l.die.pferre.§.si plures.ff.de arbi.z rñdent ad notata
per Archi.z Jo.And,in.c.j.de arbi.in.vj.quod loquatur in
casu habete separatam rationem:vt per eos in dictis locis.
z licet dicti testes dum deponunt de tpe deponant per ver-
bu,videtur:tn illud nihil obstat, vt declarat Bart.in.l.quid
tamen.§.si arbiter.ff.de arbi.z in suo tractatu de teste.z Jo.
And.in addi.Spe.in tit.de teste.§.nunc tractandu.ad fi.Et
per hec ptz no obstare ea que deponut testes partis aduerse,
deponetes q fouea antedicta fodere fecit Gerardus. na hoc
facere potuit Gerard9 respectu dimidie partis ad eu specta
tis.no em deponunt testes q fouea tota ab vtraq parte fo-
8 dere fecerit.† vnde debet dicta testiu interpretari in dubio
cotra producente.c.in presentia.de probatio.l.inter stipula
tem.§.j.ff.de verbo.obli.cu ibi not.l.Pomponius scribit si
frumentu.§.fi.ff.de rei vedi.cu ibi not.Uel salte debent tali-
ter interptari q neutri partiu captiosa sint.ita dicit Ange.
in.l.ex militari.in prin.ff.de testa.mili.allegat.c.cu tu.de te-
sti.z.d.c.in psentia.Jte bm Jnn.in.c.cu clamor.in fi.d testi.
debet interpretari in parte mitiore:vt not.etia Bal.in.l.Lu
cius.ff.de his qui not.infami.z Dy.Ray.z Bar.in.l.fruct9.
9 ff.solu.mat.in fi.mitior autem† z magis attendenda est illa
sentetia,que iuri comuni deseruit,vt no.Jnn.proprie in ma
teria testiu in.c.auditis.in glo.in versi.exceptionem.de pre-
scrip.facit.c.cu dilect9.de cosuetu.¶Jtaq qd pro dimidia
licuerit Gerardo fodi facere, hoc cosonat iuri comuni p.d.
l.§.preterea.cum gl.¶Et per coseques neutri captiosa erit
hec interpretatio,cu per eam coseruetur id quod a iure vni-
cuiq predictoru conceditur.Ergo amplectada est interpre
tatio talis,z etia si testes dicerent q Gerardus possedit vsq
ad ripa illoru de lardis quod tame recte intuenti no dicut,
10 adhuc no obstaret:† qr dictio ad ripa denotat vicinitatem
non intrinsecitate.l.quidam Jberus.ff.de serui.vrba.predi.
cum gl.z not.in.d.l.militis codicillis.in princi.z Bart.z no.
Bar.in.l.decernimus.C.de aquedu.lib.xj.z in.l.meminisse.
ff.de offic.procon.in princ.¶Ex quibus ptz quod etiam in
possessorio probatu est oportune pro parte agentiu:licet no
esset necesse:vt dixi.s.infert ergo ex pdictis q si dictu fossa
tu p dimidia spectat ad vtranq parte,z sit repletu,vt depo
nut testes vtriusq partis q debet codenari dictus Gerar-
dus q debeat p parte sua euacuari facere fossatu, put erat
ante dicta repletione,vt.l.cu duobus.§.ite si in commune.
vt est.l.Papinianus.§.si in commune.p.p soc.z.l.si edes.ff.
commu.diui.Et ita petitum est in libello:non obstat allega
ta in cotrariu qd dicebat q no est probatum de possessione
tepore litis cotestate. Quia respondeo primo q sufficit vi-
11 ctoria in petitorio, vt dixi.¶Secudo respodeo q cum ap-
b pareat ante per plures annos dominos de lardis possedisse
prediu suu:z in cosequentia fossatu pro parte:vt dixi:z semp
in processu allegauerint se possidere, presumit eos cotinuo
possedisse,vt not.in.l.siue possidetis.p gl.z doct.C.de pba-
tio.in.l.no ignorabit.C.ad exhibend.in.l.si minorem.C.de in
integ.resti.mi.Et doc.in.c.cu ad sede.de resti.spo.z in termi
nis nris no.Bal.in.l.j.in vlti.col.C.vti possidetis.¶No ob
stat postremo q no fuerit de turbatioe probatu:qr respon-
12 deo q sufficit victoria in petitorio:vt iam dixi.†Secudo re-
spodeo quod cu Gerardus in exceptionibus suis contedat
se in totu esse possessore fossati,per qua cotradictionem in-
dicale dicitur sufficienter constare de turbatione: vt agens
obtineat in tali interdicto,vt.l.fi.ff.si vsufr.peta.l.si pri9.z
ibi no.Bar.i.v.oppo.prime ptis.ff.de ope.noui nu.z Spe.
z Jo.And.in tit.de acti.z peti.§.super actionibus.versi.sed
nunquid hz z cope.z Jo.An.in.c.mandatu.de rescrip.z La
pus alleg.lxv.Anton.de Butr.c.audita.de restitut.spolia.z
Bal.in dicta disputatione inci.Accusat9 de vi turbatiua.
in.xvj.colu.vbi pro hoc allegat q turbare,est obscurum fa-
cere,an ages possideat:vt no.in.d.l.extat.in gl.magna.Jde
tenet Bal.in.l.no ab re.per illu tex.C.quado iudic.ide etia
tenet Bal.in.l.ordinarij.in.vj.colu.C.de rei vendi.scz qn ad
uersarius contendit se possessore prout in casu nostro.z hoc
etia tenet Joa.de Jmo.in.d.l.si prius.licet secus esse dicat,
quado solu simpliciter per eum esset negatu.¶Ex quibus
concluditur tam in petitorio quam in possessorio fere dam
esse sententia pro dimidia dicti fossati in fauorem agentiu:
z codenari Gerardu ad euacuandu fossatum:z ad reduce-
dum in pristinu statum quantu est pro parte sua.Et qr qui-
libet est victus z victor,expense inuice confundentur.l.qui
solidu.in prin.cum ibi no.per Bar.z alios.ff.de leg.ij.z not.
Spe.in ti.d expesis.§.pe.in fi.z Jnn.in.c.fine.de dolo z ctu.
z Bar.in aut.sed nouo iure.in fi.C.de iudi.z Bal.in.l.eos.§.
cautione.C.d appel.z in aut.gnaliter.C.de epis.z cle.z Bal.
Ang.in.l.properandu.§.sin aute alterutra.C.de iudi.stante
quod reus in totu negauit:vt habetur in preallе.l.q solidu,

Summarium.

1 Cōmens intelligitur ex prefationibus.
2 Actum eo modo presumitur quo vtilius est.fallit.nu.13.
3 Actus intelligitur secundum qualitatem persone.

4 Conditio, si talis voluerit, requirit quod voluntatem suam expresse declaret.
5 Iudex in dubio videtur aditus tanquam ordinarius. nu. 14.
6 Actus geri videtur iure communi ordinario, non speciali.
9 Compromissum in dubio videtur, vt in arbitrum, non arbitratorem.
10 Actus videtur gestus prout pariformiter potest omnibus conuenire.
11 Iudicis narratiua non probant.
16 Ambiguitas si consistit in facto non fit interpretatio pro libellante.
13 Priuilegiati concurrentes reducuntur ad ius commune.
19 Minor non restituitur aduersus confessionẽ nisi probãdo.

Consilium. LV.

QUoniam causa coram prestãtissimis agitur eorũ singulari doctrina cõfisus breuibus agã, ad quod etiã propter ipsius rei euidentiã satis impellor. vertitur dubiũ an in causa appellationis a sentẽtia lata per. d. Mannũ huius vrbis tũc potestatẽ, sit dare cursum fatalium, ⁊ instantiã, attẽto quod pro parte pupillorũ fuit appellatũ. Allegatur pro parte appellantiũ quod non: quia ex forma reformationis prouisum est quod si fuerit aditus Potestas Bononie in sua persona pro parte pupilli quod potestas solus sit iudex cõpetens si pupillus litigãs voluerit, alias nõ: ⁊ qđ in dictis causis nulla tẽpora seruẽtur, nisi prout iudex dixerit, vel mandauerit ⁊c. Sed ita est qđ. d. Mãnus in sentẽtia ꝑ eũ lata, ⁊ in prefationibus ipsius sentẽtie interserit hec verba, videlicet, nos Mann⁹ potestas Bononie cognitor infrascripte petitiõis producte corã nostro in officio ꝑcessore tanq̃ iudice in causis viduarũ, ⁊ pupillorũ per se Bernardinũ ⁊c. 1 † Ex prefationib⁹ enim datur intelligi mens ⁊ intẽtio disponẽtis. l. fi. ff. de heredi. insti. l. cum. ij. in princi. ff. de transac. l. regula. §. si quis. ff. de iur. ⁊ facti igno. l. Titia. §. idẽ respõdit. ff. de ver. obli. ⁊ sic ex dictis prefationibus videtur colligi quod dict⁹ Potestas habuit propositũ pronũciãdi tanq̃ iudex in causis pupillorũ. ⁊ si diceret qđ non apparet in actis quod potestas corã quo fuit petitio ꝓducta fuerit aditus in sua ꝓpria persona, nec apparet quod pupill⁹ voluerit potestatẽ debere cognoscere ẜm formam dicte reformationis: q2 pro parte pupilli. 2 ad hoc respõdetur † quod vbi res duob⁹ modis agi potuit. in dubio creditur actũ prout vtilius est, vt no. Bar. in. l. gerit. in versi. circa tertiũ principale. ff. de acq. here. arg. l. j. ff. de solu. facit. l. si qs intẽtione. ff. de indi. vbi in dubio fit interpretatio in fauorem libellãtis. ⁊ Inn. in. c. licet causam. de proba. ⁊ in. c. examinata. de iudi. pro hoc etiam: q2 Potestas, coraʒ quo fuit producta petitio, fuit aditus in propria persona, ⁊ ꝑ pupillũ seu nomine pupilli: ⁊ ꝑ cõsequẽs videt̃ 3 tanq̃ specialis iudex pupillorũ aditus: † q2 actus iudicatur ẜm qualitatẽ persone. l. sed ⁊ si susceperit. §. j. ff. de iudi. l. plenũ. §. equitij. ff. de vsu ⁊ habita. ¶ Sed his nõ obstãtibus ꝓculdubio dicendũ dandã esse instantiã in causa, de qua agit̃ sicut in reliquis causis, ꝓut in alijs statutis gñaliter loquẽtibus cautũ est: q2 nõ sumus in terminis dicte reformationis qđ ostendit̃. Nã loc⁹ est reformationi ꝑdicte qđ potestas censeat̃ adit⁹ tanq̃ specialis iudex pupillorũ: ita demũ si pupillus voluerit, al's nõ, vt in eadẽ reformatione traditũ est. 4 Sʒ certũ est † vbicũq3 dispositũ est aliquid sub hac ꝯditiõe, si talis voluerit, semꝑ reqrit̃ ꝙ ille talis suã volũtatẽ exꝑsse declaret. l. cẽtesimis. §. fi. ff. de vb. obl. l. si ita exꝑssim. ff. de cõdi. ⁊ demõ. Et attẽto ꝙ verbũ, si voluerit, exprimit̃ in dicta reformatiõe ꝑ modũ cõditiõis, opʒ cõditionẽ in forma specifica impleri, vulgata. l. q heredi in pri. ⁊. l. Mcui⁹. Sʒ qđ ꝑ parte pupilli in forma specifica fuerit declaratũ ꝙ intẽdebãt adire potestatẽ, vt iudicẽ pupillorũ nihil cõstat: ergo ⁊c. 5 Pro † hoc facit: q2 in dubio vr̃ poti⁹ adit⁹ Potestas tanq̃ iudex ordinari⁹ inspecto iure cõi, q̃ tanq̃ spãlis iudex pupillorũ inspecta illa reformatione speciali. hoc probat̃ ex no. ꝑ gl. ordinariã in. l. j. in verbo, cõsentientes. in fi. ff. de iudi. quã ibi sequunt̃ doc. ⁊ Cy. in. l. si q ex ꝯsensu. in fi. vbis. C. de epis. audiẽ. ⁊ Pe. de anch. in cle. sepe. in vlt. col. de vb. sig. vult eñ gl. ꝙ si iudex incõpetens eligat̃ a ꝑtib⁹: ⁊ dubitat̃ an videat̃ electus vt arbiter an vt iudex, cui⁹ iurisdictio sit ꝓrogata: ⁊ tãdẽ cõcludit ꝙ in dubio ꝑsumit̃ elect⁹ vt iudex ordinari⁹, vt res potẽtius valeat ⁊c. ita erit in ꝓposito, videbit̃ aditus Potestas vt iudex ordinari⁹ inspecto cõi iure nõ singulari, ⁊ spãli: q2 firmiora reputant̃ illa, que agunt̃ de iure cõi, q̃ illa que agunt̃ de iure speciali. l. ei⁹ militis. §. militia missus. 6 ff. de testa. mil. ⁊ in aut. de nõ alienã. §. q2 verosimile, † fortificat̃: q2 semꝑ in dubio quis videtur velle facere actũ validuʒ a iure cõmuni[a] ordinario, nõ autem speciali vel extraordinario. l. quanquã. C. de testamẽ. mili. l. in testamẽto. la. j. eo. tit. ⁊ ideo dicit Federi. de Señ. in cõsi. cxxv. incip. factum tale est, quedam domus. ꝙ si quis potest procedere vt ordinarius, ⁊ vt delegatus: presumitur in dubio vti potestate ordinaria. 7 ¶ † Cõfirmãtur predicta: nam quãdo Potestas aditus est tanquam specialis iudex pupillorũ: ⁊ cõtingat appellari ab eius sentẽtia. nõ habet necesse pupillus in causa appellationis dare pignora de lite ꝓsequenda, vt in dicta reformatione. secus qñ nõ est aditus potestas, vt specialis iudex in causis pupillorũ, vt in statu. tractãte de causis appellationum. ¶ Sʒ ita est ꝙ ꝑ ꝑte pupilli deposita fuerũt pignora ĩ causa appellationis: ergo ex illo actu interpretatũ ⁊ declaratuʒ esse vr̃ qualiter ipse pupill⁹ in dubio visus sit adiuisse pote-8 statẽ † q2 ex forma[b] procedẽdi colligitur quã potestatẽ ⁊ viã b quis inter plures velit amplecti, vt not. Bart. in. l. si societatẽ. §. arbitrorũ. in. iij. col. ff. pro socio. ⁊ Inno. in. c. quintauallis. de iureiurã. ⁊ Bal. in. l. nõ codicillũ. C. de codicil. ⁊ in. l. j. C. de arbit. ⁊ in. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ Ioã. de 9 Imo. in. l. nemo põt. e. tit. ¶ † Accedit predictis, ꝙ in dubio vbi quis se cõpromittit in aliquẽ, videtur se compromittere vt in arbitrum, non vt in arbitratorem: quia coram arbitro proceditur ordinarie sicut corã iudice, non autem coram arbitratore. l. j. ff. de arbi. l. rem nõ nouam. C. de iudic. l. pen. C. de arbi. ⁊ ibi Bal. in vlti. col. ⁊ Bal. in. l. j. eo. tit. ⁊ not. Inno. in. d. c. quintauallis. ⁊ quod videatur in dubio factũ esse cõpromissum vt in arbitrum. not. Spec. in tit. de arbi. §. fin. versi. quid si simpliciter. ⁊ clarius Io. de imo. in. l. j. §. ⁊ post operis. ff. de ope. no. nun. ⁊ do. Anton. in. d. c. quintauallis. ⁊ sequitur ibi Io. de imo. in. ij. chart. ¶ Sed ita est, ꝙ si videretur dictus Potestas aditus tãquam iudex specialis pupillorũ nullus ordo iuris aut statutorũ coram eo seruandus esset virtute dicte reformationis: ergo debemus in dubio presumere, quod eligere voluerit viam ipse agens, qua mediãte seruat̃ ordo iuris cõis, aut municipalis, qui in ciuitate loco iuris est. Ad idem, nam in iudicio predicto simul ⁊ semel ⁊ in eadem petitione cõparuerunt tam pupillus quã 10 alius nõ pupill⁹: † vnde in dubio actus intelligit̃ esse gest⁹, prout pariformiter potest omnib⁹ cõuenire, vt. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊. l. quãuis. C. de impube. ⁊ alijs substi. l. in testamẽto. C. de testa. milit. l. si legatarius. de lega. iij. Ne vna ⁊ eadẽ res diuerso iure censeat̃. l. eum qui. de vsucapio. ⁊ cause continẽtia nõ diuidat̃. l. nulli. C. de iudic. ⁊ quod legit̃ ⁊ no. in. c. j. de sequestra. pos. ¶ Nõ ↄstãt allegata in contrariũ, ⁊ primo, q2. d. Mãnus in prefatione sententie dicit, visa petitione producta corã predecessore tanquã iudice pupil-11 lorũ ⁊c. Quia respõdeo primo ꝙ talia verba narratiua prolat a a iudice nõ probant, maxime qñ a sententia appellatũ est, vt no. Inn. ⁊ doc. in. c. qm̃ contra. de ꝓba. ⁊ Spe. in tit. de ꝓba. §. videndũ. ver. sʒ pone iudex. ⁊ in tit. de instr. edi. §. restat. ver. in summa. ⁊ per legistas in. l. sciendũ. cũ cõcor. ⁊ tãto magis in casu nostro, cũ nõ tractem⁹ de solẽnitate intrinseca sed extrinseca que nunq̃ presumit̃ nisi probet. l. quecunque. §. fi. ff. de publi. Quinimo per inspectionẽ actorũ ꝓbat̃ cõtrariũ scʒ ꝙ in actis nõ dicitur ꝙ fuerit producta petitio 12 corã Potestate tanq̃ iudice pupillorũ. † mod⁹ enim ꝓbandi talẽ negatiuã est, vt ꝑ productionẽ ⁊ inspectionẽ actorũ hoc verificet̃, vt no. ꝑ Iaco. bu. post gl. in. l. ij. C. de erro. aduo. per Bar. in. l. ij. qui ad ciuilia. C. de appel. ⁊ doct. in. d. c. quoniaʒ ꝯtra. sup gl. fi. ⁊ in. c. cũ in iure. đ offi. deleg. facit. l. fi. C. de re. 13 cred. ⁊. l. Titie textores. ff. de le. ij. ¶ † Nõ obst. quod vbi res duob⁹ modis agi põt, videat̃ in dubio agi ꝓut vtili⁹ est agẽti: q2 respõdeo pluribus modis. ⁊ primo nisi lex vel statutũ requireret pro forma actũ debere certo modo fieri, prout in casu nostro, in quo statutũ loquẽs per modũ cõditionis reqrit qđ apparet de volũtate agẽtis: q2 debet ĩ forma specifica adimpleri ⁊ declarari. d. §. illi si volet. iũcta. d. l. qui heredi. ¶ Scđo rñdeo ꝙ illud est verũ vbi actus posset valere iure cõi, ⁊ ordinario eo modo quo vtilius esset agẽti: al's autẽ presumit̃ act⁹ gest⁹ eo modo quo iure ordinario suo cõi valere põt, nõ autem iure speciali, vt probaui. ¶ Tertio modo rñdeo ꝙ deponẽdo pignora declaratũ fuit ꝑ ꝑte pupilli qua via actũ fuerit: vt deductũ est supi⁹. ¶ Quarto rñdeo ꝙ cõtrariũ est verũ, nisi al's sequeret̃ difformiter vni⁹ ⁊ eiusdem dispõnis vt dixi ꝑ. d. l. iam hoc iure. ¶ Ex istis modis posset etiã respõderi ad alia allegata in ꝯtrariũ: tñ speciali⁹

respondeo

a ¶ Communi. s. li. ij. consi. lx. numero. 20.

b ¶ Forma. fa. a lexan. l. si seruus plurimum. §. fi. de lega. j. Pan. Fel. c. cuʒ super. de offic. delega. Cur. senior cõsi. lxxiij. col. ix. Alcia. trac. ꝑsump. reg. iij. ꝑsumpt. xxxv.

respõdeo vltra pdicta dico q̃ nõ obstat q̃ pupillus adeũdo potestatẽ in sua psona, debeat videri in dubio adire tanquam iudicẽ specialẽ pupillorũ: qꝛ rñdeo q̃ verba dicte reformationis ostendũt aperte contrariũ: qꝛ dicũt verba illiꝰ cõstitutionis, si hoc voluerit pupillꝰ, alias nõ, q̃ verba importãt hoc, videlicet ꝙ si pupillus declarauerit se velle. d. §. illi si valet. ¶ Sʒ si verũ esset ꝙ adeũdo Potestatẽ videret̃ in dubio adire eũ vt iudicẽ pupillorũ, sequeret̃ q̃ nunꝙ esset necessaria declaratio aliqua volũtatis: qꝛ semp videret̃ hoc velle nisi palã ꝯtrariũ diceret. ¶ † Preterea, vt dixi, imo veriꝰ est ꝯtrariũ: qꝛ semp videret̃ iudex aditꝰ eo modo quo iure cõmuni potest adiri: ꝛ hoc etiã cõuenit qualitati persone adeũtis ꝛ persone iudicis aditi. ¶ Nõ obst. quod libellus in dubio debeat interpretari pro libellãte, quia respõdeo ꝙ facta fuit interpretatio ꝑ depositionẽ pignorũ, ex quo facto declaratũ fuit ꝑ parte pupilli quomodo intellexerit q̃ ꝓcederet̃ in causa predicta. † facto enĩ nõ solũ verbo datur voluntas intelligi. l. de quibꝰ. ff. de legi. l. Paulꝰ. rem ra. habe. Et in proposito Bar. in. d. §. arbitrorũ. cum concor. allegatis. s. ꝛ ex quo semel declarauit nõ admittit̃ variatio, vt est gl. reputata singu. in. l. quicquid astringende. ff. de verb. ob. ¶ † Itẽ vbicũꝗ ambiguitas cõsistit in iure propter significatũ verborũ ꝓlatorũ est verũ ꝙ absq̃ alia interpretatione ꝛ declaratione expressa fit interpretatio ꝓ libellãte. d. l. si qs intẽtione. ff. de iudi. Sed[a] vbi ambiguitas consistit in facto requiritur expressa declaratio, ꝛ interptatio libellãtis. ita dicit. Bal. in. d. l. si quis intẽtione. ꝑ. l. Põponius scribit. §. ãn. ff. de rei vendi. sed ita est in casu isto: qꝛ ambiguitas nõ versatur in significato verborũ, sed in facto: ꝛ nulla fuit facta declaratio: ergo ꝛc. Itẽ dicte reformationi nõ est satisfactũ ex hoc ꝙ dicamꝰ ius tacite interpretari pro libellãte, vt videat̃ aditꝰ Potestas, vt iudex pupillorũ, sʒ requirit declarationẽ volũtatis pupilli. † Itẽ interptatio debet esse verosimilis, vt no. Bar. in. l. ab executore. in prin. ff. de appel. ꝛ in terminis no. Bal. in. d. l. si quis intẽtione. de iudi. vbi alleg. not. ꝑ Dy. in regula, cũ sint partiũ. Sʒ verosimile ꝙ dicta petitio fuerit ꝓducta corã Potestate, prout pariformiter poterat esse iudex quo ad omnes personas nominatas in petitione predicta. Sed quãdo testator facit substitutionem pupillo ꝛ maiori, intelligitur fecisse substõnem, que oĩbus pariformiter cõuenire põt. ꝑalleg. l. quamuis. ita in proposito verosimile, ꝛ presumptioni iuris consonũ est ꝙ fuerit aditus Potestas eo modo quo ab oĩbus psonis in libello cõtẽtis equaliter adiri poterat. ¶ Circa scõm dubium an minores possint ꝛ debeãt in integrũ restitui, dato q̃ causa appellatiõis esset deserta q̃tum est ꝓ rata ipsorũ minorũ: qꝛ pro rata maiorum certum est q̃ nõ. l. ij. C. si vnus ex pluribus appel. l. j. C. si in cõ. ea. causa. Et in hoc omissis argumẽtis dico minores excludẽdos restitutione ad quod probandũ ꝓsuppono ꝙ in vniuersitate creditorũ moliturarũ sunt q̃plurimi pupilli monasteria ecclesie, ꝛ hospitalia quibus cõcedit̃ restitutio in integrũ, q̃ñ lesio cõtingit vt in locis vulgaribus ipsa etiam vniuersitas nõ solũ castri, aut ciuitatis, sed etiã quecunq̃ vniuersitas corpꝰ collegiũ, vel societas, videt̃ habere beneficiũ restõnis in integrũ, vt firmat Gul. de suz. in. l. respublica. C. qui. ex can. ma. sequitur Jo. An. in addi. Spec. in tit. de restit. in integ. §. ij. sup versi. idẽ quoq̃. in addi. parua incip. idẽ quoqꝫ. ꝛ idẽ tenet Ant. de but. in. c. auditis. ꝺ resti. in integrũ. vbi hoc potissime dicũt esse verũ propter viduas pupillos ꝛ alias miserabiles personas, q̃ sub dicta vniuersitate cõprehendunt̃. facit. l. j. §. j. versi. equius ꝛc. ff. de ven. in pos. mit. ¶ † Hoc presupposito dico ꝙ vbi psona priuilegiata in bñficio restitutionis in integrũ petit se restitui aduersus aliã personã, q̃ simpliciter priuilegiata[b] est: ꝛ glibet tractat de dãno vitando prout in casu nostro agẽti denegat̃ restitutio. l. verũ. §. fin. ꝛ. l. si minor. xxv. annis filio. ff. de mino. plene ꝑ doc. in aut. quas actiones. Fateor secus esse si agẽs solũ tractaret de dãno vitãdo, ꝛ nõ reus, vt si agens peteret se restitui aduersus probationẽ iuris sui omissam, quã facere potuisset. Nam cõstito de lesione, auditur etiam contra aliã personã priuilegiatã. ita legitur ꝛ nota, maxime ꝑ doct. in ꝑalleg. c. auditis. ¶ Scdo dico ꝙ dato q̃ deberet concedi restitutio in integrũ, non conceditur nisi appareat de lesione. ¶ Sed nõ sequit̃ deserta est appellatio: ergo est lesus. Nã oportet quod minor ostẽdat q̃ si nõ esset deserta appellatio iustitia mediãte ferri debuisset sñia in eius fauorẽ. probatur in. l. nam ꝛ postea. §. si minor ꝛ ibi hoc not. Bart. ꝛ Bal. ff. de iureiur. no. Inn. ꝛ doc. in. c. corã felicis. ꝛ in. c. auditis. de restit. in integ. per doc. etiã. in. c. ij. eo. tit. ꝛ expresse firmãt dñi de rota sua cõclu. lxxxiij. incip. item non sufficit petenti restitutionem. † Et ideo dicimus ꝙ licet minor confessus sit aliquid quod est contra ipsum: tamen non auditur petens se restitui aduersus confessionem, tanquam lesus nisi probetᶜ veritatem esse in contrarium, vt not. in Spec. in tit. de resti. in integ. §. j. versi. sed nunquid ecclesia, vel minor potest contra confessionem. ꝛ firmat Cy. in. l. vnica. in vlti. q. C. de confes. ꝛ ibi etiam Bal. in. xvij. col. per dictũ. §. si minor. Sed ita est quod pro parte minoris non est probatum de lesione, ꝛ de iure suo in causa principali. Alegand.

Marginal numbers: 14, 15, 16, a, 17, 18, b, 19, c

Summarium.

1. ¶ Prohibitio facta filijs non extenditur ad nepotes.
2. Filij appellõne nõ veniũt nepotes in dispõne legis odiosa.
3. Ex, dictio, denotat causam immediatam.
4. Nepos non debet esse melioris conditionis matre sua.
5. Priuilegia cõcessa filijs nõ trãseũt ad nepotes ex femina.

Consilium. LVI.

Aldrouãdus testamentum cõdidit in quo Camillã eiusdem testatoris neptẽ ex Guidone filio in libris octingentis cuz nupserit, instituit: in omnibus vero alijs bonis ꝛ iuribꝰ prefatũ Guidonem eius filiũ legitimũ, ꝛ naturalẽ ꝛ filios suos masculos legitimos, ꝛ naturales nascituros ex ipso Guidone ꝛ dña Francisca eius vxore, ꝛ ex quacunque alia legitima eius vxore, vel filios vnum ꝛ plures masculos nascituros naturales tñ si ipsos legitimari fecerit suos vniuersales heredes equis portionibus instituit: ꝛ si ex ipso Guidone ꝛ vxoribꝰ suis legitimis cõiter alie filie femine extarent vltra suprascriptã Camillã ipsas heredes instituit in libris quingentis pro qualibet: ꝛ si dictus Guido quandocunque decederent nullis extantibus ex ipso ꝛ vxore communibus filijs masculis legitimis ꝛ naturalibus vel naturalibus tñ legitimatis sine feminis, vt dictum est sola remanẽte. d. Camilla, voluit ipse testõr ꝙ tota hereditas distribuat̃ ad pias causas. Postea decessit testator superstite Guidone pdicto, ꝛ ciꝰ testatoris herede vniuersali ac supstite Camilla suprascripta. Successiue decessit dictꝰ Guido superstite dũtaxat dicta Camilla eiusdẽ Guidonis, ꝛ dicte dñe Frãcisce filia legitima ꝛ naturali ac superstitibꝰ Antonio ꝛ Scipiõe nepotibus dicti Guidonis natis ex dicta Camilla ꝛ ex legitimo mřimonio. ¶ Ex his dubitari cõtingit an euenerit substitutiõis casus in quo testõr iussit hr̃ditatẽ ad pias causas distribuẽdã: Et pro parte affirmatiua allegat̃ q̃ sic: qꝛ presupponit̃ Guidonẽ decessisse sine filijs masculis vel feminis sola superextante Camilla. In ꝯtriũ allegat̃ pro parte negatiua: qꝛ decessisse dicitur Guido cũ filijs masculis eo ipso ꝙ cũ nepotibus natis ex filia decessit qui nepotes dicuntur esse de posteris dicti testõris qui in dubio nõ psumit̃ velle alienas successiones etiã pias suis proprijs anteponere. itẽ qꝛ nõ põt allegari q̃ dictꝰ testator cogitauerit tñ de filijs masculis descendentibꝰ ex corpore Guidonis: vt ꝑ eos cõseruaret̃ agnatio, ꝛ familia testatoris: qꝛ ptʒ q̃ testator hoc nõ ꝯsiderauit. nam voluit testõr etiã extãtibus vltra Camillam filiabꝰ per quas tñ non cõseruatur testantis agnatio ꝛ familia substitutionẽ ad pias causas cessare, vt colligit̃ ex ṽbis testamẽti in verbo, sine feminis. ꝛ in verbo, sola remanente Camilla: ꝛ sic vr̃ non euenisse, casum dicte substitutionis, qꝛ non videt̃ verum esse Guidonem sine filijs masculis decessisse, ꝛ Camillã solam remansisse, querit̃ quid iuris.[d] ¶ † Prima facie videretur casus substitutionis euenisse: quia appellatione filiorũ, etiam in dispositione testatoris non videtur quod comprehẽdantur nepotes, vt. ff. de testa. tut. in. l. quid si nepotes. ꝛ insti. qui da. tuto. pos. §. fi. ꝛ. l. Titius. in prin. cum ibi no. per glo. ꝛ doc. ff. de libe. ꝛ posthu. facit. l. sed ꝛ milites. §. j. ff. de excu. tu. ꝛ quod no. in. l. filij. ff. de verb. signi. ꝛ in. l. vxorem. §. concubine. ff. de leg. iij. ꝛ hoc dicit gl. in aut. de resti. fidei. col. ix. q̃ ꝓhibitio facta in testõ, ne filij alienẽt, nõ extendit̃ ad nepotes, quã gl. ad hoc allegat ꝓ notabili Cy. ꝛ Bal. in. l. voluntas. §. de fideic. Dy. ꝛ Bar. in. l. filiusfa. §. diui. ff. de le. j. ꝛ Bal. in. d. l. Titius. in prin. ad idẽ bene facit. l. gallus. §. instituens. ꝑm intellectũ gl. ff. de lib. ꝛ posthu. vbi institutio facta de nepote, nõ cõprehendit ꝓnepotẽ. ¶ Scdo ꝓ hac adducit̃, qꝛ dispositio testõris ꝛ legis exparant̃. in. §. disponat. in aut. de nupt. l. si qs. in prin. testamẽti. ff. de le. iij. sʒ ĩ dispositiõe legali appel

Marginal numbers: 1, d, 1

Marginal notes (partially cut off at right edge):

a ¶ Se cõsulu ij. de a iunior de iud.

b ¶ P ta. all alij. in de pac l. mari mat. li l. iiij. C li. xij. i mine. indeb cons. in falcid marsi.

c ¶ Pr spe. d i iti. §. ij. num. 36. bal. d. l. vnica. co lum. xv. vers. sed pone minor. et ibi sal char. pen. C. de cõfess. [illegible] aut re. [illegible] deci. tho[illegible] ix. ber. cõs. cl. xix. visis duobꝰ. col. ij. li. j. vbi fortiꝰ vult q̃ minor nõ possit se dicere lesum eo ipso ꝙ detulit iurm in aduersariũ ꝫ hec est gl. gemi. ꝑbi. frã. c. ij. ꝺ resti. in inte. l. vi. a. lex. j. lib. vij. col. lxx. Ego puto veram opi. Panor. in. c. auditis. in. fi. de in inte. resti. ꝛ sufficit ꝙ minor vr̃ eccřia sum matim ꝛ simpliciter ꝓbet rẽ aliter se habere vt resti tuat̃ ab incõsulta confessione.

d ¶ Juris. mihi vr̃ indubitatum cessare substitutionẽ vt ẽt vult Alex. in fi. ꝯsi. q̃ est trũcatũ ꝛ mu tilum.

latione filiorū nepotes nō cōprehēduntur.d.l.sed ꝛ milites. §.j.ꝛ.l.patri.cū.l.seq.ff.de adulte.ꝛ.l.lege Julia.§. hoc capite.ff.de ritu nup.ꝛ.l.ij.§.nō solum.cū seq.ff.de excu.tuto.Et ideo dicit Bal.in.l.pe.C.ad Maced. qđ si statutū disponit qđ pr̄ teneat̄ soluere cōdemnationē pro filio, nō tenebit̄ soluere pro nepote. Ad hoc qđ not.Cy.in.l.milites.C.de q̄stio. bene faciūt notata in cle.j.de baptist.ꝛ in.c.apostolica.viij.q. j.qđ no.Jo.and.in.c.ad extirpādas.de fil.presby.ꝛ quod no. Bal.p illū tex.in.c.j.§.decedēti.alias est.§.cū vero Corradus.qui feu.da.poss. Tertio p hoc faciunt verba testatoris dum dixit,nullis extātibus ex ipso ꝛ vxore cōmunibus filijs

3 masculis ꝛc.†ponderanda videt̄ natura illius dictionis ex, cuius natura est qđ denotat cām immediatā de sui proprio significato.l.eo tēpore.in fi.ff.đ peculio.ꝛ.l.j.C.si ser.exte.ꝛ.l. nō dubium.ꝛ ibi per doct.C.de legi. Ergo videt̄ testatorem sensisse de filijs immediate descendentibus ex Guidone ꝛc. Sꝫ dicti Antoni⁹ ꝛ Scipio nō sunt filij descēdentes immediate ex Guidone,ꝛ vxore,sed mediante Camilla: ergo ꝛc.

4 ¶†Quarto p hoc adducit̄:nā nō dꝫ esse melioris[a] cōditionis nepos nat⁹ ex Camilla,q̄ sit Camilla filia.l.si viua matre.C.de bo.mater.Nā succedit nepos in locū patris vel matris a quo vel qua descēdit.in aut̄.de her.ab intesta.§.j.ꝛ in aut̄.cessante.C.de legi.here.ꝛ insti.de here.q̄ ab intest.§.cū filius.ꝛ.d.l.gall⁹.§.videndū.ff.de lib.ꝛ posth.ergo dꝫ esse eiusdem cōditiōis,cui⁹ est ille in cui⁹ locū succedit.l.si eum.§.q iniuriarū.ff.si quis cau.l.j.§.hec actio.ff.si quis testa.lib.esse ius.fue.ꝛ in.c.eccl'ia scte Marie.el.j.cū vulga.vt lit.pen.Sꝫ ita est q̄ p existentiā Camille nō excludebat̄ dispositio testatoris ad pias causas facta: ergo nec p existentiā filiorū Camille dꝫ excludi,bn̄ facit tex.in.c.j.§. hoc autē notandū.qui feu.da.pos.Et pro ista parte tenere videtur Jo.an. in addi. Spec.in rubri.de testa.ꝛ Bal.ꝛ Sali.in.l.j.C.de cōdi.inser. ꝛ Spec.de loca.§.nūc aliqua.ver.cxlvi.ꝛ Ang.in.l.sꝫ si hac. §.qui manumittit̄.sup versic.liberos.de in ius voc.ꝛ Bal.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.sed si hac.§.liberos.ꝛ Pau.de cast.in.d.l. gall⁹.§.nūc de lege. ¶Quinto ad idē facit:q2 verosimile videtur testatorē voluisse sentire de filijs suis masculis,vel nepotibus descēdētib⁹:tamē ex filijs masculis nō ex filia femina:q2 p tales filios vel nepotes masculos descēdētes ex masculis conseruat̄ agnatio ꝛ familia defuncti.insti.de legi.agna.succes.in pn.

5 †Ex hoc videm⁹ qđ dignitates,honores, immunitates ꝛ priuilegia cōcessa filijs posito qđ trāseāt. ad nepotes ex filio masculo nō tn̄ trāseūt ad nepotes ex filia femina.l.liberos.ff.de sena.l.j.in fi.ff.de iure immu.ꝛ no.i cle.j. de baptis.facit qđ legitur ꝛ no.in.c.vbicunq3.đ pe.in.vj.ꝛ in c.statutū.ex.ij.de here.e.lib. ¶Ultimo iuuat hoc cōis vsus loquēdi,qui pre ceteris attēdend⁹ est.l.liberorū.§.quod tn̄ Cassi⁹ cū ibi no.ff.de leg.iij.l.Labeo.ff.đ supelle.lega.l.sciēdum.§.illud.ff.de edil.edic.ꝛ i.c.ex literis.de spōsa.Ad hoc hoc respōdeo ex notatis per Bar.in.d.l.si quis filiabus.ꝛ in l.si quid earum.in prin.de leg.iij.Nā si dixisset notarius sine filijs per virilem sexū descēdētibus vel sine filijs primi gradus.l.iubemus.C.ad Trebel. p parte nostra facit:q2 sequeret̄ absurdū.l.cum acutissimi.vbi vide Bal.in.j.col.dum loquit̄ de monasterio.ꝛ in vlti.col.dū alleg.l.j.C.de cōdi.inser. Ad dictionē,ꝛ responde per.q.de filio ex suo corpore nato ꝛ fundamentū est in.l.Lucius.de heredi.insti.Item pro nobis facit verbū sola.l.illa.la.ij.ff.de verb.sig. Alex.tartag.

a ¶Melioris. pau.consil.cxix.li.j.consil.xcj.in prin.li.ij.bal.9s.xxxiiij.li.j.rom.cōsi.ccccl xv.cor.cōsi.xxj.col.j.li.j.cōsi.cxlvj.litera.c.libr.ij.Cur.senior.cōs.xxxiiij.col.iiij.cōs.xliiij.col.j.deci.consi.xv.colū.j.consil.ccclxx.colum.j.Bertrā.cōsi.j.in fi.li.ij.antho.rubric.consil.xxij.colum.j.

b [illegible]

c ¶Simulata.§.eo.consil.xxviij.nu.10.

Epitome.

¶Non valet confessio patris etiam in contractu oneroso in preiudicium legitime filij etiam heredis.

Consilium. LVII.

Visa breui casus narratione ex his q̄ exactissima diligētia ac mira subtilitate copiose ꝛ elegāter per aduocatū heredū dn̄e Flore deducta,ꝛ allegata sunt, ꝛ successiue confirmata per insignem ꝛ celeberrimum dn̄m consultorem.superest vt ego in eandem sententiam decurrēs que dicturus sum, paucioribus absoluā.

1 †Et imprimis presuppono qđ posito qđ per verā venditionē cū vera pretij receptione seu p aliū cōtractū ex cā onerosa celebratū, possit pater quo ad res alienas preiudicare filio etiā in legitima, ꝛ nō possit filius allegare cōtractū illū in eius preiudiciū ꝛ fraudē esse celebratū vt notat gl.Bar.Bal.Ang.ꝛ Sal.in.l.ij.C.si qd in frau.pa. ꝛ in.l.j.eo.ti.ꝛ Bar.in.l.nō absq3 adeo.p illū tex.ff.si qs a pa. fue.ma.ꝛ Bal.post gl.in.l.j.C.de inof.dona.ꝛ cano.i.c.Raynutius.de testa.

2 †Tn̄ hoc nō pcedit vbi nō apparet de vera receptione,seu de veritate ipsius actus,aliter q̄ p confessionem patris:q2 tūc etiā si illa cōfessio fieret in causam onerosam:tn̄ presumet̄ facta in fraudē filij,ꝛ tanq̄ fraudulēta potest rescindi:hoc decidit Spec.in ti.de cōfessionibus.§.nunc videndū.vers.sed nunquid patris professio. vbi cōcludit qđ

b si pater[b] cōfiteatur etiā cum iuramento Titium deposuisse apud ipsum magnā summā pecuniarū:certe ex illa tali confessione nō poterit fili⁹ heres patris preiudiciū sentire quo ad legitimā ipsius filij, in qua pater filio preiudicare nō potest.d.c.Raynutius.ꝛ.c.Raynald⁹.de testa.cū filijs in legitima dicatur quasi creditor.l.papinianus.§.si qs impubes. ff.de inof.testa.ꝛ istud sequit̄ Ant.de but.in.c.quāuis.de re iudi.in.iij.col.ꝛ ibi subdit qđ ex magna quātitate presumet̄ patrē talē cōfessionē fecisse in fraudē filiorū.l.oēs.§.lucius. ff.que in frau.credi.nisi aliud in contrariū doceretur:ꝛ idē est de mēte Bar.in.l.cū quis decedēs.§.codicillis.ff.de leg. iij.Et licet Bar.ibi postea subdat qđ qn̄ talis cōfessio fit in testamēto parte presente, vel presente notario recipiēte pro absente,valeat talis cōfessio in vim confessionis inter viuos irreuocabiliter, ꝛ non in vim fideicōmissi reuocabilis. Tn̄ per hoc non discedit Bar. ab his que dixerat.§.s.q̄ illa cōfessio nō preiudicabit filio in legitima.

3 ¶†Secundo presuppono,qđ posito qđ sit probatū, vt in puncto affirmatur dictū Antoniū post ipsum 9ctū asserte vēditiōis possedisse p annos quinq3, vsq3 in tempus mortis,quemadmodū ꝛ ante

c venditionē possidebat, qđ presumitur vēditio simulata.[c] l. sicut.§.superuacuū.qui.mo.pig.vel hypo.sol. cū ibi notatis per Bar.in.l.si his q bonis.ff.de acqr.here.ꝛ p Bar.ꝛ alios in.l.post cōtractū.ff.de dona.ꝛ in cōsi.lxv.incip.Petrus nicole.ꝛ Bal.in.l.illud.C.de sacr.san.eccl.ꝛ in.l.iij.C.plus va.ꝛ ibi etiā Sali.ꝛ Cano.presertim Cardi.Florē.ꝛ Jo.de imol. in.c.illo vos.de pigno. vbi volunt doc.hoc esse verū etiā si in cōtractu vēditionis intercessisset constitutū seu precariū ꝛ notat etiā Bal.in.l.j.C.de suffra.ꝛ in.l.j.C.đ dona.an̄ nup. Et hec procedūt,qn̄ subest tertia persona, ꝛ cā propter quā pōt dicta vēditio cēseri simulata,sicut erat in.d.§.superuacuum.vbi suberat creditor ad cuius preiudiciū ꝛ fraudē lex presumit celebratā esse simulationē venditionis, ex illa continuatione possessionis,ꝛ cui creditori lex eqparat filiū quo ad legitimā sibi debitā, vt dixi.§.referēdo dictū Spe.ꝛ notat Cy.in aut̄.res que.in fi.C.cōia de leg.ꝛ Bal.in.l.scimus. in prin.C.de inoff.test.ꝛ in.l.ij.C.ad.l.falci.ꝛ in.l.filiū quē habentē.in.xiiij.col.C.fa.erc.vnde si facta fuit illa vēditio fere de oīb⁹ bonis adeo qđ nō fuerit reseruata legitima: nō minus presumendū est factū fuisse in fraudē filie illā vēditionē cū cōfessione pretij recepti q̄ presumat̄ factā fuisse vēditionē in fraudē creditoris ex cōtinuatione possessionis p.d.§.superuacuū.iūctis preallegatis.

4 ¶†Ex istis ergo sic p̄suppositis videt̄ modo ad propositū inferri quod aut dicta vēditio fuit simulata:vt q2 intelligit̄ esse actū q̄ vēditio nihil valeat nec trāseat in aliquē aliū cōtractū:ꝛ tūc nō est opus aliqua rescissione cōtractus:q2 nihil valuit cōtract⁹ ille nec ex eo trāslatū fuit dominū neq3 possessio.l.emptor.cū gl.ꝛ ibi Bar.ff.de aqua plu.arc.l.nuda.ff.de cōtrahē.emp.ꝛ.l.quemadmodū.C.de agrico.ꝛ cēsi.li.xj.ꝛ ibi per Bar.ꝛ per Baldū in.c.j.§.callidis.de probi.feu.alie.per Federic.ꝛ in.d.l.iij.C. plus val.qđ agi.ꝛ Ange.in.l.si donatione.C.de colla.ꝛ in.l. j.§.si vir.ff.de acqui.posses. ¶Aut est simulata venditio,eo quia intelligatur esse actum quod esset donatio:ꝛ tunc licet contractus venditionis simulatus valeat vt donatio ꝛ ex ea transferatur dominiū ꝛ possessio de iure cōmuni, vt not. gl.in.d.l.nulla.ꝛ in toto tit.C.plus va.quod agit̄.ꝛ ibi not. Bar.in.l.j.ꝛ in.d.l.emptor.ꝛ in.l.luci⁹.ff.depositi.ꝛ in.l.si sub specie.C.de postu.ꝛ propterea tūc posito qđ de iure cōi esset necessaria reuocatoria ꝛ rescissoria cōtract⁹ primo antequā posset agi petitione hr̄ditatis,vt p gl.ꝛ doc.in.l.j.C.de inof. do.ꝛ p doc.in.d.c.Raynuti⁹.vbi in casu nostro Ant.de but. firmat videri esse 9tractū donatiōis. Tamē in casu nostro hoc minime necessariū fuit cū presupponatur quod ex forma legis municipalis in loco initi cōtractus requirebat̄ in huiusmodi donationib⁹ insinuatio:vt est p̄suppositū ꝛ ostēsū in allegationib⁹ dn̄i aduocati,qua nō interueniēte 9tractus reddit̄ nullus.l.sancimus.C.de dona. ¶Et p hoc ptꝫ dici nō posse hūc contractū nō debere euacuari nisi vsq3 ad legitimā postq̄ nō cēset̄ filia creditrix nisi vsq3 ad legitimā vt dixi:q2 dico qđ aut 9ct⁹ dicte asserte vēditiōis fuit simulatus ex

latus ex eo capite quod intelligatur fuisse actũ qḋ nihil fieret scilicet neque vẽdito neque donatio: ⁊ tũc ex toto Actus est nullus ⁊ nihil penitus fuit trãslatũ, vt. d. l. emptor. cũ ibi notatis. ⁊ d. l. nuda. ⁊ patet i. d. §. superuacuũ. Aut est simulat⁹ ex eo capite quod intelligat̃ esse actũ quod sit donatio: ⁊ tunc cõtractus est null⁹ in omni eo qḋ excedit summã vltra quã requirebat̃ insinuatio. d. l. sancim⁹. † sufficit enĩ qḋ subsit persona que faciat in aliquo presumi fraudẽ interuenisse in cõtractu prout est qñ in cõtractu interuenit sola cõfessio ⁊ subest persona filie de cui⁹ preiudicio agit̃ ad hoc vt presumat̃ cõfessionem esse factã in fraudẽ, vt dicit Spec. ⁊ alij in locis. C. alleg. ⁊ contractũ censeri simulatũ ⁊ fraudulẽtum etiã ex ipsa cõtinuatione possessionis per preallegatũ §. superuacuũ. quo casu ipsa persona in cuius fraudẽ ⁊ preiudiciũ censetur contractũ esse celebratũ: potest venire contra talẽ contractũ etiam si esset heres contrahẽtis, vt probat Bar. in. d. l. post contractũ. cũ suis cõcor. superius adductis, iunctis notatis p gl. ⁊ doc. in. l. ij. C. si qd in frau. patro. ⁊ p Bar. in. l. Titia Seio. §. imperator. ff. de le. ij. p gl. Bar. ⁊ alios in. l. ij. C. de inoffi. dona. ¶ Ex quibus cõcludo rebus stãtibus, vt. s̃. dictas duas p̃mas sentẽtias fuisse recte latas, ⁊ partes dominorũ iudicare debentium esse in prounciando male appellatum, ⁊ bene iudicatum fuisse. Alex. tartag.

Summarium.

3 ¶ Ordinaria via ⁊ executiua cumulari potest.
4 Libellus sustinetur quantum potest.
5 Sententia super tacite petitis valet.
6 Citatio generalis sufficit ad excussionem.
7 Prescribitur ne hodie hypothecarie longo tempore.

Consilium. LVIII.

Viso ⁊ perlecto diffuso processu agitato inter Britiã ⁊ Bartholomeã. Quia singula dubia fuerũt eleganter discussa p eximiũ aduocatũ Britie: dicã breuiter quid mihi videtur. a Et premitto quod intentio Britie [a] agentis est fundata in instrumẽto confecto in persona Simonis, ⁊ in testamento Joannis cuius est heres, ⁊ in excussione facta que legitima pronũciata fuit. Restat ergo discutere de varijs exceptionum, q̃ opposite sunt p parte Bartholomee: 1 † qꝛ vbi est fundata intẽtio actoris nisi probet̃ exceptio, rei s̃nia fert̃ p actore. c. post electionẽ. ⁊ c. cũ super. de concel. preben. nec sufficit semiplena probatio. c. vt nostrũ. ⁊ ibi. d. Ant. extra de off. archi. Et omissis exceptionibus g̃nalibus que obijciunt̃ in prin. ⁊ in fine: qꝛ ille nihil releuant, vt not. Bar. in. l. j. in vers. quomodo video. ff. de excep. Bal. in. l. edita. in. ix. col. in repetitione Perusina, ⁊ p̃bat in. l. scire. op3. §. scire. de excusa. tut. p gl. ⁊ doc. in. c. pastoralis. de except. in. c. dudũ. extra de deci. in. c. ex parte. de rescript. ¶ Uenio ad speciales exceptiões, quarũ q̃dam respiciũt libellũ, q̃dã excussionẽ, quedã prescriptionem. Circa primã in qua d̃r ꝙ non procedit libellus: qꝛ in illa cumulant̃ Bartotius. ⁊ d. Bartholomea dico qḋ in ista cumulatione cessant rationes prohibẽtes cumulationẽ vt probãt iura allegata per. d. aduocatũ. ⁊ habet̃ plene per Cy. ⁊ alios in. d. l. edita. per Dy. in regula, null⁹ plene. in. c. ij. de libel. obla. Est enĩ p̃hibita cumulatio actionũ in eodẽ libello, ne quis plus debito petat, ⁊ ne in plus debito fiat executio, q̃ ratio cessat in isto libello in quo agit̃ hypothecaria, vt ex se pt3, ⁊ probat̃ euidẽter p tex. gl. ⁊ doc. ⁊ maxime Sali. in. l. j. ⁊. ij. C. si plu. vna sen. in. l. si mãdato Titij. in. §. Paul⁹ respõdit. ff. mandati. l. si pluribus. cũ simil. ff. de lega. ij. Isti enĩ conueniunt̃ vnica actiõe: qꝛ vnica est hypothecaria, que orit̃ ex primeua obligatiõe facta Simoni, ⁊ ista est semp illa que cõpetit cõtra oẽs ad quos bona hypothecata peruenerunt tanquã effecta. 2 ¶ † Nõ est ergo prohibitum qḋ plures cõueniantur vnica actione in eodẽ libello: ⁊ sic pt3 quod hic ista cumulatio est p̃missa. 3 ¶ † Non obst. alia exceptio in qua d̃r qḋ in isto libello cumulat̃ via ordinaria ⁊ executiua: qꝛ dico qḋ istud est p̃missum. Successiue pt3 ex his q̃ notat Bar. in. l. §. prius. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ in. l. j. C. de exe. rei iudi. per Bal. in. l. edita. in repetitione Paduana, in. xxiiij. col. ⁊ in. l. conuẽticulã. in. iiij. col. de epis. ⁊ cleri. ⁊ in aut. dos data. ad fi. C. d dona. añ nup. plene p. d. Ant. in. c. examinata. d iud. p. d. Pet. de ancha. in. c. cãm. extra de rescrip. ¶ Ex quibus cõstat clare ꝙ ista cumulatio admitit̃ in libello. ¶ Preterea generaliter dico qḋ omnes exceptiones, que in toto isto processu opponunt̃ tollunt̃ per id qḋ no. Bal. in. l. fi. C. de cõpen. 4 † vbi dicit ꝙ libellus põt sustineri loquẽdo grosso modo: qꝛ non nocet loquendi simplicitas, ⁊ per id qḋ ipse notãt in. l. ij. b in. iiij. col. qui accu. vbi dicit ꝙ omnis libellus [b] tollerari põt si fieri potest: ⁊ in. l. fi. in. v. col. C. de edi. diui. vbi dicit qḋ debemus fauere libello, vt in dubio semper admittatur. Põt etiã iste libellus sustẽtari per id qḋ no. Bar. C. loc. in. l. si olei. ⁊ in. l. sciant. C. de his qui ex pub. ra. lib. x. Et oĩno ex his que notantur per. d. Ant. in. c. constitutus. de reli. do. ⁊ per Inn. ⁊ alios in. c. conquerente. de offi. ordi. vbi habetur quod potest libellus sustẽtari prima facie iniustus si verba sint talia que possint moderari ex sententia ⁊ reduci ad vias iustitie: quod est notandum. ¶ Uenio nũc ad exceptiones que opponunt̃ 5 contra excussionem † ⁊ non obstat quod pronunciatio super illa non sit petita. quia sufficit qḋ veniat in consequentiã petiti per id quod habetur in cle. pe. de ap. vbi hoc declarat. d. Pet. de ancha. in. iiij. no. Sufficit enim quod fuerit pronunciatum super tacite petitis, vt declarat Joan. de lign. in. c. ex cõquestione. de resti. spo. ¶ Preterea istud expresse p̃bat̃ in c. constitutus. de reli. do. vbi fuit facta condemnatio ad pensionẽ que nõ erat petita super quo dantur plures intellectus ad illũ tex. ⁊ omnes probant qḋ ista pronunciatio fuerit hic valida. facit etiam qḋ notat Bal. in. l. contra negantem. ad. l. 6 aquil. ¶ † Nõ obst. ꝙ. d. Bartholomea nõ fuerit specialiter ⁊ noĩatim citata: qꝛ sufficit in ista excussiõe citatio g̃nalis, vt probant iura allegata per eximiũ do. aduocatum. ⁊ facit qḋ habetur in. l. ergo. ff. qui. ex cau. ma. in. l. qui ante calẽdas. de verb. obli. Non enim est necesse citari illum cuius interest secundario. l. j. §. denunciari. ff. de ven. inspi. per quem text. ita dixit Bal. in. l. nam ita diuus. ff. de adopt. Et his pt3 r̃nsio ad aliã exceptionẽ: qꝛ forma iuris ⁊ statutorum seruata fuit, vt egregie ostensum fuit per dñm aduocatum. Et successiue 7 illud est ponderandum: quia ista † exceptio excussionis nõ facte, vel non legitime facte, est de apicibus iuris, ⁊ hic p̃cedit̃ vigore rescripti sola facti veritate inspecta ⁊c. Ut pfecte declaratũ fuit p egregiũ dñm aduocatũ. Non obst. qḋ pactum de ingrediendo non transit ad tertiũ possessorẽ: qꝛ illud non petitur in conclusione libelli. Et tota vis ⁊ substantia libelli cõsistit in conclusione, vt probat tex. in. l. nõ d3. ad. fi. ff. de dolo. Ad idẽ quod ipse no. in dicta aut. dos data. Preterea dico qḋ illud potuit peti successiue p id qḋ. s̃. dixi. ⁊ etiã per ea que generaliter dixi circa sustentationẽ libelli potest ab isto 8 libell⁹ defendi. ¶ † Capio nũc exceptionẽ prescriptionis, q̃ videt̃ magis colorata q̃ alia aliqua cui tamẽ egregie respõsum est per dominũ aduocatũ. Et potissime considerandũ est quod in prescriptione hypothecarie requirit̃ titul⁹ ⁊ bona fides vt voluit gl. fi. in. l. cũ notissimi. in prin. C. de p̃scrip. xxx. anno. que non videtur perfecte concurrere ⁊ interuenire in ista cõsignatiõe facta p maritũ vxori, cõstãte matrimonio creditoribus obligata, ⁊ sic facta per debitorẽ per ea que plene scribuntur p omnes in aut. sed iam necesse. C. de dona. añ nup. per Bar. in. l. cũ quis. §. Titia. ff. de lega. iij. ⁊ in. l. si constante. in prin. sol. matri. in. l. si diuortio. de verb. obli. per Bal. in. l. j. C. de dona. ante nupt. per Sali. in. l. j. C. de natu. li. cũ similibus. ¶ Ultimo circa istud ego considero ⁊ num 9 verbũ quod credo iustũ ⁊ equum: ⁊ est tale videlicet, † Jura que dicũt quod hypothecaria tollitur spatio. x. vel. xx. an. loquuntur eo tẽpore quo erat licitũ creditori agere contra tertium possessorem, etiã antequã contra principalẽ. l. prosecutione. C. d pignori. ⁊ ideo dt tex. in. l. j. ad fi. C. si aduer. credi. li. vij. quod creditori, cui obijcit̃ prescriptio, remanet personalis actio salua contra debitorem. Sed hodie per aut. hoc si debitor. non potest agere creditor contra tertium possessorẽ nisi primo debitore excusso ⁊ reperto nõ soluẽdo. Unde stãte regula vulgata quod nõ valenti agere nõ currit p̃scri 10 ptio. l. j. in fi. C. de an. ex. excep. † cũ simi. qꝛ impedito impedimẽto iuris nõ currit prescriptio ipso iure. Bar. in. l. j. §. fi. qs c autẽ. ff. de iti. actuq3 priua. Dico [c] qḋ creditori. cõtra tertiũ possessorẽ nõ currit prescriptio nisi a tempore quo fuit facta excussio ⁊ tẽpore quo fuit principaliter debitor excussus ⁊ repert⁹ nõ soluẽdo, qꝛ ante agere nõ potuit, ergo nõ currit sibi tẽpus. Nõ obstat si dicat̃ istud nõ posse agere p̃cessit culpa ⁊ negligẽtia creditoris: qꝛ potuit ⁊ debuit agere p̃mo cõtra debitorẽ ⁊ facere excussionẽ. Unde cũ istud nõ posse p̃cesserit ex culpa sua: sibi imputare d3. Qꝛ dico ꝙ sibi obijci nõ põt. ⁊ p hoc dico esse casũ quẽ expssum in hoc reputa singularẽ. in. c. qꝛ diuersitatẽ. ⁊ ibi in glossis extra de cõcessio. p̃be. vbi nõ currit tẽpus impedito, licet impedimentũ sua culpa

a ¶ Br[...] britia h[...] fuit lat[...] ta illud [...] p eadẽ [...] causa a[...] rursus [...] Alex. J[...] lxxij.

b ¶ Libel[...] l. si cũ nu[...] re iud. e[...] mere decisi. dec[...] xxxiij. soci. l. quo ties. ij. de reb. du[...] bijs. co. [...] li. j. consi. [...] [illegible]

c ¶ Dico. hec [de]cisio nõ habetur alibi sed est falsa ⁊ reprobat̃ per Fra. Balb. trac. prescri. iiij. par. iiij. ptis p̃nc. q. iij. ⁊ parte. j. vl. p nu. 23. ⁊ par an. negu. trac. pign. in. ij. mẽbro. vj. ptis prin. q. ij. ꝙ etiã ante discussionẽ põt creditor agere ad declarationẽ hypothece, [illegible]

processit: imo hic nulla est culpa. vel saltem minor est culpa hic quam ibi. ideo indubitanter credo quod istud creditori obijci non possit, ex quo resultat clara et indubitata responsio ad exceptionem prescriptionis, que sui natura est contra naturalem equitatem. Alexander.

Thema. Jacobus et Menghus de lamela, alias Surto, et Menghus quondam Joannis de lamela ann. Millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto cōpromiserunt in arbitros qui sententiauerūt hoc mō: Sētentiam⁹, arbitramētamus et laudam⁹ φ predict⁹ Jac. de lamela et Mēghus .s. dictus cōiter debeāt gaudere et vsufructuare omnia ipsorū bona mobilia et immobilia vbicūq; posita sita et cōnita reperirent. ¶ Itē laudamus quod predicti Jacobus et Mēghus in casu mortis cuiuslibet ipsorū possint disponere et relinquere p anima sua et p amicis suis vbi cuilibet ipsorū magis placuerit vsq; ad quātitatem librarū sexaginta Boñ. et non vltra. ¶ Itē in casu quo predicti Jacobus et Mēghus decederēt sine liberis naturalib⁹, quod omnia bona premoriētis pueniāt superuiuēti, et suis filijs, et apud eum et eos remanere debeāt. ¶ Itē φ si filij alterius ipsorū Jacobi et Mēghi decederēt sine filijs legitimis, φ tunc hereditas premoriētis deueniat superuiuēti, et eius sit. ¶ Itē quod predicti Jacobus et Mēghus adinuicem vnus alterū adiuuare debeat. ¶ Item laudamus quod predicti Jacobus, et Mēghus possint et valeant in casu necessitatis vēdere et alienare de bonis cōibus ipsorum p eorum necessitatibus, et habeāt bailium, et plenū arbitriū mandantes dictis Jacobo et Menghbo quod nostrū laudum intra quinque dies debeant approbasse approbare et emologare sub pena ducatorum centū anni. Qui Jacobus et Menghus predicti incontinenti approbauerunt dictū laudum. ¶ Queritur vtrum teneat attento maxime quod disponit de successione futura. ¶ Secūdo queritur: posito quod teneret an dictus Mēghus alienare possit bona sua sine cōsensu et voluntate dicti Jaco. ¶ Tertio, an dictū laudū comprehēdat etiā bona post dictū laudum partibus acquisita.

Consilium. LIX.

Viso themate predicto. Sup primo dubio videref prima facie quod dictū laudū nō teneret prout quasi in terminis videtur determinasse Ange. in cōsi. lxvi. incip. comes robert⁹. vbi concludit nō valere laudū arbitratoris inter duos habentes bona cōmunia. laudauit quod si quis eorū decederet sine liberis alius superuiuens succedat eidē. Et quod vltra vel aliter nec in contrarium testari vel codicillari aut causa mortis donare possit: † qr dictū laudū etiam emologatum inducit vicissim votū captande mortis: ergo contra bonos mores videtur esse reprobatū preterquā inter milites in expeditione degētes. l. licet inter priuatos. C. de pact. coniuncta. l. pactū quod dotali. C. de pact. et l. fi. eo. tit. et l. pactum. C. de colla. et l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obli. et l. cum duobus. §. idē respondit societatē. ff. pro socio. ¶ Sed his non obstantibus in casu nostro, puto cōtrarium esse de iure verius. Nam dictum laudum continet qđ decedente dicto Jacobo sine liberis omnia sua bona pertineāt vel perueniāt ad dictū Menghū eius nepotē. et vt verbo ferē priorez in gradu successionis dicti Jacobi liberis nō extātibus et similiter econtra. † vnde dictū laudū et eius emologatio trahit ad futurā successionē conseruandam: ideo valet.[a] vt institu. de legi. agna. succes. §. fi. et not. Bar. et doc. in. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. ob. et in. l. fi. C. de pact. et sic nō inducit votū captāde mortis. Nec obstat si diceretur qđ impedit liberā testādi factionē dictū laudū emologatū. Qr respōdeo p ea que elegāter dixit Bar. in. d. l. stipulatio hoc modo cōcepta. in vers. quero aliquis vult facere et c. † vbi dicit φ si quis donauerit oīa sua bona presentia et futura reseruata sibi certa re vel quantitate qđ valet talis donatio[b] nec dicif impedire liberā testādi facultatē: qr de illa re vel quātitate poterit testari et habere heredē sicut nos dixim⁹ valere donationē omniū bonorū presentium reseruatis bonis futuris: qr de his poterit testari, vt firmāt omnes scribētes in d. l. fi. et in. d. l. stipulatio. et est tex. in. l. si qs argentū. §. sed et si qs. et ibi Bal. C. de donatio. facit φ not. Pe. Cy. Bal. in. d. l. fi. C. de pact. φ si dono tibi tertiā ptē hereditatis mee: lz si quētio sup hereditate futura: tñ valet ex quo aliquid remanet de quo possit testari. ¶ Sz ita predictis Jacobo et Mēghbo reseruatū est per dictū laudū quod testari possint in quātitate librarū sexaginta Boñ. ergo et c. Et p hoc patet quod nō obstāt ea que consulēdo dixit Ange. cū in casu qōnis sue nihil fuerit reseruatū partibus de quo possent testari: ideo nō tēdebat ad futurā successionē cōseruandā. Valebit ergo dictū laudū nō obstantib⁹ pdictis. Et licet dicaf alterū ex dictis compromittētibus fuisse adultū, minorē tñ. xxv. annis: nihilominus attēto qđ interuenerit iuramentū in cōpromissis so tale sacramentū repsentat eū esse maiorē in aut. sacramēta. C. si aduer. ven. † et sufficit qđ iuramentū solēniter in cōpromisso interuenerit, lz in emologatione laudi nō interuenisset, vt no. Bal. in. d. aut. C. si aduer. vē. ¶ Itē et videnf habuisse dicti arbitratores potestatē a partib⁹ in cōmisso predicta laudādi: qr vt verbo ferē cōpromissum est in forma latissima. et cū clausula qđ de oībus laudādis intelligaf cōfectū cōpromissum, q̄ clausula importat vt semp sup omnib⁹ laudatis itelligant arbitratores habuisse potestatē a ptib⁹, vt notabiliter dixit Bal. in. l. si cū dies. §. plenū. sup vsi. sed si facta. et p illū tex. ff. de arbitris. ¶ † Quo ad scdm dubiū vr prima facie dicendū qđ nō obstāte dicto laudo dicti cōpromittēs et quilibet ipsorū possit bona sua alienare: qr per sententiā arbitri vel arbitratoris nō pōt phiberi alienatio, vt est tex. in. c. Raynald⁹. et ibi gl. Inn. et doc. de testa. et no. bar. in. l. filiusfamil. §. diui. ff. de leg. j. et ibi Bal. et Bal. in. l. j. C. cōmuni diui. ¶ Itē similiter emologatio partiū aut cōpromissum aut q̄libet alia cōuētio facta p viā ɔtract⁹ nō pōt phibere alienationē dñij, vt. l. ea lege. de cōdi. ob cau. et l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ver. obli. ¶ Cōtrariū puto veri⁹ in casu nostro: qr lz p actū factū p partes nō possit regulariter prohiberi alienatio dñij: tñ illud † fallit nisi p tali nō alienatione fiēda essent bona hypothecata:[c] qr tūc talia bona non possunt alienari, vt est casus sing. in. l. si creditor. §. fi. fm verā literā. et ibi Bar. ff. de distra. pigno. notat Bar. et doc. in. l. q ab senti. §. j. ff. de acq. pos. et Bar. et Bal. in. d. l. ea lege. et oēs scribētes in. d. §. fi. et l. si ita. s. ea lege. et in. l. q Rome. §. cohredes. ff. de vb. obli. et d. Ant. de butr. in. c. verū. de cōdi. appo. Sed ita est φ in dicto ɔpromisso i quo ptes pmiserūt parere laudo est adiecta obligatio bonorū psentiū et futurorū. ergo impedif alienatio. † vbi aūt nō esset adiecta bonorū obligatio, lz tūc valeret alienatio: nihilomin⁹ teneret alienās ad interesse hoc est ad pretiū rei alienāte soluendū parti obseruanti laudū vt est tex. cū gl. et doc. in. d. l. ea. l. cū ergo dicit arbitratores tantūmodo pmitāt dictas ptes, et quālibet ipsarū posse alienare p necessitatib⁹ suis. Ergo extra causaz necessitatis videnf phibuisse alienationē. l. cū ptor. in prin. ff. de iud. l. maritus. C. de pcura. l. ex eo. ff. de testi. † Que autē sint ille cause necessitatis, pter quas res phibite alienari, possint alienari, enumeranf in aut. res q̄. et ibi Bar. et doc. C. cōia de leg. vt puta p alimentis et similib⁹, et hoc est nisi ex delicto in aliquā necessitatē caderet, nō posset[d] p tali necessitate alienari, vt pulchre decidūt moderni. in. l. Marcell⁹. §. res q̄. ff. ad Treb. lz Bal. hoc indecisuz reliqrit. d. aut. res q̄. i fi. Nec silr dicta bona nec aliquā rē tātā vl ptē alteri locare pōt vn⁹ inuito alio, vt. l. Sabin⁹. ff. cōmu. diui. cū cōcor. not. Bal. in l. j. C. q test. fa. pos. Attēto qđ bona retinēt cōiter et p indiuiso, et in tali societate et cōione toto tpe eorū vite stare debēt ex vtute laudi emologati. † possunt enī p testes adinuicē cōuenire. vt societas[e] et cōio duret toto tpe sociorū, nā in eternū fieri nō posset. l. j. et l. nulla. cū ibi notatis. ff. p socio. Post mortē aūt istorū finif ista societas. l. adeo. ff. p socio. l. nemo. e. tit. et ita etiā fuit de volūtate arbitratroris. qđ pt3, φ post mortē dictoꝝ Jacobi et Mēghi disposuerūt qd de bonis eorum cōibus fieri debeat. Et hec sufficiant de secūdo dubio. ¶ † Quo ad tertiū et vltimū dubiū, vr prima facie dicendū: qđ laudū trahaf tantum ab bona que eorū dictorū Jacobi et Menghi tpe laudi cum agaf de re preiudiciali, et sic ad presentia tantū referaf. l. si mādauero. §. is cuius. man. l. si ita. et ibi plene p Bar. ff. de auro et argē. lega. Notat gl. et docto. in l. fi. C. q res pigno. ob. pos. ¶ Contrariā sententiā in casu pposito tanq̄ veriorē approbo, vc3 quod dicta bona etiā post laudū acquisita debeāt post mortē alterius ipsorū ad alterū peruenire fm formā laudi. Ad quod probandū presuppono, qđ † quelibet qualitas adiecta alicui verbo debet determinari, et intelligi fm tēpus illius verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxali. l. tractabaf. ff. de testa. mili. l. ij. de auro et argē. leg. et plene declarat Bar. in. l. ex facto. in pn. ff. de vulga. et pup. notat etiā Bar. i. l. pcipim⁹. §. sane. de app. et Bal. i l. humanitatis. de impu. et alijs substit. Nō sic in dicto laudo dr φ in casu mortis dicti Mēgh⁹ et Jacob⁹ possit relinquere, et

a ¶ Valet. imo nō valet nisi ad remouendū obstaculū puta renūciationis iurate future successioni. [illegible]

b ¶ Donatio. intellige dūmodo nō reseruef simplex vsusfruct⁹ dec. d. l. fi. col. x. et consi. cclj. et dum modo qđ reseruaf nō sit nimis modicuz claud. aquen. c. l. stipulatio hoc modo. colum. fin. Hiero. cagno. d. l. fi. col. xxvj. n. 206. et dūmodo reseruetur libere. sec⁹ ad disponenduz ad pias causas, vel aliam certaz causaz tantum, deci. consi. xxx. col. ñ. consi. cclij. col. j. Ber. consi. xi. si pactum. li. iij. [illegible]

c [illegible]

d ¶ Non posset. idem Ang. sali. Paul. in. d. authen. res que cōtra fulgo. ibi et Alex. in. l. quamuis. sol. matri.

e ¶ Societas. s. li. ñ. consi. xviij.

quere, ⁊ dispẽsare de bonis suis, ꝓut eis placuerit libras. lx. Boñ. ⁊ nõ vlterius. Nota verbũ, possint relinquere ⁊c. quod verbum cõprehendit futura, [a] q2 est extensiuum. l. si ita quis in testamẽto. ff. de leg. ij. ⁊ plene no. Bar. in d. l. si ita. ff. de auro ⁊ argen. leg. ¶ Successiue põdero dictũ verbũ, de bonis suis, qđ determinat a dicto verbo, possit relinquere ⁊ dispensare qđ est futuri tẽporis, vt dixi. Ergo de necessitate cõprehenduntur etiam bona futura: q2 de illis non est permissum dispensare, nisi vsq3 ad libras. lx. Boñ. quod etiam euidẽter colligitur ex eo qđ in dicto laudo, etiã disponitur de bonis dictorũ Jacobi ⁊ Mẽghi q̃ post mortem ipsorum Jacobi ⁊ Menghi perueniũt ad dictos eorũ liberos. ex quo clare cõprehendit qđ dicti arbitratores voluerũt etiam futura bona esse subiecta restitutioni. ¶ Et per hec patet nõ obstare allegata in cõtrariũ: q2 procedunt illa verba, vbi ex verbis vel ex mente non cõstaret cõtrarium. ¶ Ex quibus omnibus breuiter concludo dictum laudum valere, ⁊ neminẽ ex dictis cõpromittẽtibus posse inuito alio alienare, vel alteri locare, ⁊ bona futura comprehendere. Alex.

¶ Futura. iiij. consi. xi 6.

Epitome.

¶ Si is cui satisdandũ est ex cõtractu receperit fideiussorẽ minus idoneũ facultatibus etiam ignoranter nõ potest petere de nouo caueri nec agere ad interesse nisi satisdãs fuerit in dolo vel asseruerit eũ esse soluẽdo, multominus tenetur si fideiussor tunc erat idoneus sed postea lapsus est facultatibus. secus in eo qui officio iudicis satisdare debet.

Consilium. LX.

Consideratis his de quibus in themate fit mẽtio. Puto de iure verũ esse dictum Semproniũ nõ potuisse, nec posse de iure cũ effectu agere contra dictũ Titium, vt denuo sibi caueret, posito qđ dictus. P. nõ esset soluẽdo, ⁊ sic non esset idoneus facultatibus tẽpore quo dictus Titius eũ dedit in fideiussorẽ prefato Sẽpronio: 1 † quia eoipso qđ dictus Sempronius eũ accepit in fideiussorem, videtur eum approbasse vt idoneum. Et ideo videtur Titius satisfecisse ad id ad qđ tenebatur dicto Sempronio, vt inquit text. in. l. qui satisdare. ff. de fideiuss. ⁊ in. l. inter causas. §. abesse. ff. mã. l. si is a quo. §. fin. ff. vt in pos. leg. Solũ restat videre an Sẽpronius possit dicere qđ ipse ignorauit dictũ. P. fuisse non idoneum. ⁊ gl. magis cõmuniter videntur tenere qđ nõ noceat creditori receptio talis fideiussoris ignoranti facta, vt no. gl. in. l. si quis stipulatus sit Stichum aut Pamphilũ. §. fi. ff. de verb. obl. ⁊ in. d. §. abesse. ⁊ in prealleg. l. si is a quo. §. fi. Facit. l. ꝓmittẽdo. §. fi. a debitore. ff. de iure dot. Sed ad hoc respondetur primo qđ eo tẽpore quo Sempronius accepit dictũ. P. in fideiussorẽ sibi datum, presumitur habuisse scientiã cõditio 2 nis sue. † Jlle enim qui cũ aliquo cõtrahit, scit aut scire debet conditionẽ suam. l. qui cum alio. ff. de reg. iur. c. cum con b corr. ibi allegatis. Et paria [b] sunt scire, vel scire debere. l. qđ te. ff. si cer. pe. l. late. in prin. ff. de ver. signi. l. si titi⁹. de fideius. Et hoc est quod voluit dicere text. in. d. l. qui satisdare. in fi. ¶ Oporteret ergo probari per dictũ Semproniũ qđ cõmuni opiniõe ille. P. putabatur diues, ⁊ soluẽdo ad hoc vt excusaretur. l. iij. ff. ad maced. l. miles. §. mulier. ff. de adult. l. barbarius Philippus. ff. de offic. pto. Vel qđ dictus titius affirmasset Sẽpronio qđ dictus. P. erat tũc soluẽdo. p. d. l. si titius. ⁊ ita est de mẽte Ang. in. l. j. ff. si quis i ius voc. nõ ier. Et hoc ibi etiã clari⁹ ponit Pau. de ca. dicere ibi Ang. ibi velle qđ aut fideiussor nõ idoneus facultatib⁹ est pstit⁹ creditori sciẽter recipiẽti. ⁊ sibi iputet creditor. d. §. abesse. aut est prestitus creditori ignorãter recipiẽti, ⁊ tunc non habet pro idoneo. per notata in. d. l. qui satisdare. Et hoc vltimũ dicit Ang. intelligere si prestãs talẽ fideiussorẽ asseruit eũ esse idoneũ, alias sibi imputet creditor. qui nõ explorauit. ⁊ hoc dicit Paul. de ca. sibi placere, arg. l. si vero nõ remunerãdi. §. si quis filiofamilias mãdauerit. in fi. ff. mã. Sed melius ꝓbat in. d. l. si titius. ⁊ in. l. feminis. C. ad velleia. iuncta. d. l. qui cũ c alio. ita etiã tenet ipsemet Pau. [c] de ca. in. d. l. qui satisdare. vbi dixit qđ si quis recipit fideiussorẽ non idoneũ facultatibus ignorãter: nõ tñ per hoc poterit petere iterato sibi aliũ idoneũ fideiussorem prestari. Nec etiã interesse aliqđ sibi dari. qđ est fortius, nisi interuenerit dolus fideiussorẽ pstãtis, qui affirmauit illũ esse idoneum, vel iustissima ignorãtia recipientis: vt q2 communiter reputabat fideiussor idone⁹, a1s eñ imputet sibi creditor quare non explorauit, p. d. §. abesse. a vbi videtur casus ƀm eum. ⁊ ita dicit intelligi debere. d. l. qui satisdare. in fi. que alias nullum dubium haberet si intelligeretur de recipiente scienter nõ idoneum facultatibus. ⁊ dicit ita de facto seruari. ⁊ qđ ꝓpterea per cõmunitates solẽt cõstitui approbatores, q2 approbãt suo periculo. Aliter etiam rñdet ad notata per gl. in. d. l. si quis stipulatus fuit Stichũ. 3 §. fi. cũ alijs. s. alleg. † qđ verũ est qđ qñ creditor recepit ignoranter fideiussorem non idoneum facultatibus sibi non preiudicat. s. quãtum ad hoc: quia potest agere ad interesse contra illũ, qui tenebatur prestare fideiussorem. s. quanti sua intersit prestitũ non esse fideiussorẽ idoneum. ⁊ ita loquitur tex. ⁊ gl. in. d. l. si quis stipulatus. §. fi. sed ad nouum fideiussorem idoneũ prestãdũ agere nõ potest creditor, vt. d. l. qui satisdare. in fi. que etiã, saltem vt aliquid dubij haberet, intelligitur in eo qui ignorãter recepisset fideiussorem, vt ibi etiam voluit gl. fi. ibi dum implicatiue loquuta dixit, maxime si sciuit ⁊c. Et hãc opinionẽ seqtur Bart. ⁊ Ang. in. d. l. qui satisdare. ⁊ idẽ, imo fortius, t3 ibi Paul. de cast. vt. s. retuli esse verũ qđ quo ad hanc verã rñsionem Jo. de imo. in. d. l. qui satisdare. repu 4 gnat, volens † qđ ille qui ignorãter recepit fideiussorem non idoneum facultatibus, possit iterũ cogi primeua actione ad prestandum fideiussorem. ar. l. Julianus. §. j. ff. de ver. obli. vel si malit, creditor possit agere ad interesse. d. l. si quis stipulatus sit Stichũ. §. fi. ⁊ dicit ita tenere gl. in. d. l. si qs stipulat⁹ sit Stichũ. Sed certe gl. ibi non dicit qđ possit agi ad prestãdum nouum fideiussorem: sed ad interesse. Et ad. l. Julian⁹. §. j. potest responderi qđ ibi loquitur qñ res debita erat perfecte soluta, quantum ad ipsam rem, sed tñ defectu alicuius iuris, vt quia non erat prestita cautio de euictione. Nã tũc nõ est extincta actio prima. secus qñ aliquid debet actione stricti iuris, ⁊ illud qđ debeo, soluo deterioratũ, vel diminutũ in se, quia tũc bene tollitur actio prima. Sed agitur actiõe de dolo ad interesse, si dolus intercessit: vel actione in factum, si dolus non intercessit. l. eleganter. §. non solum. ⁊ ibi plene notatur. ff. de dolo. ⁊. l. exhibitionis. C. ad exhi. Et iste est casus noster. Et ꝓ opinione Bar. bene facit tex. in. d. l. qui satisdare. in fi. ad quã non respondet Jo. de imo. alias eñ illa. l. ꝓce 5 deret, etiã in ignorãter recipiente, vt dictũ est. ¶ † Preterea illa materia de qua in. d. l. iulianus. §. j. ⁊ in. d. l. exhibitionis. est omnino in effectu diuersa a ꝓposito nostro. patet: q2 si in proposito nostro sciẽter recipio fideiussorem qui non est idoneus facultatibus, mihi preiudico. d. §. abesse. ⁊. d. l. q satisdare. ⁊. d. l. si is a quo. §. fi. ƀm omnes. ⁊ tñ secus est in materia. d. l. iulianus. ⁊. d. l. exhibitionis. vt puta, qñ recipio rẽ mihi debitã, quam scio esse deterioratã. nam per hoc mihi non preiudico i re mihi debita iure actio. vt no. in. l. in hac. ff. de tritica. ⁊ per Bar. in. l. qui sibi. §. qui Stichum. ff. de sol. cum simi. Denique quo ad primam responsionẽ. s. in prin. traditam, non repugnat opinio Jo. de imo. in. d. l. qui satisdare. plus dico qđ etiã si dictus. P. erat idoneus tẽpore quo prestitus fuit in fideiussorẽ dicto Sempronio: ⁊ postea effectus b fuerit nõ idoneus, tñ liberatus fuit dictus titius ab obligatione de prestando fideiussorẽ, nec tenet iterũ prestare alium fideiussorem, q2, vt verbo fertur, dictus Sempronius petijt dictum nouum fideiussorem prestari per dictũ Titiũ tanq̃ obligatum ad prestandũ fideiussorem virtute contractus, ⁊ expresse obligatiõis ⁊ promissionis de prestãdo dicto Sempronio fideiussorẽ indẽnitatis. Et qđ sit liberatus probatur in. l. si pupilli. §. soror. ff. de sol. ⁊ i. l. si nomẽ. ff. de here. vel act. vendi. ¶ Nec ob. l. si is a quo. in fi. cum. l. sequẽ. ff. vt lega. no. c caue. ⁊. l. si ab arbitro. §. fi. ff. qui satisda. cog. Quia ibi loquit quãdo quis non ex contractu erat obligatus ad prestandũ fideiussorẽ: sed ex dispositione legis officio iudicis poterat cogi ad dandũ fideiussorem. Nam tunc si dedit vnũ qui postea effectus sit nõ soluendo, superuenit equitas ex qua datur officium iudicis ad iterum prestãdum fideiussorem idoneũ: 6 † q2 mitius agitur cũ eo qui tenetur ex dispositione legis, quam cũ eo qui tenetur ex dispositione hominis. l. celsus. in prin. ff. de arbi. Et officiũ iudicis videtur presupponere obligationẽ. l. qui per collusionẽ. §. fin. ff. de act. emp. a qua possit dici fuisse liberatũ per primã prestationem fideiussoris illũ qui tenebatur satisdare: sed quãdo ex cõtractu tenebatur iure obligationis ad satisdãdũ. Unde si tunc semel prestitit fideiussorẽ idoneum, vel simpliciter receptũ, est liberatus. d. l. qui satisdare. vnde obligatio semel extĩcta nõ reuiuiscit ex causa superueniẽti. l. qui res. §. areã. ff. de sol. Et hec est cõis opinio, quã firmat Bar. ⁊ alij post eum in. d. l. qui satisdare.

¶ Paria [illegible] tiraq. i 3su. [illegible] ti. retra. §. xij. gl. j. nu. 9.

¶ Paul. idem pau. l. si cum dotem. §. si mulier. ff. sol. mat.

in fi. & Ang. & Mod. in l. quoties. & in l. si ab arbitro. in fi. ff. qui satis. cog. ¶ Ex his infertur decisio vtriusque dubij, † vcz an dictus titius potuit legitime iurari suspectus: quia rñdeo qd si est iuratus suspectus pro illa obligatiõe, vcz quia teneba tur ex forma statuti dare fideiussorẽ dicto Sẽpronio de con seruãdo eũ indẽnem: & dico qd non potuit iurari suspectus liberatus, nisi dictus Titius qñ dedit dictũ. P. fideiussorẽ, asseruit eũ esse soluẽdo cum non esset, vt dixi. s. Aut iurauit dictus Sempronius dictũ Titium suspectũ pro obligatiõe ad interesse, ex eo quia non dedit fideiussorem idoneum: & tunc poterit ita demũ eum iurare pro suspecto si probauit probabi liter se ignorasse ipsum non esse soluendo, vt etiã declaratum fuit. s. Aut iurauit eũ suspectũ ex eo quia dictus. P. fideius sor effectus sit nõ idoneus. postquam prestitus fuit in fideiusso rẽ dicto Sempronio, quasi esset dictus Titius iterũ obliga tus ad prestãdũ alium fideiussorem idoneũ. & non potuit iu rari suspectus dictus Titius: quia erat liberatus, vt dixi. s. ¶ Si autẽ iurasset Seius dictũ Titiũ suspectũ pro alia obli gatione, puta quia dictus Titius esset Seio obligatus actione mãdati ex eo qd dictus Seius tanquam primo fideiussor Titij sol uerit. Et tũc si hoc appareret: potuisset eũ iurare suspectũ, si neque ipse Titius neque dictus. P. fideiussor possideãt bona sufficiẽtia. Et bona fideiussoris cõputarẽtur etiam in bonis principalis, vt est tex. no. in l. si plures. §. preterea. & ibi notãt doc. ff. de fideius. & no. in l. mulier. C. de iur. do. & traditur per Bal. in aut. sed hodie. C. de act. & obli. ¶ Et similiter quo ad aliud dubium patet decisio qd dictus Seius nõ potuit age re cõtra dictum Titium, vt iterato caueret, nisi probaretur dictum Titium asseuerasse creditori dictum. P. fideiusso rem esse soluendo, vt patet per predicta. Alex. tartag.

Summarium.

1 Cõsensus de presenti facit matrimoniũ sine traductiõe.
2 Sententia qd procurator legitimus est, an precidat. & nu. 3.
5 Promissio ex causa dotis non est semper conditionalis.
6 Ex, dictio, denotat causam immediatam.

Consilium. LXI.

a Cõditionem. dotis l. si in diez. in prin. de cõdi. & demon.

Viso processu cause inter Gasparem Matthei de Thõbis agẽtẽ, & Gregoriũ Michaelis de Laderchio se defendentẽ & allegationibus per aduocatos vtriusque partis, & literis spe ctabilis doctoris dñi Jacobi de ansuinis vice ptãtis, & vica rij Fauentie, per quas requisitus sum vt cõsulã que future sint in dicta causa partes sue paucis absoluã. quia veritas in paucis consistit. & quia lis est de paupere regno, puto partes dñi iudicãtis esse in exequẽdo dictũ instrumentũ debiti, de quo in petitione actoris fit mẽtio cõtra dictũ Gregorium in fa uorẽ dicti Gasparis pro dictis duabus partibus ex tribus di ctarũ librarũ centũ Boñ. secundum formam statuti sub Rubrica, qualiter procedatur contra obligatos ex publica scriptura. Nam fundata videtur intentio actoris per instrumentum. & etiam quia reus in iudicio fassus est despõsatã fuisse dictam dominã Allegrantiã, & qd ipsa tenetur, & reputatur pro sponsa & vxore Bernandi dicti filij Gasparis, vt patet ex respõsione facta per Gregoriũ positionibus actoris, & etiã per positio nes ipsius rei. 1 † & licet reus ponat & actor fateatur qd non est traducta ad domũ viri, hoc nõ est necessariũ, sed sufficit con sensus de presenti qd sit actualiter despõsata, vt. l. cui fuerit sub hac cõditione. ff. de cõdi. & demon. & ibi no. l. sancimus. & ibi Bar. & alij. C. de nup. & no. Bar. in l. titio centũ. §. titio ge nero. ff. de cõdi. & demon. ¶ Et de lapsu termini prefixi debi tori constat ex inspectione instrumẽti, iunctis his que infra di cam. Restat videre an exceptiones apposite habeãt obsta re. ¶ Et primo opponitur exceptio qd procurator actoris nõ habebat mandatũ. 2 † Sed hoc non videtur obstare: quia pro nũciatũ est mandata esse legitima, presente procuratore dicti Georgij. vnde amplius nõ põt opponi qd nõ esset legitimus procurator, vt decidit Bar. & alij in l. licet. C. de procu. Dũ alle gãt. l. j. C. si ex fal. instru. & notãt Bar. & alij in l. pomponius. §. rati. ff. de procu. per. l. fi. C. de fide instru. & not. Inno. & alij in c. quoniam contra. de proba. & in. c. cum in iure. de offi. dele. cum si. ¶ Nec obstãt notata per Spe. in ti. de syndico. ver. quid si iu dex. & Cy. in d. l. licet. in. iiij. q. & Inn. in. c. super literis. de re scri. & Jo. an. in. c. j. de procu. in. vj. & Bal. & Ang. in. l. nõ idcir 3 co. §. eũ postea. ff. de iudi. per illum tex. † Quia dicũt prefati doctores qd qñ fuit pronunciatũ Titiũ esse legitimũ procu ratorẽ Sempronij tũc absentis, & nõ citati: & dictus Sẽpro nius dicit qd ille Titius nõ est procurator suus, & qd illa pro nũciatio non fuit lata cũ eo. nam tunc sibi dño non nocet. l. cum nõ iuste. ff. de collu. deteg. & in. d. §. cum postea. & notant Bar. & alij in. d. l. licet. cum si. Sed iste nõ est casus noster: quia pronũciatio fuit facta cum dicto Gregorio, seu eius procura tore: & ideo nõ potest ipse amodo amplius cõtrauenire. Alle gatur etiã qd fuit reuocatũ mandatũ procuratoris Gasparis per cõparitiones factas in iudicio per Gasparem solũ circa reuocationẽ procuratoris, etiã post dictam legitimationem mandatorũ. iuxta. c. si quem. de procu. in. vj. Quia ad hoc re spõdeo qd dicte cõparitiones facte per Gasparẽ absente pro curatore ipsius Gasparis nõ inducũt reuocationẽ: vt probat Bar. in. l. mutari. ff. de proc. ¶ Preterea posito qd eẽt reuo catũ mandatum. non sequitur: ergo instrumentũ non debet exequi. Allegatur etiã contra processum per dictũ Gregoriũ, qd processus factus contra ipsum Gregoriũ nõ valuit: quia non interuenit consensus patris, iuxta. l. fi. §. necessitatẽ cum 4 materia. C. de bo. que libe. † Sed ad hoc respõdeo qd quãdo in instrumento filius se obligauit cũ consensu patris, vt fuit in casu nostro, postea peti potest cõtra solũ filium sine cõsen su patris executio ĩstrumẽti, qd a statuto instrumẽta habẽt executionẽ. ita notabiliter concludit Bal. in. l. iij. §. sed vtrũ. per ita notata per gl. ff. de min. ¶ Opponitur etiam exceptio qd non est lapsus terminus in instrumẽto contentis, saltem a tempore despõsationis & matrimonij, prout de iure debet intelligi per. l. tales. & l. stipulationẽ. ff. de iur. do. & per id quod no. Bar. in. l. si cui legetur. in prin. ff. de leg. j. quia respondeo qd illud procederet, si non esset appositum tempus specificum & indiuiduum, vt quia dixisset intra. xxx. menses incohoandos prima die mẽsis Maij, vt fuit in casu nostro quia tũc apparet de mẽte contrahentium fuisse qd promissioni dotis nõ insit illa cõditio. Et sic terminus tunc incipit nõ a die contracti matrimonij, seu implemẽti sequuti, sed a die de quo in indi uiduo fuit facta mẽtio. ita notabiliter voluit Bal. in. l. fi. §. j. ff. de rescin. vẽ. & Bal. in rub. C. de cõtrahen. emp. in. xxij. q. & 5 Saly. in. l. j. C. eo. tit. ¶ † Pro hoc facit, quia licet promissio a facta ex causa dotis habeat in se cõditionẽ,[a] si nuptie sequã tur. d. l. stipulationem. Tamen partes possunt agere qd nõ insit cõditio, vt est gl. no. in. l. qui se debere. ff. de cõdictioni bus ob causam. vnde saltem quãtũ ad initium cursus termi ni prefixi apparet partes noluisse inesse conditionem predi ctam nuptiarũ. & qd isto casu tempus non debuerat incipe re currere solum ex die nuptiarum, patet: quia instrumentum fuit celebratũ de mense Nouembris, quo tẽpore nondũ erat contractũ matrimonium: & tamen partes in instrumẽto ex presse dixerũt qd deberet solui intra terminum. xxx. mẽsium incohoatorũ die prima mensis Maij tunc iam preteriti. & sic erat impossibile qd nuptie fuissent cõtracte die primo mẽsis Maij de anno. M. cccclxx. cum de mẽse Nouembris eiusdẽ anni, quo tẽpore fuit factum instrumentũ debiti, nõdũ esset cõtractum matrimonium. & ideo dixit Bal. in. d. l. si cui lege tur. in prin. qd illud qd habetur in. d. l. talis. procedit nisi a liud fuisset expressum, vt est in casu nostro. nã circa hoc etiã per testes probauit legitime aliquid qd habeat impedire exe cutionem dicti instrumenti, attenta maxime dispositiõe di cti statuti, & etiã varietate testium. ¶ Opponitur etiam ex ceptio pẽdẽtie litis incohoate ante presentẽ litem. Et de ista pendẽtia non est legitime probatum saltem plene. & licet in positionibus rei confessis per actorem, cõtineatur qd alias dictus Gaspar petijt executionẽ pro tertia parte dicte quã titatis: tamẽ non dicitur ibi quando hoc fuerit. Nam potuit esse qd hoc fuit post incohoatũ presens iudiciũ: & sic non ob staret. Itẽ potuit esse tali tempore qd perempta esset instan tia, si qua fuisset. & sic nõ cõcludit de necessitate, & per cõsequẽs nõ releuat. c. in presentia. de proba. opponitur etiam qd Grego rius soluit Gaspari predicto: & probatur ex positionibus Gre gorij iunctis respõsionibus Gasparis qd Gregorius soluit Gaspari li. cxxx. ex causis de quibus in testamẽto Beltrami patris dicte dñe Allegrãtie. ¶ Sed hoc nõ facit ad rem: quia nõ apparet qd ex ista causa soluerit, & postquam creatum fuerit istud debitũ ex instrumẽto celebrato inter dictos Gasparẽ & 6 Gregoriũ: imo potius apparet contrarium. † Nã dictio ex, de sui propria significatiõe denotat causam proximã, & imme diatã. l. j. C. si cer. pe. te. l. nõ dubiũ. C. de legi. l. eo tpe. ff. de pecu lio. no. Bar. in. l. j. §. ex incẽdio. ff. de incẽ. rui. naufrag. & in. l. j. §. emãcipatus. ff. de coniun. cum emãc. lib. ergo si solute fue rũt dicte libre cẽtum triginta ex causis, de quibus in dicto te stamento

stamento, sequitur qd nō intelligitur pro debito contēto in dicto instrō celebrato inter Gasparē & Gregoriū: qr cā ppria & immediata debiti, pro quo agit, est contractus celebratus inter Gasparem & Gregorium, posito qd testamentum dicti Beltrami potuisset esse cā mediata & remota de qua non debēt intelligi verba predicta. aliter etiam posset respōderi: sz istud ad presens sufficiat. Opposuit etiā exceptionem compensationis librarū. xv. prout in septima exceptione latius continet: sed istud non est legitime probatū per testes, vt ex inspectione attestationū clare apparet, maxime qr testes nō deponūt qd promiserit Gaspar Gregorio compensare ei in eo qd sibi Gaspari deberet a Gregorio vigore dicti instrumēti: sed qd pmisit excōputare & bonas facere dicte. d. Alle grātie libras. xv. vigore testamēti, vt ex duobus testibus circa hoc examinatis deponit saltē primus. s. Jacobus: & cōtingere etiā potuit qd in obligatione facta per dictum Gregoriū in dicto instrumēto habita fuerit ratio dictarū librarū. xv. posito qd fuissent cōpēsande Gregorio, in quo tñ conueniūt dicti duo testes. & istud magis me mouet. Accedit etiā iuramentū appositū in instrō de soluendo: propter qd iurās impedit compensare. c. ad nostrā. el. j. de iureiur. fm vnum intellectum magis communiter ibi approbatum a Canonistis, in hoc tñ sunt opiniones doc. alibi ideo magis moueor ex defectu non clare, nec concludentis probationis.

Summarium.

1 Liber rationum mercatoris defuncti facit semiplenam probationem.
3 Compensatio non fit de tempore ad quantitatem.

Consilium. LXII.

Viso pcessu cause inter dominā Dominicam agentem, vt filiam & heredē petrini Tobaliarij, & habentem etiā pro parte causam a coheredibus suis mediāte suo curatore, & Joannē de natalibus se defendētem, videtur mihi qd dictus dñs iudex, qui in causa predicta iudicauit, non solū debuerit condēnare dictū Joannem in illa quantitate fabe & ordei, vt fecit, de qua faba & ordeo in dubium non reuocat, sed etiā debuerit cōdēnare in infra scriptis quātitatibꝰ, in quibꝰ clare constat dictū Joannē fuisse & esse debitorē, deducto tamen eo in quo ex opposito appareret esse cōpēsandū dicto Joanni ex deductis in pcessu, fm qd infra declarabit. Nam in primis cōstat qd anno. M. cccliij. die. vij. Martij dicti Petrinus & Joānes de natalibus fecerūt saldū, in quo dictus Joānes compēsatis hincinde omnibus gestis inter eos constituit se debitorē in libris trecentis viginti septem, & solidis septē, vt constat de dicto saldo in processu fol. 30. & 31. Et dictus Joannes respondendo positionibus, recognouit illud esse verū, vt constat in processu fol. 35. Item constat dictum Petrinum fuisse creditorem saltē in ducatis centū & x. quos soluit pro luitione pannorū dicti Joannis existentiū apud hebreum, vt confitet dictus Joannes, respondēdo positionibus actoris, & patet in processu fol. 27. & probatur etiā per ser Petrum de carbonibus testem actoris, qui etiā de maiori summa deponit. Item constat dictū Petrinum esse creditorē in pluribus quantitatibus ascendentibus ad summam librarū centum, & solidorū sex, & denariorum septē saluo iure calculi, quas confessus est dictus Joannes respōdēdo positionibus actoris se debere, vt cōstat in processu folio 39. & 30. Est etiā probatum qd dictus Petrinus erat creditor in summa librarū duarū, solidorum decem & nouem, & denariorum sex pro brachijs octo cum dimidio panni bisi & in libris nouem, & solidis decē pro certa honorantia, & aptatura duarū petiarum pannorum, quia his duabus summis probatis per dictū ser Petrum testē, qui facit semiplenam probationē. l. vbi numerus. ff. de testi. c. in omni. de testi. ✝ 1 & ēt probat per librū dicti Petrini mercatoris defuncti, cuiꝰ scriptura facit aliam semiplenā probationē, vt no. Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. in ver. circa fm &c. Et ibi expressius Pau. de cast. in penul. vel vlti. charta, vbi expresse dicit qd facit semiplenam probationē per. d. l. rationes. & ibi etiā hoc notat Nico. de neapo. & Bal. Comprobatur etiam illud debitum dictarū librarum nouem, & solidorum decem ex depositione Pauli zenoni testis producti per agētē, cuius depositio est in processu fol. 25. De aliquibus alijs summis deductis in processu ex parte agētis non facio magnū fundamētum, qr in illis potest verificari illud qd dictus dominus iudex in sentētia dixit scilicet qd non sit plene probatū per scripturā librorū dicti Petrini, que nō facit probationē saltē plenā iuxta. l. rationes. & l. instrumenta. C. de probat. & plene notat in. d. l. admonēdi. ff. de iureiur. & l. quedam. §. nūmularios. ff. de eden. Et statutum requirit iuramentum mercatoris in certis summis, & sic quo ad illas summas, q̄ non sunt aliter probate, qꝫ per librū Petrini posset verificari snia dicti iudicis. ✝ 2 Sed quo ad dictas summas de quibꝰ constat per scripturam recognitam, & approbatā per reum seu per confessionē ipsius rei negari non potest quin sit sufficienter probatū. l. scripturas. cum ibi notatis. C. qui pot. in pigno. habe. cum ibi nota. & l. publia. in fi. ff. depos. Non insisto circa pretiū ducatorū. xxiiij. auri, quo Petrinus vendidit & tradidit vnum equū dicto Joanni, vt apparet ex confessione Joānis respondentis positionibus in processu. fol. lxv. qr ibi non apparet an hoc fuerit ante dictum saldum, vel post, per id qd habetur in. c. in presentia. de pba. Et notatur per Bar. in. l. non solum. §. sed vt probari. ff. de ope. no. nun. Est verū qd de dictis summis in quibꝰ dictus Joannes est debitor, veniūt aliqua per viam cōpensationis deducenda, vt est illud qd redactū est ex venditione dictorū pannorum, quos reuoluit ab Hebreo dictus Petrinus, dando tñ dimidiā lucri dicte dñe Dominice heredi dicti Petrini, & habita ratione estimationis dictorū pannorū fm qd in scriptura facta inter dictū Petrinū, & dictū Joannem continetur, que scriptura registrata est in processu fo. xxxi. q̄ quidem scriptura est subscripta manu dicti Joannis, vt ipse fatet, prout patet in pcessu fo. xxvij. Et ex ipsius scripture inspectiōe apparet quot fuerint petie pāni: & quāto pretio fuerint appretiate pro capitali dicti Joānis. & qd illud qd vltra dictum capitale redigeret ex vēditione dictorum pannorum, deberet esse cōe dictorum sociorum. Quod autem brachiorū essent dicte petie panni, non apparet ex dicta scriptura. Sed apparet aliqualiter ex respōsione facta positionibꝰ per agētem, vt patet in processu fo. 51. & sequē. & ibi etiam aliqualiter constat de pretio, quo vēditi fuerint dicti panni, sed nō plene: quia confitetur qd aliqñ fuerunt venditi vno pretio, aliquādo alio. & de hoc apparet specifice in libris dicti Petrini productis. Ad quos opz recurrere, qr nō est aliter per testes legitime probatū plusqꝫ sit per dictā confessionē agētis, vt patet ex depositione magistri Gasparis in pcessu. fo. 85. Et ex depositione Thadei de Ferrarijs in processu. fol. 94. Et ex depositione Pauli zenoni in pcessu. fo. 103. Et ex depositione ser Petri carboni in pcessu. fol. 95. & seq. Et ex depositione Michaelis solenati in pcessu. fol. 98. & fol. 09. qui testes referunt se ad libros Petrini, qui etiam deponūt de volūtate dicti Joannis processiue dictā venditionē pannorū. Et sic perlectis libris dicti Petrini, & dicta scriptura subscripta manu Joānis erit calculandū quid & quātū debeat dicto Joanni occasione vēditionis dictorū pannorū: & illud erit cōpensandū dicto Joāni pro rata dictarū quātitatū per eū debitarū dicte dñe Dñice. Vidēdus est etiā liber dicti Petrini, quo ad quātitatē librarū. xlviij. Boñ. qbꝰ pecunijs emit vnā petiā terre pratiue a dicto Joāne, vt confitetur agēs respōdēdo positionibꝰ, prout patet in processu, fo. 50. Et qr in responsione facta positionibus, nec in dictis positionibus apparet quo tpe facta fuerit dicta venditio, & sic an fit inclusa sub dicto saldo, non pōt dici qd sit fundata clare exceptio dicti Joannis in dicta quātitate: qr redditur obscura, & ambigua propter dictū saldum, nisi appareat qd post tēpus dicti saldi fuerit facta dicta vēditio. l. matrē. C. de pba. c. auditis. de pscri. no. in cle. fi. de rescri. & p Bar. & alios plene in. l. nō solū. §. sed vt probari. ff. de ope. no. nū. Preterea pro dicta petia terre pratiue cōstat qd Petrinꝰ soluit de mādato dicti Joānis Martino martinelli libras. xlij. qr vt cōstat ex rñsione Joānis facta positionibus, ptz in processu. fol. 65. Et deponit etiā ser Petrꝰ carbonis in pcessu. fo. 120. Et sic posito qd appareret, qꝫ dicta vēditio facta fuisset post saldū. tamen solū deberent cōpensari dicto Joanni libre sex Boñ. de dicta quātitate librarū. xlviij. Est ēt videndū vtrum de pensione apotbece locate per dictū Joannem Petrino, debeat aliquid cōpensari dicto Joāni. & certū est qd tempore ante saldum predictum, nihil debet compensari dicto Joanni: qr comprehenditur sub dicto saldo, pro tpe vero postea secuto, scilicet pro anno. M. cccclitij. & duobus mēsibus anni. M. ccccl v. debēt dicto Joāni cōpensari lib. [illegible]. fm quod apparet ex libris Petrini productis,

patet in pcessu.fo.c. ¶ Qd aut dicta Dominica sit heres p tertia parte dicti Petrini, patet ex pductioe testameti Petrini, & ex processu in quo etia apparet q sibi obuenit in diuisione, & in parte sua illud in quo dictus Joanes tenebatur Petrino. qd testamentu est in processu.fol.xlv. & qd dictum debitu obuenerit in parte dicte Dominice patet in instrumeto registrato in processu.fol.lxxxviij. & ex depositione ser Petri brinari, fo.lix. ¶ Non insisto super certis bisacbijs de quibus obijcitur pro parte dicti Joanis, quia non est de eis legitime probatu, vt p3 ex depositione Juliani, & Petri brinari. † Ite: q2 de specie ad quatitate non procedit compensatio.l.si couenerit.ff.de condi.inde. Bart.in.l.plane.la.j.§.j.ff.de leg.j.plene no.in.l.fi.C.de copen.cum simi. ¶ Ex quibus concluditur q si cumulatis dictis quatitatibus debitis dicto Joanni, ex eo q redactum est ex pretio pannorum predictorum pro rata sua, sm q apparebit ex dictis libris Petrini, & dicta scriptura, & dicta quatitate residui debiti p pesione apothece, appareat creditum dicti quondam Petrini.s. specificatu restare in summa pecunie petita in libello producto nomine dicte Dominice, deberet iudex sup hoc deputatus iudicare dictam snia fuisse in ea parte iniquam, & condenare in dicta summa dictu Joanne. si vero restaret creditu Petrini in minus q sit petitu eatenus, quatenus apparebit ex dicto calculo restare debebit eatenus codenatus dictus Joannes. Et hoc si dicta sentetia no transiuit in re iudicatam, seu per habente potestatem committatur qd reuideatur de iniquitate dicte sententie. Alex.tar.

Epitome.

¶ Jacobus decessit relicta Peseria filia & herede ex Costatia coiuge que scda nupsit. deinde Penseria nupta Lazaro sine liberis & intestata decessit. Rn. Alexa. q eius hereditas spectat ad Constantiam matrem, vt pote deficietibus alijs liberis ex priori matrimonio.

Consilium. LXIII.

In dubitatione premissa, primo presuppono q dictus Michael potuit non obstante qd esset rector ecclesie testari de bonis acquisitis, antequ promoueret ad ecclesia vel etia de acquisitis post aliunde, q de bonis ecclesie.c.j.& c.quia nos.de testa.l.sacrosancte.C.de epis.& cleri. ¶ Scdo presuppono q dictus Jacobus parte sua hereditatis paterne etia non aditam, & similiter Michael portione sua paterne hereditatis etia non aditam per eum transmiserunt in dicta Peseriam s. Jacobus parte sua in totu, & Michael p tertia parte, vt l.si fratris.C.de iure deli.l.apud hostes.C.de suis & legi.l.ex militari.§.fi.cu.l.seq.ff.de testa.mili.l.hereditate.§.filius.ff.de ca.tren.pecu.l.ventre.& ibi plene per doc.ff.de acqui.here. ¶ Tertio psuppono † q mortua Peseria in matrimonio sine liberis dos de iure coi non remanet apud virum. sed ad alios successores mulieris trasire d3 si mulier erat sui iuris. l.dos a pre.C.so.ma.l.vnica.§.illo pculdubio.C.de rei vxo. act.cu vulga. pterq in casu.l.j.& aut.ibi posita.C.vnde vir & vxor. ¶ His presuppositis videt prima cosideratioe dicedu dnam Bonstantia, salte quo ad proprietate, fuisse exclusam per trasitu ad scda vota, & proprietate dictoru bonoru deuenire ad alios successores ab intestato dicte Peserie, q proximiores essent post dicta dnam Costatia, q videtur voluisse aperte gl.in aut.ex testameto.in ver.filij.iucto tex.C.de secu. nupt. Et hoc propter iniuria qua videt mater intulisse filie transeudo ad scda vota.in aut.de no e lige.secun.nub.§.per, sequimus.& in aut.de nup.§.soluto. ¶ Sed hoc non obstante, q2 cois snia est in cotrariu, ideo omissis argumetis breuiter cocludo, qd † dna Constantia admittit tanq primior, perinde ac si non trasiuisset ad scda vota, postq [a] ex mrimonio ex quo nata fuit Penseria nulli alij extat filij. Casus est in.l.femine.in fi.C.de secun.nup. que lex in hoc no reperitur correcta p aut.ex testameto.nec.per alia.l. Quare ergo stare probibet q emendatu aut correctum non inuenitur.l.precipimus.C.de app.l.sancimus.C.de testa.& ista parte sequutur Bar. Bal.& Sali. in.d.aut.ex testameto. per hoc reprehendetes gl.posita in.d.aut.ex testameto.in ver.filij. Et refert Bar. qd ita pluries consuluit contra illam gl. pro qua etiam allegat ibi Bal. quia si illa pena priuationis infer[illegible] a lege matri, fauore filioru, qn mater trasit ad scda vota, vt debeat ipsa priuari, & peruenire debeat hereditas ad alios filios eiusde matrimonij, ergo cessantibus filijs.i.causa priuationis matris: cessare d3 priuatio mris.l.titia scio.§.vsuras.ff.de le.ij. l.adigere.§.quis.ff.de iure pa.l.gnaliter.C.de epis.& cle.c.cu cessante.de app.c.si pauper.de prebe.in.vj. Ite, q2 filius seu filia.i.dicta Peseria decededo intestata no codedo testametu in quo matre hereditate priuet, videtur remisisse iniuria sibi a matre illatam.l.fi.C.de reuo.dona. Ide etia tenuit Jacob.de bel.in aut.de non eli.secun.nub.in.d.§.hoc autem. q in scdo notabili, vbi p illu tex.dicit Host. † q mater scdo nubes filijs omnibus postea defunctis sine liberis succedet eis in totu, etia in donatione ante nuptias.& est ibi de hoc clarius text. Accedit ad iden. gl.in aut.de non elig.secu.nub.in ver. discernunt. que aperte intelligit dicta.l.femine.in fi. pcedere etia qn mater primo transiuit ad secuda vota, demu decessit vltimus filius. Ad ide facit tex.in.§.cum igit.in aut.de non elig.secu.nub. vbi indistincte mater succedit filijs in pprietate & vsufructu, l3 transeat ad scda vota.& licet ille tex.corrigatur p.§.hinc nos.in aut.de nup.colla.iij. vbi mulier trasies ad scda vota priuatur successione filij intestati que ad bona, q a patre filio obuenerut, l3 quo ad alia no. Et sic reddit ad distinctione positam in.l.mater.ad Tert.tu tex.in.d.§. hinc nos. solum corrigit qn tractat de successione vnius filij decedentis superstitibus alijs filijs ex eode matrimonio, quoru fauore introductu est, vt mater excludat. † Ergo vbi vnicus tm esset filius de cuius successioe tractaret, remanet incorrectus tex.in.d.§.cu igit.& in.d.l.femine. Et sm pdicta intelligit text.in.d.aut.ex testo. q2 sumpta est ex.d.§.hinc nos. Et ita etia 2cludit Bar.cosi.liiij.inci. Angelus macie &c.in fi.& Bal.in consi.inci. Petrus carlutij. vbi reprehendit gl.posita in.d.aut.ex testo. p hoc etia Bal.in.l.cu alijs.C.de secun. nup. podera ad hoc esse tex.c gl.in preallegata aut.ex testameto. Na pene introducte cotra matre ad scda vota trasiente locum no habet deficientibus filijs eiusde matrimonij, quoru fauore introducte fuerut, vt ibi in tex.in fi. ¶ Ex quibus breuis infertur coclusio qd mater Peserie potior est in hereditate pdicta, scdis nuptijs minime obstatibus. An aut portio hereditatis Michaelis, que ex substitutione obuenit Penserie sit per f.deicommissum restituеda hospitali substituto, de hoc non queritur. sed dicendu, vt pt3 ex notatis per Bar. Ang.& plenius Jo.de imo.in.l.heredes.§.cum ita.ad Tre. vbi etia concludunt Lazarum non admitti. Alex.tar.

Epitome.

¶ Decidit q filij filioru positi in conditione censent vocati & substituti ex eo q onus restitutionis eis iniunctu, & qd testator ad plures alios gradus substitutionum processit.

Consilium. XLIIII.

Difficultas dubitatiois premisse cosistit in hoc, vc3 an per verba de quibus in testameto dicti Lauretij videatur Lauretius in parte hereditatis relicte iure institutionis filijs Antonij vocasse post morte filioru Antonij alios descedetes, puta filios filioru Antonij. nam si videtur eos vocasse, & substituisse filijs Antonij, veru erit dicere q filij dicti Bartholomei qui sunt nepotes Antonij ex filio, possunt venire ad dictam parte hereditatis quonda Lauretij, & abstinere ab hereditate dicti Bartholomei patris eoru, q2 per talem substitutionem per quam intelligerentur vocati filij filioru Antonij, sine vedicet sibi locu ex capite vulgaris substitutiois, sine fideicomissarie no succedet filijs Antonij, quibus facta intelligeret substitutio, sed succedent Lauretio testatori.l.coheredi.§.cu filie.ff.de vul.& pup.insti.de pup.substi.circa prin. Sed si no viderent vocati ex testo dicti Lauretij, constat q alia via non possunt admitti ad dicta parte hereditatis, nisi per media psona dicti Bar.& sic tanq heredes Bar. quo casu heres heredis primi testatoris heres esse cesef.l.fi.C.de here. insti.l.paterfamilias.ff.de here.insti.l.j.ff.de cast.pecu.cu si. ¶ Et quis fortasse plura adduci posse ad pbadu q p verba dicti testameti Lauretij cesean ex testameto vocati filij filioru Antonij in parte pdicta, tn solu insistam circa hoc q mihi firmius & tutius fundametu videtur ceteris omissis. Cosidero igitur q dictus Lauretius testator postq primo loco

[a] ¶ Postq. Ide. s.li.iij.cosil.lxvi. nu.7.j.li.vj.cosi. clxxxv.in fi.j.li. vij.2si.ccxj.col.j. Bal.2s.cliij.qde testator.li.v.bertra.2si.cxxxiij.p faciliori.i pn.li. j.Matth.affi.in dci.neapo.lxxv. Bal.2si.cccxvij. ad euidetia.li.v adde.s.li.iiij.2s. xlv.consil.lxviij nu.3.

loco in dimidia hereditatis relicta iure institutionis filijs
Melli fecerat substõnes ꝑ sue volũtatis arbitrio. substituen
do eis descẽdẽtes dicti Antonij,ꝛ eis deficiẽtib⁹ ipsum An
toniũ,postea in versiculo,ꝛ voluit qḋ in casu quo oẽs filij ꝛc.
voluit substituere in alia dimidia hereditatis iure instõnis
relicta filijs dicti Antonij. † vnde disposuit qḋ in casu quo
oẽs filij masculi legitimi ꝛ naturales dicti Antonij decede-
rẽt,qñcũqꝫ sine filijs masculis legitimis ꝛ naturalib⁹, vel a-
lijs descẽdentib⁹ ex masculis legitimis,ꝛ naturalib⁹ qḋ oĩa
bona ꝛ iura dicte hereditatis peruenta et ꝑuenienda ad di-
ctos filios masculos,ꝛ alios descẽdẽtes masculos dicti An-
tonij ex hereditate dicti Laurẽtij testatoris ꝑueniãt ꝛ perue
nire debeãt ad dictũ Antoniũ ipso tũc tẽporis superuiuen-
tẽ,ꝛ ipso Antonio nõ superuiuẽte ad dictos filios ꝛ descẽdẽ
tes Melli ꝛc. Unde cũ quis varie sint opiniones in illo articu-
lo,vcʒ an per illa verba quãdocũqꝫ decesserint filij dicti An
tonij sine descẽdentibus substituo talẽ, videãtur a testatore
ex testamẽto vocati descẽdentes filioꝝ dicti Antonij, iuxta
notata per gl.ꝛ doc.in.l.Lucius.lultima.ff.de here.insti. cũ
2 suis multis cõcoꝛ. ¶ † Tũ posito qḋ vera esset opinio tenen
tium,qḋ non videãtur vocati ex testamento: illud limitatur
esse verũ,nisi testatoꝛ iniunxisset onus fideicõmissi seu resti-
a tutionis hereditatis ipsis^a descẽdentib⁹ cõditionaliter no-
minatis: quia tũc videtur testatoꝛ eos descendentes ex testa
mẽto vocasse.ita decidit Bar.in.l.centurio.ff.de vulga.ꝛ pu
pil.in versi.quero vlterius, qd si testatoꝛ dixerit, quid si fili⁹
meus decesserit sine filijs vel eorũ filij ꝛc.argu.l.deniqꝫ.§.in-
terdũ.ff.de pecu.leg.ꝛ ꝑ no.ꝑ glo.in.l.alio.in prin.ff.de ali. ꝛ
cib.leg.ꝛ per.l.si ita stipulatio.in prin.ff.de ope.libe.ꝛ ꝑ hoc
etiã Bar.in.l.sed si sic.ff.de leg.iij.allegat.l.Proculus.ff.de
vsufr.bene facit.l.Titia Seio.§.Scia libertis.ff.de leg.ij.et
qḋ ibi no.Dy.in hoc cũ Bar.transit expresse Pet. de ancb.
in.c.si pater.de testa.in.vj.in.xij.notabili.ꝛ Rapha.cuma.in
d.l.Lucius.ita etiã ɔcludit Pau.de ca.in.l.ab eo.C.de fidei-
cõ.dicẽs qḋ vidit cõmuniter teneri opinionẽ Bar.quicquid
dixerit Bal.ibi.cũ hac opi.etiã videtur transire Jo.de imo.
in.l.filiusfamilias.in.§.cum quis.in fi.ff.de leg.j. Sed ita est
qḋ testatoꝛ ꝑ dicta verba posita in versi.ꝛ voluit in casu quo
omnes filij ꝛc. videt̃ iniunxisse grauamẽ substitutionis seu
fideicõmissi etiã nepotibus dicti Antonij,ꝛ sic descẽdentib⁹
Antonij vltra filios,vt ostendunt illa verba vcʒ,qḋ omnia
bona ꝛ iura dicte hereditatis peruenta ꝛ perueniẽda ad di
ctos filios masculos,ꝛ alios descẽdẽtes masculos dicti An-
tonij ex hereditate dicti Laurẽtij perueniant ad dictũ An-
3 tonium ꝛc. † Nam appellatione descendentium non est du-
bium nepotes cõprehendi,vt patet in.c.vbicunqꝫ. in verbo,
descẽdere.de pen.in.vj.in.l.liberoꝝ.ibi,omnes qui ex nobis
descendunt cõtineri ꝛc.ff.de ver.sig. Ergo si testatoꝛ voluit
nedũ qḋ bona que peruenirent ad filios Antonij,sed etiã ea
que ex dicta hereditate peruenirent ad alios descendentes
masculos Antonij deberẽt postea peruenire ad dictũ Anto
nium,ꝛ eo non extante ad filios dicti Melli: sequitur qḋ gra-
uamen videtur iniunctũ etiã nepotibus descendentibus di-
cti Antonij,ad quos vltimo ex ordine charitatis ꝛ verborũ
testatoris bona peruentura erant. hoc est qḋ expresse sentit
Bar.in.d.l.centurio.in preallegato versi.quero vlterius,qd
si testatoꝛ dixerit. Si filius meus decesserit sine filijs, vel eo-
rũ filij ꝛc.in fine illius qõnis dñ se remittit ad notata per se
4 in.l.qui duos.in fi.eo.tit. † vbi voluit qḋ quãdo testatoꝛ in-
iungit grauamen post mortẽ heredis,puta filij,videatur po
tius illud grauamen iniungere ei ad quem post mortem filij
deueniebat hereditas ex substitutione, vel aliter qḋ ipsi fi-
lio.arg.l.codicillis.in prin.ff.de vsufr.leg.ꝛ per notata ꝑ gl.
fi.in.d.l.qui duos.iuncto tex.ꝛ firmat Jo.de imo.ꝛ Rapha.
cuma.in.d.l.coheredi.§.cũ filie.ff.de vul.et pup.ꝛ expressius
Jo.de Imo.in.c.Raynutius.de testa. in materia substitu-
tionis vulgaris.circa finẽ illius materie.ꝛ Fulg.et Pau.de
Cast.in.l.eam quã.C.de fideicõ.ꝛ Rapha. cuma.in.l.j.§.fi.ff.
de vulg.ꝛ pup.Et Pau.de cast.in.l.ex trib⁹.C.de inoff.test.
Et ad casum nostrũ voluit hoc expressius Pau.de Cast.in
d.l.ab eo.in fi.C.de fideicõ. Si grauamen videtur iniunctum
nepotibus Antonij,sequitur qḋ ipsi videntur vocati ex te-
stamento.scḋm quod dicit Bar.in.d.l.centurio.cum cõcoꝛ.
s.allegatis.nec dicatur quod ista verba testatoris dicentia,
quod omnia bona ꝛ iura dicte hereditatis peruenta ꝛ perue
nienda ad dictos filios masculos dicti Antonij ex heredita
te dicti Laurentij peruenire debeant ad dictum Anto.ꝛc.
debeãt intelligi de bonis seu parte hereditatis relicta filijs
Melli,in qua erãt substituti filij ꝛ nepotes dicti Anto. nõ au
tem debeat intelligi de parte hereditatis,in qua fuerãt insti
tuti filij Antonij: qꝛ respondeo hoc stare non posse: patet qꝛ
testatoꝛ in dicto versic.quod omnia bona ꝛ iura ꝛc. in dictis
bonis substituit descẽdentibus dicti Antonij non solũ An
toniũ,sed etiam dictos filios Melli non extante dicto Anto
nio: ergo apparet qḋ testatoꝛ substituẽdo ĩ dicto casu filios
Melli,non intellexit substituere descẽdentibus Antonij, seu
substitutionẽ eis factã restringere ad partem hereditatis, in
qua erant instituti filij dicti Melli,qꝛ stare non potest qḋ filij
Melli veniãt ex substitutione ad bona, que erãt ipsorummet
filioꝝ Melli ex institutione. Item quia testatoꝛ adiecit signũ
vniuersale dicẽdo,omnia bona. Ergo qui omne dicit ꝛc.l.in
lianus.ff.de leg.iij.c.solite.de maio.ꝛ obe. ¶ Fortifico cõclu-
sionẽ predictã per ea que notat Bar.in.l.cum tale.§.fin.ff.de
5 cõdi.ꝛ demon. † vbi voluit qḋ si precedunt verba testatoris
enunciatiua relicti titio,ꝛ postea titius ipse grauatur a te-
statore in eo de quo facta erat dicta enũciatiua, cũ quis illa so
la enũciatio nõ sufficeret ad inducẽdam dispositionẽ ꝛ reli-
ctum.d.l.cũ tale.§.fi.ꝛ.l.ex his.C.de testa.mili. Tamen gra-
uamẽ successiue de eadẽ re iniunctũ facit qḋ perinde est ac si
testatoꝛ expresse reliquisset ei quem grauauit, per.d.l.deniqꝫ.
§.interdũ.ff.de pec.leg. Et in hoc cũ Bart.cõiter transeunt
alij in.d.l.cũ tale.§.fi. Et Jo.de imo.in.l.centurio, preallega
ta.in.xviij.col.ꝛ sequẽti.ꝛ Bal. ponit in.l.j.C.de fal.cau.ad-
iec.leg.in versi.quero,testatoꝛ dixit ita ꝛc. bene facit qḋ not.
Bar.in.l.hac scriptura.ff.de bona.in.ij.vel.iij.col.in versic.
Sed cõtra ꝑdicta videtur de vsufru.l.proculus.ꝛc.ꝛ inversi.
venio ad tertiũ ꝛc. ¶ Aduerte quia Bar.loquitur quando
fuit facta mẽtio de re certa ꝛ determinata. secus in casu no-
stro.vnde videt̃ obstare id qḋ no. Bar.in.d.l.ex hac scriptu-
ra.in versi.opp.de.l.titia.vel melius hic quando dixit testa-
toꝛ bona perueñta,pote ĩ intelligi ab intestato, vel intellexit
de bonis que ex priori subſtõne deuenissent ad filios filioꝛum
Antonij,quos expresse vocauerat in substitutiõe facta filijs
Melli. Sed dictus Laurẽtius testatoꝛ etiã enunciatiue men
tionẽ fecisse videtur de relicto dictorum bonorũ, facto etiam
alijs descẽdentibus vltra filios dicti Antonij,vt sonant illa
verba testatoris.s.qḋ omnia bona et iura dicte hereditatis
perueñta,ꝛ perueniẽda ad dictos filios masculos,ꝛ alios de-
scẽdẽtes masculos dicti Antonij ex hereditate dicti Laurẽ
tij perueniãt ꝛc. ¶ Et etiã grauamẽ iniunxisse videtur nepo
tibus ꝛ descẽdentibus Antonij,vt.s.prime probaui,per ea
que traduntur in.d.l.qui duos.cũ simi. Ergo videtur testa-
toꝛ per illa verba tacite reliquisse dictis nepotib⁹. ¶ Corro
borantur predicta per ea que ponit Pet.de ancha.in consil.
lxxiiij.incip.cõtra Philippum ꝛc.vbi concludit qḋ posito
quod opinio gl.ac Bar.ꝛ sequacium in.d.l.lucius.ff.de he-
redi.insti.esset vera,videlicet qḋ illa verba,si sine liberis he-
res meus decesserit, apposita in ɔditione substitutiõis facte
heredi,non operãtur qḋ testatoꝛ videatur ex testamento vo
casse liberos,seu descẽdẽtes heredis,eo casu quo extent. Ta-
men secũdum eum illa opinio potest procedere quãdo testa
toꝛ post gradum filiorũ decedentium sine liberis non proui
dit de alio substituto in defectũ omnium liberorũ. Sed sim-
pliciter substituit testatoꝛ vnũ filiũ alteri decedenti sine libe
ris. Sed si ꝑuidit de scḋo,tertio,ꝛ vlteriore substitutis: vt
quia post predictã simplicem substitutionẽ prouidit in casu

a ¶ Ipsis.hec est prima ratio in qua fundatur Alex.secũdã tãgit in fi.ɔsi. q
toꝛ ad plures gradus substitutionum processit.tertia colligi poterat ꝑp
bũ masculis,quo testatoꝛ vsus est. Sed qꝛ thema omissum fuit inprimis,
paret an masculi tñ fuerint instituti,nec etiã Alexã. in hoc facit qḋ verisi
nõ omisisset.hãc tertiã rõnẽ omitto.modo aduerte: qꝛ puto Alex.male hic
luisse et l3
rõnẽ vcʒ
ti in ɔdit
sentur vo
etiã onus
iniunctũ
tur Soci
lio.in.ij.
ga.j.et in
glix.col.ij
ccl.col.fi.
lxij. nu.
lib.iij. ¶
eo.C.de
Cur.sen
lj.col.vij.
Jo.crotu
c. Raynu
fi.de test.
cus zasi.
substi.in
pẽdiose.
ccxlij.col.
celo.cali
d.l.cẽturi
col.iiij.
Bertrã.
tota diffi
li.iij.Lud
zadi.ɔs.
23.tũ illa
falsa: qꝛ
tio hmõi
grauamẽ
sa non hʒ
nisi sit exp
in disposit
deducta.
ficit qꝫ cõ
sit testatorẽ cogi
tasse.l.quidẽ cum
filiũ.de here. in-
sti.ꝛ plene dixi ĩ
tract.substi. sup
l.precib⁹. Et illã
rõnẽ nomatim re
probãt Alex.s.
lib.ij.ɔsil.clxxv.
in responsione ad
arg.xiiij. Cur.se
nior cõsi.xlii.col.
v.vbi plene dixit
tit Soc.ɔsi.ciiij.
nu.8.col.penult.
lib.iij. et dato qḋ
esset vera,nõ ꝑce
deret nisi filij po
siti in conditio-
ne essent expresse ꝛ specifice grauati,vt per Jmol. in.d.l.centurio. et.d.c.Raynu-
tius.qḋ non fuit in casu huius cõsi.qꝛ licet fuerit facta mẽtio de descẽdentibus in
verbis cõditionalibus,tamen non est dictũ.ꝛ eisdẽ descẽdẽtibus substituo prout
loquitur Bertran.dicto consi.cxiij.lib.iij.,vel eosdem etiam omnes descendentes
grauo vel ipsosmet restituere volo.sed solum dictũ est eo casu bona deueniant in
talem. Et sic vere non est eis onus iniunctum,sed solũ primis institutis sed pluri
bus cõditionibus,vt tradit Alexander ꝛ cõmuniter doc.in.d.l.centurio.ꝛ supra
lib.ij.consi.clxxxv.ꝛ sic non potest sustineri istud consilium Alex.imo fortius etiã
si essent nominatim grauati,vt supra exẽplificaui.adhuc verius est qḋ non cẽsen-
tur ꝑpter hoc vocati,vt punctualiter decidit Bertrandus consi.lxxxij.visa clau
sula.col.iiij.lib.j.consi.cclxiiij.viso casu.col.iij.lib.ij.nec secunda ratio melior est:
quia fuit phantasia. Ancharanus consi.lxxiiij.qui ꝛ per Alex.hic ꝛ ab omnibus
reprobatur.ꝛ dictam rationem secundam reprobat Socinus dicto consi.xiiij.co
lum.penulti.libro.iij.ꝛ contra eam consuluit Alexander.s.lib.ij.consil.clxxxv.s.
libro.iiij.consilio.xiij.cuma.consi.cxxj.Gerardus.concludo hos nepotes Anto-
nij non fuisse substitutos nec potuisse venire omissa hereditate Bartholomei pa
tris sui.

perã. dicẽdũ qd aut res inuenitur pure hypothecata, ꝛ tunc nedum emptor nõ soluto excipere potest. Sed etiã si iam soluerit agere precise ad luitionẽ dis prediis. l. creditor. §. predium. ꝛ ibi Pau. ff. de act. empt. qd tamen non solute accipiẽdũ sed ex bono ꝛ equo, puta quãdo venditor est ipse principa- bitor. ꝛ certe liquide summe pure debite ꝛ semel soluẽde, quã soluẽdo fidem berabit, nec ur damnũ ãqs iurib⁹, alias instis retis, nisi aliõ pressim conue t, res temperã a est. Quid enim si res nõ est obligata ꝑ certa sũma semel soluenda, sed pro certo reditu non redimibili? Quid si obligata ꝑ summa incerta, puta ꝑ euictione alterius rei, vel ꝑ certis dãnis ꝛ interesse ñ liqdis? qd si est obligata ꝑ certa summa liqda semel soluẽda sed nõ pro debito venditoris vel eius cuius insolidũ sit heres, sz ꝑ debito alteri⁹ ꝑ quo forsan ipe vel author ei⁹ cũ multis aliis fideiussit, ꝛ forte res vendita est minima ex multis ꝑdiis ꝑ graui summa hypothecatis nec vult creditor partẽ recipere, nec vnã rẽ sine aliis liberare? aut qd si authores principales laudandi sunt? his ꝛ silib⁹ casib⁹ puto sufficere vt vẽditor interim idonee caueat, ita vt emptor secur⁹ fiat a dãno imminẽti. Idem multo fortius si debitũ illud est ꝯditiõale, vt hic p Alex. Idẽ dico si est in diẽ remotũ vel incertum. adde, ad qd null⁹ adhuc animaduertit, qd d. l. ex his ꝑdiis. et d. §. predium. loquũtur in terminis iuris antiqui ante introductã exceptionẽ discussionis de qua in aut. sed nouo iure. C. de act. et oblig. vnde non est mirum si tũc iura volebãt qd emptor qui statim exigi vel euinci poterat statim ad liberãdum agere posset. que ratio hodie cessat tantisper dum locus est beneficio discussionis. hanc materiam et quod quando res inuenitur onerata reditu redimibili [illegible]

deficientium omniũ liberorum de aliis substitutis tunc nepotibus exclusis, illis sequentes substituti fortasse extranei, vel ecclesia aut ad pia causa substituta admittãtur, dicẽdum est scd̃m eum liberos, licet cõditionaliter nominatos pro substitutis haberi. arg. l. cũ amis. ff. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. Et ita dicit se limitare dictã gl. Et not. per Bar. ꝛ alios in. d. l. Lucius. ꝛ qd ista limitatio scd̃m eũ est tutissima. Et qd nõ putat dici posse ꝯtrariũ. Caue, qr limitatio Petr. de ancha. loquitur in descendentibus: nos in transuersalib⁹. Itẽ hic extranei nõ sunt substituti. Item nõ bene probat opinionẽ suam. Sed ex verbis dicti testatoris apparet eum scd̃o ꝛ tertio substituisse, et semper voluisse dictã hereditatẽ transferre in dictos liberos ꝛ agnatos ipsius testatoris. Ergo scd̃m limitationẽ predictam videtur qd dicti nepotes Antonii videntur ex testamento vocati, et ꝯñr possent ad hereditatem Laurentii venire, omissa hereditate Bartholomei. Et per hec duo vltima fundamenta nõ videtur esse opus insistere circa nonnulla, que a quibusdã adducuntur contra notata per Bar. in preallegata. l. centurio. Et in. d. l. sed si sic. Alexan.

Epitome.

¶ Jacob⁹ dñs dom⁹ subiecte restitutioni fideicõmissi ꝯditionalis vendidit Frãcisco dictam domum que subhastata fuit: ꝛ nullus intercessit. rursus Frãciscus vẽdidit eam Checho, q pro more fecit iterũ subhastari, et cõparuit Joannes intercedẽs ꝑ suo interesse ꝛ fideicõmisso sibi facto sub conditione que adhuc pẽdet, vz si cõtingat deficere descẽdentes primi testatoris qui adhuc viuũt. rñ. qd hoc non obstãte tenetur emptor vel eius heres soluere pretium Frãcisco vẽditori danti fideiussorẽ indẽnitatis a dicto cõditionali fideicõmisso vel cedenti iura ꝛ actiones contra Jacobũ authorem suum si sit soluẽdo vel hypothecãdo bona sua si possidet immobilia sufficientia ad dictam indemnitatem. h. d.

Consilium. LXV.

Omissis argumẽtis ad partes, ad ipsius quesiti decisionẽ deueniẽs, presuppono in primis † 1 qd res subiecta restitutioni fideicõmissi potest alienari quantũ ad hoc vt valeat alienatio, donec euenerit casus ꝛ conditio fideicõmissi restituẽdi. l. seruo legato. §. j. ꝛ ibi not. doc. ff. de leg. j. ꝛ. l. cũ pater. §. libertis. ꝛ ibi not. gl. ꝛ doc. ff. de leg. ij. ꝛ not. gl. in aut. de resti. et ea que pa. in prin. ꝛ notant doc. in. l. fi. §. sed quia. alias est in. §. finantem. C. cõmunia de lega. reprobata gl. in preallegata. l. seruo legato. §. j. ꝛ in. d. §. finantem. ¶ Secundo presuppono 2 quod ante euentum conditionis dicti fideicõmissi restituendi, nulla actio cõpetit fideicõmissario, iuxta. l. cedere diem. ff. de verb. sig. ꝛ. l. item quia. ff. de pac. Ex quibus infertur qd alienatio facta per dictum Jacobum, ꝛ successiue per dictũ Franciscum valuit, ꝛ valet, cum nõdum euenerit casus substitutionis fideicõmissarie, quo ad personam Joannis nepotis dicti testatoris. item ex hoc infertur ꝙ nulla mero iure competit actio dicto Joanni ad dictam domũ. vnde dato quod quando imminet euictio in limine cõtractus venditionis possit emptor recusare soluere pretium venditori, nisi prestito fideiussore de euictione. l. si post perfectã. C. de euict. et. l. habitationẽ. §. fi. ff. de peri. ꝛ commo. rei ven. Tamen illud non habet locum quãdo constat actionem nullo modo presenti cõpetere mouenti litem, aut mouere volenti, vt notat Bar. in. l. j. C. de bo. mater. Tunc enim non cẽsetur litem super euictione esse motam: quia constat eam esse fictam, ꝛ calumniosam. l. cum hi. §. si cum lis. ff. de transact. et quod notat gloss. in. l. post rem. eo. titu. Hoc etiam patet ex notatis

3 per Bar. ꝛ doc. in. l. si post preallegata, dum dicunt, † quod cogitur emptor iurare qd per calumniam non fecit sibi moueri litem, ꝛ sic vbi appareret litem esse calumniosam, cum tunc non dicatur subesse periculũ euictionis, non habet locum illa. l. ¶ Preterea dicta. l. si post perfectam. cum simil. loquitur quando mouens litem asserit sibi ius iam esse quesitum, et agendi facultatem de presenti sibi competere. Sed in casu nostro dictus Joannes non asserit, nec asserere potest dictam domum de presenti euincere posse, sed solũ asserit eam esse suppositam futuro ꝛ conditionali fideicõmisso. ergo tale ius non est in consideratione de presenti, adeo qd dici possit euictionẽ de ꝑsenti imminere. facit. l. facere posse. et quod ibi not. Bar. ff. solu. matri. Et quod notat Cy. in. l. si pro ea. cum simi. C. mandati. ¶ Et si diceretur qd venditor a tenetur rem emptori liberam[a] tradere, et si eam obligatam non liberet: tunc sibi agenti ad pretium rei vendite opponi poterit exceptio doli. l. ex his prediis. C. de euic. Sed ista domus dicitur esse obligata ꝛ hypothecata ratione dicti futuri fideicommissi, vt in aut. contra rogatas. C. ad Trebel. l. j. C. communia de lega. Ergo debet a tali obligatione liberari per Franciscum: ꝛ alias non debet posse agere ad pretiũ, quia ad hoc respondeo vt colligitur ex notatis per Bald. in 4 d. l. ex his prediis. in fi. † vbi querit, pone qd vendo rem meã, que pro dotibus mulierum obligata est, tamen nullus mouet questionem emptori: queritur vtrũ ipse possit agere vt res liberetur? et respondit qd sic: si obligatio est pura. ꝛ si ille mulieres nollent consentire, tunc si bona venditoris sunt sufficientia cum in nullo intersit, non erit necesse facere consentire mulieres. Subdit Bal. qd in dotibus quarum restituendarum casus nondum euenisset: cum sit obligatio conditionalis, iuxta. l. in rebus. §. omnes. C. de iure dotiũ. et plene notatur in. l. si constante. §. j. ff. solu. matri. non potest agi per emptorem contra venditorem, vt rem venditam liberet ab illa conditionali obligatione, dicit tamen se hoc non firmare, ꝛ pro ista opinio. facit, quia tex. in. d. l. ex his ꝑdiis. loquitur quãdo predia erant obligata, sed in casu nostro propter conditionem suspensiuam non dicuntur bona obligata, vt dicit Bar. ꝛ doctores in. d. l. facere posse. per illũ tex. ꝛ dicta. l. cedere diem. ergo ꝛc. Et quod text. in. d. l. ex his prediis. loquatur de obligatione pura: patet ex illo tex. in versi. 5 creditrice. † Nam ille qui sub conditione creditor est, non dicitur proprie creditor, vt probat Bar. in. l. j. in vltima colũ. ff. si certum peta. per. l. debitor. ff. de verborum signifi. et. l. fideiussor obligari. §. fideiussor. de fideius. ¶ Et dato quod dici posset domum esse obligatam. Attamen vbi aliquis tenetur ad liberandum rem, ꝛ ille cui obligata res est liberationi consentire nolit, sufficit quod ille qui tenetur ad liberandum, taliter satisfdet ei, cui ad liberandum tenebatur qd eũ certum faciat damnum pati nõ posse. ita dicit Bal. ꝛ Sali. in. l. ij. in versic. modo quero de eo ꝛc. C. de sen. que sine certa quanti. arg. legis prime. ff. qui satisda. cog. ꝛ probatur in. l. si pater. cum gloss. ꝛ ibi hoc etiam not. Bal. C. de colla. ꝛ notat etiam Bal. in. l. si mandato men. in prin. in lectura antiqua. ff. manda. Et est de mente Bald. in dicta. l. ex his prediis. vt s. retuli. Ex quo infero qd siue dictus Franciscus det fideiussorem idoneum heredibus dicti Chechi de conseruando eos a periculo, ꝛ futura obligatione dicti fideicommissi: siue cedat iura cõtra ipsius Francisci authorẽ, quĩ idoneus sit, siue ipse Franciscus possidens bona immobilia sufficientia ad conseruandos indemnes heredes dicti Chechi a dicto fideicommisso, ea bona obliget dictis heredibus, dicetur adimpleuisse id ad qd tenetur si dicti fideicõmissarii nolint 6 consentire, ꝛ liberare dictam rem a fideicõmisso. ¶ Nec etiã refert an fideiussoribus, an hypotheca bonorum caueatur. l. j. §. an pignoribus. ff. de colla. bono. et. l. fi. §. si legatarius. ff. quo. leg. ꝛ. l. plus cautionis. ff. de regul. iur. l. habere. §. j. ff. de verb. signi. Et notat gl. ꝛ doc. in. l. pretorie. l. vltima. ff. de preto. stipu. ꝛ in. l. j. ff. qui satis. cog. cum simi. prout se habet magis communis conclusio. Et ad predicta bene facit. l. si quis stipulatus sit Stichum aut Pamphilum. §. fi. ff. de verbo. oblig. Alexan. Tartag.

Summarium.

1 Possessionis causa summaria est.
2 Sñia presumitur lata ex causa que vera apparet in actis.
3 Exceptio reiecta in vno iudicio potest opponi in alio si non fuit reiecta: quia falsa vel inista.
6 Opinionum vbi est varietas, iudex non facit litem suam.

Consilium

Consilium.LXVI.

Visis dubitatiõibus de quibus queritur, qui a aliis curis detẽtus nõ sup petit otiũ ad videndum processum cause, ex quo elicere possim an dictus Antonius de imolẽsibus inspectis meritis cause instã aliq̃ causam litigãdi habuerit: quia mediante ab expẽsis absolui potuerit: ideo hoc pretermisso aggrediar alias dubitationes, ex quibus vr̃ ex infrascriptis concludendum non debuisse aliquo modo dictũ Antonium condemnari in expẽsis. Ad ꝙ ostẽdendum presuppono primo. Si dicta causa possessorij vel spolij intẽtata per actorem cõtra dictũ Antoniũ est sui natura summaria, prout infra de iure probabo, tũc instantia dicte prime cause tẽpore late prime sententie, erat perempta ex forma statutorũ, † qđ autẽ dicta cã possessorij sit de sui natura summaria absq; aliqua delegatione vel rescripto, probatur in.l.meminerint.in ver. illico.C.vnde vi.iũctis no.per Bar.in.l.si quis.C.de po. Ad idem est tex.in.l.momẽtanee.in ver.mox.ꝛ ibi no.glo.ꝛ clare ibi Bar.ꝛ alij.C.vnde vi.ꝛ no.gl.ꝛ Bar.in.l.j.C.quo.bono.ꝛ Bar.in extraua.ad reprimen.in ver.summarie.circa.iij.vel iiij.col.ꝛ Pet.de anch.ꝛ Jo.de ligna.in cle.sepe.de ver.sign. Et maxime causa possessorij recuperãde, vt notat Bal.in repetitio.l.incerti.C.de interdicti. Si ergo instantia cause erat perempta actori. non debebat primus iudex, ꝛ per cõs nec etiam secundus condemnare reum in expẽsis, imo rõne peremptiõis instantie periculũ expensarũ pertinebat ad actorem, cuius negligẽtia peribat instãtia, reus debebat absolui ab obseruatiõe iudicij.l.nouerit.ꝛ ibi no. Bar.ꝛ.l.fi.ꝛ ibi no. Bald.C.vt intra cer.temp.cau.cri.ꝛ.l.properandũ.§.illo.cũ ibi nota.per Bar.C.de iudi. ¶ Nec ad hoc obstat si dicatur, ꝙ ista exceptio peremptionis instãtie, ꝛ per consequẽs nullitas sententie non poterat attendi, eo quia cum a prima sententia lata in causa principali pro actore quo ad restitutionẽ possessionis non fuerit appellatũ. Et demum per actorem fuerat petitum ipsam sententiam executioni mãdati.ꝛ circa petitionem executionis sentẽtie fuerat per reũ opposita exceptio nullitatis sententie propter dictam perẽptionẽ. tandem fuit reiecta in effectu dicta exceptio nullitatis, ꝛ fuit pnunciatum sententiã predictam esse exequendam, a qua vltima pronũciata de exequendo etiã fuit appellatũ ad prefatũ iudicẽ appellationũ, qui in effectu pronũtiauit appellationem nõ deuoluere. Illam ad hoc respondeo ꝙ dicta reiectio nullitatis nõ hȝ obstare quin dictus iudex appellatiõis super articulo dictarũ expensarũ potuerit pronũciare, prout pronũciauit in absoluẽdo dictũ reũ ab expensis dicte prime cause: quia reiecta fuit dicta nullitas, non quia predicta prima sñia non fuerit extra instantiam: sed quia statutum, vt verbo fertur, disponebat ꝙ exceptio nullitatis non impediret executionẽ sñie, ꝛ ex ista causa presumitur motum fuisse iudicem ad pronunciandũ sententiam esse exequendã: † qꝛ sentẽtia presumitur lata ex causa que vera apparet in actis, vt no.in.l.si quis ad exhibẽdũ.ff.de except.rei iudi.ꝛ in.l.hec enim.in prin.ff.de suspe.tut. Et no.in.c.si confirmationem. de elec.in.vj. Et no.doct.in.l.iulianus verũ debitorem.ff.de cõdi.inde. Sed ex actis apparet ꝙ dicta prima sñia tanq̃ lata in causa summaria fuit lata extra instantiã: ergo erat nulla: ꝛ per cõsequẽs solum potuit moueri iudex ad pronũciandum sñiam esse exequendam, qꝛ statutum reijciebat illam exceptionẽ † vñ reiectio exceptionis nullitatis facta ex alia causa q̃ ex eo quod sententia esset valida, nõ impedit in alia causa expensarum posse allegari ꝛ ostẽdi ꝙ ipsa prima sentẽtia vere fuerit nulla, seu lata extra instantiã. hoc probatur[a] in.l.ꝙ in diem.§.j.ff.de compen. Et presertim qñ ad aliũ effectum nullitas allegatur vel detegitur in ipsa causa expẽsarum q̃ ad illum effectũ ad quẽ opposita fuit nullitas in causa executionis sentẽtie.l.vendicãtem.in fi.cum.l.sequenti.ff. de euic.ꝛ no. Bart.in.l.iulianus verum debitorem.in.vi.col. ff.de condi.inde.ꝛ in.l.j.circa medium.C.de ordi.iud. Et primo.l.qui rome.§.duo fratres.in.v.opp.ff.de verb.obli.ꝛ docto.in.c.aduersario.de exce. Sed ita est qđ nullitas in causa expensarum opponebatur ad vnum finẽ.s.ꝙ non cõdemnaretur reus in expensis, in causa vero executionis opponebatur ne fieret executio in resti.possessionis. ¶ Preterea casus noster est in specie decisus p Bart.in.l.ex diuerso.§.j.in prin. in ver.sed nunc quero.ꝛc.ff.de rei vendi. Et plenius in.l.iulianus verum debitorem.ff.de condi.indeb.in.v.col.in versi. ꝛ predicta sunt valde vtilia.ꝛ Bal.in.l.si iudex.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur. † Vbi cõcludunt ꝙ si ego actor promisit sub pena parere sentẽtie arbitratoris, ꝛ postea a sententia arbitratoris tanq̃ iniqua reclamaui petẽdo reductionẽ ad arbitriũ boni viri, tandem succubui: an si postea conueniar ad penam compromissi possim opponere quod pena non debetur, eo qꝛ pena intelligitur promissa, si eque fuerit arbitratum.l.si libertus.ff.de ope.libe.ꝛ possim nunc dicere qđ sentẽtia arbitratoris fuit iniqua non obstante ꝙ in causa reductiõis ad arbitriũ boni viri succubuerim. Et sic, an illa sententia lata super negotio principali faciat ius etiã super accessorio.i.super pena.ꝛ ipsi concludunt ꝙ aut in causa reductionis ego succubui, qꝛ fuit pronũciatum arbitramentum esse equũ ꝛ iustũ: ꝛ tunc nõ potero in causa pene ostẽdere de iniquitate laudi, per.l.qui rome.§.duo fratres.fm vnũ intellectum.ff.de verb.oblig. Aut ego succubui simpliciter: quia iudex in causa reductiõis simpliciter absoluit reũ nulla expressa causa vel expressa causa: quia non probaueram de iniquitate laudi: ꝛ tunc nõ obstante ista sentẽtia potero postea in causa pene me defendere, ꝛ ostẽdere de iniquitate laudi, p id qđ notatur in.d.l.Julianus. Ita ergo in proposito cũ appareat ꝙ iudex qui pronũciauit sententiã exequendam reijciẽdo nullitatẽ, non potuit moueri nisi propter statutũ reijciens nullitatẽ, non autem potuit remoueri ex eo qꝛ sententia esset valida vel lata intra instantiã, cum contrarium esset verũ: sequit ꝙ illa sñia non facit ius quo ad causam super accessorio.i.super expensis.vel etiã dico qđ statutum non reijceret exceptionem nullitatis: tamẽ debet interpretari ꝙ iudex ex quo pronũciauit sñiam exequendam, pronunciauerit non ex eo quod esset valida, sed ex eo quia nõ fuit facta fides de nullitate, vel talis ꝓbatio nullitatis nõ fuit facta incõtinenti, prout requiritur an impediendũ executionẽ sententie, vt plene notat Bart.in.l.iiij.§.condẽnatum.cum concor.ff. de re iudi. Ita colligit ex notatis per Bart.in.d.l.iulianus. maxime cũ in veritate sententia sit nulla, ꝛ lata extra instantiam, ꝛ sentẽtia de exequendo presumatur lata ex eis que apparent vera in actis, vt dixi. ¶ Fortius voluit Gul.de suza. quem sequitur Jo.an.in addi.Spe.in tit.de arbi.§.fi.versic. item quid compromissum.in addi.inci.Dyn.ꝛc.ꝛ Ang.in.d. §.duo fratres.ꝛ Bal Ang.ꝛ Pau.de ca.ꝛ Pe.de ancha.in l.tres fratres.ff.de pac.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de arbi.ꝛ in.l.non solum.ff.de rei vendi.quem ibi sequitur Pet.de anch.ꝛ Bald. in.l.quod te.ff.si cer.pet.ꝛ in.l.fi.in.xi.q.C.de contrahẽ.emp. ꝛ in aut.generaliter.in.iij.col.C.de episco.ꝛ cle. Et Pau.de ca.in.l.iulianus. † quod etiam si expresse iudex in causa petitionis reductionis pronunciasset contra petentẽ reductionem, ꝛ in sententia expressisset causam: quia arbitramentum esset equum: attamen talis sentẽtia lata super principali nõ obstat in causa pene, ꝛ sic in causa accessorij, quin posset adhuc dici arbitramẽtum fuisse iniquum, non obstante sententia lata super facto principali in causa reductiõis.ꝛ euitabit penam siue appareat arbitramentũ fuisse iniquũ, siue saltẽ appareat ꝙ iustã habuerit causam estimandi arbitramentũ fuisse iniquum: qꝛ illa iusta causa excusat eum a pena, sicut excusat ab expensis: allegãt.l.quidam cum filium.cũ ibi no. ff.de ver.obli.ꝛ.l.qui solidum.§.etiam.ff.de leg.ij.ꝛ.l.si debitor.ff.de peti.here.cum si. Et sic de illa iusta causa ꝛ iniquitate laudi potest in causa pene doceri, etiam nõ obstãte ꝙ per sententiã super petitione reductionis sit pronunciatũ arbitramentũ esse equum, ita in proposito etiam dato ꝙ statutũ non disponeret ꝙ in causa executionis sententie non posset opponi de nullitate: ꝛ per cõsequẽs dato ꝙ per dictã sñiam de exequendo videretur pronunciatum sententiam esse validam: tñ illa sentẽtia de exequẽdo non impedit quin in causa[a] accessoria, scilicet expensarum iudex appellationis potuerit pronũciare reum nõ debuisse condẽnari in expẽsis actori, eo qꝛ sententia que erat nulla, ꝛ seu lata extra instantiã: ꝛ sic iusta erat causa propter quã non deberet reus condemnari in dictis expẽsis, retẽta dicta opinione Jo.an.ꝛ sequacium. Et dato quod ista vltima opinio Jo.an.esset dubia propter varietatem opinionũ. † Tamẽ qñ varie sunt opiniones, adeo ꝙ non sit bene declaratũ que opinio sit cõis ꝛ approbata a cõi vsu, vt in proposito: tũc iudex in indicando fm vnam ex dictis opinionibꝰ excusat.ꝛ non facit litẽ suã, vt no. Bar.ꝛ alij in.l.de eo.C.de pe.iud.qui ma.indic.ꝛ in sua disputatiõe incip. Judex qui per imperitiam.ꝛ doct.in.c.capellanus.de ferijs.ꝛ Bald.in.l.obseruare.§.proficisci.in.xxx.q.ff.de offi. procon.ꝛ Jo.de imo.in.l.j.ad fi.principij.ff.de appel. ¶ Ex quibus concludo dictum.d.iudicẽ appellationũ non fecisse litem suam, licet non condemnauerit dictum Antonium in expensis. Alex.tarta.

[a] ¶ Probat. pan. ꝛ oẽs in.d.l.iulianus. verũ debitorẽ ꝛ in.l.ij.C.de cõpẽ. Frã.rip.d. §.duo fres.colũ. iiij.cũ seq.ꝛ tñ. vij.col.fi.de resc. Pau.ɔs.cccviij. libro.ij.

Summarium.

1 ☞ Minor an possit restitui ad hereditatē repudiatam, re non integra. nu. 9. & 10.

2 Pignus pretoriū vel authoritas iudicis facit vt non possit minor aduersus venditionē restitui, nisi ex graui lesione, vbi alias sufficeret modica, licet non minima. nu. 3. & 4.

6 Minor potest recte contra tertium emptorem restitui.

Consilium. LXVII.

Videretur stātibus his que in facto proponunt᷑ prima facie respōdendū dictos heredes Francisci, ꝗꝗ minores, & in integrum restitutionē aduersus predicta petentes, non audiendos. Nā aduertendū ꝙ post adiudicationes factas in fauorem Joannis, & Justine, & etiam post contractū transactionis, de quo. s. dicti Joānes & Justina vēdiderūt Lucio Florio domū, de qua. s. vʒ Joānes pro rata librarū. 775. & Justina pro libris. cccc. Et sic res desijt esse integra ꝑ talē alienationē, & per cōsequens videt᷑ denegari debere restitutionē in integrum aduersus dictas adiudicationes, & transactiones, per tex. in. l. ꝙ si minor. §. sceuola. ff. de mino. & per no. in
1 l. fi. C. de repu. here. & in. l. nā qđ. §. j. ff. ad treb. † vbi si minor heres institutus repudiauit hereditatē propter ꝙ substitutus adiuit, & bona hereditatis vēdidit: q2 res desijt esse integra, nō audit᷑ vlterius primus heres. Si tanꝗ minor & lesus petat restitutionē in integrū aduersus repudiationē hereditatis. pro hoc etiam q2 cum inter heredes Frācisci & Luciū Floriū nihil gestum sit quo ad ratas, & partes Joannis, & Justine venditorū non debēt posse heredes Francisci restitutionē petere cōtra Luciū Floriū respectu dictarū partiū Joannis & Justine: q2 gestū inter Lucium Floriū & dictos Joānē & Justinā, non dʒ nocere vel ꝓdesse alijs. i. heredibus Frācisci. l. si vnus. §. ante oīa. ff. de pact. l. sepe. ff. de re iudi. & ꝑ totū. C. res inter alios acta. facit. l. si in ārea. ff. de cōdi. inde. ¶ Sed his nō obstātibus contraria snīa verior videtur:
2 ad ꝙ ostendendū presuppono † qđ vbicunqʒ res minoris peruenit ad creditorē tanꝗ pignus pretoriū, prout in casu nostro peruenit dicta domus ad dictos assertos creditores, tūc si dicta res vendat᷑, vt creditori satisfiat, pōt minor si dānū grande seu enorme passus est aduersus talem venditionē etiā cōtra emptorem directo petere restitutionē in integrū. tex. est cū ibi no. per gl. & doct. in. l. j. C. si aduer. vēdi. pig. Ad idem. l. si ex causa. in princi. ff. de mino. Et ꝓbabiliter etiā ex infra dicēdis. Et ꝙ dicat᷑ grande damnū, erit iudicandū arbitrio iudicis, attenta qualitate personarū. l. sed & si susceperit. §. j. ff. de iudi. & in aut. vt hi q ob. §. sed & si quis. in gl. & in aut. nisi breuiores. in glo. C. de sen. ex breui. reci. & no. Bar in aut. minoris debitor. C. qui da. tut. pos. & l. admonēdi. in vlti. char. ff. de iureiur. Et dixit Bal. in. l. si in emptiōe. in prin. ff.
3 de mino. per illū tex. † ꝙ ēnormiter dicet᷑ ledi minor qñ priuat᷑ edib᷒ que fuerūt maiorū, ᵃ & predecessorū suorū, ad hoc qđ no. gl. in. l. nam ꝙ. §. j. in verbo pupillum. ff. ad treb. Aut res minoris peruenit ex alia causa ad creditorem, ꝗ ex causa pignoris pretorij, & creditor dictā rem ad eū peruentā alteri vēdidit, cōceditur aduersus emptorem minori restitutio in integrū, licet damnū grande nō sit dūmodo non sit damnū modicū. l. scio. ff. de in integ. resti. & in ꝓposito est tex. iuncta gl. pe. & fi. C. de ꝑdi. mino. in. l. ij. dū gl. dicit ꝯtra emptorē &c. & in. l. pe. cum gl. ff. de mino. & expresse gl. & doc. in. l. ij. C. si aduer. rem pig. vbi sit differētia inter dānū grande ꝙ pro enormi sumit, vt ibi not. & damnum modicū & minimū. & similis distinctio in. l. & si sine. §. idē faciunt. in gl. in verbo, doceat. ff. de mino. ¶ Et predicta procedūt qñ petit᷑ restitutio ex eo qđ gestū est cū minore. nō dico cū eo cui minor successisset, q2 tūc an debeat restitui, nō est casus noster. Nec etiam insisto circa
4 opi. vltramontanorū in. d. l. j. C. si aduer. vēdi. pig. † qui concludūt ꝙ licet regulariter minor restituat᷑ in inte. ꝓtextu lesiōis modice, nō tñ minime. d. l. scio. tñ ꝼm eos est speciale in cōtracta pignoris etiam conuentionalis nedum pretorij, vt requiratur lesio enormis seu grāde dānū: vt cōcedatur restitutio per tex. in. d. l. j. Quibus cōtradicunt Jac. but. Bar. & Bal. post gl. in. d. l. j. & ij. volētes qđ imo in pignore conuentionali vēdito per creditorē, eodē modo restituatur propter modicā lesionē sicut in alijs cōtractib᷒. Nā hoc nō est multū attendendū: q2 restitutio petitur, ex eo ꝙ pars domus predicte peruenit ad Justinam tanꝗ pignus iudiciale & pretoriū quo casu clarū est qđ ad restitutionē obtinēdā dʒ constare,
b de grādi. ᵇ & enormi lesione: vt dixi. s. Quo autē ad Joannē de Lana & eius heredes, est verū qđ domus primū ad eos peruenit tanꝗ pignus ꝑtoriū. verū q2 in themate presupponitur qđ super dicta sentētia fuit transactū, erūt attēdenda
5 verba trāsactionis: † q2 si in trāsactione fuit renunciatū sententie, & ab illa recessum, nō dicetur amplius dictā domum remansisse apud Joannē de Lana tanꝗ pignus pretoriū, sʒ ex causa transactionis, per quē recedere potuerūt a sentētia illi renunciādo: vt dixi. l. iurisgentiū. §. si paciscar. el primo. & ibi notat Bal. ff. de pac. & l. iiij. §. si ex cōuentione. & gl. & doct. in. l. acta. ff. de re iud. Et plene Bal. in. l. si diuersa. C. de trāsac. & in. l. j. circa. ij. col. C. quādo prouoc. Et ideo non esset necesse tūc probare de magna seu enormi lesione quo ad restitutionem in integrum obtinēdam, respectu partis alienate per heredes Joannis, sed sufficeret constare de dāno & modico, nō tamen minimo, vt superius est cōclusum. ¶ Ex predictis igitur infert᷑ ꝙ dictis minoribus succurrendū est per remediū restitutionis, tam pro partibus per ipsos minores venditis doct. de lesione etiā modica, quā ꝓ partibus venditis per heredes Joannis ꝓbata lesione etiam modica, si per dictam transactionē apparebit renūciatū esse sentētie adiudicationis & ab illa recessum: alias deberet ꝓbari de enormi lesione. Et similiter pro parte alienata p. d. Justinā cōcedenda erat restitutio ꝓbata enormi lesione: q2 fuit quo ad eā mere pignus iudiciale.
6 † Et poterit tale iudiciū restitutiōis recta via impetrari cōtra Luciū Floriū possessorē, vt ꝓbat tex. cū gl. in preallegata. l. ij. in verbo, beneficiū. C. de ꝑdi. mi. & in. d. l. j. cū gl. in verbo subueniri. C. si aduer. vendi. pig. Et in. l. ij. eo. ti. in gl. & ibi hoc aperte firmat Jac. bu. qđ etiam ex alio fortificaretur, si verū esset qđ dicta. d. Catharina tutrix & dicti eius filij pupilli in instrumēto dictarū vēditionū cōsensissent vēditioni facte per dictos heredes Joānis, & ꝑ dictam Justinā dicto Lucio Florio presenti & ementi. Et sic nō posset negari qđ aliquid gestū nō esset ab ipso minore in contractu dictarū venditionū, etiā respectu partiū alienatarū per heredes Joannis, & do. Justinā. ¶ Preterea casus noster est clare decisus in. l. in cause. la prima. §. interdū. cū duo
7 bus. ll. sequētib᷒. de mino. † vbi ille qui hʒ cām a minore, alteri vēdidit. Et ibi habetur qđ in trib᷒ casib᷒ peti pōt per minorem. restitutio aduersus emptorē, primus qñ emptor sciebat vēditorē habuisse cām a minore, prout in casu nostro: q2 dicit᷑ qđ in instrumento dictarū venditionū narrat᷑ qđ dicti heredes Joānes & Justina habuerunt cām a dictis pupillis, mediantibus dictis sentētijs & trāsactione. ¶ Secūdus est casus, qñ vēditor nō esset soluendo. ¶ Tertius est casus qñ interesset minoris habere rē venditā potius, ꝗ pecuniā. vt firmat gl. in. l. plane. in verbo, in eū. ff. de mino. Et sequit᷑ ibi Ful. de cu. & Ray. qui ad hoc allegat. l. si in emptione. & l. pe. ff. de mino. Idē sequitur Bal. in. d. §. interdū. Sed ita est in casu nostro ꝙ magis interest dictorū adultorū habere domū maiorū suorū, ꝗ pecuniā. d. l. si in emptiōe. & l. lex que tutores. cum vulg. C. de admi. tuto. Et in terminis nostris sentit Ful. de cu. in. d. §. interdū. & in. d. l. plane. dū allegat. d. l. si in emptione. & ꝙ possit peti recta via restitutio. in integrum aduersus dictū Luciū Floriū firmat etiā Bar. i. d. §. inter-
8 dū. ¶ † Cautius tñ esse putarem ꝙ in iudicio restitutiōis in integ. intētādo ꝯ Luciū Floriū, peteret᷑ restitutio aduersus dictas adiudicationes & transactionē, a quibus causata est dicta vēditio. Et in dicto iudicio citarent᷑ heredes Joānis, & d. Justina ad cōtradicēdū, ne dicta restitutio cōcedatur. Et hoc sufficere videtur per no. per Cy. in. l. j. in vlt. q. C. de aduo. diuer. iud. Et ꝑ Bar. in. l. cū filius. in prin. ff. de ver. obl. Et est gl. in terminis in. l. cū miles. §. j. quib. ex cau. ma. & ibi Bar. & no. Bal. in. l. j. C. de repu. ꝗ fi. in iudi. Qđ autē dica-
9 tur enorme seu grande dānum, dixi superius. ¶ † Nō obstāt predictis ea que in cōtrariū allegaui. s. d. l. ꝙ si minor. §. sceuola. q2 pluribus modis pōt respōderi. & primo ꝙ ibi nihil gestū fuerat inter substitutū & heredē institutū repudiantē, sed in casu nostro secus: q2 inter Joānē de Lana, & d. Justinam & dictos heredes Francisci multa gesta sunt: tū q2 inter eos fuit iudiciū: tum q2 inter eos fuit transactum. Scđo pōt responderi ꝙ ideo in casu. d. §. sceuola. non cōcedit᷑ restitutio: q2 bona hereditaria ex industria substituti fuerūt maiori ꝑtio distracta. Et sic ñ dʒ ꝑ hoc reputari minor lesus ex tali repudiatiōe. sec᷒ si nō per industriā substituti tāto ꝑtio distracta fuissent. & iste vr᷑ intellectus verus illius. §. vt ostēdit litera ibi in verbo, laborib᷒ substituti. & hoc ibi approbat gl. in vlti. sol. ꝗ semper ꝓ veriori tenēda est, vt no. gl. in. l. qui filium,

ᵃ Maiorum. rā. rip. trac. de estc. fol. 55. and. ..raq. trac. retra. i prefa. nu. 34. cū sequen.

ᵇ ¶ Grādi. intellige dūmodo rite & bona fide ꝑcessum sit: alias pretext᷒ iudiciarie authoritatis magis obest & plus vitiat.

filiū.§.fi.ff.ad treb.no.Bal.in.l.si mater.per illū tex.C.ne de
sta.defun.Bar.in.l.bona fides.per illū tex.ff.deposi.⁊ Bal.ī
aut.ex testamēto.C.de colla.istū intellectū ēt approbat Bal.
10 in.d.l.ꝙ si minor.vbi dicit Most.in.§.sceuola.† ꝙ si substitu-
tus suis laboribꝰ ⁊ industria disrogauit hereditatē implici-
tam,hoc debet sibi prodesse:nō aūt debet aperire viā restitu
tionis cōtra se.hunc intellectū etiam sequitur Imol.in.l.nā
quod.§.sed ⁊ qui repudiauit.ff.ad treb.Idem etiā clarissime
voluit Gul.de cu.in.d.l.ꝙ si minor.§.sceuola.vbi quesiuit:
pone,minor repudiauit hereditatē ⁊ sic peruenit ad substitu
tum,qui ex diligentia sua soluit oībus creditoribꝰ.⁊ aliquid
vltra sibi remāsit.minor offert se paratū satisfacere substitu-
to de labore suo,an audiatꝛ.Et breuiter ꝯcludit,ꝙ aut ille la
bor fuit solū in administrādo,tñ substitutus grosso mō ven-
didit:⁊ audiēdus est minor.ar.l.si pupillus.ff.ad treb.⁊.l.di-
ligēter.§.j.ff.manda.⁊.l.si pecuniam.in princ.ff.de condi.ob
cau.Si autem labor venit ex industria, vt qꝛ hereditas non
erat soluendo:tamē substitutus ex industria,vel cautela fecit
tñ,ꝙ sibi remāsit aliquid:⁊ tūc minor petēs restitutionē nō
audiretꝛ,vt.d.§.sceuola.⁊ ar.l.iij.ff.ad.l.fal.⁊.l.vēditor ex he-
reditate.ff.de here.vel actio.vē.⁊.l.titiū ⁊ meuiū.§.altero.ff.
de admi.tut.¶ Vel ⁊ tertio pōt rñderi ꝙ aliud sit in restitu-
tione in integrū , q̄ petitur aduersus repudiationē heredi-
tatis,vt.d.§.sceuola.Et aliud sit in alia restitutione, q̄ cōce-
ditur etiā,postq̄ res desijt esse integra,⁊ translata est in aliū
vt est casus in.d.l.si ex causa.ff.de mino.⁊ in prealle.l.j.⁊.ij.C.
si aduer.ven.pig.Et per hoc etiam patet responsio ad id qđ
dicebatur vꝫ ꝙ nihil gestū erat inter dictos heredes Fran
cisci ⁊ Lucium Floriū respectu partium venditarū per he-
redes Ioānis,⁊ per Iustinā:qꝛ respōdetꝛ ꝙ hoc nō impedit
restitutionē in integrū,dūmodo minor lesus sit, vt est casus
in iuribus vltimo loco allegatis.¶ Preterea,vt dixi.s̄.etiā
gestū vr̄ aliquid fuisse inter hr̄des Frācisci,⁊ Luciū Floriū:
qꝛ vt verbo fertꝛ,heredes Fārcisci cū authoritate tutricis,cō
senserūt vēditioni facte per heredes Ioannis ⁊ Iustinā,pre
sente Lucio Florio:cui etiā promiserunt heredes Francisci
non venire contra contenta in dicto instrumento.Alex.

Epitome.

¶ Vendens fundū ⁊ cedēs iura cōtra colonū intelligitꝛ etiā
pro pēsionibus preterita tēporis cedere ob verba generalia.

Consilium.LXVIII.

VIsis ⁊ opportune cōsi-
deratis his,que in superiori themate proponun-
1 tur.† Dico proculdubio videri cessa iura nō so-
lum cōpetētia respectu proprietatis sed etiā quo ad afflictꝰ
⁊ pensiones tūc cedenti debitas.hoc esse verum probatꝛ. Nā
in instrumento dicitur quod cedit dña Catharina omnia
quecūq; iura ⁊ actiones tā reales q̄ personales ⁊c.qūolibet
cōpetētes in ꝓprietate:⁊ directo dñio cōtra heredes p̄dictos
conductores dicte petie terre pro annuo afflictu librarū.xij.
ꝓut pꝫ publico instrumēto.⁊ vigore tā dicti instrumēti loca
tionis ⁊ cōtentorū in eo,q̄ etiā vigore cuiuscūq; alteriꝰ iu-
2 ris ⁊ instrumēti dicte cedēti quomodolibet cōpetēti ⁊c.† Nā
actio realis est,q̄ cōpetit respectu ꝓprietatis ⁊ directi domi
nij.Nō aūt actio personalis.l.in rē.in prin.ff.de rei ven.iun-
cta.l.actio in personā.ff.de actio.⁊ obl.⁊ insti.de act.§.j.Er-
go dū fit mētio in cōtractu de actiōe ꝑsonali, patet ꝙ cedēs
noluit tātū actiōes cōpetentes ratione dñij cedere , sed etiā
actiōes cōpetētes cōtra cōductores ad mercedes.⁊ sic actio-
3 nes personales ex locato.¶ † Fortificatꝛ, nā actio q̄ cōpetit
ratione proprietatis vel dominij,datꝛ cōtra possidētē tantū.
l.j.C.de alie.iud.mu.causa fac.c.examinata.de iud.Sꝫ dicta
cedēs cessit,nō solū iura cōtra detinētes aut possidēs, sed ēt
cōtra nō detinētes.Nā tēpore dicte cessionis detinebāt here
des domine Margarite:⁊ tñ ceduntꝛ actiones, nō solū ꝯtra
eos , sed etiā cōtra heredes Cōsolini.¶ Tertio probatꝛ per
illa verba videlicet, ⁊ vigore tā dicti instrumēti locatiōis , ⁊
cōtētorū in eo ⁊c.nā ptꝫ p illa verba ꝙ cedēs voluit se astrin
gere ad actiones competētes rōne proprietatis vel dñij, sed
etiā voluit cōprehēdi actiones cōpetētes vigore instrumēti
locationis.nā per instrumētū locationis nulla cōpetit actio
ad dominiū vel proprietatē , sed ad pensionē ⁊ ad restōnem
rei tanq̄ locate:nō aūt tanq̄ spectātis ad locātē ratione pro-
prietatis ⁊ dñij.l.ad probationē.C.loca.l.non solet.ff.eo.tit.
c.inter dilectos.de fide instr.⁊ ibi notatꝛ,⁊ expresse no.gl.in.l.
nec creditores.⁊ ibi doc.ff.de pig.act.⁊ gl.⁊ Bar.in.l.ita vt si
4 fur.ff.cōmo.⁊ Bar.⁊ doc.in.l.si alie.in prin.ff.sol.mat.† cum
ergo omne verbū in instrumēto appositū debeat aliqd ope-
rari si pōt,vt dicit Bal.in rubrica.C.de ꝯtrahē.emp.in.ix.q.
allegat.l.si stipulatꝰ.in prin.ff.de vsu.⁊.l.hāc legē.C.de ꝯtra-
hen.empt.subdēs ꝙ cōtractus ampliatur per ampliatiuas
dictiōes ⁊ copulas.allegat.l.qui fundū.§.qui agrū.ff.de cō
trahen.emp.⁊.l.ea tñ adiectio.ff.de leg.iij.¶ Quarto cōpro-
batur qđ noluerit cedēs restringere cessionem tantū ad ius
5 in proprietate ⁊ dominio.† Nā dñium nō pōt habere nisi se-
mel ⁊ ex vna causa:qꝛ q̄ primū ex vna effectus est quis dñs,
non pōt effici ex alia.l.iij.§.ex pluribꝰ.ff.de acq.pos.l. sequi-
tur.§.lana.ff.de vsucap.l.proprias.C.de leg.ergo si cedēs vo
luisset restringere cessionē ad dominiū,dūtaxat repugnarēt
verba instrumēti,dū dicit ⁊ vigore tam dicti instrumenti lo
catiōis ⁊ cōtētorū in eo,ꝙ etiā cuiuscūq; alterius iuris ⁊ in-
strumenti dicte dñe Catharine quomodolibet cōpetenti ⁊c.
¶ Quinto probatur per verba illa tā generaliter ꝓlata,vi-
delicet dū in instrumēto dicitur,q̄ etiā cuiuscūq; alteriꝰ iu-
6 ris ⁊ instrumēti dicte dñe Catharine cōpetentis ⁊c.† Quia
a dispositio generaliter facta refertꝛ ad oīa [a] indefinite.l.pluri
bus.ff.de accep.l.emptor.§.lucius.ff.de pac.hñ faciunt nota
ta per Iac.bu.in.l.age.C.de trāsac.⁊ Bar.in.l.ab aurelio.§.
caius.ff.de lib.leg.⁊ Spe.⁊ Cy.in.l.sub pretextu specierū.C.
de trās.⁊ Bar.in.l.si de certa.e.ti.⁊ in.l.si ex pluribꝰ.in prin.
ff.de sol.⁊ in.l.qui cū tutoribꝰ.in fi.ff.de trāsac.Et p hoc dicit
Bal.in.l.pactū.C.de collatio.in.xvj.q.ꝙ sibi caueant cōtra-
hentes vel renunciantes a verbis generalibus , ne ex effuso
sermone periculum incidāt.l.fi.in fi.C.de dot.promis.⁊ ideo
fm eū creditores nō possunt cōpelli apponere in reputatio-
nibꝰ clausulas generales,nisi quatenꝰ venirēt ad robur spe-
cialium fm Iac.de are.in.l.iij.§.j.ff.de contraria.iud.tute.⁊
no.Bar.in.l.aquiliana.cum.l.seq.per illum tex.ff.de tansac.
per hoc etiam dicit Bal.in.l.qui Rome.§.duo fratres.ff.de
7 ver.obli.† ꝙ clausula generalis refertur etiā ad ius futurū, b
quando nulla alia suberat causa ad quam referri posset vt
verba aliquid operentur.l.si quando.ff.de leg.j.c.si papa.de
priuile.in.vj.licet alias verba non trahantꝛ ad ius de futuro.
l.quod seruius.⁊ ꝙ ibi no.ff.de condi.ob cau.l.paulo callima
cho.§.j.ff.de leg.iij.Accedat quod no.Bal.in.l.tres fratres.
in.iiij.no.⁊ in.ij.oppo.ff.de pact.per illum tex.⁊ Bald.in.d.l.
8 sub pretextu specierum.† vbi dicit quod generale pactū sui
natura ad omnia porrigitꝛ etiam incognita , nisi aduersariꝰ
fuerit in dolo.Et ꝙ sibi imputare debet generaliter loquēs
si nō cogitauit sub verbis generalibus omnia comprehendi
etiā incognita,qꝛ stultitia sua in opponendo verba genera-
lia nō debeat aduersario nocere.ar.l.qcquid adstringēde.ff.
de ver.obli.fm Bald.¶ Sexto hoc euidenter indicat exces-
sus ⁊ magnitudo pretij soliti ex causa cessiōis.soluit eñ ces-
sionarius libras.ccc.Boñ.cū proprietas ⁊ dñium dicte petie
terre,cuius quilibet eorum scientia habebat non valebat li-
9 bras centū Boñ.† vnde quātitas pretij [b] facit discerni,que ⁊
b qualis fuerit partium intentio,vt no.gl.⁊ doc.in.l.j.§.j.ff.de
superficie.⁊ no.Bar.in.l.cotem.§.qui maximos.ff.de publi.
⁊ in questione sua incipiente,publicanus quidam.⁊ Bal.in
l.ex conuentione.C.de pact.⁊ in.l.gallus.§.⁊ quid si tantum.
in.ij.col.ff.de libe.⁊ posth.⁊ vbi apparet de mente,non atten
duntꝛ vba.l.iij.C.de li.prete.l.iij.§.cōditio.ff.de adi.leg.c.in-
telligentia.⁊.c.in his.de verb.signi.Ex quibus omnibus vi-
detur aperte inferri cessionem nedum ad ius proprietatis,
sed etiā pensionem ⁊ affectuum de iure trahendam ⁊ referen
dam esse.Alex.tarta.

Aque certorum fontiū conti
nue fluentiū , ⁊ que scaturiunt , siue nascuntꝛ in locis ⁊ terris
priuatarū personarū,fluēdo deseruiūt liberaliter molendi-
no cuiusdā priuati,postea vero defluunt per quoddā canale
cauatum per terras ⁊ nemora priuatarum personarum, per
quondā Baptistam de ferrijs siue eius patrem,⁊ Ioannem
de Bonaretis dictorū Baptiste ⁊ Ioannis , ⁊ super eorum
terreno iam sunt anni.xlv.constitutū,⁊ cū dictis aquis a di
ctis functibus ⁊ fluētibus dictū molendinū a dictū tēpore ⁊
citra cōtinue macinauit,⁊ hodie macinat.Modo contingit
quod de anno.M.ccccxxv.dictus Ioānes dictas aquas re
cognouit ī feudū.⁊ se inuestiri fecit a camera illustrissi.d.no-
mine ꝓprio ac nomine dicti Baptiste , pro quo de rato pro-
misi,modo dicti Baptista ⁊ Ioannes a nouo domino fue-

.t.s.lib.ij.consi.cviij.col.i.
aerte si nõ esset aliud quã in p̃dicto themate Alex. pessime cõsuluisset per tẽpus immemoriale aqua sic p se fluxisset etiã ad molẽdinum dñi rioris nõ cẽsetur labi iure seruitutis sed mere facultatis, si dñs inferior n fundo superiori vt aqua sic fluat: ⁊ sic põt quicunq; per dñm superiorẽ tineri.l. s.cum.l. de dã.infe. i.d.l.q̃ mi de fin. Bal. si qs. de mã col.vj.in.vsib. a.⁊ ita in simili asu de molendino late decidit Cepol. tract. de serui.rust. predi. c.iiij.de seruit. aqueduc. circa medium. ideo p̃supponẽdum q̃ iste Joãnes ĩ fundo superiori domio sciẽte ⁊ patiẽte ⁊ iure seruitutis fecit ⁊ du[illegible], tũ q̃si possessio seruitutis aq̃ductus nõ icipit anteqũ de facto iure seruitutis fiat riuus per quem aqua ducat. tex. in l.si partem.in prin.⁊ ibi Pau. quemadmo. ser. amit. cepol.trac. de serui. vrb.p̃d. c.xxj.in prin. Et quod supra dixi dominũ posse p suo cõmodo diuertere vel retinere aquã q̃ orit vel labit in fundo suo in p̃iudiciũ vicini qui et per tẽpus immemoriale vsus ẽ eadem aqua in fundum suum habẽte pulchre cõsuluit Pau.de ca.cõsi. cclvij. Notãdũ est li.ij.q̃ etiam habet inter cõsil. Cal.consi.lv.vbi habes cõs.sequẽs ⁊ duo precedẽtia de eadẽ materia.

c ¶ Docere. imo docẽdũ est vt per Cep.trac.de serui. vrb. p̃e.c.xx. col.ij.

d ¶ Presumet. late Fran.rip.c.cũ sutrina. de causa possess. ⁊ ppri. [illegible]

runt renouati de dicto feudo, ⁊ soluerũt canonẽ cõtinue ipsi ⁊ heredes sui qui tñ nunq̃ iurauerũt fidelitatẽ, primo contingit dubitari an per dictũ vsũ seruitiũ ⁊ cõtinuũ decursũ dictarũ aquarũ, vt.s. aliq̃d ius sit quesitũ, ⁊ q̃d dictis quondam Baptiste ⁊ heredibus suis. Secundo vtrũ dicta recognitio ⁊ renouatio cum solutione canonis, vt.s. facte noceat iuri quesito dictis Baptiste ⁊ suis heredibus.

Summarium.

3 ☞ Aqueductus seruitus quomodo acquiratur.
10 Dominium nec possessio amittitur per recognitionẽ vel cõductionem erroneam.
14 Possessio ex contractu nullo nunquam transfertur. nu.20.
22 Seruitus non extẽditur vltra necessitatem rei dominãtis.

Consilium. LXIX.

Circa primum dubium videretur prima cõsideratione dicendũ per continuum decursum dictarũ aquarũ nullum ius fuisse quesitũ dicto quondam Baptiste ⁊ heredibus suis: q̃r 1 † aque fontiũ, que scaturiunt ⁊ oriũtur in locis, ⁊ terris priuatarum personarũ, dicũntur esse [a] dictarũ priuatarũ personarũ, nec alicui licet sine earum cõsensu ad aliud predium ducere: lege, a quam que. C. de seruit. ⁊ aqua lege in concedendo. ff. de aqua plu. arcẽda. Et similiter canale siue riuus, per quem dicte aque ducũtur, dicitur esse priuatarum personarum, que ab vtraq; parte riui predia habẽt, seu ad quas spectabat terrenum, in quo riuus factus est, vt declarat Bart. in suo tractatu incipiẽte: Tyberiadis in vltima parte principali, in qua tractat de insula circa finẽ, vbi tractat de riuo. ⁊ de hoc riuo dicit ipse quod loquit lex, sed si riu⁹. ff. fini. reg. ⁊.l.j. ff. de riuis. Ergo si est dictarum priuatarũ personarũ, cui dubium q̃d sine facto ⁊ consensu earũ non potuit Baptiste ius acquiri, vt est regula iuris. Nec ad hoc vr̃ obstare q̃ Baptista vel ei⁹ authores vsi fuerint dicto aqueductu, ⁊ per tẽpus annorũ viginti, ⁊ vltra continue etiam antequã dictas aquas ab illustrissimo principe in feudũ acciperet. q̃r potest responderi q̃ tales seruitutes nõ prescribunt presertim tam breui tempore, sed requiritur tñ tẽpus cuius in cõtrarium memoria nõ existat. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quotid. ⁊ esti. l. seruitutes prediorũ. ff. de serui. l. foramẽ. 2 ff. de ser. vrba. pred. † Itẽ in prescriptione requiritur titulus ⁊ bona fides prescribẽtis. l.ij. ⁊ l. super lõgi. C. de prescri. lõg. temp. l. fi. ff. quẽad. ser. amit. Sed nõ constat de aliquo titulo, vel bona fide Baptiste: ergo ⁊c. ¶ Sed p̃missis nõ obstãtibus contrariã s̃niam de iure probabiliorem esse puto, ⁊ Baptiste ac eius heredibus acquisitũ fuisse ius [b] in dicto aque-3 ductu. † Nã si cõsideramus an sibi fuerit acquisitũ ius quasi possessionis dicti aqueductus, adeo quod contra quẽcunq; prohibentem ipsum vti dicto aqueductu habebit interdictũ de aqua quoti. ⁊ estiua. Et indubitatũ est q̃ sic: q̃r satis est q̃ probetur Baptistã vsum fuisse dicto aqueductu aliq̃ tẽpore, nec curatur quanto. l.j. in prin. ⁊ §. q̃ autẽ scriptũ. ⁊ l.j. in prin. ff. de riuis. dummodo bonã fidẽ habuerit: ⁊ sic putauerit sibi hoc licere. d.l.j. §. sed ⁊ si iure. ff. de aqua quo. ⁊ esti. plene p Bar. in l.j. §.ij. ff. de iti. actuq; pri. Et declarat Spe. ĩ ti. de causa pos. ⁊ ppric. §. priuata. ver. aliud quoq; est priuatũ. cũ seq. Et dicit constare de bona fide dicti Baptiste, eoipso quod constat quod longo tempore. s. decẽ annorum vsus est vt no. Inno. in c.ij. de resti. in integ. per l.iij. §. si seruus. ff. de acq. pos. ⁊ Archi. in c.j. de prescrip. in vj. Et Jo. an. in addi. Spe. in tit. de teste. §. nunc videndum. in addi. magna in iij. col. ⁊ Ang. in l. pe. C. quibus non ob. lon. temporis prescri. ⁊ Ant. de bu. in c. cum ecclesia. ad. ff. de cau. pos. ⁊ in cõmẽto. c. peruenit. de censi. ⁊ no. doc. in c. si diligẽti. ⁊ in c. fi. de prescriptio. ¶ Secũdo principaliter dico, ⁊ fortius q̃ non solũ interdictũ sibi competet, sed quod etiam dictam seruitutẽ aqueductus prescripsit: ⁊ sic sibi etiam cõpeteret confessoria. 4 Quod † ostenditur, nã iste aqueductus habet causam continuã, ex quo cõtinuo aque decurrũt, seu decurrere apte sunt: ergo dicit habere causam continuam. d.l. foramen. ⁊ no. gl. ⁊ docto. in l.ij. C. de ser. ⁊ declarat Bar. in l.j. §. deniq;. ff. de aqua plu. arcen. Ergo prescribitur per vsum decẽ annorũ inter presentes, ⁊ viginti inter absentes cõcurrẽte sciẽtia, ⁊ patiẽtia illorũ contra quos prescribebatur. d.l.ij. C. de ser. l. pe. ff. de ser. ⁊ l. seruitutes prediorũ. in prin. cũ gl. ordinaria. eo. ti. etiam nullo precedente ti. l. si quis diuturno. §. si seruãda. Nec etiã requiritur allegatio tituli, vt no. Dy. in c. possessor post mediũ. de reg. iur. in vj. Et patet ex no. per Bar. in d.l.j. §. deniq;. de aqua plu. arcẽ. ⁊ Inn. in d.c. si diligẽti. Requirit etiaz quod bona fide dictus Baptista fuerit vsus dicto aqueductu, tanquam iure seruitutis. d.l. fin. ff. quemad. serui. amit. Et ipsa bona fides presumitur ex vsu decem annorũ, vt proxime dici. ⁊ in terminis nostris decidit. d. Abb. Moder-5 nus in c. si diligenti. de prescri. † vbi dicit q̃ propter vsum lõgi temporis, non requirit q̃ ille qui allegat se prescripsisse seruitutẽ, non habet necesse docere [c] q̃ ex iusta causa fuit inductus ad putandũ sibi seruitutem deberi, puta q̃ ita erat fama, vel q̃r audiuit a fidedignis, iuxta not. p Cy. in l.j. i. iiij. q. C. de serui. ⁊ Bar. in d.l.j. §.ij. de iti. actuq; priua. ⁊ per do. Ant. in c. si diligẽti. ⁊ pro hoc do. Abb. allegat dictũ Inn. in d.c.ij. de resti. in integ. ⁊ inducit tex. in c. cum ecclesia. de cau. pos. Et sic saltem post primos decẽ annos presumitur fuisse in bona fide: per spatiũ sequentiũ decem annorum fuit completa prescriptio. ⁊ ex tali vsu tanti tẽporis apparet q̃ Baptista fuit vsus tanq̃ iure seruitutis, nõ autẽ ob aliam cãm: q̃r vt dicit Inn. in c. bone. el. ij. in prima gl. magna de elect. ⁊ Bar. in l.j. §.ij. de itinere actuq; priua. ⁊ Bal. in l.ij. in v. col. 6 C. de serui. † Ex qualitate actuum comprehenditur, an quis fuerit vsus tãquam iure seruitutis. Nam si via publica prerupta erat, ⁊ propter hoc quis incessit per agrũ vicini: non censetur vsum esse iure seruitutis, sed vbi alia cã non appareret ad presumendũ q̃ aliter sit vsus, intelligetur esse vsus tanq̃ iure seruitutis. l.j. §. julian⁹. ff. de itinere actuq; priua.
7 ¶ † Preterea potest Baptista allegare titulũ emptionis dicte seruitutis concesse a dictis priuatis personis. Et p solam probationẽ vsus. x. ann. presumetur [d] titulum allegatũ precessisse, si interuenit scientia ⁊ patiẽtia dictarũ priuatarũ personarũ in dicto vsu aqueductus. l. cũ de in rem verso. ff. de vsu. ⁊ ibi not. gl. ⁊ Bal. ⁊ l.j. in fi. ff. de aqua plu. arcen. Et ibi notat gl. Dy. ⁊ Bar. ⁊ ita firmat gl. ⁊ Bar. in d.l. seruitutes prediorum. per l. si certis annis. C. de pact. ⁊ l. si filius. C. de petitio. here. ⁊ l. qui in aliena. §.j. ff. de acquiren. here. per l. penul. cum glo. C. commu. diui. ⁊ l. quam tuberonis. §. sunt 8 quidam. ff. de peculio. † vbi nedum contra soluentem longo tempore inducitur presumptio allegati tituli, sed etiã cõtra longo tẽpore patientem, ⁊ firmat Inn. in d.c. si diligenti. ⁊ Bar. latius q̃ alibi hoc probat in sua disputatiõe incipiẽte. Quedã mulier habens magnum patrimoniũ ad fi. ⁊ in suo cõsilio inci. Queritur an iurisdictio. vbi refert Dy. ita tenere idẽ not. gl. ⁊ doc. in c. peruenit. de censi. quam opi. ibi late fortificat Ant. de bu. in repe. in. xj. char. vbi de hoc probat p plures rationes, quas breuitatis causa omitto, idem videt tenere Bal. in l. pen. C. com. diuidun. ⁊ in l.j. in vij. q. C. qui admit. ⁊ Jo. de Imo. in d.l.j. in fi. ff. de aqua plu. ar. vbi dicit quod ab ista opi. quam firmat gl. nõ esset in iudicando recedendũ iuxta notata per Jac. bu. in l.j. C. qui pro sua iurisdi. ⁊ respondet ad nonnulla allegata in contrarium per Cyn. ⁊ alios in d.l. si certis annis. idem tenet Pau. de ca. in d.l. seruitutes. vbi dicit hanc opi. esse communem apud legistas ⁊ Canonistas. Florianus de Bononia in d.l. cum de in rem verso. dicit istam opinionẽ esse cõmunem, ⁊ ipsam sequit. idẽ tenet ibi Fulg. Et ideo cum sit cõmunis opinio a qua in iudicãdo non est recedendum: vt habetur in locis vulgarib⁹, ideo absq; longiori disputatione adhereo huic conclusioni. ¶ Non cõsulo tamen quod si non putant heredes Baptiste titulum precessisse illũ allegẽt: q̃r contra conscientiam agerent. Si ergo salua cõsciẽtia posset allegari titulus, licet nõ probetur nisi per dictũ vsum: ergo sequitur quod presumit bona fides. l. pen. C. de euictione. ⁊ omne ius dictarũ priuatarum personarum per talẽ presumptum titulum, censetur translatũ in dictũ Baptistam. ⁊ per predicta patet responsum esse ad allegata in contrariũ. Nã fateor quod aque ante completum vsum tãti tẽporis erant illarũ priuatarũ p̃sonarũ, vt in iurib⁹ allegatis in p̃riũ: sed postea fuit acq̃sita seruitus aqueductus p prescriptionẽ dicti Baptiste. Itẽ nõ ob. l. hoc iure. §. ductus aque. de aqua quoti. ⁊ esti. q̃r r̃ndeo q̃ ibi loquit, quãdo nõ interuenit sciẽtia ⁊ patiẽtia illius cõtra quem prescriptũ fuit, vt ibi in gl. secus si sciẽte: quia sufficit
tempus

tempus decem annorũ.l.ij.⁊ ibi gl.C.de serui. vel aliter etiã
9 pôt responderi, vt per gl.⁊ doc.in preallegata.l.ij. ¶† Non
obst.qđ in prescriptione requirit̃ titulus ⁊ bona fides:qꝛ di-
co qđ illud est verũ in prescriptione rerũ corporalium, vt in
prescribendo dñio fundi:qꝛ ibi tractatur de maiori preindi-
cio.secus in prescriptiõe seruitutũ realiũ.d.l.si qs diuturno.
vbi nõ requiritur titulus.bona fides aũt fateor ꝙ reqritur,
sed illa ex diuturnitate tẽporis presumit̃ interuenisse, vt su-
10 perius ꝓbaui.¶†Quo ad scđz dubiũ, dico qđ per dictã con
a ductionẽ ⁊ recognitionẽ ac solutionẽ nõ fuit[a] acquisitũ ius
dicto illustrissimo principi cõcedẽdi dicto Baptiste recipiẽ
ti in feudũ.¶ Ad qđ ostẽdendũ presuppono qđ si princeps
ↄcessit in feudũ dictis Joãni ⁊ Baptiste ius ⁊ facultatẽ vtẽ
di dictis aquis ad dictũ vsum molẽdini, ꝓut ante prescripse
runt, vt ꝓbaui, dicti Joãnes ⁊ Baptista recipiẽtes ⁊ condu
cẽtes etiã si sciuerint ius vtẽdi, ⁊ quasi possessionẽ iuris vtẽ-
di dictis aquis ad eos ante dictã ↄductionẽ spectare vigore
saltẽ dicte prescriptionis, dicũtur cõduxisse tanꝙ rẽ spectã-
tem ad principẽ, nõ tanꝙ rem spectantẽ ad ipsos ↄducẽtes,
qđ probat̃ ex his que not.Bar.⁊ alij.in.l.si rem aliquã.ff.de
11 acqui.pos.in.iij.q.in ver.itẽ sequitur.†vbi querit quomodo
cognoscatur, an quis cõducat rẽ suam vt suam, an quasi nõ
suam.Et respõdet ꝙ dicitur ↄducere quasi nõ suã, si in in-
strumẽto cõtinetur. Talis concessit ⁊ locauit mihi talẽ fun
dum.Si autẽ in instrumẽto diceretur:Ego dominus talis
fundi sciẽs me dominũ ⁊ possessorẽ ipsius fundi, volẽs reco-
gnoscere a Titio, ↄduco ab eo.tũc cõducerẽ tanꝙ rem meã
ſm Bar.⁊ alios.Cũ ergo in instrumẽto dicte cõcessionis ⁊
recognitionis nõ dicatur ꝙ dicti Joãnes ⁊ Baptista scien
tes dictũ ius aquarũ ad se spectare volentes recognoscere a
dño principe cõducunt ⁊c.Sequitur qđ videtur conduxisse
12 tanꝙ rem nõ suã ipsorũ cõducentiũ.†Hoc presupposito di
co qđ ſm opinionẽ omniũ, qñ dominus ⁊ possessor etiã scien
ter cõduxit rem ad se spectantẽ, ⁊ cõducit eam nõ tanꝙ ip-
sius cõducentis, per talem cõductionẽ nõ transfertur domi
nium cõductoris in locatorem.l.si quis vi.§.differentia.ff.de
acqui.pos.⁊ ita tenet glo.Bar.⁊ cõmuniter scribẽtes in.d.l.
si rem aliquã.etiã ꝙ allegant.l.iij.§.subtilius.ff.de cõdit.ob
cau.pro hoc etiam facit:qꝛ fictus titulus donationis, ⁊ ficta
traditio nõ inducũt trãslationẽ dñij.l.ei a quo.ff.de vsuca.l.
qui rem.cũ gl.⁊ ibi no.Cy.C.loca.⁊ no.Bar.⁊ alij in.l.cum
13 falsa.C.de iur.⁊ fac.igno.†Vtrũ autem quasi possessionem
perdat cõductor.Bar.in.d.l.si rem aliquã.tenuit qđ nõ. per
d.l.ei a quo.⁊ licet in hoc aliqui in dictis locis sequẽtes glo.
teneãt cõtrariũ, scꝫ ꝙ cõductor hoc casu perdat possessionẽ,
quando sciebat se habere dominiũ ⁊ possessionẽ, per.d.l.qui
rem a cõtrario sensu.cũ gl.⁊.l.qui bona fide.ff.de acqui. pos.
Tñ dato qđ hoc esset verũ qđ conductor perderet possessio
nem:qꝛ videtur habuisse animũ illã perdendi:qꝛ conductor
non hꝫ possidere, sed detinere.l.certe.§.is qui rogauit, ff.de
preca.⁊.l.non solũ.§.qđ vulgo.ff.de vsucap. Et possessio so-
lo animo perditur.d.§.differẽtia. nihilominus oẽs fatẽtur
qđ illa possessio per talẽ cõductorem nõ trãsfertur in ipsuꝫ
principẽ locantẽ:qꝛ cõtractus predicte conductionis est nul
lus scđm omnes, in.d.l.si rem aliquã.qꝛ ↄtractus cõductio-
nis intelligit̃ factus respectu ꝓprietatis nisi specifice agat̃,
qđ cõductio sit respectu possessionis, vt est tex. in.d.l.si rem
aliquã.in verbo specialiter.⁊ ibi hoc no.Bart.⁊ cõmuniter
doc. Si ergo cõductio in dubio intelligit̃ facta respectu ꝓ-
prietatis ⁊ dñij, ⁊ dñium remãsit apud cõductorẽ, vt ꝓbaui:
14 ergo ↄctus est nullus:† ⁊ vbi ↄctus est nullus, nunꝙ trans-
fertur possessio, que ex illo cõtractu consueuit transferri.l.si
qs ante.ver.siquidẽ.ff.de acqui.pos.Et no. Bal.in.l.nõ du-
biũ.in ver.vlteriꝰ oppo.decimo ⁊c.C.de legi.⁊ ibi rñdet ad
l.j.§.si vir.ff.de acquir.pos.idẽ tenet Cy.in.l.ad ꝓbationẽ.in
ver.tertio casu.C.loca.⁊ sequit̃ etiã Sal.in.l.qui rem. eo.tit,
et Jo.de Jmo.in.d.l.si rem aliquã.Et per ↄñs ex quo cõdu
ctor remanet dñs, ⁊ possessio non est trãslata in fiscũ : ipsam
possessionẽ vẽdicare ⁊ apprehẽdere poterit cõductor:qꝛ cau
sa dñij trahit ad se possessionẽ.c.cũ dilectꝰ.de cau. pos.l.bo-
na fides.ff.depositi.Et licitũ est dño possessionẽ rei sue va-
cantẽ, causam etiã si amiserit, ꝓpria authoritate occupare.l.
15 fi.C.vnde vi.¶ † Ad horum confirmationẽ bene facit deci-
sio illius questionis quã format Bar.in.d.l.si rem aliquam.
de eo qui cõduxit in emphyteusim ab ecclesia rem suã tanꝙ
rem ecclesie, ꝓut in dubio ꝓsumit̃, vt dixerit. ↄcludit qđ per
talem cõductionẽ nullũ dominiũ fuit acquisitũ ecclesie, per
ea que dixi.s.Et cũ illa decisiõe trãseũt ibi oẽs.⁊ idẽ tenuit
Ang.in emphyteusim in aut.de nõ alie.Et ẽt Spe.idẽ vide
tur velle in tit.de loca.§.nũc aliqua.ver.lij.Adduco notabi
lem decisionẽ Bal.in addi.Spe.in ti.de loc.in.viij.col.in §.
an quis soluens ⁊c.vbi querit, an quis soluens cẽsum rei sue
ecclesie intelligat̃ rem donare ecclesie.⁊ in effectu concludit
quod aut liquet de proprietate soluentis:⁊ tũc nõ nocet sibi
soluisse censum:qꝛ presumitur errasse in dominio.aut non li-
quet:⁊ tũc presumit̃ ꝓ ecclesia.l.cũ de in rem verso.ff.de vsu-
ris.⁊ ita residet.Ad idem quod no.Bal.in.d.l.ad ꝓbationẽ.
16 in versi.quero si instr̃m ⁊c.†vbi querit quid si instr̃m dicit qđ
ego conduxi a te talem rem tuam:An per hoc ꝓbetur te do
minum:⁊ respondet quod non.qꝛ hec verba sunt narratiua,
⁊ ex natura contractus incidentis prolata : ⁊ quia presumit̃
17 error.allegat.l.cum falsa.C.de iur.⁊ fac.igno.†Probat̃ etiã
quia vbicunqꝫ quis tractat de damno vitãdo, ⁊ probat rem
aliter se habere, dicitur esse probatum de errore, ⁊ toleratur
tunc error etiam in facto proprio.l.sed ⁊ si me putem.in ꝑn.
⁊ ibi notatur.ff.de condi.indebi.l.post diuisionem.C.de iur.⁊
fac.igno.notatur in.l.cũ de indebito.in prin.ff.de ꝓba.⁊ ple-
ne Bar.in.l.nõ fatet̃.ff.de confes.⁊ notatur in.c.fi.per doc.de
cõfessis.⁊ dicti cõductores intelliguntur conduxisse rem non
tãquã suã, sed tanquã principis, vt probaui.Si ergo ꝓbatur
quod illud ius aque spectabat ad eos, sequitur qđ dicit̃ pro-
batũ rem aliter se habere, ⁊ per consequens presumunt̃ per
errorem conduxisse, facit ad hoc ratio.d.l.cũ de indebito.qꝛ
18 nemo presumitur voluisse iactare ⁊c.†Et dñr dicti cõducto-
res tractare de damno vitando, eo ipso tractant de vitando a
amissionem lucri iam quesiti per prescriptionem:quia lꝫ ille
qui perdit spẽ futuri lucri nõ dicat̃ pati damnum.l.liberto.
lxxx.ff.de bo.lib.Tñ si quis perdit lucrũ iam acquisitum, di
cet̃ pati dãnũ.gl.⁊ quã ad hoc ibi no.Bal.⁊ Jo.de Jmol.in
l.non amplius.§.j.ff.de leg.j.Et expresse gl.in terminis no-
stris in.l.j.§.si quis autem propter.in verbo, in integrum re-
stit.de iti.actuqꝫ priua.⁊ no.Cy.⁊ Bal.in.l.cũ te sponse.C.de
do.ante nup.⁊ Jo.de Jmo.in.l.ꝓculus.ff.de dam.infec.Jtẽ
forte allegabunt titulum venditionis precessisse, ⁊ sic titulũ
onerosum, per ea que dixi in primo dubio.Et ex his reddit̃
magis clara conclusio precedens:qꝛ si presumitur qđ condu
ctores ignorauerint se dños, licet scirent se esse possessores
19 †tñ per talẽ cõductionẽ que in dubio intelligat̃ facta respe-
ctu proprietatis, nõ perdunt possessionem, vt tꝫ Jo.de are.⁊
Cy.in.d.l.ad ꝓbationẽ.ad fi.vbi ad hoc allegat.d.l.si rẽ aliꝙ
⁊ hoc ibi etiã tenet Jo.de imo.super gl.fi.⁊ idẽ tꝫ ibi Paul.
de cast.⁊ Lud.ro.idẽ etiam ibi tenet Ang.in fin.prime col.⁊
pro hoc inducunt.d.l.ei a quo.⁊ ſm predicta intelligit̃.l.cen
sualis.C.de do.⁊ quod ibi Bar.Si qñ quis scienter rẽ tanꝙ
suam recognouit in censualẽ.sed in casu nostro conductores
non recognouerunt tanquam suam:imo presumit̃ ignoran-
20 ter cõduxisse, vt ꝓbaui, ⁊ per predicta ptꝫ† obstare si quis di
ceret qđ illa solutio canonis hꝫ vim ficte traditiõis possessio
nis, vt.l.per vniuersas.§.per colonum.cum gl.ff.de acq.pos.
⁊ no.in.l.quãuis.§.j.eo.ti.⁊ ex notatis per Bar.in.d.§.per co
lonũ, ptꝫ qđ illa est ficta traditio dũ allega.d.l.quamuis.§.j.
⁊ quod ibi Bar.⁊ expresse no.Ant.de but.in.c.cum venisset.
in.iij.col.de rest.spo.Quia respondeo, ⁊ dico qđ illa traditio
facta virtute dicti tituli nulliꝰ, non potuit ꝑiudicare dictis
cõductoribꝰ in iure dominij per.d.l.si rẽ aliquam.⁊ maxime:
qꝛ fictus titulus donationis, ⁊ ficta traditio ꝑ solutionẽ pen
sionis nõ inducũt translationem dominij, ⁊ hoc etiam si con
ductores sciuissent se acqsiuisse ⁊ prescripsisse dictũ ius, quã-
21 to minus eis nocebit cũ ignorauerint:¶† Preterea dicimꝰ
qđ per dictam solutionẽ pensionis translata fuerit possessio
per dictos conductores in principem, tamen quia facta fuit
dicta traditio vigore tituli nulliꝰ, potest aduocari, certe sic.
tex.est cũ gl.in.l.si eum.in prin.ff.de do.inter vir.⁊.l.iubemꝰ.
§.sane.el primo.cum simi.C.de sacrosan.eccle.¶ Postremo
vnum considero quod puto satis esse ponderandum.Nam
dicti cõductores ꝑscripserũt ius seruitutis aque ducẽde ad
dictum molendinum, ⁊ sic in illis aquis nõ habebant aliqđ
22 ius nisi seruitutis quãtũ est pro vsu dicti molendini, †nõ eñ
vlterius se extẽdit ius seruitutis quã expostulet necessitas il
lius rei cui est acquisita seruitus.l.ergo.cum.l.seq.⁊.l.is qui
duo.ff.de serui.rusti.predio.Et sic non dicebãtur dicti cõdu
ctores acqsiuisse dominiũ dictarum aquarum, vt possent de
eis libere facere quicquid vellent.nam aliud est habere do-
miniũ, aliud est habere ius seruitutis.l.fi.in fi.C.de ꝑscri.lon.
tẽp.l.lucio.ff.de aqua quoti.⁊ esti.vñ si postea a principe cõ-
ducũt ⁊ recipiũt i feudũ dictas aquas indeterminate, ptꝫ qđ
ipsi cõduxerũt aliud ꝙ ipsum ius qđ habebãt, qꝛ primo non
habebãt nisi ius seruitutis, ⁊ facultatẽ vtẽdi aquis quãtũ eẽt
pro vsu dicti molendini tm̃.nũc aũt vigore cõductionis ha-
berent potestatem vtendi dictis aquis ad oẽm vsum.Et sic

a ¶ Non fuit.in hoc bene dicit [illegible]

non sumus ppriè in materia.l.si rem aliquã. scilicet qñ quis conducit illud qd habet.nã ista cõductio presumit facta pro eo iure qd non habebat,vt sic aliquid operetur.l.menius.in prin.sz verosimile est ⁊c.ff.de leg.ij. Unde aut durat ius conductionis in persona omniũ dictorũ cõductorũ ⁊ eius heredum:⁊ tũc vterq3 stabit cõtractui. Aut in persona Baptiste est finitũ ius cõductiõis,⁊ cõcessionis feudi,⁊ remanet ei vel heredibus saluũ ius seruitutis antea acquisite p prescriptionem. Nec ad hoc obstat si diceretur qd incõtinenti qd facta fuit conductio ad tam longũ tẽpus conductores effecti fuerunt dñi dictarũ aquarũ quo ad vtile dominiũ.l.j.in fi.ff.si ager vecti.vel emphy.pet.⁊.j.⁊ ibi notat de inuesti.de re alie. fa. Et per cõsequens fuit extinctũ ius seruitutis.l.i.cũ si.ff. quemad.serui.amit.l.in re cõmuni.ff.de serui.vrb.pre. Nam res sua sibi seruire nõ põt,vt ibi. Et sic ex quo erat domin⁹ molendini,cui debebat seruitus,⁊ vtilis dominus aquarum 23 debuit extingui seruitus:⁊ tertia illud est verũ quando irreuocabiliter conductores essent effecti dñi,alias secus.l.legatarius.§.j.⁊ ibi not.doct.⁊ maxime Joan.de Imo.ff.de leg. j. Requiritur ergo quod pleno iure effecti fuerint domini. ad hoc.l.sextante.§.latinus.ff.de except. rei iudi.l.non quocunq3.in prin.ff.de leg.j.l.in bello.§.si quis seruum.cum si.ff. de cap. sed isti nec irreuocabiliter, nec pleno iure erant domini. Ergo non fuit extinctum ius seruitutis. Alexan.

Casus. Chechus ⁊ Bertinus fratres steterũt in cõmunione omnium bonorum longo tempore vsq3 ad tẽpus mortis. Qua cõmunione durãte dictus Bertinus dotauit tres eius filias de libris ducentis sexaginta. ¶ Successiue fuit captus idẽ Bertinus dicta cõmunione durãte tẽpore guerre ab inimicis, adeo qd necessitate cõpulsus recepit in mutuo pro se liberãdo certã quantitatẽ pecunie a Petro per publicũ instrumentũ,in quo idẽ Bertinus obligauit omnia sua bona cũ pacto precarij. ¶ Post predicta morit dictus Chechus superstite nepote ex filio vocato Tartaglia eius herede. Modo dict⁹ Bertin⁹ superstite dicto Tartaglia,⁊ superstitib⁹ nepotib⁹ ex dictis suis filiab⁹ ipsius Bertini,quib⁹ hereditas dicti Bertini est delata, q̃ non adiuerũt. ¶ Deinde dict⁹ Tartaglia alienauit omnia bona cõmunia ipsorũ Bertini, ⁊ Tartaglie,p pretio librarum trecentarũ Boñ. Nũc dict⁹ Petrus creditor vult sibi satisfieri de credito suo in bonis dicti Bertini. Dict⁹ Tartaglia allegat se velle detrahere tantũ de pretio dictorũ bonorum per eũ alienatorũ,quantũ fuerũt dicte dotes filiarũ dicti Bertini. ¶ Modo queritur an verũ sit de iure qd dictus Tartaglia habere debeat precipuũ tantũ de bonis predictis quãtũ fuerũt dicte dotes[a] potissime in preiudiciũ dicti Petri habẽtis expressam hypothecam bonorũ Bertini, quã non habet dict⁹ Tartaglia. ¶ Secũdo posito q̄ nõ,qd remediũ[b] intẽtare debeat dict⁹ Petrus creditor pro suo credito recuperãdo. ¶ Itẽ an dict⁹ creditor possit sibi satisfieri de suo credito immediate dicti pretij spectantis ad heredes dicti Bertini existẽtes penes dictũ[c] Tartagliã. Itẽ an dictus Tartaglia heres dicti Chichi teneat pro dimidia parte ad dictũ creditũ dicti Petri,vt.s.contractũ per dictum Bertinum durãte dicta cõmunione:⁊ tenet q̄ sic,modo Bertinus non fuerit captus culpa sua lata,vel leui.

a ¶ Dotes. decidit Alex.q̄ nõ.

b ¶ Remediũ hypothecarie saluiani conditionis ex.l.

c ¶ Dictũ. tenet q̄ sic.

d ¶ De cõmuni. Sed cõtrarium verũ est [struck through]

e ¶ Precarium.j. lib.vj.cõs.lxxxv.

Consilium. LXX.

Videretur circa primũ dubium prima cõsideratione dicẽdum onus dotandi dictas filias spectasse ad dictũ Bertinum eius patrem tantũ,⁊ per cõsequens si dotate fuerũt de communi q̄ competat actio dicto Tartaglie heredi dicti Chechi pro dimidia quãtitatis dictarũ dotiũ datarũ pro dicta dimidia de bonis dicti Chechi, cuius Tartaglia heres est. 1 ¶ † Hoc primo videt in specie decidere Spe. in tit.de iudi. in.iiij.parte in.§.sequit videre.in ver.qd si vnus ex fratrib⁹. vbi inquit:quid si vnus ex fratribus coheredib⁹ habet filiã, nunquid dotãda est de cõmuni:⁊ Respõdet q̄ si auus puelle pater dictorũ coheredũ viueret, ipse haberet neptẽ dotare. ff.de iure do.l.pfectitia.§.si fili⁹.ff.ad mace.l.sz talis.§.si filius.⁊.l.si filius.ff.de in rẽ ver.⁊.l.⁊ ideo.in fi.⁊.l.seq. Si autẽ nõ viuit auus,cõcludit qd de bonis patris sui tantũ dotãda est,nisi coheredes inter se aliter specialiter pacti fuerint, vt produxi:qr tũc pactũ seruandũ est.ff.p soc.l.si soci⁹ pro filia. Et hoc idẽ sequit Bal.in.l.si patru⁹.circa.iiij.col.C.cõmu. vtri.iudi.⁊ Bal.in aut.ex testã.in pen.col.C.de col. vbi dicit qd vnus ex fratrib⁹,mortuo patre,dotãdo filiã suã non põt preiudiciũ facere fratrib⁹ ei nõ cõsentiẽtib⁹, nisi essent adeo socij qd hoc liceret:p expssa capitula societatis, allegat.d.l. 2 si socius pro filia.ff.pro soc. ¶ † Sed premissis nõ obstantibus puto in.q.premissa aliter cõcludendum,vez qd predicta pcedant,si dicti fratres nõ erãt in expssa vel tacita societate, ⁊ cõmunione omniũ bonorũ,sz si erãt in societate oĩm bonorũ:tũc cõcludo dictas filias fuisse de cõi[d] dotãdas. hoc aperte decidit Bal.in addi.quas fecit ad tractatũ Bart.de duobus fratribus.vbi refert illũ dictũ Spe.in.d.ver.quid si vn⁹ ex fratribus.postea subdit qd sumptus,qui fiunt in persona vnius fratris vel filij aut filie de cõi fieri nõ debet,nisi sint socij omniũ bonoz.allegat.d.l.socius. Et subdit etiã qd ille q ducit vxorẽ,dz facere sumptus de suo,nõ de cõmuni nisi sint socij omniũ bonoz.allegat.ff.de mune. ⁊ one.l.at qui originem.§.fi. Dicit etiã ibi,qd si vnus fratrũ soluit cõdenationẽ suã qd alter nõ tenet cõtribuere iure societat,si fuit licite cõdẽnatus ex delicto, secus si per iniuriã iudicis:qr tũc dz solui de cõmuni si erãt socij generales,alias nõ.allegat.ff.p socio.l.cũ duob⁹.§.Papinianus.⁊.§.fi.idẽ etiã voluit Bal.in preallegata.l.si patruus.vbi refert illud dictũ Spe. in.d.§. sequit.⁊ postea subdit q̄ pdicta pcedũt vbi non apperet inter fratres fuisse societatẽ omniũ bonoz.sz si appareret eos esse socios omniũ bonoz:tũc dicit idẽ dicẽdũ de duob⁹ fratrib⁹ qd de duob⁹ socijs:qr essent participãda pspera, ⁊ aduersa,q̃ ius ⁊ natura societatis participari iubet. allegat.d. l.cũ duob⁹.§.dãna.⁊.§.qdã saga.⁊.§.fi.cũ cõcor.ibi allegatis p eũ. Subdit etiã Bal. in.d.l.si patruus.in vlti.col.C.q̄ qñ ex pmiscuis actib⁹ apparet fratres esse socios omniũ bonorũ cõferẽdo oĩa vndecũq3 obueniẽtia,debẽt omnia equaliter diuidi,nõ cõsiderato an vn⁹ pl⁹ lucret q̃ alius,vel plus expẽdat q̃ alius:qr hoc in societate gñali non attẽditur, sed oĩa sunt equaliter participãda.allegat sepius alle.l.si socius pro filia.p socio.qd etiã sequit Pe.de anch.in cõs.cccij.inci.in materia de qua queritur ⁊c. ¶ Preterea dato q̄ dictus Tartaglia esset p dicta dimidia creditor hereditatis Bertini, tñ non debet preferri in bonis Bertini dicto Petro creditori habẽti expressam hypothecã,cũ dictus Tartaglia nullam habeat hypothecã.l.cos.C.qui po.in pig.hab. Et in hoc puto esse faciendũ fundamẽtũ:qr tutissimũ est. 3 ¶ † Circa secundum dubiũ principale rñdetur q̄ dictus Petrus agere põt actione hypothecaria cõ possessorẽ bonorũ:vel etiã tuti⁹ erit qd agat vtili Saluiano interdicto ad possessionẽ, q̃ ad aliã peruenit,⁊ nõ habebit necesse pbare qd dicta res ad cui⁹ possessionẽ agit,esset in dñio,vel quasi debitoris,sz sufficeret pbare qd debitor tpe obligatiõis,vel post illã possedit, vt declarat Bar.in.l.rẽ alienã.in.iij.col.ff.de pig. act.⁊ in.l.j.C.de salui.interdi.⁊ in.l.j.ff.e.ti.⁊ Sal.in.l.cũ res.C.si alie.res pigda.sit.vel adhuc magis vtiliter ⁊ secure intentare põt agens ad recuperandũ possessionẽ rerũ sibi obligatarũ remedium seu conditionẽ ex.l.fi.C.de acqui.pos.propter precariũ[e] appositũ in instrõ obligatiõis.quo casu etiã nõ posset opponi agẽti exceptio excussionis bonorũ nõ facte cõtra debitorẽ principalem,ita voluit Jac.but.⁊ Ang.in prealle.l.fi.per illum text.⁊ Jac.but.in aut.hoc si debitor.C.de pigno.⁊ in aut.sed hodie.C.de act.⁊ obli.⁊ ibi hoc etiam sequitur Pet.de anch. ⁊ approbat hoc Angel.in.l.exitus.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.ij.§. hac actione.in fi.ff.vi bo.rap.⁊ Bal.in.l.j.C.de reuo.his que in frau.cre.⁊ Bar.in.l.j.§.fi.cũ.l.se.ff.pro socio.in lectura antiqua,⁊ satis erit probare qd tpe contracti debiti,⁊ instri,vel post debitor possidebat dictam rem,per preallegatam.l.fin. 4 ¶ † Ego ad tertium dubium respondeo breuiter,qd si dict⁹ Petrus aget cõtra heredes,qcunq3 sint dicti Bertini actiõe personali,⁊ obtineat,poterit executionẽ petere ⁊ consequi dictam quãtitatẽ seu pretiũ predictũ:qr cũ dicta bona fuerint pro parte hereditatis dicti Bertini,ita censetur esse in hereditate istud ptiũ,sicut ⁊ erãt bona:qr in vniuersalib⁹ put est hereditas pretiũ succedit loco rei.l.si rem ⁊ pretiũ.ff.de peti. here.l.si possessor.§.j.eo.ti.⁊ notatur in.l.labeo.la.j.ff.de vb. sig. Nã si dictũ ptiũ erit in hereditate,⁊ exactũ sit, poterit pro executione sñie capi.si aũt non sit exactum ad vendicandũ.erit nomen debitoris.i.dicti emptoris alijs bonis in hereditate Bertini nõ extantibus.l.a diuo pio.§.in venditione. ⁊.§.sic qñq3.cũ ibi notatis.ff.de re iudi.⁊ bona gl.in.l.j.C.de pto.pigno. ¶ Si aũt queratur an agi possit hypothecaria actione ad dictũ ptiũ,⁊ dicẽdũ est qd nõ:qr in hypothecaria pretiũ non succedit loco rei,nisi re perempta vel prescripta. gl.est in.l.j.⁊ ibi sequũtur doc.ff.de distra.pig.⁊ illam gl.pro valde sing.sequitur Bar.in.l.qui a debitore.in prin.ff.que in fraudem

fraudē credi. ¶ Et per ꝓdicta etiā satis liquet nō esse opus insistere circa quartum ⁊ vltimū dubiū, postꝙ̄ potior est in iure dictus Petrus: tū in hac dubitatione vltima cōcludo prout in prima: scʒ quod si erāt socij omniū bonoꝝ ⁊ in dicta captura, ⁊ in dependētibus ab ea nō intercesserit culpa lata, vel leuis dicti Bertini, damnū debet esse cōe. d. l. cum duobus. alias est. l. papianus. §. socium. ff. pro soc. iūcta. l. socius socio. e. ti. Et in specie Bal. in preallegato tractatu de duobus fratrib⁹. Sic verificat̃ ⁊ intelligitur qđ not. Spec. in. d. §. sequit̃. ver. quid si alter ex coheredib⁹ cōdēnatus est. ⁊ qđ no. Bar. in prealle. l. cum duobus. §. papinianus. post gl.

Consilium. LXXI.

Lege. ʒ. li. iij. consi. lxxij. vbi plenius habetur.

Summarium.

1 ¶ Heres in dubio censetur grauari ⁊ non alius.
3 Filius licet cōuentus a creditore paterno se defenderit, ⁊ de debito probatum sit, nisi etiam aliter constet filium heredem esse, succumbet actor.
6 Alimēta preterita qn̄ petuntur quomodo concludendum.
7 Alimenta pro modo fructuū prestāda, nec vēdit̃ ꝓprietas.
9 Alimenta non petuntur, si quis aliunde alitus est. nu. 10. 12.
11 Liber rationum quando semiplene probat.
14 Soluere quid si quis promittat ad voluntatem tuam.

Consilium. LXXII.

Viso processu ⁊ omnibus actis instrumētis, ⁊ attestationibus, ⁊ tam gestis coram arbitris inter quondā. d. Jo. quondā Dominici taniani de Jmola ex parte vna, ⁊ Xantem taniani ex parte altera, ēt gestis inter Bartolinum filiū, ⁊ heredem dicte domine Joāne agentē ⁊ dictū Xātem se defendentē tam coram arbitris quā coram vicario potestatis, ⁊ dño Uice potestate ciuitatis Jmole, ⁊ visis vltimo actitatis in causa appellationis videndū est an recte lata fuerit sentētia in causa principali per dictū Uice ptātē. qui dictū Xantē cōdēnauit ad dandum dicto Bartolino libras centum Boñ. ⁊ hoc pro quinqꝫ vltimis annis illoꝝ vndecim annoꝝ post mortē mariti dicte. d. Joāne decursoꝝ. Et sic an partes iudicis appellationis sint in cōfirmando primā sniam, vel in corrigendo, iuxta. l. eos. in prin. C. de ap. ⁊. l. j. in prin. ff. de ap. Et qꝛ pcessus est diffusus, ⁊ leuato velo actitat⁹: omissa discussiōe eorū, q̄ ad rē nō ꝯferūt, afferāt firmiora dūtaxat fundamēta. Ex qbus oi cessante scrupulo pro parte Xantis ex toto bene appellatū esse liquebit, pretermissis ad vtrāqꝫ partē argumentis. ¶ Quod igit̃ nō bene iudicatū fuerit: patet ex plurib⁹. ⁊ primo fundamētū intētiōis actoris erat Xantē tanꝙ̄ heredē in effectu Bartholomei olim Dñici taniani teneri ad illas expēsas ⁊ alimēta prestāda. d. Joāne predicte, tā occasione testamenti dicti Bartholomei, ꝙ̄ occasione laudi lati per quondā. d. Joannē de noidolis, ⁊ Masium de schibanis, ⁊ magistrū Mannē checoli. nec pōt dici dictū Xātē ad ꝓdicta alimēta quouis modo teneri, nisi sit heres dicti Bartholomei seu Ludouici heredis instituti ex testamēto dicti Bartholomei: qꝛ ad dicta alimēta legata, vt dr̄ domine Joanne in testamēto dicti Bartholomei † non tenet̃ in dubio ali⁹ ꝙ̄ heres testatoris. l. seru⁹ legatus. §. qui margaritā. in fi. ff. de leg. j. ad hoc. l. fi. §. ⁊ si prefatam. cum simi. C. de iure delib. nisi alius esset specialiter grauatus a testatore ad onus legatorum, si pro tali onere subeundo aliquid sibi relictū esset. l. ab eo. C. de fideicōmissis. l. plane. la. ij. ff. de leg. j. Sed nō reperit̃ quod a dicto Bartholomeo testatore fuerit istud onus alimentorū iniunctum alicui specialiter: ergo intelligit̃ solum iniūctū heredi suo. i. Ludouico. ⁊ patet expresse ex narratione facta in principio libelli dicti Bartholomei, ꝙ ipse agit cōtra Xantē tanꝙ̄ in effectu heredem dicti Bartholomei: ergo debuit actor probare dictum Xantē esse heredem dicti Bartholomei: alias eo nō probāte debebat reus absolui. c. j. vt eccle. benefi. l. ei qui. ff. de ꝓba. ⁊. l. qui accusare. C. de eden. Istud autē nō est aliquo modo probatū per dictū Bartholomeū: ergo dominus iudicans male condēnauit. nec potest dici ꝙ Xātes fateat̃ se esse heredē in effectu Bartholomei: qꝛ hoc nō constat in processu, imo potius cōtrariū. nā libello ꝓducto in prima causa mota tpe vite. d. Joāne. narratur Xantē esse heredē in effectu dicti Bartholomei: ⁊ ipse nō fatetur se esse heredē, imo in. xi. exceptione opposita cōtra libellū ipse negat narrata ꝓut narrant̃ esse vera, ⁊ ita ēt ī petitione ꝓducta p Bartolinū narrat̃ in principio Xantē esse heredē Bartholomei, ⁊ Xātes in prin. exceptionū suarum negat cōtēta in petitione Bartholomei esse vera. oportebat enim ꝓbari p Bartolinū ꝙ post mortē Bartholomei decessit Ludouicus, ⁊ sine liberis. Quo casu fuisset locus substitutioni facte in testamēto Bartholomei tūc substituētis Tauianū, 2 ⁊ eius liberos. † ⁊ qđ hec ꝓbari debuerūt per Bartolinum, attēto qđ est fundamentū intentionis sue, etiam si talis intētio sua sit fundata in negatiua: ptʒ ex notatis per Jnn. in c. super his. de accu. ⁊ in. l. hoc iure. iuncta. l. in illa stipulatione si Calēdis. de verb. obli. cum ibi no. per Bar. maxime circa fi. dum allegat. l. ex facto. §. pe. ff. ad tre. ⁊ no. Jo. de Jmo. post Bar. in pallegata. l. ex facto. §. pe. ⁊ istis ꝓbatis, ac ꝓbato etiā qđ Tauian⁹ vel Xātes sciēs se substitutū esse Ludouico in testō dicti Bartholomei. ⁊ sic sciēs delatā sibi esse hereditatē Bartholomei vigore substitutionis fecerūt actus, q fieri nō poterāt citra ius ⁊ nomē heredis, diceret̃ esse ꝓbatū Xantē esse heredē Bartholomei, aliter nō hec ꝓbant̃ in. l. heres institut⁹. ⁊ in. l. p herede. in prin. ⁊ in. l. gerit. ff. de acqr. here. Sed ꝓdicta nō sunt nec allegata, nec ꝓbata: ergo deficit fundamentū intentionis actoris. ¶ Ad hoc facit qđ no. Bar. Ang. ⁊ alij in. l. necessarijs. ff. de agr. here. ⁊ in. l. si cū dotem. §. trāsgrediamur. post gl. ff. sol. mat. Et notāt doc. in. l. j. 3 C. si vt se ab here. absti. † vbi^a plus volūt, qđ etiā si filius, cui a mortuo patre delata erat hereditas patris, cōuētus fuerit a creditorib⁹ paternis, ⁊ in iudicio cōparuerit fili⁹ simpliciter vt filius, nō vt heres, nec aliū actū fecerit tanꝙ̄ heres, nō poterit cōdēnari ad satisfaciendū creditoribus paternis: qꝛ nō dicit̃ cōstare ipsum fuisse heredē. Nec obstat si dicat̃ qđ ī dicto laudo fuit cōdēnatus Tauianus pater dicti Xantis: qꝛ rñdeo qđ Tauianus tūc fuit cōdēnatus ad dandū. d. Joāni xx. libras noīe Ludouici tūc viuētis, pro quo Ludouico ꝓmisit de rato, sed quo ad expēsas ⁊ alimēta nō fuit cōdēnat⁹ Tauian⁹, sʒ simpliciter fuit declaratū qđ dicta. d. Joāna in casu viduitatis ⁊ necessitatis posset se reducere, ⁊ habitare in domo hereditatis olim dicti Bartholomei, ⁊ ꝙ posset, ⁊ deberet participare de parte hereditatis pro rata expensarū, ꝗm cōditionē p̄rimonij ad arbitriū boni viri. Et sic nō fuit 4 condēnatus in aliquo Tauianus. † Et dato ꝙ ꝓmiserit ꝙ Ludouicus ratū haberet, potuisset conueniri Xantes tanꝙ̄ heres Tauiani quod faceret ⁊ curaret ꝙ Ludouic⁹ vel eius heres ratū haberet: alias eo nō faciente ratū haberi: tenebit̃ ad interesse. l. ij. ⁊. l. quo enim. §. iulianus. ⁊. l. si procurator. ff. rem ra. hab. Sed Xantes non conuenit̃ tanꝙ̄ heres Tauiani, nec conuenit̃ ad aliquod interesse ratione ratihabitionis nō sequute nec de limitato interesse occasiōe dicte ratihabitiōis nō facte probatū est, ergo super eo snīa ferri nō potuit. l. habebat. in prin. ff. de insti. c. abbate. de re iudi. in. vj. iūcto. §. curare. insti. de ac. ¶ Scđo principali fundamento ostēdi- 5 tur dictam sententiam non fuisse recte latam. † Nā sentētia cōformis debet esse libello. l. vt fundus. cōmuni diui. l. fi. C. de fideicō. liber. c. qualiter ⁊ quādo. el. ij. de accus. c. licet Heli. de simōia. Sʒ in libello Bartolinus narrauit qđ dicta. d. Joāna anno singulo. xj. annoꝝ quibus in viduitate vixit, cōsumpsit ꝓ alimētis suis corbes sex grani, ⁊ corbes sex vini. Et libras. xij. Boñ. pro alijs necessarijs ad victum. ⁊ libras qnqꝫ Boñ. pro calciamento ⁊ vestimēto. Quare petijt dictū Xantem condēnari ad dandum dicto Bartolino ꝓ quolibet dictorū. xj. ann. dictas corbes sex grani, ⁊ corbes sex vini, ⁊ di- 6 ctas libras. xij. ⁊ dictas quinqꝫ. † Nam qn̄ petuntur alimenta preterita, non dʒ peti pecunia: ⁊ estimatio alimētorū indistincte, imo peti debet frumētum, ⁊ vinum, ⁊ similia q̄ debebant̃ pro alimentis, ⁊ sic in eis debet fieri cōdēnatio, non in estimatione. l. nulli. C. de eroga. mili. anno. libro. xij. Notat Bar. in. l. libertis quos. §. manumissis. ⁊ de alimen. cib. leg. ⁊ Bar. in suo tractatu alimentorum. ⁊ consilio. ccxj. inci. quidam sibi filios heredes, ⁊ vbi petit̃ res si iudex condēnat ad estimationem, nō valet sententia. l. fi. C. de fideicō. liber. ⁊ notat Bar. ⁊ alij in. l. vinum. ff. si certum peta. ergo non debuit iudex dictam condēnationē alimentorum reducere ad pecuniariam estimationem. ¶ Tertio fundamento confirmat̃ predicta conclusio ad ostendendū manifestam iniquitatem dicte sentētie. Et istud ꝓculdubio est efficacissimū fundamētum. Nā dictus dominus Joānes de videlis, ⁊ reliqui arbitri declararunt ꝙ dicta domina Joanna in casu viduitatis ⁊ necessitatis, possit se reducere, ⁊ habitare in domo heredi-

a ¶ Ubi si. lxxi

tatis olim dicti Bartholomei, ⁊ qd posset ⁊ deberet participare de parte dicte hereditatis pro rata expẽsarũ ſm conditionẽ patrimonij, arbitrio boni viri. † Et vbicunq; debent alicui alimẽta que pstãda sunt arbitrio boni viri. i. p modo facultatũ. l. pe. ff. de ali. ⁊ cib. leg. debẽt alimenta limitari ⁊ taxari pro modo redituũ. i. ſm quãtitatẽ fructuũ patrimonij nec deberet vendi proprietas[a] pro prestandis alimẽtis, etiam si in patrimonio esset proprietas alicuius rei magni valoris, ⁊ modici redditꝰ. l. Impator. ff. ad treb. no. Bar. in. d. l. pe. in priñ. ff. de ali. ⁊ cib. leg. no. Ang. ⁊ Jo. de Imo. in. l. nesenniꝰ. §. fi. ff. de re iu. vbi pro hoc dicunt esse text. fin. in. l. qui bonis suis. ff. de cessi. bo. Et idem ponit Ang. in. d. l. qui bonis. vbi ingt vna cũ Bal. ita se cõsuluisse apud Ariminũ. Et seqˀt etiã hoc Ang. ⁊ Joan. de Imo. in prealle. l. Imperator. Sed si interrogaretur dominus iudicans, qui sententiã tulit, vbi inuenit ipse probatum in processu qd fructus ⁊ reditus hereditatis Bartholomei essent tot ⁊ tãti, qd dicte dñe Joanne p rata expẽsarũ possent pstari singulo anno libre. xx. Bono. prout ipse taxauit: scio q rñdere nequiret: qr in hoc processu minime pbatũ est: sed motꝰ fuit ille bonus pater ex relatiõe Bartholomei saragoni, ⁊ magistri Jacobi de piro. q in pcessu prime cause agitate cũ. d. Joanna assumpti fuerũt ad referẽdũ quãtũ verosimiliter expẽdere ⁊ ↄsumere potuerit dicta. d. Joanna in alimẽtis singulo anno. Et retulerunt eã verosimiliter expẽdere debuisse, ⁊ potuisse singulo anno libras. xx. Boñ. Sed aduertẽdũ fuit: qr isti fuerũt assumpti per iudicẽ, ⁊ partes ad taxandũ quantũ domina Joanna expendere potuerit: nõ aũt ad taxãdũ quantũ sibi deberetur pro expensis de bonis hereditatis Bar. pro rata arbitrio boni viri: vnde nõ erãt debita dñe Jo. simplr alimẽta, sed in casu viduitatis ⁊ necessitatis poterat. d. Joanna se reducere: ⁊ debebat participare de parte dicte hereditatis pro rata expensarum, ſm cõditionẽ patrimonij. Super hoc aũt scʒ quantũ inesset fructibus dicte hereditatis, ⁊ sic quantũ arbitrio boni viri deberet dicte dñe Joãne, hoc nõ fuit cõmissum dictis relatoribꝰ, nec per eos taxatũ. Et aduertẽdũ qd illud idẽ qd debebatur dicte do. Jo. vigore dicti testamẽti Bartholomei, debebatur etiã pariformiter tribꝰ alijs mulieribus, prout in testamẽto dicti Bartholomei cõtinet, ⁊ sic nõ omnis reditus erat conuertẽdus in cãm alimẽtorũ. d. Joãne †, ⁊ hoc est qd senserũt dicti arbitri in laudo suo, dum dixerunt pro rata[b] ⁊c. Quod quidẽ verbum importat. idem quod pro virili, ⁊ non insolidum, vt in aut. si qñ. C. de consti. pecu. l. in his. §. Imperator. ⁊. §. fi. ff. de solu. ⁊ in. c. Raynaldus. in verbo pro rata. de test. quantum autẽ esset, vel esse deberet rata dñe Joãne nõ est liqdatum in pcessu: qr nõ est pbatũ de valore redituum hereditatis deductis ⁊ deducẽtis: ergo nõ potuit cõdẽnari Xãtes cũ ex incerta pbatione nõ possit ferri sententia. l. ij. ⁊ p totũ. C. de sen. que sine cer. quan. ⁊. d. §. curare. ¶ Quarto principali fundamẽto euidẽter apparet de iniquitate dicte sententie, vt pbat manifeste ex his que cõcludit Barto. in. d. l. libertis quos. §. manumissis. ff. de alimẽ. ⁊ cib. leg. † vbi qˀsiuit vtrũ si filius alimẽtauit se suis operis: vel sibi donata fuerũt alimẽta ab extraneo, an dicta alimẽta seu quãtũ pro alimentis filij fuit cõsumptũ possit filius cõseq a patre q tenet alere filiũ, ⁊ decidit q nõ: qr ita demũ pr̃ tenet alere filiũ, si est in necessitate. Et sic si nõ hʒ aliunde vñ se alat. l. si quis a liberis. §. sed si filius. ⁊. §. alimẽta. ff. de lib. agno. Secus si filius accepisset pecuniã mutuo, vt se aleret. Et idẽ ẽt notat Pau. de Castr. in. l. diuortio. in prin. ff. sol. mat. † vbi dixit qd si vxor q mortuo viro intra annũ dʒ ali ab heredibus viri, si mulier non habet aliũde vnde se alat, vt ibi no. gl. ⁊ mulier intra annũ nõ petierit intra dictũ annũ se alimẽtari, q elapso dicto anno nõ poterit pro illo anno petere alimẽta postq̃ aliũde alimẽta est: qr dr habuisse aliũde, vñ se aleret nisi mulier petijsset ab heredibꝰ intra dictũ annũ prestari sibi alimẽta, ⁊ heredes fuissent in mora. ⁊ pp̃ter hoc oportuisset mulierẽ recipere pecuniã mutuo ⁊ se alere. Nã tũc ratione more, tenerent. ⁊ h. d. esse quotidianũ, ⁊ notandũ: ⁊ sepius de facto vidisse: pro hoc faciũt qd notãt dñi de rota sua conclusione. ccc. inci. Itẽ qd monachus ⁊c. vbi idẽ cõcludunt in alimẽtis pteritis debitis monacho ab Abbate, qui alimenta monacho nõ pstitit. cũ ergo in pposito p dictis. xj. annis, vel aliquo eorũ annorũ nõ fuerit vnquã dictꝰ Xãtes in mora cõstitutꝰ, nec interpellatus a dicta Joãna: imo potiꝰ fuerũt ei alimẽta oblata in domo habitationis ipsius Xantis, vt plures testes deponũt qd tũc nõ expedit discutere circa pbationẽ dictorũ testium: qr non fuit necessaria talis probatio, ⁊ dicta. d. Joãna aliunde alimẽta habuerit, sequitur qd dicta alimẽta petere nõ põt, presertim cũ pro ipsis alimẽtis nõ appareat eã accepisse pecuniã mutuo, vt se aleret, vt dicũt doctores in dictis locis. nec obst. si diceretur quod ipsa fuit alimẽtata Bartolino, qr respõdeo qd Bartolinꝰ ab ea dicta alimẽta repetere non poterat dato qd alimẽta per Xantem fuissent debita. d. Joãne, vt no. Bar. in. l. alimẽta. C. de neg. gest. per. l. ij. e. tit. ⁊ sic non potest dici qd. d. Joanna propter dicta alimẽta fuerit obligata Bartolino, ⁊ pp hoc qd potuerit. d. Joãna alimẽta cõsequi a Xãte, sicut dicimꝰ i casu, qñ ipsa pecuniã mutuo recepisset, vt se aleret. itẽ nõ obstat si diceret qd Bartolinus suo noĩe põt agere actione negotiorũ gestorũ ↄ Xantẽ pro dictis alimẽtis. l. nesennius. ver. pone peregre ⁊c. ⁊ ibi docto. ff. de neg. gest. ⁊. l. si qs a liberis. §. si mater. ⁊ ibi Bart. ff. de lib. agno. qr ad hec respondeo primo quod nõ agit dictus Bartolinus suo proprio nomine actione negotiorũ gestorũ, sed tanq̃ heres, ⁊ hereditario nomine dicte. d. Joanne. ¶ Preterea nõ est probatum q Bartolinus prestiterit sibi alimẽta de suo proprio, qnimo ipse deducit in positiõibus qd a pluribꝰ psonis dabãtur dicte. d. Joãne eleemosyne pro victu. ¶ Nec etiã obstat si dicatur qd saltẽ probatur Bartolinũ emisse quasdã pelitias pro matre, vt videt cõstare ex processu facto coram primis arbitris: qr respondeo qd non est hoc plene, nec semiplene probatũ. † Nã si appareret hoc esse probatũ per libros rationum ipsorũ artificum, qui essent homines probate fidei. Et cõstaret illã scripturaʒ esse manu dictorũ artificũ. vel eorũ mandato scriptã: tũc esset verũ qd faceret semiplenã probationẽ de eo qd attestaret illa scriptura, vt no. in. l. admonendi. ff. de iureiur. ⁊ clare Bart. in. l. nuda ratio. ff. de dona. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. in titu. de instr. edic. §. restat. in addi. magna, ⁊ Cano. in. c. ij. de fide instru. in. c. fi. de iureiur. Sed non constat ista per libros rationum aliquorũ artificum probate fidei, adeo qd constet istos libros esse libros dictorũ artificum. ⁊ per consequens sequit qd nõ est probatũ qd Bartolinus de suo alimẽta prestiterit d. Joanne. ¶ Quinto principaliter obstat Bartolino: qr si domine Joanne debebant alimenta, illa ei debebant in casu necessitatis, vt apparet ex verbis testamẽti dicti Bartholomei, in quo testõ se fundarunt arbitri in prolatione dicti laudi, ⁊ ab ipso testamẽto tanq̃ a probatione recipit interpretationẽ ⁊ declarationem dictũ laudum. d. l. pen. ⁊ qd ibi gl. in ver. actorũ. C. de sen. que sine cer. quãti. ⁊ qd not. Bart. in. l. ait pretor. §. j. ff. de iud. facit qd no. in. l. si quis ad exhib. ff. de excep. rei iudi. ⁊ in. c. si confirmationẽ. de ele. in. vj. ⁊ in. l. hoc enim. in prin. ff. de suspec. tut. ¶ Sed quomodo põt dicere Bartolinus qd. d. Joanna fuerit in casu necessitatis: ⁊ sic qd de suo proprio sibi alimẽta subministrari non possent illis vltimis quinq; annis, pro quibus iudex tulit condẽnatoriã: nõne primo Bartolinꝰ exegerat de pecunijs debitis ipsi. d. Joãne libras. xx. Bonoñ. de anno. M. cccc. xlj. a dicto Xante, vt constat publico instr̃o producto in pcessu. ¶ Itẽ habebat in bonis. d. Joãna ius exigendi dotes suas, q̃ fuerant librarũ quinquaginta, vt constat publico instrumento producto in processu. Itẽ habebat dimidiã p indiuiso plurium bonorũ assignatorũ in partẽ dicte. d. Joan. a dicto Bartolino de bonis hereditatis dicti Bartholomei diuisis inter dictos heredes, vt cõstat publico instr̃o pducto in actis. ⁊ inter cetera erat vna vinea posita in fundo põtis noui, que erat valoris librarũ centum sexaginta: ⁊ pro tanto fuit vẽdita, vt fatet Bartolinus rñdendo positionibus productis in causa principali. Et illa remãsit in bonis dicte. d. Joanne p sua dimidia: qr fatet Bartolinus qd eã vendidit modo sunt quatuor anni, ⁊ sic post mortẽ matris q̃ decessit. M. cccc. xlij. vt cõstat in pcessu. ¶ † Ex quo ergo Joãna poterat vẽdendo vineã ex illa pecunia se alere, dicebatur se posse alere, ⁊ sic nõ esse in casu necessitatis, vt no. Ange. ⁊ Jo. de Imo. in. l. si maritus in id. ff. sol. mat. Allegant id quod habetur in. l. qui põt facere. ff. de re iudi. ⁊ no. Bal. in. l. qd noĩe. in fi. ff. de condi. inde. ¶ Ex hoc ptʒ quod frustra laborauit Bartolinus, qui per aliquos testes, maxime in causa appellationis pductos, conatꝰ est pbare qd. d. Joãna. erat in casu necessitatis. Nam si habebat predicta bona. vt statim ostẽdi, cõstat manifeste qd nõ erat durãtibꝰ illis bonis in casu necessitatis. Et dicti testes in effectu nihil pbãt ↄcludẽter. maxime qr nõ deponunt de quãtitate tpis in quo fuerit in necessitate: imo de tpe nõ recordantur. Quomodo ergo potest dici dictũ Xantem teneri p quinq; annis si testes nõ deponũt de necessitate qnq; annorũ: qui eñ se fundat ex tpe, debet illud concludẽter probare. l. matrem. C. de probat. l. eum actum. ff. de nego. gest. l. non solum. §. sed vt probari. cũ ibi plene no. per Bart. ff. de ope. noui nun. c. in presentia. de proba. Postremo non omitto quod vere inspecto testamẽto dicti Bartholomei in quo se

7 · 8 · 9 · 10 · 11 · 12

[a] ...oprietas. alex. l. ma... ñ. ff. so. ma. ...aricꝰ. §. e. li. ...c. i fi. ⁊. d. l. ...pator. Lãc. ...ci. l. apd iulia... ...§. heres. ff. de ...g. j. deci. l. diuꝰ. ...fi. de reg. iur.

[b] ¶ Rata. and. ti... ...q. in cõsu. pic. ...retra. §. xj. gl. ...ij.

quo se fundarunt arbitri nõ debebãtur Joanne etiã in ca-
su viduitatis ⁊ necessitatis aliqua alimẽta. Nã in testamen-
to dicit: Item reliquit ⁊ voluit quod.d. Joãna.d. Frãcisca
⁊.d. Augustina.⁊.d. Zanna in omnẽ casum viduitatis ⁊ ne-
cessitatis possint ipse vel altera earũ ꝓut euenerit redire, sta
re ⁊ habitare in domo dicti testatoris sine ꝯdictione suorum
heredũ vel alterius persone. Nihil autẽ dixit testator de ali-
13 mentis, sed de habitatiõe ⁊ mãsione.† Et certum est de iure
qḋ appellatione habitationis ⁊ mansionis non veniunt ali-
menta. Quia alimenta dicunt genus, habitatio vero dr̃ spe-
cies que nõ comprehendit ipsum genus alimentorũ.l.cum
hi.§.qui transigit.cum ibi notatis.ff.de transact.l.lega.ff.de
alimẽ.⁊ ciba.leg.l.cũ antiquitas.C.de vsufru.vñ dicti arbi-
tri pronũciãdo qḋ attẽto dicto testamẽto.d. Joãna possit in
casu viduitatis ⁊ necessitatis se reducere ⁊ habitare in do-
mo hr̃ditatis Bartholomei. Et qḋ possit ⁊ debeat partici-
pare de parte hereditatis pro rata expensarũ ꝑm cõditionẽ
patrimonij ad arbitriũ boni viri retulerũt se ad arbitriũ bo
ni viri.i.iudicis.l.vir bonus.ff.iud.sol.l.continuus.§.cũ ita.
ff.de ver.ob. Et illa verba, ad arbitriũ boni viri faciũt cõdi-
tionẽ.i.si bonus vir arbitrabit: vt.l. post dotẽ ꝑm quintam
lecturã.ff.solu.mat. Et no. Bar.in.l.centesimis.§.fi.de verb.
14 obli.† vbi dicit ꝙ si qs dicat: promitto tibi dare decẽ ad vo
a luntatem meã, videor ꝓmisisse sub cõditione si voluero:[a] qꝛ
illa prepositio ad, facit ꝯditionẽ.allegat.l. post dotẽ. Et idẽ
no. Bar.in.l.j.in ver.tertio principaliter q̃ro de prepositio-
nibus.⁊c.ff.de cõdi.⁊ demõ.vbi ꝑ hoc allegat.l.si vir.e.ti. Et
no.Bar.in.l.quibus diebus.§.termilius.ff.de cõdi.⁊ demõ.
Sed ita est qḋ per bonũ virum hoc est per iudicẽ nõ est irre-
uocabiliter declaratũ dicta alimẽta deberi dñe Joanne, nec
etiã de iure dꝫ per aliquẽ bonũ virũ hoc arbitrari: qꝛ in te-
stamẽto nõ sunt relicta alimẽta, sed sola facultas habitãdi.
Ergo iniuste pronũciauit iudex deberi alimẽta pro quinqꝫ
annis. Et si dicti arbitratores expresse ⁊ firmiter declaras-
sent qḋ occasione dicti testamẽti deberent alimẽta pro certo
suã conscientiã onerassent: qꝛ hoc nõ erat testamento cautũ.
¶ Ex quibus omnibus infert proculdubio vera conclusio
per dñm Judicẽ applõnis pronũciandũ male fuisse per di-
ctum vice potestatem iudicatũ, ⁊ bene appellatũ pro par-
te dicti Xanti. Et debet per consequens Xantes a petitione
dicti Bartolini absolui. Et victus victori in expensis con-
demnari. Alex. de tar.

Epitome.

¶ Petitio hereditatis non datur etiam filio post.xxx. an-
nos: nec contra possidentem titulo etiam post mortem de-
functi quesito.

Consilium.LXXIII.

Punctus talis est. Bac-
chus decessit iam sunt.xxxvj.anni intestatus reli
ctis dominabus Bartholomea, Vermigla, Li-
xia ⁊ Georgio dicti Bacchi filijs legitimis ⁊ naturalib⁹. di-
ctus Georgius se immiscuit, ⁊ pro herede vniuersali se ges-
sit, ⁊ gerit tenẽdo ⁊ possidendo res, ⁊ bona q̃ tenta ⁊ possessa
fuerũt per dictũ Bacchũ ⁊ que fuerũt olim domine Jacobe
prime vxoris dicti Bacchi. Que.d. Ja. decessit iã sunt quin
quaginta anni, ⁊ vltra ex se ⁊ Baccho eius marito tãtũmo-
do relicta dicta Bartholo. eius seu eorũ filia ⁊ hr̃de vniuer-
sali dicte dñe Jacobe cuius hereditatẽ adiuit ⁊ agnouit. Et
successiue dicta Bartholomea titulo donatiõis inter viuos
solẽniter dictã hereditatem dicte Jacobe, ⁊ omnia iura he-
reditaria transtulit in dictum Georgium. Et quasi oĩa que
remãserũt in hereditate dicti Bacchi fuerũt de bonis dicte
Jacobe deuolutis postea ad dictũ Georgiũ, mediante dicta
Bartholomea, que oĩa bona iam sunt.xxxvj.anni fuerũt pos
sessa per dictũ Georgiũ. Modo dicta Vermigla, q̃ fuit do-
tata de bonis paternis post mortẽ dicti sui patris, agit ⁊ cõ
uenit dictũ Georgiũ, ⁊ illũ sibi petit condemnari ad dãdum
quartã partẽ hereditatis dicti Bacchi, vna cũ fructib⁹ pce-
ptis ꝑ dictũ Georgiũ. Dictus Georgius inter ceteras eius
exceptiones excipit, ⁊ allegat exceptionẽ ꝓscriptionis decur
se. secundo dicit qḋ omnia bona predicta fuerũt de bonis ⁊
hereditate dicte Jacobe deuoluta in dictũ Georgiũ mediã-
te persona dicte.d. Bartholomee vt.s. ergo ⁊c. Querit quid
iuris. ¶ Viso ⁊ diligenter cõsiderato themate antedicto: qꝛ
decisio dubitatiõis predicte non videtur habere dubiũ: ideo
omissis argumentationib⁹ paucis subdã, q̃ sit veritas huius
1 questionis.† Et fauẽdo dicto Georgio reo conuento, cui in
his que respiciũt sñiam de iure fauendũ est.c.domino guer-
ram.§.ad hoc.hic finitur.l.deinde cõsue.reg.inci.col.x.arria
mus.de act.⁊ obli.c.ex literis.de proba.cum vulg. Dico igit
dictum Georgium se posse tueri a petitiõe predicte domine
Vermigle.primo ex capite allegate ꝓscriptionis.xxx.ann.⁊
2 vltra.nã cũ in themate presupponatur iam† decursos fuisse
annos.xxxvj.⁊ vltra a tpe mortis dicti Bacchi, ꝑ lapsum tan
ti tpis cum non cõstet dictam Vermiglam antea adiuisse, ⁊
b agnouisse hereditatẽ patris ab intestato, ipsa fuit exclusa[b] a
iure adeundi dictam hereditatem. C.de iure deli.l.licet.cum
ibi no.per gl.⁊ doc.⁊ maxime per Bal.⁊ gl.in.l.quãdiu.la.j.
ff.de acqui.here.no.Bal.in.l.j.in.j.q.in prin.ff.de condi.ex.l.
cum si.⁊ per consequens si quam portionem petere potuisset
dicta Vermigla, cũ dictã hereditatẽ nõ adiuerit, dicta eius
portio accreuit ipso iure dicto Georgio heredi: etiam absqꝫ
aliqua noua aditione, vt est gl.no.in.l.j.C.quando nõ peten.
par.⁊ in.l.sed cum patrono.ff.de bo.pos.ti.generali. Et accre
scit dicta portio heredi predicto etiã inuito, ⁊ ignorãti.C.de
cad.tol.l.j.§.his ita. ¶ Secundo, presupposito etiam ꝙ dicta
Vermigla hereditatẽ dicti sui patris pro parte sibi tãgente
agnouerit: tñ etiã ipsa nũc agens petitione here. nõ dꝫ audi
ri stante dicto cursu temporis.C.de peti.her.l.hereditatis pe
titiõe.cũ ibi notatis.⁊ in.l.hereditatẽ.cũ ibi no.C.in qui.cau.
cessat lõg.tẽp.ꝓscri.⁊ qḋ no.C.de edi.diui adri.in.l.fi. ¶ Suc
cessiue alio ex capite vr̃ absqꝫ dubio dictũ Georgiũ posse re-
pellere dictã Vermiglã cõtra eũ agentem. Quod sic probo.
3 † Nã cũ dicta dña Vermigla fuerit dotata de bonis pater-
nis, talis dos venit in suã portionẽ imputãda, ⁊ cõferẽda.C.
de colla.l.vt liberis.⁊.l.qm̃ nouella.C.de inoffi.test. Unde cũ
omnia fere dicta bona fuerũt de bonis, ⁊ hereditate dicte Ja
cobe, q̃ titulo donatiõis trãslata fuerũt, ⁊ sunt in dictũ Geor-
giũ mediante persona Bartholomee: sequitur qḋ ipsa Ver
migla nihil vlteri⁹ petere potest: cum sibi tñ debeat quarta
pars eorũ, que erant in hereditate dicti Bacchi tempore ei⁹
mortis. ad hoc.ff.de bon.lib.l.etiam.§.fi.⁊.l.scimus.§.reple-
4 tionẽ.C.de inoffi.test.† ⁊ lꝫ de iure petitio hereditatis detur,
nedum ad bona, ⁊ pro bonis defuncti, verũ etiam pro bonis
omnibus possessis seu detentis per defunctum, vt.ff.de peti.
here.l.item videndum.§.fina.⁊.l.seq. Tamen in casu propo-
sito dicta petitio hereditatis nõ datur neqꝫ dari põt ꝯ dictũ
Georgiũ titulo donationis possidentẽ.ff.de peti.here.⁊ in.l.
regulariter.⁊.C.eo.titu.in.l.ij.⁊ in.l.hereditatẽ.cum vtrobiqꝫ
5 notatis. Nec huic haberet obstare si diceretur† quod imo pe
titio hereditatis datur contra habentem titulum vniuersa-
lem, puta ꝯ emptorem hr̃ditatis, vt.l.ẽt.§.j.⁊.§.si qs sciens.
cũ sumi.ff.de peti.here. qꝛ illud procedit qñ quis emit, vel ac-
quisiuit hereditatẽ illius, de cuius hereditate tractatur, pu-
ta in casu nostro si acquisiuisset Georgius titulo donationis
hereditatem Bacchi. Sed cum in casu proposito.d. Geor-
gius non habeat titulum donationis hereditatis Bacchi,
sed Jacobe, in effectu: tamẽ nunc reperit iste casus exceptua
tus a regula dicente petitionem hereditatis non dari con-
tra titulo possidẽtem: ⁊ hoc potissime verũ si dictus titulus
superuenit ante mortẽ defuncti, scꝫ Bacchi. Si autem super
uenisset post mortẽ Bacchi, an tũc titulus excludat petitio-
nem hereditatis: Bal. multũ singulariter in.l.fi.in.ix.⁊ in.xi.
opp.C.de edic.di.adri.tol.per illum text. dicit qḋ talis titul⁹
non excludit petitionẽ hereditatis, qḋ dicit esse not. dignum
⁊ miratur a nemine fore animaduersum, sed Sali.in.d.l.fi.in
ver.quero nunc que est principalis causa ⁊c. tenet contrariũ
sequẽdo cõem opinionẽ, quod petitio hereditatis non detur
contra titulo possidentẽ, etiã si talis titulus fuit acquisitus
post mortẽ defuncti, probat hoc ꝑ tex.in.l.ij.in fin.C.de peti. b
here.cũ ibidẽ not. referendo finem ad princ.l.vbi titulus fuit
acquisitus post mortẽ defuncti: ⁊ tñ nõ põt cõueniri petitio-
ne hereditatis, sed solũ rei vẽdicatione. ꝓ hoc etiã facit, qꝛ si
speciale est vt dixi, qḋ contra titulo possidentẽ vniuersitatẽ
acquisitam etiã post mortẽ defuncti detur petitio heredita-
tis, vt probatur in.d.l.etiã.§.si quis sciens.cũ seq. ergo in cõ-
trarium est cõe.ff.de legi.l.ius singulare. Pro hoc etiã bene
6 facit qḋ no. Bar.doc.i.l.cogi.ad fi.C.de peti.her.† vbi nedũ
si titulus sit quesitus post mortẽ defuncti, sꝫ etiam si sit q̃sit⁹
post litem motam excludit petitionẽ hereditatis, itelligẽdo
vt ibi per eũ.⁊ istud etiã contra Bal. tenebat.d. Pau.de ca.
in.l.hereditatis.C.de peti.here.pro quo etiam videntur glo.
expresse in.l.pe.⁊ fi.ff.pro legato.que voluerunt, quod etiam

a ¶ Voluero. Et sic prorsus nõ vꝫ obligatio, ꝑ.d.§.fi. vbi oẽs ita simpliciter tenẽt sed ego dico aut subest causa obligatiõis citra ꝓmissionem vt in recipiente mutuum ⁊ tunc hec verba nõ faciũt ꝓsumi donationẽ. sꝫ solũ respiciũt text. executionẽ. idem cum emptor hoc mõ ꝓmittat pretiũ etiã si nõ exprimat vbũ executiuum sed quãdo huiusmodi ꝓmissio fit liberaliter ex cã lucratiua tũc remanet q. Et communis sñia hꝫ rõnẽ vt in dubio fiat interpretatio ꝯ eũ q certat de lucro ⁊ se fũdat in verbis adhuc tñ puto ascendendum qd actuꝫ sit si ex quibuscũqꝫ circũstantijs colligi [illegible]

b ¶ Exclusa. hec veritas [illegible]

post mortẽ defuncti, puta in titulo pro legato, q̃ iust⁹ error qui habetur pro titulo, iuxta id qđ habetur ⁊ not. ff. de vsuca. in. l. celsus. repellat petitionẽ hereditatis. Pro hoc etiã adduco. nã vera rõ, quã tradunt doct. in. d. l. ij. ⁊ in. d. l. hereditatis. ⁊ l. hereditatẽ. quare petitio hereditatis nõ datꝛ contra titulo possidẽtem, est illa; q꜡† agens petitiõe hereditatis nõ habet necesse se fundare in dominio defuncti, sed solũ habet necesse dicere qđ res fuerit tẽta vel possessa per defunctũ tempore eius mortis. d. l. item videndũ. §. fi. cũ. ll. seq. Sed ille qui cõuenitur, habet titulum ⁊ possessionẽ: nimirũ q꜡ etiam equale ius cũ defuncto si in pari causa est potior cõditio possidentis. in. c. in pari. de reg. iur. lib. vj. ⁊ l. si seruum. sequit. ff. de verbo. obli. Ei facit optime. l. sin autem. §. si duobus. cum ll. seq. ff. de pub. Sed ista ratio ita hꝫ locũ, si titulus sit acquisitus post mortẽ defuncti, sicut si ante. ¶ Ergo ⁊ eadẽ debet esse iuris dispositio. ff. ad. l. aqui. l. illud. ⁊ l. a titio. de ver. obl. cum vulg. † Ac etiam: q꜡ agẽti petitione hereditatis contra habentem titulum aptum ad acquisitionem dominij, etiam quesitum post mortẽ defuncti obstat exceptio dolo facis, qđ petis qđ restituturus es, sicut ⁊ quãdo est titulus acquisitus ante mortẽ defuncti i regula, dolo facis. de reg. iu. in. vj. ⁊ ff. de doli exce. l. dolo. facit ergo ⁊c. Respõdetur qđ. d. l. potest intelligi ẜm opi. Jo. ibi in fi. gl. positam, videlicet qđ ibi agebatur rei vendicatione, nõ peti. here. Secundo ego respondeo ad. d. l. fi. ⁊ melius: q꜡ ibi agebatur possessorio summarie cognoscendo: petitio vero hereditatis, que appellatur petitorium, est maioris efficacie, quia totã causam dirimit, vt dicit tex. in. d. l. fi. iuncta gl. ⁊ ibi no. doc. ponentes differentias inter remedium illius. l. ⁊ peti. here. † vnde remanebit vera cõclusio q̃ si agatur ex authoritate ⁊ cõditione. d. l. fi. possit agi contra titulo possidentẽ, si post mortem defuncti fuit titulus acquisitus. Si vero agatur peti. here. indistincte, non possit agi contra titulo possidentẽ dictis iuribus. Nõ obst. ratio Bal. ibid. dicentis quod cum remedium. d. l. fi. sit possessorium, ⁊ per consequens debilius quam petitorium: ergo ẜm eũ videtur qđ minus deberet dari contra titulo possidẽtem, q̃ petitio hereditatis que est potentior. Et nihil allegat: q꜡ respondeo ⁊ dico q̃ argumentũ non procedit. † Nam videmus quod interdum facilius alicui, ⁊ contra aliquẽ datur possessorium cui non potest cõpetere petitorium, vt declarat Bar. ff. de pign. actio. l. in rem alienam. in. iij. col. ver. item cõtra predicta oppono ⁊c. Et ideo bene dixit caius iurisconsultus in. l. is qui destinauit. ff. de rei vendi. quod qui vult rem petere debet prius animaduertere, an aliquo interdicto possit nancisci possessionem ⁊c. Et probatur etiam per ea que notantur per gl. ⁊ doctores in. l. in ciuilem. ⁊ l. manifestissimi. §. sed cum in secunda. C. de furtis. ⁊ in. l. rem que nobis. de acqui. pos. ⁊ in. c. sepe. ⁊ in. c. cum ad sedem. de resti. spol. cum similibus. Videmus eciam multa esse concessa in priuilegium remedijs possessorijs, que non sunt concessa petitorijs. Nam videmus quod creditor, cui bona in instrumẽto sunt hypothecata cũ precario, si vult agere contra tertios possessores hypothecaria, que petitorium appellatur: vt no. glos. ⁊ docto. in. l. j. C. de preca. ⁊ Saluia. interdic. ⁊ Bartol. in lege prima. ff. de saluia. interdict. oportet quod prius faciat excussionem in bonis debitoris principalis, authenti. hoc si debitor. ⁊ in corpore vnde sumitur. C. de pign. in aut. sed hodie. de actioni. ⁊ obli. † Tamen si vult vti remedio possessorio, poterit agere contra tertium possessorem: etiam excussione non facta [a], vt no. Ja. but. ⁊ Bal. per illum tex. cum gl. in. l. fi. C. de acqui. pos. ⁊ idẽ Bal. in. l. j. C. de his q̃ in fraudem credi. ⁊ Ang. Joã. de imo. ⁊ Rapha. ff. de acqui. pos. in l. exitus. ⁊ Petrus de ancha. in. d. aut. sed hodie. post Jaco. butr. ibidem videmus in remedio appellandi sublato a sententia lata super possessione. C. si de momenta. pos. fue. app. l. j. ⁊ l. quisquis. C. quorum app. De quo tamen dicendum, vt ibi per doctores. ⁊ Bald. in. l. ij. C. de episcopali audientia. ⁊ per Spec. de appel. §. j. ver. xi. ⁊ Inn. in. c. penul. de ope. noui nun. per Joan. and. post glo. in. c. cum ad sedem, ⁊ glossam ⁊ Archi. ij. q. vij. sunt quorum. cum similibus. ⁊ sic de singulis priuilegijs possessorio concessis, que enarrare esset potius longum ⁊ laboriosum, quam subtile. habent ergo se petitorium ⁊ possessorium adinuicem tanquam excedentia, ⁊ excessa. Nõ est ergo mirum si remedium possessorij dicte legis finalis, datur contra eum qui titulum habuit post mortem defuncti, per illam legem ⁊ secus sit in petitione hereditatis, que est petitorium, vt supra late probatum extat. ¶ Et per predicta clare concluditur dictum Georgium conuentum a dicta domina Vermigla per diffinitiuam sententiam a dicta petitione necessario absoluendum esse. Alexander.

a ¶ Facta. J. li. vj. consi. lxxxv.

b ¶ Rñdi. Soc. j. lib. vj. cõs. cc. ⁊ bñ [illegible]

Summarium.

2 Vsure post mortem debentur venditori ac marito. nu. 3.
4 Compẽsatio fit ipso iure ad impediendum vsuras vel penã.
6 Heredis bona nõ sunt hypothecata ⁊ ex rebus hereditarijs quesita.
8 Vsure silentio longi temporis remittuntur.
9 Priuilegium. l. fi. C. de iur. dot. non competit nisi actioni ex stipulatu pro dote. nu. 10.
11 Dies tacita interpellat sicut expressa.
13 Mulier non potest vltra sortem doti si aliquid petere pro alimentis vel vsuris etiam ex testamento. nu. 14.

Consilium. LXXIIII.

Viso titulo questionis ⁊ his de quibus dubitari contingit, videtur prima facie dicendum qđ ad primũ dubium, quod dictus Simon tẽpore eius vite ab Antonio petere potuit interusurium, seu vsuras in casu nostro a iure permissas, loco interesse pro cessione solutionis quãtitatis predicte. Clarũ est enim quod mortuo patre dictorũ Simonis ⁊ Antonij, qui vt verbo fertur, dotẽ Bete in pecunia recipit. Dos ipsa consignari debuit Simoni onera matrimonij sustinenti ab heredibus dicti patris Simonis, ⁊ Antonij pro partibus hereditarijs. ⁊ sic ab Antonio pro quarta parte cũ pro tãta heres fuerit. casus est in. l. si filia. ℥. si filius. ver. hoc amplius. ff. fami. ercis. ⁊ l. si maritus. ⁊ l. fundus qui eod. titul. l. ij. post prin. ff. de dote preleg. ⁊ l. vxor. C. fami. ercis. l. si his. §. j. ff. de iure dot. Ad hoc quod notat Spe. in ti. de indi. in. iiij. parte in ver. sequitur. ver. quid si communione. † Ergo cũ dictus Ant. cessauerit in cõsignanda rata dicte dotis ipsi Simoni pro quarta parte. ꝑ qua fuit heres, tenetꝛ ad vsuras q̃ in casu isto peti possunt tanq̃ pro interesse pro oneribus matrimonij supportatis, vt cõcludit Bar. in. l. at qui natura. §. nõ tantum. ff. de neg. gest. ⁊ l. insulam. §. vsuras. ff. de solu. mat. per tex. qui ad hoc reputatur sing. in. c. salubriter. de vsuris. † pro hoc etiam allegatur similiter in cõtractu emptionis ⁊ venditionis, in quo debentꝛ vsure pretij venditori, si emptor percipit fructus rei, ⁊ pretium nõ soluit, vt notat gl. ⁊ doct. in. c. cõquestus. de vsur. ⁊ no. in. l. julian⁹. §. idẽ papinianus. ff. de act. empt. ⁊ l. curabit. eo. titu. C. ⁊ gl. ⁊ docto. in. l. ij. C. de vsur. Et idem in questione nostra voluit Bal. in. l. fin. §. preterea. ⁊ l. ꝑ oneribus. C. de iur. do. ⁊ in rubri. C. de vsu. in ver. iiij. quero per. d. c. salubriter. Et dicit quod est ratio: q꜡ dicta vsura nõ est gratuita: sed onerosa. l. pater. in prin. ff. de doli exceptio. ⁊. d. §. vsuras. Et idem dixit Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. in. v. col. ⁊ in authen. ei qui. in. xvj. col. in versi. quero mulier ⁊c. C. de bonis autho. indi. pos. Et idem sequitur Jo. cald. ⁊ doct. in p̃allega. c. salubriter. ⁊ sic patet per predicta hanc esse communem opi. licet aliqui paucivariarunt. Et ita etiã alias in facto consultus latius idem respõdi. [b] Et si dicerecꝛ, posito qđ vsure permisse sint pro dote nõ soluta: verũ est, si debitor i mora fuit per interpellationẽ diei expresse, vel tacite, vel ꝑ interpellationẽ hominis. l. mora. in prin. §. j. ff. de vsuris. l. ij. C. depositi. iuncta. l. magnã. C. de cõtrahen. ⁊ commit. stipu. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. actio. ⁊ qđ no. in. l. si mora. cum similibus. ff. solu. matr. sed in casu nostro dicte restitutiõis dotis fiẽde Simoni, nulla erat dies exp̃ssa, nec etiã dies tacita, de qua in. d. §. exactio. nec de interpellatione ab homine facta. Cõstat ergo qđ vsure non veniunt. Respondetꝛ qđ inherẽdo primo dictis hec obiectio tollitur per notata per gl. Jaco. de are. Bar. Bal. ⁊ alios in l. de diuisione. ff. de solu. matri. ⁊ l. fi. §. preterea. per illum textum. C. de iure dot. † vbi cõcluditur qđ ille qui obligatꝛ marito ad dotem dãdam, saltem elapso biẽnio a tempore quo marit⁹ ceperit supportare onera matrimonij, intelligatꝛ re ipsa esse in mora, adeo qđ vsure veniũt absq̃ alia interpellatiõe: ita ergo erit in proposito. ¶ Sed p̃missis nõ obstãtib⁹ puto indubitãter dictũ Simonẽ petere nõ potuisse vsuras antedictas pluribus rationibus. † Et primo: q꜡ p̃supponitꝛ Antoniũ fuisse creditorẽ Simonis i alia quãtitate maiori, quo casu ad impediendũ cursum vsurarũ, ⁊ accessionũ similiũ cõpẽsatio a lege fuit facta ab initio ipso iure, vt est casus notabilis in. l. si cõstat. C. de cõpen. ⁊ l. cũ alteri. ⁊ l. si quid. in gl. ff. eo. titu. Et quod in pulchra questione no. Spe. in titu. de loca. §. nũc aliqua. ver. lxxix. Et idẽ iuris est, quãdo esset

vna

vna obligatio penalis: qꝛ ipso iure fit compẽsatio, ne quis in penam[a] incidat, vt not. Bar. in l. Julianus. el. j. ff. de condi. ꝛ demonstra. ꝛ Bal. in l. j. C. de compensa. ꝛ glo. in preallegata l. si constet. Usura enim ꝛ pena equiparantur. l. qui sine. ff. de nego. gest. ꝛ l. cũ stipulanti. ff. de verbo. obligationib. Et hoc si debitor erat Anto. tantũ ex dicta causa dotis, prout verbo fertur. †Sed si ex pluribꝰ causis fuisset obligatus Antonius Simoni: tũc recurrẽdũ est ad decisionem Bar. l. cum ex pluribus. in fi. ff. de sol. ꝛ Ang. in l. j. eo. titu. quia aut bona Antonij erant obligata Simoni creditori: ꝛ poterit Simon seu eius heredes imputare, ꝛ cõpensare in quã causam sibi placuerit: alias secus, vt ibi per eos. quo casu aduertendũ etiã, qꝛ licet bona patris dictorum Antonij ꝛ Simonis fuissent hypothecata expresse vel tacite pro restitutione dicte dotis: †nõ tñ sequitur: ergo bona Antonij eius heredis fuerũt hypothecata: qꝛ hoc est falsum, vt est casus in l. Paulus. alias incipit generaliter. in prin. ff. de pig. Etiã si essent bona acquisita ex rebus hereditarijs, vt dicit gl. valde notabilis in l. assiduis. in glo. magna. ꝛ ibi sequitur Cy. Bar. Bal. ꝛ communiter omnes doct. C. qui potio. notabiliter declarat Bal. in l. vbi adhuc. in. ix. col. C. de iure doti. †Fortius firmant Jo. de Jmo. in d. l. j. ꝛ l. cũ ex pluribus. de solut. qđ etiam si bona debitoris sint obligata, quod nihilominus compẽsatio fieri debeat in causam duriorem, ꝛ sic in vsurã. Non tamẽ disputo, qꝛ nõ expedit, vt patet per superius dicta. Plus dico qđ licet bona ꝛ iura hereditatis patris predictorũ hypothecata essent pro restitutione dotis in casu restituende: tamẽ nõ fuerũt hypothecata dicto Simoni volẽti sibi dotẽ consignari cõstante matrimonio: qꝛ illo casu nõ ageret Simon actione ex stipulatu de dote, cui cõcessum est priuilegiũ hypothece. l. assiduis. C. qui po. in pig. habean. l. vnica. C. de rei vxo. actio. sed necesse habuisset Simon agere iudicio ꝛ actione familie ercisc. directa vel vtili. d. l. ij. ver. si tamen. de dote prele. ꝛ d. l. fundus qui. in prin. fa. ercisc. Et per cõsequẽs nõ reperitur qđ dicto Simoni pro cõsignatione ꝛ perceptione dicte dotis constante matrimonio bona Antonij vel eius patris fuerint hypotheca, ꝛ sic etiã ex doctrina Bar. ꝛ Ang. in locis preallegatis imputatio ꝛ cõpensatio in causam grauiorem, scꝫ vsurariã: ꝛ sic in causam dotis. l. j. C. de sol. ¶ Scđo principaliter dici põt qđ posito ꝙ etiã vsure ex cã predicta peti potuissent. †tamẽ attẽto ꝙ dictus Ant. tacuit per. x. annos, ꝛ sic per longum tẽpus, qđ dictas vsuras nõ petijt, vt verbo fertur, tacite videri remissa petitio vsurarũ, vt gratior esset creditor debitori. ita valde singulariter in materia nostra[b] dixit Bal. cõsulendo in suo cõsilio incip. Post bienniũ a die ductionis puelle ꝛc. per text. ad hoc singularẽ cum quidã. §. diuus. ff. de vsuris. Facit. l. vir vsuras. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. Et quo vltimo tantũ forte nõ esset motus ad cõsulendũ pro ista parte. ¶ Tertio principaliter moueor: qꝛ non cõstat dictũ Antoniũ fuisse viuente dicto Simone in mora cõstitutũ pro interpellatione, vel aliter, ex qua interpellatione et mora dũtaxat vsure veniũt, vt prealleg. l. mora. cũ vulg. ꝛ in specie tex. in l. his cõsequẽter. §. si inter. ff. famil. ercisc. vbi alter ex cohere. Jta demũ iudicio ꝛ actione fa. ercisc. cõsequi põt vsuras pecunie sibi debite, si alij coheredes in mora fuerint, ꝛ nõ aliter. Nec ad hoc obstat tex. reputatus singularis in prealle. l. fi. §. preterea. C. de iure do. † Quia rñdeo qđ non sumꝰ in terminis illius. l. Ad hoc enĩ, vt dispositio illius. §. locũ habeat, requirũtur tria copulatiue ẽm Pet. Cyn. Bal. ibi. in prin. ꝛ gl. ibi que incipit, ꝛ promissionẽ factã ꝛc. scꝫ promissio dotis, contractio matrimonij, ꝛ subitio onerũ matrimonij. Sꝫ in casu pposito primũ substãtiale defecit, scꝫ promissio. nulla enim fuit pmissa dos Simoni. † preterea priuilegiũ illius more irregularis, de quo ibi fuit cõcessum actioni ex stipulatu de dote, vt ibi patet in tex. Nõ enim possumꝰ dicere qđ ibi veniant vsure ex eo qꝛ maritus impleuit p parte sua, sicut dr in cõtractu emptionis, ꝛ vẽditionis, iuxta ea que habenᷓ in d. l. curabit. C. de act. emp. Qꝛ si ibi vsure venirent rõne implemẽti: frustra expectareᷓ cursus biẽnij, vt ibi dr. Sed incontinenti a tpe quo maritus subiret onera matrimonij, vsure venirẽt, vt not. maxime per Bar. ꝛ doc. post gl. in l. de diuisione. ff. sol. mat. Unde si illud est, cõcessum in priuilegiũ actioni ex stipulatu de dote, ꝛ dicto Simoni nõ cõpetebat cõstante matrimonio aliqua actio ex stipulatu de dote cõtra Antoniũ, sed tñ actio familie ercisc. [c] prealleg. l. ij. ff. de dote prealleg. cũ concord. superius alleg. igitur ex diuersis, non recta fit illatio. l. fi. ff. de calum. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. obli. cũ vulg. Nec mirandũ est de decisione pdicta, cũ plura sint priuilegia cõcessa ipsi actiõi ex stipulatu de dote, que alijs actionibus etiã bone fidei nõ cõpetũt, de quibus priuilegijs in l. j. C. de reci. vxo. act. §. fuerat. isti. de act. ꝛ p doc. in l. j. ff. sol. mat. ꝛ l. j. C. de priui. dotis. ¶ Ex quibus ptꝫ euidẽter allegata in cõtrariũ minime obstare vcꝫ tex. in d. c. salubriter. ꝛ cõis theorica doc. in locis preallegatis: qꝛ illa nõ procedunt quãdo obligatus ad dotem esset creditor in tantundẽ, vel in maiori summa, vt in casu nostro. Jtẽ nõ procedunt qñ per tempus longum. x. anno. cessatũ fuisset in petitione interusurij. Jtem nõ procedunt quãdo alicui pro dote percipienda cõpetit actio famil. ercisc. dũtaxat, nõ aũt actio ex stipulatu de dote: ꝛ nulla processerit interpellatio tacita vel expressa, put hec oĩa in questione, de qua querit̃ in iure, ꝛ in facto vere cõcurrunt. Ex quo infero clare ꝙ predictis sic stãtibus, Simoni nihil fuit debitũ. ¶ Uenio ad secũdã principalem dubitationẽ, an post mortẽ Simonis, Beta petere potuerit interusuriũ dicte dotis, seu aliqđ sibi debitũ fuerit. Et quispiam fortasse diceret qđ sic. Quia impedimenta de quibus. s. nõ habuerũt locũ in personã Bete. primo enim non apparet eam fuisse debitricẽ in tantundẽ ex alia causa[a] prefati Antonij. Jtẽ sibi cõpetebat actio de dote cõtra dictũ Antoniũ, ꝛ alios heredes patri Antonij ꝛ lapsus anni a tpe mortis Simonis, ꝛ soluti matrimonij tacite absqꝫ alia interpellatione cõstituit in mora dictũ Ant. ꝛ alios heredes,[b] adeo qđ incõtinenti post annum incipit cursus vsurarum. l. vnica. §. actio. C. de rei vxo. actio. ꝛ ibi est tex. ꝛ glo. reputata notabilis. in l. si mora. solu. mat. † videlicet qđ dies tacita ita interpellat pro hoĩe, sicut expressa. ꝛ idẽ gl. in l. si duo. §. fi. in versi. cõstituti. ff. de cõsti. pecu. quãdo ad hoc ponderat Bal. in rub. C. de cõsti. pecu. in. iij. q. ꝛ Bal. post Cy. in l. fi. §. fi. C. de iu. do. ꝛ not. Bar. in l. ita stipulatus. ad finem. j. q. ff. de verbo. obli. Et Bal. in l. si pacto quo penam. C. de pact. facit. l. ij. C. de iure emphy. c. potuit. de loca. ¶ † Sed certe puto veritatẽ esse in cõtrariũ, scꝫ dictã Betam tẽpore mortis sue petere nõ potuisse, nec sibi debitas esse vsuras, seu interusuriũ totiꝰ dicti tpis ab vltima die primi anni elapsi post mortẽ mariti que vltima dies erat terminus dotis sibi restituende, qđ expresse firmant Jnn. Host. Jo. and. do. Anto. do. Card. ꝛ do. Abb. in sepius allegato. c. salubriter. de vsur. ꝛ Jo. de ligna. in cle. j. de vsur. idẽ tenet Bar. ꝛ Ang. in l. at qui natura. §. nõ tantũ. ff. de nego. gest. ꝛ Bald. in l. insulam. §. vsuras. ff. solu. mat. cũ quo ibi transit etiã Raph. cu. ꝛ idẽ Ange. in l. Titia ff. de solutio. Mouent̃ prefati doc. qꝛ cũ mulier onera matrimonij nõ sustineat, nisi in casu. l. vbi adhuc. C. de iu. do. vnde omne id qđ perciperet mulier occasione quãtitatis sibi debite, censeretur vsura: qcqđ sorti accedit, vsura est. xiiij. q. iij. plerico. c. cõsuluit. de vsur. sed vsure phibite sunt. xiiij. q. iiij. nec hoc. c. super eo. de vsur. in cle. j. eo. tit. ꝛ qđ legitur in aut. ad hec. C. de vsur. ꝛ in corpore vnde sumit̃. ergo ꝛc. Pro hoc etiam allegant tex. in l. Titia. ff. de sol. Et pro ista parte cõsuluit etiam Bar. cõsi. cxxviij. incip. Frãciscus. ꝛ idem cõsuluit Pet. de anch. in suo cõsi. cl. incip. in q. que vertitur ꝛc. cõcludens † qđ mulier sol. mat. vltra sortem dotis non põt petere aliquid pro alimentis: qꝛ cessat titulus dotis, ꝛ causa priuilegij. ꝛ licet causa alimentorũ sit fauorabilis ꝛ pia, non tamen põt per hoc plus debito peti, per id qđ habet̃ in c. super eo. de vsur. de quo latius per eũ in d. cõsi. Plus voluit ipsemet in suo cõsi. lxxx. † qđ si testator damnat heredẽ singulo anno ad soluendũ vxori sue decem, donec dotes suas petat, qđ mulier nõ potest ista. x. annua licite percipere: cũ etiam testamẽtoꝰ[d] vsure pmitti hoc modo nõ possint. l. iij. §. fi. ff. de annuis lega. ꝛ declarat Bal. in l. cũ allegas. in. ix. ꝛ. x. oppo. C. de vsu. ꝛ in l. j. C. de his que pen. nomi. ꝛ Bar. in l. cũ stipulanti. in fi. ff. de verbo. obli. cum concor. ꝛ per hec patet hanc esse cõem opi. qđ vsure alique etiã loco alimentorũ peti non potuerint per dictã Betam, licet aliqui rari tamen aliter dixerunt. vnde vltimo loco Jo. de Jmo. ꝛ Lud. de Roma. in l. diuortio. in prin. ff. sol. mat. opiniones ad concordiã plurimum equissimam reducunt, dicẽtes in effectu quo ad casum nostrũ qđ opi. Jnno. Jo. an. ꝛ sequacium procedere potest, quãdo mulier si esset solicita de facili recuperare põt dotem sol. ma. sed non curat dotem exigere: qꝛ potius vellet lucrum quã pecuniam. cũ enim dicitur habuisse vnde se aleret si voluisset, qꝛ potuisset dotẽ exigere si voluisset. vnde alimenta sibi nõ debentur, vbi hoc se habere põt vnde se alat, vt no. glo. in d. l. j. §. exactio. C. de rei vxo. act. in l. pen. ff. vt in pos. lega. ꝛ in l. diuortio. in prin. in gl. ij. ff. sol. mat. Secus si non potest dotem de facto recuperare, licet insistat quãtũ potest: qꝛ tũc bñ poterit petere alimẽta seu vsuras loco alimẽtoꝝ, si nõ habeat aliũ de vnde se alat, per id qđ in simili no. Bar. in l. j. C. de sentẽ. que sine cer. quã. ꝛ qꝛ tũc est eadẽ ratio ꝙ viget qñ mulier est intra annũ a tempore sol. ma. quo casu si mulier nõ hꝫ vnde

Hh

[a] ¶ [struck through]

[b] ¶ Nostra. scilicet ẽt in marito bal. cõsi. ccccl xxiiij. li. iij. ꝛ sequit̃ Alci. tra. đ psum. reg. j. psum. xxxij. nu. 6. vbi falso i suã sententiam citat Cor. cõsi. ccvj. co. fi. li. ij. vbi nõ decidit sꝫ alibi semper decidit contrariũ. ꝛ melius [struck through]

[c] ¶ Ercisciunde. male dicit tantũ qꝛ ex hypothesi Simon filiusfa. duxit Betã vxorẽ cuius dotem recepit pater Simonis, q postea decessit relicto eo ꝛ Antonio filijs ꝛ heredibus vñ lꝫ restitutio dotis venire possit in iudiciũ familie erciscunde: tñ etiã interim iudicio particulari peti poterit p Simonẽ sustinẽtem onera iudicio particulari l. si maritus. ff. famil. ercisc. fateor tñ ꝙ Antonius nõ tenet̃ ad vsuras nisi cõstet de vera mora nec sumus in terminis. d. l. fi. q. non agitur ꝯ eũ qui dotare pmisit. [struck through]

[d] ¶ [struck through]

se alat,⁊ dos sit in re mobili,debet alimẽta suscipere ab here dib⁹,vt no.gl.⁊ oẽs doc.in.d.l.diuortio.in princ.⁊.d.§.exacto ⁊.l.pe.ff.vt in pos.leg.⁊ Spe.in tit.qui filij sint legi.in princi. in ver.nunc dicamus ⁊c.cum seq.Et no.Bal.post antiquos in.l.fi.C.de bo.mater.Et pro hac concordia dicit Ludo.de vrbe esse tex.expressum in.d.l.Titia.ff.de solu.qui text.ḟm eũ de necessitate debet sic intelligi.Unde cum in casu nostro nũquã Beta tentauerit dotẽ exigere,imo nec heredes simpl'r interpellauerit,⁊ sibi difficile non fuisset dotem exigere vt in themate presupposito,quod dictus Antonius sit psona idonea facilitate conueniendi.nõ enim habitat in arce vel in loco munitissimo,qḋ conueniri faciliter non potuerit,iuxta.l. ij.in prin.cum ibi no.ff.qui satis.cogã.⁊.l.j.in fi.cum seq.ff.de alie.iudi.mu.cau.fac.⁊ per doc.in.l.fi.in prin.ff.si cert.pet.⁊.l. decem.de verbo.oblig.per consequens etiam secundum opinionem predictorum vsure non debentur.Si aũt habuisset mulier aliunde vnde se aleret,illud esset indubitatum secundum omnes quod nihil sibi deberet,vt firmant oẽs in locis preallegatis.¶ Similiter ex alio capite exclusa fuit dicta mulier ab vsuris pdictis,si per tempus.x.annorum in petitione vsurarũ cessauit,vt verbo fertur,per.d.l.cũ quidam.§. diuus.de vsuris.⁊ fuit dictum superius in primo dubio.Ex quib⁹ concludo Bete occasione predicta nihil debitũ fuisse. ¶ Postremo circa tertiam dubitationẽ de heredibus dicte Bete me in paucis expedio:q̃ a superius dictis pẽdet decisio huius q̃onis.Clarũ est enim,qḋ si dictis Simoni ⁊ Bete nihil ratione vsurarũ vel alimẽtorũ delatũ fuisset pro tẽporibus vite eorum,vt est ostensum.Ergo nec pro illo tẽpore etiam petere possunt eorũ heredes.c.his qui in ius.de regu. iuris in.vj.l.heredem,⁊.l.in his.§.non debeo.ff.de regu.iur. ¶ Et eadem rõne si dicti Simon ⁊ Beta nõ potuerint aliquid occasiõe predictorũ petere,vt est probatũ,ergo nec eorum heredes,cũ nemo plus iuris ⁊c.l.traditio.cũ vulg.de acqui.re.do.ff.⁊.d.§.non debeo.Et maxime q̃ vbo ferẜ,qḋ dicti heredes Bete fuerunt etiam ⁊ sunt heredes Simonis,et in cõsequẽtia fuerũt ⁊ sunt debitores dicti Antonij ex alia cã in maiori summa,prout Simon erat,⁊ per consequens pro tẽpore quo ad eos heredes Simonis,et Bete spectauit ius petẽdi dotẽ nulle cucurrerũt vsure:q̃ compẽsatio facta fuit ipso iure a.l.ob euitandũ cursum vsurarũ.d.l.si cõstat.C.de cõpen.⁊ per que circa hoc dicta sunt latius in primo dubio. ¶ Et sic concludo etiã heredes excludi debere,pro quo etiã 6 facit †qḋ dicte vsure nunq̃ debenẜ,nisi ratione onerum matrimonij supportatorũ,vel ratione alimentorũ ipsius mulieris,vt not.doc.in.d.§.vsuras.cũ cõcordã.ẜ.alleg.Que rõ cessat mortua vxore:ergo cessare dꝫ legis dispositio.l.adigere. §.quãuis.de iure patro.l.qḋ dicitur.ff.de pact.Alex.de tar.

za.Anc. cõsi.cxxxi. Fel.c. cum accessissent. col.ij.de 9sti.de ci.l.fi.col.j. C.vñ leg.Jaso,l.j.nu. 53.de offic.eius cui mãd.est iuri. l.si cõstante.col. xxiiij.sol.mat.l. nemo põt.lec.ij. col.ij.⁊ ibi Joã. de monte fer.co. ix.de leg.j.

Summarium.

1 ☞ Inclusio vnius,alterius est exclusio.li.nu.13.
3 Extensio non dicitur sed comprehensio vbi est eadem ratio.
5 Dispositio,per quam redit ius commune,late interpretaẜ.
6 Leges ⁊ beneficia comprehendunt Judeos.nu.8.
9 Judei dicuntur de ciuitate ⁊ populo.
10 Mulier vtitur iure communi nisi in casibus exceptis.
11 Credens bono viro excusatur.
12 Responsio refertur ad petita.
14 Volũtatis declaratio fit per vnum testem,vel indicia:⁊ per id quod est solitum.nu.15.
18 Scriptura officialis non probat in graui preiudicio.
19 Presumitur ne ex presenti in preteritum.

¶ Judeos.ẜ.li. vj.cõsil.xcix.ẜ.li. vij.cõsil.xiij.col. ij.fa.ẜ.li.ij.cõsil. lxxv.Soci.cõsil. vj.col.iiij.li.j.cõ sil.lxxxvi.nu.8. li.iiij.cõs.lxij.li.j. deci.c.cõsuluit. iij.nu.2.de app. Cor.cõsil.cclx.li. iij.Aymo.consi. lxxiij.nu.26.

Consilium.LXXV.

Videtur in presenti cõsultatione prima facie dõm q̃ iusta fuerit condemnatio Hebrei,q̃ nõ videtur dictus Jude⁹ comprehensus in dicta cõcessione principis.Nam cum princeps esset requisitus de frumento Gasparini,⁊ Judei,⁊ hominum terre Masse,solum respondet de frumento Gasparini ⁊ hominum masse.De frumento autem Judei nihil di1 cit,igitur de Judeo videtur negare:†quia vnius inclusio,alterius est exclusio,vt.l.cum pretor.ff.de ind.⁊.l.qḋ si minor.§. sed quod Papinianus.ff.de mino.⁊.c.nonne.extra de prescrip.cum si.Item cum iste Dauid Judeus,sit iudeus,non videtur gaudere ista immunitate simpliciter cõcessa hominibus masse,sicut alias dicimus qḋ nõ participãt Judei nobiscum in dignitatibus,⁊ magistratibus ⁊c.per tex.⁊ qḋ ibi no.doc.in.l.fi.C.de Judeis.⁊ no.Bar.in.l.oẽs.C.de decurio. 2 lib.x.¶ †His tamen nõ obstantibus contrariam partẽ puto veriorem.Et considero primo rationem motiuam principis:q̃ siue attẽdamus literas Antonij Sãdei ex parte domini missas ad potestatẽ Masse,siue cõmissionẽ per Uictorium factã officiali dicti Anto.Sandei,motus est princeps ꝓpter cõsuetudinẽ que fuit,⁊ est in terra Masse vt frumẽtũ dicte terre nõ conducatur Ferrariã.Item vt dictũ frumẽtũ dispẽseẜ inter homines dicte terre pro necessitatibus dictorum hominũ.Sed iste rationes ita respiciunt frumẽtũ Judei,sicut ⁊ ceterorũ:q̃ non est cõsuetum portari Ferrariam per tẽpora retroacta:⁊ poterat ibi inter pauperes habitantes dispẽsari,put est dispensatũ.Igiẜ credendũ est principẽ non voluisse frumentũ Judei excludere concessione,ex quo rationis idẽtitas ipsum includebat,sed imo includereẜ,vt.l. illud.ff.ad.l.aquil.⁊.l.j.§.interdũ.ff.de fonte.⁊.l.hec actio.ff. de calum.⁊ ideo dicebat Bal.in.l.data opera.in.viij.col.C.q 3 accu.†qḋ id videtur cautum in quo eadem ratio reperitur, etiam si materia sit penalis,⁊ allegat tex.C.de reuo.do.l.his solis.⁊.l.fin.de indi.vid.Et ibidẽ etiã dicit qḋ vbi est eadem rõ,ibi nõ dicitur similitudo,sed eadẽ lex:allegat.l.illud.C.de a sacrosan.eccle.vbi enim est eadẽ[a] ratio,nõ dicit fieri extẽsio de vno ad aliũ:q̃ vt ingt Pe.⁊ Cy.in.l.iura.in.l.qḋ vero.de legi.in lectura.⁊ Bal.in.l.de q̃bus.ff.de legi.⁊ refert Paul. de ca.li.ij.cõsi.lxxxiij.incip.presens casus ⁊c.q̃n in pluribus casib⁹ est eadẽ ratio,tunc vna ⁊ eadẽ ratio decidit oẽs casus nõ per extẽsionẽ,imo sicut genus cõprehẽdit species,sic generalis ratio diuersas species casuũ emergẽtiũ:sed q̃n sunt rõnes specie differentes,tñ similes:tũc illa est extẽsio,que est quedã ꝓgressio de termino ad terminũ.quo vltimo casu loqtur illud qḋ no.in authẽ.quas actiones.C.de sacrosan.eccle. Nã fauor public⁹ ⁊ pius sunt diuersi specie,lꝫ similes.Ideo dispositio illius auẜ.corrigens in fauore pio,nõ extenditur ad casuꝫ vbi agiẜ de fauore publico.bene facit qḋ no.gl.in.c. si postq̃.in versic.mente.de elect.in.vj.⁊ qḋ no.Bal.in.d.l.de 4 q̃bus.in pe.char.ff.de legi.⁊† ibi dicit qḋ vbi plura habent eandẽ rationem,licet de vno fiat mẽtio,videtur fieri exẽplariter,⁊ nõ restrictiue.allegat.l.imperiũ.ff.de iurisd.om.iu.Et ad hoc etiã bene faciunt no.per Bal.in.l.j.C.de interdi.⁊ in l.illud.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.l.si quis seruo.C.de fur.⁊ per 5 Sal.in.l.ij.C.de noxa.†Pro hoc etiã:q̃ vbi sumus in dispositione per q̃ precedẽs prouisio reduceretur aliqualiter ad b ius cõmune:tunc in ea dispositione fit larga[b] interpretatio ⁊ extẽsio sicut in materia fauorabili.vt est gl.reputata sing.in c.statutũ.in verbo dinumerãdũ.de prebẽ.in.vj.Et huiusmodi erat illa dispositio per quã illi eximebanẜ a precedenti ꝓuisione penali.Corroboratur predicta per id qḋ habetur in l.tale pactũ.§.fi.cum ibi not.ff.de pact.vbi prouisio in vnum casum comprehendit alium verosimilem,q̃ Bal.⁊ Pan.de ca.dicunt habere locum,siue aliquid statur per modum cõuentionis,siue per modũ legis municipalis,siue per modũ rescripti,igitur ⁊c.Cũ enim cõcessio principis nõ emanarit ad postulationem Judei:nec ad ius cõmodum:sed ad preces cõmunitatis,⁊ hominum Masse,⁊ ad eorum beneficiũ ⁊ vtilitatem,nõ est verosimile qḋ illustrissimus dominus noster minus voluerit complacere illi cõitati de frumẽto Judei inde non extrahendo,quã de alio frumento.Itẽ pro hac parte adduco etiam si diceremus qḋ ex hac retinendi in terra Masse facultate cõcessa principaliter ⁊ absolute:tractaretur de commodo Judei non aũt hominum Masse.quod cum ista cõcessio fuerit cõcessa hominib⁹ Masse,⁊ Judeus iste sit de ibi habitãtibus ⁊ onera sustinentib⁹ in dicta terra, dictus Hebreus est comprehensus in tali concessione.⁊ pro hoc est quod not.Bal.in.l.spadonem.§.iam aũt.de excu.tu. 6 †Ubi elegãter dixit q̃ immunitas concessa hominib⁹ certi c loci extẽditur ad Judeos[c] ibi habitantes.Ad idẽ facit quod no.Ang.in.l.vltimur.ff.de sepul.viola.vbi dicit q̃ saluũcõductus 9cessus alicui ⁊ socijs suis,9prehẽdit Judeum secũ veniẽtem.hoc idem 9firmatur ex.l.Judei.C.de Judeis.⁊ ex summario Bar.ibi,qui dicit quod Judei habẽt ea que sunt ciuium Romanorum.Preterea pone quod extat proclama q̃ homines terre Masse teneãtur portare frumẽtũ Ferrariam,non est dubiũ Judeos ibi habitãtes includi.d.l.spadonẽ.§.iã aũt.Ergo ⁊ econtra si extat proclama,vel 9cessio p̃ncipis q̃ homines Masse nõ sint astricti portare frumenta Ferrariã,nõ 9prehẽdũẜ Judei ibi habitãtes:certe nõ video cũ 9riorũ eadẽ soleat esse disciplina,vt.l.j.ff.de his q̃ sunt sui vel ali.iu.⁊ inst.de tutelis in p̃n.¶ †Et cũ hꝫ naturã sit,vt q 7 sentit

sentit incommodū, sentiat & cōmodū, vt in regula iuris, ſm naturam, de reg. iu. & l. j. §. pro secūdo. C. de cad. tol. Et maxime cū in terminis nostris tractemus de redeūdo ad ius cōmune, quo disponit vt in re sua quilibet sit moderator & arbiter, vt. l. in re mandata. C. mandati. Ergo de facili ad naturā suam est trāsitus, vt. l. si vnus. §. pactus. versic. quod in specie ff. de pact. Et per alia superius adducta, confirmo etiā predicta per id qd habetur in. c. de terris. extra de decimis. & in c. quanto. de priuile. & in. c. post miserabilē. & c. quāto. de vsu. per que iura doct. in cle. j. de vsur. post glo. in verbo, censurā. 8 † & expresius Domi. de sā. Gemin. in. c. j. §. fin. de vsur. in. vj. dicunt q leges & consuetudines loquētes simpliciter in materia, in qua Judei subijciūtur vel pro portionabili Judeis includūt etiam Judeos, vnde dicūt q etiam dispositio. d. c. j. de vsu. in. vj. habebit locū etiā in Judeis, quibus locant domus ad fenus exercendū. ita etiam tenet Laurentius de rodolfis in repetitione. c. cōsuluit. de vsuris. in. q. cxlvj. Et ita dt fuisse cōsultū in ciuitate Florētie per notata per Jo. an. in c. ij. de vsuris. in. vj. in prin. iunctis his q̄ habent in. d. c. post miserabilem. & in. vj. c. q̄to. eo. tit. & sic etiā in Judeis hz locū dispositio. d. cle. de vsur. & ibi per Pau. de liazaris, & per gl. ibi in verbo, censurā. Sed dicta materia de qua loquitur dispositio & prouisio prefati principis est eque proportionabilis Judeis sicut & alijs: ergo dz eos cōprehēdere, & dictus Dauid quamuis aduena esset tamen qr ibi incolatum seu domiciliū habebat, dicebatur & dicit de populo illius terre Masse, in aut. de questore. in prin. & not. Bal. in. c. j. de forma fidelitatis. Et in titulo de pace Constantie, in verbo, nos Romanos. & in. l. iij. §. hec verba. in fi. ff. de neg. gest. Et sic bene conueniūt verba dispositionis principis loquētia de hominib Masse, & posito qd proprijssime & sancte diceremus, qd de terra Masse dicunt esse illi qui originē inde traxerūt, iuxta l. primā in fine. ff. de tut. & cura. da. ab his. tamē dispositio saltē fauorabilis, & principaliter emanās ad fauorē, vt fuit ista prout dictū est supra extēditur ad eos qui ibi domiciliū habent, vt voluit Bal. in. l. si non speciali. C. de testa. in vltī. col. dum allegat. l. puinciales. ff. de ver. sig. bene facit qd no. glo. in. c. statutū. §. cum vero. in verbo, eiusdē ciuitatis. & in verbo, dictā. de rescrip. in. vj. que pbant † qd ille qui habet domiciliū in ciuitate, dicit esse de illa ciuitate licet aliūde traxerit originē, & illas gl. ad hoc bñ notat ibi Dominicus, & tātomagis quādo profertur hoc in materia habēte respectū ad aliquod munus, vel ad aliquē actū: qr intelligitur tunc ſm qualitatē illius muneris, vel actus, vt inqt Bal. in. l. sed & reprobari. in prin. ff. de excu. tu. allegat. d. l. puinciales. cū ibi no. p Jac. de are. & ita etiā Bal. in aut. & omnino. in. viij. vel. ix. col. C. ne vxor pro marito. per. l. j. ff. ad municip. Sz hec dispositio principis eximens hoies Masse ab onere portandi frumētū Ferrariā, vt possint illud retinere in terra Masse dispensandū inter hoies eiusdē loci habuit respectū ad illos hoies Masse. s. qui possent frumētū dispēsare p subuentione opportunitatis illius terre, & sic pariter ad eos q essent de illa terra rōne domicilij sicut rōne originis. nā & ratio sicut restringit dictū precedēs. l. cū pater. §. dulcissimis. ff. de le. ij. & d. l. Aurelius. §. Sticho. ita & ampliat dictū precedens ſm Bald. & alios post eum. l. suum. C. de iure delib. per not. in l. si is qui animo. ff. de acq. pos. Ergo cū ratio qua motus est princeps ad prouidendum qd nō teneantur homines terre Masse portare frumentū ad ciuitatē Ferrarie fuerit vt prouideret opportunitati & cōmoditati dicte terre Masse vt patet ex literis spectabilis viri Antonij sandei, & etiā ex commissione facta per spectabilē virum Uictoriū, debet ampliare dictū precedēs, saltem ad omnes qui sub larga significatione vocabuli possint comprehēdi, vt patet ex notatis per Bal. in. d. l. suū. quem alij ibi sequuntur, & cōsequenter debet cōprehendi etiam Judei ibi habentes domiciliū, qui dicuntur de corpore & populo ipsius terre, quāuis non sint de corpore spirituali. l. Christianis. C. de pag. cū alijs supra alle. fa 10 cit in simili tex. in. l. fi. C. de iure & fac. igno. cū ibi not. † vbi ha a betur qd mulier[a] vtitur iure cōmuni, nisi vbi specialiter est aliter prouisum. Nō obstat alia obiectio, dum dicitur qd ex quo princeps expressit de Gasparino, qui specifice erat noiatus in supplicatione, sicut iudeus, & de hoibus Masse, & tacuit de iudeo, videtur noluisse concedere quantū ad frumentum iudei &c. Quia dico aduertendum qd ista commissio facta per Uictoriū officiali Antonij sandei, in qua est illa specificatio Gasparini non fuit missa ad potestatē & hoies Masse, sed solū ad eos peruenerūt litere dicti Antonij sandei bominis dignissimi ex parte dñi in quib non est aliqua expssa concessio facta Gasparino, sed solū attestantur ille litere qd dñs est contentus qd homines Masse nō teneantur portare frumentū &c. Et nō est dubium qd appellatione hominū Masse veniunt Judei ibi habitantes, vt supra est pbatum. Ergo iudeus si nō portauit habuit iustā causam excusationis, vendēdo dictas literas. Ergo nō potest dici incidisse in penā, cum ad euitandū penam etiā causa iniusta excuset, vt no. gl. in. l. plagij. C. ad leg. Jul. de plagi. Et no. Bar. & doct. in. l. iuste possidet. ff. de acqui. po s. & in. l. j. §. non aūt. ff. si quis 11 testa. li. esse iussus fue. ¶ † Cū enim Antonius sande habuerit tūc & habeat amplissimū & supremū magistratū in ciuitate Ferrarie, & credi debuit per Judeū & alios, iuxta not. per Bar. & alios in. l. ambitiosa. in pen. col. de decre. ab ordi. fac. Et faciunt no. per eundē Bar. in. l. non solum. §. morte. ff. de oper. no. nūci. facit tex. xcvj. di. nobilissimus. & qd not. Jmo. post alios in cle. j. de fo. cōpe. & dicit Bal. per gl. ibi positā in b l. Titio fundū. ff. de condi. demonst, qd credens[b] bono viro excusat a culpa qd dicit esse mēti tenendū. ¶ Sed posito sine preiudicio veritatis qd cōmissio facta per Uictoriū peruenisset ad hoies dicte terre, nō tñ per hoc puto dici posse q Jude inciderit in penā non portādo, tanq non cōprehensus &c. Quia imo dico Judeū esse comprehēsum in cōmissione facta per Uictorium, qr dicit Uictorius qd hoibus Masse, qui sunt cōsueti nō conducere blada sua ad vrbē Ferrarie per tēpora retroacta, liceat ibidē impune blada sua retinere &c. Et in his verbis constat cōprehensum esse iudeum, vt supra est pbatū. ¶ Et si dicatur ex quo expressit & specificauit Gasparinū, & nō Judeū, videt princeps de iudeo denegasse &c. rñdeo qd specificauit princeps de Gasparino: qr Gasparinus nō est de hominibus Masse. Sed aliquādo stat ibi, & aliquādo non prout exigunt necessitates sue cōditionis decime, & nō sustinet onera cū illis hoibus Masse: ideo nō mirum si fuit ipse specificādus in spē: aliter non fuisset cōprehēsus sub appellatione hoīm Masse. Sed iudeus ideo nō fuit expressus, non qd princeps ipsum excluderet, sed qr cōprehēdebatur sub verbo hoīm Masse: ideo nō fuit superuacue de ipso habēda mentio, & in spē specificandus. Et qd iste fuerit principis intellectus arguit ex eo qr sic intelligēdo cōcessionem suam ipse rñdet ad omnia postulata per hoies Masse, qui etiā pro frumento Judei supplicarunt qd in dubio pre- 12 sumendū est † cū responsio indefinita seu vniuersalis in duc bio debeat adaptari ad petita[c] vt qd petitum est videat concessum, vel non cōcessum, vt est bonus tex. & ibi Ant. in. c. inter dilectos. in verbo, ceterū. extra de fide instr. & facit tex. in l. si defensor. §. q interrogatus. ff. de interro. ac. §. preterea. insti. de inuti. stip. ¶ Et si dicat dicendo specifice de Gasparino, videt negatiue respondere de iudeo, vt. l. cū pretor. ff. de 13 iudi. cum si. † Respondeo qd iura in contrarium adducta, loquūtur vbi de vno est dictū, & de alio est omissum: qr omissum videtur esse negatū, sed hic Judeus nō est omissus, sed in illis generalibus verbis, hoibus Masse &c. cōprehensus: igitur non mirum si contraria non obstant. Aliud est enim oīno omissum esse: quo casu loquuntur cōtraria. Et aliud est cōprehēsum sub verbis generalibus, licet in specie de eo nō sit facta mentio. & hoc est satis: qr sic sub verbis generalibus cōprehensus dicitur expresse cōprehensus, ſm no. per Bar. in. l. j. in. ij. col. & in. l. cēturio. de vulg. & pup. Dum ergo dicit esse responsum tacite dum vnū includit, & aliud omittit qd aliū videat excludere hoc ergo nego: qr in terminis nostris non omittit, sed sequunt verba que possunt cōprehēdere casum, q videt prima facie omiss. igit, vt nō dicat omisisse aliqua sed ad oīa respōdisse, credēdū est principē voluisse etiā de Judeo sentire. Et maxime cū oīno eadē sit rō qd de frumēto iudei senserit sicut de aliorū frumēto cū ad cōmodum hoīm Masse emanet ista cōcessio nō aūt Judei. ¶ Pro hoc etiā facit qr cōclusio rescripti & huius cōcessionis est apta & nata cōprehēdere Judeū, vt. s. dixi. Ergo ipsa & nō aliud dz attendi, vt p Jnn. & Jo. an. & alios in. c. sup lris. extra de rescr. & Bar. in. l. Aureli. §. Sticho. p illū tex. ff. de li. leg. & p Bal. in. l. pscriptiōe. in fi. C. si 5 ius vel vti. pu. ¶ Et qd ista fuerit mēs principis colligit etiā ex vno teste in cā examinato qui fuit orator p cōitate Masse ad ipetrationē huius grē & cōcessionis q attestat qd dū princeps mitteret ipm testē ad Uictoriū in spē dixit qd erat cōtēt qd frumētū Judei ibi remaneret. & si dicat vni testi nō credit, vt. l. vt iurisiurādi. ff. de testi. & l. vbi numer. ff. de testi. cū si. Rñdeo aliud pcedere vbi 14 agit de aliq dispositiōe pbāda. † Sz vbi agit de declaratiōe volūtatis & mētis disponētis tūc satis est de volūtate & mēte disponētis apparere per indicia & cōiecturas, vt est tex. & ibi oēs doc. l. l. hrdes palā. §. si notā. ff. de testa. l. cū pponeret. ff. de leg. ij. Testis aūt vn attestās in indiuiduo & directe de

[a] ¶ Mulier. s. li. ij. cōsi. xiiij. col. j. & fi. Dec. c. pastoralis. col. viij. de excep. cōsil. cclxxxiiij. nu. 2. Andr. tirac. cōuētio. §. iiij. gl. vij. n. 13. J. li. v. cōsi. clxv. n. 6.

[b] ¶ Credēs. Alber. Alex. Jas. l. j. ff. de eo per quē fac. erit. Bald. l. vniuersi. C. de vecti. & com. Lap. alleg. c. Fel. c. veniēs. j. col. vi. de testi. c. d quarta. col. viij. de presc. Cur. senior cōsi. lxxi. col. vij. Cur. iunior consi. xix. colum. ij. Hypo. mersi. in pract. in prin. nu. 7.

[c] ¶ Petita. Pā. c. cū p cā. col. ij. de sentē. excom. Are. l. q̄sitū. nu. 3. ff. de acq. here. Soci. l. si is q. §. vtrū. in fin. ff. de reb. dub. Cor. cōsil. cccxxxiiij. in fi. li. j. Cur. senior cōsi. xlix. col. lxij. Jas. l. iustitia. de iusti. & in. l. si cui serui. §. si a filio. col. ij. de lega. j. Deci. l. fi. in fi. si cer. peta. limitat Decius. c. ceterū. col. fi. de iudi. Jas. cōsi. clxxiij. co. iij. li. iiij. Frā. ri. in rub. d resc. nu. 18. c. ij. n. 67. eo. tit. adde p regula. j. li. vij. cōsil. xxxv. nu. 11. Soc. cōsil. cij. col. pen. lib. iij.

mente principis sine dubio facit indiciũ, ⁊ cõiecturã, vt ꝑ gl.
Bar. ⁊ doc. in. l. admonẽdi. ff. de iureiu. ⁊ ꝑ Bar. i. l. fi. ff. de q̃-
stio. ⁊ per Bal. in. l. cum proponeretur. de leg. ij. igit ⁊c. Tu-
tiora tñ sunt sup̃iora fundamẽta, ideo illis magis adhereo.
15 ¶ † Ostẽditur etiã ista mens principis ex ↄsuetudine ipsius
principis, vt. d. §. ⁊ si notã. ⁊. l. si seruus pluriũ. §. fi. ff. de lega. j.
Nam quis presumitur velle id quod solitum est fieri. l. fi. C. de
fideiussorib⁹, ⁊ ita inquit Bal. in. l. fideicõmissa. §. si seruo. ff.
de leg. iij. facit. l. quod si nolit. §. qui assidua. ff. de edil. edi. ⁊. l.
si prius. §. recte. de aqua plu. ar. Sed probatũ est per plures
testes qꝺ per tempora retroacta ipse princeps est consuetus
ita cõcedere hominib⁹ Masse de frumento ibi retinendo nõ
obstãtibus cridis, ⁊ proclamatibus, ꝙ etiã frumẽtũ iudei ibi
habitantis comprehendebatur. Ergo etiam si qua dubie-
tas esset in hac concessione principis, vtrũ Iudeus cõprehẽ-
deretur, declarat eius mens, ⁊ voluntas ex consuetudine sua
concessionum preteritarum, vt voluerit etiam in hac conces-
16 sione includere Iudeũ prout in preteritis inclusit. ¶ † Istã
cõclusionẽ ⁊ intelligẽtiam cõfirmo ex regula illa vulgarissi-
ma, ꝙ beneficia principũ latissime sunt intelligenda, vt. l. fi.
ff. de consti. prin. ⁊. c. dilectus. de dona. ⁊. c. cum dilec. de con-
suetu. cum simi. igitur ⁊ in terminis nostris late intelligendo
hanc cõcessionem principis debemus dicere Iudeum esse in
ea comprehensum. ¶ Quinimo videtur dicẽdum, quod etiã
si verba illa in concessione posita hominibus Masse ⁊c. non
essent in rescripto. Et solum de Gasparino, ⁊ non de Iudeo
in concessione esset facta mentio. Tamen cum identitas ra-
tionis sit, ⁊ omnimodo par ratio inter frumentũ Gasparini
⁊ Iudei quantum ad homines, qui supplicant, imo ⁊ maior
ex quo Hebreus erat daturus frumẽtũ suum hominib⁹ illis
pro minori pretio, quam alij, vt homines ipsi narrãt in sup-
plicatione. Nec etiam quantum ad dominium sit differentia
inter frumentum ⁊ frumentum, ⁊ paruum sit preiudiciũ do-
mino cõcedenti. Videtur idcirco qꝺ concessio facta de Ga-
sparino non habeat tacitã exclusionẽ de Hebreo, sed imo po-
tius inclusionẽ attenta identitate rationis, ⁊ modicitate p̃iu-
dicij, saltẽ quando in petitione seu interrogatione facta fuit
mentio etiam de Hebreo, vt accidit in proposito nostro. iste
est casus, ⁊ ibi hoc ponit Bar. in. l. j. C. de diuer. rescript. ⁊ fa-
ciunt ibi scripta per Bald. ⁊ Sali. in fine. ¶ Quod etiã sen-
tentia dominorum iudicũ bladorum Ferrarie, qua condem-
narunt istũ Hebreum in libris trecentis, sit male lata, patet
17 etiã ex alio † q꞉ in processu non reperio accusationem vel in-
quisitionẽ, nec etiam citationem ad sententiam: igitur sentẽ-
tia nulla, vt. l. rescripto. §. si quis accusatorũ. ff. de mune. ⁊ ho-
no. ⁊ no. i. l. ij. §. si publico. de adul. ⁊. l. de vnoquoq꞉. de re iud.
⁊. l. nã ita diuus. de adop. cum si. ¶ Item nõ video in ꝓcessu
ꝓbatũ aliquid contra Iudeum: q꞉ solum video qꝺ est datus
terminus Iudeo ad se defendendũ, ⁊ ipse non fatet delictũ,
nec ꝓducti sunt aliq testes, nec aliqua instrumenta, nec qcq̃
aliud cõtra ea. igitur debuit absolui, vt. l. q accusare. de edẽ.
⁊. l. fi. C. de rei ven. cũ simil. ¶ Et si dicatur, fuit descript⁹ ha-
bere modia triginta sex frumẽti in terra Masse per officialẽ
qui fuit missus ad describendũ frumẽta ⁊c. Respondeo qꝺ
ista talis scriptura nõ fuit producta in iudicio, igit nihil ad
18 rombũ ipsam nũc allegare. † Et posito qꝺ esset ꝓducta, non
a probat: q꞉ cũ hic agat de graui^a delicto, ex quo pena est gra-
uis: q꞉ librarũ. ccc. ⁊c. iuxta plene no. per Bar. in. l. leuia. ff. de
accu. ⁊. l. non solũ. §. si mandato. de iniur. Et no. Ang. in. d. l.
leuia. nõ credit tali descriptioni. tex. est in. l. diuus. de custo.
reo. ⁊ ibi Bar. ⁊ ponũt doc. in. l. ea quidẽ. C. de accu. ¶ Itẽ si
bene aduertatur, descriptio illa nõ concludit delictũ Iudei:
q꞉ non cõcludit ipsum tenuisse frumentũ in terra Masse cõ-
tra proclamata. Proclamata eñ emanarũt de mẽse Augu-
sti ꝙ oẽs habentes frumẽta intra mẽsem portarẽt dicta fru-
menta Ferrariã. Et descriptio ista est de mẽse Nouẽbris, die
xx. per q̃ dicit q̃ David Hebreus hꝫ frumenti modia tri-
ginta sex, si volebãt iudices probare cõtrauentionẽ Iudei,
debebant probare qꝺ tꝑe proclamatis Iudeus idẽ frumẽtũ
haberet etiã de mense Nouẽbris. sic enim bene cõcluderetur
cõtrauẽtio. alias enim non video qꝺ per solam descriptionẽ
factã de mense Nouembris cõcludatur delictum Iudei. po-
tuit enim Iudeus habuisse illud frumentũ die antecedente
descriptionẽ ab hominibus illius terre, ⁊ sic nõ ligaret pro-
clamate illo. igit tanq̃ non cõcludẽs ꝓbatio non nocet He-
breo. l. neq꞉ natales. de ꝓba. c. in p̃sentia. de ꝓba. cũ si. ¶ Ac-
cedit q꞉ nõ sequit. Hebreus de mẽse Nouẽbris habebat fru-
mentũ. ergo illud etiã habuerat in p̃teritũ, puta d mẽse Au-
gu. l. ⁊ que nondũ. §. qꝺ d꞉. ff. de pig. ⁊ declarat Bal. in. l. si q
adulterij. C. de adulte. ⁊ Sali. clare in. l. ex persona. C. de ꝓba.

a ¶ Graui. Maria Soci. tract. de cita. arti. xvj. Alex. 5. li. iiij. cõsil. cxiiij. nu. 4. late Ant. tiraq. in cõsu. picto. tit. retrac. §. viij. gl. ix. nu. 16. cũ seq. vide Alci. trac. ꝓsump. reg. iij. presump. xiiij.

19 post Bal. † Nõ enim procedit argumẽtũ qꝺ ex presenti pre-
sumat in preteritũ, nisi qñ aliqua presumptio, vel cõiectura
est in contrariũ, vt. d. l. ex persona. cum gl. vbi ille qui nũc est
pauper seu non soluẽdo, presumitur etiã in preteritũ qꝺ fue-
rit in genere pauper, sed non soluendo. Et hoc propter pre-
sumptionẽ iuris que est qꝺ quis lucret, non aũt depaupere-
tur. l. si defunctus. C. arbi. tutel. l. cura. §. deficientiũ. ff. de mu-
ner. ⁊ hono. Et similis presumptio resultat in casu. d. l. si qui
adulterij. ⁊ ita ꝓcedunt notata per Old. ⁊ alios in. l. j. §. si ma-
gistratus. ff. de magi. cõueni. ⁊ cõprobat bona ratione Sali.
in. d. l. ex persona. cũ si. Nec istis obstat. l. liberis. §. fi. ff. de lib.
cã. cum si. q꞉ ibi loquitur qñ de presenti tu es in quasi posses-
sione libertatis. certe si volo dicere qꝺ nũc tu es seruus me⁹:
illa quasi possessio libertatis facit qꝺ tu indistincte presuma-
ris vere liber de presenti, postq̃ de presenti tu es in quasi pos-
sessione libertatis. ideo indistincte transfertur onus ꝓbandi
in aduersariũ, dicentẽ qꝺ tu es de presenti seruus. Non aũt
querebat ibi, an ex presenti quasi possessione libertatis tue
presumat qꝺ semp in preteritũ, seu aliquo certo tꝑe preteri-
20 to fueris liber. ¶ † Preterea quoties p̃sens status hꝫ cõtra
se alicuius tꝑis preteriti necessariã veritatem: tũc ex presen-
ti nõ presumit in preteritum, ꝭm Old. Nic. de neap. ⁊ Bal. in
d. l. j. §. si magistratus. per. l. iiij. ff. de ꝓba. Sed certũ est ꝙ lꝫ
de mense Nouẽbris Hebreus haberet certã q̃titatẽ frumẽ-
ti, necesse est dicere qꝺ aliquo tꝑe preterito non habuit illud
frumentũ: cum frumentũ ⁊ similia triennio corrũpantur, vt
no. gl. in. l. j. C. si aduer. vsuc. ⁊ ibi doct. ⁊ gl. ⁊ doct. in. l. diuor-
tio. §. interdũ. in verbo, reddet. ff. sol. mat. facit. l. igitur. ⁊ qꝺ
ibi Bal. iuncta. l. precedẽti. in fi. ff. de iu. deliber. ⁊ insti. de vsu
fru. §. cõsumitur. No. Ang. in. l. ꝓcurator tutorũ. ff. de ꝓcur.
⁊ in. l. ꝓcuratorẽ. C. de ꝓcura. ⁊ in. l. j. §. fuit quesitũ. ff. ad Tre-
bel. ¶ Ex quibus cõcludo. d. Hebreũ non consuetũ conduce-
re per tẽpora retroacta frumẽta ad ciuitatem Ferrarie non
debuisse condemnari ad penam predictam. Et dictam pri-
mam sententiam merito fuisse retractandã. Alexander tar.

Epitome.

¶ Lex, statutũ vel consuetudo de tacita retroductione non
habet locum in locatione facta per modum venditionis fru-
ctuum, nec in facta ad longum tempus vel sub pacto ꝙ con-
ductor possit rem emere.

Consilium. LXXVI.

Visis dubitationibus p̃-
missis, ⁊ super illis oportune pẽsato, videret pri-
1 ma facie † dictas res cẽseri recõductas his for-
ma ⁊ modis, qbus inita fuit prima locatio stante patiẽtia lo-
catorũ, ⁊ perseuerantia conductoris: ⁊ hoc tam ex forma sta-
tuti predicti hoc clare volentis, quã de iure communi. l. item
querit. §. qui impleto. ff. loca. l. legẽ. C. eo. tit. l. in rebus. §. fi. ff.
de preca. notat in. c. j. extra de preca. Et si dicatur ꝙ iste non
fuerit ꝓprie cõtractus locationis mere, sꝫ virtute dicte fran-
cationis, videat in aliũ cõtractũ trãsire. l. sicut. §. interdũ. cũ
l. seq. ⁊ seq. ff. locati. ⁊ videat quidã ꝯtus innominatus, facio
vt facias. l. naturalis. quasi ꝑ totã legẽ. ff. de prescrip. verbis.
Nec verbũ, locatio, appositũ in instr̃o facit eũ esse contractũ
noiatum. l. insulã. ff. de prescrip. verb. l. si olei. cũ ibi not. C. lo-
ca. vel si dicatur ꝙ stante stipulatiõe apposita in oibus par-
tibus instrumẽti, nõ iudicetur ꝯtus innominatus, sed noia-
tus cõtractus stipulationis nõ vt locationis, vt no. Bar. in
2 l. ij. in fi. C. de cõdi. ob cau. † Talis stipulatio retinet tñ natu-
ram ꝯtus innominati, vt notabiliter decidit Bart. in. l. cũ
mota. in. ij. col. de trãsac. arg. l. si stipulat⁹. in prin. ff. de vsur.
l. dãni infecti qdã. in prin. ff. de dã. infec. ⁊. l. si vno. in princ. ff.
loca. qꝺ reputat Ang. Imo. singulare in. l. stipulationes nõ
diuidunt. in. x. col. ff. de vb. ob. vel etiã si dicat ꝙ iste appellat
ꝯtus cõsuetudinarius a cõsuetudine in ciuitate ista intro-
ductus ⁊ per cõsequens iudicat potius cõtractus innomi-
natus q̃ noiatus ꝭm Bal. in rub. C. de rerũ permu. ⁊ in aut.
eo decursum. C. de do. ante nup. ⁊ Bart. in. l. iurisgẽtiũ. §. qu-
imo. in vlt. col. ff. de pac. ⁊ Bal. in. l. fi. in. j. q. C. quãdo lice. ab
emp. disce. Ad oĩa hec respondẽdum videtur qꝺ attento qꝺ
3 talis ꝯtus † quicũq꞉ sit habet similitudinẽ cũ cõtractu loca-
tionis: vt colligit ex permissione patientie: ⁊ alijs cõuentiõi-
bus in instrumẽto descriptis, dꝫ iudicari de isto ꝯtractu ꝭm

quod

qđ iudicatur de contractu locationis,cui assimilatur.l.j.§.si quis seruū.ff.depositi.l.cū qui.§.j.ff.commo.et.d.l.naturalis.§.fi.vñ videmus ꝙ dictus.§.qui impleto.extenditur ad contractū precarij facti ad certū tempus:q᷑ habet similitudinē cū contractu locationis.tex.est in.d.l.in rebus.§.fi.de preca.⁊ no.in.d.c.j.de precar. ¶ Sed premissis nō obstantibus in casu de quo querit᷑ contrariam sn̄iam probabiliorem puto. moueor primo ex duobus que in ꝓposito voluit Bal.in.d.§.qui impleto.in suis reportatis antiquis,nō in lectura que magis cōiter habet᷑.† vbi querit qđ si cōtractus nō fuit initus per modū locationis,sed per modum venditionis fructuum,vtrū habebit locū dispositio illius.§.loquētis in locatione,vtrū videatur facta renouatio tacito consensu. Arguit primo ꝙ sic:q᷑ est eadē ratio:⁊ q᷑ locatio,⁊ venditio fructuū equiparant᷑.alleg.l.in vēditione.§.j.ff.de bo.auth.iudi.pos.cōtrariū decidit:q᷑ ſm eum ille tex.nō excipit seu cōprehēdit istū casum.pro hoc etiā allegat id qđ in alia.q.not.ibi gl.magna ad fi.que dicit ꝙ durum erat recedere a verbis illius.l.successiue.pro cōfirmatione predictorū querit Bal.in d.§.qui impleto.vtrū ille.§.extēdat᷑ ad cōtractū emphyteuticum,⁊ dicit videri qđ non:q᷑ in tali contractu desideratur scriptura.[a] l.j.C.de iure emphy. Ergo sine noua scriptura nō potest videri facta cōductio,vt in dic.§.qui impleto.subdit Bal.qđ etiā dato ꝙ scriptura non requireretur,vt tenēt aliqui:tamen adhuc credit ꝙ non censeatur facta renouatio:q᷑ ibi agitur de vtili dominio trāsferendo,nō de modico preiudicio,prout agitur in.§.qui impleto.† patet ergo qđ Bal.in materia nostra vult ꝙ dispositio loquens in cōtractu locationis,non extendat᷑ ad aliū cōtractū etiā habentē similitudinē cum cōtractu locationis. Nec etiā extendat᷑ ad contractū in quo agit᷑ de trāslatione dominij[b] etiā vtilis. Sed ita est ꝙ cōtractus celebratus cū Girardo,non est proprie contractus locationis,sed trāsiuit in cōtractū innominatū vel cōsuetudinariū:vt.s.dixi. Ac etiā in dicto cōtractu agitur de frācatione directi dn̄ij vel quasi:⁊ sic de magno ꝑiudicio:ergo infert᷑ renouationē dicti ꝯctus factā nō censeri.confirmo alia ratione,⁊ dico ꝙ dato etiam qđ statutum predictū vel dispositio iuris cōis de locatione loquētis posset extēdi ad predictū cōtractū frācationis.† tn̄ stante Girardus ꝯductor cōtēta in instrumento nō obseruauit,vt in themate premittit᷑,non pōt Girardus dicto instr̄o prime locatiōis initi,allegando dictā locationē in instrumēto factā cū ijsdē actis intelligi renouatā:q᷑ illud qđ dicitur qđ intelligit᷑ renouata,⁊ ꝙ locator cōpellitur stare locationi tanꝗ̄ renouate intelligitur esse verū,si ꝯductor ꝑ parte sua adimpleuit:alias nō:[c] ꝑ hoc bonus tex.in.l.q̄ro.§.inter locatorē.ff.loca.† vbi etiā si expresse cōuentum esset ꝙ cōductor intra tēpora locationis expelli nō posset:tn̄ intelligi debet nisi cōductor cessauerit in solutione pensionis cōuēte.⁊ idē debemus dicere vbi statutū velit tenere locatorē stare cōductioni tanꝗ̄ renouate:q᷑ intelligi d᷒ si conductor cōuenta seruauerit.iudicatur enim de statuto vel cōsuetudine prout de ꝯuentione quadā,vel cōtractu.l.sed ea que longa.ff.de legibus. Notat Bal.in l.oēs populi.in vlt.col.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ in.l.ea demū.C.de col.cū si. Ad predicta facit.l.cū proponas.la.ij.C.de pact.⁊.c.iij.de iureiurando.cū si. Non obst.predictis.l.in rebus.§.fi.ff.de precar.s.allega.q᷑ respondeo ꝙ in duobus contractibus reperit᷑ de iure cōi locū habere dictā renouationē cōductionis presumpte sc᷒ in precario ⁊ in mera locatione,vnde non d᷒ extēdi ad alios ꝯctus etiā similitudinē aliꝗ̄ habentes,vt dixi.s.ſm Bal.in.d.§.q̄ impleto.statutū etiā de quo.s.loqt᷑ in ꝯctu locationis,vñ non d᷒ extēdi ad alios cōtractus etiā dato ꝙ similitudinē haberent cū cōtractu locationis.ꝑ hoc allego decisionē Bal.in.l.j.C.de rerū ꝑmu.in versi.scias ⁊c.† vbi dt ꝙ statutū loquēs in ꝑmutatione nō cōprehēdit vēditionē q᷑ statuta sunt stricti iuris ⁊c. Et idē tenuit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de emp.⁊ vēdi.§.nūc dōm.el.ij.in addi.q̄ incipit.est sciēdū. Et tn̄ clarū est ꝙ ꝯctus ꝑmutationis ⁊ vēditionis sunt ꝯctus similes.l.fi.ff.de rerū permu.l.ij.C.eo.tit. ergo ⁊c. Et maxime cū statutū istud sit correctoriū iuris cōis in pluribꝰ,primo q᷑ statutū predictū vult ꝙ locatio intelligat᷑ renouata ꝑ eodē tp̄e ꝑ quo primo facta fuerat locatio,ſ3 de iure cōi intelligit᷑ renouata ꝑ sequēti anno tm̄:⁊ nō vltra.d.§.q̄ impleto. ¶ Itē est ꝯ ius cōe dū requirit añ finē locationis denūciari ꝑ tres menses:⁊ dū vult idē esse in p̄dijs vrbanis qđ in rusticis ꝯ.d.§.qui impleto.† Ergo tale statutū correctoriū nō d᷒ extēdi ēt ex idētitate rōnis,vt no.gl.i aut.quas actiōes.C.de sac.san.ecc.⁊ in.l.tā his.§.j.ff.de dona.cā mor.l.ꝑcipimꝰ.C.de app.l.si vo.§.de viro.ff.sol.ma. Et plene in statutis firmat Bar.in.l.oēs populi.in.vj.q.principali.ff.de iust.⁊ iu.⁊ in.l.nō dubiū.⁊ ibi Bal.C.de leg.ꝑ hoc dicit Bal.in.l.fi.C.de re.alie.nō alie.ꝙ l3 alias ꝓhibitus alienare ꝓhibeat᷑ pignori dare,vt ibi tex.tn̄ fallit si statutū cōtra ius cōe hoc induceret,per no.ꝑ glo.ibi pro hoc bonus tex.cū gl. in.l.fi.C.de predijs curi.li.x.vbi gl.per illum tex.notabiliter.vult ꝙ l3 alias prohibita venditione censeant᷑ prohibiti alij ꝯctus alienationis.l.statuliberi a ceteris.ff.de statuli.† Tn̄ fallitᵈ vbi cōtra ius cōe esset ꝓhibita venditio:q᷑ nec donatio nec ꝑmutatio que est vēditioni similis,vt dixi,intelligit᷑ ꝓhibita,vt ibi ꝓbat᷑.⁊ idem Bal.in aut.ei qui.circa vltimā chartā.C.de bo.autho.iud.pos.⁊ in.c.si cliētulus.in fi.de ali.feu. Et in.l.volūtas.C.de fideicō. Ad idē tex.in.c.j.⁊ ibi hoc volūt doct.maxime do. Abb.de his que fiunt a prela.faciūt not.per Bal.in.l.ij.C.de vsucap.pro emp. Et per hoc patet rñsio ad id qđ dicebatur ꝙ iste contractus habet similitudinem cū cōtractu locationis. Et per cōsequens debet ſm naturam locationis regulari.l.j.§.si quis seruū.ff.de deposi.q᷑ imo vt dixi.s.dato ꝙ esset similis non d᷒ fieri extensio,cū simus in statuto cōtra ius cōe pro hoc qđ not.Spec.in tit.de emp.⁊ vendi.§.nunc dicendū est ⁊ restat.versi.sed pone statutum ⁊c.vbi decidit qđ statutumᵉ loquens de venditione non habebit locū in adiudicatione insolutū ꝑ rationes quas ibi plene prosequit᷑ quanꝗ̄ adiudicatio censeatur quedā venditio.l.litis.cū si.ff.pro emptore. ¶† Preterea imo talis contractus est multū dissimilis a natura cōtractus locationis, q᷑ in hoc contractu agitur de magno preiudicio ⁊ de francatione directi dominij vel quasi qđ non est in contractu locationis per hoc q᷑ statutum predictum loquēs de locatione, d᷒ intelligi de proprio ⁊ vero seu mero cōtractu locationis, non de impropria locatione ⁊ non mera.vnde si statutū dicit ꝙ de quolibet cōtractu debet solui gabella,nō soluetur de contractu donationis q̄ est improprie cōtractus.ita dixit Bal. in.l.cōtractus.C.de fide instr.⁊ est de mēte Bar.in.l.Labeo. la.ij.ff.de ver.sig. Et similiter dicit Bar.in.l.apud Julianū.§.fi.ff.quib.ex cau.in pos.eatur.† ꝙ statutū requirēs in cōtractu mulierū consensum propinquorū debet intelligi de proprio cōtractu:vñ non verificabitur in aditione hereditatis, que nō est ꝓprie ꝯctus,sed quasi cōtractus,vt ibi. Et notāt alij scribētes in.l.mutū.§.j.⁊ in.l.more.ff.de acqui.here.cū si. pro confirmatione predictorum etiam facit:q᷑ non pōt negari qđ dictus ꝯctus non est merus contractus locationis sed habet etiā misturā cum alio cōtractu promissionis frācationis ⁊ cōtractus innominati,vt dixi.s.vñ statutū,⁊ quelibet dispositio stricti iuris loquēs in casu simplici,puta in cōtractu locationis nō cōprehendit casum mistū.ita dicit do. Ant.in proemio decretaliū alleg.no.in.l.ij.in princ.de verb. obl.⁊ in.l.cum passam.§.prescriptione.ff.de adul.per hoc dicit notabiliter Bal.in.l.hac cōsultissima.C.qui test.fa.pos. † ꝙ statutū contra ius cōe loquēs de vltima volūtate,nō extendit᷑ ad donationē causa mortis:ᶠ que non est mere vltima volūtas,sed participat.iuxta no.in.l.fi.C.de dona.cā mort.⁊ insti.de don.§.j.⁊ in.l.ij.ff.de dote preleg.⁊ in.l.ij.ff.de lega.j. per docto. ¶ Item posito ꝙ dictū statutum cōprehenderet istum cōtractū:non tamē potest Girardus allegare renouationē prime locationis:ex quo pro parte sua non adimpleuit.d.§.inter locatorē.⁊ dictū est.s. ¶† Circa ſm principale dubiū non videtur multū insistendum,attento ꝙ in cōtractu predicto erat adiecta dies ⁊ pena:quo casu ſm magis cōmunē opinionē omissis disputationibus non est locus purgationi more.l.traiectitie.§.de illo.ff.de act.⁊ obli.l.magnā.C.de cōtrahē.⁊ cōmit.stip.⁊.l.qui fundū.circa prin.ff.de contrahē.emp.l.qui Rome.§.callimachus.de verb.obli.⁊ cōiter doc.excepto Pe.⁊ Cy.hoc tenēt in.l.si pacto quo penā.C.de pac.⁊.l.si post tres.ff.si quis cau.⁊ in.l.si insulā.ff.de ver.obli. ⁊ in.d.l.magnam.⁊ Ange.in.d.§.Callimachus.per illū tex. Item† attēto ꝙ iurm̄ fuit appositū in ꝯctu quo casu impeditur more purgatio per illā singularem.l.si quis maior.C.de trāsac.⁊ ibi hoc cōiter firmāt oēs.⁊ Bar.⁊ Ang.⁊ mod.in.d.l.si insulā.⁊ Bal.in.d.l.si pacto quo penā.⁊ i.d.l.⁊ si post tres. ¶† Attento maxime qđ.d.l.si quis maior.habet locū nedū in cōtractu trāsactionis:sed etiāᵍ in quocūꝗ̄ ꝯctu,vt dicūt ibi cōiter doc.per illū tex.in verbo pacta.⁊ sequit᷑ Imo.in.d.l.si insulā.in.vj.fallentia regule affirmatiue. ¶ Circa tertiā dubitationē omissis argumētis ad partes breuitatis cā requisitus,vt succincte veritatē dūtaxat attingā:ꝯsidero qđ iste nō est ꝯctꝰ vēditionis ⁊ si bene legat᷑ totū dictū instrumentū nō reperiet᷑ ꝙ dicti dn̄s Baltasar,⁊ fratres aliquid vēdiderint in totū,vel ꝑ parte dicto Girardino,ſ3 tantūmodo reperit᷑ ꝙ Girardinꝰ ꝑmittit frācare ⁊ titulo emptionis acquirere dictas res itra bienniū ꝑ pretio inter eos cōuēto:de quo

Margin numbers (left column): 4, a, 5, b, 6, c, 7, 8, 9; (right column): 10, d, e, 11, 12, 13, f, 14, 15, 16, g.

Marginal notes:

a ¶ Scriptura. imo vt dixi in cōsue.paris.titu.de cēsi.in ru.in fi.et s.eo.cōsi.l.nu.4.

b ¶ Dominij.s.li.iiij.cōsil.xvij.nu.12.consil.xxviij.nu.4.

c ¶ Alias non. Aymo.consilio.lxxxvij.nu.2.

d ¶ Fallit.Fabia.trac.emp.⁊ vēdi.ij.q.princ.col.ij. Barba.in ru.de re.per.col.ij. Jaso.l.dedi.ij.co.ij.de cōdi.cau.da.l.j.colū.iiij.ff.de re.permu.purp.l.ij.col.pe.si cer.peta.

e ¶ [illegible]

f ¶ [illegible]

g ¶ Etiā.imo tm̄ in cōtractu trāsactiōis,vt tenet Cor.cōsil.cclvj.[illegible]

ꝓetio pro parte dicte frācationis soluit Girardinus dictis locatoribus tpe locationis libras.cccxlvj. Cum hoc quod facta integra solutione ꝓmiserunt locatores cōductori facere instrumētum libere venditionis. Non ergo ibi reperitur qđ dicti locatores dixerint ꝙ de presenti vēdebant aliqd Girardino, † vñ aliud est ꝓmissio de vendēdo, ⁊ aliud est vendere. l.in bone fidei. ſm vnā lectu.ff.de eo qđ certo loco.no.gl.in.c. in gl.fi.de elec.in.vj. Bar.in.l.si pupill⁹.cū si.ff.ad.l.fal. Bal. in.l.j.C.cōia de leg.facit.l.si heres.ff.de acti.emp.lȝ ergo teneaꝶ frācare cōductor, ⁊ locatores teneanꝶ vendere, ⁊ receperint locatores partē pretij: nō sequiꝶ: ergo cōpetit pro parte emptori actio ex ēpto: imo requiriꝶ qđ totum in termino soluerit tex.est in.l. Julianus.§.offerri.ff.de act.emp.ibi, ⁊ ideo si partē pretij offerat nondū est ex ēpto actio. pro ista parte videꝶ quasi casus in.l.fistulas.§.pe.⁊ ibi Bar.ff.de cōtrahen.

5 emp. † vbi dicitur qđ si vēdidi tibi fundū hoc pacto ꝙ soluta pecunia tibi traderem fundū: certe si partē soluis, non teneor tibi pro parte tradere. ⁊ etiā si decessisti duobus relictis heredibus, nō teneor vni ex heredibus tantū soluenti partē

17 suā tradere Bar.ibi dicit qđ facit ille tex. † ꝙ licet soluta sit quātitas pro parte: non tñ acquiraꝶ dñium pro parte, non enim est verosimile qđ vēditor alienasset nisi totū alienasset. ita dicit ipse. bene facit.l.in executione.§.pen.cū si.de verbo. obli. Nec obstant verba apposita in instrumēto ibi, ⁊ de quo pretio. ⁊ pro parte dicte francationis ⁊c. quia respondeo qđ dato ꝙ emptor soluat pretiū pro parte emptionis: tñ non cōpetit sibi actio: nisi facta integra solutione.d.§.offerri.⁊.d.l. fistulas. Et predicta cōprobantur: nā si Girardinus diceret ꝙ pro parte pretij soluti teneꝶ locatores facere instrumentū venditionis de parte rerū vēditarū: certe remaneret incerti

18 tudo de qbus petijs terre fieri deberet: † que incertitudo habet actū ipsum vitiare: qꝛ nō apparet ꝓ quibus petijs terre solutio facta fuerit. vt ꝓbatur in.l.cū duo.ff.de in diē adic.in fin. ¶ Ex quibus inferꝶ ꝙ cum dictus Girardinus in omnibus, ⁊ per oīa pro parte sua non adimpleuerit cōtēta in instrumēto, non pōt ex illo ad aliquid agere cū effectu.l.cū proponas.la.ij.C.de pact.c.iij.de iureiur. ¶ Postremo indubitanter videꝶ casus iste decisus per.l.si qs maior.C.de trāsac. per q̄ꝙ probaꝶ qđ etiā dato ꝙ incōtinēti facta solutione ptis ptij esset acquisita actio Girardino ad cōpellēdū dictos locatores ad vendendū, vel etiā esset Girardino acquisitū dominiū dictarū rerū pro parte soluta, qđ est fortius: tñ ratione periurij dicti Girardini plene nō obseruantis, ipse cadit ab omni actione: ⁊ id qđ iam ex dicto cōtractu acquisitum esset perdit, ⁊ restituere teneretur, vt.d.l.si quis maior. ibi, in verbo, actione priuatus. ⁊ in verbo, emolumēto qđ ex pacto vel

19 trāsactiōe fuerit cōsecutus ⁊c. ¶ † Circa quartū ⁊ vltimum q̄situ q̄ꝙ passus sit multū disputabilis: tñ quo ad propositū nr̄m puto firmiter rñdendū penā ꝯuentionalē adiectā in dicto ꝯctu ꝓmissionis francationis, circa pactū presentationis pignorū exigibilē[b] esse. Cum nō sumus in personis solitis fenerari. hoc primo tenuit gl.in.l.sȝ ⁊ si quis.§.fi.per illū tex.ff.si qs cau. Et ibi hoc sequitur Jac.but.⁊ Ang.idē voluit gl.in.l.penam.ff.de vsur. que indistincte vult penā exigi posse, dummodo stipulator nō sit solitus fenerari. Et idem tenuit Pet.⁊ Cy.in.l.cū allegas.in prin.C.de vsur. etiā si sit adiecta quātitati dationis: dummodo nō simus in cōtractu mutui. ⁊ idē tenuit gl.in.l.fi.§.vtrum.ff.de peti.here.per illū tex.⁊ Bar.in.l.cū stipulati sumus.ff.de ver.ob.⁊ Pau.de ca. in.l. Julianus.§.idē Papinianus.ff.de act.emp.⁊ gl.fi.in.c. illo vos.de pig.⁊ idē tenet Inn.in.c.tuā.de pe.⁊ Archi.xij. q.ij.cū deuotissimā. Et idē in terminis nostris scȝ in pacto presentationis pignorū tenuit Jaco.but.⁊ Bal.in.l.rogasti. §.si tibi.si cer.pe.d.l.sed ⁊ si quis.§.fi. qꝛ opponiꝶ pena pacto apposito ad cautionē, non ad augēdā obligationem. Et idē tenet Jac.but. Bal.⁊ Sali.in.d.l.cum allegas. Et sequitur Ant.de but.in.d.c.tuam. vbi refert ita sentire Spe.in tit.de obli.⁊ sol.§.j.ver.ad primū. Et idē Anto.de but.in.c.dilecti. de arbi.⁊ Floria.in.l.pecunie.§.j.ff.de vsur.post Jac.but. Et secundum qđ referunt oēs doc.in locis prealleg. ista opinio

20 de consuetudine obseruatur Bononie. † Unde que interpretationem certam semper habuerunt minime mutanda sunt l.minime.ff.de legi. vnde tam de consuetudine quam etiā de iure, videtur qđ in casu nostro hec sit magis cōmunis opinio ꝙ pena exigi possit: licet quidam contra quos non curo ad presens referre, attento quod in iudicando a cōi opinione recedendum non est: vt habeꝶ in locis vulgaribus. Alex.

[Left margin notes:] ...fi.faciunt que no... ...li.ij.cō... ...limita qñ legatū nō est suspensum in euētū nuptiarū vt pulchre cōsuluit Aym.cō.cj. ... ¶ Opere.s.li.ij. consi.xcix.consi. cxxxiij.

Dominicus testamentū cōdidit in quo Thadee, Antonie, ⁊ Beneuenute neptibus ex Jacobo filio iure institutionis certas personas religt, quas voluit dictas neptes, ⁊ quālibet earū habere cū peruenerint ad nubilē etatē. Decessit Dominicus superstitib⁹ dicto Jacobo eius filio herede pro dimidia, ⁊ Cecho ⁊ Joāne nepotibus ex filio premortuo ⁊ heredib⁹ pro alia dimidia, ⁊ superstitib⁹ dictis neptib⁹. Adita hereditate dicti Dominici q̄ritur quo tpe debeanꝶ dictis nepotib⁹ relicta. ¶ Scđo: qꝛ post mortē dicti Dominici dictus Jacobus cū quatuor filijs: et dictus Cechus ⁊ Joānes in cōione viuentes, ⁊ adinuicē oīa cōferentes laborarūt predia cōia ⁊ etiā predia aliena cū bobus cōibus: accedētibus operis promiscue oīm predictorū. queriꝶ qualiter inter dictos Jacobū vna cū dictis quatuor filijs ex parte vna, ⁊ dictos Cechū ⁊ Joānē ex parte alia diuisionē oīm bonorū diuidi debeant reditus dictorū prediorum tam propriorū quam alienorū. ¶ Tertio qꝛ Baptista filius Jacobi predicti stante dicta cōione nonnulla bona acquisiuit de ludo azardi: an debeant tanquam communia diuidi.

Consilium. LXXVII.

Circa primum de quo queritur, videreꝶ prima cōsideratione ꝙ relictū debeatur dictis neptibus cū erunt anno.xv. per tex.in auth.de tempo.non solu.pecu.§.⁊ generaliter. ibi. Nominus enim, eos qui vehementer citius cōtrahunt nuptias non minus.xv.anno.ad hoc procedentes ⁊c. Uel videtur qđ tpe nuptiarū, seu cū contraxerint matrimoniū per verba de presenti debeaꝶ, per.l.sancimus.⁊ qđ ibi no.doct.C.de nup.⁊ l.cui fuerit sub hac.cū ibi no.per gl.⁊ doc.ff.de cōdi.⁊ demō. ⁊ plene declarat Bar.in.l.Titio cētū.§.Titio genero.ad fi.

1 ff.de cōdi.⁊ demon. ¶ † Sed his nō obstantibus aliter cōcludēdū est, videlicet ꝙ statim post cōpletū.xij.annū etatis de-

c beaꝶ relictū: qꝛ illa dr̄ etas nubilis.[c] l.minorē.ff.de ritu nupt. l.si vxor.§.fi.ff.de adul.l.ij.§.fi.ff.de priuil.cre.insti.quib.motu.fi.post prin.c.cōtinebaꝶ.de despō.impube. nisi malicia suppleat etatē, qꝛ tūc etiā añ dicerenꝶ nubiles, vt in.d.c.de illis. el.ij.cū ibi not.eo.tit.⁊ no.in prealleg.c.cōtinebaꝶ.⁊ in.c.j.de despon.impu.li.vj. Non obst.tex.in.d.§.⁊ gñaliter.in auꝶ.de tēpo.nō solu.pec. ¶ Quia rñdeo ꝙ tex.ibi non dicit ꝙ etas annorū.xv.sit nubilis etas: adeo ꝙ minor etas nō sit nubilis etas: qꝛ esset cōtra iura alle. Sed ibi dicit ꝙ ꝯhētes nuptias non consueuerunt eas ante etatem quindecim annorū contrahere, vt ibi etiā no.gl. Itē ille tex.loquiꝶ de nuptijs. Sed aliud est esse nubilis etatis, ⁊ aliud est contrahere nuptias. prealleg.l.sancimus.⁊.d.l.cui fuerit. Nec etiā obstat.d.l.sancimus: qꝛ illa loquitur qñ dispositio collata est in tp̄s nuptiarū, ⁊ non in tp̄s nubilis etatis. Ideo enī moueri potuit testator ad relinquēdū, cum essent nubilis etatis, ⁊ non tēpore nuptiarum: qꝛ interdum cōtingit ꝙ plures impense necessarie sunt ante nuptias, vt de dicto relicto sic posset dictis impensis prouideri, vt dicit Bar.in.d.l.Titio cētū.§.Titio genero vbi inquit qđ aliud est relinquere in tp̄s nuptiarum, quo casu debetur cum matrimonium contrahitur, ⁊ aliud est relinquere centū mulieri ꝓ se maritāda, vel ad eā maritandam quo casu incōtinenti post nubilem etatem pōt mulier prestita cautione de nubendo petere legatū, qꝛ ante cōtractas nuptias multe expense necessarie possunt fieri ꝓ ea maritāda. ⁊ idem not. Bal.in.d.l.sancimus. vbi allegat.l.qui habebat.cū

2 ibi no.ff.de vul.⁊ pupil. ¶ † Circa ſm dubiū videretur cōcludendū prout concludit Bar.consi.clxxxvj. cucciarellus vbi dicit ꝙ si duo erant fratres simul habitantes ⁊ boues cōmunes habētes, ⁊ vnus dictorū fratrū habeat duos filios laboratores ⁊ omnes possessionem alienam ad medietatē fructuū laborarunt cum dictis bobus cōibus ꝙ in diuisione dictorū

d fructuum debent considerari opere[d] exhibite a personis predictis. ¶ Scđo debēt cōsiderari opere boum communium. Tertio debent considerari expense facte in semine, ⁊ in alijs opportunis. vnde cōcludit qđ in diuisione fructuū, ordo erit qꝛ primo detraheꝶ de fructib⁹ omnis impensa, puta seminis ⁊ similiū: ⁊ si dicta impensa fuit equaliter facta a dictis duobus fratribus, equaliter reuertetur ad eos, qꝛ nullus casus euenire pōt qui hoc genus impensarū deductionis impedire possit.l.fundus qui dotis.ff.famil.erci. De residuis fructibus debet reduci id quod dari consueuit pro operis boum. Et sicut boues sunt cōmunes, ita istud qđ deduciꝶ ꝓ operis boum debet equaliter diuidi: qꝛ illud qđ res cōis querit, queritur dominis pro ea portione pro qua domini sunt.ff.de acquir.rerum do.l.cōis seruus.in fi. ¶ De residuis fructibus

debet

dz fieri diuisio in capita,scz vt dicti fratres & filij id est quilibet eorũ tantundem habeat vnus quantũ alius.Cum enim dicta pars fructuũ cedat pro operis ipsorũ:illud qđ quis lucrat ex opera sua illud debet hře precipuũ.l.cũ duobus.§.si fratres.alias est.l.si fratres.ff.pro socio.Et ita residet Bar. in.d.cõsilio.& ita in pposito videt qđ quo ad predia aliena laborata per predictos,primo de fructibus debeat deduci impẽsa seminis,& similiũ:& illa debeat p dimidia assignari Jacobo:& pro alia dimidia Cecho & Joãni,si Jacobus pro dimidia cõtulit ad impẽsam predictã.postea debeat de fructibus deduci quãtũ consueuit dari pro operis boum cõium: puta si corbes decẽ pro colatico,vt vulgariter dicimus dari cõsuetũ est.& istud debebit diuidi inter predictos,vt Jacobus habeat dimidiã,& Cechus & Joãnes aliã dimidiam.Si pro dimidia boues spectant ad eos,reliqui fructus debebunt diuidi in capita,vt Jacobus cũ filijs ex septẽ partibus habeat quinq; partes,& Joãnes & Cechus reliquas duas partes.hoc idẽ videtur velle Bal.in addi.quas fecit ad tractatũ Bart. de duobus fratribus,vbi dicit q si duo sunt fratres rustici, & vnus hz filios,qui quotidie laborant in agro quem cõiter colunt:& alter nõ habet filios:qđ ille qui habet filios:qr plus ponit de opera plus percipere dz de diuisione fructuum.Et illud plus,intelligitur ſm eum arbitrio boni viri ſm qualitatẽ operarũ.& ita refert se dixisse.ff.pro socio.in.l.si societatẽ mecũ.per ibi no.cũ omnibus.ll.sequẽtibus,vsq; ad.l.si socius p filia.Idẽ etiã voluit & expressius Bal.in.l.si patruus. in pen.q.C.cõia vtriusq; iud.vbi querit quid si sunt duo fratres rustici tenẽtes terras ad laborandũ vnus istorum habebat duos filios laboratores,& oẽs scindebant terram:qualiter diuidantur fructus ex cultura prouenientes:respondet qđ diuident in capita:qr societas respicit capita eorũ qui ponunt operã in societate.vnde ſm eum presupponẽdo q oẽs in hoc actu operent cuilibet debetur portio.& subdit q non dz obesse dictis filijs q sint filijfamil.qr cum suis laboribus querere possunt.l.cũ oportet.C.de bon.que lib.Fortius decidit Bal.in.l.j.C.p soc.in.xj.q.vbi dicit q si duo fratres mortuo patre conduxerunt predia ad laborandũ,& vnus eorum habet duos filios q similiter laborãt & multos fructus quesierunt:querit qualiter debeat fieri diuisio fructuũ inter eos patrimoniũ diuidẽtes.Et dicit q dz diuidi in capita.Subdit tamen aduertendũ esse quoniam si laborerium fuit factũ cum bobus cõibus dictorum fratrum dicit q Bart.consuluit q bobus attribuat dimidia lucri:& alia dimidia attribuatur operis personarũ:& prima dimidia ratione boũ diuidetur inter fratres scdm ratam dominij boũ:sed alia dimidia que attribuitur personis diuidetur in capita.argu.d.l.j. C.pro socio.&.l.illud.C.de colla.qr si opere boum locarentur

3 non minus fructificarẽt quã opere persone.†Sed Bal.in.d. l.j.hoc reprehẽdit dicens q imo opere boum videnť accedere opere personali.allegat in argu.§.si qs a non dño.insti.de rerũ diui.&.d.l.j.cum gl.vbi secundũ eum sentit gl.q si vnus ponit rem & personã,& alter operã tantũ in dubio fit equalis distributio.Et sic vult Bald.q nulla fiat deductio respectu boum,sed oẽs fructus diuidantur in capita tanq; fructus operarũ personalium:qr accedere videtur opera boum.Nec est verũ qđ Bar.consuluerit eo modo quo refert Bal.Jmo cõsuluit aliter in cõsi.incipien.Cucciarellus.vt retuli.s.Nec de iure nec per facti experiẽtiã probatur q opere boum deductis impensis tantũ fructificent quãtum opere personarum:maxime quãdo plures sunt persone,vt in proposito nostro.¶Et est igitur pro cõclusione tenẽda prima opinio q recitaui superius quã approbat Bar.in dicto cõsi.& Bal.in d.l.si patruus.& in dicto tractatu:& sic videtur magis cõis

4 & melioribus & equioribus rationibus roborata.¶†Quantũ ad fructus prediorũ communium inter dictos Jacobũ pro dimidia,& Cechũ & Joannẽ pro alia dimidia,cõcludit Bal. in preallog.l.j.C.pro socio.in.xj.q.qđ dimidia fructuũ videt respicere proprietatem fundi,vt probatur in.d.l.j.cum gl.C. pro socio.& no.in.l.j.§.nec castrẽse.ff.de colla.bo.in.iij.col.in versi.& hoc tene menti ad questionẽ quam vidi de facto &c.& Bal.in.l.omnimodo.§.j.in pen.col.C.de inoffi.testa.& in.l.certum.in.l.j.&.ij.col.C.famil.ercis.& in aut.ex testamẽto.in vers. decimũ capitulum.C.de colla.Et ista dimidia scdm Bal.in d.l.j.diuiditur tantum inter proprietarios:qr si Jacobus est dñs predij pro dimidia habebit in fructibus dimidiã dicte dimidie:& Cechus & Joannes aliam dimidiã dicte dimidie. Alia dimidia omnium fructuum debetur ratione culture & cure.& ista diuiditur in capita inter Jacobũ & filios Cechũ & Joannem:qr societas est huius nature,vt diuidatur in capita non in stirpes,ſm Bal.in.d.l.j.Et istud puto tenendũ dũmodo etiam de reditibus prediorum cõium primo deducantur impense seminis,& id qđ dari consueuit ratione boũ seu collatici qđ debebit diuidi ſm qđ declaraui supra circa diuisionẽ fructuum prediorum cõductorum ad laborãdum

5 per easdẽ rationes.¶†Quo ad tertiũ dubiũ presupponendũ est q ludus azardi est phibitus & illicitus.l.ij.ff.de alea. l.fi.C.de alea.alias est.l.alearũ.C.de rel.& gl.in.c.clerici.& ibi plene doc.de vita & hone.cle.& Host.in summa de exces.prela. §.j.versi.clericus.& in summa de pe.§.i.ver.qđ de lusoribus.

a Et Tho.[a] de aquino in scda scde.q.xxxj.artic.vij.& Ray.in summa sua.in scda parte summe ad fi.sub titulo,de ludo.Et moderni maxime Jo.de Jmo.in.l.si quis cũ sciret.ff.pro emp.vbi plene.Jllud ergo qđ obuenit ex turpi questu nõ tenetur quis cõicare etiam cũ socio cum quo cõtraxisset expresse societatem oĩum bonorum.l.qđ aũt ex furto.iuncta.l.precedenti.§.pe.& fi.ff.pro socio.nec tale lucrum aliquo respectu per Baptistã acquiri potuit etiam patri,cũ quo Cechus & Joãnes communionẽ & societatẽ quandã habere dicũtur.l. quod seruus.& ibi no.doct.ff.de acqui.pos.Et expresse Joã. an.in addi.Spe.in tit.de actore.§.j.super versi.aduentitiũ.& no.doc.in.l.cũ oportet.in prin.C.de bo.que lib.& in.l.j.in princip,post gl.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.& Bal.in aut.ex testamẽto.in.vij.col.C.de colla.vbi in specie loquit de acquisito ex ludo.& sic remanet precipuũ dicti Baptiste.An autẽ teneatur ad restitutionẽ vel saltem erogare pauperibus nõ attingo:quia de hoc non queritur.Alex.tar.

Summarium.

1 ¶Maritus iniuste expellens vxorem tenetur dotem restituere,& ad eius alimenta & impensas.nu.2.3.4.5.&.13.
7 Protestatio procuratoris non docentis de mandato nõ valet.nu.26.nisi fiat iudice authore.nu.10.
14 Mandatum speciale requiritur ad declarationem animi.
17 Appellatio & protestatio sunt actus extraiudiciales.
20 Ratihabitio quãdo non trahitur retro.& nu.21.22.23.24.
27 Alleganti vbi quid conceditur,intelligitur & probanti.
30 Oblatio conditionalis non valet de iure debito.

Consilium.LXXVIII.

Viso & diligenter ponderato processu inter dominã Angelicã agentem, & Ludouicũ eius virum se defendentem.Videndum est que future sint partes dominorũ iudicum cause appellationis tam super dotis restitutione q super alimẽtis.

1 Jn quo videret prima consideratione † Ludouicũ non solũ teneri pro alimẽtis preteritis vxori per eũ non prestitis.sz etiã ad restitutionem dotis:qđ quidem probari videt primo ex his que not.Bal.in.l.fi.in fi.C.de sen.que sine cer.quanti. vbi inquit qđ si vir expellit vxorẽ sine causa qđ tenet ei dotẽ consignare.Mouet eo qr ille qui onera matrimonij non sustinet fructũ dotis habere non debet.alle.l.pater.ff.de do.ex cep.Et qr dos est propriũ matrimoniũ mulieris ex quo ipsa viuere debet.l.iij.§.sed vtrũ.ff.de mino.Et idem voluit Jo. an.in addi.ad Spe.in tit.de don.inter virum.§.nunc de dote.sup versi.si vero res.Facit qđ in simili notauit Bal.& Angel.in.l.si cũ dotem.§.trãsgrediatur.ff.sol.ma.Sed ita est q Ludouicus censetur expulisse dictã eius vxorem eoipso qđ ipsa fuit parata redire dũmodo sibi per Ludouicũ caueret qđ nullã sibi seuitiã inferret.Et Ludouicus cauere recusauit.ad hoc qđ no.gl.i.c.intelleximus.in vbo spõtanea.de adul

2 terijs.& i.c.literas.de rest.spo.& i.c.significasti.de diuor.†vbi notat qđ si mulier de domo viri sponte recedit,si tñ volẽs redire nõ fit admissa intelligit expulsa & spoliata.& ita etiã dt Spe.in tit.de spon.§.fi.ver.j.Sed Ludouicus vr noluisse dictã eius vxorẽ ad secũ habitãdũ admittere eoipso qđ voluit sibi dictã cautionẽ prestare,put tenebat.c.ex trãsmissa.&.c.literas.de resti.spo.&.c.j.vt lit.nõ cõtest.xxxij.q.j.de bñdicto.& qđ ibi gl.Satis enĩ dr per Ludouicũ stetisse quominus rediret ad habitãdũ ex quo renuit ipse facere ea sine quibus ipsa tute & cõmode habitare nõ poterat.l.Caio.§.iperator.in fin.ff.de ali.& cib.leg.l.Meuia.§.fin.ff.de an.leg.facit.l.nepos Proculo.de v.sig.Scdo fortificat ex hisq no.Jo.an.i addi.Spe. in ti.de do.iter virũ.§.fi.in addi.q icipit,qr hic de hãnito &c.

3 vbi†refert Rofr.dixisse qđ si excõicatus in excõicatiõe & cõtumacia pseuerat vxor eius nolẽs secũ cohabitare põt dotẽ repe

a ¶Tho.& latius Gabri.biel.l.iiij. senten.dist.xv.q. xiij.&.c.nostris. Bald.in rub.C. de cõdi.ob turp. cau.deci.tholo. cxcij.& ibi Aufre.in addi.Are. cõsi.lxxxj.gl.pagina.de spect.in eccle.nõ fa.vs.ludibria.Ro.cur. rep.c.fin.col.xij. de cõsti.Jas.l.in risgẽtium.§.pretor ait.de pact.l. singularia.colũ. v.si cer.pet.An. aret.in tract.maleficiorum.versi.mẽtideri de malidadi.

tere. Monet per. l. j. C. de repe. Et sic tũc si mulier cũ viro nõ habitat. procedit a culpa mariti: ideo põt mulier dotẽ repetere. ita ergo esse debet in casu ꝓposito ꝑpter culpã[a] mariti, qui dictã cautionẽ ꝑstare renuit, cũ ad eã ꝑstandã teneretur.

4 ¶ † Tertio ꝑ hoc facit id qđ no. Bal. in. l. j. §. sꝫ ⁊ scimus. C. de lati. lib. tol. vbi ꝑ illũ tex. dicit qđ si maritus sine causa expellit vxorẽ, dꝫ ꝑdere lucrũ dotis. Sed perinde est ac si Ludouicus vxorẽ expulisset, ex quo eã cũ cautione redire volẽtẽ admittere noluit, vt supra ꝓbaui: ergo ⁊c. Et idem dico quo ad alimẽta etiã ꝑterita, ⁊ fructus dotis: qꝛ ad eorũ restitutionẽ tenet Ludouicus. Hoc eñi primo ꝓbat ex his que no. Bal. in ru. de priui. dot. l. j. col. vbi inqt qđ si marit⁹ nõ subijt onera matrimonij, tenet restituere fructus dotis, quos expulsa vxore recepit: qꝛ talis vir lucrũ facere nõ dꝫ. allegat. l. si ab hostib⁹. §. si. ff. sol. m a. qꝛ nõ vr̃ bone fidei possessor fuisse, q pietatis officiũ nõ impleuit. allegat ĩ argumẽtũ. l. j. C. de his quib. vt indi.

5 ¶ † Scđo probatur ex his que no. gl. ⁊ docto. in. c. significasti. de diuor. vbi habetur ꝙ si vxor fecit expẽsas, postquam recessit a viro nolente eam admittere, poterit eas repetere. Et illã gl. sequit etiã Bal. in. l. j. C. de leg. ⁊ no. Cyn. Bal. ⁊ Sal. in. l. qđ in vxorẽ. C. de neg. gest. ⁊ Bal. Ang. ⁊ moderni in. l. si cũ dotẽ. in. §. si maritus. ⁊ in. §. sinaũt ĩ seuissimo. ff. sol. mat. ⁊ Spe. in tit. de spon. §. si. ver. ij. ar. l. j. C. de instit. ⁊ substi. sub cõdi. fact. ⁊. l. Labeo scribit si mihi bibliothecã. ff. de contrahen. empt. bene facit qđ no. Bart. in. l. Caio. §. j. per illũ tex. ff. de ali. ⁊ cib. leg. Sed vt. s̃. probaui, videtur stetisse per Ludouicum, quominus vxor secũ habitauerit, ergo ⁊c.

¶ Tertio fortificat per id qđ habetur in. l. de alimẽtis. C. de trãsac. ⁊ qđ ibi no. Bal. qui per illã. l. infert qđ ille cui debent alimenta licet seipsum alat, tñ põt postea illa petere ab obligato qđ facit secundum eum pro viduis se alentibus, vt nihilominus petere possint alimẽta suarũ dotiũ.

6 ¶ † Sed premissis nõ ob. cõtrariã sñiam ꝓbabiliorẽ ꝓculdubio in casu ꝓposito reor ex pluribus. Et primo quo ad dotẽ, qđ illa minime restituẽda sit, ꝓbat: qꝛ iste non est de casibus restituẽde dotis, qui enumerant ꝑ gl. magist. ⁊ doc. in. l. ij. in prin. in gl. ij. ff. sol. mat. ⁊ in. l. j. C. de repu. ⁊ in. c. per vestras. de do. inter virũ. ¶ Nec obstat ꝙ maritus cẽseat eã expulisse, eo ipso qđ non admittit eam volentem redire cum cautione per eã petita, ⁊ sibi nõ prestita, iuxta no. in. d. c. intelleximus. ⁊ in. d. c. de benedicto. cum si. s̃. allegatis. Quia respondeo ꝙ Ludouicus non fuit in aliqua mora prestande cautionis: qꝛ dato ꝙ ser Ruffinũ asserentẽ se procuratorẽ dicte dñe Angelice petita fuisset dicta cautio a Ludouico corã vicario epi Bononiensis tñ Ludouicus nõ prestãdo dictã cautionẽ, non dicit fuisse in mora,

7 † attẽto ꝙ dictus ser Ruffinus suũ mandatũ nõ exhibuit[b] in aut. forma dicto Ludouico, prout de iure tenebat, vt in cle. causam. de elec. l. nomẽ. C. que res pig. ob. pos. l. si qs inficiatus. ⁊ ibi hãc theoricã tradit Bar. ⁊ reliqui scribentes. ff. deposi. l. qui in alterius. ⁊ ibi hoc no. Bar. ff. de reg. iur. ⁊ no. Bar. in. l. quod te. ff. si cer. pet. ⁊ in. l. non solũ. §. morte. ff. de ope. no. nunci. in. ij. q. prin. in. xij. col. in vers. quero an talis ꝓtestatio possit fieri per ꝓcuratorẽ. ⁊ in. xv. col. in vers. tertio principaliter est vidẽdũ de ꝓtestatione incitatoria, vt in. l. pater. alias incipit quidã decedẽs. §. ex quo. ff. de admi. tuto. ⁊ Bal. in. l. si legatũ. ff. de eden. Sed dict⁹ ser Ruffinus nullũ exhibuit mandatũ: ergo ⁊c. Nec obst. si dicat ꝙ ista doctrina ꝓcedit in actibus extraiudicialib⁹: secus in iudicialibus, ꝑ id ꝙ no. Spe. in ti. de ꝓcuratore. §. j. ver. sed qd si receptũ erat ⁊c. vbi voluit ꝙ si in terminis. c. j. de ele. in. vj.

8 † Aliquis tanꝙ procurator in termino sibi prefixo obiecit crimina cõtra electũ, vt in veritate habebat mandatũ, tamẽ illud nõ exhibuit, vt qꝛ illud habebat in archa, vel de eo nõ recordabat certe scđm Spec. nihil obstabit mandatũ tunc nõ fuisse productũ: qꝛ respondeo ꝙ dicta theorica Bar. ⁊ doc. procedit indistincte, ꝙtã in iudicio ꝙ extra ꝙtũ ad effectũ cõmittende more: qꝛ vtrobiqꝫ est eadẽ ratio: ergo debet esse eadẽ iuris dispositio. l. illud. ff. ad. l. aquil. c. trãslato. de cõstit. Et qđ hoc sit verꝫ patet etiã ex his que no. Bar. in. d. §. morte. in. xij. col. dum tractat de ꝓtestatione inhibitoria, vbi dixit

9 † qđ si alicui fit ꝓtestatio ne aliquid faciat ex aliqua causa vera ⁊ iusta: tũc ille cui fit protestatio debet illi protestationi parere, si veritas illius cause sibi ostẽdatur. allegat. d. l. nomẽ. que res pig. obli. pos. ⁊ tex. in. d. clemen. causam. Secus si nõ ostendatur veritas cause protestationis illi cui fit protestatio

10 † nisi talis ꝓtestatio fieret cum cõmissione, ⁊ authoritate iudicis: qꝛ tunc absqꝫ eo quod verificetur causa protestationis, debet illi cui protestatur ꝓtestationi parere. allegat. l. si. ff. de leg. cõmis. ⁊ idẽ not. Bar. in. d. l. si. ff. de leg. commis. vbi dicit qđ ille tex. debet intelligi, qñ illa protestatio facta fuit per iudicem. Et idẽ dicit Pet. de anch. in cle. j. de exces. prela. ¶ Ponderant ergo predicti docto. solũ an protestatio fiat per iudicem seu eius de commissione: an vero per priuatum: qꝛ qñ iudex committit protestationẽ, presumitur quod legitime commiserit, ⁊ habita informatione iustitie ipsius ꝓtestationis. Non aũt considerat an illa denũciatio facta fuerit per priuatũ in iudicio, vel extra quãdo per iudicẽ nõ est cõmissa talis protestatio. Sed ita est qđ talis ꝓtestatio seu interpellatio facta per ser Ruffinũ, nõ fuit facta cum cõmissione iudicis, nec a iudice approbata: imo per iudicẽ fuit statut⁹ terminus Ludouico ad opponẽdũ.

11 ¶ † Non ob. qđ no. Spe. in tit. de ꝓcuratore. §. j. sed qd si receptũ erat ⁊c. qꝛ nihil facit ad propositũ: qm̃ aut nos querimus, vtrũ ad hoc vt procurator cõstituat me in mora, si nõ adimpleo illud qđ ipse petit: ⁊ tũc dicẽdum est ꝙ nõ, nisi mihi ostẽdat mandatũ, vt. d. l. si quis inficiatus. ⁊ qđ ibi Bar. cũ cõcord. qꝛ nõ sum in mora, nec in culpa, si nõ soluo: qꝛ sibi credere nõ teneor. l. j. §. j. ff. de eo per quẽ fac. erit. ⁊. l. ij. ff. qđ fal. tuto. aut. Aut querimus de alio effectu, vt quãdo in termino prefixo aliquis tanquã procurator opponit contra Titiũ electum crimina ⁊ defectus: ⁊ tũc non exhibet mãdatũ. An sufficiat dũmodo postea ꝓducat mandatũ, si de mandato dubitetur: ⁊ dicendũ est ꝙ sic: qꝛ cessat ratio allegata in superiori casu. Ita loquit Spe. in loco preal leg. ⁊ patet ex his que legunt ⁊ not. in. l. lꝫ. C. de procu. ⁊ in. l. Pomponius. §. rati. ff. de procu. ⁊ in. c. j. in gl. in verbo absentia. de elec. in. vj.

12 † vbi si qs litigauit tanꝙ ꝓcurator in iudicio, ⁊ mandatũ non produxit, valet iudiciũ. Tamen si postea opponat qđ non habet mãdatũ, habet necesse ꝓcurator suũ mandatũ producere, presertim si opponat ante litis cõtestationẽ, alias si de mãdato fidẽ nõ faciat, iudiciũ reddit nullũ. Sed ita est qđ in proposito querit an Ludouicus per interpellationẽ ser Ruffini petẽtis cautionẽ fuerit cõstitutus in mora ergo debuit exhiberi. ¶ Preterea etiã põt responderi qđ nos nõ sumus in actu iudiciali: vt dicã. j. in. iij. principali fundamento. Et ex isto fundamento, ⁊ etiam ex sequentibus cõstat etiã dicta alimenta preterita nõ deberi: ex quo Ludouicus interpellauit vxorẽ, vt ad secũ habitandũ accederet, et ipsa nõ accessit,

13 † cum nõ teneret prestare vxori alimẽta, si sine iusta cã cessat cũ marito habitare, ⁊ ei inseruire, prout tenet. arg. l. Julianus. §. offerri. ⁊. l. qui pendentẽ. ff. de actio. emp. ⁊ in specie no. Jac. de aret. Cyn. ⁊ Sali. in. l. qđ in vxorem. C. de neg. gest. ⁊ no. gl. in. d. c. significasti. de diuor. ⁊ Spec. in tit. de spon. §. si. ver. ij. ⁊ doct. in. d. l. si cũ dotem. §. sinautem in seuissimo. ⁊ not. Bar. in suo tractatu, de alimentis. ad fi. ⁊ in. l. libertis quos. §. j. ff. de ali. ⁊ ciba. legat. Nec põt dicta vxor se excusare ꝙ nõ accesserit ad habitandũ cum marito, eo qꝛ sibi nõ cauit qđ ei malum aut seuitiam nõ inferret: qꝛ vt probatũ est. s̃. Ludouicus non fuit in mora cauendi: ex quo ipsa mulier dictã cautionem non petijt per se, nec per procuratorem mandatum exhibentem. ¶ Secũdo principaliter confirmatur dotẽ, nec alimenta preterita deberi. Nã dicta cautio petita fuit occasione suspicionis allegate in scriptura producta per ser Ruffinũ, iuxta. c. j. cum si. vt lite nõ contest. Modo sic an mulier suspicionem periculi persone sue habeat de viro, vel nõ hoc pendet ab animo ipsius vxoris: qꝛ suspicio, ⁊ timor sunt passiones animi, vt de se patet. ⁊ colligitur ex no. per Bar. in. l. si. in antepe. q. ff. si quis ali. test. probi. ⁊ per Inno. ⁊ doc. in. l. j. qđ metus causa. Ad hoc. l. iij. ff. quib. ex caus. maio. ⁊. l. continet. ⁊. l. recte scribit. ff. qđ met. causa.

14 † Sed ita est ꝙ ea que latent in animo nõ possunt explicari per ꝓcuratorem non habentem speciale mandatum, vt not. Ang. in. l. si qs intentione ambigua. ff. de iudi. vbi inquit ꝙ interpretatio est declaratio volũtatis absconse. Ideo libellũ obscurum productum a domino non poterit declarare procurator sine speciali mandato[c] per not. in. l. Põponius scribit si frumentum. §. si. ⁊ ibi hoc etiã not. Bal. ⁊ Ang. ff. de rei vendi. ⁊ not. Bar. in. l. inter stipulantẽ. §. in versi. itẽ dico ꝙ si libellus ⁊c. ff. de verb. obli. per ibi no. per gl. sed ser Ruffinus nõ habuit speciale mandatum: ergo ⁊c. Item specifice deciditur ex notatis per glo. ⁊ ibi clarius Bar. in. l. j. §. j. ff. de libe. agno. vbi voluit quod requiratur speciale mãdatum ad hoc vt procurator possit denũciare ⁊ protestari circa ea que nõ cõcernunt administrationem bonorũ, quãdo illa talia nõ poterant esse nota, nisi quatenus a ꝑsona principali ꝓcedant, vt denũciare mulierẽ esse pregnantem. Sed ita ꝙ an dña Angelica haberet suspectũ Ludouicũ, non potest esse motum nisi ab aĩo ipsius mulieris: qꝛ cõcernit passionẽ animi, vt dixit: ergo ⁊c. Pro hoc facit qđ no. Bar. ⁊ doc. in. l. Paulus. alias incipit ꝑ procuratorẽ. ff. de acq. her.

15 † vbi tenet qđ in casibus in quibus hereditas põt adiri per procuratorẽ, requiritur speciale manda

---

a ¶ Culpam. s̃. li. iiij. cõsi. lvj. n. 11. ⁊ hoc firmat An. tiraq. in cõsu. pic. tit. retra. §. x. nu. 12. cum seq.

b ¶ Nõ exhibuit. dixi in cõsu. pars. §. xiij. glo. xj. nu. 2. et latius do. Andre. tiraq. in cõsu. picto. ti. retrac. q. xxxvj. gl. ij. nu. 10.

c ¶ Mandato. Bal. consi. ccxx. iste rationes, libro. ij.

mandatum.l.si quis mihi bona.§.iussum.e.tit.ad idem glo. in clem.causam.in ver.specialiter.de elec.que tenet quod ad protestandũ,ꝛ intimandum requirať speciale mãdatũ.Pro hoc etiã facit:quia dictus ser Ruffinus,vt dictã cautionem ratiõe allegate suspicionis cõsequereť,allegabat dictũ Lu. deliquisse multa iniuriosa ꝛ criminosa ṽba de dicta Angelica proferẽdo.Sed ita est ꝙ ad talia allegandũ, requiriť spãle mandatũ,vt in clem.non põt.de procu.Preterea dictus ser Ruffinus in sua scriptura protestať quod inquantum eidẽ Angelice sit cautũ ꝙ nõ subeat aliquod periculũ,ꝛ possit tute cũ eo morari,ꝙ ipsa fuit ꝛ est parata cũ ipso morari,ꝛ obedire dicto Ludouico eũ maritali more tractando, ꝛ a cõtumelijs ꝛ iniurijs cessando:ꝛ sic iste erat act⁹ pacis,ꝛ remissionis iniurie,iuxta id qđ legiť ꝛ no.insti.de iniurijs.§.ꝛ in.l.j.i prin.ff.de pac.ꝛ in.c.j.de treu.ꝛ pa.vbi p doc.Talia aũt non possunt expediri p procuratorẽ sine speciali mãdato,vt not. Specu.in ti.de treu.ꝛ pa.§.j.versi.hoc quoqꝫ.p id quod habetur in.c.per tuas.de arbi.ꝛ in.c.cũ cõtingat.de trãsac.ꝛ in l.nã ꝛ nocere.ff.de pac.ꝛ no.Jo.And.in.c.qui ad agendum. in fi.de procu.in.vj.Tertio corroboranť predicta: quia dictus ser Ruffinus habebat mandatũ ad lites ꝛ causas dumtaxat:ꝑ cõsequẽs non videť ꝙ potuerit denunciare ꝛ protestari Ludouico qđ dña Angelica parata erat accedere ad secum habitandũ,dummodo sibi caueret.hoc probať ex his q̃ decidit Pau.de ca.in.l.de pupillo.§.qui procuratorio.ff.de

16 operis noui nũ.in vltimis reportatis suis,†vbi dicit ꝙ ꝓcurator constitutus ad negotia bene põt nũciare nouũ opus. secus ẜm eũ in procuratore constituto ad iudicia,qñ lꝫ nunciatio sit quedã ꝓuocatio ad iudiciũ,si etiã possit fieri p iudicẽ secum cũ iudicis authoritate:tamen nõ est actus iudiciarius:vñ potest expediri omni tꝑe etiã feriato.l.j.ver.itẽ nunciatio.iũcto.§.nũciatio.ꝛ.l.de pupillo.§.meminisse.ff.đ ope. no.nũ.Sicut dicit Bar.in.l.si expressim.in.v.col.ff.de appel.

17 †vbi đt ꝙ appellatio diciť actus extraiudiciarius: qꝛ omni tẽpore fieri potest.l.j.C.de ferijs.Sꝫ ita est etiã ꝙ dicta ꝓtestatio,ꝛ intimatio facta per ser Ruffinũ non põt dici actus iudiciari⁹,vt no.Bar.in.l.cũ filius.§.fi.ff.de verb.ob.ꝛ Cy. in.l.minorũ.C.in qui.cau.in integ.resti.nõ est neces.ꝛ Bal.in

18 l.ij.in fi.C.de sacrosan.eccle.†Nã põt ꝓtestatio ꝛ intimatio fieri nõ solũ in iudicio,sed etiã extra,vt no.gl.in.l.amplius. ff.rẽ ra.ha.ꝛ in.l.fideiussor obligari.§.fi.ff.de fideius.ꝛ in.l.q Rome.§.coheredes.ff.de verb.obl.ꝛ etiã potest fieri tempo

a re feriato,[a] vt no.Bar.in.đ.l.cũ filius.§.fi.Bal.in.l.in cõtractibus.§.fi.C.de nõ nu.pec.ꝛ lati⁹ Bar.in.đ.§.morte.circa vltimã chartã.Nec ꝑdictis obstat si dicatur quod si Ruffinus nõ habuerit ad ꝑdicta specificũ, ꝛ sufficiẽs mandatũ: tamen põt Angelica ratificare gesta per ser Ruffinũ nomine suo:ꝛ ratihabitio trahitur retro.ꝛ mãdato equiparať,vt

19 in.l.fi.C.ad macedo.ꝛ in regula.ratihabitionẽ.†Nam etiam

b in casibus regrẽtib⁹ spãle mãdatũ,videať ratificari posse[b] factũ a procuratore gñali,vt no.Archid.in.c.q ad agendum. de ꝓcu.in.vj.allegat id qđ habeť in.c.per tuas.cum ibi notatis.de arbi.ꝛ probatur in.l.qđ si de spãli.ff.de mino. quẽ tex. pro notabili ad hoc alleg.Bal.in.l.si maritus mãdati.ꝛ in.l. multũ.C.si qs alte.vel sibi.Et no.Jo.And.in.c. cupiẽtes.§. quod si per viginti.de elec.in.vj.ꝛ Ang.in.l.licet.ff.de iud.qꝛ

20 pluribus modis rñderi potest.ꝛ primo † quod ratihabitio nõ trahitur retro,qñ ex hoc auferretur ius quesitũ illi contra quẽ fit ratihabitio,vt no.glo.in.c.ratihabitionẽ.de reg. iu.in.vj.Dñ allegat tex.in.c.ex parte decani.de rescri.sꝫ ita ꝙ añ ratihabitionẽ quesitum erat ius Lud.quo ad omnes fructus dotis:quia sui erãt.l.de diuisione.ꝛ.l.seq.cũ vulg.ff. sol.matr.Nec eos tenebatur conuertere in alimẽto mulieris, postꝙ post interpellationẽ factã p Ludouicũ nõ accesserat ad habitãdũ secũ,ꝛ ad operãdũ viro, ꝓut tenebať.l.sicut.ff. de ope.liber.ꝛ.l.sꝫ si vir.in prin.ff.de dona.inter virũ ꝛ dictũ est.s.Nec maritus fuerat in aliqua culpa nõ cauẽdo, ex quo nõ fuerat iterpellat⁹ p ꝑsonã,cui đ hoc credere teneť,ex quo mãdatũ nõ fuit exhibitum:ergo tale ratihabitio retrotrahi nõ põt.Secũdo respõdeo quod illud quod diciť quod ratihabitio trahitur retro,ꝛ mandato cõparať, istud est per

c fictionẽ[c] nõ p veritatẽ:qꝛ bene cõstat ꝙ mandatũ specificũ ab initio nõ precessit,ꝛ no.Bar.in.l.si is qui pro emptore. in

12 v.col.ff.de vsucap.†Sed fictio nõ habet locũ,vbi non concurrit eqtas.l.postliminiũ.in prin.ff.de capti.ꝛ est doctrina Bar.in.đ.l.si is qui ꝑ emptore.in.iiij.col.Sed nemo sani capitis diceret equũ esse qđ vxori debeãtur fructus dotis, vel alimẽta si ipsa nõ adimpleuit ꝓ pte sua viro ea que tenebať, scilicet operando ipsi viro,ꝛ secũ habitando: presertim cum de hoc fuerit iterpellata,ꝛ marito nõ possit culpa iputari si

cautionẽ mulieri non prestitit,occasione alicuius suspiciõis, quam de eo haberet mulier,cũ de hoc non fuerit requisitus per personã,cui credere non tenereť:ergo sine mora ꝛ culpa sua nõ dꝫ viri priuari iure,ꝛ commodo fructuũ sibi legitime acquisito.l.si putator.ff.ad.l.Aquil.ꝛ in.c.sine culpa.de reg.

21 iur.in.vj.†Tertio rñdeo ꝙ ad hoc,vt ratihabitio trahatur retro regritur ꝙ tꝑe quo fit ratihabitio alicui⁹ act⁹,po

d tuerit ille actus geri[d] per ratificantem,vt est tex.fin.in.l.bonorũ.ff.rem ra.habe.Sed ita est qđ hoc presenti tꝑe,quo Angelica ratam haberet protestationem,ꝛ denunciationem factã per ser Ruffinum,non posset ipsa denunciare,ꝛ ꝓtestari Ludouico,ꝙ deberet sibi cauere ꝛ eam in domum maritali affectione retinere,quo ad effectũ cõsequẽdi alimenta preterita qꝛ istud tꝑs presens nõ est habile ad constituendũ Ludouicũ in mora,nisi quo ad alimẽta futura,non quo ad tꝑs preteritum,iuxta.l.quod te.ff.si cer.pet.ꝛ.l.si ex legati causa.ꝛ

23 l.cũ filius.in fi.ff.de verb.obl.ergo ꝛc.†Quarto rñdeo qđ ratihabitio trahitur retro,qñ res est integra,ꝛ in eo statu in quo erat qñ ab initio fuit gestus ille actus, qui ratificatur, vt.l.si vxor.§.si quis vxorem.ꝛ ibi no.Dy.ꝛ Bar.ff.de adult. ꝛ Dyn.in.l.Pantonius.in prin.ff.de acqui.here.ꝛ Bal.ꝛ expressius Sali.in.l.fi.C.ad Maced.ꝛ Bal.in auť.ei qui.C.de temp.appel.ꝛ Specu.in tit.de obli.ꝛ so.§.j.versic.item pone obligasti.sed ita est ꝙ tempore ratihabitionis res nõ potest esse:eo statu,in quo erat tempore quo ser Ruffinus comparuit:quia tempore quo ser Ruffinus comparuit,ꝛ protestatus fuit,nondum erat acquisitum ius Ludouicum in fructibus dotis postea perceptis.Ergo ratihabitio non trahitur

24 retro,vel etiam potest rñderi quod†ratihabitio non trahiť retro,quando actus nullo modo valuit.ita no.Bar.in.l.obseruare.per illũ tex.in fi.ff.de offi.ꝓcon.Secus si aliquo modo valuit,vt in casu.l.licet.ff.de iudi.vbi si iudicium incohoatũ per falsum procuratorem ratificatur per dñm,ratihabitio retrotrahitur:qꝛ iudicium valebat a principio,quo ad iudicium ꝓcuratoris.vt nõ.gl.in.l.licet.in fi.C.de procu.ꝛ in.l. si expressum.in versi.prescriptione.ff.de app.simile in fi.C.ad Maced.vbi filiussa.obligatur ex mutuo per ipsum recepto: nisi pater ratum non habuisset,alias aũt nõ erat tutus exceptione Macedoniani.Non mirũ ergo si ratihabitio patris trahitur retro,ꝛ ita declarat Sali.pleni⁹,sed interpellatio.ꝛ denũciatio ser Ruffini a ꝑncipio fuit ipo iure nulla.vt supe rius est ostẽsum.ergo ratihabitio nõ trahiť retro ad initiũ. Quarto principaliter fortificãtur ꝑdicta:qꝛ dict⁹ Ruffinus petijt dictã cautionẽ occasione allegate suspicionis ꝓpter ṽba iniuriosa,ꝛ criminosa,que asserũt fuisse prolata p

25 Ludouicũ de ꝑsona vxoris,†sed ita est quod vbi petiť cautio allegãdo suspicionẽ,necesse causam suspicionis probari, vt no.Sali.de cug.in.l.illicitas.§.ne potiores.ff.de offi.ꝑsi. alleg.tex.in.§.sed neque.cũ ibi no.in auť.de mãda.prin.ꝛ ꝓbatis causis suspicionis:tunc iudex cũ cause cognitione dꝫ cõpellere ad cautionem prestandã,si cause sint legitime, vt etiã no.Cy.ꝛ Sali.in.l.denunciamus.C.de his qui ad eccle. cõfu.facit quod no.Bar.in.l.ait pretor.§.si debitorẽ in versic.querit Dy.ꝛc.ff.que in frau.cred.ꝛ Ang.in.l.qui bona.§.

26 qui dãni.ff.de dam.infe.†per hoc facit quia vbicunqꝫ aliqs mihi protestať ex certa causa expressa,vt aliquid faciã: ita demũ teneor illud facere,si illam causam expressam ostẽdat mihi esse verã,vt no.Bar.in.đ.l.nõ solum.in.§.morte.in.xij. ꝛ.xv.col.p.l.j.in fi.cũ.l.seq.ff.quod fal.tuto.au.ꝛ.đ.l. nomen.

27 C.que res pig.obli.poss.ꝛ in cle.causam.de electio. † Et vbi iura concedũt aliquid allegãti factũ aliquod intelliguntur nõ de allegatione sola,sed quod ꝓbať ita verũ esse,vt no.gl. in.l.iiij.in prin.ff.vi bo.rap.ꝛ in.l.j.in prin.in gl.j.ff.si quadr. pau.fecis.di.Et no.Bar.in extrauag.ad reprimen.in verbo asseratur.ꝛ in gl.in.l.si cuius.in gl.j.ff.de appel.reci.ꝛ gl. fin. in.l.ij.C.quod met.cau.gl.in.c.nõ est.de cõsue.in.vj.ꝛ in.c.cũ super.ꝛ in.c.post electionẽ.de cõces.preb.ꝛ in.c.j.de his q̃ fi.a maio.par.ca.ꝛ gl.in.l.si prius.in versi.egisset.ff.de ope.noui nun.per quã dicit in proposito ibi Ange.ꝙ si statutum dat premiũ accusanti,nõ debet accusans premium illud habere nisi probet cõtenta in accusatione esse vera.vnde quãtũcũqꝫ iura disponerent simpliciter quod mulieri allegãti haberet suspectã seuitiã viri,esset cauẽdũ:debet intelligi,scꝫ ꝛ ꝓban

28 ti:†qꝛ vani timori nulla est habẽda cõsideratio.l.iij.ff.qui.ex cau.ma.l.si quis ab alio.ff.de re iudi.l.metum.ff. quod met. causa.ꝛ.c.cũ dilectus.extra quod met.cau.Nec obstat qđ no. gl.in.đ.c.de bñdicto.xxxij.q.quia dico qđ decisio illi⁹ glosse aperte cõfundit itẽtionẽ Angelice.Nã illa glossa vult ꝙ aut nõ allegať suspicio viri:ꝛ tũc vt marit⁹ cõsequať restitutionẽ vxoris adultere,dꝫ nuda cautiõe cauere ꝙ nullũ malum

a Feriato.And. tira.in tra.retra. proximi.in fi.numme.77.

b Posse lꝫ inaduertenter contradicat. Phil. Fran.c.ratihabitionem.sal.vj.de regul.iur.in.vj.

c Fictionẽ.Andtiraq.in trac. retra.ꝓximi. §.j. gl.x.nu.69.

d Seri.s.lib.ñ. cõs.cxxxv.And. tiraq.in.đ.trac.i consu.picto.§.j. gl.x.nu.85.

inferet mulieri. Aut allegat suspicionē viri, τ tunc cauendū est eū fideiussore vel pignore, vt ibi per gloss. τ ista allegatio suspicionis dʒ intelligi cum probatione, vt proxime ostēdi. nisi forte euidenter cōstaret de causa suspicionis, vt qñ constaret mulierē cōmisisse adulterium, prout erat in casu. d. c. de benedicto, ꝑ quod adulteriū tunc constat mulierem iniuriam intulisse marito, τ domui sue, vt habet in. l. miles. §. si socer. in fi. ff. de adul. Merito absq; alia ꝓbatione cause suspicionis allegate cauendum esset, vt in preallē. c. de benedicto. Sed in casu nostro, τ ꝓposito petita fuit prestatio cautionis allegādo suspicionē, τ cās suspicionis que minime ꝓbate fue-

29 rūt: †ergo maritus nō fuit in mora, si nō cauit anq̄ ꝓbaret causē suspicionis. nam ante probatas causas suspiciōis maritus erat incert⁹, qualiter cauere teneret, an simplici cautione nuda: an vero cū fideiussore vel pignore ꝑ notata ꝑ gl. d. c. de benedicto. vñ ex quo per talem denunciationē sine ꝓbatione nō reddebatur certus Ludouicus qd facere deberet, τ qualiter cauere teneret, talis denūciatio nō releuat denunciantē. l. aut qui aliter. §. j. ff. quod vi aut clam. l. denūciasse. §. j. ff. de adulte. τ in cle. cām. ¶ Quinto quia dicta ꝓtestatio τ oblatio facta per ser Ruffinum facta fuit sub cōditiōe. Nā vt in sua scriptura continetur asserebat qđ tunc erat, τ semꝑ fuerat Angelica in ꝓposito satisfaciēdi petitis, τ protestatis per Ludouicū seruatis: tñ per Ludouicum ipsi Angelice promissis tempore cōtracti matrimonij inter eos de filijs dicte Angelice τc. nā illi ablatiui absoluti videlicet, seruatis, tñ faciūt conditionē. l. a testatore. ff. de cōdi. τ demon. l. euic.

30 ff. de vsur. †cum ergo Angelica pure teneretur ire ad habitādum cū Ludouico, τ sibi coniugalia seruitia exhibere, τ ipsa obtulit vere adimplere sub cōditione, seqtur quod ista oblatio Angelice, que succedebat loco implementi. l. acceptā. cū ibi notatis. C. de vsu. τ. l. obsignatiōe. C. de sol. τ no. in. l. si mora. ff. sol. ma. nō fuit facta eo mō, quo fieri debeat, scilicet pure: τ per consequens cū Angelica non offerret separatā adimplere, prout tenebatur, nō fuit in mora Ludouicus, si nō adimpleuit ꝑ parte sua cauēdo. l. Julian⁹. §. offerri. ff. de act. emp. l. ediles etiā. §. fi. τ ibi no. ff. de act. emp. bene facit quod no. Bar. in. l. si solutionis. in ver. quero qñ emptor. ff. de sol. Et hoc attento qđ Angelica nō probauit aliquid ꝓmissum

31 sibi fuisse ꝑ Ludouicū circa filios ipsius mulieris. ¶ †Nec predictis obstat, si dicatur φ Ludouicus nō cōtradicit protestationi facte per ser Ruffinū, τ sic tacēdo videt cōsensisse iuxta. l. si filius. ff. ad Macedo. Et quod no. gl. in. l. si fideiussor. in prin. ff. qui satisda. cog. Quia semota disputatione illa videlicet: an presens protestationi, τ nō cōtradicens videat cōsentire: de qua ꝑ doc. in. c. Cumana. de elec. τ. c. cū. m. de cōsti. τ in. d. §. morte. τ Jo. mona. τ Joā. Andr. in. c. generali. de reg. iur. in. vj. in mercu. Et gl. τ Arch. xxvij. dist. c. j. Clare apparet ex actis quod Ludouicus non cōsensit dicte protestationi in partibus faciētibus contra eum. Et ideo nō fuit necesse aliud opponere in termino ꝑfixo ad opponendū: qꝛ sciebat Ludouicus ius suū saluū esse ex priore contradictione. l. sicut. §. nō videt. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. Et ex predictis patet nullatenus obstare in cōtrarium allegata: qꝛ illa forte militare possent, τ qñ Ludouic⁹ sine causa expulisset, aut nō admisisset vxorē, sed in proposito nostro Ludouicus fuit paratus eā admittere, vt patet in protestatione Ludouici, nec expulit eam vt fatet ipsa respōdendo positionibus: ergo τc. nec obstat quod sibi cautionem petitam nō prestitit: quia ad hoc multipharie superius respōsum est. ¶ Ex quibus concludo male fuisse iudicatum super dictis alimētis: τ bñ appellatum pro parte dicti Ludouici. Alex. tartag. Jmolensis. J. V. doctor Ferrarie iura ciuilia ordinarie legens.

a ¶ Emptionē. j. lib. vj. consi. clvj. nume. i. fran. cre. sing. xviij. And. tiraq. in cōsu. picto. ti. retrac. §. j. gl. xiiij. nu. 20. limita. j. li. vj. cōsi. cxx. nu. 3.

Epitome.

¶ Arbitratores assumpti super dote restituenda possunt pronunciare super estimatione.

Consilium. LXXIX.

Prudēter τ subtiliter ad modū allegatum τ consultū est circa quesita per excellētissimos dominos. s. consulentes mihi fratres honorādos adeo vt nulla opus sit additiōe sed ne clausis penitus oculis cū eorum conclusione transire videar, hec pauca. j. subijciā. Circa tria videtur fuisse electi estimatores τ arbitratores in dicto cōtractu dotis videlicet circa estimādas dotes seu res ipsas in contractu deductas. Secūdo ad declarandū res ipsas τ confines τ pertinētias earum. Tertio ad declarandum modum τ formam tradendi ac dandi τ restituēdi res seu dotes predictas in casu restituende dotis

1 τ oīa τ singula ab ipsis dotibus depēdētia. ¶ †Circa primū videtur quod dicti arbitratores estimauerint res ipsas in contractu deductas: quia sic patet ex prefationibus arbitramenti, τ declarationis eorū: que prefationes declarant finalē intentionē ipsorū disponētiū. l. j. ff. ad Maced. τ ibi no. Bar. τ in. l. fi. ff. de here. insti. cū si. Sed in ꝑfationibus arbitramēti, sunt hec vba. Qui a presso sera scripto vno lodo e de chiaratione daper noi Dominicho de Cecho, τ per Piero de richo dechiaratori Arbitri e amici communi electi ꝑ Zoānū de Simone e ꝑ madona Antonia de maistro debuccio a douere dechiarare e ponere estima e ꝑtio a due possessione e certe altre cosse de dicta madona Antonia, la quale da al deto Zoānū so marito ꝑ le soe dote e hauēdo noi hauto piena informatiōe, de la valuta de esse cose laudemo e sentētiemo come q̄ de sotose cōtinēte ꝑ partito Dechiarādo che le dote de dicta madona Antonia siano florini. ccccc. e prima a la possessiōe τc. pōderāda sunt illa vba videlicet, apponere estima, τ illa vba videlicet: hauta piena informatiōe, de la valuta de esse cause laudemo τc. per q̄ nō pōt colligi aliā fuisse intentionē dictorū arbitratorum, nisi procedere ad estimationē per iura proxime allegata: τ cū in nulla parte dicte declarationis sit facta alia estimatio sequit quod ex mēte dictorū arbitratorū illa verba videlicet, dechirādo che la dote de dicta madona Antonia siano florini. ccccc. denotāt dicta bona esse estimata valoris dictorū florenorū. ccccc. Accedit: qꝛ nō intentio verbis, sed verba intentioni deseruire debēt. c. in his τ. c. intelligētia. de ver. sig. Causa eñ quare dicti arbitratores ꝓnūciauerūt dictas dotes esse florenoꝝ. ccccc. subintelligit ex precedētibus scʒ: qꝛ ita estimabāt tanti valere dictas res: ad qđ bene facit. l. j. in fi. cū ibi no. ꝑ Bar. ff. de here. insti. Per precedētia eñ datur intellectus ad sequētia. l. qui filiabus in prin. τ. l. si seruus pluriū. §. fi. ff. de leg. j. ¶ Circa ꝯm ēt clare percipit ex dicto arbitramento declaratas fuisse res τ cōfines particulariter: τ de hoc nō fit dubiū: τ postq̄ arbitratores estimauerūt res dotales, τ declarauerūt ī dote τ in restitutiōe esse certā estimationē, vt. j. ostendā satis equpollēter declarasse vident res ipsas, cū in earū loco successerit ipa quātitas pecunie declarata. l. si ita fideiussorē accepero. ff. de fideius. ꝑut pleni⁹. j. dicā. τ nō refert qd ex equipollētib⁹ fiat. l. si i fi. ff. mādati. l. in summa. in prin. ff. de regu. iur. ¶ Circa tertiū vo facere videt dubiū φ dña Antonia nō videat voluisse dicta bōa estimari, vt estimatio faceret emptionē: adeo φ pecunia, vt estimatio esset ī testamēto dotis, sʒ vī voluisse res ipsas debere restitui, lʒ sub eadē estimatiōe q̄ fuerūt estimate: τ sic periculū dteriorātiōis spectaret ad maritū, iuxta l. si inter. C. de iure dot. τ. l. plerūq;. §. pe. e. ti. cū si. Et hoc vidētur prima facie sonare illa vba cōtract⁹, sicut, etiā in ꝓtocollo reperiūt scripta: necnō modū τ formā tradēdi ac restituēdi res seu dotes predictas ī casu restituēde dotis. Et sic solū vī φ arbitratores habuerint potestatē declarādi circa qualitatē seu modū, τ formā restituēdi, nō circa substantiā rerū restituēdarū: τ sic nō potuerūt egredi terminos cōpromissi. l. nō distinguem⁹. §. de officio. ff. de arbi. l. diligēter. ff. māda. ¶ Tñ hoc nō obstāte, sentio ꝯriū. ꝑmo: qꝛ ī initio dicti ꝯct⁹ τ instrumēti fuit dictū qđ ex causa dotis τ pro dote dabātur ꝑ Antoniā omnes res sue ꝓ ea: tū estimatione que fiet per dictos estimatores. Et istud est positū in instrumēto añ clausulā suprascriptā, in qua dicit. Necnō modū τ formā tradendi, dandi, ac restituendi res seu dotes predictas. Et procul dubio cōstat qđ illa verba primo opposita, ꝑ que dicebat qđ Antonia dabat in dotē omnes res suas, pro ea tamē estimatione, que fieret ꝑ estimatores, erāt apta cōprehendere estimationē, que faceret emptionē. a †Attēto maxie: qꝛ ī dubio

2 estimatio facit emptionē. l. quotics. C. de iure dot. τ no. i. d. l. si inter. Et perinde est ac si pretiū fuisset datū in dotē vt. d. l. quoties. τ. l. pretiū. C. de rescin. vē. Ergo licet in dicto instrumēto in eo sequēti clausula dicat. Necnon modū τ formā tradēdi, dāti, ac restituendi res seu dotes predictas. nō est verū dicere φ arbitratores nō habuerint potestatē declarādi φ restituat aliud q̄ ipa corpora specierū datarū in dotē. Quia cū. s. in instrumēto facta esset mentio de estimatione, per illa verba. Pro ea tū estimatione τc. nihil repugnat φ sub illis verbis scilicet dandi, ac restituēdi res seu dotales predictas cōprehēdit ꝑtiū, seu estimatio, de qua seu qua superi⁹ facta

3 erat mētio. Cū. s. fctā eēt mētio de estimatiōe. †Et rei appellatio generalis

latio generalis est apta omnia cõprehẽdere.l.j.si certum pe ta.⁊.l.rei.ff.de verb.sign.Et vt dixi facta declaratiõe estimationis.illamet estimatio ⁊ pretium censebatur data seu datũ in dotẽ:⁊ hec tanto magis procedunt per illa verba,Seu dotes predictas, que sine dolo sunt apta comprehẽdere ipsam estimationẽ de qua.s.est facta mẽtio,vt de se ptz,⁊ not.Bar. 4 in consilio,domina.p.per Bal.in.d.l.quoties.in fi.† ⁊ posito ꝙ in instrumẽto sumpto ex ꝓtocollo nõ essent illa verba,seu dotes ꝑdictas,que sunt in matrice ⁊ originali:standũ est ipsi a matrici[a] vt in aut.de tabel.§.pen.⁊ ibi no.⁊.l.veluti.in versi. minus plene.⁊.l.si quis ex argẽtarijs.§.pretor.⁊ ibi Bart.⁊ alij.ff.de edẽ.c.quoniã contra.de proba.⁊ no.Bart.in. l.si librarius.ff.de re iudi.⁊ in.l.Sempronius.Proculo.ff.de leg. 5 ij.cũ simi.†Et illa dictio seu regulariter est oĩo disiũctiua sicut dictio,aut.l.j.§.sublata.ff.ad Treb.l.generali.C.de sac. san.eccl.no.Bar.in.l.si quis ita.ff.de auro ⁊ argẽ. lega. ⁊ nihil repugnat in hac parte qd dictio seu, disiungat omnino, ponat iter diuersa,cũ aliud sit dos aliud sint corpora cõprehensa sub dote,sicut dicim⁹ in hẽditate.l.j.C.de euic.l.j.ff.de rerũ diui.Nec expedit tractare quomodo stet dictio,seu,in alia clausula in qua dicit̃ ad estimãdũ dotes seu res ꝑdictas: 6 qr de illa nũc q̃rimus.¶Cõprobat̃ hec cõclusio:qr† dos[b] ei⁹ b quoddam vniuersale,⁊ incorporale distãs ab ipsis corporibus sub dote comprehensis, sicut dicimus in hereditate ꝙ est ius vniuersale,⁊ aliud est hereditas:aliud corpora hereditaria.hec habentur in.l.quod dicit̃.la.j.cum gl.ff. de impen. in re.dota.fa.⁊.l.si marito.§.fi.ff.sol.ma.Saltem quando oia bona sunt data in dotem,vt fuit in casu nostro,vt declarant doc.maxime Bal.in fi.C.de sen.que sine cer.quãti.in rubric. 7 ff.sol.matrimo.vbi plene per Bart.†⁊ ideo in dote sicut in alijs vniuersalib⁹ pretiũ succedit loco rei,vt no. in.l. Labeo ⁊ Sabinus.in.§.itẽ si dominus.ff.de verb.signi.⁊ not.Bart. in dicto consilio ⁊ in rubrica.ff.sol.matr.facit.l.si rem ⁊ pre. ff.de petit.heredit.ergo posito quod arbitratores haberent potestatem declarandi moduz ⁊ formam super restitutione dotis,dicitur esse ius quoddam vniuersale,viderent̃ habere potestatem declarãdi quod estimatio seu pretium certo modo restituatur:qr cum dos sit ius vniuersale:pretiũ succedit loco rei,vt dictũ est.Forti⁹ voluit Bar. in.l. at qui bona.ff. 8 de trãsac.⁊ Ange.in.l.de his.eodem tit.†ꝙ licet arbitrator electus super vna re particulari non possit condẽnare ad dãdum vnam speciem pro illa qr non debet egredi fines compromissi.l.non distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.vnde videmus quod iudex aditus in actione cõmuni diui.sup vna re communi,nõ potest occasione rei cõis ponere manum in aliam rem non cõmunem.l.arbor.§.de vestibulo. ff. cõmuni diui.Tamẽ bene poterit arbitrator electus super vna re cõ c demnare ad dandum pecuniã[c] seu estimationem pro re. l. cũ in fundo.§.si fundus.ff.de iure dotium.Quia pecunia est p quam oẽs alie res estimantur:⁊ sic alia res esse non videtur l.si ita fideiussorẽ accepero.ff.de fideius.ita signãter cõcludit Bar.⁊ Ange.in dictis locis.⁊ Anto.de bu.in.c.constitutus. ad fi.de religio.domi.per illũ tex.cũ gl.⁊ pro.c.nisi.de prebẽdis.idem tenet Anto.de but.in.c.quintaualllis. de iureiurã. ⁊ ibi etiã Jo.de Jmo.in.xxj.differentia inter arbitrum ⁊ arbitratorẽ.⁊ Ant.de but.in.c.licet Heli.de simonia. Et istud sufficeret pro decisione istius dubij:qr multo maior dubitatio erat in casu illo,q̃ i casu nostro,in quo tractam⁹ de iure vniuersali,in quo pretiũ succedit loco rei. secus in pticulari bus.l.qui vas.⁊.§.fi.ff.de fur.l.si eum seruum.ff.si certũ petat̃. Nec predictis obstat si diceretur quod illa verba, pro ea tñ estimatiõe ⁊c.apposita in instrumẽto de sui natura debẽt militare in fauorẽ proferentis scʒ mulieris:⁊ p consequens non debent operari quod estimatio sit in dote,sed quod estimatio faciat periculũ deteriorationis transire in maritum : qr respondeo quod illa sunt tam verba mariti,q̃ mulieris a notario prolata.l.optimã.C.de cõtrahẽ.⁊ commit. stipu.Preterea etiam dato quod illa verba denotarent seu comprehenderent estimationẽ,que faceret emptionẽ:satis dici poterãt esse acta ad fauorem mulieris:qr si facta per arbitratores cõgrua estimatione res casu fuissent effecte deterioris cõditio- nis,periculũ cedebat ad damnum mariti,non mulieris. d.l. 9 plerunq̃.¶†Apparet ergo ex premissis quod arbitratores potuerũt pronũciare super estimatione reddenda,⁊ super ea reddenda etiam dicuntur ꝓnunciasse eo ipso quod declararunt dotem domine Antonie datam eius marito esse florenos.ccccl.per id ꝙ habetur in.l.si ptor.ff.de iud.⁊.l.l. qd tamẽ.§.si arbiter.ff.de arbi.l.in summa.ff.de re iud.in pn.c. cũ inter.⁊ qd ibi singulariter no.Anto. de but.ad fi.de cõsuetu. Eo enim ipso qd pronunciatur dotem illam,que dabatur p Antoniam esse florenorũ.ccccc.sequẽbatur quod ipsa pecunia erat restituẽda:vt in dicta.l.quoties.cum similibus.Attento maxime quod in instrumẽto promisit maritus dotes s.declaratas restituere.Et non potest negari quod nõ sunt declarate.Et per hoc cessat dubitatio,an si arbitratores nõ pronunciant super omnibus capitulis,valeat arbitramentum,quia videtur hoc casu super omnibus esse declaratum. Alexan.tartag.

Summarium.

1 Monachus non potest esse arbiter nec arbitrator.
5 Presumitur pro decreto iudicis.nu.6.⁊.8.
7 Clausule,omni meliori modo,virtus.
9 Decretum potest interpretari ante cõtractum,vel codẽ momento.⁊ nu.11.
12 Fidem seruare spectat ad rem ⁊ pudorem mercatorum.
13 Absentia presumitur.
14 Tutorem promittere,vtilia facere,inutilia omittere,sat est.
15 Juramentum supplet certiorationem.

Consilium.LXXX.

Visis themate suprascripto ac instrumento ac statutis,⁊ alijs de quibus in eo fit mentio, ⁊ his que egregie deducta ⁊ allegata sunt per eximium dominum cõsulentem dominuʒ Joannem mariam de rimnaldis dudum acutissimum discipu- 1 lum meum, ⁊ mihi vt fratrem dilectissimum, breuiter† concludo in primis dictum laudũ latũ per dictũ fratrẽ ordinis sancti Frãcisci de obseruantia assumptum ad compromissũ sine licentia sui superioris fuisse nullum : quia sicut illi qui sunt de ordine minorum , non possunt esse executores testamẽti, quamuis sit actus pius,vt in cle.exiui.de verborum signi.Jta non potest esse eadem ratione non solum arbiter,sʒ nec etiam arbitrator,[d] quamuis tale arbitramentũ tẽderet ad cõpositionem,pacem ⁊ concordiam partium.ita concludit Ant.de but.in.c.quintauallis.de iureiu.in.ix.differẽtia, quã ipse ibi ponit inter arbitrum ⁊ arbitratorem.plus dicit ibi Joann.de Jmol.quod etiam alius religiosus, quamuis non sit de ordine minorũ,vnde quod esse non possit etiam arbitrator sine licẽtia superioris,p id quod habetur in cle.religiosus.de procur.vbi religiosus non põt sine licentia sui superioris cõstitui procurator etiam ad sustinendum : quia nõ censet̃ habere velle,vt ibi etiam notatur in glo.⁊ traditur in c.nullus.in.c.si religiosus. de ele.lib.vj.Sed cum licentia superioris qñ esset religiosus, qui non esset de ordine minorũ , tenet ꝙ posset esse arbitrator,cũ sit actus pietatis reducere partes ad concordiam.l.fi.C.de ferijs.iuncto.c.fin.de ferijs. 2 ¶†Confirmatur per id qd no.Jac.de rauen.Pet. quos refert Cy.in.l.si qui ex consensu.C.de episcopa.audi.vbi cõcludunt qd nec monachus,nec alius religiosus possit esse arbiter,nec arbitrator:qr pro mortuo habetur quantũ ad actus ciuiles.l.Deo nobis.C.de episco.⁊ cleri.⁊ per alias rationes de quib⁹ ibi per eos.bene facit quod notat gl.in.l.Pedius. §.fi.in verbo nullũ sit.ff.de arbi.⁊ ibi hoc etiam in arbitratore voluit Bal. no.etiam per Bar.in.d.l.si qui ex consensu. 3 sed ibi plenius ponit Cy.†Et quod nõ possint esse arbitratores saltem sine licentia sui superioris,tenet etiã Specu. et Joan.and.in titu.de arbi.§.fi.versi.sed quid de simplici.per id quod habetur.xvj.q.j.monachi.⁊ in.c.ij.de sepul.idem tenuit Ant.de but.Joannes de ligna.⁊ Joãnes de Jmo.post antiquos in cle.⁊ si principali.de rescri.Bene faciũt notata per glo.Archid.xvj.q.j.de presentium.⁊ Joan.Andre.in.c. cum ad monasterium.de sta.mona.Ex quibus apparet communem esse cõclusionem ꝙ dictum cõpromissum nõ valuerit ⁊ cõsequenter,nec laudũ.¶Modo videndũ superest de viribus dicti contractus celebrati in ciuitate Ferrarie iter dictos Ludouicum ⁊ Nicolaũ,cõtra quem plura opponuntur.Et principaliter ꝙ nõ interuenerunt solennia requisita a dicto statuto ciuitatis Ferrarie,circa presentiam ⁊ cõsen- 4 sum propinquorũ.†Sed ad hoc respõdet̃ ꝙ iudex suppleuit defectũ propinquorum ⁊ omnem aliũ defectũ omni meliori mõ quo potuit ⁊ statutũ predictũ permittit cũ authoritate iudicis posse ꝯtractum ꝑdictũ explicari,etiã sine cõsensu dictorũ ꝓpinquorũ qñ vel sunt negligentes in pstando con-

a ¶Matrici.s.li. ij.consil.cv.col.j.
b ¶Dos.s.li.iij. cõsil.lix.nu.vij.
c ¶Pecuniã.j.li. vij.consil.xlviij. col.fi.
d ¶Arbitrator. deci.con.ccccxc- iiij.con.ccccxcix. Alcia.l.j.§.sed si mihi.num.xviij. de ver.obl.l.3 Jrium velit lanfrã. trac.de arbi.col.

sensum, vel qñ nõ sunt in rerũ natura: vel qñ nõ sunt reperti in territorio Ferrariẽsi. Et aliter ex forma dicti statuti nõ regrebaꝛ decretũ dicti iudicis, nisi in casibus in quibus de iure cõi requireref. Igiꝛ presumendũ est ꝙ aut dictos non habuerit seu ꝙ reperti nõ fuerit i territorio Ferrariẽsi, ꝑut statutũ disponebat prout etiã asseruit dictus Ludouicus se carere: † qꝛ presumptio est ꝙ omnia fuerint solenniter acta ꝑpter authoritatẽ ⁊ ꝑsumptionẽ decreti[a] iudicis, nisi cõtrariũ ꝓbeꝛ: vt inquit Spe. in tit. de empt. ⁊ vendi. §. nunc dicẽdum restat. ver. breuiter scias. per id ꝙ habetur in c. presentia. de renun. l. sciendũ. ff. de verb. obl. cũ simi. Et ita cõcludit Bal. in. l. quecũqꝫ. §. fi. ff. de publicia. ⁊ in. l. cum hi. §. si ꝑtoꝛ. ff. de transac. ⁊ in. l. nõ aliter. ff. de arbi. ⁊ in. l. quecunqꝫ. C. de bo. que libe. ⁊ in. l. fi. C. de pre. mino. ⁊ in c. j. in. v. col. in titu. qui feu. da pos. ⁊ Bal. in addi. Spe. in tit. de app. in. xv. colũ. in ver. ⁊ no. ⁊ Jo. de imo. in. l. si quis cũ aliter. ad fi. ff. de verb. obli. ⁊ Pau. de cast. in. l. iuste possidet. ff. de acqui. pos. bene facit. l. ij. C. de offic. ciui. iudi. ⁊ l. j. C. de predi. curia. lib. x. ⁊ qđ habetur in. c. accepimus. de eta. ⁊ quali. † Presumitur etiam decretum interpositum ex iusta causa, vt dicit Bal. in. d. l. fi. de ꝑdi. mino. Et tanto tutius ꝓcedunt ꝑdicta, vbi in instrumento diceret ꝙ predicta facta fuerãt a iudice cũ cause cognitione. Nã dicit Pau. de ca. in. d. §. si pretoꝛ. ꝙ istud sufficit, lꝫ aliter nõ exprimãtur particularia. Sed in dicto ĩstrumento est clausula eqpollens: qꝛ dicitur ibi in fi. ꝙ iudex interposuit decretũ omni meliori mõ, quo potuit: melioꝛ autẽ modus, quo tũc facere potuit, erat ꝙ referreꝛ a fide dignis ꝙ dictus Ludouicus nõ habebat attinẽtes, ⁊ propinquos saltẽ in territorio, prout statutũ exigit. Ergo illud narratũ esse videtur in instrumẽto: qꝛ nõ refert quid ex equipollenti bus fiat. l. fina. §. fi. ff. mã. l. iij. C. de insti. ⁊ substi. sub cõdi. fac. † est enĩ magne virtutis dicta clausula, omni meliori mõ quo fieri potuit ⁊c. vt ꝑ Ant. de bu. i. c. litere. circa mediũ. de colla. ⁊ in. c. examinata. circa mediũ. de iudi. ⁊ ꝑ Bal. in. l. vinũ. in. vij. col. ff. si cer. peta. ⁊ Jo. de Imo. in. l. nemo potest. in. v. col. ff. de leg. j. ⁊ Pau. de cast. in cõsi. cccl v. inci. super pũcto queritur. Et ibi dicit ꝙ si testatoꝛ mandat in testamento filiam dotari, ⁊ postea aijcit clausulã ꝙ vult testamentum valere omni meliori mõ quo potest: perinde[b] est ex virtute dicte clausule, ac si filie reliquisset titulo institutionis. ¶ Preterea cause cognitio in iudice ꝑsumitur, vt dĩt Bald. ĩ dictis locis, maxime in. d. l. non aliter. ⁊ probant iura. s̃. allegata, ꝑ quo etiam facit: † qꝛ etiã in his que sunt volũtarie iurisdictiõis, vt in proposito presumitur pro iudice. l. manumisse ꝑ lictores. ff. de ma. vind. ⁊ in. l. ab ea parte. in fi. ff. de ꝓba. ⁊ ita Ant. de bu. in. c. quod sicut. de ele. ⁊ in. c. qm̃ contra. circa antepe. col. de ꝓba. Et ita ẽt semper tenui legendo. d. l. sciẽdũ. Et hoc decretum interuenit tempore celebrati cõtractus vt fuit i casu nostro: ⁊ licet nonnulli maxime moderni velint cõtrarium, scꝫ ꝙ non presumatur pro decreto: maxime ꝑ. d. l. quecunqꝫ. §. fi. de publicia. vbi qñ qs emit a pupillo ꝓbare dꝫ ꝙ interuenerit authoritas tutoris: ergo decretum iudicis ibi non facit qđ presumaꝛ ꝙ interuerit solennitas authoritatis tutoris: quia de facili respondetur: qꝛ ibi nõ dicitur ꝙ ĩteruenerit decretũ iudicis, nec ꝙ fuerit alienatio talis rei in qua requireref decretũ. Nã illo tẽpore solũ in contractib[9] celebratis super reb[9] immobilib[9] requirebatur decretum. l. j. ⁊ fere per totum. ff. de rebus eorum. ¶ † Preterea poterit esse ꝙ decretũ per modum licentie fuit interpositũ añ contractũ qđ quidẽ fieri potest. l. ij. C. si propter publi. pensi. vbi de hoc est tex. melioꝛ qui sit in iure ꝫm Bal. in. l. fin. §. finaũt es. C. de bo. q̃ libe. ⁊ no. gl. in. c. j. in verbo, tractat[9]. ⁊ ibi Jnn. de rebus eccle. nõ alie. in. vj. ⁊ gl. in. l. ait ꝑtoꝛ. §. ꝑmittitur. in verbo, auditurũ non esse. ff. de mino. ⁊ no. Bal. in. c. ij. de feu. sine cul. nõ amit. ⁊ in. l. cũ ipse. C. de cõtrahẽ. empti. ⁊ ꝓbatur in. d. l. magis puto. §. ne passim. ⁊ ibi ponderat Bal. vbi etiã pro hoc plura allegat. ⁊ per alia etiã confirmari posset. Sed nõ puto expedire. † Non obstat etiã id quod no. Spe. in titu. de procu. §. j. ver. sed qđ si solũ. vbi querit ꝙ si iudici fuit suggestum qđ ista suberat causa venditionis, ⁊ verum erat: iudex vero nulla alia inquisitione facta statim[c] decretum ĩterposuit: q̃rebaꝛ an valeret: ⁊ refert quod quidã dicunt qđ tenet: lꝫ iudex minus bene fecerit. arg. l. si pupillorum. ff. de rebus eoꝝ. dicit tñ ꝙ facit in argumẽtum contra. d. l. cũ hi. §. si pretoꝛ. quia ad hoc rñdeo primo quod dici potest Spe. nihil firmare, vt est de more suo. Secundo rñdeo ꝙ Spe. loquitur in casu in quo presupponit qđ non interuenerit cause cognitio. Sed in ꝓposito nostro negari nõ põt ꝙ aut sumus ĩ dubio, quo casu ꝑsumitur cause cognitio ꝓpter presumptionem, q̃ est ꝓ iudice, vt dixi. vel sumus in casu in quo notari[9]

saltẽ per verba equipollentia affirmauit intercessisse cãe cognitionẽ, vt ostendũt illa verba dicẽtia qđ iudex fecit omni meliori mõ ⁊c. vt fuit. s̃. deductũ. ⁊ nõ ob. quod cãe iuste debeãt probari. d. l. j. C. de pedi. curiali. lib. x. Et ꝙ nõ debet credi verbis notarij affirmãtis ea que nõ potuerũt interuenire tempore actus. iuxta. l. si forte. ⁊ quod ibi per Bar. ff. de castren. pecu. Et per Bar. post gl. in. l. j. C. de fide instru. ⁊ iure haste fisca. lib. x. ⁊ per Barto. ⁊ alios in. d. l. sciendũ. cum cõcoꝛ. Quia nego ꝙ tẽpore cõtractus non potuerit inuenire: † qꝛ imo iudex tempore cõtractus potuit informari a fide dignis quod Ludouicus non habebat dictos ꝓpinquos. Et si de dignis credendũ est, vt no. gl. in. l. Titio fundũ. ff. de cõd. ⁊ demõ. ⁊ no. Jnn. in. c. cum in iure. in princi. de offi. delega. Dy. in. l. j. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ Bar. in. l. qui fundum. §. pcuratoꝛ. ff. ꝑ empto. ⁊ in. l. nõ solũ. §. morte. in ver. ij. principaliter est videndũ. ff. de ope. no. nun. ⁊ in. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretoꝛi. in. viij. q. eo. tit. ⁊ Jo. an. in. c. cura. de iure patro. cum si. ¶ Et facit quod legiꝛ ⁊ no. xcvj. di. nobilissimus. Et sic dato qđ debuerint cause allegari ⁊ ꝓbari: ꝑsumitur etiã in dubio quod fuerint probate propter presumptionem resultantẽ ex decreto, vt. s̃. ostensum est. ⁊ sic licet in instrumento dicaꝛ ꝙ dictus Ludouicus asseruit se carere dictis ꝓpinquis in territorio Ferrariẽsi: non tamẽ ibi dicitur quod iudex de hoc nõ fuerit aliter informatus, nec assertio Ludouici etiã satis erat expediens: quia cause iuste debent allegari. d. l. j. de predi. curia. ¶ Et per predicta non obstat qđ in statuto diciꝛ qđ iudex teneatur perscrutari diligẽter cãs recusationis propinquorũ a vicinis, ⁊ ab aliis qui verosimile notitiã haberent rerũ gerendarũ causas contractus vel act[9] celebrãdos a minore: ⁊ si videant tẽdere ad vtilitatẽ eius interponere debeãt authoritatẽ, ⁊ cõsensum suũ: alias nõ. ⁊ super hoc statuẽtes dicunt se iudicis cõsciẽtiã onerare: quia respõdeo quod non sumus in casu quo propinqui recusarent consentire. Et presumiꝛ quod iudex fuerit perscrutatus ab his qui notitiã habebãt, queadmodũ statutum disponit, vt ostẽdunt predicta. Et potuit dictus iudex moueri: eo qꝛ dictus Ludouicus erat publicus mercatoꝛ, qui alias per scripturã manu sua se obligauerat hac de cã dicto Nicolao. † Et mercatorũ[o] plurimũ interest conseruare ꝙ eis fides adhibeaꝛ. §. argẽtariorũ. cũ ibi no. in aut. de fideiuſ. Et est magna verecũdia mercatoribus, si nõ seruãt ꝓmissa, vt docet experiẽtia, q̃ est efficax rerũ magistra. ⁊ a pari ꝓcedit necessitas ad q̃ qs astringiꝛ, ⁊ induciꝛ causa vitãde verecũdie ⁊ necessitatis, qua quis astringiꝛ iure obligationis. l. pecunie. ⁊ ibi no. Bart. ff. de alimen. leg. l. Quintus. ⁊ quod ibi no. Bar. ff. manda. ⁊ cũ statutũ cõmittat hoc cõscientie dicti iudicis: ideo stari opꝫ suo decreto, ⁊ cõsequẽter sue cõsciẽtie per notata per gl. no. in. c. statutũ. §. assessorẽ. in ver. relinquaꝛ. de rescri. in. vj. licet posset superioꝛ per viã supplicatiõis ⁊ q̃rele de hoc discutere ⁊ cognoscere, per no. per gl. fin. in cle. j. de iure pat. Et declarãt doc. in varijs locis: ⁊ maxime Bal. in. l. ij. C. de sen. ex breui. reci. Fortificari pñt predicta: † qꝛ absentia[e] dictorum propinquorũ presumitur nisi probetur contrarium, vt voluit notabiliter Spe. in titu. de actore. §. j. versi. qđ si postq̃. iuncto ver. seq. allegat in ar. l. si ideo. C. de his qui. vt indi. ⁊ no. Bal. in. l. fi. §. necessitatem. C. de bon. que lib. ⁊ tanto magis in casu nostro, in quo ꝯcurrit ꝑsumptio decreti per ꝑdicta. ¶ Successiue opponitur cõtra dictum instrumentum qđ nõ valuit contractus: eo quia non interuenit curatoꝛ legitime cõstitutus: eo qꝛ talis curatoꝛ non cauit rem adulti saluam foꝛe iuxta ea que habentur in aut. vt ĩi qui obliga. §. fi. cum ibi not. ⁊ in. l. ⁊ si ad species. ff. rẽ pupil. sal. foꝛe. † Sed ad hoc rñdeꝛ qđ curatoꝛ predictus promisit ac iurauit, ac fideiussorem prestitit qđ faceret vtilia, ⁊ inutilia ꝑtermitteret: ⁊ qđ ipm̃ defendet, ⁊ indefensum non relinquet que verba sufficiunt, ⁊ dicta verba scꝫ vtilia facere, ⁊ inutilia ꝑtermittere, sunt in effectu eiusdem importantie, ac si ꝓmissum fuisset rem adulti saluã foꝛe, vt probatur in. l. fi. §. in prouincia. C. de cura. furio. dum tex. ibi dicit ad similitudinẽ tutorũ ⁊ adulti curatorum ⁊c. ⁊ in. l. de creationibus. C. de epi. au. ⁊ ita clare de mente Cy. in l. fi. §. omnem. C. de admi. tu. Et ita etiam sensit gl. in. d. l. fi. §. omnẽ. in verbo conscribunꝛ. C. de admi. tu. dñ allegat. d. l. de creationibus. vt etiam dicit prefatus dñs consultoꝛ allegando etiã ⁊ recte notata ꝑ Bar. in. l. legitimos. in prin. ff. de legiti. tu. ⁊ dĩt Bal. in. d. l. fi. §. omnẽ. ⁊ in. d. l. legitimos. ⁊ in. d. j. alias. ij. C. de tut. ⁊ cura. qui satisd. nõ de. qđ licet dicte ꝓmissiões nõ fuerũt facte ꝑ dicta vba, sꝫ eqpollẽter sufficit: [f] qꝛ iura cõsiderãt effectũ vboꝝ. nõ formã. l. qm̃ indignũ. ⁊ l. oim̃. C. de testa. ⁊ l. ij. C. cõmu. de leg. Sed nemo inficiari põt quod sub dictis verbis, vtilia facere ⁊ inutilia pretermittere, non comprehendatur

---

[Marginal notes:]

...l. s̃. li. ...nu. 5. ...de. imo. ...im clau ...icillaris ...di. rep. c. ...r. in eo. te. ...j. de test. lꝫ ...x. late sequa ...hypp. marsi. ...xxxvj.

[a] Statim. adde no. s̃. libr. ij. ꝯsil. xviij. col. ij. dic ꝙ ꝑcipitatio indicat malã presumptionẽ q̃ cessat si cõstet de veritate. itẽ si nego tiũ est tale ꝙ statim potuit debita cãe cognitio adhiberi. purpura. in rubric. de offi. asses. nume. 134. [illegible]

[b] ¶ Mercatorũ. quorũ dom[9] dꝫ eẽ veritatis ⁊ equitatis iqt ang. ꝯs. ccclxx. creditoꝛ. sꝫ hi q̃redi eẽnt i eutopia mori ad de Guido. pap. ꝯs. ciij. co. j. Bal. aut. ad hec. colũ. añpe. C. de vsur. bertrã. cõsi. cclx. iij. nõ põt. lib. ij. doct. i rubr. ff. de ꝺb. ob. alex. j. lib. ... crriij. nu. ... [illegible] ... Jas. l. ... iiij. ... q adim... j. li. vj. consi. clxxvij. nume. 15.

[c] ¶ Sufficit. idem bal. i. l. legitios. ff. de legi. tutel. ⁊ placet ⁊ ita obseruam[9] lꝫ ꝙ vbũ sub re defensionem sit de forma ꝑcisa teneat alex. s̃. li. j. cõs. cxix. col. j. ⁊ j̃. eod. cõs. clxiij. barba. iter. ꝯs. alex. s̃. li. iiij. ꝯs. cxxiij. n. 3. mathes. sin. cviij. areti. isti. de legi. agna. tutel. co. ij. pau. cõs. ccclv. li. j. cur. senioꝛ. cõsi. lxvj. co. xv. Ant. corse. in sing. vs̃. c tutoꝛ. Jas. l. j. co. iiij. ff. si qs i ius voca. nõ ierit. l. j. col. iiij. de liber. ⁊ posthu. l. pretoꝛ ait. col. ij. de ope. noui nunciatio. [illegible]

prebendatur effec. promissiōis rē adulti saluam fore, vt de se verba clare ostendant: ergo ꝛc. ꝛ posito qḋ vbi in instrumento simpliciter diceret qḋ tutor ꝓmisisset vtilia facere, ꝛ inutilia ꝑtermittere ꝛ oīa ea ad que de iure tenet: nō sufficeretur vt no. Ang. in. d. l. fi. §. defensionē, ꝑ illū tex. posset procedere propter promissionē de defendendo, quam textus. in. §. dēm. voluit specialiter fieri: ꝛ iō nō sufficeret gñaliter fieri. ¶ Secundo rñdetur quod cum sufficiat dicto Nicolao qḋ dictus Ludouicus sit obligatus actione ꝑsonali pro quantitate in instrumēto contenta, posito etiam ꝙ datio curatoris non valuerit: nihilominꝰ potuit obligari sine curatore, iuxta. l. si curatorē habens cū ibi notatis. C. de in integ. resti. mino. vnde per hoc decretum ꝛ contractus non vitiatur. l. j. iuxta ꝑn. v. qd em̄ si duo. ff. quod fal. tut. au. ꝛ. l. si is. C. de predi. minorū.

1 ¶ † Quantū vero est respectu restitutionis in integ. si peteretur, obstat sibi iuramentūᵃ cū renūtiatione, que valuit etiam si aliter de certioratione nō apparet, per ea que habent in authē. sacramēta. ꝛ ibi Bar. ꝛ Ang. C. si aduer. ven. ꝛ ibi no. docto. ꝛ per id ꝙ habetur in. c. ex rescripto. de iureiurand. ꝛ ibi hoc tenet Bal. per illum tex. ad hoc optimū. ꝛ firmat Bar. ꝛ Ang. in. l. sciendū. ff. de verb. obl. ꝛ in. l. ij. §. de rescin. vend. ꝛ Bar. ꝛ moderni. in. l. si duo patroni. §. idē Julianus. ff. de iureiurā. ꝛ Archi. in. c. ij. de pact. in. vj. per illū tex. ꝛ ibi cum eo transit Jo. and. ꝛ do. Abb. in. c. pe. de emp. ꝛ ven. ꝛ Anto. de but. in. c. si diligenti. de foro cōpe. quā opinionē sum semper solitus legēdo ꝛ cōsulēdo seq. ꝛ tanto magis qꝛ, vt dicit Jo. de Jmo. maxime in. c. cum contingat. de iureiurā. in tertio mēbro, cōis consuetudo seruat istam opinionem: ꝛ ideo dicit ipse ibi in duobus locis quod verosimiliter ista opinio seruaretur in practica: ꝛ ita consuluit Bal. ꝛ ipse refert in. l. j. in fi. C. de reb. credi. Alexan.

Epitome.

¶ Si arbiter a partibus assumptus renunciet compromisso ad instantiam alterius partiū, potest nihilominus procedere ꝛ pronunciare.

Consilium. LXXXI.

Reuocatur in dubiū de viribus sententie seu laudi lati anno. M. cccc. xxiij. per egregium legum doctorem dominum dominum de Guarimbertis arbitrum electum per ser Rolandum tunc procuratorem Cardinalis Senensis, ꝛ cōmendatarij sancte Marie de castro nouo Parmēsis diocesis ex parte vna, ꝛ Aluisium de cademustis de laude ex parte altera, ex eo quod dicitur dictum arbitrum antequā dictum laudum proferret dicto cōpromisso renunciasse, vt dicitur ꝯsta re istrumēto rogato per ser. Joānem de sancto Leonardo:

1 constat enim quod † regulariter non cogitur arbiter inuitꝰ cōpromissuꝫ acceptare. l. iij. §. tā ꝛ si. ff. de arbi. ꝛ idē est in arbitratore, vt no. gl. fi. in fi. ꝛ ibi doc. C. de cōtrahen. empt. ꝛ in. l. j. ff. de leg. ij. ꝛ Spe. in tit. de arbi. §. sequitur. ver. sed nunꝗ arbitrator. cū ver. seq. ergo si arbiter assumptus, reiecto cōpromisso pronunciauit, nihil egit tanꝙ sine vlla potestate fecerit. l. nō distinguemus. §. officio. ff. de arbi. cum similibꝰ. Hoc tamen nō obstāte, puto dictū laudū subsistere, preser tim ex infrascriptis. Nā aut dictus arbiter anteꝙ renunciaret acceptauerat, aut nō.

2 † Primo casu renūciatio postea facta ad instantiā dicti ser Rolādi nō valuit, cū non interuenerit consensus dicti aluisij. Nam propter acceptationē cōpromissi factam cogebatur inuitus arbiter sñiam dicere. d. §. tametsi. non obstante qḋ renūciaret etiam ad instantiam vnius ex compromittētibus, vt ibi in verbo, dantem. cū gl. ꝛ idē in arbitratore, vt notat. per gl. ꝛ doc. in. d. l. fi. cū cōcor. s. allegatis, bene facit. l. pretor. §. si post. cū ibi no. per Bart. ff. de vaca. mū. ꝛ ideo queadmodū interuenit a principio cōsensus vtriusꝙ patis facientis cōpromissum ab arbitro acceptatū: ita ad ipsum cōpromissum dissoluendū fuit necessaria, non solum volūtas vnius partis ꝛ arbitri, sed etiā requirebat alteriꝰ ptis ꝯsensus. l. sicut. C. de ac. ꝛ obl. l. j. C. qñ li. ab emp. disce. in aut. ecōtra si filij. C. de repudijs. ꝛ non apparet de ꝯsensu dicti Aluisij. ꝛ quamuis procurator dicti domini cōmendatarij consenserit illi renunciationi facte per arbitrum, tamen quia dicta renunciatio sine vtriusꝙ partis consensu non tenuit: vt dixi. s.

3 † ꝑmittitur dicto procuratori seu domino suo venire contra factum propriū, quando est nullū ꝛ inane. l. ij. ꝛ ibi gl. ꝛ doct. C. si aduer. rem iudi. l. post mortē. cum gl. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij. ff. de adop. c. nosti. ꝛ ibi plene not. docto. de elec. ꝛ no. doc. in. c. diuersis fallatijs. de cle. cōiuga. ꝛ in. c. si quis presbyterorū. de rebus eccle. non alie. ꝛ Bal. in. l. j. C. de libe. cau. cum suis cōcordan. Saltem quia diuturnum tēpus non transiuit anteꝙ a dicta renūcia discederetur, hoc dico: qꝛ post diuturnitatem temporis nō ita permittitur venire contra factū proprium, vt legitur ꝛ notatur in. d. l. post mortē. ꝛ in. d. l. ij. ꝛ in. l. quod est constitutum. C. ne de sta. defuncto. Modicū autem tempus transiuit post dictam renūciationē ꝙ latū fuit laudum. ꝛ postea per dictū dominum commandatarium petitum executioni mādari, vt patet ex inspectione literarum serenissimi ducis Venetiarū. Et ꝑm spe. in. d. ver. Sed nunqd arbitrator, si arbiter predictus electus in absentia nō cōtradixit, quam primum scinit esse electum, videtur acceptasse. allegat in arg. l. si filius. ff. ad Macedo. cū alijs ibi allegatis per eum, ꝛ plenins ibi per Joānē And. in addi. ¶ Secūdo vero casu principali qui plusculuꝫ dubitationis hꝫ scilicet non apparet dictum arbitrum acceptasse compromissum antequam renūciauerit,ᵃ ꝛ adhuc videtur dictam renūciam nō obstare, maxime per id quod habetur in. c. licet. in. vj. de procu. vbi licet is qui cōstituitur procurator ab absente dixerit se nolle mandatū sibi presentatū acceptare: attamen poterit postea illud acceptare, quandiu ille q eum procuratorē cōstituit in eadem volūtate ꝑsteterit,

4 ꝛ quemadmodū ibi dixit Jo. and. in nouella † ille qui eum semel procuratorē constituit, presumitur in eadem voluntate perseuerare nisi contrarium probetur: qꝛ mutatio voluntatisᵇ nō presumitur. l. ei qui. ff. de proba. l. cū hic status. §. j. ff. de don. inter vi. ꝛ vxo. c. maiores. de baptis. nec obstat si diceret ꝙ dictus ꝓcurator dñi commentarij non perstetit in eadem voluntate. s. ꝙ dominus Vgolinus esset arbiter. patet qꝛ ad instantiam dicti procuratoris arbiter renunciauit: qꝛ responderi pōt ꝙ illa sua mutatio voluntatis, scilicet procuratoris non fuit legitime facta: ideo nullum prestat impedimētum, vt in regula, nō prestat. lib. vj. facit. l. quoties. ff. q satisda. cog. ꝛ. l. iij. §. cōdēnatū. cū simi. ff. de re iudi. Quod autem illa mutatio volūtatis nō fuerit legitima ꝛ valida probatur: qꝛ sicut ad essentiam ipsius compromissi necessario interuenit cōsensus vtriusꝙ partis, ita ad dissolutionē eiusdē requirebatur volūtas vtriusꝙ partis. l. prout quisꝙ. ff. de solu. ꝛ. d. l. sicut. C. de act. ꝛ obl. cū si. Et ꝑ hoc patet respōsio ad tex. in. d. c. licet. qꝛ ibi loquitur in actu pēdente a volūtate solius cōstituētis ꝛ ipsius cōstituti. vnde si ꝯstitutus procurator recusauit acceptare, ꝛ cōstituēs cōsenserit recusatiōi seu cōstitutionē ꝓcuratoris reuocauerit: nihil est qḋ obstet quo minus recusatio et renunciatio efficaciter valuerit. Sed in casu nostro requirebat ꝯsensus arbitri ꝛ vtriusꝙ cōpromittētis, que oīa nō interuenerūt: qꝛ nō interuenit in renunciatione volūtas Aluisij. cū igitur mutatio volūtatis dicti ꝓcuratoris nō fuerit legitime ꝛ efficaciter facta: sequit qḋ arbiter potuit suā renūciam reuocare, ꝛ sñiam ferre: vt ꝓbat in. d. c. licet. ꝛ. c. si tibi absenti. in fi. de prebē. in. vj.

5 † Et lꝫ Aluisius post latū laudū voluisset ratam habere illā renūciaꝫ factā ꝑ arbitrū ad instantiā dicti ꝓcuratoris presente notario, acceptāte noīe Aluisij, tñ hoc suffragaret Aluisio: eo qꝛ fieret tēpore quo iam arbiter iure permittente reuocasset, et officio suo omnino functus esset. l. bonorū. ff. rem ra. hab. ij. q. vj. nō solent. Non enim post latū laudū potuisset cōsensu dissolui cōpromissum qḋ iam extinctū erat per sñiam. dissolutio em̄ ipsius actus presupponit actū fore in esse, qñ dissoluitur. l. manumissiones. ff. de iust. ꝛ iu. ꝛ. l. decē. ff. de ver. obl. Et ad hoc vt ratihabitio opere: requiritur qḋ fiat tpe quo actus ipse qui ratificatur, fieri potuisset, vt. d. l. bonorum.

6 ¶ † Preterea ratihabitio opa qñ fit re integra: alias non, vt no. Dy. ꝛ Bar. in. l. si vxor. §. si qs vxorē. ff. de adul. ꝛ Bal. ꝛ Sali. in. l. fi. C. ad Maced. arg. d. l. bonor. ꝛ. l. necessario. §. qḋ si pēdēte. ff. de peri. ꝛ cōmo. rei ven. vnde in ꝓposito Bal. notabiliter in aut. ei q. C. de tēp. ap. in versi. qro vtrū postꝙ est pronunciatū ꝛc. dicit ꝙ post latā sñiam ratihabitio non operatur in preiudiciū iuris quesiti ex sñia ar. notatorū in. l. talis scriptura. ff. de leg. j. ¶ Sentio insup dubitari an ꝯ dictū laudū obstet exceptio ꝑscriptionis: in quo breuiter dico

7 in primis deducēda esse tpa hostilitatis exercitus, ac schismatis, ꝛ mortalitatis. c. j. ꝛ. c. ex trāsmissa. cū ibi plene notat. de ꝑscri. ꝛ in ti. de pa. Constā. §. possessiones. ꝛ no. Barto. et alij. l. naturaliter. ff. de vsucap. ꝛ Ange. in. l. cum notissimi. §. imo. C. de ꝑscrip. xxx. anno. ꝛ Ant. de bu. ꝛ alij post eum. in. c. cū nō liceat. post gl. ibi de prescrip. ¶ Preterea vbi apparet

b ¶ Voluntatis. tex. l. statiꝰ florꝰ. in ꝑn. de iure fisci. Cor. ꝯs. xxvj. li. ij. alcia. d pre sump. xvj. Bal. l. item quia. not. iiij. de pact. canon. in. c. lꝫ de procur. in. vj. Alex. j. eo. cōsi. cxlvj. nu. xix. j. lib. vij. cōsi. clxxxix. in fi. vbi limito.

Alniſi habuiſſet ſcientiā dicti laudi nō potuit preſcribere ꝑpter ſcientiā, ꝛ cōſequēter malā fidē, iuxta ea que plene habenť in.c.fi.de pſcrip.ꝛ in regula poſſeſſor.de reg.iur.in.vj.

8 †Poſito etiā ꝙ preſcriptio decurſa eſſet, nō deeſt eccleſie remedium reſtitutionis in integrū ex lapſu temporis aduerſus dictā pſcriptionē etiā.xl.annoꝝ, vt in cle.j.de reſti.ī inte.ꝛ tenuit gl.in.§.tēporalibus.in auť.de eccle.tit.ꝛ Inn.in.c.j.de reſti.in integ.ꝛ Ho.in.c.cōtingit.de trāſac.ꝛ in ſumma, de preſcrip.§.vtrū.ver.preſcriptiones autē.ꝛ in tit.de in integ.reſti.§.qñ minor.in fi.ꝛ Stepha.pau.de liaza.Jo.de lig.ꝛ Jo.de Jmo.in.d.cle.j.Et reperitur etiā ꝙ Jo.And.ibi in quandam additione ſuper verbo, lapſum temporis, in fi.hoc tenuit per ter.illius cle.ꝛ Ant.de bu.in.c.audiatis.de reſti.in integ.licet gl.ibi aliter tenuerit.Sed prima opinio eſt ma

9 gis cōmunis:†quia minor ꝛ eccleſia equiparātur.c.j.ꝛ.c.audītis.de reſti.in integ.Sed aduerſus preſcriptionē lōgiſſimi tēporis minor reſtituitur.l.fi.ꝛ ibi notatur.C.in quibus cauſis in integ.reſti.nō eſt neceſſ.ergo ꝛ eccleſia. Et iſtā partem ſequiť etiā Bar.in auť.quas actiones, ꝑpe finem.C.de ſacroſan.eccl.poſt gloſ.ibi, ꝛ.d.Abb.in.c.j.de reſcri.vbi dicit hanc eſſe magis cōem ꝛ veriorem, ꝛ dicit ſe ita cōſuluiſſe per plura que referre non expedit, ꝛ maxime ſm eum cōtra ignorantē: quo caſu etiam priuatus poteſt petere reſtitutionē in integ.ex clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cā.de qua in.l.j.in fi.ꝛ i.l.ſʒ ꝛ ſi p pretorē.§.hec aūt clauſula.ff.qb.ex cau.ma.ita no.glo.in.l.j.C.de patria po.ꝛ in.l.ſi patrem.§.in vbo, nō vtendo.ff.quēadmo.ſerui.amit.ꝛ Spec.in tit.de preſcrip.§.j.verſi.ſed pone colonus.ꝛ Bar.in.l.j.§.ſi quis autem ꝑpter.ff.de itine.actuqꝫ priua.cū ſuis concord.Nec ad hoc ob.ſi diceretur lapſum eſſe poſt pſcriptionem quadrienniū pſigrum ad petendū reſtitutionē in integ.iuxta ea q̄ habenť in.c.j.de

10 in inte.reſti.in.vj.†quia reſpondeť ꝙ illud quadriēniū eſt in

a ſui initio tempus vtile,[a] adeo qḋ non currit ignoranti.pbať d.c.j.de in inte.reſti.in.vj.in verbo, negligētia omiſerit. Nā ignorās nō negligit: probatur in.c.ij.in fi.iūcto.c.qꝛ diuerſitatem.de conceſ.prebē.Et ita in propoſito tenet Bal.i.l.falſam.C.ſi ex fal.inſtru.vbi.h.d.eſſe menti tenendū.Et.d.Car.florē.in cle.j.in.xxv.q.de reſti.in ītē.ꝛ Abb.in preallegato.c.j.in fi.de preſcrip.Et Pau.de ca.in.l.fi.C.de dolo.ꝛ ſatis bñ probať in.l.fi.C.de tēpo.in inte.reſti.pe.ibi dū tex.dicit quadriennium numerari ex die ex quo annus vtilis currebat.ꝛ ſucceſſor dicti dñi cōmēdatarij habuit ꝑbabilē, ꝛ pſumptā ignorantiā eoꝝ que ſunt cum predeceſſore, in regula, cum quis in ius.lib.vj.l.quod vulgo.ff.pro empto.Nō obſtaret ēt etiā lapſus quadrienni, ſi in dicta eccleſia, vt verbo fertur, multe fuiſſent per dictum tempus varie mutationes platoꝝ, vt notatur per gl.ꝛ doc.in.d.c.j.in fi.de in integ.reſtitutione.libro.vj.

a ¶Vtile.s.libr.j.cōſi.xxxj.s.eodē.conſi.ij.nu.10.

Epitome.

¶Prorogatio temporis compromiſſi ſpectat ad partes nō ad arbitros niſi fuerit eis datū, ꝛ iuxta formam eis datam tantum.

Conſilium.LXXXII.

Ponderatis narratis in themate, ꝛ ſcripturis mihi exhibitis: quia clarū de iure videtur dictum laudum eſſe nullum: ideo breuibus abſoluam preſupponendo quod de iure clarū eſt videlicet ꝙ per lapſum temporis compromiſſi expirat oīs poteſtas arbitroꝝ: ꝛ quicquid ab eis poſtea actum eſt nullum eſt.l.j.in fine.C.de arb.ꝛ.l.ſi cum dies.§.ſi intra.ff.de arb.

1 †Secundo preſuppono ꝙ prorogatio temporis cōpromiſſi pertinet ad partes ꝛ nō ad arbitros niſi a partib⁹ talis prorogandi poteſtas eis attributa foret, vel arbitri partib⁹ conſentiētibus prorogarēt.l.non diſtinguemus.§.ſi.cum.l.ſeq.ꝛ l.arbiter ex compromiſſo.ꝛ.l.ſi cū dies.ad fi.ff.de arb.Sed in ꝑpoſito noſtro nec in ꝯpromiſſo, nec extra fuit per ptes data poteſtas arbitris ſeu arbitratoribus ꝓrogandi tps compmiſſi, ꝛ prorogationi facte p arbitros alexāder nō ꝯſenſit. Ergo nō valuit latū extra tps ꝯpromiſſi, ꝛ inſtentie a ſtatuto pſixe.iuxta.l.properandum.in prin.cum ibi nota.C.de iu

2 di.ꝛ in.d.l.ſi cū dies.§.ſi.cuʒ ibi not.†Et tantominus valuit dicta ꝓrogatio, cū facta fuerit ſolum per duos ex dictis tribus arbitris ſeu arbitratoribus abſente tertio.l.ſi in tres.cū l.ſeq.ff.de arb.ꝛ.c.ij.cū ibi not.ff.de arbi.in.vj.Nō valuit etiā ꝓrogatio facta p pfatos magnificos dños de regimine abſqꝫ

3 ꝯſenſu dicti Alexādri:qꝛ, vt dixi, †oīs poteſtas arbitroꝝ pendet a ꝯpromiſſo partium, ꝛ ab authoritate quā ſibi ptes tribuūt.d.l.nō diſtinguemus.§.de officio.ꝛ.§.ſi.de arbi.Nec obſt.ꝙ domini de regimine hoc fecerint tāqꝫ ducales ꝯmiſſarij vigore ꝯmiſſionis ꝛ literarum principis ſub die.xxiij.Februarij anni.M.cccclxxiiij.qꝛ reſpōdeo quod princeps cōmiſit dominis de regimine ꝙ prouiderēt fieri per partes in pmiſſis, prout eis magis ꝛ melius videretur ad dirimēdas ꝯtrouerſias ipſoꝝ fratrum, ꝛ ad inducendā ac ꝯſeruādā pacē inter ipſos fratres.ꝛ ſic eſt ponderādum ꝙ authoritas data regimini erat in ꝓuidendo ꝙ partes facerent prorogationē ſubſiſtēte cauſa.Sed dñi de regimine nō mādarūt par

4 tibus qḋ prorogarent, ſed ipſi prorogarunt.†Et ſic egreſſi ſunt formā iuris ꝛ formam mandati: ꝛ p ꝯſequens id quod egerunt nō valuit.c.cū dilecta.de reſcrip.c.cū olim abbas.de offi.dele.Nec ſine mādato poſſunt dicti domini de regimine facere ea que eſſent cōtra iuris terminos.l.formam.C.de off.pref.pret.c.cum inferior.de maio.ꝛ obe.no.gl.in.c.ſi.de heret.lib.vj.ꝛ no.doct.in.c.fin.de offi.archipreſby.ꝛ in.c.fin.de ap.in vj.cum ſim.imo expreſſe per alias literas ſub die.xvij.Aprilis anni.M.cccclxxv.pnceps mādauit regimini ꝙ ſeruareť ſtatutum de compromiſſis, quo cauetur ꝙ intra duos menſes arbitratores debeāt diffiniri, niſi per partes fuerit ꝓrogatum.¶Poteſt etiam dici dictum laudum eſſe nullū alia ratione: qꝛ illi in quos factum fuit cōpromiſſum, non erāt ciues ciuitatis Mutine, ꝛ habitātes in ciuitate, ſed erāt foręſes, vt in themate preſupponitur qḋ eſt prohibitum per ſtatutum ciuitatis annullās ipſo iure id qḋ actū fuerit.¶Nec obſt.ꝙ dictuʒ compromiſſum fuerit coram magnificis dñis de regimine, qui in re eam habebāt a pñcipe authoritatē, vt ſuperius dixi, qꝛ rñdeo qḋ cōmiſſio facta dñis de regimine a pncipe fuit p verba iportātia arbitriū boni viri, ꝛ nō libe

5 ram ptātē.†Nam verbum, videbitur, quo vſus eſt princeps in dictis literis importat arbitriū boni viri.l.fideicōmiſ.lib.ff.de fideicō.lib.Nec cōtrariū importāt verba ſecundaruʒ literarum principis, que etiam in dubio potius intelligunť importare arbitrium boni viri ꝙ liberam voluntatem vt ſignanter determinat Bar.in.l.cum filius.§.pater.per illum textum.ff.de leg.ij.per conſequens vigore dictarū literaruʒ non potuerūt egredi terminos iuris municipalis quod eſt ius cōmune in loco illo p ea que declarat notabiliter Bart.in extrauaganti, ad reprimendū.in verbo, videbitur.cū ſuis concor.Alexan.

Epitome.

¶Executor rei iudicate vel laudi ſeu arbitramenti ꝙ ex ſtatuto hʒ executionem paratam non impeditur per denunciationem euangelicā vel iudicialem niſi de iniquitate confeſſione partis.ꝛ licet exceptio nullitatis qñ de ea ſtatim cōſtare poteſt impediat executionem ſententie: tñ non impedit ſi de nullitate dicitur per viā principalis petitionis, in alio iudicio.

Conſilium.LXXXIII.

Interrogatus ſum a ſer Signorino vtrum executio laudi ſeu arbitramēti impediať p ꝓceſſum denūciationis euangelice

1 ſeu iudicialis.in quo rñdeo qḋ nō, i caſu de quo queriť.†Et preſuppono quod ſtatutū tribuit executionē dicto arbitramento, ſicut ſnīe iudiciali, q̄uis de iure cōmuni nō haberet arbitramentū executionē paratā, ſm cōem opinionē, vt no.Bar.in.l.ſi ſocietatē.§.arbitroꝝ.ff.p ſocio.in.iij.col.in ver.q̄ro vtrū ex ſnīa arbitratoris oriať aliq̄ actio ꝛc.ꝛ notāt doc.in.c.qntaualis.de iureiu.Et Sali.in.l.cū antea.C.de arbi.ꝛ Jo.de imo.in.l.ſi cōuenerit.ff.de re iudi.Vñ dt Bart.in.d.§.arbitroꝝ.qḋ ſtatuta terrarū cōiter ꝓuidēt qḋ arbitramēta habeāt executionē paratā.Hoc preſuppoſito eſt videndum

2 †vtrū exceptio rei iudicate īpediat denūciationē predictā, ī quo Bar.ī extrauagāti, ad reprimēdū, ī vbo, denūciationē, tenuit qḋ ſic: qꝛ poſito qḋ denūciať⁹ eēt ī pctō: tñ nō pōt de h cognoſci poſt ſnīaʒ, cū ſemel ſit cognitū.ar.l.ſi qs cū totū.§.plane.ꝛ.§.ſi ancillā.ff.de excep.rei iu.ꝛ.l.poſt rē.ff.de re iudi.Allegat etiā ſimile de eo qḋ deciſum eſt per iuſiurandum, vt

d.l.post rem.ꝛ.l.nam ꝛ postea.§.j.ff.de iureiu.Hãc opinionẽ approbat Ant.de but.in.c.nouit.de iude.si per negligentiã partis sententia transiuit in rem iudicatã,ꝛ non sumus in casu matrimoniali vel simili in quo non transit sñia in rẽ iudicatam in qua consensus partium nõ potest operari,iuxta id qđ habetur in.c.lator.ꝛ in.c.consanguinei.de re iud.Sed in ꝓposito arbitramẽtũ transiuit in rem iudi.per negligentiã eius,cõtra quẽ latũ fuit qui nunq̃ ab arbitramẽto petijt reductionẽ intra debita tẽpora,vel eã nõ est persecutus:ergo ꝛc.Si aũt ille ꝯtra quẽ lata est sñia semel ꝛ bis appellasset ꝛ semper iniuste succubuisset ꝛ sic fecisset quicquid potuisset: tunc tз Ant.de but.qđ haberet locũ remediũ denunciationis.Sed Jo.de imo.in.d.c.nouit.tз qđ non solum in primo casu sed etiã in hoc vltimo casu,quando appellauit semel ꝛ bis nõ habeat locũ denũciatio:qꝛ postq̃ sñia transiuit in rẽ iudi.non est licitum dicere de iniustitia.c.qđ ad cõsultationem.de re iudi.Et dicit ita tenere Bar.in.d.Xbo denũciatione.

3 †Nisi qñ cõstaret de iniqtate sñie ꝑ cõfessionẽ[a] partis

a per no.per Jnn.in.c.fraternitatis.de frigi.ꝛ in.c.qꝛ plerīq̃.de immu.eccle.ꝛ in.c.cum dilecta.de rescri.ꝛ per doc.in auť.sed iã necesse.C.de do.ante nup.Sic etiã est de mẽte Baldi in.c.si quis.per.xxx.in fi.in ti.si de feu.fue.contro.inter do.ꝛ agna.vbi dixit q̃ vbi per diffinitiuã iudex secularis decidit negotium:tunc recursus ad ecclesiam locum non habet nisi causa esset ecclesiastica vel vsurarie prauitatis:allegat ea q̃ habenť in.c.fi.de exce.in.vj.sed nõ sumus in causa eccľiastica vel vsuraria:ergo ꝛc.Jdem voluit Bald.in auť.ad hec.C.de vsur.in antepe.char.vbi proprie loquitur in sñia arbitratoris iniusta que ex forma statuti habet executionem.Et concludit qđ non habet locum dicta denunciatio si transiuit in rem iudi.nisi pars pro qua lata esset sententia cõfiterer̃ illã esse iniustã,vel nisi ꝓbari posset de dolo ꝛ fraude victoris.ar.notatorũ ꝑ Jnn.in.c.grauis.de depo.ꝛ in.d.c.qꝛ plerīq̃.Sз in dicto libello denũciatiõis nõ deducitur qđ dolo ꝛ fraude victoris latũ fuerit laudũ:ergo dicta petitio non debuit ad-

4 mitti:†qꝛ vbicunq̃ dol⁹ ꝛ fraus est causa dãde actionis,opꝫ qđ in libello deducatur dolus ꝛ fraus:vt signanter cõcludit Jnn.in.c.cũ sit gñale.de foro compe.Ang.in repe.l.si certis

5 annis.in.iiij.col.C.de pac.†etiam tз qđ post sñiam que in rẽ iudi.transiuit.non possit haberi recursus ad ecclesiam vt sit litium finis.allegat in ar.c.cum inter.ꝛ.c.qđ ad consultationem.de re iud.Jta etiã tз Pet.de anch.in regula possessor.in.xiij.col.de reg.iur.Nisi victor cõfiteretur iniquã esse sententiam,vt dictũ est.ꝛ ibi refert q̃ Jo.and.ita tenuit.ꝛ istam opi.per plura sequitur Sali.in lege ea quidẽ.C.de accusa.in iiij.ꝛ.v.col.Bene faciunt ad ea que traduntur per Petr.de

6 anch.in consi.xcviij.incipi.istam.q.dubiam facit ꝛc.vbi† cõcludit,qđ quis ad impediendum executionem arbitramenti non possit allegare qđ debitum erat vsurarium,ꝛ ibi probat per plura.Et subdit ibi quod saltem virtute iuramẽti q̃ cõmuniter apponitur in cõpromissis ille qui iurauit nõ possit venire contra laudum saltẽ nõ obtenta absolutione a iuramento ꝑ id qđ habeť in.c.j.ꝛ in.c.debitores.de iureiuran.ꝛ in proposito nõ fuit cõcessa absolutio a iuramẽto saltẽ anteq̃ ꝓduceref dicta petitio,ꝛ sic anteq̃ ꝯueniref,ꝛ postea nõ

7 suffragaretur petitio absolutionis a iuramẽto:† qꝛ ille q̇ in

b cidit[b] in periuriũ nõ est dignus absolutiõe ẽm magis communes cõclũsiones doct.quia frustra auxilium legis inuocat ꝛc.c.qꝛ de vsuris.Jta cõsuluit Federicus de senis ĩ cõsi.ccc.ꝛ sequitur Jo.de imo.in.c.debitores.de iureiuran.ꝛ do.Abb.in.c.j.co.tit.ꝛ Pe.de ancb.in cõsi.cxcviij.incip.ꝑdictis subtiliter ꝛc.ꝛ Laurentius de rodulphis in repeti.c.ꝯsuluit.de vsu.in.q.cxxiiij.si igiť non cõpetebat illa via denũciationis itẽta ꝓpter dictũ trãsitũ arbitramẽti ĩ rẽ iudicatã:ergo tale iudiciũ non potuit impedire executionẽ:qꝛ nõ dз expectari euẽtus qui nõ potest operari.l.aliqñ.§.fi.ff.ad Velleianũ.l.qui feudũ.§.si tu ex parte.ff.ad.l.Falcidiã.¶†Confir-

8 manť predicta:qꝛ ad hoc vt impediať executio sentire q̃ trãsiuit in rem iudi.requirit qđ id q̃ allegať ad impediẽdũ executionẽ sñie sit tale qđ non reqrat altiorẽ indaginẽ ꝛ offerať ꝓbatio incõtinẽti.l.fi.C.de or.cogni.Et no.plene Bar.ꝛ alij in.l.iiij.§.cõdẽnatũ.ff.de re iud.Et in.l.fi.C.si ex fal.instr.cũ suis cõcordan.sed in dicto libello denũciationis nõ offert se paratũ incõtinẽti docere:ergo ꝛc.Preterea đt Ang.ꝛ Joã.

9 de imo.i.d.§.cõdẽnatũ.†lз exceptio nullitatis ĩpediat executionẽ sententie qñ de ea incõtinẽti põt ꝯstare vt ibi ꝑ bar.Tñ qñ de nullitate dicif q̃ ꝑ viã principalis petitionis in alio iudicio nõ ĩpediť executio sñie ꝑ.d.l.fi.de or.cogni.ꝛ ita dicũt velle Jnn.c.cũ in iure.i gl.magna.de offi.deleg.ꝛ dños de rota,in quota allegata ꝑ Jo.de Jmo.i.d.§.cõdẽnatũ.ꝛ voluit

Bal.in.d.l.fi.de ord.cog.Et Bal.ꝛ Sali.in.l.j.C.ne lic.ter ꝑ

10 uocare.ꝛ Ang.in.l.fundi.ff.de excep.†Et ideo đt Ang.in.d.§.condẽnatum.quod cũ instrumenta guarentigie habeant executionẽ paratam ex forma statuti,nõ impedietur execu-

c tio[c] talis instrumẽti,licet debitor coram episcopo per viam principalis petitionis petierit declarari instrumẽtũ esse vsurarum.¶Quod dictum est bene in proposito ponderandũ: quia per hoc eadem ratione infertur quod illud iudicium intentatum per viã principalis petitiõis corã vicario episcopi non hз impedire dictam executionem sententie.Aler.

Epitome.

¶Tacite extenditur cõpromissum si partes etiã super alijs sponte procedunt corã arbitro.sicut si sciente vel patiẽte mãdãte procurator vel subdelegatus egrediatur fines mãdati.

Consilium. LXXXIIII.

Super cõsultatione premissa plura copiose ꝛ elegãter adducta sunt per excellẽtissimos dños.s.cõsulẽtes.Jn quorũ opinionem alia ratione concurro.Nam presupponitur in themate esse probatum qđ semper corã arbitratoribus litigauerunt solum de dictis melioramentis ꝛ expẽsis, vtraq̃ parte allegante sua iura.Et dicta muliere nũquam dicẽte ipsos arbitratores nõ posse cognoscere.vnde succedit qđ dato, sз nõ cõcesso qđ in verbis cõpromissi facti a principio non cõprehenderetur questio dictorum melioramentorũ vel expẽsarũ tanquã rei habentis occasionẽ a dote vt videtur velle asserere pars aduersa.Tamẽ postea sponte litigando sup hoc co-

1 ram eis,vt arbitratoribus videnť cõsensisse q̃ super eo arbitrari possint.sicut dicimus qđ qñ aliquis habuit a me mandatum limitatum:ꝛ postea me sciẽte,ꝛ patiẽte incipit porri-

d gere manus vltra limites mãdati.[d] videor prorogare ꝑtãtẽ sibi datã,vt est notatũ in.c.cũ olim abbas.in verbo, protin⁹ contradixit.cũ gl.de offi.delega.Et ibi no.docto.in.c.fin.de iureiur.lib.vj.quẽ ita declarat Jo.L.ꝛ Jo.and.in.c.cum qs de sen.excõ.in.vj.in nouella.vbi etiam ꝑ hoc allegant text.in c.j.in fi.vt lit.non contest ꝛ in.l.ij.C.de exac.mili.anno.li.xij.ꝓbať ẽt in.l.fi.ff.qđ cũ eo.ꝛ no.Ant.de bu.in.c.ceterũ.ad fi.de iudi.ꝛ And.de iser.in.c.imperialẽ.§.pe.de ꝓhi.feu.alie.ꝑ Fed.ꝛ Jo.de imo.in.l.ij.§.voluntate.ff.sol.matr.Et Domi.in.c.ad agendũ.de procu.in.vj.facit qđ no.Jnno.ꝛ alij ĩ.c.ex parte decani.cũ suis cõcor.de rescriptis.Et posito q̃ aliqua possit esse hesitatio sup his que posuit Jnn.in.d.c.ex ꝑte decani.ꝛ in.c.nostra.de procu.ꝛ in.c.cum in iure.de off.del.ꝛ.c.inter dilectos.de fide instr.s.quãdo ille quẽ patior agere seu experiri vel aliqđ facere,nullum a me habebat mandatũ,tñ qđ habebat aliqđ mandatum,ꝛ ipse me sciente,ꝛ tacente,vel patiente trãsgreditur fines mandati.nemo negat quod tũc videor ꝓrogare mandatũ,vt probatur in locis.s.allegatis.ꝛ istud est q̃ cõuenit casui nostro:ergo cũ dicta domina videret dictos arbitratores examinare articulũ melioramẽtorũ ꝛ expensarũ predictarũ,ꝛ ipsa protinus nõ ꝯdixit,imo tacite vel expsse cõsentit sup hoc litigãdo,videť ꝓrogasse potestatem arbitratorũ.Pro hoc bene facit quod no.Guliel.de

2 cug.in.l.j.in prin.ff.de exercito.†vbi querit pone q̃ iudex delegatus ab ordinario subdelegauit cãm sciente ꝛ patiẽte ordinario,an ꝓcessus factus coram subdelegato valebit:ꝛ đt videri qđ nõ.qꝛ subdelegatus subdelegare non potest.l.a iudice.C.de iudi.l.more.ff.de iu.om.iudi.cũ causam que.de ap.Tamẽ decidit cõtrariũ,qꝛ delegato potuisset dari speciale mandatum subdelegandi,cũ talis subdelegatus videať tũc delegatus ab ordinario.l.apertissimi.in fi.cũ gl.fi.C.de iudi.Et no.omnes in.d.l.more.ergo delegãs patiẽdo q̃ delegatus excedat fines mãdati delegatorij,videtur ampliare mãdatũ,mouetur per.l.j.§.magistrũ.ff.de exercito.facit etiã.l.j.ꝛ.ij.in prin.ꝛ.l.sз ꝛ si susceperit.in prin.ff.de iudi.ꝛ.l.j.cum ibi no.C.de iurisdi.om.iudi.¶Ad hoc etiam quod no.Ang.in

3 l.sciendum.ff de verbo.obliga.†vbi đt q̃ si arbiter tulit sententiaз partibus presentibus,ꝛ consentiẽtibus,poterit peti executio laudi.Licet de cõpromisso aliter nullatenus doceatur quoniam partes suo consensu facere potuissent illo tunc ipsum arbitrum:sed non potuissent facere eũ iudicẽ ordinarim,neq̃ delegatum.l.priuatorum.C.de iurisdi.om.iudi.vñ si negaretur talis iurisdictio iudicis:nõ posset sententia man

a ¶Cõfessionem.idẽ puto si alias notoriũ est de iniustitia ꝑ not.s.lib.iij.ꝯsil.lxxvij.nu.iij.sed forti⁹ idẽ volunt si aliter possit ꝓbari victorẽ esse ĩ peccato panor.c.nouit.col.viij.ꝛ ibi deci.col.vj.đ iudicijs, sз verius puto cum Bar.qđ post rem iudicatã etiam pretextu huiusmodi denunciationis nulla debeat admitti ꝓbatio regrẽs cause cognitionẽ.[illegible]

b ¶Jncidit.j.lib.vij.cõs.cxviij.in fi.s.lib.iij.cons.xvij.nu.4.pan.dispu.ij.inci.stãte statuto.alber.brũ.cõs.xlvj.sed de hoc dicto nõ curatur ĩ pragi,ꝛ bñ,qꝛ aut nõ est iusta cã absoluẽdi.ꝛ nõ concedif etiã re integra.aut est iusta causa,ꝛ excludit dolum ꝛ sic verum periuriũ.L.M.

c ¶Executio.bal.ꝯs.cclxj.col.j.li.j.anch.cõs.xcviij.cõsi.ccxxxiiij.ꝯs.ccxxxvj.matth.affic.dcisio.neapo.xxx.fa.s.lib.iij.cõsi.ix.[illegible]

d ¶Mãdati.ter.est ibi no.bar.i.l.fi.C.de exactio.l.milita.anno.lib.xij.Alexã.l.sepe.col.xxxj.đ re iudi.panor.fely.d.c.cũ olim.cur.iunior ĩ.l.diligenter.colũ.ij.nu.7.ff.mãdati.alber.brũ.cõsl.cvij.vid deci.cõsi.ccccxxvij.cõsil.dclxiij.

pari executioni, nisi de ipsa iurisdictione appareret, saluo ni si trāsiuisset in cōtractū. l. ij. C. cōia vtriusq; iud. Sed quo ad faciendum eum arbitrum. bene stetur verbis, etiā enunciatiuis, & cōsensui tacito vel expresso partium a quarū potestatē pendebat. l. optimā. C. de cōtrahend. & cōmit. stipula. & l. cum aliquis. cum ibi no. de iure deliberan. & per notata per Bar. in. d. l. sciendum. cum simi. ¶ Postremo confirmo predicta per ea que consulendo firmat Pet. de anch. in cōsilio ccxxvij. incipiē. Videtur prima facie dicendū, quod istud laudū 4 latū fuerit absq; cōpromissa &c. † vbi dicit qd apparet quod Titius produxit petitionē corā Sempronio tanquā coram arbitro petendo per eum cōdemnari aduersus &c. qd ex hoc videtur satis eum elegisse vt arbitrū: quia aliter condēnare non posset, vnde s̄m eū qui vult cōsequēs, videtur velle antecedens, sine quo ad illud consequens deuenire non pōt. arg. l. illud. ff. de acqui. here. & l. ad rem. & l. ad legatum. ff. de procura. c. cū super. de offi. deleg. viij. dist. quo iure. Et ille Sempronius admittendo talem petitionem videtur compromissum acceptasse qd etiā s̄m eum magis patet ex laudo subsecuto, † non minus eñ facto q̄ verbis datur volūtas intelli 5 gi. l. Paulus respondit non tm̄ verbis. ff. rem rat. habe. l. de qbus. ff. de legi. l. certū. ff. si cer. pe. c. dilecti filij. J. & H. de apel. nec poterit ille q illam petitionē ꝑduxit s̄cdm eū dicere quod non processit cōpromissum, multomagis in ꝓposito nostro deberet videri tacite prorogatū cōpromissum vltra q̄ factū erat. Cum facilius inducaꝛ prorogatio, quā totalis de nouo concessio, vt probatur in. d. c. cum olim abbas. cū gl. in. d. l. fin. ff. quod cum eo. iūcta. l. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de procu. cum ibi notatis, & iunctis notatis per Inno. in. c. q̄uis. de re iudi. & no. per Bart. in. l. sepe. ff. de re iud. & not. Jo. and. in. d. l. cum quis, cū concor. s. allegatis. Per que cōcluditur arbitramentum predictam ex defectu compromissi non reddi nullum. Alex. tartag.

Epitome.

¶ Exceptio cōpositiōis vel nouationis potest opponi post laudum vel sententiam quam nō dicitur impugnare, & si nō excluditur potest appellari.

Consilium. LXXXV.

Viso themate nup transmisso, q̄uis super alio prius misso non firmassez cōsulere: tamē super hoc vltimo vr̄ mihi res admodum euidēs, scilicet quod dicto Seio liceat appellare ex infrascriptis. Et primo: q; presupponitur quod facta fuit noua compositio inter dictas partes post dictum laudum 1 latum. ¶ † Et presuppono quod illa talis compositio fuit talis, per quam erat recessum a laudo, & facta nouatio laudi tacite vel expresse, iuxta ea que traduntur in. l. penulti. ff. de preco. stipu. & in. l. ij. ff. de noua. & in. l. fi. C. eo. tit. Nam alias, si illa noua cōpositio nō fuisset talis que nouasset obligationē cōpromissi & laudi. & per quaz esset recessum a laudo: frustra laboraret Seius. quia etiam si probaret dictam compositionem: tamen non obtineret: quia Titius posset se fundare ex laudo non nouato. l. qui vsumfructū. ff. de verb. obli. & d. l. ij. & in preallegata. l. fin. ¶ Presupposito ergo quod in causa principali vltio loco intētata sit deducta, & allegata exceptio noue cōpositionis nouātis laudū. nō video quare nō potuerit illa exceptio opponi: & quare a sentētia superinde lata nō 2 possit appellari: † q; nouatio vicē solutiōis obtinet. l. si rem §. si duo. ff. de noua. queādmodū ergo lato dicto laudo cōtra Seium, si fuisset Seius ꝯuentus, potuisset sine dubio opponere exceptionē solutionis non obstantibus qbuscunq; verbis appositis in. d. instrumēto cōpromissi: q; talis exceptio, nō īpugnat aliquo mō ea q̄ laudata fuerūt, vn̄ q̄ncūq; post laudū vel sententiā opponi potest. l. si cū milite. §. j. ff. de compē. l. ij. in fi. C. de cōpen. & que notantur in. l. j. cū si. C. de iur. et fa. ignorā. Cōfirmo per tex. in. l. si cām. C. de excep. rei iud. Et 3 in ꝓposito dicit Bal. in ver. extra quero &c. per illā. l. † quod si ex forma statuti cōtra executionē laudi, nulla exceptio pōt opponi qd nihilomin⁹ poterit opponi exceptio nouatiōis laudi. Ita etiam per alias rationes formaliter cōclusit bal. in. l. si nō sorte. §. indebitum. ff. de cōdi. inde. & Pet. de ancb. in repeti. c. canonum statuta. de consti. in. vj. in ver. iuxta hoc membrum queritur &c. Et Jo. de Jmo. ff. a qbus ap. nō lic.

in. l. fi. in ver. ij. limitat &c. si recte cōsideretur. ¶ Apparet ergo ex p̄dictis qd ille qui nō pōt impugnare laudū, aut cōtra illud excipere, nō impediꝛ allegare exceptionē nouationis postea facte. Cōprobaꝛ: q; eoipso q̄ apposita fuit exceptio cōpositionis & nouationis laudi, & in cōsequētiam nouationis cōpromissi, nō potest mō dici q̄ virtute cōpromissi, & pactorū i eo cōtentorū nō possit Seius allegare dictā nouam cōpositionē: q; dico q̄ si facta est nouatio laudi, in quo cōsistit oīs effectus cōpromissi, non pōt dici qd Seius cōtraueniat cōpromisso aut laudo: q; p vltimā cōpositionē derogatū est in effectu priorib⁹: & sic priores cōtra vltimas allegari nō pn̄t, s; ecōtra sic. l. pacta nouissima. C. de pac. l. si qs. i p̄n 4 cipio testamē. de leg. iij. c. j. de cōst. in. vj. Pro hoc etiā: † quia verba dicti cōpromissi recipiūt istā interpretationē, vt semper intelligātur reb⁹ sic se habētibus, & in eodē statu p̄manētibus. l. qd Seruius. cū gl. fi. ff. de cōdi. ob cām. l. fi. C. de spōsa. l. ex facto. in prin. ff. de vul. & pupil. Et no. glo. in. c. quemadmodum. de iureiu. facit q̄ no. Bal. in. l. clari. C. de fideicō. Ergo facta dicta nouatiōe nō militat ampli⁹ virtus dictorum verborū. Ad idē qd no. Jo. and. & alij. in. c. j. de his que fiūt a ma. par. ca. & Pau. de liaza. in. c. j. de regula. & Joā. de ligna. & moder. in. c. cōstitut⁹. de rescrip. & Bald. in. l. omnes populi. in. vij. col. ff. de iusti. & iur. in ver. sed pone qd omnes & Bal. in preludijs feudorū. vbi concludunt qd si collegiū vl' alij iurarunt seruare certū statutū, intelligitur donec illud statutū viguerit. secus si fuerit reuocatū & imutatū. ¶ Deniq; p p̄sentē appellationē ēt dici nō pōt q̄ appelleꝛ aut reclamet a laudo, aut qd dicaꝛ laudū fuisse nullū, aut iniquū: quia laudū ipsum tacite vel expresse fuit emologatū, si trāsiuerint tēpora reclamandi, nec nūc reclamatur seu appellaꝛ a dicto laudo, sed solū ab alia sn̄ia cōdēnatoria lata post laudum, vn̄ exceptio q̄ mihi obstaret, si reclamarem a laudo arbitratorū, quorū laudū parere promisi. Non o; mihi obstare si appello ab alia sn̄ia lata p aliū iudicē. l. iij. in prin. & l. cū 5 apud Sēproniū. ff. iudi. solui. † ¶ Stabit ergo regula, q̄ h; q̄ ab omni sn̄ia regulariter pōt appellari. l. & in maiorib⁹. C. de appel. & in. c. de appellationibus. & in. c. super eo. de appel. ¶ Nec ob. si diceretur quod dicta vltima sententia vr̄ effectu esse executio ipsi⁹ laudi: ergo ab ipsa nō o; posse appellari, sicut nō pōt ab executione. l. ab executione. C. quorū app. & l. ab executore. in prin. ff. de app. c. nouit. de ap. q; rn̄deo primo q̄ aut sumus in terminis iuris cōis, & constat qd laudū nō h; executionē paratā, sed agendū est ordinarie ex cōpromisso, vt no. Jnn. in. c. quintaualllis. de iureiur. Barto. in. l. si societatem. §. arbitrorū. in. iij. col. ff. pro socio. & Sali. in. l. cū antea. C. de arbi. & sic non essemus in casu. d. l. ab executione. Aut sumus in casu in quo statuta disponerēt qd laudū habeat executionē paratā. sicut sn̄ia iudicis: & tūc respōdeo qd nō est intētata via executiua, sed via ordinaria: q; fuit petitū condēnari dictū Seiū ad dandū dicta centū Titio, & ad cōseruādū eū indēnem, & ita fuit lata sn̄ia cōdēnatoria, & sic nō est intēta: nec per iudicē seruata forma executiua, iuxta. l. defendēte. cum ibi notatis per Bar. ff. de autho. tut. Sed eque principaliter fuit lata sn̄ia per iudicē diffinitiua, & cōdēnatoria eodē mō, quo fuerat iudicatū p arbitratorē quo casu valet hec vltia sn̄ia, vt eque principalis, q̄n fuit lata super noua 6 instātia, vt no. gl. & doc. in. l. j. C. quā prouo. ¶ † Preterea ēt si ille iudex q iudicauit diceretur executor: tn̄ ab ei⁹ sn̄ia debet posse appellari, q̄n p suā ꝓnūciationē excluderetur reus ab exceptione, que de iure īpediret executionē sn̄ie, vt notatur p gl. & doc. & in. d. l. ab executiōe. & in. c. qd ad cōsultationē. de re iud. Et p Spe. in tit. de app. §. i qb⁹. ver. q̄nto. Et ibi quo ad ꝓpositū nostrū precise videꝛ velle Jo. and. in addi. incip. hoc t; Accur. ¶ Et per p̄dicta etiā pt; responsio ad ea verba pōita in dicto instrumēto cōpromis. ibi dum dicitur nec exceptionē aliquā cōtrariā, vel negatiuā apponere modo aliquo, rōne vel cā, q̄ dici vel excogitari possit &c. q; dico q̄ nō ꝯprehēdiꝛ exceptio nouationis, p quā nō dr̄ impugnari seu cōtraueniri cōpromisso vel laudo, vt no. Bal. in. d. l. si cām. cū ꝯcor. allegatis. Itē itelligiꝛ reb⁹ i eodē statu p̄manētib⁹, ꝓut superi⁹ est ꝓbatū. ¶ Silr̄ nō obstāt alia v̄ba eiusdē instr̄i cōpromissi, dū in eo dr̄ q̄ dicte ptes ꝓmiserūt nō dicere se lesas ex p̄senti ꝯpromisso, aut aliquo vel aliquibus in eo apposito, & appositis. aut ex laudo vl' arbitramēto i dāno aliq̄ vel lesiōe enormi vel qualicūq;: & quātacūq;, & enormissima, aut rōne minoris etatis, aut mō aliq̄, rōne, vl' cā q̄ dici vl' cogitari possit &c. iūcta. l. q iure militari. ff. de test. mil. Et his q̄ no. Cy. bar. & alij in. l. sub ꝓtextu. la. ij. in p̄n. C. de trāsa. & p bar. i. l. fi. §. idē quesijt. ff. de ꝯdi. inde. & in. l. Aquiliana. cum cōcor. ff. de trāsac. Quia respōdeo q̄ iste nō est casus noster: quia Seius

quia Seius nõ dicit se ex laudo vel compromisso aliquo modo, ratione, vel causa lesum, prout importãt dicta verba compromissi: imo non dicit laudum aliquã iniquitatẽ aut lesionẽ continere, sed dicit qđ a laudo fuit concorditer recessum, & sic sicut opponeret exceptionem solutionis sine dubio non impediretur eam apponere, ita nec debet impediri opponere istã exceptionẽ, que habet instar solutionis. d. l. si rẽ. §. si duo. ff. de noua. & dictũ est in superioribus, ex quibus etiã alie apparẽt euidentes responsiones. Propterea concludo dictam appellationem deuoluere, non obstãtibus verbis dicti cõpromissi, & omnibus de quibus supra facta est mentio. Alex. Tartag.

Epitome.

¶ Omnis contractus non cadens in donationem potest fieri inter virum & vxorem.

Summarium.

1 ¶ Contractus qui & quales fieri possunt inter virũ & vxorem.

2 Exceptio compensationis an coram arbitro opponi possit. si opponatur exceptio compensationis debito cesso post compromissum sibi opponenti.

Consilium. LXXXVI.

Super dictis duobus quesitis: qz res non videtur mihi habere dubiũ, breuiter respondeo. & primo super † qđ cõtractus dicte census fieri potuit inter virum & vxorem ex causa venditionis & solutionis pretij, sicut fieri potest per alias psonas regulariter: quoniã excepto cõtractu donationis vel sapiẽte donationem, reliqui cõtractus inter virũ & vxorem sunt permissi,[a] sicut & inter ceteros contrahentes. vnde videmus contractum depositi inter vi. & vxo. celebrari posse. l. fi. versi. item quero. ff. vt lega. no. Quem ad hoc allegat Bal. in. l. legatũ. in fi. C. de cõdi. inser. Item contractus societatis & omnium bonorum inter vi. & vxo. consulere potest, vt. l. alimenta. §. fi. ff. de alimen. & ciba. leg. & l. ex diuerso. versi. item Proculus. cum gl. & ibi Bal. ff. sol. mat. & no. Bal. in. l. si vxorem. C. de cõdi. inser. Idem in contractu emptionis & venditionis. l. si nõ virum. cum gl. & ibi Doc. C. de do. inter vi. & vxo. & in. l. si spõsus. §. generaliter. & §. circa. & ibi gl. & Doc. ff. de dona. inter virum & vxorem. Idem in contractu mutui & pignoris. l. qđ autem. §. si tibi. eo. ti. Ex illo tex. notat ibi Bal. in lectura antiqua quod omnis cõtractus inter virũ & vxo. celebrat⁹ presumitur verus, & non simulatus: vt probatur ibi in tex. secundum eum, & bene: pro hoc qz cum non reperiatur talis cõtractus prohibitus intelligit̃ permissus. l. ab ea parte. ff. de proba. l. necnon. §. sed qđ eis. ff. quib. ex cau. maio. Et faciunt notata per Bar. in. l. j. §. que bonorãde. ff. qua. rer. actio datur. cũ suis vulgatis concordantijs. ¶ † Quantum autem ad secundũ dubiũ quo queritur, an dictus maritus possit de dicto debito sibi cesso ab vxore opponere compensationẽ: & dicendũ est quod sic, per. l. in rem. ff. de compen. & notatur in. l. eius. C. eo. ti. & prodest talis exceptio compensationis etiã si pendente iudicio superueniat. l. rei iudicate. in prin. & l. si mulier diuerterit. & ibi Bar. ff. sol. mat. l. Pau. ff. quib. mo. pig. vel hypo. sol. l. sinautem. §. j. ff. de rei ven. Et late firmat Bar. in. l. j. in. iij. col. ff. de exce. Et Bal. & Saly. in. l. j. C. de alie. iud. mu. cau. fa. Hec tñ sane intelligo, scz qñ in obligatione cessa, de qua opponitur compensatio, & in obligatione contra quã opponitur cõpensatio cõtineatur tale quid qđ adminicem recipiat compensationem secundũ plene no. in. l. fi. & in. l. neqz. & in. l. si propter. C. de cõpen. & in. l. diuortio. §. ob donatiões. ff. sol. mat. Nam vbi de quãtitate ad speciem precise debitam & petitã opponeretur cõpensatio, non dicam absolute obijci posse cõpensationẽ, sed dico debere distingui & intelligi put tradit̃ in dictis locis. Item predicta intelligo nisi cõpromissum esset adeo speciale quod non sit aptum cõprehendere id de quo obijcitur compensatio, secundum quod tradit magistraliter Bal. in. l. j. circa medium. C. de arbi. & in. l. nemo. alś est in. l. cum pap. C. de sen. in versi. quero nũquid exceptio cõpensationis &c. & in. l. neqz. C. de compen. & in. l. pen. C. si a non compe. iudi.

Consilium. LXXXVII.

Vide. 3. lib. j. consi. xxxiiij. quod hic duplicabatur.

Summarium.

4 ¶ Possessio antiquior prefertur & titulata. nu. 9. & 12.
5 Tempori maiori inest minus in testibus. nu. 24.
7 Inuestiture actus est possessionis acquisitiuus.
8 Probatio in specie prefertur generali. & nu. 10.
11 Instrumenta antiqua probant confines.
14 Amicitia non reddit testem inhabilem, nec subiectio ratione iurisdictionis. nu. 16.
17 Testes satis est si concordent in principali facto.
19 Testis deponens falsum circa extrinseca non vitiat̃ in totũ.
20 Receptio mercedis iudicat possessionem.
22 Testis potest deponere de eo quod vidit impubes, etiam octennis.
26 Testis dictum refertur & intelligitur secundum articulum.
27 Unitas presumitur nisi pluralitas probetur.
28 Custodia an designet possessionem. nu. 35.
30 Possessio continuata presumitur si obligetur.
31 Contradictio turbatio est.
32 Arbiter potest testificari de re sibi commissa.
33 Ratihabitio trahitur retro vt possit agi recuperande.
55 Domini locorum tenentur tenere ea tuta.

Consilium. LXXXVIII.

Quoniam omne datum optimum, & omne donum perfectũ desursum est descẽdẽs a patre luminũ. j. q. vij. c. quã pio. Ideo Redemptoris inuocato suffragio in causis inter epm Reginũ ex parte vna, & magnificos dominos de Corrigia ex altera. Necnõ & magnificos dños de Gonzaga, seu de Bagnelo, & spectabiles de Zobolis, & quosdaz alios ciues Reginos, de quibus in pcessu de terrenis & bonis existẽtibus intra Bondenum, Bagnolum, & Boeuam, presuppono intentatum interdictum vti possidetis: vt patet ex narratis in petitionib⁹, & comparitionibus omniũ predictorũ: quia narrant se hactenus possedisse, & de presenti possidere, & inquietari a quibuscunqz cõtradicentibus eos possidere, & se opponẽtibus ipsis agentibus petẽdo condemnari dictos contradicẽtes ad desistendum a dicta inquietatione, & ad interesse. † Nã ex tali narratione possessionis de presenti, & inquietatione concluditur intentatum esse interdictum vti possidetis. l. j. fere per totã. l. si duo. in prin. cũ ibi no. ff. vti pos. & in. l. j. C. e. ti. & no. in. c. licet causam. de proba. & Spe. in ti. de causa pos. & proprie. §. in retinende. in princ. vbi ponit dictã formã libellãdi, quã etiã ponit Bar. in. l. j. §. interdictum. ff. vti pos. & in. l. j. C. eo. ti. & sic in hoc iudicio quilibet censet̃ esse actor & reus. d. l. si duo. §. j. & l. actionis verbo. in fi. ff. de act. & ob. † Ad qđ interdictũ intentandũ potuerũt dicte partes cogi, prefixo eis certo termino, ad agẽdum prout factũ fuit. l. titia. cum materia. ff. de accu. l. si ea. C. qui accu. l. si eo tpe. C. de remis. pign. & l. diffamari. cum ibi notatis. C. de inge. ma. Et notatur in. l. j. C. vt nemo inui. Et per Imo. in. c. cũ in tua. extra qui matr. accu. pos. ¶ Hoc presupposito vr̃ prima consideratione dicẽdũ magnificos dños de corrigia obtinere non posse. Sed potius dicendũ esse magnificos dños de Gonzaga esse potiores. † Nam qđ non possint obtinere dñi de Corrigia, probatur. primo, qz ad hoc vt quis in hoc interdicto possit obtinere, requirit̃ qđ pbet qđ possederit tempore litis cõtestate. inst. de interdi. §. hodie. notat gl. in. d. c. licet causam. & no. gl. magna. in. l. extat. ff. quod me. cau. & Bar. in. l. j. §. fi. ff. vti pos. & in. l. j. C. e. ti. Uel si lis nõ sit cõtestata. dz probare se possedisse tpe quo debuisset lis cõtestari: puta tẽpore quo reus cepit esse contumax. Ita inquit Bal. in sua dispu. inci. Accusatus de vi turbatiua. in. xxiij. col. Allegat in arg. l. si eum. in fi. ff. si quis cautio. Sed qđ possederint domine de Corrigia tpe litis cõtestate, vel contestãde non est probatũ: ergo obtinere nequeũt. ¶ Secũdo, qz requiritur qđ agens probet se fuisse turbatũ in sua possessione a reo cõuento, vt. d. l. si duo. §. ij. & d. c. licet causam. & ibi glo. magna. & per Spe. in loco supra allegato. & Bar. in. d. §. interdictũ. sed per dominos de Corrigia non est probatũ qđ per illos de Zobolis vel per alios noĩatos in petitione dictorum de Corrigia, fuerint ingetati vel turbati, ergo &c. ¶ Tertio, qz esto qđ de

a ¶ Permissi. Ol. q. clxxix. Jo. an. i addi. Spe. de instr. edi. §. porro. col. v. Albe. Sel. l. fi. C. de pac. Angel. l. hereditariarum. C. de bo. autho. iudi. possi. l. sancim⁹. C. de dona. roma. l. aliq⁹. de do. Hyppol. marsi. sing. l. pyrrhus. in disp. de do. mutua. Bert. consi. clxxxiij. qđ mutuum pactũ. cõsi. clxxxv. ponitur in facto. cõsi. cclv. ponit̃ in facto. li. ij. Jo. lup. rep. rubri. de do. inter vi. & vxo. fo. 29. ver. limita. ij. And. tiraq. i rep. l. si vnquã. versic. donatione largitus. nu. 94. nu. 18. C. de reuo. do.

a Anteriori. s. j. ꝯsi. cx. nu. 1. s. iij. ꝯsi. xxxiij. in i. consi. xlv. in fi. ¶ Acquisitiuꝰ. hoc de prima so lũ ꝑprie dr. sꝫ de sequẽtibus ꝯser uatiuus ꝑ no. in cõsu. pari. §. j. gl. v. nu. 22. in. §. vij. nu. 22.

b ¶ Preferri. s. li. j. ꝯsi. lxxvij. co. ij. s. libr. ij. consil. cxlviij. co. j. Cur si. senior cõsil. lv. nu. 15. deci. consi. cccclxviij. in fin. Jas. ꝯsi. ij. co. iiij. li. j. Alex. s. e. ꝯsi. cl. nu. 17.

d ¶ Titulo. s. li. ij. ꝯsi. lxxvj. col. j. s. lib. iij. cõsil. lxxx. nu. 12.

e ¶ Amicitia. s. lib. j. cõsi. lxxviij. nu. 3.

possessione dñorum de Corrigia, ⁊ de molestatione ꝓbatum 4 esset: tñ adhuc videtur eos non debere obtinere, ex eo † qꝛ in interdicto vti possi. ille obtinet qui ꝓbat de possessione ante riori, a vt in preallegato. c. licet causam. Nam iunior possessio presumitur clãdestina: vt ibi. l. clam possidere. in prin. ⁊ §. qui ad nundinas. ff. de acqui. pos. cum duo insolidum eodem iure possidere non possint. l. iij. §. ex ꝯtrario. ff. de acquir. pos. l. duo. ff. de preca. Sed dñi de Gonzaga probant de possessione anti quiori per testes. Nam vidẽtur probare saltem de possessione quinquaginta annorũ, vel circa. Nã Carlinus primus testis deponit de possessione. lviij. annorũ, Antonius de rugeris de ponit de possessione annorũ quinquaginta, Zanellus de bel lachris deponit de possessione annorũ. xlviij. ⁊ Geminianus de schaiosis deponit de tpe guerre domini Ottonis, a qua distamus per annos. Et sic vr̃ qꝺ saltem sit probata possessio 5 quinquaginta annorũ: quia † ad probandum possessionẽ cer ti temporis per testes, licet vnus deponat de maiori tempore, alter de minori, dicunt̃ testes esse concordes in minori, vt not. Pau. de liaza. in sua disputatione incipiente, contra instru mentum debiti. ⁊ Spe. de teste. §. postq̃. ver. quid si plures. et Bal. in. l. j. circa vlti. col. C. de testa. Joã. de imo. in. l. inter pa res. ff. de re iudi. ⁊ in. l. j. §. si stipulanti. ff. de ver. ob. ⁊ in. c. cum oporteat. ad fi. de accu. per iura dicentia qꝺ in maiori summa inest minor. l. diẽ proferre. §. si plures. ff. de arbi. l. sempronius Proculo. ff. de leg. ij. Testes autem dominorum de Corrigia non videntur deponere de tanto tempore saltem concluden ter. nam duo tantum sunt testes, qui deponunt de quinqua ginta annis, ⁊ non probant. s. Petroculus, qui nullam facit 6 mentionẽ in dicto suo de dictis dominis de corrigia. † Pre terea est subditus dñorum de Corrigia: ergo nõ est idoneus testis. l. idonei. ⁊ ibi gl. ff. de testib. Item dicit qꝺ ipse patere tur incõmodũ si non posset incidere de lignis in dictis locis, ⁊ mittere bestias ad pascẽdum in dictis locis. Ergo cũ testis deponat circa id qꝺ respicit cõmodum eius, nõ erit idoneus testis. l. omnibus. C. de testib. ⁊. l. nullus. ff. eo. tit. Et similiter Bartholomeus de asiolis deponit de tpe annorum quinqua ginta: tamen nullam facit mẽtionẽ de dominis de Corrigia, seu de eorũ possessione. Item deponit de auditu alterius, et per consequẽs non ꝓbat. l. testiũ. cum ibi not. C de testibus. et in. c. preterea. ⁊. c. veniẽs. de test. ¶ Quarto esto q̃ dñi de Cor rigia non excluderent̃ a dominis de Gõzaga, saltem videnẗ excludi per Episcopum, qui ad probãdum de possessione sua ꝓduxit cõplures testes, ⁊ etiã instrumẽta concessionũ, ⁊ inue stiturarũ factarũ de diuersis petijs terrarũ existẽtibus intra dictos cõfines, vt cõstare videtur, presertim ex tribus instru mentis, quorum vnum est de cõcessione ⁊ inuestitura facta in Joanne parisij, ⁊ aliud instrumentum inuestiture in Guber tinum de callegarijs. Et aliud insuper instrumẽtũ inuestitu re in magistrũ Albertũ de lamauaria, vbi pro confinibus po 7 nitur Bagnolum ⁊ Bondemum. † Actus autem inuestiture b dicitur esse actus pos. acquisitiuus b vt in. c. ij. ⁊ ibi gl. de con sue. ⁊ no. Doc. in. c. authoritate. de inst. ⁊ in. c. ex ore. de his que fiunt a maio. par. cap. Ad hoc. l. j. C. de do. cũ si. Et cum istud terrenũ sit vnũ continẽs, si apparet Epm possedisse partẽ, dr possedisse totũ nõ enĩ requiritur q̃ volẽs totũ possidere cir cũambulet oẽs glebas. l. iij. in prin. ff. de acquir. pos. ⁊ ibi no. l. vulgaris. in prin. ff. de fur. ¶ Quinto etiã vr̃ preferẽdos esse spectabiles de zobolis quo ad duas petias terrarũ, de quarũ 8 possessione ꝓbatur in specie per plures testes. † Ergo testes c deponẽtes in specie de duabus petijs terrarũ, debẽt ꝑferri c tribus dñorũ de Corrigia deponentibus in genere de oĩbus terris existẽtibus intra dictos cõfines, vt no. Inn. ⁊ Doct. in c. auditis. in gl. in ver. exceptionem. de prescri. Facit id qꝺ ha betur in regula, generi per speciẽ ⁊c. ¶ Sexto dico idem quo ad quasdẽ petias terre pro quibꝰ agit specialiter Mattheus de la fossa de per se. Et etiã dictus Mattheus, ⁊ illi de zobo lis simul pro qua producunt testes ⁊ instrm inuestiture facte in Franciscũ de zobolis, ⁊ Mattheũ de la fossa, ⁊ etiã alia pe tia terre, pro qua agũt illi de zobolis simul ⁊ pro indiuiso cũ illis de fontanella pro qua producũt testes, ⁊ instrumenta, et etiã Girardinus de oleo pro vna petia terre, ⁊ illi de Agocio nibus pro tribus petijs terre, necnon ⁊ illi de pictoribus pro quibusdã petijs terre, qui nedum ostendũt de possessione per 9 testes, sed etiã de titulo per instrumẽta. † Unde potior debet d esse in hoc interdicto ille qui ostẽdit de titulo, d vt in. d. c. licet causam. ⁊. l. j. C. de edic. di. Adri. Et no. Doc. in. l. j. ff. vti pos. ⁊ Bar. in. d. l. si duo. in prin. ⁊ in. l. si de eo. §. fi. ff. de acqui. pos. ⁊ Bal. in. l. qui accusare. ad fi. C. de eden. ⁊ in. l. post sententiã. C. de sen. cum fi. ¶ Idẽ dico in petia vna terre, pro qua agit Bartholomeus de barachis, ⁊ de alia, pro qua agunt illi de

calegarijs, pro qua producũt testes ⁊ instrumẽtũ de antiquo de anno. M. cccxxxij. Et aliud instrm de anno. M. cccxviij. Et de alia de qua agit Bonifacius de rugerijs. Et de duabꝰ petijs terrarũ, pro quibus agunt illi de recagnatis, de quarũ 10 speciali possessione probãt ꝑ testes productos per eos. † Er go debent preferri testibus deponẽtibus in genere pro domi nis de Corrigia, prout supra proxime dixi. ⁊ idẽ de vna petia terre quã Legnonus ⁊ Bartolinus de bartholis probarunt per testes se possedisse intra dictos confines. ¶ Septimo ad excludendum dños de Corrigia, producta sunt quam plura instrumenta antiqua, ⁊ noua ciuium ⁊ districtualium regino rum, per que ostẽditur ⁊ declaratur maxime per confines de nominatos in dictis instrumẽtis qꝺ intra cõfines de quibus in proclamate, reuerẽdissimus eps ⁊ alij quã plures ciues ⁊ di strictuales etiã de his qui agunt interdicto vti pos. habebant bona ⁊ iura intra dictos cõfines proclamatis, ⁊ in curia ma senzatici que est de pertinentijs epatus Regij, ⁊ clausa intra 11 cõfines proclamatis. † Sed de iure instrumẽta presertim an tiqua probant, ⁊ fidẽ faciunt quo ad confines. c. cum olim. de censi. c. cũ causam que. de proba. l. optimam. ⁊ ibi gl. ⁊ doct. C. de contrab. ⁊ commit. stip. l. cũ aliquis. ⁊ ibi clare Bal. ⁊ Sal. C. de iure delib. ⁊ no. in. c. si papa. de priui. in. vj. ⁊ no. Ange. in l. sciendum. de ver. ob. ¶ Octauo, qꝛ pro parte dictorum ciuiũ ⁊ districtualium est deductum petitorium ⁊ possessorium reti nende, ⁊ probatum est de titulo sufficiente in publiciana, ⁊ sic de quasi dominio, vt patet ex instrumẽtis eorũ: ergo dato qꝺ dñi de Corrigia probassent de possessione, debet preferri cã petitorij, in qua melius probarũt dicti ciues ⁊ districtuales: ⁊ per ꝯñs postponetur in effectu causa possessorij, vt in. c. cum dilectus. de causa pos. ⁊ no. clare Cy. in. l. incerti. in. ij. q. C. de 12 interdi. ⁊ Jo. and. in. c. pastoralis. de causa pos. ¶ † Sed pre missis nõ obstantibus contrariã sententiam de iure probabi liorem esse puto, vcꝫ qꝺ dñi de Corrigia ceteris sint potiores: qꝺ probatur: qꝛ in interdicto vti possidetis obtinet ille qui de antiquiori possessione ostendit absq̃ alio titulo etiã si aduer sarius habeat iuniorem possessionẽ cum titulo, modo actor alleget in actis q̃ aduersarius possidet clã respectu possessio nis ipsiꝰ actoris: secꝰ si simplr articularet, vel allegaret actor aduersariũ clã possidere, ⁊ non diceret respectu possessionis: qꝛ nõ obtineret. Singularis est decisio Bar. in. l. si de eo. §. fi. ff. de acqui. pos. hoc probantis per. l. si rem aliquam. e. ti. ⁊ per dictum. c. licet causam. ⁊ hoc expressius firmat Joã. de imol. ⁊ Pau. de ca. ⁊ Roma. in. d. l. si de eo. §. fi. reputãtes hoc esse di ligenter notãdũ pro declaratione ⁊ limitatione. d. c. licet cau sam. ⁊ ita deductũ est in capitulis dominorũ de Corrigia. cũ ergo dñi de Corrigia habeant antiquiorẽ possessionẽ ceteris, vt probãt testes sui, ⁊ presertim illi quorũ nomina statim ex primã: ergo potiores sunt aduersarijs etiã habẽtibus posses sionem iuniorẽ cum titulo. Plus dicit Bal. in disputatione sua incipiẽte, accusatus de vi turbatiua. in pe. col. qꝺ in inter dicto vti possidetis obtinet ille q docet de antiquiori posses sione sine titulo: etiã si aduersarius doceat de possessione iu niori cũ titulo, dũmodo ille titulus fuerit acquisitus post illã antiquiorem possessionẽ. allegat in arg. l. si fundus. ff. de fun. dota. ⁊ qꝛ alias qs de facili supponeret aliquẽ a quo emeret, ⁊ fingeret se titulo possidere. allegat in simili no. per Doc. in. l. cogi. C. de peti. her. ¶ Qꝺ aũt testes nostri de antiquiori pos sessione deponant, cõstat ex dictis ⁊ attestatis fere per oẽs te stes, ⁊ presertim per Antoniũ vinzolonũ, qui deponit de pos sessione quadraginta annorũ. Nã dicit per dictũ tps incidisse 13 ligna ⁊ pascuasse cũ bestijs, noĩbꝰ dictorũ de Corrigia. † certũ est enim per qꝺ quẽcunq̃ apprehendentẽ possessionem noĩe meo acquiri possessionẽ mihi ratã habenti. l. si me in vacuã. et l. si cõis seruus. cum ibi no. ff. de acqui. pos. l. si ego. ff. de nego. gest. ⁊ licet iste testis deponat qꝺ a. xx. annis retro pascuaba tur, ⁊ incidebat de lignis in dictis locis ꝑ quoscũq̃ volẽtes: tñ nõ per hoc negat qn ꝑ ipsum noĩe dominorũ de Corrigia fuerit apprehẽsa possessio. Unde dato qꝺ etiã alij accepissent eandem possessionẽ anteriorẽ: tñ satis est qꝺ dñi de Corrigia habeant antiquiorem possessionem suis aduersarijs. l. j. in fi. cum. l. seq. ff. vti possi. c. in literis. de resti. spolia. Et sic quo ad suos aduersarios dñi de Corrigia habẽt iustiorem possessio nem. ¶ Preterea saltẽ cõcludit iste testis quod ab annis. xx. ⁊ per ipsum tps quo tpe non licebat oĩbus incidere de lignis, ⁊ pascuare in dictis locis, ⁊ tñ noĩe dominorum de Corrigia ipse testis incidebat, ⁊ pascuabat, ⁊ sic saltẽ concludit de istis vltimis. xx. annis. ¶ Non ob. quod testis dicat qꝺ exponeret corpus pro dñis de Corregia, ⁊ sic ostẽdit maximã beneuolẽ tiam erga dictos dños, ⁊ se valde amare eos. Quia respõdeo e ⁊ dico qꝺ beneuolẽtia ⁊ amicitia e non reddit testem inhabi lem

lem.l.sciendum.ff.de vsur.per quam dicit Bal.in.l.eos.C.de testi.qd licet doc.ibi dicant qd est in arbitrio iudicis,an amicus sit idoneus testis:tn̄ dz arbitrari index eū esse idoneum, nisi alia ratio sit q̄ amicitia:qm̄ vt ipse refert per Aristotelē, Amicus amico vult bonum,ergo non vult falsum testificari pro eo,vt latius prosequitur Bal.in.d.l.eos.ꝛ qd sit arbitrarium tenet.d.Abb.in.c.quoties.de test.Et dicebat ibi etiā qd propter amicitiā charitatiuam nō dz quis repelli a testimonio,sed solū propter illā amicitiam que corruptionē inducere,vt etiam no.in Spe.in ti.de teste.§.j.in prin.Preterea vt

15 dixit bonū verbū Ja.but.in.l.iij.in prin.ff.de testi.vcz qd† lz duo testes magna amicitia coniuncti non probarēt plene:tn̄ tres bene ꝓbarēt:qꝛ numerus supplet,vt in ea.l.iij.§.eiusdē.ꝛ in.l.ob carmen.§.fi.eo.ti.Item licet testis dicat qd exponeret corpus pro dn̄is de Corrigia:tn̄ nō sequif qd exponeret animam,de cuius expositione tractaf cū agitur de vero vel falso testimonio perhibendo.Et sic cū in actu testificandi dicaf agi de preiudicio anime ipsius testis,ꝛ nō corporis:ideo ex illo nō sequitur presumptio qd testis falsum dicere debeat cuz pretiosior longe sit anima q̄ corpus.c.cū infirmitas.de peni. ꝛ remis.l.sancimus.C.de sacrosan.ecc.vnde habetur in euangelio,Nemo maiorē charitatez habet,vt animā suam ponat quis pro amicis suis.que verba etiā in ꝓposito nostro refert dn̄s Abb.in.d.c.quoties.de testi.¶ Et ideo recte dicit testis

16 predictus qd vellet obtinere ius habētē.¶ † Itē non obstat qd dictus testis sit subditus dn̄orum de Corrigia,qm̄ subdi-

a tus[a] ratione iurisdictionis non repelliť a testimonio.hoc em̄ firmat Cy.in.d.l.eos.vbi querit quid si dn̄s vel rex alicuius prouincie habuerit cā[usam] [illegible] aliquo.An subditi sue prouincie possint esse testes:&arguit primo qd nō per.l.idonei.ff.de testi.Ɀrium dicit ipse tenere doc.cum quorum sententia ipse transit:qꝛ alias sequeretur maximū absurdū,ꝛ inconueniens qd tales domini persepe de iure suo probare nō possent.facit. l.quoniam.in fin.C.de hereti.ꝛ rn̄deo ad.l.idonei.qd loquitur in subditis ratione dominice vel patrie potestatis,nō autem rōne iurisdictionis.ꝛ ita dicit tenere Pet.ibi.idē etiam tenet Barto.in.d.l.idonei.remittendo se ad no.per Cy.in.d.l.eos. idem tenet Spe.ꝛ Jo.and.in ti.de teste.§.j.ver.nunquid ergo socer.ꝛ versi.sed nunquid vasallus.Et dicunt ita de consuetudine seruari:ꝛ refert ibi Joan.Andre.quod ita etiam tenet Guli.d̄ suza.in.d.l.idonei.reprehēdens gl.ibi.Et cū eis trāsit Anto.de bu.in.c.in literis.de testi.Et eo maxime qn̄ domini ꝛ superiores essent,ꝛ reputarenť tales qd verosimile esset eos nō inferre minacez seruorē testibus,ꝛ subditis suis, vt falsum dicerēt.ita dixit Bal.in.d.l.eos.argumentū.l.j.C. si qua predi.potestate.ꝛ.l.j.C.si rect.prouinc.Et ita in actis apparet esse ꝓbatū tales esse ꝑdictos de Corrigia,ꝛ tanto magis vera sunt ista cū dictū testis subditi iuueť ꝑ depositionem aliorum plurium testiū.l.si quis ex argentariis.§.j.iunctis ibi notatis per Bal.ꝛ Ange.ff.de eden.ꝛ Guli.de cun. in.l.si duo patroni.in prin.ff.de iureiur.ꝛ Bald.in.l.j.in.iij. col.C.de testa.ꝛ Sali.in.l.in bone fidei.C.de reb.credi.ꝛ Jaco.but.in.d.l.iij.in prin.ff.de testi.¶ Probaf etiā intētio dictorū de Corrigia per Andreā follū quartū testē clare deponentē de possessione annorū.xxv.ꝓximorū.Nec etiā obstat qd iste testis dicat qd ab annis decē retro non erāt in dictis locis terre aratorie ꝛ laboratiue.Cuius cōtrariū videť deponere testis sequēs,scilicet Joānes de razolo,qꝛ respondeo qd illud nō est principale factū super quo producuntur

17 testes.† vnde satis est qd testes sint cōcordes,in principali fa-

b cto:[b] licet sint discordes in aliquib⁹ circūstātijs,vel qualitatibus vt not.gl.in.c.dudū.in vbo substātia.de cōuer.cōiug. ꝛ gl.in.c.cū ecclesia sutrina.in verbo,vacillasse.de causa pos. ꝛ proprie.ꝛ.l.qui sn̄ia.C.de penis.quā.l.ad hoc allegat bal. in.l.j.in pen.col.C.de testa.¶ Scd̄o respōdeo ꝑ ea que dixit

18 Bal.in rubrica de cōtrouer.inuesti.i vsib.feu.vbi dixit† qd si testis iurat dicere veritatē sup omnibus de quib⁹ interrogabiť,ꝛ interrogaf super vestibus,ꝛ similibus,ꝛ in aliquo mentif,ꝛ dubitatur an in alijs sibi credif.nam concludit qd aut primo mētitur,ꝛ in aliquo sibi nō credif.aut posterius mentif,ꝛ creditur ei in antedictis:qꝛ nō erat periurus cum prius deposuerit.Cū ergo iste testis pri⁹ deposuerit de possessione dominorū de Corrigia,et dixerit qd ab annis decē retro nō erāt in dictis locis terre laboratiue.Ergo pri⁹ dictū valet.confirmatur ex his que no.Inn.ꝛ alij in.c.fraternitatis.de here.ꝛ Spe.ꝛ Jo.an.in tit.de teste.§.j.ver.itē qd aliquid de suo.ꝛ in tit.de instr.edi.§.instrumentū.ver.qd si aliquid.ꝛ Bar.in.l.eos.ff.de fal.Ang.in.l.j.§.si qs simpliciter.ff.de verb.obl.ꝛ Bar.in.l.si ex falsis.§.si in parte.ff.de he

19 re.insti.† vbi cōiter concludif quod testis deponens falsum non circa factū principale,nec circa qualitates substantiales

c sed circa alia[c] extrinseca nō redditur in totū falsus,adeo qd dictum eius in principali nō vitiaf.Sed in proposito nostro esto qd veritas esset qd terre in dictis locis a decē annis fuissent laboratiue:non tn̄ hoc respicit substantiam possessionis dn̄orū de Corrigia:ergo quo ad ipsam possessionē de qua tractatur,non inualidatur dictum testis.¶ Probat insuper Dn̄icus de mōtagnarijs,q a.xx.annis ꝛ citra,ꝛ per ipsa tempora deponit qd accepit de lignis in dictis locis ꝑ dictis dominis etiā sic mandantibus hominibus suis.¶ Nec obst.qd isti testes in aliquibus circūstantijs videnť cōtradicere quibusdā alijs testibus dictorū dominorum.Quia si bene inspiciatur non contradicunt.Et dato qd contradicerent,rn̄deo eodem modo quo respōdi supra proxime.subdo qd dum iste testis dicit qd ipse incidebat ligna in loco dicto ad domū de Vrsis,ꝙ iste locus est intra cōfines de quib⁹ in petitione dominorum de Corrigia,vt deponit ipsemet testis.Et Matheus de curellis alius testis do.de Corrigia.Et Zaninus de bellidachis,Dn̄icus de Salonib⁹,ꝛ Joānes de castaldis testes dn̄orū de Gonzaga.¶ Optime etiā probat possessionem dn̄orum de Corrigia Joannes de Tirellis vndecimus testis,qui deponit de possessione a quadraginta annis citra,ꝛ per ipsum tēpus.Et licet alique friuole exceptiones possint contra istū testem opponi:tn̄ ex dictis supra per alios testes remanent sublate omnes exceptiones,que allegari contra eum quoquo modo possint.¶ Probat etiā dictā possessionē Bartholomeus de massarijs decimusnonus testis,qui deponit de triginta duobus annis.ꝛ abinde citra:ꝛ per ipsum tempus:quo tp̄e dicit qd incidit de lignis in dictis locis,et qd soluebat factoribus dictorū de Corrigia ꝑ quolibet plau-

20 stro lignorū solidos tres.† Solutio em̄ mercedis pro fructibus,qui percipiebanť,indicat possessionē recipientis mercedem.l.qui vniuersas.§.per colonū.iuncta glo.ꝛ ibi Doc.in.l. q̄uis.§.j.ff.de acq.pos.l.litibus.C.de agri.ꝛ cēsi.lib.xj.l.titia. ff.de solutio.no.in.c.inter dilectos.de fi.instr.ꝛ in.c.cum Bertholdus.de re iudi.ꝛ in.l.ij.C.de acqui.pos.Non obst.ꝙ testis iste deponat se esse etatis annorū.xl.vel circa.ꝛ per cōsequēs, qd tēpore quo dicit qd exponebat de lignis erat annorū octo qd non videtur possibile,vel saltē verosimile,ꝛ qd verisimiliter nō poterat in ea etate recognoscere ab aliquo dicta ligna

21 ꝛc.† Quia rn̄deo primo qd testis iste dum deponit de tēpore, subiungit dictionem,vel circa,que potest referri ad aliquot pauco plus vel minus,vt do.Guli.de cu.in.l.ab hostibus.§. sed qd simpliciter.ff.ex quib.cau.maio.ꝛ in.l.intra vtile.ff.de mino.ꝛ no.Ja.de bel.in aut.de mona.in prin.ꝛ do.Ant.in.c. litere.de dn̄a.ꝛ Ang.cōsi.cxxvij.incip.visis petitione ꝛc.ꝛ sic potest saluari per ea que no.Bar.in.l.j.in prin.ff.de oper.no.

22 nun.ꝛ in.l.labeo.ff.de supel.lega.¶ † Item poterat iste testis in etate illa tam parua facere exportari per alium,quo casu censetur ipse exportasse:licet per alium faciat.l.certe.§.j.ff.de preca.l.pater.in fi.ff.de rei vindic.l.iij.§.si procurator.ff.qd quisq̄ iur.c.mulieres.de sen.excō.ꝛ not.plene Bar.in.l.sed si vnius.§.seruus meus.ff.de iniur.cū cōcor.¶ Preterea etiā in etate,vt experiētia docet,videmus pueros cū asellis ligna exportare.Nec obst.qd non potuerit in ea etate intelligere,qꝛ cōtrarium patet ex notatis per gl.ꝛ doc.in.l.iij.§.lex iulia.in ver.impuberes.ff.de testi.ꝛ in.l.ad testium.in prin.ff.de testa. ꝛ insti.de test.§.testes.in gl.in verbo,impuberes.ꝛ no.in.c.re-

23 latū.xxiij.q.iiij.† in quibus locis habeť qd maior pōt testificari de his,que gesta fuerunt eo tp̄e,quo tempore erat impu-

d bes[d].Nec ob.qd nō est verosimile qd ipse testis soluisset pro plaustro lignorū solidos tres,si licebat vnicuiq̄ eo tp̄e incidere.vnde respōdeo qd eorū que facti alicuius sunt probabilis est ignorantia.c.j.de consti.in.vj.l.final.pro suo.vnde poterat ipse testis hoc ignorare.plures testes etiam idē deponunt in effectu quos breuitatis cā omitto,tanq̄ non expedies,sed potius fastidiosum sit.Ex quibus patet qd cuilibet inspicienti de possessione.xx.ꝛ.xxxij.annorū.ꝛ etiā.xl.annorum proxime

24 preteritorū est ꝓbata possessio dictorū de Corrigia.† Presupposito etiā qd testes probantes possessionem certi temporis,dicuntur esse cōcordes in minori tēpore,super quo deponunt:qꝛ in maiori inest minus,quo ad istud propositū:vt no. doc.in locis allegatis supra in tertio argumēto,vbi respōdet ad no.per Jo.an.in.c.j.de arbi.in.vj.in nouella.vbi loquitur in casu separatam rationem habente.Nec ob.si diceretur qd testes dn̄orum de Corrigia non deponunt de possessione totius ꝛ vniuersalis terreni intra cōfines in petitione cōtētos:

25 qꝛ respondeo† qd presupponatur facto:ꝛ ita verbo fertur qd ab annis viginti vel triginta vltra,illo tēpore dictū terrenū erat vnū cōtinens,ꝛ nō diuisum boscbatiuū ꝛ pascuatiuum.

a ¶ Subdit⁹.Au fre.in addi.deci. tholo.iiij.Hyp. marsi.sing.v.aufre.in trac.de re proba.test.versi. domestici.

b ¶ Facto.s̄.li.ij. ɀsi.xlvij.nu.5.ad de.s̄.li.iij.consil. xlij.nu.19.ꝛ ɀsil. cv.nu.22.lib.iiij.

c ¶ Alia.s̄.lib.ij. consi.xlv.nu.5.

d ¶ Impubes. Jo.and.in addi. Spe.tit.de testibus.§.j.Alberi. male fac.trac.de testi.par.j.c.v.

Unitas. s. li. j. i. cxix. co. iij. ad Bar. in. l. diuus. de custo. reo. bal. consi. lxx. lib. iiij. Pau. ꝯs. cxxviij. in fi. li. ij. Are. c. in p̄sentia. colũ. iiij. nota. vlti. de ꝓb. Guido papa. ꝯs. lxxv. col. ij. Are. l. ij. p̄r impuberes. nu. 4. ff. de vul. et pup. substi. Cor neus cõsi. cccxxx iiij. li. j. decius. d. c. in p̄sentia. col. v. Jas. l. eã q. §. in popularibus. co lũ. fi. de iureiu. l. fi. col. ij. iiij. et ibi decius. C. de bo. pos. s̃m tabul. li mitat Jas. cõsil. xiij. col. ij. lib. iij.

b ¶ Custodia. ad de. l. si ita. §. dñs. ff. de vsu ⁊ habi.

c ¶ Possidere. s. lib. j. consil. cxxx iij. nu. 3.

d ¶ Turbatione. s. eo. cõsi. liiij. ad fi. j. lib. vj. consil. xxxiij. nu. 3.

e ¶ Arbitratore. Uide Anfre. de reproba. testi. vs. arbiter.

f ¶ Sufficit. ⁊ pla cet: q̄r hic inter uenit apprehen sio actualis ⁊ a ctus naturalis ⁊ secuta vera ex pulsio. secus si non fuisset vera apprehensio nec vera expulsio, vt in constituto fa cto ꝓ absente, et sic nõ est contra ea q̃ tradit alex. in. l. qd meo. col. ij. de acq. poss. ⁊ s. li. j. ꝯsi. cx. n. 3. [illegible]

g ¶ Ne dãna. An. Iser. de statu. s liber. eccle. col. xij. Bald. c. j. col. pe. de his q feu. da. pos. c. j. §. con uẽticulas. col. ij. de pace iuramẽ to firmãda. Ce pol. trac. de ser ui. rusti. predi. c. iij. ⁊ c. iiij. Jaco. de. s. georgio tra. feudo. vers. mar chi. q. pen. in fin. Frãc. ripa. trac. de peste. fo. lix.

Sequitur necessario qd ꝑ apprehensionẽ possessionis in vna parte intelligebatur acq̄sita possessio totius, vt. l. iij. in princ. ibi notatur. ff. de acqui. pos. ⁊. l. j. §. cũ vrbem. ff. de offi. prefec. vrb. ⁊ no. Inn. in. c. dilectus. de capel. mo. cũ si. Et istud etiam videntur deponere testes p̄dicti, deponẽtes qd in ipsis bonis pascuarunt, ⁊ ligna inciderũt noĩe dominorum de Corrigia. Pondera illa verba in ipsis bonis, que verba etiã si essent du bia, tñ cum referantur ad capitulum qd est clarum, ⁊ certũ, ⁊ 26 omnia cõtinens de quibus intra confines: † ideo tale dictum testis recepti sup capitulo claro ⁊ certo, refertur ad ipsum ca pitulum, ⁊ s̃m illud interpretatur ⁊ certificatur: vt no. Bart. ⁊ Bal. in. l. si quis intentione ambigua. in vlti. q. per. l. si defen sor. §. qui interrogatur. ff. de interrog. act. §. preterea. insti. de inuti. stipu. Et not. Specu. in tit. de noto. crimi. §. fama. in fi. 27 ¶ † Preterea vnitas[a] corporis presumitur, nisi pluralitas a probetur. c. cũ Joannes. de fide instru. c. in presentia. ⁊ ibi no. do. Ant. de proba. notatur in. l. qui iurasse. §. si pater. ff. de iu reiur. Et no. Ja. but. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de erro. aduo. ⁊ Bart. in l. si in rẽ. ff. de rei vẽdi. ⁊ in. l. si quis seruũ. §. si inter duos. ff. de leg. ij. Et licet dicatur qd inter dictos cõfines erant pascua ⁊ nemora: etiã pòt dari vnitas corporis si qua sint pascua ⁊ ne mora, vt de se patet. Diuidit enim fundus destinatione pa trisfa. l. dñi. s. per regiones. de aliqua aũt diuisione nõ cõstat. 28 rursus plures testes, maxime caparij deponũt † de custodia[b] b omniũ locorũ, per quã custodiam acquiritur possessio. l. qua rundam. ⁊. l. iij. §. nerua. ⁊. l. si rẽ mobilem. ff. de acqui. pos. Et per hec patet non obstare qd notat Inn. in. c. auditis. de pre scri. q̄r r̃ndeo qd Inn. ibi vult qd per testes probantes in spe cie de vsu ⁊ exercitio quasi possessionis epi preualeãt testibus abbatis deponẽtibus in genere de vsu, ⁊ quasi possessione, quo ad hoc vt dicatur interrupta esse prescriptio abbatis: q̄r per testes episcopi apparet qd interrupta fuit prescriptio. vnde faterer qd si dñi de Corrigia vellẽt se fundare ex p̄scriptione, non possent in totum obtinere quo ad bona de quibus in spe cie deponunt testes ciuiũ ⁊ districtualium reginorũ deponen tes illa fuisse possessa per dictos ciues reginos q̄r potuit esse qd certo tp̄e ep̄s in casu, de quo supra per Innoc. exercuisset quedã iura episcopalia, non videntibus ⁊ ignorãtibus testi bus, qui postea pro abbate deposuerunt. Non tñ negat Inn. qd testes plures deponẽtes pro abbate non dicantur ꝓbare apprehensionẽ vniuersalis, quasi possessionis. ¶ Itẽ secũdo respondeo qd etiam posito q̄ testes ciuium ⁊ districtualium regij deponãt in specie de particulari possessione quarundã rerum: tamen cũ nõ deponant de possessione tãti temporis ⁊ tam antiqui, prout deponũt testes dominorũ de Corrigia: se quitur qd ex depositione testiũ dictorum duorũ probatum est ipsos prius apprehendisse, ⁊ acquisiuisse possessionẽ dictorũ bonorũ, cuius acquisitio in parte causauit tunc acquisitionẽ 29 in totum. d. l. iij. † pro hoc q̄r tantũdem operatur genus quo ad genus, quantũ species quo ad speciem. l. si duo. in fin. ff. de admi. tuto. l. si chorus. in prin. de leg. iij. ¶ Non obstant alle gata supra in contrariũ, ⁊ primo inquantũ dicebatur q̄ non est probatum dominos de Corrigia possedisse tempore litis 30 contestate: quia respõdeo † qd ille qui ante litem contestatam possedit si allegat de presenti possidere ⁊ cõtinuo possedisse: c presumitur possidere,[c] vt. l. siue possidetis. ⁊ ibi gl. ⁊ Doc. C. de proba. ⁊ notatur in. l. non ignorabit. C. ad exhiben. ⁊ in. l. si minorem. C. de in integ. rest. mino. ⁊ no. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de peti. ⁊ pos. §. j. versi. quid si peto. ⁊ in tit. de act. ⁊ peti. §. sequitur. versi. quid si ago cõtra te. ⁊ not. Doc. in. c. cum ad sedem. de resti. spo. Et in terminis nostris firmat Bal. in. l. j. in vlti. col. C. vti pos. Sed ita est qd domini de Corrigia ante litem incboatam possederũt, vt est probatũ, ⁊ postea semper in processu fuit allegatũ eos possidere: ergo presumit̃ de pre senti ⁊ tẽpore litis cõtestate possedisse. ¶ Non ob. qd secũdo dicebatur necessariũ esse probari de turbatione possessionis dominorum de Corrigia: quia respõdeo qd cum aduersarij 31 dictorũ de Corrigia cõtendãt se esse possessores † per ipsam contradictionem iudicialẽ, dicit̃ sufficienter constare de tur d batione[d] dictorum dominorũ. l. fi. ff. si vsufr. pe. l. si prius cũ ibi no. per Bar. in. v. oppo. prime partis. ff. de oper. no. nun. ⁊ not. Spec. Jo. and. in titu. de act. ⁊ peti. §. super actionibus. versi. sed nunquid habet cõpo. ⁊ Jo. and. in. c. mandatum. de rescrip. ⁊ Lappus allegatione. lxv. Ant. de but. in. c. audita. de resti. spo. ⁊ Bal. in. d. disputatione incipiente, Accusatus. in. xvj. col. vbi pro hoc allegat qd turbare est obscurũ facere, an agẽs possideat: vt no. in. l. extat. in gl. magna. ff. qd metus causa. Idem etiam tenet Bal. in. l. non abs re. per illum tex. C. vnde vi. ⁊ Bal. in. l. ordinarij. in. vj. col. C. de rei ven. vbi di cit hoc esse verũ qd cõtradictio iudicialis sufficit pro turba tione in interdicto vti possidetis, qñ aduersarius ꝯtendit se possessorem, prout in casu nostro. ⁊ hoc etiã tꝫ Joã. de Imo. in. d. l. si prius. lꝫ secus esse dicat qd solũ simpliciter ꝑ reũ esset negatum. ¶ Preterea etiã de extraiudicialibus turbationi bus est probatũ per testes. Predictis etiam nõ obstat si di catur [illegible] qd non est probatũ qd illi qui apprehenderũt possessio nem [illegible] noĩe dominorũ de Corrigia habuerint mãdatũ. Ergo non debet posse nunc per dños de Corrigia ratificari, cum res non sit integra. l. bonorum. rem ra. habe. Quia respondeo primo quod plures ex dictis testibus deponunt de mandato ⁊ cõmissione sibi ipsis facta, ad quam probãdã ipsi sunt ido nei testes, per notata per Bar. in. l. ex sententia. ff. de testa. tu 32 te. per Bal. in. l. iudices. C. de fide instru. ¶ † Et sicut dicimus e arbitratore,[e] qui de negotio sibi commisso potest testificari, vt plene no. in. c. ij. de arbi. ⁊ ꝑ Bart. in. l. ne in arbitris. C. de arb. ⁊ in. l. si duo societatẽ. §. arbitrorũ. ff. ꝓ socio. ¶ Preterea ipsa ratificatio satis dicit̃ facta re integra. ¶ Ex quo appa ret qd dñi de Corrigia recipiebant fructus dictorũ locorũ. s. ligna, vt deponũt testes. ex hoc enĩ inducitur ratihabitio. d. l. litibus. Et proprie in terminis nostris ponũt hoc clare do 33 mini de Rota in cõclusione. cxlvj. incip. itẽ lꝫ amicus. † Pre terea, vt refert Bal. in. d. disputatione incipiẽ. Accusatus in xv. col. Si quis meo noĩe apprehẽdit possessionẽ, ⁊ fuit expul f sus, postea ratũ hẽo: ista ratihabitio sufficit[f] vt possim age re recuperãde. ita dt tenere Jac. de ra. Oldr. ⁊ Cy. in. l. si ego. ff. de neg. gest. Et responsio ad. l. bonorum. colligitur ex nota tis per gl. in. c. ratihabitionẽ. de reg. iur. in. vj. scꝫ qd ibi ille q sciebat tẽpus decurrere patiendo tẽpus currere, ⁊ non ratifi cando, videtur renunciare. l. j. C. si sepi. in integ. restit. postu. Sed hic non erat tẽpus aliquod prefixum. item respõdeo qd imo rẽs est integra. Nã deponunt testes nostri qd illi qui ap prehenderunt possessionẽ nomine dictorũ de Corrigia, semꝑ per dicta tempora continuarũt faciẽdo dictos actus posses sorios: ⁊ sic nunquã fuerunt expulsi. vnde illa possessio sic ap prehẽsa per predictos noĩe dictorũ de Corrigia, semper fuit retenta, saltem per ipsosmet apprehẽdentes. l. si colonos. ff. de acqui. pos. no. in. l. j. in prin. eo. tit. ergo pòt ratificari. ¶ Non obst. id qd tertio dicebat̃ preferendos esse dños de Gõzaga, veluti de antiquiori possessione probantes: q̄r r̃ndeo quod si recte consideretur testes dominorũ de Gonzaga nõ probant antiquiorem possessionẽ terreni, ⁊ bonorũ de quibus in peti tione dñorũ de Corrigia. ¶ Capio enĩ primo dictũ Carleni primi testis, ⁊ dico qd non probat, q̄r dicit qd dictum terrenũ pascuabatur ⁊ boschizabat̃ per quoscũq; volẽtes tã de Ba 34 gnolo quã aliunde tanq̃ sup territorio bagnoli. † Deponit ergo iste testis de territorio Bagnoli, qd idẽ importat qd iu risdictio Bagnoli, vt. l. pupillus. §. territoriũ. ff. de ver. signi. Et no. Jo. an. ⁊ alij in. c. cũ contingat. de fo. cõpe. in. c. ij. in fi. ⁊ ibi glo. de consti. in. vj. ⁊ in cle. ne romani. de elec. ¶ De iuris dictione autẽ in questione ista non tractatur, nec ex parte do minorum de Corrigia, nec ex parte dominorũ de Gonzaga. ¶ Nam in petitione seu capitulis dñorum de Corrigia ni hil de iurisdictione deducũt. ipsi autẽ de Gonzaga vnã tan tum petiam terre simpliciter petũt, ergo vltra petita ꝑ eos non posset sñia ferri. l. vt fundus. ff. cõmuni diui. l. fin. C. de fi deic. liber. Et quod dictus testis non deponat de possessione dictarum terrarum apprehensa per dominos de Gonzaga: patet, q̄r dicit q̄ pasculabatur ⁊ boschizabatur per quoscũq; volẽtes. Non autẽ dicit qd predicta fierent noĩe vel mandato dñorũ de Gonzaga. Nec ob. qd testis deponat qd quõdã do. Guido de gonzaga dũ dominabat̃ castro Bagnoli cepit cu stodiri facere ipsum terrenũ suo noĩe per cãparios, quos ali qñ vidit ipse testis facere de accusis in terra Bagnoli. Q̄r re spondeo qd testis nõ dicit quãto vel quoto tp̄e predicta fue 35 rint. ¶ † Preterea ille actus custodiẽdi ne dãna dãtur deno tat dñium iurisdictionis, ⁊ superioritatis, nõ aũt dñiũ ipsa rum particulariũ rerũ. hoc ꝓbatur: q̄r dñi terrarũ ⁊ castrorũ g tenentur custodes deputare omni tp̄e: ne damna[g] aliquo tẽ pore fiant, vt no. clare Ang. in. l. ne qd. in princ. ff. de incẽ. rui. naufra. allegat tex. C. de litto. ⁊ itine. custo. l. iij. ⁊ in. c. j. §. cõuẽ ticulam. de pa. iura. fir. Itẽ non ob. quia testis iste dicit qd di ctus. d. Guido faciebat custodiri nemora particulariũ perso narũ. Et sic patet qd iste actus custodiendi non concernebat acquisitionem, vel vsum possessionis particulariũ rerum sed vsum iurisdictionis. Itẽ non deponit iste testis que qualia ⁊ quanta fuerint bona particulariũ personarũ, qualia ⁊ quãta fuerint bona dictorũ. d. de Gonzaga. ⁊ sic probatio illa est in certa, ⁊ dubia nõ releuat. c. in presentia. de probat. cũ si. ¶ Et non ob. dũ iste testis deponit qd postq̃ Georgius ⁊. d. Fran ciscus de Gonzaga dñati fuerunt bagnolo modo possunt esse

esse anni tres vel circa, fecerunt custodiri ipsum terrenũ preter terras particularium personarũ: qr rñdeo qd non deponit de tpe tam antiquo de quo probarunt domini de Corrigia. Itẽ etiam in hoc non probat alijs rationibus supra proxime allegatis. ¶ Non obst. dictũ Joannis secũdi testis, qui deponit in tempore.xxxvij. annorũ. ⁊ deponit de territorio, ⁊ sic de vsu iurisdictionis per ea que dixi proxime. ... ob. qd testis deponat quod.d. Carolus de Gonzaga accepit tenutã vsqꝫ ad dictos cõfines: qr non deponit de tẽpore. itẽ deponit iste testis qd particulares psone habebãt bona inter dictos confines, nec specificat que, nec quanta. ¶ Et per cõsequens nec cõstat que fuerint dictorũ de Corrigia: ⁊ sic incerta ⁊ dubia est ista probatio. in reliquis vero dictus testis deponit de auditu alterius, ⁊ sic non probat. l. testiũ. ⁊ ibi not. C. de testi. ⁊ in.c. preterea. extra de testib⁹. ¶ Nõ ob. id qd deponit Mattheus tertius testis: qr similiter deponit de territorio ⁊ iurisdictione ⁊c. ⁊ in reliquis deponit de auditu. Non ob. qd idem testis dicat qd vidit plures ab ipso tempore citra, cõduci de lignis Bagnolũ per homines de Bagnolo, a quibus audiuit qd ea ligna fecerãt nomine ipsorũ dominorum de Gonzaga in petia terre petita per eos. Rñdeo ꝙ deponit de auditu alterius. Itẽ dum dicit ab ipso tempore citra ⁊c. nõ concludit dictum eius qd illud fuerit iam sunt.xxxvij. anni. Sed posset verificari in tpe proxime precedẽti ante depositionem ipsius testis, vt notat Jo. an. in.c. licet causam. de probatio. ⁊ Bar. in. l. celsus. de vsusca. ⁊ in. l. si post. ff. de rei vendi. ⁊ Bal. in. l. indicia. C. de rei vẽdi. ⁊ in. l. falsus. in. iiij. col. C. de fur. per l. j. §. quod autem. ff. de aqua quoti. ⁊ esti.

Summarium.

2 ¶ Testis non probat presumptionem, nisi deponat de certo principio ⁊ fine temporis.
3 Spectare, verbum, est ambiguum.
4 Fama non probat nisi in antiquis.
7 Possessorium non datur contra possidentem iusto titulo et bona fide, nisi res sit vitiosa.
8 Publiciana non datur nisi ei cui tradita possessio vacua.
12 Princeps potest auferre ius tertij.
14 Titulus putatiuus sufficit in publiciana.
15 Possessio medij temporis presumitur probatis extremis.
18 Prescriptionem impugnans debet probare absentiam.

Consilium.LXXXIX.

Excellentissimi iurisconsulti vltra articulos super quibus alias parum perscripsi, vt vestris claritatibus morem geram, aliqua breuius quã potero interseram. postqꝫ coram prestantissimi ingenij ac profunde doctrine viris res ipsa tractatur in nonnullis me remittẽs ad ea q̃ in voce dixi. Presupppono itaqꝫ primũ per comitem Oppizonem fuisse in libello nõ solum petitorium, sed etiã possessoriũ intẽtatum eo presertim, 1 †quia narratum est bona de quibus in libello ad eum pleno iure spectare, que verba etiã petitoriũ important. text. est in c. querelã. ⁊ ibi in indiuiduo notat Inn. in verbo, pleno iure. de elec. ad idẽ ter. in. l. Julianus. in fin. in verbo, plenũ ius. ff. de rei ven. c. cũ ⁊ plantare. §. nihilominus. de priuileg. ¶ Videamus vtrũ in petitorio sit probatum. constat quod nõ: qr de titulo aliquo ad translationẽ dominij nõ est per actorem 2 probatũ. †Et licet aliqui testes conent dicere ꝙ comes Bernardinus possedit per annos.xxx. ⁊ vltra: tñ qr nõ est capitu a latũ ⁊ probatũ de principio certo,ᵃ ⁊ fine dictorũ.xxx. anno. nõ dr̃ probatũ esse de possessione longissimi tpis, adeo qd ad prescriptionẽ sufficiat. decisio est Bar. in. l. celsus. in vltimis verbis. ff. de vsusc. ⁊ Bal. in. l. fi. in. xv. opp. C. de edi. diui. ⁊ in l. indicia. in fi. C. de rei ven. ¶ Preterea dicti testes etiam nõ probãt vt in alijs allegationibus scripsi, ad quos me in hoc remitto. Nihil etiã releuat in petitorio ꝙ per aliquos testes dicatur ꝙ fama erat qd dicta bona erãt comitis Bernardini: ꝙ rñdeo primo qd testes q deponũt de fama vno excepto, dicũt ꝙ fama erat ꝙ dicta bona spectabãt ad comitẽ Ber- 3 nardinũ. †Sed ista verba, spectare ⁊ pertinere, dicunt ⁊ ambigua ⁊ gñalia: qr possunt intelligi ꝙ spectabãt alia ratione, quã ratione dominij. l. verbũ pertinere. ff. de verb. sig. l. ij. C. de excep. notat in. l. si qs intẽtione. ff. de iudicijs. Ergo verbũ testis anbiguũ interpretandũ est ꝯ ꝓducentẽ. c. in presentia. de proba. l. inter stipul. §. j. ⁊ ibi per Bart. cũ simil. ff. de verb. obli. Itẽ posito ꝙ ꝓbata esset fama, nõ facit plenã probationem, per plene notata in. l. iij. §. eiusqꝫ. ff. de testa. ⁊ in. l. admo- 4 nendi. cũ vulgarib⁹. ff. de iureiur. † nisi in antiquis ⁊ in factis de lõginquo, vt notat Inn. in. c. veniẽs. ⁊ in. c. qd per nouale. de ver. sig. ⁊ Archi. xvi. q. iij. inter memoratas. ⁊ Cyn. ⁊ Bar. in. l. si qdẽ. ff. sol. ma. ⁊ Canoniste in. c. veniẽs. el pmo. de testi. ⁊ Bal. in. l. cũ super. C. de rei ven. ⁊ in. l. proprietatis. C. de pba. ⁊ in aut. quas actiones. ad fi. C. de sac. san. eccles. ⁊ gl. in. l. at q natura. §. cũ me absente. ff. de neg. gest. quam ita ibi intelligit 5 Ange. †Et in antiquis dr̃ qñ agit de facto excedẽte longeuã b vitã hominis. i. tps cẽtũᵇ anno. bm Inno. in. d. c. veniẽs. ⁊ in d. c. qd p nouale. ⁊ Spec. in ti. de pba. §. j. ver. ⁊ no. ⁊ clare Jo. de Imo. in. d. c. veniẽs. el. j. de testi. ⁊ Ang. in. d. §. cũ me absente. ad hoc. l. si arbiter. ff. de pba. ⁊. l. ij. §. item labeo. ff. de aqua plu. arcẽ. Nec releuat etiã ꝙ testes dicãt ꝙ comes Bernardinus possedit dicta bona pro suis, ⁊ tanqꝫ sua: qr p talẽ pbationẽ nõ concludit pbatio alicuius tituli vel dñij, vt p Bar. post gl. in. l. j. ff. pro suo. ⁊ not. in. c. illud. de presumpt. ⁊ Bal. in addit. Spec. in ti. de deposi. in ver. porro in rei vendi. ⁊ dñi de rota ꝯclu. cccxxv. Nec ẽt suffraganf agẽti instrumẽta quedã, vt dicit, producta: in quib⁹ comes Bernardinus descriptus 6 est pro cõfine in dicto territorio: †qr rñdeo ꝙ talia vba enunciatiua confiniũ prolata inter alias personas nõ faciũt fidẽ, nisi in antiquis, vel nisi inter easdẽ personas, inter quas prolata fuerunt dicta verba, vt no. gl. ⁊ Doc. in. l. cũ aliquis. C. de iure delibe. ⁊ in. l. optimã. ⁊ ibi Jac. but. C. de ꝯben. ⁊ cõmit. stip. ⁊ notat in. c. cũ olim. de cẽsi. ⁊ in. c. si Papa. de priuileg. in vj. Et notat Ang. in. l. sciendũ. ff. de verb. obli. ⁊ legit ⁊ notat in. c. cum causam. de proba. nã tũc si essent plura instrumẽta c antiqua. facerent cõmunẽᶜ opi. que in antiquis sufficeret. ita inquit Bal. in prealleg. l. cũ aliqs. Sed dicta instrumẽta non excedũt tẽpus annor cẽtũ, ⁊ sic nõ sunt de antiquo. Preterea illa instrumẽta nõ faciunt aliquã specificã mentionẽ de dictis bonis. Et sic nõ resultat pbatio cõcludẽs, sed incerta, q̃ nõ releuat. l. Põponius scribit si frumẽtũ. §. fi. ff. de rei ven. ⁊. d. c. in presentia. ¶ Preterea etiã in petitorio obstat excep- 7 tio prescriptionis, de qua infra dicã. ¶ †Accedo ad possessoriũ, in quo dico ꝙ possessoriũ remediũ nõ datur ꝯ possidentem iusto titulo, ⁊ bona fide, nisi res esset vitiosa, vt violenta vel furtiua. ita decidit Bar. ⁊ Ang. in. l. rẽ q̃ nobis. ff. de acqr. pos. Et ita cũ eis trãsit Jo. de Imo. idẽ tenet Bar. in. l. fi. §. sꝫ cum in secũda. C. de fur. ⁊ Nico. de matarel. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de fur. ⁊ Ang. in. l. siue aũt. §. si duob⁹. ff. de publ. Ang. in. l. si coloni. C. de agri. ⁊ cẽsi. vbi etiã p hoc allegat notata p Spec. in ti. de peti. ⁊ pos. §. j. versi. qd si peto. idẽ firmat Ang. ꝯsi. cxvi. incip. dictus libellus. ⁊ ꝯsi. clvij. incip. in qõne pdicta. ⁊ Pau. de cast. in. l. ⁊ ideo. §. Neratius. ff. de cõdi. furti. p rõnẽ. d. l. siue autẽ. §. si duobus. ff. de publica. q etiã si agẽs haberet titulũ ⁊ cecidisset a possessione que peruenisset ad aliũ cum titulo ⁊ bona fide, etiã si titulus sit habit⁹ a non dño excluderet actor propter titulũ, ⁊ bonã fidem rei conuẽti, vt in preallegato. §. si duob⁹. Nec põt isto casu quis dicere qd saltẽ respectu possessionis antiquiori debet agẽs preferri: qr illa antiquior presumitur iustior. d. c. lꝫ causam. de pba. Et hec erat ratio Antonij de but. tenentis contrariũ: qr respõdeo ꝙ ista nõ est bona 8 respõsio ad dictũ. §. si duobus. qr ille tex. †etiã intelligitur qñ agẽs publiciana fuerat antiquior possessione, alias frustra quereretur an cõpeteret ei publiciana, que nõ cõpetit nisi ei cui tradita fuit possessio vacua. ⁊ sic a nemine possessa, seu occupata, vt pbat Cy. in. l. cũ res. C. de pba. ⁊ ibi etiã Bal. non obstat. c. licet causaꝫ. qr ibi nõ opponebat de titulo. itẽ rñdeo ꝙ ratio domini Antonij, ⁊ eius opinio saltẽ isto casu nõ vendicat sibi locũ: qr illa ratio posset locũ habere vbi esset deductum possessoriũ solũ. sed hic est deductũ possessoriũ, ⁊ petitorium simul, ⁊ simul de vtroqꝫ est cognitũ ⁊ pñuciatũ, iuxta. c. ij. ⁊. c. cũ dilectus. de causa pos. cũ ibi not. ⁊ Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cõe. in vlti. col. ff. de acqui. pos. imo dato qd deductum esset possessorium tantum: tamen quia patiente actore cognitũ est etiã de dominio, seu quasi dominio actoris: ideo tunc etiã si actum sit possessorio recuperãde, debet de vtroqꝫ pronũciari. c. j. de resti. spo. no. Bar. in. l. si quis a se. in. j. col. C. vnde vi. ⁊ in. d. §. nihil cõmune. in. iij. cõbinatione. ⁊ Bal. in. l. 9 ordinarij. in vlti. col. C. de rei vendi. ¶ †Item respondeo qd dato etiã qd nõ esset deductum petitorium cum possessorio, etiã nõ posset ꝓcedere opinio ꝯtraria fundata per. d. c. licet causam. nisi actor capitulasset ꝙ reus possidet clam respectu possessionis ipsius actoris. alias nõ. ita sing. voluit Bar. in. l. si de eo. §. fi. ff. de acqr. pos. ⁊ clarius hoc ibi põderat Joã. de Imo. ⁊ Pau. de cast. p rationẽ Bar. ibi. Quod putãt notan-

a ¶ Certo. Late Fr. balb. repe. l. celsus. nu. 18. de vsusc. j. li. vj. ꝯsil. lxxiij. nu. 6. cõsil. cl... 6. ⁊ li. vij. consil. xxxv nu. 7.

b ¶ Centũ. dixi in consu. pari. §. v. nu. 63.

c ¶ Cõem. s. eod. consil. l. nu. 9.

dum pro limitatione.d.c.licet causam. Sed istud nõ est capitulatũ:ergo ꝛc.vbi aũt res esset furtiua vel violẽta, ꝛ sic vitiosa vitio reali, ꝓcederet opinio ꝯria. Qꝛ tunc titulus possi- 10 dentis nõ suffragatur.l.siue.§.hec actio.ff.de publi.† Secus si non esset res vitiosa, sed solũ actoꝛ fuisset in mala fide:quia tunc non impediret:mala fides virtutẽ tituli quo ad hoc vt excluderet̃ actoꝛ.l.eũ qui.§.ꝓtoꝛ.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff.de publicia.etiam hodie, vt ibi per eos.ꝛ no.gl.in.c.abbate.in prin.in verbo,domini.de re iud.in.vj.ꝛ Bal.in.l.ancille.C.de fur.ꝛ in l.nihil.C.pro herede.ꝛ in.l.j.C.si plu.vna sen.ꝛ Salice.in aut. male fidei.C.de prescri.lon.tem. ¶ Non ob.qꝺ titulus donationis dñi Alberici sit pro non titulo, ex eo qꝛ princeps qui donauit.scripsit in literis qꝺ donauerat bona sua Alberico, ita etiam videtur postea declaratũ per presentem illustrissimum principẽ,ꝛ per dños de cõsilio:qꝛ respondeo qꝺ lꝫ princeps voluerit donare bona sua,ꝛ nõ aliena:ergo ista bona ve- 11 lut aliena,non videntur donata. † Quia rñdeo qꝺ ista verba principis debent intelligi de bonis suis rõne dñij vel quasi dñij.l.seruo.ff.de leg.iij.l.quintus.§.argento. de auro ꝛ argẽ. leg.ꝛ.l.j.in prin.iũcto.§.j.ff.de seruo corrupto.insti.de heredi. insti.§.si alienus seruus. Licet ergo comes Bernardinus vel Opizo haberet aliqꝺ ius possessiõis,vel aliud separatim a dominio:nõ per hoc sequitur qꝺ dicatur ꝯstare bona fuisse aliena,ꝛ non principis:vt in dictis iuribus,ꝛ no.Bart.in.l.si fur.ff.de vsufru.ꝛ Bar.ĩ.l.locoꝝ.in fi.C.de omni agro deser. lib.xj.ꝛ Spe.in ti.de ꝓbatio.§.videndũ.versi.sed pone statu- 12 tum ¶ † Preterea non potuisset iste illustrissimus princeps Borsius auferre ius quesitũ Alberico ex titulo donationis, ex quo translatũ erat dominiũ,vel quasi:qꝛ nõ põt princeps sine causa concernẽte publicam vtilitatẽ auferre priuato ius quesitum tertio ex cõtractu iurisgentium,vt plene no.in.l.fi. C.si cõtra ius vel vti.publi.ꝛ in.c.que in ecclesiarũ, cũ suis cõcoꝛ.de consti. Jtẽ dato qꝺ non fuissent dicta bona donantis: tamen titulus habitus a ꝓcuratoribus, seu factorib⁹ domini donantibus illa bona tanq̃ bona domini iuxta mandatũ sibi factũ tribuit iustum titulum domino Alberico, vt possit prescribere.l.qꝺ vulgo.cũ si.ff.pro empto.ꝛ si diceretur,dato qꝺ sufficiat taliserroꝛ ad prescribendum:tamen si non est prescriptũ,non videtur talis titulus putatiuus haberi pro titulo quo ad alios effectus,vt no.gl.ꝛ Bar.in.l.j.ff.quorum 13 bo.† Quia rñdeo qꝺ illud põt esse verũ in titulo vniuersali: vt ibi,secus in titulo singulari etiam lucratiuo,prout in casu nostro.gl.est notabilis in.l.pe.ꝛ in.l.fi.in glo.fi.ff.pro leg.ꝛ sequitur Bal.ĩ.l.nullo.C.de rei vẽ.ꝛ est ratio diuersitatis inter titulum putatiuum vniuersalẽ,ꝛ singularẽ. ¶ Quia contra habẽtem titulum verum vniuersalem datur petitio hereditatis,ac si titulum nõ haberet.l.etiam.§.qꝺ si qs.ꝛ ibi no.ff. de peti.here.ideo nimirũ si ĩ.d.l.j.in principio.ff.quoꝛ.bono. ibi titu. vniuersalis putatiu⁹.scilicet titul⁹ ꝓ herede ibi habetur pro nõ titulo,adeo qꝺ excludat agentẽ petitione hereditatis.l.regulariter.ff.de peti.here.ꝛ legitur ꝛ notatur in.l. ij.in fi.C.e.ti.ita eadẽ rõne titulus putatiuus dꝫ haberi pro titulo.ita loquitur glos.iuncto tex.in.d.l.pe.ꝛ fin.ff.pro leg.ꝛ istam distinctionem in specie ponunt quidã moderniores,in §.quadrupli.insti.de act. Et pro ista opinione, quã tenet gl. in.d.l.pe.ꝛ fi.optime facit tex.in.l.sed si res.§.cũ qui.ff.de publi.ꝛ.l.traditionẽ.ꝛ.l.siue autẽ.§.hec actio.eo.titu.vbi ea que precedunt vsucapionem producunt ꝛ publicianã,ꝛ sic titulũ excludentem actoꝛẽ carentem titulo.d.l.siue autem.§.si duobus.vel aliter rñdendo dico, ꝛ ista responsio erat indubitata,vꝫ qꝺ allegata in ꝯrium.l.j.cum gl.ff.quo.bono.procedit 14 in cõuento petitione hereditatis. ¶ † Sed si nos querimus quo ad publicianam : an habens titulum putatiuũ propter erroꝛem facti dicatur habere titulum equipollentẽ titulo vero,sicut loquitur.d.l.siue aũt.§.si duobus.de publicia.ꝛ dico quod sic.casus est in.d.l.sed si res.§.eum qui.cum duobus sequẽtibus.ff.de publicia.ꝛ ibi Bar.summat sic videlicet:titulus putatiuus inducit vsucapiendi conditionẽ,ꝛ per consequens publicianã.ita etiam summat Ange.ibi,ꝛ per hoc est sopita omnis dubitatio,circa hoc. ¶ Jtẽ est aliud fundamẽtum pro do.Alberico vltra predicta.s.quod testes actoꝛis non probãt de possessione,saltem tali,ꝛ talis tempoꝛis qꝺ releuet,vt in alijs allegationibus dixi,quibus etiã nũc aliqua addidi. Jtem posito qꝺ probarent testes Opizonẽ vel patrẽ possedisse bona contenta in petitione: tñ dominus Albericus nõ possidet dicta bona,sed bona de quibus in instrumẽto donationis,que sunt lõge diuersa si bene inspiciẽtur saltẽ excepta vna petia terre,si bene acta inspiciãtur. ¶ Jtẽ vltra omnia predicta obstat agẽti exceptio prescriptionis decẽnalis:qꝛ de initio possessionis apprehense cõstat per publicum instrũmentũ,ꝛ nunc in actis confitetur dñs Alber.posside- 15 re.† Ergo presumitur etiam medio tpe possedisse.l.siue possidetis.cum ibi nota.C.de proba.ꝛ notat Cy.in.l.super lõgi. C.de prescri.long.temp.ꝛ Bar.in.d.l.celsus.ꝛ glo.xvj.q.iiij. volumus.ꝛ doc.in preal.c.cum ad sedẽ.Bald.in.l.si quis ita. ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ in.l.si minoꝛem.C.de in integ.restitu. mi.ꝛ in.d.l.indicia.ꝛ in.l.testium.C.de testa. Probatum est etiam de titulo saltem putatiuo,qui sufficit ad prescribẽdũ, 16 vt est ostẽsum supra.† ꝛ ex titulo presumitur bona fides.l.pe. C.de euic.itaq꞉ videntur concurrere omnia requisita ad prescriptionem. Nec his obstat si dicatur qꝺ fuit interrupta prescriptio per interpellationẽ ꝛ denunciationẽ factã per Opizonem Alberico vt deberet bona restituere. Quia rñdeo primo ꝙ non constat esse sufficienter probatũ.ꝛ dato qꝺ ꝓbatũ 17 esset:† tñ talis denunciatio extraiudicialis post titulũ acqsitum non interrũpit prescriptionẽ.l.pe.ꝛ ibi notat̃.ff.pro empto.ꝛ notat Bar.in.l.naturaliter.in.iij.col.ff.de vsusc.ꝛ Ange.in.d.l.super lõgi.ꝛ Cano.in.c.ñ.de p̃scri. ¶ Preterea illa denũciatio fuit obscura nõ demõstratis,nec specificatis bonis ꝛ quibus:ergo nihil valet.l.aut qui aliter.§.j.ff.qꝺ vi aut clã.iũcta.l.forma.§.q̃q̃.de censi. Nec seruata fuit forma, de qua Bar.in.l.si qs inficiatus.ff.depositi.per illũ tex.ꝛ Bar. in.l.qui in alterius.ff.de reg.iu.ꝛ in.§.morte.cũ si. Jtẽ nõ obstat si dicatur qꝺ requiritur prescriptio.xx.annoꝛũ inter ab- 18 sentes:qꝛ † rñdeo qꝺ incũbit Opizoni onus ꝓbandi qꝺ possidens.s.d.Albericus,ꝛ ipse Opizo habitauerũt sub diuersis presidibus prouinciarũ,vt ꝓbat Ang.in.l.emptoꝛ.C.de prescri.lõg.tẽp.vbi dicit qꝺ ita vidit milies de facto obseruari. ꝛ licet probaret qꝺ habitauerunt in diuersis locis:si tñ habitauerunt sub eodem[a] preside,vel eodẽ ducatu:sufficit ad prescriptionem.x.annoꝛum.l.fi.ꝛ ibi hoc no. Ang.ad fi.C.de prescri.long.temp.qui declarat gl.ibi positam habere locum in ciuitate habente suũ regnum propꝛium,ꝛ districtũ non suppositũ de facto iurisdictioni superioꝛis,prout dicit esse Perusium ꝛ ciuitatem Senarũ.secus si sint plures ciuitates sub eodẽ imperio:qꝛ adhuc hꝫ locũ dispositio.d.l.fi.ꝛ ita etiã no. Bar.in.l.j.C.de metropoli.Be.lib.xj.ꝛ Ang.in.d.l.emptoꝛ. Foꝛtius dico ꝙ etiã vr̃ ꝓbatũ de presentia dicti Opizonis per positiones seu capitula,ꝛ clarius ꝑ testes suos inductos ad probandũ qꝺ interpellauit do.Albericũ qꝺ bona restitueret. Nam testes ꝓbãt qꝺ tũc Opizo erat p̃sens.vnde q vult dicere ꝙ postea se absentauit,hꝫ hoc probare:ita dicit Nic. de matha.ꝛ Bal.in.l.ex persona.C.de proba.in.vj.col. Allegant.l.si quis ex argentarijs.§.penul.ff.de eden. Alex.

a ¶ Eodem.deci. thol.xlij. Coꝛ.cõ si.l.col.final.li.ij. Frãc.balb.de prescr.j.pte.iiij.par. ꝓnc.q.iiij.dixi in ꝯsu.pari.§.lxvj. male tñ dt Alex. onus ꝓbãdi icũbere Opizoni ꝑ no.j.e.consi.xcij. in fi.

b ¶ Recuperãde. de his vide.s.li. j.ꝯsi.lj.ꝛ li.ij.ꝯsil. cxvij.cõsi.cxviij. ꝯsi.cc.ꝛ li.iij.cõsi. vj.vbi dixi.j.eo. ꝯsi.xcij.ꝯsi.xciij. ꝯsi.xciiij.j.li.vij. consil.lxj.

Consilium. XC.

Lege.j.lib.vj.consi.xxxiij.vbi plenius habetur.

Consilium. XCI. De remedijs recuperande.

IN causa ꝛ lite inter Jacobũ ꝛ Bartholomeum quõdã Marci de castibus agẽtes,ꝛ Petrũ Joannis de iabarignana, ꝛ Magistrũ Dominicũ quõdã Joãnis de guiducijs se defendẽtes,viso processu sentio partes iudicãtis esse in ꝓnunciando.ꝛ cõdẽnãdo dictos reos ad restituẽdũ dictis agentibus possessionem petie terre. Nam actum est possessoꝛio re- b cuperãde [b] intẽtãdo remediũ.c.reintegranda.iij.q.j.ꝛ omne aliud ius,remediũ,ꝛ beneficiũ sibi melius cõpetens, ꝛ ꝓbata sunt pro parte agentis extrema habilia de possessione dictoꝛũ Jacobi ꝛ Bartholomei. Clare deponit Bertin⁹ quondam Tonij zacho testis agẽtium.ꝛ est bene aduertendũ ad vnũ qꝺ inter cetera etiã deponit dictus Bertinus sup septimo capitulo. Nam dicit ꝙ tpe quo ipse testis vẽdidit terras, quas ipse testis habebat Petro de barignana voluit dare in instr̃o pro confine dictos Bartholomeũ,ꝛ Jacobũ,ꝛ pos- 1 sessoꝛes petie terre,de qua est questio.† ꝛ dictus Petrus noluit ꝙ ab illo latere poneretur in instr̃o dicta petia terre Jacobi ꝛ Bartholomei ꝓ cõfine.ꝛ sic ostendit̃ qꝺ iã dictus Petrus excogitauerat,ꝛ cõceperat dolũ,ꝛ ꝓpositũ depꝛedãdi,ꝛ inuadẽdi dictã petiã terre,de qua nũc est questio sub ꝓtextu illius petie terre,q̃ emerat a dicto Bertino. Mala fides etiã ex indicijs ꝓbat̃:vt dixit tex.in.l.pe.C.de euic. De possessiõe etiã dictoꝛũ Jacobi,ꝛ Bartholomei ꝓbat̃ ꝑ Carletũ barbe- 2 rij aliũ testẽ. ¶ † Pl⁹ dico ꝙ ẽt si nõ habuissent agẽtes, nisi vnũ testẽ deponẽtẽ d possessiõe sua,veniret dferẽdũ eis iur̃m in supplemẽtũ ꝓbationis eo qꝛ cã possessoꝛij nõ reputat̃ cã magna

magna.ita inquit Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiu.circa pe. col.p id qd habet in.l.j.C.si de momē.pos.fue.ap.z.l.momēta nee.C.qui legi.perso.Et no.Jo.and.in.c.ex insinuatione.de procu.¶ Et qñ actor petijt a principio sibi iustitiā ministra ri,potest iudex etiā absq alia petitione deferre iuramētū in supplementū pbationis:vt signāter decidit.d.Abb.in.c.fi. in fi.de iureiu.¶ Probauerūt etiā dicti agētes q̄mis nō es set necessariū de possessione Marci quodā patris sui,etiā iā sunt triginta z quadraginta anni:vt deponūt fere oēs testes agētiū:z eoipso qd possederūt filij Marci petiā terre pdictā appareret eos se immiscuisse hereditati paterne.l.j.C.de re pu.her.z plene notat in.l.gerit.ff.de acq.her.Et in proposito clare no.Bal.in.l.j.in.ij.q.C.qui admit.Et etiā in hoc iudi cio cōparuerūt tanq̄ filij z heredes patris. ¶ Probauerūt etiā agētes predicti aliud extremū necessariū.s.possessionem postea occupari p dictos reos cōuētos,vt ipsimet rei fatent rñdēdo positionibus agētiū.Et etiā probat p testes.†z hoc

3 sufficit in isto remedio possessorio recuperāde intētato absq eo qd de alia spoliatione pbet:qz satis apparet re ipsa spolia tor esse actores prius possidētes.Jta voluit notabilr Inno. in.c.sepe.de resti.spo.z in.c.post electionē.ad fi.de 2cess.pbē.z vtrobiq sequuntur alij Doc.z Jo.cald.z Ant.de but.z do. Abb.in.c.cū ad sedē.de resti.spo.z Bal.in.l.pe.in vlt.col.C.si a nō cōpe.iudi.z do.Abb.in.c.si diligēti.in.v.col.de prescr.z est de mēte Bar.in.l.si coloni.de agri.z cēsi.lib.xi.¶ Nec ob. si diceret qd remediū.d.c.redintegrāda.nō cōpetit laicis p restōne possessionis rerū profectarū: qz rñdeo primo qd fm Bal.in.d.l.si coloni.Et Ang.in 2si.cliiij.inci.in pdicta qōne vertente inter cōe zc.z Ant.de but.in.d.c.cū ad sedē.z And. Ro.in.l.rē que nobis.ff.de acquir.pos.Cōpetit etiam laicis pro possessione rerū prophanarū.z dicit Joā.de imo.in.d.c. cū ad sedē.qd ita cōiter seruat,z qd pptere ita seruari debe ret p.l.minime.z.l.si de interpretatione.ff.de legib.Quāuis

4 nōnulli tenuerūt i pūcto iuris nō cōpetere laicis.¶ † Pre terea cōpetit remediū.l.si coloni.qd dat cuicūq qui pbat se possedisse,z datur 2 illū ad quē pbat possessionē peruenisse. dato qd nō pbet aliter de violētia,vel spoliatione possidēn tis,vt no.Jnn.z alij in.d.c.sepe.cū cōcor.supra pxime alle gatis.¶ Cōpetūt etiā alia remedia de quibus p Bart.in.d. l.si coloni.z per Ant.de butr.in.d.c.sepe.vbi dicunt cōpetere etiā remediū introductū per.l.si me z titiū.ff.si cer.pe.z triti cariā etiā 2 eū ad quē possessio bona fide peruenisset qd plus est,dūmō ille q a possessione cecidit bona fide possideret,put in casu nostro intelligebat possidere Jacobus,z Bartholo

5 meus,qui causam habuerunt ab eo patre.†Et in dubio etiā qs presumitur bona fide iuste possedisse respectu alterius iu nioris possessoris,vt no.gl.in.d.c.si diligenti.in ver.bona fi des.z ibi Jnn.z gl.in.c.fi.de prescri.z Jnn.in.c.vigilāti.e.ti. z Dy.in.l.j.§.j.ff.de itine.actuq pri.z Bar.i.l.cōi diuidūdo. §.inter.ff.cōi diui.z in.l.celsus.ff.de vsusc.z Bal.in.l.j.C.vnde vi.in repe.in.iiij.col.Bal.in sua dispu.incip.accusatus.de vi turbatiua.in pe.col.per id qd habet in.c.j.de prescri.in.vj. Et in libello agētes nō se restringerūt ad vnū remedium tm. ¶ Nō ob.etiā si diceret qd dicti rei cōuēti possidēt cū titulo z bona fide:z qd remediū possessoriū pdictū non dat 2 titulo possidēte,p id qd habet in.l.siue aūt.§.si duob9.ff.de publi.z p no.p Bar.in.d.l.rē que nobis.z in.l.manifestissimi.§.cū in scda.C.de fur.qz rñdeo nō esse verū qd rei cōuēti habeāt titu lum de ista petia terre,de qua est qō.nec sua instrā loquūtur de ista.z etiā pars aduersa assentitur,vt patet:maxime ex de

6 ductis i penultimo capitulo suo,z in positiōe.xxv.¶ † Pre terea magis cōis opinio est 2 Bar.in.d.l.rē que nobis.s.qd

a dicta remedia cōpetant etiā 2 possidentē cū titulo,[a] vt tenet Jnn.in.d.c.sepe.z Jo.cald.in.d.c.cū ad sedē.Et sequunt ma gis cōiter alij in dictis locis per.d.c.redintegrāda.z p.d.l.si coloni.que indistincte loquit.z rñdet Ant.de but.i.d.c.sepe. circa pe.col.z do.Abb.in.c.si diligēti.§.si duobus.qd in iu dicio possessorio de quo querimus,hoc operat antiqoritas, seu prioritas possessionis,q̄ fuit apud agentē anteq̄ caderet a possessione,q̄ facit,vt pro eo presumat.c.licet cām.de pba. Sed in.d.§.si duob9.loquit text.qñ agebat petitorio.Et pro hoc etiā do.Abb.allegat no.per Jnno.in.d.c.post electionē. Jta etiā tenet Lud.Ro.in.d.l.rē que nobis.bñ facit qd not. Bar.in.d.l.si coloni.Dū vult q qñ intentat remediū posses soriū recuperāde etiā si reus sine violētia apprehēderit pos sessionē,nō poterit reus se tueri exceptione dñij,vt etiā vult Jnn.in.d.c.post electionē.¶ Nō ob.etiā si diceret qd flumē corrasit totā dictā petiam terre,de qua est qō vsq ad petias terrarū dictorū reorū,z qd postea cessauit flumē,z qd pptere a dz applicari dicta petia terre dictis reis 2uētis pro suis petijs terrarū iuxta illā positis:qz negat esse pbatū qd post q̄ā dicti Jacobus z Bartholomeus possederūt fuerit cor rosa tota dicta petia terre a flumine.Hoc eñ nō est isto mō probatum per testes reorū,vt ex eorū inspectione clare patet.

7 ¶ † Preterea posito qd pbaret dictā petiā terre fuisse cor rosam a flumine faciēte in ea nouū alueū:tñ si postea flumen illū alueū relinquat:petia terre reddit ad antiquum dñm de eqtate scripta,q̄ rigori pferf.ita habet in.l.adeo.§.insula.cū seq.ff.de acq.re.do.ibi dū ter.dicit,sed vix est vt id obtineat. z ibi no.z no.insti.de rerū diuisio.§.qd si post.z no.Bar.i suo tractatu de aluco.De quantitate aūt fructuū est etiā pbatū per testes agētiū,maxime p Brocardū z p Julianū mēghi, vltra id qd confitentur rei respondēdo positionibus. Alex.

Consilium.XCII. De eisdem remedijs.

VJso et opportune dis cusso pcessu inter Ludouicū Joānis de munarijs agētē,z Joanē Antonij villani se defendētē paucioribus absoluā,qm̄ res corā prestātissimo z integerrimo iudicāte versatur.¶ Videretur nāq prima cōsideratione absoluendum Joannē predictum ex pluribus.Et primo, qz obstare videtur agēti exceptio prescriptionis longi temporis stante possessione quatuordecim annorū continuorū,z

1 vltra,prout confitetur actori in libello z positionibus.†nam

b actor videt fateri[b] vera esse ea que in libello vel positionibus suis narrātur.l.ij.C.de insti.z substi.sub condi.fac.z ibi Doc. z.l.cum precum.C.de libe.cau.xiiij.q.ij.§.j.z no.Spe.in ti.de deposito.§.x.versi.quid si actor.Et vltra continuam posses sionem longi temporis constat de titulo dicti Joannis Antonij villani.productū est eñ instrm emptionis dictorū bo norum venditorū per Antoniū,z Bernardū de nouis dicto Anto.villano,ex quo titulo presumit bona fides.l.pen.C.de cuic.l.apud antiquos.C.de fur.z plene notat in.l.super lōgi. C.de prescri.lon.tempo.z in.l.celsus.per doc.ff.de vsuca.z ibi c.vigilanti.z in.c.diligenti.de prescri.z est allegata in pcessu

2 bona fides,z prout requiritur:qz non sufficit probare de titu

c lo ex quo presumitur bona fides,nisi bona fides allegetur.[c] Jta voluit Ang.in.l.eū qui.§.si.ff.de pub.z in.l.super longi. C.de prescri.long.temp.z Bal.in.c.si quis per triginta.si de feu.fue.2tro.inter do.z ag.per.l.si adulteriū.cū incestu.§.idē pollionis.ff.de adul.bñ faciunt notata per Bar.in.l.rē alie

3 nā.in.ij.col.ff.de pig.ac.†vbi dixit qd vbi ex possessione presumitur dñiū,nō sufficiat allegare z probare de possessione,

d nisi ponatur,z allegetur dñium.z idē notat Bal.in.l.etiam. in.ij.col.C.de execu.rei iud.z Sali.in.l.certi.C.loca.z sic vidētur cōcurrere oīa reqsita ad prescriptionē longi tpis.¶ Cōfirmant predicta,qz Jacopinus quodā frater dicti Ludouici suo proprio noie z vice nomine dicti Ludouici pro quo de rato promisit anno.M.cccc.xxj.de mēse Aprilis,dedit z vēdidit Antonio,Joanni z Bernardo de nouis authorib9 dicti Joannis villani dictas petias terrarū:ergo nō pōt veni re Ludouicus 2 factū Jacopini:cuius Jacopini est heres:

4 †imo cōfirmatur vēditio facta per defunctū si ei succedit il le,qui in totū vel pro parte erat dñs rerū alienatarū per defunctum,prout in proposito nostro,vt.l.cū a matre.C.de rei ven.l.venditrici.cū ibi notatis.C.de re.alie.nō alie.l.si creditoribus.C.de ser.pign.da.ma.z plene notat Bar.in.l.cū vir. ff.de vsusca.z in.l.ij.C.si qd in frau.pat.Et eo ipso qd Ludo

d uicus successit Jacopino videtur ratū[d] habere illā vēditionem factā p Jacopinū.qui pmisit de rato pro Ludouico:vt est tex.z ibi notat Bar.in prin.l.solutū.§.solutā.ff.de pigno. act.z.l.si.in princ.ff.rē ra.ha.ergo 2uenire non potest postq̄ semel ratū habuit.l.gñaliter.§.sed iuramēto.C.de re.cre.z.l. generaliter.C.de nō nu.pecu.¶ Qd autē Ludouicus sit he

e res[e] Jacopini 2stat ex positionib9 suis dū ponit qd vniuersa hrditas illorū de munarijs ad ipsum peruenit,z pductū est testm̄ Joānis de munarijs in quo instituti sunt heredes vniuersales Jacopinus,z Ludouicus.vñ agēdo insolidum ad bona predicta,que fuerūt dicti Jo.de munarijs.vr gerere se pro herede dicti Jacopini.cū iste actus exerceri nō possit citra ius z nomen hrdis.iuxta.l.pro herede.z.l.gerit.ff.de acq.her.z lz dictus Joānes villani rñdēdo positionibus dicti Ludouici a principio videat negare cōtēta in dicta positione z sic negare vr qd vniuersa hereditas illorū de munarijs puenerit ad dictū Ludouicū,z per 2ns videat prima fa

5 cie q † Joānes nō possit se fundare ex positione negata.[e] vt

e no.Spe.in ti.de positio.§.octauo.v.j.Et notat Bar.l.l.post

a ¶ Titulo.Jdē.s.li.iij.2si.cxviij.2si.cc.nu.8.Her.2si.cxxj.si attēdatur.li.ij.sed 2 tenēt Alb.bru.2si.xix.col.fi.Anto.rub.consil.iiij.4.melius.

b ¶ Fateri.Bal.Pau.Jas.dec.l.ij.C.de insti.z subsli.ro.2si.cccxxix.co.fi.maria.Sozi.c.fi.co.xxiij.d lib.obla.deci.cōsi.ccccclj.in fi.

c ¶ Alleget.s.li.iij.2si.lxix.nu.13.

d ¶ Ratū.Bal.l.j.col.fi.ff.sol.ma.Alex.s.lib.iij.cōsi.xcj.col.ij.

e ¶ Negata.Se.Phi.Frā.c.fin.col.j.de iureiurā.Phi.c.j.col.fi.d 2fes.l.vj.Cor.2s.cccxix.li.ij.Fely.c.caplm.col.x.de rescri.Jas.l.ij.co.iij.d acq.pos.Alex.s.li.vij.2si.xxxv.col.ij.

legatū.ff.de his quib.vt indig.in.iij.col.⁊ Bar.in.l.nō vtiq3.ff.de exce.⁊ in.l.naturaliter.§.nil cōe.i.vj.col.ff.de acq.pos.q2 quis nō potest se fundare ex eo qd impugnauit.l.Papinianus.§.meminisse.ff.de inof.testa.l.j.C.de fur.c.ex eo.de regu.iur.in.vj.Cū ipsemet Joānes villani in pcessu reuocat[a] suā rñsionem,⁊ adheret cōtentis in positione predicta qd sibi facere licuit,vt egregie decidit Bart.in.d.l.post legatū.in.iij.col.¶ Sed premissis non obst.in casu de quo queriť contrariam sniam probabiliorē ex pluribus esse puto.Et presuppono qd videtur intētatum remedium possessorum recuperande,vt colligitur ex narratione,⁊ cōclusione libelli,in quo

6 concluditur ad restitutionem possessionis.†⁊ sic vř possessoriū intentatū:q2 in possessorio petitur restitutio possessionis,⁊ in petitorio petitur res ipsa,nō autē possessio.l.si duo.in fi.ff.vti pos.notat Spe.in tit.de resti.spol.§.j.ver.⁊ no.Et Jo.an.in addi.Spe.in ti.de ac.⁊ peti.§.sequitur.ver.s3 quā vocas.⁊ in.c.cū sedē.de reit.spo.Et Arch.iij.q.j.redintegrāda.⁊ Fed.in cōsi.cclxxxiij.inci.Consilium latū per do.Franciscum de campo regio.⁊ Bal.in.l.pe.C.si a non compe.iud.

7 †Et cōpetere pōt remediū possessoriū recuperande,etiam cōtra illū ad quē peruenit res sine vitio,⁊ cum bona fide.Nā contra quoscūq3 etiā bona fide possidētes datur pro possessione recuperanda remediū per actionē triticariā,vel p actionē.l.si me ⁊ Titium.ff.si cer.pe.ita dixit Bar.in.l.si coloni.C.de agri.⁊ censi.lib.xj.¶ Itē potest habere locū officiū iudicis qd generaliter pōt implorari,qñ quis a possessione cecidit,vt no.Host.⁊ Jo.and.in.c.accedēs.el.j.vt lit.nō cōtest.⁊ no.Lappus alleg.lij.⁊ presertim hoc casu cū possessio ista puenerit absq3 culpa Ludouici ad dictū Joānē villani,vt ipsemet Jo.rñdendo positionibus confitetur,de qua cōfessione

8 etiam inferius mentionē faciam.¶ †Insuper potest locum habere remediū possessoriū ex canone redintegrāda.iij.q.j.vt no.Bar.in preal.l.si coloni.⁊ Jo.cald.Anto.de but.⁊ do.Abb.in preal.c.cum ad sedem.⁊ expressius in.c.sepe.eo.tit.et do.Abb.modernus in.c.si diligēti.de prescri.vbi concludūt q2 tale remedium etiā dabitur cōtra possidentem cū titulo,⁊ bona fide.Et ibi etiam fortius dr qd darētur hoc remediū etiam male fidei possessori qui a possessione cecidit.Nec mirum:q2 tali sic agenti non obstat exceptio dominij opposita a reo conuento.Ita voluit Inn.⁊ Jo.an.in.c.post electionē.de cōcess.preb.⁊ do.Ant.in preal.c.sepe.in vlt.col.⁊ ibi sentit Inn.⁊ etiam sentit Bart.in.d.l.si coloni.Faciunt not.in.l.si quis a se fundū.C.ad.l.iul.de vi.⁊ in.c.in literis.de resti.spo.¶ Hoc presupposito ostendo quod deducta ⁊ probata sunt pro parte dicti Ludouici ea que requirebantur pro victoria in possessionē.Nam est probatum quod ipse possedit anteq possessio peruenirēt ad Joānem ⁊ Antoniū villani, vt probant testes plures,⁊ presertim Jacopinus secundus testis ⁊ Joannes de salatis,⁊ Mancinus,⁊ plures alij.Et licet aliq

9 assignent rationem dicti sui allegādo† qd sciunt q2 sunt vicini ⁊c.Tamen dicitur esse concludens ratio in teste vt not.Bar.⁊ doc.in.l.j.ff.si cer.pe.⁊ in.l.de etate.in.ij.q.princi.ff.de inno.Et Bar.in tractatu de teste.⁊ Bald.in.l.j.in.vij.col.C.de ser.fugi.⁊ in.l.testium.in vlti.col.C.de testi.⁊ in auť.quas actiones.in fi.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.l.conuenticulam.C.de epis.⁊ cle.⁊ Bar.in.l.tutela.C.de in inte.resti.mi.⁊ do.Anto.in.c.literis.in fi.de presum.facit tex.in.c.quosdam.eo.tit.⁊ in.l.si vicinis.C.de hup.⁊.l.si ita.in fi.ff.de fun.instr.Et probant

10 testes predicti qd Ludouicus fuit† antiquior possessor,quā Antonius ⁊ Joannes villani,⁊ sic possessio Joannis ⁊ Antonij villani tanquā recentior presumitur clandestina,⁊ vitiosa.c.licet causam.de proba.⁊ no.Ja.but.in.l.incerti.C.de interdi.⁊ plene Bar.in.l.si duo.in prin.ff.vti possi.⁊ in.l.j.C.eo.ti.cum si.¶ Fortius quia non solum in possessorio:sed si ageretur petitorio,videtur qd obtinere debeat Ludouicus.Nam considero qd Ludouicus ac etiam Antonius villani,⁊ eius heres dicuntur habere titulum emptionis ab eisdem

11 venditoribus.s.ab illis de nouis.†Sed ita est qd vbi duo habent titulum venditionis ab eodē diuersis tēporibus,preferť ille ad quem prius possessio peruenit.l.fine autē.§.si duobus.ff.de publi.l.quoties.C.de rei vendi.Sed ita est qd possessio prius peruenit ad Ludouicum ⁊ ad patrem eius, apposito cuius est heres,vt pbatur per testes.⁊ pbatur etiā ex constituto in instrumento vēditionis facte Joāni munario per qd transfertur possessio.l.qd meo.⁊.l.interdū.ff.de acqr.pos.Et intantū qd licet actualis possessio vel traditio prius peruenisset ad Antoniū villani,q ad Ludouicū,vel ei⁹ patrem,tñ preferreť Ludouicus postq prius per viā cōstituti translata fuit possessio in patrē eius.Ita decidit Jo.and.in addi.Spe.in ti.de emp.⁊ vē.in.§.sciēdū.ver.⁊ no.⁊ Bal.i ru-

bri.C.de contrah.emp.in.xvj.q.Et Ant.de butr.in.c.cū venissent.de resti.spo.⁊ fuit decisio Guid.de suza.in.l.fi.C.de sa

12 crosan.eccle.¶ †Quinimo in dubio[b] si nō obstaret ad quem prius peruenisset possessio presumeretur prius peruenisse ad illā,qui prius titulū habuit.ita signan.colligit Jac.de are.⁊ Cy.in.d.l.quoties.C.de rei ven.p illū tex.⁊ Bal.in.c.facta.si de feu.fue.cōtro.inter do.⁊ agna.vbi refert se ita cōsuluisse.Nec ob.si dicať qd postq illi de nouis vēdiderūt Joāni munario acqsiuerūt postea a Jacopino filio ⁊ herede Joannis munarij vēdēte vice ⁊ noie Ludouici,pro quo de rato pmisit postq reacqsitionē dicti de nouis postea vēdiderūt Antonio villano:⁊ sic videť q in virtute noue acquisitionis dominij potuerint dicti de nouis vēdere dicto Antonio villano:q2 rñdeo primo qd dicti de nouis post rei acqsitionē factā a dicto Jacopino eodē die ⁊ incōtinēti dederūt insolutū dicto Jacopino pro se ⁊ dicto Ludouico duas petias terre, primo loco noīatas in petitione dicti Ludouici:⁊ sic redierūt dicta bona ad dictos de munarijs.⁊ si diceret qd illa petia terre,de qua in libello Ludouici fit mētio,non fuit data insolutū Jacopino:ad hoc rñdeo pluribus modis.⁊ primo qd postq a zīř possessorio preferť Ludouicus antiquior possessor dicto Joāni Antonij villani habenti iuniorē possessionē,etiā cū tit.d.c.redintegrāda.Et firmat Jo.cal.Et Anto.de but.⁊ do.Abb.in.d.c.cū ad sedē.⁊ in.d.c.sepe.Et superius dixi.¶ Itē rñdeo qd dicto tēpore,vcz.M.cccclxxj.qñ Jacopinus alienauit dicta bona,non erat iunior annis.xxv.vt patet ex instrō producto i actis, in quo constat qd de annō.

13 M.cccclxxiij.die.xxviij.Septēb.per dñm Potestatē† fuit datus dicto Jacopino curator,per quē actū:cui accessit iudicis decretū,presumiť ipsū fuisse minorē,vt notat egregie Bal.⁊ Ang.in.l.cum te.C.de proba.⁊ Bal.in.l.ij.§.qd obseruari.in.v.col.C.de iuramē.cal.in versi.quero de ista questio.Nam pro decreto iudicis in dubio presumitur.l.j.⁊ qd ibi Bar.C.de predi.curia.lib.x.facit.l.ab ea parte.in fi.ff.de pro

14 batio.c.in presentia.de probatio. ¶ †Pro hoc bene facit quod notat Spe.in ti.de emp.⁊ vendi.§.nunc dicendum restat.versi.⁊ breuiter scias.vbi concludit qd semper presumiť pro decreto[c] iudicis,⁊ qd omnia interuenerint.Et idē notat Bal.in.l.cū hi.§.si pretor.ff.de transac.⁊ in.l.quecūq3.§.fi.ff.de publi.⁊ in.l.non aliter enim.ff.de adop.⁊ in.l.quecunq3.C.de bo.que lib.⁊ in.l.fi.C.de predi.mi.facit.l.ij.in verbo, quod non arbitramur.C.de offi.ciui.iud.⁊ in.c.accipimus.in verbo,non credimus.de eta.⁊ quali.Ergo si presumitur tēpore dicte alienationis Jacopinum fuisse minorē,non valuit contractus alienationis:q2 non fuerūt seruata solēnia requisita

15 ex forma statutorū loci,vt verbo fertur.¶ †Quinimo videtur qd tpe dicte alienationis dictus Jacopinus erat demēs ⁊ furiosus.⁊ sic nullum actum alienationis gerere potuit.l.is cui bonis.ff.de ver.ob.l.j.ff.de cura.fur.¶ Qd autē fuerit furiosus probāt plures testes,⁊ presertim magister Joannes,⁊ Bartholomeus,qui deponūt qd faciebat Jacopinus plurimos actus furiosos furoris,⁊ ebrietatis,⁊ in specie deponūt qd verberabat matrē,⁊ alios de domo offendebat.isti eñ sunt actus furorē indicātes,vt dicit Bar.in suo tractatu,

16 de teste.in.c.inci.oppesita prudentie.†⁊ ille qui semel fuit furiosus semper presumitur esse furiosus,[d] nisi contrariū probetur.iij.q.ix.indicas.⁊ ibi gl.Et notat gl.quā ibi communiter sequuntur Inn.Jo.an.Ant.de but.⁊ do.Abb.in.c.fi.de suc.ab intest.illā gl.etiā sequiť Sali.in.l.furiosum.C.qui test.fac.pos.⁊ Jo.de Imo.in.c.dudum.de presum.in.vj.col.⁊ Canonisse in.c.cum inter canonicos.de elec.⁊ Pau.de liaza.in cle.j.de homi.Item recte intuenti voluit Bar.in.l.ij.ad fi.ff.de bo.pos.infan.⁊ furio.dele.Nā Bar.ibi vult qd si probatur quem certo memēto,puta tali die fuisse furiosum,vel surdū:non sequitur:ergo in posterum fuit furiosus ⁊ surdus: q2 illud potuit cōtingere propter aliqd accidens.l.nutu.in prin.

17 ff.de leg.iij.†vnde dicit Bar.qd debet probari quē fuisse furiosum aliquo certo tempore,seu aliquibus mensibus,nō autem semel seu vnico momento,vt presumať furiosus semp.allegat.l.j.ff.de cura.fur.iuncta.l.pretia rerum.ff.ad.l.fal.vbi ad probādū qd reus,puta saccus frumēti valuit.xx.solidos isto anno,non sufficit probare qd vna die istius anni vēditū fuit.xx.solidos,vt ibi etiā declarant doc.Sed opz pbari qd per plures dies venditū fuit cōiter.xx.solidos.ibi etiā dicūt Doc.⁊ sic vult Bar.q si pbatū est quē fuisse furiosum certo spacio.vel certis mēsibus,nō aūt vnico momēto presumetur postea furiosus.Et q allegāt ⁊ dicūt Bar.aliter tenere:pfecto aut lecturā corruptā habēt,aut minus recte accipiūt.Sz ita est qd p testes probatū est Jacopinū fuisse furiosum non solum certo spacio momētaneo,sed etiā per plures menses ⁊ annos

a Reuocat. So li.j.§.si qs simiciter.in fi.ff.d er.ob.

b ¶ Dubio. Bal. d.§.si duobus.⁊ fortius Alex.s.e. cōsi.lxxxi.nu.4. Sed cōtra dicit.s.eo. consi.cxxij.nu.3.

c ¶ Decreto.s.li.j.cōsi.cxxv.nu.5.

d ¶ Furiosus.s.li.j.cōsi.cxlj.co.ij.

annos. Ergo presumitur furiosus cōtinuo, nisi cōtrarium probetur. pro hoc facit: q2 passiōes hmōi ꝛ morbi tales presumuntur durare nisi probetur contrariū, vt no. gl. in. d. c. cū inter canonicos. in verbo, recusatus. de electione. quam ibi sequūtur Doc. maxime in morbo furoris, qui non cōsueuit de facili recedere fm. d. Car. ꝛ Jo. de imol. in preallegato. c. cum inter canonicos. allegant notata per gl. in. d. c. indicas. et in. d. c. fi. facit. l. si cui. §. iisdē. de accusa. ꝛ. l. non oēs. §. a bar

18 baris. ff. de re mili. ꝛ. c. semel malus. de reg. iur. li. vj. † Forti⁹ dixerūt Pet. de anch. ꝛ do. Car. in cle. j. de homic. qd̄ si pbatum est quē aliquo tēpore fuisse furiosum, ꝛ ex aduerso probatur ipsum postea fuisse sane mētis, nō sufficit ad validandū actū gestū a tali nisi pbetur fuisse sane mentis tpe actus gesti. allegāt no. p Cy. in. d. c. semel malus. Et ita dicit Pe.

a de ancha.[a] se cōsuluisse ꝛ obtinuisse. idē tenet Aber. de Bobio, vt refert Guli. in Spec. in titu. de proba. §. probare. ver. pone qdā erat furiosus. Et Domi. de sanc. Gemi. in. c. j. §. si

19 vero. de cle. egro. li. vj. † ꝛ ille qui aliquo tempore fuit furiosus tanto magis presumitur fuisse furiosus tpe actus gesti: quādo actus gestus in aliqua parte non conuenit homini diligēti, vt no. Bal. ꝛ Ang. in. l. furiosū. C. qui test. fa. possunt ꝛ Bart. i dicto tractatu de teste. in ver. opposita prudētie ꝛc. arg. l. titia. ff. de inoff. testa. ꝛ. l. is cui. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. Qd̄ aūt cōtractus celebratus cū Jacopino nō cōuenīat homini diligēti, patet: ipse vēdidit multas petias terrarum pro libris. clxxvj. solidis. xij. demū partē dictarū terrarū accepit insolutū pro libris. cl. Et dictis de nouis remanserunt bubulce terrarū viginti, de dictis terris p li. cxvj. inter quas est vna petia terre bubulcarū. xij. De qua in petitione dicti Ludouici fit mentio: ꝛ est probatū per testes, scilicet per Jacopinū de fallatis ꝛ Bartholomeum de sciatis, quod dicte terre fuerunt cōmunis pretij, ꝛ estimationis librarum sex, et septē p qualibet bubulca. Ecce si actus ille fuit cōueniēs diligēti viro. Nec ob. si dicatur q̄ testes deponētes super furore, dicunt̄ singulares, ꝛ p cōsequens non probent. c. licet causaꝫ.

20 de pba. c. bone. de elect. † Cū respondeo quod verū est quod

b testes singulares[b] non probant quando tractat̄ de probādo particularē actum in spē. Sed ad probandum quid in genere, puta quē esse infamē, quem esse furiosum, quē esse hereticum, sufficiunt testes singulares, vt no. Inn. ꝛ doc. in. c. qualiter. el. ij. de accu. ꝛ in. c. cū oporteat. e. ti. ꝛ Spe. in ti. de inquisitione. §. j. ver. quid si vnus. Et in. §. nūc tractemus. versi. qd si ille. cū ver. seq. ꝛ in ti. de teste. §. iā de interrogatorijs. versi. idem de tēpore. ꝛ ver. seq. ꝛ Ja. but. in. l. arriani. C. de hereti. et Pau. de liaza. in dispu. inci. Cōtra instrumentum debiti. ꝛ per gl. ꝛ Ja. butr. in. l. ob carmen. §. fin. de te. tib. ꝛ Cy. in. l. ij. C. que sit lon. cōsue. ꝛ Bart. in. l. de minore. §. ij. ver. sed quid si testes. ff. de quest. per Bar. in. l. j. in pe. col. C. de testa. ꝛ in. l. ea quidē. in vl. char. C. de accu. ꝛ in. l. actor. C. de proba. ꝛ in. l. j. C. qui nu. tutela. ꝛ in. l. de quibus. ff. de legi. ꝛ glos. ꝛ Archi. iij. q. ix. in. c. nihilominꝰ. p doc. in. c. lꝫ ex quadā. de testi. ꝛ Moder.

21 in. l. inter pares. ff. de re iudic. † Preterea deponunt dicti testes qd̄ Jacopinus communiter reputabatur demēs, fatuꝰ, ꝛ ebrius ab omnibus in dicta terra Corrigie, que quidē probatio sufficit ad ostendendum ipsum non potuisse conficere actus in quibus requirebat̄ intellectus, vt probat̄ in. l. j. iunctis ibi notatis per Bar. C. de testa. ꝛ ibi Bal. in. iij. questio. ꝛ nota. in. l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acqui. heredi. ꝛ Bar. in. l. de minoribus. §. ij. in. ij. ꝛ vltima quest. ꝛ per Ange. in. l. ad testium. §. j. ff. de testa. Et consulo ad probandū quod tēpore dicti contractus, vel saltē ante, dictus Jacopinꝰ erat furiosus ꝛ demēs q̄ repetatur Bartholomeus formaginꝰ testis ex officio iudicis, vt declaret dictum suū: q2 dicit quod per. xvi. in. xx. annos vidit ꝛ cognouit dictū Jacopinum esse furiosum, ꝛ nō declaret de millesimo, ꝛ sic de principio ꝛ fine tēporis, sed tm̄ declarat de numero annorum, ꝛ sic nō potest cōprehendi an deponat qd̄ de anno. M. cccc xxxj. de mense

22 Apri. vel saltē ante dictꝰ Jacopinꝰ esset furiosus. † Potest enim iudex ex officio quandocunq̄ etiā post publicatas attestationes repetere testē ad declarationeꝫ dicti sui, vt in. c. cum clamor. ꝛ ibi no. de testi. Et no. gl. magna in aut. de testi. §. q2 vero. alias est in. §. ꝛ quoniam. in ver. nō habebit. ꝛ not. Bar. in. l. repeti. per illum tex. ff. de quest. ꝛ Barto. in. l. iiij. §. hoc autē iudiciū. in. iij. q. ff. de dam. infec. ꝛ in. l. si quis intentione. ff. de iud. ꝛ in. l. inter stipulantem. §. j. ff. de verbo. obli.

23 cum simi. † Preterea etiam absq̄ alia repetitione videtur quod etiā si dici posset tantummodo esse probatum, quod Jacopinus post dictum contractum fuerit per longum spatiū furiosus: tamen presumit̄ etiam ante fuisse furiosus, nisi contrarium probet̄. hoc probatur ex eleganti doctrina Nico. de matta. in. l. siue possidetis. C. de pba. ꝛ Bal. in. l. ex psona. in. j. ꝛ. ij. col. eo. titu. ꝛ Oldr. ꝛ Bal. in. l. j. §. si magistratus. ff. de

24 magi. cōuen. † vbi querūt an ex presenti[c] presumat̄ in preteritum. ꝛ inter cetera in pposito nostro dicunt qd̄ aut status

c presens pōt concurrere cū naturali veritate antecedētis status ꝛ ex presenti presumit̄ in pteritū. l. liberis. §. fi. ff. de libe. causa. ꝛ qd̄ no. gl. in. d. l. ex persona. Aut nō pōt cōcurrere cū naturali veritate antecedētis status: ꝛ tūc secus, exemplum ponunt ipsi quē esse prudentē, vel literarū, est quoddā cōtingens per accidens: istud nō pōt concurrere cū veritate naturalis seu originarij status: q2 nemo nascitur prudēs, nec literatus: quia isti sunt habitus acquisiti non innati, vt. l. stichus. ff. de leg. iij. Sed ita est quod si dicimus aliquem hoc anno esse furiosum. hoc pōt concurrere cum naturali veritate ipsius originarij status: q2 quis pōt nasci demens. argu. l. discretis. C. qui test. fa. pos. ꝛ docet experiētia, que est efficax rerū magistra. c. quā sit. de elec. in. vj. Cautius tm̄ est quod repetatur dictus Bartholomeus ad declarationē dicti sui attēto q̄ magister Joānes clare deponit de furore dicti Jacopini toto tēpore vite sue. Et sic nihil obstare videtur quin obtinere debeat Ludouicꝰ in possessorio cum probauerit de possessione sua antiqori. Probauit etiā q̄ possessio dictarū petiarū terre peruenit ad dictum Joānem Antonij villani, vt ipsemet Joannes confitetur respōdendo interrogatorijs actoris. ꝛ lꝫ non sint dicte petie terre, de quibus in petitione per oīa cōformes in cōfinibus, ꝛ demōstrationibus vna cuꝫ

25 petijs terrarū quas Joannes cōfitetur se possidere: † tamen satis est q̄ verificētur, ꝛ cōformes sint duobus cōfinibus, seu in duabꝰ demonstrationibus. l. hac consultissima. C. qui test. fa. pos. l. forma. in prin. ff. de censi. l. j. in fi. ff. de dote precleg. no. Bart. in. l. demōstratio falsa. in prin. in. vij. q. ff. de conditio. ꝛ demō. Et qd̄ no. gl. ꝛ doct. ꝛ maxime Bal. in. l. iiij. ff. de lega. j. Hoc etiā fatetur ipsemet Joānes respondēdo positionibus, dū dicit q̄ credit q̄ dicta bona puenerūt ad eū sine cul-

a pa, ꝛ facto Ludouici. Et lꝫ dictus Joannes seu eius pcurator voluerit paulo post reuocare dictam responsionē: tn̄ non

b

26 probato errore, nō potuit reuocare. † Q2 licet cōfessio possit reuocari incōtinēti, etiā non docto de errore, illud intelligit̄ esse verū quando reuocatur anteq̄ confessio sit redacta in actis seu in scriptis. not. Host. ꝛ Jo. and. in. c. ex literis. de diuor. ꝛ Arc. ꝛ Jo. mo. in. c. fi. de iureiu. li. vj. ꝛ ibi p gl. in ver.

c iusta cā. ꝛ expresse gl. xxxij. q. j. in. c. apud misericordē. ꝛ Ant. de but. in. c. fi. de confes. ꝛ do. Abb. in. c. preterea. de testi. cog. imo etiā cōfessio nunq̄ pōt reuocari postq̄ fuit acceptata a parte aduersa nō probato errore, vt egregie decidit Bal. in l. gallꝰ. §. j. ff. de lib. ꝛ posth. argu. l. sicut. C. de act. ꝛ obli. Sed dicta reuocatio fuit facta postq̄ cōfessio erat redacta in scriptis ꝛ acceptata p partē aduersam: ergo nō potuit reuocari. Itē tenebitur dictus Joānes ad fructus perceptos post litem contestatā. l. qui scit. §. pen. ꝛ fi. cum ibi not. per gl. magnam. ff. de vsur. l. ij. ꝛ ibi doc. C. de vsur. ꝛ fruc. leg. no. Bart. l. ex diuerso. in prin. de rei vē. ꝛ Canoniste, maxime. d. Ant. in

27 c. grauis. de resti. spo. † Et veniunt tales fructus restituendi etiā si non sint petiti. l. ediles. §. item sciēdū. ꝛ. l. item si serui. §. fi. ff. de edil. edic. no. in. l. si quis missum. §. fi. ff. de dam. infe. ꝛ no. Barto. ꝛ Bal. in. l. ij. C. de petitio. hered. ꝛ Bal. in. l. j. C. de fru. ꝛ lit. expen. ꝛ Bal. in. l. properandū. §. sinaūt alterutra. C. de iud. ꝛ maxime quādo agitur ad possessionē recuperandam, vt not. Inno. in. c. fi. de excessi. prelato. ꝛ Bald. in. l. cum propria. C. si quis alt. vel sibi. p Bal. ꝛ Ang. in. l. si marito. §.

28 fi. ff. sol. ma. ꝛ Inn. ꝛ Do. in. d. c. grauis. † Restat ad allegata in contrarium respōdere. ꝛ primo non ob. quod dicebatur de exceptione prescriptionis: q2 respondeo quod ille nō habebat obstare: q2 dato quod esset decursa prescriptio tamen q2 agenti possessorio recuperande seu remedio ex canone, redintegranda. ij. questio. j. non obstat exceptio dominij ipsius rei conuenti, vt no. Inno. in. d. c. post electionē. ꝛ Ant. de Bu. in preallegato. c. sepe. ꝛ dixi supra eadem ratione. Nō debet obstare exceptio prescriptionis per quā excipiens allegat se prescripsisse vtile dominiū, iuxta ea que habent in authen. nisi tricennalis. cum ibi not. C. de bo. mater. ꝛ. l. j. in fi. ff. de aqua plu. arcē. Itē dico q̄ non obstat dicta exceptio: q2 cum non sit probatum q̄ Joan. ꝛ Anto. villani possederint per annos viginti cōtinuos finitos ante principiū presentis litis, nō pōt dictus Joānes dicere se prescripsisse minori spacio viginti annorū nisi probaret dictum Ludouicum p decē annos ante presentem litem fuisse presentem in eadē prouincia, in qua habitāt dicti Joānes ꝛ Antonius villani: q2 quādo nō sunt psentes in eadē puincia, prescribēs ꝛ ille contra quē prescribitur: requiritur spaciū viginti annorū ad prescri

a Anch. cōsil. v.

b Singulares. s. li. j. cō. lxxij. s. li. iiij. consil. cxij. nu. 7.

c Presenti. Alcia. de presum. regu. ij. presumpt. xxvj.

a Presentem. libro.ij. consil. .viij. col.pe.nu. [illegible] Franc. Balb. trac. presc. par.j. quarte par. prin. q.iij. aliter dixit Alex. 5. eo. consi. [illegible] in fi. τ ms [illegible]

bēdum cum titulo, licet inter presentes sufficeret tps decem 29 annorū. l. fi. C. de prescri. lon. tempo. † Et quod onus probādi Ludouicū fuisse presentē[a] incumbat aduersario, qui vult se prescriptione tueri, firmat Jac. But. i. d. l. fi. C. de pscr. lon. tempo. τ Ang. in. l. prescriptione. C. qui ob. lon. temp. prescri. vbi dicit Ang. quod cautus debet esse aduocatus, vt faciat articulos, τ pbationes de presentia, alias deficeret in salutari suo: qz presentia cum facti sit non presumitur nisi probet. allegat. l. in bello. §. facte. ff. de cap. Et qz illud est fundamētū eius qui allegat prescriptionē. ergo ipse pbare debet. l. ei. q. τ l. in exceptionibus. in prin. ff. de prob. Bene facit quod in pposito notat Bar. in. l. relegati. ff. de penis. in prin. imo dicit Spe. in tit. de actore. §. j. versic. sed quid si iste. τ Bald. in. l. fina. §. necessitatem. in fi. C. de bo. que lib. quod quis in dubio presumitur fuisse absens, eo ipso quod non constat de presentia. Alexander.

Consilium. XCIII. De eisdem remedijs.

In causa τ lite inter ser Joannem mengbum de Cotignola agentem, τ Franciscū quondā domini bonifioli de Jmola defendentem attingam ea dūtaxat que videntur mihi substantialia. Et sentio conclusiue dictum Franciscum esse absoluendum. Primo: qz cum non sit probatū de aliqua violētia illata per dictum Franciscū, τ ad ipsum peruenerit possessio cum titulo dationis insolutū, habito per eū a magnifico. d. Thadeo de Manfredis, vt constat per literas ipsi[9] patentes suo sigillo munitas, que idē faciunt. c. ij. loco. de proba. c. ij. cum ibi notatis, de fide instr. τ no. Spe. in tit. de proba. §. fi. ver. x. De quibus literis patentibus patet in processu mihi exhibito. fo. 4. 2. τ est probatum in processu. fo. 177. p Christophorū, τ merlo qd dñs Thadeus ipso teste presente subscripsit dictas literas patētes. Et per plures alios testes in fine processus est probatū qd dicte litere patētes sunt subscripte, manu dicti Thadei, τ suo solito sigillo sigillate, τ consequēter Franciscus possidet cū titulo, τ bona fide psumpta ex titulo. l. pe. C. de euic. ideo tūc dixit Bart. in. l. rē q̄ nobis. 1 C. de acqui. pos. τ in. l. fi. §. sed cum in scda. C. de fur. † qd remedium per quod quis petit se redintegrari ad possessionē, nō dabitur contra possidētem cum tali titulo, τ bona fide: quia in pari causa potior debet esse conditio possidentis, mouet p l. siue aūt. §. si duob[9]. ff. de publi. Et istud etiam tenuit Bald. in. l. fi. C. de fur. τ Ang. in. d. l. si autē. §. si duob[9]. Et Joan. de Jmo. in. d. l. rem que nobis. τ Andreas de Barulo. τ Joā. de platea in. l. si coloni. C. de agri. τ cē. lib. xj. τ istorū maxima est authoritas. Tamē qz nonnulli tenuerunt cōtrariū, precipue Anto. de Butr. τ. d. Abb. in. c. sepe. de restitu. spol. Ideo alia infra subijciam, ex quibus patebit dictum Frāciscū esse absoluendū. Nā constat qd dictus Joānes mengbus in ciuitate Mediolani remāsit i cōcordia cū pfato magnifico Thadeo qd sibi Joāni mengbo consignarentur tornature centū quinquaginta de tota, τ integra petia terre, de qua postea pfatus Thadeus dedit insolutum dicto Frācisco partem, de qua nunc contenditur, τ quod residuū toti[9] dicti terreni remanet dicto thadeo. Et ista cōuentio probatur clare per eximium legum doctorem dominum Petrum Paulum de bonifacijs, τ p ser Thomā de mongardis, quorū attestationes sunt in processu. fo. 127. τ. 137. τ. 139. τ coadiuuat per attestationes ser Michaelis Bataglini, τ ser Jacobi a sellis registrati in processu. fo. 131. † Et licet alias renuntiatio[b] facta p 2 spoliatū post spoliationē nō obstet spoliato agēti possessorio recuperāde, eo qz nō est verisimile qd spoliatus renūtiet sponte. ita habetur in. c. solicite. de restit. spo. Tamē hoc non habet releuare dictū ser Joannē mengbum aduersus suam renuntiationē: qz vt dixit signanter. d. Abb. in. d. c. solicite. illud qd ibi hr procedit nisi in rebus profanis spoliat[9] post spoliationē non subsistente metu renuntiasset, τ cessisset ius suū spoliatori: qz tūc istud repelleret ipsum spoliatū agentē possessorio, qz manifeste fundaret intentionē excipientis sup proprietate, τ cōsequenter obstaret agēti possessorio, p id qd 3 legitur τ notatur in. c. ad decimas. de restit. spolia. in. vj. † tū et qz renūtiando illi spoliatori vr voluisse purgare vitium spoliationis, saltē respectu possessionis cōsequēde, cū possessio sequat proprietate, vbi manifesta seu notoria est. c. cū dilectus. de cā pos. l. pe. ff. de pub. Sed ita est qz per instrm renuntiationis facte anno. M. cccclxxij. die. xxij. mēsis Septēbris p dictū ser Joānē mēgbū pfato. d. Petro Paulo, τ ser Carolo de toianello rogato de ipsa renuntiatione recipiētibus noie pfati dñi Thadei, τ eius heredū, τ habentiū causam ab eo apparet qz dictus Joānes mengb[9] facta sibi cōsignatione dictarum. cl. tornaturarum terre predicte renūtiauit cum iuramento predictis recipientibus noie prefati Thadei eia τ singula iura, τ actiones que τ quas haberet vel hre posset dictus Joānes mengbus in residuo dictarū terrarū, τ possessionū quacunqz rōne vel cā quibus τ per quas ius habere posset. Et sic interuenerunt verba importātia cessionē τ trāslationē dictorū iuriū que sufficiūt ad excludendum renūtiātem τ cedentē ab agendo possessorio recuperāde. Preterea dictus Jo. mengbus etiam cum iuramento promisit eisdē recipientibus, τ stipulātibus, vt supra aliquo vnquā tpe litē aut controuersiā, aut questionē aliquam nō mouere, nec mouenti suo noie cōsentire prefato Thadeo, nec suis heredibus vel habētib[9] cām ab eo, vel ab eis in dictis terris τ possessionibus: vez vltra dictas centum quinquaginta tornaturas terre: τ quod remanebat bene cōtentus, τ satisfactus a prefato Thadeo de dictis tornaturis. cl. ita se hūt verba dicti instri registrati in processu. fo. 38. per que apparet quod voluit dictus Joan. mengbus omnia sua iura transferre in dictum dominum Thadeum, τ etiam per pactum voluit renūtiare omni iuri agendi etiā possessorio, vt ostendūt generalia vba dicte cōuētionis. qui omne dicit nihil excludit. l. Julian[9]. in prin. ff. de leg. iij. c. solite. de ma. τ obed. eo tunc succedit id qd 4 no. voluit Anto. de Butr. in. d. c. solite. τ scz qz quis ibi dicatur simplex renūtiatio facta beneficio ecclesiastico p spoliatū post spoliationē iam factā, nō obstet ipsi spoliato agēti postea possessorio recuperāde: qz illa renūtiatio cōprehēdebat ius reale tantū, non personale, vt est interdictū vnde vi. quod est personale. l. j. ad fi. ff. de interdi. Et cui interdicto τ actioni psonali renuntiari non poterat absente parte. per no. in. l. j. C. de pac. Sed iuri reali bene potest quis renuntiare etiā altera pte absente cū quis posset hre rem suam pro derelicto. l. j. τ p totū. ff. pro derelicto. τ declarat in proposito Bar. in. l. nō solum. §. si liberatiōis verba. ff. de lib. lega. τ Inn. τ alij post cū 5 in. c. veniens. de renun. † Tū vbi apparet qd psente pte spoliatus renuntiauit illi iuri agendi possessorio, seu fecit pactū de non agendo possessorio excludetur spoliatus ab agendo possessorio recuperāde, ppter dictum pactū, vel renuntiatio nem pm Anto. de Butr. in. d. c. solite. circa medium. Allegat no. per Inn. in. c. sup hoc. de renū. in glo. in verbo reposcentibus. ver. si autem. hoc etiā probat per id qd tradunt domini de Rota sua conclusione. cccc[illegible]. Item si agenti τc. vbi concludunt quod si spoliatus cum iuramento pmisit spoliatorem suum non molestare in iudicio, vel extra, non poterit postea agere possessorio recuperande, etiam pro bñficio ecclesiastico q[illegible] fuerat spoliatus. qz licet renuntiatio etiam cum iuramento facta post spoliatiōnē non impediat petitionem restitutionis possessionis. d. c. solite. tū pactum siue iurm de non agendo, siue restitutionem nō petendo, bene obstat agēti interdicto possessorio. allegant no. p gl. in. c. ex insinuatiōe. in gl. parua, in verbo, canonicum. de procu. τ no. per Inn. in d. c. super hoc. τ per Spec. in tit. de pet. τ poss. §. fi. ver. xv. Et sic posito qz constaret dictam renuntiationem fuisse factum post spoliationem, adhuc verū est dicere quod illa obstabit agenti. Confirmantur predicta per id quod habetur in. c. ij. de iureiur. cū ibi no. per gl. pe. τ ibi etiā Docto. τ per id qd legitur τ no. in. c. si vero. de iureiur. τ in. c. Abb. qd met. cau. cū 6 si. † Ubi hr qz si quis spoliatus iurauit non repetere ablata etiam si tale iuramentū fuerit prestitū per metum, nō potest venire contra iuramentū, nisi petita τ obtenta absolutione a iuro: qz coacta voluntas dicitur voluntas. l. si mulier. §. si metu. ff. quod met. cau. τ. xv. q. j. in. c. merito. Nisi iurasset prelat[9] non repetere res ecclesie sibi ablatas: qz tale iuramētū saltez qñ est extortum per metum nullo modo obligat iurantē, vt in. d. c. ij. de iureiur. secundum vnū intellectū, τ ibi plene not. Sed in proposito nostro Joā. mēgbus iurauit nō mouere litē vel cōtrouersiā dicto Thadeo, vel hñti cām ab eo in dictis terris, τ possessionibus: ergo vr qd ei obstet iuramentū predictum, etiam si vellet dicere qz vere vel presumptiue iuramētū fuerit prestitū, cū nō fuerit petita absolutio a dicto iuramēto, imo etiā specifice cū iuro renūtiāti allegationi metus, vt patet in fine dicti instrumenti. Unde cū iuramentum possit seruari sine interitu salutis eterne, seruandū est. c. cum 7 contingat. de iureiur. τ. c. licet mulieres. eo. tit. lib. vj. † Et tpe dicte renuncie non suberat eadem causa metus, seu terrendi: qz do. Thade[9] tūc nō erat in ciuitate vel territorio Jmole, vbi erat cōsuetus hre potentiā terrendi. Et ideo videt cessare suspicio τ psumptio met[9], q fortasse dici poterat subesse qñ ipse

b Renuntiatio. 2 lib. j. cōsi. cxvij. b ad finem.

ipse aderat in loco vbi dominabat̃, iuxta id quod legit̃ ꝛ not. in.c.j.qꝺ me.ꝛ per Bar.in.l.pe.ff.de condi.ob turp.cau.ꝛ in.l. ij.C.qꝺ met.causa.ꝛ per Innocē.in.c.causam matrimonij.de offi.deleg.ꝛ Ang.in.l.metum.ff.quod me.cau. ¶ Nec predicto instrumento renuntiationis obstat si diceretur qꝺ illud videtur esse falsum ꝛ reprobatum per id qꝺ in contrariū conantur deponere tres testes actoris descripti in dicto instr̃o scilicet Mattheus Baldricus, Dñicus Orlandus, ꝛ Bartholinus de thorzonibus, quorum dicta sunt in processu.fo. cxl.cū quinq̃ sequentibꝰ folijs: quia respōdeo qꝺ Mattheꝰ nō cōtradicit instr̃o renuncie. Nā licet dicat ꝙ tpe consignationis centum quinquaginta tornaturarū facte per dictum d.Petrū Paulū dicto Joāni mēcho, Joānes mēchus non renūtiauit dicto residuo, nō hoc ꝯdicit instr̃o renūtie. Quia instrumento renūcie nō dicit̃ ꝙ illud fuerit factum tpe dicte cōsignationis, sed post dictā cōsignationē, ac post instr̃m cō-

8 signatiōis,† ꝛ testes vt reprobēt instrumentū tanq̃ falsum, opꝫ ꝙ concludāt necessario, ꝛ si saluari ꝛ interpretari pōt instrumentū, quo minus sit falsum, illud fieri dꝫ, vt per gl.in.l. iurisgentiū.§.qꝺ fere.ff.de pact.in verbo, approbetur.ꝛ illā ibi ad hoc ponderat Bal.facit.l.cū precibus.C.de proba.ꝛ in c.presentia.de proba.ꝛ.c.cū tu.de test. ¶ Et licet dictꝰ Mattheus attestetur ꝙ ser Carolus nō scripsit instr̃m, nō tñ per hoc sequit̃ qꝺ ser Carolus, nō fuerit rogatus, adeo ꝙ postea

9 potuit cōficere scripturā.† nā exceptis ꝯtibus qui celebrantur in scriptis, vt qꝛ agit̃ ꝙ aliter nō valeāt nisi fiat scriptura: nō est necesse qꝺ notariꝰ tempore ꝯtus scribat.l.contractus.ꝛ ibi notatur.C.de fide instru. ¶ Preterea dictus Jo. mēghus non pōt negare ꝙ dictus Mattheus sit periurus, ꝛ eodem modo dicti alij duo testes, scilicet Dñicus ꝛ Bart. qꝛ isti tres deponūt qꝺ dictus ser Carolus nō fuit stipulatꝰ aliqꝺ instr̃m, ꝛ qꝺ aliqꝺ instr̃m nō vulgarizauit, ꝛ ꝙ ipsi non fuerāt adhibiti in testes alicui instr̃o tpe quo fuerunt in dictis p̄dijs ad mēsurandū, ꝛ pro cōsignatione predicta, ꝛ tamē apparet per scripturā manu ipsius Joānis menghi productam in processu.fo.78.que fuit recognita per dictū Joannē mēghū. Ut mihi presupponit̃ ꝙ dictus ser Carolus fuit rogatus de instrumēto dicte cōsignationis in p̄sentia dictorū triū testiū. Et hoc idē firmat prefatꝰ dñs Petrꝰ Paulus in suo testificatu, tā primo q̃ scdo posito in ꝓcessu.folio.139. Et cxlvij.ꝛ etiam Petrus Joānis barignani in testificatu suo

10 registrato in ꝓcessu.fo.cxlvij.† Sꝫ ita est ꝙ testi, qui in vno

a fuit periurus, nō credit̃ in aliquo.[a] c.testimoniū de testi.notatur in.c.in nostra.e.ti.ꝛ no.doc.in.c.fraternitatis.de here.ꝛ in.c.cum in iure.de offi.dele.ꝛ no.Archi.ix.dist.sana.ꝛ Spe. in ti.de teste.§.j.versi. Itē ꝙ aliqd de suo.ꝛ no.doc.maxime. Bal.ꝛ Sali.in.l.si ex falsis.de trāsa.ꝛ no.Bal.i.l.fi.in.iiij.oppo.C.de edi.di.adria.tol.ꝛ in.l.sꝫ.C.de fideic.lib.ꝛ Ang.in.l.j. §.si quis simpliciter.ff.de ver.ob.cū si.ꝛ dicti tres testes etiā affirmāt ꝛ fatētur legalitatē: ꝛ bonā famā dicti ser Caroli, de qua etiā est ꝓbatū p alios plures testes in ꝓcessu.fo.cxxxvj. Est etiā hoc valde verosimile: qꝛ postq̃ dñs Petrꝰ Paulus habuerat in mādatis a Thadeo, qꝺ cōsignaret dicto Joāni mēghō illas.cl.tornaturas terre, vt cōstat p scripturā authēticā registratā in processu.fo.gl. Cū adesset dictus ser Carolus notarius ipse dicte cōsignatiōis, vt ostēdere posset se adimpleuisse mādatū sibi iniūctū ꝙ rogauerit dictū notarium de dicta cōsignatione, ꝛ cōfirmatur ex inuestitura quā de dicti.cl.tornaturis terre accepit a sindico cōis Imole dictus Joannes menghus post factā cōsignationem, de qua in in-

11 uestitura cōstat in processu.fo.gl. ¶ † Et preualent ꝓbationes verosimiliora cōtinētes.l.ob carmen.§.fi.ff.de testi.ꝛ in d.c.in nostra. ¶ Itē rñdeo vltra predicta ad id qꝺ testificantur dicti Dñicus Orlandi, ꝛ Bartholinus de torzonibꝰ per id qꝺ notabiliter dixit Jo.de Imo.in.c.cū Joānes.de fide

12 instru.in pe.vel vlt.col.† vbi voluit si vnus tm̃ testis est, qui coadiuuat instr̃m, ꝛ duo sunt testes q ꝯdicūt instr̃o, notariꝰ non est examinatus qꝺ per hoc non erit reprobatum instrumentum cum pro instrumento sit presumptio ipsius instr̃i ex fide tabellionis, ꝛ vnius testis, vnde tunc debent esse necessarij tres testes ad reprobādū instr̃m, sicut dicitur in.d.c.cum Joannes.ꝛ istud dictū nō reperio ab alio scriptū: quā p Jo. de imo.ibi. Et reputo verbū satis notādū in illa materia, ergo multomagis stādū est instr̃o renūcie: in proposito nostro, cum habeamus presumptionē instrumenti, iuncta legalitate ꝛ bona fama notarij, ꝛ habeamꝰ dictū dñi Petri Pauli, ꝛ Petri barignani q est ēt testis instrarius, ꝛ q dñs Petrus Paulꝰ ꝛ Petrꝰ barignani sint magis idonei q̃ sunt alij testes instrumētarij: vt est probatū p duos testes.s.p Degbiā ꝛ magistrū Petrū rauenatē, quorū attestatiōes sunt in processu.fo.163. ¶ Fortificantur predicta: qꝛ cum instrumēto renuntie nō ꝯdicat cōcludentur dictus Mattheus posito qꝺ alij duo.s.Dominicus ꝛ Bartholinus testes instrumentarij contradicerent dicentes se nō interfuisse tali instrumēto, et sic ex testibus instrarijs, qui fuerunt quatuor: superest de testibus non contradicentibus instrumento numerus necessarius ad substantiā instrumenti.s.numerus duorū.s. Petrꝰ barignani, ꝛ Mattheus baldricus, q nō ꝯdicūt instr̃o renūtie, vt predixi sequit̃ qꝺ tali casu non dicitur esse reprobatum instrumentum, vt notabiliter ꝯcludit.d.Abb.in.d.c.cū Joannes.in antepe.col.post Imo.ꝛ Anto.de But.ibi. ¶ Possemus isistere an p testes dicti Frācisci, vꝫ p magistrū Girardinū ab oleo, Bartholinum Hugonis, Martinū Marci Ludouicū.de Satello.ꝛ Jacobū pagni.fol.132.sit probatum de antiquiori possessiōe, quā probauerit actor per suos testes.s.p Pagnū, Lucā, Tonium bonici, Benedictū de galsterna, Pasinum ꝛ Galacium.fol.124.ꝛ stante qꝺ testes rei ꝓbarent de antiquiori possessione dicti Francisci, ꝛ authoris sui, vt vident̃ ipsi attestari, nō est dubiū qꝺ in possessorio obtineret.c.licet causam.de proba.ꝛ plenē not.in.l.si de eo.§. fin.ff.de acqui.pos.ꝛ in.l.si duo.ff.vti possid.ꝛ in.l.j.C.eod.tit. cum simi. ¶ Tamen: qꝛ dicta superius sufficiunt ad victoriā

13 Francisci: non curaui super vltimo insistere,† sed si videbit̃ iudici poterit perscrutari dicta testiū, quoniā ipsi iudici cōmittitur quanta fides sit ipsis testibus adhibenda.l.iij.§.j.ff.de testib. Alex.tartag.

Summarium.

- 3 Possessio iurisdictionis non est penes subditos, sed penes superiorem.
- 7 Possessio ciuilis nō admittit̃ neglecta nisi post decē annos.
- 9 Quasi possessio iurisdictionis non potest acquiri, nisi sciente ꝛ patiente eo qui iam possidet.
- 11 Jurisdictio in dubio intelligit̃ cōcessa ꝓsone non territorio.
- 12 Remedium recuperande, quibus datur.ꝛ nu.14.16.17.ꝛ.22.
- 18 Princeps pro pace bona subditorum alienat.
- 23 Conuentus de spoliatione potest reconuenire de alia.

Consilium.XCIIII. De eisdem remedijs.

Visis ꝛ sepius recensitis his que in themate narrātur, vna cum processu qui cū puncto sine probationibꝰ tñ trāsmissus eit circa primam causam, q̄ iura ville Miani respicit, videretur prima cōsideratione partes clarissimi iudicātis esse in pronuntiando iuxta petita magnifici comitis Petri marie de rubeis. Constat enim dudū vi expulsum, ꝛ spoliatū fuisse magnificum dom. Rolandum Marchionem palauisinum possessiōe terre Miani per gētes armigeras ducis Mediolani, quo fit vt nedū si ipsemet Rolandus fuit vi expulsus, sed ēt si tantū fuerūt expulsi vicarij, castellani, aut alij officiales sui, quorum opera Rolandus dictam terram possidebat

1 † attamen priuatus fuit illico, Rolandus omni possessione ciuili, ꝛ naturali, etiā si ignorasset expulsos esse dictos eiꝰ officiales aut castellanos.l.j.§.quod seruꝰ.ꝛ.§.nō aūt.ꝛ.§.seq. ꝛ ibi no.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ.l.peregre.§.quibus.ff.de acq.pos.et ideo in proposito dicit Jo.de Imol.in.d.§.quibꝰ.se alias de facto dixisse qꝺ si vicariꝰ epi expellitur de possessione absente epō: perdit̃ possessio epi, lꝫ eps ignoraret: quāuis aliq dixerint contrariū, ꝛ male ſm eum. Et licet postea Rolandus iterum possessionem Miani fuerit adeptus: tamen adhuc fuit deinde expulsus ipse, vel tenentes nomine suo per potentem capitaneum Nicolaum picininū, ꝛ per cōsequens Rolandus iterum omnē possessionē perdidit per iura superiꝰ allegata, quam possessionē postea adeptus est magnificus Petrꝰ maria de rubeis, qui cum hostili exercitu a Joāne de cornezano castrum sancti Andree, ꝛ villam Miani nomine filiorū Nicolai picinini iam defuncti tenente recuperauit castrū predictum sancti Andree, ꝛ postea etiā assequutus est villā Miani, eius ville iurisdictionē, seu q̄si possessionē sibi appropriādo, vel vsurpādo, per quē actū oportet fateri qꝺ saltē naturalem possessionē dicte ville fuit assequutꝰ.l.clā possidere.§.

2 ad nundinas.ff.de acqui.pos. † Et etiā faciendo hoīes ville Miani prestare sibi iuramētū fidelitatis, videtur acqsiuisse quasi possessionē iurisdictiōis, vt in specie decidit Baldus in.l.ij.C.de seruitu.in.xij.col.in versicu.sed si quis facit ho-

[a] ¶ Alique.s.lib. ij.consi.xxvij.numero.3.

mines confiteri ⁊c. vbi recolligit ⁊ recordaꝫ circa hoc dicta
per Inn. in varijs locis. Necnõ vltra naturalẽ videtur etiã
post acquisiuisse ciuilem: attento ꝙ postea filij Nicolai picini
ni fuerũt negligẽtes in apprehendendo possessionem natura
lem dicte ville, propter qꝺ a sua possessione ciuili ceciderunt,
maxime si sciuerũt dictã villã naturaliter per Petrũ mariã
possideri ⁊ occupari. l. si de eo. §. si forte. ⁊ ibi plene not. Bar. ⁊
l. Quis saltus. ff. de acq. pos. no. in. l. furtũ. §. fundi. ff. de acqr.
pos. ⁊ Cy. in. l. j. in pe. q. C. vbi cã sta. ⁊ Inn. in. c. querelã. de ele.
⁊ per doc. in. l. j. C. de ser. fug. cũ si. Si ergo ptꝫ ꝙ oĩs possessio
residebat penes Petrũ mariã, qua possessione nõ intellige⸗
baꝫ esse priuatꝰ, etiã per rebellionẽ hoĩm dicte ville: qꝛ vt in⸗
qt Bal. C. de serui. in. l. ij. in. xj. col. in ver. tertio quero an ꝑ ne
3 gligentiam ⁊c. † Rebellio subditorũ nõ priuatᵃ dñm posses⸗
a sione, nisi eũ expellerẽt de territorio, vel caperẽt ⁊ deponerẽt
in carcere. allegat in ar. l. j. §. pe. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊. l. moueor. C.
de ser. expor. iurisdictio enim sui natura reddiꝫ in inuitũ. l. j.
in prin. in ver. defendere. ff. si qs ius di. nõ obtẽ. ẜm eũ. ⁊ idem
sentit Bal. in. c. j. de ꝯtro. feu. inter vas. ⁊ epm. in princ. ergo
nõ licuit Rolando ꝓpria authoritate sibi ius dicere, ⁊ posses
sionem dicte ville apprehendere, etiam dato ꝙ ipse Rolan⸗
dus eadẽ possessione antea fuisset spoliatus ex interuallo. l. si
quis a se fundũ. C. ad. l. Iul. de vi. l. qui possessione. cũ ibi not.
ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ plene no. in. l. j. C. vnde vi. ⁊ in. l. iij. §. cũ igiꝫ.
ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ in. c. olim. el primo. de rest. spo. ¶ Nec etiam
licuit dictis hoĩbus ville Miani sibi assumere Rolandũ in
ꝑpetuũ dñm, ⁊ superiorẽ alio expulso, vel nõ admisso, ꝑ ea q̃
not. Hos. ⁊ Io. And. in. c. si. de iud. ⁊ Arch. ix. q. iij. cõquestꝰ. ⁊
Bal. in. l. ex hoc iure. in. iij. q. ff. de insti. ⁊ iure. ⁊ in. l. si qs ex cõ
sensu. in pe. col. C. de epis. aud. ⁊ in. l. si qs a filio. §. si. ff. de lega.
j. ⁊ in. l. debitorũ. per illũ tex. C. de pac. vbi cõcludunt qꝺ ciui
4 tas † vel alia vniuersitas non potest sibi assumere rectorem
ꝑpetuũ, ꝑsertim ĩ preiudiciũ imperatoris, vel alterꝰ sui dñi,
seu superioris. Et dato qꝺ Rolãdus: ⁊ nũc eius filij habue⸗
rint ⁊ habebãt titulũ ⁊ dñiũ dicte ville: tñ Petro marie agen
ti possessorio recuperande non obstat exceptio dominij, siue
dicamus intentatum esse interdictum vnde vi. d. l. si quis a se
fundum. c. in literis. de restit. spo. ⁊ plene not. l. si de vi. cũ si. ff.
de iud. Siue dicamus intentatũ esse remediũ ex canone red⸗
integrãda. iij. q. j. qꝛ agẽti tali remedio nõ obstat exceptio do
minij, vt no. Inn. ĩ. c. sepe. de resti. spo. ⁊ ibi clarꝰ firmat An⸗
to. de But. in. vj. col. ⁊ in simili no. Inn. in. c. post electionẽ. in
fi. de conces. preben. vbi dixit quod vbi intentatur remediũ. l.
si coloni. C. de agri. ⁊ censi. non obstat exceptio dñij. ¶ Sed
premissis non ob. contrariam sententiam probabiliorem pu
to. Nã vt in puncto ⁊ in ꝓcessu apparet, anno. M. ccccliiij.
Petrus maria ex sua libera volũtate deposuit in sequestrũ
villam de Miano, ⁊ eius iurisdictionẽ penes magnificũ do⸗
minum Christoforum de torellis, tunc arbitrum seu arbitra
torem inter dictas partes, vt ipse Christoforus posset eã cõ⸗
signare habẽti meliora iura in dicta villa, ⁊ eius hominibus
ac iurisdictione. ⁊ ita dñs Christoforus dictam villã, ⁊ eius
possessionẽ suscepit ac retinuit. ¶ Finito autem cõpromisso
hoĩes dicte ville stãtes certo tẽpore sine recognitione alicuꝰ
superioris do. Rolandũ predictũ dominum suum in dñm ⁊
possessorẽ verũ dicti loci recognouerunt, ⁊ ipse in possessione
dicti loci ꝯtinuauit vsqꝫ ad eiꝰ mortẽ, ⁊ postea in ea cõtinua⸗
5 runt eius filij, ⁊ heredes. ¶ † Modo per talem depositionẽ
volũtarie factã in seqstrũ oĩs possessio trãslata fuit in ipsum
Christoforũ. l. licet. §. j. ff. depositi. l. interesse. cũ ibi not. ff. de
acqui. pos. Notatur per gl. Cy. ⁊ Bal. in. l. j. C. de probi. seq. ⁊
notaꝫ in. c. j. de seque. pos. ⁊ in. c. examinata. de indi. ⁊ not. doc.
in cle. j. in prin. de seque. pos. ⁊ Io. mo. ⁊ Io. Andr. in regula
locupletari. in mercu. ¶ Modo sic aut nos dicimꝰ ꝓ finito
cõpromisso, ⁊ dño Christoforo amplꝰ nõ vtẽte dicta posses⸗
sione, ⁊ se vlterꝰ ĩpedire nolẽte, possessio remãsit vacãs, cum
solo aĩo ꝑdaꝫ. l. iij. §. in amittẽda. ⁊. l. si qs vi. §. dñia. ff. de acq.
6 pos. † ⁊ tunc sine dubio licuit do. Rolando dño ville predicte
propria authoritate ingredi possessionẽ rei sue vocantẽ. c. cũ
dilectus. §. verũ. ⁊ ibi no. Ant. de But. ĩ. iiij. notabili. de ord.
cog. ⁊ no. gl. ⁊ Doc. in. l. si. in verbo per ignorantiam. C. vnde
vi. Aut nos dicimus quod Christoforus nondũ perdiderat
possessionẽ tempore quo Rolãdus eã apprehendit. ⁊ adhuc
dico ꝙ non potest obtinere Petrus maria: qꝛ non põt ipse
dicere se spoliatũ esse possessione, cũ nõ possideret. Sed si qs
est qui hoc dicere posset, esset Christoforus. ergo nõ cõpetit
ius agẽti. D. Petro Marie. Nec ad hoc obstat si dicaꝫ ꝙ. d.
Petrus Maria allegat qꝺ tpe sequestri habuit animũ reti⸗
nendi in se possessionem ciuilem: qꝛ ad hoc potest rñderi ꝙ si
tẽpore sequestri illud non fuit expressum, nihil releuat. l. si re⸗

¶ Longi. j. libr. vj. consil. xxxiij. nu. 4.

¶ Illo. Pet. ancha. reperi. c. sine possessione. col. xxv. xxvj. de reg. iur. in vj.

petendi. C. de cõdi. ob cau. l. iij. §. si quis quasi. ff. eo. Attento
qꝺ de naturale sequestrationis predicte est ꝙ primus posses
sor in dubio desinat possidere. d. l. lꝫ. §. j. ¶ Scdo põt rñderi
ꝙ tempore quo iam finito compromisso Rolandꝰ appreben
dit possessionẽ, possessio ciuilis non poterat esse apud. d. Pe
trum mariã: sed erat apud filiũ vel filios, ⁊ heredes Nicolai
picinini, quorũ noĩe Ioãnes de cornazano dictã villã tenue⸗
rat. l. qꝺ meo. in prin. l. si me vacuã. in fi. l. qui vniuersas. §. qꝺ
ꝑ colonũ. cũ ibi notatis. ff. de acq. pos. Nec dici põt ꝙ expul⸗
so Ioãne de cornazano ꝑ Petrũ mariã fuerint priuati filij
Nicolai picinini dicta ciuili possessiõe. d. l. peregre. §. quibꝰ.
qꝛ rñdeꝫ ꝙ lꝫ Ioãnes de cornazano fuerit expulsus ꝺ castro
scti Andree, vel possessiõe castri. scti Andree ꝯsignauerit. d.
Petro marie, tñ nõ ꝑsupponiꝫ ꝙ fuerit expulsus de posses⸗
sione ville Miani nec ꝙ illã tradiderit. d. Petro marie. Nec
obstat si dicat ꝙ filij Nicolai picinini possessionẽ ciuilẽ amise
rũt qꝛ sempꝫ neglexerũt apprehendere possessionẽ naturalẽ, ꝑ
d. l. si eo. §. si forte. cũ ibi no. qꝛ respondetur ꝙ scdm veram ⁊
7 magis cõem opi. † dictã ciuilis possessio nõ ꝑditur, nisi per
b negligẽtiam longi tpis. i. x. anno. per quã causatur obliuio,
vt no. gl. in. l. si id qꝺ. in prin. ⁊ in. l. si de eo. §. si forte. ⁊ ibi hoc
sequiꝫ Bar. ⁊ Ang. ff. de acqui. pos. ⁊ gl. j. magna. in. l. si. C. vñ
vi. ⁊ gl. Iac. But. in. l. lꝫ. C. de acqr. pos. ⁊ gl. in. §. qꝺ autẽ cos.
in verbo, per absentiã. insti. de vsucapio. Et Dyn. in regula,
sine possessiõe. ĩ fi. cũ quo trãsit Cy. Bar. ⁊ Bal. ĩ. l. j. C. de ser.
fugi. ⁊ Ray. in. l. furtũ. §. fundi. ff. de vsusc. ⁊ Bal. in. l. si. C. de
his qui a nõ dño. ⁊ ista est magis cõis opinio glossarum, et
doc. Licet Inn. quẽ nõnulli sequunꝫ in. c. querelã. de elect. di⸗
xerit ꝙ perdatur possessio tpe declarando arbitrio iudicis,
⁊ ꝙ iudex dꝫ declarare de tpe minori. x. annis: qꝛ facilius dꝫ
ꝑdi possessio q̃ dñiũ. l. si qs vi. §. j. ff. de acqui. pos. sed dñiũ ꝑ⸗
ditur. x. annis. l. si. ⁊ fere per totum titulum. C. de prescri. lon.
tẽpo. Ergo nõ debet requiri tantũ in tps in perdẽda posses⸗
sione. Tñ precedẽs opinio videtur verior, per text. in. l. furtũ.
§. fundi. in verbo longe a contrario sensu, vbi requiriꝫ negli
gentia longi tpis ad hoc vt possessio perdatur, longũ tẽpus
intelligitur esse. x. anno. l. fidei. §. aristo. ff. qui ⁊ a quibus. Et
patet in rub. ⁊ per totum. C. de presc. long. temp. ⁊ notaꝫ in. l.
si filꝰ. C. de peti. here. ⁊ in. l. cũ de in rem verso. ff. de vsur. ⁊ in
rub. C. que sit lon. cõsue. Nec obstat ratio allegata per Inno.
qꝛ licet dicamus ꝙ in perdenda possessione requiraꝫ longũ
8 tps: † tñ adhuc est verũ dicere ꝙ facilius perditur possessio
quã dñium: qꝛ ad dominiũ perdendũ requiritur nedũ longũ
tps, sed etiã titulus ⁊ cõtinuata possessio possidentis, ⁊ bona
fides, ⁊ qꝺ res nõ sit vitiosa, vt per totũ. C. de prescri. lon. tẽp.
Sed in possessione perdẽda sufficit lõgũ tps. Sed ita est qꝺ
nõ presupponiꝫ esse probatũ pro parte dñi Petri marie. qꝺ
a tpe q̃ ipse apprehendit possessionẽ Miani, seu a tpe q̃ fuit
expulsus Ioannes de cornazano vsqꝫ ad tempus quo Ro⸗
landus apprehẽdit possessionem finito compromisso essent
lapsi anni. x. Ergo allegari non põt ꝙ possessio ciuilis esset
apud dñm Petrũ mariã. Nec ẽt obstat si dicaꝫ qꝺ nullo mõ
possessio ciuilis erat apud filios Nicolai picinini, qꝛ ex q̃ sci⸗
uerũt possessionẽ ville Miani esse naturaliter occupatã ꝑ. d.
Petr. mariã, ⁊ per modicũ tẽpus neglexerũt eã recuperare,
videntur incõtinenti suspicari se posse repelli. Et desierunt
ciuiliter possidere. d. l. Quis saltus. qꝛ ad hoc põt rñderi qꝺ
nõ cõstat. nec presupponiꝫ ꝙ filij Nicolai picinini habuerint
sciẽtiã quod. d. Petrus maria occupauerit possessione ville
Miani, dato quod potuerint forte scire de occupatiõe pos⸗
sessiõis castri sancti Andree, quod fuit hostiliter ablatũ per
do. Petrũ mariam Ioanni de cornazano. Et ex hoc etiam
infertur qꝺ Petrꝰ maria nullã quasi possessionẽ iurisdictio
9 nis Miani potuit acquirere: qꝛ † quasi possessio iurisdictio
c nis iam formate nõ põt acqri, nisi sciẽte ⁊ patiẽte illo ᶜ q erat
in quasi possessiõe iurisdictiõis, ⁊ nõ curatur tũc de sciẽtia et
patiẽtia illius ad quẽ vere spectabat iurisdictio, vt in specie
ꝓbat ⁊ decidit Bal. in. l. j. in pe. ⁊ vlti. col. ⁊ in. l. ij. in. v. col. ĩ v.
quarto q̃ro ⁊c. C. de ser. post Cy. ibi. ⁊ Ant. de But. in repe. c.
si. de cã pos. in. ix. char. in ver. nunc videndum restat de requi
sitis ex persona eius cõtra quem ⁊c. de causa posses. ¶ Ergo
cum nõ appareat de sciẽtia dicti Ioãnis de cornazano, seu
filiorũ Nicolai picinini scilicet quod sciuerint. d. Petrũ ma⸗
riam vt quasi possessione iurisdictionis in villa Miani, non
potuit dictus Petrus maria acqrere dictã quasi possessio⸗
nem, que non acquiritur in iuribus incorporalibus, nisi per
scientiam ⁊ patiẽtiam. l. iij. §. dare. ff. de vsufructu. l. quoties.
de serui. capitulo cum ecclesia. de causa possessio. capitu. cum
olim. eod. titu. ⁊ plene not. Inn. in. c. bone. de postu. prelato. ⁊
in proposito no. Inno. in. c. olim. el. iij. de restitu. spolia. cum

simi.

simi. Preterea, vt supra dixi, aut Christophorus in quē erat translata ois possessio, desijt possidere finito cōpromisso, & tūc potuit .d. Rolādus occupare possessionē vacantē rei, q̄ ad eū spectabat iure dnij, vt supra ostēdi. Aut nō desijt .d. Christophorus possidere per finitum compromissum: & tunc nō potuit spoliari & priuari .d. Petrus maria sua possessiōe. cum tūc nō possideret: & sic nō cōpetit sibi ius agēdi. Nec ēt habet obstare si diceret qd .d. Christophorus finito cōpromisso voluit partes esse in suo pristino statu: q2 posito qd istud appareret esse verū: tñ ex hoc solo nō possumus dicere esse translatā possessionē in .d. Petrū mariā, ex quo nō interuenit act⁹ vere traditionis, vel ficte per cōstitutū aut precariū iuxta .l. qd meo. & .l. interdū. ff. de acq. pos. vel per aliquē ex actib⁹ similibus enumeratis per gl. & Doc. in .l. iij. in prin. ff. de acq. pos. & in .l. j. C. e. ti. & plene per Ant. de But. in repe. c. fi. de cau. pos. Posito q per illa verba intelligeretur data licētia domino Petro marie apprehendendi possessionem, non tamen ex eo solo videtur translata possessio. l. permisceri. §. species. & .l. predia. cū ibi no. ff. de acqui. pos. ¶ Secundo principaliter ostenditur nō posse cōpetere dicto .d. Petro marie aliquā iurisdictionē in dicta terra Miani. Nam presupponitur q Rolandus habebat merū & mistū imperiū, & omnimodā iurisdictionem in dicta terra Miani ex cōcessionibus & priuilegijs imperialibus, & ducalib⁹. Quo presupposito sequit q posito q Rolandus fuerit deiectus, seu cecidisset a iurisdictione pdicta sibi cōcessa: tñ nō pōt dici illā fuisse acquisitam alicui, qui eum deiecerit. Quod probat ex his que decidit Bar. & Ang. in .l. sequitur. §. si viā. in fi. ff. de vsuca. & Ant. de Bu. in repe. c. fi. de causa pos. post medium. in ver. tertio dicebam q que-

10 dam est patientia &c. † vbi dicunt q si aliquis nobilis habēs iurisdictionē in castro meo per vim deijcitur, & sic ea nō vtit, an queratur expulsori ea vtenti. Et concludunt qd aut iurisdictio coherebat territorio: & tunc quicunq ea vtatur iurisdictio retinetur. l. qui fundum. ff. queadmo. ser. amit. Aut iurisdictio coherebat persone in loco, & tunc licet ille qui deiectus est non vtatur iurisdictione, & perdat eam, tñ non acquiritur ei qui per vim vel sine titulo vsus est. Sed reuertit ad eū cui cōpetit de iure cōi, vt ad psidem vel prefectū, aut aliū ad quē iurisdictio illa de iure cōi ptineret, allegāt .l. si defuncto. ff. de vi & vi ar. Et fm qd no. Anto. de but. in .d. c. fi. in .ix. char. quasi possessio nō acqrit deiectori. Sed ita est qd dicto Rolādo cōpetebat dicta iurisdictio in dicta terra Miani, q̄ est de iure imperij. Ergo nō pōt dici qd dicta iurisdictio etiā per nō vsum Rolādi, quoquo modo acquisita fuerit di-

11 cto .d. Petro marie, aut cuicūq deiectori. ¶ † Attēto mari-

a me qd iurisdictio[a] cōcessa per dicta puilegia Rolādo in dubio intelligat concessa persone, & non territorio, vt per plura latius q alibi explicat Bar. in suo cōsi. inci. Queritur vtrū iurisdictio & imperium &c. Ad hoc quod no. gl. & doc. in .c. cū venissent. de insti. & gl. xvi. q. j. possessiōes. & in .l. sordidorū. C. de excu. mune. li. x. & Jo. an. in regula, priuilegiū. in mercu. & Bar. in .l. j. ff. de consti. prin. per illum tex. & Cy. & Bal. in .l. fi. eo. tit. & no. doc. in .l. q2 tale. ff. sol. mat. ¶ Tertio pricipaliter dico qd aut Petrus maria vult obtinere interdicto vñ vi. Et dico qd nō potest: q2 dato etiam qd vera esset illa opinio que h3, qd pro spoliatione quasi possessionis iurium incorporalium, & sic iurisdictionis dicte ville competeret interdictū vñ vi. De quo late disputat Guli. de cu. in .l. l3. C. de acq. pos. in .ix. & .x. col. & Bar. i. l. iij. §. vnde vi. ff. de vi & vi ar. & p Inn. in .c. querelā. de elec. & per Modernos in .l. sequitur. §. si viā in prin. ff. de vsucapio. ¶ Tamē in proposito nostro nō po-

12 test locum habere: † tum q2 interdictum vnde vi, habet locū quando fit violentia persone, deijciendo eam de possessione p vim. l. j. §. j. & .ij. ff. de vi & vi ar. Declarat gl. & Bar. in .l. fi. in verbo, vacua. C. vnde vi. Sed in libello actoris non narratur q Rolandus per se vel suos per vim illatam persone domini Petri marie vel suorum officialium aut procuratorum deiecerit eū vel eos de possessione: ergo &c. Nā libellus actoris de hoc nō loquit, sed solum in .xi. positione vel .c. dicti libelli iūcto precedēti capitulo, narrat qd postq dicti homines dicte ville Miani interuerterāt possessionē dicte ville & hominū spectantē ad ipsum .d. Petrū mariam, venerūt gētes Rolandi armate ad dictam villam siue ad quendā locū prope confinia dicte ville, & fortes fecerunt predictos hoies ac induxerunt eos ne redirent ad solitam obedientiā, quam prestare soliti erant ipsi dño Petro eidē & suis officialibus fortia inferendo & faciēdo cōtra iuris formā &c. Nā aut dicti homines Miani prius interuerterāt possessionē dñi Petri marie, vt narratur in libello. Sequitur qd non potuerūt gētes armorum Rolandi ampli⁹ p vim spoliare do. Petrum mariā possessiōe, quā iam ipse do. Petr⁹ maria perdiderat. Nam nihil aliud est possessionem dñi Petri marie interuertere, q̄ eū possessione priuare. vt .l. si quis rem quā. ff. de acqui. pos. iuncta .l. colonus. ff. de vi & vi arma. ¶ Preterea nō dr in dicto libello, qd gētes Rolandi fecerint violentiā, nisi in inducēdo hoies dicte ville, ne redirent ad obedientiā dñi Petri marie: s3 iste act⁹ nō est actus priuatiōis possessionis: q2 vt dixit Bald. in .d. l. ij. in .xi. col. in ver. Tertio q̄rit an per negligentiā &c. per nō obedientiā vel per rebellionem subditorum non priuatur dominus possessione, nisi subditi dñm caperent & carcerarent, prout supra retuli, & sic apparet q nō est narratū, vt puto, nec probatū talē violentiā, q̄ inferat cōpetere interdictū vnde vi. ¶ Preterea put fuit supra ostensum in primo fundamēto, ista possessio tpe finiti cōpromissi non erat apud dictū Petrū mariā: ergo ea nō potuit p vim spoliari. l. decē. ff. de ver. obli. l. manumissiones. de iust. & iur.

13 ¶ Posset etiā dici nō esse intētatū interdictū vñ vi. † Q2 qñ illud intentat, reqrit qd in libello exprimat tps illate violentie, vt probat Bar. in .l. j. §. siue aūt. ff. de vi & vi arma. qd qdē nō fuit expressum in libello actoris. Tamen in hoc nō insisto pter illā clausulā appositā in cōmissione, vc3 summarie et

14 sine figura iudicij &c. ¶ † Item non potest competere remediū .c. reintegranda. iij. q. j. tñ q2 illud remediū nō vr cōpetere ei q mala fide possedit, ēt si agit ꝯ malefidei possessorē: q2 in pari causa potior debet esse conditio possidentis. l. siue autem. §. si duobus. ff. de publi. l. si seruum. ff. sequitur. ff. de ver. obli. & istud expresse voluit Jo. de Jmo. in .c. sepe. de restitut. spo. l. qui in hac discrepat ab Anto. de But. q sol⁹ ibi tenuit cōtrarium. & dt Jo. de Jmo. ibi quod istā opi. vr approbare Jnno. dum pacificat remedium .l. si coloni. C. de agri. & cēsi. lib. xj. Et remedium .d. c. redintegranda. & cōstat q remediū .d. l. si coloni. nō cōpetit ei q mala fide possedit, vt .d. l. si coloni. i verbo, bona fide. & dictā equiparationē facit etiā Jo. cal. in .c. cū ad sedē. de restit. spo. in additionib⁹ suis. & pro hoc ēt facit: q2 in materia .d. c. reintegrāda. Bar. in .l. manifestissimi. §. sed cū in secūda. C. de furt. & in .l. rem que nobis. ff. de acqr. pos. & Ang. in .l. siue aūt. §. si duob⁹. ff. de pub. & Ang. in consi. cxiij. inci. In Dei noie dictus libellus &c. Et Pau. de cas. in .l. & ideo. ff. de condi. fur. & in .l. fi. C. de fur. vtuntur hoc argumēto qd in pari causa debet esse potior cōditio possidētis. p ista opi. videt etiā tex. i. d. c. redintegrāda. in v̄bo, res ecclesie, vel proprias substantias &c. Sed dictus .d. Petrus maria non fuit adeptus possessionē Miani bona fide, s3 mala: q2 sciebat vel scire debebat rē ad aliū pertinere, ex quo in ea nullum titulū, vel probabilem causam possidendi habebat. d. l. fi. C. vñ vi. ¶ Et ex premissis patet responsio ad allegata in contrarium: nam non obstat quod expulso Rolando Petrus maria adeptus fuerit possessionem, sed quasi possessionem ville Miani, & eius iurisdictiōis &c. Q2 rñdetur q talis possessio fuit translata postea per eum in dñm Christophorū de torellis, & sic non potest dicere se fuisse spoliatū, vel absq facto cecidisse a possessione, vt plenius sum prosequt⁹ in superioribus. At etiā respondetur q non potest competere dicto do. Petro marie cū effectu interdictum vnde vi, vel remedium ex canone redintegrāda, aut aliud simile, vt supra probaui. ¶ Nunc aūt aggredior cām recōuentionis magnifici domi. Nicolai Marchionis palauicini recōuenientis dictū Petrum mariam pro restitutione possessionis castri sancti Andree in quo videretur prima cōsideratione dicendū dictum comitē Nicolaū in pdicta recōuentione non esse audiēdum:

15 † q2 regula est qd reus cōuentus possessorio p cā spoliationis nō pōt recōuenire actorē nisi pro simili causa spoliationis, vt in .c. fi. de ord. cogn. & .c. cū dilectus. eo. tit. Scdo: q2 interdictū vnde vi nō videt competere dicto .d. Nicolao cōtra Petrum mariam: q2 Petrus maria non spoliauit eum, sed

16 Nicolaus Picininus. † Ergo contra tertium qui non spoliauit dictum .d. Nicolaū dari non pōt interdictum vñ vi, l3

b ad illū tertium[b] peruenerit possessio. l. cū a te. ff. de vi & vi ar. Nec ēt videt habere locū conditio ex decretali sepe. de restit. spo. q2 illa datur contra tertiū ad quem possessio violenta puenit si ipse tertius scienter successit in vicinum, vt ibi dicit. Sed in casu nostro nō presupponitur q Petrus maria sciuerit Rolandū fuisse per vim spoliatum a Nicolao picinino possessione castri sancti Andree. Ergo non habet remedium illius decretalis, maxime cū in dubio presumat ignorātia. l. veri⁹. ff. de probat. & in regula, presumitur. & in proposito firmabat hoc Jo. And. & magis cōiter alij Docto. in .d. c. sepe. Nec ēt vr q possit locū hre remediū .c. redintegrāda. iij. q. j.

17 tū † q2 illud vr hre locū in rebus ecclesiasticis & in rebus clericorū, nō aūt in reb⁹ laicorū, vt no. Jo. cal. post gloss. in .d. c.

a ¶ [illegible]

b ¶ Tertiū. Etiā habentē causam titulo singulari a spoliatore. bar to. Alb. d. l. cum a te. Caro. rui. in .l. iiij. §. Cato. & ibi Alexā. nume. 76. de verb. ob. Ange. consi. clvij. in predicta qōne. l3 Lance. galia. d. §. cato. col. ij. v. limitare hāc aliter velitis vana est hec disceptatio de nomine actionis ex qua alia remedia competunt de quibus per Ange. in .d. cōsi. clvij. [illegible]

cum ad sedē. Ac etiā qꝛ illud.c.reintegranda.nō inducit specificū remediū agēdi,sed solū disponit agendū esse antiquis remedijs a iure introductis in casibus suis,vt no.Innoc.in d.c.cū ad sedē.Ergo cū aliud nō sit proditū remediū possessorium in casu isto,vt probaui:sequitur qđ cessat ꝓuisio.d.c. redintegranda.Sed premissis non obstantibus contrarium puto de iure verꝰ.Ad qđ ostēdēdū primo ꝑsuppono ꝙ Rolandus postꝙ habuit titulū cōcessiōis sibi facte a duce Mediolani de castro sancti Andree possedisse dicitur illud cum bonafide:qꝛ ex titulo presumitur bonafides.l.pe.C.de euic.⁊

18 ille fuit titulꝰ iustꝰ.† qꝛ dux ꝓ bōnda pace territorij sui potuit castrū.d.Petri Marie subditi sui cōcedere dicto Rolādo, vt probat Bar.in.l.quecunqꝫ.in fi.C.de fide instru.⁊ iur.haste fis.lib.x.Et no.Inn.⁊ Ioā.in.c.in nostra.per illum text.de iniur.⁊ dā.tuto.Et expressius Ange.in.l.bene a zenone.in.j. col.C.de quadri.prescri.⁊ in.l.anthiochēsiū.ff.de priui.cred. ⁊ in.l.vēditor.§.si cōstat.ff.cōmu.pred.⁊ no.Bal.in.d.l.conuētionum.ff.de pac.⁊ in.l.qcunqꝫ.in vlt.col.C.de ser.fugi.Et ꝑ eundē post antiquos in tit.de pace Constā.in verbo,priuilegia.cū sequēti.in pace enim versatur publica vtilitas.l.si qs ingenuam.§.in ciuilibꝰ.ff.de ca.propter quam vtilitatē pōt auferri ius priuati.l.item si verberatū.§.fi.ff.de rei ven.l.lucius.ff.de euic.per Bar.plene in procmio ffoꝛū.⁊ per doc.in c.que in ecclesiarū.de cōsti.cū concor.facit tex.in.c.nisi essent. de prebēd.in ver.pro bono pacis ⁊c. ¶ Ex hoc infertur quod ꝯ petitionē dñi Nicolai nō pōt opponi qđ ipse fuerit malefidei possessor.Et sic nō cōpetat sibi remediū.c.reintegranda. prout circa petitionē Petri Marie dictū fuit,hoc sic ꝑsupposito dico qđ presupposita possessione dicti domi.Nicolai cū bona fide causata a titulo preallegato presupposita inuasiōe dicte possessionis violēter facta ꝑ Nicolaū Piciminū,⁊ inuasione postea facta per Petrum Mariam,nunc etiam occu-

19 pantē † competunt dicto domino Nicolao saltē duo remedia quorum quodlibet de per se est sufficiens ad restitutionē possessionis obtinendā.primo enim cōpetit sibi cōdictio ex dire ctali,sepe.de restit.spo.Nec ob.si dicatur qđ illud remedium datur contra eum qui sciens dictam possessionem fuisse violenter inuasam adeptus est eam,⁊ qđ presumit ignorare.Qꝛ

20 rñderi pōt per ea q̄ no.do.Abb.Mod.in.d.c.sepe. † vbi dixit quod licet presumatur ignorantia:tamē fallit nisi inuasio fuisset notorie facta.arg.c.j.de postu.prel.Uel si iste q successit in dictā possessionē violentā erat vicinꝰ loco possessionis inuase.argu.c.quosdā.⁊.c.quāto.de presum.Et vtrunqꝫ vel saltē alterū istoꝛū dꝫ verisimiliter concurrere in casu nostro. Et non est ēt necesse quod tēpore quo Petrus maria vltimo loco adeptꝰ est possessionē castri sancti Andree,sciuerit Rolandū ꝑ vim fuisse spoliatū illa possessione. Sed satis est, si ex postfacto qñcūqꝫ sciuit vere vel ꝑsumptiue,vt ꝓbat Ant. de But.in.d.c.sepe.in.j.col.⁊ latius ibi.d.Abb.ꝑ rōnē positā in tex.ibi,dū dt eo qđ non multū intersit,quo ad periculum

21 aīe iniuste detinere ⁊c.† Et hꝫ ēt locū illud remediū quo ad laicos,⁊ ēti foro ciuili,⁊ ibi ꝓbat Anto.de But.ī no.⁊ Pau. de Castr.in.l.⁊ ideo.§.Neratius.ff.de cōdi.fur. ¶ Pōt ēt hr̄e locū remediū.d.c.redintegranda.etiā si Petrꝰ maria ignorasset Rolandū fuisse spoliatū:qꝛ illud remediū indistincte locum hꝫ,vt no.glos.j.in.d.c.sepe.⁊ ibi hoc expressius not.omnes.Non obstat quod illud remediū non hēbat locū in laicis:qꝛ communis opinio,⁊ cōis obseruātia est in ꝯtrariū ꝓpter identitatem rationis.Attento quod illud remediū est inductum ad correctionē peccati.ita firmant Anto.de But. ⁊.d.Abb.Moder.in.d.c.cum ad sedē,⁊ Bar.in.d.l si coloni. C.de agr.⁊ censi.vbi refert ita tenuisse Io.And.in.d.c.cū ad sedē.⁊ idē tꝫ Ang.in cōsi.clvij.inci.in predicta.q.⁊ Lud.Ro. in.l.rem que nobis.ff.de acquirē.pos.Non multū tamen esset curandū,etiam quod vera esset opinio,quod istud remediū, c.redintegranda.non haberet locum in laicis, prout etiā tenuit Io.de Imo.ī.d.c.cū ad sedē.⁊ Pau.de Cast.in.l.⁊ ideo. §.neratius.ff.de cōdi.fur.Quia ꝑ hoc tāto fortius excluderetur.d.Petrus maria ab isto remedio,quo ad petitionē suaꝫ circa possessionē Miani.⁊ sufficit dño Nicolao remedium introductū per decretalē sepe.de resti.spo. ¶ Nec etiā obst.ꝙ illud.c.redintegrāda.nō inducat specificū remediū,vt sensit Inn.in.c.cū ad sedē.qꝛ rñdeo ꝙ ille intellectꝰ cōiter dānatur.

22 † Sꝫ duo alij sunt intellectꝰ circa illud.c.redintegranda.qui cōiter approbant.vnꝰ est qđ remediū illiꝰ canonis sit remediuꝫ gñale,ꝑ qđ possit agi vbi alia remedia cōpetūt,⁊ possit simul cū alijs remedijs spālibꝰ ī eodē libello accumulari.ita dt Io.cal.Ant.de but.⁊ alij post eos ī.d.c.cū ad sedē.⁊ ī.d.c. sepe.Est ⁊ alius intellectꝰ qđ illud.c.redintegrāda.producat specificū ius agendi,⁊ cōpetat vbicūqꝫ quis iniuste,⁊ sine culpa cedit a possessione sua,siue detinens contra quem agitur, habeat bonam fidem,siue malam.⁊ istam opi.sequitur Inn. in.c.querelā.de elect.⁊ est de mēte gl.pe.in.d.c.cū ad sedem.⁊ ita tenet ibi Host.⁊ communiter alij.⁊ gl.j.doc.in.d.c. sepe. Et ibi dicit Io.de Imo.isti duo intellectus cōiter tenētur.

23 ¶ † Postremo nō obstat ꝙ reus conuētus possessorio pro cā spoliationis nō possit recōuenire actorē,nisi pro cā spoliationis,qꝛ responderi potest ꝙ cōuentus pro causa spoliationis,potest recōueniri pro alia causa spoliatiōis,vt in.d.c.fi. de ord.cogn.siue in recōuētione deducatur vera ⁊ ꝓpria spoliatio,pro qua dat interdictū vnde vi.Siue impropria spoliatio pro qua dat remediū.d.c.sepe.vel dicti.c.redintegranda.vt est magis cōis opinio,quā sequit Io.cald.in.d.c.fi.de ord.cog.⁊ Io.An.Aut But.⁊ Io.de Imo.ī.c.cū dilectus. super ver.verū.de ord.cog.⁊ Io.an.in addi.Spec.in titu.de peti.⁊ pos.§.j.super ver.itē quid si agēti.in addi.magna.Nec etiā de alia spoliatiōe cantat libellus Petri marie,vt ptꝫ ex x.⁊.xj.ca.libelli Petri marie ꝓut in precedētibꝰ dictis.⁊ forte etiam hec exceptio nō fuit cōtra libellū dñi Nicolai opposita ante litē cōtestatā,vel habitā pro cōtestata:⁊ sic vlterius opponi nō potest cum sit dilatoria.vt no.gl.in.c.j.in verbo, perimitur.de resti.in.vj.iuncta.l.ita demum.C.de procu.⁊.c. inter monasterium.de re iudi.cum si.Alex.

a ¶ Libere.Bal. repe.l.j.col.ij.C. de sac.san.eccle. Cor.cōsi.clxv.li. ij.Cur.senior cō si.xlvij.colum.j. Roch.cur.trac. de iure patro.v. ipse vel is a quo. nu.31.Curt.iunior tract.feud. part.ij.q.j.nu.5. ⁊.q.ij.nu.5.cōsil. ij.col.j.deci.c.q̄ in ecclesiarū.col. j.de cōsti.c.si pro debilitate.co.v. de offi.delega.c. reprehensibilis. col.ij.de app.vide.[illegible]onsil. [illegible]lib. ij.consi[illegible] col.ij.Aymo.cō silio.cxxij.num. 5.⁊.6.

Consilium.XCV.

Lege.j.libro.vj.consilio.lxiij.vbi plenius habetur.

Summarium.

1 ☞ Libere verbum quid importat.nu.2.
3 Mentio rei importat proprietatem non nudam possessionem.
6 Diuersitas nominum ⁊ confinium ostendit rem diuersam.
8 Clausula super quibus peto iustitiam,limitatur.

Consilium.XCVI.

CONsideratis his que in processu cōtinentur inter hoīes ⁊ commune Masse lombardoꝛū agētes,⁊ magnū equitem Dominum Robertum stroza reū conuentū. Satis opportune ⁊ elegāter deducta videntur ꝑ aduocatos dicti Roberti ea q̄ ostendūt absoluendū esse, vnde in eoꝛū

1 sententia concurrēs paucis absoluam.† Et primo videt ꝙ in dicta petitione cōis,⁊ hominū Masse petētiū.d.Robertum compelli ad libere relaxandū ⁊ mittendum,intelligatur deductuꝫ petitoriūꝫ:qꝛ per solū iudiciū possessoriū positū ꝙ obtinuisset cōe Masse,tamen per hoc nō debuisset terrenuꝫ libere relaxari:attento quod relaxās posset postea ꝑ iudiciū petitorium aduocare,⁊ euincere.l.j.C.si de momen.poss.fue. app.l.⁊ an eādē.§.fi.ff.de exce.rei iud.l.naturalr̄.§.nihil cōe. ff.de acq.pos.cū ibi notatis.ergo nō esset libera relaxatio:qꝛ

a nō dicitur aliquid libere[a] fieri,qñ pōt impugnari aut retractari.vnde videmus qđ officiū non dicitur libere exerceri. quando id qđ expeditur retractari potest in sequenti iudicio puta appellationis,vel ex virtute alicuius consuetudinis,vt in.c.irrefragabili.inxta principiū.in ver.libere.de of.ord.Et ad hoc illū tex.ponderāt ibi doc.maxime Ant.de but.⁊ Io. de imo.Ad idem tex.in.c.j.de regula.in.vj.in verbo libere.cū

2 ibi notatis,maxime per Dñicum de sancto Gemi.† Naꝫ ibi tex.vult qđ nouitius lꝫ ꝑ plures annos steterit in religione, si non fuerit alligatus ex professione,pōt libere reuerti ad seculū.Et propter illud v̄bū, libere.dicit ibi Dominicus illū text.probare qđ non possit vlterius inquietari a monasterio pro expensis sibi factis in monasterio.Non enim dicitur aliquid fieri libere,quando potest prestari impedimentū,vel inquietatio,vt voluit Bar.in.l.centurio.circa mediū.ff.de vulgari ⁊ pupilla.argumen.l.vim facit.ff.de vi ⁊ vi arma.Facit qđ not.gl.in cle.dudum.in verbo,libere.de sepul.⁊ quod notat Arch.in.c.j.de sup.neg.prela.in.vj.⁊ in.c.cum episcopus. de offi.or.eo.lib.cum simi.Et super petitorio etiam pronunciatum videtur,vt ostēdunt clare verba sentētie in pluribus partibus,maxime in ea parte,in qua dicitur quod residuum dicte petie terre vltra mille.ccl.tornaturas,sit ⁊ esse debeat cōis ⁊ hominum Masse in perpetuum,vt ipso terreno gaudere

dere ⁊ vsufructuare possint libere, ⁊ sine aliqua contradictione iuxta.l.si ego.§.si de vsufr.ff.de pub. Et etiã in pte in qua declaratur q̄ dictus Robertus libere relaxare debeat terrenum dicto cõi: ⁊ quod in futurum dictum commune, ⁊ homines in dicto terreno non molestet.† Nam ex eo quod dixit in dicto terreno,[a] nõ aũt dixit in possessione dicti terreni, apparet fuisse cõprehensam proprietatem.l.si duo.§.si.ff.vti possi. Et no.Jo.And.in addi.Spe.in tit.de actio.⁊ peti.§.sequit. super ver.sed quam vocas.⁊ not.Docto.in.c.cum ad sedem.de resti.spo. Ac etiam in prosecutione ac iustificatione sententie cõtinet expresse quod per concessionem factam a duce.d. Borsio communitati Masse fuit translatum vtile dñium. Stante ergo quod fuerit deductum petitoriũ, ⁊ sup eo pñũtiatũ, non video quod hoc recte fieri potuerit ex actis mihi exhibitis: q2 nõ inuenio talia esse pbata p q̃ appareat ius directi vel vtilis dominij aut vsufructus bonorũ petitorũ p cõmune Masse: ⁊ possessorũ per.d.Robertũ spectasse seu spectare ad cõe Masse. nam in petitione cõis Masse contra do. Robertum petitur, ⁊ deducitur quod.d.Robert⁹ iam sunt anni octo vel circa, occupauit circa tornaturas mille terre, ⁊ plus positas in fundo Cassatie ⁊ manfrede donatas dicto cõmuni a dicto duce, ⁊ ab antecessoribus referendo se ad decretum cõcessionis Marchionis Leonelli anno. M.ccccxlvij. die.vij.mensis Martij. ⁊ ad decretũ pfati ducis anno. M. ccccl.die.xviij.mensis Decembris, ⁊ ad instrumentũ apprehensionis tenute anno. M.cccclij.die.vij.Januarij rogatũ p ser Carolũ de auenantibus, ⁊ petitur dictũ.d.Robertum cogi ad relaxandũ dictas terras. Et postea i capitulis pductis per dictũ cõe Masse deducitur q̄ dictũ cõe Masse tenuit insolidũ a.xx.annis citra terrenũ quod est a via fabriaci distante a cãpanili per tres vel quatuor perticas, vsq3 ad viã de subtus cassatiã, ⁊ intra viã mõdanige ⁊ fossatũ de tripredi. ⁊ qd dict⁹ dñs cõmissari⁹ occupauit partẽ dicti terreni. Et sup hoc extãt dicta ⁊ attestatiões octo vel decẽ testiũ, q conant aliquid deponere. Et in snia per dominos commissarios lata declarat q̄ de petia terre olim boschine ⁊ syluose, ⁊ nũc ptim aratorie, ⁊ partim syluose, ⁊ nemorose confinante a capite versus mõtes cum via dicta, la carrara di mãgioni, que incipit in via publica, dicta la via de la bagnarola, et a latere versus senteriũ cũ via mõdaniga, ⁊ ab alio capite versus ecclesiã fabriaci, cũ via, que oliʒ exibat de via mõdanige, ⁊ intrabat in viã cõdicis, ⁊ per quam accedebatur ad ecclesiã fabriaci nũc deuastatam. ⁊ ab alio latere versus copam cum fossadatio, alias dicto fossatũ epi primo assignent Baltasari venerij de Bariotano tornature. M.cl. incipiendo a carrara mãzoni vsq3 ad locũ vbi solebat esse via fabriaci: ⁊ nunc est fossatus factus noĩe dicti dñi Roberti cõmissarij semper inherendo a latere cũ via mõdanige, ⁊ se extendendo versus fossadatiũ, ⁊ q̄ residuũ sit ⁊ esse dẽat cõis ⁊ hoĩm Masse in ppetuũ. ⁊ qd dictus dñs cõmissarius partẽ dicti terreni, quã occupauit inter viã Paulini ⁊ fossatũ factũ noĩe suo versus ecclesiã fabriaci: ⁊ fossadatiũ libere disorigare ⁊ relaxare dẽat dicto cõi. ⁊ q̄ in futurũ dictos hoĩes ⁊ cõe i dicto terreno nõ molestet. vñ si attendamus petitionẽ communis Masse nõ potest dici esse probatũ de dñio. vel quasi, aut etiam iure vsusfructus certorum bonorum in fundo Cassatie, ⁊ mãfrede saltem que tenerent per dictum do. Robertum. non enim hoc probatur per dicta duo decreta, et concessiones principum Leonelli ⁊ Borsij, q2 ille cõcessiones loquunt de nemorib⁹, ⁊ syluis spectantibus ad dictos principes, ⁊ camerã.† vñ nisi doceat[b] quid ⁊ quantũ tunc erat syluosum seu nemorosum, ⁊ quid ⁊ quantum spectabat tũc ad dictos principes ⁊ cameram nullũ titulũ aut ius tribuũt dicte cõcessiones.l.qd si in vẽditione.⁊.l.q̄ si sic.ff.de here.vel act.ven.no.Dy.⁊ Bar.in l.si sic.§.j.de leg.j.⁊ Spe.in tit.de loc.§.nũc aliqua.ver.lviij.⁊ Old.in cõsil.clxiiij.inci.viso priuilegio.⁊ Ang.in.l.loc⁹.ff.de acq.poss. Sed quale ius ⁊ quantũ habuerint dicti cõcedentes in dictis reb⁹, non est in processu pbatũ: ergo nõ releuant dicte cõcessiones, vt iam dixi. Nec etiã est probatũ q̄ illud qd tʒ do. Robert⁹ sit in cassatia, vel i mãfreda. imo est pbatum per plures testes q̄ dictus Baltasar venerij tenet cassatiam maxime p Bartholomeũ ponseze, ⁊ Bernardum de sararolo: ⁊ Mengum de sancta Agatha: ⁊ magnanũ berti põseze: ergo non potuit ad id condẽnari do. Robertus.l.j.C.de ali. iud.mu.cã fac.l.finaũt.§.possidere.ff.de rei ven. ¶ Nec obst. instr̃m apprehensionis possessionis facte per quendam assertum syndicũ cõis Masse. anno. M. ccccl.† q2 apprehensio possessionis nõ probat dñium in petitorio iudicio, vt in rei vẽdicatione vel publiciana, vt no.in.l.j.C.de non nume.pec. in.l.ita vt si fur.ff.cõmo.⁊ no.Cy.⁊ alij in.l.cũ res.§.de prob.

⁊ no.Bart.in.l.qdã in suo.ff.de condi.insti.⁊ Cano.in.c.cum ad sedem.de rest.spo.cum simi. ¶ Preterea confines appositi in instrumento apprehensionis tenute non sunt appositi in decretis dietarũ cõcessionũ. Et per hoc etiã est responsuʒ ad attestationes testium receptorum pro parte communis Masse: q2 deponũt de aliquali possessione cõmunis Masse: q2 possessio, vt dixi, non sufficit in petitorio. ¶ Item confines de quibus deponũt dicti testes non sunt descripti in dictis concessionibus factis communi Masse. Nec videt probatum qd terrenũ quod possidet per.d.Robertũ sit illud de quo fit mentio in instrumento apprehensionis tenute facte p assertum syndicum communis Masse. Nec illud quod testes cõmunis Masse dicunt fuisse possessum per cõe Masse, vt patet ex diuersitate cõfinium, q̃ est inter confines descriptos in dicto instrumento tenute, ⁊ in attestationibus testiũ communis Masse, ⁊ cõfines de quibus in inuestitura facta p cõe Lugi dicto do. Roberto. ⁊ de quibus in capitulis ⁊ attestationibus dicti domini Roberti, ⁊ cõis Lugi.† ⁊ ex diuersitate nominum ⁊ confinium presumitur diuersitas rerum.l.in testamento.la.j.ff.de condi.⁊ demonst.c.cũ Jo.de fide instru. no.docto.in.l.ij.C.de erro.aduo. Et requiritur tũc quod deducatur ⁊ probetur identitas, vt tradit in dictis locis, et in c.auditis.⁊ ibi no.Jo.And.de prescri. ¶ Nec obstant et qdã litere do. Leonelli. quas tunc scripsit domino commissario Romandiole anno. M.ccccxlvij.die.vij. Martij, p quas mãdat seruari cõpositionem factã inter cõe Lugi ⁊ cõe Masse scilicet quod cõe Lugi non molestet illos de Massa, nec sibi inhibeat quin commune ⁊ homines Masse vadant ad syluizandũ, ⁊ ligna exportandũ de possessionibus quõdam comitum de cunio ad viam fabriaci supra vsq3 ad viam qua itur per mediã mondanigam a superiorib⁹ ad inferiora. Et ecõtra illi de Massa in eisdẽ syluis non molestent illos de Lugo: q2 rñdeo primo qd oportebat probari per cõe Masse, qd ista terrena essent de possessionibus comitũ de cunio, de qb⁹ loquuntur dicte litere. Hoc aũt in processu mihi exhibito nõ inuenio pbatũ. ¶ † Preterea aliud est dicere qd cõe Lugi nõ debeat molestare illos de Massa, nec sibi inhibere qn ipsi de Massa eant ad syluizandũ, ⁊ ligna exportãdũ quãtũ est pro dato, ⁊ facto tm̃ ipsorũ de Lugo. Aliud est dicere qd terrenũ sit ⁊ esse debeat i ppetuũ dicti cõis Masse. ⁊ q̄ illo possit vti, gaudere, vsufructuare libere, vt in snia ɔtinetur. Nam verba dictatũ literarum principis ⁊ cõpositiõis restricta sunt solũ quo ad syluizandũ ⁊ ligna exportãdũ, ⁊ sic nõ extendunt ad alios fruct⁹, ⁊ vtilitates percipiẽdas ex ipsis terrenis. ⁊ illa vba, qn ipsi de Massa eant ad syluizandũ, ⁊ ligna exportandũ, declarãt ⁊ modificãt non solũ illud verbũ, inhibeant, sed etiã aliud verbum proxime precedens.s.non molestabunt.l. doli.in prin.⁊ ibi no.Bar.ff.de ser.cor.⁊ no.Bar.ff.de vulg.⁊ pupil.l.centurio.prope medium.in ver.quid si dixit volo q̄ bona mea vendãtur, ⁊ ptiũ eorũ ⁊c.per.l.mulier ⁊ titio.ff.de cõdi.⁊ demon. ⁊ etiã dicta verba solũ importãt obligationẽ psonalẽ cõis, ⁊ hoĩm de Lugo, scʒ qd nõ molestabũt: nõ aũt importãt trãslationẽ alicui⁹ dñij.l.si pro fundo.C.de transa. l.stipulatio ista.§.quesitũ.ff.de ver.obli. ¶ Deniq3 p dictas lr̃as facultas syluizandi ⁊ ligna exportãdi debebat ita pmitti per hoĩes, ⁊ cõe Masse dicto cõmuni Lugi sicut ecõtra. ergo vigore dictarũ literarũ non potuit iudicans facere qd libere spectarẽt ad cõe Masse, sicut in snia cõtinet. Cũ verbũ libere idẽ importat qd sine aliqua diminutione, q̃ per aliũ fieri possit, vt no. Bar.in preal.l.centurio.dum tractat an substitutio cõpendiosa facta per verbum cõe a pagano filio impuberi, valeat intra tẽpora pupillaris etatis iure directe pupillaris, ⁊ postea trahat ad fideicõmissuʒ, dũ allegat.d.l.vim facit. ¶ Nec obst. assertũ testm̃ comitis Guidonis de cunio, in quo disponit q̄ commissarius testamenti sui teneatur restituere omnia iura que quis posset rationabiliter ostendere se habere in aliqb⁹ bonis ⁊ possessionibus positis a carraria manzonis supra, que pergit ad sanctã crucẽ versus montana in plebatu fabriaci, vel sancte Agathe in quocunq3 loco inuenit, ⁊ similiter a carraria q̃ incipit ante plebẽ ⁊ supra plebem fabriaci, ⁊ pergit ex trãsuerso sylue ⁊ cãporũ, vsq3 ad flumen qd voluerunt mittere illi de Lugo, ⁊ vsq3 ad fossatũ peredoli: q2 rñdeo q̄ per hoc non pbat qd bona de quib⁹ in testamento pdicto essent ipsi⁹ comitis Guidonis.l.rões.C.de proba. ¶ Preterea posito quod in locis de quibus in pdicto testõ dictus comes haberet aliqua bona, non sequitur: ergo sunt illa de quibus in inuestitura facta.d. Roberto ⁊ in suis capitulis, ⁊ attestationibus: q2 bona de quibus in dicta inuestitura, ⁊ capitulis potius cõueniũt cũ demõstrationib⁹ ⁊ ɔfinibus terrarũ acquisitarũ per Veneriũ a Barbario, ⁊ Joan

[a] ¶ Terreno. ⁊ eod. consil. xcij. nu.6.

[b] ¶ Doceatur. s.lib.j.consi. xxvij.nu.7.

ne dicto fallamescbia anno. M.cccclij.vt constat instr̃o de quo in actis.⁊ seu cum terris de quibus Baltasar quondã dicti Venerei fuit inuestitus ex commissione p̃fati Leonelli anno.M.ccccxlviij.vt cõstat instrumẽto in actis.¶ Nec predictis obstat si diceretur qđ etiam intelligitur fuisse intentatum possessorium:q2 in petitione fit mentio de instrumento apprehensionis ⁊ possessionis,⁊ in libello est inserta clausula,super quibus oĩbus petit iustitiã ministrari,que videtur operari vt etiam super narratis super quibus nõ esset facta specialis cõclusio possit pronuntiari,per no.p Doct.in.c.ij. de ordi.cog. Quia respondeo dupliciter:primo quod de instrumẽto apprehẽsionis est facta mẽtio in libello ad hũc effectum,scilicet vt ostendat qđ hec sunt bona,q̃ fuerũt donata dicto cõi per predictos principes,vt aperte sonant verba libelli dicẽtia qđ Robertus occupauit circa tornaturas mille terre positas in fundo cessatie et manfrede ipsis hominibus donatas per prefatum dominum ⁊ antecessores suos,vt constat ei⁹ literis datis sub die.vij.Martij.M.ccccxlvij.⁊ aliis literis dñi nostri ducis datis sub die.xviij.Decembris.M.ccccl.Et ex instr̃o apprehẽsionis stip̃lo.M.ccccliij.die.vij. Januarij.rogato p quondã dñm Carolũ de auenantibus. Et alio modo nõ fit mẽtio de apprehẽsione possessiõis.vnde cũ ad dictũ effectũ sit facta mentio dicti instr̃i apprehensionis,sc3 vt videat qđ illud qđ petitur fuit donatũ: ꝙ de donatione fit mẽtio in dicto instrumento apprehensionis,⁊ ibi ẽt inserunt cõfines ⁊ donatio cõcernit causam petitorij, non aũt causam possessorij recuperande,non o3 limitata dispositio vel ꝓuisio parere nisi limitatũ effectũ,⁊ non vltra egredi l.in agris.ff.de acqui.re.do.l.non oĩs.in princ.ff.si cer.peta.

7 ¶ †Scđo r̃ndeo ꝙ illa clausula a sup qb⁹ omnib⁹ peto iustitiã ministrari nõ operat,vt intelligit esse petitum vel conclusum aliquid qđ esset contrariũ vel repugnans aliis specifice petitis,vt voluit Bald.in.l.ij.in.iij.col.C.de ꝓba.⁊ i.l.edita.in repetitione Perusina,in.xxij.col.C.de edẽd.facit.C.de condi.l.ij.¶ Sed ita est qđ in petitione specifice petit ⁊ concludit.d.Robertũ cogi ad libere dimittendũ,⁊ relaxandum dicto cõi dictũ terrenũ,que verba nõ cõueniũt nec cõpatiuntur cũ possessorio,adeo qđ videatur petitũ pronũtiari super possessorio in fauorẽ actoris,qñ nõ posset pronũtiari ẽt in fauorẽ actoris super petitorio,vt qñ de dominio non esset ꝓbatum ꝑ actore,vel nõ esset probatũ de dñio actoris , neqꝫ rei, quo casu sup solo possessorio pronuntiandũ est dimisso petitorio qđ postea poterit ĩ iudiciũ deduci,vt plene tradit Cy. in.l.incerti.C.de interdic.¶ Quod autem esset repugnantia si in proposito casu intelligeretur conclusum super possessorio,p3:q2 actor voluit reũ cogi ad terrenũ libere restituendũ q̃ verba importãt qđ ampli⁹ sup dicta repetita cognosci nõ debeat,nec aliud iudiciũ fieri.p qđ posset retractari id quod prius esset exequutum,vt in principio dixi.Sed si intelligeretur deductũ possessoriũ in casu p̃dicto.Et actor probasset intentionẽ suã in possessorio,vt asserit cõe Masse ⁊ in petitorio,neuter probasset de dñio: iudex haberet pronũtiare pro actore in possessorio,⁊ deberet possessio actori assignari,⁊ dictus reus postea posset agere petitorio , vt declarat Cyn.in d.l.incerti.⁊ Jo.and.in.c.pastoralis.de causa pos.⁊ proprie. In casu vero in quo loquunt doc.in.d.c.ij.de ordi.cog.nulla erat repugnantia.Nã in casu suo actor narrauerat se possedisse,narrauerat ẽt se esse dñm.Postea specialiter cõclusit in possessorio,⁊ in fine libelli adiecit dictã clausulã generalẽ , sc3 peto sup p̃missis iustitiã ministrari.Nã ſm doc.ista clausula generalis operabit,vt videat etiã deduxisse petitoriũ.na3 nulla nũc resultabat repugnãtia,put resultat in casu ꝓposito,⁊ cõtingẽti ꝓpter dictũ verbum libere declarãdo,⁊ deducendo vt dixi supra.Posito aũt qđ fuit intentatũ possessoriũ,cõstat qđ super eo nõ est pronũtiatũ,sed super petitorio, super quo nõ potuerũt iudices iudicare queadmodũ fecerũt vt fuit ostensum supra,⁊ etiam videtur ꝙ super possessorio non poterat dictũ cõe Masse obtinere.nam ad fundandu3 intentionẽ suã cõe Masse produxit duo , sc3 instrumentum apprehensionis possessionis:itẽ ⁊ testes.Instrumentũ apprehensionis possessionis obstare non vr̃:q2 cõfines de quib⁹ in dicto instr̃o nõ sunt cõformes cũ cõfinibus rei possesse p dominum Robertũ,vt patet ex dicto instrumẽto apprehensionis iũcto dicto instrumento inuestiture dñi Roberti ⁊ capitulis dñi Roberti cũ quibus concordant testes do.Roberti.Verũ est qđ hec adhuc clarius intelligerentur subiiciẽdo rẽ oculis iuxta.l.si irruptione.ff.fini.reg. Unde ex diuersitate ɔfiniũ resultat p̃sumpta diuersitas corporũ.d.l.in testã.la j.ff.de condi.⁊ demon.⁊ dixi supra.Testes etiã dicti communis Masse nõ vident obstare tñ rõne dicte diuersitatis confiniũ,⁊ demõstrationũ:tũ ẽt q2 deponũt qđ cõe Masse possẽ-

a Clausula.s.a libr.4.consi.cxxi.nu.ii.

8 dit a.xx.seu.xxx.annis citra ⁊c.† q̃ v̄ba verificant ẽt si cõmune Masse solũ possedisset per vnã diẽ,ante examinationẽ dicti testis.l.j.§.qđ aũt.ff.de aqua quoti.⁊ esti.Et not.Hostien. ⁊ alii post eũ in.c.licet causam.de proba.⁊ Bar.⁊ alii in.l.celsus.in vlt.col.ff.de vsuc.⁊ in.l.si post.ff.de rei ven.⁊ Bald.in l.falsus.in.iiij.col.C.de fur.⁊ in.l.iudicia.C.de rei vend.Sed op3 quod capitulum ⁊ dictũ testis cõcludat de dicto tpe cõtinuo,seu dicat per dictũ tempus vel cũ dicta dictione citra, iungatur copula ⁊,que precedat dictionem citra. Alexan.

Epitome.

¶ Decretum in bullis Pape habentibus conditionem nõ ligat ordinarium ante presentationem ⁊ conditionis pacificationem.

Consilium.XCVII.

Consideratis his que in themate narrantur,⁊ visis scripturis de quibus in themate fit mentio,breuiter sentio collationẽ ⁊ prouisionẽ factã circa hospitale sancte Marie de Laghirano diocesis Parmensis per dñm Ep̃m Parmensem sub anno.M.cccclxxij.die.xij.mẽsis Januarij valere, ⁊ effectum sortiri debere non obstante bulla emanata a Papa

1 Sixto anno.M.cccclxxi.pridie nonas Decẽbris.† Nã constat quod de iure cõi prouisio circa dictum hospitale spectabat ad ordinariũ,⁊ sic ad dictũ do.ep̃m.c.de Xenodochiis.et ibi notatur.de relig.domi.⁊ in cle.q2 cõtingit.§.illi.eo.titu.⁊ sic constat fundatam esse intentionem dicti Joannis de Lãghirano qui dicto hospitali prepositus fuit per episcopum. ¶ Nec ob.cõcessio prius facta p dictas literas apostolicas:

2 q2 r̃ndeo quod † cũ nondum essent presentate ꝓposito sancti Michaelis,cui dirigebant,nec processum esset ad ea de quibus in dictis literis fit mẽtio nõ intelligebantur per dictas literas esse adhuc ligatas manus ordinarij,adeo qđ quicqd interim gestum fuit,valuit irreuocabiliter,vt probatur in.c. dilectus.el.ij.de preb.⁊ quod ibi notatur in gl.in verbo,receperunt.Nã vt ibi inqt gl.nõ põt ordinari⁹ diuinare qđ in literis Pape mandatum sit anteqꝫ p̃sentent,⁊ notificat.c.vnico:vt eccle.bene.l.si putator.ff.ad.l.aquil. Item probat p id

3 qđ hr̃ in.c.j.§.ex parte.de cõces.prebẽ.lib.vj.†vbi si papa tribuit alicui potestatẽ cõferẽdi prebẽdam certã,nõ videt velle ordinario auferre potestatẽ cõferendi illã nisi prius ille cui p papã dicta potestas tributa est,notificet ordinario quod eã vult vigore dicte potestatis cõferre:aut ei collationẽ interdicat.Cõfirmat etiã p id quod habet in.c.si soli.co.titu.lib.vj. etiam quando Papa cõmittit illi ad quẽ pertinebat collõ, vel cõmittit solũ exequutori,vt faciat ꝓuideri de tali p̃bẽda, vel alio b̃nficio in certa ecclesia.vel mãdat ordinario , ac etiã exequutori dato ad compellendũ ordinariũ,non sufficit presentatio literarum apostolicarum ad ligandas manus ordinarij,quãuis p̃sentatio literarũ fuerit facta ipsi ordinario. Cui etiã litere dirigebant ſm qđ dixi.Et nõ obstãte presentatiõe collatio postea alteri facta p ordinariũ valebit,nisi in literis esset clausula decreti,p quã Papa decreuisset irritũ, ⁊ inane id qđ ɔ dictas literas fieri cõtingeret.de qua claususula infra dicetur:⁊ in materia ista est gl.magistra.⁊ ordinaria.in.d.c.si soli.in glo.fi.pro hoc etiam bene facit id qđ hr̃ in c.fi.eo.tit.vbi etiã qñ papa scribit ordinario ad quẽ pertinet collatio,vt alteri prouideat de tali b̃nficio. Et in dictis lr̃is est etiam datus exequutor ad prouidendũ de dicto beneficio

4 nõ dico tantũ ad cõpellendũ ordinariũ.† adhuc in casu isto dr̃ ibi esse necessarium,quod ordinario presentent dicte litere vt sibi sint ligate manus,quomin⁹ tanqꝫ ordinari⁹ possit alicui prouidere.Et ita etiã ĩtelligit id qđ hr̃ in.c.proposuit.de conces.preb.in antiquis,vt ibi no.Jo.Andr.¶ Probat dicta conclusio etiã per id quod habetur in.c.tibi qui gratia3. de rescr.lib.vj.¶ Nec ob.dicta clausula apposita ĩ fine dictarũ literarũ dũ ibi dr̃,Nos eñ ex nũc irritũ decernim⁹,⁊ mane:si sec⁹ super his a quocũqꝫ quãuis authoritate,sciẽter vel ignorãter cõtigerit attẽtari,iũctis his que hñr in.d.c.si soli. ⁊ in.c.tibi qui gratiã.de rescr.in.vj.¶ Potuit eñ papa irritare actus faciẽdos etiã si cõtingeret ignorãter fieri.c.pe.de preb.i.vj.⁊ i.c.dudũ.e.tit.⁊.c.si eo tpe.de elec.eo.li.⁊ leg.⁊ no. in cle.j.de cõces.p̃bẽ.l3 sit dubiũ vtrũ legat⁹ de latere vel ali⁹ inferior

inferior hoc facere possit, de quo plene per doct. in. c. cũ dilectus. de irrepa. & in. c. dilecto. de prebẽ. & in. c. si apostolice. eo. tit. lib. vj. cum si. ¶ Qd non pertinet ad casum nostrũ cum tractemus de literis apostolicis dictã clausulã decreti con-
5 cernẽtibus:†qr r̃ndeo ꝙ vbi talis clausula decreti annullati ui est apposita dispositioni habenti conditionem: tunc non habet effectum talis clausula, & tale decretum ante cõditio-
a nis[a] existẽtiã. Ita habetur in. d. cle. j. de cõcess. preb. & ideo dicit ibi gl. no. in ver. extet. vtile esse ꝙ executor pronunciet cõditiões esse purificatas, vel qd facta mentione de dicta purificatione conditionis inhibeat ordinario collatori, vel saltẽ eidẽ intimet suã potestatẽ, alias de facili nõ cõstaret conditionẽ extitisse. & loquit̃ tert. in. d. cle. j. etiã qñ est adiecta dicta clausula cũ dictione, ex nunc, prout est in casu nostro. ex quo infert ibi. d. Car. qd etiã si esset adiecta clausula decreti irritando & decernendo inane quicquid a tempore date fuerit factum in contrariũ, adhuc verũ erit dicere ꝙ vbi dicta clausula est adiecta dispositioni habenti conditionẽ, non operat̃ effectum quo ad ea que gesta sunt ante conditionis existentiã: qr idẽ importat dicere, ex nũc, qd dicere, a tpe date. Sed ita est ꝙ dicta clausula decreti fuit adiecta dispositioni habenti cõditionẽ: nã dispositio & cõcessio quã papa in dictis literis facit de hospitali Rodulphi predicto mandando per prepositum sancti Michaelis dictum hospitale Rodulphi cõmitti perpetuo regimini cõmunitatis Parme, & alia hospitalia cum illo vniri habet conditionem, valet prius facta cessione per Jacobũ de zanachis tunc rectorem dicti hospitalis Rodulphi, vel alteri⁹ rectoris. & dicta cessione recepta & admissa per dictũ prepositũ, que verba faciunt cõditionẽ. l. acceptis. ff. de condi. & de. l. euictis. ff. de vsur. l. qui libertatis. §. seruus. ff. de euict. & no. Bart. plene in. l. j. in. vñ. q. prin. ff. de cõdi. & de. cum ergo tpe quo eps tanquam ordinarius prouidet de dicto hospitali sancte Marie dicto Joanni nondum esset purificata dicta cõditio cessionis, & receptiõis, vt supra.
b Quinimo nec p̃sentate[b] essent dicte litere apostolice, sequit̃
6 ꝙ ꝓuisio facta per epm valuit, & per hec apparet ꝙ† quãtũ ad casum nostrũ. i. quo ad ligandũ manus ordinario collatori, nõ est attendendum tẽpus date, sed tẽpus presentationis literarũ, & purificationis dicte conditionis, vt probatur in iuribus preallegatis, licet quo ad alios effectus quandoque attendatur tempus date, vt plene legitur & no in. c. eam te. de rescrip. & in. d. c. dilectus. el. ij. de preben. & in cle. fi. de rescrip. Alexan.

Summarium.

2 ☞ Pertinere verbũ, verificat̃ etiã rõne possessionis. & nu. 3.
7 Possessio presumitur iusta.
9 Sententia declaratoria transfert dominium.

Consilium. XCVIII.

Visis his que eleganter & copiose allegata & ɔclusa sunt in ɔsilio reddito p p̃fatos excellẽtissimos dños consultores Perusinos mihi patres obseruãdos, optassez videre acta cãe in fonte ex qb⁹ lucidius facti ɔtingẽtia haberi potuisset, tñ cũ mihi relatũ sit, vt presupponã i facto vera esse, que narrant̃ i ɔsilio. Ideo adherens sentio & circa ꝓcessum, & circa merita cause prefatũ monasteriũ iustitiã fouere, & obtinere debere, ꝓut infra dicã. & primo vidẽdũ est de virib⁹ rescripti. Scdo
1 de effectu libelli. Tertio d virib⁹ ꝓbationũ. ¶† Circa p̃mũ dico qd etiã posito ꝙ esset ɔmissa i eodẽ rescripto vtraqʒ cã. s. petitorij & possessorij: tñ de solo possessorio p se põt a iudice delegato cognosci & ꝓnunciari, vt ꝓbat̃ i. c. j. de sequestra. pos. & ꝓprie. vt ibi declarat. d. Abb. i. iij. col. qui ad hoc reputat illũ tex. bñ notãdũ. bñ facit qd legit̃ & no. maxime p doc. in. c. ij. de causa pos. & ꝓprie. & p Cy. in. l. incerti. C. de inter: cũ fi. ¶ Preterea attẽto qd in ɔclusione supplicationis & rescripti delegatorij in effectu cõcludit̃ qd iudex habeat declarare ptinere ad dictũ monasteriũ petias terre quas reperiret fuisse dicti monasterij, & terras possessas p ipsi⁹ mõasterij ab
2 batẽ, monachos, & ɔuẽtũ, & illud† v̾bũ ptinere, verificat̃ ẽt in solo possessorio, seu i re ptinẽte rõne possessiõis tm̃, vt ꝓbat̃ in. c. q̃relã. & ꝙ ibi gl. ante pe. de elec. & illũ tex. ibi ad hoc val de notabilẽ reputat Ant. de but. i. iij. col. in verb. no. iij. qd i isto libello &c. Inducẽdo, vt ibi p eũ. facit. l. v̾bũ ptinere. ff. d

a ¶ Cõditiõis. gl. prag. d coll. §. qd si qs. v̾. irritũ. Felr. c. ceterũ. col. xiij. d
b ¶ [illegible]

ver. signi. & qd no. i. l. si qs intẽtione ambigua. ff. de iudi. & qd notãt dñi de rota sua cõclusione. ccclxxxviij. incip. Itẽ si cõmittat̃ auditori &c. Et dñs Antoni⁹ in. c. cum ad sedẽ. in. iij.
3 col. de restitu. spolia.† vbi cõcludunt quod quãdo petitur restitutio fundi, vel declarat̃ fundũ ptinere ad actorẽ, talia v̾ba sunt apta ad possessoriũ. & sic q̃tũ ad hoc vt possit ꝓnunciare illas petias terre spectare & ptinere ad dictũ monasteriũ sufficiebat ꝓbare vel ꝓprietatẽ rerũ ptinere ad monasteriũ vel possessionẽ ptinere ad ipsum: ergo sufficere debet alterũ predictorũ ꝓbare, etiã si dicta duo copulatiue in rescripto cõtenta essent, vt no. per glossam & doct. in. c. ij. de rescriptis. Pro hoc etiã adduco id qd notanter voluit Inn. quẽ alij sequunt̃ in. c. episcopi. de reb. eccl. nõ alie. vbi concludit

4 † φ si papa cōmittit alicui, quod ea que de bonis talis eccle sie inuenerit alienata iudeat ad iura proprietatem eiusdem ecclesie reuocare poterit vigore huiusmodi cōmissionis reuocare etiā ea bona q̄ ecclesia amiserit quo ad possessionē, z non quo ad proprietatē. Et sic potest de hoc ... le cognoscere: q2 licet de propria z stricta significatione alie natum non dicatur si dominium non est translatū. l. alienatum. ff. de verbo. significa. z. ff. de distrac. pigno. fere p totū. Tamē ex larga significatione dicitur alienari nō solū quādo alienatur proprietas, sed etiā quādo sola possessio transfertur. ff. de alie. iud. mu. causa fa. l. nō solū. in prin. ff. qd̄ me. ca. l. si mulier. §. ij. l. fi. C. de reb⁹ eccle. nō alie. c. super literis. 5 de rescrip. Et ad hoc etiā mouētur Inn. z doc. q2 † dictū rescriptū in fauorē ecclesie concessum est latissime p ecclesia interpretādum. c. cum ecclesia. circa fi. de cā pos. z ar. l. in ambiguis. ff. de iure do. Et cū predicta decisione Inno. cōcordat etiā Bal. in. l. iubemus. §. sane. in fi. C. de sac. sanc. eccle. z in. l. si qs a se fundū. in. iij. colū. C. vnde vi. z in. l. pe. C. si a nō compe. iudi. z Ant. de but. z. d. Abb. in. c. j. de seque. pos. z p doc. in. c. j. de resti. in inte. Ecce ergo quod quāuis copulatiue dictū esset in dicta cōmissione de qua loquit̄ Inn. ad ius z proprietatē zc. Tñ verificat̄ in solo iure possessionis. z dictū rescriptū debet large interpretari: z ideo etiaz in casu nostro genitiuus apposit⁹ in dicto rescripto ibi dū dicit̄, quas dicti monasterij, z per illius abbatē monachos z conuentum 6 possessas esse reperiret zc. † Nō restringet̄ ad dñiū, cū genitiuus[a] possit verificari saltē in larga significatione, etiā iure detētationis vel possessionis, z in alijs iuribus intra dominiū. l. j. in prin. iuncto. §. ait pretor. cum sequē. ff. nau. caupo. stabu. z. l. ij. §. in hac actione. ff. vi bo. rapto. notatur in. l. ij. in princip. ff. de origi. iu. per Bart. plene in Rubrica. ff. de no. op. nun. z in. l. j. §. ptātis. ff. de peculio. z in prin. C. z in. l. quintus. §. argēto. ff. de aur. z argen. lega. z not. in. c. j. de post. prela. z in. c. accedens. el. ij. vt li. non cōte. Et dato quod in dicta commissione nō solum apposita essent in genitiuo casu illa verba, petias terrarū quas dicti monasterij zc. ¶ Sed etiam essent addita illa alia verba sequentia, z per illius abbatem, monachos, z conuentū tentas z possessas zc. Tamē non repugnat quin dictus genitiuus possit restringi ad ius possessionis. etiā cum virtute operandi vltra importantiam verborū sequētiū: q2 genitiu⁹ importabit quod nō sufficiat qd̄ terre p̄dicte fuerint tente z possesse, si appareat φ fuerint iniuste tente, z possesse per Abbatē, puta per violentiā, sed ita demū restituant̄ ecclesie. Si nō apparet de iniustitia possessionis ecclesie. nā si iuste possideatur per ecclesiam: tunc dicūtur iure possessiones[d] esse monasterij. Et sibi ex cōmissione 7 predicta tunc debēt restitui. † Et in dubio: si nō apparet cōtrarium, presumitur possessio iusta, vt not. gl. in. c. j. §. si duo. in gl. iij. de pace te. z no. Bar. in. l. cōi diuidūdo. §. inter predones. ff. cōmu. diuidū. z in. l. Celsus. in pen. col. ff. de vsuca. z Anze. in. l. super longi. C. de prescrip. lon. temp. z doc. in. c. 8 si diligēti. de rescript. cum si. † Deniq3 ex presumpta mente disponentis disiūctiua ponitur p coniunctiua. Et pari rab tione copulatiua p disiūctiua.[b] in. l. j. in prin. C. de insti. Notat Bar. in. l. si is q ducēta. §. vtrū. ff. de re. dub. z in. l. gall⁹. §. etiam si parēte. in vlti. col. ff. de liber. z posthu. Sed mens supplicātis, cui assensit rescribēs, fuit fauere suo monasterio in cōsequēdo ad quod restituendū est monasterio. vñ d3 interpretari, quod etiā si non doceretur ad quē spectaret proprietas rerū, sed appareret possessionem rerum spectare ad monasteriū voluisse supplicantē talia bona suo monasterio restitui. Et supplicationi consensit summus pontifex, rescribēdo iustitiam fieri, vt petebatur. Hoc esse verum patet ex not. per Inno. in. d. c. episcopi. Ubi vult quod impropriātur verba in fauorem ecclesie, in his, que spectarēt ad eam vel iure possessionis vel iure proprietatis: vt ibi aperte colligitur ex verbis Inno. ¶ Rursus si late fuerunt iam due sententie vt fertur inter dictū monasteriū ex parte vna z vniuersitatē hominu3 ville Adoline ex altera, super dictis bonis in fauorē dicti monasterij si tales sententie, vel aliqua ex eis late fuerūt super iure dominij, vel quasi dictorum bonorum adhuc probarent in presenti causa contra cōitatem Miceri9 rij dominiū, vel quasi dictorum bonorū spectare ad monasterium. † Quia p sententiā etiā declaratoriā trāsfertur[c] in c victorē dñium vel quasi ẽm cōmunē opi. l. iij. §. itē querit̄. ff. de re. corū. l. iij. §. fi. z ibi no. ff. de publicia. z. l. statuliberi a ceteris. ad fi. de statu libe. l. si per errorē. z ibi Bar. ff. de vsuca. Et plene notatur per gl. z doc. in. l. Pomponius. §. si iussu. ff. de acq. pos. z Guli. de cu. z Bart. in. l. ex hoc iure. ff. de iu. z 10 iu. z Ly. bal. z Sali. i. l. j. C. cōmu. vtri. iud. † Et talis pbatio

a ¶ Genitiu⁹. S. li. iiij. consi. xxxv. nu. 14. Cor. cōsi. cccciij. litera. l. lib. iij.

b ¶ Disiunctiua. S. lib. j. consi. xx. ij. nu. 5.

c ¶ Transfertur. Imo. solum presumptio. sasi. in dub. in prin. ff. d re iudi. adde Alex. in. l. pompo nius. §. si iussu. de acqui. poss. S. eo. consi. j. nu. 4.

d ¶ Probat. sc3 rem gestam, ...

d tituli resultās ex sententia vel simili actu, pbat[d] etiā inter alios personas. l. desideriū. z ibi ad hoc sllū tex. reputat notabilē z singularē Bal. C. depositi. z Bal. in rub. C. res inter alios acta. in fi. z in. l. is apud quē. in. vj. col. C. de edē. z in rub. C. de fide instr. in. iiij. col. ¶ Circa libellū verū non puto oportere multū insistere: q2 presupponitur qd̄ libellus narrat monasteriū seu Abbatem z monachos possedisse. z quod postea cōitas Miceria occupauit, z occupat dicta bona. Quare p remedium. c. redintegranda. iij. qō. j. petit restitutionem ẽm formam cōmissionis. Unde nihil est qd̄ obstet quomin⁹ li11 bellus dicatur bene pcedere: † q2 eo ipso qd̄ narratur de antiquiori possessione monasterij, z de subsequuta occupatione facta p cōitatem, satis dicitur narrari de spoliatione saltē re ipsa, z per cōsequēs φ sine iusta causa res peruenit ad dictam cōitatem, per id qd̄ habetur in. c. licet causam. de pbatio. Et clare voluit Bal. in. l. si de pꝓriatate. in vlt. col. C. si a non compe. iud. z est de mente Inn. in. c. post electionē. ad fi. 12 de cōcessi. preben. z in. c. sepe. de resti. spo. † Ubi cōcludit Inno. z alij post eum qd̄ ad hoc vt habeat locum remediū. d. c. redintegrāda. sātis est probare possessionē antiquiorē agentis, z possessionē postea ad alium peruenisse absq3 eo qd̄ aliter probaretur de alia spoliatione, vel violentia, nisi probet̄ qd̄ antiquior possessor iuste possessionem amiserit. Et idē tenet Lap. alleg. lij. incipi. letat⁹ sum. z do. ab. in. c. si diligēti. de prescripti. in. c. cum ad sedē. de resti. spo. ¶ Circa tertiū, z sic circa merita cause, adducuntur pro parte monasterij sentētie in fauorē suū late, sed de illis dixi. S. Adducuntur etiā probationes testium hincinde receptorū. Est verū quod attestationes nō vidi. Et propterea refero me ad dicta p p̄fatos dominos cōsulentes, qui omnia acta reuoluerunt, z degustasse affirmāt. z ideo rebus sic se habētibus vt per eos dicitur, sto cum eis. Nec ob. id qd̄ allegatur cōtra ecclesiā. s. de prescriptione quadraginta annorū decursa: q2 vltra respōsionem dominorū consulentiū dicentiū nō esse legitime pbatū de possessiōe tanti tēporis cōpleta ante litem motam: 13 tamē posset adhuc aliter prouideri. † Quia p parte ecclesie si z inquantū esset decursa prescriptio, posset incidenter peti restitutio in integrū aduersus dictū cursum prescriptionis: que restitutio ẽm magis communē opinionē debet cōcedi aduersus prescriptionem, etiā tam longissimi tēporis, per tex. in cle. j. de resti. in integ. z firmat gl. in. §. pro temporibus. in authen. de ecclesiasticis titulis. Alex. Tartagnus.

Summarium.

Consilium. XCIX.

Uisis processibus cause vel causarum inter Blasium Bondutum z Andream de camacijs de Cesena pro vna petia terre, ac Aluisium z fratres suos filios quōdam magistri Gratiani, z Anto. magistri Ioā. pecinini pro vna alia petia terre agentes, ac magnificos dominos cōseruatores z capitaneos, necnon syndicum magnifice cōmunitatis Cesene defendentes, necnon ponderatis his que narrantur, z his que elegāter z subtiliter allegata sunt per aduocatū dicte com1 munitatis. ¶ † Circa primum dubiū, quo queritur vtrum dicta tenuta data in executionē dicte sententie veniat reuocanda de iure per viam attentati. Et similiter alia attētata per dictos appellatos pendēte appellatione. Sentio cōcludendum esse quod siue facta fuerint post appellationē, siue 2 etiam intra tempus datum ad appellandū. ¶ † Et presupono primo quod a sententia lata etiam in possessorio, pōt appellari de iure canonico, vt in. c. significauerūt. de testib⁹. c. ex cōquestione. z. c. cum ad sedem. de restitu. spolia. Et ibi hoc tenent communiter doct. z in clemen. j. z ibi bonus text. de sequestra. possess. not. Inno. in. c. pen. de oper. no. nun. Et

Io. and.

Joan. And. in ad. li. Spe. in tit. de appel. §. ij. super versi. vj. & versi. seq. & Fede. de senis consi. lxxxix. & Bar. in l. ij. ff. de appel. reci. in iij. vel. iiij. col. & no. doct. maxime Bal. in l. vnica. C. si de momen. pos. fue. appel. & dicit ibi Sali. q ista est communis opi. & ita etiam dicit Joan. de Jmo. in d. c. cũ ad sedem. & cum in hac causa tractetur in terris ecclesie, seruari debet in ea ius canonicum, iuxta no. in c. ij. de arbi. in. vj. & in

3 c. ij. de reg. iur. eo. lib. † Hoc presupposito stat regula q pendẽte applõne a diffinitiua, nil habet innouari: puta circa executione, & innouatũ debet retractari per iudicem ad quem. Kiij. & ibi gl. in verbo, nihil. C. de app. l. cum ex causa. & ibi no. ff. de appel. & c. dilectis. & ibi gl. in verbo, exequendam. de appel. c. venientes. de iureiu. Et expressius in c. non solum. & ibi gl. ordi. de appel. in. vj. & ibi etiam habetur quod idem est de his que innouantur pendente termino decem dierum datorum ad appellandum, vt etiam no. in l. j. ff. nil no. app. pen. & in l. ex iudiciorum. ff. de accu. & dicta retractatio facienda est etiã anteq pronuncietur diffinitiue super iustitia vel iniustitia appellationis: vt legitur. & no. in dictis locis: maxime in

4 d. c. non solum. & in l. j. & ibi no. Bar. ff. nil no. app. pen. † & constat q dicta sententia lata in possessorio pro se intentato, dicitur diffinitiua: vt in c. fi. & ibi no. doc. de iudi. & in d. cle. j. & ibi no. gl. in ver. possessorio. de seque. pos. Et no. gl. & doct. in d. l. vnica. C. si de momen. pos. fue. app. & in l. quod iussit. ff. de re iudi. & ideo ad hoc vt attentata predicta venirent reuocanda, non fuit necessarium qd inhibitio iudicis ad quem precederet ipsa attẽtata. Licet in interlocutoria a qua esset appellatũ fuisset necesse, q inhibitio precederet attẽtata scdm qd

5 habetur in d. c. non solũ. ¶ † Nec obstat si diceretur qd pendente appellatione aut termino, intra quem est appellandũ,

a possessor non dz impediri vti possessione[a] sua: quia illud non est innouare, nec venit reuocandũ per viam attentati, vt per gl. ordinariam in d. c. non solum. in gl. fin. & sic videtur quod actores debeant posse cõtinuare possessione eorum. & nõ debeat eis auferri possessio per viam attentati: quia respondet qd verum est quod victus sententiam a qua appellauit pôt continuare possessionem, in qua constaret eum fuisse tempore sentẽtie. Sed in proposito nostro etiã sm assertionẽ ipsorum agentiũ ipsi non erant in possessione tempore sentẽtie: imo semper in pcessu dixerunt se spoliatos possessione & esse restituẽdos, & redintegrandos ad possessionẽ, quam non poterant petere si habuissent. Nõ potest em̃ quis petere sibi restitui illud quod habet. c. examinata. de iudic. l. j. §. non autẽ. ff. de vi & vi arma. l. mancipia. cum glo. in versicu. aduocandum. C. de ser. fugi. vnde iudex cause principalis in sententia diffinitiua pnunciauit agentes esse restituẽdos in possessionem. Et demum intra decem dies datos ad appellandũ mãdauit iudex nuncio, vt eos restitueret ad possessionẽ: & nuncius exequẽdo ita fecit: & hoc est quod tanq attentatum petitur reuocari, & merito reuocandum est per superius dicta.

6 ¶ † Preterea vt dicit Innocen. in c. bone. de appel. in gl. in verbo, verosimilibus. vbi esset dubium an appellãs possideret, an appellatus. Si quid est attentatum circa possessionẽ post grauamẽ illatum in quo est appellatũ, debet illud retractari per viam attẽtati. ¶ Sed non possunt appellati negare quin saltem esset dubium an ipsi possiderẽt tempore quo asserunt se spoliatos: an vero possideret communitas Cesene, p ea que deducta sunt in processu, & de quibus infra dicã in. ij. ar. in prin. Ergo non potest denegari reuocatio attẽtatorũ. Tutior tñ est precedẽs respõsio que indubitata est. Nõ insisto in respõdendo ad notata per Inno. in c. cum olim. el ij. in gl. in ver. per portarium. de priuile. & in dicto. c. bone. in verbo, verosimilibus. in versic. sed nonne &c. in quibus dicitur aduersarios facere fundamẽtum, quoniã nihil penitus ad rẽ faciunt, vt ex eorum inspectione clare patet. non enim loquuntur quando grauamẽ suspenditur pretertu appellationis iudicialis a sentẽtia diffinitiua, prout etiã tactũ fuit

7 per aduocatũ cõitatis. ¶ † Nõ obstat etiã si dicatur q ille qui petit reuocationẽ attẽtatorũ nõ audit, si constat notorie de non iure suo, vt traditur per dños de rota sua conclusione. xiiij. incip. item fuit dubitatum vtrum petenti &c. & in cõclusione. lij. incip. item ad instantiam. per Inn. in c. constitutus de filijs presbyter. & in c. significasti. de diuor. quasi tunc non debeat audiri petens reuocationẽ attẽtatorũ cũ sua nõ interfit. ij. q. vj. nõ solẽt. c. cũ inter. R. seniorem. de elect. l. j. ff. de appel. recip. Quia respondeo non esse verum, quod noto-

8 rie constet de nõ iure cõmunis petentis reuocationẽ attentatorum, vt patebit ex dicendis in secũdo dubio. † Jtẽ qz licet sint facte, pbationes p testes & instrumenta hincinde, tamen qz communitas negat competere aduersarijs ius, non pôt dici cõstare notorie de non iure communitatis asi conclusum in causa, vt no. gl. in c. significauerũt. & ibi clarius. d. Abb. de testi. & no. domini de Rota cõclu. ccclxxxv. incipiẽ. item si. A. conferatur &c. ¶ Preterea etiam dixit Lapp[9] in c. ad decimas. de resti. spo. in. vj. cũ quo ibi etiam trãsit Do-

9 minicus de san. gemi. in. iij. col. † q via reuocationis attẽta-

b torũ est magis[b] priuilegiata q sit interdictum possessorium recuperande: qz per attentationẽ offenditur lex, pars, iudiciũ. & iudex, qm̃ lz exceptio q notori[9] est defect[9] proprietatis agẽtis obstet agẽti possessorio recuperãde: vt in d. c. ad decimas. & ibi nota. & habetur in d. c. significasti. & per Innoc. in d. c. constitutus. cum si. Tamen secus erit quãdo petit quis reuocari attẽtata: qz nõ repelletur quãuis obijciatur q no-

c torie cõstet[c] de nõ iure petentis: & ita dicũt tenere Inn. Hosti. & Jo. And. in c. ij. de resti. in integ. & qz dicta via est magis priuilegiata q possessoriũ recuperande: qz in possessorio requiritur libellus, & litis contest. c. cõsultationibus. de offi. dele. Secus in reuocatione attẽtatorum: qz illa fit officio iudicis, & sine libello, vt no. in cle. ij. vt lit. pen. Et respõdent ad ea que tradũtur per dominos de Rota in loco. s. alle. q loquunt in beneficialib[9], nec detur in illis vitiosus ingressus c. j. vt lit. pẽdẽte. Sed opi. Lappi in d. c. ad decimas. precedit in non beneficialibus. & ita residet ibi Dominicus. Pro hoc etiã est bon[9] tex. in c. si cõstiterit. de accu. Pro hoc etiã bene facit id quod voluit. d. Abb. in d. c. bone. circa vlti. col.

10 de appel. † vbi tenet q nõ solũ iudex ex officio suo possit pcedere ad reuocationẽ attentatorum, quis ius commune sit contra illũ, cõtra quem fuit attentatum: vt ibi vult Ant. de but. Sz etiam iudex ad petitionẽ partis habeat hoc facere ex quo est lesa pars, & reuerẽtia iudicis ad quẽ. ¶ Nec etiaz ob aliud scilicet qd est probatum pro parte communitatis illam esse potẽtem, & aduersarios esse debiliores. Et quod ppterea iuris psumptio est q ipsi debiliores possiderẽt, per id quod not. Inn. in c. super hoc. de renun. in gl. in ver. reposcentib[9]. in ver. Itẽ si presumeretur. qz respõdeo qd hoc est quid fragilitatis. Nã per hoc non sequitur q nõ debeãt attẽtata reuocari. ¶ Preterea Inn. in d. c. sup hoc. nõ dicit illud ad qd allegatur: & esset somnium, vt ita dixerim: sz solum dicit Inn. q non presumit q potẽtior sit per vim spoliatus a minus potẽte, & istud nihil facit ad rẽ: qz communitas Cesene nõ dicit q per vim fuerit expulsa communitas de possessione: imo cõmunitas asserit se possedisse, & suam possessionem cõtinuasse: Et posito q constaret possessionẽ aliquo modo vel aliquo tẽporis spacio ad aduersarios peruenisse, potuit peruenire ad eos possessio clam absq violentia. iuxta. l. clã possidere. in prin. & §. j. ff. de acqui. pos. & in c. lz causam. de pba. ¶ Nec etiam habet obstare aliud, scilicet q iudex primo reuocauit attentata per suam pronunciam: demum ad instantiam aduersarij reuocauit dictã pronunciam, & declarauit procedendũ esse ad vlteriora. Et quod vltima pronuncia transiuit in rem iudicatam: qz respõdeo quod posito qd

11 ita esset iudex non bene facit per predicta, † quo ad ipsum iudicẽ nõ transit interlocutoria in rem iudicatã, quo min[9] possit eã reuocare etiam post. x. dies. c. cũ cessante. de appel. & in c. ij. & ibi no. de procu. & plene no. in l. qd iussit. ff. de re iudi. & in l. arbitro. ff. qui satisd. cogã. & ideo bene faciet dictus iudex dictã vltimam pronunciam reuocare, reuocando etiã attẽtata. ¶ Nunc vidẽdum est de secundo scilicet, an iudex cause appellationis debeat pronunciare male iudicatũ per dictũ iudicem cause principalis. Et bene appellatum, & consequẽter dictos agẽtes nõ fuisse redintegrandos & restituendos ad dictã possessionem. Et sentio qd dictus iudex cause principalis nõ bene iudicauerit pronunciando, vt fecit. Naz ex his que actitata sunt inter dictos dominũ Blasium & dominũ Andream ex parte vna: & communitatem ex parte altera, apparet etiam in possessorio potiora esse iura cõmunitatis quã ipsorum: vt. j. discutiam. vnde cum ipsi agẽtes, vt spoliati possessione petierint se restitui, & redintegrari, & ita pronunciatũ fit: & tamẽ non sit probatum quod possiderent tempore quo asserũt spoliatos fuisse. Sed imo probatuz est communitatem possedisse: vt. j. ostendetur: nõ potuerũt agẽtes obtinere in dicto possessorio. l. j. §. interdictũ aũt. ff. de vi

12 & vi arma. c. consultationibus. de offi. dele. ¶ † Et ad ostendẽdũ quod communitas possideret, primo presuppono cõmunitatem seu vniuersitatẽ, vt personã representatam posse possidere: vt legitur & no. in l. j. §. fi. cum l. seq. ff. de acquir. posses. & in l. tigni. §. item municeps. ff. ad exhibendum. & q ille qui possidet ciuiliter, si inueniat suam naturalem possessionem rerũ immobilium fore clam occupatum ab aliquo, potest talẽ clandestinam possessionem per vim expellere: vt

Margin notes:

a ¶ Possessione. Inn. c. ij. ver. inhibẽtes. de resti. in integ. Jo. fab. l. applõne. co. j. C. de applõnibus. pau. cõsil. ccclvj. li. j. Phil. Frã. c. romana. §. qd si obijciatur. de appell. in. vj. floria. l. alienationis. nume. 4. ff. fa mi. ercis.

b ¶ Magis. Old. qõ. j. pbi. d. c. ad decimas. co. iiij. deci[9]. c. ex parte. in fi. de rescript. matth. afflic. deci. neapo. xcviij.

c ¶ Cõitat. Jmo repellet. egid. bel leme. deci. dliij. Oldr. q. j. Guid. pap. dci. delxbi. ccxiij. cõsi. iiij. n. 3. cõsi. lxix. col. pe. cõsi. cxxiiij. col. iij. Mat. affli. deci. neap. xcviij. i fi. Sz opinio Ale. practicat: qz nõ addit allegãs nõ ius. Jmo et si attẽtãs vicat i pncipali adhuc p forma reuocant attẽtata.

not.gl.in.l.j.§.interdictũ.⁊ ibi hoc plene probat Bart.ff.vti possi. Et glo.⁊ Bar.in.l.j.C.vnde vi.⁊ gloss.institu.de interdi.in.§.retinende.⁊ Baldus in sua dispu. incip. Accusatus de vi turbatiua.in.iij.colum.⁊ Ange.in.l.vt vim.in fin.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ in.l.a diuo pio.§.si post aditum.ff.de re iudica.⁊ Inn.in.c.olim.el.j.de resti.spol. ¶ Istis ita presuppositis qđ communitas Cesene possideret,⁊ de sua possessione melius probauerit: non autem predicti Blasius,⁊ Andreas,⁊ posito ꝙ ipsi occupassent possessionẽ naturalem intelliguntur clam occupasse:vt merito per predicta potuerũt expelli. Ostenditur sic. Nam pro parte communitatis sunt inducti multi testes,⁊ numero longe plures quã sint testes dictorũ Blasij ⁊ Andree:⁊ inter ceteros sunt circa vigintiquinq̃,q probant de possessione cõmunitatis, etiã per plurimos annos ante tempus allegate expulsionis dictorum agentium.

13 † Sed ita est qđ in possessorio iudicio ille obtinet:⁊ possessionem melius probare dicit qui probat per plures testes, vel per testes pauciores,sed maioris preeminentie ⁊ dignitatis, vel per testes pauciores.sed verosimiliora deponentes: p id qđ habetur in.l.ob carmen.§.fin.ff.de testibus.⁊ in.c.in nostra.de testi.⁊ notãt doctores cõmuniter in.l.j.C.vti possi.⁊ Iacobus bu.in.l.incerti.C.de interdic.⁊ Bart.in.l.si duo. in princip.ff.vti posside. ¶ Pro parte vero dictorum Blasij ⁊ Andree sunt testes circa nouẽ qui conãtur deponere de possessione duorum vel triũ annorum, seu circiter.vnde non est dubiũ ꝙ melius est probatuȝ de possessione pro parte dicti

14 cõmunis. † Quinimo si probationes essent pares, deberent succumbere agentes. Tum qꝛ quãdo probationes sunt pares preferuntur probationes rei cõuenti.c.ex literis. de probationibus. Tum etiam,qꝛ quando testes sunt omnino pares,obtinere debet ille qui probat de antiquiori possessione, eo qꝛ possessio iunior presumit͛ clandestina.c.licet causam.de proba. Not.Barto.in.l.j.§.si.in vlti.col.ff.vti possid.⁊ in.d.l.duo.⁊ alij in.l.j.C.eo.titu.cum simili. ¶ Et si de pari tempore possessionis probarẽt.obtineret ille qui haberet titulum antiquiorem,quia presumitur ꝙ possessio prius ad illũ peruenerit.notabiliter dixit Iaco.de aret.⁊ Cy.in.l.quoties.C.de rei vendica.⁊ Bald.in.l.post sententiam.C.de senten.⁊ in §.si facta in titu.si de feu.fue.controuer.inter do.⁊ agna.⁊ in sua dispu.incip. Accusatus de vi turbatiua.in vltima charta.⁊ Ang.in.l.siue autem.§.si duobus.ff.de publicia. Sȝ testes communitatis deponunt de antiquiori tempore. ¶ Nã multi ex testibus dicte communitatis deponũt de initio tẽporis a quo distamus per quadraginta annos, vt deponũt Gaspar tacij. Franciscus vghubertij, Melchior Antonij, Ioannes Pauli, Scazat⁹ Christophori, Santes cortesi⁹,⁊ multi alij deponunt de annis triginta,multi alij de viginti quinq̃,⁊.xx.⁊.xv.annis:vt Guido morbutij, Ioannes Santie, Paulus blasij Romanus Bartoli, Marcus Rosinus. Ioãnes Gallasij, Dñicus scazati, Santes Antonij, Muzolus Ioãnis, Gaspar de fortis, Mattheus Fachinus Torellus Georgij,dñs Gaspar fantugatij, Antoni⁹ Andrioli, Ricius Petri, Dñicus Iacobi, Georgius Rodulphi, Dominicus Rosanus,⁊ Masius Ioannis. Et etiã est probatum de titulo cõis antiquissimo habito iam est vltra tempus annorũ centũ ab Abbate monasterij sancti Apollinaris in classe. ¶ Dicti vero actores solum pretendunt habere titulũ a septem annis citra,vel circa, ab eodẽ monasterio in ducentis tornaturis Buschiuis. Et per cõsequens iura cõmunitatis sunt potiora.d.l.siue autem.§.si duobus.ff. de pub.⁊.d.l.quoties.C.de rei vendi.⁊ ad verificationem tituli cõitatis ꝑbatũ est fere per dictos omnes.xxv.testes, quod terre de quibus vertitur questio comprehendũtur inter con

15 fines instrumenti ⁊ tituli dicte communitatis. ¶ † Nec obstat si diceretur quod testes communitatis Cesene non probant,qꝛ sunt de vniuersitate [a] ⁊ populo Cesene,seu incole dicte ciuitatis,vel eius comitatus,⁊ aliqui ex eis affirmant se pretẽdere interesse,quod cõitatis Cesene habeat latitudinẽ nemorum,vel pascuorum,vt exinde possint tãquam homines de dicta vniuersitate percipere commodum. Et sic non videntur idonei.per id quod habetur in.l.oĩbus.C.de testi.⁊ in.l.nullus.ff.de testibus. Et per notata per doc.in.l.in tantum.§.vniuersitatis.ff.de rerum diui. Et in.l.parẽtes.C.de testib.⁊ per doc.in.c.cum nuntius.⁊ in.c.insuper.de testi.⁊ p Spec.⁊ Io.And.in tit.de teste.§.j.ver.sed nunquid in causa vniuersitatis. Quia ad hoc respondetur quod posito ꝙ multi ex dictis testibus cõmunis, essent de populo vel vniuersitate communitatis tamen cũ non possint percipere dictum commodum lignorum ex syluis communis,nisi se cõponant cum datiarijs,⁊ soluta mercede seu pretio,nõ p hoc

[a] ¶ Vniuersitate. s.li.ij.cõsi.lxviij. nume.xiiij. tho. gran.consil.xxij. Auffr. tract. de reprob. testi. in ver.testes.luc.de penn.l.in filijs, de decurio.li.xj. C.[illegible]

redduntur inhabiles ad testificandum,sed solum quando ꝑcipiunt cõmodũ gratis ex nemoribus vniuersitatis. ¶ Ita Bal.⁊ Sali.dicũt in.d.l.parentes.⁊ Ang.in.l.si municipes. ff.quod cuiusq̃ vniuer.nomi. Sed est probatum per tres testes pro parte communitatis quod illiqui volunt incidere in dictis syluis communis,vel habere vsum pascendi in pascuis communis,habent necesse soluere, ⁊ se cõponere cum gabellarijs,⁊ non apparet qđ hoc magis concedatur illis q sunt de vniuersitate Cesene quam alijs. Ergo nõ repellant͛

16 homines de vniuersitate. ¶ † Secundo respondeo p id qđ notabiliter dixit Iacobus. Butr.in.l.intãtum.ff.de rerum diui.vbi querit,pone quod Titius petit aduersus vnã cõmunitatem centum, communitas in causa illa producebat vnum testẽ,q erat de illa cõitate,⁊ ille testis interrogatur,an ex hoc resultat sibi damnum vel interesse. Dixit quod sic, quia forte si communitas perderet causam oporteret quod illud debitum solueretur ex impositione collecte imponẽde omnibus de vniuersitate.querebatur an iste esset idone⁹ testis.determinat Iac. Butr.qđ est idoneus,qꝛ illud interesse quod pretendebatur erat incertum,quia poterat contingere quod non imponeretur collecta.⁊ quod tale interesse tanquam incertum nõ debet attendi,allegat in argumentum. l.ij.§.porro.ff.ad leg. Rhod.de iac.quod est notabile verbũ, ⁊ fuit etiam de mente Guli.de cu.in.d.l.intantum.⁊ Bal.in c.tertio loco.de proba.vnde cum incertum sit an dicti testes essent recepturi ⁊ assecuturi compositionem cum dictis gabellarijs,nõ potest dici quod commodum sit certũ. Et si dicte terre non essent amplius ad vsum pascendi,vel ad vsum

17 lignorum res est adhuc clarior. ¶ † Nõ obstat etiam si diceretur qđ testes q sunt de vniuersitate,dato etiam qđ non essent percepturi particulare commodum,quamuis nõ repellantur a testimonio,tamen non sunt testes omnino integri. vt est de mente Arch.xiiij.q.ij.super summa. Et notat Anto.de Butr.in.d.c.cũ nuntius.quia istud debet intelligi vt declarat Io.de Imo.in.d.cum nuntius.scȝ quantũ ad hoc vt duo tantum testes de vniuersitate nõ sufficiat pro plena probatione,si plures quã duo testes haberi possent. sed vbi plures quam duo testes de vniuersitate testificantur,tũc numerus supplet fidem.per id quod voluit gloss.not.in.l.iij.§. eiusdem.in verbo numerus.⁊ ibi Iaco.butr.ff.de testi.quam reputat sing. Nic.de neapol.in.l.excusantur.in prin.ff.de excu.tut. Et Ioan.And.in addi.Spe.in tit.de notorio crimi-

18 ne.§.fama.in addi.incipien.allegato. ¶ † Preterea Ioan. And.in addi.Specu.in ti.de teste.§.j.super ver. Item quod in causa vniuersitatis ⁊c.tenet contrariũ,scilicet qđ imo sunt integri testes quando cõmodum non applicatur singulis: qꝛ aliud est vniuersitas,aliud sunt singuli.l.sed si hac.§.q manumittitur.ff.de in ius voc.⁊.d.§.vniuersitatis.⁊ dato quod in consequentiã possit etiam redundare commodum testi:illud non videtur infringere fidẽ testis,per id quod habetur in.§.legatarijs.insti.de test.⁊ in.l.dictãtibus.C.de test.⁊ in.l. qui testamento.in prin.ff.eo.ti.⁊.l.j.in prin.ff.de autho. tut.⁊ d.c.cum nuncius.⁊ per notata per Bar.in.l.si quis.ff.de reb.

19 dub.cum similib. ¶ † Accedit qđ attento quod vniuersitas dicti communis Cesene est maxima:⁊ posito ꝙ aliqua pars dictarũ terrarũ,de quib⁹ est questio,sit nemorosa, valde minimũ posset afferre commodũ dictis testibus facultas percipiẽdi ligna ex dictis paucis terris,seu syluis,etiam si gratis perciperetur.vnde rõne huius tam minimi emolumenti,nõ est presumptio quod testis deliquerit,seu falsum testificaret͛. c.⁊ si questiones.de simon. Et hoc etiã fuit de mente Abb.in c.super.de testib⁹. ¶ Et per predicta est responsum ad obiectionẽ,que formari posset contra nonnullos ex testibus communitatis,qui dicũt quod etiam tractatur de commodo vel interesse eorũ,scilicet quod vniuersitatis ⁊ cõmunitas. Cesene habebat latissimas syluas:qꝛ hec verba de necessitate non infringunt dictũ testis:vt dicit Iacob.butri.in.d.l.intantũ.⁊.s.retuli ⁊ intelligitur de interesse non principali,sed secũda-

20 rio:† ⁊ illud tale interesse secundariũ vel in cõsequentiã obueniens testi non infringit fidẽ eius,vt in.d.§.legatarijs.insti.de testa.⁊.d.c.cum nuncius.⁊ per not.per Bartol.in.d.l.si quis.de rebus dub.cũ concordan.s.alleg.⁊ isto modo reducentur ad concordiam cum multis alijs testibus productis pro parte communitatis,qui etiam sunt de eodeȝ populo,⁊ vniuersitate:⁊ tamen dicũt ꝙ de hoc non spectat commodũ ad singulares seu particulares homines communis,⁊ talis concordia per iudicem recipiẽda est:etiam vt testes probent secundum cõmunem opi.c.cum tu.de testi.⁊ plene no.in.c.in nostra.eo.tit.⁊ in.l.inter stipulantem.§.j.de ver.obli. ¶ Non obstat etiam si diceretur qđ testes sunt contrarij:eo qꝛ aliqui

videntur

videntur deponere q̃ cõmunitas possedit a principio tẽporis quo incepit possidere continuo pacifice ꝛ quiete vsq̃ ad tempus examinationis ipsorũ testium. Aliqui vero testes dicunt quod communitas possedit ab initio temporis, quo casu communitas cepit possidere vsq̃ in tẽpus quo ipse terre peruenerunt ad manus agentiũ: ꝛ sic per duos vel tres annos ante examinationem testium. ¶ Et sic videtur quod sit necesse q̃d vna pars dictorũ testium non dicat verum: ꝛ per
21 consequens q̃ vni parti dictorũ testiũ non credat: † q2 ei qui
a dicit falsum[a] in vno, nõ creditur in aliquo ratione periurij, ꝛ falsitas. c. testimonium. de testi. ꝛ plene no. in. d. c. in nostra. ꝛ per Inn. in. c. fraternitatis. de here. ꝛ per doc. in. l. si ex falsis. C. de transac. cũ suis cõcor. quia respondeo q̃ quecũq̃ pars dictorum testium vitietur: siue pars illorũ testiũ qui de continua ac pacifica possessione vsque in tẽpus examinationis testium, siue pars testiũ que deponit de possessione vsque in tẽpus quo dicte terre fuerunt occupate, seu tante per dictos actores q̃d dicũt fuisse per duos vel tres annos ante examinationem testium. Adhuc supersunt testes plures, ꝛ melius probantes de possessione pro cõmunitate quã sit ꝓbatũ per illos paucos testes actorũ. Et illi testes qui deponũt q̃ per duos vel tres annos tempus examinationis testiũ actores possederunt. Non per hoc excludũt possessionem communitatis. Quia cõstat q̃ cõmunitas possidebat ante q̃ actores tenerent dictas terras: ꝛ nõ dicitur cõmunitas que est persona representata. l. mortuo. ff. de fideiuss. l. metum. §. animaduertendũ. ff. q̃d met. cau. desijsse possidere ꝑ ingressum dictorum Blasij ꝛ Andree. l. clam possidere. §. q ad nundinas. ꝛ. l.
22 si id q̃d. §. fi. l. quemadmodum. ff. de acquiren. pos. † ꝛ qui semel possedit presumit etiã hodie possidere, si allegat se possidere. l. siue possidetis. cum ibi no. C. de probatio. ꝛ in. l. non ignorabit. cum ibi no. C. ad exhiben. ꝛ notat in. c. cum ad sedem. de restit. spolia. Et ideo quãdo communitas sciuit dictos actores occupare dictas terras potuit eos propria authoritate expellere, vt. s. demonstratũ esse puto ꝑ notata in dicta. l. j. §. interdictũ. ff. vti possid. cũ similibus. ¶ Preterea potest respondere q̃d dicti testes debent ad concordiam reduci, vt illi qui deponunt de possessione cõtinua vsq̃ in tẽpus examinationis intelligantur quo ad ciuilẽ possessione, quam habuit semper cõmunitas vsq̃ in tempus examinationis testium, ꝛ iuri communitatis noluit aliquo modo index cause preiudicare, vt patet ex inspectione sententie: ꝛ ex ipsa restitutiõe seu redintegratiõe: q2 semper reseruauit ius cõmunitatis, cui nõ intẽdebat preiudicare. Illi vero testes qui deponunt q̃ cõitas possedit donec Blasius ꝛ Andreas intrarũt dictas terras, voluerũt excludere possessionem naturalẽ corpore occupatam per predictos. d. §. qui ad nundinas. Et hoc per ea que habentur in. d. c. cum tu. de testib. Et per notata in. d. c. in nostra. ꝛ in. c. quod dicitur. cum ibi not.
23 per Anto. de But. ꝛ do. Abb. de verb. signi. † Nam licet cõmunitas tãquam emphyteuta possideat solum naturaliter ꝛ non ciuiliter, tamen illam naturalem retinet animo, ꝛ ali⁹ postea ingrediens fundum dicitur habere naturalẽ seu cor-
b poralẽ diuerso respectu: ꝛ plures possunt hoc mõ diuersis[b] respectibus habere naturalem eiusdem rei, etiã insolidũ, vt declarat Barto. in. l. iij. §. ex contrario. circa vltimã col. ff. de acquir. poss. ꝛ ibi etiam Ang. ꝛ Jo. de Imo. ꝛ Suli. de cun.
24 in. l. licet. in vlt. col. C. eod. titu. ¶ † Nec ad hoc obstat quod
c dicta testium nõ debeant reduci.[c] ad concordiã cum dicto partis vt no. Inn. in. c. cũ contingat. de offi. deleg. Et Bar. in. l. ij. §. creditum. in fi. ff. si cer. peta. ꝛ Bal. in prima constit. C. in. §. quibus. Sed conseruatores communitatis videntur asseruisse q̃d actores ꝛ quidam alij turbabant communitatẽ q2 respondeo q̃d argumentum procedit quando discordia non erat inter testes. Sed quando testes concordabant, dictum vero partis discordabat a testibus: vt quia testes actoris dicebant factũ fuisse ante guerram, ꝛ actor volens quod verba testium intelligerentur ante guerram, scilicet finitã: ꝛ post ipsam inchoatam asserebat in sua scriptura factum illud fuisse post guerrã, ꝛ petebat reduci ad cõcordiã dicta testium cũ dicto suo, vt intelligerent dicta testiũ ante guerrã scilicet finitam, ꝛ dictum partis post guerrã scilicet inchoatam. Nã hoc fieri nõ debet: quia dictum partis nõ facit ꝓbationem pro se. l. exemplo. C. de proba. ¶ Sed quãdo plures testes contradicũt pluribus, non negatur quod tunc possit fieri concordia. ꝛ ita declarat Barto. in dicto. §. creditũ.
25 ¶ † Non obstat etiam predictis si diceretur quod eo ipso q̃ communitas sciuit actores ingredi dictas terras, et eas possidere, ꝛ neglexerit possessionem naturalem occupatam recuperare, vt suspicata se posse repelli, ꝛ possessionem ciuilem amisit. l. quamuis saltus. l. quod meo. §. fina. et. l. si de eo. §. si forte. cum ibi notatis per Barto. ff. de acquiren. poss. ꝛ notat Bal. post Old. in. l. j. ad fi. C. de seruis fugi. ꝛ notatur in. l. iij. §. cum igitur. ff. de vi ꝛ vi arma. Et per consequens non potuit pro conseruatione sue possessionis ciuilis expellere ex interuallo, iuxta. l. j. C. vnde vi. cum ibi notat. ꝛ in. d. l. iij. §. cum igit. Q2 rñdeo primo q̃ per testes mihi exhibitos qui fuerũt recepti coram iudice a quo non reperio legitime probatũ de vlla vera aut presumpta sciẽtia communitatis, scilicet quod communitas id est representantes cõmunitatẽ sciuerint actores ingressos fuisse ꝛ occupasse dictas terras
26 a cõitate possessas. ¶ † Secundo respõdeo quod argumentum predictum procederet, nisi ex qualitate possessionis verosimiliter presumeretur quod prior possessor, qui sciuit rez a se possessam, occupari naturaliter per alium, non suspicet se posse repelli ab occupante: quia tũc retinebat possessionẽ animo, que retinet spacio longi temporis, scilicet decem annorum secundum communem opinionem. l. furtum. §. fundi. in verbo longo. ff. de acquirend. posses. iuncta. l. si cum fideicommissa. §. Aristo. ff. qui ꝛ a quibus. ꝛ not. glos. ꝛ docto. in. l. licet. C. de acquirenda possessione. Et in. d. l. si id quod. in prin. ꝛ in. §. quod autem eas. insti. de vsucap. ꝛ Cyn. ꝛ Bar. in. l. j. de ser. fugi. ꝛ Dy. in regula, sine possessione. in fine. cum suis concordan. ꝛ quod ita debeat distingui ꝛ modificari opinio Bar. in. d. §. si forte. probatur in dicta. l. quod meo. §. fin. in prin. iuncto fine cum gloss. in verbo facile. ꝛ ibi hoc notat Joannes de Imo. expressius no. Pau. de cast. in. l. iij. §. si quis. de acquirenda possessio. ꝛ est de mente Sali. in. l. j. pen. colum. C. de seruis fugi. Est verum quod Paulus de cast. in dicto. §. si quis nunciet. proxime allegato, dicit quod quãdo scio alium esse ingressum possessionem fundi, quem possidebam ꝛ de ipso ingrediente non timui, nec debuit timere, vt q2 sum potentior eo, si sum negligens intra tp̃s arbitrio iudicis declarandum secundum notata per Inno. in. c. querelã. de electione. perdo possessionem. sed si ignorassem, non perderem eam, nisi longo tempore decem annorum, iuxta id quod notatur in. d. l. licet. tamen istud ipse non probat scilicet q̃ minori spacio decem annorum perdat possessio qñ scio eam esse occupatam ab alio, a quo non suspicor me posse repelli. Et ideo vltimo legendo. d. §. si forte. tenui quod etiam isto casu, qñ sciui esse ingressum alium, a quo non suspicabar posse repelli, requiratur eodem modo longũ tẽpus, vt perdam possessionem sicut quãdo ignoro, quia cum requiratur animus perdendi vel obliuio, ꝛ nõ sufficit quod alius sit in fundo. l. iij. §. in amittenda. in fi. ꝛ. l. si id quod. ff. de acqui. poss. et d. l. licet. cum ibi notatis. Sed animus perdendi non adest, quando non suspicor me posse repelli. nec obliuio inducitur nisi longo tempore: vt in dicto. §. fundi. notatur in dicta. l. licet. ꝛ in dicta. l. si id quod. Et tempus longum intelligitur decem annorum, dicto. §. Aristo. ꝛ notatur in preallegata. l. licet. cum concordantijs. s. allegatis. Et hoc plenius prosequutus sum legendo, ꝛ etiã scribẽdo in dicto. §. si forte. ¶ Sz in ꝓposito nostro dicti actores nõ sunt adeo potẽtes, quod verosimiliter cõmunitas Cesene haberet suspicari se posse repelli ab eis, vt est probatũ per tres testes. Ergo nõ põt dici quod desierit possidere, etiã dato quod probaretur de dicta scientia. Bene facit quod notat Innocentius in dicto capitu. super hoc. de renuntia. in gloss. in verbo reposcẽtibus. in versicu. item si presumeretur. dum dicit quod non ꝓsumit quod potentior per vim spolietur a minus potente. ¶ Nõ obstat etiam si dicatur quod communitas recognoscens syluas a dicta ecclesia alienauit aliquam partem dictarũ Syluarum incertas personas irrequisita ecclesia: ꝛ quod ꝓpter ea cecidit a iure suo, iuxta. l. fi. C. de iure emph. ꝛ. c. potuit. de loca. q2 ad hoc fuit opportune responsũ per dominum aduocatum communis quod nõ constat assertas alienatiões fuisse factas de reb⁹ de quibus fuit inuestita communitas.
27 † Item q̃d dicta alienatio, si de aliqua constat non fuit legitime ꝛ solenniter facta a representãtibus cõsiliũ seu communitatem. vnde alienatio de facto celebrata nõ facit icidere in
d penam[d]. l. ea quidem. C. si man. ita fuerit. ali. l. cõtinuus. §. cum quis. ff. de verborum oblig. not. Specu. in titu. de loca. nunc aliqua. ver. xcv. ꝛ Bar. in. l. fina. §. finautem. C. communia de lega. ꝛ Bald. in. l. ij. in. j. col. vel in. ij. C. de episcop. au-
28 dien. preterea posito q̃ alienatio etiam fuisset valida, † non
e sequitur q̃ per alienationẽ vnius partis[e] ceciderit alienãs a iure suo in residuo rei emphyteute: ꝛ dicit Raph. cuma. in l. quidam in iure. §. j. ff. de dona. se alias habuisse istam questio. de facto: ꝛ q̃ non reperit aliquem hoc tangentem in em-
f phyteuta: ꝛ quod ipse consuluit[f] q̃d nõ perderet ius suũ in

a ¶ Falsum. s. lib. ij. cõsil. xxvij. numero. 3.

b ¶ [illegible]

c ¶ Reduci. s. li. j. consi. cxvj.

d ¶ [illegible] And. tiraq. i cõsu. pict. ti. retra. §. j. glo. [illegible] §. xxvj. glo. j. numero. 5.

e ¶ Partis. [illegible] latius do. And. tiraq. in consu. picto. titu. retra. §. xxv. glos. j. numero. 25.

f ¶ Cõsuluit. sed non reperio nisi consi. Cuma. gl. vbi consuluit q̃d cadit in totũ nõ de iure communi sed stante statuto de quo ibi.

parte non alienata: per id quod habetur in.c.j.de vasallo q con.consti. Lothar.bene.alie.vbi in feudo ita determinat.⁊ in capitu.imperialem.§.callidis.in verbo amittant.per glo. de probi.feu.alie.per Feder.⁊ ibi no.Bald.⁊ not.etiam glo. in.c.j.§.illud.in verbo retinet.⁊ in.§.fi.in verbo, scriptum.titu.que fuit prima causa.bene.amit.⁊ ibi sequitur Iac.aluaroti in conclusio.xxxij.⁊ doc.in.c.ij.de feudis.Et hoc saltem est verum in concessione facta ab ecclesia,vt no. Bald.in.c.j.§.si vero.in tit.qualiter olim feu.pote.alie.Bene facit id qd habetur in capit.tuam.de pe.Fallit in vno casu notato per Bal.in.d.§.callidis.Et ista conclusio etiam probatur ex notatis per Bal.in.l.edem.C.loca.in vlti.col.in ver.sed quid si ex pluribus.Alexan.

Summarium.

1 ☞ Mora in lite contestanda habetur pro contestatione.
2 Exceptiones,procedendo ad vlteriora,videntur rejici.
5 Lis per exceptiones ad processum non contestatur.
6 Contumacia non nocet,nisi aduersario comparente ⁊ incusante.nu.9.
8 Interlocutoria preiudicans non potest ferri parte absente.
10 Hereditas iacens non potest discuti.
11 Exceptio discussionis an obijci possit,si post litem contestatam superuenerit.nu.12.13.14.
16 Iudex ex officio dat curatorem hereditati iacenti.

Consilium. C.

Discussis his omnibus que in themate suprascripto narrantur, videretur in primis dictum tertium possessorem non posse tueri se exceptione prescriptionis,aut excussionis non legitime facte. Primo:quia quo ad exceptionē prescriptionis cum fuerit ei prefixus terminus ad respondendum libello ⁊ interrogatorio, prima ⁊ secunda vice.⁊ per eum steterit quominus fuerit responsum libello , ⁊ lis contestata, debet haberi pro contestata , tum ex forma statuti sub rubrica de litis contesta.tum etiam de iure communi:† quia mora commissa in lite contestanda,habet effectum ⁊ vim litis contestate:[a] vt.l.si eum.§.qui iniuriarum.in fin.ff.si quis cau.quem tex.ad hoc pro singulari ponderat ⁊ allegat Bald.in.l.more litis.C.de rei vendica,⁊ propterea dicit Petr.⁊ Cy.in.l.sicut.C.de prescri.xxx.anno.⁊ Bal.in.l.fi.in prin.ff.de eo per quem fa.erit.⁊ Ioan.Fabri.in.§.penales.in princi.instit.de perpe,⁊ tempo.actio.quando producto libello ⁊ citato reo stat per reum quominus lis cōtestetur,⁊ interrumpatur prescriptio,⁊ etiam actio efficitur ad heredes transitoria : sicut si lis vere contestata esset.alleg.l.constitutionibus.cum gl.ff.de actio.⁊ obliga.per hoc etiam facit.l.ij.C.vbi in rem actio, vbi quasi cōtestatio interrumpit prescriptionem, sicut vera contestatio. ¶ Nec videtur obstare ꝙ iudex non pronūtiauerit super exceptionibus oppositis per reum ad impediendum processum,prout pronūtiare tenebatur ex forma statuti sub rubrica,de exceptionibus,impedietibus pcessum,† qꝛ potest responderi quod satis videtur pronunciasse illas nō obstare ⁊ eas reiecisse procedendo ad vlteriora,⁊ statuendo iterū terminū reo ad respondendum dicto libello,⁊ interrogatorio.c.ex pte.[b] el.iij.de app.l.a procedēte.fm vnā expositionē gl.⁊ ibi hoc no.Bar.C.de dila.l.ait ptor.§.permittit.⁊ ibi hoc not.Barto.ff.de mino.Et colligitur ex notatis per gl.in.l.ij.§.sed si dubitetur.in verbo,statuere.quā ibi ad hoc subtiliter ponderat Angel.ff.de iudicijs.⁊ not.Spec.de excep.§.viso.versicu.quid si iudex.⁊ Ioan.and.in.c.dilecto.de appel.⁊ late Angel.⁊ moderni in.l.si queramus.ff.de testa.⁊ Cano.in.c.exhibita.de iud.Et satis videtur esse de mēte statuti sub rubri.de exceptione iudicis incompetentis.Similiter nō videtur obstare exceptio nullitatis excussionis,qꝛ seruata videtur fuisse circa citationes forma statuti sub rubri. de citationibus.circa finem.⁊ etiam qꝛ statutum sub rubric. de curato.dando liti,disponit quod ad instātiam actoris: seu ad eius petitionem,nō debeat dari curator hereditati iacēti,vt cesset suspicio collusiōis,ergo nō est imputādū dicte mulieri agēti,si ipa nō petijt dari curatorē.† Preterea de iure quāuis non fuerit datus curator hereditati iacenti,videtur qd possit contra hereditatem iacētem procedi ad excussionē,in qua non tractat de magno preiudicio hereditatis: quia quo ad ea que nō sunt magni preiudicij,potest procedi contra hereditatē iacentem,nō dato curatore.l.si diu.ff.quibus ex cau.in posses.eatur.l.cum debitoris.⁊ ibi no.Guli.de cug.⁊ Bal.C.de iudi. ⁊.l.si bona.⁊ ibi Bar.C.de bo.authori.iudi.possi.l.iij.§.pretor.versi.toties.⁊ ibi notant moderni, maxime Ioan.de Imol.ff.de dam.infect. Bene faciunt nota.per Bart.in.l.penul.§.cum autem.C.ad Trebel. ¶ Sed premissis non obst. puto dictum Titium tertium possessorem fouere iustitiā,⁊ excepta per eum obstare dicte mulieri.

4 ¶ † Ad quod ostendendum presuppono quod in themate narratur, Titius possedit iusto titulo ⁊ bona fide vltra decem annos,quo casu tam ex forma statuti sub rubrica de hypothecaria,quam etiam de iure cōmuni obstat agenti contra eum exceptio prescriptionis inter presentes.l.j.⁊.ij.C.aduersus credito.Et plene notatur in.l.cum notissimi.in prin. C.de prescrip.xxx.annorum.Et ad interrumpendum talem prescriptionē requiritur litis cōtestatio.l.more.C.de rei vendi.l.nec bona.C.de prescript.longi temporis.l.ij.§.penult.ff. pro emptore.⁊ plene Bar.⁊ omnes in.l.fi.in prin.ff.de eo per quem factum erit.cum suis concordantijs. ¶ Sed ita est qd in casu nostro non fuit lis cōtestata vel legitime habita pro contestata,vt probabo:ergo prescriptio non est interrupta. ¶ Quod autem non fuerit lis contestata,vel legitime habita pro contestata,† patet : quia in prima comparitione reus opposuit exceptiones impedietes processum,per quam oppositionem nō inducitur litis contestatio vere nec ficte,tam ex forma statuti sub rubrica de litis contestatione,quā de iure cōmuni.c.j.⁊.ij.de litis contesta.lib.vj.Notat gl.⁊ doct.in l.j.C.de litis cōtest.⁊ notatur in.c.j.extra eodem titulo in antiquis.Et licet ex postfacto iterū sit citatus reus ad instantiam actoris,vt cōpareat intra certum terminū ad respondendum libello,⁊ interrogatorio,⁊ nō responderit : Tamen adhuc quamuis statutum sub rubrica de litis contesta.dicat quod expeditis exceptionibus impedientibus processum,si reus in termino per iudicem assignato ad respondēdum libello nō respōderit lis habeatur pro cōtestata:⁊ sic velit statutum qd contumacia rei facta in litem contestando habeat vim litis contestate,sicut etiam est de iure communi, vt dixi supra.Nihilominus attento qd reus in termino comparuit vna cum actore,et reus non respondit libello,imo vna cum actore prorogauit tunc instātiam cause:⁊ actor nō accusauit contumaciā rei nō respondentis , non potest dici quod hoc casu ratione contumacie lis habeatur pro cōtestata. hoc enī

6 probatur sic.† quotiescunque reus citatus comparet in iudicio sed nō facit illud ad quod est citatus : perinde est ac si nō cōparuisset,⁊ contumax reputatur.l.scire oportet.§.sufficit. versi.scire autē.ff.de excusa.tuto.⁊ ibi ad hoc illum tex.ponderat Iacob.de aret.Cy.⁊ Bal.Ergo dictus Titius censetur fuisse contumax.sed ita est quod contumacia rei nunquā sibi nocet,nisi quando aduersarius in termino comparuit,⁊ eius contumaciam incusauit[c] .l.properandum.§.⁊ si qdē. ⁊ ibi no.doc.maxime Bal.⁊ Sali.C.de iudi.no.Bar.in.l.cōsentaneum.ad fin.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ in.l.si finita.§.Iulianus.in.iiij.colum.ff.de dam.infect.⁊ in extrauaganti ad reprimendum.in verbo,neglexerit.ergo cum actor non accusauerit contumaciam dicti rei , non debet sibi reo nocere illa negligentia. Bene facit quod notat Bal.in.l.j.ff. de in ius voc.⁊ in.l.post edictum.§.j.ff.de iudic.per illū text. ⁊ in.l.fi.in princip.ff.de eo per quem fac.erit.⁊ Guli.de cu.in l.sicut.C.de prescri.xxx.ann.vbi dicunt quod etiam in casibus in quibus sola citatio interrūperet prescriptionē, nō sufficeret actorem fecisse citari reū:nisi in termino citationis actor se presentauerit,⁊ debitum suum fecerit,per.d.l.et post edictum. Bene facit quod notat in.l.si pater.C.ne de statu defun.⁊ in aut.offeratur.C.de litis conteitat.⁊ per Barto.in.l. accusaturus.cum similibus.ff.de adulterijs.

7 ¶ † Quinimo dici posset,quod cum non fuerit pronuntiatum dictas exceptiones impedientes processum non obstare, non potuerit iudex prefigere dictū terminū ad respondendum libello:qꝛ statutū sub rubrica de litis contestatione, requirit dictā declarationem primo fieri,⁊ verba statuti sunt ad vnguem seruanda,⁊ in forma specifica:vt in pulchra questione declarat Bald.in.l.cessante.in vltima columna.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ in authenti.qui semel.in.iiij.vel.v.colum.eo.tit. dum allegat notata per gl.in.c.j.de mili.vasal.qui contu.est. ⁊ ibi Bal.⁊ idem Bal.in.l.non sunt liberi.ff.de statu homi. ⁊ in.l.ij.C.de pat.qui fil.distra.⁊ in.l.penul.in vltima colum. C.de constitu.pecu.Et non videtur etiam dici posse quod per illam commissionem de citando reum ad respondēdum libello

a ¶ Cōtestate.Bal. [illegible]x.Ias.⁊ oēs. d.[illegible] [illegible].d eo per quē factū erit Ro.cons.clxx iiij.colū. iij. late Andr. tiraq. in cōsu.picto.tit.re tract.§.xv. gl.ij. n.5.cū seq. vltra quē Frāc.Balb. de pscri.par.iij. vlt.par.nuṁ.32. ⁊ in fin.nume.2. Ias. consi.xxxv. col.ij.libro.j.

b ¶ C.ex [illegible] Pan. Fel. deci. Idē Are.consil. cxviij.Guid.pa. cons.clxxviij.co.v. gemi. pbi.frā.c. j.ī pn.de rest.spolia.ī.vj.deci.c.cū sup.co.ij.de offi. dele.ias.l.ij.colū. fi.si qs in ius voca.non ier.

c ¶ Incusauit.ꝙ pōt fieri eqpollēter verbo vel facto And.iser. de cōtro . inter vasal.⁊ aliū de bñfi. co.iiij.in vsi.feu. matth.afflic.deci.nea.iij.

libello

libello, videatur tacite pronunciatum exceptiones nō obstare: qꝛ cū illa commissio citationis facta fuerit absente reo, nō pōt dici quod per eam videatur iudex interloqui, ꝛ declarare qd̄ exceptiones nō obstāt: † qꝛ interlocutoria, ex qua pōt aduersario inferri preiudicium, non potest ferri parte absente. l. a procedente. C. de dila. no. Bart. in. l. nec quicquā. §. vbi decretum. in. j. col. ff. de offi. procon. ꝛ in. l. si opus. ff. de oper. no. nun. ꝛ ibi etiam per Mod. ꝛ per Bart. in. l. quod iussit. ff. de re indi. ꝛ in. l. consentaneum. C. quomodo ꝛ quādo iudex. ꝛ Jacob. But. ꝛ Bal. in. l. j. ꝛ in. l. statutis. C. de senten. ex breui. reci. ꝛ Dyn. Cyn. Rayne. Oldr. ꝛ Ange. ꝛ Joan. de Imo. in l. recusare. in prin. ff. ad Trebellia. ꝛ Angel. in. l. ille a quo. in prin. eod. titu. ꝛ Ang. in. l. j. C. qui non obstan. longi tempo. prescrip. Facit. l. de vnoquoque. ff. de re iudi. l. ea que. C. quomodo ꝛ quando iudex. l. nam ita diuus. ff. de adoptio. c. inter quatuor. de maio. ꝛ obed. ¶ † Nec insisto circa quandam monitionem antea factam per iudicem reo de respondendo libello: quia presupponitur quod in illo termino neutra pars comparuit ꝛ sic non potest dici reum fuisse contumacem. d. l. ꝛ post edictum. imo presupponitur in themate, quod intra illum terminum ad instantiam actoris, fuit per habentē potestatem inhibitum iudici, ne interim procederet: ꝛ sic dies iudicij fuit suspensus. iuxta. l. ij. §. si quis iudicio. in versicu. diem iudicij esse diffusum. ff. si quis cau. ¶ Dico etiā quod non videtur legitime factam esse excussionem necessariam, antequam agi possit hypothecaria contra tertios possessores, iuxta aut. hoc si debitor. ꝛ in corpore. C. de pigno. ¶ † Et presuppono quod contra hereditatem iacentem non potest procedi ad diffinitiuam sententiam, vel ad id qd̄ habeat vim diffinitiue nisi dato curatore hereditati iacenti, vt. d. l. si diu. ff. quibus ex causis in possessio. eatur. ꝛ. l. si quis instituatur heres in diem. cum ibi no. per Bar. in fi. ff. de here. instituen. ꝛ no. Bar. in. l. si bona. C. de bono. autho. iudi. possi. ꝛ Bal. in rub. C. de successo. edicto. ꝛ expresse Ange. ꝛ Joan. de Imo. in. l. iiij. §. pretor. ff. de damno infecto. ꝛ in lege ad diem. ff. de verbo. obli. ꝛ in. l. si seruus hereditarius. ff. de stipu. ser. Sed ita est quod ad hoc vt possit agi hypothecaria cōtra tertios possessores bonorum, requiritur quod actum fuerit actione personali contra debitorem principalem, seu representantem eum, vt facit hereditas iacens. l. hereditas enim. ff. de acquirendo rerum dominio. Et quod contra eum sit processum ad diffinitiuam sententiam cōdemnatoriam, vt firmat Cy. ꝛ Barto. in. l. prosecutione. alia est super authenti. hoc si debitor. C. de pigno. vbi ad hoc allegant. l. ignoti. C. de his que in frau. credi. ꝛ. l. j. C. de decurio. lib. x. Ergo debuit dari curator cum quo posset procedi ad sententiam. Et quod debuerit dari curator in pcessu talis excussiōis, firmat expresse Jac. de belui. in aut. de fideiussore. §. sed neque. vj. qo. dum allegat. l. j. ꝛ. ij. ff. de curatore bo. dan. Uel saltem attento qd̄ presupponitur quod hereditas non iacebat, sed quod in veritate erat adita per heredes: oportebat per ea, que proxime dicta sunt procedere contra dictos heredes ad condemnationem, ꝛ postea ad excussionem bonorum, ꝛ etiam ipsorum heredum: quia tenentur heredes etiam de proprio satisfacere quando immiscent se hereditati sine beneficio inuentarij, iuxta. l. que dotis. ff. soluto matrimonio. ꝛ. l. fina. C. de iure deliberandi. ꝛ hoc saltem si non appareret heredes fuisse absentes, id est extra territorium in quo agebatur. Nam quando essent absentes: tunc secundum glo. in dicta aut. hoc si debitor non requireretur excussio sicut quando debitor principalis est absens, pōt sine excussione agi cōtra fideiussorem, vt in aut. presente. C. de fideius. † Et accipit absens,[a] quando esset in alio territorio, quam in eo in quo iudicium agitatur secundum veras conclusiones, vt per gl. ꝛ Ang. in aut. de fideiuss. in prin. colla. j. ꝛ per Bart. in. l. iij. §. j. in. viij. q. ff. de duobus reis. ꝛ Cano. in. c. ij. de fideiusso. ꝛ Bald. in. l. sciendum. in principio. qui satisdare cogantur. ¶ Fortius dico quod etiā dato quod tunc hereditas fuisset iacens, quando fuit facta excussio, vel quod illi heredes fuissent absentes: tamen si tempore quo mulier tunc cepit vltimate agere contra dictum tertium possessorem hereditas erat adita ab heredibus, oportebit quod prius fiat excussio contra dictos heredes nedum in bonis hereditarijs sed etiam in quibuscunque bonis eorum. hoc voluit Pe. ꝛ Cy. in dicta authen. presente. in penultima questione. C. de fideiusso. ꝛ Bald. in lege, peremptorias. in vltima columna. C. senten. rescind. non posse. ꝛ. l. finali. §. primo. ff. si certum petatur. Petrus ꝛ Paulus de castro in princip. illius. l. vbi volunt † quod si primo facta fuit excussio contra debitorē principalem: ꝛ ipso non reperto soluēdo, creditor velit agere hypothecaria contra tertium possessorem, ꝛ interim superueniant bona de nouo debitori principali: an tertius possessor contra quem agitur hypothecaria, poterit de hoc excipere: ꝛ quod de nouo fiat excussio. ꝛ concludunt quod sic, si ista bona superuenerunt antequam contra tertium possessorem esset lis contestata in illa instantia, que per litigantes prosequitur. secus si superuenisset post litē contestatam in ipsa cā. allegant tex. singularem in. d. l. fina. versi. sed si cum Seio. ff. si certum petatur. † Plus dixit Ray. in dicta authen. presente. ꝛ Jaco. de belui. in. d. §. sed neqꝫ. in fi. secuti Jac. de ra. qd̄ etiam quando dicta bona superuenerunt lite iam contestata contra tertiū possessorem, quod adhuc tertius possessor poterit[b] istā exceptionē excussionis opponere. Quia exceptio etiam dilatoria superueniens reo etiam lite iam contestata prodest ipsi reo. l. si mulier diuerterit. l. rei iudicate. in princ. ff. solu. matri. l. sinautem. §. j. ff. de rei vendic. Et pro ista opinio. Ray. allegat tex. in. l. si pecunie. §. fi. ff. vt in poss. leg. pro hoc etiam Jacob. de Belui. allegat. l. penulti. §. fina. iuncta gloss. penultima. ff. de vac. mu. l. fi. ff. rerum amota. Et qꝛ exceptio dilatoria superueniens post litem contestatam potest post litem contesta. opponi. l. ij. cum ibi notatis. C. de cōsor. euis. lit. c. insinuante. de offi. deleg. ¶ Et ad leges allegatas per Petr. ꝛ Cy. in. d. authen. presente, respondet ibi Rayn. quod non obstant. Nam secundum eum nō obstat. l. ij. §. numerum. ff. de excu. tuto. quia ibi erat facta creatio, ꝛ sic quodāmodo lata sententia, argu. l. qui libertinos. §. Julianus. ff. de ope. liber. Respondet etiam ad text. in authent. vt cum de appel. cog. §. vltimo. quia dicit quod nihil facit. ꝛ in hoc etiam contra Petrum tenuit Bart. in. l. j. ff. de exce. in. iij. et iiij. col. † vbi concludunt quod exceptio superueniens reo, etiam post litem contestatam, prodest ei. ꝛ reprehendit opi. Petr. ꝛ respondet ad dictam. l. ij. que incipit, excusantur. ff. de excu. tut. ꝛ ad tex. in dicta aut. vt cum de appella. cogn. vt ibi per Barto. cum quo concordat Bald. in. l. j. post mediū. ꝛ ibi etiam sequitur Sali. C. de alie. iudi. mu. cau. fac. ꝛ Ange. in dicta. l. j. ff. de exceptio. ¶ Nec etiam obstat text. in dicta. l. fin. ver. sed si cum Seio. ff. si cer. peta. quia ibi non dicitur ꝙ facultates de nouo superuenerint. ꝛ istam opin. quod illa exceptio excussionis possit opponi, etiam post litem cōtestatā qñ bona post litem contesta. superuenerunt, tenet etiā Ludo. Roma. in. l. stipulatio. in prin. ff. de operis noui nuntiatio. per dictam. l. ij. C. de consor. eiusdem litis. cum simili. licet non faciat mentionē de predictis doc. qui eandem opinionem sequūtur. Cum ergo presupponanꝫ dictos heredes per se habere bona sufficientia, ꝛ esse aditam hereditatē: sequiꝫ ex premissis quod obstat exceptio excussionis. ¶ Ex pmissis satis aperte patet allegata in 2rium non obstare. Et primo non obstat dū dicebatur, ꝙ contumacia rei in nō rñdendo libello tam de iure communi quā ex forma statuti hꝫ vim litis contestate: qꝛ dico ꝙ illud non potest allegari in casu nostro: eo qꝛ actor non accusauit contumaciam rei in termino, ac etiam propter defectum illius pronuntiationis requisite a statuto, vt supra opportune probaui. ¶ Similiter non obstat dum dicebaꝫ qd̄ in excussione fuit seruata forma citādi requisita a statuto: qꝛ rñdeo qd̄ dato ꝙ esset in citando seruata forma statuti: tamē in prosecutione processus nō est seruata forma debita: qꝛ debuit procedi ad dationem curatoris, ꝛ eius 2dēnationē, ꝛ excussionē, si hereditas iacebat, vel si non iacebat, vel debuit procedi contra verum heredē, ꝛ fieri excussio etiam in bonis suis, vt. s. probaui. ¶ † Et dato ꝙ tunc etiam hereditas iaceret quādo fuit facta excussio: tñ si ex postfacto fuit adita hereditas per heredes, q soluendo sint: est necessaria noua excussio, per notata p Cy. Ray. ꝛ alios in dicta aut. presente. cum concord. s. alleg. Et sic constat ꝙ non obstaret statutū disponens quod ad actoris petitionē non debeat dari curator hereditati iacenti. ad qd̄ etiā potest respōderi, ꝙ debebat expectare actor ꝙ heredes adierint hereditatem prout adiuerūt: ꝛ petere statuti terminum eis ad adeundum vel restituendum. iuxta. l. primam. de iure delibe. ꝛ. d. l. si quis instituatur. ꝛ not. in. l. quādiu. l. ultima. ff. de acqui. here. vel curare qd̄ aliquis ex illis quibus hoc permittitur a dicto statuto peteret curatorem illum dari. ¶ † Quinimo iudex ex officio suo talem curatorē dare potest, vt notat gl. in. l. j. ff. de cura. bo. dan. ꝛ gl. plenius Bar. in l. ij. eo. tit. Alex. tartagnus.

[a] ¶ Absens. ꝛ ma. cōsi. xcij. sic sufficere si in loco vicino facilis discussionis per not. s. li. iij. consi. lxxxiiij. in fi. [illegible]

[b] ¶ Poterit. hāc sequiꝫ Alex. hic ꝛ in. d. l. fin. ꝛ ibi Pau. Jas. de re. cred. sed deci. ibi tenet cum Pet. ꝛ Cy. sed distinguendum vt noue dixi in consu. pari. §. lxj. iter fideiussorē ex proprio 2ctu obligatū ꝛ tertiū possessorē. si enim contra fideiussorem fuit lis debite 2testata qꝛ tunc cōstabat principalē esse nō soluendo vel absentē ꝛ obligatio erat pura ꝛ clara tūc fideiussor cōstitutus fuit in vera mora in qua iniuste litē cōtestauit tūc superuenientia opulētie vel psentie principalis ei nō prodest aliogn mora ꝛ frustratio pdesset qd̄ est absurdum. secus si actū est ante tps vel si debitū non erat liquidū vel si non constabat principalem esse non soluendo sꝫ fuit lis contestata ad oēs fines vt qñqꝫ fit licet inito reo fieri nō debeat vel si qua alia iusta ꝛ probabilis causa excludat verā moram ꝛ frustrationem a qua facilius excusaꝫ tertius possessor bone dei emptor et nūc certificatus de onere petito ꝛ absentia principalis: qꝛ nihilominus sua interest causaꝫ agi: vt tutum recursum euictionis habeat in posteruꝫ vnde superueniētia pncipalis vel facultatum proderit et hoc iustum est quia vtrique parti consulitur. [illegible]

Summarium.

1 ¶ Dilatio secunda nō debet dari, nisi ex causa iusta ꝛ pro-

bata.ꝛ nume.5.
9 Heres producens testamentum debet mitti in possessioné, et si aliter non constet morte defuncti.

Consilium.CI.

Visis omnibus actis tā cause vertentis inter Lingueriam vt heredem domine Coche agenté, quā inter Bernardū de famirana, ac Gualterinum Hugoné, Philippū bipholum vt filios ꝛ heredes Antonie quondam vxoris dicti Bernardi reos principaliter conuētos, ꝛ Magdalenam quondam Hugonis corbizi pro interesse suo se opponentem, quā etiā inter dictam Magdalenam agenté, ꝛ dictum Bernardum ac heredes dicte Antonie reos principaliter conuentos, et dictum Lingueriam se pro interesse suo petitioni Magdalene opponentem, et contradicentem. Circa primā causam breuiter vt patet ex actis, electus sum ad cōsulendū an Lingueria mittend⁹ sit in possessioné bonorū dicti Bernardi, ꝛ dictorum heredum Antonie in eorum contumaciam secundum formam statutorū, de quibus in actis. Attento quod ex opposito pro parte Magdalene principaliter allegata sunt duo si bene inspiciantur acta cause, ꝛ maxime sub die ix. ꝛ die.xi. Februarij. Primū est, qḋ Magdalena hꝫ potiora iura. Secundum est, ꝙ data fuit dilatio procuratori Magdalene ad probandum de interesse suo in causa, in qua Lingueria est actor, ꝛ elapsa prima dilatione petitur secūda dilatio ad idē probandū, et ex aduerso per Lingueriam dicitur se habere meliora, ꝛ potiora iura opponendo plura contra testamentū Franciscę productū pro parte Magdalene: ꝛ quod secunda dilatio statuti non debet Magdalene, quia ante petitionem secunde dilationis fuerat cōclusum in causa. ¶ † Unde pro conclusione predictorū presuppono ꝙ tertius comparens ad causam pro interesse suo regulariter audiri debet, si velit impedire missioné in possessioné, seu executionem sententie, vel instrumenti, presertim quando peteret procedi ad missionem in possessioné pro quātitate pecunie, vt in casu nostro. l. a diuo pio. §. si super rebus. ꝛ ibi no. Bar. ff. de re iudi. c. veniens. el. ij. ꝛ ibi notat Inno. de testib. ꝛ plene no. in. c. cum super. de re iudicata. ꝛ per doc. in. l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito. Et ex hoc patet quod recte et rite fecit iudex statuendo procuratori Magdalene dilationem ad probandum de interesse suo, seu sibi incumbentia.

2 ¶ † Secūdo presuppono quod iudex finita prima dilatione regulariter non debet dare secundam dilationé,[a] nisi petens secundam dilationem dicat, et probet ꝙ ipse in prima dilatione fuit impeditus probare. l. fina. cum ibi notatis. ff. de ferijs, ꝛ presertim hoc erit verum, quando elapsa prima dilatiōe fuit īpeditus probare, si diceremus petenti debere statui secundā dilationem ex hoc efficeretur ius aduersarij deterius extrinsecus. l. mancipiorum. de ope. leg. ꝛ per Barto. ꝛ alios in. d. l. fi. ꝛ per docto. in. c. vltra tertiam. de testi. ꝛ per Sali. in. l. j. C. de dila. facit. l. ꝛ si post tres. ff. si quis cau. Sed in proposito, si diceremus absqꝫ allegatiōe ꝛ probatione impedimenti dari debere secundam dilationem Magdalene, ex hoc extrinsecus efficeretur ius Linguerie deterius, quod patet, qꝛ si non statuatur secunda dilatio Magdalene, cum in hoc iudicio ipsa non probauerit se habere potiora iura, mittetur Lingueria in possessionem bonorum, que possidétur per reos cōuentos:

3 † ꝛ eoipso quod possidentur per eos presumentur esse de bonis ipsorum reorum, vt no. gl. ꝛ doct. in. d. l. maritorum. ꝛ expressius not. Barto. in. d. l. a diuo pio. §. si super. in penultima columna. ff. de re iudica. ꝛ in leg. j. C. de priuile. fisci. ꝛ Bald. in aut. ei qui. in. ij. colum. C. de bo. autho. iudi. possi. ꝛ in lege etiam. C. de execu. rei iudi. ꝛ sic consequetur seu cōsequi poterit Lingueria absque alia probatione possessionem dictorum bonorum. Cuius possessionis cōmodum est magnum, vt institu. de interdict. §. commodum. ¶ Sed si concedatur secunda dilatio: mittetur Magdalena in possessioné eorum bonorum, que per dictum Bernardum ꝛ heredes Antonie possidentur, que possidebant per dictam Franciscā tempore mortis sue. Et si Lingueria postea velit agere cōtra Magdalenā tanquā cōtra tertium possessorem ad ista bona tanquā hypothecata sibi per Bernardū, et Antoniam habebit necesse probare vere quod spectabat ad Bernardum, ꝛ Antoniam iure dominij vel quasi. l. ꝛ quemadmodum. §. quod dicitur. ꝛ. l. si ab eo. ff. de pign. ꝛ notatur in §. item Seruiana. institu. de actio. ꝛ per Bart. in. l. rem alienam. cū similibus. ff. de pigno. actio. ¶ Et idem si vellet agere Lingueria nō actione hypothecaria: sed aliqua via executiua contra dictam Magdalenam tāquam tertium possessorem ad quez peruenissent dicta bona, haberet necesse probare de dominio Bernardi ꝛ vxoris, aliter quam docendo

4 de sola possessione, vt no. Barto. in. d. §. si super. † Commodum autem facilioris probationis, seu quod quis releuetur ab onere probandi, videtur esse magnum, vt not. gloss. in. l. ij. in princip. in versic. suspectum. ff. soluto matrimonio. ꝛ in lege penultima. C. deposi. ꝛ in lege, cogi in princip. in glos. in versicu. defensum. ff. ad Trebellia. Et est magnum commodum habere viam executionis paratē. ꝛ expedite. l. minor viginti quinque annis cui fideicommissum. ff. de mino. Sed in petitione secunde dilationis, nec allegatur impedimentum intercessisse durāte prima dilatione: nec etiā allegatur quod ius Linguerie per hoc non sit deterius: nec alia colorata cā allegatur propter quam concedenda sit secūda dilatio: ergo illa dari non debet, per regulam dicte. l. fi. Quinimo, vt dixi,

5 apparet qḋ ius aduersarij efficeretur deteri⁹. ¶ † Pro hoc bene facit quod notat Baldus in. d. l. fina. de ferijs. in secunda columna. in versicu. iuxta hoc incidenter quero, que cause cognitio ꝛc. vbi dixit quod quando post primam dilationem petitur sequēs dilatio, requiritur allegatio ꝛ probatio impedimenti. nec sufficeret allegatio sola sine prohibitione. l. excusare. ff. de excusatio. tutorum. Nec etiam sufficeret probatio impedimenti sine allegatione: quia petitio noue dilationis non debet esse incolorata, sed iustificata per causam, secundum Baldum. allegat in argumentum. l. si adulterium cum incestu. §. idem Pollioni. ff. de adulter. ꝛ. ff. de minori. l. minor autem magistratus. ꝛ in. l. ij. §. circa. ff. de doli except. Et licet Baldus dicat quod in contrarium facit lex finalis. C. de annali exceptio. ꝛ non respondeat. Tamen dico quod dicta precedens opinio in quam inclinare videtur Baldus est verior: ꝛ probatur ex notatis per gloss. in. l. secunda. ff. si quis in ius vocatus non ierit. Et ibi clarius notat Bart. in princip. in versicu. sed contra hoc videtur quod multe ꝛc. et

6 Innocen. in capit. preterea. de dilat. † vbi dicunt, pone quod quis citatur vt compareat die feriata in fauorem hominū, certe quamuis regulariter quando est dubium an citat⁹ teneatur cōparere, tenetur in dubio comparere ꝛ allegare causam propter quam non tenetur comparere. l. si quis ex aliena. ff. de iudic. ꝛ dicta. l. secunda. ff. si quis in ius voca. ꝛ multe sunt cause in quibus potest procedi tempore feriato. l. j. et secunda. ff. de ferijs. Tamen citatio facta pro die feriata, nō valebit etiam parte non comparente: ꝛ nihil opponente, vt probatur in dicta. l. ij. in fine. Nisi in citatione exprimatꝰ specialiter causa ex qua appareat quod in illa causa poterat procedi tempore feriato, vt notat glos. ꝛ docto. in preallegata. l. secunda. ¶ Et sic satis est quod inspecta communi regula, citatio non procedat ad hoc vt ipsa citatio nō procedat nisi aliud exprimatur. Sed ita est quod communis regula est qḋ secunda dilatio sine causa peti ꝛ dari non debet, vt in dicta l. finali. Ergo nisi exprimatur colorata causa propter quam

7 dari debeat a iudice, non procedit petitio. ¶ † Nec obstat. l. finalis. C. de annali exceptio. quia ibi libellus generalis respectu petentis habet sua substantialia. nam quod in libello debeat exprimi ꝛ specificari causa, hoc fuit inductum solum fauore rei, vt posset melius deliberare an velit cedere vel cōtendere. l. prima. in princip. ꝛ ibi notatur. ff. de edend. Nimirum si reotacente, ꝛ nihil opponente procedit libellus quasi tacite videatur suo fauori renuntiare, vt dicta. l. fi. facit. l. fi. C. de excep. ꝛ. l. sed ꝛ si susceperit. in princip. ff. de indic. Sed qḋ dilationes debeant amputari, ꝛ sine causa plusquā semel non concedi, fuit inductum ne alius per calumniam ꝛ calliditatem quis persepe dilationem peteret. l. prima. in fi. C. de dila. ꝛ. l. secunda. C. de tempo. appel. ꝛ sic in casu isto cessat ratio que est in casu dicte. l. fina. C. de anna. exceptio. ¶ Istis sic presuppositis īfero partes domini potestatis esse in hac prima causa pronuntiare, ꝛ interloqui non obstantibus exceptis dictum Lingueriam esse mittendū in possessioné bonorum dicti Bernardi, ꝛ aliorum reorum pro quantitate librarum ducentarum, ꝛ expensis legitimis, ꝛ committere nūcio quod dictum Lingueriam inducat in tenutam dictorū bonorum, ꝛ victum victori condemnet in expensis. ꝛ sic non debet procedere dominus potestas ad statuendum secundā dilationem rationibus supradictis, et etiam ex quibusdam alijs que breuitatis causa pertrāseo, qꝛ predicta sufficiunt. Quod autem in ista causa non habeat Magdalena potiora iura, luculenter patet, qꝛ nihil ipsa probauit, nec ostendit quod in bonis Bernardi, ꝛ filiorū Antonie habeat aliquod ius. Et

[a] ¶ Dilationem. vide Auffre. in addi. Deci. tholo. cxvi.

tus. Et licet allegauerit se habere ius in bonis hereditatis Fräcisce, et eius testim produxerit, in quo Magdalena est heres instituta pro dimidia, et dixerit quod predicta bona hereditaria possidetur per Bernardum, et per heredes Antonie: tamen ista sua petitio non concernit bona Bernardi et heredum. vel saltem negari non potest quod nondum constat quod bona que possident Bernardus et heredes Antonie sint de bonis hereditatis domine Francisce. Ergo non constat quod in bonis possessis per Bernardum et filios Antonie Magdalena habeat meliora, et potiora iura. Nec ad hoc obstat si dicatur quod quidam Marcus procurator dicti Bernardi tamen cöparuit, et respödedo libello domine Magdalene cöfessus est omnia contenta in libello esse vera: quia respondeo primo quod clarum est, quod hoc nocet quo ad tenutam dandam in bonis heredum Anto. in fauorem Linguerie: quia Marcus non comparuit nomine dictorum heredum.

8 ¶ † Secundo respödeo, quia mandatum Marci in causa, in qua ipse comparuit, non reperio fuisse productum ante conclusum in causa: unde postea non potuit produci[a]. c. cum dilectus. de fide instru. etiam in iudicio summario vez in iudicio intentato secundum formam. l. edicto. C. de edict. diui. ut no. Bal. in d. l. edicto. in. xv. col. in versi. sed dubitatur an conclusio etc. ¶ Nec habet obstare si contra Lingueriam dicatur quod instrumentum non est liquidum, et quod non est probatum de debito: quia respondet quod sufficit iuramëtum prestitum secundum formam statuti sub rubrica de tenutis etc. ¶ Quo autem ad secundam causam super libello Magdalene: dico quod etiam partes potestatis sunt in pronunciando Magdalenam esse mittendam in possessionem bonorum hereditatis Francisce quondam Manis de castro ebiario, que spectabant ad ipsam Franciscam tempore mortis: et hoc pro dimidia. Et committi nuncijs curie, ut vadant et diligenter perquirant de dictis bonis. Et dictam Magdalenam in possessionem ipsorum bonorum pro dimidia inducant, ut. s. Et dictum Lingueriam in hac causa in expensis condemnent.

9 † Nam eoipso quod Magdalena producit testamentum Francisce non cancellatum, debet mitti in possessionem bonorum testatricis a qua fuit instituta heres: etiam absque eo quod aliter probet de morte defuncti, ut not. Bartol. in d. l. edicto. in versicu. quero utrum substituto pupillariter etc. Et sequitur etiam ibi Salice. quia testamentum nö datur heredi viuo testatore. l. ij. §. si dubitetur. et §. fina. cum. l. sequent. ff. quemadmodum testa. ape. et hec sola presumptio sufficit in hoc iudicio summario, secundum eos. Nec etiam expedit aliter probare quod Magdalena sit heres, ut no. glo. in d. l. edicto. in ver. legitimo. et ibi hoc sequitur Bart. in. ij. col. Nec etiam est necesse exprimere, et specificare bona, sed nuncius postea lata sententia habet hoc inuestigare, iuxta notata in. l. j. in princ. ff. de eden. ita inquit Sali. in d. l. edicto. §. sancimus. in prin. Et sic in hoc melioris conditionis Linguería, quia eoipso quod inuenitur Bernardum, et heredes Antonie aliqua bona possidere, potest ipse induci in possessionem illorum bonorum, alio nö probato, ut dixi supra. Secus est quo ad tenutam dandam Magdalene, quia ipsa nö pöt induci in possessionem bonorum, que fuerunt Francisce tempore mortis sue. Et quo ad illa bona hereditatis Francisce Linguería non fuit, nec est legitimus contradictor, quia non pretendit titulum testamenti, cuius vigore se mitti petat in possessionem bonorum hereditariorum. Nec etiam ipse habet possessionem dictorum bonorum, nec allegat se habere titulum aliquem in dictis bonis a dicta Francisca, vel eius herede. Et per consequens non est legitimus contradictor, ut plene legitur et nota. in d. l. edicto. secundum veras et cömunes conclusiones.

10 † Quinimo linguería cöparens tanquam tertius, et petens copiam, nö debuit audiri nisi primo de suo interesse doceret. d. c. veniens. de quo nunquam docuit, et dato quod docuisset, non erat tale interesse propter quod ipse esset legitimus contradictor, ut dixi. Et per hoc patet nö habere obstare quod ipse Linguería se opposuerit quominus dictum testamëtum in publicam formam redigeretur, eo quia dicebat quod notarius qui de eo fuit rogatus nö expleuit illud etc. Et si sua aliquo modo possit interesse vel sibi damnum eueniret, petiit super hoc cösilium sapientis. Et extat statutum quod si aliquid spreta petitione consilij gestum fuerit, non valeat etc. quia ad hoc rñdeo primo quod consilium sapientis fuit petitum conditionaliter si sua interesset. et certe nö videtur sua interesse, quia illud testamentum concernit bona hereditatis Francisce, non aut bona Bernardi et heredum Antonie de quibus tractat Linguería. Secündo quia ex inspectione testamenti Francisce producti in causa, non apparet quod fuerit de mädato iudicis in publicam formam redactum post dictam petitionem

11 consilij, sed potius ante, ut patet ex subscriptione. ¶ † Tertio quia iste exceptiones videlicet quod testamentum sic falsum, vel nullum, aut similes, regulariter nö habent impedire dictam missionem in possessionem. l. ij. C. de edict. diui. Quinimo dixit Bald. in. l. questionem. in. v. colum. C. de fideicom. quod etiam sufficeret si testamentum esset in scriptura priuata confectum, dümodo non appareret prima fronte abolitum vel vitiatum.

Summarium.

2 ¶ Mandati defectum opponens quando debet probare. et nume. 3.

4 Iurans presumitur certus et deliberatus.

5 Dicta in prima positione non censentur repetita in sequentibus.

9 Pactum iuratum de non probädo solutionem nisi per testamentum incisum: valet.

Consilium. CII.

Viso pcessu inter Georgium quondam Fini agentem, et Georgium Francisci Pasquini defendentem corä potestate terre Mutiliane, et allegationibus aduocatorum utriusque partis, et literis domini Potestatis dicte terre me requirentis, ut cösulam que future sint partes sue. ¶ Discutiam primo an sit fundata intentio actoris. Secündo an in totum vel pro parte, et pro qua parte sit fundata intëtio rei.

1 † Circa primum videtur sufficienter esse fundatam intentionem actoris per instrumentum publica manu cöfectum, pro quo presumitur et fidem plenam facit. l. cum precibus. C. de prob. c. ij. de fide instr. Etiam est fundata intentio agentis ex statuto sub rubrica, de modo procedendi in causa quando de debito apparet publicum instrumëtum. Nec obstat si dicatur quod illa executio peti nö potuit sine speciali mandato procuratoris, et quod nö apparet de mandato procuratoris dicti Georgij, quia ad hoc breuiter rñdeo quod etiam dato quod verum esset, quod requireretur specificatum mädatum, tamen sufficit quod fuit pronütiatum die. iiij. Maij

2 quod pcurator habebat legitimum mandatum. † Et illa interlocutoria quo ad partes transiuit in rem iudicatam, et pro veritate habetur. c. cum dilecti. et ibi gl. fin. de elec. et plene in. c. cum cessante. de appel. et in. l. quod iussit. ff. de re iudic. et in. l. arbitrio. ff. qui satis. cog. et in. l. post sententiam. C. de sent. Specifice notat in terminis nris Bar. et alij in. l. licet. C. de pcur.

3 † Preterea attëto quod non fuit opposita exceptio contra mädatum vel pcuratorem, nec a principio, nec in medio. Unde quod ille qui vult repellere procuratorem, habeat necesse subire onus probandi, ut nota. gl. in. l. Pomponius. §. rati. ff. de procur. et in d. l. licet. et gl. Inn. in. c. j. de elect. in. vj. et Jo. And. in. c. quoniam contra. de proba. et Bal. Salice. et Pau. de ca. in d. l. per illum tex. et Ang. in d. §. rati. et Canoniste et alij, et maxime Joä. de Imo. in. c. cum in iure. de offic. deleg. Non obstat etiam si dicatur quod Miserolus Bartolinus, et Xantes pro quibus Gregorius constituit se debitorem principalem Georgij nö erant debitores, et quod de eorum debito non apparet. Quia rñdeo quod etiam dato quod illi nö fuissent debitores, tamen Gregorius tenetur attëto maxime iuramëto suo, ut egregie decidit Bar. in. l. si quis pro eo. in versi. octauo probibetur etc. ff. de fideius. et Ange. in. l. hi qui. eodem titu. et iuramentum semper seruandum est, ubi seruari potest sine interitu salutis eterne. c. si vero. et. c. cum contingat. de iureiurando. c. ij. de pact. lib. vj. Et operatur quod actus valeat omni meliori modo quo valere potest ut. l. cum pater. §. filius matrem. ff. de lega. ij.

4 † Et presumit certioratus et deliberatus qui accedere ad actum, super quo iurat, ut no. Archidiaco. in d. c. ij. et declarat Anto. de Butr. in. c. si diligenti. de foro compe. circa. vj. vel. vij. col. in versic. fallit primo etc. Et patet ex his que leguntur et no. in. c. ex rescripto. de iureiu. ¶ Venio ad secundum, an fundata sit intentio rei, adeo quod debeat in totum, vel pro parte absolui. Et dico quod primo est fundata intentio rei in summa librarum vigintinoue, et in solidis quatuordecim, debita per actorem reo ex causa mutui, quam summam actor offert se paratum compësare in illo resto librarum nonagintasex, et solidorum decem et octo, petito, prout in libello. Et reus acceptat etiam hanc cöpensationem fieri. Item est fundata intëtio rei in libris duode-

[a] ¶ Producit. Imo quandocumque ex quo non fuit oppositum.

rium Bononien. quas consensit actor compensari reo occasione sequestri facti de dicta summa ad instantiã magistri Iacobi magnani, vt constat in actis. ¶ In alio nõ reperio sufficienter esse probatã intentionẽ rei. Et licet actor rñdendo duodecime positioni, confiteatur qd Gregori⁹ pro ipso Georgio, ꝛ pro sua commissione soluit Panighetto magnano solidos quindecim ꝛ in decimaquarta positiõe fateatur quod soluit dictus Gregorius ipsi Georgio solidos decem, ꝛ in decimasexta positione fateatur quod soluit dictus Gregorius ipsi Georgio florenũ vnũ. Et in. xvj. positione fateatur qd Gregorius soluit pro dicto Georgio Magano. lib. xiiij. Tñ hec probatio nõ releuat: nã per instrumentum debiti est clare probatum quod Gregorius erat debitor Georgij in summa librarum cẽtum quinquaginta duarum, ꝛ cõfitetur actor in libello, quod est satisfactum sibi actori de dicta summa, ꝛ quãtitate librarũ nonagintasex, ꝛ solidorũ decẽ ꝛ nouẽ supra. Ergo si reus vult probare se satisfecisse de dicta resto librarum nonagintasex, ꝛ solidorũ decem ꝛ nouẽ, vel eius parte: oportet qd probet qd ille summe de quibus fit mentio in dicta. xij. xiiij. xvj. ꝛ. xvij. positione fuerint solute postq̃ fuerat satisfactũ dicto Georgio a summa librarum nonaginta sex: ꝛ solidorũ. xix. supra, alias illa probatio nõ concluderet. c. in presentia, de proba. l. non solũ. §. sed vt probari. cum ibi no. per Bar. ff. de ope. noui nun. ꝛ no. in cle. vna. de rescri. Nec obstat si dicatur q̃ iungendo primam positionẽ, in qua dicitur qd Gregorius pro solutione residui dicti constituti, dedit, ꝛ soluit dicto Georgio infrascriptas res, ꝛ bona ꝛc. cum illis alijs quatuor positionibus: videtur actor cõfiteri quod fuerunt soluti pro residuo dicti constituti, quia ad hoc rñdeo primo, qd ex prima positione, ꝛ eius responsione nõ põt se aliquo modo fundare Gregorius cõuentus, qꝛ illa prima positio Gregorij fuit per actorem absolute negata. nec in aliquo est probata saltem quantum ad summas contentas in dictis quatuor positionib⁹. ¶ Scdo rñdeo, q̃ illa prima positio habet respectum solũ ad bona cõtenta in primis quinque positionibus, in quibus oratio est imperfecta: nisi suppleatur per contenta in prima oratione, sed non hꝫ respectũ ad alias positiones in quibus oratio est perfecta: † qꝛ dicta in prima positione non intelliguntur repetita in sequentibus, vt declarat Bar. ꝛ alij in. l. j. in prin. ff. de public. Et hoc fuit de mente ipsius Gregorij producentis positiones. Nam in prima positione loquitur de his rebus que fuerant tradite Georgio. Et post dictam quintam positionem incipit ponere res que fuerũt tradite alij quam Georgio. ꝛ saltem verba illa sunt dubia, scilicet an referantur ad dictas quatuor positiones. † vnde in dubio fieri debet interpretatio contra illum, q se fundat ex ipsa scriptura. l. veteribus. cum ibi nota. ff. de pac. ꝛ. d. c. in presentia. Aliam quantitatem non est confessus dictus Georgius recepisse. Ad predictorum confirmationem bene facit, † qꝛ plures confessiones et responsiones vnius ꝛ eiusdem respondentis, sic debent interpretari, vt vna non cõtrarietur alteri. ita inquit Bal. post Pe. ꝛ Cyn. in. l. cum falso. ad finem. C. de iur. ꝛ fac. igno. bene facit tex. in c. cum tu. de testibus. ꝛ quod notat Cy. in. l. in exercendis. C. de fide instru. ꝛ Bar. in. l. scripture. eo. tit. Expresse Sali. in proposito nostro in respondente positionibus hoc firmat in l. cum precum. in fine. in libera. causa. Quia non est verosimile ẽm eum, q̃ incontinẽti voluerit se corrigere. l. nam ad ea. ff. de condi. ꝛ demon. Fortius voluit Pe. de Anch. in consi. cclviij. q̃ debeat fieri interpretatio, quod respondens libello non videatur contrariari suo libello. Ergo cum semel negauerit absolute contenta in prima positione. Si vellemus dicere q̃ positiones ille quatuor, quas confessus est habeant relationem ad primam, ꝛ q̃ confessio trahatur etiam ad contenta in prima positione, esset sibi contrarius. Item per ea que dicam. j. allegando Spe. in tit. de proba. §. fi. apparebit qd illis positionibus nõ tenebatur respondere dict⁹ Georgius. vnde stante pronuncia iudicis, quod si positionib⁹ fuerit responsum, quibus non erat respondendum habeatur pro non responso, apparet quod ille responsiones non obstant. ¶ Videamus ergo nũc vtrum per testes aliquid vltra pdicta sit probatum. Et reperio esse inductos duos testes quorum vnus est Gaspar, alius est Xantes. † primus non probat etiã semiplene, quia est cõsanguineus producẽtis. Ideo nõ est omni exceptione maior. adeo quod in eius defectũ possit deferri iurm in defectum semiplene probationis, vt expresse no. Bar. ff. de iureiur. in. l. admonendi. circa me. vbi pro hoc alleg. no. per gl. in. l. etiam matri. ff. de proba. Et ita etiã no. Anto. de Butr. in. c. fi. de iureiuran. Bene facit quod no. Bar. in. l. qui testamẽto. §. j. ff. de testa. Item nõ probat alijs rationibus, quas adducam circa sequentem testem, qui nominatur Xantes, ꝛ iste etiam non probat: tum qꝛ, vnicus et singularis. c. in oĩ. de testi. l. iurisiurandi. C. de testi. † Itẽ: qꝛ in instrumento dicti constituti dictus Gregorius conuenit non pbare solutionẽ, vel aliquã satisfactionẽ dicti debiti in totũ, vel pro parte, nisi per illud instrumẽtũ redditũ incisum, [a] ꝛ iuxta dictam cõuentionem fuit appositum iuramentũ: vnde propter talẽ cõuentionẽ iuratam aliter probare non potuit: vt firmat Spe. ꝛ Io. And. in tit. de probat. §. fi. ver. sed quid si debitor iurauit se non probaturum nisi per instrumẽtum incisum ꝛc. arg. c. si vero. ꝛ. c. ad nostram. el. ij. de iureiuran. Et istud etiam tenet Lapus, Domi. ꝛ Abb. in c. quamuis. de pac. in. vj. ꝛ Io. de Imo. in. c. ij. de proba. Potest etiam dici quod dicti testes non fuerunt legitime recepti in contumaciam Georgij: quia eius contumacia nõ fuit accusata, put in specie dictat statutũ sub rubrica, de citationibus. Et per ista apparet nõ esset opportunum insistere circa penam petẽtis debitum solutum, de qua in statuto: quia nec per confessionem partis, nec aliter legitime est probatũ quod illud quod petitur esset solutum. ¶ Ex quibus breuiter cõcludo quod partes domini iudicantis sunt in exequẽdo. ꝛ committendo executionem dicti instrumenti realiter ꝛ personaliter contra dictum Gregoriũ pro quantitate librarum quinquaginta quinq;, ꝛ solidis quinq; Bononien. realiter ꝛ personaliter secũdum formam statuti sub rubrica, de ordine procedendi in causis, quando de debito apparet publicũ instrm. Et hoc pro resto summe petite in libello dicti Georgij, id est pro resto librarũ nonagintasex, ꝛ solidorũ decem. ꝛ nouem Bononenorum. De qua summa librarũ nonagintasex. ꝛ solidorum decem. ꝛ nouẽ, deducuntur dicte summe, de quibus. s.

¶ Incisum. Sꝫ qd tale pactũ nõ vꝫ. tenet gl. bar. in aut. vt fine p. hi. mgr. ad finẽ, Spe. de prob. §. iij. videndũ. ver. sꝫ pone. Bal. cõsi. cccxvij. li. iiij, Pe. Anch. rep. c. j. col. viij. de cõ. Maria. Soci. c. si diligenti. col. iiij. de fo. cõpe. Imo. consil. xxxvij. colum. ij. Alex. l. iubem⁹. col. ij. C. de iudi. Iaf. consil. clxx. col. ij. li. j. hypp. Marsil. repeti. rub. de proba. fo. 7, et bene. Et licet Bald. com. xxxiij. verba instrumenti. libr. j. istud limitet qñ debitum per instrumentum publicũ probatur tñ hec limitatio falsa est [illegible]

¶ Iudex. Alexan. s. lib. ij. consi. cxxxi. nu. 1.

Epitome.

¶ Super remedio. l. diffamari, adeundus est iudex ad quẽ spectaret causa principalis.

Consilium. CIII.

Consideratis his que in themate narrantur, ꝛ his que subtiliter ꝛ eleganter per aduocatum episcopi Cremonensis allegata sunt, videtur concludendum quod iudicium presens motum contra prefatum episcopum per dictos Arpinellũ de casate, ꝛ eius fratrem laicos super remedio. l. diffamari. C. de inge. ma. debeat ꝛ debuerit tractari coram iudice seculari, qui futurus fuisset iudex contra dictos de casate si conuẽti fuissent per prefatum dominum episcopum, nõ autem coram iudice ecclesiastico, qui esset iudex ordinarius causarum que via directa mouerent cõtra dictũ dominiũ episcopum. Nam hec conclusio probari vr, per id quod no. Bart. in. l. libertus. la. j. ff. de in ius voc. † vbi dicit qd si libert⁹ petat statui terminũ patrono ad agendũ, faciendo citari ipsum patronum, non petita venia, dicitur incidere in penã edicti impositam liberto vocanti patronũ in ius sine venia: sꝫ quãtum ad alia, dicitur sustinere partes rei, non actoris secũdũ Bart. per ea que habentur in lege, non solum. §. qui remissionem. ff. de ope. noui nuntia. ¶ Secundo confirmatur per ea que not. Bar. in. l. in criminali. C. de iuris. omnium iudic. vbi tex. dicit qd actor, qui vocauerit aduersariũ ad vetitum examen priuatur actione. Si aũt reus fuerit ille qui traxit aduersarium in vetito examine, habetur pro cõdẽnato. Querunt ibi gl. ꝛ doc. quomodo potest reus trahere actorem inuitum ad iudicium in vetito examine, attento qd nemo inuitus cogitur agere, vt in. C. vt nemo inuitus agere. in rubro ꝛ nigro. Et respondet Bar. ibi quod potest exemplificari in reo qui facit statuere terminum actori ad agere, secundũ formã d. l. diffamari. Nam si hoc modo trahat actorem inuitum coram vetito examine. ꝛ sic coram incompetenti iudice, habetur pro condemnato. ꝛ intentio Bar. ibi videtur esse quod reus intentando remedium. d. l. diffamari. debeat trahere actorẽ coram iudice, queꝫ actor fuisset aditurus. ille enim est iudex non vetitus. Pro hoc etiam facit id quod no. Bar. in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. in versi. quero quis erit iudex ꝛc. † vbi concludit quod quando officium iudicis pro reductione laudi ad arbitrium boni viri imploratur a reo cui competit exceptio, iudex cõpetẽs erit iudex [b] cuius suppositus est

situs est ipse reus,per.l.cum hi.§.transactiones alimentorũ. ff.de trãsac.ꝛ per.l.C.de vsu pupil.vbi similiter ꝓbatur,3 † ꝙ si recepti sunt pro parte rei testes ad eternam rei memoriã: debent examinari coram iudice cui subijcitur reus,corã quo causa principalis agenda esset:vt etiam notat Barto.in.d.§.transactionem.Comprobatur per id quod not.Bald.in l.acceptam.in.xiij.q.C.de vsuris.4 † vbi querit si debitor velit creditori offerre pecuniam debitam in iudicio, et creditore recusante recipere velit debitor eam deponi facere authoritate iudicis,ne vllam moram,vel penam incurrat secũdum formam illius.l.acceptam.quis erit super hoc iudex competens:ꝛ sic an debitor seq debeat forũ creditoris,an vero forũ iudicis ipsi⁹ rei.ꝛ cõcludit notabiliter Bal.qđ forũ iudicis ipsius rei,non forum creditoris:quia iudicem adit,vt reus, non vt agens.allegat.l.in contractibus.§.fi.C.de nõ nume. pecu.istud etiam videtur velle in simili Spe.ꝛ Jo.And.in tit.de cõpe.iudi.adi.§.j.versi.sed quomodo potest premissa pena ꝛc.dum concludunt 5 † ꝙ si laicus actor traxit clericum coram iudice seculari,cum deberet eum trahere corã ecclesiastico poterit dictus clericus corã iudice ecclesiastico petere vt eum absoluat ab eo,in quo tenebatur illi laico.Et hoc in penam laici trahẽtis clericũ corã vetito examine,iuxta.d.l.in criminali.Et sic i casu pdicto dꝫ sup dicta pena adiri iudex ecclesiastic⁹,sicut dꝫ adiri sup cã principali,pro quo allegat ibi Jo.And.id qđ hꝫ in.c.olim.de iniur.cũ si.Pro hoc etiã bene facit.l.cũ vendente.ꝛ qđ ibi notat Jac.Butr.ꝛ Bal.C. vbi cau.fiscales.¶ Hoc expressius in specie firmat Ant.de But.in.c.quintauallis.de iureiu.circa antepe.col.in ver.venio ad quartũ corã quo ꝛc.vbi aperte đt qđ in remedio dicte l.diffamari,intẽtando ꝑ reũ,debet adiri iudex rei,per dictã. l.fi.C.de vsu.pupil.ꝛ per notata per Bart.in.d.§.arbitrorũ. Idem etiam expresse dicit Anto.de Butr.in.c.si clericus.in vlti.q.de foro compet.vbi etiam pro hoc allegat notata per Fede.de senis,cõsi.cclxxv.6 † Et qꝛ naturalis origo cause magis debet attendi,quam accidentalis.l.q habet.in princi.ff. de tute.sed origo naturalis indicat, quod ista causa debeat agi coram iudice dictorum de cassate,qui cõueniendi sunt a domino episcopo coram iudice laico.d.c.si cleric⁹. Ergo nõ debet attendi quod accidentaliter dicti de cassate propter diffamationẽ velint facere statuti dño ẽpo terminũ ad agendum.Et idẽ ẽt voluit ipsemet Ant.de Butr.in.c.ſi diligẽti. de foro cõpe.circa nonã vel decimũ col.ver.sed posito qđ requirat snia.Hoc idẽ est de mẽte Jo.de Jmo.c.cum sit generale.in prin.de foro cõpe.7 † vbi dixit qđ lꝫ regula sit ꝙ actor sequat forũ rei:tamen illud est verum quando principaliter quis agit de aliqua re.secus si agatur de exceptione,vt quia ille qui pretendit habere exceptionem petat aduersario imponi silentium perpetuũ de facto eũ molestãti, vel inquietãti,iuxta notata in.l.si contendat.ff.de fideius.ꝛ in.l.Aureli⁹. §.centum.ff.de libe.leg.¶ Hisdem verbis etiam vtitur.do. Abb.in.c.si qs contra clericũ.in prin.de foro compe.vbi adducit ratione allegatã per Anto.de Butr.in.d.c.si clericus. ꝛ in.d.c.quintauallis.licet de eo mẽtionẽ nõ faciat.¶ Fortificantur predicta per ea que notat Anto.de Butr.in.c.cum inter.in fi.de exceptio.8 † Ubi querit, an si quis habeat exceptionẽ,ꝛ sup ea imploret officium iudicis,petendo imponi silẽtiũ ꝑpetuũ aduersario,an repellat exceptione excommunicationis:ꝛ dicit qđ non : qꝛ de eo iudicandũ est vti de reo,per notata per Fede.de Senis in consilio preallegato.ꝛ reus nõ repellit a iudicio,licet sit excommunicat⁹,vt.d.c.cũ inter.ꝛ in.c.intelleximus.de iudi.Et quia secũdũ eũ quicqd agit predictus excommunicatus ordinatur in finem defensionis,pro quo allegat notata ꝑ Jnn.in.c.lator.q si.sint legi. ¶ Nec predictis obstat si diceret etiam si episcopus mouisset lite᷒ dictos de cassate,potuisset eã mouere corã dicto iudice ecclesiastico,eo qđ.d.res sup qb⁹ vertit cõtrouersia spectant ad ecclesiã,iuxta ea q̃ plene tradunt in.d.c.si clericus. 9 † Quia rñdet qđ imo tractari debuisset corã iudice seculari: qꝛ re⁹ supposit⁹ erat,nisi in libello deductũ esset qđ res ecclesie ꝑ fraudẽ vł violẽtiã vel dolũ detinebat,vel ex ɔ̃tu nullo, ẜm qđ plene tradit ꝑ Jnn.in.d.c.cũ sit generale.ꝛ per Hos. ꝛ Jo.And.in.d.c.si cleric⁹.ꝛ Archi.xvj.q.j.in canonibus.ꝛ ẜm Jo.de Jmo.in.d.c.si clericus.videtur magis cõis cõclusio,sed huiusmodi qualitates nõ deducunt in petitione illorum de Cassate:imo nec ibi narratur ꝙ ẽps dicat illas res esse ecclesie.Ergo sumus in regula quod actor debuisset seq forum rei.l.ij.C.de iuris.omnium iudic.ꝛ.d.c.cum sit generale.Et sic episcopus debuisset agere corã iudice seculari.Igitur etiam in dicto remedio.l.diffamari.intentando,est idem iudex secularis adeundus.Alex.tarta.

Summarium.

1 ¶ Appellatione deserta iudex ad quem,desinit esse iudex.
3 Notarius ꝛ alius etiam iure canonico a iudice per solũ iuramentum recusari potest.
6 Notario non statur de commissione sua.

Consilium.CIIII.

Circa primum dubium an post lapsum dictorũ.xxv.dierũ instãtia cause appellatiõis sit perempta,adeo quod nõ possit vlterius pronuntiari,nisi super ipsa desertiõe res mihi admodũ clara vř ex verbis statuti, dum dicit dũmodo causa ipsa appellationis intra.xxv.dies iuridicos determinetur, ꝛ vltra dictos.xxv.dies instantia cause appellationis nõ duret.ꝛ ꝓbat hoc in cle.pe.de appel.ꝛ ibi expresse glo.in verbo appellatus,que expresse firmat 1 † qđ elapso tpe instantie appellationis nõ valeret snia postca [a] lata in fauorem appellãtis,vt etiã tenebatur Host.in.c.ex ratione.de appella.ꝛ ideo glo.in dicta cle.per illũ tex.reprobat hodie opinionem contrariam,quam ante dictam clemen.pe.tenebat Jnnoc.in.d. c.ex ratione. Ubi volebat valere sententiam latã postea in fauorem appellantis ꝛ male:qꝛ vt dicit Host.ꝛ gl.Jo.And. in dicta clement.elapso tempore prosequendi ꝛ terminandi appellation: firma manet prima sentẽtia, ac si nunquã esset appellatum.l.ij.in fi.ꝛ.l.fi.§.illud.C.de tempo.appel.ꝛ.l.si cõtra.de appel.ꝛ in.d.cle.pe.ꝛ sic dicta secunda sententia cẽseretur lata a nõ suo iudice,ꝛ per consequens non valeret.c.at si clerici.de iudi.ꝛ.C.si a non compe.iudi.per totum.Et istam opinionẽ cõiter sequunt doc.in.d.c.ex ratione.ꝛ in dicta cle. pe.ꝛ notat Bal.in.c.sancim⁹.ad fi.in tit.quo tẽpo.mi.ꝛ Bal. ꝛ expressius Sali.in aut.ei q.C.de temp.appel.ꝛ expeditum est quod iudex non debet illud facere, sed pronũtiare super desertione,scilicet desertam esse appellationẽ.l.si preses quasi desertã.C.quomodo ꝛ quãdo iudex.ꝛ notat Bar.ꝛ alij in l.eos.in prin.C.de appella.Quod autem illud tempus.xxv. dierum sit prefixum instantie patet expresse ex verbis statuti.Et ex notatis per docto.in.l.properandum.in princ.C.de iudi.ꝛ in.c.de causis.de offi.deleg.ꝛ per Jo.And.ꝛ in addi. Spe.in tit.de iudi.delega.§.restat.versi.quid si in statuto.et Bal.in.l.obseruare.§.proficisci.ff.de off.procõ.in quibus locis etiam communiter doct.concludunt sententiam latam 2 perempta instantia esse nullam.¶ † Circa secundum dubiũ quo queritur an si notarius fuit iuratus suspectus : tñ post ea examinauit testes,ꝛ in prefatione testificatus cõtinet qđ ipse notarius hoc fecit de commissione iudicis examinatio sit nulla:ꝛ per cõsequens testes nõ probant stante etiam qđ non examinauit testes super interrogatorijs partis aduerse iam productis. Rñdeo qđ nõ valet examinatio predicta, primo,quia quo ad recusandum notarium ratione suspicionis sufficit solum iuramentum:qꝛ ex hac recusatiõe nõ infert magnũ preiudiciũ:ita in specie consuluit Petr.de Ancha. in consi.cclxiij.incip.subtiliter ꝛ ad plenũ ꝛc.Allegat in argumentum.l.thesaurus.ff.ad exhib.ꝛ.c.ex literis.de restit.in 3 integ.† Et plus dicit quod licet in recusatione iudicum, sit differentia inter ius ciuile ꝛ canonicum:qꝛ de iure canonico oportet plene probare causas suspicionis, sed de iure ciuili hoc nõ requiritur,vt legitur ꝛ no.in.l.apertissimi.C.de iudi. ꝛ in.c.cũ speciali,de appel.ꝛ in.c.suspicionis.de offic.delega. Cũ in recusatiõe notarij ꝛ cõsultoris procuratoris:quia de iure canonico reperitur immutatum.militabit adhuc ratio posita in.d.l.apertissimi.ꝛ non requiret expressio cause,ꝛ ple4 na probatio,ꝛ lites sine suspicione ꝓcedẽt:† facta ergo recusatione predicta ligate fuerũt eius manus ꝛ quicquid ab eo gestũ est non tꝫ sicut dicimus in iudice recusato.l.j.C.si quã predi.pote.Notat Bar.in.l.quia poterat.ff.ad Treb.ꝛ glo. in.c.quoties.cl.j.ij.q.vj.ꝛ.iij.q.v.in.c.qꝛ suspecti.ꝛ Hostien.ꝛ Jo.And.in.d.c.cũ speciali.ꝛ Sali.in.d.l.apertissimi.ꝛ Petrus de Anch.in.c.iudex ab apostolica.de off.deleg.in.vj.ꝑ illum text.qui hoc probare videtur,saltem in verbo,nõ pôt. Et saltẽ procedit hoc de iure ciuili quod est seruandũ in terris imperij.ita cõcludit Jo.de Jmo.in.l.quidam cõsulebãt. ff.de re iudi.qꝛ de iure ciuili tm̃ operatur sola recusatio quãtum operatur de iure canonico recusatio ꝛ ꝓbatio cause suspicionis ꝛ pñũciatio sup ipsis causis suspiciõis.ꝛ sup ipsa recusatiõe.vt ꝓbat i.d.l.aptissimi.cũ ibi no.iũcto.c.suspicio

[a] ¶ Postea.s.libro.iiij.cõsil.lix. nume.7.

nis.cum simi. ¶ Sed clarū est qđ lata sententia super recusatiōe desinit omnino esse iudex, ⁊ nihil postea agere potest, vt.d.c.iudex. Ergo de iure ciuili idem erit facta sola recusatione: sed de iure canonico seruando in terris ecclesie posset pcedere qđ sola recusatio nō operaretur qđ postea gesta essent ipso iure nulla, vt voluit Inn.in.d.c.cum speciali.⁊ ita concordat opin. Joan.de Imo.in.d.l.quidē cōsulebāt.de re iudi. Et ista causa tractatur in terris īperij: ergo ⁊c. ¶ Ad pdicta ēt bene facit qđ no.gl.in.§.⁊ qđ sepe.in aut.de triē.et semiss.in vbo artificis.que dicit qđ notarius qui recipit testes, non debet dari suspectus. ¶ † Tertio, q̄ de iure ciuili non potest cōmitti examinatio testiū per iudicem notario, nisi fiat de consensu partiū, vt notat Bart.in aut.apud eloquentissimū.C.de fide instru.⁊ Ang.in.l.iudices.eod.titu.⁊ Ray.in.l.hac consultissima.§.si quis autem.C.de testa.per illud quod habetur in.§.illud.in aut.de fun.func. ¶ † Quarto, q̄ posito quod iudex potuisset committere: nō sufficit qđ in scriptura eiusdē notarij enūtiatiue dicatur quod ipse examinat dictū testem ex commissione iudicis: nisi probetur[a] de illa commissione, in aut.si quis in aliquo.C.de eden.⁊ per notata p doc.in.c.q̄m cōtra.de proba.⁊ in.c.cū in ure.de offi.deleg.cum simi. ¶ Fortius tenuit Host. Jo.Andr. Anto.de Butr.⁊ do.Abb.in.d.c.quoniam contra.quod etiam si expresse fuisset rogatus ipse notarius de commissiōe examinationis testium sibi facta a iudice, non sufficeret ad hoc pbandū scripture ipsiusmet notarij, argu.l.j.C.de mandatis princip.⁊ in.l.omnibus.C.de testi.⁊.l.probibitum.C.de iure fisci.lib.x. Et cū illa opinione etiam transit Jo.An.in.c.cū quid vna.de regu.iur.in.vj.⁊ Federi.de senis in consi.ccciz. incip. Queritur an dña Margarita.⁊ ita expresse Bald.in l.iurisiurandi.C.de testib.⁊ in.d.l.iudices.⁊ in.l.ad egregias personas.ff.de iureiuran.⁊ Sali.in dicta aut.apud eloquentissimum.vbi reprehendunt Bar.qui contrarium tenuit in l.ex sententia.ff.de testa.tutel. Et respondent, ad rationes suas, vt ibi per eos, quod breuitatis causa omitto, postq̄ ita se habet magis communis opinio a qua in iudicādo nō est recedendum vt traditur in locis vulgaribus, † vbi autē predicti defectus non interuenissent, sed solum defectus, qđ non fuit interrogatus super interrogatorijs partis.cōtra quā producunt testes: tunc si non fuerunt interrogati de cā scientie ⁊ in interrogatorijs, continebatur quod interrogarentur: ⁊ tunc testes non probant nisi iterum examinentur ⁊ interrogentur de causa scientie, ita notabiliter dixit Joā. And.⁊ Anto.de Butr.in.c.cum causam que inter archiepiscopum.de testi. Sed si iterum interrogarentur suppleretur dictum eorum.c.per tuas.de testi. Et ex his patet responso multiplex circa secundum dubium, Alex.tartagnus.

¶ Probetur. s. lib.ij.consil.cc xiij.nu.6.

¶ Euidenti. s. lib.iij.consi.lxx vij.nu.16.

Epitome.

¶ Probationes non sunt de substantia sententie pro qua etiam si non appareat presumitur ex quo non est appellatum, nec potest nullitas etiam euidens obijci post lapsum tempus statuti.

Consilium. CV.

Ponderatis narratis in themate, sentio dictū.B.sup dicta nullitate non debere obtinere.⁊ primo videndū est q̄ cause nullitatis allegentur.prima est quod declaratio iudicis fuit facta sine pbationib⁹, eo q̄ nō apparet testes fuisse examinatos.licet iurauerint. † Et hec prima causa non videt̃ sufficere, quia dicta declaratio iudicis per quam declarauit dictū B.remouendū a cura cuiusdam absentis tanquam mente captum, presumitur facta ex vera ⁊ iusta causa, cū ab ea declaratione non fuerit appellatum, c.cum inter.⁊.c.sicut.de re iudi.⁊ aperte probatur.in.c.bone.el primo.⁊ ibi Inno.de elec.c.in presentia.⁊ ibi notant doct.de renun.⁊ notant doc, in.c.quoniam contra.de probatio.⁊ in.c.cum in iure.de offi, deleg.⁊ no.Spe.in tit.de sen.§.vt autem.versi.⁊ no.secundū quosdam ⁊c. Et est magis communis opinio doc, vt inquit Jo.de Imo.in.d.c.cū in iure. Et procedit hoc etiā in decreto iudicis, ⁊ in sentētijs que etiā de sui natura nō trāseunt in rem iudicatā, q̄ pro eis presumit̃ si ab ipsis nō est appellatum, vt no.Inno.in.d.c.quoniā contra.ad fi.⁊ in.d.c.bone.⁊ sequuntur doc.in dictis locis proxi.alle.⁊ in.d.c.in p̄sentia, per id quod legit̃ ⁊ no.in.c.ad repri.de offi.or.⁊ in.c.sacro.de senten.excommu.⁊ notat Specu.in titu.de empt.⁊ vendi.§. nunc dicendum restat.versicu.⁊ scias.et Bald.in.l.cum hi.§.si pretor.ff.de transactio.cum suis concordantijs. † ⁊ tanto magis hec procedunt cum dicta declaratio fuerit facta iam est tp̄s annorum decē, ⁊ vltra: quo casu fortius presumūtur omnia rite ⁊ recte gesta, vt no.Host.⁊ Jo.Andr.in.d.c. in presentia.⁊ in.d.c.cum inter.⁊ Cy.in.l.emancipatione.C. de fide instrumē.⁊ Barto.in.l.admonendi.de iureiuran.in principio.vltime charte.⁊ Baldus in.c.j.de mili.vas.q conqu.est. Bal.⁊ Ang.in.l.sciendum.ff.de verborum obligationi.facit.l.si filius.C.de petiti.heredit.⁊.l.si is qui in aliena.in principio.ff.de acquiren.hereditate. † et sic non sequitur dicta testium non appareāt. Ergo nō interuenerūt probationes, nisi aliter probet̃ negatiua per exhibitionē omniū actorum vt notat Jo.Andr.⁊ alij in.d.capit.quoniam contra.⁊ Baldus ⁊ Angelus in.l.sciendum.ff.de verb.obli.⁊ in.c.cū ad sedem.per illum tex.de resti.spolia.⁊ notat Jo.Andre.in addi.Spec.super dicto versicu.⁊ nota secundum quosdam ⁊c.⁊ Barto.in.l.ij.qui ad ciuilia.C.de appella.⁊ in.l.j.ff.si tutor vel cura.appel.⁊ Baldus in.l.si contra.C.de appella.facit.l.fina.C.de reb.credi.cum similibus. ¶ † Accedit ad cōfirmationem predictorum, q̄ probationes non sunt de substantia iudicij, vt notat Bart.in.l.prolatam.ad finem.C.de sen.⁊ ibi Baldus ⁊ Ang.⁊ notat Bald.in.l.his apud quem.in.ij.col.C.de eden.⁊ in.l.cū et minores.in penul.col.C.si aduersus rem iudica.facit.l.in cause.§.causa cognita.ff.de minor.⁊.l.qui accusare.C.de eden.⁊ capitulo.j.vt ecclesiastica bene. Nisi iudex voluisset recipere probationes: ⁊ ita processisset ad sententiam, quia tunc erit nulla: ⁊ ita saluatur gl.in c.ecclesia sancte Marie.de consti.⁊ id quod habetur.ij.questio.j.primates.secundum Bal.in.d.l.prolatam.⁊ Anto.de But.in.d.c.ecclesia sancte Marie. ¶ † Allegatur ⁊ secūda causa nullitatis quod dominus pretor monuit dictum. B. ad audiendum voluntatē suam. Non autem dixit ad audiendum sententiam, ⁊ sic videtur quod non valuerit per notata per glo.⁊ doc.in cle.sepe.in ver.ad id.de verb.signi.⁊ in.c.cū contumacia.in glo.penul.de heredi.in.vj.⁊ per Bart.in extrauaganti, ad reprimendum.in versi.super dicto crimine.⁊ per dominos de rota in varijs eorum decisionibus, quas referunt doc.in.c.consuluit.de offic.deleg.in.c.ad petitionē.de accu.bene facit.l.aut qui aliter.§.j.ff.quod vi aut clam.et quod notat gl.in.c.fi.in ver.indeterminate.de rescript. Tamē posito pro vero quod monitio ad audiendum voluntatem iudicis, nō sufficiat ad sententiam ferendam. † Tamen videtur quod presumatur citationem interuenisse: q̄ presumitur pro sententia etiam quo ad solennitatem ⁊ p̄sumptionem citationis, si a sententia non est appellatum: vt quia lapsum sit decennium datum ad appellandum, vt no.Specu.in.d.§.vt autem.ver.⁊ nota secundum quosdam.⁊ in titu.de proba.§.j.ver.sequitur videre.plene probat ac prosequitur post alios Jo.de Imo.in.l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudi.⁊ bene probatur in.d.c.bone.el primo.vbi negabatur citationem interuenisse: ⁊ tamē propter authoritatem sententie, ⁊ presumptionē que est pro iudice, presumitur pro dicta sententia. ¶ † Posito etiam quod dicta declaratio fuisset aliquo respectu: nulla tamen non potest tunc dici de eius nullitate, eo q̄ statutum precludit viam dicēdi de nullitate post lapsum decem dierum, ⁊ lapsi sunt decem anni. Nec dicit̃ qđ tale statutum non debeat intelligi de nullitate euidenti,[b] p id quod habetur in.c.literas.⁊ in.c.ex conquestione.in gl.fi.de resti.spo.⁊ per id quod traditur per Oldr.in consi.cv.incipien. In executione ⁊c.⁊ per notata per Innocen.in.c.significasti.de diuor.⁊ per Bar.in.l.j.in princi.ff.de oper.noui nun.in.iij.colum.versi.oppo.s.ne quis eum ⁊c. Et p Bald.in.l.j.in prin.C.ne li.tertio prouo.⁊ in.l.j.C.si de momē.posfue.appel.et in.l.si vnus.§.pactus ne peteret.in.xvj.col.ff.de pactis.⁊ per Modernos in.l.de pupillo.§.qui opus.ff.de operis noui nuntia.⁊ Pet.de Ancha.in consi.ccxj.incipiē.de iure communi ⁊c. Et Ludo.Roma.in consilio.ccx.incip.visis his que egregie ⁊c.⁊ do.Abb.in.c.suscitata.de resti.in integ.⁊ in.c.super eo.de offic.deleg.cum simi. Quia respondeo quod istud procedere posset si nullitas esset euidens ex inspectione sententie, ⁊ statutum simpliciter excluderet nullitatem, Sed qñ statutū permittit dici de nullitate: sed vult q̄ debeat dici solum vsq; ad decē dies, nō d; posse post dictū tempus dici de nullitate, etiā si sit euidēs.hoc probat per id quod no.Bal.in.l.vt vim.in.j.col.ff.de iustitia ⁊ iure. † vbi dicit qđ licet nō valeat statutū per id quod simpliciter tollitur defensio, per id qđ habet̃ in cle.pastoralis.de re iud. Tū bene

bene valet quando ratione contumacie auferret defensionem: quia potest contumaci denegari audientia.l.sed si per pretorē. §.sed si dum decreto.ff.quibus ex cau.ma.et similiter dicit Ange.in.l.si sic.in principi.ff.de legatis primo quod licet defensio non possit tolli per statutum:tamen fallit quando statutum ex causa defensionem tolleret.l.si seruus.C.de his qui ad eccle.confu.ꝛ in.l.prima.ꝛ.ij.C.quando li.sine iudi.se vindi.ita ergo in ꝓposito,quamuis statutum reijciens simpliciter nullitatem nō intelligatur tollere euidentem nullitatem:tamen aliud esse debet quando statutum in odium contumacis, seu negligentis diceret de nullitate intra tempus a statuto prefixum, excludit nullitatis dictionem.sibi enim imputet ille qui sua culpa seu negligentia se excludit.l.veteres.in fi.ff.de itine.actuque priua.facit.l.non enim.ff.quibus ex causis maiores.¶ †Confirmo per id quod notabiliter dicit domi.Abb.in.c.cum sit Romana.de appellatio.circa.iiij.col.vbi voluit quod licet statutum ciuitatis non possit in totum tollere appellationem.c.venientes.de iureiuran.Tamen bene poterit abbreuiare seu immutare tempus prefixum ad appellandum,per notata per glo.repu.singularem in.l.prescriptione.C.si contra ius vel vti.publ. Et per id quod habetur in.d.c.cum sit Romana. Aliud est ergo statutū tollere simpliciter nullitatem,quo casu non est putandum velle omnino perimere nullitatem euidentem,per allegata supra. Aliud est statutum in odium negligentis proponere intra tempus excludere post tempus,ꝛ sic aliud est distinguere, aliud est in totum perimere,vt no.in.l.fi.C.si contra ius vel vti.pub.cum similibus.¶ Preterea dico q̄d si diceremus,quod de hac nullitate post.x.dies dici posset,ꝛ sic quod statutum sub rubrica, de causa nullitatis locum non habeat in huiusmodi nullitate,velut euidenti,seu notoria,ex inspectione actorum,sequitur quod in tali cā dictionis nullitatis non vendicabit sibi locum forma tradita a statuto circa processum cause nullitatis,sed de necessitate erit attendēda forma tradita generaliter in statuto sub rubrica,de vocatis in ius ꝛ venientibus:quia si statutum sub rubrica de causa nullitatis nō intelligitur de nullitate euidenti, ꝛ intelligamus istam esse euidentem,sequitur ꝙ verba ꝛ interpretatio ipsius statuti de causa nullitatis non possunt conuenire casui nostro,ergo nec eius dispositio.l.iiij.§.toties.ff.de damno infec.l.ita autem.in prin.ff.de admi.tuto.c.indemnitatibus.§.pe.de electio.in.vj.Et casus omissus in statuto speciali remanet sub regula statuti generalis.l.stipulationis cōmodissimū.ꝛ l.doli clausula.ff.de verb.obliga.¶ Et presupponitur non esse seruatam formam a dicto generali statuto traditam. Ex quibus omnibus concludo dictū.B.in predicto iudicio cause nullitatis obtinere non posse. Alex.tarta.

Epitome.

¶ Statutum excludens creditores non comparentes in subhastatione intelligitur de debito puro,non autem de creditoribus conditionalibus.4.5.6.7.exceptio non ampliat regulam.10.11.nō valet excumulatio facta post citationem generalem qꝛ quoties certi sunt hi de quorum preiudicio agitur specialiter citandi sunt.14.17.

Consilium.CVI.

VIsis ꝛ opportune ponderatis statutis,ꝛ alijs que in themate cōtinentur super primo dubio videretur prima consideratione dictum Laurentium hypothecaria agentem contra dictum Benedictum obtinere non posse.†Et primo,qꝛ statutū sub rubrica de forma dationis insolutum, potuit excludere dictum Laurentium ꝛ ceteros creditores anteriorem hypothecam habentes, eo casu quo tempore dationis insolutum facte dicto Benedicto non comparuerint in termino dicte citationis generalis:nec etiam postea intra annum comparuerint, cum etiā istud sit iuri communi consonum [a].l.si eo tpe.C.de remis.pign. facit.l.si ea.C.qui accusa.non possunt.ꝛ.l.Titia.ff.de accusatio. Nec ad hoc obstat si diceretur quod Laurētius tempore dicte dationis insolutum,nec abinde intra annum nō habuit ius efficax comparendi tanquam creditor,attento quod domus per dictum Jacobum vendita Laurentio mediante persona Bartholomei fuerit dicto Laurentio euicta,anno.M.cccclviij.Et sic tunc demum inceperit Laurētius esse cum effectu creditor dicti Jacobi,ꝛ habere efficacem hypothecā in bonis dicti Jacobi:quia ante secutam euictionem nō fuit nata actio ad commodum dicti Laurentij.l.habere licere.ff.de euic.l.qui rem.C.de euictio.l.cedere diem.ff.de verborum significatio.Benedict⁹ vero anno.M.cccclvj.iam assecutus fuerat dationem insolutum,de quadam domo dicti Jacobi,ꝛ sic tempore dicte dationis insolutum Laurentius erat creditor conditionalis, scilicet si domus quam ipse a Jacobo emerat,euinceretur,ꝛ sic non videtur ꝙ prescriptio anni,de qua in dicto statuto comprehēdat dictum Laurentium,ꝛ reliquos creditores conditionales, agere non valentes,quia non valenti agere prescriptio non currit.l.prima.in fin.C.de anna.exceptio.ꝛ.l.prima.C.de bonis maternis.†Quoniam ad hoc respōdeo quod ex verbis statuti satis colligi videtur quod comprehendantur etiam creditores conditionales.Patet ibi dum statutum dixit exceptis minoribus ꝛc.ꝛ mulieribus cōstante matrimonio quibus omnibus sit ius saluum: ꝛ talis datio vel venditio eis non preiudicet quibus mulieribus soluto matrimonio incipiat currere annus,de quo supra fit mentio ꝛc.Nam exceptio firmat regulā in casibus non exceptis.l.quesitum.§.denique.ff.de fun.instru.l.in his.cum ibi nota.ff.de legib.ergo cum mulier constante matrimonio sit in dote creditrix conditionalis mariti.† Quia constante matrimonio non est nata actio de dote,secūdum magis communem opinionē.l.cū notissimi.§.illud.C.de prescrip.xxx.anno.l.j.C.de repu.l.in rebus.§.omnis.C.de iure dot.ꝛ not.Py.Barto.ꝛ reliqui plene in.l.si constante.§.j.soluto matrimonio.ꝛ per doc.in l.iurisgentium.§.quinimo.cum.§.sequenti.ff.de pactis.ꝛ in.l.j.C.vt actio.ab here.ꝛ contra heredes.ergo cum excipiat a statuto mulier que est creditrix cōditionalis constante matrimonio sequitur quod ista exceptio confirmat regulam generaliter in omnibus alijs creditoribus,ꝛ conditionalibus, ꝛ presertim qꝛ exceptio declarat regulam.l.nam quod liquide.§.fina.ff.de penu.legata.qui est ad hoc bonus tex.ꝛ singularis secundum Jo.de Jmo.in.l.filio preterito.in.xix.colum.ff.de iniusto testamen.¶ †Sed premissis non obstantibus contrariam sententiam de iure probabiliorem esse affirmo his rationib⁹. Et primo, quia aut consideramus dispositionem iuris cōmunis, de qua in dicta.l.si eo tempore.Et constat quod nō excluditur Laurenti⁹: qꝛ illa.l.loquit̄ in creditoribus puris, [b] ꝛ agere valentibus: vt patet ibi in verbo,ius suum assecuti sunt ꝛc.Et ibi no.gl.ij.que intelligit illam.l.in creditore agere valente.¶ Preterea tunc succedit regula quod prescriptio non currit non valenti agere, vt in superioribus dixi.Aut consideramus dispositionē dicti statuti.†ꝛ adhuc idem dicendum est,primo qꝛ statutū interpretari dꝫ ꝑm ius cōe,ne qs indebite dānum patiatur.l.si serui vestri.C.de noxali.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure patro.l.quāuis.ff.de in ius vocan.Et plene per doc.in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ in l.nō dubiū.C.de legi.¶ †Scdo,quia cui non conueniunt verba statuti,nec etiam conuenit dispositio.l.ita autē.in princi.ff.de admi.tuto.l.iiij.§.toties.ff.de dam.infec.c.indemnitatibus.§.pe.de elec.in.vj.Sed dictum statutum loquitur in creditorib⁹ recipere debentibus tempore proclamationis ꝛ adiudicatiōis insolutum,vt patet ex verbis statuti ibi.dum inquit,ꝙ qcunqꝫ debet recipere ab eodē debitore ꝛc.et ibi dum dicit,ex quib⁹ creditoribus satisfiat primo creditori ꝛc.ꝛ ibi dū dicit,talis veniēs intra annū audiatur ad prosecutionē iuris sui.Et sic loquitur in eo q saltem intra illū annū poterat ius suum prosequi. Sed Laurētio nō cōueniūt v̄ba dicti statuti:qꝛ nec tpe proclamationis ꝛ dationis insolutum,nec intra annum a tempore dationis insolutū debebat recipere aliquid a dicto Jacobo, nec ius suū poterat tūc ꝓseq̄:qꝛ ante euictionem nulla sibi cōpetebat actio.d.l.habere licere.cum simi.ergo ad eum nō potest adaptari dispositio dicti statuti.¶ Tertio,verba statuti debent stricte et proprie accipi.l.quicquid astringende.ff.de ver.obli.l.qd̄ constitutum.ff.de testa.mili.†Sed statutum predictum vtitur verbo debitor,ꝛ verbo,creditor.sed debitor ꝛ creditor cōditionalis vel in diem non dicitur proprie debitor ꝛ creditor cum debitor sit a quo inuito potest extorqueri.l.debitor.ff.de verb.signi.l.fideiussor obligari.§.fideiussor.ff.de fideius.Et in proposito no.Bart.in.l.j.in vlti.col.si cert.peta.Et probatur in.l.si ita scripsisset.ff.de leg.j.per quem tex.in proposito dicit ibi Bal.quod † si quis cedat iura sua seu sibi competentia quod non comprehenditur obligatio in diem vel sub conditione,quod est notandum secūdum Jo.de Jmo.ibidem.¶ †Quarto qꝛ statutum debet interpretari, [c] ne contineat absurditatem ꝛ iniquitatem nec lesionē iuris tertij.vnde etiam si oporteret verba statuti impropriari ne continerent iniquitatem vel lesionem iuris tertij: talis impropriatio fieri debet,vt probatur in.c.cū dilectus.de consue.ꝛ ibi pōderat Ant.de But.in notabilibus suis.Et Bart.in.d.l.oēs populi.in.vj.q.prin.in ver.iusta premissa quero ꝛc.Ad hoc l.scire oportet.§.aliud.ff.de excusa.tuto.ꝛ in.l.in ambigua.ff.de legi.Et plene declarat Ang.in consilio.lxviij.inci. Martinus

[a] ¶ Cōsonū adde bo.tert.in.l.fi.de cen.li.xj. C. Ancha.consil.cccvj.col.j.Roma.cōsi.l.iiij.fabia.trac.de empt.ꝛ vend.col.lxxvij.Maria.Soc.trac.de cita.ar.xxij.in fi.Jas.l.si is qui ꝑ emptore. col.ix.de vsusca.l.si stipulatus fuerim.§.j.col.j.de verb.obli.

[b] ¶ Puris.Item limitat Bal.consi.xxv.nu.2.lib.j.quando proclamatio fit ad aliū finem, puta estimationis.

Joannis cōs.ccclxxxv.incip. Statutum communis Florētie. Sed si diceremus dictū Laurentium excludi a dicto statuto. sequeretur iniquum ⁊ absonum, ⁊ lesio iuris tertij, scilicet dicti Laurentij: q2 absq3 aliqua culpa ⁊ negligētia excluderet a iure suo: quod esset iniquum.l.j.⁊.l.sed ⁊ si per pretorem.§.hec clausula.iuncto.§.fi.ff.quibus ex cau.maio. Laurentius enim non comparuit ad prosecutionem iuris sui: quia comparere nō poterat, eo quia tunc nullum ius prosequi poterat, cum sibi ius agendi non competeret. nec potest dici fuisse in culpa: si non inspexit Laurentius id quod euenire poterat.i.casum euictionis: q2 tunc presens status rei non tendebat ad illud, dicta.l.eo tēpore.in princi.ff.de pecu.l.j.⁊ ibi notatur.ff.de in litem iuran. l.inter stipulantem.§.sacram.⁊ ibi plene Bar.ff.de verb.obligatio.⁊ per Cy.in.l.fi.§.sin autē sub cōditione.C.cōmunia de leg. ⁊ per alios in.l.si idem cum eodē.§.fi.ff.de iurisd.omnium iud. ¶ Solū ergo restat respondere ad finē dicti statuti, ⁊ ad ea que dixi supra, videlicet qđ exceptio firmat regulā in non exceptis, ⁊ eam declarat: † q2 respondeo quod dato qđ exceptio firmet regulā in nō exceptis, non tamē ampliat[a] eā, vt faciat sub ea comprehendi ea q̄ de p se, ⁊ de sui natura non cōprehenderet ipa regula. tex.est in.l.generali.§.vxori.⁊ notat Bar.ff.de vsufruc.lega.⁊ in.l.Lucius.§.pluribus.⁊ ibi no.Jac.de are.⁊ Bart.ff.ad Tre.no.Bart.in.l.j.in fine.ff.de reg.iur.⁊ per Bald.in.l.in his. ff.de legib.sed ita est quod verba generalia dicti statuti ponentis primo regulam, non comprehendunt creditorē cōditionalē vt ex pluribus probatum est supra. Ergo illa exceptio facta de muliere, non ampliat regulā dicti statuti, vt comprehēdat ea q̄ nō comprehendisset nō facta dicta exceptione. pro hoc facit: q2 illa exceptio posita in statuto fit ad diminuendū regulam generalem positam in eodem statuto: ergo inducta ad diminuendū non debent ampliare.l.plane.in principio.ff.de lega.j.⁊.l.legata inutiliter.ff.de alimen. lega. ¶ Secundo potest responderi quod dictum statutum nihil dicit de iure dotis debite mulieribus, sed simpliciter excipit mulieres constante matrimonio. cum ergo exceptio debeat esse de contentis sub regula.l.prima. ff.de regu.iur.⁊ ibi nota. vnde intelligi potest statutum qđ excipiatur mulier constante matrimonio, non dico in iure dotis sibi conditionaliter competente, sed in iure quod sibi pure competeret ex quacūq3 causa. vel dato etiam quod intelligeretur de iure sibi competenti pro dote potest intelligi in casu in quo mulier constante matrimonio agere poterat, vt quando vir vergit ad inopiam.l.si constante.in princi.ff.solu.matrimo.⁊.l.vbi adhuc.C.de iur.do. Et ipsam interpretationem recipere potest statutū, presertim vt sequatur iniquitas, ⁊ absurditas supradicta, vt in superioribus probaui. Prima tamē respōsio sanctior ⁊ securior videtur. ⁊ per hoc etiam patet esse responsum ad id qđ dicebatur, scilicet qđ exceptio declarat regulam, per.d.l.naz quod liquide.§.fi. † Quia respondeo primo, q exceptio non declarat regulam quando per illam declarationem ampliaretur regula, vt comprehenderet ea que alias non comprehendisset, dicta.l.generali. ¶ Secundo respondeo qđ intelligendo illum tex.prout intellexit gloss.⁊ Bart.s.quod illud relatiuum, quod referatur ad dictionem penum, ibi non probatur qđ exceptio restringat regulam, imo contrarium est de mente gloss.⁊ Bar. ibi. ¶ Preterea non potest dici q hec exceptio restringat regulam, vt sic regula comprehendat duntaxat creditores conditionales, quia verba statuti hoc non patiuntur: cum loquantur de creditoribus valentibus ius suum prosequi, vt supra est ostēsum. vnde succedit illud qđ dixit Joan.de Imo.in dicta.l.filio preterito.in.xix.col. limitando dictam.l.nam quod liquide.naz dicit ipse quod intellectus quem dat Bar.ad dictam.l.nam q liquide.§.fi.s.qđ illud relatiuum, quod referatur ad dictionem penu procedit prout in litera habetur penu.quod est generis neutri. sed prout in litera haberet penuz in masculino genere.[b] ⁊ tunc ibi probaretur quod exceptio restringit regulaz. Et hoc dicit esse verū in dubio. secus si aliter constaret de mente disponentis contrarium fuisse, vt si alias ex tali intellectu resultaret absurditas: quia tunc non restringet regulam: allegat in argu. dictam.l.scire oportet.§.oportet.⁊.§.aliud. Sed ita est qđ in casu nostro resultaret absurditas, restringeretur ad creditores conditionales, vt probaui, ergo ⁊c. ¶ † Circa secundum dubiū, quia de iure communi fundata est intentio Laurentij, quoniā ipse habet expressam hypothecam, ⁊ Benedictus de iure cōi nullam habet hypothecam, vt.ff.⁊.C.in quib.cau.pig.taci.contra.per totum. Et per consequens Laurētius habēs hypothecam, prefertur Benedicto nullam hypothecam habenti, inspecto iure communi.l.eos.C.qui potio.in pig.hab. Et ideo dicta domus data insolutum Benedicto transiuit ad eum cum illo onere hypothece ⁊ obligationis realis acqsite Laurentio.l. distractis.⁊.l.pignoris.C.de pignorib⁹. ¶ Solū ergo est vidēdū an statutum positū sub rubrica, quod quilibet creditor habens librū rōnū ⁊c. iūctis dictis partitis sumptis ex libro Jacobi hēat dictū Laurētiū excludere. in quo maxime ex duobus concludo breuiter, quod ex hoc non potest excludi Laurētius. Et primo quia dictum sumptum tanquam exemplum regulariter fidem non facit, in aut.si quis in aliquo.C.de edendo.ca.j. de fide instrumen. † Nec obstat si dicatur quod interuenit authoritas iudicis in tali exemplatione, quo casu videtur facere fidem, vt in authentica, vt fratrum filij.§.illud.⁊ in.l.chirographis.ff.de administra.tutorum. Et notatur in locis supra prime allegatis. Quia respondeo, qđ non interuenit cause cognitio, ⁊ citatio dicti Laurentij, prout requirebatur, vt no.Inno. in.c.fi.de fide instru.⁊ in.c.Albericus.de testi.⁊ Specu.in titu. de instrumen.edi.§.ostenso.ver.qualiter.cum duobus versiculis sequentibus.⁊ not.Guli.de cun.⁊ Barto.in.l.adoptio.ff.de adop.⁊ cōiter omnes in.d.aut.si quis in aliquo.⁊ Barto.in dicta.l.chirographis.⁊ in.l.ij.C.de test.⁊ notant domini de rota sua conclusione.x.incipien.item fuit dubitatum, vtrum instrumenta.⁊ in conclusione.cclviij. incipiente.item licet secundum ⁊c. † imo si scriptura exemplanda tangat, ⁊ respiciat preiudicium tertij, qui certus sit debet specialiter citari:[c] secus si scriptura sit talis, que alium non tangat: vt quia sit priuilegiū vel indulgentia. quia tunc sufficit citatio per generale[d] edictū, ⁊ proclama: ita voluit Hostien.⁊ Joan.Andre.⁊ alij in.c.Albericus.de testi.⁊ Specu.in dicto versic.qualiter.cum duobus versiculis sequentibus. Anto.de Butr.in.d.c.fi.⁊ Bal.in dicta authen.si quis in aliquo.in.ij.⁊.iiij.col. vbi dicit quod aut exemplatio fit de scriptura continente aliquid speciale: ⁊ tunc debet fieri citatio specialis eorum qui leduntur, si de eis constat: ⁊ si de eis non constat, sufficit citatio per generale proclama, per l.j.§.penultimo.ff.de ventre inspiciē.⁊.l.si eo tempore.c.primo. de remissio.pigno.⁊ in aut.si omnes.C.si vt se ab heredi.absti. Aut scriptura est de aliquo facto generali, puta de aliquo priuilegio generaliter indulto: ⁊ tunc sufficit generale proclama, secundum Bald. allegat notata per Innocen.in dicto.c.Albericus.⁊ idem in effectu voluit Ange.Sali.in dicta authenti.si quis in aliquo, ⁊ istā distinctionē etiam facit Bal.in.l.j.in.vj.q. C.de testa. † ⁊ talis citatio in dubio non presumitur, nisi exemplatio esset facta de tam antiquo[e] tpe, qđ probatio citationis esset quasi impossibilis, ita not.Hostien.⁊ alij in dicto.c.Albericus.⁊ Bald.in dicta aut.si quis in aliquo. facit.l.quecunq3.§.fi.ff.de public. Et quod notatur in.l.sciendum.ff.de verborum obligatio.⁊ in proposito Bal.in.l.gesta.in vlti.col.in ver.quero cauetur in actis ⁊c.C.de re iudica. Sed ita est quod dicte partite librorum concernebant factum speciale.s.obligatione dicti Jacobi ⁊ bonorum eius propter dictum statutum: ergo debuit citari possessor dictorum bonorum, id est Laurentius, de cuius preiudicio tractabatur per superi⁹ dicta, cū certa esset psona dicti Laurentij, cū quo occasione predicta tūc pendebat lis inter eum ⁊ dictū Benedictū. Pro hoc facit qđ no.Bal.Ange. ⁊ Joan.de Imo.in.l.decem.ff.de verborum obligationi. † vbi volunt quod quando proceditur contra debitorem principalez qui non est soluendo, ⁊ petitur pronunciari excussionem esse legitime factā, debent citari etiam nominatim fideiussores ⁊ bonorum possessores: de quorum preiudicio tractatur, alias eis nō preiudicaret ille processus factus contra debitorem. Et hoc quando fideiussores ⁊ bonorum possessores sunt certi, alias sufficeret generale proclama: allegant notata in authenti.de heredi.⁊ falcid.§.sancimus.iuncta gl.in verbo, agentes.⁊.l.j.§.penulti.ff.de ven.inspi. Et ea que notantur maxime per Barto.⁊ docto.in aut.si omnes.C.si vt se ab heredita.absti. Et ista etiam fuit doctri.Barto.in extrauagan.ad reprimen.verbo, per edictum.in fi.⁊ idem Inno.in.c.cum in tua.qui ma.accu.pos.⁊ in.c. in nostra.de procurato. vbi Inno.quem alij sequuntur, dat doctrinam † quod iura que dicunt sufficere generalem citationez restringantur ad casum, quando non sunt certi illi de quorum preiudicio tractatur: alias secus, per id quod habetur in.c.fin. de eo qui mit.in pos.causa rei seruande.⁊ in dicta.l.prima.§.penul.de ven.inspi.⁊ idem not.Barto.in.l.fina.in princi.C.de iur. deliberan.⁊ Bal.in ea.lege.§.primo.⁊ Petr.de ancha.in.c.fi.de elect.in.vj.⁊ eleganter dicit quod non solum necessaria est citatio specialis quo ad aduersarium qui certus est, sed etiam si nō sit certus dummodo citari faciens de facili potuerit certificari. allegat id quod habetur in dicta authenti.si omnes. ⁊ per hoc dicit se de facto consuluisse quod non sufficiat generalis citatio quod quilibet compareat qui putat sua interesse ne fiat missio in possessionem talis rei: quia debuit citari detentor, quod verosimiliter potuit sciri. ¶ Sed in casu nostro non potest Benedictus allegare se ignorasse tractari de piudicio Laurentij, cū eo tempore lis inter eos super predicta negatio pēderet, imo

[a] ¶ Ampliat.s.li.j.cō.xxviij.nu.11.

[b] ¶ Hēc nimis infantiliter hebescūt defectu latinitatis. solutio clara est q datis plurib⁹ ancedētib⁹ sat est relatiuū ꝯuenire cū vltimo. pōt etiā dici, vt post Bar.i l.planti⁹.de auro ⁊ ar.leg. soluit Cor.ꝯs.clviij.co.v.li.ij.cōsil.ccxv. litera.b.li.iij. qđ nil impedit relatiuū neutruz ad vtrūq3 referri ēt ad penu cū sit dictio oīs gn̄is hec uiter dico q vera rō decidēdi.d.§.fi.est i legatis i dubio assumit q min⁹ est vt minus grauari videat hrs.l.apud iulia.§.seio.de lega.j.l.in nūmis. de leg.iij.⁊ sic cū in.d.§.fi.esset dubiū an relatiuuz qđ cū sua restrictiōe referat ad vtrūq3, an vo ad primū tm̄ ꝯcidi tur q ad vtrūq3, p p̄fatā regulam cū salua rōne recti sermonis pos sit relatio ad vtrūq3 fieri, ⁊ p̄ser tim cum oia hec vba eadē rōne ⁊ vno ꝯtextu comprehēdentur.

[c] ¶ Citari. Card. cōsil.cliiij.in.q.q̄ vertitur.

[d] ¶ Generale.hyp po.mars.sing.cclix.adde.s.li.iiij. ꝯs.cxij.col.j.j.li. vj.consi.cl.col.j.

[e] ¶ [illegible]

ret,imo attento ꝙ dictus Benedictus post acceptū dictum sumptum,⁊ intra modicum tempus,vt existimandum est,⁊ ꝓut satis colligitur ex themate,vsus est dicto sumptu tantū in causa que vertebatur inter eum ⁊ Laurentiū,ideo ex hoc colligitur qd̄ dictū sumptum fuerit petitū,⁊ acceptum per dictū Benedictū principaliter,⁊ specifice,vt ex eo fieret preiudiciū Laurentio,per.l.si neutri.§.fi.ff.de priui.credi.c.officij.de elec.Ergo requirebatur eius citatio,per.d.l.j.§.pen.
18 de ven.inspi.cum alijs alleg.supra.¶ †Nec ad hoc obstat ꝙ not.Bal.in.d.aut.si quis in aliquo.in ver.sȝ hic quero,vnū aliud ⁊c.vbi dicit quod si cuidam tabellioni per reformationem municipalem est data potestas,vel arbitriū transcribendi instrumēta paterna,sicut est Perusij,vbi hoc est cōcessū officialibus armarij tali exēplo sumpto,parte nō citata,dabitur fides.Qꝛ citatio non pertinet ad notarium,cum non habeat iurisdictionē,vñ quecūqȝ facit ex gñali cōmissiōe legis ex sola vi tabellionis valēt etiā nemine citato:qꝛ impossibilis est citatio.ergo non requiritur.⁊ ita refert ipse tenere
a Jo.an.in.c.cū.P.tabellio.de fid.instr.Quia rñdeo[a] qd̄ dictū statutū nō tribuit habenti librum rationū potestatē exēplandi,sed dūtaxat dicit qd̄ debeat librū exhibere ⁊ copiaȝ facere.i.cōmoditatē transcribendi facere,vt.l.j.§.edere.ff.de eden.Et hoc etiā ptȝ ex sequētibus verbis statuti,dū dicit ⁊ sic ipse libro permittat ⁊c.¶ Secūdo principali fundamen-
19 to tollitur statutum,⁊ allegatio dicti Benedicti.†Nam per dictā dationē insolutū factaȝ Benedicto,eis antiqua actio primo cōpetēs Benedicto fuit extincta,⁊ solū Benedicto in
b casu euictionis,[b] que sequeret̃ de dicta domo sibi euincenda per Laurētium,cōpetit actio noua,que appellatur vtilis ex empto ꝓ euictione cōtra Jaco.seu eius heredes.l.si predium.C.de euic.l.eleganter.in prin.ff.de pign.act.nota.in.l.liberā.C.de sen.⁊ Bar.plene in.l.si quis aliam.ff.de solu.Et ꝑ consequēs actio personalis,vt hypothecaria,si qua Benedicto ante adiudicationem cōpetebat,fuit per adiudicationē extincta,prout regulariter per talē adiudicationem extinguitur,vt no.Bart.⁊ communiter omnes in preallega.l.si quis aliam.⁊ alij in.d.l.libera.qꝛ extincta principali obligatione,extinguitur etiā accessoria regulariter.l.nouatione.ff.de noua.⁊.l.si deferente.ff.quib.mod.pig.vel hypo.sol.Ex quibus concluditur Benedictum in dicta domo Laurentio nō esse preferendum.Alex.

Epitome.

¶ Non vȝ citatio generalis vbi agitur de preiudicio certe persone sȝ debet personaliter vel ad domū citari si viuat vel is ad quē prima causa successionis ꝑtinet:nec sufficit agnatos vel heredes in genere citari.

Consilium.CVII.

PErspectis statutis de qb⁹ in themate ⁊ visis his q̄ ꝑ excellētissimos patres ⁊ dños consultores in eādem sententiam cōcurrens infrascriptis paucis ꝑ me additis,dico ⁊ consulo
1 ꝓut ꝑ eos cōclusum est.†Et primo super primo dubio ꝯcludo dationem insolutū factam ad fauorē dicte domine Nāne non valere quo ad preiudicium dicti Mariani,ex eo qd̄ nō fuit spāliter ⁊ nominatum citat⁹.⁊ ipse vna cū fratre erat ille cui prima cā successionis debitoris deferebat̃:⁊ sic constat qd̄ de iure communi non potuit in ei⁹ preiudiciū procedi ad dictā dationē insolutū,nisi eo nominatim citato,adeo ꝙ nō sufficit gñalis citatio.l.j.§.denūciari.ff.de vent.inspi.⁊ not.Bar.in.l.si bona.C.de bo.aut.iud.pos.⁊ in extrauagā.ad reprimē.in verbo:per edictū.⁊ in.l.si diu.ff.quib.ex cau.in pos.ea.⁊ in ꝯsi.incip.missus in possessionē.⁊ in.l.si eo tempore.C.de remis.pig.⁊ in aut.si omnes.C.si vt se ab here.absti.⁊ Jo.And.in addi.Specu.in titu.de primo ⁊ secundo decreto.§.nūc dicamus.ver.sed pone qd̄ vnus ⁊c.⁊ no.Bal.in.l.si curatoris.C.de iure deliberan.⁊ in rubri.C.de suc.edic.⁊ in.l.cum proponas.ad fi.C.de bo.aut.iud.pos.⁊ in.l.nam ita diuus.ff.de adop.⁊ in.l.ij.§.j.ff.si ex noxali causa agatur.¶ Et dato ꝙ statutum sub rubrica,de heredibus vel hereditate debitoris conueniendis.in quo consistere videtur magna pars difficultatis huius hesitationis,videatur disponere quod quādo proceditur contra hereditatem iacentem,procedi possit ad adiudicationē insolutum sine datione curatoris,vel alteri⁹ defensoris:⁊ facta contra hereditatē iacentem,valeāt sicut si facta fuissent cōtra defunctum dum viuebat,dum tamē petitio vel libellus dimittatur ad domū defuncti,⁊ alia copia ipsius ponatur in foribus palatij Potestatis,⁊ quod predicta publice banniant̃ ⁊ preconizentur per vnum ex bānitoribus communis Florētie in vicinia persone defuncte:ꝓut
2 latius in dicto statuto,†tamen dico qd̄ per prouisionem dicti statuti non intelligitur abrogata alia dispositio,⁊ forma iuris cōis nō contraria dicte dispositioni statuti.s.inquātū de iure cōmuni requiritur quod specialiter ⁊ nominatum citetur ille ad quē prima causa successionis defertur.Nā per prouisionē statuti non intelligitur in dubium derogatū prouisioni iuris cōmunis,nisi hoc sit expressū in statuto,vel tacite appareat ex ꝓsumptionibus statuentes voluisse omnino abrogare prouisionē iuris communis,vt est doctr.Bar.in.l.j.ff.vi bo.rap.per.l.quoties.ff.de ac.⁊ obliga.⁊ per.l.fi.C.de noua.⁊ per no.in.l.ij.ff.de noua.cum simi.⁊ ita etiam not.Jo.an.in addi.Spec.in titu.de furtis.in rubrica.⁊ Specu.⁊ Jo.an.in tit.de accusa.in.iij.parte.§.j.ver.j.⁊ in titu.de pena teme.litigantiū.in fi.⁊ per Cyn.⁊ alios in.l.qui sepulchra.C.de sepulch.viol.Et moder.in.l.ij.de publi.iudi.cum concor.
3 de quib⁹ in dictis locis.†Accedit quod illud quod est a statuto omissum remanet in dispositione iuris communis.l.cōmodissime.ff.de lib.⁊ post.⁊.l.si extraneus.ff.de condi.ob cau.Et in proposito Ang.in consilio.cclxxix.incip.Viso facto ⁊ statuto predictis.Cōsuluit quod statutum disponens debere citari agnatos proximiores,dȝ intelligi ⁊ interpretari de citatione speciali,adeo quod non sufficeret eos generaliter citari ꝑ proclama,sicut est de iure communi,quando est certa ꝑsona,que interesse pretendit.allegat dictum.§.denūciari.Et qꝛ secundum eum vbi res tangit aliquos,singulariter sunt nominatim citandi,alleg.l.per fundum.ff.de ser.rust.pre.⁊.c.cognoscentes.de consti.⁊ respōdet ad.l.si eo tempore.C.de remis.pign.quod intelligitur quando ignorabāt nomina creditorū,vñ nō erat possibilis citatio specialis.vel quod ibi sit casus specialis,secundum quod ibi intelligit Ja.bu.¶ Bene facit id qd̄ concludit Sali.in consil.lxxxvij.incip.pro specifica ⁊ clara responsione ⁊c.⁊ in cōsi.cclxvij.in-
4 cip.in primo dubio queritur.†vbi primo premittit quod statuta inquātum a iure communi exorbitant,sunt strictissime intelligenda,vt inquantū minus possunt ius cōmune ledat.c.cum dilectus.de consue.c.ex literis.de consti.⁊ maxime qñ verba statuti sunt generalia,⁊ sic generaliter intellecta sonarent in absurdum.l.quamuis.ff.de in ius vocan.l.ij.C.de noxali.l.scire oportet.§.aliud.ff.de excu.tut.l.fin.ff.ad exhiben.⁊ no.in.c.dudum.de preben.in.vj.⁊ no.Bal.in.l.conuenticulam.C.de epi.⁊ cleri.Et postea cōcludit quod quedam reformatio per quā concedebatur certis officialibus potestas declarandi etiam parte non requisita,debeat restringi ⁊ intelligi dummodo pars fuerit requisita ⁊ audita,antequam veniretur ad actū declarationis,vel saltem appareat qd̄ habuerit scientiam qd̄ tractabatur de eius preiudicio,⁊ tacuerit.
5 †Quia de iure est qd̄ ad hoc vt declaratio,⁊ diffinitio ꝑiudicet alicui,qd̄ vel requirat̃ vel sciat de ei⁹ ꝑiudicio agi,⁊ taceat.l.sepe.cum ibi notatis.ff.de re iud.c.quāuis.de re iud.Etiam in casibus in quibus sententia faceret ius inter oēs.l.qui repudiantis.§.fi.ff.de inoffi.testa.⁊.l.Papinianus.§.fi.eo.ti.⁊ notatur in locis proxime allegatis.¶ Minimo secundū eum in.d.consi.cclvij.non valeret dicta reformatio,si alias intelligeretur:qꝛ ex ea sequeretur qd̄ absens nō citatus posset declarari debitor licet nō esset,⁊ auferri possessio ⁊ dominiū alteri sine culpa sua,quod non potest facere imperator vel papa:vt no.in.c.que in ecclesiarum.de cōsti.⁊ in.l.quoties.C.de preci.impe.offe.⁊ in.l.fi.C.si cōtra ius.Et papa seu princeps contra irrequisitū non pōt aliquid diffinire,vt in cle.pastor.de re iudi.⁊ in.c.j.de cau.posses.⁊ statutū simpliciter loquens redigi debet ad iuris intellectum ne ex eo possit sequi absurdū seu ne quis indebite damnum patiatur.d.l.ij.C.de noxa.¶ Cum ergo vbi tractatur de preiudicio illius ad quem prima causa successionis defert̃ sit ille pro sua defensione nominatim citandus de iure:⁊ citatio generalis nihil operat̃ quo ad eum vt supra dictum est:non est interpretandum dictum statutum vt voluerit hanc defensionem auferre qꝛ esset maxime absurdū ⁊ in preiudiciū iuris dicti Mariani ⁊ sue defensionis.¶ Confirmantur predicta ex doctrina quā tradit Jo.de imo.in.l.si vero.§.de viro.circa.iij.vl.iiij.col.ff.sol.ma.
6 vbi dicit quod si facta est lex noua corrigens iura antiqua ⁊ nō cōstat qd̄ de mēte cōdentis legē nouā fuerit corrigere in ea materia ⁊ articulo de qua vel quo queritur tunc lex noua generaliter loquens distingui debet per antiqua iura allegat

[a] ¶ Rñdeo. Rñde meli⁹ ꝙ.d.statutū non loquit̃ de ꝯficiēdo exēplo.sȝ de cōficiēdo vero originali ꝙ nedū cōfectū fuit nec per ti traditum ꝙ requir̃ semel tm̄ leuari ⁊ tradi ⁊ [illegible]

[b] ¶ Euictionis q̄ datio in solutum facta est ꝓ pecunia.sec⁹ si ꝓ alia specie.l.si quis aliam.ff.de solu.

id quod habet in aut. offeratur. C. de litis cõtesta. ꝛ notata ꝑ gl. ꝛ doc. in l. sciendũ. in prin. ff. qui satisd. cog. Nam licet cõstet qḋ dicta aut. offerat, velit corrigere inquantũ vult libellum offerri in scriptis, quod olim non erat. l. j. ff. de eden. tamen non constat qḋ in materia fideiussionis prestande velit corrigere. Ideo quod ibi dicit de fideiussione prestanda, debet distingui secundũ iura antiqua. s. quando non possidet immobilia. Idem secundum eum si constaret qḋ velit corrigere, sꝫ nisi fieret restrictio, quis indebite damnũ pateretur, per not. in l. fi. §. in computatione. C. de iure deliber. ergo in proposito licet appareat dictum statutuꝫ voluisse corrigere iura communia in aliquo, puta in donatiõe curatoris, iuxta d. l. si diu. cum si. tamen nõ apparet quod voluerit corrigere quo ad citationem specialem faciendam in persona, illoruꝫ, ad quos prima causa successionis ptinet. vnde in hoc distingui debet per ius cõe, maxime qꝛ alias illi indebite damnuꝫ pati possent. ¶ Et per predicta apparet nõ obstare statutũ sub rubri. de cogendo debitorem: qꝛ ibi non loquitur quan-

7 do proceditur contra hereditatem. † ꝛ non est dubium quod quando proceditur cõtra debitorem viuentem, non valeret processus, ꝛ adiudicatio eo nominatim ꝛ specialiter nõ citato. l. iiij. §. pretor. ff. de dã. infect. l. consentaneum. C. quomo. ꝛ quan. iudex. ꝛ plene notatur in l. si finita. §. Julian. de dam. infec. Et specifice no. Jo. an. in d. §. nunc dicamus. super. d. ver. sed pone qḋ vnus. nec statutum aliquod ex transmissis aliter disponit. Eodẽ modo ꝛ quando eo defuncto proceditur debet citari specialiter ille ad quẽ prima causa successionis pertinet, vt est ostẽsum. ¶ Ad statutum vero sub rubrica de dote ꝛ donatione restituendis est responsum opportune per dominos supra consulentes, ꝛ etiam ptꝫ respõsio ex his que dixi. s. referendo illa duo consilia Pe. de Anch. ꝛ ex notatis per docto. in l. j. ff. de testa. mili. ꝛ in l. filiusfami. cum si. ff. de dona. ¶ Nec obstat si dicatur quod vident satis citati dicti Marianus ꝛ eius frater, cum citati fuerint heredes, si qui sunt, ꝛ esse volũt dicti Joannis, ꝛ omnes ꝛ singuli agnati ꝛc. prout ex tenore citationis ꝛ eius relationis apparet: qꝛ hoc nõ est noiatim citari. l. j. ꝛ ij. ff. de lib. ꝛ post. ꝛ no. Bal. in

8 l. si curatoris. C. de in. deliberan. † Et quando aliquis est specialiter citãdus, debet citari personaliter si inueniri potest, alias debet citari ad domũ in qua degit. l. iiij. §. pretor. ff. de dã. infec. ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ l. j. §. j. ff. de lib. agno. l. aut qui aliter. §. si forte. ff. quod vi aut clam. ꝛ plene nota. in d. c. causam. de do. ꝛ contu. ꝛ in c. fi. de eo qui mit. in pos. cau. rei ser. sed citatio nõ fuit huiusmodi, sꝫ fuit facta in vicinia dicti defuncti, ꝛ per plateas. ¶ Quantũ autem ad vltimum dubiũ an dictus Marianus censeat esse vere heres, ꝛ insolidum cõsiderata reformatione facta anno. M. cccc xxxix. ꝛ alia facta anno. M. cccc xlj. ꝛ alia facta ann. M. cccc xlv. mihi vident verba dicte vltime reformationis satis clara, ex quibus verbis vltime reformationis infertur dictum Marianuꝫ potuisse adire insoliduꝫ, ꝛ per omnia esse verum heredem, sicut videmus esse illos, quibus post repudiationẽ vel abstentationem datur facultas adeũdi. Nam tales dicunt esse quo ad omnia pleno iure heredes, vt patet in l. fin. C. de repu. here. ꝛ l. si qs suus. ff. de iure deliber. ¶ Nec obst. quod vltima reformatio permittat excluso ita demũ adire si hereditas ipsa non est ꝑ prius adita vel apprehensa per aliquem, cui post exclusionẽ istius adire volẽtis ex ordine successiuo delata esset ipsa hereditas: quia dico quod quando Marianus adiuit, nullus adiuerat, ergo, nihil impedit Marianũ adire etiã in totum: cũ ex forma prime reformationis per lapsum temporis esset exclusus frater eius. s. Petrus. Et si dicatur qḋ imo nõ debet posse Marianus adire ꝓ parte fratris, qꝛ frater potest adire: qꝛ vltima reformatio excluderet fratrem Mariani ab adeundo solum quando per alium esset adita hereditas. cui ex ordine successiuo esset delata ipsa hereditas, que ab initio fuit delata pro dimidia fratri dicti Mariani. sꝫ Marianus nõ est ille cui ex ordine successiuo sit delata: cũ ipse sit par in gradu cũ fratre: filia ergo dicti Joãnis defuncti videt esse illa, que ex ordine successiuo videt vocari ad hereditatẽ delatã fratri dicti Mariani excluso ipso fratre Mariani, ex forma statuti disponẽtis qḋ extãte nepote ex fratre, ꝛ adeũte excludat filia femina, vt in puncto narratur: qꝛ ad hoc respondeo qḋ dicta vltima reformatio nõ potest intelligi de dicta filia, que cuꝫ excludatur a statuto extante nepote ex fratre et adeunte debet in casu nostro excludi propter existentiã dicti Mariani qui vult esse heres. ꝛ satis est quod vnus tantũ sit masculus qui heres esse velit. l. non est sine liberis. ff. de ver.

9 sig. l. iubemus. C. ad Treb. † Et etiam adita hereditate per dictum Marianũ adeuntem etiam pro ea parte a qua erat lapsu tẽporis exclusus dictus Petrus eius frater dicitur esse adita per illũ cui ex ordine successiuo delata erat ipsa hereditas pro parte dicti Petri. Nam ordo est vt quis primo adeat partem sibi delatam immediate a lege vel a testatore ꝛ successiuo excluso ipso cui delata est dicta pars hẽditatis ꝑ renunciationẽ suam vel per lapsum temporis defertur ex ordine coheredi suo adeũti, vt. l. si ex pluribꝰ. ff. de suis ꝛ legit. l. vnica. C. quan. non pe. par. l. iij. in prin. ff. quis or. in bo. posses. ser. l. si duo. ff. de acquiren. heredi. Et per consequens potest cadere ordo inter dictos fratres respectu partis delate dicto Petro qꝛ primo ad illã vocabatur Petrus. Secũdo vocabat in ea parte Marianus. s. excluso Petro prout fuit exclusus tẽpore si preueniat Marianus in aditione partis Petri exclusi tẽpore vt extitit in casu nostro. ¶ Nec etiã dicta vltima reformatio loquit de eo qui esset in sequenti gradu ꝛ adiret excluso priori in gradu. sed loquit de illo adeunte cui ex successiuo ordine esset delata hẽditas a qua esset exclusus aliꝰ. Et aliud est loqui de sequẽti in gradu: ꝛ aliud est loqui de ordine. de consec. dist. ij. c. in Christo pater. ibi, gradũ atqꝫ ordinem ꝛc. iunctis notatis per glo. in rubrica. ff. de iur. ꝛ fac. ign. ꝛ patet etiam in l. j. ff. de gradi. Unde videtur qḋ cum loquatur dicta reformatio de ordine videtur ibi casus noster optime cõprehensus. ex quibus concludo dictuꝫ Marianum esse heredem in totum. Alex. Tartag.

Summarium.

2 ¶ Sententia est stricti iuris. nu. 7.
3 Hypothecaria si agatur, quid probandum.
4 Exemplum exempli non probat.
5 Producens quando non censetur confiteri. nu. 6.
9 Pretium in hypothecaria non succedit loco rei nisi in subsidium contra habentem causam lucratiuam.

Consilium. CVIII.

Viso processu coram domino Potestate Mirãdule inter Baptistã mareschalcũ agẽtem, ꝛ magistrum Ambrosium de mediolano mareschalcũ se defendentem, ꝛ visis literis prefati Potestatis me requirentis vt consulere debeam quenam future sint ptes sue i iudicãdo: Plura hincide adduci possent. Sꝫ infrascriptas satis sufficere existimaui. Videt igitur mihi partes domini Potestatis esse in absoluẽdo dictũ Ambrosiũ a contẽtis in petitione producta per dictũ Baptistã, ꝛ in condemnando victum victori in expensis. Et primo qꝛ in libello dictus Baptista agit hypothecaria ꝛ licet deducat quandã sententiam alias latã per quam fuit ꝓnunciatũ dictũ Baptistam habere meliora ꝛ potiora iura dicto Ambrosio in rebus ꝛ bonis quibusdã Bartholomei ghisilini tunc sequestratis ad instantiã dicti Baptiste apud Peregrinũ mangetũ: de qbꝰ bonis fit mẽtio in dicto libello ꝛ in

1 positionibꝰ dicti Baptiste: † tamẽ nõ potest dici per hoc qḋ nõ sit intẽtata actio hypothecaria cõtra dictũ magistrũ Ambrosiũ. ꝛ qḋ petat solũ executio dicte sñie, ptꝫ: qꝛ de illa sentẽtia nõ fuit condẽnatus dictus Ambrosius ad dadũ ista bona dicto Baptiste. nec etiã tunc fuit hoc petitum pro parte Baptiste: quia bona non erant tunc apud Ambrosium, sed apud aliũ. ꝛ sic cum in illa sentẽtia non fuerit condemnatus Ambrosius ad tradendũ vel consignandum dicta bona dicto Baptiste: non potest dici ꝙ absqꝫ alia actione intentata possit dictus Baptista cõsequi restitutionem dictorum bo-

2 norũ aduersus Ambrosiũ ex sola sentẽtia predicta: † qꝛ sentẽ-

a tiaª nõ inducit plus ꝙ̃ de necessitate inferatur ex ea aut cõtineat in ea. l. pe. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. cum ibi not. ꝛ l. ij. C. de or. cog. ꝛ in l. j. C. de or. iu. ꝛ in l. j. C. si plu. vna sen ten. Sed in illa sentẽtia nõ continetur, nec de necessitate infertur aliqua cõdemnatio Ambrosij ad restituendum dicta bona sequestrata. ergo apparet qḋ fuit necesse qḋ dictꝰ Baptista intẽtaret actionem hypothecariam cõtra Ambrosiũ ad quẽ dicit peruenisse dicta bona dicti Bartholomei ghisilini, aꝉs sequestrata. † Sꝫ ita est qḋ in libello ꝛ in iudicio in

3 quo agitur hypothecaria, oportet qḋ deducatur ꝛ successiue probetur inter cetera quod ꝛ quantum debeatur creditori a debitore principali sub dicta obligatione bonorũ: ꝛ sic pro quãta quantitate sint obligata bona, que petunt consignari in causam pignoris, ꝛ hypothece, tex. est i. c. ex literis. de pig. ꝛ est tunc

a ¶ Sentẽtia. s. li. j. consi. xlvj.

& est tūc in potestate rei seu possessoris cōuēti hypothecaria & cōdēnati, vel rē restituere creditori, vel soluere illā quātitatē quā creditor in dicto iudicio moto in hypothecaria ꝓbauit sibi deberi sub dicta obligatiōe pignoris.l.ij.& ibi not. doc.C.si vnꝰ ex pluri.hǣdi.credit.l.si fundus.§.in vēditiōe. ff.de pig. ¶ Et qd̄ debeat ita cōcipi petitio ī hypothecaria & probari, vt dixi no.Spe.in tit.de pign.§.j.versi.ceterū.cū ver.sequēti.iunctis etiā alijs ꝓximis versiculis.Et patet ex notatis p Bar.in legibus supra ꝓxime allegatis.& in.l.rem alienā.ff.de pig.act.Sed in libello actoris nō est deducta aliqua certa quantitas, pro qua fuerūt obligata dicta bona: nec in ꝓcessu est ꝓbatū legitime de certa quātitate: ergo nō pōt obtinere in hypothecaria. ¶ Nec obstat si diceret quod Ambrosius respōdendo positionibus actoris, videat fateri debitum: qr dico hoc nō esse verū, imo se refert ad acta facta circa liquidationē sequestri, que nō reperiuntur actualiter ꝓducta, & cū alijs scripturis cause mihi transmissa. ¶ Nec etiam ex positionibus apparet quod pro summa ducatorū xxxix.de qbus fit mētio in positionibꝰ, & ꝓcessu bona Bartholomei ghisilini fuerint hypothecata nō enim ꝓ quolibet debito bona sunt tacite hypothecata, vt per totum.ff.& C.in quibꝰ cau.pig.tacite ꝯtraha. Nec etiā in ea parte sentētie q̄ mihi trāsmissa est apparet ꝓbatū & declaratū de aliqua certa quātitate, pro qua bona predicta sint hypothecata dicto Baptiste. ¶ Nec etiam obst. si diceret quod saltem apparet Baptistam fuisse creditorē dicti Bartholomei de libris cētū viginti ex asserto instrumēto rogato p ser Bartholomeum de bergomo cū obligatione bonorum. Cuius instrumēti tenor est talis registratꝰ ī certis actis, alias factis īter dictū Baptistam, & dictum Bartholomeū coram potestate sancti Felicis, que acta fuerunt producta in hac causa pro

4 parte dicti Ambrosij: † qr ad hoc respondetur quod nō apparet qd̄ in hac causa fuerit ꝓductū dictū instrumentū debiti autheuticum, sed solū fuit producta copia sumpta p ser

a Franciscū de bergomo ex quadā alia[a] copia registri actorū factorū inter dictū Baptistā & dictū Bartholomeum: que quidē copia & exemplū ita simpliciter sumptū fidē nō facit, saltē cōtra dictum Ambrosium, cum quo seu aduersus quē nō fuerat productū corā potestate sancti Felicis, vt in aut.si qs in aliquo.C.de eden.c.j.de fide instru. Quinimo etiā ipm registrum originalis instrumenti producti apud acta non probat nisi cōtra illum qui citatus fuit ad videndū producī ipsum instrumētum tēpore quo fuit productū, & registratum, vt no. Jo.an.in addi. Spe.in tit.de rescrip.presenta.§. j.ver.sed obijcit.& no.doc.in.c.cū in iure.de offi.dele. ¶ Ex quibꝰ apparet quod dicta copia instrumēti nō facit fidē cōtra dictū Ambrosiū: tum qr est simplex exemplū sumptū a copia registri dicti instrumenti: tum etiā quia dictū instrumentū tempore quo fuit registratū, non fuit ꝓductū ꝓsente vel citato dicto Ambrosio. ¶ Nec obst. si diceret quod dictus Ambrosius ꝓduxit dictū exemplū actorū, & sic videt cōfiteri vera esse ea que cōtinentur in eis.l.j.§.edere.cum ibi

5 notatis.ff.de edēdo.l.cū precū.C.de libe.cau. † Quia respon

b deo qd̄ ille qui producit[b] instrumentū vel scripturā, nō videtur cōfiteri illā esse veram, nisi quatenus illa scriptura probat vt inquit Bart.ff.de his qui.vt indi.in.l.post legatū.in prin.circa primam col.in versi.itē contra hoc oppono quia si ego produco &c.per illum tex. Et ideo si scriptura producta nō erat authentica, seu non solennis ad probandum: nō videbit̄ producēs tacite cōfiteri ibi cōtenta esse vera, vt expresse notat Jo.de Jmol.in cap.cū venerabilis.ad finem.de exceptioni.quod saltē ꝓcedit in casu nostro, in quo Ambrosius producens dictam copiam actorum producit eam tanquā solennem & probātem intentionē suam, vt patet in processu folio.xxxi.vbi dicit se producere dictū processum releuatum in publicam formam per dictū ser Franciscum & per quē processum dicit probari qd̄ dictus Baptista fecit capi dictum Bartholomeū ghisilinum, qui fuit principalis debitor, vt asseritur &c. Et tamen cōstat qd̄ per dictum processum nihil ꝓbatur de eo ad quod producit per Ambrosium: quia est exemplum & copia non sumpta a notario rogato de ipsis originalibꝰ actis: sed ab alio simpliciter: & sic apparet qd̄ in hoc erranter fuit ꝓductū pro solēni, & idoneo ad probādum. vnde tūc producēs, nō videt̄ fateri cōtēta in eo esse vera. vt voluit Ant.de but.in.d.c.cū venerabilis.in ver. ad secūdū, an reprobato instrumēto &c.& do. Abb.ibi & est de mē

6 te Jnn.ibi. ¶ Et itē qñ scriptura, que nō est solennis, & authentica produ.it, & cōtinet factum alienū: & sic verosimiliter incognitum ꝓducēti.l.si.ff.pro suo.c. ab excōmunicato. de rescriptis. nō videtur producēs cōtenta in eo cōfiteri esse vera, secūdū.d.Abb.in.d.c.cū venerabilis.per ibi notata p Jnn. Et ita est in casu nr̄o, & qd̄ dictus Ambrosius, seu eius ꝓcurator per dictā productionē nō intellexerit ꝯfiteri dictū Baptistā esse creditorē in dicta quantitate patet: qr in dictā ꝓductione dicit qd̄ fuit principalis debitor, vt asseritur loquendo de Bartholomeo ghisilino. ¶ Posset etiā rñderi qd̄ de dicto asserto debito librarū.cxx.contracto, vt dicitur anni.M.cccclix.die tertia Maij, fuit satisfactū ex summa ducatorū.xlj.auri.habitorū per dictum Baptistam nomine dicti Bartholomei ghisilini a dicto Ambrosio, vt constat scriptura ꝓuata facta anno.M.cccclvij.die.xvij.Maij.recognita p dictū Baptistā, vt ptꝫ in ꝓcessu rogato, & scripto p ser Justū de ferrarijs.& sic diceret qd̄ ista scriptura ꝓuata recognita nō habet obstare Baptiste, ex eo qr post illā scripturā fuit lata sñia per potestatē Mirandule. in qua anno M.cccclix.fuit pronūciatū dictū Baptistā habere meliora & potiora iura, quā dictus Ambrosius. Respōdeo quod in dicta sñia mihi trāsmissa nō declarat̄ qd̄ Baptista habeat meliora iura, quo ad istud creditū librarū.cxx.de quo in di

7 cto instrumēto, † imo in dicta sentētia mihi trāsmissa nō apparet ꝓ quo vel quāto credito declaret̄ Baptistā habere potiora iura, & sic nō pōt fieri quo ad hoc fundamētū in dicta sñia: & sic remanemꝰ qd̄ si dictꝰ Baptista velit se fundare in

8 dicto instrō, obstabit sibi dicta scriptura recognita. ¶ † Alio fundamento principali moueor ad absolutoriā: nam hypothecaria tanq̄ actio realis dat̄ ꝯtra possidentē, vel cōtra eū q dolo desijt possidere.d.l.si fundus.§.in vēdicatiōe.ff.de pigno.&.l.pignoris.eo.ti.sed nō apparet q̄ dictꝰ Ambrosius habeat dicta bona que, vt dicit fuerunt hypothecata dicto Baptiste.& plus est qd̄ posito qd̄ appareret eū aliquo tēpore habuisse dicta bona, nō sequit̄: ergo nunc hꝫ si non allegat Ambrosius se illa habere, vt plene no.i.l.siue possidetis.C. de proba.& in.l.nō ignorabit.C.ad exhiben.& in.c.cum ad sedem.de restitu.spol. Et si diceret̄, dato qd̄ nō appareat qd̄ Ambrosius habeat dictum guadum, & tañ, satis est qd̄ habuit pretium seu retractū dicti guadi hypothecati, vt videt̄ cōfiteri Ambrosius respōdendo positionibꝰ, dū dīt qd̄ habuit ducatos.xliiij.& plus & minꝰ, put dꝫ apparere in li

9 bris peregrini. † & sic videt̄ qd̄ in hypothecaria pretiū succedat loco rei, saltē in subsidiū, qñ ipsa res pignorata est pempta, vel prescripta, vt sub dubio forte voluit gl. reputata singu.in.l.j.in fi.ff.de distra.pig.& no.Bar.in.l.q a debitore. in prin.ff.que in frau.creditorū.& dicta bona hypothecata videtur cōsumpta, vt fateri videt̄ ꝓcurator Ambrosij ī ꝓcessu fol.31.vbi narrat qd̄ p ꝓcessum sumptū p dictū ser Franciscū de bergomo ꝓbat̄ de cōsumptione dicti guadi, & tañ. Quia rñdeo primo qd̄ nō cōfitet̄ firmiter Ambrosiꝰ de quātitate quadragintaquatuor ducatorū, sed refert se ad librū Peregrini: qui nō est ꝓductꝰ, & mihi trāsmissus. ¶ Item: qr dictꝰ ꝓcurator Ambrosij ī dicta scriptura: nō cōfitet̄ simpliciter dictū guadum & tañum esse ꝯsumptum, sed dicit q̄ ꝓducit dictū ꝓcessum, ex quo probat̄ cōsumptio dicti guadi: & tñ ex inspectiōe dicti ꝓcessus, nō apparet qd̄ dictū guadū sit cōsumptū, adeo qd̄ sit extinctū, & desierit esse in rerū natura. vñ p dicta verba nō intelligit̄ dictus ꝓcurator confiteri, nisi quatenus ꝓbet̄ ex inspectiōe dicti ꝓcessus ad quē refert & dirigit verba, vt.l.ij.& ibi hoc no.Bal.C.de erro.aduo. Et talis processus etiā ad quē fit relatio, fidem nō facit: qr est quedā copia simpliciter sumpta p aliū notariū: quam per eum qui fuit rogatꝰ de actis ipsis. vñ nō probat, vt circa alium ꝓcessum supra dixi. ¶ Item & fortius rñdeo quod posito qd̄ guadū esset cōsumptū, tamē non potest cōpetere

10 hypothecaria cōtra eū ad dictū pretium: † qr illud quod dicit qd̄ in hypothecaria pretiū succedit loco rei, adeo quod tenet hypothecaria ille ad quē pretiū rei hypothecate peruenit.l.ex cā lucratiua & nō onerosa, vt no. Bart.& omnes in dicta.l.fin.ff.de distra.pigno.per notata in.l.si eum seruum. ff.si certū pet.& in.l.fin.C.de nego.gest. Tñ istud procedit qñ apparet qd̄ creditori nō pōt aliqua alia via esse cōsultū, vel succursum ad recuperādum debitū suum. Sed si alia via potest sibi esse cōsultū: tunc stamus regule, que hꝫ qd̄ pretium nō succedit loco rei in hypothecaria, vt.d.l.j.fi.de distr. pig. qr ad pretiū agi non pōt, nisi in subsidium. dicta.l.fina. cum ibi no.ff.de neg.gest.&.l.mater.cum ibi no.C.de rei vē. Jta ī terminis nostris firmat Cy.in.d.l.mater.in.vij.q.& expressius Ray.ibi in.x.q.dum dicit qd̄ ita demū creditor pōt agere hypothecaria contra illū ad quem peruenit pretiū rei hypothecate, si saluam non habet actionē personalē cōtra debitorem principalem, per illam.l.mater.cū ibi notatis. tūc enim dicitur in subsidiū agere. Sꝫ in ꝓposito habet actionē per

a ¶ Alia. & sic exēplū exempli.

b ¶ Producit. fa. 3.lib.ij.cōs.cxxxvj. ad fi.l.j.col.j. C.vt que desunt aduoca.

sonalem creditorē cōtra Bartholomeū ghisilinum, ⁊ nō est facta excussio cōtra eum in bonis, adeo qđ dici possit ipsum nō esse soluendo, hʒ etiam remediū agēdi cōtra illos fideiussores qui pmiserūt soluere Baptiste omne id in quod pbaret se esse creditorē Bartholomei, ergo dato qđ etiā esset verū qđ dictū pretiū puenisset ad Ambrosiū ex causa lucratiua, tū nō cōpetit ad illud actio hypothecaria, cū nō ostenderet Baptista se posse dicere qđ in subsidiū agit. ⁊ ꝙ sibi nullum aliud remediū cōpetat. ⁊ si sequestrari⁹ min⁹ legitie dedisset res sequestratas dicto Ambrosio: adhuc posset dicto Baptiste esse cōsultū ꝯ sequestrariū. secūdū formā. l. si oleū. cū ibi notatis in prin. ff. de dolo. ⁊ in. l. ppter. C. de po. Alexā.

Summarium.

1 Sentētia nō valet, nisi certa per se, vel relatione ad acta. ⁊ nume. 2. 3.
4 Rubrica generalis extendit legem.
6 Possessio presumitur prius tradita habenti titulū priorē.
10 Legatum factū Titio, nō debet petenti, si appareat de alio Titio etiā tacente vel repudiante.
11 Si nō tradiderit, vba, itelligunt si nō fuerit i mora tradēdi.

Consilium. CIX.

VIso pcessu inter Joannem de scapesabis agentem, ⁊ Nicolaū de rōzonibus se defendētē: ⁊ viso etiā in themate cū dubijs mihi trāsmisso, puto ptes dñorum iudicantiū esse in pnunciādo dictā petitā executionem sniē contra dictū Nicolaum non esse cōmittendā. Et ad hoc ostēdendū adducā dūtaxat ea fundamēta q̄ mihi videbūt sufficere, ⁊ potiora esse. ¶ Moueor igitur in primis, qꝛ snīa cui⁹ executio petit, ex ei⁹ inspectiōe est nulla in ea pte in qua petitur executio, 1 † qꝛ quoties snīa fert sup eo in quo possibile esset ferri sententiā certam: [a] tunc si ⁊ ex actis probatorijs factis in ipsa cā, i qua lata est, nō reddit, sentētia ipsa certa erit nulla. l. pe. in. l. fi. ⁊ vtrobiqꝫ no. C. de sen. q̄ sine certa quātita. ⁊ declarāt Bart. ⁊ alij plene in. l. ij. post gl. eo. tit. ⁊ in. l. ait pretor. §. j. ff. de re iud. Unū si iudex sup aliqua petitiōe pducta in possessorio pnūciat p hec vba, vti possidetis ita possideatis, nō valet snīa, tanꝙ incerta, nisi in aliqua pte actorū ⁊ probationū appareat qualiter possidebāt, vt p doc. ⁊ gl. in. l. j. C. vti possid. ⁊ p Bar. in. d. l. ait pretor. ⁊ gl. in. c. lʒ cām. in verbo, ita possideatis. de proba. ¶ 2 † Et similiter nō valet snīa in qua iudex dt, cōdēno te ad res q̄ tibi obuenerūt a tali, vt inquit Inno. in c. significātib⁹. de libel. obla. in fi. ¶ Sed in actis que producta sunt in hac causa executiōis petite, non apparet qđ in illa causa in qua iudex condemnauit Nicolaum ad duplū pretij dādū illi emptori, cui res tradita nō fuit, cōstiterit iudici quis esset ille emptor cui res tradita nō fuit, ꝙtū esset illud pretiū quātaqꝫ essent dāna, dispēdia, ⁊ interesse ei⁹ q̄ in snīa certificari debēt, in. §. curare. insti. de act. l. iij. in fi. C. de inutili. stipu. ⁊ l. cū ppria. ⁊ ibi no. Bald. C. si quis alteri vel sibi. Prius voluit Jo. And. in addi. Spe. i ti. de sen. pla. §. qualiter. v. qđ si iudex. ⁊ Ant. de bu. ⁊ do. Abb. in. c. cū venerabilis. de excep. ⁊ Ant. de but. in. c. cū venerabilis. de religio. d. ⁊ Ang. ⁊ Jo. de Imo. i. l. si cōuenerit. ff. de re iudic. ⁊ Ludo. Ro. in. l. j. §. si qs ita. ff. de ver. obl. 3 † Qđ si iudex licet non expresserit certam quātitatē in snīa: tū se retulit ad quātitatē de qua appareat i certo instrumēto, nō valeat sentētia si tale instrumentū nō fuerat productum in instātia illius cause, super qua lata est illa sentētia. p. l. iij. C. de sen. que sine certa quātita. Et est de mēte gl. ⁊ Bar. in. d. l. ait pretor. §. j. iuncto illo tex. Unū si iudici nō cōstabat qs fuerit ille emptor, cui res tradita nō fuit, ⁊ p quāto pretio debuit illā rem omittere in sentētia. aut debebat super hoc pbationes recipere, ea exceptio talis nullitatis impedit executionē sentētie, vt probat in. d. l. iij. C. de sen. q̄ sine certa quāti. quā ad hoc allegat Bar. in. l. iiij. §. cōdēnatū. ff. de re iudi. ⁊ no. Inn. in. c. cum in iure. de offi. deleg. cū suis multis cōcordātijs. ¶ Alia ratione redditur nulla dicta snīa. Quia statuto posito sub rubrica, de accusatis ⁊ inquisitis querēdis tpe quo fiūt cōdēnationes, cauetur qđ tpe quo fiunt condēnationes, requiruntur tam accusanti ꝙ accusatores psonaliter, vel ad domū i qua habitāt, vel sunt hospitati vt his tēporibus possint allegare iura sua, alias condēnatio non valeat. Sed in puncto dicit qđ iste Nicolaus nō fuit citatus: ergo cōdemnatio est nulla. ¶ Nec obstat qđ per partē aduersam replicatur ꝙ statutū loquit in accusato, ⁊ accusatore: nos aūt loquimur in iudice inquirēte, ⁊ reo inquisito. Quia ad hoc respondeo qđ ꝙuis nigrū dicti statuti loquat in accusatore ⁊ accusato: tū rubrica loquit etiā de inquisitis. vñ succedit illud ꝙ no. gl. ⁊ Bar. 4 in. l. j. C. de capitatiōe ciui. censi. eximē. li. xj. † qꝙ qn rubrica [b] est generalis, etiā lex dʒ intelligi gnāliē: ⁊ no. Jo. de Imo. in rubrica. ff. de verb. obli. vbi hoc expresse firmat in terminis statuti similis pdicto statuto, salte in casu nostro, in quo per verba rubrice cōprehendit meus statuti, que fuit qđ tēpore cōdemnationū debeāt requiri inquisiti: qꝛ verba sunt clara. facit qđ no. gl. in. l. j. C. ne fideius. do. den. ⁊ in. l. j. cū ibi notatis per Bar. ⁊ doct. ff. si cer. pet. ⁊ gl. in rub. ff. si qs test. liber esse ius. fue. ⁊ in. l. j. in prin. ff. qđ quis. iur. ⁊ in. l. j. in verbo, precario, ⁊ ibi p Bal. C. ne li. tertio. puo. ⁊ no. Jo. And. in addi. Spe. in ti. de disputa. ⁊ allegatio. ad fi. ⁊ Bal. in. l. fi. ff. de heredi. insti. ideo defect⁹ illi⁹ forme ⁊ reqsitiōis de qua in dicta rubrica, reddit actū nullū. l. cū his. §. si pretor. ff. de trāsac. c. his q. ⁊. c. pcurator. de elec. in. vj. ¶ Secūdo principaliter moueor: qꝛ posito etiā qđ dicta snīa esset lata in forma valida: tū ex ea nō pōt obtineri executio per dictū Joānem petita: qꝛ nō est pbatū sufficiēter id qđ incumbebat dicto Joāni agenti eo, quia nō pbauit qđ sibi tradita nō fuerit possessio rei vēdite per dictū Nicolaū, sed Frācisco secūdo emptori. 5 † Constat enim qđ istud est fundamentū actiōis ⁊ intētionis, ⁊ dicti Joānis agentis, merito hoc pbare dʒ etiā si in negatiua cōsistat. l. hoc iure. ⁊ l. ita stipulatus. ver. qđ si ab initio. ff. de verb. obli. l. si qs cū sociū. C. de fabricē. lib. xj. c. j. de confessis. in. vj. ⁊ plene no. Bar. in. l. in illa stipulatione si calēdis. ff. de verb. obli. ⁊ Inno. in. c. super his. de accu. ⁊ alij in. c. bone. de elect. cū si. 6 † imo forti⁹ dixit, ⁊ notat vtiliter Ja. de are. ⁊ Cy. in. l. quoties. in fi. C. de rei. ven. qđ si res est vēdita duob⁹ ab. eo. ⁊ vnus ex eis possidet: si ex pbationib⁹ appareat qđ alij emptori q agebat fuit res prius vēdita: presumet res prius tradita, nisi ipse reus possidēs pbet qđ imo ipse prius emit. p. d. l. quoties. ver. si igit. Et presumptio trāsfert in aduersarium onus probandi, dato qđ tale onus alias nō cōpeteret aduersario. l. cū de indebito. iuxta princ. ff. de pba. l. cimodo. C. de inoff. test. ⁊ l. siue possidetis. ⁊ ibi no. doc. maxime Bal. C. de pba. ¶ Nec obstat si diceretur qđ nō pōt dici qđ fuerit tradita illi Joanni priori emptori, eo qꝛ Frāciscus de blanchis secundus emptor dixit, ⁊ protestatus fuit qđ sibi nihil debebatur vigore dicte sentētie condenatorie, in qua cōdēnatus est dictus Nicolaus ad duplu pretij illi emptori, cui possessio rei tradita nō fuit auerens dictus secūdus emptor se assequutum fuisse possessionē dicte rei vigore sue emptiōis: 7 † qꝛ respōdeo qđ dicta confessio secundi venditoris non est sufficiēs probatio: tum quia cōfessio vnius nō dʒ nocere alteri. l. si vn⁹. §. an omnia. ff. de pactis. l. j. C. res inter ali. acta. facit quod notabiliter dixit Bart. in. l. cum quis decedens. §. codicillis. ff. de leg. iij. ibi dū dicit. Preterea testator scēm hoc possit priuare alios legitima cōtēdo alijs se debere ⁊c. Tum etiā quia si dictus Franciscus fuisset cum suo iuramēto interrogat⁹, ⁊ iurat⁹ ita deposuisset, non probaret nisi semiplene. l. iusiurandi. C. de testib. c. in omni. de testi. quātē nimus debet pbare dictum suum sine iuramento. Accedit: qꝛ etiam ipse deponit super eo super quo commodum sentit: qꝛ si verū est quod sibi, ⁊ nō alteri fuerit tradita possessio: ipse nact⁹ est dñium dicte petie terre, vt in preallegata. l. q̄tiens. Nec huic vltime ratiōi obstat si dicatur qđ nō tendit dicta assertio Frācisci ad acquirendū sibi, sed potius ad preiudicandum sibi in pena dupli: qꝛ respondeo qđ hec ratio non concludit, 8 tum † qꝛ in speciebus cadit affectio, non autem in quātitate. insti. de actio. §. preterea si quis. ⁊ l. si cui fund⁹. ff. de leg. ij. l. numis. ff. de in litē iuran. Et sic potuit maiorem affectionem habere ad dictam petiā terre, ꝙ ad duplum dicti pretij tum etiā qꝛ potuit potius velle consequi fundum ex contractu emptionis, ꝙ odiosum lucrum penarum. que in foro cōscientie [c] non habent in consideratione, vt no. glos. xij. q. ij. in. c. fraternitatis. ⁊ notatur per Bal. in. l. iubemus. §. sane. el primo. C. de sacrosanctis eccle. ⁊ in. l. quibus dieb⁹. §. dominus. ff. de conditio. ⁊ demon. ⁊ notant docto. in. c. dilecti. de arbitr. 9 † Accedit ad confirmationem predictorum: quia in facto alieno presumpta ⁊ probabilis est ignorantia. l. fi. ff. p suo. l. qđ vulgo. ff. p emptore. verius. ff. de probatio. Unde potuit dictus Franciscus sciens sibi traditā esse rem existimare alij nō fuisse prius traditam. ⁊ sic ignorare fuisse pus traditā dicto Joāni put ignorare presumit: nō tū per hoc sequeret qđ pena deberetur dicto Joanni. 10 ¶ † Confirmantur

[a] ¶ Certā. no. doc. in. §. curare. inst. de actio.

[b] ¶ Rubrica. s. li. ij. cōs. ex. n. s. s. lib. iij. cōsi. cj. nu. 4. s. lib. iiij. cōsil. j. nu. 7. lati⁹. j. li. vij. consi. vj.

[c] ¶ Cōsciētie. imo vt Alex. l. si finita. §. Julian⁹. co. xxxij. de dā. infect.

mātur predicta per id qḋ no. Bar. ⁊ alij in. l. si quis seruum. §. si inter. ff. de leg. ij. vbi volunt qḋ si testator dixit: lego Titio fundū. ⁊ apparet qḋ duo extāt Titij, ⁊ nō cōstat de quo ipsorum duorū senserit testator. Ponc qḋ vnus eorum tantum comparet ad petēdum legatum, alius nihil dicit, vel etiam expresse renūciat, ⁊ sic apparet quod ille alius Titius, vt re- 8 pudians[a] nō pōt admitti ad legatum: an poterit nihilominus heres dicere huic Titio petēti legatū: nolo legatū tibi prestare nisi probes qn̄ testator legādo senserit de te. Et concludūt prefati doc. qḋ sic p. l. si fuerit. ff. de reb⁹ dub. ⁊ l. duo sunt Titij. ff. de test. tu. ⁊ l. cū ex plurib⁹. ff. de manu. test. Ita ergo esse dʒ in pposito: q2 licet Frāciscus renūciauerit iuri ⁊ facultati petēdi penā: non sequitur ergo cōpetit Joanni: nisi aliter pbet qḋ possessio fuerit tradita alteri emptori, et non sibi. Ad idem etiam quod exclusio dicti Frācisci non sufficiat pro sufficiēti probatione cōtra Nicolaū dicto Joāni. benefacit. l. si duo patroni. in principio. cū ibi no. ff. de iureiurādo. Preterea prout in pūcto cōtinetur, statutū dicit quod vēdens rem duobus cōdemnet illi emptori cui nō fuerit tradita possessio ad duplū pretij ⁊c. ⁊ verba sententie idē 11 dicūt. † Sed ita est qḋ dicta verba debent intelligi quod nō fuerit tradita, id est facta fuerit per vēditorē mora in tradēdo, vt probatur in. l. si duo. §. hec autē verba. ff. de cōstitu. pecu. Et ibi pōderat illū textū pro notabili ad hoc Bar. ⁊ alij Moderni ibi idem dicūt, ⁊ ibi reputāt hoc esse singulariter notandum: alias enim lex vel statutū cōtineret absurditatē ⁊ iniquitatem. Vēditori enim nō potest iniuriari, si rem vēditam nō tradidit emptori, antequā esset ab emptore tacite vel expresse interpellat⁹, vt traderet rē. l. ratio. §. si per vēditorem. cū gl. prima. ff. de act. emp. ⁊ l. si traditio. C. de actio. empt. Sed nō presupponitur quod dictus Nicolaus fuerit interpellatus, vt rē venditā traderet, vel alio modo i mora cōstitutus. Est verum quod instrumentū dicte venditionis nō vidi: quia nō est mihi transmissum: ⁊ libenter vidissem, vt ex eo cōprehēdere possem an ibi aliquid sit propter quod doceatur de mora dicti Nicolai. Alex.

Consilium. CX.

A Ttētis narratis in themate, ⁊ viso libello, puto dictos Apolloniū ⁊ nepotes de tosabeccis obtinere nō posse super eorū 1 petitione ⁊ libello: † q2 libellus cōtinens repugnātia ⁊ cōtraria dʒ reijci, nec super eo potest obtinere actor. l. j. C. de furtis. l. j. C. si ser. extero. c. solicitudinē. de appella. Sed in dicto libello agētes sunt manifeste cōtrarij: q2 narrant qḋ p debito librarū. cccvj. in quibus eis tenebatur Bartholomeus de Parma seu eius heredes dictis agentib⁹ precedēti tenuta fuerūt adiudicate petie terre dictorum heredū in libello ɔtēte. Et quod Jacominus ⁊ Petr⁹ del furga postea intrarūt dictas petias terre, asserētes illas emisse, ⁊ qḋ pro. d. debito librarū. cccvj. ipsi de Cosabeccis, scʒ Nicolaus apollonius, ⁊ eorū nepotes, seu alios eorum habuerūt, ⁊ receperūt a dictis heredibus Bartholomei, seu ab alijs eorum nominib⁹ certā quātitatē denariorū pro parte dicti debiti nō preiudicando propterea alicui eorū iuri: ⁊ qḋ dicti de Cosabeccis habere debēt ⁊ restant libras centū decem ⁊ nouem, ⁊ quod in dicta adiudicatione persistunt pro dicta quātitate librarū centū decem ⁊ nouē. Et quod dicti del furga denegāt relaxare tot de dictis terris qḋ ascēdat ad dictū debitum, ⁊ ideo petunt agētes predicti codemnari dictos del furga ad restituendū, relaxandū, ⁊ assignandū dictis de Cosabeccis tot ⁊ tantū de dictis terris alias adiudicatis, qḋ capiat dictum debitū ⁊ restum ⁊c. Ex quib⁹ quidē verbis ostenditur euidens contrarietas: quod patet quia per adiudicationē insolutū quam factam esse presupponunt, fuit extinctum dictū debitū librarū. cccvj. l. si quis aliā. ff. de solu. l. a diuo pio. §. pignora. ff. de rei iudi. ergo tanq̄ repugnātia simul stare non possunt. iste scilicet q̄ duret dictū debitū pro quātitate librarum centū decē ⁊ nouē, que sunt pars dictarū librarū. cccvj. Prout asserūt dicti agentes durare ⁊ restare: ⁊ quod etiā firma manet adiudicatio in solutum pro dicta quātitate librarum centū decem ⁊ nouem: q2 adiudicatio presupponit esse extinctum debitū, vt dixi: ergo durare non potest debitum. 2 † Nec releuari possunt agentes per clausulā insertam in fine libelli, qua dicit. Et super premissis petit ius ⁊ iustitiā ministrari omni meliori mō ⁊c. Quia dicta clausula nō operatur circa ea que repugnātiā cōtinent: per ea que notabiliter traduntur per Bal. in. l. ij. in. iij. col. C. de proba. ⁊ in. l. edita. i repeti. Perusina. C. de eden. in. xxij. col. facit. l. fi. C. de codicil. ¶ Preterea dicti de Cosabeccis recipiēdo sciēter post dictā adiudicationē libras cētū octogintaseptem p pte dicti debiti, ⁊ asserendo vt asserūt se restare de dicto debito libras centū decē ⁊ nouem, videntur voluisse recedere a dicta adiudicatiōe. l. post diē. ff. de lege cōmis. l. cōmissorie. C. de pac. in- 3 ter empto. ⁊ vend. † qui eīn vult cōsequens, videt velle antecedens necessariū. l. illud. ff. de acqui. here. l. ad rē mobilem. ⁊ l. ad legatū. ff. de pcur. Et attēto quod possessio dictarum terrarū nō erat apud dictos de Cosabeccis, sed apud illos del furga per dictā renunciationē, vident exclusi a dominio eis acquisito vigore adiudicationis. l. si quis vi. §. differētia. iuncta gl. ff. de acqui. pos. Et lʒ asserāt dicti de Cosabeccis se recepisse dictā quātitatē denariorū pro parte dicti debiti non preiudicādo propterea alicui eorum iuri: tū intelligit quo ad exigēdū residuū dicte quantitatis debiti nō autem 4 circa dominiū partis adiudicate: † quia non presumit in dubio quod partes ipse voluerint incidere in communionē, et pro parte habere satisfactionē in pecunia, ⁊ recedere ab adiudicatiōe partis petie terre, ⁊ pro alia parte tenere adiudicationē. argu. l. si quis aliā. ⁊ l. si nō sortē. §. si centū. ff. de condi. indebi. Et no. in simili Guli. de cu. ⁊ Moderni post eū in. l. ab emptiōe. ff. de pac. Et si aliter intelligeretur dicta asserta ptestatio: reseruatio, vt dicit facta p dictos de Cosabeccis oportebat qḋ illi ptestatiōi cōsensisset tacite vel expresse alia pars. Nam cū tractaret de recedēdo ab adiudicatione facta 5 dictis de Cosabeccis ɔtra heredes dicti Bartholomei: † q̄ quāuis facta sit a iudice: tamē censet etiā facta a parte: id est a dictis hr̄dibus. l. si ob causam. C. de euic. l. j. C. si in causam iud. pigno. Ideo si cōsensu ipsorū heredum non potuit dicta protestatio ⁊ reseruatio operari: quod pro pte intelligatur recessum ab adiudicatiōe, ⁊ pro parte sic. l. perfecta. C. de don. que sub modo. l. si maiores. C. de trāsac. ⁊ patet ex notatis per Bar. in. l. nō solū. §. morte. ff. de ope. noui nūcia. circa vij. col. in ver. sed quero an partis cōsensus ⁊c. ⁊ per Inn. et alios in. c. cumana. de elec. cum simi. Sed in dicto libello nō deducitur qḋ illi reseruatiōi seu ptestationi alia pars cōsenserit tacite vel expresse. nec de tali cōsensu ⁊ ptestatione cɔquam aliter apparet: ergo illa nō operatur. ¶ Et si diceret quod nō est recessum in aliquo a dicta adiudicatione, eo q2 requirebatur cōmunis cōsensus vtriusq; partis, ⁊ actus retro similis. l. j. C. qn̄ lic. ab emptio. discede. ⁊. d. l. ab emptione. iuncta. l. si plus. §. ⁊ si iussu. ff. de euic. ⁊ l. si predium. C. eo. tit. Et de istis non cōstat, nec etiā narrata sunt in libello predicto. adhuc dico qḋ dicti rei ɔuenti habēt intentū: q2 posito etiā qḋ nō esset recessum a dicta adiudicatione in aliquo non competeret dictis agētibus ius agēdi, prout agunt: eo quia ipsi agunt cōtra dictos reos, vt condemnentur ad dandū ⁊ assignandum tātum de dictis terris, quod capiat dictū restum debiti scilicet librarū centum decem ⁊ nouem, sed si nō est in aliquo ab adiudicatione recessum: clarum est quod nō competit ius agendi ad tantum quātum est dictū restū debiti: quin nullum est restū debiti: quoniā debitum est extinctum propter adiudicationem, vt dixi. nec potuit dictū debitum reuiuiscere, nisi ex cōmuni nouo cōsensu: ⁊ alijs actibus retrosimilibus ac necessarijs ab adiudicationem resoluēdā, per pdicta. Igit nō possunt agētes obtinere, qui sine actione ad id cōpetēte experiunt. l. qui habebat. in princi. ff. de instito. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. ¶ Ex quib⁹ cōcludo dictos del furga esse in hoc iudicio absoluendos.

a ¶ Repudiās, sʒ quid si nō repudiat sʒ cedit ius suum alteri ⁊ nō cōstat esse alios q̄ hos duos, dixi in cōsu. parisi. §. xcij. fa. no. i ea. cōsu. §. viij. glo. i. q. i. [illegible]

Epitome.

¶ Sententia ex quacunq; causa etiā defectu iurisdictionis nulla potest confirmari per iudicem appellationis.

Consilium. CXI.

V Iso themate suprascripto puto verissimū esse de iure quod dato qḋ dicta prima snīa fuisset nulla tanquā lata extra tē- 1 pus cōpromissi: † tamē iudex reclamationis potuerit dictā sentētiam cōfirmare, ⁊ eam videat cōfirmasse per illa verba, dum pronūciauit bene ⁊ iuste fuisse ⁊ esse pronunciatum seu laudatum. Et per dictū Marcū ⁊ male ⁊ iniuste fuisse ⁊ esse prouocatum, seu appellatū a sentētia, seu laudo arbitramē-

tali:⁊ dictam secundā sententiam trāsiuisse in rem iudicatā cū ab ea nō fuerit prouocatū. nec istam secundā sententiam posse dici nullā ex eo capite ꝙ prima sentētia nō tenuerit ex cā predicta,⁊ amplius dici nō posse de nullitate prime sentē-tie. Et per consequens esse cōcludendū dictā sentētiā execu-
2 tionem mereri. ¶ †Ad qđ ostēdendū presuppono ꝙ senten tia nulla pōt a iudice appellatiōis cōfirmari regulariter, vt no. Inn.⁊ Ioā.an.⁊ cōiter alij in.c.j.de cōfir. vtili vel inuti. vbi dicūt ꝙ dato ꝙ prima snīa fuisset nulla,vt qꝛ etiā lata a iudice incompetēti:tn̄ si fuit cōfirmata sentētia,confirmans valebit,⁊ in rem iudicatā trāsibit:⁊ dat robur prime senten-tie,adeo ꝙ cōtra eam nihil dici poterit si eius executio peta tur.allegant.c.j.de trāsac.xxvj.q.j.si episcopū.⁊ insti.c.ij.⁊.c. ex insinuatione.de ꝓcur.⁊ ita causam tenet Inn. in.c.super literis.in gl.in ver.forsan.de rescriptis.⁊ Ang.in.l.ij.in.vij.
3 fallentia.ff.de iurisdic.omni.iud.†Et ideo licet alias nunꝙ intelligatur reiecta exceptio nullitatis sentētie quādo ꝓce-dit ex defectu iurisdictiōis,vt no.gl.sing.⁊ vulgata.in clem.
a j.de sequestra.pos.⁊ fru.Tamen fallit[a],nisi talis sentētia nul la fuisset cōfirmata,⁊ a sentētia confirmāte nō sit appellatū: vt no. Inn.⁊ alij in.d.c.j.cum cōcor.s̄.allegatis.Cū enim se-cunda sententia non contineat errorē iuris expressum: dato qđ esset cōtra ius litigatoris lata:tamen valeret, ⁊ transit in rem indicatam.c.j.⁊.c.cuꝫ inter.de re iud.l.j.§.item cōtra sa cras.ff.que sen.sine appel.rescin.l.ij.C.quādo ꝓuo.l.j.C.de re
4 indi. ¶ †Quod etiā possit sentētia nulla cōfirmari per aliā sententiam,prout.s̄.dixi,tenuit etiā Bar. in.l.j.in fi.verbis. C.quando prouo.nō est neces.post gl.⁊ idem tenet ibi Bal.⁊ Sali. idē etiā tenet Bart.⁊ cōmuniter alij post eū in.l.si ex-pressim.ff.de appel. Idem etiam sentit Spec. in titu. de sen-tentijs.§.iuxta.ver.sed quid in sentētia,scilicet quando esset nō solū appellatū, sed etiā de nullitate dictū ꝓut fuit in ca-su nostro.Facit qđ no. Inno.in.c.cum cōtingat. de offi.de-leg.⁊ Bar.in.l.si vt ꝓponis.la.j.C.quomodo ⁊ quādo iudex. ⁊ hoc verū nisi error esset expressus in prima sentētia: qꝛ in-telligeret esse expressus in secūda, vt patet in.l.j.§.j.que sen. sine appel.rescin.⁊ no. Bar.in.l.j.C.de erro.cal.⁊ omnes scri-
5 bētes in alijs locis.s̄.ꝓxime allegatis. ¶ †Secundo presup-pono qđ quādo iudex appellationis,vel reclamationis pro-nunciat fuisse ⁊ esse bene iudicatū per primū iudicē, ⁊ male, ⁊ iniuste fuisse prouocatū, prout fecit in casu nostro dictus iudex,si in iudicio erat dictū nō solum de iniquitate,sed etiā de nullitate sentētie:iudex appellationis videt pronūciare, non solū super iustitia dicte sententie, sed etiā super nullita-te,⁊ sic videt confirmare priorem sententiam:ita est cōclusio Bar.in.d.l.si expressim.in.iij.col.ver.videndū est an in qui-bus casibus ⁊c.⁊ in.d.l.j.C.quādo prouo.in ver.circa tertiū. per.l.eos.circa prin.C.de appel.cū ibi no.⁊ per doc.in.l.ij.C. si ex fal.instru.⁊.l.fi.C.de fide instr.per que iura dicit ꝙ vlte-rius non potuerit in petitione executionis dicte prime snīe opponi de ei⁹ nullitate:⁊ no.Ant.de but.in.c.dilecto.de ap-pella.Et hoc oēs firmāt.Nemo enim discrepat ab hac opi-nione in casu isto:vt inqt Io.de Imol.in.d.l.si expressim.in iij.charta magna.in versi.circa quartum ⁊c.Bene fateor ꝙ vbi iudex appellatiōis simpliciter pronūciasset male appel latum seu iniuste appellatū,vel appellationē nō tenere ⁊ nō adiecisset illa verba,scilicet fuisse ⁊ esse bn̄ iudicatū:tūc sunt opiniones,an ꝑ illa verba videat cōfirmata prima sentētia, que fuisset nulla.Et illum articulum nō aggredior:qꝛ nō est
6 articulus noster,sed tāgit in dictis locis.† Et non est neces-se ꝙ talis qualitas nullitatis ratiōe finiti tēporis cōpromis si fuerit specifice deducta ꝑ appellātē,sed satis est ꝙ in gene re dixerit de nullitate,vt no. Io.an.in.d.c.cum contingat.⁊ Bar.in.d.l.si expressim.in vlt.col,quē ibi sequāt alij.⁊ Bart. ⁊ alij post eū in.d.l.j.C.qn̄ ꝓuo.⁊ Ant.de butr.in precalleg.c. dilecto.Et sic videt ex predictis inferri necessaria cōclusio, qđ ꝓnūciari nō pōt seu nō debet primā sententiā nō esse exe quendam,dato etiā ꝙ fuisset lata extra tempus cōpromissi, qꝛ de tali nullitate amplius dici nō pōt,vt in ꝓprijs termi-nis est decisum in locis.s̄,allegatis.Et qꝛ res est clara, non curabo frustra chartas occupare,ne rem clarā videar ambi guā ostēdere:nō fuit necesse ꝙ in dicta secunda snīa confir-matoria adijceretur verbū cōdemno.saltē attento ꝙ senten tia prima fuerat ꝯdēnatoria, vt no.gl.⁊ doc.in.l. in summa. in prin.ff.de re iudi.per illū text.⁊ gl.⁊ doct.in.l.eos.in prin. C.de appel.⁊ in.l.offidius.ff.de leg.iij.⁊ gl.⁊ doct. in.l. iij. C. de sen.⁊ in.l.ex cōsensu.§.j.ff.de appel.⁊ Spec.⁊ Ioā.and.in tit.de sen.§.vt autē,versi.in iudice.⁊ Bar.in.l.pe.ff.iudi. sol. ⁊ Bar.in.l.j,§.libelli.in vlti.col.ff. de appel.⁊ Io.And.in.c. Raynaldus.de testa.⁊ no.docto.in.c.cum causam. de re iu-dica.⁊ potuit ac debuit peti executio dicte secunde sentētie,
7 que in rem iudicatā transiuit: † quia ex sentētia confirmāte agi debet.in.l.tale pactū.§.qui ꝓuocauit.⁊ ibi no.ff. de pac. l.furti.§.j.⁊ ibi no.ff.de his qui no.infa.no.gl.⁊ docto.in.l.j. ff.de re iud.⁊ in.d.l.eos.in princ.⁊ in.l. chirographis. in gl. pe.per illum tex.ff.de admini.tuto.gl.in.l.si quis priore.per illum textum.ff.ad trebel.⁊ in.§.si quis priore.institu.quib. mod.testa.infir.⁊ gloss.⁊ docto.in.c.pastoralis.§.preterea.in verbo discussa.⁊ in.c.coram dilecto.in glo.fin.ff.de offi. dele-ga.Spec.in titu.de execu.senten.§.ij.versi.sed pone.⁊ Iac. but.in.l.j.C.quando prouo. ¶ Ex quibus cōcludo,vt dixi,se cundum sententiam mereri executionem circa contenta in prima sententia.Et in contrarium non posset adduci nulli tatem prime sententie.Alex.tarta.

¶ Fallit.Cardi. Panor.d.cle.j. Alex.l.de pupil lo.§.q opus.de ope.no.nū.Fel.i c.ex parte.ij.col. pe.de offi.dele.i rub.de fo.cōpet. c.ea q.de re ind. Ia.cōsi.cl.col.fi. libr.iiij.Hyppo. mar.not.cccciij. alde.s̄.li.ij.cōsil. lxxxij.nu.8.cum sequen.

¶ Actorem.Ad de ro.cōsi. cxxx-iij.in fin.

Summarium.

1 ☞ Actor non potest renunciare instantie reo inuito, nisi sit inepta.
5 Actus ab impugnatione qui desistit potest eo iuuari.
4 Actus qui valere fecit precessisse presumitur.
3 Mandatum sequens inducit ratificationem factorum.

Consilium. CXII.

SUper eo dubio quo q̄ri-tur, vtrū renūtiationes instantie facte pro parte Berti ac Gregorij, ⁊ nepotum agētiū eodem mo do quo facte sunt, potuerint de iure fieri inuito reo: id est di
1 cto Baptista.† Et clarū est regulā esse ꝙ nō potest renuncia
b ri soli instantie per actorē[b] inuito reo,si processus erat vali-dus:ꝑ id quod habet in aut.qui semel.C.quomodo ⁊ quan-do iudex.⁊ notat in.l.edita.C.de edendo.⁊ doc.in.l.postꝙ li-ti.C.de pac.⁊.in.c.ij.de libel.obla.fallit vbi iudex videret qđ deberet sequi absolutoria ab obseruatiōe iudicij ꝓpter ine-ptitudinē libelli,aut aliā similem nullitatem ꝓcessus secun dum Cy.⁊ Bar.in.d.l.edita.Et Anto.de but.in.c.ij. versus finem.de libelli oblatiōe.per id quod habet in.c.examinata. de iudi. Unde propter hoc est videndū,an actor poterit re-nunciare asserendo libellum suum fuisse ineptum , ⁊ produ-ctum per personam non habentem ad id mandatum , ⁊ sic per personā nō habilem:⁊ que non fuit legitimata ad dictā causam,prout dicitur etiam esse affirmatum per dictū Ba
2 ptistam in suis exceptionibus oppositis contra libellū.†cui assertioni facte tam in scriptura exceptionū rei,ꝙ in scriptu ra petitionis actoris,standum est cōtra ipsum asserētē. l.cū precū.C.de lib.cau.in.l.ij.C.de insti.⁊ substi,sub cōdi.fac.no. in proposito Bar.in.l.certū.§.si qs absente.in fi. ff. de ꝯfes. ⁊ doc.in.c.fin.de cōfes.cū simi. ¶ Tamen hoc non obstante puto in casu,de quo q̄ritur,cōtrariū esse verius:ꝑsupposito quod pactum de reuendēdo posset intentari ꝯ singularem successorē,vt dicit presupponi pro ꝑte dictorū renūciantiū. quo presupposito sequit qđ dict⁹ libell⁹ actoris est rite for-matus:qꝛ cōtinet rem certam,⁊ causam cū cōclusione nedū speciali,sed etiā generali.Et sic habet ea solēnia,que tradū-tur per gl.⁊ doc.in.l.j.in prin.ff.de edend.in.d.l.edita.⁊ in.c. ij.⁊ fi.de libel.obl.⁊ in.d.c.examinata.Et licet reus dixerit in exceptionibus libellum esse ineptum in partibus faciētib⁹
3 contra ipsum reum,⁊ sic impugnauit libellū:† Tamen quia postea destitit a dicta impugnatiōe,⁊ illi ipugnatiōi renū-ciauit,pōt se ex dicta productione libelli fundare,⁊ allegare quod sup ipso libello diffinitiue ꝓnūcietur.l.Papinianus. §.meminisse.ff.de inoffi.testamē.l.alia.C.de his quib⁹ vt in-dig.Et no.Bar.in.l.post legatū.in prin.in ver.sed quero si dixi nullū ⁊c.ff.de his qb.vt indig.no.doct. in.c. cum olim. de censi.Nō obstat etiā si dicatur quod Baptista opposuit quod dictus libellus fuit product⁹ per personam carentē le gitimo mādato.Et etiā dicitur pro parte dictorū agētiū quod dictus Laurentius caldarius,qui litē cōtestatus est, nō erat legitimus ꝓcurator.Et dicit hoc apparere ex ordi-ne actorū ⁊ scripturarū,qꝛ primo ponit in actis scriptura responsionis facte libello:postea ponitur scriptura i qua ap paret de ꝯstitutiōe ꝓcuratoris actoris.Et sic ex ordine vide tur qđ dicta rn̄sio ⁊ litis cōtestatio primo fuerit facta, ꝙ mā datum:licet sint sub eadē die,vt habet in prima constitutio-ne.C.⁊ ibi no.Bar.in vltima col.⁊ ibi Bal.in.§. quibus. et no.Bal.in.l.de reb⁹.C.de dona.an̄ nup.Nam ad hoc respō-

4 deo primo:† q licet qñ duo actus apparent facti eodem die presumat̃ precessisse actũ,qui ex ordine scripture est prim⁹.

a Tamẽ fallit[a] vbi actus redderet̃ inualidus:quia tũc presumitur precessisse illud quod est vltimo scriptũ, vt singulariter no. Cy. Bal. τ Jo. de Jmo. in. l. cũ i testamẽto. §. hec verba. ff. de here. insti. per illum tex. vnde dicitur qd si in ordine scripture primo apparet de donatione facta a patre filio: τ successiue apparet eodẽ die factã esse emãcipationẽ ipsius filij presumetur emancipationẽ precessisse, nõ obstante ordine scripture: qr ita interpretãdo sustinetur actus donationis, q alias nõ valeret. l. ij. C. de inoffi. dona. Ergo cũ ad inducendã dicte litis contestationẽ validã resultantem ex responsione ad libellum, requiratur dictam respõsionẽ esse factam cũ procuratore habente mandatũ ab actore. l. 3. C. de procu. c. in nostra. de procu. debet presumi precessisse mãdatum.

5 ¶ † Secundo potest responderi qd cõstitutio procura-

b toris facta ad causam iam motã: operatur ratificationem[b] eorũ que gesta fuerunt per eundem procuratorem, prius q̃ mandatũ susciperet. l. Julian⁹. ff. qui satisda. cog. quem tex. ibi dicit Ange. esse ad hoc meliorẽ de corpore iuris. τ no. domini de Rota, sua cõclusiõe. ccccxliij. in ordine meo: τ incipit itẽ fuit dubitatũ vtrũ procurator ad causas habens τc. τ Ant. de bu. in. c. ex parte decani. de rescrip. τ licet Joã. An. in addi. Spec. in tit. de procuratore. §. j. sup versi. sed quid si procuratoriũ τc. dicat hoc esse verum si cõstituens habebat scientiã eorum que dicuntur videtur ratificata. al's dicit esse secus. arg. l. qui cũ tutoribus. in prin. ff. de transactio. Tamẽ verbo fertur posse probari de scientia constituentis. Et sic cessat obiectũ. Ex quibus concludo dictam renunciationem stantibus τ presuppositis predictis fieri non potuisse.

Summarium.

2 ¶ Appellatio vt procedat in dubio interpretandum.
3 Coaceruatio fit quãdo fauor non fit: quando odiũ sequitur. τ nu. 4. 5. 6.
8 Exceptio innocentie nunq̃ videtur reiecta, sed solum friuola exceptio, vel appellatio. nu. 9.
10 Appellari potest a sententia de exequendo.
12 Facultas officium iudicis implorandi non videtur exclusa.

Consilium. CXIII.

Viso themate τ statutis de quibus in eo, τ his que pro parte Pauli Antonij elegãter in iure deducta sunt, agam breuibus cũ hoc tẽpore parum otij mihi supersit, puto igitur cõclusiue licere dicto Paulo Antonio condẽnato appellare.

1 Ad qd ostẽdendũ presuppono † quod appellatio est defensio: τ ideo dicitur presidiũ innocentie, vt inquit tex. in. c. cum speciali. §. porro. de appel. cũ inter. τ. c. significauerũt. de excep. l. serui. ff. de appel. τ. l. non tantũ. eo. tit. τ dicit Joannes And. in. c. si. de appel. in. vj. in nouella. appellationẽ esse speciem defensionis inducte de iure naturali, de qua in cle. pastoralis. §. pisana. de re ind. Et fuit inducta appellatio principaliter ad fauẽdũ oppressis iniuste, τ vt corrigerẽt̃ iniqtates iudicantiũ. l. j. in prin. ff. de appel. l. prefecti. ff. de mino. c. ad nostrã. τ ibi no. de appel. τ sic est remedium fauorabile, τ

2 equitatẽ sapiẽs. in tantũ † quod in dubio debet fieri interpretatio quod appellatio pcedat, potius q̃ nõ procedat, vt in c. vt debitus. cum glo. in verbo rõnabili causa. de appella. τ no. Arch. in. c. j. in ver. delatũ. τ in. c. si a iudice. de appel. l. vj. τ Spec. in tit. de appel. in secunda parte. in. §. nunc dicam⁹ quid sit. ver. j. τ ver. circa hoc. ad fi. τ Bar. in. l. j. in. ij. col. ff. nil no. app. pẽ. τ Bal. in. l. de statu. ff. de test. τ in. l. properandũ. §. finautem reus. C. de iud. τ no. doc. in clem. j. de dolo τ con-

3 tu. ¶ † Hoc presupposito dico quod cũ de iure regulariter ab omni sententia lata etiam minimis causis possit appellari. l. τ in maioribus. C. de appel. c. de appellationibus. extra de appel. Quamuis statutum dicat quod in causis nõ excedẽtib⁹ summã librarũ. x. nõ liceat appellare. Et dict⁹ Paulus Antonius fuerit condẽnatur in libris triginta, pro sex positionibus negatis, τ probatis soluendis dicto Bartholomeo de macijs cũ cõmissione grauamini, τ hoc secundum formam statutorũ, τ statutum dicat quod tales negantes positionem incidant in penam librarum quinq̃ pro qualibet positiõe negata, tamẽ dicta coaceruatio summarũ p omnibus dictis positiõibus fieri debet, vt p vna summa magna habeatur, τ non pro pluribus. x. libris infra: quia de iure vbi ex tali coaceruatiõe resultat fauor, vel aliqd humanius: tũc fit dicta coaceruatio. vbi aũt resultaret odiũ. si fieret coaceruatio: tunc illa fieri non debet. ita colligit̃ ex. l. maiorem. §. pe. ff. de pac. iuncta. l. si idẽ cũ eodẽ. in prin. ff. de iurisdi. om. iudi. que iura vident̃ cõtraria, τ reducuntur ad concordiam per dictã distinctionẽ ẽm Ja. bu. Bar. Bal. τ Ange. τ communiter omnes in. d. l. si idem cũ eodem. in prin. τ ista est etiã doctrina doc. in. c. ij. de don. vbi etiam p hoc allegant tex. in l. si quis separatim. §. j. ff. de appel. ibi allegatũ in gl. p quã. l.

4 dicũt probari † vbi per coaceruationem cauetur iurisdictioni: tunc fieri dz coaceruatio. secus vbi impediretur iurisdictio per coaceruationem, vt. d. l. si idem cũ eodẽ. in prin. Ad idẽ tex. in. c. apostolice. in vbo semel. aut successiue τc. de dona. vbi fit coaceruatio plurium summarium ad finẽ, vt non ledat̃ ecclesia: τ ideo doc. ibi, maxime Pet. de anc. τ Joã. de

5 imo. colligunt illã doctrinam † q in fauorabilibus fieri dz

c coaceruatio,[c] vt etiã dt Jo. de imo. in. l. si qs testamento. in prin. ff. de leg. j. Secus aũt est in odiosis, τ ita loquitur id qd no. gl. τ Bar. in. l. vbi fideiussor. ff. de solu. τ Bar. in. l. Luci⁹. i §. q habebat. ff. ad trebel. τ in. l. ij. in fi. ff. de cõdi. insti. τ Bal. in. l. sancim⁹. §. si qs aũt. el. j. C. de don. τ in. l. nam τ si fur. §. fi. ff. si cer. pe. τ Ang. in. l. quoties in stipulationib⁹. τ in. l. scire debem⁹. ff. de verb. ob. τ doc. in alijs legib⁹. τ decretalib⁹. s.

6 alleg. dũ dicit̃ † q statutũ disponẽs q bãnit⁹ in centũ possit impune offendi. τ vnus fuit bãnit⁹ in centũ τ in quinquaginta pro tali delicto, τ in alijs quinquaginta pro alio delicto, nõ poterit ipune offendi: qr ibi agit̃ de odio. sed in casu nostro nõ agitur de odio, sed de fauore, τ de tribuẽda in hac cã iurisdictione iudicis appellationis, ergo dz fieri coacer-

7 uatio, vt pbaui. ¶ † Fortius videtur qd si dictis sex positionibus negatis fuit eodem contextu τ tempore rñsum, videretur q tunc indistincte deberet fieri coaceruatio: qr dixit Ang. in. d. l. si idem cũ eodẽ. in prin. quem sequitur Pau. de cast. ibi. Et Raph. cu. in. d. l. vbi fideiussor q si dicta delicta pro quib⁹ est in varijs summis bãnitus, fuerunt cõmissa in eadẽ rixa dẽat fieri coaceruatio. arg. notato. in. l. j. in glo. C. vnde vi. Pro hoc tamen facit not. in. l. si libertus minorẽ. §. si quis plures. ff. de iure patro. vbi si libert⁹ facit se minorẽ.

d cẽtenario, alienãdo plures res in fraudẽ patroni, τ querat̃ an oẽs debeãt reuocari, an vero solũ ille p quas remanet minor cẽtenario, dicit̃ ibi qd si illa res simul alienauit, τ nulla res per se sola alienata faciebat libertum esse minorẽ centenario, sed coaceruate simul bene faciebant eũ minorẽ centenario: fiet coaceruatio, τ oẽs reuocabunt̃. sec⁹ si separatim in diuersis tẽporibus fuerunt alienate: quia non fiet coaceruatio, sed solũ reuocabit̃ vltima per quã efficiebat̃ minor centenario. ¶ Nũc solũ est videndũ an habeat obstare statutum disponens q negans positionẽ pendentẽ a facto proprio, si fuerit probatum cõtrariũ incidat in penã quinq̃ librarum pro qualibet positiõe negata applicãda parti probãti, quã penã iudex coram quo questio verteret̃ omni iuris τ facti exceptiõe remota absq̃ alia cõdẽnatoria fiẽda, cogere possit ad soluendũ intra octo dies, postq̃ certũ fuerit pbationes esse factas τc. vt lati⁹ in dicto statuto. Et dico q hec, nõ videtur mihi sublata rõnabilis appellatio a dicta sñia in casu nostro, per quã appellationẽ dicat appellãs se innocẽtem a

8 culpa τ delicto. † qr statutũ reijciẽs omnẽ exceptionẽ, nõ re-

d ijcit effectualiter exceptionẽ innocẽtie[d] delicti, seu exceptionem per quã qs intendit dicere τ probare se innocentem vt pbat Bal. in. l. edita. C. de edẽ. in repetitione Paduana circa antep. vel pen. col. τ in. l. j. §. offili⁹. circa pe. col. ff. ne qs eũ qui in ius voc. est vi ex. τ Ang. in cõsilio. clxxvij. inci. in facto proponit̃ q Baltassari τc. Et per id quod habet̃ in clemen. pastoralis. de re iud. imo dt Bal. notabiliter in. l. τ nõ tantũ. §. qd si pro emptore. ff. de peti. her. qd statutũ dicẽs q nulla exceptio possit opponi, nõ intelligit̃ reijcere exceptionẽ fauorabilem, qr debet interpretari sane ne inducat iniquitatẽ. c. cũ dilectus. τ arg. l. secũde. C. de nox. vnde dicit Ang. in dicto. §. qd si pro emptore. qd nõ obstãte dicto statuto admittetur exceptio satisfactionis, qr natura non patitur, vt semel exactum exigat̃ iterum. τ qr iura non fauẽt eis, qui sunt de

9 preda soliciti. ¶ † Plus dicit Alberic⁹ de rosate in prima pte statutorũ. q. lxxij. incip. Jtẽ quero statuto cauet̃ q nulle τc. q si statutũ disponat q nulle exceptiones admittant̃, intelligetur de friuolis, nõ de legitimis, p id quod habetur in. c. ex pte. de offi. dele. τ in. l. si mihi meuia. ff. de lega. iij. Et per predicta tãtomagis procederent vbi euidenter apparet de iniustitia, τ iniquitate sentẽtie, per notata per Bal. in. l. j.

a ¶ Fallit. 3. li. iij. cõsi. lxxxj. nu. 7.

b ¶ Ratificationẽ. j. eod. consi. xlvj. nume. 14.

c ¶ Coaceruatio. lãcelo. deci. l. fi. ff. de annu. leg. ad de. 3. lib. iiij. consi. si. nu. 2.

d ¶ Innocẽtie. deci. c. quoniã contra falsam. col. j. de pba. hyppo. marsil. singu. lix.

C. si de momen. pos. fue. ap. in ver. denuo quero nunqd si euidens est sententia iniusta possit appellari ⁊c. ⁊ in. c. consentaneũ. Et per notata per gl. in. c. ex cõquestione. de resti. spol. ⁊ per doc. in. c. pastoralis. de app. ⁊ maxime p do. Abb. ibi, ⁊ in prima ⁊ secunda. q. ⁊ qd no. Ludo. roma. in rub. ff. de arbi. in pen. charta. dum tractat, que appellatio intelligatur reiecta quãdo statutũ reijcit appellationem. Accedit qꝛ in casu nostro iudex pronũciando ⁊ condemnãdo, vt fecit, nõ videtur secutus viã statuti disponẽtis qd absq; cõdẽnatoria ferenda cogi possit, ⁊ debeat ad absoluẽdũ omni exceptiõe remota ⁊ sic nõ sumus in casu statuti, sꝫ in casu omisso a statuto: ergo ⁊c. l. si extraneus. ff. de cõdi. ob cãm. l. cõmodissime. ff. de libe. ⁊ posthu. facit id qd cõmuniter concludunt gl. in. l. ab executore. in prin. ff. de app. ⁊ in. l. ab executione. C. quorũ app. non reci. † Dum tenẽt ꝙ licet ab executione[a] nõ possit appellari, vt ibi, tamen secus est in pronũciatione de exequẽdo. ⁊ sequitur hoc Bar. ⁊ Sali. in. d. l. ab executione. C. quo. appel. ⁊ dicit ibi hoc Sali. qd cõmuniter sequebãtur antiqui, excepto Odofredo, ⁊ quod etiã ita sequuntur moderni excepto Baldo ibi. Et cũ opinione gl. transit etiam Ang. in. d. l. ab executione. C. quo. appel. ⁊ dicit ꝙ ita seruatur. ita etiã tenet Jabo. but. ⁊ Spec. in tit. de appella. §. in quibus. versi. quinto. ⁊ Bar. in. l. si cum exceptione. §. hec autem actio. ff. quod met. cau. ⁊ Bal. in addi. Spec. in tit. de executione sentẽtie, in versic. an pronunciatio de exequẽdo. ⁊ in titu. de appel. in versi. a pronunciationibus de exequẽdo. ⁊ Jo. de Jmol. plene in. d. l. ab executione. ⁊ do. Abb. in. c. qd ad consultationẽ circa antepenul. col. de re iudi. Et licet quidam aliter teneant, tamen quãdo nulla precessit sentẽtia, cuius petatur executio, nõ videntur dicere doc. ꝙ tunc non appellet a pronuncia de exequendo, imo tũc firmat clare Sali. in. d. l. ab executione. qd potest appellari: quia tunc cessat ratio tenentiũ ꝙ nõ possit appellari, scilicet ne res protrahat in infinitum, ergo cuꝫ in casu nostro, in quo nulla fuerit prius lata sentẽtia, quã quidem iudex pronũciauerit exequendã, debet posse appellari. Et per ista patet quod nõ obstat si allegaret cõtra predicta id quod no. Bal. in addi. Spe. in titulo, de arbit. in. iiij. col. in versi. sed quid si statutũ dicat. † vbi dicit ꝙ si statutũ dicat qd contra laudum, nil possit obijci seu excipi: non poterit peti reductio ad arbitrium boni viri. argumen. l. prime. §. quod autẽ. ff. de aleato. ⁊ ibi plenius per eũ: quia respondeo quod posito ꝙ dictum Bald. esset verum, quod tamen non pono pro cõstanti: ⁊ ipsemet Bal. in. l. in cause. la prima. in princi. ff. de mino. reddit illã decisionem dubiam, ⁊ nõ videtur eam firmare. ⁊ contra illud dictũ facit: qꝛ petitio reductionis expeditur iudicis officio, vt no. Jnn. in. c. quintauallis. de iureiuran. ⁊ Bal. in. l. arbitro. in. j. col. ff. qui satisda. cogã. ⁊ per Bart. in. l. si societatem. §. arbitrorum. cum simili. ff. pro socio. † Ergo vbi statutum simpliciter excluderet exceptionẽ: non videtur facultatem implorandi officium[b] iudicis excludere, saltem vbi alia pars locupletaretur cum aliena iactura. l. plane. ⁊. l. fina. ff. de petitio. heredi. ⁊ vtrobiq; firmat Bald. ⁊ Ang. ⁊ no. Bar. in. l. j. §. ij. ff. quod vi aut clã. ⁊ Ant. de but. in. c. item cum quis. de restitu. spo. ⁊ Pet. de anchar. in clemen. j. de sequestra. possessio. ⁊ in repetitio. c. canonum statuta. de consti. ⁊ late Joan. de Jmo. in. l. fina. ff. a quibus appel. non licet. vbi hoc casu reprehendit opinionem Bald. in. l. j. C. de conditio. indebi. ⁊ Sali. in. l. ita pudor. C. de adul. in contrarium tenebant. tamen vt dixi posito quod illud dictum Bald. esset verum in se: respondeo quod statutum in casu nostro nõ dicit ꝙ contra sñiam iudicis condemnantis ad penã illum negantem positiones, non possit excipi, sed dicit ꝙ absq; condẽnatoria compellat illum omni exceptiõe remota. Et ista sunt diuersa condẽnare, ⁊ exequi absq; condẽnatione, vt patet ex iam dictis. ¶ Jtem illa verba statuti nõ intelligũtur excludere cum effectu iustam exceptionem innocẽtie, ⁊ maxime vbi esset euidens, per dicta supra. ¶ Nec obstat ꝙ statutũ dicat ꝙ fiat illa executio intra octo dies, postquã certum fuerit probationes esse factas contra negantẽ: quia potest responderi negando certum esse, ꝙ probationes predicte sint facte, si ita est rei veritas. Et etiã potest responderi ꝙ dictum statutum non intelligitur quãdo non esset lata condẽnatoria, ⁊ ab ea esset appellatum, ⁊ appellatio non sit manifeste frustratoria, vt no. Bal. in. l. ij. ad fi. C. de excep. rei iudi. in. q. statuti. de qua ibi. ⁊ etiam Bald. in addi. Spec. in titu. de sentẽtia. in. xix. col. in ver. dt statutum ꝙ si cõdemnatus ⁊c. facit in simili. l. iij. §. si quis heredi. ff. de statulibe. ex quibus omnibus concludo a dicta sententia posse apellari, vt s. que conclusio etiam equitati multũ amica esse videtur. Alex. tarta.

[a] ¶ Executione. s. lib. ij. consil. xcv. [illegible]

[b] ¶ Officiũ. Pau. Feli. c. ex pte. ij. de officio iudicis. Hyppo. marsil. in rubr. de fideiusso. nu. 278. ⁊ singu. lxxxviij. Jas. l. j. col. v. de iurisdi. om. iudi. ⁊ in cõsi. vij. cõsi. cxxxiij. col. ij. li. j. idẽ dicũt in materia criminali Bar. in versi. accusatiõe in statutis. Ang. i trac. malefi. fo. 7. in fi. Joã. Bertachi. trac. gabella. co. xcv. adde deci. l. iij. §. si is p quo. in princ. ff. quod quisq; iur.

[c] ¶ Dies. dixi i cõsu. parisi. §. iiij. q. ij. §. xliiij. n. 6. vide plenius do. Andre. Tiraq. in cõsu. picto. titu. retrac. §. j. gl. x. nu. 17. cum sequen.

Summarium.

1 ☞ Judex ad quem per desertionem desinit esse iudex.
2 A, dictio, excludit.
3 Jmpedimentum iudicis non impedit tempus currere, nisi pars compareat ⁊ protestetur. nu. 4.
5 Vsq;, dictio, stat inclusiue.
7 Voluntas tacite non est proprie voluntas. 8.
12 Mẽsis simpliciter prolatus intelligitur de triginta dieb⁹.

Consilium. CXIIII.

Visa scripturarũ ⁊ processuũ multiplicitate inter Sanctẽ quõdã Pauli de saracenis ex parte vna, ⁊ Augustinũ quondam zoni de romagnolis ex altera, qꝛ post lecturã pcessuuꝫ inuenio trãsmissam esse cũ actis Vachetã, in qua p notariũ causarum appellationũ describuntur dies iuridici, ⁊ postea discurrendo allegatiões aduocatũ reperio quod pro parte Augustini plurimũ instatur in ostendẽdo quod prima sententia lata per quendam dominum Marianum trãsiuerit in rem iudicatã: quia appellatio interposita a prima sententia, ipso iure fuit deserta propter lapsum trium mensium, antequam esset dicta cã appellatiõis per sentẽtiam terminatam, secundũ quod dispositũ est in constitutione posita sub rubrica, forma qualiter procedat ⁊c. in qua cõstitutiõe cautũ est qd nisi appellãs a sententia diffinitiua ita se habuerit ꝙ causam fecerit terminari p sententiam intra tres menses a die appellatiõis, causa appellationis intelligatur oĩno deserta, etiam sine aliqua pronũciatione. ⁊ cum facto diligenter calculo inueniam dictã primam sentẽtiam transiuisse in rem iudicatã pter desertionẽ dicte appellatiõis, sm quod j. ostendã. ideo mihi videtur partes cuiuscũq; iudicare debẽtis eligẽdi per magnificum ⁊ potẽtem dñm meum Forliuiẽsem, dñm Chichum de ordelaphis. a cuius dominatiõe p cõsilio requisitus sum esse debere in pnunciãdo dictã primã sñiam trãsiuisse in rẽ iudicatã, ⁊ illã esse attendendã, non aũt reliquas sñias postea latas, aut aliquã earũ, ⁊ victum victori in expẽsis cõdẽnare. ¶ † Pro quorũ omniũ demonstratione presuppono primo ꝙ sñia diffinitiua lata in causa appellationis post lapsum tpis prosequẽdi appellationẽ nõ vꝫ, tanq̃ sit lata a nõ suo iudice. ita no. gl. magna in cle. si ap pellationẽ. p illũ tex. de appel. ⁊ ista fuit opinio Hostiẽ. in. c. ex ratione. de appel. quã ibi approbat Anto. de bu. in pe. q. de appel. ⁊ Bal. ⁊ Sali. in aut. ei qui. C. de tẽpo. appel. ⁊ Bal. in. c. si. quo tempo. mi. in vsibus feudorum. Nam elapsis fatalibus cause appellationis ipso facto perinde est, ac si nõ esset appellatũ, ⁊ omnis iurisdictio redit ad primũ iudicẽ. l. ij. i fi. ⁊. l. fi. §. illud. C de tẽp. ap. l. si cõtra. C. de ap. ⁊ notat. i. l. eos. i prin. etiã si post desertã appellationẽ appellãs ⁊ appellat⁹ psecuti fuerãt appellationẽ, vt in. d. cle. si appellationẽ. Nõ mirũ ergo si nulla est sñia diffinitiua, que post desertã appellationẽ ferret: quia dicitur lata ab eo qui in ea causa ampli⁹ iudex nõ erat per predicta, ⁊ nõ est dubiũ qd sñia a non suo iudice lata, est nulla, vt in. c. at si clerici. de iudi. ⁊. c. si a nõ cõpetẽti iud. p totũ. Et hoc premisso ẽ vidẽdũ: an sint lapsi tot dies vtiles ⁊ iuridici: q cõstituant tres mẽses anteq̃ causa appellatiõis fuerit per iudicem prime appellatiõis terminata, ⁊ mihi videt ꝙ sic. Nã fuit pro parte Sãctis a dicta pma sñia lata p dñm Marianũ appellatũ die vigesima sexta mensis Maij. M. cccclviij. ⁊ lꝫ ille dies fuerit iuridicus vt patet ex dicta vacheta, tamẽ illa dies nõ computatur in instãtia cause appellationis, qꝛ cõstitutio dictat ꝙ causa appellationis debeat terminari ĩtra tres menses a die appellationis numerãdos, ⁊ sic propter illam dictionẽ A. que est exclusiua, nõ debet cõputari illa dies,[c] vt no. gl. in. c. statutũ in verbo numerandũ. de preb. in. vj. ⁊ gl. in cle. sicut appellationẽ. in verb. a die. de app. ⁊ no. Arch. in. c. j. de elec. in. vj. et gl. iuncto tex. iiij. q. v. quisquis, in ver. ex ea die. ⁊ no. Jac. de are. ⁊ Ang. in. l. gall⁹. in prin. ff. de liber. ⁊ posthu. p id quod no. ibi glo. in ver. decẽ mensibus. ⁊ per Bald. in. l. j. ff. si quis cau. ⁊ in. l. eos. §. si autem. C. de appella. ⁊ in. l. a colligato. de nup. ⁊ in. l. fi. C. de iur. dom. impe. ⁊ nulli alij. fuerũt dies iuridici de illo mẽse Maij post interpositã appellationẽ, vt ptꝫ ex vacheta, ⁊ sic tps incepit currere de mẽse Junij, i quo mẽse fuerũt dies decẽ ⁊ septẽ vtiles ⁊ iuridici. ⁊ lꝫ de dictis decẽ ⁊ septẽ diebus fuerint tres dies in qbus nõ sedit dominus

iudex, vt attestat notarius in dicta vacheta, vbi etiã asserit ꝙ duob⁹ ex dictis trib⁹ dieb⁹ nõ sedit ꝓpter infirmitatem.
3 †Attamẽ dicti dies currũt: qꝛ dato ꝙ tp̃a ĩpedimẽti causati ex ꝑsona iudicis nõ deberẽt currere ipso iure appellãti: vel saltẽ ꝑ restitutionẽ in integrũ, iuxta id qđ legit̃ ⁊ no. in aut. item si appellatiõe, ⁊ in corpore. C. de tẽpo. appel. ⁊ ꝑ gloss. ⁊ doc. pleue in. d. c. ex ratiõe. cũ cõcor. tñ requirebat̃ ꝙ ad hoc vt tale impedimentũ nõ noceret appellãti, ꝙ ipse appellãs cõparuisset in dictis diebus impedimenti, ⁊ reqsiuisset presentiã iudicis, ⁊ ꝓtestat⁹ fuisset qđ per ipsum nõ stabat, quo minus ꝓsequeret̃ causam in appellationis: qđ cũ factum nõ fuerit currit tẽpus, vt est glo. no. in. c. cupientes. §. quod si ꝑ viginti. in verbo. ꝓposita. de elec. in. vj. ⁊ glo. in. c. j. in glo. ma
4 gna. ⁊ in. c. plerunq;. de rescri. vbi habetur † qđ quando aliquid venit expediendũ intra certum terminum non sufficit
a interuenisse impedimentũ nisi publice sit ꝓtestatus [a] quod per eũ nõ stat quominus expediat id qđ sibi incumbit. facit tex. in. c. si iustus. de app. ⁊. l. ij. C. de his qui per metũ iudicis non appel. ⁊. l. de pupillo. §. si qs ipsi pretori. ff. de oper. noui nun. ⁊ qđ ibi per Bar. in. xvj. q. ⁊ qđ notat Bar. in. l. j. §. dies. ff. quan. ap. sit. Et ideo dicit Jo. de Jmo. in. d. c. cupientes. §. qđ si per viginti. se semel obtinuisse in vna cã appellationis, in qua appellans nõ potuerat habere copiã iudicis, ⁊ ꝑmisit labi tẽpus sine protestatione: quia per illã negligẽtiam in nõ protestando succubuerat, ⁊ cu eo transit ibi Dominicus de sancto Gemi. idem etiã no. Anto. de butr. in palle gato. c. ex ratione. circa mediũ. in versi. ex his decidit̃ ⁊c. allegat no. per gl. in locis. s. allegatis. de mẽse aũt Augusti cucurrerũt dies tredecim. vt patet ex dicta vacheta. De mẽse Octobris cucurrerũt dies sexdecim, vt cõstat ex inspectiõe vachete. de mense Nouẽbris cucurrerũt dies viginti, vt patet ex dicta vacheta, ⁊ licet per duos ex dictis viginti dieb⁹ iudex nõ sederit: tamen illud tẽpus currit: ⁊ tale impedimentũ nõ releuat appellantẽ: qꝛ nõ fuit ꝓtestatus, vt dixi. s. De mense Decẽbris cucurrerunt dies duodecim, ⁊ licet de illo mense fuerint tredecim dies vtiles: tamen vno ex illis tredecim dieb⁹ iudex nõ sedit, videlicet die decimosexto. Et Sanctes cõparuit, ⁊ protestat⁹ est qđ per eum nõ stetit: ⁊ sic illa dies nõ curreret tenẽdo ꝙ illa simplex ⁊ vnica ꝓtestatio sufficeret, qđ an sit de iure verũ patebit ex infra dicẽdis. Jn mẽse Januarij. M. cccclix. fuerũt dies vtiles decem, ⁊ nouẽ: ⁊ tñ iudex tũc nouiter delegatus scilicet dominus Frãciscus de oriolo, attẽto quod ipse desierat esse iudex illius cause ꝓpter finitum officiũ eius in calendis Januarij, in qb⁹ designatus erat ad officiũ appellationũ nouus successor, q fuerat aduocatus cõtra Sanctem, restituit Sanctẽ aduersus lapsum omniũ dierũ illius mẽsis, vsq; ad diẽ signature supplicationis dicti Sanctis, que fuit signata ⁊ ꝑducta corã iudice die decimoqnto dicti mẽsis Januarij: ⁊ sic videt̃ quod vsq; ad diẽ decimãquintã inclusiue illius mẽsis, null⁹ dies
5 sit cõputandus: † qꝛ illa dictio, vsq; ad diẽ signature, videt̃ ꝙ stet inclusiue. l. ad diẽ. ⁊. l. eũ qui ita. §. qui ita. ff. de ver. ob. ⁊ expressius ꝓbat Bar. late in. l. patron⁹. §. j. ff. de leg. iij. ⁊ in l. meminisse. ff. de offi. procõ. ⁊ ibi ꝑ Guli. de cu. ⁊ idem Bald. post Cy. in. l. a calligato. C. de nup. ⁊ Bal. in aut. hoc ampli⁹ ad fi. ꝑ illũ tex. C. de fideicõ. ⁊ Jo. And. ⁊ alij in. c. j. de ord. ab episcopo qui renun. episcopatui. ⁊ per Pau. de liaza. in cõmẽto. c. cũ dilect⁹. in prin. de fide instr. ⁊ Hosti. in summa, de ferijs. §. fi. in prin. Et dicta die decimasexta Januarij, cum instaret ꝓcurator Augustini qđ testes sui examinaret̃, ⁊ ꝓtestaret̃ qđ ꝑ eũ nõ staret, iudex dixit qđ nõ poterat vacare circa examinationẽ testiũ ante reditũ suũ. Pro parte vero dicti Sãctis nulla ꝓtestatio tũc facta fuit, ⁊ sic tempus currebat Sãcti, per superius dicta. Et dato quod dicta die iudex statuerit terminũ ꝓcuratori Augustini ad diẽ sequentẽ ad faciendũ interrogatoria, ⁊ ꝓnunciauerit: tempora interim nõ currere: ⁊ sic videat̃ qđ illa dies, ⁊ sequens cucurrerit stãte statuto sub rubrica, quibus dieb⁹ ⁊ tẽporib⁹ ⁊c. vbi cauet̃ qđ nõ currãt tẽpora ⁊ termini in causa appellationis, quando in illa causa iudex pronũciauit de volũtate vtriusq; par
6 tis tẽpora ⁊ terminos nõ currere. † Sed ita etiã quod dicta interlocutoria lata ꝑtibus presentibus, ⁊ nõ cõtradicẽtibus nec postea appellãtibus, videt̃ lata de consensu ⁊ voluntate partiũ. l. j. ⁊ ibi no. Bar. C. de relatio. l. fi. ff. quando ap. sit. ergo videt̃ qđ illi duo dies nõ currant, sed solum post diẽ decimamseptimam dicti mensis inceperit tempus currere, ⁊ sic currit dies decimusoctauus. Tamen verius videt̃ quod ẽt illi duo dies currant, sc; dies decimussextus, ⁊ decimusseptimus Januarij: quia cũ solũ excipiant̃ dies ꝑscripti sub rubrica, quib⁹ dieb⁹. ⁊ sub rubrica, de ferijs. vbi quo ad ꝓpositũ excipiunt̃ dies quibus ꝓnunciatũ est in causa illa per iudicem nõ currere ⁊ terminos ⁊ tẽpora de voluntate par
7 tium, † debet intelligi de voluntate partiũ de qua cõstet aliter quã per presentiam ⁊ taciturnitatẽ partium, qꝛ illa nõ est ꝓprie voluntate. l. ij. §. volũtate. in verbo videri consentire. ⁊ in verbo. quasi ex volũtate ⁊c. ff. sol. ma. Per quẽ tex. in proposito dicũt ibi Bal. ⁊ Jo. de Jmo. Paul. de cast. ⁊ Roma.
8 † qđ si statutũ dictat ꝙ minor nõ possit rẽ alienare sine voluntate duorũ consanguineorũ, nõ sufficiet illos esse presentes, ⁊ tacentes per illũ tex. in verbo, videri. qđ denotat fictionem. l. j. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iij. C. ex cõtrario. ff. de acqui. pos. not. Bar. in. l. si is q ꝓ emptore. in. vj. col. ff. de vsucapi. Constat autẽ qđ statuta debent intelligi in casu vero, nõ in casu ficto: vt no. in. l. iij. §. hec verba. ⁊ ibi Bart. ff. de nego. gestis. ⁊ per Bar. in. l. j. §. hoc interdictũ de cisterna. ff. de fonte per Arch. in. c. fi. de consue. lib. vj. cum vulgaribus. Talis
a enim scientia ⁊ patientia non dicitur esse consensus, vel voluntas, sed cõscientia, vnde nõ cõprehendit̃ sub statuto faciẽte mentionẽ de cõsensu ꝭm Ang. in. §. emphyteusis. el. ij. per illũ tex. in aut. de alie. ⁊ emphy. ⁊ est de mẽte Jo. An. in regula, is q tacet. in. iiij. q. in mercurialib⁹. Dic aũt decimonono dicti mẽsis Januarij iudex ꝓnũciauit terminos ⁊ tempora nõ currere in causis appellationũ, in quib⁹ erat iudex vsq; ad eius reditũ, ⁊ rediit die vndecimo Februarij, ⁊ dato qđ dicta ꝓnũcia valuisset virtute dicte ꝯstitutiõis sub rubrica, qbus dieb⁹ ⁊c. circa finẽ ipsi⁹ ꝯstitutiõis. ver. ⁊ quoties iudex cãe ꝓpter absentiã ⁊c. tñ de mense Februarij post dictã diẽ vndecimã Februarij cucurrerũt primo dies vndecim ante diẽ vigesimãsextã ipsius mẽsis, qua die ꝓcurator Sanctis producendo acta petijt sententiam ferri, ⁊ ꝓtestatus fuit qđ ꝑ ipsum nõ stabat, ⁊ l; illa vnica ⁊ simplex ꝓtestatio nõ sufficeret in causis appellationũ, vt ꝓbat Bal. ⁊ Sali. in aut. itẽ si appellatione. C. de tẽpo. appel. ꝑ. l. fi. §. illud. in verbo summa
9 ope. eo. tit. ⁊ ibi hoc idem no. Sali. cõcludens † ꝙ debet fieri ꝓtestatio repetita. id est cũ ea instantia qua petunt̃ apostoli, tñ vltra ꝓtestationẽ iudex tũc ꝓnũciauit nõ currere instãtiã in oĩbus causis, qꝛ nõ poterat tũc vacare. Et etiã die octaua Martij necnon de die decimatertia Aprilis, iudex restituit Sanctẽ aduersus dies decursos post ꝓtestationẽ vsq; in illũ diẽ decimũtertiũ Aprilis, quo tulit sñiaʒ. ¶ Ex quib⁹ videt̃ stare cõclusio ꝙ añq̃ ferret̃ sñia super ꝑma appellatione lapsi erãt dies vtiles ⁊ iuridici nonagintaduo ad minus, ⁊ sic sentẽtia q̃ debuit ferri die. xx. fuit lata. xxiij. vñ lapsi fuerũt ꝺ mẽse Junij. M. cccclviij. dies. xvij. De mẽse Augusti dies tredecim. De mẽse Octobris dies sexdecim. De mẽse Nouẽbris dies viginti. De mẽse Decẽbris dies. xij. ad min⁹. De mẽse Januarij. M. cccclix. dies tres. De mense Februarij dies. xj. Qui oẽs dies simul coaceruati cõstituunt dies. xcij. ergo lapsi erãt tres mẽses. ⁊ si diceret̃ ꝙ mẽsis h; dies. xxxi. ⁊
10 sic reqrerent̃ dies nonagintatres. † Rñdeo plurib⁹ modis. primo ꝙ d; attẽdi mẽsis in quo incipit currere tẽpus, secũdũ qđ dicit ⁊ declarat Anto. de but. in. c. l;. de supplen. neg. prel. ⁊ Pau. de liazaris in cõmẽto. c. nulla. post prin. de ꝯces. prebẽ. Sed istud tp̃s cepit currere solũ de mẽse Junij habẽte tantũ triginta dies: vt. s. fuit ostẽsum. Ergo attẽdit tem
11 pus triginta dierũ. ¶ † Secundo rñdeo ⁊ verius per illud qđ dicit per gl. in. c. quã sit. de elec. li. vj. ⁊ in. c. si propter tua. de resc. eo. lib. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ Ang. in. l. ij. in fi. C. de tẽpo. appel. ⁊ Bar. in. l. cũ bissextus. de ver. sig. ⁊ Bal. in. l. de diuisione. ⁊ in l. seq. ff. solu. matri. ⁊ in. l. j. C. de tẽpo. appel. ⁊ in. l. j. ff. si quis cautio. ⁊ Ang. in aut. inhem⁹. C. de iud. vbi habet̃ ꝙ si iudex de mẽse Augusti, puta die vigesima Augusti statuit tibi dilationẽ vni⁹ mẽsis, quota die Augusti incepit dilatio tota die Septẽbris finiet̃ mẽsis, ⁊ sic si incepit die. xx. Augusti finiet̃ die. xx. Septembris: ⁊ sic habebit dies. xxxj. qꝛ scđm eos
b d; fieri cõputatio secundum qđ mẽses [b] occurrũt: vt probant ipsi ꝑ. d. c. licet. Nam ꝓcedit hoc in mensib⁹ cõtinuis, qui habent metã suã limitatã, ⁊ habẽt pro maiori parte dies. xxxj. ⁊ quidã habẽt dies. xxx. Sed nos loquimur de mẽsib⁹ vtilibus. in quibus nõ reperit̃ ꝙ mẽsis Maij habeat dies. xxxj. vtiles, vel mẽses Junij habeat. xxx. dies vtiles. istud eñ nõ est determinatũ ⁊ distinctũ ĩ dieb⁹ vtilib⁹, sicut ĩ cõtinuis. Nã vnus mẽsis vtilis ꝑsepe occupabit vel occupare poterit tres mẽses cõtinuos vel circa: vñ finge. xx. Augusti datam esse dilationem vnius mẽsis vtilis: nõ potest hoc dici ꝙ die xx. Septembris finiat̃ dilatio, sicut qñdo est mensis continuus: ⁊ sic illa doctrina nõ potest ad istum casum adaptari. igitur in proposito aut cõstitutionem loquẽtẽ de trib⁹ mẽsibus occurrẽtib⁹ ⁊ cõtinuis: ⁊ clarum est ꝙ esset appellatio longe deserta. Aut intelligimus de tribus mensibus vtili-

a ¶ Protestat⁹. l. fi. ij. cõsi. clxiiij. col. iij. j. li. vij. consil. lxxix. S; ꝙ protestatio nõ sit requisita Jas. l. ij. §. ꝙ diximus. si qs cautio. Deci. c. fi. de app. vide Deci. l. in oĩbus causis. de re. iur. ꝯs. cccclvj. Mat thе. de affli. deci. neapo. l. Franc. rip. trã. de peste. fo. 48. fa. s. lib. ij. cõs. clix. nu. 5.

b ¶ Mẽses. Bal. l. j. col. fi. ff. si qs cau. Ang. l. tẽpora. C. de tẽp. appel. Alex. l. de diuisiõe. col. j. ff. so. ma. l. fi. C. de iur. delib. Dec. l. vbi leg. de regu. iur. Soci. l. si iam. ff. de cõdi. ⁊ demõ.

bus. Et isti nō habēt a iure, nec a notorio & cōmuni vsu illā mensurā distinctā, videlicet quod quidam habeant dies .xxxi. & quidam .xxx. & quidā .xxviij.† Quomodo ergo limitabitur & intelligetur iste mensis vtilis: & dico quod intelligetur esse triginta dierum: quia quando fit mentio de mense taliter quod nō apparet, cui mensium attribuendus sit: intelligimus de mēse triginta dierū, vt no. Bald. in. l. eos. §. sin autem. in vlt. col. C. de appel. vbi dicit quod si statutū assignat vnū mēsem ad probandū, intelligeē de triginta dieb⁹ si statutū nō facit mētionē de nomine mēsis, & allegat. l. fi. §. j. iuncto. §. sin autē. C. de iure delib. & respondet ad cōtraria: vt ibi per eū. idem dicit Bal. in auē. qui semel. in fi. C. quomodo & qñ iudex. vbi p id qđ no. gl. fi. iuncto tex. cōcludit ipse quod† mensis simpliciter prolatus intelligitur de triginta dieb⁹. & idē no. Ant. de bu. in. c. licet. vbi pro hoc allegat multa iura. & idem no. Bal. i. l. j. in prin. in tit. quo tēpo. miles. in vsibus feudorū. Sed in proposito nostro nō apparet cui mēsiū attribuēdi sint dicti tres menses vtiles, qui nō habēt dies limitatos & distinctos, ſm qđ diuersimode habēt mēses cōtinui: ergo itelligiē mēsis p triginta diebus. ¶ Tertio respōdeo qđ quando loquimur de tempore vtili, vt de anno vtili, vel mēse vtili, tunc mensis accipiē pro duodecima parte anni, si aliud nō cōstet qualiter limitari debeat ſm Pau. de liaza. i. d. c. nullā. de cōcessio. preben. Et hoc satis videē pbari in. d. c. licet. ſm Hostiē. ibi vbi duo semestria faciunt annū: & similiter duo mēses faciūt sextā partē anni: & vnus mensis duodecimā partē anni: & sic de singulis. cū ergo dicta cōstitutio statuat tres mēses vtiles, & p ꝯsequēs quartā partē anni vtilis, qui annus cōsistit ex trecentū sexagintaquinq; dieb⁹, vt. l. cū hrs. §. stich⁹. ff. de sta. li. Et ꝯstat quod q̄rta pars anni vtilis nō capit nonagintaduos dies vtiles. Ergo ſm quālibet opinionē stat cōclusio quod dicta sententia, que fuit lata nonagesimotertio die fuit lata extra instantiam. Et in hāc cōclusionem etiā satis vehor. Attento quod etiā inspectis actis meritis cause, si super negotio principali cōsulturus fuissem, & priorum iudicum sententijs non multum deuiassem. Alexan.

Epitome.

¶ Syndicus nō potest renūciare appellationi nec instātie.

Consilium. CXV.

Ttētis narratis in themate, sentio dictā ecclesiā & cōuentū audiendum sup ꝓsecutione appellationis interposite a sententia restitutionis in integrū lata in fauorem dicti Perantonij, & cōsequenter reuocanda esse attenta cōtra dictam ecclesiā, pendente appellatione per ecclesiā interposita, iuxta ea que habentur in. c. non solū. de appel. in. vj. l. appellatione. C. de appel. & in. l. j. ff. nil no. ap. pē. cū simi. Nā ex narratis in themate colligiē quod fundamentū partis aduerse est in hoc. videlicet qđ sit renūtiatū appellationi p cōfessionē dicti Syndici ecclesie: sed hoc nō videē esse de iure verū: †q2 Syndic⁹ seu ꝓcurator nō pōt. nā vt inquit Bal. in. l. fi. §. fi. C. de tēpo. ap. in ver. sed nūquid ꝓcurator &c. nō pōt ꝓcurator cause appellationis renūciare appellationi: q2 renūciare est donare. l. si qs delegauerit. & ibi no. ff. de dona. & notaē in. l. si qs obligatio. ff. de reg. iu. & donare nō potest ꝓcurator nisi hoc specialiter habeat in mādatis. l. filiusfamilias. ff. de don. l. ꝯtra iuris. §. fi. ff. de pac. Et idē dicit Bal. in. d. l. fi. §. fi. C. de tēpo. app. esse in prelato ecclesie. Idē etiā tenuit Ang. & Joan. de Imo. in. l. ab executore. §. fi. ff. de appel. † nisi ſm eos pmittēdo labi tempus datū ad ꝓsequendū appellationē, per id qđ no. Inno. & Jo. And. in. c. cū olim abbas. de offic. deleg. pro hoc qđ no. in regula delictū. lib. vj. & per doc. in. l. iubem⁹ nullam. C. de sac. san. eccl. vbi habeē quod culpa pfati. cōmissa in negligēdo nocet ecclesie, s3 nō in faciēdo. Bñ facit ad predicta id qđ no. Ang. in. l. bonorū. ff. rem ra. babe. † vbi concludit quod procurator nō pōt renunciare instantie cause propter vtile ius qđ est acquisitū dñō, iuxta. l. in cause. §. fi. cum. l. seq. ff. de procu. Ad hoc etiam qđ no. Bar. in. l. fi. in princip. ff. que in frau. credi. vbi voluit qđ ꝓcurator nō possit renūciare exceptioni perēptorie vel dilatorie tēporis. & no. etiā Inn. in. c. j. de deposito. & Jo. an. & alij post eū in. c. ij. de don. vbi cōcludunt idē etiā esse in prelato. ¶ Preterea posito quod confessio seu renūciatio facta per dictū Syndicū potuisset aliquo modo preiudicare ecclesie nō pōt negari† quin subueniri, possit per restitutionē in integrū petitā aduersus gesta p Syndicū: & ea que secuta sunt occasione predicta, vt est casus in c. ij. de resti. in integ. lib. vj. Et ibi no. & declarat Ang. i. l. certū. §. i. pupillo. ff. de cōfes. Et ad cautelā poterit ecclesia summarie fidē facere de lesione. iuxta no. p Bar. in. l. nā & postea. §. si minor. ff. de iureiur. licet ſm gl. in. d. c. ij. & Bar. in. l. fin. C. in qb. cau. in integ. resti. nō est neces. & Pau. de cast. ibidē. & Fulgo. in. d. §. si minor. voluit quod etiā absq; alia pbatione lesionis debeat restitui saltem secūdum Fulg. & Pau. de cast. in dictis locis quādo petens restitutionē in integrum erat reus: put in casu nostro erat ecclesia q̄ cōueniebaē a Perantonio petēte restitutionē in integrū aduersus snīas latas p ecclesia. Nā hoc casu eoipso qđ ecclesia excluderet a prosecutione appellationis sue, satis apparet lesa: q2 perdit omnem effectū suarū sentētiarū, quas prius obtinuerat, & que in rē iudicata3 transiuerāt. Et idem in quolibet reo cōdemnato: quia si appellauit, & nō est ꝓsecutus appellationem, si est minor, debet absq; alia probatione lesionis restitui in integrū: q2 satis apparet de lesione: quia remaneret condemnatus & absq; remedio. aliud esset si actor qui erat minor succubuit. Nam licet sibi lapsa sint tēpora appellādi, nō ex hoc solo debet restitui in integrū, q2 nō per hoc apparet quod aliquid de suo perdiderit. Et ita cōcordant opiniones aliorū qui in dicto articulo variarūt. & illam opinionem & concordiā sum solitus sequi, & cōprobare legendo dictum. §. si minor. & bene probatur ex notatis per Ang. in dicto. §. pupillo. vnde in presenti casu etiam sine alia probatione lesionis, teneo verū esse de iure quod restitutio concedenda sit. Alex. tarta.

Marginal numbers (left column): 12, 13; (col. 2): 1, 2, 3; (col. 3): 4.

Marginal note: ¶ Integrū. 3. li. i. cōsi. lxxi. 3. e. ꝯs, lj. nu. 10. cōsi. glj. col. fin.

Summarium.

2 ☞ Restituitur ex capite ignorantie contra prescriptionem longissimam.

6 Fama plene probat in excedentibus centum annos.

Consilium. CXVI.

Erspectis pōdaratisq; omnibus in themate. s. narratis super principali dubitatione, qua queritur an possessor dictarū bonorū que fuerūt quondā prefati domini Petri de branca possit se exceptione prescriptionis tueri, mihi videtur de iure concludendū quod non.† Nā aut possessor caret titulo, & bonafide simul, saltem bonafide caret. & tūc cōstat eum nulla posse tēporis prescriptione se tueri. c. vigilanti. & c. fin. de prescr. & in regula possessor. lib. vj. Aut habet bonam fidem, sed nō titulum: & tūc necessaria sibi est prescriptio saltem annorū triginta. c. j. de prescri. in. vj. Et plene legiē & no. in. c. si diligēti. e. ti. in antiquis. Hec autē pscriptio triginta annorū nō currit durāte etate pupillari. l. bonefidei. in prin. ff. de acq. re. do. l. sicut. C. de prescri. xxx. anno. post vero pupillarē etatē currit, s3 cōcediē minori. xxv. annis restitutio i integrū, si ante dictā etatē. xxv. annorū completa est prescriptio: quia ceperit currere alteri priusq̄ res ipsa ad hūc minorē puenerit cū quo cōpleta est prescriptio, ita legitur & notatur in. l. fi. C. in qbus cau. in integ. resti. nō est neces. & p Bar. ibi, & in l. etiā. la. ij. ff. de mino. Sed posito quod etiā cū bona fide & titulo decursa esset prescriptio. xxx. vel. xl. ann. vel vltra: attamē in omni casu videē in proposito nostro dicēdū dictū Joānē agere posse pro fideicōmisso ad quod vocatus fuit Nicola⁹ pater ei⁹ ex testamēto dicti domini Petri per mortē dicti Coraducij decedentis sine liberis. Et si cōtra Joānē opponatur exceptio prescriptionis predicte, qualiscūq; sit prescriptio,† poterit replicare quod dictus Nicolaus eius pater, & etiā ipse Joānes habuerunt probabilem ignorantiā cōtentorū in dicto testamēto domini Petri & sic ignorarūt ius eis cōpetere ex testamēto pro dicto fideicōmisso in bonis, de qb⁹ est questio, put de iure ignorasse presumunē per ea que habentur in. l. eius qui in ꝓuincia. ad finem. cum ibi notatis. ff. si certum pet. & per plene no. per Bar. & alios in. l. q rome. §. duo fratres. in. iij. q. ff. de verb. oblig. & ideo potest Joannes petere incidenter restitutionē in integrū ª ex clausula gñali. Si qua mihi iusta causa ratione dicte pbabilis ignorantie, iuxta id quod habeē in. l. j. in fi. & in. l. sed si p pretorem. §. hec autē clausula. ff. ex quib. cau. maio. & no. spāliter glo. in. l. j. C. de patria potestate, & in. l. si patrem. §. j. in verbo, nō vtēdo. ff. quemadmod.

Marginal numbers: 1, 2, 8.

quemadmo.serui.amit.⁊ probat in.l.j.§.si quis autẽ ꝓpter.⁊ ibi hoc clare no.Bar.ff.de iti.actuq; pri.⁊ Spec.in titu.de prescrip.§.j.ver.pone.colonus.⁊ Bar.in.l.aristo.§.fi.ff.de do na.⁊ Raynu.in.l.fi.C.de prescri.lon.tẽpo.⁊ Ange.in.l.fi.ff.si qs testa.lib.esse ius.fue.⁊ Jo.de imo.in.c.fi.de prescri.⁊.l.pan tonius.ff.de acq.her.⁊ do.Abb.in.d.c.vigilãti.⁊ in.c.j.in vlt. col.de prescrip.⁊ Lud.roma.in.l.si vero.§.de viro. in.lj.fal lentia.ff.sol.ma.⁊ in.l.qui vniuersas.§.fi.ff.de acq.pos.Et ita se habet communis conclusio a qua in iudicando nõ est dis cedendũ,vt traditur in locis vulgaribus:quicquid dixerit Bal.in.l.j.in.xxiiij.opp.C.qui admit.ad bo.pos.possunt.per l.fi.C.de prescrip.long.tẽpo.Cuius opinio cõmuniter nõ est recepta,q: licet iura dicãt prescriptionẽ currere cõtra igno rantem,vt in.d.l.fi.⁊ in.d.l.sicut.C.de prescri.xxx.an.Tamẽ non denegãt beneficiũ restitutionis in integrũ,quãdo igno rantia est iusta,⁊ probabilis,prout in casu nostro,per id qd legitur ⁊ notat in.l.qui in alterius.ff.de reg.iur.⁊ p alia.s.al leg.bene facit.l.⁊ Attilicinus.ff.de seruit.rusti.pred.Et que no.per glo.⁊ doc.in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ in.l.cũ filius.§.in hac.ff.de verb.obli.⁊ per Bart.in.l.emilius largianus.ff.de mino.¶ Nec obstat si diceret qd posito ꝓ vero ꝙ restitutio in integrũ cõcederetur aduersus prescriptionẽ decursam cõ tra ignorantẽ:tamen talis petitio restitutiõis in integrum tollitur si nõ fuerit in iudiciũ deducta intra quadriennũ a tempore lesionis,per id qd habetur in.c.j.de in integr.restit. lib.vj.⁊ in.l.fin.C.de tempo.in integ.restitu.pet.quia ad hoc

3 respondeo† quod tale tẽpus quadriẽnij est vtile in sui initio. Et ideo etiã si quis staret per tẽpus annorum centũ,⁊ vltra quod nõ peteret restitutionem in integrũ habens probabi lem ignorantiã sue lesionis,non excluderetur a dicto benefi cio restitutionis in integrũ per.d.l.fi.C.de tẽp.in integ.resti. pe.q: ad hoc respondeo qd tale tẽpus quadriẽnij est vtile in sui initio.Et ideo etiã si quis staret per tẽpus annorũ centũ ⁊ vltra ꝙ nõ peteret restitutionẽ in integrũ habẽs probabi lem ignorantiam sue lesionis:nõ excluderetur a dicto benefi cio restitutiõis in integrũ.per.d.l.fi.C.de tẽp.in integ.resti. Ubi patet tale tẽpus in sui initio esse vtile.⁊ ita signãter de terminat Bal.in.l.falsam.C.si ex fal.instr.quod repytat esse menti tenendũ.⁊ do.Card.floren.in cle.j.in.xxv.q.de resti.in inte.⁊ ibi hoc etiã tenuit zẽzelinus ⁊ Jo.de lignano.hoc idẽ voluit do.Abb.in.c.j.in fi.de prescrip.vbi ad hoc etiã ponde rat tex.in.c.j.de in integ.restitutio.li.vj.dum tex.dicit,si quis

4 negligẽter omiserit ⁊c.† Nam ignorans nõ dicitur negligẽs vt probatur ẽm eum in.c.ij.⁊ in.c.q: diuersitatem.de cõcessi. preben.Ad idem allegat notata per gl.in.c.quam sit.in ver sicu.distulerit.de elec.in.vj.⁊ in.§.itẽ mista in vers.distulerit. insti.de actio.sequitur hoc etiã Pau.de ca.in.l.fi.C.de dolo. ⁊ sic videtur saltem qd ex isto capite restitutionis in integrũ quecũq; esset prescriptio decursa contra dictum Nicolaum, seu dictũ Joannem possit opportune aduersus eũ esse cõsul tum predicto Joã.⁊ posito ꝙ etiam aliquo modo probare tur prescriptionem illam fuisse completam contra dictũ Ni colaum,põt Joannes tanq̃ heres dicti Nicolai ex persona eiusdẽ Nicolai petere dictã restitutionem in integrũ: q̃uis dictus Nicolaus eam nõ petijsset.l.non solum.ff.de in integ. restitu.⁊.l.minor autem magistratus.§.non solũ.ff.de mino. cum simi.¶ Constat etiam ꝙ nõ solum tempore pupillaris etatis dormit dicta prescriptio.xxx.anno.vt.d.l.sicut.⁊ alie prescriptiones minoris tpis non currũt aliquo modo mino ribus.xxv.annis.per dictã.l.fi.C.in quib.cau.in integ.restit.

5 non est necess.† Sed etiã tpe quo in ciuitate predicta viguis

a set pestis,[a] adeo qd ius non reddebatur,dormiuisset prescri ptio,⁊ non cucurrisset,per id quod habetur in.c.ex trãsmis sa.de prescri.⁊ ibi not.doc.⁊ no.Bar.in.l.naturaliter.in pen. col.ff.de vsucap.⁊ Ang.in.l.cũ notissimi.§.imo.C.de prescri. xxx.anno.¶ Nũc videndũ est de alio principali articulo,vi delicet an sufficiat per famã probare qd dicta bona,de qui bus est questio,remanserunt in bonis ⁊ hereditate dicti dñi Petri tpe mortis sue.¶ Et attẽto qd mihi presupponitur

6 qd agitur de facto trãscendente † metã centũ annorũ,Jdeo

b dicendũ est famam sufficere pro plena[b] probatione:q: in istis antiquis excedentibus dictam metam annorum centũ,suffi cit dicta probatio per famã,vt tenuit Jnno.in.c.veniens.de verb.sig.⁊ Spec.in tit.de proba.§.probare,ver.⁊ nota ꝙ pre scriptus.⁊ ita intelligitur ⁊ saluat gl.in.l.at qui natura.§.cũ me absente.ff.de neg.gest.vt ibi no.Ang.referẽs se ita de fa cto obtinuisse Padue in quadam ardua questione.⁊ no.etiã in.l.quidam in suo.ff.de conditio.institu.Et notat Bal.An gel.⁊ Salic.in.l.proprietatis.C.de proba.post glo.⁊ Bald.in aut.quas actiones.ad fi.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.l.in benefi dei.in vlt.col.C.de reb.credi.⁊ in.l.cũ sup.C.de rei vendi.⁊ ibi etiã Ange.⁊ no.etiã Bal.in.l.conuẽticulam.in pen.col.C.de epis.⁊ cleri.bene faciũt not.per Bar.Cy.⁊ Bal.in.l.si quidẽ. C.sol.mat.⁊ per Archi.xvj.q.iij.c.inter.⁊ Jnno.in.c.cũ cau sam.de iura.calum.⁊ Cy.in.l.cũ res.in fin.C.de proba.Et qd habetur in.l.si arbiter.ff.de proba.⁊ no.Sali.in.l.iij.in princ. circa.iij.vel.iiij.colũnã.ff.de testibus.Et clare firmat Anto. de but.in.c.veniens.el.j.de testibus.⁊ doc.maxime Paul.de cast.in.l.cum aliquis.C.de iure delibe.Fortius dixit Ant.de but.in.d.c.veniẽs.el.j.de testi.⁊ in.c.quid per nouale.de ver. sig.ꝙ non solũ quando factũ de cuius probatione agitur,ex cedit metã centum annorũ,dicitur esse de antiquo,adeo qd

7 sufficit sola fama ad probandum:† sed etiam si solũ excedat metam annorũ.xl.per ea que no.Jnn.in.d.c.veniens.de ver. sig.vbi refert quosdã ita tenuisse.⁊ etiam Spec.in.d.§.proba re.versi.⁊ noto ꝙ prescriptis.⁊ intelligit Ant.de but.in di ctis locis qd Jnn.firmet ⁊ approbet istã opi.in prealle.c.ve niens.Tamen hoc vltimum dictum nõ pono pro constanti. Jdeo cõsulo ꝙ omnino agẽs conetur deducere ⁊ probare di stantiam temporis annorũ centum,vt.s.seu quod cõmunis opinio ⁊ fama est ꝙ dicta bona remãserunt in bonis ⁊ here ditate dicti dñi Petri,iam sunt anni centũ ⁊ vltra.vel quod communis opinio,⁊ fama est memoriã nõ extare in contra rium per ea que habẽtur in.d.l.si arbiter.⁊ per not.per Bar. in.l.ij.§.itẽ labeo.in fi.ff.de aqua plu.arcen.¶ Et per gl.⁊ do cto.in.c.j.de prescri.in.vj.⁊ no.Archi.in.d.c.inter.doc.⁊ ma

8 xime Jo.de imo.in.c.cũ causam.in fi.de proba.¶ † Confir mantur predicta per id qd habetur in.c.licet ex quadã.de te stib.vbi patet ꝙ vbi agitur de probãdo aliquid qd hominis vitã excedit:vt q: transcendit tempus annorum centum,iuxta l.fi.C.de sacrosan.eccle.Admittitur testimoniũ de auditu qd alias improbaretur,vt ibi not.Jo.and.⁊ alij post eũ,⁊ maxi me do.Abba.¶ Probare etiã ⁊ deducere alia de quibus in themate posset conferre ad adminiculandum circa dictam probationẽ,scilicet quod bona predicta remanserint in here ditate dicti domini Petri.Tamen non puto illa esse neces saria,sed principale fundamentum faciendum esse in proba tionem dicte fame.Alex.tartag.

a ¶ Pestis Fran. Bal.de prescr.ij. par.vlt.par.ver sic.secundus ca sus.Fran.ripa. trac.de peste.fo. 27.

b ¶ Plena.Con trariũ tenet.s. lib.j.consil.xiij.⁊ melius [illegible]

Epitome.

¶ Catharina tutrix Joanni siacobi pupilli anno.M.cccc. xvi.locauit fundũ pupilli Benuenuto de ferris ad longum tps pro certa annua pẽsione,cũ pacto ꝙ cõductor posset eme re ⁊ acquirere proprietatẽ fundi,dando ⁊ soluendo.xxxv.li bras,quas Benuenutus anno. M.ccccxxxvj.post decẽ an nos a dicto cõductione soluit eidẽ Catharine tutrici,⁊ ab ea emit fundũ dicti pupilli,vel minoris,qui maior factus egit ad pẽsiones lapsas,⁊ non solutas a tẽpore dicte venditionis, cõtra filios,⁊ heredes Benuenuti,qui excipiũt se dominos,⁊ nõ teneri:q: a tempore dicte emptionis ⁊ solutionis.xxxv.li brarũ dictus Benuenutus eorũ pater desijt esse conductor,⁊ factus est dñs fundi per sñiam rei condemnati sunt ad solu tionẽ dictarum pensionum reseruato iure qd eis competeret aduersus actorem,vel dictam Catharinam eius tutricẽ ad repetitionem dictarũ.xxxv.librarum,⁊ damni inde secuti a qua sñia rei reclamant.Consultus Alex.respondit male iu dicatum,⁊ reos absoluendos,fundans se in hoc solo ꝙ actor agẽdo ad pensiones ratificauit dicta est locationẽ anni.M. ccccxxvj.Et consequenter pactũ de redimenda proprietate in ea appositum.⁊ quicquid inde secutum est,videlicet vendi tionem post ea factam anno.M.ccccxxxvj.sed iudicio meo pessime ⁊ inique consuluit.C.Mol.

Consilium.CXVII.

Uiso processu ⁊ sentẽtia lata contra Jacobum,⁊ fratres de ferris condẽ natos ad dandũ Jo.Jacobo de nicoletis libras cviij.pro vsibus cuiusdã petie terre non solutas:⁊ reseruato dicto Jacobo,⁊ fratribus omni iure quod eis cõpeteret con tra dictum Joannem Jacobũ seu contra dominam Catha rinam tunc eius tutricẽ vigore instrumenti vẽditionis facte per dictã dñam Catharinã tutricẽ quondã Benuenuto pa tri dicti Jacobi ⁊ fratrũ ad repetendũ libras.xxxv.receptas per dictã dñam Catharinã,⁊ ad omne damnũ inde subsecu [illegible] pellatum est pro parte di

Aut non valuit, vide audacē cavillationē, & sophisticū dilēma, vafre enim occultat vnū membrū, faciēdo duo tantū, cum sint tria. Sic enim bona fide arguendum erat aut locatio simul cū pacto de vendēdo valuit, aut simul cū pacto nō valuit, aut locatio quidē valuit sed non pactū, vel contra. sed tūc nedum argumentum manifeste nihil concludit, sed techna detecta veritati lux, & via aperit. vz q̄ locatio & dictum pactū sint duo separata, & vtile & inutile nō vitiatur, nec nuda approbatio alteri⁹ ad alterū extēditur, siue ḡ vtrūq̄ fuerit a principio nullū, ī ppo[illegible] ca actor approbet locationē petendo pēsiones: nō tñ eo ipso tenet approbare dictū pactū, & q̄ secutū est ex eo nec seq̄t q̄ vēditionē ex pacto secutā approbet. fa. l. si domus. de servi. vrb. pdi. siue ab initio locatio valuisset, vt q̄ fuisset fcā ad nouē annos, cū pacto de relocādo de nouēnio ī nouēniū: quo casu lz nō valuerit pactū de relocādo, sicut nec de vendēdo, tñ valuisset pma locatio [illegible] separa[illegible] scripsi in [illegible] parisien. §. xlj. q. viij. & x. valuisset etiā pactū de relocādo ad inducendā tacitā recōductionē, pro sequētib⁹ annis dūtaxat. & si has pēsiones voluisset petere actor, sine approbatione pactorū, & contractuū separatorum etiā si habuerit eorū notitiā tpe actionis intētate, de quo nō apparet, nec psumit sciētia si dicas q̄ ēt actor inepte egit ad pēsiones, q̄ a tpe vēditionis cepit Bēnenut⁹ possidere pro dño, nō tanq̄ colonus. & sic q̄ rei debebāt absolui tanq̄ ab inepta petitiōe, reseruato actori iure, vēdicando fundū cū fructibus. rñdeo q̄ h̄ poterat facere actor, sed mitius agēdo approbauit locationē factā ad longa tēpora petēdo pēsiones, qd̄ facere potuit ēt inuitis reis q̄ nō erat locatio nulla nisi in fauorē actoris, & ex quo tpe emptiōis erat Bēnenut⁹ in possessiōe, tāq̄ colon⁹ nō potuit sibi mutare causam possessiōis, p dictā emptionē nullā a sola tutrice cōtra oīa iura, & mala fide redēptā, per ea que pleni⁹ [illegible]

cti Jacobi & fratrū. Videret prima cōsideratione dñm dictā sniam fuisse iuste latā: & per cōsequens esse per iudicē appellationis ɔfirmandā. iuxta. l. eos. in prin. C. de app. & c. raynaldus. de testa. Nā cōstat q̄ dicti fratres sunt heredes ser Benuenuti cōductoris. cōstat de cōductione Benneuuti per publicū instrm̄ factū de anno. M. cccc. xvj. & per cōsequens de pensiōe annua per publicū instrm̄. & nihil est q̄ dicto Joanni Jacobo vehemētius obstare possit quā aliud instrm̄ emptionis & acquisitionis facte per dictū ser Benuenutū ementem dictā rem cōductā a dicta dña Catharina tutrice, & hoc de anno. M. cccc. xxxvj. ¶ Sed ad tale instrm̄ emptionis respondēri pōt pro parte Joānis Jacobi qd̄ illa vēditio facta per tutricē sine decreto iudicis de re immobili nō valuit. l. j. & fere per totū titulū. ff. de reb. eorū. l. lex que tutores. C. de admi. tu. & per totū titulū. C. de predi. mi. 1 †Sed his nō obstantibus cōtrariā sniam probabiliorē de iure pculdubio puto, vt ostēdā. & paucis propter rei euidētiā. Nam aut dicimus q̄ valuit illa prima locatio facta ser Benuenuto per tutricē, cū pacto q̄ eam acquirere posset pro pretio librarū. xxxv. Aut nō valuit. Si valuit: & ego habeo intentū: q̄ illā alienationē quā postea fecit tutrix in ser Benuenutū facere potuit tanq̄ alienationē necessariā surgentē ex primo cōtractu valido, vt p̄bat aperte in. l. magis puto. §. si fundus. versi. sed si pater. & l. sz si pecunia. §. itē queri. ff. de reb. eo. Aut nos dicimus q̄ illa locatio facta per tutricē tanq̄ locatio ad longū tps, & per cōsequēs tanq̄ alienatio facta sine decreto iudicis, nō valuerit, iuxta id qd̄ legit & no. in cle. j. de reb. eccl. nō alie. & in. §. alienatiōis. in aut. de nō alie. c. nulli. de reb. eccl. nō alie. Et no. gl. in l. fi. C. de pac. pig. & not. doct. in. l. codicillis. §. institutio. ff. de leg. ij. cū si. ¶ Et adhuc dico q̄ nō tenent heredes ser Benuenuti post tps dicte acquisitionis & emptionis facte de anno. M. cccc. xxxvj. qd̄ ostēdo. 2 ¶ †Nam ɔ̄ctus alienationis seu locationis ad longum tps: que dicitur alienatio, vt dixi. si factus est per tutorē sine decreto pōt ratificari per ipsum pupillū, cū maior effectus fuerit, & etiā si expresse nō ratificat, sz tacet per quinquēniū postq̄ effectus est maior, videt ratificasse. tex. est in. l. j. & in. l. fin. C. si maior fa. alie. fa. sine decre. ra. ha. Et talis expressa vel presumpta ratihabitio trahit retro ad tps cōtractus, vt in. d. l. fi. ibi, quasi ab initio legitimo decreto fuisset res alienata. & ita est natura cuiuslibet ratihabitionis, vt trahat retro ad tps initij ɔ̄ctus. l. fi. C. ad maced. l. lz. ff. de iud. c. ratihabitionē. de reg. iur. in. vj. Sed ita est qd̄ Joānes Jacobus dicit ratificasse ipsum ɔ̄ctū locationis facte in perpetuū: q̄ agit ad pēsionē ex dicto ɔ̄ctu, & sic illū ratificare dicit. l. Paulus rñdit non tm̄ verbis. ff. rē ra. habe. l. indebitū. C. de cōdi. inde. ergo talis ratihabitio trahit retro ad tēpus ipsius cōtractus locationis. & per cōsequens fingit cōtractū illius locationis ab initio valuisse. Si fingit valuisse: ergo infert qd̄ in cōsequentiā fingitur vēditionē factā per tutricē tanq̄ vēditionē necessariā, & pēdētē a primo ɔtractu valuisse etiā sine decreto, per. d. l. magis puto. §. si pupillus. & d. §. itē queri. 3 †Et q̄ ratificatio Joānis Jacobi que fingit cōtractū locatiōis ab initio valuisse, operetur etiā fictionē & ratihabitionē retro quo ad ɔ̄ctum venditionis postea secutū & depēdentē a prima locatione, probat in. l. sub cōditione. ff. de sol. & in. l. quoties. ff. de noua. ibi dū dicit, & eū existēs cōditio primā stipulationē cōmittit, & eā cōmissam in secundā transfert. vbi apparet q̄ si mihi aliquid sub cōditione debebas, & pēdente ɔditione me p acceptilationē pure liberaueris, & sic liberatio inspecto presenti statu nō valuit in effectu: q̄ nō inuenit quid liberandū: quoniā pendēte cōditione nō est nata actio, nec obligatio. l. cedere diē. ff. de ṽ. sig. l. itē q̄. ff. de pact. Si postea eueniat conditio obligationis, que retrotrahit ad tps contractus cōditionis. l. potior. & l. qui balneū. ff. qui po. in pig. ha. Sicut trahit retro ad tps cōtractus cōditionalis eodē modo operat circa ipsam liberationē. que a principio effectū nō habuit, & nūc recōualescit. Ac etiā fingit a principio valuisse, vt in. d. l. sub cōditiōe, & simile exēplū ponit in. d.

4 l. quoties. ¶ †Nec obstat in pposito qd̄ due fictiones cōcurrere nō possunt, iuxta. l. j. cū ibi notatis. C. de do. promis. l. cū post. §. gener. & ibi no. ff. de iure dot. Qz, vt ī terminis nostris declarat Bar. in. d. l. sub cōditione. & in. l. si is qui pro emptore. in vlti. q. principali. ff. de vsucap. illud est verū, nisi vna fictio veniat in cōsequentiā alterius, vt in casu nostro. l. singularia. ff. si cer. pet. l. cū due. ff. de capi. l. species. §. si. ff. de capti. q̄ primū enim fingimus propter ratificationē primū cōtractū locationis in perpetuū, cū pacto de vēdendo valuisse in cōsequentiā fingimus venditionē inde secutā, velut necessariā tenuisse. vel ɓm Bar. & alios in. d. l. sub cōditione. iste due fictiones cōcurrūt circa diuersas. vna circa obligationē dictorū de ferris, id est, circa primū contractū. alia circa ɓm cōtractū ex quo resultabat liberatio a primo. d. l. singularia. in fine. ¶ Et per hec patet cessare oīa in ɔ̄riū allegata, q̄ data validitate primi ɔ̄ctus nō fuit necessaria interpositio decreti iudicis in secūdo contractu, vt superius est ostēsum. Alex.

Summarium.

Consilium. CXVIII.

In casu de quo queritur primo est discutiendū an dicta nemora producentia lignamina pro laborerio intelligantur cōprehensa in dicta locatione, adeo qd̄ liceat dictis cōductoribus ea incidere. Et videtur prima consideratione dicendū quod non: per id qd̄ habetur in. l. diuortio. §. si fundū. ff. sol. mat. cū ibi no. maxime per Bal. vbi dixit per illū tex. q̄ maritus nō pōt incidere in fundo dotali arbores, que in breui tēpore nō renascūtur. Et idem dicit ipse post Dy. esse in emphyteuta. 1 †subdens qd̄ talis emphyteuta pōt expelli, qui facit rem deteriorē, per id qd̄ habetur in aut. qui rem. C. de sacrosan. eccl. & dicit idē esse in colono, nisi tñ ɓm eū tales arbores essent in fructu, q̄ tūc possunt per predictos incidi. Sz dicte arbores p laborerio in breui tpe nō renascunt, adeo qd̄ sint in eo statu, in quo nūc sunt, igitur &c. ¶ Accedit q̄ cōmissum est consciētie dictorū cōductorū disponere de nemoribus dicte pre-2 positure† put eis videbit, & placuerit: que verba oīa important arbitriū boni viri. l. fideicōmissa. §. q̄q̄. de leg. iij. l. fideicōmissaria libertas. & l. thais. §. sororē. ff. de fideicō. liber. Bñ facit id qd̄ de cōmissione cōsciētie no. gl. reputata singularis in cle. j. de iur. patro. Et qd̄ circa hoc in varijs locis scribunt doct. maxime Bal. in. l. fi. ad finē. C. de iur. domi. impe. Et in disputatione sua incipiēte, statuto cauet qd̄ feneratores. in. ix. col. vbi dicit q̄ illud qd̄ cōmittitur cōscientie alicuius videt cōmissum, vt viro optimo, & qui nō debeat leges transgredi. Igit nō debēt dicti ɔductores posse ɔ̄ iuris dispositionē arbitrari se posse incidere dictas arbores, que nō breui tpe renascunt, per id qd̄ proxime dictū fuit, imo q̄ cōductores incidētes tanq̄ male vtētes re cōducta, vident ab ea posse expelli per dictam aut. qui rem. & ibi etiā no. Bal. Et q̄ sub vnica pensione facta est locatio oīm rerum, videt q̄ si male vsus est cōductor in vna re possit de oībus expelli, vt not. Bald. in. l. edē. in vlti. col. C. locati. per. l. cū eiusdē. ff. de edi. facit. l. quidā 3 in iure. §. donationē. ff. de don. ¶ †Sed istis nō obstantibus sentio in pposito casu ɔ̄rium verius, presertim ex infrascriptis. & primo, q̄ arbores que in dicto nemore nascunt pro laborerio nō producunt aliū fructū, nec ex eis fructus percipi pōt nisi incidēdo, & alienādo, vel vtēdo pro laborerijs: & si incidant renascunt, quo casu huiusmodi arbores appellantur arbores cedue: & spectant ad illū ad quē spectare debet cōmodū fructuū ipsius nemoris seu fundi: & dicunt esse in fructu, vt probatur in. d. §. si fundū. ibi no. & in. l. itē si fundi. §. si. & l. si absente. §. syluam. ff. de vsufru. iūcta. l. sylua cedua. ff. de verb. signi.

4 signi.† Alias aūt arbores scʒ fructiferas, que incise nō rena
scuntur, nō dicimus esse in fructu: vnde cōductor emphyteu
a ta vel fructuarius nō pōt illas incidere. [a] l. equissimū. §. j. de
vsufru. l. in fraudē. §. cōductor. ⁊ ibi Bar. ff. de iure fisc. ⁊ in. d.
§. si fundū. ¶ In proposito igitur apparet qd̄ dicte arbores
nemoris vel sylue pro laborerio que nascūtur ⁊ renascuntur
potuerūt ⁊ possunt incidi per dictos cōductores. Et hoc est
etiā de mēte Bal. in. d. §. fundū. dum dicit nisi tales arbores
sint in fructu. Sʒ in ꝓposito nostro sunt in fructu, ꝑ ea que
dicta sunt saltē cū ex isto nemore vbi he arbores nascunt: seu
ex istis arboribus alius fructus nō percipiatur. Et sic alias
frustra fuisset tale nemus locatū, vt. j. ostendā fuisse locatum.
Et ideo in istis arborib⁹ ceduis nō fit distinctio in. d. §. si fun
dum. cū aliis iurib⁹. s̄. allegatis: an cito an tarde renascant̄.
¶ Secūdo probatur qd̄ dictum nemus comprehendatur in
dicta locatione: quia in cōtractu locationis expresse actū est
qd̄ de omnibus ⁊ quibuscunqꝫ nemoribus dicte prepositu-
re dicti cōductores possint disponere, prout eis videbitur, ⁊
5 placuerit.† Nam illa verba, omnibus ⁊ quibuscūqꝫ, operan-
tur vt nō possit dicta locatio recipere illā restrictionē: posi-
to qd̄ vbi simpliciter facta fuisset locatio ꝑ verba indefinita,
potuisset recipere. hoc probatur per ea que notant̄ maxime
per Bar. in. l. generali. §. vxori. ff. de vsufruc. lega. vbi voluit
qd̄ licet si testator legat vsumfructum rerum, que in domo
erant, nō veniāt res que venales erāt in domo: vt ibi. Tamē
secus esset si fuisset factū legatum cuʒ signo vniuersali, vt qꝛ
dictū fuisset, lego vsumfructum omnium rerū, que quoquo
modo in domo sunt, qꝛ venirent etiam res venales in domo
existentes per. l. pediculis. §. Labeo. ff. de auro ⁊ argen. leg. ⁊
l. Julianus. in princi. ff. de leg. iij. Et tantomagis in casu no
stro in quo duo signa vniuersalia adiecta sunt, scʒ omnibus
⁊ quibuscunqꝫ. que latiorē voluntatem contrahentium osten
dunt. l. balista. ff. ad Treb. ⁊ quod no. Sali. in. l. si serui vestri.
in. iij. col. C. de noxa. Dum vult qd̄ ista verba apposita in sta
tuto, scilicet quomodocunqꝫ, ⁊ qualitercūqꝫ, vel cuiuscūqꝫ con
ditionis ⁊ similia, impediāt statutum pati posse interpreta-
tionē restrictiuā, quā sine dictis verbis pati potuisse, posset
hoc multis similibus cōprobari: sed in consulendo expedire
6 non puto. ¶ † Tertio probatur vnumquodqꝫ verbum appo
situ in cōtractu nedū vnaqueqꝫ clausula debet esse cū virtu-
te operandi, si hoc fieri potest. l. hanc legem. ff. de contrahen.
empti. l. si stipulatus. in princ. ff. de vsuris. ⁊ sunt verba Bal.
in rubrica. C. de cōtrahen. empt. in. ix. q. Sed in dicto contra-
ctu actū est qd̄ in fine dicte locationis prefatus locator tenea
tur satisfacere dictis cōductoribus oēs ⁊ quascūqꝫ expēsas,
quas fecerint in aptatione ⁊ constructione domorū, ⁊ feniliū
dicte prepositure, dummodo in ipsis expēsis non computen
tur, nec cōputari possunt lignamina que haberent̄ ⁊ accipe-
rentur ⁊ de terris dicte prepositure, ⁊ ponerētur in opera di
ctarū domorum ⁊ fenilium. Certe si ad cōductores non spe-
ctabant dicta lignamina a laborerio, sed ad locatorem, eo qꝛ
tale nemus nō fuisset in locatione cōprehensum, sequitur qd̄
superuacuo adiecta erat illa clausula qd̄ in dictis expēsis re-
ficiendis per laboratorem non debeant cōputari lignamina
predicta. Sed si spectabāt ad cōductores tūc dicta clausula
operatur: qꝛ potuissent cōductores computare dictā impen-
sam lignorū, tanq̄ suorum vigore conductionis, sed propter
illam clausulam, nō potuerunt computare dictā impensam.
7 ¶ † Non obstant allegata in cōtrarium scilicet ꝙ nō possint
cōductores incidere arbores que in breui non renascūtur, qꝛ
dico quod qñ sunt arbores cedue, seu ex quib⁹ alius fructus
nō percipitur, est de iure clarum qd̄ huiusmodi cōductores
possunt incidere: qꝛ dicunt̄ esse in fructu. vt. s̄. probaui: ⁊ po-
tissime cū locator voluerit istos cōductores posse disponere
tanq̄ vtiliter dñi, vt in cōtractu cōtinetur. Accedit qꝛ quod
comprehendatur dictū nemus in locatione cū dicta faculta-
te cōprehenditur ex verbis, ⁊ mente contrahentium, vt pro-
baui ꝑ alia duo fundamēta superius adducta. ¶ Et per hoc
apparet qd̄ nō obstat qd̄ per verba importantia arbitriū bo
ni viri, sit cōmissum cōductoribus posse disponere de dictis
nemoribus: qꝛ respondeo ꝙ bonus vir arbitrari debet ꝙ po-
tuerint incidere lignamina in dicta sylua: qꝛ cedua esse dici-
tur, ⁊ in locatione fuit cōprehēsa. ⁊ dicitur arbitrio boni viri
cōductor disponere de dictis nemoribus, quādo non appa-
ret qd̄ vertatur aliter quā esset cōsuetum seruari per dños di
ctorum nemorū. l. itē si fundi. §. si. ff. de vsuris. vel qñ non inci
deret nemus nondū maturū ſm quod legitur ⁊ notat̄ in. d. l.
si absente. §. syluā. ¶ Per predicta apparet superuacuo alle
gari qd̄ cōductores possint expelli de rebus locatis tanquā
male vsi sint re locata: qꝛ vt dixi, per incisionē huiusmodi nō
apparet eos male vti re locata. ⁊ Bal. ⁊ doct. in. d. aut. qui rē.
⁊ in aliis locis de quibus. s̄. loquūtur. ⁊ intelligunt qñ incide
rentur arbores: que non essent in fructu. vt qꝛ essent arbores
fructifere. ¶ Nec obstat etiā si diceretur qd̄ dominus duran
te dicta locatione quādoqꝫ incidi fecit aliqua capita lignorū
ex dicto nemore: ⁊ illo titulo donationis alij cōcessit scienti-
8 bus ⁊ patiētibus dictis cōductoribus: † qꝛ respondeo qd̄ ta a
lis sciētia sine cōtradictione non inducit cōsensum. l. titia cū
testamento. §. lucia. cū ibi no. ff. de leg. ij. l. caius. cū ibi not. in
gl. magna. ff. de pig. actio. l. pen. ff. de furtis. plene no. Bar. in
l. que dotis. ad finē. ff. sol. matri. cum cōcor. Et sciebant con-
ductores ius suum saluū durare saltem contra locatorem. l. si b
debitor. §. j. ff. quibus modis pig. vel hypo. soluitur. ¶ Et po
sito qd̄ viderentur consensisse non extenditur consensus nisi
ad id qd̄ toleratum est, scilicet ad incisionem illorū lignorum
⁊ ad trāfferendum dominiū in alium cui donata fuerūt, ⁊ nō
vltra. l. j. §. si quis hoc interdicto. ⁊ quod ibi no. Bar. ff. de iti.
actuqꝫ priua. l. si fundum per fideicommissum. in prin. cū ibi
9 no. per Bar. ff. de leg. j. cum si. ¶ † Nec etiam obst. si diceretur
qd̄ in primo anno cōductores abusi sunt nemorib⁹ incidēdo
multa ligna vltra arbitrium boni viri, vendēdo de illis ⁊ va
sa cōstruendo: qꝛ vbi apparet de tanta incisione, respōdetur
qd̄ attento ꝙ locatio duratura erat per nouē annos, ⁊ in se-
quentibus annis nō continuarunt in ea incisione, imo desti-
terunt, ⁊ id qd̄ potuissent facere in pluribus annis fecerūt in
primo, hoc cessit ⁊ cedit ad cōmodum locatoris, qꝛ tanto ci-
tius pullulabunt nemora: ⁊ pullulata veniunt restituēda in
meliori statu q̄ si tardius fuissent incisa. vnde nō pōt locator
opponere culpā conductori: ex qua ipse locator lucrū sentit.
10 l. cū in fundo. §. j. ff. de iure do. ¶ † Scdo respondeo ꝙ ad hoc
vt dicti cōductores per talē malum vsum possint expelli: re-
quiritur ꝙ ille malus vsus cōcernat perpetuā deteriorratio-
nem substantie rei nō fructuū, ⁊ qd̄ si in notabili quātitate. ⁊
qd̄ intercesserit dolus lata culpa vel leuis, ita singulariter cō
cludit Bal. in dicta aut. qui rem. ⁊ in. d. l. edem. sed ista dete-
rioratio, si qua est, vt fertur nō concernit nisi fructus dicte lo
cationis. Ergo nō sumus in casu expulsionis ⁊ priuationis.
11 † Et vbi esset in casu in quo posset expelli ⁊ priuari, requirit̄
b prius discussio ⁊ sñia. [b] c. j. de feudo sine cul. nō amit. c. j. ⁊. c. ij.
quo tēpo. mil. no. gl. ⁊ doct. in. c. j. §. calidis. in versi. reuertat̄.
in tit. de prohi. feu. alie. per F ede. probat̄ in. c. j. §. deniqꝫ. ⁊ ibi
not. Bal. in tit. que fue. prima causa bene. ami. ⁊ Spe. in titu.
de locatio. §. nūc aliqua. vers. xlvij. ⁊ in versi. seq. cum simi. Et
anteq̄ fuerūt iudicatum nō potest dominus illud ius sibi au
ferre, ⁊ in alium transferre: vt inquit Bal. in. c. que in ecclesia
rum. de cōstitu. in. x. xij. ⁊. xiij. col. Sicut querela inofficiosi te
stamēti desiderat sñiam anteq̄ legitimus successor possit adi
re, vt plene no. in. l. queadmodum. ff. de inoffi. testa. ſm Bal.
in. d. c. que in ecclesiarum. vbi etiā hoc per alia media cōpro-
bat: que breuitatis causa omitto. ¶ Circa secūdum dubium
quo queritur an si idē procurator, qui locauit dictis cōducto
ribus pendēte locatione venditionem fecit de lignis existēti
bus in dictis nemoribus: ⁊ nondū a solo separatis Venturi-
no de platenis, licitū sit dicto Vēturino incidi facere dicta li
gna in dictis nemoribus. Et sic nō teneat̄ dictus Venturi-
nus emptor stare locationi facte prius dictis cōductoribus:
sed solū si qua via pōt esse consultū dictis cōductoribus ha-
beant ipsi necesse agere cōtra dictū locatorē ad interesse suū
iuxta cotenta in instrumēto vbi cōtinetur ꝙ dictus locator
nō possit durante locatione facere aliā locationē, obligatio-
nem, vel alienationē de dictis possessionibus, fundis, terris,
domibus, ⁊ iurib⁹ aliquibus dicte prepositure in preiudiciū
dicte locationis ⁊ dictorū conductorū quominus dicti cōdu
ctores vti valeāt dictis rebus. Et si secus fieret teneat̄ loca-
tor dictis cōductoribus ad omne eorū dānum, ⁊ interesse ⁊c.
Et videtur qd̄ dictus venturinus nō possit impediri: qꝛ em-
ptor nō tenetur stare colono. l. emptorem. C. locati. l. qui fun
12 dum. ff. locati. ¶ † Item qꝛ expressa prouisio hominis facit
cessare prouisionē legis. l. si. C. de pact. cōuen. l. ⁊ habet. §. cum
quis. ff. de preca. Ergo cū videatur expresse actū quod loca-
tor teneatur ad interesse cōductori, si aliquem cōtractū face-
ret in preiudiciū dictorum conductorū, sequitur quod vide-
tur recessum ab omni ꝓuisione legis que impediret dictū lo-
catorē posse de dictis rebus disponere in preiudiciū dictorū
cōductorū. Dūmodo de interesse satisfiat ꝯductorib⁹. ¶ Sʒ
his nō obstātibus sentio ꝯtrariū esse de iure veri⁹ in casu de
quo querit̄. Nā presuppono ꝙ Vēturinus nō emit ꝓprieta-
13 tē fundi, sʒ est ēptor fructuū. † Et nō est differētia q̄ ad ꝓposi
tū inter emptorē fructuū ⁊ cōductorē: qꝛ nec emptor fructuū
hʒ ꝓprietatē vel possessionē fundi, sicut nec hʒ colon⁹, nec ēt

a ¶ Incidere. Cepol. de ser. rusti. prediorū. c. xx. de montibus.

b [illegible]

habet dñium fructuũ:qꝛ cum non sint separati a solo,sꝫ dicã tur adhuc pars fundi.l.fructus pẽdẽtes.ff.de rei ven.ꝛ.l.fi.§. pe.ff.que in frau.cre.Nõ possunt dici esse traditi.Ergo non sunt acqsiti quo ad dñiũ ipsi emptori.l.si agere.ff.de rei vẽ.l. ex stipulatione.ff.de ac.pos.ꝛ.pbaꝛ in.l.si fur.ff.de vsufru.ꝛ in l.si seruꝰ.§.locaui.cũ ibi no.ff.de fur.Et ideo in hac materia ponũtur,ꝛ iudicanꝛ a pari talis emptor fructuũ ꝛ conductor fructuũ,vt no.Bar.in.l.si merces.§.j.ff.loca.in lectura Florẽ tina.ꝛ in.l.iubemꝰ nulli.in prin.C.de sac.san.eccl.in.ij.col.in ver.ponamus ergo ꝛc.ꝛ in.l.fundo.C.de ver.sig.ꝛ in.l.edẽ.in iij.col.in ver.sed qd de eo.C.loca.ꝛ Bar.in.l.codicillis.§.insti tuto.ff.de leg.ij.Optime facit tex.in cle.j.in fi.de re.eccl.non 14 alie.† Sed ita est qd scdꝰ conductor teneꝛ stare primo cõdu ctori,vt inquit Bal.in preallegata.l.emptorẽ.in.ij.col.Nam sm eũ in iure pari potior est cõditio,que tẽpus occupat.l.in operis.ff.loca.Accedit id qd decidit per plura Jo.an.in re 15 gula cõtractus.li.vj.in mercu.† vb icõcludit qd si vnus pro misit duobꝰ prestare in genere officiũ aduocationis.Et post ea cõtingit,qd illi duo adinuicẽ litigant,ꝛ vnusquisqꝫ eorum dicit illũ aduocatum sibi teneri,ꝙ preferretur ille cui primo ꝓmissum fuit.Et idẽ in vasallo duobus dominis obligator vt decidit Spe.in tit.de feudis.§.ij.ver.xij. ¶ Et ista cõclu 16 sio probatur ratione,† qꝛ emptor ꝓprietatis fundi nõ teneꝛ stare colono:quia emptor proprietatis habet ius iure:qꝛ ha bet dñium:conductor vero non habet dominium,neqꝫ pos sessionẽ.l.nõ solet.ff.loca.l.non solũ.§.j.ff.de vsucapi.Et per sonalis obligatio ꝙ habet conductor contra locatorem,non transit in singularem successorem locatoris.l.fi.§.fi.ff.de con trahẽda empt.l.j.§.si heres.ff.ad Trebel.Et hec ratio reddi 17 tur per Bar.ꝛ omnes in.d.l.emptorem.† Unde videmus qd emptor fundi bene tenetur stare colono,qui conduxisset ad longũ tempus,quia tunc talis conductor habet vtile domi nium,ꝛ sic habet ius in re.l.j.in fi.ff.si ag.vectig.vel emphyt. peta.l.j.§.qd aũt ait.ꝛ ibi in proposito not.Bar.ff.de super ficie.Et notant oẽs in.l.si filio.§.si vir in quinquẽnio.ff.solu to matri.ꝛ in.d.l.qui fundum.ff.loca.ꝛ in.d.l.emptorem.cum a si.cum igitur dictus emptor lignorũ seu fructuum nõ habet ius in fundo,non põt dici quod ipse sit melioris cõditionis, ꝙ ille qui prius cõduxerat,vt est dictũ.ꝛ licet per aliquos in alia materia fiat quãdocũqꝫ differentia,An emptor fructuũ emerit pro vno anno,ꝛ pro vno pretio,An vero pro pluribꝰ. tñ ista differẽtia nõ sit nec fieri põt in ista materia in qua at tẽditur an habebat ius in feudo,ꝛ an successerit in plenũ ius vel nõ,vt est dictum ꝛ statim cõprobo. ¶ Fortificantur pre dicta,per ea que not.Bar.in.d.l.si filio.§.si vir.Et oẽs sequũ 18 tur ibi,ꝛ in.d.l.emptorem.† vbi dicunt qd singularis succes a sor[a] qui succedit in plenũ ius,nõ tenetur stare colono,vt ibi. secus si nõ succedat in plenum ius:qꝛ tenebitur stare colono per.l.in vẽdi.§.j.ff.de bo.auť.iud.pos.vbi missus in possessio nẽ ex primo decreto teneꝛ stare colono,ꝙuis in multis casi bus talis immissus lucreꝛ fructus:vt per gl.ꝛ doctores in le ge si finita.§.iulianus.ff.de dam.infec.ꝛ per doct.in authen tica ei qui.C.de bonis autho.iudi.possidẽ.vnde in proposito nemo dicet qd iste emptor fructuũ dicatur successor in plenũ 19 ius,cũ in eum non transeat dñium,neqꝫ possessio.† Alia ra tione etiã dictus emptor tenetur stare colono:quia sicut em ptor acquirens a fisco,tenetur stare colono fisci.lege fi.ff.de iure fisci.ita tenetur qñ emit ab ecclesia:cum fiscus ꝛ ecclesia equiparentur,lege fi.C.de sacrosanctis ecclesijs.ita voluit in proposito Ludoui.roma.in.d.§.si vir.Et simili argumento 20 vtitur Bal.in lege fructus.ff.solu.matri. ¶ † Insuper:quia in instrumento prefatus locator seu eius procurator obliga b uit[b] omnia bona dicte prepositure pro obseruantia conten torum in instrumẽto,sequitur qd dicti cõductores saltẽ pro pena ꝛ interesse retinere possunt dictũ nemus,tanꝙ eis obli gatum.Et sic in eo habent ius in re.adeo quod possunt loca tori ꝛ eius singulari successori resistere:quia si habet actionẽ in rem.l.eos.C.qui potior.in pig.habeã.§.itẽ Seruiana.in stitutio.de actio.multomagis exceptionẽ,vt est regula iuris communis.ita in proposito concludit Bar.in.d.§.si vir.ꝛ in d.§.quod autem ait.ꝛ in.d.l.qui fundum.ꝛ in.d.l.emptorem. ꝛ ibi etiam Bal.ꝛ Angelus.ꝛ Bald.in.l.j.C.de fructi.ꝛ li.ex pen.in versi.sed pono maritus.ꝛ Jacobus butriga.ꝛ Bald. in.d.l.si merces.§.j.ꝛ ibi Bal.in lectura Florentina.ꝛ Salic. in.l.mancipia.C.de rebus eccle.non alienan.ꝛ domi.Abba. siculus in.c.fi.ne prelati vi.suas.Nec ad hoc obstat si dicatur quod prelatus non potest obligare bona,per id quod habe 21 tur in capitu.nulli.de rebus eccle.non alienand. ¶ † Quia respondeo quod saltẽ quo ad hypothecam generalem absqꝫ traditione,põt prelatus obligare bona ecclesie in contracti bus,qui per eũ celebrari possunt.hoc probat textus in.d.c. nulli.per argumentũ a cõtrario sensu in verbo specialis hy potbece.ꝛ istud tenet ibi Egidius,Hosti.Jo.an.dñs Card. Florẽtinus.ꝛ do.Abb.siculus,qui pro hoc etiam allegant id qd habetur in.l.pe.C.de his qui ve.eta.impe.Et etiam id qd legitur ꝛ notatur in.l.fi.C.que res pig.obl.possunt.vbi appa ret qd talis hypote.est modici preiudicij.istã partem etiam sequitur dñs Abba.siculus in.c.iij.de preca.Et licet Anto. de but.ꝛ Jo.de imo.in.d.c.nulli.teneant qd etiam generalis hypothecа sit ꝓhibita,allegant id qd habetur in.d.§.si vero. in auť.de alie.ꝛ emphyt.Tamẽ magis cõmunis videtur opi nio contraria,quam etiam tenuit gl.in.§.nos igitur.in ver bo specialis.ꝛ in verbo creditoribus.in auť.de nõ alienã.Et sequitur ibi Jac.de bel.in.vij.oppo.Et dicit ibi gl.quod sine traditione põt fieri generalis hypotheca,lꝫ non possit spe 22 ciale pignus cõtrahi,ꝛ est ratio secundum gl.† quia plus iu ris cõstituitur creditori per speciale pignus,ꝙ per generale, vnde videmus qd mancipia que obligauimus gñaliter,pos sumus manumittere.secus si specialiter.l.iij.C.de seruo pig. dato ma.Et pro hac opinione gl.allegat textũ in.§.si autem creditor.versi.si enim.in auť.de non alie.ꝛ ibi hoc tenet Jac. de belui.Nec obstat textus in.d.§.si vero contigerit.in auť. de non alie.quia tex.ibi ꝛ in.§.hoc etiam.in eo.titu.loquitur 23 de speciali pignore,non de generali. ¶ † Non obstat etiam si diceretur qd procurator non habebat mandatum ad obli gandum bona,sed ad administrandum,qꝛ respondeo quod imo potuit obligare bona pro obseruantia talis contractus permissi.tex.est cum glo.j.in.l.si is.in prin.ff.de pig.ꝛ tanto magis stante generali cõsuetudine propter quam hoc vide tur mandatũ:vt inquit Ange.in.l.bene a Zenone.C.de qua dri.prescrip.per illum textũ.ꝛ Ange.in.l.ij.ff.de iurisd.omni. iudi.facit.l.solutum.§.fin.cum.l.sequen.ff.de pig.actio.ꝛ.l.fi. C.de fideiuś.quod not.Bart.in.l.fin.in fine princip.ff.que in fraud.credi.ꝛ melius in.l.si procurator.in principio.ff.de iu re fisci.ꝛ in terminis nostris not.do.Abb.in.d.c.iij.de preca 24 rio.† ꝛ tantomagis si in dicto mandato est adiectã cõsueta clausula libere potestatis,que importat vt possit obligare ꝛ hypothecare.l.si cõuenerit.§.fi.ff.de pig.actio.Tutiora etiã puto esse alia fundamẽta superiora.ex quibus dixi qd etiam absqꝫ ista hypotheca,tenebatur dictus emptor lignorũ stare dicte locationi,ꝛ illis principaliter adhereo. ¶ Ultimo non obstat pactũ appositũ in instrumento de satisfaciendo omne damnũ,ꝛ interesse dictis cõductoribus,si cõtingeret fieri per 25 locatorẽ aliquem cõtractum in eorũ preiudiciũ.† Quia rñ c deo qd expressa prouisio hominis nõ facit cessare ordinariã[c] prouisionẽ legis,ne resultet qd illud qd adiectũ est in cõtra ctu ad fauorẽ conductorũ ꝛ ad ius eorũ augendũ redundet in diminutionẽ,sed bene per prouisionem hoĩs receditur ab extraordinaria prouisione legis inducta in priuilegiũ con tra ius cõe.ita loquitur dicta lex fi.C.de pact.conuen.ita le gitur ꝛ notatur per glo.ꝛ docto.in.l.ij.C.de iure emphyteu.ꝛ per Bar.in.l.si cum dotem.in principio.ff.soluto matrimo.ꝛ Specula.in titu.de locationibus.§.nunc aliqua.versi.xxxv. vbi casus noster deciditur.sed dicti conductores tanquã an teriores,habebant de iure communi ius potentius ad probi bendũ de iure quoscunqꝫ posteriores cõductores vel empto res fructuũ,vt supra probaui.Ergo non videtur illi iuri re nunciasse per prouisionẽ eis factã de satisfaciendo interesse. ¶ Ex quibus concludo dictũ Uenturium teneri stare dicte locationi,ꝛ locatorẽ non posse de iure de dictis nemoribus,ꝛ lignis disponere spectantibus,pro dicto iure conductionis ad dictos conductores:sicut superius est declaratum.

a ¶ Successor.de ci.Cbolo.ccccij. Fab.tracta.de emptio.ꝛ vendi. col.ij.

b ¶ Obligauit. Guido.pap.de ci.Delphi.cccc lxx.Cor.consil. vi.lib.iiij.Albe. hen.consil.lxvij. col.ij.Anto.ne gusã.de pig.per ij.mẽbro.j.nu.6. dixi in cõsu.pa risi.§.xxx.q.xx iij.adde Jaś.cõś. ccxi.col.v.lib.ij. Soci.consi.xc.li. iiij.

c ¶ Ordinariam. roma.cõsil.cxxi. Cepol.causa.cri mi.cõsi.lxx.Cur. seni.cõsi.j.nu.31.

Epitome.

¶ Frãciscus tenens certa bona emphyteutica ab ecclesia hy pothecauit illa de consensu episcopi Lucretie,cui etiã post ea adiudicata sunt in solutũ quorum per episcopũ facta est renouatio tam Joan.Nicolao quã dicte Lucretie eius vxo ri:que nullo dato nec accepto a marito consensit illũ inuesti ri de dictis bonis hoc modo videlicet:dicto Joã.recipienti pro se ꝛ.d.Lucretia eius vxore,ꝛ pro eadẽ,ꝛ cuiuslibet eorũ filijs,ꝛ nepotibus masculis,ꝛ feminis ex eis ꝛ quolibet eorũ descẽdentibus ita qd premoriẽtis pars in superuiuentẽ de ueniat ꝛ accrescat.Lucretia decessit relicta vnica cõi filia Frãcisca,quã instituit haredẽ pro dimidia ꝛ dictũ Joãnem virum suũ pro alia dimidia.postea Joan.ex secunda vxore suscepta Bernardina filia decessit decidit Allegan.ꝙ dicta omnia bona emphyteutica spectant ad solã Franciscã filiam primi

primi matrimonij. Idq; de dimidia, que spectauit ad lucre-
tiaz eius matrē expeditū est. Tū qꝛ licet Jo. fuerit superstes
lucretie, nō tñ habuit ius accrescendi in dictis bonis, ex quo
lucretia reliquerat filiā, que ius accrescēdi in parte, que fuit
matris sue excludit. Tū qꝛ in institutione facta pro dimidia
per lucretiā de Jo. viro suo nō cōprehendūtur in aliquo. d.
bona emphyteutica: qꝛ tota portio Lucretie deferṫ ad Fran
ciscam, non tanq̄ heredē, sed tanq̄ filiam, reliqua vero dimi
dia que fuit Jo. per eius obitum reuertitur ad eadē Fran-
ciscam filiā primi matrimonij. Quia dictus Jo. non fuit cō-
prehēsus in. d. inuestitura: nisi de ꝯsensu liberali. d. Lucretie
vxoris sue ad quā oīa illa bona emphyteutica ex dicta adiu
dicatione spectabant et sic. d. Jo. tenebatur hoc lucrū reser-
uare filijs primi matrimonij. Tum qꝛ dictus Jo. ante obitū
cessauerat in solutione canonis per biennium, et. d. Frācisca
fuit in totum inuestita. ⁊ hec de bonis prime inuestiture. idē
respondet Alex. quo ad bona secunde inuestiture. de quibus
satis succincte in hoc consi. nu. 10. C. M.

Consilium. CXIX.

Viso processu cause in-
ter do. Bernardinā quōdā Joānis Nicolai de
Perusinis agentē: ⁊ do. Franciscā filiā eiusdē
Joannis se defendentem. Visoq; puncto mihi transmisso ⁊
instrumētis ⁊ iuribus de quib9 in eo fit mentio. Duo princi
paliter sunt vidēda. Primum an dña Bernardina debeat
obtinere, quo ad bona ꝯtēta in prima inuestitura facta dicto
Jo. Nicolao, ⁊ Lucretie ei9 vxori, in qua cōprehēditur dom9
Purgi ⁊ Tincte cū duabus domūculis. Et etiā continetur
petia terre arratorie vineate ⁊ arborate posita in curte foro-
sim phronij in vocabulo rēcole, que bona sunt petita in libel-
lo dicte Bernardine. Scdm est an ipsa Bernardina obtine-
re debeat quo ad bona scde inuestiture facte eidem Jo. Nico
lao post mortē dicte. d. Lucretie: in qua cōprehēduntur reli-
qua bōa petita ī dicto libello. s. vna petia terre aratiue, vinea
te, arborate, ⁊ caueate cū vna domo sup ea existēte posita ī cur-
te furo. ⁊ in vocabulo de la cupa, siue de baroccio. Cui a trib9
laterib9 sunt vie. Itē alia petia terre aratiue, vineate, prati-
ue, ⁊ arborate sita in. d. ⁊ in vocabulo delbaroccio iuxta viā
publicā a primo. ⁊ Odonē Joānis tuti a scdo, ⁊ iuxta alios
cōfines. Circa primum sentio Bernardinā obtinere nō pos-
se. Nā inuestitura prima facta Joanni Nicolao fuit facta ei
recipienti pro se, ⁊ dicta domina Lucretia eius vxore, ⁊ pro
eorū ⁊ cuiuslibet eorū filijs ⁊ nepotibus, masculis ⁊ feminis
ex eis, ⁊ quolibet eorū descendētibus de legitimo matrimo-
nio per lineā directam vsq; in tertiam generationē, ⁊ perso-
nam completam, ita ꝙ premorientis pars in superuiuētem
1 deueniat ⁊ accrescat. † vnde pars dimidia dictorū bonorū in
ipsa prima inuestitura cōprehēsorum intelligebatur ex cau-
sa illius cōcessionis sine dubio pertinere ad dominā Lucre-
tiā. l. j. C. si plures vna sentē. l. reos. §. cū in tabulis. ff. de duo-
bus reis. l. si mihi ⁊ Titio. ff. de verborū oblig. ⁊ notat Spe-
cu. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. xlviij. ¶ Et decedēte dña
Lucretia, prout decessit, superstite vnica filia, scꝫ dicta domi
na Frācisca debuit illa dimidia ad eā pertinere ex natura di
cte inuestiture. Et per id qd̄ habetur in. §. emphyteusim. in
auṫ. de nō alie. Nec dicatur qd̄ predecedente domina Lucre-
a tia, pars sua peruenire[a] debuit ad Joānem Nicolaum ex di-
cto pacto in inuestitura apposito, dum in ea dicitur ita quod
premorientis pars in superuiuentem deueniat: qꝛ illa verba
qd̄ portio premoriētis deueniat in superuiuentē, intelligun-
tur si premoriēs decesserit liberis ex eo nō extātibus, sed ex-
tantibus liberis illi preferuntur, vt probatur in. c. j. de duo-
bus fratribus a capita. inuestit. vbi si duobus fratrib9 scili-
cet Titio ⁊ Seio fuerit res in feudum cōcessa, quamdiu ipsi
vel eorū heredes masculi viuerent: ⁊ masculis deficientibus,
2 femine si superessent feudum haberent. † Que verba scꝫ ipsi
vel eorum ⁊c. accipiūtur diuisiue, id est, quamdiu viueret iste
Titius, vel ille Seius, vel heredes istius vel illius. vt ibi p-
bat Bal. per. l. Lucius. §. Caio. ff. ad Trebellia. ⁊. l. fi. §. filiū.
ff. de legatis scdo. Et tñ si cōtingat quod vnus ex dictis fra-
tribus puta Titius decessit superstite filia, ⁊ superstite dicto
Seio fratre preferretur filia fratri. secus si titius sine filio vel
filia decessisset. videṫ enim vnusquisq; primo sibi suisq; descē
dētibus voluisse prospicere: vt ibi in tex. Et sic quamuis pri-
mo esset actum quod per existētiam alterius ex dictis fratri
bus dominus feudi excluderetur, ꝙ esset facta mētio de de-
scendētibus seu heredibus per illā disiunctiuā, scꝫ vel eorum
heredes, iuxta. l. cū pater. §. pen. de lega. ij. Tamen ex mente
disponentiū intelligitur esse actū quod vno ex dictis fratri-
bus decedente cū filia alter frater ipsius decedētis superstes
3 excludatur. † Nec dicatur qd̄ ibi sit speciale in feudo: qꝛ imo
illa decisio est fundata in ratione iuris cōis. ita inquit Sali.
in. l. ij. in. xxiiij. q. C. de iure emphy. Bene facit qd̄ notat Bar.
in. d. l. si mihi ⁊ Titio. cum similibus. Facit etiam in ratione
sui. l. tale pactum. §. fi. ff. de pactis. ⁊ similem questionē vide-
tur tangere Bald. in aliquibus lecturis in. l. cum acutissimi.
C. de fideicom. Tamen qꝛ non videtur se firmare, non refero
eum: vel qꝛ potest responderi quod illa verba, scilicet quod
premoriētis pars in superuiuente deueniat ⁊ accrescat. In-
telliguntur quo ad partes filiorū vel alicuius eorū descēden
tiū, postq̄ eis fuerit delata successio in dicta inuestitura, non
aūt quo ad partem dicte domine Lucretie saltem decedētis
relicta filia: qꝛ non debet intelligi quod illa decrescat Joāni
Nicolao, ⁊ secundū istum intellectum sit interpretatio secun
dum ius cōmune, vt patet in. c. j. §. cū vero Corradus. in tit.
qui feud. dare pos. ⁊ in. c. j. de gradi. succes. in feud. ⁊ in. c. j. de
duo. fratri. a capita. inuesti. ⁊ no. Bar. in. d. l. si mihi ⁊ Titio.
cum simi. Et verba dicte cōcessionis debent interpretari ſm
ius commune, vt no. Bar. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de
ope. li. ⁊ dicā infra. Et per hec apparet non obstare si diceret[a]
ꝙ domina Lucretia instituit heredē Joānem Nicolaū pro
dimidia, ⁊ Frācis. pro alia dimidia. ⁊ sic ꝙ pro dimidia dimi
die. d. dñe Luc. possit dici ꝙ Jo. Nicolaus tanq̄ heres debet
4 admitti: † qꝛ rñdeo ꝙ portio. d. Lucre. fuit recepta pro se ⁊
liberis, ⁊ sic non pōt dici ꝙ cadat in institutione facta in te-
stamēto de dicto Jo. Nicolao: qꝛ nō trāsit ad eos, vt heredes
sed vt filios ⁊ descēdentes ſm cōem opi. vt no. per doct. post
gl. in. l. si tibi decē. §. si pactus. ff. de pac. ⁊ in. d. §. si liberi. per il
lum tex. ⁊ in. l. qd̄ dicitur. ff. de ver. obl. ⁊ in. l. itē videndū. §. fi.
ff. de peti. here. ⁊ est cōis opi. vt alias discussi ⁊ scripsi in. d. l.
qd̄ dicitṫ. ¶ De reliqua vero dimidia dictorū bonorū, scꝫ pti
nēte ad Joan. Nicolaū, etiā videtur qd̄ dimidia illi9 dimidie
pertinet ad dictam dominā Frāciscā, cum ipsa sit de liberis
dicti Joan. Nicolai, sicut dicta Bernardina. Sed alia rōne
videṫ ꝙ totū id qd̄ potuisset pretēdere Joan. Nicola9 ex di-
5 cta inuestitura debeat spectare ad. d. dñam Frāciscā: † qꝛ oīa
que ex lucro ⁊ liberalitate mulieris peruenerūt ad maritū si
post mortē mulieris trāseat ipse ad scda vota, vt fecit Joan.
Nicolaus, reseruāda sunt liberis primi matrimonij, ⁊ sic dñe
Frācisce. l. femine. iuncta gl. ⁊ ibi docto. tenent. ⁊. l. generali-
ter. ⁊ ibi no. Cyn. ⁊ Bal. C. de secun. nup. ⁊ in auṫ. de nup. §. si
vero expectet. cū seq. maxime in ver. ⁊ hec cōis. Quod autem
peruenerint ex liberalitate mulieris dicta bona ad Joānem
Nicolaū eius maritū patet, qꝛ ad eam spectabat cōmoditas
illius vtilis dominij qd̄ erat apud heredes dicti Frācisci em
phyteute virtute adiudicatiōis sibi facte d̄ dictis bonis sibi
per antea obligatis per Frāciscū emphyteutam, cū volūta-
te episcopi ciuitatis Foroṫ. ad cuius ecclesiam spectabant di
cta bona iure directi dominij, per ea que habenṫ in. l. si finita.
§. si de vectigalibus. cū ibi no. per Bar. ⁊ alios. ff. de dam. in-
fect. ⁊ per Bal. ⁊ Sal. in auṫ. ei qui. C. de bo. autho. iudi. pos.
Et nihilominus do. Lucretia aliquo sibi nō dato neq; rece-
pto a marito cōsensit ipsum eius maritū renouari, ⁊ inuesti-
ri forma predicta de dictis bonis. Et pp̄ter dictā adiudica-
tionē causatā a dicta obligatione facta dñe Lucretie p dictū
Frāciscum cū licentia dicti epī, fuit principaliter motus di-
ctus epš ad faciendum dictam inuestituram dicto Joanni
Nicolao in forma predicta, vt patet ex verbis dicte inuestitu
re, maxime ibi dum dicitur. Qui prefatus do. Gabriel epš
antedictus visis ⁊ attētis predictis, ⁊ presertim dicta obliga
tione facta per dictū Franciscū dicte dñe Lucretie, ⁊ licen-
tia eidem Frācisco concessa per recolende memorie domini
6 Joānis de veruculo olim episcopi. ¶ † Et illud quod est ma
gis principale in cōtractu consideraṫ, ⁊ ab illa principaliori
parte denominari dꝫ contractus, ⁊ ab ea adiudicari. l. tenea-
tur. §. j. ff. de actio. empti. l. in emptione. in princ. ⁊ ibi Bar. ff.
de cōtrahen. empt. c. ad questiones. de re. permu. ⁊ ibi Joan.
and. no. plene Bar. in. l. aristo. in prin. ff. de dona. ⁊ in. l. j. ff. de
re. permu. cū si. facit etiā. l. si quis nec causam. ⁊. l. rogasti. in
prin. ff. si cer. pet. Et sic apparet quod dicta inuestitura facta
est in Joannē Nicolaū principaliter propter iura. d. do. Lu-
cretie, ⁊ vigore cōsensus dicte domine Lucretie, que cōsensit
ipsum Joannē Nicolaū inuestiri. Et licet ipse fuerit inuesti-
tus pro se, ⁊ dicta dña Lucretia eius vxore, ⁊ pro eorū, ⁊ cu-
iuslibet eorū filijs ⁊ nepotib9 masculis ⁊ feminis ex eis quo-
7 libet eorū descēdētib9. † Tamē dicta verba interpretanṫ ſm

a ¶ Peruenire de hoc vide. j. eo. cō sil. cxxix.

iuris dispositionē, vcꝫ ꝙ dicta emphyteusis trāsire possit ad filios dicti Joānis Nicolai ex alio matrimonio cōtrahēdo, qñ nō extarent filij primi matrimonij ex.d.domi. Lucretia als non, iuxta.d.l.femine.⁊.d.l.gñaliter.cū si. Hoc probaꝛ ex his que no. Bar.in.l.iurisiurandi.§.si liberti.ff.de operis liberto. Inquātū ibi notabiliter voluit:† qḋ si qs recipit emphyteusim pro se ⁊ filijs masculis ⁊ feminis, dꝫ intelligi[a] ⁊ interpretari ſm dispositionē iuris municipalis qḋ est ius cōe in loco statuentiū. Unde dicit ꝙ si ex forma statuti masculi excludebāt feminas in successione, nō intelligereꝛ dicta concessio vocare feminas vna cū masculis, sed ordine successiuo, scꝫ primo masculos.⁊ eis deficiētib⁹ feminas.ar.l.gallus.§.j.cū ibi notatis.ff.de lib.⁊ posth.⁊ ita etiā consuluit Bar.cō sil.incip.questio ista habet duo dubia. Et quantū ad casum nostrū idem voluit Bal.in.l.fi.C.de suis ⁊ legitimis.⁊ in.l.liberti libertecꝫ.in.ij.col.C.de ope.liber.⁊ Salic.in.l.ij.xvij.q.C.de iur.empb.⁊ Pet.de ancb.in cle.ij.de iure patro.⁊ in suo cōsi.ccccxij.inci.Postꝙ ista dña.⁊ Jo.de Imo.in.c.potuit.in antepe.cbarta, de locato. Cū ergo ius cōe velit ꝙ quodcunqꝫ lucrū proueniēs ab vxore marito postea trāseunti ad secūda vota, sit reseruādū filijs primi matrimonij si extent: debet ita intelligi dicta cōcessio, vt est dictū. ¶ Alio insuper fundamēto ostenditur qḋ dicta bona prime inuestiture Joānis Nicolai spectant oīno ad dictam Franciscā: qꝛ apparet post mortem Joānis Nicolai de anno. M.cccclx.die primo mēsis Aprilis dictā dominā Franciscā fuisse de dictis bonis inuestitā insolidū.† Et presupponiꝛ mihi in facto, ⁊ expresse verbo fertur ꝙ dictus Joā.Nicolaus ante mortē cessauerit per bienniū in solutione Canonis.⁊ sic cecidit a iure suo dño volēte.c.potuit.de locato.⁊ in auꝉ.qui rē.C.de sacrosan.eccl.⁊ per cōsequēs nō posset dña Bernardina ex sua ꝓpria persona vllam restitutionē in integrū petere, ex quo Joānes Nicolaus, qui maior erat.xxv.annis cecidit a iure suo, vt.l.ij.C.si aduersus vēdi.pig.l.Emilius largianus.ff.de minor.⁊ nō posset etiā isto casu petere restitutionē ex clausula generali, si qua mihi iusta causa.qꝛ illud procederet qñ ipsa non aūt pater eius fuisset negligens in soluēdo, vt plene notaꝛ in.l.ij.C.de iur.empby.⁊ in.l.cū filius.§.in hac.vbi plene per Bar.ff.de verb.obli.cum suis vulgatis cōcordantijs. ¶ † Circa secundū principale, vcꝫ circa bona secūde inuestiture Joānis Nicolai etiā sentio illa spectare ⁊ pertinere ad dictam Franciscam: qꝛ dicta inuestitura videtur Joāni Nicolao facta ob cōseruationem iuriū, que ad eum peruenerūt ex hereditate Lucretie, ⁊ ne dictis iuribus defraudareꝛ: vt in prefationibus dicte inuestiture cōtinetur, que denotant causam finalē.l.fi.⁊ ibi doct.ff.de heredibus instituēdis.l.j.⁊ ibi Bart.ff.ad Macedo.cū simili.⁊ idē Jo.Nicolaus reliquit in testamēto eidē Frācisce illud qḋ sibi de hereditate dicte Lucretie peruenit in casu quo filij masculi dicti Joānis Nicolai decederent vt decesserūt.⁊ ideo cū ob hereditatē maternā peruenerit ad eum dictū ius emphyteuticum, videtur hoc comprebēdi in dicto relicto.† cum in vniuersalib⁹ vna res succedat loco alterius.l.imperator.§.fi.cum.l.seq.ff.de legatis secundo.⁊ in.l.si rem ⁊ pretium.ff.de petitio.heredi.⁊ circa hoc cōsultum est per plurimos prestantissimos doctores: ideo circa hoc nō insistam. sed magis me mouet: qꝛ verbo fertur qḋ de istis bonis fuit inuestita insolidum Frācisca: ex eo qꝛ etiā viuēte Joanne Nicolao tunc inuestito, fuit cessatū per bienniū in solutione canonis, ⁊ sic res fuit deuoluta ad ecclesiam propter culpā Joannis Nicolai.d.c.potuit. Merito potuit innouari dicta Francisca insolidum, absqꝫ eo qḋ Bernardina possit petere restitutionē in integrum: qꝛ dicta bona ceciderunt in cōmissum propter culpam Joānis Nicolai, vt superius deduxi. ¶ † Et dicitur quod in inuestitura cōtineꝛ ꝙ propter canonē non solutū, ⁊ propter pacta nō seruata, fuit inuestita ⁊ innouata dicta Francis.⁊ equū ac iuri cōsonū est dictā Franciscam nō pati iacturam priuationis dictorū bonoꝝ, maxime ex culpa patris ⁊ legitimi administratoris sui, qui nō soluit canonem debitū ecclesie pro dictis rebus acceptis insolutū, pro bisque debebanꝛ dicte. Lucretie matri sue ⁊ heredi dñe Bartholomee auie dicte Frācisce. Et propter canonē non solutum fecit dictus Joā.Nicolaus se inuestiri: vnde ratione dicte male administrationis in nō cōseruando dicta bona aduētitia dicte domine Frācisce, obligatus fuit eidē pro mala administratione predicta.l.cū oportet.§.fi.C.de bo.que lib.⁊ declarat Bal.in.l.si qs prioris.§.in illo.C.de secund.nup.⁊ in.l.filie.in vlt.col.C.fami.ercis. ¶ † Nec predictis obstat si diceretur ꝙ negligētia Joānis Nicolai in non soluēdo canonē non potuit preiudicare filijs aut filiab⁹ suis ex scdo matrimo. pro quibus etiā inuestiturā recepit: qꝛ dico quod imo potuit preiudicare, ⁊ tenuit Spec.in tit.de locato.§.nūc aliqua.versi.lxxxviij.per.l.diuo Marco.C.de questio. Et lꝫ Speculator in eo.§.versi.cxliiij.referat quosdā dicere cōtrariū per.l.emancipatū.§.si quis.ff.de senatoribus.tamē nō approbat illam opi. ¶ Nec est putandū eum voluisse approbare opinionem contrariā illi quam pauloante approbauerat. Et dictam primam opin.approbat etiam Bar.in.l.cū qui.ff.de inter.⁊ releg.⁊ Bal.in.l.ij.in.j.col.C.de lib.⁊ eo.lib.⁊ in.l.adoptiuū.§.fi.in lectura noua.ff.de in ius voc.⁊ Sali.in l.ij.C.de iur.empby.in.xxij.q.⁊ Petrus de ancbara.⁊ Jo.de Imo.in.c.ex parte.de feu. Quia qñ primus inuestitus committit culpam erga dñm, vel venit contra cōuentiones contractus, preiudicat filijs postea veniētibus.c.si vasallus culpam.in tit.si de feu.fue.cōtro.inter do.⁊ ag.c.j.si vas.feu.priue.l.j.in prin.iuncta.l.ij.§.j.ff.si quis ali.test.probib. Et isto casu non loquitur tex.in.d.l.emancipatum. Alex.tartag.

Marginal notes: [a] ¶ Intelligi. Uide no.s.li.iiij.cōsil.xv. [b] ¶ Nocet.s.eo.cōsil.xiij.

Summarium.

3 ☞ Culpa patris non soluentis canonem, nocet filijs.
4 Solutio debet fieri saltem mandatum generale habenti.
6 Testis dictum a ratione pendet.
7 Abbati intruso soluentes, an liberentur.
9 Error iuris non excusat a pena commissi.

Consilium. CXX.

Ponderatis narratis in themate, ⁊ scripturis omnibus mihi exhibitis in causa ⁊ lite inter Frāciscū de cauigianis de Florentia preceptorē preceptorie sancti Seuerij delegari vallis marine comitatus Florentie agentem, ⁊ Petrum quondam Antonij ⁊ Joannem eius filium, necnon meum quondam Metritij olim alterius mei Joānis se defendentes.† Pretermissis nō necessarijs, videtur mihi partes iudicis esse in pronunciando in fauorem dicti Francisci quia cum rei conuenti tenentes ⁊ occupantes molendinum, de quo est cōtentio, illud tenere pretendant pretextu concessionis alias facte de dicto molendino anno. M.cccciiij.per tūc rectorē dicte ecclesie dicto primo Joanni, a quo predicti descenderunt recipienti pro se ⁊ suis successoribus per lineā masculinam, vsqꝫ in eius tertiam personam. Et quod deinde noua concessio fieri deberet. Et hec pro annuo affictuslariorum decem ⁊ septē grani prestādorū de mense Augusti, vt latius in dicto instrumēto cōtinetur. Et principaliter se fundat actor eo ꝙ cessatū fuit sciēter per plures annos per predictos in solutione debiti canonis, quo fit vt volēte rectore seu preceptore predicto dicanꝛ cecidisse a iure suo. Et molendinū deuoluatur ad ecclesiā, vt.c.potuit.de locato.⁊ in auꝉ.qui rē.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.l.ij.C.de iure emphyte.† vbi habeꝛ qḋ aliter cōducētes ab ecclesia, si cessant per bienniū, cadunt a iure suo, si aūt conducūt a priuato, ⁊ cessent per bienniū soluere, similiter cadunt a iure suo, ⁊ fundata est intentio actoris eo quod allegat nō esse sibi solutū, eo qꝛ onus probandi solutionē incūbit debitori.l.j.C.de ꝓba.no.glo.⁊ docto.in.d.l.ij.⁊ Inno.in.c.super bis.de accu.⁊ Bar.⁊ alij in.l.in illa stipulatione si calendis.ff.de verb.obli. Et quamuis nō incumberet actori onus aliter probandi cessationē solutionis predicte.tñ probauit per sñiam alias latam in fauorē rectoris dicte ecclesie in curia mercātie, qḋ dictus Petrus erat debitor dicti canonis pro tribus annis: ⁊ sic in quātitate stariorū quinquaginta vnius grani.⁊ ita fuit condēnatus, ⁊ ab illa sentētia reclamari nō potuit. nec pōt secūdum formā statutorū loci.⁊ ideo talis sñia pro veritate habetur.l.ingenuū.ff.de stat.bo.⁊ in c.qḋ ad cōsultationem.⁊ in.c.cū inter.de re iudi.⁊ dato quod dicti descēdentes Joannis primi conductoris intelligantur ordine successiuo vocati, vt no.in.l.si tibi decem.§.si pactus.ff.de pactis.⁊ in.l.gallus.§.quidā recte.vbi per Bar.⁊ alios ff.de libe.⁊ postb.⁊ in.l.si nō sortē.§.libertus.ff.de condi.inde bi.⁊ Cyn.⁊ Bal.in.l.liberti libertecꝫ.C.de oper.liber.cū suis concor.† Tamen talis culpa in nō soluendo cōmissa per patrem puta per dictū Petrum nocet[b] filio, ⁊ sic dicto Joāni, vt not.Spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.lxxvij.⁊ clarius Bar.in.l.cū qui.ad fi.ff.de interdi.⁊ relegat.⁊ in.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.in pe.q.ff.de ope.li.⁊ Bal.in.l.ij.in.j.col.C.de lib.⁊ eorū libe.⁊ i.l.adoptiuū.§.patronū.in fi.ff.de in ius voc.⁊ Sal.in.l.ij.in.xxij.q.C.de iure empby.⁊ doc.⁊ precipue Jo. de Imo.

de Imo.in.c.ex parte.in.xij.col.de feu.maxime p id qd habetur in.c.j.si vasal.feu.pri.p no.in.c.si vasallus.in tit. si de feu. fue.cōtrouer.inter do.et agna.⁊ per id qd habetur in.l.diuo Marco.C.de questio.⁊ per alia allegata p doc.in dictis locis,vbi apparet hāc esse cōem opi.reprobata opinione quorūdā aliter volentiū,de qua fecit mētionē.Spe. in.c.j.§.nūc aliqua.ver.cxliiij. ¶ Est ergo videndū,vtrū pro parte reorū sit probatū de solutione legitime.Nam de ea conati sunt ꝓbare presertim per duos testes, vcʒ Lucam Michaelis, et Cosum Nicolai.sed tñ perspectis eorū attestationibus, nō videtur quouismodo ꝓbare.Nā lʒ dicāt ɔtenta in primo capitulo esse vera in quo cōtinet in effectu ꝙ dictus dñs Frāciscus ab anno.M.cccclxviij.vsqꝫ in presentē diem cōtinue habuit,⁊ tenuit quendā capellanū institorē,factorē, ⁊ gubernatorē dicte plebis sancti Seuerij, qui capellanus vocatur frater Simon Joannis de alamania qui a dicto tpe.⁊ tunc continue gessit in dicta plebe pro factore et administratore omniū bonoꝝ,fructuū,⁊ redituū,⁊ prouentuū dicte plebis administrādo⁊ gubernando podigia dicte plebis et fructus percipiēdo,⁊ alia similia faciēdo prout faciunt alij administratores alienarum rerū,tñ interrogati in causa scientie ꝙ respondeant se scire:qꝛ viderunt toto dicto tpe dictū fratrē Simonē se gerere pro factore ⁊ administratore dicti domini Frācisci plebani dicte plebis,⁊ pro dicto domino Frācisco exigere fructus,et liuellos dicte plebis.Cū non dicunt hec vidisse fieri sciente ⁊ patiente dicto dño Frācisco.† Requiritur autem,vt debitores recte soluāt, vel qd soluant ei qui habebat speciale mandatū ad id vel saltē ei cui esset a creditore generaliter demādata administratio omniū bonorū.l.vero procuratori.in princ.⁊.l.qui hominē.§.si Titium.ff.de solu.Vel saltem qui sciente ⁊ patiēte dño talia gesserit.l.qui patitur.⁊.l.si remunerandi.§.si passus.ff.mandati.l.fin.ff.qd cū eo.⁊.c.fi.de iureiur.li.vj.⁊ notat Inno.⁊ alij in.c.ex parte decani.de rescri.⁊ specifice in ꝓposito consuluit Pet. de ancha.in cōsi.lxij.inci.motiua iudicis ⁊c.super quarto dubio.⁊ Pau.de cast.lib.j.consi.j.incip.si iste ⁊c. Secus si eo ignorante gessit.l.j.§.magistrū autem.ff.de exerci.⁊ not.glo.ij. in.l.j. in prin.ff.de neg.gest.⁊ ibi Bar.declarādo ⁊ limitādo predicta dicit:† quod si sciente ⁊ patiente aliquo,tu geris negotia sua, videtur ipse tibi mandare ita demum quando illud qd geritur cōcernit cōmodum ipsius sciētis,⁊ patiētis ad quē negotia pertinent,alias secus p.l.filiusfamilias.§.si vnus.ff. de pcuratoribus.⁊ sic oportebat dictos testes etiā deponere qd dictus frater Simon capellanus sciente,⁊ patiente dicto dño Francisco exigebat predictos liuellos ad vtilitatem dicti domini Francisci,puta dando illis postea dicto domino Frācisco,vel expendendo vtiliter pro dicto domino Francisco.sed in istis deficiunt testes predicti:igit non ꝓbant.† Et ꝓpterea attēdi dʒ ratio predicta reddita per dictos testes,⁊ nō generaliter dictum ipsorum testium,cui ratio subsequēs nō correspondet:qꝛ ratio restringit.d.l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de lega.ij.Notatur in.l.si is qui animo.ff.de acquir. posses.⁊ in.l.j.§.hoc interdictū.ff.de fonte.vnde inquit Bal. ⁊ in.l.cōuenticulā.C.de episc.⁊ cleri.in.v.col.⁊ in.l.data opera.in.xviij.col.C.qui accusa.qd ratio addita a teste,qñ non est sufficiēs infringit ⁊ diminuit dictū:quia ratio in teste [a] est illa que prestat essentiā dicto per notata in.l.solā.C.de testi.⁊ in.c.cū causam.que inter archiepiscopū.de testi.Et tāto magis procedunt predicta:qꝛ vt firmat pars aduersa,⁊ etiā testes partis aduerse dictus Frāciscus nō faciebat residentiā cōtinuo,nec pro maiori parte tēporis in dicta plebe.licet interdum illuc accederet modice ibidē morando. ¶ Preterea dato qd dictus frater Simon aliquod mandatum saltē tacitum habuisse videretur:tamen non est probatū legitime ꝙ ei fuerit solutū integre,adeo quod probatum sit dictos reos nō cessasse saltem per bienniū. ¶ Et per predicta patet etiā non obstare quod dicti testes secundo capitulo deponant qd a tēpore sui recollectus semper viderunt fictaiolos dicte plebis soluere affictus,⁊ mercedē capellanis pro tēpore existentibus in dicta plebe,⁊ qd capellani predicti cōsueuerūt facere negotia plebanorū dicte plebis,maxime qñ plebani communiter non habitabant in dicta plebe,qꝛ per hoc non probatur qd rei conuenti soluerint integre prout requirebatur, vt dixi. ¶ Propterea respondeo qd testes predicti in eorum dictis nō concludunt necessario,vt requirit.c.in presentia.de proba.l.nō hoc.C.vnde cognat. ¶ Et ad hoc ostēdendū presupono id quod habetur in.l.si vrbana.⁊ quod ibi tradit ⁊ nota.per Bar.ff.de conditio.indebi.vbi per illū tex.notabiliter determinat quod si queratur † an conductores soluentes pensionē abbati nō legitime ingresso,sed immisso,liberētur.⁊ cōcludit per illum tex.qd aut pensionarij cōduxerunt ab illo abbate intruso,[b] ⁊ ei soluēdo liberantur.Aut cōduxerunt ab abbate vero vel a vero monacho monasterij:⁊ tunc soluēdo alteri ꝙ ei a quo cōduxit,nō liberatur nisi soluat vero abbati,seu habēti legitimū mandatū,nisi habuisset iustā causam credēdi illum esse verum abbatem licet nō esset:quia habebat cōfirmationem superioris,que fortasse de iure nō tenebat per.l.cum fundus.§.seruū tuū imprudens.ff.si cer.peta.Et no.Inn.in.c.nihil.de elec.⁊ in.c.in literis.de resti.spolia.⁊ notatur p Bal.in.l.ij.C.de serui.⁊ aqua.in antepenulti. col.in versi.sed quid de sexto puncto.⁊ in.l.certū.C.de rei vendicatio.vnde illud qd deponūt testes predicti potuit habere locū in illis fictaiolis,qui cōduxissent ab illis capellanis,qui gerebāt negotia plebanorum:qꝛ cis soluendo liberabuntur, per predicta,⁊ per id quod habetur in.l.quod seruus.⁊ quod ibi Bar.ff.depositi.⁊ in.l.si vnus.in princip.ff.de pactis.⁊.l. si seruus.ff.de sol.⁊ etiam potuit illud habere locū in illis capellanis,qui predicta gerebant sciētibus ⁊ patiētibus plebanis.Et hec interpretatio est iuri consona,per predicta,⁊ etiā est verosimilis,quia non est verosimile quod cōductores voluissent aliter soluere capellanis a quibus nō conduxissent,⁊ qui nō haberent expressum vel tacitum mādatum resultans ex dicta scientia ⁊ patientia:qꝛ soluētes aliter suū iactassent qd non presumitur.l.cū de indebito.in princip.ff.de probatio.c.super hoc.de renūciatione.† Et quādo testes deponunt non verosimilia,non creditur eis saltē plene.l.iij.in princ.⁊.l. ob carmen.§.fi.ff.de testi.c.quia verosimile.de presumpt.⁊ declarat signāter.Bal.in.l.testiū.in.x.vel.xj.col.C.de testi.Sed predictus Petrus aut Meius vel maiores sui nō conduxerant dictū molendinū a dictis capellanis,vt patet ex instrumento conductionis.Neqꝫ etiā est sufficienter probatum qd sciente,⁊ patiēte dicto domino Frācisco aliquis capellanus suus cui solutum fuerit per dictum Petrū predicta fecerit ⁊ gesserit. ¶ Et posito etiam quod probatum fuisset quod illi cōductores,qui cōduxissent a plebanis soluissent capellanis. Quod tamen videtur cōcludenter probatum:vt dixi.Tamē adhuc istud nō excusaret dictum Petrū a pena priuationis iuris sui soluēdo ei qui nullum habebat mandatū.† quoniā hic error iuris q est improbabilis error,nō excusat a tali pena.vt est gl.notabilis in.l.iuris.la.ij.ff.de iur.⁊ facti ignorāt. Notat Ant.in.l.sicut.in fi.C.de prescrip.xxx.annorū. ¶ Non obstat etiam qd dicti duo testes deponant super tertio.c.qd decē annis proxime elapsis,⁊ singulis annis dictorū decem annorū dictus Petrus soluebat dicta staria.xvij.grani.pro affictu ipsius molēdini dicto fratri Simoni capellano,⁊ per prius alteri capellano,qui erat negotiorū gestor,prout dicūt singulo anno dictorū decem annorum de mense Augusti ad auxiliandum dicto Petro:quia respondeo qd per hoc non probant [c] dictū fratrem Simonem habuisse mandatum expressum vel tacitū,seu quod sciēte ⁊ patiente dicto dño Francisco predicta fierent:igitur ei nō potuit solui.l.qui hominē. §.si nullo.ff.de solutio. ¶ † Preterea dicti duo testes sup dicto tertio capitulo,si recte eorū verba cōsiderentur deponere videntur per eundē premeditatū ꝙ sermonem,⁊ propterea non creditur eis plene:qꝛ de subornatione sunt suspecti.l.iij. in prin.ff.de testi.iiij.q.iij.§.in testib⁹.Notat specifice in ꝓposito nr̄o Spe.in tit.de teste.§.j.ver.itē qd testes idē dicunt in oībus,vel silia ⁊c.Et not.doc.in.c.nihil obstare.de verb.sig. ¶ Insup deponūt ea que pfecte nō sunt aliquo modo verosimilia,scʒ qd ipsi ambo testes cōtinuo per decē annos proximos de mēse Aug.iuerūt ad auxiliandū dicto Petro,⁊ viderūt semper eū vel filiū suū soluere dicta.xvij.staria grani ꝓ certo habito respectu ad cōiter accidētia,put hr̄i dʒ,iuxta no.in.l.neqꝫ natales.C.de proba.Nō est verisimile qꝛ isti duo semp fuerint illi q singulis annis oīm dictorū decē annorū iuerūt ad adiuuādū Petrū,⁊ viderūt semper eū vel filiū suū soluere:⁊ ideo eis nō est adhibēda plena fides,cū nō deponāt verosimilia iuribus supra allegatis.Et quidē ista que ipsi attestant super hoc tertio capitulo magis animū meū ꝓmouerunt ad existimādū eos esse falsos testes,ꝙ alia que sup alijs capitulis deponūt.Et insup aiaduertat iudex ꝙta sit fides adhibēda dictis duob⁹ testib⁹ rusticis,quorū vn⁹ dicit se habere in bonis valorē.xl.florenorū:alius dicit se nihil habere in bonis,adeo qd vadit mēdicando qñ nō pōt laborare,⁊ sic sumus in casu dicte.l.iij.in princ.ff.de testi. ¶ † Per q̄ apparet etiā non obstare certā assertā scriptā manu dicti fratris Simonis:qꝛ ei nō creditur.l.ij.§.idem diuus.ff.de testi.Nam etiā si cum iuramēto suo corā iudice id deposuisset nō citato dicto dño Frācisco ad vidēdū iurare,nō ꝓbaret.l.si qñ.C.de testi.c.ij.d testi.multomin⁹ credit scripture sue,⁊sic voci mor

[a] ¶ Teste.Bal.l. data opa.col.ix. xj.C.qui accusa. pos.ɔsil.ccxix.li. iiij.Lanfr.repe. ca.qm ɔ falsam. ver.testes.de ꝓba.Bal.in marga.v.testes.alex. l.j.in princ.ff.de ope.no.nū.s.li.j. ɔsi.c.col.iij.facit s.lib.iij.cōsi.lix. nu.3.

[b] ¶ Intruso.bal. l.certū.C.de rei vēdi.cōsi.ccl.lib. iiij.Inn.hosti.c. cū nostris.de cōces.preb.Jo.fab. l.j.C.de testa.§. sed cū aliqs.insti.eo.Gemi.cōs. viij.col.ij.Lap⁹ alle.lxxxix.s.li.j. consil.ciij.col.v. Deci.cōsil.cccc vij.colum.j.fac. Matth.afflic. deci.neap.cl.

[c] ¶ Probāt.saltem puto ꝙ esset iusta causa restitutionis in integrū si factū solutionis esset probatum

tue.in authē.de instru.cau.ꝛ fide.§.sed si quis.Quinimo ipse met frater Simon cum iuramento attestatus est illā scripturam nō esse verā,nisi in tribus primis partitis cōtinētibus solutionem anni.M.cccc.xviij.ꝛ duorum sequentiū annorū tantum.Accidit etiam ad predictorū confirmationē dispositio statuti sub rubrica de precepto guarentigie,prout habet̃ in instrumēto dicte locationis oportere ꝓbari solutionē per scripturā.Tamen:q2 superiora meo iudicio ꝓ victoria dicti domini Frācisci bn̄ sufficiūt,illis principaliter adhereo.Et ideo super statuto non arbitror oportere insistere,ꝛ similiter nō videtur necessarium insistere,an saltē respectu cessatiōis illorū trium annorum pro quibus dictus Pet.fuit condemnatus in curia mercantie sit verū eū cecidisse a iure suo,ꝛ penam illam non videri sibi postea remissam:q2 vt dixi,non est probatū opportune de solutione sequentium annorū saltem vltimorum.¶ Et postremo nō obstat si diceretur qd̓ etiam si nō sit probatum de aliqua solutione:tn̄ nō inciderit dictus Pet.in penā priuationis,eo q2 non probatur pro parte domini Franc.aliquā legitimam personam iuisse ad domū dicti Petri pro canone exigēdo:q2 † respondeo quod imo incumbebat dicto Petro vt euaderet morā,ꝛ penā priuatiōis offerre dn̄o seu locatori,ꝛ eo nō recipiente debebat obsignare,ꝛ deponere,ꝑut est casus in.l.ij.in fi.C.de iure emphy.ꝛ in l.forma.§.si vero.de censi.ꝛ in.c.si quis igitur ex qualibet.in authētico quib.mo.natu.effi.sui.Saltem quando pro parte dicti Pet.non probaretur dictū Pet.ꝛ dictū preceptorē esse diuersi territorij,vt not.Bar.in.l.item illa.in prin.ff.de cōstitu.pecu.Quinimo fortius tenuit Bald.ꝛ Salic.in.l.acceptam.C.de vsuris.qd̓ etiam si essent diuersi territorij,tamen nō procedat indistincte opi.Bar.in.d.l.item illa.Et presupponitur quod sunt eiusdē territorij.sed posito etiā qd̓ fuissent diuersi territorij,ꝛ qd̓ conductor non fuisset tūc obligatus deferre ad domū locatoris,tamen omnino tenebitur dictus Petrus saltē in domo sua tēpore quo debet fieri solutio protestari qd̓ erat paratus soluere dictum canonem,si esset qui reciperet per.d.l.ij.in fine.C.de iure emphyteu.Et ita determinat Bar.in.d.l.item illa.ꝛ Bald.ꝛ Sali.in.d.l.acceptam.ꝛ Petrus de ancha.ꝛ Joānes de Jmo.in.c.significante.de pignori.ꝛ Jo.de Jmo.post alios in.l.cum filius.§.fi.ff.de verb.oblig.Bene faciunt notata per Bart.in.l.si seruum.§.nunc videmus.ff.de verbo.obli.ꝛ id quod habetur in.l.fin.ff.de lege con.Ex quibus concludo preceptorem iure egisse. Alexander tarta.

12 — a ¶ Dominium. Cepo.caut.clxxiij.§.li.iiij.consi.cxix.cum sequentibus,sed vt ibi dixi hoc nihil ad rhumbum.

Epitome.

¶ Emptor conducit fundum pro certa annua mercede:donec soluat pretium,licitus est contractus.

Consilium. CXXI.

Visis ꝛ ponderatis narratis in themate,ac instrumētis,ꝛ scripturis mihi exhibitis,sentio nō recte opponi exceptionē cōpensationis cōtra dictum Joannē de rodelia filiū ꝛ heredem dicti ser Antonij per dictū Peregrinum filiū,ꝛ heredem dicti Benedicti de his pecunijs que pro affictibus solute sunt dicto Joā.seu dicto eius patri,vt sic extenuet sortē ꝛ pretiū debitū per ipsum Benedictū ꝛ eius heredem pretendentem dictum cōtractum fuisse vsurariū.Moueor presertim ex infrascriptis.primo per textū in.l.sicut emptio.§.j.cū l.seq.ff.loca.†Ubi si quis emit fundum pro certo pretio,ꝛ donec pretium soluat cōducit eundem fundum pro certa mercede,valet cōtractus cōductionis quo ad obligandū emptorem ad soluendam mercedem:sed non valet quātum ad obligandum locatorem,vnde nō posset cogi venditor eo casu ad rem tradendam si nollet,nec etiā teneretur venditor,idemq̄ locator ad remissionem mercedis,si res perierit:q2 post perfectā vēditionem omne cōmodum ꝛ incommodū spectat ad emptores,ꝛ sic est specialis casus in quo claudicat cōtractus.ꝛ ita declarat glo.ꝛ docto.in.d.l.sicut.§.j.¶ Confirmo:quia videmus qd̓ quando in eodem instrumento continetur contractus conductionis facte per Titiū de cuius cōductionis natura est,qd̓ ipse cōductor nō possideat.l.j.C.de vsucapio.ꝛ l.certe.§.his qui.ff.de precario.Et etiā cōtinetur alius actus de cuius natura est,qd̓ quis possideat prout precarij rogatio facta per eundem Titium,iuxta.l.ꝛ habet.§.eum qui.cū simili.ff.de precar.Et sic sunt duo actus cōtrarij,vt in.l.si qs ante.ff.de precario.†preualet actus de cuius natura est quod quis nō possideat.Et sic preualet cōductio,vt est textus no. in.l.nō solum.§.fin.ff.de vsucap.ꝛ notat Bar.in.l.interdum.in princip.in versi.quero quid si in eodē instrumento ꝛc.ff.de acquirēda possessione.in.d.l.si quis ante.in versi.quero quid si in eodem instrumento.Ergo in proposito cum dictus Benedictus in eodē instrumento sue emptionis,in qua est cōstitutum vēditoris,de cuius natura est quod inducatur traditio ꝛ translatio possessionis,iuxta.l.qd̓ meo.in princip.ff.de acquirē.possessio.ꝛ.c.cum venissent.de restitutio.spoliato.ꝛ vtrobiq̄ notatur per docto.cōduxerit ad affictū per tēpus quinq̄ annorū dictas res emptas,ꝛ pro hoc affictu librarū xxv.singulo anno,eo quia conuentū fuerat quod pretium rerum venditarū solueretur ad terminum dictorū quinq̄ annorum:sequitur quod preualere debet cōductio,ꝛ cōsequenter ante solutū dictum pretiū durante dicta cōductione dictus emptor dicitur fuisse detētator ex causa cōductionis:ꝛ cōsequenter non intelligitur fuisse translatū in dominium,[a] dato qd̓ etiā appareret venditorē fuisse dominum rerū venditarum tēpore vēditionis:nihil ergo repugnat quominus dictus emptor atq̄ cōductor pro tēpore quo non fuit solutū pretium,teneatur ad soluendum dictā annuam mercedem. †Ad hoc etiam bene facit,q2 quādo plures sunt clausule in vno cōtractu,seu instrumento que adinuicem prima facie videantur repugnare,debet per subdiuisionē seu distinctionē iuuari instrumentū,ne repugnantia resultet,vt inquit Bar. in.l.scripture.C.de fide instru.ꝛ Cyn.in.l.in exercēdis.in.ij.q. eo.tit.ꝛ not.doct.in.c.imputari.de fide instru.ar.c.cum tu.de testi.ꝛ in prima cōsti.C.§.quibus.Et ideo in proposito debet intelligi ꝛ interpretari qd̓ virtus clausule cōstituti ꝛ similiū cōcernentiū translationē possessionis seu dominij,intelligatur ex mente cōtrahentium fuisse collata in tēpus quo finita erit locatio,id est,in tēpus pretij soluti tacite prorogasse cōductionē:ꝛ locationem.l.itē queritur.§.qui impleto.ff.loca. †Pro hoc etiā facit id qd̓ not.Moderni.ꝛ Pau.de ca.in.d. l.sicut.§.j.vbi dicit qd̓ ratio illius.l.est:q2 sicut re tradita emptor tenet̃ ad pretiū ꝛ vsuras eius.l.curabit.C.de actio.emp. ꝛ tales vsure etiā hodie permittūtur de iure canonico in casu illo,vt notat̃ in.c.cōquestus.de vsur.ꝛ in.d.l.curabit.ꝛ in.l. ij.C.de vsu.cū si ita etiā est in casu.d.l.sicut.qui est casus noster:q2 tradita ibi re a vēditore pariterq̄ a locatore ipsi emptori atq̄ cōductori ex casu locationis fruitur re ipsa cōductor,donec pretiū soluat,ꝛ sicut teneretur ad pretiū ꝛ eius vsuram,si nō conduxisset,ita nūc tenetur ad pretiū ꝛ ad pensionē postq̄ conduxit.Et sic videt̃ decidi ibi casus noster.Ad hoc bene faciūt notata per eundem Pau.de cast.in.d.§.ex vendito.vbi expresse dicit quod licet quādo datus est terminus emptori ad soluendū pretium,nō dicatur durante termino esse in mora.l.lata.versi.sed cum fortis.ff.si certū petatur.Et cōsequenter non tenentur ad illas vsuras,de quibus ibi,ꝛ in d.l.curabit.Tamen hoc est verum nisi actum sit quod durāte termino aliquid soluat emptor in recompensationem fructuum.¶ Cōfirmo per id qd̓ singulariter voluit Bal.in rubri.C.de vsuris.col.ij.versi.Secundo queritur pone qui rem principaliter ꝛc.vbi dicit qd̓ si rem valētem.x.vendo ꝛ trado xv.soluēdis vsq̄ ad annū.Et sic propter prorogationē tpis carius[b] vendo:vtrū iste contractus sit vsurarius.Et arguit primo quod sic:quia videor vendere tempus cōtra id quod habetur in.c.in ciuitate.de vsu.¶ Jn cōtrarium arguit per id qd̓ in.l.si constante.§.quoties.ff.solu.mat.†ꝛ finaliter concludit[c] quod quando res que venditur,consistit pondere,numero,vel mēsura,contractus erit vsurarius per id qd̓ habetur in.d.c.in ciuitate.Secus si vendatur domus vel prediū presertim cū emptor interim percipiat vtilitatē,per id qd̓ legitur ꝛ notatur in.d.l.curabit.ꝛ cū dicta decisione Bal.in.d. rubrica trāsit etiā Pet.de ancha.in sua disputatione incip. Antiquis ꝛ modernis tēporibus ꝛc.vnde in proposito intētio contrahentium fuit qd̓ illa.xxv.singulis annis soluerentur locatori,atq̄ venditori in recōpensationem fructuū percipiendorū ex fundo,donec pretiū solueretur.ꝛ istud non videtur esse quid vsurariū,vt patet ex premissis,imo valde absurdum ꝛ iniquū esset quod emptor faceret suos fructus rei empte:ac etiā pretio rei empte potiret̃,ꝛ in casu nostro videtur minus dubitandū,quam in casu tradito per Bal.in dicta rubrica.C.de vsur.cū hic fuerit factus pactus locationis,pro quo licite promittit̃ ꝛ soluitur merces seu pēsio.ꝛ q̄uis finitū fuerit quinquenniū:tn̄ partibus perseuerātibus,ꝛ cōtinuātibus,prout hactenus fecerāt,† vident̃ tacite prorogasse cōductionem,ꝛ locationē.l.itē queritur.§.qui impleto.ff.locati

Marginal notes: b ¶ Carius. Add Roma.cōsi.cccc xix.Cepo.cau.ciui.consi.x. — c ¶ Concludit. Idem Petr.de peruss.in trac.societ.par.v.q.xxj.Pet.de ancha.repe.ca.peccati venia.col.xx.de reg.iur.li.vj.Soci.[illegible]j.deci.consi.cxj.Conrad.i tract.de cōtrac.q.[illegible]

Margin numbers: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

cati. Uel si nõ intelligeret͂ prorogatio facta, sequeretur quod emptor fuisset in mora soluẽdi pretiũ. Et sic omnino teneretur ratione interesse.d.l.curabit. Et lz fuerit etiam pars ptij soluta per dictũ venditorẽ: tamẽ hoc nõ facit quin licite debeat solui pars mercedis ꝑ rata pretij nõ soluti: q2 dicta pẽsio debebat͂ ratione pretij, vt dicit Bald.in.d.l.sicut.ff.loca. Et hoc etiã probat͂ ꝑ notata per Bar.in.l.Julianus.§.offerri.ff.de ac.emp.in ver.qro iuxta hoc ptio soluto ꝑ parte ꝛc.ꝛ in.l.fi.in fi.per illum tex.ff.de fun.dota.ꝛ Barto.in.l.fistulas.§.qui fundũ.ff.de cõtraben.emp.ꝛ Bal.in.l.si traditio.in.xi.q.C.de ac.emp. ¶ Nec habet obstare ꝑdictis id quod dicitur

a fuisse consultũ per dominum Abb.[a] in quodã venditore qui rẽ primo locauit, postea vendidit ꝛ cõfessus est habuisse ꝛ recepisse preciũ. Et postea actum est inter partes qd quia in veritate pretiũ nõ fuerat vere solutũ deberet solui certũ qd ratione pẽsionis: ꝛ cõsuluit pactum non valere. Nã casus ille a presenti casu plurimũ distat: q2 eo ipo qd locator vẽdidit fundum ei qui prius locauerat. Et pretiũ cõfessus est habuisse statim fuit extincta locatio q2 dominium fuit translatum in emptorem apud quẽ res erat.l.quedam mulier.ff.de rei vẽdica.iuncta.l.nec pignus.ff.de reg.iu. Sed in casu nostro ꝛ in casu.d.l.sicut.§.j.nõ intelligit͂ trãslatum fuisse dominiũ neq possessio sed solũ intelligitur res tradita ex causa locatiõis, vt probatum est supra. Et licet glo.in.d.l.sicut.§.j.intelligat quod ibi emptio erat perfecta adeo, q periculũ spectabat ad emptorẽ: non tamen intelligitur qd ibi res intelligatur tradita emptori ex causa vẽditionis: quoniã ad hoc vt periculũ spectet ad emptorẽ sufficit quod emptio sit perfecta quo ad cõsensum interueniẽtẽ in vẽditione pura. ꝛ non requirit͂ qd res sit tradita emptori, vt in.§.cũ antem.insti.de emp.ꝛ vẽditio.ꝛ no.per gl.Cy.Bal.in.l.j.C.de peri.ꝛ cõmo.rei ven.ꝛ habetur in.l.necessario.ff.e.ti. Nec per hec etiã affirmo qd casu cõsultationis prefati.d.Abb.cõclusio sua sit oĩno vera: q2 ei obstant alique ex decisionibus supra allega. Alex.

Summarium.

3 ¶ Lex, quoties.C.de rei vendi.habet locum etiã in locatione, ꝛ in cõtractibus ecclesie: nisi in concessione spiritualium. numero.4.6.

Consilium.CXXII.

Uiso pcessu inter Bartolinum ꝛ Marcũ de pezalis agentẽ: ꝛ dñm de iasta ꝛ quosdã alios rurales se defendẽtes, Sẽtio dictos agentes obtinere de iure nõ posse cõtra dictos conuẽtos: q2 agẽtes in petitione sua fundãt se ex ꝯtractu locatiõis sue pro qnquennio incboãdo anno.M.cccclxxiij.in festo sancti Michaelis de qua confectũ fuit instrumentum dicto anno.M.cccclxxiij.die.xv.Februarij asserẽtes se esse ꝑferẽdos dictis reis cõuẽtis pretendentibus aliam locationem eo q locatio facta dictis reis cõuentis fuit posterior: q2 fuit facta anno.M.cccclxxiij.die tertio mẽsis Augusti ꝑ sex annis incboãdis i dicto festo scti Michaelis anni.M.cccclxxiij. Cõstat enim q ex dicto ꝯtractu locationis ad qnquẽniũ ex quo agũt dicti agentes non oritur nisi actio personalis cõtra locatorẽ que exerceri nõ põt cõtra singularem successorem seu detentorẽ vel possessorem.l.fi.§.fi.ff.de contraben.emp.l.cum cui.C.de actio.ꝛ obligatio.ꝛ in.l.j.§.si heres.ff.ad Trebellia.

1 Per† conductionẽ enim ad modicum tempus non acquiritur ius in re aut aliquod vtile dominiũ. Sz oportet quod sit cõductor ad lõgũ tẽpus, vt ei tale iũs querat͂.l.j.§.quod autem ait.ff.de superfic.l.j.in fi.cum duabus.ll.sequentibus.et ibi gl.ff.si ager vectigalis vel emphyte.petat͂.fallit in aliquibus casibus nota.per doct.in.d.§.quod autem ait.cum sunt libus.in quibus casibus cõductori ad modicũ tempus ex cõtractu locationis acquirit͂ ius in re inter quos casus non est casus noster. Et cõstat qd dicti agẽtes cõducentes ad quinquẽniũ dicunt͂ cõductores ad modicũ tẽpus, vt est tex.in.l.si filio.§.si vir in quinquẽnio.ff.sol.mat.ꝛ illũ ad hoc ibi põderant Bal.Ang.ꝛ modern. Nam ibi maritus potuit ad quinquenniũ locare fundum dotalem. Quod facere non posset si diceret͂ ad longum tempus: q2 locatio ad long.temp.dicitur alienatio cum transfert͂ vtile dominium.d.§.qd aũt ait.ꝛ.d.l.j.in fi.cũ duab[9].ll.sequẽtib[9].ꝛ ibi gl.ff.si ager vect.vel emphyteu.peta.

2 ¶ †Et certum est maritum non posse facere alienationem fundi dotalis.l.lex Julia.ff.de fun.dota.l.j.§.ꝛ cũ lex.C.de rei vxo.actio.ꝛ etiam si in conductorem ad qnquẽniũ trãsferret͂ ius in re in casu.d.l.si filie.§.si vir in quinquẽnio.teneretur ibi mulier stare colono ad quinquẽniũ cõducenti tanquã habenti ius reale anterius per.d.§.qd aũt ait. cuius cõtrarium dicitur in.d.§.si vir in quinquẽnio.ꝛ ita ẽt in cõductore ad quinquẽnium quod dicatur ad modicũ tẽpus, ꝛ non acquirat ius in rem tenet etiam Bart.post gl.in d.§.qd aũt ait.ꝛ dicit qd ita communiter tenetur.ꝛ notatur in cle.j.de reb.eccle.non alie.ꝛ no.Bal.in.l.iubemus.in prin. circa tertiã col.C.de sacrosan.eccle.ꝛ Anto.de Butr.in.c.fi. ne prela.vi.suas.ꝛ si fuisset locatio ad magnũ tps nõ potuisset fieri per dictũ Abb.solum dicto Bartolino ꝛ Marco, sicut fuit: vt in.d.clemẽ.j. ¶ Preterea si ex tali locatione ad quinque vel sex annos transferretur ius in rẽ, ꝛ sic vtile dominiũ adhuc potẽtius ius haberent rei conuẽti, quã dĩt agẽ

a 3 tes, q2† quando duo habent separatim titulum ab eodẽ pre

b fertur ille qui primo ad possessionẽ [b] peruenit.l.quoties.C. de rei ven.ꝛ.l.sine aũt.§.si duobus.ff.de publi. Sed dicti cõuenti habẽt titulũ locationis ad maius temp[9].s.ad sex annos, ꝛ cũ maiori solẽnitate.s.cũ consensu capituli, ꝛ inherẽt rei ex voluntate Abbatis ꝛ capituli: ergo preferendi. Et li

c cet Host.[c] in.c.cõtinebat͂, de his que fiunt a prela.dixerit qd dispositio.d.l.quoties.cũ si.nõ hz locũ in ecclesiastica ꝑsona tribuẽte titulũ separatim duob[9]: eo q2 potior erit ille q prio

4 rẽ habuit titulũ per id qd habetur in.d.c.cõtinebat͂.† Et q2 persone ecclesiastice non debent in suis actibus fraudẽ adhibere.c.per tuas.de dona.ꝛ ecclesia nemini parat laqueum. xxvij.q.ij.de viduis.de restit.spo.c.literas. Sed laicis simul ꝯtentibus licitum est adinuicẽ aliqualiter se decipere.l.itẽ si pretio.§.quẽadmodũ.ff.loca.l.in cause.la.ij.§.idẽ Pomponius.ff.de mino. Et q2 tales varietates sunt clericis prohibite, licet laicis sint permisse, vt probatur in.c.cũ aũt.ꝛ in.c. pastoralis.de iure patro.ꝛ q2 fortior est cõsensus spiritualis

5 quam laicalis.c.ij.de transf.prela.† Tamẽ magis cõmuniter illa opinio Host.dãnat͂ a doctoribus in.d.c.continebat͂. Et cõtrariũ ibi tenẽt Anto.de Butr.Pet.de Anch. Jo.de Jmo.ꝛ do.Abb.siculus, eo qd tex.in.d.l.quoties.loquit͂ simpliciter ꝛ gñaliter: ergo gñaliter dz intelligi.l.in fraudẽ.§.j.

6 ff.de testa.mili.l.j.§.generaliter.ff.de leg.prestan.† ꝛ soluã dictam decisionem Host.in cõcessione iuriũ spiritualiũ: q2 in illis transfertur ius ex solo titu.absq alia traditione, vt legitur ꝛ no.in.c.si tibi absenti.de preb.in.vj.c.ꝛ in gratia.de rescri.eo.lib. Et no.Jo.And.post Jnn.ꝛ Host.in.c.cũ M.de cõstit.ideo in illis potior erat prim[9]: q2 plenũ ius habet etiã sine traditione, sed in alienationibus rerũ temporaliũ clericorũ vel etiam ecclesie non ꝑcedat decisio Bar.q2 ex solo titu.nõ transfertur dominiũ sine traditiõe.l.traditionibus.C. de pac.ꝛ no.in.c.ij.de cõsue. ¶ Nec obst.q dispositio.d.l.quoties.cũ si.nõ debeat ligare clericũ vel ecclesiã, iuxta id quod habet͂ in.c.ecclesia sancte Marie.cũ materia sua de constit. Q2, vt rñdet Jo.de Jmo.in.d.c.cõtinebatur, illud procede

7 ret in statutis inferiorũ a principe.† sed lex cõis imperialis vz etiam quo ad clericos ꝛ ecclesias, dummodo non concernat dãnũ clericorum vel ecclesiarum, per id quod habetur.x. dist.c.j.ꝛ.ij.ꝛ in.c.j.de ope.no.nũ.ꝛ no.Hostien.ꝛ Joan.andr. in.c.ij.de sol.cũ simi. Nec obstat etiam quod in cõtractu locatiõis prefert͂ prior locatio.l.in operis.ff.locati.q2 illud procedit in iudicio quod intentat cõductor cõtra locatorẽ, nõ autẽ vt possit agere ꝯtra tertiũ, vt in casu nostro. ¶ Preterea ibi illud specialiter est inductũ quando in locatiõe versabat͂ factum coherens persone, vt ibi dicit Barto.qui reputat il

8 lud singulare, alias secus vt ibi per eũ post glo.† Non ob.qd vsufructuari[9] fundi ꝛ legatari[9] fundi põt expellere colonos ꝛ tñ nihil cũ eis cõtraxerunt.l.arbores.§.qcquid.ff.de vsufr.ꝛ.l.nihil.§.fi.ff.de lega.j.q2 respondeo qd vsufructuarius hz ius in re ꝛ actionẽ realẽ.l.eo.ꝛ.i pn.ff.de dã.infe.l.vti frui.§.j. ff.si vsufr.pe.ꝛ dicit͂ vsufruct[9] ps dominij.l.iiij.ff.de vsufru. qui vsumfructũ.ff.de verb.obl.cum ibi nota. Et legatarius similiter hz ius dominij ꝛ actionẽ in rẽ.l.a Titio.ff.de fur.l.j.ꝛ.C.communia de leg. Sed conductor ad modicum tẽpus non est huiusmodi. Nõ ob.etiã si in contrarium allegaretur id qd habet͂ in.l.ne cui.C.locati.vbi primus cõductor finita locatione prohibet͂ inferre litem ꝛ molestiam scdo conductori sub pena ibi cõtẽta: q2 respõdeo q ille nõ est casus noster. Nã ille tex.loquit͂ in pmo cõductore inferẽte litẽ vel molestiã scdo cõductori finita locatione asserẽdo qd dñs post finitam primã locationẽ nõ potuerit libere locare alteri, q pmo ꝯductori. Nã talis prim[9] cõductor incideret in penas de quibus ibi. Sz i ꝑposito nr̃o dicti agẽtes in libello suo nõ se fundãt

Mm

a ¶ Abbas pano2mi.li.j.cõsi.v.vbi male consuluit ꝛ contractum iniustũ inique reprobauit.

b ¶ Possessionẽ. q est cõtra not.s.e.cõsi.xcij.n.12. consi.cix.col.fi.

c ¶ Host.quẽ sequitur Alexã.j.lib.vij.cõsil.lxxxiij.hypp.mar.sing.lxxxij.sz in ꝯriũ est vera opi.Allegã.vbi delibera li[9] lequit͂ vt hic ꝛ.s.lib.ij.consili.clxv.Jas.l.fi.i fi. C.de sacr.ecc.d.l.quoties.l.manumissiões.n.9.de iusti.ꝛ iure.

nec agūt contra dictos rurales ex eo q rurales fuerunt primi cōductores. & qd finita eorū locatione prima molestent dictos agētes secundos conductores in sua conductione, eo q pretēdant rurales dominiū sine prima locatione nō potuisse alteri locare: imo in petitione agentiū nulla fit mentio de aliqua prima locatione facta dictis ruralib⁹ ante locationē factā dictis agentibus. Sed solum dicunt quod dicti rurales impediunt dictos conductores vti dictis realib⁹ locatis, eo quod dicti rurales asserebant se habere locationē de eisdem bonis. sed qd illa locatio non tenet: quia est facta post locationē factam dictis agentibus. Et propterea non sumus in casu. d. l. ne cui. que cū sit penalis, non debet extendi ad alium casum. l. fi. C. de interdi. ma. & de pe. dist. j. pena. & legitur & notat in regula in penis. & in regula ōdia. lib. vj. & in c. j. ne cleri. vel mona. eo. lib. cū si. † & debet inspici causa in qua se fundat agens in suo libello. l. habebat, in prin. ff. de instito. & no. doc. in. c. ex parte abbatisse. de priuile. & no. in. l. j. in principio, per gl. & Bar. ff. de edē. Sed dicta causa expressa in libello nō cōuenit dispositioni. d. l. ne cui. Itē responderi potest per id qd traditur in. d. l. ne cui. Solū inducitur quod si primus cōductor inferat litē secundo cōductori finita locatione primi, incurrat primus penam, de qua ibi. non autem quod secūdus cōductor finita locatione primi possit vigore sue secunde locationis agere contra primū, vt sibi rem conductā tradat: qr vt dixi ex cōtractu locationis nō potest agi nisi contra locatorē. † Preterea dicti rurales habent in dicto instrumento vltime locationis obligata dicta bona pro obseruātia cōtētorū in instrumēto dicte vltime locationis: & ideo possunt retinere dicta bona tanq sibi obligata p obseruātia dicti cōtractus, per notata per Bar. Bal. & Ang. in. l. emptorem. C. loc. & in. d. l. j. §. qd autem ait. & in. d. §. si vir in quinquennio, & in. l. qui fundum. in princip. cum si. ff. loca. Et si dicti agentes allegarent se habere antiquiorem hypothecam. & sic preferēdam. l. si fundū. C. qui pot. in pigno. hab. in regula, qui prior. illud posset procedere quando dicti agentes agerent hypothecaria p interesse: & hic nō est casus noster, vt pt3 ex forma agendi. Non obstant predictis etiam litere ducales: qr dico quod ille nihil detrahunt iuri dictorū ruralium: qr cōmittitur qd obseruaretur illa locatio que de iure veniat obseruanda, & taliter q neutra partiū digne conqueri valeat. Et non presumit principe3 voluisse derogare iuri tertij. l. ex facto. in prin. ff. de vul. & pup. c. super eo. de offi. dele. Et qr euidenter patet q litere ipse in hoc non intendunt derogare iuri alicuius: ideo circa hoc vlterius non insisto. Alex. tart.

Epitome.

Numerus liberorū nō dat immunitatem ab oneribus & pensitationibus feudorum vel emphyteusim: qr non sunt munera publica, sed priuata.

Consilium. CXXIII.

Circa primum dubium quo in effectu queritr, an valeat dicta consuetudo qd loco quinquagesime possint ecclesie seu earum prelati, & rectores exigere decimas pretij rerū spectātium ad ecclesias concessarū in feudum, vel ad liuellū, vel in emphyteusim cū consensu dictorum prelatorum vēduntur, seu alio titulo alienationis transferuntur si tanto tempore fuit obseruata cuius initij memoria nō existit. Et breuiter sentio concludendū esse quod sic. Quoniam consuetudo hactenus seruata cū ecclesijs per laicos, debet etiam in posterum seruari. & ad id iudicis officio cogunt laici. c. ad apostolicam. de simonia. & ibi notat. & in. c. ex parte Astēsis. in fi. de concessio. prebende. c. ex parte. de censi. c. certificari. de sepul. c. fi. de consue. lib. vj. † & si talis cōsuetudo esset preter ius, sufficiēt anni decem: alias autem secundum gl. notabilem in dicto capitu. fi. in verbo cōsuetudo requireret tempus quadraginta annorum, & est de mente glo. in. c. fin. in glo. fi. de consuetu. in antiquis. qd procedit iure canonico: & saltem in cōsuetudine ecclesie & clericorū. Sed de iure ciuili sufficeret tempus annorum decē, etiam si consuetudo esset contra ius, vt notatur in l. de quibus. ff. de legibus. per illum text. & l. diuturna. & l. sed ea. eod. titulo. † Et consuetudo in dubio presumitur quod a iusta causa processerit, vt inquit Bald. in dicta. l. de quibus in. xvij. col. in ver. ex predictis apparet an possit prescribi &c. Allegat in argumentū id quod habetur in. l. cum de in rem verso. ff. de vsuris. & xij. distinc. illud, & secundum glos. c. fi. in verbo rationabilis. de consuetudi. nisi consuetudo sit reprobata a iure, censetur rationabilis, quamuis aliter esset cōtra ius. & secundum doct. ibi quādo consuetudo reperitur in similibus casibus a iure approbata, intelligitur esse rationabilis: sed sine dubio in similibus casibus reperit stādum esse consuetudini, vt patet in leg. si publicanus. §. fi. & in. l. licitatio. §. earū. ff. de publicanis. in. l. j. i fi. C. de pascuis publicis. l. j. li. xj. & in. d. c. certificari. & in. d. c. ad apostolicam. & melius. in. c. in aliquibus. in fine. de decimis. secundum intellectum doct. ibi. † Nam ibi habetur quod licet sit dubium. An per consuetudinem possit tolli vel diminui decima debita de iure ecclesijs: tamen bene valet cōsuetudo. per quam augeretur decima soluenda ecclesie. Quantomagis ergo debet dici seruandam esse consuetudinem in casu nostro, cum fuerit a tanto tēpore cuius initij memoria nō existit: quia illa preualet cuicunque consuetudini, vt notatur per glo. xij. dist. in. c. consuetudo. & per glo. reputatam singu. in. l. domini prediorum. in verbo cōsuetudo. de agrico. & censi. lib. xj. & probatur in. c. j. de prescri. in. vj. vsus enim tanti temporis vim priuilegij & cōcessionis habet. l. hoc iure. §. duct⁹ aque. ff. de aqua quoti. & estiua. l. j. in fi. ff. de aqua plu. arcen. c. super quibusdā. §. preterea. de verb. sig. xviij. qd. vltima. seruitium. sicut ergo superior hoc in priuilegium concedere potuisset, cum ipse sit supra ius. c. proposuisti. de cōces. preben. c. j. de cōsti. in. vj. l. j. ff. de consti. prin. cum si. ita & per huiusmodi consuetudinem hoc induci potuit, & sic conceditur quod quāuis de iure communi quinquagesima tātum veniret soluēda. vt. l. fi. C. de iure emphy. tamen ex cōsuetudine induci potuit q soluat decima. † Circa secundū dubium, quo queritur an habēs immunitatem propter numerū xij. liberorū a muneribus realibus, & personalibus possit se tueri aduersus ecclesiā ne soluere cogatur dictā decimam pretij, & presupposito qd a muneribus personalibus quis excusatur pp ter numerū quinque liberorū. l. iij. & l. pe. & l. fi. C. de his qui nume. libe. li. x. A muneribus patrimonialibus seu realibus requiritur numerus liberorū xij. l. si quis decurio. la. ij. secundū intellectū glo. C. de decurio. li. x. Quidam enim: quos refert Joā. And. in regula, decet. in mercurialibus. tenuerant qd ita demum excusetur a muneribus patrimonialibus, quādo habet numerū xv. liberorū per. l. semper. §. demonstratur. ff. de iure immu. facit. l. neque. C. de mune. patrimo. li. x. nisi esset decurio. quo casu sufficeret numerus. xij. liberorū. & ita loquit. d. l. si quis decurio. & istam opinionem videtur etiam sequi glo. in. l. j. C. de his qui nu. li. lib. x. & firmat Bald. in. d. l. si quis decurio. vbi dicit hanc esse veritatē. & ista opinio profecto multum amicatur litere, & id qd dixi in immunitate munerum patrimonialium, idē etiam seruatur in immunitate ab honorib⁹ requirentibus sumptū, & suscipiendis suo sumptu, iuxta. l. honor. in princ. ff. de mu. & hono. & probatur in. l. ij. §. numerus. & in. l. in honoribus. ff. de vaca. mune. & nota. in. d. l. j. C. qui nume. libe. Sed posito quod solus numerus. xij. liberorum sufficeret ad immunitatem concedendam etiam non decurioni a muneribus patrimonialibus: vt nonnulli tenuerūt post gl. in. d. l. semper. † Tamē adhuc dico non excusari a dicta decima illum qui numerum. xij. liberorum haberet. moueor: qr iura que concedunt immunitatem munerum patrimonialiū propter numerū liberorum, intelliguntur de muneribus publicis, vt pt3 in. d. l. semper. §. demonstratur. iuncta. l. fi. ad fi. in ver. hec omnia munera. ff. de mune. & hono. ibi dum tex. dicit munera ciuilia seu publica appellantur &c. & litera ibi du3 dicit, seu importat qd ide3 sit dicere ciuilia quod publica, vt no. Bar. in. l. si quis ita. ff. de auro & argen. leg. & in. l. si his quī ducenta. §. vtrū. in. ij. col. vj. oppo. ff. de reb. du. sed dicta prestatio decime non est huiusmodi: ergo dicta immunitas non vendicat sibi locū in dicta decima. † Qd autē dicta decima non sit de huiusmodi muneribus publicis, patet: quia dicta munera patrimonialia dicunt publica: quia ad publicā vtilitatem imponunt. l. munera. C. de mune. patri. lib. x. iuncta. d. l. fi. ad fi. ver. hec oīa munera. ff. de mun. & hono. Sed dicta quinquagesima cui⁹ loco subrogata est decima, prestatur ad priuatā vtilitatem. s. vniuscuiusq locantis rem modo predicto, vt in. d. l. fi. C. de iur. emphy. & de se patet: ergo cū iura vel priuilegia cōcedētia immunitatē a muneribus publicis sint exorbitantia, & cōtra regulas iuris communis, debēt restringi nō aūt extendi. l. j. ff. de iure immu. l. si quādo. in prin. C. de inof. test. cū si. Et licet propter numerum liberorū excusetur quis etiā a nōnullis munerib⁹ psonalib⁹, que sunt priuata. l. vtilitate, vt a munere tutele. l. ij. §. j. ff. de exc. tut. & l. j. C. q nu mero

mero liberorũ. Quod quidẽ mun⁹ tutele videtur dici priua-
7 tam vtilitate. l. athlete. §. tutela. ff. de excu. tut. † Tamen tale munus tutele dicatur publicũ authoritate. itẽ dato quod dicat priuatũ vtilitate principaliter: tñ secũdario dicit publicũ etiã vtilitate: q2 interest reipublice ne qs re sua male vtat. Hec habentur in istitu. de excu. tuto. in princip. ꝛ ibi notatur inst. de iis qui sui vel alieni iuris sunt. §. penul. ꝛ no. in. d. §. tutela. ꝛ in. l. pupillus. §. munus. ff. de ver. sign. Sed dicta decima nõ est huiusmodi. ¶ Preterea nos nõ tractamus de muneribus psonalib⁹, sꝫ de honore reali seu pecuniario: quo casu solũ reperit cõcessa immunitas propter numerũ liberorũ a muneribus seu oneribus que gratia publice vtilitatis imponunt, vt supra dictũ est. ¶ Preterea ista quinquagesima cuius loco subrogata est decima prestat ex natura Zct⁹ emphyteutici vel liuellarii vel feudalis pro consensu quẽ prestat dominus directi dominii alienationi que fit de vtili dñio, vt in preallega. l. fi. C. de iure emphy. Sed non reperit iure cautũ q̄ propter numerũ liberoꝝ quis sit immunis ab huiusmodi oneribus, que ex natura cõtractus rõne dicti consensus debentur: ergo immunitas in alio casu ꝯcessa non ꝯ ad istũ extendi. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. ꝛ d. l. si quãdo. ¶ Possent etiã predicta confirmari per id qd not. Hosti. ꝛ Joã and. in. c. fi.
8 de sol. † vbi querũt, an lex ciuilis disponẽs q̄ si qs confessus fuerit habuisse pecuniã sub spe future numerationis, possit apponere exceptionẽ nõ nume. pec. post biẽniũ si intra dictũ tẽpus non proposuit querelam non nume. pec. iuxta. l. in cõtractibus. ꝛ. l. cũ vltra. C. de nõ nume. pec. licet clericos ꝛ ecclesiasticas psonas etiã in his q̄ ꝯcernũt patrimonialia ipsorũ clericorũ. Et finaliter cõcludãt q̄ nõ: q2 lex ciuilis seu imperialis quaten⁹ est fauorabilis ecclesiis ꝛ clericis, intelligitur approbata a canone, ꝛ seruat etiã quo ad ecclesias ꝛ clericos. sed quaten⁹ afferũt preiudicium ecclesiis vel ecclesiasticis psonis nõ ligant eos nisi expresse a canone sint approbate, vt legitur ꝛ not. x. dist. c. j. ꝛ ibi per Archi. Et fere per totã illã dist. ꝛ. xxviij. dist. si quid veri. ad fi. c. seq. ꝛ. c. j. de cõsue. vñ iudicãdi sunt bm canones non scḋm leges. c. quod clericis. de fo. compe. ꝛ. c. clerici. de iudi. Et licet nonnulli in dicto. c. fin. de sol. in aliquo conent impugnare dictam decisionẽ: tamen illa impugnationis rõ non militat quo ad casum nostrum. Nã dicũt aliq qd ex quo a principio lex ciuilis induxit bñficiũ dicte exceptiõis nõ nu. pec. cũ hac modificatiõe q̄ opponat intra biẽniũ, ideo si ecclesiastica psona vult vti dicta exceptione, op3 qd vtat cũ sua cã, ꝛ cũ sua limitatione seu modificatione, q̄ ratio cessat in proposito: q2 on⁹ dicte decime soluende fuit simpliciter inductum. Precedentia tamẽ fundamẽta meo iudicio sunt tutiora p que etiam patet non obstare priuilegiũ immunitatis concessum, ꝑpter numerũ liberorũ predicto dño Pãdulpho ab illustrissimo domino Marchione: q2 fundat concessio predicta principaliter eo qd iura cõmunia ꝑpter numerũ liberorũ dictã immunitatẽ ꝯcedũt, vt in prefationibus priuilegii continetur: que mentẽ concedentis ꝛ causam finalẽ ostendunt. l. fi. ff. de hered. insti. ꝛ. l. j. ff. ad Maced. Et vtrobiꝫ no. Bar. sed supra probatum est q̄ ab huiusmodi munerib⁹ iura non concedunt immunitatẽ.
9 † Et ideo cessante rõne ꝛ cã cõcessionis cessat cõcessio. c. cum cessante. de app. ꝛ. l. adigere. §. quis. ff. de iur. pat. ꝛ ratio restringit dictũ generale. l. cũ pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ¶ Nec etiam potuisset prefatus Marchio, etiaꝫ si voluisset hoc cõcedere in preiudicium ecclesiarũ seu clericorum. c. ij. de priui. c. non nimis. ꝛ. c. aduersus. de immuni. eccles. c. ecclesia sancte Marie. de cõsti. Et ideo in dubio etiã intelligendum est prefatũ dominũ Marchionẽ in generali cõcessione non voluisse preiudicare ecclesiis, quas ligare ꝛ afficere nõ poterat. c. tua. el primo, de decimis. c. a nobis. el primo. de sen. ex commu. Not. Bar. in. l. si quis sub conditione. ff. de condi. insti. ꝛ Joã. an. in. c. fi. de immu. eccle. lib. vj. in nouella. cum suis concord. Alex. tartag.

Summarium.

2 ¶ Consuetudo q̄ stetur libris capituli valet.
3 Inuestitura probatur per solutionem decennalem. nu. 9.
4 Concessio presumitur facta secundum consuetudinem.
6 Filia instituta in re certa non succedit in emphyteusi hereditaria.
11 Restitutio datur contra commissum propter ignorantiam.

Consilium. CXXIIII.

Consideratis his que in themate narrant, videt omnino cõcludẽdum dictos Antoniũ quõdã Petri, ꝛ Jacobũ quondã Bartoli dicti Antonii habere meliora ꝛ potiora iura in dicta domo, q̄ habeat dict⁹ Stepha. maxime ex infrascriptis:
1 q2 † qñ duo habẽt titulum ab eodem, potior est conditio illius cui primo res tradita fuit. l. quotiés. C. de rei vend. l. si autem. §. si duobus. de publ. sed ita est qd dictus Petrus, ꝛ dicta domina Clara eius vxor primo habuerunt titulũ inuestiture a canonicis ꝛ capitulo maioris ecclesie Cesenatis, ꝛ primo etiã possessionẽ adepti sunt q̄ dict⁹ Stephanus vt infra ostendam. Ergo potior est conditio dicti Petri, ꝛ domine Clare, ꝛ consequẽter dictorũ Antonii ꝛ Jacobi heredum dicti Petri ꝛ domine Clare: q2 dominũ acquisitum Petro ꝛ domine Clare, trãslatũ postea fuit in dictos eorum heredes vniuersales. l. cũ heredes. in princip. ff. de acquirẽ. pos. Quod autẽ Petrus ꝛ domina Clara priores fuerint in predictis: patet: q2 dict⁹ Petrus anno. M. cccc. xxiij. titulo emptionis acquisiuit dictã domum ab executoribus testamenti quondã Simonis bonamatoris de Cesena habentibus potestatẽ a dicto Simone testatore vendendi eam saluo iure dictorũ canonicorum in pẽsione, ꝛ renouatione, vt patet publico documento: ꝛ de eodem anno fuit inuestitus dictus Petrus, ꝛ simul cũ eo domina Clara ei⁹ vxor a dictis canonicis, vt dicitur contineri in Diacepto dictorũ canonicorũ. Demũ etiaꝫ mortuo dicto Petro dicta domina Clara ꝛ Antoni⁹ predictus tenuerunt dictam domũ, vt verbo fertur, ꝛ soluerũt pẽsionẽ annuam. d. capitulo vsq in annum. M. cccclj. ꝛ sic vltra decẽ annos tenuerunt ꝛ soluerunt pensionẽ annuam pro
2 dicto tẽpore, vt dicitur in dicto Diacepto contineri, † ꝛ presupponit q̄ ex stylo ꝛ cõsuetudine dat plena fides in iudiciis scripture dicti Diacepti, que ad descripta ꝛ contenta in eo, ꝛ potuit ex cõsuetudine hoc induci. c. cũ dilectus. de fi. instrumen. Et in proposito no. Nicolaus de Matarellis, ꝛ Bald. post eũ in. l. exemplo. C. de proba. ꝛ in rubr. C. de fide instru. in penul. colum. ꝛ Joan. And. in addi. Specu. in titu. de instru. edi. §. nunc dicendũ in additione magna. ꝛ Anto. de butr. in c. ij. in. iij. vel. iiij. col. extra de fi. inst. ꝛ Bal. in. c. cum causam. de proba. ꝛ Pe. de Anch. in consi. xliiij. incipiente, primo de iuribus ꝛc. vbi proprie loquitur de scriptura libri canonicorũ facta super huiusmodi concessionibus in emphyteusim ꝛ
3 solutionibus canonũ. † Et attento quod dictus Anto. ꝛ domina Clara tenuerint istã rem tanq̄ emphyteusim soluendo pro tẽpore decem annorũ ex tali solutione tãti temporis, probat innouatio ꝛ inuestitura in psona dicti Antonii ꝛ dicte dñe Clare, si eam inuestituram seu innouationem in personã eorum factam allegant, vt notabiliter concludit Bald. in. l. si certis annis. circa. iiij. col. C. de pact. ꝛ Bald. ꝛ Ange. ꝛ Joan. de Jmo. in. l. qui in aliena. post princip. per illum tex. ff. de acqui. her. ꝛ Bal. in. l. j. C. de fideicom. circa. v. col. in ver. pone aliquis soluit ecclesie ꝛc. ꝛ Spec. in titu. de loca. §. nunc aliqua. versicu. xlij. ꝛ Bald. in. l. cũ de in rem verso. ff. de vsu. in lectura Florentina. ꝛ ibi Sali. in. vj. q. ꝛ Anto. de butri. in repetitio. c. peruenit. de cens. in. xxxij. col in ver. Secundum nos est dubiũ de duobus: primo an sufficiat tempus decennale, an vero exigatur spatium. xl. annorum ꝛc. ꝛ in. xliij. columna vbi ad hoc allegat tex. in. c. j. de consue. re. feu. ꝛ in. c. j. quomodo olim feud. po. alie. Et argumentum. d. l. cum in rem verso. Et in predictis locis respõdet doc. ad ea que in cõtrarium allegari possent. ¶ Post pdicta vero dictus Stephanus anno. M. ccccliiij. fuit inuestitus a dictis canonicis de dicta domo empta p eũ a dicto Mattheo, qui Matthe⁹ nõ erat filius, nec heres dicte dñe Clare, ꝛ licet fuerit filius dicti Petri: tamẽ fuit institut⁹ in re certa ꝛ exclusus ab oibus bonis propriis ꝛ emphyteuticis in quib⁹ sibi heres vniuersales instituit Bar. ꝛ Ant. predictos. Et sic ad dictum Mattheum nullum ius transiuit. Quod patet q2 mihi presupponit q̄ consuetudo ecclesie in loco predicto est concedere ipsi
4 recipiẽti in emphyteusim pro se ꝛ heredibus. † vnde psumit dictam confessionem factam fuisse secũdum qd est de cõsuetudine dicte ecclesie. l. q̄ si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. l. si prius. §. recte placuit. ff. de aqua pluui. arcen. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. l. fi. de fideiuss. l. vel vniuersorũ. ff. de pigno. act. l. excepto. C. locati. ꝛ in proposito no. Angel. in §. emphyteusim. in aut. de non alie. ꝛ in. l. ij. ad fin. C. de iure emphyt. ꝛ Anto. de butri. in. c. in presentia. de probat. in. iiij. col. ideo cũ tunc talis emphyteusis non transeat nisi ad eos q sunt heredes vt in. d. §. emphyteusim. ꝛ no. Bar. in. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. liber. cũ similibus. ꝛ de se pa-

tet. Et per cõsequens dicta emphyteusis est qd hereditariũ. 5 †Propterea nõ trãsit nisi ad illos ad quos dictus Petrus recipiens voluit in testamẽto illã iure hereditario transire, dũmodo nõ relinquat persone prohibite capere sicut potuisset de alia re hereditaria disponere. Fortius dicũt doctores qd etiã si nõ prohibuisset dictus Petrus dictũ Mattheũ habere bona emphyteutica ꝓut prohibuit seu illa alijs filijs specialiter nõ reliquisset, sed solũ instituisset dictos Anto. ⁊ Bart. heredes vniuersales, ⁊ dictum Mattheum instituisset in certa quantitate 6 †nõ posset venire Mattheus institutus ĩ re certa [a] ad dictã emphyteusim ꝯcessam dicto Petro pro se ⁊ heredibus. Quia appellatione heredis in dubio venit heres vniuersalis, nõ autẽ heres in re certa. l. quoties. C. de here. insti. l. quedam. §. nihil. ff. de edẽdo. l. hereditas. ff. de re. iur. ⁊ ita tenet Bal. in d. l. quedam. §. nihil. vbi ad hoc allegat notata per Spe. in tit. de testa. §. j. ver. pone. A. ⁊ idem Bal. in. l. liberti libertequ. C. de operis liber. in. xj. col. ⁊ Ang. in. l. gallus. §. etiã si parẽte. ff. de libe. ⁊ posthu. vbi ad hoc allegat notata p Spe. in tit. de locato. §. nũc aliqua. versi. lxxviij. idẽ etiã tz Sali. in. l. ij. in. xx. q. C. de iure emphy. ⁊ saltem hoc ꝓcedit scdm Ang. in cõs. clxxxiiij. incip. ex forma ⁊ serie dictorũ instrumentoꝝ ⁊c. qñ pater expresse in testõ disposuit qd ad heredes vniuersales spectare debeãt bona emphyteutica, vt fuit in casu nostro: ⁊ ita etiã vult Joã. de imo. in. c. potuit. de loca. in vl. char. in ver. vlt. potest queri quid iuris ⁊c. ⁊ etiã in versi. vij. tangit ⁊c. ¶ Nec istis obstãt, que no. Bart. in d. §. si liberi. dũ cõcludit quod filia instituta in re certa nõ 7 concludatur: qꝛ †respondeo ꝙ Barto. ibi loquit̃ quando pater receperat fundũ in emphyteusim pro se, ⁊ filijs ⁊ nõ adiecit dictionẽ, heredibus, vt patet ibi dum dicit quod in illa. q. erant duo dubia, quidam receperat fundũ in emphyteusim ꝓ se ⁊ filijs suis masculis ⁊ feminis querit̃ ⁊c. Nã tũc quãdo emphyteusis est recepta ab ecclesia per partẽ recipientẽ pro se ⁊ filijs, est verũ qd non videt̃ patet stipulari filijs, vt heredibus, sed vt filijs, per nota. per glo. ⁊ doc. in. l. si ibi decem. §. si pactus. ff. de pact. ⁊ in d. §. si liberi. ideo tunc emphyteusis non est quid hereditariũ. merito non mirũ si etiã filius ꝗuis non sit heres ꝓprie. i. non sit heres vniuersalis, põt admitti. vbi etiã declarat Bal. i aut. si quas ruinas. C. de sac. san. ecc. sed quãdo recepit pro filijs heredibus: tũc claꝝ est qd est qd hereditariũ, vt ipse Bart. vult in d. §. si libe. merito solũ potest cõpetere eis quibus cõpetũt alia iura hereditaria. i. heredibus vniuersalibus: non autẽ institutis in re certa, vt in d. 8 l. quoties. †Quinimo in eo casu in quo loquitur Barto. s. qñ recepit fundũ in emphyteusim pro se ⁊ filijs, dãnatur magis communiter opinio Bar. quia magis communiter tenetur quod imo pater tũc possit [b] assignare illã emphyteusim vni ex testamento, ⁊ aliũ filiũ vel filiam priuare: qꝛ cũ videat̃ pater stipulari ordine successiuo. s. sibi primo, ⁊ post mortẽ suaꝫ filijs, per id qd no. in. l. gallus. §. quidã recte. ⁊ ibi Bart. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ in. l. si mihi ⁊ Titio. ff. de verb. obliga. cum suis concor. Et sic videtur pater post mortẽ suã stipulari ⁊ acquirere filijs. ⁊ sic videtur quedam donatio a patre collata in filios in potestate, per id qd legitur ⁊ not. in. l. filie. C. fami. er. Et per consequẽs videt̃ posse ante mortem patris per ipsuꝫ patre reuocari. l. antep. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in. l. ij. cũ ibi no. C. de inof. testa. ⁊ in d. l. filie. Et per hoc apparet rñsum ad oia q̃ allegant̃ p Bar. in d. §. si liberi. Et ita in ꝓposito cõcludit Bal. in d. aut. si quas ruinas. circa pe. ⁊ añpe. col. ⁊ in. l. j. i fi. C. per quas personas nobis acqui. Et Jo. de Imo. in d. c. potuit. in vl. char. Et ita cõsuluit ipse apud Mutinã in cõsi. inci. in casu ꝓmisso plura sunt vidẽda ⁊c. Et ibi respondet ad tex. in. c. j. de succes. feu. qd aliud est in feudo qꝛ illud gratis cõcedit̃. c. j. de feud. da. in vi. le. cõ. que fuit etiam respõsio Bald. in d. l. j. ad fi. C. per quas perso. no. acqui. Vel illud qd ibi statuitur in feudo cõtra ius cõe non extenditur ad emphyteusim, vt sit in aliqua qõne dicit Bar. in d. §. si liberi. iuxta pri. ⁊ bene faciũt nota. p Bar. in. l. q Rome. §. flauius. ad fi. ff. de ver. ob. Et ita ꝯsulẽdo tz Pet. de anch. in consi. cxviij. incip. Visis ⁊ diligenter reassumptis ⁊c. ⁊ in cõsi. cxxxiiij. inci. Casus talis est, fratres acquisiuerũt ⁊c. ⁊ Ang. in d. consi. cxcj. ⁊ in consi. sequenti per. l. j. in princ. ff. de assi. lib. Non est tamen ista vltima disputatio multum necessaria: ex quo presupponitur quod concessio ex consuetudine ecclesie sit pro heredibus per predicta. Apparet ergo ex predictis quod ante inuestituram Stephani facta fuit inuestitura in personam dicti 9 Petri ⁊ dicte dñe Clare simul, †necnõ per solutionem canonis diuturnam factam per Antonium ⁊ dominam Claram apparet iuris presumptione sufficienter de presumpta inuestitura dicti Antonij dñe Clare anteꝗ̃ dictus Stephanus fuerit inuestitus, ⁊ sic Ant. habet potiora iura quã Stephanus cum etiã tenuerint ⁊ possederint dicti Petrus Antonius, ⁊ domina Clara dictã domum anteꝗ̃ Stephanus, ⁊ similiter dictus Jacobus quondã Bartoli, tanꝗ̃ heres Petri ⁊ tanquã heres domine Clare pro sua rata hereditaria ꝓ qua apparebit eum esse heredem habet eadem ratione potiora iura quã dictus Stephanus. ¶ Nec obstat si diceretur qd ex eo qꝛ cessauerũt dicti Antonius Jacobus, ⁊ domina Clara soluere debitũ canonem per bienniũ ceciderunt a iure suo. Et sic potuit Stephanus inuestiri. c. potuit. de locato. ⁊ in aut. qui rem. C. de sacrosanc. eccle. Quia respondeo quod stante dicto statuto mihi trãsmisso nõ potuit inuestiri dictus Stephanus nõ citatis dictis Antonio Jacobo, ⁊ domina Clara: qꝛ statutũ annullat ipso iure omnem innouationem seu inuestituram factã alteri de re que per aliũ possideretur, seu de qua quis alias per se vel eius authores foret innouatus seu inuestitus, extãte ipso principali, qui de re ipsa fuerat innouatus, seu eius descẽdẽtibus, seu etiã heredibus ad quos ipsa res deuenisset. ⁊ hoc siue emphyteusis esset finita tẽpore, vel linea, vel ꝓpter canonẽ non solutũ. seu alio modo, ⁊ innouatio facta nõ requisitis predictis est nulla ipso iure: ita dis10 posuit statutũ. †ita dictus Stephanus qui nullũ titulũ validum habet non põt opponere de iure tertij [c] id est quod dicti Antonius ⁊ Jac. ceciderint a iure suo per canonem non solutũ. Et quod res reuersa sit ad capitulum vt notatur in. l. ij. ⁊ ibi Bar. ff. si ager. vectig. vel emphy. pe. ⁊ in. l. ij. C. de iure emphyteu. per Barto. in. l. ij. ff. de exceptio. rei indi. Attento qd verbo fertur dictos canonicos in inuestitura facta Stephano non se fundare ex eo quod dicti Jac. ⁊ Anto. ceciderint a iure suo per non solutionem canonis vel si ⁊ inquantũ posset dici per dictũ Stephanum dictos Antonium Jacobũ ⁊ dominam Claram cecidisse a iure suo propter canonem 11 nõ solutum†, posset dictus Jacobus Bartoli principaliter vel incidenter petere se restitui in integrũ aduersus dictũ incursum pene priuationis iuris sui: ⁊ aduersus dictã omissionem solutionis canonis per bienniũ ex clausula generali, si qua mihi iusta causa, allegãdo se habuisse ignorãtiã dicti iuris sibi cõpetẽtis in dicta re emphyteutica: ⁊ ignorasse se fuisse obligatum ad dictum canonem, seu annuam pensionem, cũ successerit in ius alterius, ⁊ debebit restitui, vt not. gloss. ⁊ docto. in. l. ij. C. de iure emphyte. ⁊ Barto. ⁊ alij in. l. cum filius. §. in hac. ff. de ver. ob. cum concor. Vel si probaretur qd alius possidebat dictã rem tẽpore quo dicitur Jacobũ cessasse per bienniũ soluere, non videt̃ dici priuatus a iure suo ꝑ cursum talis biennij, per ea que notabiliter tradunt̃ p Guli. de cu. ⁊ Bal. in. l. solennibus. C. de rei ven. ⁊ sequitur Pet. de anch. in consi. clvj. Dominus Lazarus ⁊c.

[a] ¶ Certa. ⁊ hñ vt dixi. s. lib. j. cõsi. cxxviij. col. fi. idẽ Alex. s. e. cõsi. ix. nu. 4. no. s. e. ꝯsi. xxij. col. ij.

[b] ¶ Possit. imo cõis est ꝙ nõ, vt [illegible]

[c] ¶ Tertij. Bart. Paul. Ale. Jas. l. idebiti. §. si nũmi. ff. de ꝯdi. ide.

Epitome.

¶ Concessio facta pro filijs ⁊ nepotibus vsq; ad tertiã generationem stat incursiue: ⁊ veniunt pronepotes. h. d.

Consilium. CXXV.

Attentis verbis inuestiture dicti magnifici Jacopini de rãgonib⁹ videret̃ prima cõsideratione dicendum dictos filios quondã magnifici comitis Vgutionis ꝓnepotes dicti Jacopini in inuestitura non esse comprehensos quia dicta concessio in emphyteusim fuit facta dicto Jacopino pro se, filijs et 1 nepotibus. †vnde saltem in contractibus appellatione nepotum nõ veniũt pronepotes, cũ in hoc verset̃ fauor ipsius cõducẽtis, q debuit legẽ ꝯuẽtionis aperti⁹ dicere. l. veterib⁹. ff. de pac. l. stipulatio ista. §. in stipulationib⁹. ff. de ver. ob. vñ in proposito dicit Bar. in. l. liberorũ. ff. de ver. sig. in. vj. col. in v. quero quid si filiorũ appellatio profertur a cõtrahẽtibus ⁊c. 2 †qd licet in alijs dispositionibus quandoq; appellatione filiorũ veniũt nepotes. l. Lucius. ff. de here. inst. l. gall⁹. §. instituens secundũ vnam lecturam. ff. de lib. ⁊ posthu. l. filij. ⁊. l. iusta. ff. de ver. sig. Tamẽ in cõtractibus debet interpretari cõtra eũ pro quo ꝓfert̃, per. l. veteribus. ⁊ sequit̃ Petr. de anc. in cle. j. de baptismo, ⁊ cõprobat per plura Sali. in. l. ij. in. xvj. q. C. de iure emphy. ⁊ Joã. de imo. in. l. qd dicit̃. in. xj. col. ff. de ver. ob. ⁊ ipsemet Bar. in d. l. liberorũ. in pe. col. in ver. quero an appellatiõe nepotũ ꝯtineant̃ ꝓnepotes, in casib⁹ in qb⁹ appellatione nepotũ ꝯtinent̃ ꝓnepotes, in casib⁹ in quibus appellatione

appellatione filiorum venirent nepotes,per.l.cui eorum.§.af finitatis.ff.de postbu.⁊.l.nurꝰ.⁊.l.generi.⁊.l.soceri.ff.de ver. signi.⁊ sic videtur esse de mente Bart.qđ in cōtractibus ap pellatione nepotū nō veniant pronepotes:bene facit qđ no. Arch.i.xvij.q.iiij.si quis suadēte.⁊ Guid.de suz.in.l.quicūq. C.de seruis fugi.†vbi dicit qđ licet qñq; masculinum conci piat femininum.l.j.ff.de ver.sig.l.si quis ita dederit.ff.de te sta.tut.tamen in contractibus[a] non comprehenditur,⁊ illaz decisionem sequuntur communiter doc.pro hoc facit quod no.Ang.in.d.§.institués.⁊ in aut.bona damnatorum.C.de bo.prescri.⁊ in.d.§.affinitatis.cum.§.seq.⁊ in.l.femine.ff.de reg.iur.⁊ in aut.matri ⁊ auie.C.quando mu.tu.offi.fungi po test.⁊ Bal.in.l.j.in fi.C.de suc.edic.vbi concludunt qđ in ma teria correctoria,seu stricte interpretanda appellatione ne potis,non venit pronepos,nec appellatione auie,venit pa uia,sed nos sumus in contractibus in quibus etiam agit̄ de preiudicio ecclesie concedētis:ergo stricta debet fieri inter pretatio.l.quicquid astringende.de ver.ob.⁊.d.l.veteribus.

4 ¶†Nec obstat si diceretur ꝙ in dicta concessione sunt adie cta hec verba videlicet,vsq; in ipsius Jacopini tertiam ge nerationem.ergo comprehēduntur pronepotes,qui sunt de tertia generatione Jacopini:q: videretur posse responderi quod illa verba referantur ad filios ⁊ nepotes,de quibus ꝓ xime dixerat non ad filios ⁊ nepotes,de quibus antea dixe rat.arg.l.qui fundum.ff.de contrahen.emp.vel potest respō deri per id quod dixit Bal.in addi.Spec.in tit.de locato.cir ca.iij.col.in ver.ecclesia.vbi dicit qđ cōcessio facta in emphy teusim alicui,vsq; in tertiam personam,nō extenditur vltra nepotes,alleg.not.per Spe.in eo.tit.§.sequitur.ver.porro.⁊ idem dicit esse secundum quosdam,si dictum fuit quod cōce ditur alicui vsq; in tertiam generationem per.§.emphyteu sim.in aut.de nō alie.Hoc etiam videtur sentire Spe.in.d. titu.de locato.§.nunc aliqua.ver.clv.vbi videtur intelligere quod pronepos dicatur esse ex quarta generatione.⁊ ita vi detur concludere Bald.in.l.ij.C.de iure emphy.in.iij.colū.in ver.quero quando per prescriptionem ⁊c.vbi inquit quod si concedo alicui vsq; in tertiam generationem,dictio,vsq; in cludit primam personam.Nam ipse de necessitate incepit cō cessio.⁊ sic computata prima persona cum alijs duabus ge nerationibus,sunt tres.allegat.d.§.emphyteusim.⁊ ideo se cundum eum non comprehenderetur tertius heres. Idē vi detur velle Bal.in aut.defuncto.in prin.C.ad Tertul.⁊ Sa li.in.d.l.ij.C.de iure emphyteu.in.xvij.xxiij.⁊.xxiiij.q.⁊ tan to magis,q: in dicto instrumento est adiecta dictio vsq;,que videtur hoc casu accipienda exclusiue vt excludat tertiam generationem:cum dictio vsq;,possit stare exclusiue ⁊ inclu siue,iuxta notata in.d.l.id est.ff.de dolo.in.l.a calligato.C. de nup.⁊ in.l.fina.ff.de senato.vnde in dubio accipitur con tra recipientem,per.d.l.veteribus.⁊ vt sic fiat interpretatio secundum naturam conceptionis emphyteusis facte ab eccle sia.l.si vno.in prin.ff.locati.⁊.l.stipulatus.in princ.ff.de vsur. iuncto.d.§.emphyteusim.⁊ voluit Jo.de Imo.in.l.qđ dici tur.ff.de ver.ob.

5 ¶†Tamen premissis non obstantibus cō trariam sententiam sentio in proposito esse iure veriorē,pre sertim ex infrascriptis:nam verba dicte concessionis se ha bent quod cōceditur Jacopino,⁊ pro ipsius Jacopini filijs masculis ⁊ nepotibus masculis ⁊ legitimis ex eo descenden tibus,quos si non habuerit,vel si habuerit ⁊ penitus defece rint:tunc ex eo casu dicta bona concessa deueniant in suas fi lias vel neptes liberas,⁊ legitimas que liberos viros ⁊ legi timos accipiant,⁊ rem patris possideant vsq; in ipsius Ja copini tertiam generationem expletam ⁊c.que quidem ver ba scilicet vsq; in ipsius Jacopini tertiam generationē ex pletam comprehendunt pronepotes,⁊ proneptes: quia Ja copinus predictus non dicitur esse ꝓpria generatio suiꝑsiꝰ, 6 †q: nemo generat seipsum,⁊ ita consuluit Bartol.vt refert Bald.in aut.si quas ruinas.in.ij.colum.C.de sacrosan.eccle. vbi refert quod Barto.consuluit esse differentiam an dicat̄, concedo Titio in tertiam generationem.⁊ tunc potest com prehendi persona Titij pro prima generatione,⁊ pro secun da ⁊ tertia comprehenduntur filij,⁊ nepotes. An vero dica tur:concedo Titio vsq; in ipsius tertiam generationē,put fuit in casu nostro:⁊ tunc comprehenduntur pronepotes.⁊ pro hoc adducit Bald.notata per glo.in.c.j.§.hoc quoq;.in versi.gradum.in titu.qui feud.dare possunt.que vult quod idem est dicere in tertiam generationem quod in tertiū gra dum.vnde sicut gradus semper computatur dempto capi te,vt patet in titu.de gradi.fere per totum.maxime in.§.ha ctenus.⁊ per id quod legitur ⁊ not.in.c.fin.de consanguini.⁊ affini.est verum secundum Bal.in aut.si quas ruinas.quod attendenda est consuetudo ecclesie concedentis:⁊ secundum illam debet fieri interpretatio.argumē.l.minime.⁊.l.si de in terpretatione.ff.de legib.⁊ preallegatum consilium Bart.re fert etiam,⁊ sequi videtur Bald.in addi. Specu.in titu.de loca.in.iiij.columna.in.d.versi.ecclesia.⁊ quod Bald.ibi vi detur istam opinionem approbare tanquam vltimo relataz ponderat Joan.de Imo.in.l.quod dicitur.ff.de verbo.obli. in.xiiij.colum.⁊ ibi dicit quod si non appareat aliter de con suetudine ecclesie,standum est dicte opinioni Barto.in cōsi. prealleg.istam opinionem etiā tenet Bal.plenius in eo.ti.de locato.in.xiiij.colū.in ver.si nomine tertie generationis.vbi

7 refert qđ†Bar.consuluit qđ comprehenditur pronepos qñ concessio est facta vsq; in tertiam generationē:q: stirpes nō debet computari,cum stipes non sit generatio,sed generās. Et presertim ſm eum si verba dicam vsq; in tertiā suam ge nerationē,prout est in casu nostro:ideo cōcludit ꝙ stipes cō putabitur quo ad acquisitionem q: bene sibi acquirit̄ ius em phyteuticum:ſz nō computabitur quo ad enumeratione ge nerationū.⁊ pro hoc alleg.q: si concessio diceret vsq; in pri mam generationē,cōtineretur primus heres:ergo stipes nō computatur.⁊ si diceres non contineri heredē primum ver borum significationem offenderemus ſm Bal.istaz opinio. etiam tenet Pet.de ancha.in cle.j.de penis.vbi simpliciter transit cum doctrina Bald.in preallega.aut.si quas ruinas. Fortius voluit domi.Card.de Zabarellis in.d.cle.j.§.j.de penis.qđ ista verba vsq; ad tertiam generationem simplici ter prolata comprehendunt etiam pronepotem:⁊ similiter si dictum esset vsq; ad secundam generationem comprehende ret filios ⁊ nepotes,pro hoc alleg.bonū tex.cum gl.que inci

8 pit,hucusq;.in.c.statutū felicis.de here.lib.vj.†Et pro hoc dicit nō esse distinguendū[b] an dicatur vsq; in tertiā genera tionē.An vero dicatur vsq; in tertiaz ipsius generationē,ꝑ id qđ legit̄ ⁊ not.in.d.c.statutum. Qm̄ semper cōputatio dz fieri dēpto stipite,vt legitur.⁊ no.in.d.c.fi.de consan.⁊ affini. licet Bal.ſm eum referat Bar.consuluisse esse differentiam. An dicat̄ vsq; in tertiam ipsius generationem.An vero di cat̄,vsq; in tertiam generationem.prout retuli supra.Et ista opi.videt̄ etiam probari in aut.de resti.fideicō.col.ix.Et pō derat Ang.ibi,in vlti.col.vbi dicit esse tex.optimū,⁊ notan dum,dū ibi dicit̄ quatuor generationes ⁊c.per ques probat̄,

9 †qđ ille dicit̄ esse in quarta generatione qui est quarto gene ratus post caput familie:q: caput familie non est de genera tione.ideo nō cōputat̄ in ea.Et hoc dicit Ange.patere ex il lo tex.si bñ inspiciat̄.Nā ibi primo fuit generans.s.testator,q ꝓhibuit in ꝑpetuū alienari extra familiā:postea fuit Con stantinꝰ Herici testatoris filius.ecce prima generatio.postea fuit aliꝰ Hericus filꝰ dicti Constantini nepos primi Hen rici.ecce scđa generatio.postea fuit alius Constantinus filiꝰ dicti Henrici scđi.Ecce tertia generatio.postea fuit posthu ma filia istiꝰ Cōstātini.Et sic est quarta generatio qđ dr̄ esse notādū pro emphyteusi cōcessa vsq; in quartam generatio nē:q: finitur in abnepote eiꝰ qui emphyteusim recepit,non ante:q: in generatione non cōputatur ille qui primo recepit emphyteusim,⁊ similiter si recepit in tertiā:finiet̄ in ꝓnepo te.hoc idē voluit Ang.in.d.§.emphyteusim.per id qđ habet̄ in.d.c.statutū.Et ibi ꝓbatur qđ dictio vsq;,isto casu stat in

10 clusiue:†q: quādo dictio,vsq;,refertur ad determinationez graduū q diuersificant̄ ꝑ quātitates,vt primus,secundus,⁊ tertius ⁊c.Vel qui diuersificantur ꝑ dignitates vel nomina successiua:⁊ tunc in dubio stat inclusiue ſm Bar.in.l.patro nus.§.j.ff.de leg.iij.ꝑ id qđ habetur in.c.ij.⁊ in.c.statutum fe licis.cū gl.de heret.lib.vj.Et in.d.l.fi.ff.de senato.cū alijs ibi allegatis per eū.Et in terminis nostris ꝙ qñ ꝓfert̄ in con cessione facta ab ecclesia in emphyteusim,vsq; in tertiā ipsiꝰ recipientis generationem qđ stet inclusiue,⁊ comprehendat pronepotem,voluit Bald.in.d.aut.si quas ruinas.⁊ Bal.in addi.Spec.in.d.versi.nomine tertie generationis,⁊ Pet.de anch.⁊.d.Card.in cle.j.de penis.Et ita specifice apud Vrbi nū consuluit Jo.de Imol.in consi.incipien.Nicolaus filius quondam Stephani.Et ita est de mente Ange.in.d.aut.de restitu.fideicō.⁊ in.d.§.emphyteusim.Nam vt apparēt in.d. c.statutū.cum glo.etiam in materia penali.⁊ sic stricte inter pretanda stat inclusiue dictio,vsq;,quando refert̄ ad determi natione generationum,qđ cōprobat etiam in casu nostro il la dictio,cōpletam,apposita in instrumento. Preterea iam facta erat mētio de filijs ⁊ nepotibus vtriusq; sexus in dicta cōcessione,in qua ipsi erāt indubitanter inclusi.nisi ergo di cta verba subsequētia.s.vsq; in ipsius Jacopini tertiā gene ratione completā,cōprehenderēt ⁊ includerent pronepotes, verba illa siue vllo ministerio ⁊ superuacuo essent appo

a ¶[illegible]

b ¶Distinguēdū. ⁊ sic sentit Alex. ꝙ in ɔcessione fa cta in tertiā gña tionē simplr ⁊ i distincte non cō putat̄ ꝑsona reci pictis ſz veniūt eius ꝓnepotes. idē sentit.s.li.iij. ɔsi.cx.col.fi.⁊ est veritas:q: semp intelligit̄ de ge nerationibꝰ eius cui fit cōcessio q̄ preter eū vocan tur.⁊ sic etiā ter tia eiꝰ gñatio vocat̄: ergo in cludit̄.⁊ hoc ver ba clare ipotāt vt cōtra grāma ticā ⁊ sensum cō munē errent qui aliter opinant̄:⁊ ita etiā vult bal. in addi.spe.ti.de loca.i fi.⁊ in cōsi. ccccxlviij.cōces sa.li.iij.qđ est re petitū in consil. ccclxxv.lib.iiij. idē Cald.cōsi.ix. de loc.Jo.de pla te.in.l.peculiari. de ꝑxi.sacro scri ni.lib.xij.Ang.i aut.de rest.fidei com.in fi.col.ix. Ancb.Car.cle. j.§.j.de pen.idē Pau.consil.ccc xxxviij.in princ. lib.ij.vbi refellit dictā differentiā Bart.idē sentit Jacopi.tra.feu. v.pñtes ⁊ recipi. col.ij.Cur.iuni. trac.feu.pag.iij. nu.50.Deci.ɔs. dcxxiiij.lʒ Cor. cōsi.cxxxiij.lite ra.f.li.iiij.sequat̄ Bar.⁊ male.fa teor ꝙ si expresse appareat de con trario vt ɔcedat̄ ꝑ filijs ⁊ nepoti bus tm̄ vel ꝑ pri ma ⁊ scđa gña tione,tū vsq; ad tertiā vl̄ vsq; ad pronepotes tūc stat exclusiue ꝑ pter taxatiuā ꝑ cedente:al's secꝰ. Ceterum in alia materia an di ctio vsq; stet ex clusiue.vide bal. cōsi.ccccxiij.ver ba dicunt.lib.v.

sita, qđ nō est dicendū. l. si quādo. in prin. ff. de leg. j. ꝛ. c. si pa=
11 pa. de priui. in. vj. †Nam talis fieri debet interpretatio vt ne=
dum qđ vna clausula, sed etiā qđ vnumquodq; verbū sit cū
virtute operandi, si id fieri pōt, vt inquit Bald. in Rubrica.
C. de contrahen. emp. in. ix. q. per id qđ habetur in. l. hanc le=
gem. ff. de contrahen. emp. cū simi. Facit quod not. glo. in. l.
iiij. §. quesitum. ff. si quis cau. cum si. Et licet per hec satis col
ligatur respōsio ad allegata in contrariū: tamen specialiter
respondeo. Et primo nō obstat dū dicitur quod appellatio=
ne filiorum in cōtractibus, non veniunt nepotes. Et qđ ita
etiā non debēt appellatione nepotū venire pronepotes: per
notata per Bar. in. d. l. liberorū. cū si. Quia respōdetur pri
mo qđ Bar. in. d. l. liberorū. in pe. col. non dicit ꝙ in casibus
in quibus veniunt nepotes appellatione filiorū, nō veniunt
etiā pronepotes appellatione nepotū: sed solū dicit affirma
12 tiue, †ꝙ vbi veniūt nepotes appellatione filiorū, veniūt etiā
pronepotes appellatione nepotū. Et bene. vnde dico qđ nō
sequitur in cōtractibus nō veniūt nepotes appellatiōe filio=
rum: ergo nec etiā appellatione nepotū veniunt ꝓnepotes.
patet: q2 appellatione filiorū ex ꝓpria ꝛ vera significatione,
nō veniūt nepotes. l. iuxta. ff. de vb. sig. l. qđ si nepotes. ff. de
testa. tute. no. Cy. in. d. l. liberorū, ꝛ ibi Bart. in. vj. col. in vsi.
Secūdo principaliter est videndū ꝛc. ꝛ etiā Bal. in. l. maxi=
mū vitiū. C. de libe. prete. ꝛ in. l. quisquis. C. ad. l. Jul. maiest.
13 ꝛ Pet. de anch. in cle. j. de baptis. †sed ꝓnepotes dicūtur ve=
re nepotes, ꝛ solū adijcit illa prepositio pro, vt discernat pri
mus a secūdo ꝛ vlteriori, p. d. l. cui eorū. §. affinitatis. cū con=
cordantijs supra ad hoc allegatis. ita specifice dicit Bar. in
d. l. gallus. §. institués. Et ideo dicit Bar. in. d. §. affinitatis.
ꝛ ibi Bal. super ver. idē Papinianus. ꝛ Bar. in. l. si quis sub
conditione. versi. quero quid in proauia: dicit qđ dispositio.
d. aut. matri ꝛ auie. C. quādo mul. tut. offi. fun. potest. que est
correctoria, ꝛ loquitur in auia, habebit locū etiā in proauia:
14 †q2 proauia est vere auia, per. d. §. affinitatis. ꝛ ita etiā tenet
Jo. de Jmo. in. d. §. institués. ꝛ per hoc apparet responsum
ad ar. Ang. qui tenebat contrariū, eo q2 nō debemus facere
extensionē in correctorijs. l. precipimus. C. de appel. nā hoc
casu nō extēdimus cū ipsa ꝓauia sit vera auia. lʒ em̄ non sit
prima auia est scđa. ꝛ hoc est qđ denotat illa ꝓpositio ꝓ. ꝛ eo=
dem modo remanet rn̄sum ad notata p Archi. in. d. c. si qs
suadēte. q2 masculinū cōcipit femininū p extēsionē, ꝛ non ex
ꝓpria significatione. l. ꝓnunciatio. in vers. porrigit. ff. de ver.
sig. l. pe. C. de ꝓpo. sa. cub. lib. xij. ꝛ declarat Barto. in. l. j. ff. de
ver. sig. ꝛ Cy. in. l. quicunq;. C. de ser. fug. ꝛ Jac. bu. ꝛ Bart. in
15 l. si qs in tantā. C. vnde vi. cū simi. ¶ †Secūdo respondeo qđ
in casu nostro illa vba, vsq;, in ipsius tertiā generationē tol=
lunt dubiū, eo q2 nepotes non sunt de tertia generatione Ja
copini, sʒ de secūda. Ergo de necessitate veniunt ꝓnepotes,
q sunt de tertia, vt supra puto esse ꝓbatū. nec obstat id qđ ba
bet in. d. §. emphyteusim. q2 rn̄deo qđ tex. ibi loquitur de eo q
accepit ꝓ se, vsq; in scḋm beredē. Nā verū est ꝙ nō veniūt nisi
filij ꝛ nepotes. sʒ in casu nostro cōcessio fuit facta vsq; in eius
16 tertiā generationē. †ꝛ lʒ tēpore quo emanauit prouisio. d. §.
emphyteusim. fuerit inductum qđ ecclesia non posset conce=
dere in emphyteusim, nisi pro recipiente ꝛ filijs, ꝛ nepotibus
suis: tamen fuit postea ampliatū, ꝛ inductū per. §. licētiam.
in aut. de alie. ꝛ emphy. ꝙ possit etiā in vlteriores saltē descē
dentes transferri, vt no. gl. Ja. de bel. ꝛ Ang. in. §. emphyteu
sim. ꝛ gl. in. §. alienationis. eo. ti. ꝛ gl. in rub. C. de locatio. pre=
di. ciuili. vel fiscali. li. xj. ꝛ gl. in. §. adeo. insti. locati. ꝛ in. d. aut.
si quas ruinas. ꝛ ibi hoc sequitur Petr. Cy. ꝛ Bald. ꝛ etiam
Bar. in aut. perpetua. eo. tit. ꝛ Spec. in. d. §. nunc aliqua. ver.
xv. Et Jo. an. in addi. Spe. in. d. §. nūc aliqua sup ṽ. xxiij. ꝛ
in. c. in presentia. de proba. Et ibi etiā Ant. de but. ꝛ Bal. in
l. j. in. ij. col. C. de iu. emphy. ꝛ in. d. tit. de loca. in addi. Spe. ꝛ
in. d. aut. defuncto. ad ter. ꝛ Ang. in. §. lex itaq;. in aut. de non
alie. ꝛ Jo. de imo. in. d. l. qđ dicit. ¶ Nō obst. qđ dicit Bal. in
d. ti. de locato. in ver. ecclesia. q2 rn̄deo ꝙ licet ibi dicat quos=
dam dicere ꝙ cōcessio facta in tertiā generationem, non cō=
prehendit ꝓnepotes: tamē ipse subiūgit ꝙ alij tenent ꝙ com
prehēdant ꝓnepotes. Et huic opinioni vr̄ ipse ibi adherere,
ꝛ etiā in alijs locis, vt. s. retuli saltē qn̄ dictū est vsq; in ipsi⁹
tertiā gn̄ationē, ꝓut fuit dictū in casu nostro. Et lʒ nonnulli
quos pro parte cōtraria allegaui dicāt qđ qn̄ cōcessio facta
est in tertiā generationē nō cōprehēdit ꝓnepotes: dico ꝙ nō
loquit̄ qn̄ est adiecta illa dictio. s. ipsi⁹: ꝓut est in casu nostro.
Nā qn̄ dicta dictio non est adiecta q2 ꝑsona recipiens est etiā
de generatione lʒ nō sit generatū ipsiusmet, pōt cōputari in
dictis trib⁹ gn̄ationib⁹: sicut qn̄ dico: cōcedo in tertiā perso=
nā. Et verba cū sint equoca interpretabunt̄ cōtra proferen=
tem se fundantē ex dicta ɔcessione. per. d. l. veteribus. Sed qn̄
est dictū in tertiā ipsius generationem: tūc verba sunt clara.
Et cōstat qđ nepotes nō sunt tertia generatio recipiētis, sed
secūda. ¶ Nō obst. si dicat̄ ꝙ dicta verba. s. vsq; in ipsius ter=
tiam generationē sunt adiecta circa filias ꝛ neptes, nō circa
filios ꝛ nepotes: q2 hunc sensum nō puto approbādum. imo
dico ꝙ cum per dicta verba. s. vsq; in tertiam generationeʒ,
appareat ꝙ cōtrahētes intellexerūt sub nepotibus de quib⁹
erat facta mētio cōprehēdi ꝓnepotes: ita etiā dum superi⁹
fuit dictū de nepotibus est intelligendum qđ sub nepotibus
17 voluerūt cōprehēdi ꝓnepotes†: q2 p sequentia datur intel=
lectus ad precedentia, etiam si per hoc contingat verba im=
propriari, vel large accipi. l. qui filiab⁹. in princ. l. si seru⁹ plu=
riū. §. fi. ff. de le. j. ¶ Pretera si aliter intelligerem⁹ resultaret
absurdū ꝙ sexus femineus descendentium Jacopini prefer
retur sexui masculino descedentiū ipsius Jacopi cuius con
trarium fuit de mente contrahentiū, q2 voluerūt qđ vbi ex=
sterēt masculini descēdentes cōprehensi in inuestitura exclu=
derent̄ femine. Sed secūdum dictum intellectum sequeretur
qđ si extarent pronepotes masculi, ꝛ pronepotes femine di=
cti Jacopini excluderent̄ pronepotes per proneptes. Quod
nō est dicendū. arg. l. Publius. in fi. ff. de condi. ꝛ demō. Be=
ne facit qđ signāter decidit Bar. in. l. gall⁹. §. etiam si parēte.
ff. de lib. ꝛ posth. in ver. q̄ro iuxta predicta testator instituit fi
18 liam ꝛc. †vbi querit testator instituit filium, ꝛ si decederet sine
liberis instituit Titiū, ꝛ eius heredes, ꝛ ɔtingat qđ Titius
decessit sine liberis superstitib⁹ heredib⁹ extraneis. Decessit
etiā fili⁹ superstitibus extraneis heredib⁹. An extranei here
des Titij admittant̄ ex substitutiōe: ꝛ decidit qđ nō: q2 alias
sequeret̄ absurdū. s. qđ testa͛ᵗoꝛ videret̄ pretulisse extraneos he
redes substituti, extraneis heredib⁹ filij istituti. ¶ Qđ nō est
vosimile: q2 sicut magis dilexit filiū ꝙ̄ Titiū substitutū: ita
vr̄ magis dilexisse hr̄des filij, ꝙ̄ hr̄des dicti Titij argu. d. l.
Publi⁹. vn̄ lʒ al's appellatione heredū veniāt etiā extranei
l. in annalibus. C. de leg. l. sciendū. ff. de verbo. sig. Tamen ne
sequatur dictū absurduʒ verba impropriabunt̄. l. ex facto. §.
fi. ff. ad Treb. cū ibi no. ꝛ intelligetur de heredibus. s. descen=
dentibus, vt ibi. Debet enim in vnaquaq; dispositione etiaʒ
contrahētiū fieri talis interpretatio, qđ nō sequat̄ absurdū.
l. si stipulat⁹ fuero pro te nō fieri. ff. de ver. ob. l. scire oportet.
§. aliud. ff. de excu. tu. Bene facit qđ no. Bart. ff. de iust. ꝛ iur.
in. l. omnes populi. in. vj. q. prin. in ver. iuxta premissa quero
quid si aliquod verbū habet plures significationes ꝛc. dum
alleg. l. in ambigua. ff. de legi. ꝛ no. per Bar. in. l. nō dubium.
C. de legi. Quinimo etiā in cōtractibus potius mēs, ꝙ̄ ver=
ba attendi dʒ. l. ita stipulatus. cum gl. in verbo, ex sentētia. ff.
de ver. ob. l. si in vēditione. ꝛ ibi no. ff. cōmu. predio. ꝛ in. l. fin.
C. que res pig. ob. pos. ꝛ qđ ista fuerit mēs apparet ex his que
proxime dicta sunt. Et ita puto iuri ꝛ equitati cōsonum, qđ
dicti pronepotes admittantur. Alex. tartag.

Epitome.

¶ Prohibitio statuti impedit trāslationē dn̄ij ꝛ ɔctum.

Consilium. CXXVI.

Jsis his de quib⁹ in the
mate puto breuiter cōcludēdum dictū Jacobuʒ
petere posse declarari dictū fundicū nō potuisse,
nec posse vēdi per dictū Thomam, saltem pro dimidia alte=
ri quam ipsi Jacobo cōductori pro illo pretio quod ab alio
poterit habere secūdū formam dicti statuti hoc disponētis,
ꝛ qđ contractus dicte venditionis facte per Thomam, non
valuit in preiudicium dicti Jacobi, ꝛ p consequēs etiam in=
terim licere dicto Jacobo vti dicta re ɔducta durāte tempo=
re septē annorū locationis predicte, sicut si nulla alienatio fa
cta fuisset. hoc enim aperte disponit statutum sub rubrica, ne
apothece locari possint: vel vendi irrequisitis cōductoribus
i rubro ꝛ nigro. vbi disponit̄ ꝙ nō possint locatores apothe=
cas vēdere, nisi p̄mo requisiuerint ɔductores an velint emere,
1 ꝓut latius habet̄ in dicto statuto. †ꝛ constat qđ per statutum
ciuitatis potest alienatio ꝛ trāslatio dn̄ij ꝓhiberi, vt est text.
in. l. si in emptiōe. §. j. in verbo, mores ciuitatis. ff. de ɔtrahē.
emp. ꝛ. l. dudū. ꝛ ibi Bar. C. e. ti. Et no. Bar. ꝛ alij. ff. de legi.
in. l. filiussa. §. diui. in ver. quero an p statutū ciuitatis possit
fieri ꝓhibitio alienationis, ꝛ no. Bart. in. l. in his. C. de pdi. ꝛ
omni

omni re nauicu.l.i.xj. Ubi respondet ad illã.l.que videbatur facere in contrariũ.ꝛ no.Bal.in.l.ij.in fin.ff.de iurisdict.om. iud.ꝛ Bar.in.l.fi.C.de sac.san.ec.cum si. Et talis prohibitio facta p illa verba vez,nõ possint locatores vendere, nisi primo requisiuerint ꝯductores ꝛc.operanꝫ qꝺ etiã secuta traditione ex tali cõtractu nõ transferaꝫ dominium non facta dicta denũciatione,vt late probat Barto.in.l.cũ lex.ff.de fideius.ꝛ in.l.si ita quis.§.ea lege.ff.de ver.ob.in ver.quero vtrũ. prohibitio legalis ꝛc.ꝛ in.l.vniuersa.C.de preci.impe.offerẽ.

¶ Nec obst.qꝺ Joãnes vnꝰ ex dictis conductoribus renunciauerit iuri,qꝺ habebat vigore dicti instrumẽti locatiõis:ꝛ sic ꝑ parte sua sit exclusus:qꝛ dico ꝙ per hoc nõ sequitur qꝺ alteri conductori.i.Jacobo non debuerit denũciari:quoniã 1 imo ipsi Jacobo denũciãdũ erat ꝛ ipse ꝑ sua rataᵃ erat admittendus ad emptorẽ predictam.tex.est qui videtur esse in 2 terminis in.l.vxorẽ.§.agri plagã.ff.de leg.iij.†vbi si hẽs grauatus est a testatore de vẽdendo fundum duobus,ꝛ vnus ex illis nolit emere,tenetur heres vendere alteri partem suam.

¶ Nec etiã obst.ꝙ in instrumento locationis sit appositum pactum qꝺ si dictus locator durante locatione venderet dictum fundicũ,possint dicti cõductores a die alienationis in antea tenere fundicũ p vnũ annũ notificãdo vẽditionẽ ꝛ alienationẽ dictis ꝯductoribus. Et sic dictꝰ locator ꝛ dicti cõductores videnꝫ p hãc suam prouisionem specialiter factam in instrumẽto recessisse a prouisione legis seu statuti, quasi videanꝫ ꝯsensisse cõductores qꝺ possit dictus locator libere vẽdere alteri.ar.l.fi.C.de pac.conuẽ.l.ꝗ hꝫ.§.cũ quis.ff.de precario. Et in hoc,vt mihi relatũ est,facit aduersarius omne suũ fundamentũ. Sed pro certo non habet aliquo modo obstare:qꝺ probo primo:qꝛ dicta verba concernentia facultatẽ vendendi fuerunt conditionaliter renũciata ꝛ prolata in dicto instrumento,vt patet ex verbis dicti instrumenti.s.rela3 tis. Sꝫ ita est qꝺ verba ꝯditionaliter enũciata prolata non inducunt dispositionẽ vt est tex.in.l.ex facto etiã agitatũ.ff. de her.insti.ꝛ ibi notant doc.ꝛ no.Bar.in.l.ex hac scriptura. ff.de dona. Nec dicaꝫ qꝺ Bar.in.d.l.ex hac scriptura.in verbo,oppono,de.l.Titia.ꝛc.cũ sequẽti.videtur dicere contrarium dũ alleg.l.peculus.ff.de vsufru.ꝛ.l.deniq;.§.interdũ.ff. 4 de pec.leg.†vbi etiã verba cõditionaliter prolata possunt inducere dispositionẽ aliquo antecedenti necessario ad illud enũciatũ,ꝛ ptꝫ exemplũ in.d.l.Proculus.cum ibi notatis vbi si testator dixit,lego vsumfructũ talis domꝰ Titio si in ea ꝯstituerit heredi meo seruitutẽ altius non tollendi. Nam per illa verba conditionalia videtur testator legasse Titio dñiũ dicte domꝰ:qꝛ erat necesse qꝺ tale dñiũ transiret in legatariũ ad hoc vt posset cõstituere seruitutem in illa domo,vñ ad ꝓpositũ fateor qꝺ inducũt dispositionem in aliquo antecedenti necessario ad ipm enunciatũ ita vult Bar.in.d.l.ex hac scriptura.ꝛ in.l.cũ tale.§.fi.ff.de cõdi.ꝛ demõ. Sed in proposito nostro ad hoc,vt locator posset vẽdere,non erat necessariũ qꝺ p dicta verba cõditionalia apposita in cõtractu locationis,intelligereꝫ data per conductores licentia vẽdẽdi.qꝛ etiã sine tali licentia poterat locator ꝓcedere ad alienationeꝫ facta tamẽ prius denunciatione dictis cõductoribꝰ,ꝛ seruatis his q̃ continenꝫ in dicto statuto:sed in casu.d.l.Proculꝰ. cũ si.ꝑcise illud añcedẽs erat oĩno necessariũ. ¶ Secũdo cõfirmo p id qꝺ decidũt dñi de rota sua cõclusione.cciij.in antiquis:quã refert ꝛ sequitur Dñicus de sancto Gemi.in.c.j.§. 5 licet.de pen.in.vj.†vbi querũt quid si dñs cõstituit ꝓcuratorem,ꝛ ei in instrumento mãdati nõ dedit spãliter potestateꝫ substituẽdi,sꝫ postea in eodẽ instrumento,quando dñs releuet procuratorẽ ab onere cautionis,dicit qꝺ dictũ procuratorẽ seu eiꝰ substitutũ releuat ab omni onere cautiõis,vnde pro eis canet ꝛ promittit ꝛc. An per hoc videatur sibi dedisse mandatũ substituendi,ꝛ arguũt primo qꝺ sic:qꝛ faciendo posterius,videꝫ fecisse primum.l.ad rẽ.l.ad legatum.ff.de ꝓcu. l.illud.§.fi.ff.de acqui.her. Sed contrarium decidunt referẽtes ita fuisse determinatũ:qꝛ illa verba nõ sunt dispositiua. c.si papa.de priui.in.vj.ꝛ in cle.si summus.de sen.excõ.qꝛ verba ꝓlata,que supponũt aliud,nihil disponũt sup eo quod supponũt,allegãt.d.l.ex facto.ꝛ tex.in cle.j.in fi.de prebẽ. Et ista decisio videꝫ esse multum ad propositum. ¶ Tertio ostendo 6 qꝺ dicta verba nõ habẽt obstare†qꝛ ꝓuisio hoĩs facta in vno casu facit cessare ꝓuisionẽ legis in casu ꝓuiso,non in alio.ita dicit Bar.in.l.si cũ dotẽ.in prin.ꝛ in.l.si ꝯstãte.in ꝑn.in.v.q. ñ.q.ꝑncipalis.ff.solu.ma. Sꝫ ita est qꝺ ꝓuisio hoĩs fuit facta in casu vno vez qꝺ si locator vẽderet domũ durãte locatione pñt ꝯductores tenere fundicũ p vnũ annũ a die alienatiõis. Nã p talẽ ꝓuisionẽ hoĩs intelligitur recessum a ꝓuisione le7 gis,q̃ volebat†ꝙ si locator intra tps locatiõis rẽ alienaret, tenereꝫ ꝯductori ad omne ĩteresse,nisi curaret qꝺ emptor pateret cõductorẽ stare per totum tps in re locata.l.si merces. §.qui fundũ.ff.locati. Nunc autem ꝑpter dictam ꝓuisionẽ nõ tenebiꝫ locator curare qꝺ emptor patiaꝫ conductores stare in re locata p totum tps locationis,sed solũ per vnum annum. Nõ ergo dꝫ intelligi recessum ab alia prouisione legis seu statuti disponẽtis ꝙ vẽdere non possit locator alteri,nisi prius facta denũciatione ꝯductori,put latius in dicto statu8 to cõtineꝫ. ¶ †¶ Quarto probaꝫ:qꝛ illa verba apposita in dicto instrumẽto locatiõis dicẽtia,qꝺ si locator vẽderet ꝛc.debẽt intelligi de vẽditione a iure ꝑmissa,ꝛ validaꝛ sic precedẽte denũciatione requisita a statuto.l.non putauit.§.nõ quesiuit.ꝛ quod ibi no.Bart.ff.de bo.pos.contratab.l.j.§.hec verba.ꝛ qꝺ ibi Bal.ff.qꝺ quisq; in.l.diuus Traianꝰ,ꝛ quod ibi no.Bar.ff.de test.mil.l.iij.§.cõdemnatum.ꝛ qꝺ ibi Barto.in prin.ff.de re iudic.cũ infinitis similibus. ¶ Quinto probaꝫ: qꝛ saltem negari non põt qꝺ verba predicta nõ sint dubia qꝛ illa verba clare nõ dicũt ꝙ ipse locator possit vẽdere,nulla facta denũciatione,ꝛ nõ seruatis reqsitis a statuto predicto:sꝫ 9 ita est†qꝺ in dubio fit interpretatio verborũ instrumẽti contra eũ qui se fundat ex eo.l.veteribꝰ.ꝛ ibi declarat Bar.ff.de pac.ꝛ.c.in ꝑsentia.de ꝓbatio.l.stipulatio ista.§.in stipulatioa nibus.ff.de verb.ob. ¶ Nec etiã obstat si dicatur qꝺ Joã.fuit ille qui recepit ꝑ se ꝛ noĩe dicti Ja.ꝛ postea Joan.simplici10 ter cõsensit alienationi facte p dictũ locatorẽ:qꝛ rñdeo ꝙ talis consensus intelligitur prestitus suo ꝓprio noĩe ꝛ pro iure ad eũ spectãte suo proprio noĩe tñ,vt.l.ꝛ magis.ff.de solu.l. Papin.cũ ibi no.ff.mã.l.iij.§.j.ver.sed ꝛ si quidẽ tutor.ꝛ ibi Bart.ff.iudi.sol.ꝛ.l.post mortem.§.tutor.ꝛ ibi Bar.ff.qñ ex fa.tut.ꝛ not.Barto.in.l.j.§.nunciatio.ff.de ope.no.nuntia. ¶ Nec ob.si diceretur ꝙ dictus Jac.non fuit cõductor apothece:qꝛ respõdeo qꝺ satis est qꝺ Jo.ꝯduxerit nomine suo,ꝛ noĩe dicti Jacobi,attẽto qꝺ Jacobꝰ postea ratificauit dictũ 11 contractũ locationis suo nomine.†nam valuit dicta ratificatio,ꝗuis facta fuerit absente dicto locatore,vt not.Guli.de cuz.Bar.ꝛ alii in.l.Pomponius.la.j.ꝛ ibi gl.ff.de neg.gest. Et no.Cy.in.l.j.ad fi.C.si qd in frau.patro.ꝛ Barto.in.l.quo enim.in ꝑ.prin.ff.rem ra.habe.ꝛ Bart.in.l.certũ.ſi quis absente.ff.de confes.ꝛ Ang.in.§.si vero expressim.in aut.de here.ꝛ fal. Stãte qꝺ forma statuti loci vt mihi rescriptũ est põt quis alteri stipulari ꝛ acquirereꝛ sic potuit dictus Jo.conductor stipulari ꝛ acqrere dicto Jac.ius dicte locatiõis. Ad hoc qꝺ no.Bar.in.l.j.§.sublata.in fi.ff.ad tre. ¶ Ex quibus concludendum vt.s.Alex.

ᵃ ¶ Rata.qꝛ non põt plus petere. Sed an dominꝰ possit eũ cogere ad totũ emẽdũ. vel nõ emẽdum. dico ꝙ sic arg.l. intra.§.j.de min. l.ꝙ si vno.de in diẽ adiec.l.si qs aliã.de sol.ꝛ plene dixi i.l.iiij.§. cato.de v.ob.lꝫ ĩ hoc alr sentiat d.And.tiraq.in trac.retrac.conuen.§.j.gl.vj.nume.30.

Consilium. C XXVII.

Uiso instrumento locationis ꝛ seu renouatiõis facte anno.M.cccc.die xiij.mẽsis Aug.facte per Jacobũ grassinã vt sindicũ ꝛ procuratorẽ cõis ꝛ hominũ terre cemulicis Christophoro de cãtelis vt ꝯsuli cõis ꝛ hoĩnũ terre masse lõbardo rũ ꝛ Paulo quõda Angeli de massa ꝑdicta recipientibꝰ ꝑ cõe ꝛ hoĩbꝰ masse ꝑdicte certã partẽ terrarum syluosarũ seu nemorosaꝝ ꝑ nouẽ annis tũc venẽtibꝰ ꝛ ad renouãdũ ꝛ accipiẽdũ aliã renouationẽ finito dicto tpe,ꝛ ꝓmiserũt dicti cõductores noĩe cõis ꝛ hoĩnũ de massa ꝑ oibꝰ ꝛ singulis pacτis de rato sub obligatione suoꝝ bonoꝝ ꝛc.put latiꝰ ĩ dicto instrumẽto cõtineꝫ.ꝛ visis exceptionibꝰ oppositis ꝑ pte dictorũ cõis ꝛ hoĩm de terra masse nolẽtiũ renouationẽ recipe iuxta formã dicti ꝯtractꝰ. Et cõsideratis allegationibꝰ deductis ꝑ pte dicti cõis terre masse ꝛ omissis argumẽtis ꝯclusi1 ue.†Dico qꝺ aut ꝯstat qꝺ illi q ꝯduxerũt noĩe cõis ꝛ hoĩnũ terre masse habebãt sufficiẽs mãdatũ a dicto cõi ad dictã cõductionẽ faciẽdã.ꝛ res vr̃ expedita ꝙ cõe terre masse tenetur renouationẽ accipere ꝺm formã dicti instrumẽti qꝛ nihil refert an cõe se obligauerit ꝑ se,an vero mediãte alio suo ministro mãdatũ vel potestatẽ habẽte.l.j.§.qnibus.ꝛ.l.nulli.ff. ꝙ cuiusq.vni.no.ꝛ.l.municipibꝰ.ff.de ꝯdi.ꝛ demõ. Aut mãdatum seu potestatẽ nõ habebãt ꝛ tunc idẽ si constat qꝺ cõmune terre masse expresse vel tacite ratificasset dictã cõductionẽ eorũ noĩe factã:qꝛ ratificatio trahitur retro ꝛ mãdato comparaꝫ.l.fi.C.ad mace.l.licet.ff.de iud. Et videretur ratificasse si soluit pẽsiões annuatim ꝑmissas p dictos Christophorũ.ꝛ Paulũ,vt colligiꝫ ex nota.p Spe.in ti.de syndico.§.j.verbo 2 ꝯpone ꝙ vniuersitas ꝛc.vbi dixit ꝙ si†vniuersitas soluit expensas occasiõe gestorũ ab eo q se gesserat vt syndicꝰ vniuersitatis,vr̃ vniuersitas ratificasse gesta,ꝛ allegat in argumen

tum.l.paulus respōdit.ff.rē ra.ha.⁊.l.pe.ff.de accu.⁊c.quod ad consultationem.de re iudic.¶ Si autem commune terre masse nō ratificasset expresse vel tacite:tūc dicti Christophorus ⁊ Paulus tenerent facere ratificari dictū contractum p commune masse predicte ⁊ eis hoc non faciētibus tenerētur dicti Christophorus ⁊ Paulus ad penā librarū.lxxv.promissam in instrumento vna cū refectione damnorum ⁊ expensarum litis ⁊ extra,prout fuit in instrumento conuentū.†Et non est dubiū q talis pena:q2 est adiecta facto est exigibilis. l.sed ⁊ si quis.§.fi.cum ibi nota.ff.si quis cau.⁊.l.iulianus.§. idem papinianus,cum ibidē nota.⁊.l.lucius.ff.de act.empti. ⁊ plene per doc.in.l.cum allegas.C.de vsur.⁊ in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verb.obli.⁊ in.c.sua.de penis.⁊ in.c.dilecti. de arb.cū simi.¶ Nec obstant allegata ⁊ excepta in contrariū ⁊ primo dum dicitur quod illi qui locarunt nomine communis consilicis non habebāt legitimum mādatum ad faciendū dictam locationē:q2 ad hoc respondeo:primo qd vt verbo fert ipsi habebant mandatum ad hoc legitimū ⁊ sufficiēs.¶ †Secūdo respondeo qd satis esset qd etiam pendente iudicio commune ⁊ hoīes terre consilicis solenniter ratificarunt dictā locationē eorum nomine factā:q2 cum talis ratihabitio trahat retro ⁊ mandato comparetur,vt dixi:conualidat iudiciū ex parte agētis,quādo pendente iudicio superuenit ius ex causa de preterito.l.si rem.§.fi.ff.de pig.act.l. si mādauero.la.j.ff.manda.⁊ plene per doct.in.l.non potest. ff.de iud.cum concor.Et ad cautelā commendo q fiat dicta ratificatio in forma solenni,producat.¶ Non obst.etiam dū dicitur qd conductio ⁊ renouatio fuit facta per homines dicte terre masse non sponte sed coacte.⁊ quod istud patet: q2 ipsa renouatio fuit facta in ciuitatella Lugi in camera residētie magnifici tunc cōmissarij illustrissimi principis.Sz certe istud obiectū est satis debile:q2 etiā si constaret quod illi homines de terra masse fuissent per cōmissariū in loco illo detēti ⁊ carcerati.†Cum q2 nihil promiserunt commissario sz alteri,valet.l.metum.§.sed licet.ff.quod metus causa.⁊ no.glo. ⁊ doc.in.l.qui carcerem.eod.tit.⁊ no.Bar.in.l.qui rem.ff.de ver.sig.¶ Si ergo non apparet quod ad instantiā communis terre cōsilicis fuerint ibi deteti ⁊ carcerati homines terre masse:sequitur q illa obligatio valuit.Preterea vt dicit Bal.in com.schismatis quod ponit ipse super rubrica.C.si quis ali.testa.prohibu.in.x.col.Isti cōtractus facti in carcere tenent.allegat no.per Jaco.de are.in.l.qui neq3.ff.de v̄bo. sig.⁊.l.nam ⁊ seruius.in prin.ff.de neg.gest.Sed illa renouatio facta in ciuitatella fuit cōtractus iustus ⁊ debitus:q2 ita fuerat conuentū in prima locatione:ergo valuit.¶ Denique si commune ⁊ homines masse post dictam renouationem soluissent annuas pēsiones esset purgatus omnis metus.l.ij.C. quod met.cau.l.penul.cum ibi notatis per doct.ff.de condi. ob tur.cau.c.j.⁊ ibi notatur extra quod me.cau.¶ Similiter nō obstat alia exceptio videlicet quod dictum cōmune ⁊ homines terre masse fuerint turbati in vsu dictarum rerū locatarū ⁊ sic fuerunt impediti vti frui.Et quod homines terre consilicis interpellati nō defenderūt eos vt tenebātur ex forma dicti contractus.Quia ad hoc pōt responderi primo qd ex scripturis mihi exhibitis nō cōstat quod cōstiterit hominibus cōmunis cōsilicis quod homines terre masse fuerint impediti vti frui.†Istā oportebat certiorare homines ⁊ commūne cōsilicis quod ita verum esset scilicet qd homines terre masse erant impediti vti frui alias non tenebantur homines ⁊ cōmune consilicis hoc credere ad simplicem assertionē hominū terre masse,vt.l.si qs infitiatus.cū ibi no.per Bart. ff.deposi.in cle.causam.de elect.⁊ no.Bart.l.quod te.ff.si cer. peta.⁊ in.l.qui in alterius.per illum tex.cum gl.cum concor. ff.de reg.iur.sed melius quā alibi quātū ad propositum nostrum declarat Bar.in.l.non solū.§.morte.ff.de no.ope.nun. in.xvj.col.in versi.iij.principaliter est videndum de ꝓtestatione incitatoria ⁊c.†Secundo respondeo qd posito qd fuerint impediti:tñ si dictum impedimentū cessauit antequam cōmune masse conduceret alias syluas ab aliquo alio,⁊ cessauit dictu impedimētū intra modicum tempus:adhuc tenentur cōductores ad obseruantiam promissorum.l.si in.l.§.colonus.ff.loca.Et modicum tempus intelligitur arbitrio iudicis inspecta qualitate.s.facti.l.si ita qs.§.seia.ff.de v̄b.obl. ⁊ no.gl.doc.in.l.⁊ si post tres.ff.si quis cau.⁊ Bar.in.l.si insulā.in.ij.col.ff.de ver.obl.¶ Tertio etiā posset ad hoc rñderi qd illa verba de quibus in instrumento vz quod dictus syndicus cōis consilicis promisit ab omni homine cōi collegio vniuersitate ⁊ psona legitime defendere authorizare ⁊ distrigare in iudicio ⁊ extra ⁊c.†Intelligi debent ſm quod est de natura[a] ipi' ꝯctus.ita notat Bart.⁊ alij in.l.stipulatio ista. in prin.in ver.quero aliqs vēdens ⁊c.ff.de verb.ob.⁊ Bar.in pe.ff.in.iij.vel.iiij.col.⁊ Bal.in.l.fin.C.de ac.emp.post Cyn. ibi.⁊ Bar.in.l.non solum.§.si status.ff.de procu.⁊ in.l.j.ff.de euic.in lectura antiqua.ad hoc.l.si stipulatus.in princi.ff.de vsur.⁊.l.dāni infecti.quidā.in prin.ff.de dam.infe.vnde potuit contingere q impediti fuerunt homines terre masse vti frui per aliquos quos nō potuissent ꝓhibere ab impedimento prefati homines terre ꝯsilicis quo casu†de natura cōtractus nihil aliud venit in ꝯtractu nisi qd conductor pro rata impedimēti remittat mercedē ꝯductori aut eā sibi restituat. l.si fund' quē.ff.loca.⁊.d.l.si in.l.§.pe.⁊ sic intelligit qd syndicus cōis ꝯsilicis ꝓmiserit defendere sz ab his quos cōe ꝯsilicis ꝓhibere posset.⁊ sic ad hoc vt obtineāt hoīes terre masse,oporteret qd ꝓbassent qd fuerūt īpediti ab his q̄s cōe terre consilicis ꝓhibere potuisset ⁊ certiorauerūt cōe ⁊ hoīes terre cōsilicis de dicto īpedimēto.nā tūc nō obtinerēt homines terre masse nisi intra modicū tp̄s cessasset impedimentū ſm qd supra dixi.sed ista non apparēt ꝓbata ⁊ verificata per homines terre masse:ergo nō possunt ex hoc se tueri.¶ Insup nō ob.id q dr q homines ⁊ cōe terre masse denegāt adijcere aliā sufficiētē ⁊ cōueniētē partē syluarū ipsis hominib' terre masse ꝓtestātib' qd illa ps syluaꝝ q̄ habebāt non sufficiebat eis ſm q tenebant ex forma dicti instri.⁊ sic Frangenti fidē fides frangat eidē.l.cū proponas.la.ij.C.de pac.l.si instituta.in prin.ff.de inoffi.test.q2 ad hoc rñdeo qd posito etiam q appareret de tali ꝓtestatione tñ nō sufficeret nisi fecissent hoīes terre masse cōstare hominib' ⁊ cōi terre cōsilicis qd ille sylue antea eis ꝯcesse non sufficiebant eis vt pz ex nota.p Bar.in.d.§.morte.in.d.iij.q.principali.cū concor.s̄.alle.sed de hoc non presupponit constitisse: ergo ex hoc capite non possunt se fundare.¶ Dū aūt dñs aduocatus terre masse se fundat q iste cōtract' nō fuit ꝯtract' cōcessionis in emphyteusim sz ꝯct' simplicis locationis in hoc sto cū eo,sz añ dico qd fuit simplex locatio cū pacto de renouādo,qd pactum sine dubio apponi potuit.est verū qd propter illud pactū faciunt dubiū doctores an talis locatio habeat vim alienationis,sicut habet locatio ad lōgum tempus,super quo dubio anno preterito hic consului[b].sed non attinguo hic:q2 nō expedit quo ad propositū nostrum.Et nō obstat dum dicitur, quod notarius dū apposuit pactū renouationis in instrumento,debuit adijcere clausulā.s.si partes voluerūt quod renouatio stat,quasi talis clausula sit solita apponi in contractibus simplicis locationis.†Et notarius intelligit rogat' vt apponat clausulas vniformes:⁊ consuetas.l.fin.C.de fideius.l.si prius.§.recte placuit.ff.de aqua plu.ar.⁊ nota.in.l.ex ea parte.in prin.ff.de ver.ob.q2 respondeo qd de ista consuetudine nihil apparet.Nec verosimile est ita consuetudinē se habere:q2 si ista esset illud pactū de renouando,si partibus placuerit nihil operaret:q2 sine tali pacto ptes nolentes talē renouationem facere possent.⁊ dato qd fortasse reperiret qd in aliquibus cōtractibus illa clausula esset apposita,⁊ in aliquibus non.¶ Sequeretur qd ꝓpter variam consuetudinē deberet stari iuri cōmuni,vt.l.nemo.§.temporales.cum glo. ff.de reg.iur.ita dicit Bar.in.l.ij.in fi.prin.ff.sol.ma.Et constat quod de iure cōmuni illa clausula.s.si partes voluerint illam renouationem fieri,non ineit tacite.nec apponenda est per regulam.l.quicquid astringende.ff.de verb.obl.l.veteribus.ff.de pactis.

Marginal numbers: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

[a] ¶ Natura.s̄.e.ꝯs. xxi.n.9.no.vj.li. ij.s.cxxix.

[b] ¶ Cōsului.s̄.li. ij.ꝯsi.clxv.s̄.lib. iij.consi.ciiij.

Consilium.CXXVIII.

lege.s̄.lib.iiij.consi.cvj.vbi plenius habetur.

Epitome.

¶ [T]enet qd in his que deferuntur non iure hereditario,sz prōuisione hominis,filius prefertur filio fratris premortui, nec vocantur neptes quandiu supersunt aliqui filij.

Consilium.CXXIX.

PErspectis his que in themate suprascripto narrantur insistens duntaxat circa necessaria,puto de iure concludendum dictam Margaritam preferēdam in dictis bonis emphyteuticis dicte Lucretie,⁊ marito dicte gētilis quo ad inuestituras ⁊ concessiones,in quibus comprehense

bense reperiant filie ⁊ neptes. Et ad hoc ostendendũ presup-
1 pono † qd quando pater recipit rem in emphyteusim ab ec-
clesia pro se filijs ⁊ nepotibus:talis res trãsit ad dictos descẽ
a dentes, etiã si non sint heredes[a] conducentis ⁊ recipientis:q2
ea que trãseunt de sui natura solũ ad descendẽtes, vt est em-
phyteusi ecclesiastica secundum magis cões conclusiones,
vt in.§.emphyteusim.in aut.de non alie.⁊ notatur in.l.etiã.
ff.sol.ma.⁊ per doc.in.c.in presentia.de proba.⁊ Spec.de lo-
ca.§.nunc aliqua.ver.cxiij.cum suis concordan. Si recipian
tur pro se filijs ⁊ nepotibus transeunt ad eos etiã si non sint
heredes recipiẽtis.l.si operarum.⁊.l.vt iurisiurandi.§.si libe
ri.ff.de ope.liber.⁊ ibi expresse concludit Bart.quod in casu
predicto emphyteusis ecclesiastica trãseat ad filios, etiã si nõ
sint heredes, vt etiã tenet Spe.in titu.de locato.§.nunc ali-
qua.versi.lxxviij.⁊ versic.clviij. Et Jac.de bel.in.c.j.in tit.an
agnatus, vel filius.in vsibus feudorum.⁊ Bar.in.l.si tibi de-
cem.§.si pactus.per ibi notata per gl.ff.de pac.⁊ idem notat
Bar.⁊ alij post eum in.l.quod dicitur.ff.de ver.ob.⁊ in.l.gal
lus.§.quidam recte.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ in.l.si non sortem.§.
libertus.ad fi.per ibi notata p gl.ff.de condi.indebi.⁊ Bar.
Bald.⁊ Angel.in.l.item videndum.§.nunc videamus.ff.de
peti.here.vbi expresse dicunt quo talis emphyteusis in casu
predicto non dicitur quid hereditarium:nisi pater recepisset
pro se ⁊ descendentibus heredibus. Ita etiam tenet Bal.in
d.l.si tibi decẽ.§.si pactus.per notata per Dy.in.l.in conuen
tionibus.ff.de ver.sig.⁊ in.l.ex facto.§.si.ff.ad Treb.⁊ per no
tata per Cy.in.l.liberti liberteque.C.de oper.libe. Et latius
hoc firmat Bal.in aut.si quas ruinas.C.de sac.san.eccl. per
l.filiusfamilias.§.cum quis.ff.de legat.j.⁊.l.quodcunque.§.j.
ff.de ver.ob.⁊.l.ij.ff.de interdi.⁊ releg.⁊ per alia plura addu-
cta per eum, vbi arguit pro ⁊ contra.⁊ idem no.Bal.in.d.l.li
berti.in.x.col.⁊ in.l.iij.in fi.C.de fideic.vbi refert Oldr.idem
tenuisse.ita etiam tenet Bal.in.l.filio pater.ff.de lega.j.per
illum tex.⁊ ibi etiam nota.Joã.de imo.⁊ latius ponit Joan.
de Jmo.in.d.l.qd dicitur.⁊ sequitur etiam hoc Bal.⁊ Sali.
in aut.vnde si parens.C.de inoff.testa.per illum tex.quedam
ad hoc allegauit Spe.in dicto versi.clviij.alias est versi.clvi.
Et idem tenet Andre.de Jser.in.c.j.an agnatus vel filius.⁊
idem videtur ibi sequi Bald.hoc etiam sequitur Petrus de
Ancha.in clementi.ij.de iure patro.⁊ Sali.in.l.ij.in.xviij.q.
C.de iure emphy.⁊ patet ex notatis per Bar.in.l.si patroni.
2 in prin.ff.ad Trebel. ¶ † Secus autem in emphyteusi con-
cessa a priuato alicui recipiẽti pro se filijs ⁊ nepotibus: quia
cum illa sit transitoria ad quescunq; heredes, videtur in du
bio pater recipere pro eis vt heredibus, per notata in.d.§.si
pactus.secundum communes conclusiones, que traduntur
3 in locis supra allegatis. ¶ † Insuper presuppono ⁊ secundo
quod quãdo pater recipit rem in emphyteusim pro se ⁊ filijs
⁊ nepotibus, videtur recipere ordine successiuo scilicet pri-
mo pro se donec vixerit.secundo pro filijs post mortẽ ipsius.
tertio pro nepotibus deficiẽtibus.⁊ sic de singulis.⁊ sic pro-
ximior in gradu ⁊ ordine videtur primo vocatus per ea que
habentur in.d.l.gallus.§.quidam recte.⁊ ibi expresse notat
Bar.⁊ alij.⁊ ita etiam notant in.d.l.quod dicitur.ff.de ver-
bo.obliga.⁊ in dicto.§.si libertus.⁊ Bald.in.d.l.liberti.C.de
ope.liber.post Cyn.⁊ Bald.in.l.si mulieri.ff.de vsufruct.ac-
crescen.⁊ Salyce.clare in filijs ⁊ nepotibus ponit hoc in.d.l.
ij.in.xvij.q.de iure emphy.per.§.emphyteusim coniuncto.§.
alienationis.⁊ quod ibi notatur in authentic.de non alie.ita
etiam tenet Pau.de Cast.in.l.cum ita.§.in fideicom.ff.de le-
ga.ij.⁊ ita etiam ibi est de mente Joan.de Jmol. ¶ Jstis sic
presuppositis videtur modo inferri quod cum ex ordine suc
cessiuo primo sit filius quam nepos debent primo videri vo
cati filij quam nepotes etiam dato quod nepotes extarent
b ex filio premortuo[b]. hoc decidere videtur expresse Bald.in
l.cum ita.§.in fideicommisso.ff.de lega.ij.super gloss.in ver-
bo proximo.vbi vult quod in terminis dicti.§.in fideicom-
4 misso.† si testator legauit familie sue centum:legatum debe-
tur his qui in proximiori gradu sunt tempore mortis testa-
toris.vnde dicit Bal.ibi quod tunc filius prefertur filio fra-
tris sui premortui. Et sic tunc non attenderetur quod hic fi-
lius fratris premortui representaret personam fratris pre-
mortui, sed ordo gradus debet attendi, quando tractatur de
succedendo ex dispositione seu prouisione hominis, vt in di-
cto.§.in fideicommisso. Secus si tractatur de succedendo ex
dispositione legis:quia tunc concurrerent:vt in authen.ces-
5 sante.C.de legi.here.† nam quando tractatur de succedendo
ex dispositione hominis consideratur affectio, que videtur
esse maior ad proximiorem in gradu, vt probatur in.d.§.in
fideicommisso.non sic est in casu authẽ.cessante.preallegate

scdm Bal. Et propter hoc reprehẽdit ipse gl.in.d.§.in fideicõ
misso:in verbo, proximo que tenebat ↄtriũ per.d.aut.cessante
cui est rñsum.⁊ cũ opi.Bal.trãsit etiam Rapha.cu.in preal.
§.in fideicom.vbi pro hoc adducit in proposito nostro bonã
rationem:nam secundum eum filijs fratris non assumit lo- b
cum patris, vt succedat cum patruis, nisi quando tractatur
de successione in hereditate ascẽdentis, sed vbi tractatur de
alia successione non concernente causam hereditariam, aut
coherentẽ cause hereditarie non reperitur qd tunc succedat
in locum patris sui:per que patet qd illa opi.Bal.est susten-
tabilior, licet Joã.de Jmo.ibi sub dubio forte transeat cum
gl.tamen violat illum tex.in verbo proximo.iuncta.l.proxi.
ff.de ver.sig. Et per predicta patet non obstare id quod no-
6 tat Ang.in.d.§.quidam recte.† Vbi dixit quod si prouideo
Titio ⁊ filijs fratris sui premortui semper coniunctim vo-
cantur simul, nisi expresse aliud de voluntate disponẽtis ap-
pareat.l.interdum.in prin.ff.de here.insti.⁊ hoc dicit habere
locum tam in vltima voluntate quam etiam inter viuos, vñ
infert qd qui stipulatur emphyteusim pro se filijs, ⁊ nepoti-
bus:nepotes eiusdẽ filij vocabũtur ordine successiuo, sed nõ
filij alterius filij predefuncti:q2 dato quod hec ambigua ver
ba Ange.interpretarentur importare qd nepotes ex filio vi
uente non veniant simul cũ patre suo viuẽte.secus autem in
filijs fratris sui predefuncti. Tamen adhuc nõ obstaret ista
sua decisio:primo q2 eam nõ probat aliqua lege. ¶ Nõ enim
obstat.d.l.interdum.quia ibi loquitur quando eo tempore
quo instituti fuerunt frater ⁊ filij alterius fratris, iã decesse-
rat eorũ pater: preterea ibi non loquitur in descendentibus
7 institutis.⁊ † cõmuniter tenetur quod quando talis disposi-
tio substitutionis fit inter personas inter quas caderet ordo
affectionis ⁊ charitatis abstractus: tñ ab omni necessitate
debiti naturalis videant simul inuitati, ⁊ nõ ordine successi-
uo, vt no.doctor.communiter in dicto.§.quidam recte.exce-
pto Bart.⁊ dicit Joan.de Jmo.ibi quod in hoc communis
opinio est contra Barto.quam tenet Bald.Ange.Joan.de
Jmo.⁊ Raph.cuma.⁊ probant maxime per.c.Raynutius.
de testa.inquantum ibi Alterota ⁊ eius filij fuerunt substitu
ti, ⁊ vocatur Alterota simul cum filijs.⁊ etiam probatur in
c.Raynaldus.eod.tit.secundum eos vbi si relinquitur pa-
truo ⁊ filijs vocantur simul.⁊ no.Bald.in lege si mulieri.in
prin.ff.de vsufruc.accre.⁊ in.l.fina.in fin.C.de impube.⁊ alijs
substit. ¶ Preterea Joan.de Jmo.in.d.§.quidam recte.in
fin.reprehendit illud dictum Ange.ibi:quia secundum eum
non extat vrgens ratio diuersitatis inter nepotes vnius et
alterius. Denique posito quod Angel.voluisset quod filijs
fratris defuncti concurrerent cũ fratre viuente in dictis bo-
nis emphyteuticis, non loquitur ipse in emphyteusi ecclesia
8 stica:† vnde in emphyteusi concessa a priuato posset pcede-
re decisio sua:quia tunc pater videtur recipere pro filijs ⁊ ne
potibus ⁊ heredib9:vt dixi.quo casu cũ tractatur de heredi-
tate vel coherente hereditati, verum est qd representãt per-
sonam patris premortui illi nepotes: vt in.d.aut.cessant.⁊
per Bar.in.d.aut.post fratres.secus in emphyteusi ecclesia-
stica:vt in casu nostro.quo casu cum nõ sit recepta pro here
dibus nõ est quid hereditariũ, ideo tũc non representãt per-
sonam patris, vt no.Bart.in.d.aut.post fratres. Et ordine
successiuo debent venire vt est probatum, et ita loquitur
Pau.de castro.lib.ij.cõsil.cxlvj.incipien.viso puncto supra-
scrip.vbi in emphyteusi recepta pro se ⁊ filijs ⁊ nepotib9 he-
redibus nepotes ex filio predefuncto concurrunt cum filio.
per.l.iij.C.de suis ⁊ legiti. Nam illo casu illa emphyteusis est
9 quid hereditarium vt dixi. ¶ † Eodem modo potest etiam
responderi ad.c.primum de gradi.suc.in feu.vbi in feudo pa
terno filij fratrum concurrunt cum patruis:q2 feudũ est co-
herens hereditati aliter quam emphyteusis ecclesiastica.pa-
tet in.c.j.an agna.vel fi.⁊ no.Bar.in.d.§.si liberi.cum cõcor-
dantijs. Et pro ista opinione bene facit decisio Spe.in.d.§.
nunc aliqua.versicu.clv. Posset etiam dici quod stante re-
nunciatione facta per Brigidiã neptis non potest venire ex
persona matris:cum tutiora videntur fundamenta superio
ra stantibus verbis renunciationis:prout stant. De marito
gentilis non facit dubium:quia clarum est quod non admit
titur, quia non est de personis comprehensis in inuestitura.
Alexand. Tartag.

a ¶ Heredes. Ita tenet Alex.vbiq;, vt.s.li.ij.cõsi.clxxxix.col.fi.s.e.cõsil.xxij.c
sed q2 hodie emphyteusis ecclesiastica eque trãsitoria est ad extraneos mõ sic so
niter concedatur, vt dixi super.d.consi.clxxxix.lib.ij.cessat ratio Alex.⁊ etiã cõi
vera opinio est in contrariũ vt emphyteusis etiam ecclesiastica recepta pro se fili
⁊ nepotibus censeatur vt heredibus:nisi aliud appareat, vt tenent Jmol.qd dr.
verb.ob.⁊ in.c.in presentia.de pb. Cor.9s.cxxxj.co.fi.li.ij.⁊ [illegible]

b ¶ Premortuo. hec opinio supposito qd appareat receptũ pro filijs vt filijs magis vbis arridet, ⁊ sequit Bal.l.si mulieri.ff.d vsufru.accres. Jmo.l.qd dr.col.xij.de vb.ob.⁊ i.l.gall9.§.qdã recte.de liber.⁊ posth.deci. Jal.l.fi.C.de successo.edic.deci.9s.j.Jas.l.j.i pn.co.in.ff.de iust.⁊ iur. Ant.rub.repe.d.§.qdam recte.col.l.vers.sed hic cadit tertia dubitatio. And.tiraq.i 9su.pict.tit.retrac.§.j.gl.ix.sz ↄtra opinio ego2 est ⁊ magis de verisimili mẽte, nec verba repugnãt, q̃re magis placet qua tenet Ang.i.l.gallus.§.quidã recte.⁊ ibi sequitur Alex.col.fina.de lib.⁊ posthu.⁊.s.lib.iij.cõsil.xxvj.nu.9.⁊ facit.s.e.consil.cxix.col.j.idem clare tenet Phil.Cor.cõsi.xxiiij.col.fi.cõsil.cxxxj.li.ij.9si.ccxxvij.co.pen.lib.iiij.Curt.iunior.l.ij.colũ.ij.C.de succes.edict.⁊ in tracta.feud.par.iij.q.xij.

Consilium. CXXX.

Lege. s. lib. iij. consi. xlv. vbi plenius habetur.

Epitome.

¶ Si in societate vnus ponit pecuniã tñ, aliter operã tantum, ⁊ casu fortuito sors pecunie pereat: debet hoc damnum esse cõe, ita ꝙ is qui ponebat operam debet tantam partem sortis alteri restituere, quantam lucri partem laturus erat.

Consilium. CXXXI.

SI quis veras decidẽdi rõnes recte consideret articulus iste de quo queritur decidi vr̃ quemadmodũ per legistas deciditur questio notata per glo. ⁊ doc. in. l. j. C. pro socio. vbi glo. 1 † querit qd si duo sunt socij, quorũ vnus in societate pecuniã posuit, alius vo operã: ⁊ ꝯtingat pecuniã ipsam casu perire: an damnum erit commune? ⁊ gl. concludit ꝙ non sed solum cedet dãno illius qui capitale pecuniarium posuit: ille vero qui operã in societate ponebat, nil huius damni pecuniarij sentire debet. Quis si hec societas lucrum produxisset vnusquisqꝫ eorum lucrũ pro dimidia sentire debuisset si aliter de parte lucri aut dãni ꝯuẽtũ nõ esset, iuxta. l. si nõ fuerit. ff. pro socio. Et hec opinio gl. vr̃ esse multum amica dicto Titio in casu proposito cui cõsonat distinctio Pe. in preal. l. j. dicẽtis ꝙ in questione ibi formata per gl. prout. s. retuli distinguendum est. aut in initio societatis statim deperdita est pecunia anteqꝫ prebuerit operam socius qui operam prestare conuenerat: ⁊ tũc socius qui ad opere prestationem tenebatur erit obligat⁹ participare de dãno capitalis pecuniarij alterius socij: qꝛ ꝯctus alias claudicaret, qõ esse nõ debet. ff. de rescin. ven. l. si id qõ. in fi. ⁊ l. iij. ff. mã. ⁊ facit. ff. de arbi. l. licet. ⁊ l. seq. ẜm eum. ¶ Aut capitale pecuniariũ nõ est statim deperditum in initio societatis, sed est deperditũ postea quã iã pstiterat operã ille socius, qui ad operam tenebatur: ⁊ tunc procedat opi. d. gl. Et dicit Cy. in. d. l. j. hanc sniam Pet. esse satis equã quasi satis sit illũ sociũ qui nõ posuit pecuniariũ capitale deperdisse operas suas positas loco capitalis. insti. p socio. §. j. ⁊ ij. ⁊ d. l. si nõ fuerit. §. j. ⁊ l. cũ duob⁹. §. si in coeũda. e. 2 ti. ¶ † Pro quo etiã facit: qꝛ correlatiuorũ eadẽ dꝫ esse disciplina. l. fi. ff. de acceptila. l. fi. C. de indi. vidui. tol. l. cũ emptor. ff. de rescin. ven. Ergo sicut in qõne predicta nullam partem capitalis lucraꝛ ille qui ponere dꝫ operã: ita nec debet perdere aliqd si capitale deperdatur. facit qõ habetur in. l. ẜm naturã. cũ vulgaribus. ff. de reg. iu. ⁊ id qõ dr ꝙ ꝯriorũ eedẽ debent esse regule. l. fi. §. fi. ff. de leg. iij. ⁊ l. ⁊ si contra. ff. de vulg. ⁊ pup. Istam opi. etiam tenuit gl. in. l. si nõ fuerit. §. j. s. allegata in verbo solus. q̃ assignat rõnẽ dicens qõ si socius qui debet prestare operã decederet, ⁊ sic opera periret: certe damnũ tale non posset esse cõe. Ita ⁊ si perdatur capitale pecunia- 3 rium damnũ dꝫ esse illius qui capitale posuit. ¶ † Sed his non obstantibus cõtrariam sniam puto in proposito esse de iure veriorẽ: primo per ea que decidit Ja. de aret. in preal. l. j. §. pro socio. volens qõ in questione ibi formata per glo. s. qñ vnus ex socijs posuit capitale pecuniariũ, ⁊ non aliud: alius vero socius ponere debebat operã deperdito capitali pecuniario casu aliquo fortuito, periculũ indistincte debebat esse a cõe[a] per. l. cũ duobus. §. quidã sagariã. cũ. §. seq. ⁊ l. si id qõ. §. idem Celsus. ff. pro socio. ⁊ per. l. id qõ. ff. de peri. ⁊ cõmo. rei ven. vbi iura volunt qõ in socijs ⁊ alijs ad illum ad quẽ pertinere debet lucrum, pertinere debet etiam ⁊ damnum. facit. l. si ex toto. in prin. ff. de leg. j. ⁊ l. manifestissimi. §. sed cũ in secunda. cũ fi. C. de fur. Et istam partem tenet Ray. in. d. l. j. reprehẽdens Pet. per iura allegata per Jac. de are. Sali. in. d. l. j. dicit ꝙ illi qui vellent tenere contra Jac. de are. responderent qõ iura allegata per Ja. de are. loquuntur qñ vterqꝫ in societate pecuniã ponit vel ponere debet. Tamen Sal. in. d. l. j. C. pro socio. in. iij. q. Concludit finaliter verã esse opi. Jac. de are. per rationẽ positã in. d. §. quidã Sagariã. ⁊ d. §. idem Celsus. vbi qꝛ ex pecunia tradita ei operã prestabat ipse recipiẽs sperabat lucra. dꝫ etiã ad eũ spectare periculum pro rata lucri sperati. Ad idẽ allegat. d. l. manifestissimi. ⁊ l. ẜm naturã. Nec obst. ẜm Sali. qõ cũ de capitali nullam partem lucretur ille qui operã prestat. ⁊ firmat Jac. de are. Cy. Bart. ⁊ cõmuniter alij in. d. l. j. ⁊ Bald. in. d. l. cum duobus. §. si in coeunda. in lectura antiqua per illũ tex. Ergo nec debet de ipso capitali deperdito dãnũ sentire, vt. d. l. manifestissimi. ⁊ l. secundum naturam. ¶ Quia rñdet ꝙ sufficit ꝙ propter capitale ⁊ eo mediante potuit sperare lucrum, vt in. d. §. quidam sagariam. ⁊ similiter secundum eũ post Bal. non obstat si dicatur qõ satis est, si socius qui ponebat operas deperdit operas quasi intelligantꝛ posite loco capitalis, quasi valeant tantum ꝗtum pecunia: qꝛ respondetur qõ opera ponatur loco interusurij pecuniarij capitalis: ⁊ sic pretiũ opere est loco cõmodi ⁊ interusurij medij tẽporis ipsius pecunie, non autem loco sortis. vñ cũ ille socius qui posuit capitale pecuniarium perdat ex toto interusurij medij tẽporis sue pecunie, non est iniquũ nec absurdũ, si dicimus ꝙ ille qui ponit operas ꝑdit ipsas ex toto: ⁊ ille ponantꝛ loco dicti interusurij medij tẽporis ipsius capitalis, nõ aũt loco capitalis. merito ergo cũ socius qui ponit operã nihil perdat de suo quod sit positũ loco capitalis: equum est vt de capitali deperdito sentiat etiã partẽ suã dãni, vt dictat natura societatis. hãc opinionẽ etiã 4 tenuit Bald. in. l. si patruus. in vlti. col. C. cõi. vtri. iudi. † vbi querit, quid si duo erãt fratres vnus diues alter pauper: diues posuit in societate mille, pauper posuit operã personalẽ ⁊ cũ diu durasset societas vno ex eis ponente pecuniam, vno ponente operã, vt dictũ est, contingit qõ casuali igne omnia fuerunt cõcremata. Queritur vtrũ ille qui ponebat operam teneatur ad aliquid alteri fratri. Et decidit qõ tenetꝛ ad medietatẽ capitalis, per. l. cũ duobus. §. si in coeunda. ff. pro socio. Et per notata per Ja. de are. in. d. l. j. licet ibi gl. aliter dicere videatur ẜm Bal. qui subdit qõ non habet obstare si dicatur qõ videtur iniquũ qõ iste perdat totam operã suam, ⁊ etiam partẽ pecunie qꝛ respondet qõ illa opera in societate posita iam erat facta communis: vnde nil perditur qõ nõ sit cõmune vni sicut alteri. Itẽ qꝛ talis opera est irrepetibilis. l. si non sortẽ. §. libertus. ff. de cõdi. indeb. Et similiter non obstat ẜm eũ si dicatur qõ interitu speciei videatꝛ debitor liberatus. l. si ex legati. ff. de verb. obli. ⁊ l. in naue Saufeli. ff. locati. 5 † quia rñdet quod speciale est in cõtractu societatis, in qua periculũ casus fortuiti debet esse cõe. d. l. cũ duobus. §. damna fatalia. ⁊ §. fi. ff. pro socio. ¶ Idẽ in effectu voluit Bal. C. de fruc. ⁊ lit. expen. in. l. j. in. iij. col. in versic. pone rusticus ⁊c. ¶ Pro ista opinione etiã vr̃ tex. cũ gl. in. l. cũ duob⁹. §. dãna fatalia. ff. pro socio. ⁊ illum tex. dicit ibi Raph. Ful. probare dictã opi. Jac. de are. ⁊ Richar. malum. in. d. l. j. C. pro socio. ¶ Hoc comprobo ex verbis dicti capituli societatis. Nam ex forma dicti capituli, si contigisset quod in primo semestri, post cõtractã societatẽ cõtigisset casu fortuito deperdita esse illa cẽtũ de capitali, ⁊ deinde obuenisset lucrũ ascẽdẽs ad centum: certe de istis cẽtũ lucratis erit primo satisfaciẽdum illi damno, qõ casu fortuito obuenerat. ⁊ tñ constat ꝙ de illo lucro ascẽdẽte ad cẽtũ, tres partes ex qnqꝫ partib⁹ spectabũt ad Titiũ: ergo apparet qõ de dãno Titi⁹ ex forma dicti capituli subijt tres partes ex quinqꝫ, sicut de lucro. ¶ Fortificantꝛ ꝑdicta: qꝛ ꝯstat clare actũ esse inter partes qõ lucrũ debeat diuidi in quinqꝫ partes quarũ tres habere debeat Ti- 6 tius ⁊ duas habere debeat Seius. † Sed ita est qõ illud qõ cõuẽtũ est de lucro dꝫ intelligi cõuẽtũ esse de dãno in ꝯctu societatis, vt in. §. illud. insti. pro socio. si ergo dꝫ pariformiter intelligi cõuẽtũ de dãno, sicut de lucro, ⁊ cui dubiũ qõ si in dicto capitulo cõuẽtũ esset qõ de dãno cõtingẽte Titius deberet habere tres partes ⁊ Sei⁹ duas: qõ tũc Titi⁹ amisso capitali deberet sentire dãnũ pro tribus partib⁹ ex qnqꝫ, ergo idẽ ⁊ in casu nostro, qui eqparatꝛ casui qñ hoc esset conuẽtum per. d. §. illud. ⁊ istud pre ceteris me in hanc sentẽtiam decurrere facit. Ad idẽ qõ notat gl. i. d. l. j. C. p socio. in prin. 7 † Ubi expresse dicit ꝙ qñ vnus ponit pecuniam, alius ponit operã: vnusquisqꝫ sociorũ debet equaliter sentire partẽ damni: ⁊ lucri. ⁊ illa gl. in hoc cõiter a doctoribus ibi approbatꝛ: ⁊ inter alios dicit ibi Sali. in. j. q. qõ si inter tales socios esset actũ solum de lucro. s. equaliter inter eos deberet lucrũ diuidi: intelligitur etiam esse actum ꝙ eodem modo debeat inter eos diuidi dãnũ per. d. §. illud. ¶ Et per ꝑdicta satis apparet rñsum ad allegata in cõtrariũ. Nã nõ obstat qõ no. gl. in d. l. j. C. pro socio. in ver. itẽ quid si hec sors sit amissa ⁊c. ⁊ in d. l. si non fuerit. §. j. qꝛ rñdeo primo qõ gl. vr̃ sibi ꝯtrariari his que dixerat in prin. eiusdẽ gl. dum dicit ꝙ partes debent esse equales in lucro, ⁊ in dãno. ¶ Uel ẜm Sal. põt rñderi ꝙ gl. ibi in. d. ver. itẽ quid si hec sors ⁊c. mota fuit ad ita decidẽdũ ꝑpter vnã erroneã opinionẽ cõiter a doctorib⁹ ibi dãnatã: quãtũ eadẽ gl. in vsi. qd si hoc nõ appareat ⁊c. Ubi gl. voluit ꝙ si vnus sociorum posuit capitale pecuniariũ, alius tñ ponebat operã: ꝙ capitale pecuniariũ intelligebatꝛ cõicatũ cũ eo socio,

[a] ¶ Cõe. idẽ pau. d. l. j. C. pro soc. Bal. ꝯsi. cclxj. li. j. Pet. de peru. trac. socie. alex. s. li j. cõsi. cxvij. l. fi. Cor. ꝯs. xxiiij. co. ij. li. j. ꝯsi. clij. col. fi. li. iij. ꝯsil. col. ij. lib. iiij. aut. rubr. ꝯsi. ciij. co. fi. [illegible]

eo socio, qui debebat tantū ponere operam, adeo q̄d in diuisione societatis debebat relaxari dimidia pars capitalis illi socio q posuerat operā. ita tenebat ibi gl. Non mirū si retēta illa opinione gl. postea cōcludebat q̄d si casu fortuito perdebatur capitale socius qui ponebat operā nihil debebat reficere: q̄r etiā ipse videbatur sensisse dānū pro dimidia: si capitale p̄dictū intelligebat̄ secū cōicatū, verū q̄r illa opinio gl. tenentis q̄d capitale cēseatur cōicatū ab oībus dānatur ibi, ꝛ retuli supra merito fuit illa alia conclusio facta per gl. in d. ver. itē quid si hec sors ꝛc. Et codē modo patet non obstare opinionem Pet. adherētis illi gl. q̄n prestita esset opera anteqū deperderetur capitale. ꝛ illa opinio est fundata in equitate non scripta, que nō debet attēdi, vt legitur ꝛ notatur in l. j. C. de legi. ꝛ in l. placuit. C. de iud. ꝛ in c. fi. de transac. ¶ Nō obst. q̄d no. gl. in d. l. si non fuerit. §. j. dum dixit q̄ si ille, q dz operam ponere decederet, damnū vite nō esset cōe: q̄r rn̄deo q̄ vita nō erat posita in societate sed operā. ꝛ si opera nō poneretur casu fortuito dānū opere non prestite esset cōe per d. §. quidā Sagariā. cū sequēti. item ꝛ per mortē esset extincta societas. l. adeo. ꝛ l. actione. §. incerte. ff. p socio. vn̄ frustra q̄ritur q̄ socius superstes reficiat dānū operarū que in futurū post mortē prestari non potuerunt a socio occasione mortis superuenientis. Ad reliqua existit supra specialiter rn̄sum. ¶ Aduerte q̄r predicta videntur procedere, quādo vnus poneret operam tantum: vel operā ꝛ etiā capitale pecuniariū, sed non tm̄ quantum socius, †nam si equalia essent capitalia vniuscuiusq̄, ꝛ vnus tm̄ ex eis poneret operā, ꝛ cōuētū esset q̄ ipse deberet habere aliq̄d pluris lucri quā socius non ponens operā: certe si periret postea capitale nō deberet socius ponēs operā sentire nisi dimidiam dāni pecuniarij: q̄r illud plusculū lucri q̄d sibi dabat̄ ꝯcedebat̄ ei nō de capitali cōsocij, sz de opa seu rōne opere sue cū socius ponēs operā posuerit p capitali socij tātūdē capitalis, ꝛ vltra hoc operā: vn̄ illud plusculū lucri nō pōt attribui nisi ope, q̄ nō est posita loco equādi capitale ꝯsocij: cū iā capitalia essent equalia: vnde deperdito capitali vterq̄ socios equalr̄ sentit dānū i capitali. ꝛ tāto plus sentit dānū ille q posuit etiā operā: q̄r pdit operam positā in exercitio, ꝛ sic patitur dānū opere pro qua debuisset sentire lucrū si lucrū perceptū fuisset. ꝛ sic par est rō lucri ꝛ dāni. ꝛ ita colligit̄ ex rōnibus doctorū maxime Bal. ꝛ Sali. in d. l. j. C. p socio. tū dicūt q̄ q̄n vnus ponit operā tm̄, alius capitale: q̄ damnū capitalis debet esse cōe: q̄r opera ponitur loco vsus pecunie ꝯsocij. ꝛ sic vnus perdit operā: alius perdit vsum pecunie, qui erat loco opere. ꝛ dn̄s pecunie sentit aliud dānū. s. amissionis dn̄ij pecunie. Et ideo hoc dānū dz esse cōe, vt est de natura societatis, sed hec rō cessat q̄n capitalia sunt equalia. ꝛ vltra hoc vnus ponit operā Alex. tar.

Epitome.

¶ Si is qui de pecunia alterius nomine cōi negotiatus est finita illa societate semper negotietur non restituta pecunia veteri socio, censetur in dubio sibi ꝛ noīe proprio negotiari non autem nomine commum, nec societatem cōtinuare nisi de hoc appareat, nisi societas esset finita morte: ꝛ iste negotiator esset tutor pupillorum relictorum a socio. nu. 14.

Consilium.CXXXII.

Perlectis ꝛ ponderatis his, que in themate ꝛ scripturis cause vertētis corā arbitris ꝛ arbitratoribus inter Oddonē agētem. ꝛ Antoniū defendentem. Visis q̄z que copiose ꝛ eleganter ante dictam litem motam allegata fuerūt per celeberrimum iuris doctorē. ꝛ equitā do. Bernardum lippū aretinū mihi maiorē, ꝛ honorādum fratrem ꝛ per alios eximios doctores eius cōsilio subscribētes videretur fortasse prima consideratione inter dictos Oddonē ꝛ Antonium fuisse cōtractam societatē, ꝛ Antonium teneri ad reddendum Oddoni suū capitale cū dimidia lucri percepti, ex negotiationibus factis cū capitali vtriusq̄. primo quia ab initio cepit Antonius negotiari cū ducatis octingētis de pecunijs dicti Oddonis ꝛ cum totidem de suis ad cōe lucrum, ꝛ damnum: ꝛ ita Antonius assignauit dimidiā lucri percepti. s. ducatos. ccl. pro dimidia dicti lucri. vnde cū demum factus ꝛ descriptus esset dictus Oddo creditor in summa ducatorū mille quinquaginta tā ex ipso primo capitali q̄ ex dictis lucris. ꝛ Antonius dictas pecunias retinuerit, ꝛ cū eis negotiat⁹ fuerit

1 †presumendū est dictam societatem prosecutam fuisse per dictum Antonium ijsdem modis ꝛ legibus quibus hactenus inter eos seruatū fuerat accedente patientia ꝛ perseuerētia vtriusq̄ partis. arg. l. itē queritur. §. qui impleto. ff. locati. et l. legē. C. e. ti. ꝛ l. quesitū. §. fi. ff. de precario. Pro hoc bn̄ facit id q̄d no. Bal. in. l. mandatum. C. manda. in. iij. oppo. vbi notabiliter dicit q̄d si morte patris finita erat societas cū alio socio ꝯcta infra. l. actione. §. morte. ꝛ l. adeo. in prin. ff. pro so-

2 cio. †Tamen si filius postea cū socio patris ijsdem institoribus vtatur sicut prius intelligitur societas cū filio renouata q̄uis etiā ipse filius fuisset pupillus tutorē habēs. Cuius patiētia interuenisset, per id q̄d habetur in. l. si quis mancipijs. §. si impubes. ꝛ l. in eū. §. si de minus. ff. de instito. ꝛ bonus tex. in. l. q̄cūq̄. §. fi. e. ti. ¶ Ad idē q̄d no. Bald. in. l. si patruus. in. iij. col. C. cōi. vtri. iudi. vbi dicit q̄ si duo fratres simul mercaturā exercebāt, ꝛ vno eorū mortuo aliter cōtinuat̄ superstitibus filijs fratris indiuisam substātiā possidētib⁹. videbitur frater eodē nomine continuare, sicuti faciebat fratre viuente. arg. l. nā ꝛ Seruius. §. si viro. ff. de nego. gest. ꝛ q̄r a primordio tituli posterior format̄ euentus. l. j. C. de impo. lucra. descri. lib. x. ꝛ l. si filia. §. Neratius. ff. fa. erc. ꝛ d. l. actio-

3 ne. §. morte. ¶ † Pro hoc etiā bene facit id q̄d notat Bal. in l. etiam. in fi. C. de iure do. vbi dixit q̄d si cōmunitas cōduxit doctorem ad legendū ad vnum annum cum salario centum florenorum: demū eligitur pro alio anno sine repetitione salarij, intelligitur pro eodē salario. arg. in. l. pe. §. vxor. ff. solu. ma. ꝛ d. l. etiam. ¶ Secūdo principaliter probari vr̄ declarata societate p duas scripturas traditas dicto Oddoni quātum vna est manu dicti Antonij. alia est manu Frācisci eius filij. in quibus cōtinentur cōputa seu quoddam, vt mercatores aiūt, digrossum lucri facti ex certis negotiationibus seu mercationibus ibi descriptis cum deductionibus certarū impensarū: ꝛ in vna earum scripturarum, que est de manu dicti Antonij sunt hec verba inter cetera, videlicet: thocali per la sua parte del quarto ducati. Dcccclxviij. e per lo capitale ducati. Mlv. Et i alia q̄ est scripta manu dicti Frācisci filij Antonij p̄dicti, in effectu sunt hec verba inter cetera: thocaal amico p ducati. Mlv. ducati. Dccccxxv. ꝛ per lo capitale ducati. Mlv. pp̄ter quas scripturas dat̄ intelligi q̄d Antonius haberet societatē cū dicto Oddone ꝛ q̄d idē intendebat assignare quartā partē lucri deductis impēsis, ꝛ alijs deducē-

4 dis. †nā p sequentia declaratur qualia fuerint precedentia, ꝛ ecōtra. l. vtrū. ff. de peti. here. l. si ventri. §. fi. ff. de priui. cre. l. si. seruus plu. §. fi. ff. de leg. j. cū simili. Nihil enim impedit quominus post actū celebratū possit etiam ex interuallo intētio disponentis apertius declarari. l. heredes palā. §. sed si notā. ff. de test. l. ab executione. in prin. cū ibi no. ff. de ap. Igit̄ videtur q̄d nō possit inficiari Antonius q̄ Oddo fuerit ci⁹ socius etiā p tpe secuto post dictā primā negotiationē oleariā ꝛ per ꝯn̄s dz posse cōpelli ad reddendū rationē administrationis dicte societatis p̄fato Oddoni, prout quilibet socius administrans reddere teneret̄ p actionē p socio q̄ est ḡnalis actio, vt pbat̄ in. l. pro socio arbiter. ff. pro socio. iūctis notatis per gl. ꝛ doc. in. l. j. in prin. ff. de edē. ꝛ in. l. edita. C. de eden. Bn̄ faciūt notata per Bar. in. l. Mutius. ff. p socio. ꝛ in. l. ne-

5 minem. C. de suscepto. lib. x. cum si. ¶ † Plus videretur dici posse q̄ dictus Oddo petere posset assignari sibi partē equalem lucri cū dicto Antonio, q̄r de illa i dubio vr̄ esse actū inter socios. l. si nō fuerint. in p̄n. ff. p socio. ꝛ insti. eo. ti. §. j. Nisi per dictū Antoniū pbaretur aliud fuisse inter eos cōuentū ꝛ dictis scripturis traditis dicto Oddoni: ꝛ ꝯtinētib⁹ cōputum seu digrossum: cū sint scripte manu Antonij ꝛ eius filij non esset standū in fauorem ipsius Antonij, sed contra eum sic. l. rōnes. ꝛ l. instrumenta. C. de pba. iūcta. l. Publia. §. fi. ff. deposi. ꝛ l. ḡnaliter. C. de nō nu. pec. l. cū de indebito. §. fi. ff. de pba. ¶ Tertio principalr̄ pbari videret̄ p scripturā primi cōpromissi factā inter dictas partes, in quo inter cetera dicitur: Concio sia cossa che intra Antonio da vna parte, ꝛ Oddo da laltra glie sia stato p lo passato. Et sia alchuna itelligētia de traffico de mercātia: e volēdo le dicte pte venire a vn fine e a vno saldo dedicto traffico. Et essendo tra le dicte pte in lo remettere, e assetare dicti cōti tenuti p Antonio predicto alcune differentie: e volēdo li dicti e zascbuno de essi fare come fano li amici e beniuoli. impertāto loro e ciascuno de essi se cōprometeno ꝛc. Et sic p dicta vba vident̄ dicte partes affirmare fuisse iter eos itelligētiā sup traffico mercātiarū, vt. l. optimā. C. de contrah. ꝛ com. stip. l. quidam. ff. de proba. Et in dubio presumetur actum fuisse saltem tacite q̄d pars lucri ꝛ dāni deberet inter eos equaliter diuidi. per. d. l. si non

fuerit. ¶ Quarto accedit ꝓbatio facta a dicto Oddone ꝑ te stes, quorũ inter ceteros Joãnes de suotiis est vnus q̃ depo nit pro suo videri, ꝛ ꝫm suã cõsciẽtiã, attẽtis his q̃ cõtinẽtur in dictis cõputis, Antoni⁹ ꝛ Oddo fuerũt, ꝛ sunt socij, ꝛ q̃ Oddo dꝫ esse particeps lucri ꝫm pacta inter eos cõuenta: ꝛ q̃ casu, quo inter eos nõ fuisset pactũ, deberet Oddo ꝑtici pare de rata sui capitalis detracta debita ꝓuisione dicti An tonij pro administratione facta ꝑ eũ. Conatꝛ etiã ꝓbare Pe trus Joannis de pisauro, ꝛ ser Jacobus de polidoris, q̃ di cti cõputi dati Oddoni non reputantꝛ cõputi, sed solũmodo quoddam bilãtiũ ad degrossandũ introitum ꝛ exitum socie tatis. Et alius est etiã testis. s. Petrus archangeli, qui inter cetera testificatꝛ q̃ audiuit ab Antonio q̃ cũ Antoni⁹ exe gisset retractũ olei: de quo in prima negotiatione, ꝛ societatẽ ipse Antonius iterrogauerat dictũ Oddonẽ qd facere vel let de suis pecunijs, tã de capitali quã de lucro: ꝛ ꝙ Oddo rñ derat sibi q̃ sequeretur in trafficãdo ipsas pecunias, prout inceperat. Et oĩa ista simul ꝯiũgẽda sunt, vt etiã si singula ꝑ se nõ iuuarẽt simul iuncta prodesse debent. c. cũ cãm. de pro batio. l. instrumenta. C. de ꝓba. l. iiij. §. eiusdẽ. ff. de testi. notatꝛ in. l. ij. in prin. ff. de exc. tu. Et lꝫ in scripturis librarũ, in q̃bus Oddo pretendit se esse creditorem sui capitalis, non esset no men eius specifice descriptũ, sed describitur sub nomine, vno amico. Tñ hoc sibi obesse nõ habet: q꞉ presupponitur pro cõ

6 stanti, q̃ Oddo est ille amicus. ¶ † Quinto, q꞉ non est pu tandũ aut verosimile q̃ Oddo qui etiã, vt fertur: solitus est mercari ꝛ negotiari cũ pecunijs suis per se, vel aliũ, voluisset tanto tp̃e suas pecunias otiosas apud Antoniũ relinquere: sed ꝯtriũ est presumẽdũ: vt ꝓbari vꝛ in. l. qui semisses. §. fin. ff. de vsur. ꝛ in. l. at qui natura. §. nõ tñ. cum gl. ff. de neg. gest. l. vel vniuersorũ. ff. de pig. act. ¶ Tñ premissis nõ obst. cõtra riã sñiam vꝫ ꝙ Oddo iniuste petat in casu ꝓposito ꝓbabi

7 liorẽ esse arbitror: q꞉ sumus in regula, † q̃ actore nõ ꝓbante plene ꝛ legitime id q̃ est fundamentũ intentionis sue. reus etiã si nihil ipse probasset, debet absolui. l. qui accusare. C. de eden. c. fi. de iureiu. Sed dictus Oddo suã intentionẽ mini me probauit: imo ex pluribus infra dicẽdis apparet de non iure ipsius agentis. Jgitꝛ nõ est antonius ad petitã cõdẽnan dus, sꝫ absoluẽdus ꝫm q̃. ſ. dicetꝛ. ¶ Quinimo presupponi põt fundatã esse intentionẽ dicti Antonij ꝯ dictũ Oddonẽ,

8 maxime: q꞉ † vbicũq; q̃s põt facere actũ legitime noĩe suo, et

a noĩe cõi, vꝛ facere ꝛ negotiari noĩe suo tm̃ ᵃ ꝛ nõ cõi, vt est bo nus tex. in. l. Titiũ ꝛ Meuiũ. §. prefectus. ꝛ ibi no. Bar. ff. de admi. tu. etiã si gerẽs fuisset tutor pupilli. ꝛ cum pecunijs pu pilli negotiatus esset: q꞉ non videbitur gessisse noĩe suo ꝛ pu pilli, sed suo noĩe tantũ q̃ fortius est, vt probatur in. d. §. pre fectus. bñ facit. l. ꝛ magis. ff. de sol. ꝛ. l. si stipulatus. §. Chryso gonus. ff. de ver. ob. ꝛ plenẽ no. per Bar. in. l. Titiũ aut Me

9 uium. §. altero. ꝛ in. d. l. si patruus. ¶ † Preterea hoc euiden ter cõstat in casu nostro q̃ Antonius gesserit proprio noĩe ꝛ nõ cõi ex titulo librorũ dicte negotiationis: q꞉ libri intitulati sunt sub noĩe Antonij tñ, ꝛ post finitam illã negotiationem oleariã cõi noĩe factã nõ est in alijs negotiationib⁹ facta mẽ tio de Oddone. Jgitꝛ dictis libris ad declarãdũ qualis fue rit animus dicti Antonij stãdũ est. s. q̃ ex virtute tituli libri stantibus predictis declaretur eũ gessisse noĩe proprio tan tum. l. Mesennius. ff. de neg. gest. no. Bar. Bal. ꝛ Salic. in. d. l. si patruus. ꝛ fortificabitur ex infra dicendis. Quãuis, vt dixi absq; alia probatione Antonij debeat ipse absolui: q꞉ actor non probauit intẽtionẽ suam. ¶ Quod autẽ non sit probata intẽtio agẽtis, sed potius militãt argumenta ꝛ presumptiõ nes ꝯ eum, ostenditur. Nam primo non suffragatur agenti illud q̃ primo loco fuit adductũ: videlicet q̃ a principio ce perit Antonius negotiari cũ octingẽtis ducatis Oddonis, ꝛ totidẽ de suis ad cõe lucrum ꝛ damnũ. ꝛ ꝙ assignata Od doni dimidia lucri per Antoniũ fuit Oddo descriptus cre ditori in capitali ꝛ lucris ꝑdictis. s. in summa ducatorũ mil le quinquaginta. Cũ quibus demum Antonius negotiatus est sciente ꝛ patiẽte Oddone. Et cõsequenter presumi debeat tacite prosecutã esse societatem ijsdem modis, ꝛ legibus, qui bus hactenus inter eos seruatũ fuerat. arg. d. §. qui imple to. cũ alijs. ſ. alleg. ¶ Quia respondeo primo q̃ non cõstat Antoniũ fuisse negotiatum cũ pecunijs dicti Oddonis, sal tem tanq̃ cũ pecunijs Oddonis, ꝛ noĩe Oddonis, aut iure societatis vel aĩo prosequẽdi societatẽ quemadmodũ prius ceptum fuerit, sed potius de opposito liquere vꝛ: q꞉ in libris Antonij ꝑductis, apparet q̃ dicta pria negotiatio olei fie bat noĩe vtriusq;. s. Antonij ꝛ Oddonis ꝛ q̃ ad quemlibet eorum dimidia pertinebat. Et ideo tũc ita dimidiã damni si damnum contigisset, cogebatur Oddo subire sicut ꝛ Anto

nius, vt est natura societatis, etiã si aliter expresse actum nõ sit. §. j. ꝛ. §. illud. insti. de socie. ꝛ in. d. l. si non fuerint. ¶ Post vero dictam primam negotiationem olei cõi nomine expedi tam non fuit continuatũ ꝛ prosequutum in libris mõ predi

10 cto. † sed describebatꝛ simpliciter creditor pecuniarũ Oddo, sub noĩe cuiusdã amici, nõ aũt describebatur ipse particeps seu socius alicuius negotiationis, per que nõ potest dici q̃ deprehendatur tacitus cõsensus amborũ sociorũ, qui erat ne cessarius ad inducendã prorogationẽ, ꝛ continuationem di cte societatis, vt ꝓbatꝛ in. d. §. qui impleto. cũ ibi notatis per Bar. circa primam ꝛ secundam col. vbi inquit ꝙ ratio quare in casu illius. §. cõductor remanendo in fundo, ꝛ in cõductio ne post annũ cõductionis presumitꝛ cõsensus reconducendi pro alio anno est: q꞉ colonus aliter laborãdo in fundo alieno delinqueret, q̃ nõ est presumẽdũ. l. merito. ff. pro soc. Et simi liter ex parte locatoris patiẽtis cõductorẽ vti frui re locata post finitum tp̃s conductionis presumitur cõsentire in pro rogatione locationis: q꞉ facit totum id ad quod tenebatur ex natura ꝯctus locationis. s. pacti conductorem frui re loca ta. l. ex conducto. in prin. ff. locati. Sed in proposito nostro di ctus Antonius finita prima negotiatione, quã gessit cõi no mine descripsit in creditorẽ dictum amicum seu Oddonẽ de summa, ad quã ascendebat dictũ primũ capitale, ꝛ lucrum. ꝛ quando dictus Oddo aliqd pro se vel fratribus a dicto An tonio petebat sibi dabatur: vnde retinendo etiã dictas pecu nias nõ exercẽdo eas cõi noĩe suo ꝛ Oddonis, non diceretur Antonius delinquere: q꞉ nõ est ĩ culpa vel mora, nisi qñ esset interpellatus ab Oddone, vt sibi pecunias redderet, ꝛ ipe si ne iusta cã reddere recusaret. l. mora. in prin. ff. de vsu. l. q̃ te. ff. si cer. pe. cũ ibi nota. Sed Antonius nunquã reddere recu sauit Oddoni id ĩ quo erat descriptus creditor. ¶ Preter ea post finitã negotiationẽ olei Antonius nõ se gessit quẽad

11 modũ durãte pria negotiatione olei fecit, se gerẽdo cõi noĩe suo ꝛ Oddonis, vt prius fecerat, vt ex libris apparet. † Et sic difformitas circa modũ gerendi ꝛ se exercendi inducit dif formitatem consensus. l. Paulus rñdit non tñ verbis. ff. rẽ ra. habe. l. aduersus. C. de vsu. l. de quibus. ff. de leg. Et in du bio presumitur Antonium suo ꝓprio noĩe gessisse, non autẽ

12 cõi noĩe. d. §. Chrysogonus. † Et tantomagis: q꞉ liber seu li bri in q̃bus descripte sunt huiusmodi negotiationes, ꝛ mer cantie, vt verbo fertur, intitulati sunt sub noĩe proprio dicti Antonij, vñ eis stãdũ est ad declarandũ quo noĩe, ꝛ quo aĩo

13 gesta fuerint ea que ibi cõtinentꝛ. d. l. Mesennius. ꝛ dixi. ſ. † Et etiã cũ ꝓpria pecunia ꝑsumitꝛ q̃ Antonius fuerit negotia tus in dubio ꝛ nõ cũ aliena. l. si defunctus. C. arbi. tute. vt no. Bart. in. l. si patruus. ¶ Per que apparet rñsum ad notata ꝑ Bal. in. d. l. mãdatũ. cũ concor. q꞉ ibi loquitur qñ filius he res pr̃is post mortẽ patris vtebatꝛ ijsdẽ institoribus cum so cio patris, sicut prius faciebat pr̃: ꝛ sic apparet q̃ illi exerce bãt se vt istitores filijs hr̃dis socij defuncti cũ alio socio su perstite. hic aũt post finitã negotiationẽ oleariã nemo gessit actus aliquos sociales noĩe Oddonis. ¶ Et similꝛ non ob stat id ꝙ notat Bal. ĩ. d. l. si patruus. in. iij. col. de duob⁹ fra tribus simul mercãtiã exercẽtibus, quorũ vnus decessit, ꝛ al ter ꝯtinuat superstitibus filijs fratris indiuisaꝫ substãtiã pos

14 sidentibus. Et vꝛ frater eodem noĩe continuare sicuti facie bat fratre viuẽte. arg. d. l. nã ꝛ Seruius. §. si viuo. q꞉ respon deo primo q̃ Bal. ibi loquitꝛ † qñ iste patruus supstes, q̃ ne gotiabatꝛ erat tutor filiorũ fratris: quo casu cũ tutor tenea tꝛ perficere negotiatiões ceptas ꝑ patrẽ pupillorũ. d. §. si viuo. quem allegat Bal. Jdeo tunc vꝛ facere etiã nomine pupillo rum: q꞉ alias delinqueret ꝙ non est dicẽdũ. d. l. merito. ¶ Et q꞉ vbi tutor tenetꝛ aliqd facere ꝓ pupillo: tunc si istud faciat etiã si faceret sub noĩe ꝓprio vꝛ facere pro pupillo, vt est tex. notabilis in. l. Lucius. §. tutorẽ. ff. de admi. tu. ꝛ no. Bar. ĩ. d. §. altero. Nos aũt loqmur in eo q̃ nõ erat tutor: nec ille nego tiationes, quas fecit de q̃b⁹ q̃rimus tenebatꝛ facere noĩe cõi.

15 ¶ † Jtẽ Bal. fatetꝛ ꝙ illud q̃ ipse ibi dicit nõ haberet locũ, si cepisset patruus facere negotiationẽ insolitã fieri cõiter ꝑ ambos socios, p. l. si negotia. ff. de neg. ge. Sꝫ in casu nr̃o ne gotiationes, q̃ fuerãt cõi noĩe geste fuerãt negotiatiões olea rie terrestres. Negotiationes vo de q̃b⁹ nũc queritur, fuerũt alie diuerse negotiationes maritime: in q̃b⁹ maius periculũ versabatꝛ vt experiẽtia docet q̃ est efficax rerũ magistra. c. quã sit. de elec. l. vi. Deniq; Bal. loquitꝛ ĩ casu ĩ quo apparebat so ciũ supstitẽ ꝯtinuare, ꝛ nõ apparebat ibi illa difformitas, ꝛ di uersitas ex scripturis librorũ q̃ apparet ĩ casu nr̃o ĩ quo An toni⁹ vbi pri⁹ ĩ negotiatiõe olearia terresti dscribebat illã vt pariter ad ambos socios ꝑtinẽtẽ, postea vo cepit ĩ alijs ne gotiatiõib⁹ nulla facta mẽtione de Oddone, ꝓsequi sub noĩe suo, vt

a ¶ Sũo tñ. deci. ꝯs. ccccxlvj. Cor. ꝯs. cccx. li. iij. soc. cõsi. cxiij. li. iiij. ꝯ. c. ꝯsi. cxxxiiij. l. fi.

suo,vt ostēdit libri titulus.Ex quib⁹ datur intelligi q̄ noīe suo fecerat,vt dictū est.¶†Pro hoc benefacit tex.in.l.itaq;.ff.pro socio.vbi q̄n socij separatim agere ceperūt inducit dissolutio societatis.Et societas non intelligitur ꝯcta vltra id qđ est cōicatum,ꝛ participatū.l.j.§.si quis hoc interdicto.ff.de itine.actuq; priua.ꝛ ibi Bar.ꝛ Ang.ꝛ plene per Bart.in d.§.alieno.ꝛ in.l.cū duobus.§.Papinianus.ff.p socio.Et hoc clare ꝓcedit in dictis socijs,inter quos nūq̄ fuit ꝯcta societas oīm bonorū:sed sup merce olearia terrestri ꝛ tāto magis:q2 nō apparet q̄ Oddo post negotiationē olei predictā aliq̄d gesserit cōi noīe.ꝛ sic non sumus in casu qui habet in.l.actione.§.diximus.ff.pro socio.ꝛ p Cy.ꝛ Bal.in.d.§.Papinianus.ꝛ Bar.in.d.§.altero.in fi.ꝛ Bal.in.l.si socius.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.j.C.si q̄s alte.vel sibi.ꝛ in.l.fi.§.quatuor.ff.de leg.ij.ꝛ in.l.cū op3.in prin.C.de bo.q̄ li.f.q̄n vnus sociorū continuat in gerēdo cōiter.Alius vero clausulā facit ꝓprio noīe q̄ nō nocet alijs.Accedit etiā q2 dictus Oddo,vt vbo fert,ad libitū videbat libros dicti Antonij i qb⁹ descripte erāt negotiationes p̄dicte ꝛ creditū dicti Oddonis.Et per predicta etiā apparet rn̄sum ad id qđ no.Bal.in.d.l.etiā.C.de iure dot.q2 illud posset ꝓcedere q̄n ad eādē negotiationē puta oleariā ꝛ terrestrē appareret Antoniū sibi assumpsisse i sociū dictū Oddonē.Sed ista hic nō cōcurrunt:ꝛ ex diuersis non recta fit illatio.l.inter stipulantem.§.sacrā.ff.de ver.obl.ver.s3 hec dissimilia.ꝛ.l.fi.ff.de cal.Et ꝑfecto si intētio partiū fuisset qđ in posterū prosequerentur per Anto.negotiationes ꝛ mercātie adeo q̄ q̄libet esset particeps pro dimidia:presumēdū est qđ Oddo voluisset qđ i hoc in libris describeret vt prius fecerat,aut q̄ inde fieret aliqua scriptura,prout probāt testes

17 Antonij esse cōiter cōsuetū fieri inter socios:†ꝛ illud argm̄ a cōiter accidētibus est de iure validū.l.fi.in fi.C.de fideius.l.excepto.C.loca.notat gl.in.l.neq; natales.C.de proba.cū si.¶Non ob.id qđ secundo loco principaliter dicebatur de dictis duabus scripturis traditis per dictū Anto.Oddoni:q2 respondeo qđ posito qđ cōstaret dictas scripturas factas ꝛ traditas fuisse dicto Oddoni ex cōmissione ꝛ volūtate dicti Antonij:tñ per illas nō infertur q̄ tēpore quo Antonius post finitā primā negotiationem cepit alias negotiationes ꝛ mercātias exercere:ꝛ seu q̄n eas exercebat exercuerit tanq̄ socius dicti Oddonis:aut qđ cū eo tunc ꝯᵹisset aliquam societatem:q2 ista stant simul qđ tēpore quo Antonius negotiabatur non ꝯᵹisset societatē cum Oddone in illis negotiationibus maritimis:ꝛ q̄ tñ postea fecerit aut tradiderit dictas scripturas dicto Oddoni ea rōne,vt si cōmoditatē aliquam pecuniarū ipsius Oddonis perceperat,remuneraret eū aliqua remuneratione.s.illius pecunie descripte in dictis

18 scripturis.†Ad hoc eñ tenemur instinctu naturali nō ex iuris necessitate,vt bñ facieti bñ faciamus.l.si lege.§.cōsuluit.ff.de peti.her.l.si vero nō remunerādi.§.inde Papinianus.ff.mā.prout in proposito declarat notabilr̄ Bal.in.l.j.C.pro soc.in.x.q.ꝛ ꝓbatio d3 de necessitate cōcludere,al's non releuat.l.neq; natales.C.de ꝓba.c.i p̄sentia.de ꝓba.Et dicte scripture nō habent diē,adeo qđ ex inscriptione dici posset eas factas fuisse eo tpe quo Antonius cepit per mare exercere negotiationes p̄dictas,imo ex inspectione dictarū scripturarū euidēter colligitur qđ scripture fuerūt facte post expeditas dictas negotiationes maritimas,nō ergo dici pōt qđ ex illis scripturis ꝯcludēter inferat q̄ antea ꝯᵹerint societatem adinuicē in dictis mercātijs nauigādis.Et si diceretur saltem videtur inferre dicte scripture q̄ intētio dicti Antonij fuit velle in remuneratione vel ob aliam causam assignare dicto Oddoni quartam partē:ergo qđ semel placuit amplius displicere non d3,vt in regula qđ semel.li.vj.ꝛ.l.gn̄aliter.§.si quidam.C.de reb.cre.ꝛ iureiur.ꝛ.l.gn̄aliter.C.de non

19 nu.pe.c.per tuas.de proba.†Q2 rn̄deo primo q̄ Oddo non acquiescit dictis scripturis ꝛ cōtentis in eis:imo illas impugnauit.patet:q2 semp petijt ꝛ petit dimidiā totius,vñ ex eis se fundare nō pōt ad agēdū.l.Papinianus.§.meminisse.ff.de inof.test.ꝛ in.c.ex eo.de re.iu.in.vj.ꝛ p no.p Bar.in.l.non vtiq;.ff.de exce.ꝛ bñ probatur in.l.dispensatorem.ff.de sol.ꝛ plene declarat Bar.in.l.post legatū.in prin.i.iij.col.ff.de his

20 qui.vt indi.†Et vbi nō reperit simultane⁹ ꝯsensus vtriusq; non pōt dici ibi fuisse cōtractum societatis aut alium cōtractum,vel quasi ꝯctum,qui celebratur consensu.l.consensus.in prin.cū gl.ff.de act.ꝛ obl.l.nō erit.§.fi.cum.l.seq.ff.de iureiu.ꝛ declarat Bal.in.l.si ego.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.iij.C.de rep.here.in versi.quero quid si scripturis ꝛc.iunctis ibi dictis p cū in prin.sup figuratione termini illius.l.ꝛ notatur per Jo.de imo.in.l.si stipuler.§.fi.ff.de ver.ob.Ex cuius dictis clare apparet q̄ cum dictus Oddo tunc non assenserit contentis in

dictis scripturis non resultant qđ cogatur vlterius Antonius acquiescere contētis in dictis scripturis.¶Preterea rn̄deo secundo q̄ posito qđ dictis scripturis standum esset,aut qđ per illas probaretur contra Antoniū illud qđ in eis continetur:ꝛ qđ intelligerent loqui de Antonio ꝛ Oddone:

21 †tñ non pōt Oddo pro parte acceptare,ᵃꝛ pro parte impugnare dictā scripturā ea parte dum in vna scriptura dr̄ Tocali per la sua parte del quarto ducati.Dcccclxviij.ꝛ in alia scriptura dū in ea dr̄ Thoca al amico p ducati.Mlv.ducati.Dccccxxv.Q2 cū illud sit totū vnum capitulū,non potest pro parte acceptari,ꝛ pro parte nō.ꝛ idē si essent plura capitula connexa,ꝑm qđ habetur in.l.cum queritur.ff.de admi.tu.l.etiā.§.j.ff.de mi.ꝛ no Cy.ꝛ Bal.in.l.ij.C.de do.ante nup.ꝛ in.l.vnica.C.de confes.ꝛ no.per Bar.ꝛ alios in.l.si quidē.C.de excep.ꝛ in.l.Aurelius.§.item quesijt.ff.de lib.leg.Et nota biliter tradit per Bal.in.l.j.in vlt.col.C.de edē.ꝛ notāt doct.in.c.bone.el.ij.de postu.prela.cū suis multis concordātijs.et in.l.Publia.§.fi.ff.depo.l3 aliud esset q̄n capitula essent plura ꝛ separata:ᵇq2 tūc posset vnū acceptari ꝛ aliud nō p dictā l.publia.§.fi.cū ibi notatis.¶Et ideo non pōt Oddo acceptare quatenus ex dictis scripturis diceret ꝓbari qđ ipse esset socius.s3 q̄ ipse nō vult acceptare quatenus ex illis scripturis diceret ꝓbari qđ d3 habere quartū ibi descriptū ꝛ limitatū:ꝛ qđ intendit habere plus,puta dimidiā,vt ipse petijt.¶Et patet p hoc nō obstare dū dicebat q̄ dictus Oddo peteret assignari sibi dimidiā lucri dictarū negotiationū maritimarū:eo q2 i dubio intelligit actū qđ iter socios ptes sint equales.d.l.si nō fuerint.q2 cū Oddo nō acquieuerit dictis scripturis seu digrossis,non pōt dici qđ sit de societate ꝓbatū,vt est dictū.s.Itē posito qđ dictas scripturas ꝛ contenta in eis non impugnasset:ꝛ qđ probarent ꝯ dictū Antonium:Tamē Oddo nō pōt petere nisi quartā partē:q2 non pōt pro parte approbare ꝛ ꝑ pte improbare vt ꝓxime dixi.Preterea qđ non possit pretēdere dictus Oddo de dimidia lucri cōstat alia rōne:q2 Antonius fuit ille qui omnē posuit operā,ꝛ industriā ꝑsone ꝛ etiam posuit capitale maius q̄ po

22 fuerit Oddo†ꝛ iure est q̄ dimidia totius lucri attribuit industrie,ꝛ alia dimidia attribuit capitali,vt ꝓbat in.l.cū duobus.§.si i coeūda.ff.p socio.ꝛ no.Bar.ꝛ alij i.l.j.post gl.C.p socio.ꝛ Bar.i.l.illud.C.de co.ꝛ i.l.si tibi decē.§.si pactus.ff.de pac.ꝛ i.l.j.§.nec castrēse.circa.ij.col.ff.de col.bo.ꝛ i.l.cū op3.i p̄n.C.de bo.q̄ li.ꝛ i suo tractatu de duob⁹ fratrib⁹.ꝛ i suo ꝯsi.clxxxvj.inci.cucciarellus.ergo de iure añ oīa deberet dari dimidia lucri Antonio.reliqua dimidia veniret diuidēda iter eos pro rata capitalis.¶Non ob.etiā dum tertio principaliter allegabatur ꝯ Ant.dicta particula cōpromissi:q2 rn̄deo q̄ dicta verba nō cōcludūt qđ societas fuerit inter eos ꝯcta:q2 potuit vario mō esse intelligētia super traffico ꝛ mercantia:ꝛ per ꝯn̄s verba illa tanq̄ ambigua nō releuāt.d.c.in presentia.cū si.potuit eñ esse intelligētia,qđ Oddo describeret creditor pecuniarū exactarū ex p̄ria negotiatione oleatoria:ꝛ qđ casu quo Oddo eas non repeteret,ꝛ Antonio essent necessarie dicte pecunie pro suo traffico,qđ tunc liceret sibi eas trafficare:ꝛ qđ si q̄d Antonius ex eis lucraret esset i potestate dicti Antonij dare Oddoni ꝓ aliquali remuneratiōe q̄tū p̄fato Antonio libuisset tpe,quo sors ipsa restitueret,iuxta no.p Bal.in.l.j.C.p soc.in.x.q.ꝛ p Lau.de rodulphis in cōmēto.c.cōsuluit.de vsur.in vlt.op.ꝛ in sexta,nona,ac decima.q.scd̄e ptis.certū eñ est qđ tūc nō cōpeteret actio Oddoni ad petēdū,prout petit.ꝛ sic nō infert ex dictis verbis ꝯctā fuisse societatē allegatā p dictū Oddonē,quasi de natura societatis est qđ participari debeat de lucro ꝛ danno.d.l.si nō fuerit.¶Potuisset ēt alijs varijs modis esse intelligētia sup traffico ꝛ mercātia,absq; eo qđ esset societas allegata p Oddonē,vt de se pt3.¶Itē potuisse esse intelligentia qđ posset Antonius,si vellet trafficare i mercātijs vsq; ad certā partē puta minimā tñ quantitatis pecuniarum dicti Oddonis.¶Preterea forti⁹ dico qđ ēt si in dicta scriptura primi cōpromissi expssē fuissent ꝓlata vba enūciatiua,ēt expssē enunciatiua societatē iter dictas ptes,tñ si postea talis scriptura ꝓducat corā arbitris,corā qb⁹ p̄ncipalr̄ agebat de dicta societate.s.an fuerit iter dictas ptes ꝯcta,vel nō,fidē nō faciet dicta scriptura,vt ꝓbet dictā societatē:vt ꝓbat tex.no.i.c.illud.de p̄sum.Et ibi pōderat Ant.de bu.i quarto no.ꝛ sequū

23 tur alij.†vbi dicit qđ enūciatūᶜ i istō q̄q̄ circūferat ad validitatē ei⁹,de quo agit iter ptes ꝛ ꝓbet quo ad finē validitatis illius act⁹ p̄cipalis,in quo dicta vba enūciatiua ꝓferūtur.l.optimā.C.de ꝯhē.ꝛ cōmit.stipu.Tñ q̄n de illo enunciato cōtingeret in iudicio principaliter tractari,talia vba nō sufficiēter probarēt veritatē eius qđ enūciatiue fuerat pro

a ¶Acceptare. Ba.ꝯsi.xcvj.li.j. Jac.rebuf.l.rura.C.de oī agro deser.li.x.pet.de fer.isfer.rn̄.rei cōnē.vbi.salic.co.iiij.ꝛ ifer.pe.cop.istr.co.iij.aret.§.itē si q̄s postulāte.insti.de actio.Bemi.pbi.frā.c.j.d3 ꝯfes.i.vj.Jas.l.cū fundū.§.j.co.iiij.si cer.pet.le.l.admonēdi.colñ.xv.de iure in.l.de cē.co.pe.de v.ob.Bertr.ꝯsi.xxxv.ꝯsi.lviij.li.iij.adde.s.li.ij.ꝯs.lxxxvij.limitat Bal.l.ij.C.de fidei.liber.Se.ꝯsi.ix.cōsi.xciin.gui.pap.dci.delphi.cccciij.ro.ꝯs.ccccxxvj.Cur.i.l.j.col.xj.n.50.ff.si cert.pe.deci.ꝯs.dcxij.nu.5.

b ¶Separata.panor.c.ij.col.viij.v.s3 nūc vltra alios.de fide istr.s3 hec limitatio l3 cōiter approbata nō est gn̄aliter vera vt dixi in ꝯsu.pa.§.lxxviij.ꝛ tetigi i.§.v.n.19.Jas.rep.d.l.admonendi.col.xlvj.Raph.cu.ꝯsi.cxxxvj.vis instrumētis.

c ¶Enūciatū.s.li.j.ꝯsi.xxvj.s.li.ij.consi.ccij.nu.3.

tatum, vt in.d.c.illud. vbi enũciatio matrimonij sup instrumento dotali cõfert ad validitatẽ ↄ̃ctus dotis que sine matrimonio esse nõ põt.l.fi.C.de do.ante nup.l.iij.ff.de iure do. Unũ si quererẽ incidẽter de matrimonio ad validitatẽ ↄ̃ct⁹ dotis, de qua principalr̃ agerẽ, instr̃m ꝓbaret. Sʒ si de matrimonio principalr̃ in iudicio tractaretur, tũc illud instr̃m dotis in quo enũciatiue facta esset mẽtio de matrimonio nõ probaret sufficienter matrimoniũ. ⁊ ita limitãt.d.l.optimã.⁊ idem no.Ant.de but.in.c.fi.in antepe.col.de suc.ab intesta.⁊ Bal.in.l.ad ꝓbationẽ.C.loca.in.ij.col.in ver.quero, si instru-
24 mentum dicit ⁊c.† vbi dixit qͦ si instr̃m dicat qͦ conduxi a te talem fundũ tuũ. si postea contingat te agere ↄ̃ me rei vendicatione ad illũ fundũ, non ꝓbabitur ꝑ illud instr̃m qͦ ille fundus sit tuus: q̃ illa verba narratiua nõ operanẽ nisi ꝗtũ opʒ ad validitatẽ ↄ̃ctus in quo proferũtur, per notata in.d. l.optimã.⁊ tãtomagis cũ nõ fuerit, nec sit expssum in qua negotiatiõe ⁊ vsqȝ ad quãtã ꝗtitatẽ fuerit intelligẽtia, vel societas inter predictos: ⁊ sic negari non põt ꝙ dicta verba tãquã incerta nihil releuẽt: ꝑ q̃ apparet etiã nõ obstare in.tr̃m scdi cõpromissi, in quo potius min⁹ ↄ̃tinẽ ꝗ plus, eo ꝙ ↄ̃tinetur in prima scriptura cõpromissi: cũ nũc nõ querat̃ nec disputeẽ de inualiditate cõpromissi, sed principaliter an fuerit ↄ̃cta inter Anto.⁊ Oddo. societas prout in petitione ipsius Oddonis cõtineẽ. ¶ Nec ob.id qͦ quarto principaliter adducebaẽ.s.de ꝓbatione testiũ dicti Oddo. q̃ dico ꝙ illud qͦ deponit Joãnes de suotijs non releuat: q̃ in eo singularis ⁊ vnicus est: ergo nõ releuat.l.iurisiurãdi.C.de testi.c.in oi.⁊.c. cũ a nobis.de testi. ¶ Preterea deficit dictũ eius in alio: q̃ dicit ꝙ videri suo, ⁊ ẽm suã ↄ̃sciẽtiã attẽtis his que cõtinent in dictis cõputis Antonius, ⁊ Oddo fuerũt, ⁊ sunt socij: ⁊ ꝙ Oddo dʒ esse particeps lucri ẽm pacta inter eos ↄ̃uẽta: ⁊ sic
25 dictus testis est iudex nõ aũt testis.† Nam testis iudicare nõ dʒ, sed deponere de eo qͦ percipitur aliquo ex quinqȝ sensib⁹ corporis.l.qui testamẽto.§.fi.ff.de test.l.testiũ.⁊ ibi plene no. C.de testi.⁊ in.§.si vero absunt.in aut.de here.⁊ fal. Sed in dictis cõputis nõ dr̃ qͦ Antonius ↄ̃xerit dictã societatẽ cum Oddone, imo ꝙ plus est in eis nõ est noiatus Oddo, ⁊ Antonius. Igiẽ ex illis scripturis nõ p̃t testis dictũ suũ fundare: q̃ sola põt fundare testis dictũ suũ ex eo qͦ legi põt euidẽter in scriptura, nõ aũt in eo qͦ non legi, sed intelligi põt ex scriptura, vt notabiliter tradit ꝑ Bar.in.l.j.in prin.ꝑ illã lex.ad hoc notabilẽ.ff.de his q̃ i test.delẽ. Quinimo scripture in qb⁹ cõtinenẽ dicte cõputationes alijs rõnibus nõ releuant dictũ Oddonem, vt puto respondisse circa rñsiones ad ẽm obiectum principale. ¶ Per hec etiã patet non obstare illud ꝙ deponit Petr⁹ Joãnis de pisauro, dũ dicit ꝙ dicti cõputari dati dicto Oddoni ꝑ Antoniũ, nõ reputarenẽ cõputi, sed solũ mõ quoddã billanciũ ad digrossandũ introitũ ⁊ exitũ societatis: q̃ iste testis nõ deponit ꝙ societas fuerit ↄ̃cta inter Antoniũ ⁊ Oddonẽ: nec mirũ: q̃ scriptura dicti asserti cõputi hoc nõ dicit: q̃ vt dixit nõ est ibi noiatus Antonius, ⁊ Oddo. Itẽ iste testis ẽt si dixisset qͦ ex illa scriptura cõprehendiẽ qͦ erat socij, non probaret: q̃ non esset tũc testis, sʒ iudex, vt ꝓxime ꝓbaui. ⁊ q̃ dicti asserti ⁊ cõputa alijs rõnibus.s.dictis non releuant dictũ Oddonẽ: ⁊ idẽ per oĩa rñdeo ad id qͦ deponit Pieriacobus de polidoris q vr̃ dicere idẽ qͦ Petrus Joãnis predictus. Nã dicit ꝙ credit qͦ dicti cõputi sint potius bilãciũ traffici siue societatis ꝗ cõputa ⁊ hoc scire: q̃ dicit vidisse, ⁊ legisse dictas scripturas. ¶ Nõ ob.ẽt id qͦ deponit Petr⁹ archãgeli ali⁹ testis: q̃ dr̃ qͦ etiã iste testis in hoc est singularis, ⁊ ꝑ ↄ̃ñs nõ ꝓbat. vt dicit. ¶ Preterea deponit de eo qͦ dicit audiuisse a dicto An-
26 tonio, ⁊ nõ in presentia Oddonis.† Igiẽ talis cõfessio facta absente ꝑte ꝓbata ꝑ vnũ testẽ, nihil releuat, adeo ꝙ nec etiã facit indiciũ, ꝑ id qͦ habeẽ in.l.fi.ff.de inter.act.iũctis no.ꝑ gl.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.fi.in fi.C.fa.erc.⁊ Ang.in.l.fi.in pñ.ff.qͦ
27 me.cau.⁊ Inn.in.c.sicut.el.j.de simo.cum si.† Preterea dictus testis est affinis dicto Oddoni: quia est socer filie dicti Oddonis vt ipse attestaẽ: vñ est suspect⁹ testis, vt no.Bar.in l.aut affinitate.ff.de ꝓcu. ¶ Alij testes nõ deponũt aliqd qͦ meo iudicio sit alicuius effectus ad fauorẽ dicti Oddonis. ¶ Nõ ob.dũ quarto principalr̃ dicebaẽ nõ esse verosimile ꝙ dictus Oddo q̃ erat solit⁹ mercari ⁊ negotiari voluisset tenere suas pecunias otiosas apud Ant. Arg.d.l.q semisses.§.fi.cũ si. q̃ rñdeo ꝙ posito ꝙ ꝓbareẽ de dicta cõsuetudine Oddonis: tñ ista nõ est sufficiẽs ꝑsumptio vt debeat ↄ̃dẽnari Antonius ad petita ꝑ Oddonẽ. Nã potuit ↄ̃ficere dict⁹ Oddo ꝙ Antoni⁹ si ↄ̃tigeret ꝑ se traffricari pecunias Oddonis ⁊ lucrari remuneraret dictũ Oddonẽ aliqua remuneratione, sicut dicit Bal.i.d.l.j.i.x.q.C.ꝓ socio.⁊ ꝓut faciũt plerũqȝ alij mercatores, vt deponũt testes recepti ꝓ ꝑte dicti Antonij, maxĩe qdã Petr⁹ Simõ de polidoris sup.xiij.c.⁊ Stephanus Dionysij. dict⁹ Oddo cũ haberet iãdiu notũ Antoniũ, vt virũ bene in sĩlibus prouidũ: ⁊ istud non recusaret facere
28 Antonius. ¶ † Preterea dʒ Oddo sibiipsi hoc imputare si suam intentionẽ non expressit.l.si repetendi.C.de condi.ob cau.l.cũ in plures.§.locator horrei.ff.locati. Dato qͦ mãdatarius vel gestor negotiorũ alterius debeat existimare intẽtionẽ mãdãtis, vel illius cui⁹ negotia gessit esse ẽm qͦ hactenus fuerat ↄ̃suetus ipse mãdãs, vel is cuius noĩe alius negotia gerit.d.l.vel vniuersorũ.cũ si. Sed in dictis pecunijs nõ erat datũ mandatũ per Oddonẽ dicto Antonio vt deberet de illis negotiari: aut vnã rẽ mercatilẽ plusquã aliam facere. nec gerebat dictus Antonius noĩe dicti Oddonis tãquam suus negotiorũ gestor sed solũ tanq̃ debitor suus retinebat
29 illas pecunias paratas ad requisitionem eius. ¶ † Insuper rñdeo qͦ vna presumptio tollit aliam.l.cum de indebito.in prin.ff.de proba.l.diuus.ff.de in integ.rest. Sed qͦ non fuerit intẽtio dicti Oddonis contrahere societatẽ cum Antonio ad lucrũ ⁊ damnum: prout est natura licite societatis, vt d.l.si non fuerit.⁊ no.doc.in.l.j.C.pro so.⁊ in.c.nauiganti.de vsu.⁊ in.c.per vestras.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ Host.in sum.de vsur.§.an aliquo.ver.hãc aũt.cũ seq.deprehẽdiẽ: q̃ nullã fieri fecit scripturã societatis extra libros, aut in libris ꝓut magis cõiter fieri consuetũ est, vt dixi supra dũ allegaui no.per gl.in.d.l.neqȝ natales.⁊ prout fieri fecerat in prima negotiatione olearia. vnde vr̃ qͦ Oddo cogitauerit nolle deuenire ad aliquẽ actum societatis. Ne si contingeret damnũ sequi ex negotiatione, participaret de dãno: sʒ si cõtingeret seq lucrum, confisus est qͦ Ant. erga eũ remuneratione verterẽ, vt dixi. ¶ Item, q̃ nõ est verisimile qͦ Ant. voluisset tanq̃ socius sine vlla confectione scripture societatis aggredi negotiationes maritimas, in qbus prius nõ fuerat particeps dictus Oddo: eo q̃ si dãnũ sequutũ fuisset potuisset Oddo dicere debere ĩputari Antonio ꝙ cepisset facere Antonius negotiationes maritimas ⁊ insolitas seu diuersa ab his in qb⁹ prius fuerãt ꝑticipes.ꝑ.l.si negotia.ff.de neg.gest.⁊ non potuisset Antonius ostẽdere qͦ hoc fecisset tanq̃ socius ex volũtate Oddonis.arg.d.l.cũ de indebito. Attẽto ꝙ dictus Antonius est ꝓbus ⁊ expertus mercator. ¶ Ex qb⁹ concludo dictam societatẽ, de qua in petitione dicti Oddonis, nõ esse probatã: ⁊ cõsequenter partes dñorum arbitrorũ esse in pronũciando ꝓ dicto Antonio, saluo eo qͦ Antonius in remuneratione Oddoni dare voluerit, ⁊ posito qͦ ad aliqd dandum tenereẽ, nõ debeat condẽnari ad dãdũ vltra quãtitatẽ que in dictis scriptis bilancij seu digrossi limitata est. Alex.

a ¶ Integre. qcũqȝ dicat nõ puto ꝑ hec vba generalia cogitatũ nec renũciatũ inopinato casui si cõtingat ꝙ promittẽs facere nõ possit, sed qͦ hec clausula ĩtelligatur rebus sic stãtibus. si ergo tũc facere non poterat ⁊ decipit ↄ̃hẽtẽ secũ alia rõne cessat hec exceptio.l.pe.ff.de iure do. ceterũ si casu postea fiat minus soluẽdo puto Alex. male cõsuluisse.

Epitome.

¶ Si socius in contractu societatis promiserit sortẽ cũ certa parte lucri integra, sine aliqua exceptione restituere exclusus est a bñficio ne exigat vltra ꝗ facere possit. tñ si maritus ꝓmisit integre restituere dotẽ, habebit hoc beneficiũ q̃ non põt illi renunciare, sed cẽsetur renũciasse lucro statuti. Pariter si testator iussit vel heres promiserit integra legata soluere cessat falcidia, ⁊ quod iuramentum excludit a quacunque exceptione ⁊ a beneficio.l.ij.C.de rescin.vendi.h.d.

Consilium. CXXXIII.

SUper quesitis de quib⁹ in themate, videtur mihi concludendũ dictum reũ ⁊ multominus fideiussores eius vti nõ posse exceptione ⁊ beneficio qͦ tanquã conuentus occasione contractus societatis nõ teneatur vltra quã ipse reus facere possit deducto ne egeat, iuxta.l.verũ.in pñ.cũ ibi notatis.ff.pro socio.⁊.l.sunt qui.ff.de re iud.⁊ insti.de act.ad fi.ver.itẽ si socius. Nã predicti ꝓmiserũt dictã quantitatẽ centũ ducatorũ auri restituere integre i pec.nu.cũ dimidia ꝑte lucri, vel tm̃ minus ꝗtũ fuerit dãnũ ex negotiatione ⁊ mercatione secutum. ⁊ sunt etiã alia verba equipollẽtia, per que hoc etiã repetit i.est in eodẽ instrumẽto. patet ibi dũ dr̃ donec ipsam pecu-
1 niã in totũ restituerit ⁊c.† q̃ verba.s.integre[a] seu in totũ ope-
a ranẽ vt videaẽ renũciatũ dicte exceptioni ⁊ bñficio ne teneaẽ vltra ꝗ facere possit deducto ne egeat qñ ei renunciari potuit. hoc voluit Bal.in.l.qͦ noĩe.cũ.l.seq.ff.de cõdi.inde. vbi querit quid si maritus nondũ restituit dotẽ: tñ eã integraliter sol-

ter soluere pmisit, ante habebit bñficiũ ne teneat nisi inquãtum facere põt: ⁊ dicit vr ꝙ nõ: si p stipulationẽ integraliter soluere promisit. arg. l. si diuor. ff. de ver. ob. tñ dicit ꝙ in marito forte dici põt nõ obstãte dicta promissione eũ posse vti

2 beneficio, ne teneatur nisi inquantũ facere põt: † qꝛ nõ potest maritus tali beneficio renunciare p pactũ: eo qꝛ sibi cõpetit rõne reuerẽtie, que marito debet. l. alia. §. elegãter. ff. sol. ma. vr ex mente Bal. ibi vr esse secus in beneficio predicto cõpetente socio rõne ɔctus societatis: qꝛ tali beneficio renũciari põt. l. si cõuenerit. ⁊ ibi no. ff. de re iud. ⁊ notat in. d. §. elegan ter. ⁊ in. l. si qs crediderit. ff. de pact. Pro hoc etiã bene facit tex. notabilis in. l. Menio. §. a me. cõiũcta gl. cõiter approba

3 ta. ff. de lega. ij. † vbi qñ qs legat vxori per hec verba quicqd ad eũ noĩe dotis vxoris peruenit, vr remisisse vxori deductionem expensarũ in rebus dotalib⁹ factã, quã deductionẽ alꝭ facere potuisset. Secus si non dixit in testamento, qcqd noĩe dotis peruenit, sed dixit, lego vxori dotẽ: qꝛ non vr remisisse deductionẽ impẽsarũ. ⁊ idẽ pbat in. l. ij. in prin. cũ gl. in verbo, prelegata, ⁊ ibi notat Bar. ff. de dote prelegata. Et ex notatis per gl. ⁊ doc. in. l. si prior. ff. sol. ma. ⁊ in. l. Mesennius. in prin. ff. de re iudi. ⁊ per id qđ in simili no. Bar. in. l. Stichũ. §.

4 legata. ⁊ in. l. doli. in prin. in. iij. col. ff. de noua. † Pro hoc etiã bñfacit. l. fi. C. ad. l. fal. ⁊ qđ ibi no. Cy. vbi p illã. l. cõcludit qđ aut heres simplr promittit soluere legata, ⁊ nõ vr renũciare detractioni falcidie: aut pmittit soluere integra legata, ⁊ vr renũciare bñficio detractionis falcidie: ⁊ idẽ voluit ibi Bal. Ang. ⁊ Sali. ⁊ sequit hoc etiã q̃tum ad ppositũ nostrũ Jo. de imo. in. l. si patronus. ff. de dona. ⁊ similiter in pposito dicit Lud. Ro. in. l. fructus. ff. sol. ma. qđ si in dispositiõe hoĩs fit mentio de fructibus integris, intelligitur absq; deductione impensarũ per. d. l. fi. Alias qñ simplr fit mentio de fructibus, intelligit deductis expẽsis. d. l. fructus. ⁊. l. fundus. q. ff. fa. erc. ¶ Pro hoc etiã bene facit id qđ no. Ange. in. l. dãni.

5 in vlt. col. i. §. cũ parietẽ. ff. de dã. infe. † vbi dixit qđ si marit⁹, q ex forma statuti, dꝫ lucrari partẽ dotis vxore pdecedẽte pmiserit totã dotẽ restituere, vr renũciasse beneficio dicti statuti, ⁊ hoc vbi nõ p errorẽ sed ex certa sciẽtia fecerit. ⁊ ita etiã dixit Bal. in. d. l. qđ noĩe. ⁊ in. d. l. fi. C. ad. l. fal. ⁊ añ eos voluit idẽ Ray. in. l. post dotẽ. ff. sol. ma. vbi dicit ꝙ stãte dicto statuto, si pater simplr stipulatus est dotẽ reddi sibi soluto matrimonio, intelligeꝛ, salua tñ parte quã lucrari dꝫ maritus: qꝛ verba ɔhentiũ recipiunt limitationẽ a dispositione legis. l. quero. §. inter locatorẽ. ff. locati. ⁊. l. quidã cũ filiũ. ff. de verb. ob. Secus si pater fuisset stipulat⁹ integrã dotẽ sibi restitui per. d. l. fi. cũ ibi no. p Cy. C. ad. l. fal. Ad idem. l. nomẽ. §. fi. in verbo integrũ. ff. de leg. iij. ⁊. l. decẽ. ⁊ qđ ibi gl. in ver. tota de

6 cerni. ff. de fidei. lib. † vbi habet ꝙ qñ testator disponit qđ in-

a tegrũ[a] legatũ pstet, intelligit sine detractiõe falcidie, vt etiã est de mente Bar. in. l. cẽturio. ff. de vul. ⁊ pup. in versi. tertio principaliter quero, qñ substitutio cõpẽdiosa est facta p verbum cõe ⁊c. ⁊ expressius no. ibi Ang. ⁊ Bal. in aut. sꝫ cũ testator. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. precib⁹. in. xviij. col. in V. pcedo vlterius ⁊c. C. de impu. ⁊ ali. sub. Et ang. ⁊ Bene. de plũbino. ⁊ in. d. l. decẽ. ⁊ in suo cõsi. cxxij. inci. hoc est testm̃ Petri. ⁊ est de mẽte Bar. in cõsi. suo inci. B. fecit testm̃, ⁊ instituit. ⁊ in ɔsi. inci. in qõne proposita viso puncto ipsius qõnis, ⁊ diligenter inspecto ⁊c. ⁊ Pau. de ca. in. d. aut. sed cũ testator. benefacit tex. in. l. lex falcidia. in ver. integre. ff. ad. l. fal. ⁊. l. j. §. cũ dꝛ. ff. si cui plusquã p. l. fal. Et lꝫ in hoc vltimo nõnulli ɔdicere conẽtur ex eo qꝛ tex. in. §. fin vero expssim. in aut. de hẽ. ⁊ fal. corrigendo ius cõe puidet ꝙ testõr debeat expsse phibere detractionẽ falcidie, quo casu bm aliquos reqrit ꝙ hoc fiat per verba expresse hoc importãtia, vt p Ang. in. d. §. si vero expssim. per illũ tex. ⁊ p modernos. i aut. sñr. ad fi. C. ad. l. fal. tñ ille rõnes nõ faciũt casum nostrũ, in quo nõ est introductũ p aliq̃ legẽ correctoriã iuris cõis ꝙ talis renũciatio hui⁹ bñficij debeat expresse fieri, ⁊ q̃uis etiã pdictis aliqualiter refragari videat id qđ no. gl. in. l. Meratius. in V. ɔferre eũ iũcto tex. ff. de reli. ⁊

7 sum. fu. † vbi si qs dotẽ dedit p muliere ⁊ stipulat⁹ est eã totã sibi reddi soluto matrimonio ⁊ cõtingat ꝙ mortua muliere in funere ei⁹ fctã est expẽsa, tenebit stipulator dotis ɔferre ad illã impensam, sed rñdeo qđ illud non obstat: qꝛ impẽsa funeris mulieris est es alienũ dotis. l. impẽsa. e. ti. Et iõ quicũq; fecerit illã impẽsam aĩo repetẽdi põt eã cõsequi aduersus illũ ad quẽ dos puenit. l. in eũ. ff. de reli. ⁊ nõ spectat talis impẽsa ad onus mariti, quatenus dos nõ est remansura apud eũ. l. si p rata. ⁊. l. seq. e. ti. Et iõ qñ marit⁹ pmisit totã dotẽ restituere sol. ma. ei q eã p muliere dedit nõ põt dici qđ videat cogitasse de ipẽsa funeris, ⁊ voluisse obligari ad nõ deducẽdũ ipẽsam funeris: qꝛ nõ spectabat onus ⁊ impẽsa funeris ad ipm maritum apud quẽ nõ erat remansura dos mortua muliere. Et ideo si ɔtingebat eũ facere impẽsaꝫ funeris, hoc faciebat tãq̃ qlibet alius q talẽ impẽsam spõte facere potuisset. Et iõ nõ mirũ si eã deducit, vel repetit tãq̃ qlibet ali⁹ iuxta. d. l. in eũ. ⁊. l. at si qs. §. sꝫ iterdũ. e. ti. ⁊. d. l. Meratius. ⁊ erat i ptãte mariti non facere dictã impensam funeris ⁊ sic puidere ꝙ promissio totius dotis restituẽde nihil opareꝛ. quo ad releuãdũ

8 stipulatorẽ ab ipẽsa funeris. † Sꝫ qñ maritus est ille q est lucraturus ptẽ dotis, vxore pdecedẽte. non mirũ si vr remisisse illã partẽ qñ tanq̃ maritus pmittit restituere integrã dotẽ in omnẽ casum dotis restituẽde: qꝛ certũ erat vxore pdecedẽte ipse tãq̃ maritus erat lucratiuus partẽ dotis ex forma statuti, ⁊ nõ erat i ptãte sua puidere ꝙ pmisso totius dotis restituende nihil opareꝛ quo ad eũ nisi careat dicto lucro ptis dotis ɔcesse a statuto: ⁊ ideo in casu illo verior vr opinio qđ priueꝛ lucro ptis dotis, ⁊ sic videat renũciasse bñficio statuti

a vt tenẽt cõiter doc. in locis. s. allegatis. lꝫ ipsemet Bal. i. d. l. Meratius aliter dixerit p illã gl. que nõ bene probat, vt dixi. Et ideo ipsemet Bal. in alijs locis. §. allegatis. vr melius locutus ⁊ hoc quo ad casum nostrũ tanto magis procedere vr: qꝛ dictus debitor non solũ promisit integre dictã quantitatem restituere, sed etiã adiecit in pmissione alia verba adhuc

9 pinguia dũ dixit ꝙ promittebat restituere integre † sine aliqua exceptione iuris, vel facti, que verba omnẽ exceptionem excludere videntur, vt dicit Bal. in addi. Spe. in ti. de emp. ⁊ ven. in prin. in ver. verba sine aliqua exceptione ⁊c. ⁊ saltem quo ad exceptiones presentes, ⁊ que cõpetere poterant tpe ɔctus valet dicta cõuentio. licet de futuris exceptionibus sit maius dubiũ an generalis cõuẽtio sufficiat: ⁊ ita notãt doc. in. l. iiij. §. quesitum. ff. si quis cau. ⁊ Spe. post Uber. de bobio in ti. de renun. ⁊ conclu. §. j. ver. pone ergo. ⁊ in ver. quid si qs renũciauit. Sed presupponitur mihi qđ tempore ɔctus iste debitor erat in ea paupertate, in qua nunc est ⁊ sic etiã eo tpe competebat huiusmodi beneficiũ ⁊ exceptio. Naꝫ q̃uis illud

10 debitum haberet dilationem vnius anni. † Attamen etiam ante diem dꝛ ex tpe ɔctus nasci obligatio, ⁊ actio bm magis cõem opinionem, q̃uis obstet exceptio si ante diem agatur. l. cedere diem. ff. de ver. sig. l. j. in fi. ff. quã di. vsufr. leg. cedat. ⁊ notat gl. ⁊ doc. in. l. certi condictio. in prin. ff. si cert. pet. ⁊ in. l. item quia. ff. de pac. ⁊ plene per Bar. in. l. ita stipulatus. in. ij. q. prin. ff. de ver. obli. merito potuit dicta conuentio trahi ad dictam exceptionẽ, qđ non conueniretur vltra q̃ facere pos-

11 set. † ⁊ eo fortius: qꝛ interuenit iuramentũ qđ habet vim specialis consensus. l. cum pater. §. filius matrẽ. ff. de lega. ij. bm Bal. ⁊ Sali. notabiliter in. l. j. C. commo. Et colligit ex notatis per gl. ⁊ Bar. in. l. ij. C. de rescin. vendi. ⁊ per gl. ⁊ doc. in. c. pe. de emp. ⁊ ven. Dum volunt ꝙ ille qui promisit in genere

b cum iuramento non venire cõtra ɔctũ, videatur renũciare[b] beneficio. l. ij. C. de rescin. ven. qđ beneficium datur ei tm̃, qui ignorauit se lesum in pretio, vt ibi plene notatur: qꝛ iurando

c non venire ɔ vr saltẽ in genere cogitasse de omni[c] remedio ⁊ beneficio per qđ posset rescindi ɔctus. l. si sub pretextu. la. ij. ⁊ qđ ibi no. doc. C. de transac. ⁊. l. qui iure militari. ff. de testa. mili. benefacit tex. in. c. ex rescripto. ⁊ qđ ibi no. doct. maxime Bal. extra de iureiu. ⁊ id qđ habetur in aut. sacramenta puberũ. cũ ibi no. per Bar. C. de rescin. ven. ⁊ notat etiã Ant. de

12 but. in. c. si diligenti. de fo. cõpe. post mediũ: dum vult qđ † iuramentũ appositũ super renũciatione, hꝫ excludere iurãtem a quacũq; exceptione tanq̃ in genere cogitata. arg. d. §. si filius matrẽ. ⁊ per. d. c. ex rescripto. Jmo etiã qđ fuisset ɔuẽtio gñalis de nõ apponẽdo exceptiones futuras voluerũt nonnulli qđ firmaretur iuramẽto, vt tenuit Jo. de imo. in. c. j. de cõmo. ⁊ in. c. cũ cõtingat. de iureiu. in tertio mẽbro. versus fi. in ver. ⁊ adde predictis ꝙ licet renũciatio gñalis non valeat ⁊c. cũ possit tale iuramentũ seruari sine interitu salutis eterne. p id qđ habet in. c. q̃uis. de pac. i. vj. ⁊ in. d. c. cũ ɔtingat. cũ satis appareat de ɔsensu in gñe pstito ppter hoc reprehẽdit ipse opi. Bar. in. d. §. qsitũ. in fi. Tñ istud qñ essemus in renũciatione gñali facta exceptiõib⁹ cõpetituris, esset maius dubiũ, sꝫ nõ est pprie casus nr̃ vt pdixi. ¶ Nõ ob. etiã predictis no. p doc. in aut. mat. ⁊ auie. C. qñ mu. tu. of. fun. põt. qꝛ loquũtur in renũciatione que intelligebat solũ facta bñficijs cõpetentibus alicui tanq̃ mulieri, nõ aũt gñaliter oĩbus, vt ibi p eos. ¶ Non ob. etiã diceret ꝙ dicta verba oĩa de quibus in instro nõ possunt operari renũciationẽ beneficij predicti: qꝛ non apparet ꝙ fuerit facta pmissio ex certa sciẽtia, qꝛ rñdeo

13 qđ imo presumit ex certa sciẽtia: † qꝛ scire qđ socius gaudeat bñficio, ne teneat nisi inq̃tũ facere põt pẽdet a sciẽtia iuris. ⁊ qs regulariter psumit scire iura. l. leges sacratissime. C. de leg. l. si heres ab eo. in fi. ff. ad tre. no. gl. in aut. de incest. nupt.

---

a ¶ Integrũ. idẽ si per alia verba expollẽtia vt clare appareat de mẽte. sec⁹ de vbo tm̃ vt dixi. s. lib. iij. cõsil. v. nu. 14. pau. cor. auth. sꝫ cũ testõr. C. ad. l. fal. adde pau. ɔs. xxviij. ɔs. lxxvij. col. ij. lib. ij. Cor. ɔsil. cclxxxix. col. fi. li. j. Bal. consi. ccccxxij. li. ij. dec. ɔsi. ccccxcv. n. 23. qcqd velit gui. papa. dec. delpb. dxxvij. [illegible].

b ¶ Renunciare. idẽ. s. li. j. ɔs. xlij. s. li. ij. ɔsi. cxxvij. imo. cõsi. xiiij. anto. de petru. rep. rub. de iureiu. in xj. effe. pãtha. decre. rep. d. l. ij. fal. xiiij. colũ. xxvij. ⁊ cõis [illegible]

c ¶ Si. dic ɔ per no. s. lib. j. consil. xxvij. late and. ti raq. l. si vnquã in pn. nu. 146. cum se. C. de reuo. do.

in prin.in verbo,sciens.ꝛ Bar.in.l.sed si lege.§.scire.ff.de pe
14 ti.her.ꝛ in.l.nõ fatetur.ad fi.ff.de cõfes.cum si.†Ad hoc etiã
accedit virtus iuraměti qđ operaꝛ vt ibi,alias requireretur
certioratio bñficij,non sit certioratio necessaria ꝑpter iura-
mentum:qꝛ ad iuramentũ videtur quis deliberate accedere,
vt probatur in.d.c.ex rescripto:ꝛ ibi no.Bal.in.d.aut.sacra-
menta puberũ.cũ ibi no.per Bart.ꝛ no.Archi.in.c.q̄uis.de
pac.in sexto.ꝛ expresse Ant.de but.in.d.c.si diligenti.post me
dium.ꝛ no.Bar.in.l.sciẽdum.ꝛ ibi etiam Ang.ff.de ver.ob.
ꝛ in.l.si duo patroni.§.idem Julia.ꝛ sequenti.ꝛ ibi moderni.
ff.de iureiu.Et Bar.ꝛ Ang.in.d.l.ij.C.de rescin.ven.ꝛ Bal.
in.l.j.de re.cre.ꝛ do.Abb.in.c.pe.de emp.ꝛ ven.Et lꝫ nõnulli
in minore ꝛ muliere,que sunt ꝑsone que presumunꝛ ignorare
iura,aliter teneãt:tñ in alijs personis fatẽtur qđ satis est iu-
ratum esse super facto absq̄ eo qđ appareat de alia certiora-
tione bñficij,per id qđ habeꝛ in.d.§.idẽ Julianus.ꝛ per no-
tata per gl.in.d.l.ij.C.de rescin.ven.vt declarat Jo.de imol.
in.d.l.sciendũ.plus dixit Jo.de imol.in.c.cũ cõtingat.in.iij.
mẽbro,versus si.quod etiam iuramentũ presumeretur ex er-
rore prestitũ:tñ obligat iurantẽ ad obseruantiam iuraměti:
qꝛ alias esset periurus veniendo ꝯ iuramentũ,sicut de mero
rigore obligat iuramentũ per dolũ extortũ.per ea que habẽ-
tur in capitulo,si vero.de iureiur.Et hoc ꝓbat ꝑ notata per
glos.ꝛ doc.in.d.l.ij.C.de rescin.ven.ꝛ in.c.pe.de emp.ꝛ vendi.
15 ¶†Dñ ibi concludit qđ si quis ignorãter vendidit minus
dimidia iusti pretij,ꝛ promisit nõ venire ꝯ,ꝛ iurauit:non po-
terit intentare beneficiũ.d.l.ij.Et lꝫ promittẽdo non venire
contra ꝯctũ videaꝛ illa promissio cõtinere eundẽ errorẽ,quẽ
cõtinebat ipsa vẽditio.l.fi.§.idem quesijt.ff.de cõdi.inde.Tñ
ꝑpter iurm̃ dicte promissioni iurate,standũ est,ꝺm oẽs in.d.
l.ij.ꝛ in.d.c.pe.Saltẽ nõ obtẽta remissione seu absolutione a
iuramento.¶Qđ aũt dicta decisio gl.ꝛ doc.in.d.l.ij.intelli
gaꝛ in eo q ignorãter vẽdidit min⁹ dimidia iusti p̄tij ptꝫ: qꝛ
si sciẽter vẽdidisset:nõ haberet locũ remediũ illius.l.ꝺm oẽs.
in.d.l.ij.ꝛ vbiq̄.qꝛ sciẽti ꝛ volẽti dolus nõ inferꝛ.l.cũ dona-
tionis.C.de trãsac.l.j.in fi.ff.de act.emp.cũ igiꝛ predicti iura
uerint sup facto.s.dictã integrã restitutionẽ pecunie facere,ꝛ
sine aliqua exceptione,ꝛ nõ ꝯuenire,ꝛ nullã ꝯriã exceptioneꝫ
opponere,nõ põt negari qđ dictũ beneficiũ nõ se cõpatiꝛ cũ
integra restitutione,ꝛ sic diceretꝛ venire ꝯ ꝓpriũ iuramentũ.
Et saltẽ cũ nõ possit dicere dictus Oppizo ꝙ dicta ꝓmissio
sua iurata debeat intelligi reb⁹ sic stãtib⁹,ꝓut stabant tpe ꝯ-
ctus,sicut si tũc fuisset diues,ꝛ postea sit effect⁹ pauper.l.qđ
Seruius.ff.de cõdi.ob cãm.cũ ibi notatis.ꝛ no.gl.in.c.quẽ-
admodum.in.v.cõditio.de iureiu.Nã termini non sunt mu-
tati:qꝛ etiã tunc erat in ea paupertate.in qua nũc est. ¶Ul-
timo vꝛ̄ mihi rem esse satis in tuto,maxime dirigendo indi-
cium ꝯ fideiussores,ꝑ illa verba posita in instr̃o dum dꝛ ꝙ di
cti Oppizo debito principalis,ꝛ Hector, Baltasar, ꝛ Bar-
tholomeus fideiussores,ꝛ quilibet eorum renunciarunt exce-
ptioni doli mali,actioni in factũ,cõditioni sine cã:nouarum
cõstitutionũ,ꝛ epistole diui Adriani bñficio,ꝛ qđ nõ tenẽtur
ipsi fideiussores vltra q̄ possit p̄ncipalis.Nã ꝑ hec vltĩa ver-
ba renũciationis.s.ꝙ nõ teneanꝛ fideiussores vltra q̄ possit
p̄ncipalis:apparet qđ dict⁹ Oppizo,ꝛ ceteri cogitauerũt de
ista exceptione,ꝛ voluerũt ꝯhẽtes ꝙ dictus Oppizo aut fi-
deiussores nõ possint allegare ꝙ ipsi fideiussores non tenenꝛ
vltra q̄ possit facere principalis.Et ad oẽs referꝛ, ac referri
põt dicta renũciatio quo ad istud caput: vt verba ostẽdũt.ꝛ
16 opeꝛ dicta renũciatio quo ad p̄ncipalẽ qđ†q̄uis de iure bñfi
ciũ qđ reus nõ teneꝛ nisi quaten⁹ facere põt nõ trãseat ad fi-
deiussorẽ.l.ꝛ si fideiussor.ff.de re iud.Sꝫ ꝯuẽto fideiussore bñ
põt reus p̄ncipalis ad suã ꝓpriã vtilitatẽ ex sua ꝑsona cõpa
rere,ꝛ dictũ bñficiũ allegare,alꝛ̄s exacto fideiussore insolidũ
exigaꝛ etiã reus ꝑ fideiussorẽ insolidũ.l.idẽq̄.§.ꝛ gñaliter.ff.
mã.ꝛ no.Bart.ꝛ alij in.d.l.verũ.ff.pro soc.ꝛ in.d.l.ꝛ si fideius-
sor.cũ suis cõcordantijs.tñ in casu isto virtute dicte renũcia
tio.ꝛ ꝯuẽtionis iurate,nõ poterit debitor principalis hoc al
legare,ꝛ alꝛ̄s nihil operaretur dicta clausula:qꝛ etiã sine dicta
clausula fideiussores hoc de iure allegare nõ poterãt.d.l.ꝛ si
17 fideiussor.†ꝛ v̀ba ꝯctuũ debẽt iterp̄tari,vt nõ solũ illa clausu
la.s.qđ vnũquodq̄ verbũ sit cũ virtute operãdi.l.hãc legẽ.ff.
de contrah.emp.l.si stipulatus.in prin.ff.de vsur.ꝛ no.Bal.
in rub.C.de ꝯhen.emp.in.ix.q.Et ita cõcludo pro dicto cre-
ditore ꝯ principalem debitorem.ꝛ fideiussores.Alexan.tart.

a ¶Propria.s.
li.ij.cõsil.lxxviij.

Summarium.

1 ☞ Soci⁹ emẽs noĩe cõi ĩ dubio cẽseꝛ p̄tiũ de ꝓprio soluisse.

Consilium. CXXXIIII.

Circa ea de quibus in superiori themate breuiter respondeo,ꝛ primo cir
ca prediũ acquisitum per Joannem Franciscũ,
Christophorum,Jacobũ,Thadeum,ꝛ Peregrinum extra
1 districtum pro pretio librarum quadringẽtarum.†Quod si
eo tempore predicti omnes erant in societate saltem tacita,
omnium bonorũ:vt qꝛ vndecunq̄ obueniẽtia cõferebãt ad-
inuicẽ indifferẽter,ꝛ promiscue,ꝛ erãt maiores nõ pupilli,ꝛ
sic in etate in qua potuissent expressam societatẽ ꝛ cõionẽ per
se contrahere,iuxta.l.vt in conductoribus.ff.pro soc.ꝛ tũc di
ctum prediũ intelligitur esse cõe omniũ prediorũ si fuit cõi
noĩe emptũ:ꝛ si nõ fuit cõi noĩe emptũ,esset cõicandũ.l.si so-
cietatẽ vniuersarum.cũ duabus.ll.seq.ff.pro socio.iuncta.l.
iiij.e.ti.ꝛ.l.si patruus.cũ ibi no.per gl.ꝛ Bar.ꝛ plenius Bal.
C.cõmu.vtri.iudi.ꝛ plene no.Bar.in.l.Titium ꝛ Meuium.
§.altero.ff.de admi.tut.ꝛ.l.cum duobus.§.Papinianus.ff.
2 pro soc.¶†Si autẽ non erãt socij omniũ bonorum expresse
nec tacite,vt qꝛ oĩa vndecũq̄ obueniẽtia nõ cõferebant ad-
inuicem ꝛ promiscue:ꝛ tũc dico qđ si dictũ predium fuit em-
ptũ proprio noĩe tantũ ab vno ex predictis,puta a Joanne:
ꝛ tunc erit insolidũ dicti emptoris vt.d.l.si patruus.Si aũt
fuit emptũ ꝑ oẽs proxime noĩatos,ꝛ tunc erit cõe oĩm absq̄
eo qđ aliquis teneatur soluere alicui ex predictis aliquã par
tem pretij,nisi in instrumento appareret ꝙ non esset emptũ
de pecunia cõi,sed alicuius eorũ:qꝛ pretium deberet restitui
3 ei qui soluit pro rata.vt.j.proxime dicã.†Sed si prediũ fuit
emptũ nõ ꝑ oẽs:sed per vnũ ex eis noĩe oĩm puta ꝑ Joannẽ
ementẽ noĩe suo ꝛ oĩm predictorũ:ꝛ tunc dico qđ prediũ pre-
dictũ erit cõe oĩm predictorũ ratũ habentiũ dictũ ꝯctum:tñ
ille qui vult cõsequi partẽ suã in p̄dio tenebiꝛ ratã pretij di-
ctarũ librarũ quadringentarũ soluere dicto Joãni q emisset
ꝛ pretiũ soluisset;nisi in instrumento diceretꝛ qđ pretiũ fuisset
solutũ de cõia pecunia oĩm predictorũ seu aliter hoc ꝓbaretꝛ
hec habenꝛ in.l.cũ ꝓponas.C.pro soc.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij mãdãt
illũ tex.ad hoc bñ notari.Nã dicunt ꝑ illã.l.ꝓbari ꝙ lꝫ vnus
ex fratribus emat fundũ,ꝑ se ꝛ fratre suo:tñ in instr̃o dꝛ qđ
p̄tiũ dictus vẽditor fuit cõfessus habuisse,ꝛ recepisse a dicto
tali emẽte,nec dꝛ in instr̃o de qua pecunia.s.ꝓpria vel cõi fue
a rit solutũ,intelligiꝛ in dubio de ꝓpria[a] pecunia soluẽtis, ita
qđ ab alio fratre põt petere partẽ pecunie,si vult partẽ p̄dij.
Et ideo ꝺm doc.ibi,opꝫ qđ ĩ instr̃o dicaꝛ qđ p̄tiũ fuit solutũ
de pecunia cõi,sꝫ ille frater cui⁹ etiã noĩe facta fuit emptio ꝑ
fratrẽ suũ vult nõ teneri ad solutionẽ partis pretij ipsi fratri
emẽti ꝓ se ꝛ noĩe fratris.ꝛ ita etiã notat Bal.ĩ.l.pe.C.si quis
al.vel sibi.¶Et si q̄raꝛ cui incũbat onus ꝓbãdi qđ essent ĩ so-
cietate oĩm bonorũ seu qđ oĩa vñcunq̄ obueniẽtia ꝓmiscue
4 cõferrent,vt.s̃.dixi.†Et dico qđ incũbit ei q hoc ad fauorẽ
suũ,seu ad fundamẽtũ intẽtiõis sue allegaret.l.ei q.ff.de pro-
bat.l.actor.C.de ꝓba.c.bone.el.j.de elec.¶Et ea q̃ dixi cir-
ca dictũ p̄diũ acq̄situ ꝑ dictis libris quadringẽtis,dico etiã
seruari deberẽ ĩ bonis alijs quesitis ꝑ dictũ Frãciscũ ꝛ fra-
tres.Tñ ex narratis.s̃.in themate vꝛ̄ posse ꝯcludi qđ salteꝫ
post emptionẽ dicti p̄dij empti ꝑ libris quadringẽtis dicti
Frãciscus ꝛ fratres ꝛ dict⁹ Joãnes,ꝛ post ei⁹ mortẽ descẽden
tes sui nõ fuerũt in cõe oĩm bonorũ:qꝛ narraꝛ q̃ separatim
agebãt,ꝛ ꝓmiscue seu recipere nõ ꝯferebãt.ꝛ lꝫ vnus eorũ cõ
ferret seu negotiaretꝛ etiã noĩe aliorũ:tñ alij ꝓmiscue idẽ non
faciebãt nõ resultaret societas,vt inq̄t Bar.ꝛ alij ĩ.d.l.si pa-
truus.ꝛ in.d.§.altero.ꝛ in.d.§.Papinianus.ꝑ id qđ hꝛ̄ in.l.
v.ĩ fi.ff.ꝑ soc.¶Et si circa p̄dicta dubitaretꝛ an stãte qđ Frã
ciscus acq̄siuisset pro se ꝛ hꝛ̄dibus suis,ac vice ꝛ noĩe Jacobi
Thadei Christophori ac Peregrini fratrũ.ac vice ꝛ noĩe di
cti Joãnis quõdã Bonuisini ꝑ quarta pte pñt admitti di-
cti Zãmattheus ꝛ Baptista nepotes dicti Joannis,ac eius
hꝛ̄des mediãte ꝑsona Blasij filij dicti Joãnis ac pr̃is dicto-
rũ Zãmatthei ꝛ Baptiste.ꝛ rñdeo qđ ꝓ vna sexta pte vꝛ̄ acq
5 sitũ dicto Joãni ꝛ successiue dictis ei⁹ hꝛ̄dib⁹:†qꝛ vꝛ̄ acq̄sitũ
oĩb⁹ dictis sex specifice noĩatis.s.ꝓ virib⁹,ꝛ sic equalꝛ̄.l.si mi
hi ꝛ Titio.ff.de v̀.ob.l.reos.§.cũ ĩ tabulis.ff.de duo.re.Nec
eñ fuerũt Frãcisc⁹ ꝛ fr̃es noĩati ꝑ nomẽ collectiuũ tm̃,sꝫ per
exp̄ssionẽ ꝓpriorꝫ nominũ ꝛ ĩ eadẽ oratiõe:qꝛ nõ fuit dictũ ꝙ
Frãcisc⁹ emeret ꝓ se fr̃ib⁹ suis,ꝛ ꝑ dicto Joãne.Sed fuerũt
exp̄ssa ꝛ specificata ꝓpria noĩa dicẽdo qđ vẽdebaꝛ dicto Frã
cisco emẽti ꝓ se ꝛ hꝛ̄dib⁹ suis,ac vice ꝛ noĩe Jacobi Thadei
Christophori ac Peregrini fratrũ dicti Frãcisci,ac ꝑ dicto
Joãne eorꝫ patruo.ad hec.l.iterdũ.ĩ pñ.ꝛ.l.liber hõ.§.titius.

el primo.

el.j.⁊.l.titius fundi.ff.de here.insti.⁊.l.fi.cū ibi notatis.C.de impub.⁊ ali.substi. ¶Et circa predicta non facio differētiā inter bona immobilia,⁊ mobilia,aut se mouentia,qꝛ est eadē ratio vtrobiqꝫ.⁊ si iuxta ƥdicta cōtingeret in facto dubitari an si nō apparet vtrū dictus Frācīscus,vel alius qui emit, 6 emerit proprio noīe an cōi nomine:† Rn̄deo qꝺ in dubio presumitur acquisiuisse nomine ꝓprio tātū.l.⁊ magis.ff.de sol.l.si ita stipulatus.§.chryso.ff.de ver.ob.⁊ no.Bar.in.d.l. si patruus.⁊ in.d.§.altero.⁊ Bal.⁊ Sali.in preallē.l.pe.C.si quis al.vel sibi.nisi aliud ꝓbetur,vt etiam per Bal.in.d.l.patru⁹.⁊ dicit etiam Bart.in dictis locis.⁊ Bal.in.d.l.pe.⁊ ibi 7 etiam Bar.⁊ Sal.⁊ Bal.⁊ alij in.d.l.ij.C.pro socio.† ꝙ presumit̄ in dubio qꝺ ille qui acquisiuit,acquisiuerit de pecunia propria,⁊ nō de communi, nisi aliud appareat per.d.l.si defunctus.C.arbi.tut.⁊.l.si vetri.in fi.ff.de priui.credi.⁊ Pe.de ancha.in consi.cxl.inci.plura dubia.⁊ ita magis communiter tenetur, ⁊ talia acquisita que suo nomine acquirentis, ⁊ de sua pecunia intelligunt̄ sit acquisita,proculdubio spectāt ad ipsum acquirentē.Et non sunt alteri communicāda per superius dicta.

Ludouicus comes dedit et consignauit publico notario recipiēti ⁊ stipulanti vice ⁊ noīe Elisie,⁊ Violātis filiarū dicti comitis,⁊ emancipatarū certa predia noīe dotis earum in forma latissima, ⁊ inter cetera cū pacto inter ipsum comitē ex vna stipulantē,⁊ recipientē pro spectabilib⁹ Bernardo syluo, Nicolao, ⁊ Richardo filijs dicti comitis, ⁊ suis heredib⁹,⁊ me notariū infrascriptū vt publicā personā stipulantē,⁊ recipientē vice ⁊ nominibus prefatarū Elisie,⁊ Violātis,⁊ pro suis filijs ⁊ heredibus ex altera,apposito ⁊ solēni stipulatiōe vallato,⁊ sub ꝓtestatiōe per prefatū comitē facta ꝙ omni vice ⁊ qn̄cūqꝫ dictus Bernardus ⁊ syluius,Nicolaus, ⁊ Richardus,aut sui heredes vel habētes cām ab eis seu aliquo eorū darent aut numerarent,aut numerare paratos offerrēt dictis dn̄abus vel suis filijs ⁊ heredibus aut habituris cām ab ipsis sororibus:vel suis filijs ⁊ heredibus,seu aliqua earū, ⁊ eorum ducatos mille sexcētū boni auri pro pretio dictorum prediorū eo casu adueniēte dicte dn̄e teneantur ⁊ debeāt per se,vt.s.⁊ sic ego idē notarius,vt publica persona ꝓmitto nominibus ipsarū,⁊ pro suis filijs ⁊ heredibus,⁊ successoribus in eis rebus prefato comiti stipulanti ꝓ dictis Bernardo syluio,Nicolao,⁊ Richardo fratrib⁹, ⁊ filijs dicti comitis,⁊ pro suis heredib⁹ aut habenti cām ab eis,vel aliquo eorū sibi ⁊ cuilibet eorū instrumentū publicum vēditionis de dictis predijs facere cum obligationibus,⁊ clausulis opportunis. Querit̄ vtrum virtute dicti cōtractus Richardus potuerit insolidū petere sibi Richardo fieri venditionē dictorum prediorum per dictas dominas,seu alterā earum,puta dn̄am Elisiā,⁊ consequi dictam venditionē, ⁊ excludere dictos alios fratres suos a iure predicto,stāte etiam quodam alio instrumēto celebrato,postea ann.M.cccc.xlviij.die.xix.Maij inter dictū comitē,⁊ eius filios predictos emācipatos ex parte vna,⁊ maritū dicte dn̄e Elisie, nomine eiusdem dn̄e Elisie ex altera, in quo inter cetera cōtinetur qꝺ si ibi conuenta non seruarent̄ per dictū comitē ⁊ eius filios, tunc liceret alteri parti ingredi ꝓpria authoritate,bona patris nō obseruantis,⁊ ea bona vēdere,⁊ penes se pro iusto pretio retinere.

Epitome.

¶Si plures singuli insolidū habent ius redimendi,⁊ vnus solus redimat tenetur ceteris communicare.

Consilium.CXXXV.

Videretur prima cōsideratione dictā venditionē potuisse de iure fieri dicto Richardo in preiudiciū ⁊ exclusionē fratrū eiusdem.Quia videntur ipsi omnes fratres cōstituti plures rei credēdi.hoc enim ostendunt illa verba,vel habentes causam ab eis,seu aliquo eorum.Et illa alia verba, aut habenti causam ab eis, vel aliquo eorū,sibi ⁊ cuilibet eorum instrumentū venditionis facere ⁊c. 1 † Nam istud distributiuū,quilibet,operatur vt intelligant̄ esse plures rei credēdi,⁊ actus attribuatur cuilibet eorum insolidū.l.si pluribus.in princi.⁊ ibi no.ff.de leg.ij.l.non distinguemus.§.cum in plures.ff.de arbi.Et in ꝓposito nostro firmat Bart.⁊ alij in.l.ij.in.j.⁊.ij.q.ff.de duo.re.Et qꝺ no.Bal.in.c.j.§.fi.ad fi.de succes.feud. Accedit,qꝛ etiā fuit posita inter predictos disiunctiua, que inducit cōstitutionē pluriū correorū, vt.l.si ex toto.§.j.ff.de leg.j.⁊ in aut.si qn̄.C.de cōsti.pecu.⁊ no.Bar.⁊ alij in preal. l.ij.Ergo sufficit qꝺ in persona vnius dictorū correorū fuerit adimpletū ad hoc vt ab omnibus correis intelligant̄ liberate dicte nobiles dn̄e.l.j.⁊.iij.in fi.ff.de duo.re.Et attento qꝺ isti videtur esse rei credēdi ex causa onerosa:qꝛ pater qui dicta ƥdia donauit,⁊ in dotē,dedit filiab⁹ cum pacto ꝙ dictis suis filijs masculis tenerent̄ dicte domine venditionē facere pro dicto pretio, dr̄ ex causa onerosa acquisiuisse dictā obligationē filijs suis masculis.l.qui rome.§.flauius.cū ibi notatis ꝑ Bar.⁊ alios.ff.de ver.ob.Nā causa dotis, quo ad dotātem dr̄ onerosa causa.l.qui liberos.ff.de ritu nup.⁊.l.fi. C.de do.ꝓmis.Et in specie no.Bal.in.l.si successiōe.C.de reuo.his q̄ in frau.cre.Et etiā est causa onerosa inspecto pretio,ad cuius solutionē tenebant̄ dicti rei credēdi ƥdicta predia emere volentes,ergo nō possunt fratres dicti Richardi petere ab eo ꝙ cū eis cōmunicet dicta predia, cum hoc sit ꝙ dictus Richardus de suis ꝓprijs pecunijs dicta ƥdia emerit: 2 † ⁊ sic totū negotiū ad eū spectare vr̄.quo casu vnus ex correis credēdi,q totū exegit,cogi non pōt vt cū alio correo cōicet,vt probat Bar.⁊ alij in.l.reos.in prin.in.viij.qꝺ.ff.de duo.re.ar.l.sed ⁊ Julianus.§.nō solū.⁊.§.seq.ff.ad mace.Et no.Bar.in repet.l.ex duobus.in.vj.q.ff.de duo.re.⁊ in repe. aut̄.hoc ita.C.eo.⁊ in.l.qui hominē.§.si duo.ff.de sol.vel dato ꝙ dicti correi stipulāti dicerent̄ correi ex causa lucratiua, adhuc verū esset dicere ꝙ exactū ab vno.s.a Richardo, non esset cōicandū ceteris.l.in lege falci.hoc esse seruādū.ff.ad.l. fal.Et notat Bart.⁊ alij in locis.s.ꝓxime allegatis.⁊ in.l.si vnus.in prin.ff.de pac.Accedit vltimo,qꝛ videtur ꝙ vigore dicti vltimi instrī celebrati cū marito dicte dn̄e Elisie noīe ipsius dn̄e Elisie,nō fuerūt per dictū comitē, seu eius filios predictos obseruata ꝓmissa,potuit dicta domina Elisia vēdere de bonis ƥdictis dicto Richardo vel alteri cuicūqꝫ, ſꝫ ꝙ placuit dicte dn̄e Elisie ſm formā cōuentiōis apposite in dicto vltimo instrō,iuxta no.ꝑ Bart.in repe.l.creditores.in ij.q.principali.C.de pig. 3 † Sed premissis non ob.contrariā sn̄iam veriorem puto ex infrascriptis.Et primo presuppono ꝙ ex illa stipulatione patris stipulātis filijs suis acqsita fuit vtilis actio filijs ƥsertim:qꝛ emācipati.vt no.Pe.⁊ Cy. in.l.ij.C.de contrahen.⁊ commit.stipu.per.l.quodcunqꝫ.§.si quis ita.ff.de ver.obli.iūcta.l.in tēpus.cū si.ff.de here.insti.⁊ no.in.l.si genero.⁊ ibi Bal.C.de iure dot.⁊ no.Bart.⁊ alij in l.qꝺ dr̄.ff.de ver.obli.Et Pet.⁊ Jo.de imo.in.d.§.si qs ita.⁊ Bal.⁊ alij post eū in.l.cai⁹.ff.so.ma. ¶Hoc ƥsupposito, dic ꝙ posito ꝙ dicti filij cēseant̄ esse plures rei credendi:† Richardus tenet̄ cōicare illud qꝺ acquisiuit,⁊ emit a dictis dominab⁹ vigore dicte stipulationis paterne, 4 † ꝙ ꝓbat̄: qꝛ dicti filij comitis cēsent̄ esse correi credēdi ex causa onerosa, ⁊ nō ex cā lucratiua.siue enim cōsideremus personā patris, a quo ista stipulatio in persona filiorū processit, ⁊ indubitatū est ꝙ ex causis onerosa:qꝛ ipse dedit seu donauit ƥdia filiabus,vt filie deberēt dictis filijs comitis vēdere ꝓ dicto pretio.Unde illa obligatio de vēdēdo filijs ꝓculdubio a patre processit ex causa onerosa ipsi patri stipulanti,vt ꝓbat̄ in.d. l.qui rome.§.flauius.ſm inductionē Bar.ibi in.ij.oppo.Et no.Bart.in.d.l.si successione.C.de reuo.his q̄ in frau.credi. Siue etiā cōsideremus onus dictorū filiorū,q habēt necesse dare ducatos mille sexcentū auri dictis Dominab⁹,vt cōsequant̄ dictam venditionē prediorum,⁊ etiam verū est dicere ꝙ istud ius acquisitū dictis filijs pro redimēdis dictis predijs, non dr̄ eis esse acquisitū ex causa lucratiua, imo ex cā onerosa cum pretium predictum eis soluere teneant̄.vnde si predia non valent vltra dictū pretium, vt verbo fert̄, nihil dr̄ eis acquiri ex causa lucratiua,sed onerosa.si aūt ƥdia vltra aliquid valerēt,diceret̄ istud ius esse acquisitū dictis filijs ex cā onerosa ꝓ rata dicti ꝑtij.hec ꝓbantur in.l.in rōne. 5 la.ij.§.vēdere.ff.ad.l.fal.vbi† si heres a testatore grauat⁹ est vēdere fundū titio pro certo ꝑtio:dr̄ esse in legato, ⁊ sic in cā lucratiua solū illud plus ꝙ valeret illa res vltra pretiū.si autē res nō valeret vltra dictū pretiū, non dicetur aliquid esse in cā lucratiua apud legatariū.facit text.in.l.ciuitatibus.§. fi.cū si.ff.de leg.j.Si ergo sunt correi credēdi ex cā onerosa, ergo illud ꝙ ex cā ƥdicta ad vnum ex ipsis correis peruenit ē cū alijs cōicādū:qꝛ natura reoꝝ debēdi,⁊ natura reoꝝ cre- 6 dēdi exparat̄.l.ij.⁊.iij.i.fi.ff.de duo.re.† Ergo sicut qn̄ vnus ex plurib⁹ correis debendi ex cā onerosa soluit totū debitū

repetit partem a correo.l.j.ꝛ ibi notatur.C.de duo.re.ita ꝛ si vnus ex pluribꝰ reis credēdi ex cā onerosa totū creditū ꝓsequatur,tenet cū alijs cōicare.ꝛ ita per istā rōnē,ꝛ ꝑ alia quedam decidit Bar.in.d.l.reos.in.viij.q.ff.de duo.re.ꝛ in.l.ex duobꝰ.in.vj.q.ꝛ ita tꝫ gl.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij i.l.si titio aut Seio.ff.de leg.ij.ꝛ gl.in.l.frater a fratre.in prima glo.magna.ff.de condi.indebiti.ꝛ Cy.in aut.hoc ita.in fi.C.de duo.re.ꝛ Sy.ꝛ Bar.in.l.qui hominē.§.j.ff.de sol.Et per hec patet nō obstare allegata in contrariū.Nam non obstat si dicat qꝺ etiā qñ sunt plures correi ex cā onerosa,si negotiū spectat ad illū,q exegit,ipse nō tenet cōicare alijs,ar.l.sed ꝛ iulianus.§.nō solum.cū seq.ff.ad mace.ꝛ no.Bar.in.d.l.reos.in.viij.q.cū con cor.s.allegatis:qꝛ rñdeo qꝺ istud non est ad propositū.Nam Bart.in.d.l.reos.in.viij.q.cū si.accipit negotiū spectare ad vnū ex correis credēdi,qñ tpe quo creant correi negotiū spectabat ad ipsaꝫ solū,vt qꝛ tota pecunia ꝑ eos mutuata erat vnius tm̄ ex eis,vel alio modo super re vnius tm̄ fuit ꝯctuꝫ,ꝛ ita loquunt iura allegata ad hoc,sꝫ in ꝓposito nostro tpe dicte stipulationis paterne,ꝛ sic tpe quo dicti filij fuerūt ꝯstituti plures rei credēdi,istud ius redimēdi ista predia nō spectabat potius ad vnū ex dictis filijs,quā ad alterū,nec fuit dicta stipulatio interposita super re ꝑtinente aliquo iure ad vnū tm̄ ex dictis filijs,ꝛ sic nō pōt dici qꝺ negotiū predictū potius spectaret ad Richardū ꝙ ad reliquos fratres suos,

7 licet ex postfacto in exigēdo ipse solus obtulerit pretiū† vnde pone,Titiꝰ ꝓmittit Caio ꝛ Seio,ꝛ cuilibet eorū insolidū vendere fundū,ꝛ hoc qꝛ dicti Caius ꝛ Seius ꝛ quilibet eorū promittūt dicto Titio dare centū pro pretio dicti fundi.certe dicti Caius ꝛ Seius sunt duo correi credēdi,ꝛ stipulandi ex cā onerosa.Dicemus ne qꝺ si vnus eorū vadat ꝑmo,ꝛ soluat dicta centū pro dicta re sibi vēdēda,qꝺ negotiū dicatur ad ipsum tm̄ ꝑtinere,ꝛ ipse solus irreuocabiliter debeat habere fundū:certe nō pōt,qꝛ sunt rei credēdi nō ex cā lucratiua:quo casu vnus dꝫ illud qꝺ acquisiuit cū altero cōicare,vt notatur in locis.s.allegatis:ꝛ huic opinioni multū cōsonat ꝓsumpta intētio dicti comitis stipulātis,qui presumit pariter voluisse vocare dictos filios,vt ꝓbat in.l.iij.C.de inoffi.

8 test.facit.l.fi.C.cōmu.vtri.iud.†ꝛ illa opinio per quā equaliter cōsulitur filijs in bonis a patre obuētis,dꝫ equitatē fouere.l.inter filios.in verbo equo iure.C.fa.ercis. Postremo nō obstat ꝙ vigore illiꝰ vltimi instrumēti bona oīa essent obligata marito dicte dñe Elisie recipiēti nole ipsius dñe Elisie pro obseruātia ꝓmissorū in dicto instr̄o,ꝛ ꝙ data fuerit ei licētia vēdēdi bona ꝑ dictos comitē,ꝛ eius filios obligata pro obseruātia ꝓmissorū in dicto instr̄o:qñ istud est satis fragile fundamētū partis aduerse.primo: qꝛ non potuit maritꝰ dicte dñe Elisie trāsferre in dictū comitē dñiū dictorū prediorū dotaliū ipsiꝰ dñe Elisie.l.j.§.ꝛ cū lex.C.de rei vxo.act.l.cū vir.ff.de vsuca.l.si prediū.C.de iur.do.cum si.Et per ꝯñs si remāsit in dñio dicte dñe Elisie,non cōprehenditur in illa particula instrumēti,in qua dictus comes ꝛ eius filij dāt licētiam alteri parti vēdēdi de bonis ipsorū eo casu,quo ipsi nō obseruant cōuenta:qꝛ ista predia nō erāt tūc de bonis ipsorū,nec postea vnꝙ fuerūt ante venditionē factā Richardi. Scdo rñdeo,ꝙ licet dictus comes,ꝛ eius filij obligauerint bona sua ꝓ obseruātia cōtentorū in dicto instr̄o,ꝛ dederint licentiā vēdendi de bonis ipsorū,si promissa non seruarent:

9 † tñ ille cui data est licētia predicta.non pōt vēdere nisi primo denūciet debitori.i.dicto comiti,seu dictis eius filijs,vt no.gl.Bart.ꝛ alij in.l.iiij.ff.de pig.actio.que denunciatio nō presupponitur facta:ergo ꝛc.

Summarium.

1 Societas cōtracta inter aliquos donec voluerint,valet.

5 Instrumentum nisi sit liquidum non meretur executionem statuti.

Consiliū.CXXXVI.

Viso processu inter Gasparē de fantagutijs agentē,ꝛ Bartholomei sylvestri,ac Hieronymum quōdā muccini se defendētes super executione duorū instrumentorū vnius,vcꝫ super summa ducatorū ducētorū,ꝛ alterius super summa ducatorū centū datorū per dictū Gasparē ad negotiādū in arte calegarie ꝛ calzolarie,ꝛ visis bis ꝗ egregie ꝛ copiose allegata sunt per aduocatū reorū,mihi breuiter vr̄ iudicē non debere,nec posse cōmittere petitā executionē dictorū instrumentorū.primo qꝛ per predictū instr̄m primū rogatū anno.M.cccclxvij.die.ij.mēsis Octobris fuit cōtracta societas ꝑ dictū Gasparē cū dictis Bartholomeo,Muccino,ꝛ Hieronymo duratura,donec dicti Bartholomeus, muccinus ꝛ

1 Hieronymus voluerint.Qꝺ quidē fieri pōt.† Nā pōt dispositio obligatoria cōferri in voluntatē debitoris per hec verba s.cū ipse debitor voluerit,seu donec ipse voluerit.l.centesimis.§.fi.ff.de ver.obli.iunctis no.per Bart.ibi in ver.quero quid si nō apponit dictio.cū,sed aliud aduerbiū tpis ꝛc.Et cessante volūtate,puta per mortē dictorum Bartholomei, Muccini,ꝛ Hieronymi,finiret societas, qꝛ ꝑ mortē expirat voluntas.l.iiij.ff.loca.ꝛ declarat Bar.in.d.l.centesimis.§.fi.ver.vlti.formo hic vnā qōnē ꝛc.Et licet alias morte vniꝰ ex socijs finiat societas,quo ad oēs.l.actione.§.morte.ff.ꝓ soc.ꝛ insti.eo.tit.§.soluitur.tñ illud est verum, nisi actū fuerit ꝙ vno moriēte societas duret quo ad superstites,vt legit ꝛ notat in dictis locis ꝓxime allegatis. Sed in ꝓposito nostro ita fuit actū saltē tacite ꝙ idē operatur sicut si expresse.l.triti

2 cū.ff.de ver.ob.l.cū quid.ff.si cer.pet. ¶ † Qꝺ autē ita videat fuisse tacite actum.s.ꝙ duret quo ad superstites,patet per dicta verba instr̄i ibi dum dꝫ,duraturā donec dicti Bartholomeus,muccinus ꝛ Hieronymus voluerint ꝛc.Nā illa pluralitas resoluit in plures singularitates.l.lucius.§.Caio.ff.ad treb.l.si.§.filium.ff.de leg.ij.l.falsa.§.fi.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.si chorꝰ.in prin.ff.de leg.iij.nisi rō inequalitatis vitāde aliud suadeat,vt no.gl.in.l.hoc articulo.ff.de here.insti.Et Bal.ꝛ Sal.in.l.Quis.de impu.ꝛ alijs subst.per illum tex.cū gl.vbi de hoc patet exēplum.Et declarat Jo.de imo.in.d.l.falsa.§.j.Ergo perinde est ac si dictus Gaspar cōtraxisset societatē cū dicto Bartholomeo duraturam, donec ipse Bartholomeus voluerit,ꝛ similiter cū Muccino,donec ipse Muccinus voluerit,ꝛ cū Hieronymo donec ipse Hieronymus voluerit.ꝛ ꝑ ꝯñs cessante volūtate dicti Muccini ꝑ eius mortem vr̄ fuisse actū ꝙ duraret quo ad superstites.Et idem videretur dicendū quo ad ꝯm instr̄m centū ducatorū: qꝛ cōfectū est sub pactis dicti primi instrumenti,ad ꝙ refert.Magis tñ ad hoc me mouet ꝙ posito ꝙ dici posset dictā societatē fuisse finitā per mortē dicti Muccini:tñ fuit postea renouata inter dictos Gasparē ex vna,ꝛ dictos Bartholomeū ꝛ Hieronymū ex alia ꝯm formā ꝛ tenorem dicti primi instr̄i societatis,vt cōstat ex instr̄o rogato anno.M.cccclxx.die.xiij. mēsis Julij per ser Petrū mōtis,ꝛ ser Antoniū de Zanolinis notarios.Nā tūc mortuus erat dictꝰ Muccinus, qui decesserat ann.M.cccclxix.mēse Augusti,vt pꝫ ex positionibꝰ ꝛ rñsionibꝰ,de qbꝰ in actis.Et tñ dicti Bartholomeꝰ ꝛ Hieronymus ꝓmiserūt dicto Gaspari stipulāti ꝛ recipiēti bona dicte societatis descripta in quodā inuētario inde cōfecto custodire,ꝛ trafficare,ꝛ de illis facere iuxta tenorē dicti instr̄i societatis rogati per ser Cyrbinū de abbatibꝰ, prout hactenus inter dictas ꝑtes obseruatū fuerat, ꝛ de illis bonis,ꝛ de lucris facere debitā ꝯsignationē dicto Gaspari iuxta tenorē dicti instr̄i societatis ꝛ sic ostēdūt verba dicti instr̄i cōditi dicto anno.M.cccclxx.renouatā esse societatē per dictū Gasparē cū dictis Bartholomeo ꝛ Hieronymo duraturā,donec ipsi Bartholomeus ꝛ Hieronymꝰ voluerint,sicut cōtinebatur in primo instr̄o,ꝛ licet ibi etiā exigeretur voluntas dicti Muccini,tñ in hac renūciatione nō pōt adaptari

3 ꝙ attēdat volūtas Muccini,cū iam mortuus esset:† ꝛ ideo relatio facta in dicto instr̄o cōdicto anno.M.cccclxx.ad primū instr̄m societatis intelligit facta quo ad ea ꝗ adaptari possunt.l.j.§.lex falcidia.ꝛ ibi no.Bar.ff.ad.l.fal.c.fi.ꝛ ibi no.doc.de statu mona.c.indēnitatibꝰ.§.antepe.ꝛ pe.de elect.lib.vj.Ad cōfirmationē dicte renouatiōis societatis ēt accedit ꝓbatio facta per nōnullos ex testibꝰ ꝓductis pro parte reorū.maxime ꝑ fratrē Joannē de grossis ꝛ Thomā matthei ꝛ Augustinū Baltasaris de sancto Archāgelo,qui deponūt ꝙ dictus magister Gaspar post mortē dicti Muccini dixit ꝓdictis Bartholomeo ꝛ Hieronymo ꝙ ꝓseqrent societatē in arte calzolarie.Ex quibꝰ oībus apparet ꝛ ꝓsertim ex instr̄o ꝓdicto cōdito ann.M.cccclxx.die.xiij.Julij.Jn quo facio fortissimū fundamētū:qꝛ ibi cōstat limitate de die cōfectiōis dicti instr̄i ꝛ qualiter fuerit facta renouatio societatis ꝙ non potuit peti executio dictorū primorū instrumentorū societatis, ꝙuis in eis cōtineat ꝙ predicti obligati ꝓmiserint omnia ꝛ singula cōtēta in dictis instrumētis obseruare ad omnē volūtatē dicti Gasparis:qꝛ intelligitur ꝙ capitale positum in societate debeat tantū teneri ꝛ trafficari durāte societate:qꝛ alias dictū instrumētum cōtineret repugnātiā: quod esse

qd esse non dz prima cōstitutione.C.§.quib⁹.⁊ in.c.cū tu.de testi.⁊ notat Bar.in.l.scripture.C.de fi.instru.Vel etiā finita societate intelligitur nisi renouata sit societas, qꝛ posteriora derogāt priorib⁹.l.pacta nouissima.C.de pac.l.si quis ante. ff.de acqui.pos. ¶ Nec obst.si diceretur qd statutū sub rubrica de instrumētis ad volūtatē nō permittit ꝯ executionē dictoꝝ instroꝝ opponi,nisi aliquas exceptiōes,inter quas nō vꝫ contineri ista exceptio renouate societatis: qꝛ respondeo qd aut societas predicta nō fuit vnquā finita,⁊ res expedita est qd nō pōt peti executio. Aut fuit finita,⁊ negari non pōt

4 qd fuit renouata,vt.s.dixi: † vnde per hmōi renouationem videtur capitale in vna manu restitutū dicto Gaspari, ⁊ in alia manu postea datū dictis Bartholomeo ⁊ Hieronymo ex causa noue societatis.l.singularia.in fi.ff.si cer.pe.⁊.l.l3.§. quoties.ff.de iur.dot.Et per ꝯ̄ns ista videt̄ esse exceptio solutionis,⁊ satisfactiōis,que est permissa a statuto. Preterea dictū instr̄m societatis,cū nō esset liquidū tpe ꝓductiōis,salt ē ex eo qꝛ nō constabat ex inspectione instrumenti finitā esse societatē,erat liquidandū antequā executioni mādaret̄.l.ij.⁊ ibi notat Bar.C.de sen.que sine cer.quanti.⁊.l.defensiōis facultas.C.de iure fis.lib.x.⁊ no.per Bar.post gl.in.l.j.in prin. ff.de edē.⁊.l.proinde.§.notādū.ff.ad.l.aquil.⁊ in.l.j.in fi.ff.de

5 leg.ij.cum si. † Unde qn̄ statutū permittit solū opponi posse exceptionē aliquam,puta solutionis ad impediendam execu

a tionē instri non h3 locum qn̄ instr̄m non est liquidum, [a] quia tunc possunt opponi alie exceptiones per quas impedit̄ seu impugnatur liquidatio instri. Ita signanter decidit Bal.in l.ij.C.de execu.rei iudi.in vlt.q.in ver.modo quero de alia.q. dicit statutum ⁊c.Et Pet.de ancha.in.c.canonum statuta. de consti.in ver.iuxta hoc mēbrū.⁊ Jo.de Jmo.in.l.fi.in.ix. vel.x.col.ff.a qui.appel.non licet.Ergo si actor ad liquidandū instr̄m habebat deducere,⁊ ꝓbare dissolutā esse societatē,potuit hoc ad impediēdū deduci,⁊ ꝑ parte reoꝝ societatē nō esse dissolutā,vel ex eo qꝛ nunq̄ dissoluta fuerit,vl̄ posito qd finita fuerit etiā fuit renouata. ¶ Nec obst.etiam si diceret̄ qd dicti rei cōuēti ꝯfecerunt capitulis,⁊ cōuētionib⁹ societatis emēdo frumētū de pecunijs dicte societatis,vel mutuādo de pecunijs societatis,vel emēdo follicellos,vel ꝯhendo aliā societatem cum Andrea de armis ⁊c.qꝛ dico qd posito qd predicta etiā nō fuissent facta de volūtate dicti magistri Gasparis:tn̄ nō habēt obstare,maxime qꝛ non apparet qd ꝑdicta facta fuerint post tp̄s renouate societatis, de qua apparet instr̄o perogato de ann.M.cccclx.de mēse Julij. ¶ Preterea ꝙ dicti socij se intromiserint circa emptionem follicelloꝝ de volūtate dicti Gasparis,satis ptꝫ ex scriptura manu ꝓpria dicti Gasparis,per q̄ confitet̄ etiā habuisse partē suā lucroꝝ ex dictis follicellis ⁊ alijs, prout in dicta scriptura cōtinet̄:⁊ dictus Gaspar confessus est responden-

6 do positionibus dictam scripturā esse de manu sua,† ⁊ licet subiungat ꝙ tn̄ per errorē fecit dictam scripturam propter promissionē partis aduerse,q̄ postea non seruauit promissa, tn̄ hoc non impedit quin dicta scriptura intelligat̄ recognita per dictū magistrū Gasparē,cū non probauerit de dicto errore,prout sibi incūbebat per notata in.l.si quidē.C.de ex ce.⁊ notat̄ maxime p Cy.⁊ Bal.in.l.ij.C.de donat.ante nup. Et per Bar.in.l.aurelius.§.idē quesit.ff.de libe.leg.cū suis multis cōcordantijs.Et q̄uis etiā dicti rei cōtraxissent aliā societatē cū Andrea de armis,nō sequit̄,ergo cōtrafecerunt cōuentis cū dicto magistro Gaspare alio nō ꝓbato.l.duorū libertus.ff.de ope.libe.l.assumptio.§.viris prudētibus.ff.ad muni. ¶ Per predicta etiā patet non obstare si diceretur ꝙ dicti rei cōuēti non reddiderunt rationē administratiōis in fine cuiuslibet anni ſm tenorem dicti instrumēti:qꝛ respondetur ꝙ renouata dicta societate ann.M.cccclxx.mēse Julij,nō trāsiuit postea annus ꝙ dictus Gaspar cepit mouere litē inuiste cōtra dictos reos,penes restitutionē capitalis eo ꝙ finita esset societas per mortē dicti Muccini, ꝙ quidē sic

7 peti non debuit per superius dicta, † ⁊ ideo dicit̄ stetisse per dictū actorē ꝙ ratio administrationis dicte renouate societatis non redderet̄ postq̄ actor maluit litigare cōtra formā dicte renouate societatis.ita ꝓbat̄ in.l.qui rome.§.seia.ſm intellectū Bart.⁊ doc.ff.de ver.obli.facit.l.nemo rem suā.§. si post.cum gl.e.ti.⁊ quādiu durauit lis ⁊ questio super dicta societate,an esset finita seu renouata,vel nō:nō currebat annus dictis socijs ad reddendā rationē administrationis, vt probatur in.l.q̄diu.C.qui admi.ad bon.pos.possunt. ¶ Ex quib⁹ cōcludo dictā executionē ita petitā non esse cōcedendam,vt victū victori in expēsis condēnādum:iuxta.l.properandū.§.si autem alterutra.C.de iudi.Sanctius igitur esset prosequi societatē renouatā, ⁊ petere reddi sibi debitam rationem administrationis,ſm ꝙ ex superius dictis ac ex dictis instrumentis colligitur. Alex.tar.

Consilium. CXXXVII.

Lege.s.lib.ij.consi.lxxviij.quod hic duplabatur.

Epitome.

¶ Donatum ab auo nepoti non intelligitur in dubio contēplatione patris, sed nepotis datum.1.2.Nec inter fratres simul habitantes presumitur contracta societas, siue viuo, siue mortuo patre.

Consiliū. CXXXVIII.

Ponderatis his que in dicto instrumēto donationis,ac in premisso themate continent̄,Sentio breuiter omissis non necessarijs cōcludendū esse dictū Franciscū non teneri pro aliqua parte dictis eius fratribus ad cōmunicandū, vel consi-

1 gnandum de rebus sibi a dicto auo paterno donatis: † qꝛ illud ꝙ nepoti ab auo paterno confert̄ etiam viuente adhuc patre nepotis,non dicit̄ esse profectitiū.Et sic non censetur prefectū a patre nepotis in eum:nec etiā ab auo intelligitur contēplatione patris esse concessum,sed censetur esse mere ⁊ pure aduentitiū,⁊ tanq̄ aduētitiū q̄rit̄ ipsi nepoti:vt notatur in.l.quesitum.in prin.⁊ ibi notat hoc Bar.ff.de leg.j.vbi etiam pro hoc allegat id ꝙ habet̄ in.l.a filio.eo.ti.Hoc idem voluit gl.in.l.qui in aliena.§.interdum.in ver.facit heredē. iuncto tex.ff.de acqui.here.⁊ illā sequitur ibi Bal.reputans hoc esse no.dignū.Idē tenet ibi Ang.Raph.cu.⁊ Lud.ro. sequit̄ hoc etiā Bar.in.l.gallus.§.ꝙ si is.ff.de lib.⁊ posth.in questione quam ibi ponit de nepote spurio.⁊ Ang.⁊ Jo.de imo.in.d.l.quesitū.in prin.Ita etiā fuit de mēte gl.in preal. l.gallus.§.quidā recte.in gl.mag.ibi dū glo.dicit,sed quidā dicunt ⁊c.Et ibi no.illam gl.Rapha.cu.Idem etiam tenuit

2 Bal.in.l.certū.in fi.C.fa.ercis.† vbi voluit ꝙ in dubio talis

b cōcessio presumat̄ facta ꝓpter merita nepotis, [b] cui donat̄: nō aūt ꝓpter merita patris.allegat.l.nec adiecit.ff.ꝓ socio. bene faciūt no.per Bar.in.l.si vero.§.itē quicquid.cum suis cōcor.ff.sol.ma.Et bonus tex.in.l.fi.in fi.cū ibi no.per Bar. C.de vsufr.⁊.l.iij.in fi.ff.de interdi.⁊ releg.Et ꝙ ita fuerit de mēte dicti aui donantis etiā cōprobatꝛ:qꝛ in eodē instrumento donationis dictus Aluisius donator:donauit alīū dimidietatē dicte apothece cuidā Bartholomeo recipiēti vice ⁊ noīe Masij filij dicti donatoris.vn̄ si voluisset donator illō ꝙ donauit Mattheo philippi recipiēti noīe dicti Frācisci nepotis dicti donatoris acqri Tonio patri dicti Frācisci: id est alteri filio dicti donatoris, eodē mō dixisset in donatione,quā fecit dicto Mattheo,sicut dixit in donatione, q̄ fecit dicto Bartholomeo:qꝛ dixisset ꝙ donabat Mattheo recipienti nomine dicti Tonij filij ipsius donatoris, ar.c.ij. de transla.prela.ibi dum tex.dicit,vnde si circa translationē idē fieri voluisset.ꝙ de cessiōe dixerat,⁊ de trāslatiōe poterat expressisse. ¶ Nec ad hoc obst.tex.in.l.dedit dotem.ff.de col. bon.⁊ qd ibi no.doc.Quia rn̄detur ꝙ ibi intelligitur qn̄ constabat ꝙ auus dedit dotē nepti ex filio cōtemplatiōe filij,vt ibi innuit tex.in ver.ꝓpter me.ꝓbat̄ in.l.auus.in prin.cū gl. s.de iur.do.iūcta.d.l.dedit.⁊ ita rn̄dit Jo.de imo.in.d.l.qn̄

3 tum.in prin.⁊ Lud.ro.in.d.§.interdū.† vel etiā pōt responderi ꝙ illa.l.dedit.cū ibi no.per doc.loquit̄ qn̄ auus dat ali

c quid nepoti vel nepti ex filio ad ꝙ obligabat̄ [c] pro filio: seu ꝓpter filiū,vt est ibi in dote,vt.l.⁊ ideo.§.fin.ff.de in rē ver.⁊ l.ꝑfectitia.§.si filiusfamilias mutuat⁹.ff.de iure dot.Auus eī tenet̄ dotare neptē ex filio ꝓpter filiū,nō ꝓpter se:ptꝫ,qꝛ si fili⁹ est diues,auus non tenet̄ tunc dotare neptē ex filio,vt signāter cōcludit Bal.in aut̄.res que.C.cōia de lega.per.d.l. dedit.⁊ per no.per Jac.de are.⁊ Bar.in.l.nōnunq̄.ff.de libe. agno.Et ita etiam tenet Salic.in.l.filiusfamilias si in id.ff. ad mace.secus aūt est qn̄ auus dat nepoti aliqd ad qd nō sit arctatus ꝓpter filiū,vt in casu nostro,qꝛ tunc cessat dispositio.d.l.dedit.Et equitas propter quam ibi fuit motus iurisconsultus,vt dicit̄ ibi in tex.occurrit equitas ⁊c.Et istam responsionē videt̄ etiā amplecti Rapha.cu.in.d.§.interdum. ¶ Et per hec sit satisffactū primo quesito concernēti res dicto Frācisco donatas.Nec pn̄t heredes patris dicti Fran-

a ¶ Liquidū.s.li.iij.ꝯsi.xc.col.ij.j.lib.vj.consi.lx.

b ¶ Nepotis.s.li.iiij.consi.lxxxix.nu.6.Sꝫ vide.j.eo.consi.clxxix.

c ¶ Obligabatur.hec vera solutio vt dixi.s.lib.iiij.consi.xxxj.nu.5.

cisci aliquid petere a dicto Frācisco pro vsufructu dictarū rerum donatarū Francisco, qz etiam posito qd post mortem aui aliquo tēpore vixerit pater Frācisci: & per consequens ꝙ vsufructus dictarū rerum donatarū pro tempore quo post mortē dicti aui vixit pr̄ dicti Frācisci, spectare debuerit ad dictū patrē Frācisci in cuius erat potestate ipse Frāciscus iuxta. l. cū oportet. & l. fi. C. de bo. que libe. Tamen quia pater dicti Frācisci passus fuit dictū Franciscū tenere, & vsumfructū percipere de rebus, vt. s. donantis, videtur remisisse & donasse dictū vsumfructū Francisco. & talis tacita donatio seu remissio tz: vt. d. l. cum oportet. §. si autē. C. de bon. que liber.

4 ¶ † Quātum vero ad fin dubium quo queritur an fratres dicti Frācisci quicquā petere possint de alijs rebus acquisitis per ipsum Frāciscū tēpore quo seorsuz habitauit ab eis, etiā sentio proculdubio nihil eis deberi. Nam si Franciscus acquisiuit aliquid viuēte patre suo, a quo etiā seorsum habitabat, illud nō intelligitur esse cōmune omniū fratrū ipsius Frācisci, imo proprietas ptinuit, & pertinet ad ipsum Franciscū tantū. per. d. l. cum oportet. in prin. Et fortius dicit ibi Bal. in. iij. col. in ver. quero quare fratres &c. ꝙ etiā si in communi familia habitabat filiusfa. cū patre & fratribus. nō intelligitur filius negotiādo contrahere societatem aut cōmunionē cū fratribus suis: qz viuo patre queritur vsufructus patri: & ideo filius videt negotiari patri, non autē fratribus. Itē qz alij fratres non referebant questū huic fratri, sed ipsismet aut patri. Quo casu dicit ibi Bal. non potest intelligi contracta societas inter fratres. ita etiam in effectu voluit

5 Bal. in. l. certū. C. fa. ercisc. in. ij. col. Ubi inquit † ꝙ patre viuēte fratres simul stātes nō presumūtur socij, sed psumunt potius simul stare cōteplatione patris, quē sequūtur. ar. l. cum simus. §. fina. C. de agri. & censi. li. xi. & ita etiā voluit Bal. in. l. cū duobus. §. si fratres. in lectura antiqua. ff. pro soc. & in addi. quas fecit ad tractatū Bar. de duob⁹ fratribus. Et posito ꝙ ratione vsufructus dictorū bonorū acquisitorum per Franciscū aliquid potuisset peti per patrē dicti Francisci. Tamen qz nihil petitū fuit, videtur fuisse remissum per. d. §. si autē. ¶ Si etiā acquisiuit Franciscus aliquid mediante industria, vel opera sua. Aut ex rebus aduētitijs post mortē dicti patris sui, & adhuc dicēdū est eum non teneri communicare fratribus a quibus presupponit ꝙ seorsum habitabat: vt pbat in. d. l. cū duob⁹. §. papinianus. alias incipit, si fratres. ff. pro socio. & l. ex patre. §. filius. ff. fami. ercisc. Dato ēt ꝙ cōis remāsisset hereditas paterna inter eos, & cōmuniter possideret: vt ibi probatur, nisi constaret qd communiter negotiarentur, & in cōi conferrent vndecunqz obuenientia: prout declarāt Bar. & alij doc. in. d. §. papinianus. & in. l. si patruus. C. cōmu. vtri. iudi. & in. l. titium & meuiū. §. altero. preallegata. Et Bal. in dictis addi. cum suis concordātijs.

Epitome.

¶ Ut vnus sociorum alios obliget requiritur nō solum qd sit ab eis expresse vel tacite prepositus sed etiam ꝙ contrahat nomine communi.

Consiliū. CXXXIX.

Perspectis scripturis priuatis tam inter Bartholomeum Jacobi suo noīe pprio ex parte vna, & Federicū Andree ex alia quā etiam postea inter dictum Bartholomeum ex vna, ac Herium & Leonardū ex alia. Uisoqz statuto sub rubrica ꝙ quilibet sociorum teneat ad debita contracta insolidum. Uisis his que eleganter & recte super primo dubio allegata sunt per eximium dnm̄ consulētem dnm̄ Dominicum bon. mihi fratrem dilectissimū, & quondam discipulum meū acutissimum. ¶ Circa primum quo queritur an dicti Herius & Leonardus sint obligati insolidū sine aliquo modo dictis creditorib⁹ societatis Bartholomei & Federici, omissis nō necessarijs puto de iure dictos Heriū & Leonardū nullatenus obligari creditoribus dicte societatis Bartholomei & Federici pro debitis descriptis libris, pxime dicte societatis siue inspiciamus dispositionē iuris cōis, siue dispositionem dicti statuti ꝙ probatur sic. † Ad hoc vt ex facto vnius sociorum teneat alius, de iure cōi requiritur [a] non solum ꝙ vnus sit prepositus ab altero tacite vel expresse. l. j. §. fi. cum tribus. ll. sequentibus. ff. de exercito. l. eius qui in prouincia. in fi. ff. si cer. pet. & no. doc. in. l. cum te galeam. C. si cer. pe. Et melius per Bar. in. l. eandem. in prin. in. vij. q. ff. de duo. re. & i. l. si tñ plures. ff. de exercito. & in. l. pe. circa mediū. ff. de stip. ser. & p Bal. in rub. C. de exerc. ad fi. & in. l. si prediū. in. iiij. col. C. de edil. act. Sed etiā requiritur ꝙ ille socius qui cōtractū fecit, fecerit nomine istorum sociorū, quos isti creditores seu cōtrahentes cōuenire volunt. ita voluit Bal. in. l. iure societatis, que est. l. antep. ff. pro socio. in lectura antiq. facit. l. j. §. non autē. & l. fi. ff. de exerci. & l. ei qui. in fi. cum ibi no. C. quod cū eo. & l. si vnus. §. j. ff. pro socio. sed iste Federicus nō cōtraxit noīe Herij & Leonardi cū quibus ipse nullā contraxerat societatē: ergo ipsi nō sunt obligati. & dato ꝙ a principio titulus librorū societatis 3cte inter Bartholomeū & Federicū cātaret in persona dictorū Bartholomei ac Federici & sociorū: tñ dicti Herius & Leonardus assumpti in socios solū p dictū Bartholomeū, nō dicebant esse socij dicti Federici.

2 l. qui admittit. cū quatuor legib⁹ seq. ff. p soc. † Nā socius socij mei socius me⁹ nō est. sic & vasallus vasalli mei non dr̄ esse vasallus meus, vt inquit gl. in. l. modestin⁹. ff. de ver. sig. Et libertus liberti mei nō est libertus meus, vt ibi, & l. pater. §. duob⁹. ff. de leg. iij. cū si. Et pt3 manifeste ex conuentionibus initis inter dictos Bartholomeū, Heriū, & Leonardū: qz cōmunicarūt adinuicē solū partē pertinētē ad Bartholomeū. nihil aūt actū est inter eos de parte pertinente ad Federicū: nō pōt ergo videri ꝙ fuerit per Federicū aliquid gestū noīe Herij & Leonardi: licet fuerit gestum noīe ipsius Federici & Bartholomei. seu noīe societatis dictorum Federici & Bartholomei. Cū alia sit societas Bartholomei, Herij, & Leonardi: & alia sit societas Bartholomei & Federici, vt dictum est. ¶ Nec ēt dici pōt ꝙ dictus Federicus potuerit ex suo 3ctu obligare creditorib⁹ societatis dictos Heriū & Leonardū tāqꝫ ppositꝰ a dictis Herio & Leonardo: qz nō est verū ꝙ fuerit ppositꝰ ab eis, s3 a Bartholomeo. Et sic neutrū eorū, q̄ requirunt de iure cōi: ad hoc vt ex 3ctu vnius ex so-

3 cijs obligetur, alius interuenit in casu nostro. ¶ † Cōfirmātur pdicta per ea que tradūtur per Bal. in. l. si patru⁹. C. cōmu. vtri. iud. circa pen. col. vbi querit: pone ꝙ duo sunt fratres socij omniū bonoꝝ: vnus 3ducit vnā gabellā, & pmittit certā pecuniā. ali⁹ frater: qui non cōduxit cōtrauenit, an teneat? & dicit ꝙ nō: qz ipse non obligabatur ex illo 3ctu. allegat. l. iure societatis. ff. pro so. multominus in casu nostro de iure cōi obligari debuit Herius & Leonardus, qui nō erant socij dicti Federici, vt dictū est. ¶ Preterea dato ꝙ Bartholomeus illud ius societatis qd habebat cū Federico pro pte trāstulerit in dictos Heriū & Leonardū: tñ actio psonalis, qua tenebant Federic⁹ & Bartholomeus, nō trāsit passiue in dictos Heriū & Leonardū. l. fi. §. fi. ff. de 3hen. emp. l. ij. C. de here. vel act. ven. ¶ Ex pdictis etiā euidenter apparet dictū statutū in ver. si vero aliqs &c. nō obligare dictos Heriū & Leonardū: qz statutū loquit de debito descripto in libro illorū sociorū quos vel alterum eorum vult creditor conuenire insolidū. Sed dicti libri sunt libri Bartholomei & Federici, ac sociorū ipsorū Bartholomei & Federici. Dicti aūt Herius & Leonardus nō sunt socij dictorū Bartholomei & Federici, sed Bartholomei per se, vt iam dictū est: ergo &c. ¶ Qd aūt dicti libri & contenta in eis intelligātur de socijs nō Bartholomei tñ, sed de his qui sunt socij Bartholomei & Federici simul, pt3: quia dr̄ ꝙ cantant sub noīe Bartholo-

4 mei ac Federici & socioꝝ. † nā illa qualitas importata per illa verba, & sociorū post denominationem vtriusqz, sc3 Bartholomei & Federici, refert ad personā vtriusqz nominati. l. mulieri & Titio. cū ibi notatis p Dy. & Bart. ff. de cōdi. & demō. Et per Bar. in. l. Julius Paulus. co. ti. facit. l. iam hoc iure. ff. de vul. & pu. & l. quāuis. cū ibi no. C. de impu. & alijs substi. Et per hoc est responsum ad omnes particulas dicti statuti si bene inspiciatur. ¶ Ex qb⁹ cōcludo dictos Heriū & Leonardū non teneri creditoribus societatis dictorū Bartholomei & Federici, saltem quatenus id pro quo cōuenirent non fuisset conuersum in vtilitatem dictorum Herij & Leonardi. iuxta. d. l. ei qui. in fi. C. quod cum eo. ¶ Quatenus aūt teneant Herius & Leonardus dicto Bartholomeo dicā in sequēti dubio, in quo queritur. An attēto qd dictus Bartholomeus a dictis creditorib⁹ pōt insolidū cōueniri virtute dicti statuti, teneant dicti Herius & Leonardus subire dimidiam dicti totius dāni, qd h3 subire dictus Bartholome⁹, & hoc vigore cōuētionū inter eos initarū. An vero teneant solū dicti ambo, sc3 Herius & Leonardus subire tñ quartam partē totius dāni, & hāc scdam partē puto de iure verissimā, & meo iudicio indubitabilē: qz verba dictarū cōuētionū clara sunt, dū aperte sonant ꝙ Herius & Leonardus de vtilitate

a ¶ Requirit. s. l li. ij. consi. cxlvij. a nu. l. Deci. consi. xcviij.

tate secutura ex dicta negotiatiõe habeãt solidos quinq3 p libra,⁊ sic quartã partẽ, ⁊ dictus Bartholomeus tantũdẽ. Et eodẽ mõ dr ibi debere diuidi dãnum si q̃ sequeretur. Et cõstat q̃ quinq3 solidi sunt tantũ quarta vnius libre, vt etiã ex dictis scriptis apparet, hoc etiã pbaẽ esse verũ per id qd habeẽ insti. de socie. §. illud. vbi illud q̃ inter socios est cõuẽtum, ⁊ puisum fieri in lucro dz ẽt intelligi esse puisum, quo ad dãnũ. Sed ita est q̃ pdictis ambob⁹ Gerio ⁊ Leonardo nõ debeẽ nisi vna quarta pars lucri, vt clare apparet ex dictis scripturis, ⁊ aduersarius hoc non inficiabiẽ: ergo idẽ dz esse cõuentũ in damno. ⁊ si aliquo mõ verba possent dici esse dubia, tñ dz fieri interpretatio ꝯ Bartholomeũ qui ad pbationẽ intẽtiõis sue adducit dictas scripturas. l. veteribus. ff. de pac. c. in psentia. de pba. Tñ in veritate meo iudicio verba sunt clarissima. ¶ Nec ob. q̃ isto casu sequeretur q̃ Bartholome⁹ plus incõmodi sentiret, q̃ dicti Geri⁹ ⁊ Leonardus, qz respõdeẽ q̃ hoc cõtingere potest vel ex eo qz ipse pposuit dictũ Federicũ, qui gessit nomine ipsius Federici, ⁊ Bartholomei socij sui nõ noĩe Gerij ⁊ Leonardi, q nõ erãt socij dicti Federi: ⁊ hoc p ea que dicta sunt in primo dubio. ¶ Itẽ hoc cõtingit ex dispositione dicti statuti, cui subijcitur dictus Bartholome⁹ tanq̃ socius illi⁹ societatis, in cuius libris sunt descripti dicti creditores, sed illi statuto non subijciunẽ dicti Leonardus ⁊ Gerius, vt probaui in primo 5 dubio. †qualitas ergo q̃ est in persona vnius, ⁊ nõ in persona alterius facit vt aliter iudiceẽ de vno quam de alio. l. is q ope. ff. de fur. l. ij. §. non tm̃. ff. de incen. rui. nau. cum simi. Et dispositio dicti statuti in aliquo nõ aggrauat dictos Geriũ ⁊ Leonardũ: quia solum prouidet an creditores societatis possint quẽlibet sociũ insolidũ cõuenire: nõ aũt prouidet an vnus socius possit vel nõ possit cõuenire aliũ cõsocium pro aliqua parte indẽnitatis, ⁊ sic casus iste, vt omissis, remanet in dispositione iuris cõis. l. commodissime. ff. de libe. ⁊ posth. l. si extraneus. cum vulgaribus. ff. de cõdi. ob cau. ex his concludo ambos predictos Gerium ⁊ Leonardũ ad solã quartam damni dicto Bartholomeo obligatos esse.

Summarium.

1 Interpretatio fit contra eum qui se fundat in verbis.
2 Possessoris in dubio melior conditio. nu. 3.
4 Mistum sub simplicibus non comprehenditur in his que sunt stricti iuris.
8 Ecclesia vna si vnitur alteri, subijcitur vni. ⁊ eius priuilegia ⁊ leges acquirit socijs si eque principaliter vniatur. nu. 12.
10 Visus communis loquendi ⁊ intelligendi attenditur.

Consilium. CXL.

Circa primũ dubium videretur prima consideratione dicẽdũ q̃ etiã pars vallis bõuicini, q̃ sita est in territorio Castri noui: spectare debeat ad Guidonẽ, ⁊ non ad comitem Carolũ: 1 † qm̃ verba ambigua cõtractus ⁊ instrumenti debent interpretari cõtra eũ qui se fundat ex illo capitulo instrumẽti, in quo sunt verba ambigua. de quibus in dubiũ refricaẽ. l. veteribus. ⁊ ibi de hoc est cõis omnium cõclusio. ff. de pact. l. si in emptione. in prin. de cõtrahẽ. emp. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ⁊ l. inter stipulantẽ. §. si Stichũ. ff. de ver. obli. ⁊ ibi no. in. c. ex literis. de spõsa. ⁊ in. c. cõtra eũ. de reg. iu. in. vj. ¶ Ergo cũ fundamẽtũ comitis Caroli sit ex ea parte instri in qua dr q̃ sibi in partẽ concessa sunt oĩa bona, iura, ⁊ pertinẽtia terrarum posite in territorio Castri noui, ⁊ in alijs locis suprascriptis, ⁊ q̃ comiti Guidoni fuerãt assignata in partez nõ bona q̃ posita sunt in territorio Castri noui, sed in valle bõuicini, ⁊ alijs locis in parte sua descriptis. Et sic nõ ꝯstat clare ex dictis capitulis instri diuidẽtes voluisse q̃ pars vallis bõuicini sita in territorio castri noui spectare debeat ad Comitẽ Carolũ: ergo ppter dictã ambiguitatẽ fieri dz interpretatio ꝯ comitẽ Carolũ, se ex dicto instro ambiguo fun 2 dãtẽ. ¶ † Fortificaẽ ex his q̃ dixit Bar. in. l. si inter. ff. de reb. dub. vbi q̃rit, qd si maritus donauit vxori, q̃ donatio cõfirmaẽ ita demũ si marit⁹ pdecedat iuxta. l. pe. C. de do. inter virũ. ⁊ l. papinian⁹. ff. e. ti. ⁊ in. c. fi. de dona. inter virũ. Et cõtingat maritũ decedere in Frãcia: ⁊ vxorẽ decedere in Italia, ⁊ dubiũ est: qs prĩo decesserit, ⁊ qs post. ⁊ sic nõ ꝯstat donationẽ esse ꝯfirmatã, qs erit potior an hr̃s mariti allegãs donationẽ nõ esse cõfirmatã: an heres vxoris allegãs ꝯriũ. Et cõ a cludit q̃ possidẽs[a] erit melioris conditionis in re ambigua. Ideo si hr̃des vxoris possidẽt, ⁊ heres mariti vult rẽ donatã vẽdicare allegãs donationẽ nõ esse cõfirmatã, ⁊ maritum nõ predecessisse. Et de morte primo decedẽtis nõ cõstat, melior erit cõditio possidentis. i. heredũ mulieris. qz in pari cã potior dz esse possidẽtis ꝯditio. l. si C. de rei vẽ. l. siue aũt. §. fi. ff. de public. c. in pari. de reg. iur. in. vj. ¶ Sed ita est q̃ comes Guido possidẽt: ergo cũ ex. d. instro nõ cõstet an sint assignata comiti Carolo, vel comiti Guidoni, illa bona q̃ sita sunt in territorio Castri noui, q̃ sunt pars vallis bonuicini, ergo in dubio potior dz esse cõditio possidẽtis. cõprobaẽ per ea q̃ dixit gl. xij. q. j. in. c. sint manifeste. ⁊ ea. cau. sa. q. v. nulli. vbi si 3 decessit eps quibusdã relictis heredib⁹. † Et dubitaẽ an bona q̃ per epm possidebanẽ spectare debeant ad ecclesiã, velut acquisita de reb⁹ ecclesie. an vero spectare debeãt ad heredes epi: velut aliunde quesita. Et nõ constet vnde acquisita fuerint. Nã attendendũ erit qs sit possessor. Nã si post mortẽ epi ecclesia possidet, ⁊ heredes epi agũt: potior erit cõditio ecclesie possidẽtis: ⁊ ita ecõtra. Istud idẽ fuit in simili de mẽte gl. in. l. cũ op3. in prin. in verbo ex eius substãtia. in fi. C. de bo. q̃ lib. ⁊ Bal. in auẽ. ex testõ. in. vij. col. C. de col. vbi si dubitatur an illud q̃ h3 filius acquisierit ex bonis patris vel aliũde: ⁊ querit cui incũbat onus pbãdi. Sane incũbit nõ possidẽti: vt in dictis locis habeẽ cũ in dubio potior sit cã possidẽtis, presumitur pro comite Guidone, cũ non possit probari contrariũ per instrm predictũ: qz illud est ambiguũ, ⁊ sic nõ releuat producẽtẽ. c. in psentia. de pba. l. põpo. scribit si frumentũ. §. fi. ff. de rei vẽdi. ¶ Sed premissis non ob. contrariã sententiã pbabiliorẽ puto q̃ dicta pars vallis bõuicini existẽs in territorio Castri noui remãserit, ⁊ de pñti sit cõis, ⁊ p indiuiso dictorũ comitũ Caroli ⁊ Guidonis p ea parte dicte vallis, q̃ ad dictos fratres pertinebat. hoc probaẽ in. l. titie textores. ff. de leg. j. vbi de hoc vr̃ esse casus fm verum intellectũ doc. ibi. vbi si duob⁹ leganẽ de per se diuerse seruorum species, serui qui participant de vtraq3, cõiter debenẽ vtriq3, sed pars vallis bonuicini sita in territorio Castri noui participat de pte vtrinsq3. s. de territorio castri noui, ⁊ de valle 4 bõuicini. Ergo vtriq3 pariter debeẽ. ¶ † Scdo sub simplici b bus nõ cõprehendiẽ mistũ[b] in his in qb⁹ stricta fit interpretatio. l. si ita scriptũ. ff. de lib. ⁊ posth. l. vim passam. §. prescriptiõe. ff. de adul. ⁊ no. plene in. l. ij. in prin. p doc. ff. de ver. obl. sed in contractibus stricta fit interpretatio cum stricti iuris sint. l. quicquid astringẽde. ff. de ver. obli. l. si extraneus. de cõdi. ob cau. Et q̃ in cõtractib⁹ sub simplicib⁹ nõ cõprehẽdaẽ casus mistus, colligiẽ ex not. per Bart. in. d. l. si extraneus. ff. de cõdi. ob cau. ergo pars vallis predicte sita in territorio castri noui, sit mistũ de territorio castri noui assignato comiti Carolo, ⁊ de valle bonuicini assignata comiti Guid. sequiẽ quod non comprehenditur in parte assignata comiti Guid. 5 ¶ † Tertio qz etiam vbi casus mistus comprehenditur sub simplicibus, tñ non iudicatus de casu misto, prout de altero c simpliciũ tantũ sed prout[c] de casu misto. Et de specie mista fit distributio inter illos qb⁹ cõpetit ius rerũ simpliciũ. l. clemẽs. ff. de here. insti. in auẽ. de nõ eli. scdo nub. §. sin vero miste. ⁊. d. l. si ita scriptum. ergo ita esse debet in casu proposito. 6 ¶ † Quarto casus omissus haberi dz pro omisso, ⁊ remanet in dispositiõe iuris cõis. l. commodissime. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ pallegata. l. si extraneus. ¶ Sed in dicto instro omissus fuit iste casus mist⁹. s. qd fieri deberet de talib⁹ misturã habẽtib⁹ casus, ergo dz haberi pro omisso. l. hoc legatũ. ff. de lega. iij. ⁊ iuribus prime allegatis. ¶ Quinto p hoc casus in. l. si alij. in verbo, cõicabitur. ff. de vsufruc. lega. ¶ Et per predicta p3 in nõ obstare allegata in contrariũ. Nam nõ obstat q̃ instrumentũ sit dubiũ, ex quo se fundat comes Carolus: qz respondeo q̃ fundamentum comitis Caroli non est ex instro, s3 est ex dñio ⁊ possessiõe patris eorũ, cui equis portionib⁹ successerũt Comes Carolus, ⁊ comes Guido, ⁊ nõ negaẽ qn ante dictã diuisionẽ dicta pars vallis fuerit cõis dictorũ fratrũ, ergo ad excludẽdũ comitẽ Carolũ habebit necesse comes Guido vti dicto instro diuisionis. cũ ergo comes Guido sit ille qui ex instrumẽto fundamẽtũ sumere h3, sequitur q̃ si verba instrumenti ambigua sunt, non releuant dictũ comitẽ Guidonẽ. preallegato. c. in presentia. ⁊. d. l. veteribus. Preterea etiã si comes Carolus se fundat ex instrumẽto, fundamentũ capit in ea parti in qua dr in instro, q̃ sibi in partem assignanẽ omnia bona sita in territorio castri noui. Et cũ nihil ibi sit exceptuatũ, sequiẽ q̃ cõprehẽditur pars vallis bonuicini, que est in dicto territorio castri noui, † qz contentũ com 7 prehenditur sub cõtinẽte generaliter expresso. l. si choros. in

a ¶ Possidens. Idẽ imol. Rap. in. l. ex facto. §. si qs aũt. ff. ad tre. ⁊ verum puto l3 Alex. ibi i fi. sentiat ꝯ Bart. sed nõ audet firmare. At Sozi. d. l. si inter. nitiẽ indistincte tenere q̃ confirmeẽ ẽt si vir ⁊ eius hr̃des possideãt: sed valde errat, qz non cõfirmaẽ morte hmõi donatio nisi cõstãte mrĩmonio traditio iter cesserit. l. papinianus. ff. de do. inter vir. ⁊ vxor.

b ¶ Mistũ. s. lib. iij. consil. lxxxij. nu. 17.

c ¶ Prout. s. li. ij. ꝯsi. cxvj. nu. 9.

prin.ff.de lega.iij.z.l.cum fundus.ff.de fun.instr.leg.ergo ad excludēdū comitē Carolū h3 necesse comes Guido assumere fundamētū ex alia pticula,i qua assignate sunt comiti Guidoni terre q̄ sunt in valle bonuicini. Et sic vterq3 pariter h3 necesse se fundare ex dicto instr̄o. vnde cu3 ex capitulis dicti instrumēti cōstet istū casum esse omissum, vt superius probaui, sequit̄ q̄ ista res remanere d3 communis pro indiuiso, prout actum est inter dictos diuidentes, scilicet q̄ oīa q̄ non comprehendūtur in dicta diuisione, intelliguntur esse cōia. Nō obstat q̄ in re ambigua p̄ferri debeat possessor, q3 respōdeo q̄ res est clara.s.q̄ dicta pars vallis sita in territorio castri noui debet esse cōis: vt probatur in.d.l.titie textores, z in alijs iuribus superius allegatis. ¶ Circa s̄m dubiū videret̄ prima consideratione dicendū q̄ bona sita in territorio sancti Silli spectare debeant ad comitē Guidonē, stante vnione tūc, z añ facta de dictis ecclesijs sub titulo sancti Sistri, 8 pro hoc qđ no.gl.z doc.in.c.j.ne sede vacāte.† vbi si vna eccle a sia vnitur [a] alteri, illa ecclesia cui fit vnio erit superior, z alia erit inferior, z illa que vnit̄ habebit priuilegia z consuetudines illius ecclesie ad q̄ facta est vnio, z ad illā trahet̄: z idem no.gl.xvj.q.j.in.c.z tēporis qualitas. idē no.in simili Bar.in l.si cōuenerit.in.§.si nuda.ff.de pig.ac.† 9 vbi voluit q̄ vbi p̄uincia vnit̄ vel adijcitur regno, vel castrū comitatui regulatur s̄m leges z priuilegia primi cui accedit.ar.l.peculium.in prin.ff.de leg.ij.z.l.grege.ff.de leg.j.z no.Cy.z Bal.in.l.etiā. C.de iure dot.z Bal.i.l.cūctos populos.in.ij.col.C.de sum. tri.z p Bart.in trac.de alueo.z Gul.de cu.in.l.ingenuum.in antepe.q.ff.de sta.ho.facit.l.ij.C.cōia de leg.z.l.j.cum ibi no. per doc.ff.de leg.j.z in.l.j.§.si coheredū.ff.ad.l.fal. Et similiter dicit Bal.in.c.imperialē.§.preterea ducatus.de probib. feu.alie.per Frede.in pe.col.q̄ si marchie addunt̄ castra intelligunt̄ esse de marchia.l.inter socerū.§.cū inter.ff.de pac.dotali. Nā idē iudicatur de ipsa re, cui incrementū adijcitur.l. ex toto.in prin.l.q̄ in rerū.§.si quis post.ff.de leg.j.l.si ego.§. fi.ff.de publi.cū si. ¶ Sed his nō obstantibus contrarie sententie, vt de iure veriori adhereo.s.q̄ non intelligantur assignata in parte comiti Guidoni bona sita i territorio sancti Silli, sed remaneant cōia pro indiuiso: q̄ ostendit̄. primo q3 verbo fert̄ s̄m vulgarē z cōmunē vsum loquēdi, z intelligendi tpe dicte celebrate diuisiōis aliud erat, z est territoriū z curia sctī Sistri. z aliud erat, z est territoriū seu curia sancti Silli z pro diuersis territorijs, curijs, z fundis nūcupabantur, appellabantur, z cōiter reputabant̄. Et hoc etiam colligit̄ ex themate predicto, dū dr̄ q̄ iurisdictio sancti Silli di- 10 gnoscitur esse diuersa.† Sed ita est q̄ in omni dispositione verba s̄m vulgarē z cōem loquēdi vsum, z intelligendi accipienda sunt.l.sciendū.§.illud.ff.de edil.edi.l.librorū.§.qđ tñ Cassi⁹.z ibi no.ff.de leg.iij.z in.l.labeo.ff.de suppel.leg.in.c. ex literis.de spōsa. Ergo sequit̄ q̄ respectu bonorū, que esse reperiebant̄ in territorio, vel curia sancti Silli nō fuit facta diuisio: z sic remanent cōia tam ex forma conuentionis diuidentium, qui egerūt expresse q̄ oīa alia bona z iura, exceptis predictis assignatis z diuisis, vt.s̄. remanerent cōia q̄ ex dispositione iuris: q3 cū diuisio super dictis bonis in curia sancti Silli fuerit omissa, sequit̄ quod habetur pro omissa, z remanet in cōi dñio dictorū fratrū, prout primo erat.l.sequid 11 astringēde.ff.de ver.obli.z.d.l.si extraneus. ¶ † Scd̄o p̄ hoc adducit̄ expressa decisio Bal.in.l.emptorem. C.locati.in.iij. col.ver.itē quero in comitatu zc. vbi querit: pone q̄ in comitatu Bittonij est quedā planicies magna, que vocat̄ planū sancti Crispolti. Modo abbas sancti Crispolti locauit mihi hoc mō: loco tibi oēs possessiones quas h3 abbatia in plano Bittonij. nūquid etiā veniūt illa q̄ sunt in vocabulo sancti Crispolti: z arguit primo sic: q3 contentū sub continenti includit̄.ff.de vsufru.leg.l.si alij.z expressius.ff.de ser.rustic. predi.l.certo generi.§.si totus ager.z.§.si locus.ff.de ser.l.si cui.z.ff.de serui.vrb.pre.l.si seruitus. ¶ In cōtrariū allegat q3 q̄ specialiter denominatur, videtur esse diuisum a gñe, z sub noīe generali nō venit: vt no.ff.de fun.instru.l.quesitū.§. fi.in gl.in verbo nō videri minutū.in fi.dum gl.ponit exēplū in ricardina z paganella. Et hoc vltimū dr̄ Bal.esse verū, z notabile qñ consueuerint separatim locari. secus si sub vno noīe consueuerint locari, vel qualitas, mercedis correspondere vtriq3 vocabulo.s.principali z subalterno.ff.de fund. instru.l.seie.§.tyranne.ff.de reb.dub.l.j.z qđ no.ff.de superficiebus.§.j. ¶ Vult ergo expresse Bal.q̄ etiā in cōtractibus si duo sunt quorū vnū comprehendit̄ sub alio: tñ illud procedit, sc3 q̄ vnū sub alio cōprehendetur, qñ sub eodē noīe consueuerūt haberi, z non sub diuersis: sed, vt dixi, pro diuersis fundis z territorijs reputant̄: ergo zc. ¶ Tertio p̄ hoc tex.

a ¶ Vnit̄.gl. Panor. Car.bonifa. col.ij.cle.per literas.de p̄bē. Pe. de perusi.ttac.d̄ vnio.col.ij. Ancha.zs.cxiiij. Archi.flo.in.iij.pte sum.ti.xj.c.ij. Feli.c.i nostra.col. xxxij.de prescri.

b ¶ Mulieris.idē s̄.li.iiij.zs.xxvij. s̄.eo.cōsil.lxxiiij. sed cōtrariam z meli⁹ tenuit.j.li. vj.consi.cc.

c ¶ Probaretur.

in.l.pdijs.§.titio.ff.de leg.iij. vbi etiā in vltimis volūtatib⁹ in quib⁹ latior fit iterpretatio, si testator dixerit, lego seiana predia sicuti cōparata sunt, z gabiniana predia simul cū seianis vno z eodē pretio cōparata fuerāt. Querebatur an gabiniana etiā legato cederent. z deciditur q̄ d3 attendi an ex literis z rōnibus colligatur q̄ in vsu appellatione Seianorū gabiniana cōtinebant, an vero vt diuersa in vsu habebant̄, z nūcupabant̄, z hoc vltimo casu in legato nō cōprehenditur. Ad idē tex.in.d.l.seie.§.tyranne.z q̄ ibi Bar.ff.de fun.instr. ¶ Non obstant ea que in 3riū allegata sunt q̄ ecclesia sancti Silli fuit vnita ecclesie sancti Sistri, z sic trahitur ad eam, 12 per no.in.c.j.ne sede vacāte.cū cōcor.† q3 respondeo verum esse q̄ trahit̄ ad eā, quo ad hoc vt ecclesia que vnitur.s.ecclesia sancti Silli habeat priuilegia, z nanciscat̄ cōsuetudines ecclesie sancti Sistri, z castrū vnitum comitatui, vel p̄uincia vnita regno regant̄ s̄m leges z statuta comitat⁹ seu regni, z quātū ad hoc vt qui h3 ius superioritatis in re ad quā facta est vnio, habeat etiā idē ius in re illi vnita. Et ita loquūtur alia iura allegata in cōtrariū. Sed nos querimus de hoc, s3 querimus de interpretatione verborū 3bentiū z diuidentiū. Et certū est illa debere interpretari s̄m cōem vsum loquendi, vt opportune in argumētis vltime ptis p̄baui. ¶ Quinimo dico q̄ etiā dicta vnio posset esse taliter facta q̄ ecclesia sancti Silli retineret iura z priuilegia sua, vt si non p̄ modū accessorij ecclesia sancti Silli eēt vnita ecclesie sancti Sistri, s3 essent vnite eque pariter simul, vt no.gl.z doc.in.c.j.ne sede vac.z in.d.c.z tēporis qualitas.z Bar.in.d.l.si cōuenerit. §.si nuda.cū 3cor.s̄.alle. Cū stātibus superius dictis, nō est necessaria de hoc vltimo subtilis inuestigatio. ¶ Ex qbus resultat cōclusio, q̄ bona que erāt in territorio z curia sancti Silli, inter dictos fratres communia remanserunt.

Epitome.

¶ Mulieri ob morā in restituēda dote non debentur vsure nisi cōstet de damno emergente licet debeantur marito sustinenti onera matrimonij.

Consilium.CXLI.

Viso themate cū dubijs in causa inter Carolū Ambrosij ex vna, z dictos Petrū Paulū, z dñam Luciā ex altera, visisq3 alijs scripturis. Circa primū dubiū quo queritur an Carolus heres Ambrosij primi mariti dicte do. Lucie teneat̄.d.d. Lucie ad vsuras dicte dotis nō solute, z dubiū facit: quia per lapsum anni a die soluti primi m̄rimonij, heredes primi viri fuerūt in mora nō restituēdo mulieri quātitatē pecunie 1 in dotē date. ¶ † Et ideo ad vsuras seu interesse mulieris [b] teneri vident̄.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo.act.z declarat Bal.ibi, z in.l.diuortio.in prin.ff.sol.mat.z Ang.in.d.l.vnica.§.cū aūt.z etiā Bal.in aut.ei qui.in.xvj.col.C.de bon.autho.iudi.pos.ver.q̄ro mulier est missa zc. Et ibi dicit q̄ mulieri fortius debent̄ vsure ratione more sibi facte in restituēda dote, q̄ ecōtra debeantur marito ratione more sibi facte in dote danda: quia viro debentur propter causam extrinsecam.i.p̄pter onera matrimonij: sed mulieri debent̄ propter causam intrinsecam.i.q3 ipsa est causa dotis: ideo ea frui debet.l.vbi adhuc.C.de iure do.l.si maritus.ff.fami.erci. Ergo si permittit̄ viro accipere, per ea que habentur in.c.salubri- 2 ter.de vsuris.d3 etiā p̄mitti vxori. ¶ † Cū cōtrariū puto esse de iure verius in casu de quo querit̄: q3 mulier vsuras tanq̄ vsuras petere nō pōt, q3 hodie sunt p̄hibite.c.q3 in oībus.de vsuris.xiiij.q.iij.si feneraueris.z in aut̄.ad hec.cū ibi no.C.de vsu.si petūtur tanq̄ interesse ratiōe lucri cessantis, z peti nō pūt, nisi presupponeretur z p̄baretur [c] q̄ ille qui petit esset persona solita mercari z negotiari cū pecunijs, z doceret qđ verosimiliter tantūdē super lucrat⁹ fuisset.l.ij.als.iij.§.fi.cū ibi no.ff.de eo q̄ cer.lo.iuncta.l.si sterilis.§.cum per vēditorē.ff.de act.emp.z no.in.l.nūmis.ff.de in litem iur. Et plene no.in.l.vnica.C.de sen.que pro eo q̄ interest p̄ferūtur.z ista non presupponunt̄ esse p̄bata, aut esse vera in casu p̄posito. 3 † Aut petit̄ interesse rōne dāni emergētis, vt q3 probaretur q̄ mulier ex causa sibi expediente accepisset totidē pecunias sub vsuris: vel aliud certū dānū passa esset p̄pter carētiā pecuniarū predictarū: vt q3 aliquam penā incurrisset vel simile dānū, z istud interesse peti posset, iuxta.d.l.nūmis.cū ibi no. per gl.

per gl.ꝛ doc.ꝛ in.l.liber homo.§.fi.ff.de ver.obl.Sed nec etiã presupponit de huiusmodi dãno emergẽti cõstare, ergo nõ debent vsure pdicte.His etiã cõsonat opi.Inn.Host.ꝛ Jo. an.in.c.salubriter.de vsur.ꝛ Host.in summa,de vsu.§.an aliquo casu.ver.qd in ecõuerso casu ꝛc.ꝛ sequunt alij Canoniste cõiter in.d.c.salubriter.ꝛ Bar.in.l.antiq natura.§.nõ tñ. ff.de neg.ge.ꝛ in.l.insulã.§.vsuras.ff.so.ma.ꝛ cõsi.cxxviij.in ci.Frãciscus.ꝛ Jo.de ligna.ꝛ Joan.de imo.in cle.j.post antiquos ibidẽ de vsuris.ꝛ Ang.in.l.titia.ff.de sol.†vbi cõcludũt ꝙ mulier post annũ a die soluti mrĩmonij,nõ põt petere aliquas accessiões vel alimẽta vltra dotẽ:qꝛ qcqd accedit sorti,vsura est.l.rogasti.§.si tibi.ff.si cer.pet.c.consuluit.de vsuris.ꝗ vsura phibita est hodie.vt iã dixi:licet maritus cui pmissa est dos,possit petere vsuras ppter onera mrĩmonij, ꝗ supportat.d.c.salubriter.Et vt inqt Bar.in palleg.consilio, postꝙ dicta mulier nupta fuit scdo,ꝛ postea tertio viro,debuit a marito alimentari in cui⁹ seruitio ꝛ opera est.l.in reb. §.pñt.ff.commo.Et no.p doc.in.l.ꝙ in vxorẽ.C.de neg.gest. in.l.si cũ dotẽ.§.finautẽ in seuissimo.ff.so.ma.merito ab hrdibus primi viri pro alimẽtis petere nõ põt dicta mulier.Jta etiã cõsulẽdo cõcludit Pet.de anch.cõsi.cl.inci.qõne ꝗ vertitur inter nobilem dominam ꝛc.Et ibi approbat dictã opi. Inn.ꝛ Jo.an.in.d.c.salubriter.†faciẽdo differẽtiã inter maritũ ꝛ vxorẽ:qꝛ maritus petere põt pp onera mrĩmonij supportãda:ꝛ in hoc fauet matrimonio.ꝗ ratio cessat sol.ma.in muliere ad quã non ptinet on⁹ mrĩmonij: ꝛ psertim in casu nostro in quo vt dixi,dicta mulier fuit scdo ꝛ tertio nupta,ꝛ. sic habuit aliũde vnde se aleret.ꝛ si ipsa etiã diceret se nõ habuisse aliũde vñ se aleret,debuisset pbare:qꝛ on⁹ pbãdi inopiã incũbit ei q se fundat in ipsa inopia,vt no.in.l.si vero.§. q pro rei.ff.q satisd.cog.vbi est gl.de hoc reputata melior de corpore iuris.Bñ faciũt ẽt notata p Cy.in.l.fi.C.de bo.mater.ꝛ Ang.in.d.l.diuortio.in prin.post gl.†qui volũt ꝙ heredes primi viri nullo mõ tenent post annũ ad alẽdũ vxorem saltẽ qñ ad scda vota trãsiuit.Et cũ pdicta opi.Inn.ꝛ Jo. an.ẽt cõcordat Pet.de anch.cõsi.xciij.inci.verba testamẽti ita se hꝫ.vbi p pdicta dicit esse correctũ hodie text.in.d.§.exactio.quaten⁹ loquit de vsur.ꝛ dt Raph.cu.in.d.§.vsuras. ꝙ opi.Inn.est cõis quicquid dixerit ɓm eum Bal.in.d.aut. ei q.ita etiam tenet Pau.de ca.in.d.§.vsuras. Accedit etiã ad cõfirmationẽ pdictorũ cõclusio Jo.de imo.ꝛ modernorũ in.d.l.diuortio.in prin.†qui volũt ꝙ vbi mulier nõ haberet aliũde vnde se alceret,nec põt recuperare dotẽ qꝛ sibi fit de facto resistẽtia,licet ipsa insistat quantũ potest.qꝛ tũc videt ꝙ possit petere alimẽta sicut põt intra annũ a die soluti matrimonij,iuxta not.in.d.§.exactio.ꝛ in.d.l.diuortio.qꝛ est eadẽ rõ.Nã nos nõ sumus in casu primo:qꝛ nõ est pbatũ p parte mulieris, ꝙ ipsa nõ habuerit aliũde vnde se aleret,imo potius cõtrariũ appareret,ex eo ꝙ in alio matrimonio se collocauit,vt est dictũ. Jtẽ non põt dici ꝙ mulier fecerit qcqd potuit,vt dotẽ ꝯsequeret:qꝛ debuit accipere de bonis primi viri insolutũ:ꝛ si illa petijt tñ insolutũ nõ accepit,sibi imputet,ꝛ cõpẽsare debet fructus in sortem.ita inquit Host.in.d. ver.quid in cõuerso casu.alle.l.titia.ff.de sol.ꝛ.l.fulcinius.in prin.ff.quib⁹ ex cau.in pos.ea.ꝛ.l.is cui.§.qri.ff.vt in pos.leg. Et si qñ facta fuit dicta subhastatio bonorũ dicti Caroli attinẽtes noluerũt cõsentire alienatiõi,debuit dicta dña Lucia instare ꝙ iudex q pronũciauit eos debere cõsentire pcederet ad vlteriora,† qꝛ eis nõ cõsentientib⁹ potuit iudex de iure pcedere ad alienationẽ faciẽdã,etiã sine consensu illorũ attinẽtiũ, qui cõsentire recusarũt,ɓm ꝙ habetur in.l.si cum dotẽ.§.eo autẽ tpe.ff.sol.ma.ꝛ ibi no.Bar.ꝛ no.Bal.in.l.j.p illũ tex.C.de nup.ꝛ Bal.in.l.in coiũctione.ꝛ in.l.vidue.e.tit. ꝛ i.c.j.de cõsue.recti feudi.ꝛ in.l.j.ad fi.C.q admit.ad bo.pos. ꝛ in.l.cũ iudex.C.de sen.ꝛ per eũdẽ in.l.si quis inter.§.j.ff. de excu.tu.ꝛ in.l.cũ heres institut⁹.ff.de acqui.here.cum simili. ¶Per hoc vr̃ esse respõsum ad allegata in cõtrariũ: qꝛ solũ in casibus exceptis permittitur mulieri petere alimenta vel vsuras loco interesse:ꝛ nos nõ sum⁹ in casib⁹ exceptis.Et cũ cõis opinio ita se habeat,nõ est in iudicãdo ab ea recedẽdũ: nec vrgere videt ratio reddita per Bal.in.d.aut.ei qui.† qꝛ imo ex parte viri fortior est ratio onerũ matrimonij supportatorũ, ꝙ sit ex pte mulieris cã intrinseca.i.psona mulieris. vnde videmus ꝙ quãprimũ marit⁹ incipit sustinere onera matrimonij,dꝫ cõstituere mulierẽ in mora dotis p eã pmisse,vt est gl.notabilis,ꝛ magis cõiter approbata in.l.de diuisione.ff.sol.ma.nõ tñ sic est in muliere,cui venit dos restituẽda:qꝛ sine interpellatiõe expressa in rebus immobilib⁹ vel tacita p lapsum anni in reb⁹ mobilib⁹,nõ cõstituit in mora, vt in.d.§.exactio.ꝛ no.per doc.post gl.in.l.si mora.ff.solu.mat.

¶Fortius videt ꝙ in pũcto iuris etiã nõ permittatur marito petere vsuras,sed solum in casu.d.c.salubriter tolleret ꝙ si dat vna res immobilis in pignus viro pro dote:ꝙ pmittitur ei fruct⁹ percipere pro oneribus matrimonij supportandis absqꝫ eo ꝙ teneat illos cõpẽsare in sortẽ,vt ibi.ꝛ extra illum casum nõ permitteret accipere vsuras,vt ibi p Jo.an.ꝛ d.Card.florẽtinũ,ꝛ p Jo.de imo.hoc plene prosequẽtẽ ꝛ firmãtẽ in.d.§.vsuras.Et pꝫ:qꝛ si marit⁹ debito tpe accepisset pecuniã dotalẽ,ꝛ non esset solit⁹ mercari:nõ euitasset expensas alimẽtoꝝ,ꝛ onera mrĩmonij,licet habuisset dictas pecunias totales.ꝛ sic nõ pt dici ꝙ si sibi mora facta est sit passus interesse cõsistẽs in dãno emergẽti.ꝛ si vult ptẽdere interesse rõne lucri cessantis non dꝫ audiri nisi pbet ꝙ erat solit⁹ negotiari:ꝛ ꝙ verosimiliter tantũdẽ fuisset super lucrat⁹,vt dictũ est.¶Cũ ista vltima inuestigatio nõ est necessaria:qꝛ nõ querimus de marito petẽte vsuras,sed de vxore in qua cõis opi.est illa ꝙ.s.retuli.Põt etiam rñderi ad.c.salubriter.ɓm Bal.in.l.cunctos populos.in.v.col.C.de sum.tri.ꝙ ideo ibi pmittit vsura:qꝛ habita relatiõe pceptiõis fructuũ ad antecedẽs vcꝫ ad mrĩmoniũ ꝯctũ,resultat innominat⁹,Facio vt des.quo casu pmittit vsura vt ibi,ꝛ.l.curabit.C.de act.emp. ꝛ.c.j.de feu.cũ si.ꝗ rõ cessat in muliere.Plus ẽt vr̃ dicendũ, ꝙ si quo casu dici posset aut probaret dictã mulierem fecisse oẽm diligẽtiã,vt dotẽ cõsequeret:ꝛ esse i casu in quo iure sibi deberent vsure pp morã:quãuis reb⁹ sic se habẽtibus,prout nũc se habẽt nõ sumus in tali casu:tñ† qꝛ presumitur dictum Carolũ fuisse intra tpa restõnis in integrũ : adhuc dico sibi esse posse consultũ per restitutionẽ in integrũ, tam aduersus morã suã cõmissam ex lapsu anni,iuxta.d.§.exact.cũ habuerint iustã ꝛ pbabilẽ ignorantiã dicte obligationis celebrate cũ patre,in cuius locũ successit,vt hec plene tradunt per gl. ꝛ doc.in.l.ij.C.de iure emphy.ꝛ in.l.cũ fili⁹.§.an hac.ff.de verobli.ꝛ habet in.l.emilius.ꝛ ibi Bar.ff.de mino.cũ suis vulgatis cõcor.ꝙ etiã si ex interpellatione facta ipsi minori fuisset constitutus in mora,ꝛ sui facilitate esset lesus,qꝛ tũc multomagis esset restituẽdus,vt no.in.l.si cũ militarib⁹.C.de resti. mili.ꝛ per Bar.in.d.l.emilius.ꝛ in.l.ij.C.si aduer.ven.pign. cũ si.Et si etiã dici posset seu cõstaret ꝙ curatores seu administratores dicti Caroli fuissent in mora cõstituti etiã aduersus lesionẽ resultãtẽ dicto Carolo ex culpa tutoris, curatoris,pcuratoris,vel administratoris,põt restitui in integrũ, ꝙuis ẽt posset sibi aduersus dictos administratores esse cõsultũ, vt cauetur aperte in statuto sub rubrica ꝙ in integrũ restitutio peti possit ꝛc.Et ideo superuacuũ est discutere,an de iure cõi,ppter morã aut culpã curatoris ꝯcedi deberet restitutio in integrũ,vt in pũcto psupponit. Statuto ciuitatis cautũ est ꝙ dicta restitutio in integrũ intelligat deducta in cã appellationis:ꝛ etiã psupponit illã fuisse incidẽter petitã,etiã corã iudice a quo,iuxta ea que habentur in.l.nam ꝛ postea.§.si minor.ff.de iureiu.Et†satis est ꝙ tpe dicte more cõmisse dict⁹ Carol⁹ esset minor,lꝫ tpe snie eẽt maior,postꝙ sñia pp morã lata hꝫ necessariã ꝯnam ad tẽpus more.l.iij.§.j. cum ibi no.per Bar.ff.de mino.ꝛ not.Bar.in.l.j.C.si aduer. rẽ iudi.Et casu,quo ẽt nõ esset restituẽdus rõne culpe tutoris,seu administratoris,liberãdus esset Carol⁹ cedẽdo actionẽ sibi cõpetentẽ ꝯ administratorẽ,vt optime deductũ est p eximiũ dñm aduocatũ Caroli,per.l.fi.cuꝫ ibi no.ff.de admi. tu.ꝛ per Bar.in.l.iiij.in prin.ff.de re iud.ꝛ in.l.qui solidũ.§. etiã.de leg.ij.ꝛ in.l.j.§.si pcurator.ff.si quis ius di.non obtẽ. ¶†Circa ɓm principalẽ quesitũ, scꝫ quo ad afictus an debeant,ꝛ breuiter respondeo ꝙ sic: qꝛ ꝙuis dicta domus esset obligata dicte dñe pro dote:tñ fructus seu pẽsiones dꝫ cõpẽsare cũ sorte.l.titia.ff.de sol.l.j.ꝛ.ij.C.de pig.actio.Et locare tenebat si sibi habitare nõ expediebat, alias erat in culpa.l. in vẽditione.§.j.ff.de bo.auth.iudi.pos.Not.gl.ꝛ doct.in.l.si is qui.§.j.ff.de pig.in verbo,habitãdo.ꝛ Bart.ibi.per illum tex.dt ꝙ creditor qui habitat in domũ,in ꝙ immissus est ex primo decreto dicitur percipere fructus.Et expresse Bald. ibi colligit ꝙ si mutuas certã quantitatẽ pecunie super aliqua domo,ꝛ illã habitas,diceris fructũ pcipere, p illũ tex. Et per ꝯns cõputabit in sortẽ:vt inquit ibi Bald.per.d.l.j.ꝛ ij.C.de pig.act.licet ipse videatur aliter dicere in aut.ei qui iurat.C.de bo.autho.iudi.pos.Cũ ille casus quẽ ponit Bal. in.d.aut.ei qui.non est proprie casus noster. Nam ibi vult ꝙ missus in possessionẽ domus ex primo decreto non teneatur locare,ꝛ habitando non teneatur cõputare fructuũ habitationis in sortẽ quasi non tã dicatur ibi habitare ꝙ morari: vt ibi per eũ in versi.pone missus ꝛc.Nã posito ꝙ illa opinio sua esset vera:tñ pcedat in misso in possessionẽ ex primo decreto,q ibi morat,vt reus tedio affect⁹ cõpareat respõsurus

l.is cui.in prin.ff.vt in pos.leg.Sꝫ aliud est in creditore tenē te rē obligatā sibi,⁊ nō ex missione ex primo decreto,q: non est ibi vt debitor tedio affect⁹ cōpareat.⁊ hec differētia ꝓba

13 tur in.l.si finita.§.si quis dāni.ff.de dāno.infec.¶ †Preterea missus ex primo decreto solū tenet de fructib⁹ perceptis a se.l.ꝑtor.§.j.⁊.§.ꝑterea.ff.de bo.autho.iud.pos.Sed aliud est in creditore tenēte rem sibi obligatā, q: tenetur etiam de fructib⁹ quos percipere potuit.l.ij.C.de pac.pign.l.j.cū gl.⁊ l.ij.C.de pig.act.Et hanc differentiam facit Spec.in titu.de primo decreto.§.iam de effectu.ver.missus ergo.Igitur cū percipere potuerit dictā pensionē locando, vt presupponit apparere ex cōfessiōe partis aduerse in ꝓcessu principali, dꝫ illā cōpensare.Et si etiā cōsideremus personā partis aduerse tanꝙ personam,que tenebatur actione reali ad domū suā restituendam Carolo,adhuc verum est dicere qđ tenetur ad fructus qui percipi potuissent,ex quo sciebat rē esse alienā.l.domum.C.de rei ven.l.si nauis.ff.eo.titu.⁊ valuit dicta sñia, qua ꝓnunciatū est pensionē domus liquidam fore.⁊ esse compensandū cum eo ꝙ debet dictus Carolus, ꝙuis nō fuerit aliter specificata quantitas pēsionis, postꝙ presupponit ꝙ in actis ꝓbatorijs apparet de certa quātitate,vt no.gl.in.l.quid tñ.§.pōponius.ff.de arbi.⁊ Bart.in.l.ait ꝑtor.§.j.ff.de re iudi.⁊ no.doc.in.l.iij.C.de sen.q̄ sine cer.quāti.⁊ in.c.cū venerabilis.de exce.¶ Nec obstat si cōtra Carolum quo ad dictas pensiones opponeret de certo consensu Caroli prestito circa dictā habitationē Petri Pauli:q: in puncto presupponit ꝙ dicta prestatio cōsensus fuit euidenter nulla ex forma statuti.Et ideo apparet dictā sñiam latā cōtra Carolū, esse iniustā,quatenus fuit pronuntiatū vsuras dotis deberi, ⁊ quatenus fuit extinctū debitum expensarum ⁊ pensionū,vltra cōpensationem faciēdam in dictis libris centum,⁊ in libris decē ⁊ nouem,⁊ in dictis libris viginti. De quibus in dicta sen.⁊ ideo venit retractāda ꝑ iudicem appellatiōis.

Epitome.

¶ Confessio mariti de dote recepta constante matrimonio non valet nec creditoribus preiudicat.

Consilium.CXLII.

VIso processu inter Angelū hebreū agentē, ⁊ dominam Silibertā vxorē Lucie de grassellis ex altera,⁊ themate cū dubijs omissis non necessarijs,principaliter est videndū an dicta dña possit dictum Angelum dicto credito Angeli cōsequēdo impedire in seu pro dicta quātitate asserte dotis,⁊ in quātitate donationis propter nuptias,⁊ in quātitate donatiōis simplicis contētis in instrumento per eā producto: vel pro aliqua parte dictarū quantitatū.Et breuiter mihi videtur attentis his que opposita sunt pro parte Angeli contra dictū instrumentū dotis non impediri posse, quo minus in dictis bonis possit satisfieri Angelo de credito suo,put.j.di

1 cā.¶ †Moueor: q: si dicta confessio dotis facte constante matrimonio per dictū Lucā non preiudicat ipsi Luce,id est marito cōfitenti ⁊ obligāti,vt.j.ostendā,multo minus debet preiudicare alicui creditori:etiā postea creato ⁊ habēti causam a dicto Luca obligāte bona suis creditoribus cū quib⁹ postea cōtraxit.Attento ꝙ dicti creditores consensum non prestiterūt dicte cōfessioni,⁊ obligationi mariti ad commodum sue vxoris:sed bene consensit maritus.probatur,quia si nullo iure pōt dicta mulier excludere Angelum habentem obligata bona mariti,nisi ex eo ꝙ dicat maritū sibi teneri in dote prius habita per eū.Et pro dote sibi fuisse hypothecata bona:ergo si dictus actus cōfessiōis dotis factus a marito nō obligat:⁊ est inefficax ⁊ inualidus.†

2 Sequit qđ accessoriū ius potioris hypothece in ꝑsona mulieris subsistere nō pōt: q: non potuit introduci accessoriū ius hypothece sine principali.l.fideiussor obligari.in princ.cū ibi no.⁊ in.§.fideiussor.in.l.si mihi aut titio.ff.de fideius.Et in ꝓposito bon⁹ tex.in.l.si spōsus.§.si vxor vir.ff.de dona.īter virū ⁊ vxo.Et si vitiat principale ius.s.contra maritum,vitiatur etiā illud qđ venit in consequentiam.s.contra creditores mariti.l.iij.§.qui habet.ff.de serui.rusti.pred.⁊.d.l.si sponsus.§.j.Quod autem nō habuerit vigorem ⁊ effectū in persona mariti,nec sibi preiudicauerit dicta confessio,probatur:q: instrumento dicte confessionis facte:cōstante matrimonio dictus mari

a ¶ Alon tz.Pau, cōn. lxxxvj.cōsil. ccclxxxiij.li.ij.so ꝫi.ꝯsi.lxj.li.j.Anto.rub.ꝯsil. cxix. sꝫ hoc nō practicat: q: in hoc regno nō hꝫ locuꝫ exceptio nō numerate pecunie, vt dixi in cōsuet. parisi. §.lxxviij. ⁊ ꝙ valeat huius modi confessio ⁊ equipolleat vere solutionē, vide pulchre Matt. afflic.deci.neap. cccclj.fa.no.s.li. iij.consi.xc.adde Fran.rip. repet. lege femine . qđ. viij. C. de secun. nup.Aymo.cōsi. xl.[illegible]

3 tus †renūciauit exceptioni nō numerate dotis,quo casu nō videt dicta confessio facta sub spe future numerationis,sed animo donādi ipsi mulieri,⁊ cōsequēter constante matrimo

a nio nō tenet,[a] cum sit prohibita donatio inter virū ⁊ vxorē: vt.l.j.⁊ per totū.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ ꝙ dicta confessio presumat in dicto casu facta animo donandi, ⁊ sic in fraudē legis, probatur per.l.cum quis decedēs.§.titia.ff.de leg.iij.⁊ in.l.qui testamentum.ff.de prob.⁊ in.l.si forte.ff.de castren.pecu.cum ibi no.per Bar.⁊ per no.per gl.⁊ doct.in.l.si donatione.C.de colla.⁊ in.l.ꝙ de suo. C. de dote cau.non nu.⁊.l.j.C.eo.titu.ita tenet Jo.an.in addi.Spec.secutus Albertum gal.in ti.de dona.inter virum.in rubrica ad fi.⁊ Cy.in.l.j.ad fi.C.de sacrosan.eccle.⁊ Bar.in.l.si diuortio.ff.de verb.obli.⁊ in.l.ij.§.creditum.ff.si cer.peta.⁊ in.l.cum quis decedens.§.titia.de leg.iij.⁊ Bal.⁊ Ange.in.l.pen.§.mulier.ff.solu.mat.⁊ Bal.in.l.j.C.de dona.ante nup.⁊ in.l.j.in.v.col.C.de inoffi.dona.⁊ ita etiā consulendo firmat Pau.de ca.in cōsi.lxxxvj.lib.ij.inci.Visis ⁊ consideratis omnibus de quibus.s.videtur partes iudicis ⁊c.per.d.l.cum quis decedens.§.titia.⁊

4 per.d.l.qui testamentū.cum concordantijs.†vbi apparet ꝙ confessio de recepto inter personas inter quas est prohibita donatio,presumit facta in fraudem legis.nec dicatur quod illud procedit in confessione facta in vltima voluntate:q: illa suspicio fraudis multo magis militat in cōfessione facta inter viuos,ꝙ in vltima volūtate, ꝺm Jac.de bel.Bar.oēs in.d.l.qui testamentū.⁊ in.l.si is qui ex bonis.in fi.ff.de vulga.⁊ pup.⁊.l.j.C.de natu.libe.per illū tex.⁊ ꝑ.l.hoc edicto.§.alienare.ff.de alie.iud.mu.cau.fac.¶ Nec obstat si diceretur ꝙ in confessione facta in vltima volūtate non cadit presumptio ꝙ sit facta spe future numerationis.iuxta no.per glo.⁊ doc.in.l.j.C.de fal.cau.adie.lega.⁊ ita loquitur.d.l.qui testamentū.⁊.d.§.titia.Secus in cōfessione facta inter viuos.C.de dote cau.non nu.per totum:q: respondeo ꝙ in proposito nostro dici nō pōt ꝙ maritus fecerit sub spe future numerationis:q: in instrumēto dicitur ꝙ renunciat exceptioni non numerate dotis.vñ hoc casu talis cōfessio facta cōstāte matrimonio nullo modo valet,⁊ nō preiudicat marito:⁊ multo minus ꝑiudicabit creditoribus:⁊ ita expresse decidit Jo.de imo.in.l.si constante.in prin.ff.sol.matri.circa antepe.col.in vers.itē inquantū dicit ꝙ si vir cōfitetur cōstante matrimonio ⁊c.Hāc conclusionē tanꝙ verā,⁊ magis cōem sum semꝑ

5 solitus sequi,⁊ legēdo ⁊ cōsulēdo,† vbi aūt facta fuisset ante contractū matrimoniū,vel etiā post,absqꝫ eo ꝙ maritus dixisset se renūciare exceptiōi nō numerate pecunie:tūc posset ꝓcedere opinio illorū,qui tenuerūt ꝙ presumatur facta sub spe future numerationis pecunie,q: vbi potest presumi alia cōiectura ꝙ donationis vel fraudis legis:illa ꝑsumenda est, iuxta.l.cū de indebito.ff.de ꝓba.in prin.⁊.l.si cum aurū.ff.de sol.⁊.l.merito.ff.pro socio.Et tunc habeat locum titulus.C.de dote cau.non nu.vt colligitur ex notatis per Jo.an.in dicta rub.de dona.inter virū.⁊ ꝑ Bal.⁊ Ange.in.d.l.pe.§.mulier.ff.sol.ma.vbi voluerūt ꝙ presumat facta dicta confessio spe future numeratiōis,qñ ante cōtractū matrimoniū facta est,vt tūc habeat locū titulus.C.de dote cau.non nu.q: talis cōfessio tūc nō dr facta inter personas,inter quas tūc sit ꝓhibita donatio,⁊ sic cessat suspicio fraudis: ⁊ per ꝯñs tūc non habet locū ratio,que colligitur ex.d.§.titia.⁊ ex.d.l.qui testamētū.⁊ ita ꝓcedat id qđ no.Bar.in.l.qui assiduis.C.qui po.in pig.ha.Vel ꝺm Ang.in cōsi.v.inci.And.⁊ Sal.in.l.ꝙ de suo.C.de dote cau.⁊ Jo.de imo.⁊ Lud.Roma.in.d.l.diuortio.⁊ Jo.de imo.in.d.l.pe.§.mulier.etiā qñ est facta constante matrimonio in dubio presumat facta spe future numerationis,sicut qñ facta est ante contractum matrimonium per easdē rationes,si non apparet ꝙ in instrumento dicatur qđ renunciat exceptioni non numerate dotis. Nam si renūciat dicte exceptioni,tūc non potest presumi facta spe future numeratiōis:ideo presumitur tunc donatio ⁊ fraus,per.d.§.titia.cum alijs.s.alle.vbi autem non esset dictum ꝙ renūciabat exceptioni non numerate dotis : tunc q: presumitur facta sub spe future numerationis,⁊ nō animo donādi, preiudicabit viro.s.elapso tempore prefixo ad opponendum exceptionem nō numerate dotis, iuxt. .l.fi.⁊ aut.ibi positā.C.de dote cau.non nu.[a] Ita procedit ⁊ saluatur id qđ no.Bart.in aut.sed iam necesse.C.de dona.ante nup.qui alias esset sibi ipsi contrarius,attēto eo ꝙ ipse dixit in alijs locis.s.alle.¶ Hoc modo procedit etiam id qđ no.Bar.in.d.l.si constāte.in.iiij.q.vltime partis, inquantum absolute dixit ꝙ confessio dotis facta cōstante matrimonio,si mulier postea vergente viro ad inopiam agat, vt dos in tuto consignetur nō preiudicabit creditoribus , ⁊ non distinxit. An illi creditores essent

res essent creati ante cõfessionẽ dotis: an vero post cõfessionẽ dotis ante inchoatũ iudiciũ intẽtatũ p mulierẽ. † Nã si preiudicaret ibi talis confessio indistincte marito constante matrimonio, deberet etiã pari rõne preiudicare creditoribus post cõfessionẽ creatis etiã ante iudicium inchoatum per mulierem ꝯ maritũ vergentem ad inopiam. ¶ Nec pdictis obstat tex. in. d. aut. sed iam necesse. qꝛ ad illũ tex. respondet Joã. de Jmo. in. d. l. si cõstante. circa pe. col. ꝙ ibi nõ loquitur text. qñ de augmẽto dotis cõsistẽtis in pecunia cõstaret p solã, ⁊ simplicẽ ꝯfessionẽ mariti: sed qñ per testes vel p instrũm cõstabat de actuali traditiõe rerũ mobiliũ facta p vxorem marito in augmentum dotis. ⁊ hoc esse verũ pbat rõ posita in. d. l. cum quis decedens. §. Titia. vbi pbaꝛ ꝙ cõfessio facta inter personas, inter quas non poterat cadere donatio, psumiꝛ facta in fraudem. ¶ † Fortificanꝛ predicta: qꝛ qñ allegatur ⁊ ostendiꝛ ꝙ ꝯtus factus inter virũ ⁊ vxorẽ vel alias personas est simulatus: tũc talis act⁹ simulatus nõ nocet etiã futuris creditoribus postea creatis. ita signanter decidit Bal. in rub. C. de reuo. his que in fran. cre. in. ij. col. allegat no. in. l. ij. de re. pu. here. ⁊ idem dicit Sal. in. l. ignoti. in. iiij. q. C. de reuo. his que in fran. cre. ⁊ est expresse de mẽte Bar. in. l. j. C. de iure fis. lib. x. in ver. oppono ꝙ creditores futuri ⁊c. † Sed ita est ꝙ cõfessio dotis facta cõstãte matrimonio per maritũ qñ psumiꝛ facta animo donandi vxori: vt in casu nostro, cẽseꝛ simulata, vt no. doc. in. l. si voluntate. C. de do. pmis. qꝛ dꝛ factũ in fraudem legis, vt. d. l. cum quis decedens. §. Titia. ⁊ ibi expresse Bart. ⁊ no. Cy. in. l. j. ad fi. C. de sacrosan. eccle. ⁊ Bal. in. l. j. in v. col. C. de inoffi. do. Sequitur ꝙ neutrum v3, sc3 nec illud qđ vere agebatur tanꝙ factũ in fraudẽ legis, nec illud qđ simulabatur. l. j. C. de condic. ob turp. cau. iuncto. d. §. Titia. ⁊ declarat Bar. in. l. Luci⁹. ff. depositi. ⁊ in. l. j. C. plus va. qđ agi. ⁊ in. l. sub specie. p illũ tex. ẽm vnam lect. C. de postu. ⁊ de tali simulatiõe resultãte ex dicta presumpta donatione est in specie oppositũ pro parti dicti hebrei, vt patet in actis: ergo nõ potest dicta mulier virtute dicte allegate dotis, impedire: qꝛ fundat se ex actu nullo, ⁊ inualido: † nã ꝯtus simulatus est ipso iure nullus. l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. l. nulla. ff. de ꝯben. emp. Et declarat Bar. in. l. post contractum. cum simi. ff. de do. Et si inualida est asserte dotis ꝯstitutio seu cõfessio, sequiꝛ ꝙ etiã donatio ꝓpter nuptias nõ potest subsistere: nisi vbi fuerit dos ⁊ matrimonium. l. fi. circa mediũ. C. de dona. ante nup. ⁊ in aut. equalitas. C. de pac. cõuẽ. ¶ Nec predictis obstãt statuta sub rubrica, de mulierib⁹ bona mariti tenentibus. ⁊ sub rubrica ꝙ simplices donationes ⁊c. qꝛ dicta statuta loquunꝛ qñ actualiter dos interuenit: nã illa bene d3 restitui mulieri: ⁊ pro ea potest bona mariti apprehendere: vt est etiã de iure cõi. hoc patet ex statuto sub rubrica de mulieribus ⁊c. ibi dum dicit qui dotem recepit: ⁊ ibi dum dicit, qui ipsam dotẽ recepit ⁊c. ¶ Nos aũt loquimur de cõfessione dotis facta cõstãte matrimonio, que presumiꝛ facta animo donãdi: ⁊ sic nõ pbat receptionẽ seu numerationẽ dotis. Et aliud est cõfessio, ⁊ aliud est receptio. l. si ex cautiõe. ⁊ ibi not. ⁊. l. frustra. C. de non nu. pec. ⁊. l. in contractibus. eo. titu. ¶ Jtẽ dicta statuta loquunꝛ de vera donatiõe simplici: nos querimus de confessione simulata facta ob causam dotis. ¶ † Jtẽ dictũ statutũ in pñti casu, debet intelligi de donatiõe simplici facta ante tẽpus cõtracti matrimonij, nõ de ea que facta est postꝙ traducta est mulier ad domũ viri: qꝛ statutũ d3 interpretari vt non ledat ius cõmune, nisi quãtominus fieri potest: saltẽ qñ agiꝛ ne quis indebite suũ pdat, vt in casu nostro. l. fi. §. in cõputatione. C. de iure deli. ⁊ ibi gl. Bar. ⁊ doc. ⁊. l. ij. C. de nona. ⁊. c. cũ dilectus. de cõsue. Etiã si interpretãdo statutum ẽm ius cõmune, nihil adheret statutũ iuri cõmuni, per no. per gl. ⁊ Bar. in. d. §. in cõputatiõe. in fi. vt expresse ibi. ad hoc ponderat Pau. de ca. ⁊ Joan. de Jmol. ⁊ Lud. ro. in. l. iiij. §. pretor. ff. de dam. infec. Bene facit singulare dictũ Cõpostel. in. c. causam que. de rescri. ꝙ ibi sequuntur alij cõiter, vbi voluit ꝙ si papa dicit se conferre beneficiũ tali, non obstãte collatiõe alteri facta: † ꝙ dicta clausula intelligiꝛ nõ obstãte collatiõe alteri facta, scilicet si est inualida,[a] ne alteri preiudiceꝛ, per id ꝙ legiꝛ ⁊ not. in. d. c. causam que. Nõ ergo debet intelligi dictũ statutũ, ꝙ importet cõtra ius cõmune dictas donationes simplices factas constante matrimonio: ⁊ sic nullas erigi posse in preiudiciũ creditorũ suũ repetentiũ. ¶ Jtẽ respondeo ꝙ dictum statutum loquiꝛ de donationibus in quibus vertebaꝛ aliquod dubiũ an valerẽt, vt patet ex verbis dictis statuti: dũ dicit ad euitãdas qõnes, q̃ oriunꝛ quotidie de donationib⁹ simplicib⁹ ⁊c. ⁊ sic intelligit de donationibus in qbus erat de iure dubiũ, exẽplũ in donatione simplici facta a marito mulieri, etiã postꝙ erat desponsata p verba de pñti: sed nõdũ erat traducta ad domũ viri, nam in hoc fuerunt opiniones, vtrum valeret: qꝛ Azo in sum. C. de dona. ante nup. ad fi. tenuit ꝙ valeret per l. pe. §. j. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Et illud dictum, vt singulare refert ⁊ sequiꝛ Jo. de imo. in. l. si socer. §. Luci⁹. circa antepe. col. ff. sol. ma. Dicit tñ ꝙ nõ est hoc dictũ sine scrupulo. bene facit. l. cũ in te simplicem. cum gl. C. de dona. ante nupt. contrarium tñ pleriq; tenuerũt, vt Cy. ⁊ Bal. in. d. l. cũ in te. ⁊ Bal. in. l. cũ te sponse. eo. ti. † Et opiniones doc. faciunt rem ambiguã, vt no. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. obl. in sexta oppo. p notata in. l. cũ de nouo. C. de legi. ⁊ in. l. ⁊ ideo. ff. de legi. ⁊ in. §. quibus. in prima cõstitutiõe. C. vel põt exẽplificari qñ constante matrimonio esset facta donatio cũ iuramẽto, quo casu tã varie[b] fuerunt opiniones, an donatio valeret iuxta no. p doc. in. l. si quis pro eo. ff. de fideius. ⁊ in. l. j. ff. de dona. inter virũ. ⁊. l. cũ multe. C. de dona. ante nupt. ⁊ in l. Seius ⁊ Augerius. ff. ad. l. fal. ⁊ in. l. si quis inquilinos. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ p Fed. de senis in cõsi. j. Cal. ⁊ Old. in cõsi. cclv. inci. quidam pater. ⁊ Canoniste plene in. c. cũ cõtingat. de iureiur. cũ suis multis concor. ¶ Sed qñ donatio simpliciter celebraꝛ constante matrimonio, postꝙ vxor est traducta ad domũ viri sine iuramẽto, sine dubio nõ valet dicta donatio. Ergo bene apparet ꝙ donatio simplex erat etiã prohibita inter virum ⁊ vxorem, non obstãte statuto: qꝛ non loquiꝛ de dona. que indubitanter est nulla. ¶ Jtẽ respondeo ad dictũ statutum sub rubri. ꝙ donationes simplices ⁊c. quod quidã magis vrgere vr, ꝙ aliud statutũ ꝙ dictũ statutũ nullo modo obstat: qꝛ dictũ statutũ loquitur qñ euenit casus restituẽde dotis: vt patet ibi dũ statutũ dicit in casu restituende dotis. † Sed ita est ꝙ qñ petitur dos constãte matrimonio per mulierẽ. eo qꝛ maritus vergit ad inopiã, non diciꝛ esse casus proprie dotis restituende: qꝛ dos ita cõsignata rõne inopie viri adhuc debet deseruire onerib⁹ matrimonij. s. viri vxoris ⁊ ceterorũ. d. l. vbi adhuc. ⁊ ideo etiã in muliere vergẽte non diciꝛ ꝓpria restitutio sibi fieri in casu predicto, vt not. Cy. in d. l. vbi adhuc. in. v. q. ⁊ Bar. in. l. si cõstante. maxime in. q. secunde partis. ⁊ ibi gl. i. in penul. q. ¶ Et posito quod quo ad vxorẽ posset ista dici aliqualiter restitutio: tñ non est vera ⁊ propria restitutio: qꝛ saltem quo ad causam fructuũ non est plena ⁊ propria restitutio, vt. d. l. vbi. dũ tex. dicit s3 fructib⁹ earũ ad sustẽtationẽ tam sui ꝙ mariti filiorũq;. † Et non dꝛ vera restitutio qñ nõ fit plena restitutio quo ad causam fructuum. l. fi. in fi. ff. de ver. sign. ⁊. l. videamus. §. in Fauiana. ff. de vsur. Et verba statutorũ debẽt in dubio intelligi proprie, ⁊ in casu vero. l. iij. §. hec verba. cũ ibi no. per gl. ⁊ Bart. ff. de neg. gest. l. fi. C. de his qui ve. eta. c. in nr̃a. de iniur. no. Bart. in. l. j. ⁊ in. l. Labeo. ff. de ver. sig. ⁊ in. l. apud Julianũ. §. fin. ff. ex qui. cau. in pos. ea. ⁊ in. l. omnes populi. in. vi. q. principali. ff. de iust. ⁊ iur. cũ suis concor. ¶ † Quinimo vbi accipiendo verba statuti in significatione stricta ⁊ ꝓpria lederet ius cõmune, ⁊ ius alteri⁹: tũc deberẽt impropriari vba si ita impropriãdo saluareꝛ ius cõmune, ⁊ ius alterius, vt pbat tex. in. c. cum dilectus. de consue. secundum Ant. de but. ⁊ Jo. de imo. ibi in notabilib⁹. ¶ Nec predictis obstat certa assignatio facta p iudicẽ dicte dñe: qꝛ rñdeo primo ꝙ dictã assignationẽ iudex dixit se facere pro rata quãtitatis petite sc3 librarum cccc1. ꝓut de iure fieri debet: qꝛ qñ vere cõstat de dote data, tũc viro vergẽte ad inopiam nõ debet mulier immitti in oĩa bona, sed p rata q̃titatis dotis, vt not. Jo. an. in addi. Spe. in titu. de do. inter vir. §. fi. in addi. que incipit, vt notaꝛ in. l. ⁊c. Et Cy. in. d. l. vbi adhuc. i. xiiij. q. ⁊ ibi Bal. ⁊ Sal. ⁊ Bart. in. d. l. si constante. in. iiij. q. vltime partis. Et sic vltra dictam ratã illa assignatio nõ habet obstare Angelo. ¶ † Scđo respõdeo ꝙ illa snĩa nõ facit ius quo ad tertiũ creditorem, qui tunc non fuit in iudicio predicto, quinimo nec apparet qđ illius iudicij notitiã habuerit. l. si superat⁹. ff. de pign. l. sepe. ff. de re iudi. l. si eo tẽpore. C. de remis. pign. cũ ibi notatis per Bar. C. res inter alios acta. per totũ. Et qđ no. gl. in. l. cũ vides. in ver. faciẽda. ff. ex qui. cau. maio. Et declarat in ꝓposito notabilr̃ Bal. in. l. ab eo. ꝓpe fi. C. quõ ⁊ qñ iudex. ¶ Posset etiã fieri fundamẽtũ per dictũ Angelũ in statuto pdicto, sub rubrica de mulierib⁹ ⁊c. q̃tũ est ad excludẽdũ dictã mulierẽ a cõsecutiõe donatiõis ꝓpter nuptias, qꝛ statutũ pdictũ loquiꝛ de muliere tenẽte bona mariti occasione dotis vel donatiõis simplicis, vel donationis ꝓpter nuptias, ⁊ tñ arctat mulierẽ postulãte creditore ad restituẽdũ bona ipsi creditori satisfacienti de dote, ac donatiõe simplici, ⁊ expẽsis legitime factis: ⁊ sic quo ad donationẽ pp nuptias equs disponit ꝙ ius cõe faciat. Nec dicaꝛ ꝙ dictũ statutũ loquaꝛ eo casu quo maritus esset mortu⁹: qꝛ hec rñsio nullo mõ stare põt

[a] ¶ Jnualida. s. eo. cõsil. xij. nu. 4.

[b] ¶ Varie. s. li. ij. consi. viij. nu. 3.

quonia dictu statutu loquit etia merito vincete no solu mortuo. patet ibi du dicit. Tenent bona mariti. Et ibi dum dicit, que sunt vel que fuerut, seu que possessa fuerut a marito. Et sic loquitur de muliere detinente bona que sunt mariti: et que sunt seu fuerut possessa a marito, puta ciuili possessione: et sic habuit respectum dictu statutum tam ad tempus presens quam ad preteritum etc. Ita compertum est. Alex.

Consilium. CXLIII.

Lege. s. li. iij. consi. xxvj. quod hic duplabatur.

Epitome.

¶ Si non apparet de constitutione dotis oia bona mulieris sunt parafernalia, nec presumitur ea dedisse in dotem.

Consilium. CXLIIII.

a ¶ Dedisse. Ide s. li. vij. cosi. cxlij. col. j. Paul. cosi. lx. col. ij. libr. ij. in aut. ptereа. et ibi Deci. col. iij. Fracis. de pepis. csil. iij. notabili. v. C. vnde vir et vxor. Floria. disput. j. col. iij. Cor. cosil. ccxxvij. libr. iiij. Ro. csil. cccxiij. Deci. cs. dxxj. col. iij. Jas. l. si costate. col. xxxij. solu. ma. hypp. marsi. notab. dlxxxviij. vide Bal. csi. inci. mulieré. q est consil. xcviij. li. ij. sm veteré. et cosi. cij. li. iiij. secudu nonam impressionem, vbi hec limitat trib9 cocurrétib9. primo q sit cosuetudo gnalis in loco q matrimoniu no soleat cotrahi sine dote, cui9 partem puta tertia vir lucret: scdo q maritus hodie retineat et excipiat. tertio qd iterim bona pri9ea sciente et patiente tanq dotalia possederit. et tuc et si no constet de dote: presumit illa fuisse costituta qualis debuit, et ita ds per iudice arbitrari. q veru puto. et addo primu et tertiu sufficere: q eade est equitas viro agente, plenius [illegible]

Circa primum dubium quo querit an Titia videatur dedisse dicta bona patrimonialia Seio in doté, vr dicendum q sic, vt no. in. l. mulier bona. in prin. ff. de iure dot. q opi. simpliciter sequi videt Jac. bu. Et saltem procedere videt, qn dignitas viri et eius coditio et facultates ita merebant, et patiebantur. l. qro. et. l. siue gnalis. ff. de iure dotiu. sm Bar. in. l. si constante. in. iiij. q. tertie partis principalis. ff. so. ma. et Bal. in. l. fi. C. de sen. que sine cer. quanti. et in. l. si ante. ff. sol. mat. Salte quado interuenisset aliqua traditio sm eum ibi: et in. c. j. in ti. an maritus succedat vxori in beneficium per. l. q ante in stipulatioe. ff. de iure dot. et ita etia Bal. in rubrica. C. de priui. do. in prin. ¶ Hoc etia videtur esse de méte dicti statuti sub rubrica, de lucrado medietaté dotis. ibi du dicit, et in hoc statutu védicet sibi locum in presentibus, et futuris: et in vxore indotata habéte amplu patrimonium, qn nubit. dato quod ipsum patrimoniu no fuerit expresse in doté datu. ¶ 1 † Sed premissis non ob. cotrariam sententiam approbo: q matrimoniu potest esse sine dote, quauis mulier nubens bona habeat. l. si. C. de repu. et. l. fi. C. de dona. ante nup. et illa bona non intelligit in dotem dedisse, a vt pbatur in. d. §. si quis enim. cu. §. seq. in aut. de nup. Et in aut. ptereа. C. vnde vir et vxor. vnde videmus q mulier habere pot bona parafernalia, que no vident in dotem data. l. hac lege. et. l. fi. C. de pac. conuen. l. si ego. §. dotis. ff. de iure dot. et. l. ex his. C. de dona. inter virú et vxo. 2 † Et hoc verum quado maritus tenuisset dicta bona: et fructus percepisset patiéte dicta Titia: q adhuc no intelligerent data in doté, p no. p gl. in. l. ij. C. de acqui. pos. et per. l. nullo. C. de rei vend. et per alia plura, per que hoc late probat Bar. in disputatione sua inci. queda mulier habens magnu patrimoniu. et ita est de méte gl. in. d. l. mulier bona. que dixit q lz Aristotelis interpres dixerit mulierem videri dare oia bona sua in doté: tn lege non probat, imo probat contrariu, vt dictu est. et ita et firmat Bal. in. l. nulla. C. de iure dotiu. et in aut. res que. in. iij. col. C. coia de leg. vbi dicit hoc esse veru, nisi consuetudo esset q oia bona darent in dotem. et ita dicit saluari posse dictu Aristotelis. Et ide vult Bald. in. d. c. j. in ti. an marit9 succedat vxori in beneficiu, salte qn mulier non tradidit bona viro, prout no psupponit dicta mulieré tradidisse. Et dato q muliere patiéte, seu no cotradicente dictus Seius teneret hoc: no noceret dicte mulieri, vt videret in doté dedisse, vt proxime dixi. ¶ Ista opinioné etia q no intelligant data i doté tenuit Ang. in. l. j. ff. so. ma. et Jo. de Jmo. ibi in. vij. col. et Pau. de ca. in. d. aut. preterea. Et ista partem etia sequit Sali. in. d. l. mulier bona. per. l. cum post. §. gener. de iure do. ¶ Fortius voluit Bar. 3 † in dicta disputatione q etia si dicta Titia dedisset dicto Sempronio prio marito dicta bona in dotem, quis si ex primo matrimonio ipsa no haberet liberos, ipsa intelligeret in dubio dedisse eade bona in dotem dicto Seio secundo marito. l. dotem que in prins. et. l. diuus. ff. de iure do. et. l. pe. §. vxor. ff. sol. ma. et notatur per Cy. in aut. sed quauis. in. iij. q. C. de rei vxo. actio. tamen si ex primo matrimonio extat liberi, prout in casu nostro: tuc dos data primo viro non intelligeret repetita simpliciter: sed cu hoc q secundus vir no haberet neq lucraretur plusq vnus ex filijs primi matrimonij, cui min9 tribueret ex bonis maternis. l. hac edictali. iuxta prin. C. de secun. nupt. et in aut. de nup. §. de augmentis. et. l. si constante. in fin. C. de donat. ante nup. et notat in. d. l. nulla. quato forti9 in casu nostro, in quo nulla fuit dos costituta primo viro, no debét itelligi data dicta bona in doté secudo viro. ¶ No obstat allegata in cotrariu, et primo id q habetur in. d. l. quero. et in. d. l. siue generalis, q ibi solum dicitur q mulier minor habens bona et curatoré, potest petere sibi costitui dotem ex bonis suis dadá futuro marito, pro modo facultatu suarum, et dignitate sua, et mariti. non aut dr q videat dare omnia bona sua in dotem. ¶ Nec obst. id qd no. Bar. in. d. l. si constante. q ibi Bar. arguédo incidéter refert opi. Ja. bu. et Martini de fano. Sed ipsemet Bar. plene reassumés istu articulu in dicta disputatione, tenet q no videat dedisse in doté, vt dixi. s. ¶ Non obst. d. l. q aut in stipulatione. q ille tex. loquit qn interuenit datio bonoz: sed in casu nro datio no interuenit. et dt Bal. in d. l. fin. C. de sen. que sine cer. quantitate. et in. d. l. si ante. ff. solu. matri. quod non sufficeret traditio mulieris: sed requiritur datio. i. q dicat do. et sic vtatur verbis habilibus ad translationé dominij. ¶ 4 † No obstat dictu statutum: q respódeo q ibi non dicit q intelligatur bona mulieris in dotem data. et licet dicat q maritus lucret medietaté dicti patrimonij, qd habuit mulier tépore quo nupsit: q respódeo q per hoc infertur q intelligant data in doté, patet q etia in eodé statuto cauetur q vxore predecedente in matrimonio sine liberis coibus, maritus lucret dimidia, nedu dotis, sed etiam bonoru parafernalium. et sic statutu vult q maritus lucret etiam de bonis no dotalib9. ¶ Circa sm dubium, an dicta mulier possit dicta bona tenere et possidere, et ipsis vti, et frui, atq de ipsis disponere ad beneplacitu, et cotra voluntaté mariti: et an maritus possit velle habere fructus, et comoditaté dictorum bonoru: 5 † et dico q muliere cotradicéte maritus no ds habere dictos fructus in posteru, et comoditaté vtendi et fruendi dictis bonis: imo de presenti mulier potest disponere de dictis bonis ad libitu tanq de rebus pprijs: q no intelliguntur esse data in doté, vt probaui. vnde q talia bona etiam si essent paraphernalia, seu loco paraphernaliu sunt in dominio mulieris, vt. l. si ego. §. dotis. ff. de iu. do. et. l. fi. C. de pactis couentis. maritus no pot se de illis intromittere cotradicéte muliere. l. hac lege. C. de pac. couetis. pot mulier illa bona védicare, etia costante matrimonio apud quecunq sint etia si maritus no vergat ad inopia, ita etiam vult Bal. in. l. vbi adhuc. in pen. col. C. de iure do. et recte et fructus naturales q percipiuntur ex talibus bonis sine dubio spectat ad vxoré, salte qn vxor non vult virum frui illis bonis, vt no. gl. et doc. in. d. l. vbi adhuc. in verbo ad sustentationem. et in. d. l. fi. in v. circa se. C. de pac. conuen. et no. in. l. pe. in prin. sm vnum intellectu, quem ibi ponit Bar. ad. l. fal. et no. Bal. in. l. si viua matre. C. de bo. mat. et plus dicit Bar. in. d. l. pe. secutus Martinum de fano. 6 † qd fructus quicunq percepti per maritu contra voluntaté mulieris debentur mulieri, etiam si consumpti sunt per. l. de his. C. de do. inter vir. Si auté volutate mulieris sunt cosumpti: tuc dicit qd fructus industriales spectant ad viru, vt. d. l. fi. cu gl. ¶ Si aut essent fruct9 naturales magni percepti a marito cu volutate mulieris et cosumpti sunt, et tuc tenet maritus quatenus locupletior effectus est. l. stipulata. §. j. ff. de do. inter vir. secus si sunt parui: q no tenetur p legé, si id qd. §. j. et. l. vtrum. co. tit. ¶ Et illud quod gl. et doct. in dictis locis dicut in fructibus naturalibus, sc quod spectat ad vxoré, 7 † procedit etia in pésionib9 et affectibus, q percipERentur et prestaretur pro rebus ipsis paraphernalib9 locatis. ita in terminis vult Bal. in palle. l. vbi adhuc. in pen. col. C. de iur. do. q magis debet equiparari talis redit9 fructib9 q percipiunt, pter intrinseca rei vtilitaté, q vsuris q ex negotiatione pueniut: de quibus vsuris loquitur tex. in. d. l. fi. allegat. l. si nauis. ff. de rei vé. Bn facit qd no. Bal. i. l. si traditio. i fi. C. de act. emp. et tex. i. l. videam9. la. i. et. l. pdioz. ff. de vsuris. et qd notat Ful. in. l. q se debere. §. fi. ff. de codi. ob cau. vbi dixit qd sicut coditiones que dant ad repetédu copetut pro fructibus naturalibus perceptis: vt ibi, et non pro vsuris. l. j. C. de condi. inde. et. l. quod quis. C. de condi. ob tur. cau. ita copetét p pésionibus et affictib9 prediorú, sicut pro fructib9 naturalibus. ar. d. l. videamus. et. d. l. prediorum. ¶ Confirmant 8 predicta: q dicta bona no vident dici parafernalia. † Parafernalia enim sunt, q mulier iuxta doté in domu viri secu ducit ad vsum suu, vel coe. d. l. si ego. §. dotis. No. gl. in rubri. C. de pac. conuen. in verbo parafernis. dr enim a para quod est iuxta, et pherna id est dos, vt ibi gl. Sed hic nulla fuit costituta dos ergo non potest dici quod ista sunt bona parafernalia. vnde dicit Bal. in. l. assiduis. in. iij. col. C. q po. in pig. ha. quod licet aliqua sit disputatio ad qué spectent fructus parafernalium: tn fructus alioru bonorum vxoris, que non

fuerunt

fuerūt assignata viro tanq̄ parapbernalia:sed vir, vt minister vel negotiorū gestor administrasset,restituere tenet̄.facit ſm eum qd no.Cy.in.l.diuortio.in fi.ij.gl.ff.sol.mat.Plus dixit Bal.in cōsi.suo incipiente.Est sciendum qd mulier ⁊c. 9 †quod mulier habet patrimonium triplicis generis,sc3 dotale.Item parapbernale,⁊ illud cōsistit in bonis mobilib⁹,q̄ vxor defert in domum viri,ratione sui vsus vel communis, sc3 sui ⁊ mariti.d.§.dotis.⁊.d.l.fi.quoddā aliud est patrimonium mulieris cōsistens in alijs rebus extra illas,que in dotem date sunt,vel in domū viri inducte vltra dotē.⁊ in istis vir nullā h3 administrationē.vnde si agit cauet de rato pro muliere.l.maritus.C.de pcu.Sed pro parapbernalib⁹ nō cauet:q2 intelligit̄ habere tacitā administrationē.vt in.d.l.fi.⁊ ibi gl.in verbo an habitare.Et de fructib⁹ parapbernalib⁹ dicit Bal.qd tenet̄ reddere maritus rōnē quatenus ꝯuertisset in vsus ꝓprios:q2 debuit cōuertere in vsum cōem,vt.d.l.fi.⁊ no.in.d.l.stipulata.§.j.Et in istis ꝓcedit distinctio tradita p Bar.in.l.maritus.que est in.l.pe.ff.ad leg.fal.¶ In fructibus vero tertij generis bonorū,id est nō dotaliū,nec parapbernaliū dicit Bal.in.d.consilio qd si cōstat qd ꝯ voluntatem mulieris percepti sunt,⁊ maritus tenetur per dictā.l.de bis.Aut cōstat qd percepti sunt de volūtate mulieris:⁊ tūc aut querit̄ de fructib⁹ extātib⁹.⁊ illi spectāt ad mulierē.per d.l.si stipulata.Aut de ꝯsumptis:⁊ tūc de industrialib⁹,⁊ naturalib⁹ dicit esse ꝯcludēdū idē qd dictū est in fructib⁹ parapbernalium.Aut volūtas mulieris est dubia,⁊ dicit qd būc 10 casum omisit Bar.in.d.l.pe.quo casu dicit Bal.† quod maritus non lucratur fructus extātes,nec cōsumptos,nec naturales,neq3 industriales:sed illos tenet̄ restituere,p.d.l.pe.nibil sub audiēdo,nec violādo literā.Et q2 in dubio vir nō p̄sumit̄ cōsumere de volūtate mulieris ex plurib⁹ presumptiōibus,primo ex regula.l.cū de indebito.in prin.ff.de ꝓba.⁊ in c.super boc.de renun.Scdo:q2 genus mulierū auarissimum est.l.si ego.ff.ad velleia.⁊.d.l.si stipulata.§.j.¶ Tertio ex cōgruentia personarum:q2 debēt viri sustētare vxores de ꝓprijs vel dotalib⁹,nō vir ab vxore.l.ex annuo.ff.de dona.inter virū.¶ Quarto ex personarū cōiūctiōe ⁊ qualitate:q2 in vxore est annexa reuerētia erga virū,propter q̄ resultat presumptio dissensus seu volūtatis.l.j.§.que onerāde.ff. quarū re.actio nō dat̄.l.pe.ff.de furtis.no.Bar.in.l.q̄ dotis.in vlti.col.ff.sol.ma.Et sic apparet quod ſm communem opinionē 11 dicti fructus debent pertinere ad mulierem.¶ † Ex predictis resultat qd posito q̄ mulier videretur voluisse dare in dotem dicta bona non potuisset dare ad preiudicium filiorū primi matrimonij:q2 attento q̄ statutum vult q̄ lucret̄ maritus dimidiam dotis, non potest tunc mulier dare in dotē scdo viro,plus q̄ assignet vni ex filijs primi matrimonij, sc3 b cui minus[b] assignaret,vt.d.l.bac edictali.in princ.cū ibi notatis per gl.⁊ Bar.cū alijs.s.allegatis.Bene facit quod no. Bar.in.l.vnica.C.de inof.do.¶ Item infert q̄ dicta mulier potest disponere de dictis bonis,⁊ illa alienare inspecto presenti statu:q2 nō sunt dotalia.Et dato q̄ si eueniret casus q̄ mulier decederet in matrimonio sine liberis cōmunib⁹,maritus deberet lucrari nō dico dimidiā,sed tm̄ quātū haberet de bis bonis vn⁹ ex filijs primi matrimonij,vt decidit Bar. post Cy.in.d.l.bac edictali.⁊ Bal.in.d.l.vnica.C.de inof.do. ⁊ in aut.ꝑterea.C.vnde vir ⁊ vxor.⁊ Ang.in.§.q2 vero.el.j.in aut.de nup.Et dicit Pau.de cast.in.d.aut.preterea.C. vnde vir ⁊ vxor.q̄ ista est communis opinio,tamen antequam eueniret ille casus valebit alienatio in totū.l.j.C.de bo.mater.§.⁊ ita certa.in aut.de nup.l.fi.§.finautē.C.cōmunia de leg.⁊ ꝑ notata in.l.cum pater.§.libertis.de leg.ij.Si vero eueniret dictus casus adbuc valeret alienatio cum effectu:nisi mulier alienasset etiam illā partem, quam proxime dixi debere lucrari maritum per predicta.Alex.

Epitome.

¶ Promissio dotis etiam ad omnē voluntatem creditoris, habet tacitam conditionem si nuptie sequantur.

Consiliū.CXLV.

Viso processu cause principalis ⁊ appellatiōis inter Bonacursiū Andree de pisis appellantē,⁊ dictum Andream eius patrem appellantem ex altera,⁊ allegationibus aduocatorum vtriusq3 partis,⁊ literis magnifici dñi capitanei pisarū,qb⁹ requisitus sum vt tanq̄ cōsultor elect⁹ ab vtraq3 parte cōsulere debeā q̄ future sint partes ipsi⁹ in iudicādo.Et breuiter sentio partes suas esse in ꝓnūciādo bene,ꝓuocatū pro parte dicti Bonacursij,⁊ capturā dicti Bonacursij,⁊ alia inde secuta debere reuocari, ⁊ omnia in pristinū statū reduci.nā ꝑ parte dicti Andree ꝓductū fuit instr̄m obligatiōis Bonacursij ꝓmittētis dicto eius p̄ri florenos centū auri,ad rōnē librarū quatuor,ꝑ quolibet floreno ad omnē ipsi⁹ Andree volūtatē,⁊ regstionē ꝑ dote siue in augmētū dotis Izabete filie dicti Andree cū pacto q̄ posset ꝑsonaliter capi,⁊ carcerari,fuitq3 requisit⁹ dict⁹ Bonacursius pro parte dicti Andree,vt solueret dictos florenos cētū:⁊ dict⁹ Bonacursi⁹ recusauit soluere opponēdo certas exceptiōes,quib⁹ nō obstātibus dñs Ptās elapsis octo diebus a die dicte requisitionis ad petitionē dicti Andree cōmisit dictū Bonacursium grauari ēt personal'r pro dictis florenis cētū cōuertēdis in cām:de qua in instrumēto ꝑdicto.⁊ ita captus fuit,eo q2 statuto sub rubrica de capiēdo hoīes ꝑ debito et ꝓuisu3 q̄ ad petitionē cuiuslibet creditoris hn̄tis instr̄m in quo ꝯtineat̄ q̄ debitor su⁹ possit capi ⁊ detineri,ꝓcedat ad capturā ⁊ detētionē elapsis octo dieb⁹ a termino cōprebenso in instr̄o donec ipsi creditori de debito ⁊ expēsis fuerit īegre satisfactū. 1 Et † hmōi statutū fatēdū est valere ſm cōes opi.vt no.Bar. a ⁊ alij post eū.in.l.titio cētū.§.j.ff.de condi.⁊ demō.⁊ Bal.in l.j.in.ij.col.C.qui bo.ced.pos.⁊ Ang.⁊ alij post eū in.l.⁊ sic.in prin.⁊ in.l.nemo potest.ff.de leg.j.Moderni in.l.alia.§.eleganter.ff.sol.mat.⁊ Jo.de Jmo.in commento.c.cū contingat.in primo membro principali.de iureiur.facit.l.j.C.q bo.cede.poss.⁊ id q̄ habetur in.l.missi opinatores.⁊ in.l. nemo carcerē.C.de exac.tributo.li.x.¶ Postea fuit comparitum b ꝑ parte dicti Bonacursij,⁊ obtēta prius venia petijt reuocari ⁊ cassari capturā,quam dixit esse nullam,⁊ iniustā ex plu- c ribus causis ꝑ eū allegatis,⁊ petijt super bis consiliū sapiētis:⁊ spreta petitiōe consilij sapiētis dñs ⁊ potestas cōtra dictū Bonacursiū pronunciauit, a cuius sn̄ia est appellatū, ⁊ 2 bene,vt mibi v̄r principaliter:† q2 illa ꝓmissio facta ꝑ Bo- d c nacursiū pro dote.intelligitur babere tacitā[c] cōdōnē,si nuptie sequant̄.l.stipulationē.⁊.l.promittēdo.in princi.l.tali.in prin.ff.de iure do.Et nō cōstat nuptias esse secutas.⁊ q̄ tacita cōditio ita impedit natiuitatē actiōis,sicut expressa.l.interdū.in prin.ff.de ver.ob.l.j.ff.de condi.⁊ demō.notatur in l.itē q2.in prin.ff.de pac.¶ Nec ad boc obstant illa verba apposita in instrumēto. vc3 ad omnē voluntatē ⁊ requisitionē dicti Andree ⁊c.q2 dico q̄ illa verba non faciunt quin promissio facta ꝑ dote intelligat̄ babere cōdōnē nuptiarū: qm̄ intelligunt̄ illa verba q̄ secutis nuptijs teneat̄ Bonacursi⁹ ad omnē volūtatē Andree soluere.q2 ante matrimoniū non cadit nomē dotis.l.fi.in prin.C.de do.an nup.⁊.l.iij.ff.de iure do.Et in indiuiduo decidit boc singulariter Bal.in.l.qui se debere.ff.de cōdi.ob cau.in lectura florentina,super gl.in ver.qm̄.Nā gl.ibi dicit,q̄ l3 in promissione dotis:q̄ ibi facta fuit spōso seu futuro marito insit tacita cōditio,si matrimod niū sequatur.Tamē fallit vbi actū esset[d] qd nō inesset dicta conditio.Subdit Bal.qd tn̄ intelligeretur esse actū,q̄ non inesset dicta cōditio,q̄uis in ꝓmissiōe ad fuisset dictū qn̄ ꝓmittebat soluere ad omnē petitionē ipsi⁹ spōsi,seu futuri viri.Allegat tex.ad boc valde notabilē in.d.l.tali.in prin.⁊ re 3 putat boc mēti tenēdū.nā d2 in preallegata.l.tali.† q̄ si bodie stipulatus sum dari mibi noīe dotis decē anno primo, intelligit̄ de anno proximo incboādo ex die nuptiarum, nō ex die stipulationis.facit qd no.Bar.in.l.si cui legetur.in fi. prin.ff.de lega.j.⁊ Bal.in.l.vnica.in.§j.q.C.de bis q̄ pe.no.in rubrica.C.de cōtrabē.emp.in fi.⁊ q̄ babetur in.l.iij.§.si quis bere.ff.de statulib.Sed nullibi clari⁹ memini me legisse bāc decisionem q̄ in.l.qui se debere.per Bal.in predicta lectura, cui neminē contradicētē reperio.⁊ propterea ab eius sententia recedere in iudicādo ⁊ consulendo nō absq3 vitio esse putarem.⁊ esse potest q̄ mens contrabentiū aliter fuerit: tamē si alia fuit mens,minus expressum fuit quā oportet:ideo sibi imputare debet stipulator, qui legem conuentionis minus aperti⁹ dixit.l.veterib⁹.ff.de pac.l.stipulatio ista.§.in stipulationib⁹.ff.de ver.ob.¶ Ex alio capite etiā videt̄ grauatū fuisse dictū Bonacursiū:q2 nō debuit sibi denegari consiliū sapientis petitū.Cum ita dispositū sit ex dispositione statutorū saltem nouissimorum mibi transmissorum.Et nō dicatur quod dicta statuta non militant, qn̄ petitur consilium in re clara iuxta no.per Bar.in.l.ille aut ille.§.cū in verbis. ff.de lega.iij.per illum textū.⁊ Bal.in.l.que ex relationibus. C.de legi.⁊ in.l.j.C.de relationi.⁊ Ang.in cōsi.cxxxvj.inci.in

a ¶ Triplicis.s.li.j.consi.xlij.nu.2.s.li.ij.cōsi.lxij.col.ij.Mattbe.afflic.deci.neap.xliiij.colū.j.Jas.consi.cxcvij.li.ij.

b ¶ Minus.s.e.consi.clviij.

c ¶ Tacitam.Soci.l.si in diem.in princ.de condi.⁊ demon.

d ¶ Esset.vt.s.e.consi.lxj.nu.5.

q. vertēte inter ser Bñdictū. & Jo. de Jmo. in. l. si sic. la. j. ff. de ver. ob. & Lud. ro. in. l. si quis mihi bona. §. pe. ff. de acqui. he. Bene facit qd no. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de requisitio. cōsilij. §. j. in ver. vt aūt. qz rñsio ptz per proxime dicta. per que patet q imo res nō erat clara p parte dicti Andree. † & sententia lata nō seruata forma data a statuto circa dictū cōsiliū sapiētis, nō tz vt plene p Bart. l. j. §. si plures. in repetitione. ff. de exercito. & añ eū Old. vt refert & sequit Bal. in. l. si quis mihi bona. §. si corā. ff. de acqui. here. per ibi notata per gl. & Rof. quem refert & sequit Bal. in. l. vnica. C. ne lice. ter. puo. nec talis nullitas resultās ex dispositione talis statuti intelligeret reiecta vigore alterius statuti simpliciter disponētis q snia lata a Potestate, nō possit dici nulla, vt habet ex notatis per Bar. l. j. §. & parui. per ibi notata per gl. ff. q vi aut clam. arg. l. nam ad ea. ff. de condi. & demon. & l. si quando. in prin. C. de inof. test. & l. sed & posteriores. ff. de leg. Et ita etiā no. Jo. an. in addi. Spe. in tit. de sen. §. vt antē. in additione incipiente ad hec &c. Bal. in. l. j. in vlti. col. C. de condi. inde. & Pet. de ancha. in cle. j. de sequest. pos. & Ant. de bu. in. c. item cū quis. de resti. spol. & Sal. in. l. ita pudor. C. de adul. & Joā. de imo. in. c. ex parte. el. ij. de offi. dele. & in. l. fi. ff. a qui. app. nō licet. ¶ Ex quibus concludo vt supra. tñ attenta prima sententia lata in fauorem dicti Andree & allegationibus petitorū pro parte sua, & probabilibus hincinde vertentibus, cōsulo vtriqz parti super expensis silentium imponendum.

Thema. Raphael dedit mandatū generale Amphioni patri suo ad contrahendū matrimoniū cū quacūqz muliere Januēsi. pr tanq pcurator filij ɔtxit cū Manfreneta postea Raphael cōtractū ignorās fecit patri aliud mādatū specificū ad ɔhēdū cū Mafreneta, & tpe huius scdi mādati Mafreneta erat in domo Amphionis tanq vxor Raphaelis pseuerās in ɔsensu dicti matrimonij sic ɔcti: sz postea discessit & dissentit. rñdet Alex. q nō pt dissentire ēt anteq pseuerauerit in cōsensu post notitiā secūdi mādati: qz in pūcto scdi mādati tanq p secutā implicitā ratificationē & cōcursum cōsensuū pfectū fuit matrimoniū, ēt absqz eo q ratificatio notificata fuerit alteri parti. Jdē fere in simili late tz Pe. de anch. rep. c. ratihabitionē. col. pe. & fi. de reg. iu. in. vj. Sed ego dico q Pe. de anch. ibi male scripsit & Alex. hic peius quātūuis artificiose & elaborate consuluit & satis liquet nō esse iustū ɔsiliū iudici redditū, sz allegatiōes in fauorē partis elaboratas, & ɔriū in fortioribus terminis. s. etiā si mulier post ɔctū matrimoniū habuerit scientiā ratificationis anteq dissentiret, & post illā sciētiā pseuerādo in ɔsensu gesserit se pro vxore tñ q nōdū sit matrimoniū, sz penitere & alij nubere possit cōsuluit. Jdē Pe. de anch. sibi ɔrius in cōsi. cccxviij. inci. Al. duas filias. idē in eodē casu Ant. bu. cōsi. lxiiij. & inter cōsi. Anch. cōsi. cccxix. nō tñ explicāt veras rōnes decidēdi q sunt he, vcz q matrimoniū quo ad sui vinculū nō pōt esse in pēdenti, q nō pōt maxime ɔhi p verū pcuratorē, sed bene per verū nūciū. q act9 falsi nūcij nō pōt ratificari, q matrimoniū nō potest proprie cōtrahi per veram ratificationē, sed dūtaxat per nouū verum dispositorium cōsensum de presenti, vt late probaui in nonis intellec. meis super. l. sufficit. cum. l. seq. ff. de sponsa. C. M.

Consilium. XLVI.

In causa & lite inter nobilē Raphaelē cētarionū agētē, & spectabilē dominam Manfrenetā se defendentē. ¶ Visis narratis in themate, necnon perspectis mandatis per dictum Raphaelē factis in personā. d. Amphrioni patris sui circa facultatē cōtrahendi matrimoniū. ¶ Visisqz attestationib9 & literis, vt dr Raphaelis predicti in causa pductis, pretermissis nō necessarijs sentio iura Raphaelis esse potiora. Et suppono † q quis pro cōstāti ponerem9 mādatū primū factū in persona Amphrionis per Raphaelē de ɔhendo matrimoniū, cū quacūqz muliere Januense, & legitima, non esse sufficiēs, eo qz debuerit exprimi certa psona mulieris, per id q habet in. l. ɔnali. ff. de ritu nup. & no. expresse gl. & doc. in. c. fi. de pcu. li. vj. & Bar. in. l. filiussa. ff. de don. & Sal. in. l. j. ff. de spōsa. tñ ex alijs ɔcurrētib9 puto Raphaelē iustitiā fouere. Et principaliter me mouet q post ɔctū matrimoniū p verba de pñti per Amphrionū, vt patrē, & pcuratorē Raphaelis † dict9 Raphael anteq appareret Mafrenetā mutasse pposituː & sic anteq recederet de domo Amphriōi ratificauit dictū matrimoniū, de qua ratificatione vr cōstare tā p instrm quam per testes, primo per instrumentum patet: qz anteqā Manfrenata desponsata per verba de presenti propositum mutaret, Raphael fecit aliud mādatū in persona dicti Amphrioni specialiter ad ɔhendum matrimoniū cum Manfreneta, per quē actū videtur ratificasse matrimoniū prius contractū, nōie suo per dictū eius patrē, vt. j. pbabo. † Et cōstat qd matrimoniū ɔctū per patrē nomine filij, pōt per filiū ratificari, & ex ratificatione sortitur effectum. l. sufficit. cū. l. sequenti. ff. de spon. & c. j. §. porro. de despon. impu. lib. vj. & no. doc. in. c. ex parte. de resti. spo. Nam ratihabitio trahit retro, & mādato comparat quo ad actū gestū nōie ratificantis. l. fi. C. ad Mace. c. ratihabitionē. iūcto. c. precedenti. de reg. iur. in. vj. Etiam in casibus in quibus requiritur speciale mādatū sicut reqritur in matrimonio, vt est text. notabilis in. l. qd si de speciali. ff. de mino. & in. d. c. cū quis. de senten. excō. lib. vj. iuncta. l. iij. §. si procurator. ff. q quisqz iur. & no. Archi. in ca. qui ad agendum. de procu. in. vj. & Jo. an. in. c. cupientes. de elect. li. vj. & Bal. in. l. si maritus. C. manda. & in. l. multum. in. iij. col. C. si quis alteri vel sibi. & Ang. in. d. l. licet. ff. de iud. ¶ Est ergo videndum vtrum sit verum quod videatur Raphael per dictum sm mandatum ad contrahendum matrimonium voluisse ratificare iam contractum, & puto qd sic. † Et presupposito q Raphael existēs tūc in Hispania ignorare presumeret matrimonium contractū per patrē in Jtalia. l. Titius. §. j. ff. de lib. & posth. l. veri9. ff. de pba. c. quosdā. & c. quanto. de presump. cum si. hoc esse verum probatur per l. hec cōditio filie mee. §. fi. cum. l. sequen. ff. de condi. & demō. & l. si ita sit scriptum. §. fi. ff. de lega. ij. & l. quidā relegatus. in prin. ff. de reb. dub. vbi si testator legat alicui sub aliqua conditione per verba futuri tēporis, puta cum talis erit pubes, vel si nauis ex asia venerit. & illa conditio tēpore testamēti sit adimpleta ignorante testatore: tunc videt testatorem de illa sensisse, & mētem eius fuisse. q si sciuisset illam conditionem tūc eueniisse: satisfactū esset menti sue, & voluisset purū esse legatū. sed vbi testator tempore testamenti sciebat illā cōditionē euenisse: tunc si reiterari poterat, videt sensisse de alio futuro implemento. † Et per hoc dicitur q si papa mandat alicui puideri de prima vacatura in certa ecclesia, possit puideri de ea q tūc vacabat[a] tempore date (altē si papa ignorabat illam vacare, vt tenet Cy. in. l. cū vxori. C. qñ di. leg. ce. & Bal. Ang. & moderni in. l. titius. §. j. per illum tex. ff. de libe. & posthu. & notatur in cle. j. de concess. preb. & per modernos in. d. l. hec conditio. Et similiter dicit Bal. in. l. fi. in vlt. col. C. de senten. que sine certa quantita. † q si testator legat centū pro Berta maritanda, & ipsa iam erat maritata[b] tempore testamenti debebuntur sibi illa centū per. l. si iam facta. ff. de condi. & demon. & per. l. antepe. C. de insti. & substitu. sub cōdi. fa. ¶ Comprobatur per id quod habetur in. l. si quis filio exheredato. §. irritū. ver. qua rōne. ff. de iniusto test. † vbi si alicui per principē permittitur testari, cū de iure cōi testari non posset, trahetur dicta promissio ad testm antea factū. & sic princeps videtur validasse testamentum antea factū, & illud ratum habere. vnde colligit ibi Bal. ex illo tex. qd promittens de nouo facere videtur cōfirmare iam factū nisi aliqua ratio in cōtrarium subesset, secundū quod dicūt moderni, vt Pau. de ca. in. d. §. irritū. & in. d. l. hec ɔditio filie mee. §. si sic. vbi dicit habuisse de facto. q. sub his terminis. † Emphyteuta vel feudatarius vēdidit rē irrequisito dño p quadraginta: & sic ceciderat a iure suo. postea vidēs ipse qd malefecerat, reqsiuit dñm qd si vellet emere p quadraginta, daret sibi poti9 q alteri. dñs recusauit accipere. dedit licētiā q vēderet cuicūqz sibi placeret p illo ptio: qz nolebat ipse emere nisi pro. xx. Postea peruenit ad notitiā dñi, qd ille vēdiderat ante licētiā: & sic qd ceciderat in cōmissum: & ideo volebat dñs petere rē tāquā ad eū deuolutā. qrebat an posset: & text. in. d. §. irritū. allegabat ɔ dñm, qz ex quo ɔcessit qd posset vēdere videbat etiā vēditionē factā ratā habere. ¶ Tñ dt ipse qd hoc est verū si sciebat dñs tpe quo ɔcessit licētiā fuisse factā vēditionē: qz tūc vr renūciare pene cōmisse. ar. l. j. in prin. ff. si quis cau. & l. post diem. ff. de. l. commisso. secus si ignorabat:[c] qz nō est verisile qd si sciuisset penā iā cōmissam, remisisset. ar. l. cū de indebito. ff. de pba. & c. super hoc. de renū. Et facilius qs remitteret penā cōmittēdā, q iam cōmissam. ar. c. queadmodū. de iureiu. & l. fi. C. de acq. pos. Et ita dicit se reperisse quosdā vltramōtanos tenere per dictū. §. irritū. que rō cessat in casu nostro, cū eo qd fecerit dict9 Amphrionus, nulla pena erat acquisita Raphaeli, quam videretur remittere ex ratificatiōe resultāte p scdm mādatū. ¶ † Fortificant pdicta p tex. ad hoc reputatū singularē i. l. Julian9. & qd ibi notatur. ff.

a ¶ Vacabat. glo. Semi. phi. frā. c. si postq. de pbē. l. vj. Phi. frā. c. si pp. in fi. de rescr. l. vj. Deci. ɔsi. ccxxiij. col. iij. Iaf. l. q filiab9. §. j. in prin. de lega. j. in rep. l. quominus. col. xj. de flu. gl. prag. de colla. §. statuit. ver. quoquomodo. ad fi. Tñ decisio. d. gl. prag. casu q loquit nō est hodie va. ppter tex. cōcordati. de col. §. pfatiqz. ibi, semel añ vocationē. lz Pe. rebuff. ibi, & i suo tra. nōia. q. xv. nu. 33. teneat posse insinuari literas gradus & nōiationis post vacationē ea durāte. q est ɔ [illegible] cōcor. & ɔ ɔsti. regias Ludo. xij. publicatas āno. M. ccccxij. §. viij. [illegible]

b ¶ Maritata. idē Hypp. mar. rep. rub. de fideius. nu. 85. Secus tñ qñ legat psone incerte vt tradit Bal. in. d. l. fi. ad fin. & extra i rub. rex pacificus. col. iiij. vers. sed pone. Claua. in versi. castitas. Jaso. l. duobus. §. ei qui. de iureiur. l. diuortio. §. q i anno. so. ma. Deci. in rub. in prin. & ibi Frāc. ripa. nu. 3. C. de secun. nup. & bene lz adhuc idē velit Pau. cōsi. cccviij. in isto in fi. lib. j. qñ legatū est factum filiabus in genere, et male. [illegible]

c ¶ Jgnorabat. §. li. iiij. consi. cxiij. dixi in cōsue. pari. §. xiiij. nu. 10.

notatur.ff. qui satiſ.cog.vbi ſi Titius ſine mādato meo egit cōtra te noīe meo,⁊ a te accepiſſet fideiuſſores iudicatũ ſolui poſtea pendēte dicto iudicio mādati ſibi vt ageret cōtra te, videor ratificare id ꝙ antea fecit:⁊ iō fideiuſſores qui ꝓmiſerũt iudicatũ ſolui,obligabunť mihi.⁊ ꝓpterea dñi de rota ſua cōcluſione quadringēteſima quadrageſima tertia inci. Itē fuit dubitatũ vtrũ procurator ad cauſam ⁊c.Volunt ꝙ procurator habēs mādatũ ad ſubſtituēdũ, ſi ſubſtituat vnũ qui antea ſine mādato egerat,vr̃ ratificare iam geſta.

10 †Cōprobať etiã:qr videmus ꝙ ſi quis ingreditur fundũ animo retinēdi ⁊ cōtinuandi poſſeſſionē tanꝙ ſibi prius acqſitã,cũ in veritate nũꝙ prius acqſiuiſſet operať iſte anim⁹ in acqui. poſ.de nouo[a] vt ꝓbať i.l.ſequiť.§.itē labeo.⁊.§.de illo.⁊ vtrobiqꝫ no.Bar.⁊ Ang.ff.de vſuſc.⁊ in.l.ꝙ vulgo.ff.pro empto re.⁊ pleni⁹ Bar.⁊ alij cōiter in.l.iij.i prin.ff.de acq.poſ.reprobata gl.⁊ ibi,⁊ no.Bar.in.l.gerit.in pen.col.ff.de acq.here.⁊ Bal.in ſua diſpu.inci. Accuſatus de vi turbatiua.in.v.col. qr illud ꝙ qs facit ad cōſeruādũ operať ad inducēdũ.l.ij.C. cōmu.vtriuſqꝫ iud.l.poſthumus.§. fi.de inin.teſt.l.qui li.§. teſtamēto.ff.de bo.poſ.ſm tab.⁊.l.ſi quis duas.§.ſi in venditione.alias eſt.l.q̃ incipit,ſi in vēditiōe.ff.cōia ꝑdio.vbi fuit in cōtractu excepta ſeruit⁹, q̃ nō erat tanꝙ eſſet:⁊ tñ operať acquiſitionē de nouo.⁊ illũ tex.pōderat ibi Angel⁹ ꝓ reprobāda gl.in.d.l.iij.ff.de acq.poſ.ſicut ergo verba ⁊ animus, q̃ tendũt ad cōſeruādũ,⁊ retinendũ iam acquiſitũ operanť vt inducāt acquiſitionē de nouo:ita eadē rōne verba ⁊ animus que tēdunt ad actũ de nouo faciendũ debēt operari in cōſeruatiōe,ſeu cōfirmatiōe act⁹ iam celebrati: cũ difficili⁹ inducať acquiſitio q̃ penit⁹ fieret de nouo ꝙ intētio vel cōſeruatio.l.patre furioſo.ff.de his q ſunt ſui vel alie.iu.c.quēadmodũ.de iureiu.

11 †Pro hac cōcluſione etiã bñ facit tex.no.in l.ſi quis mihi bona.§.ſed qd ſi mādauit.ver.Aut quid ſi petitã.ff.de acq.he.vbi ſi parte dixit ꝙ ratã habebat petitionē bonorũ poſſeſſionis talis hereditatis factã a filio ſuo, quem in poteſtate habebat:induciť ꝑ hec verba mādatũ ſeu iuſſus de adeũdo de nouo hereditatem illã.vnde ex illo text.no.ibi Moderni ꝙ act⁹ qui fit ad velidādũ actũ iam factũ importat mādatũ ſup actu de nouo gerēdo.Et ꝓpterea reprobant gl.in.d.l.iij.in prin.ꝙ etiã reprobat Jo.de imo.in.l.qui fundũ.in prin.ff.pro empto.vnde ꝑ dictũ.§.ſed qd ſi mandauit. dicũt ibi moderni,⁊ maxime Raph.pone ꝙ rumor eſt quod Titi⁹ emit ꝓ me talē librũ, ⁊ ego ratũ habui.Et in veritate ipſe nō emerat,vel nō legitime emerat.⁊ poſtea ltīe emit.an ſufficiat illa ratihabitio,vt videať a me habuiſſe mādatum emēdo:⁊ dicit ꝙ ſic,ꝑ illũ tex.

12 †Nec ꝑdictis obſtat ſi diceret:non pōt induci ratificatio eius ꝙ ignorabať a ratificante:qr in ignorāte nō pōt adeſſe cōſenſus.l.mater.ff.de inoffi. teſt.l.qui cũ tutoribus.in prin.ff.de tranſ.⁊ per id qđ no.Jo. an.in addi.Spe.in ti.de ꝓcu.§.j.in ver.ſed qd ſi ꝓcuratoriũ. ſꝫ Raphael tꝑe ſcđi mādati ignorabat matrimoniũ eſſe contractũ:ergo nō p̃t videri illud tũc ratificaſſe. Qr rñdeo p̃mo ꝙ ſatis ex forma ſcđi mādati colligiť Raphaelē ſaltē in gñe, cogitaſſe de dicto matrimonio nō ſolũ ꝯhēdo per patrē,ſed etiã iam cōtracto,vt ptꝫ ibi dũ dr,⁊ etiam vt ſit recepta pro mea ſpōſa,⁊ vxore dicta Māfreneta,poſſit ꝓmittere, ⁊ mādare i arras,vel alio mō iuxta mortē dicte ciuitatis Janue ⁊c.Et ſufficit eſſe in gñe cogitatũ de actu ad hoc vt diſpoſitio trahať ad illũ actũ in ſpecie ignoratũ ⁊ incognitũ.l.q in re militari.ff.de teſt.mili.l.ſub p̃textu ſpecierũ.⁊ ibi no.C.de trāſa.ꝙ ēt de illo cogitauerit. Etiã pꝫ ex p̃mo mādato antea tranſmiſſo,⁊ ex literis ſcriptis ꝑ Raphaelē pr̃i maxime ſub die.xiiij.Nouēbris anni.M.cccclxvj.Et ſic añ cōfectionē ſecũdi mādati,in quibus literis dr.Vidi quantũ dixiſtis de re perficiēda cũ dño Galeoto vcꝫ de Māfreneta ꝙ exiſtimo ꝙ poſtea feceritis, qr ſatis cito habueritis credo nr̃as ꝑ quas id laudauimus in quo propoſito adhuc ſum⁹ ⁊c.Et idē deprehēdiť ex alijs literis Raphaelis ſub die.vij.Januarij anni.M.cccclxvij.Dũ in eis ſcribit:Vidi ꝑ additionē in ipſa veſtra die.xix.prout in toto firmaueratis rē Manfrenete, ⁊ pro die ſequēti eſſe debebatis vna cã attinētib⁹ pro re in totũ perficiēda ⁊c.

13 †Scđo pōt reſpōderi,ꝙ quo ad actũ in quo propter propoſitũ ratificātis verſari poterat preiudiciũ ratificantis, eſt verum ꝙ non videtur ratificaſſe per dationem mādati ad actũ nouiter conficiendũ:⁊ ita loquunť allegata in cōtrariũ.ſed in ꝓpoſito noſtro ceſſat hec ratio:qr intentio Raphaelis erat habere in vxorē Manfrenetã, vt ex ipſo mandato apparet.vnde ſi ex hoc mādato videať ratificaſſe matrimoniũ antea nomine ſuo contractũ, nō reſultat preiudiciũ ipſi Raphaeli preter propoſitum ſuũ. imo in effectu hoc cōſonat propoſito ſuo.⁊ ad hoc tēdit ratio dicte.l. hec cōditio filie mee.§.fi.⁊ id quod habetur in.d.§.irritum.⁊ id quod notant doc.in.d.l.iij.in prin.ff.de acqui.poſ.cũ concordantijs ſupra allegatis.Et fortius eſt illud quod dicitur per Raph.cuma.in.d.l.ſi quis mihi bona.§.ſed quid ſi mandauit.vbi etiam loquitur in ignorante.

14 †Non obſt.etiam predicte concluſioni illud quod not.Angel.in.d.l.iulianus. ⁊ in.l.licet.ff.de iudi.vbi volunt quod illud quod dicitur in dicta.l.iulianus.ſcilicet quod mandatum datum ad actum de nouo faciendũ,ſi nō eſt datũ a principio, ſed ex poſtfacto, habet vim ratihabitionis, ⁊ trahiť retro procedat qñ tempore mandati ſuperueniētis actus nondũ erat ex toto conſummatus,vt cũ cepiſti noīe meo agere,⁊ lite pendēte mando,vt cauſam agas,vt eſt caſus ſingularis ſm eum in.d.l.iulianus.ſecus ſi actus iam erat ex toto conſummatus.exemplum ponit:Si homicidiũ fuit a te iam perpetratum,⁊ ego dico,mādo tibi quod facias vel feceris homicidium,qr non eſt poſſibile quod tale mādatũ equiparetur ratihabitioni, ⁊ trahatur retro:qr verba nō ſunt apta ad id:quoniã mando vt facias.ergo nō refertur ad factum.allegat in ar.l.cum ſtipulamus.⁊.l.ſi a colono.ff.de ver.obli.Et quia ſecundũ eum qñ mandoto quod feceris eſt locutio inepta, ⁊ forma repugnat nature mādati,que eſt vt cōferať ſuper futuro.l.ſi vero nō remunerandi.§.ſi poſt creditam.⁊ ibi no.ff.man.qr reſpōdeo quod in caſu in quo loquitur dicta limitatio tradita per Ang.actus fortius erat omnē effectũ,ſm intentionem agētis abſqꝫ vlla ratificatiōe alterius exēplũ in homicidio perpetrato per te.Nam ſm intētionē tuã actus ille erat ſortitus omnem effectũ abſqꝫ vlla ratihabitione alterius.ſed in caſu noſtro actus matrimonij celebrati per patrem noīe filij ſine ſpecifico mandato,non erat ſortitus omnem effectum abſqꝫ ratificatione filij, vt qr aliter non valebat: ſequitur qđ cum nō ſit ex toto conſummatus ⁊ perfectus, ſed perficiēdus per ratificationē filij,dꝫ validari ex conceſſione dicti noui mandati facti per filiũ in perſona patris conſtituti ad cōtrahendum matrimoniũ,vt ſic tale mandatum habeat vim[b] ratificatiōis per doctrinã ipſiuſmet Ang.in.d.l.iulia.que non repugnat caſui noſtro,imo conuenit illi.Et ſimilem diſtinctionem facit Cy.in.l.non ideo minus.in.j.q.C.de accu.

15 †Et nō obſtat id quod habetur in.d.l.ſi vero non remunerandi.§.ſi poſt creditã.vbi mandatũ debet precedere,non aũt ſequi:qr fateor ꝙ quādo tu feciſti actũ non noīe meo, non ſufficit qđ tibi mādem ex poſtfacto:qr tale mandatum non poteſt operari in vim ratihabitionis eius ꝙ nomine meo nō eſt geſtũ. l.ſi pupilli.§.ſed ſi ego.ff.de nego.geſt.c.cũ quis.de ſen.excō. in.vj.Sed ſi actus erat nomine meo geſtus, bene pōt habere vim ratihabitionis.d.l.iulia. Et probať per alia iura, ⁊ rationes ſuperius allegatas.per quas etiã apparet non obſtare ſi diceret ꝙ actus non dꝫ operari vltra intentionē agētiũ.l.nō omnis.in prin.ff.ſi cer.pe.l.multũ.C.ſi qs al.vel ſibi. qr imo hec videtur eſſe intētio agentis.ſ.velle cōfirmare matrimoniũ iam cōtractũ,ex quo dat mandatũ ad illud cōtrahēdũ,vt ſupra probaui.Nō obſtat etiã predictis.ſi diceretur quod dato quod per dictum ſecundũ mandatũ induceretur ratificatio matrimonij per Raphaelem: tñ non apparet qđ Māfreneta habuerit notitã dicte ratificationis,anteꝙ ipſa mutaſſet ꝓpoſitũ, ⁊ ſic nō apparet ꝙ ceſſante defectu primi mādati ſuperuenerit nouus ꝯſenſus ſimultaneus viri ⁊ mulieris,prout videbať eſſe expediens,per id ꝙ habeť in.c.veniēs.de eo q du.in matri.ꝙ pol.per adul.⁊ per ea que notantur per gl.⁊ doc.in.c.fi.in gl.fi.in fi.de cōiugio ſeruo.⁊ per gl. xxix.q.ij.in.c.ſi quis ingenuus.⁊ per Hoſt.in ſumma de con. in.ſeruo.in fi.

16 †qr rñdeo ꝙ attēto ꝙ matrimoniũ fuit cōtractũ cũ Māfreneta ꝑ patrē Raphaelis noīe Raphaelis.⁊ ſic mediāte inſtrumēto agēte noīe Raphaelis merito ꝙ primũ ꝯſenſit Raphael ratificādo,fuit ꝑfectũ mr̃imoniũ,etiã ſi talē ratificationē ⁊ cōſenſum notificauerit non ipſi mulieri,ſed alteri cuicunqꝫ, vt notabiliter tradiť per Archi.xxx.q.v.nec illud.⁊ per Arch.in.c.fi.de ꝓcu.in.vj.⁊ ibi etiã Jo.an.in nouella.vbi dicũt ꝙ ſi mulier volēs per literas cōtrahere mr̃imoniũ cũ abſente,mittit ei ſup hoc nũciũ cũ literis,⁊ nunci⁹ preſtat nudũ miniſteriũ portādi literas, ⁊ ille cui miſſe ſunt litere cōſentiat,erit ꝑfectũ matrimoniũ,cũ illũ ꝯſenſum declarauerit,ſiue ei q miſit literas ſiue alteri.ſꝫ dict⁹ Raphael declaraſſe dr conſenſum ⁊ ratificationem ſuam tam per ſm mandatũ factũ corã notario ⁊ teſtibus, ꝙ per dictas literas pr̃i deſtinatas: ergo ꝑfectũ fuit matrimoniũ.

17 † ſed allegata in ꝯtrariũ loquunť qñ interuenit error in ꝑſona mulieris, ipediēs ex toto ꝯſenſuꝫ mulieris.l.ſi ꝑ errorē.ff.đ iu.om.iu.xxix. q.j.§.his ita.iō lꝫ poſtea ceſſet error,nō dr eſſe inter eos matrimoniũ,niſi iteruenat nou⁹ mutu⁹ cōſenſus.hic aũt error

[a] Nouo.Ange. Imo.Alex.Jaſ. ⁊ oēs.l.iij.in ꝑn. de acqui.poſſeſ.

[b] Vim.Ale.l.iulianus.col.j.q ſatiſ.cog.ſ.eo.ꝯſi. cxij.in fi.j.e.cōſi. cxlix.nu.11.12.rota ſub tit.de ap.i antiq.Bal.add. Spec.de procur. Jaſ.l.ſi is q putat.col.j.đ ac.he. hypp.marſi.in.l. qōnis.col.xij. de qđ.licet ꝯ faciat Cor.cōſil.cclxix. col.fi.li.j. tñ iſtđ puto verũ i his q̃ ꝑ verũ ꝓcuratorē ꝯhi p̃nt, al's ſecus:vt i matrimonio.

nō fuit q impediuerit ꝯsensū mulieris. Nā mulier sciuit matrimoniū secū ꝯbi, non per Raphaelē, sed per Amphrionū nomine Raphaelis, ⁊ dato ꝙ Amphrion⁹ id fecerit tanꝙ pater ⁊ ꝓcurator, ⁊ tūc nō haberet mādatū sufficiēs: tñ cum sub duplici demōstratiōe, vel noīe ꝯctū fuerit matrimoniū noīe Raphaelis. s. sub noīe procuratoris, ⁊ sub nomine patris, ⁊ vna saltē sit vera demōstratio. s. ꝙ sit pater illa attendit, ⁊ illa sufficit vt act⁹ valere possit eo mō quo a patre noīe filij explicari poterat. † Unde dicit signāter Inn. quē cōmuniter alij sequunt in. c. in presentia. de renū. Si iudex dixit se ferre talem sniam ex duabus causis, quarū vna erat vel altera falsa: sustinet snia ex cā q̄ erat de iure vera. facit regula q̄ hʒ ꝙ vtile ꝑ inutile ⁊c. ¶ Preterea illa spālis declaratio volūtatis ⁊ cōsensus Raphaelis circa matrimoniū cū Mãfreneta, fuit facta anteꝙ Mãfreneta mutasset propositū: q2 fuit facta anteq̄ā ipsa de domo Amphrioni discederet, vel aliū actū mutatiōis volūtatis ostenderet, vt patet ex die instrumēti secūdi mādati, ⁊ literarū. † nō presumit ꝙ mutauerit volūtatē,[a] sed ꝙ in ea ꝑseuerauerit donec de mutatiōe appareat. l. cū hic status. §. j. cū seq. ff. de dona. inter vi. l. cum tacitū. ⁊ l. eū qui. ff. de ꝓba. c. maiores. de baptismo. ⁊ in ꝓposito no. Spe. in ti. de spōsa. §. si qs possit cōtrahere spōsalia. ver. qd si peniteat. Ergo reperit ꝙ mutuus fuit ꝯsensus eodē tpe inter dictos cōiuges. Bene facit qđ no. Archi. xxvij. q. ij. sufficiat. in prin. ⁊ qđ no. doc. in. c. si inter. de spōsa. ¶ Viso ergo ꝙ ꝓbatū est de dicta legitima ratificatiōe per dictū instrm, ostēdo qđ etiā de ea est probatū per testes. hoc enim aperte deponūt maximē Cosmas scazaficus. Lucas aduorius, ⁊ Cosmas cēturion⁹ in vltima depositione, ⁊ saltē dicti Lucas aduori⁹, ⁊ cosmas cēturion⁹ pñt dici ꝯtestes: q2 nihil dicūt de rōne loci vel tpis, aut alteri⁹ qualitatis, ex quo detegat singularitas. † ⁊ in dubio fit interꝑtatio, vt testes sint cōtestes, vt notabiliter tradit ꝑ Inn. in. c. qualiter ⁊ qñ. l. vltimo. in. ij. col. de acc. ⁊ Spe. in ti. de inqsitione. §. nūc tractemus. in ver. sup ꝓbatiōe aūt infamie. ⁊ Bal. in. l. de quib⁹. in antepe. col. ff. de legi. ⁊ in. l. iij. in vlti. col. C. de bo. pos. secundū tab. ⁊ Jo. de Imo. in. c. cū oporteat. de acc. ⁊ d. abb. in. c. cum Jo. de fi. instr. arg. c. cū tu. de test. cū si. ¶ Probat etiā dicta ratificatio legitime, ⁊ debito tpe facta per literas dicti Raphaelis, ⁊ dato ꝙ Cosmas squazafic⁹ dicat esse aliq̄liter cōtrarium dicti Raphaelis: tñ dicti alij testes ꝑ se sufficerent. ¶ Preterea in cā saltē matrimoniali, nō repellunt testes ꝓpter huiusmodi ꝯdictionē. c. super eo. el. ij. de testi. c. sicut ex literis. de spōsa. ⁊ no. Host. in sum. in ti. de testi. §. si qs possit. in ver. vbi aūt. ¶ Nec obstat si diceret dictos testes fuisse receptos post reuocatā cōmissionē facta in Hispania pro testibus examinādis: q2 rñdeo ꝙ † attēto ꝙ testes fuerūt recepti anteꝙ iudices recipiētes dictos testes habuerint dicte reuocationis notitiā, ⁊ sic receperint testes ante inhibitionē, valuit receptio testiū. c. audita. de resti. spo. no. Cyn. ⁊ Bal. in. l. mādatū. C. mādati. vbi reprobāt in hoc opinionē Pe. aliter tenētis, ⁊ ita etiā no. Inn. in. c. ex cōquestione. de resti. spol. ⁊ Bald. in. l. j. C. vt lite pen. ⁊ plenius in. l. falsus. C. de fur. in. x. col. Hñ facit id ꝙ habet in. c. nō solū. de app. in. vj. ¶ Preterea dr ꝙ reuocatio dicte cōmissiōis fuit facta per quendā iudicē appellationis ab interlocutoria, qui iurisdictione carebat: eo q2 appellās renūciauerat appellationi cōparendo corā iudice a quo producēdo corā eo interrogatoria includēda in cōmissiōe, ⁊ remissoria pro testib⁹ examinandis, ꝑ quē actū vr̄ appellationi renūciatū. c. gratū. de offi. dele. c. solicitudinē. de app. ¶ Alio principali fundamento cōprobat victoria Raphaelis: q2 posito ꝙ primū mādatū ꝑ se nō fuisset sufficiēs ad ꝯhēdū mrimoniū ꝑ verba de pñti, eo ꝙ nō fuisset in eo specificata persona mulieris, cū qua erat mrimoniū ꝯhendū per ea q̄ dicta sunt. † Cū attētis literis Raphaelis, quas ñ dubitat esse de manu Raphaelis, maxime ad patrē de hac materia tractātib⁹ in qb⁹ dē Mãfreneta specialis mētio habita est, videt valuisse matrimoniū, etiā a principio: q2 per ea q̄ sequunt ⁊ fiūt post actū declarat mens disponētis in actu incidēti. l. cū ꝓponeret. ff. de leg. ij. l. asse toto. ff. de here. insti. l. heredes palam. §. sed si notā. ff. de testa. vñ dr Bar. in. l. ij. circa pe. col. prin. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ Bal. in. l. ꝑcibus. circa. iij. vel. iiij. col. C. de impu. ⁊ alijs sub. Si facta fuit a pr̄e substitutio vulgaris exꝑssa filio impuberi, q̄ cōtinet tacitā pupillarē, q̄ nō habet effectū ꝯ matrē, nisi aliter de mēte defuncti appareat, vt. d. l. precibus. cū ibi notatis. ⁊ l. fi. C. de insti. ⁊ substi. † ⁊ q̄rat an ex aliquib⁹ dictis a pr̄e extra testm̄ possit colligi, ⁊ declarari ꝙ mēs testatoris fuerit tpe testamēti ꝙ dicta substitutio tacita pupillaris excluderet matrē: ⁊ cōcludūt ꝙ sic, ⁊ hoc pōt resultare ēt ex his q̄ testator ex interuallo dixisset[b] post testm̄. vt cōcludit Bal. in preallegata. l. ꝑcib⁹. ⁊ Jo. de Imo. in. c. Raynutius. in materia pupillaris substitutionis, de testa. Et per vnā scripturā declarat alia iuxta. l. si seru⁹ pluriū. §. fi. l. qui filiab⁹. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ ꝑ Spe. in ti. de instr. edi. §. ostēso. vsi. qd si imbreuiatura. ita in ꝓposito nulla subest ratio quare nō potuerit per dictas epistolas declarari mēs cōstituētis circa primū mandatū. facit etiā. l. j. circa prin. ff. man. ibi dū litera dicit mādatū, ⁊ ꝑ nunciū vel ꝑ epistolā suscipi pōt. † Nec obstat si diceret ꝙ dicte litere erāt scripte per giferas in ea parte in qua dr de Mãfreneta factā esse mentionē: q2 rñdeo ꝙ licet alias in ꝯctibus verba ambigua interpretent cōtra ꝓferētē. l. veteribus. ff. de pac. l. stipulatio ista. §. in stipulationib⁹. ff. de ver. ob. Tñ si in instrumēto vel scriptura mādati cōtinet aliqđ verbū ambiguū, standū est interpretationi cōstituētis, vt est gl. no. cōmuniter approbata in. c. petitio. in gl. fi. de ꝓcu. ⁊ no. Spe. in tit. de procu. §. rōne autē forme. ver. vbi aūt. iūcta additione Jo. an. ibidē. Accedit qđ notabiliter dicit Ang. in. l. Imperator. ff. de sta. ho. in. ij. col. † vbi dixit qñ in instro cōtinet aliquod verbū adeo absurdū qđ nullū hʒ intellectū, notari⁹ q scripsit pt illud declarare sicut dicim⁹ in teste. c. cū clamor. de test. ⁊ no. in. §. q2 vero. in aut. de testi. ita ergo eadē rōne dicēdū est in eo q epistolā scripsit. Et sic dato ꝙ vbi nō posset cōstare dē interꝑtatiōe cōstituētis seu scribētis talis scriptura nō releuaret, iuxta. l. sʒ cū patrono. §. fi. cū ibi no. ff. d bo. pos. ⁊ plene i aut. ꝙ sine. C. de testa. ⁊ in. l. quoties. circa prin. ff. de here. insti. ⁊ per Spe. in ti. de instru. edi. §. postremo. versi. itē opponit ꝙ instrumētū scriptū est per notas ⁊c. ⁊ per doc. in c. j. de fide instr. Tamē aliud est qñ per dictā interpretationē reddit clarū, per predicta. ¶ Preterea per testes probat ꝙ ista erat gifera cognita inter mittētē, ⁊ illū ad quē mittebat, ⁊ ꝑm eorū preordinatiōnē illa gifera denotabat nomē Mãfrenete, vt colligi pōt ex libro, vbi descripta fuit a principio dicta gifera ante tēpus ꝯcti matrimonij, vt satis aperte deponūt testes maxime Hylari⁹ scquazafic⁹ q deponit dictas literas ⁊ librū vidisse ante ꝯctū matrimoniū. ⁊ in hoc etiam satis cōcordat Christoforus cibo, ⁊ Damian⁹ de lameliuis ⁊ Georgius spinellus, ⁊ Jacobus quondā Donati Gabrielis. Ergo illi gifere standū est. † ꝓbat: q2 videmus ꝙ si inter nos actū est ꝙ si dixero. A. intelligat qđ ego interrogē te an ꝓmittas mihi decē. ⁊ ꝙ si dixeris. B. intelligat ꝙ tu rñdeas velle ꝓmittere decē. certe facta interrogatiōe per A. ⁊ responsiōe ꝑ B. erit firmata ⁊ valida stipulatio, sicuti qñ prio actū est inter testatorē ⁊ legatariū, ꝙ si diceret lego equū, itelligeret de mulo, vt voluit gl. reputata singularis. i. l. si qs in fundi vocabulo. ff. d leg. j. in vbo, vocabula. q̄ ibi cōiter sequunt do. ⁊ eā cōprobat Jo. de Imo. i. l. j. §. hoc aūt. ad fi. ff. ad treb. ⁊ in. l. quoties. i prin. ff. de he. insti. ⁊ in. l. j. §. si qs ita. ff. de ver. ob. ⁊ per illā gl. dicūt doc. idē esse in stipulatione facta ꝑ A. ⁊ B. vt dixi qñ processit dicta ꝑordinatio, sicut vʒ stiplo facta inter hoīes diuerse lingue ⁊ se adinuicē nō itelligētes dūmodo fuerit per eos adhibitus interpres, per quē se intelligāt. l. j. §. fi. ff. de verb. ob. Secus si nō precessisset dicta preordinatio: q2 nō valeret stipulatio: que est cōtractus qui celebratur verbis, vnde verba debēt esse cōgrua. ita dicunt ꝓcedere gl. reputatā singularē insti. de ver. ob. §. sed hec solēnia. Et ita dicūt moderni, maxime Pau. de ca. in. d. l. j. §. fi. ff. de ver. ob. † Et hoc tātomagis procedit in cōtractu mādati celebrato per epistolā, qui est contractus, qui non celebrat verbis, sed cōsensu. l. cōsensu. in prin. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊. d. l. j. in princ. ff. mandati. Et ideo in talibus debet sufficere quod partes nutu vel signis se intelligant. l. item q2. in prin. ⁊ ibi notat. ff. de pac. l. nutu. ff. de leg. iij. l. nutū. ff. de acq. here. ¶ Nec obstat si aliquis ex dictis testibus diceret se magis diligere Raphaelē eo q2 sibi in aliquo gradu coniūgatur, q2 per hoc nō est quin dicant idonei testes in casu matrimoniali, per id ꝙ habet in. d. c. super eo, ⁊ dixi supra. Et in dubio debent intelligi esse contestes, ⁊ nō singulares, vt iam dixi. ¶ Cōprobat etiā dicta interpretatio gifere per alias literas Rapha. sub die. vij. Januarij anni. M. cccclxvij. in quib⁹ sine gifera exprimit nomē Mãfrenete, ⁊ scribit se ita etiā ꝑ alias literas significasse sed sub dicta die. vij. Januarij cepit sine gifera scribere: q2 oēs remanserāt iam cōcordes de matrimonio cōtrahendo. vnde per sequētia declarant precedentia. d. l. si seruus pluriū. §. fi. ⁊. l. vtrū. ff. de peti. here. ⁊ dictum est superi⁹. Nec dicatur ꝙ dicte litere debeant intelligi quo ad tractandū parentelam non autem ad perficiendū matrimonium: q2 attento ꝙ cum literis etiam transmisit duplex mandatū ad ꝯhēdū matrimoniū, appet ꝙ nō intellexit de sola parentela. † facto enī dat volūtas intelligi. l. de qb⁹. ff. de legi. l. paulus respondi

Marginal notes: a ¶ Voluntatē. s. c. consi. lxxi. nume. 4. — b ¶ Dixisset. s. li. iij. consil. lxii. nu. 19.

Paragraph numbers printed in the margins of the text: 18, 19, 20, 21, 22, 23 (left column); 24, 25, 26, 27, 28 (right column).

respõdit nõ tantũ verbis.ff.rẽ ra.ha.Plus dixit Ang.in.l. ad rẽ mobilẽ.ff.de pcu.q cui mãdauit preambula seu antecedẽtia necessaria, videntur in dubio mãdari consequẽtia, p id q habet in.l.qui proprio.§.itẽ querit.fm vnam lect.r.l.qui procuratorem dat.ff.de pcurato.sed precedens r respõsio tutior est. Undestãte q pater Raphaelis, vt pater r pcurator cõtraxerit matrimoniũ p verba de presenti, q presupponit esse probatũ, r ipsa Manfreneta etiã confessa fuit q sponte illud cõtraxerat, vt etiã deponũt Antonius herena, r Jo.Frã. r se pro spõsa r vxore Raphaelis gessit, r publice pro tali habita r cõmuniter reputata fuit cõcurrẽte publica voce r fama, que oĩa etiã sunt argumẽta cõtracti matrimonij, vt plene tradit in.c.illud.de presump.vr mihi de iure cõcludendũ q in foro tam cõscientie q etiã contentioso Mãfreneta debeat esse vxor Raphaelis. Nec predictis obstant dicta nonnullorũ testiũ receptorũ pro parte Mãfrenete, que mihi cõpẽdiose r effectualiter in quadã breui nota trãsmissa sunt: qr prout ex ipsa nota percipio, illi testes conantes probare qd Mãfreneta nõ cõtraxit matrimoniũ saltẽ spõte q nõ pseuerauerit in volũtate habẽdi Raphaelẽ in cõiugem, sunt singulares, r adinuicẽ repugnãtes, r per cõsequẽs nõ probãt.c. licet cãm.de pba.r.l.qui falsa.ff.de testi.l.eos.ff.de fal.r plene notat in.c.nostra.de testi.nec verosimilia deponũt, r ex dicta nota percipit clare. Ergo nõ est eis fides adhibẽda.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de testi.c.qr verosimile.de psum.r.d.c.in nr̃a.r iiij.q.iij.si testes. ¶ †Preterea testes deponẽtes cõtra matrimonium, debẽt esse oĩ exceptione maiores.c.j.de consan.r affi.r q ibi gl.reputata singularis, que declarat quando dicant omni exceptione maiores.r no.etiã gl.in.§.itẽ verborũ. in verbo idoneos.instit.de inuti.stip.que dicit qd tũc dicunt omni exceptiõe maiores qñ nulla exceptio potest eis opponi.r no.Bar.in.l.admonẽdi.in.x.col.in ver.venio ad tertium rc.ff.de iureiu.r Bal.in.l.optimã.C.de cõtra.r cõmit.stip.sz dictorũ testiũ vnus est seruus, vt Martha: r sic nõ est omni exceptiõe maior.c.forus.§.fi.ff.de ver.sig.l.seruus.ff.de test. iiij.q.iij.§.itẽ serui. Alius vero Gaspar gentilis fuit pcurator in causa coram dño vicario ad archiepiscopi: ideo nõ est idoneus.l.fi.ff.de testi.c.romana.de test.in.vj.r plene p Bar. in.l.deferre.§.ijsdẽ decreuerũt.ff.de iu.fis.r p doc.in.c.ex literis.de trãs.r in.c.cũ a nobis.de test.r no.dñi de rota sua conclusiõe.cxxij.inci.itẽ si pcurator.cũ si.saltẽ qñ nõ fuit recept⁹ in testẽ vtraq parte cõsentiẽte, vt pbat Bar.in.d.l.deferre.r alij in locis preallegatis, r maxime Joã.de Imo.in.d.c.cũ a nobis. Alius est auunculus Mãfrenete, vt Daniel, r sic nõ videt in causa matrimoniali cõtra matrimoniũ omni exceptiõe maior, per notata in.l.etiã matris.ff.de pba.r expressius per Bar.in.d.l.admonẽdi.in.x.col.r in.l.aut affinitate. ff.de pcu. Alius fuit qui seduxit Mãfrenetã de domo Amphrioni: r sic nõ caret suspicione. †Et vbicũq apparet testẽ habere affectionẽ ad vnã partẽ vel odiũ ad aliã, nõ põt dici omni exceptiõe maior, vt voluit Pe.de anch.in consi.ccxvj. inci. Ad corroborationẽ predictorũ rc.in vlti.col. Et bene faciũt notata per Bar.in.d.l.admonẽdi.merito non dz videri dño iudici istos testes contra matrimoniũ esse legitimos, r integros. ¶ †Accedit ad cõfirmationem predictorũ, qr qñ Mãfreneta cõtraxit matrimoniũ, si spõte id nõ faciebat, debuit r potuit ptestari q per metũ faciebat: alias si nõ fuit ptestata nõ dicit fuisse nolẽs, sed volẽs, vt notabiliter inquit Bal. in cõsi.scismatis posito sub rubri.C.si qs ali.test.phi.in.xij. col.in ver.sed in contrariũ.vbi ad hoc inducit.l.vnicã.§.finautẽ.C.de cad.tol.bñ facit ter.no.in.l.quib⁹ diebus.in prin. ff.de cõdi.r demon. Et q per illũ tex.ibi no.Bar.in vlti.no. vbi ex illa litera colligit q ei qui allegat se impeditũ potest opponi si cõtra impedimẽtũ potuit reclamare, r nõ fecit.ad idẽ q habet in.l.ij.C.de his qui p me.iud.nõ ap.r in.c.fin.de ap. ¶ Nec ob.predictis si dicat q Amphrionus cõtrahẽdo matrimoniũ p verba de psenti, nõ est vsus facultate literarũ sibi transmissarũ per Raphaelẽ, sed dixit se facultatẽ habere vigore instrumẽti pcurationis: qr ad hoc respõdeo qd ter.no.in.l.habebat.ff.de instito.per quẽ ibi no.Bar.† q licet cõtrahã tecũ respectu vnius mandati q te habere credebã: tamen possum agere cõtra te vigore alterius mãdati qd habes, licet ignorarẽ tẽpore cõtractus, r sic sustinet cõtract⁹ etiã ex alio mãdato de quo nõ fuit facta mentio, vt etiã plenius cõcludit Bar.in sua disputatiõe inci. Adunãtia generalis rusi.r Bal.in.l.falsus.i.viij.col.C.de fur.r tetigit Bar. in.l.ambitiosa.in vlt.col.ff.de decre.ad ordi.faci.in fi. Tñ ibi nõ decidit. ¶ Nõ obstat etiã si dicat q non est probatũ quod Amphrionus recepisset mãdatũ, r seu literas anteq cõtraxerit matrimonium: qr imo videtur esse probatũ per dictos Hylariũ r Damianũ, r alios de qbus dixi supra. ¶ †Preterea qñ mãdatũ habet clausulã rati, vt habet dicta instrumenta mandati, r dicte litere, põt procurator explicare actũ ante receptionẽ instrumẽti mandati, vel literarũ, vt concludunt dñi de rota sua cõclusione.ccclxx.in antiquis, q refert r sequit Domi.[a] de sancto Gemi.in.c.his qui.de procu.in vj. ¶ Preterea vt dicit Bald.in.d.l.falsus.in.viij.col. C.de fur.qñ nõ est in mãdato data certa forma ad actũ: tũc etiam ante receptionẽ literarũ seu mãdati potest procurator actũ illũ facere: r valet si tanquam procurator faciat, vt per plura probat Bal.in.d.l.falsus.in.viij.col.r isto casu sustinet opi. Dy.qui consuluit q valeat actus gestus a procuratore ante receptionẽ literarum mandati. ¶ †Preterea, vt cõcludit Bar.in consi.inci. Queritur vtrum procurator constitutus rc.satis est quod procurator per literas, vel nuncium domini sit certioratus de mãdato, licet instrumẽtũ mãdati ad eũ nõ peruenerit per nota in.l.consensu.in princi.ff.de actioni. r obli. Sed per dictas literas apparet de certioratione: ergo rc. Plus dixit Bal.in.l.j.circa prin.ff.de pcuratoribus.qd opinio illorũ, qui dicũt q procurator ante receptionẽ instrumẽti mãdati, nõ põt exercere actum procuratiõis, procedit vbi pcurator hz contradictorẽ qui petit sibi doceri de mandato. Sed in actu gesto inter cõsentientes dicit se nõ videre quare actus nõ teneat: qr cõstitutio facta in absentia, statim facit eum procu.l.j.§.dari.ff.de proc. Et qr videmus q ratihabitio trahit retro, r facit actum valere anteq presentia interuenerit iuxta.l.fi.cũ si.C.ad mace.ergo cũ ratihabitio sit fictũ mãdatũ nõ debet plus operari q verũ r expssum mandatũ.ar.l.singularia.ff.si cer.pe. Et ex scripturis mihi transmissis aliud nõ dicit q dubitationẽ aut difficultatẽ afferat: iõ ex predictis cõcludo pro matrimonio pro quo etiã in dubio iudicãdũ est.c.fi.de iudi.c.vr̃.qui matri.accus.pos. Alex.

Marginal numbers: 29, 30, 31, 32 (left column); 33, a, 34 (right column).

[a] ¶ Domi. Et ibi Phili.frã. col.j. Bal.l.ij.ff.de pc. adde Bonifa. de vitali.cle.j. colũ. iiij.q.iij.de pcu.

[b] ¶ Puto. Ro. consil. cccccxvij. Cor.consil.lxj.li. iij. Bertrã. cõsil. cix.etiã si.lib.iij. fa. not.in consu. parisi.§.j.glo.ix. nu.20.

Epitome.

¶ Mora fit re ipsa r fruct⁹ vel vsure debent ei q implevit p parte sua, r onus collectarũ spectat ad percipientẽ fructus.

Consilium.CXLVII.

PErspectis instrumẽtis mihi exhibitis, presertim instrumẽto promissionis dotis librarũ.ccl.facte anno. M.cccclxj. die xxiiij. Januarij, p Bartholomeũ de morenis Antonio de la rosta, r hoc pro dote Lucie filie dicti Bartho.spõse, r tũc future vxoris Marsilij filij dicti Antonij r voluit dictus Bartholome⁹ ac cõsensit dictũ Antoniũ posse accipere pro dicta quãtitate tantũ de bonis immobilib⁹ dicti Bartholomei ad voluntatẽ dicti Antonij, pro estimatione qua estimata reperiebantur dicta bona in libris estimorũ cõis carpi, r post dictã pmissionem, r instrumentũ dictus Antonius ita curauit q Marsilius eius fili⁹ duxit in vxorẽ dictã Luciã, r ex parte dicti Antonij r Marsilij supportare onera matrimonij p aliquos annos anteq de dicta quãtitate dotis esset satisfactũ dicto Ant.r Marsilio. Et difficile est pbare q dictus Bartholomeus fuerit interpellat⁹: aut in mora expsse cõstitutus pro parte dicti Antonij, seu eius filij: r tñ dictus Bartholomeus tenuit, possedit, r fruct⁹ percepit ex bonis immobilibus de quib⁹ vigore dicti instrumẽti satisfaciẽdũ erat dicto Ant.p dicta dote. Querit an dicto Antonio seu eius filio cõpetat ius aliquod petendi r cõsequendi fructus pro rata dictorũ bonorũ, etiã aliquod interesse occasione dictorũ onerũ matrimonij supportatorũ. ¶ †Et omissis superfluis puto [b] breuiter de iure cõcludendũ q sic: quod probatur.sicut cõtractus dotis dicitur esse vltro citroq obligatorius: qr in pmissione dotis inest semper tacita cõditio, si nuptie seu matrimoniũ sequant. Et ante nõ cõpetit marito, vel eius patri ius agẽdi ad dotẽ dato q hoc non fuerat expressum in promissione dotis.l.stipulationẽ.cũ.l.seq.r.l.promittendo.ff.de iure do.l.itẽ quia in prin.ff.de pact.l.a titio.ff.de ver.ob.facit.l.iulianus.§.offerri.ff.de act.emp.iũcta.l.ex pmissione.ff.de act.r ob. Sed ita est q vbicũq ab vtraq parte contrahentium aliquid reciproce implendum est, eo ipso q ex parte vnius eorũ impletur, videt tacite interpellat⁹, r in mora cõstitut⁹ illi qui nõdũ pro parte sua impleuit vt implere debeat illud q promisit, r illud ad qd tenetur.ter.in.l. curabit.C.de act.emp.r in.l.iulianus.§.ex vendito.ff.de act.

Marginal numbers: 1, b (right column).

2 empti.†vbi si vēditor fundū vēdidit pro certo pretio,⁊ illum fundum emptori vēdidit pretio nondū recepto:ꝗuis venditor nō interpellet emptorē vt pretiū soluat:tamen a tempore quo vēditor pro sua parte impleuit ⁊ sic rem tradidit emptori,poterit licite ⁊ omni iure petere vsuras pretij nō soluti a tēpore quo res tradita fuit emptori:qꝛ equitas non patiꝛ qḋ emptor habeat fructus rei,⁊ etiā retineat pretiū,⁊ venditor careat re ⁊ pretio.Et hoc casu nedū iure ciuili sed etiā canonico ⁊ omni iure licite petuntur dicte vsure:qꝛ petunꝛ vt interesse,vt not.per gl.⁊ doct.in.c.conquestus.de vsuris.⁊ in.l.ij.C.de vsur.⁊ Host.in sum.de vsur.§.an aliquo.⁊ glo.⁊ doc. in dicta.l.iulianus.§.ibidē papinianus.⁊ in.§.excēpto.Et fortius ad propositū dicit notabiliter Bal. in.d.l.ij.C.de vsur.

3 †qḋ si emptor cui res fuit tradita,nō est in perfidia,si nō soluit pretiū,vt qꝛ venditor promiserat emptori dare fideiussorem,⁊ non dedit vel promisit sibi dare possessionē liberam,⁊ nōdum fecit liberā,⁊ propter hoc emptor pretium nō soluit ⁊ sic non pōt ascribi mora emptori.l.fi.§.fi.ff.de rescin. vēdi. Attamen hoc nō obstāte,teneꝛ emptor qui percepit fructus rei empte ad dictas vsuras ratione pretij non soluti: qꝛ licet venditor cessauerit implere quantū ad dationē fideiussoris, vel quo ad faciendū rem liberā:tū per hoc non minuiꝛ vsus rei vēdite,⁊ tradite. Ergo nō debet minui interusuriū pretij.⁊ qꝛ tales vsure veniunt potius ex quadā equitate, quam ratione more,vt dicit signāter tex.in.d.l.curabit. ꝑm Bald. ita cōcludentē in.d.l.ij.⁊ tales vsure cōmensurantur quantitati fructuum perceptorū,vt est de mente gl.in.d.l.ij.seu qui percipi potuissent per vēditorē,vt clare firmat Pau.de cas. in.d.§.ex vendito.Et similiter ecōtra quādo emptor adimpleuisset pro parte sua,⁊ vēditor ecōtra absq̄ alia interpellatione non traderet rem,teneꝛ ad fructus:quia diceretur esse in mora.l.mora.§.in bonefidei.ff.de vsu.iuncta.d.l.curabit.⁊ ponit Bal.in.l.fi.§.preterea.in vlti.col.C.de iure do.Dū ergo in proposito pro parte dicti Antonij ⁊ eius filij fuerit impletum pro parte sua:qꝛ traducta fuit ad domū viri, ⁊ supportata onera matrimonij,teneri debet Bartholomeus ad fructus,⁊ seu interesse fructuū ratiōe tacite more,⁊ equitatis predicte.facit ad hoc qꝛ actio que cōpetit ex ꝓmissiōe fuerit marito de dote sibi danda censeꝛ esse bonefidei secūdū gl.in l.de diuisione.ff.sol.ma. quam excepto Ja. de are.approbat Bar.⁊ alij cōiter ibi ad hoc.l.vnica.§.sꝫ si nō ignoramus.C. de rei vxo.acti.Sed in actionib⁹ bonefidei veniūt fructus a tpe more.l.videamus.§.si ex causa emptiōis.cū.§.sequēti.⁊ ibi not.ff.de vsu.⁊ no.in.§.actionū.insti.de actio.Ergo cum post contractum matrimoniū censeatur dictus Bartholomeus in mora,vt dixi,veniūt fructus a tempore more.¶ Et posito etiā quod in aliqua negligētia diceretur fuisse dictū Antonium:tū hoc non facit,cum debeanꝛ sibi dicti fructus postꝗ̄ supportauit onera matrimonij, vt colligitur ex his que no.Bal.in.d.l.ij.C.de vsuris.cuius verba ꝑpter hoc retuli supra.predicta etiā videnꝛ decidi per ea q̄ notat expresse gl.fi.in.l.de diuisione.ff.sol.mat.que vult quod eo ipso pro parte mariti impletus est, vt qꝛ matrimoniū contractū est, ⁊ onera matrimonij supportanꝛ,dicatur mora cōmitti marito si ei dos nō daꝛ absq̄ alia interpellatione:merito extūc fructus rei dande in dotē debenꝛ in parte mariti,ita etiā tenet ibi Bar.Bal.Ang.Pau.de ca.⁊ Roma.Et dīt Raph. cu.ꝙ illa opinio est tenēda tanꝗ̄ cōmunis,⁊ cōsequenter ab ea in iudicando non est recedendū,vt traditur in locis vulgaribus.

4 ¶ †Nec obst.l.fi.§.preterea.C.de iur.do.per quā.l. nōnulli tenebant quod nō sufficiebat maritum implere pro parte sua supportādo onera mr̄imonij,ad hoc vt dicaꝛ fieri mora marito in danda sibi dote, adeo ꝙ possit extunc petere fructus ⁊ accessiōes,sed requiraꝛ quod saltem lapsum sit biēnium a die contracti matrimonij,⁊ a die finiti biēnij post cōtractū matrimonium debeantur marito fructus ⁊ accessiones, dato ꝙ maritus aliter dotem non petierit: qꝛ ad.d. tex.respondent Bar.⁊ Alij in.d.l.de diuisione.qḋ text.in.d. §.preterea.loquitur qn̄ extraneus promiserat dotē,vt ibi in gl.⁊ patet ex precedēti parte illius.l.vnde licet maritus contrahat matrimoniū cū muliere,⁊ supportet onera matrimonij,nō diceret implere aliquid extraneo,qui dotem promiserat, attento ꝙ non tolerandi illam mulierem in matrimoniū,⁊ eam alēdi non pertinebat ad illum extraneū, sed illud qḋ no.in.d.l.de diuisione.procedat qn̄ ipsa mulier dotem dare promiserat,vel pater eius promiserat,ad quē patrem spectat onus tolerādi ipsam filiam in matrimonium.l.qui liberos.ff.de rit.nup.⁊.l.fi.C.de do.ꝓmis.⁊ ad quē spectabat on⁹ alendi filiā.l.fi.§.finautē nō habeat.C.de bo.que lib.l.si quis a liberis.ff.de libe.agno.Ideo traducendo ipsam Luciā ad domū ipsius viri,⁊ supportando onera matrimoniū,diciꝛ esse impletū patri dicte Lucie.merito censeri cōstitut⁹ tacite in mora pater Lucie.d.l.curabit.cum alijs allegatis.ꝫ.iō ab eo tempore veniūt dicti fructus.Et ita etiā tenet Ange. in.d.l.fi.§.preterea.C.de iur.do.vbi expresse dicit ꝙ illud qḋ no.in.d.l.de diuisione.in gl.procedit tā in muliere promittēte dotem,ꝗ̄ in patre eius ꝓmittente. Sed dict⁹.§.preterea. procedit in extraneo.Et postꝗ̄ gl.istam opinionem firmat, nō debemus ab ea recedere in cōsulendo ⁊ iudicando,vt notāt Jac.but.in.l.j.C.qui pro sua iurisdi.⁊ Bar.in suo consil. inci.Andruizelus.⁊ Bal.in.l.j.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.fin.C. de pe.iud.qui ma.iudi.⁊ Cy.in.l.j.in prima oppo.in fi.C.de actio.⁊ obli.cum si.⁊ tātomagis cum illa sit approbata magis communiter per do.inquit Rapha.in.d.l.de diuisione. ideo quantū ad illud non insisto in disputatione longiori:⁊ ita sum semper solitus sequi opinionem.d.glos.⁊ legendo,⁊ consulēdo cum habeat in se maximā equitatem vltra rationes,que pro illa opinione adducuntur.Et facit etiā ad p̄dictorum cōfirmationem id quod legitur ⁊ notatur in.c.salubriter.de vsuris.⁊ que notant Bart.⁊ legiste in.l. insulam.§. vsuras.ff.sol.ma.cū suis concordantijs.Ex quibus concludo qḋ ex tempore quo pro parte Antonij ⁊ eius filij fuerūt supportata onera matrimonij,debenꝛ eis fruct⁹ bonorū dicti Bartholomei,que assignāda erant pro dicta quantitate dotis.¶ Secūdo queriꝛ an si dictus Antonius soluit collectas ⁊ onera pro certis bonis dicti Bartholomei, que peterat accipere filius dicti Antonij vsq̄ ad quantitatē librarū. ccl.carpeñ.occasione donationis facte per dictū Bartholomeū filio dicti Antonij vsq̄ ad dictā q̄titatē ad electionē.d. Marsilij ꝑ estimatiōe facta in libris estimorū cōis Carpi, vt latius cōtineꝛ in instrumēto dicte donatiōis, posset dict⁹ Antoni⁹ repetere a dicto Bartholomeo dictas collectas,⁊ onera supportata,posito ꝙ fructus dictorū bonorū pro dicta quātitate donationis nō pertinerēt ab illo tēpore citra ad dictū donatariū sed ad donātē qui eos percepit,⁊ habuit per plures annos.

5 †Et in hoc breuiter cōcludo dictū Antoniū repetere posse dictas collectas ⁊ onera supportata. Quorum onus spectare debebat ad Bartholomeū percipiētē,⁊ lucrātē fructus[a] .l.neq̄.ff.de impen.in re.do.fa.l.hactenus. ff.de vsufr.⁊.l.quero.ff.de vsufr.leg.merito per actionē negotiorū gestorū repeti possunt p dictū Antoniū qui soluit.l.si negotiū,cū ibi notatis.C.de neg.gest.⁊ qḋ ibi no.Bald.in.l. cū proponas.C.pro socio.⁊ in.l.in summa.C.de pig.⁊ in.l.de conditione.C.de rescin.vendi.etiam si erat descripta in estimo illius qui soluit collectas,vt inquit Bal.in.c.cum proponas.⁊ in.d.l.si negotiū.Plus aūt dicerē ꝙ nuper verbo fertur ꝙ cōstare potest ꝙ quedā ex dictis bonis Bartholomei ascendētia ad dictā estimationem fuerunt de volūtate dicti Bartholomei remota ab estimo dicti Bartholomei,⁊ posita ad estimū dicti Antonij patris,⁊ legitimi administratoris dicti Marsilij filij,vt dꝛ apparet per publicā scripturam libri estimorum,

6 †qḋ ex dicta tali scriptura estimi quo ad ipsos Bartholomeum ⁊ Antoniū patrem predictū probabit dominiū dictorum bonorū nō fuisse ab illo tempore citra amplius dicti Bartholomei:sed illud ad cui⁹ estimū posite sunt vt singulariter decidit Bal.in.l.quidā i suo.ff.de cōdi.insti. in fi.prin.allega.l.censualis.C.de dona.⁊.l.Pōponius scribit.quib.mo.vsufru.amit.⁊ id ꝙ habeꝛ in.l.inter liberos. de fide instr.in fi.⁊ ita etiā est de mente Bar.in.l.quo quisq̄. ff.de acqui.re.domi.licet inter alias personas ꝗ̄ inter easdē, q̄ estimo cōsenserūt, estimū nō probet regulariter dominiū nec possessionē.l.si pater.⁊ ibi Bar.⁊ Bal.C.de act.emp.⁊.l. censualis.C.de dona.⁊.l.solennibus.⁊ ibi Bal.post Cy.C.de rei vendi.Tamen Bal.etiam ibi in.d.l.solennibus.in prin. vult ꝙ quo ad ipsos cōsentientes descriptioni estimi, probetur dominiū per totā scripturā:⁊ ita etiam vult Bar.in.l.rura.per illum tex.C.de omni ag.deser.per illum tex.scꝫ quod quo ad ipsos cōsentientes estimo,fiat fides translati dn̄ij in illum descriptum, ⁊ soluentem tributa seu collectas ꝓut in illa.vnde si probatur dominiū, sequiꝛ quod fructus postea percepti ex talibus per Bar.debēt restitui dicto Ant.patri Marsilij:qꝛ fruct⁹ ꝑcepti ex re mea debēt mihi restitui.l.ex diuerso.§.j.l.solū.§.meū.ff.de rei ven.l.fundi.⁊ qḋ ibi notaꝛ. ff.de exce.⁊ Antonius cōsequēdo fruct⁹,nō potest repetere collectas salutas,alias secus.verū,qꝛ dictā scripturā estimi nō vidi,ideo de vtraq̄ via agēdi tetigi,⁊ per istud quod dictum est de estimo apparet multū fortificari ius Antonij, ⁊ Marsilij in ipso primo dubio:qꝛ si per tale estimū probatur dominium:sequitur quod etiam fructus percepti debēt eis restitui,vt proxime dixi in hoc dubio.

a ¶ Fruct⁹. Adde que dixi in cōsu. parisi.§.xxij.q̄ō. xlvij.q̄ō.xlviij.⁊ 3.eo.li.cōsi.liij.

Summarium.

Summarium.

1 Dotis recepte confessio an sub spe future numerationis vel prouisionis fieri presumatur.nu.2.
3 Pactum de non petendo etiam tacitum presumitur reale.
5 Testem non sufficit deponere de tractatu.
6 Testium de idoneitate remittitur in his que solent difficile probari.
7 Testi nescienti plene factum,non statur.

Consilium.CXLVIII.

In causa appellationis interposite p parte dñe Margarete vxoris Nicolai de sancto linis pedente corã dño Raynerio de melioratis,viso processu τ allegatis per aduocatos dicte Margarete,τ Lucretie filie quõdã magistri Sãtis cichini, puto vim potius rei pẽdere ab attestationib⁹ Christophori quondã Laurẽtij principalis agẽtis in causa,τ si ostendã vt puto,dictas attestationes nõ obstare,remanebit res in tuto p parte dicte Margarete,τ Lucretie.Et presuppono qd ex pmissione dotis librarũ ducentarũ,de qua pmissione fit mẽtio in duob⁹ instrumentis rogatis anno.M.cccclxij.die.iiij. Februarij,nulla cõpetit actio dicto Christophoro ꝯ heredes Joannis,τ Antonij fratrũ τ filiorũ quondã Jacobi magistri Simonis,eo qz dictus Christophorus vna cũ fratre suo cõfessus est habuisse τ recepisse dotem sibi promissam.τ attento qd statim post dictam confessionẽ emanauit promissio facta per Angelinũ de libris centũ ex causa dicte dotis,vt fit mẽtio in scriptura priuata producta per dictũ Christophorum,τ subscripta per dictũ Angelinũ τ testes,τ in scriptura ipsa dicit̃ qd fit dicta promissio pro parte dicte dotis. Nõ obstãte qd in istro rogato per ser Antoniũ Stephano dictus Christophorus τ eius frater cõfessio fuerũt habuisse integrã 1 dictã dotem,† presumit̃ dictam cõfessionẽ emanasse non sub spe future numerationis,sed sub spe dicte future promissio 2 nis,ᵃ τ illã futurã promissionẽ videt̃ dictus Christophorus isolutũ accepisse,vt no.Jac.de are.Bar.Jo.de imol.Raph. cuma.τ Paul.de ca.in.l.pen.§.si vir.ff.sol.mat.τ Bal.in.l.j. C.ad velleia.arg.l.si nomẽ.ff.de heredi.vl actio.ven.τ l.inter causas.§.abesse.ff.man.τ bene pbatur in.l.minor.xxv.annis. l.cui fideicõmissum.in prin.ff.de min.Et lz Bal.in.d.§.si vir. aliter dicat:tamẽ reprehẽdit̃ per prefatos modernos,τ ibi ẽt Pau.de cast.reprehendit distinctionem Bal.in.l.lege.C.de pac.vbi Bal.videtur tenere qd opinio Jaco.de aret.τ Bar. pcedat qñ illa vltima promissio esset facta ex interuallo post confessionẽ de recepto.secus si incontinenti post confessionẽ de recepto.Nã hec distinctio est de directo cõtra opinionem Jac.de are.τ Bar.in.d.§.si vir.qui loquitur quãdo incontinenti post cõfessionẽ fuit facta promissio. Preterea,vt dicit Pau.de ca.in.d.§.si vir.qñ statim post confessionẽ emanauit dicta promissio,videt̃ qd habitus fuerit respect⁹ ad dictã promissionẽ,τ sic qd spe dicte future promissionis emanauerit dicta cõfessio,potius quã qñ ex interuallo,per id qd notatur in.l.per retẽtionẽ.C.de vsu.τ in.l.si ventri.§.fi.ff.de priuile.cre.vñ dicit qd pro certo Bald.enarrauit quicquid etiã dixerit Bal.in.l.si absentis.in pen.col.C.si cer.pet. Ex his ergo apparet qd nõ obstat id qd habet̃ in.l.si volũtate.C.de 2 do.promis.vbi est tex.sing.ẽm do.ibi † qd si maritus confessus est habuisse in dotẽ plusq̃ habuerit,videtur confessionẽ fecisse spe future numerationis,τ tacite videtur esse actũ qd maritus petere possit illud plus,qd interuenit in cõfessione, τ non in numeratione:τ ad illud plus põt maritus agere.nã illud posset sibi locũ vẽdicare qñ marit⁹ fuisset confessus spe future numerationis.Sed vbi maritus intelligit̃ confessus spe future pmissionis,τ illã pmissionẽ recepit,est satisfactũ intentioni,quã maritus habuit tpe cõfessionis,vñ solũ ex vltima pmissione agere põt,vt no.doc.in.d.§.si vir.τ in locis supra allegatis.Vñ solũ est videndũ an huic conclusioni obstet si diceretur per testes sit probatũ qd dictã vltimã pmissionẽ etiã fecerunt dicti Joãnes τ Antonius,cuius iste mulieres cõuẽte dicunt̃ esse heredes pro certis partibus.Et dico qd hoc non est legitime probatũ,si bene aduertatur.Nam Joãnes quondã Zanzolini primus testis deponit qd dicti Joãnes τ Antonius pmiserũt libras cẽtũ viginti pro resto dotis dñe gentilis sue sororis dicto Christophoro soluẽdas intra bienniũ,τ quod fecerunt quod dictus Angelinus promisit dictas libras centũ,partẽ vez dictarum librarũ centũ viginti,τ talẽ promissionem per dictũ Angelinum,ideo fieri fecerunt dicto Christophoro ne vnq̃ fieret lis seu discordia inter dictos Joannẽ τ Antoniũ ex parte vna,τ dictos Christophorũ τ Perinũ eius fratrẽ ex alia.certe ex verbis istius testis,τ fortius etiã ex verbis aliorum testiũ apparet qd intentio dicti Christophori τ perini fuit,qd si qua lis mouẽda esset occasione dicti residui dotis,scz pro illa quãtitate librarũ non deberet moueri lis dictis Joãni τ Antonio,sed Angelino.Et sic intelligit̃ per dictos Christophorũ τ Perinũ factum fuisse pactũ de non agendo contra dictos Joannem τ Antoniũ,sed contra Angelinum pro dictis libris centũ qz alias sicuti in scriptura priuata predicta dicitur qd Jo.τ Ant.promittebãt libras viginti,quas nõ promisit Angelinus:ita etiã voluissent dicti Christophorus τ Petrus qd dicti Joãnes τ Antonius pmisissent illas alias libras centũ si voluissent ipsi Christophorus τ Perinus posse experiri,τ in 3 iudicio agere cõtra dictos Joannẽ τ Antonium.† cũ ergo ex verbis testiũ appareat datã τ receptam fuisse promissionem Angelini pro illis libris centũ,ne inquietarentur dicti Joãnes τ Antonius,sequitur qd talis cõuentio de nõ agendo,q̃ etiã ita tacite sicut expresse fieri potuit inter predictos. l.labeo.τ.l.seq.τ.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pact.non solum prodesse debuit,τ debet dictis Joanni τ Antonio donec vixerint, sed etiã eorũ heredibus post eorũ mortẽ,qz pactũ de nõ petẽ b do trãsit ᵇ ad heredẽ debitoris siue verba obligatiua,siue etiã executiua referãtur ad personã ipsius debitoris.l.stipulatio ista.in princ.ff.de verbo.obli.τ.l.non solum.§.tale.ff.de libe. lega.no.Bar.τ Ang.in.l.si sic.la grande.ff.de ver.obli.τ in.l. qui in futurũ.§.j.ff.de pac.τ Ang.in.l.iurisgen.§.pactorum. ff.de pac.τ in.l.si marito.§.j.ff.sol.mat.Et Raph.cuma.in.d. c l.si sic.Et licet quidã ᶜ aliter dicere conentur:tñ ista opi.videt̃ esse ipsa veritas:qz non videtur bene posse responderi ad dictam legem,stipulatio ista.in princ.Et ideo dicit Jo.de imo. se putare qd forte in practica seruaretur opinio Bar.τ istam opinionẽ semper tanq̃ veriorẽ secutus sum. Et licet iste testis dicat,qd nõ acceptauerũt dicti Christophorus τ Perinus promissionẽ Angelini,vt liberati essent dicti Joãnes τ Antonius a solutione debita per eos faciẽda,vt principales τ veros debitores,sed solũ acceptarunt dictũ Angelinũ, vt Angelinus haberet causam solicitãdi dictos Joannem τ Antonium,τ quod ita fuit tractatum τ habitum colloquiũ de supradictis oibus inter dictos testes,τ dictas partes τc. 4 qz † respondeo qd per verba ambigua testis debent interpretari contra producentem.c.in presentia.de proba.not.doc.in l.inter stipulantem.§.j.ff.de ver.obl.Et in.l.si quis intẽtione ambigua.ff.de iudi.Sed iste testis nõ dicit qd ita fuerit animus τ intentio dictorũ Joannis,τ Antonij,sed solum dicit de animo,τ intẽtione Christophori,τ Perini,vnde hic intẽtio vnius partis ex cõtrahentibus nõ debet attendi.l.si repetendi.C.de cõdi.ob turp.cau.τ.l.si maiores.C.de trãsactioni. l.quicquid astringende.τ ibi not.ff.de verb.obli.τ dicta.l.inter stipulantem.§.j.τ not.per glo.τ docto.in.l.cum quid.ff.si 5 cer.peta.† Et licet dicat testis,quod fuit ita tractatum,τ colloquium habitum inter partes:tamen hoc non sufficit:quia non dicit quod ita fuerit firmatum,τ conclusum quoniam d multa tractantur ᵈ inter partes que effectum,τ cõclusionem non sortiuntur,vt.l.si ex causa.§.nunc videndum.in fin.ff.de minor.capitu.dudum.de re.ecclesie non alie.in.vj. Et sunt verba Bald.in.l.multum.in secunda colum.C.si quis al.vel sibi.τ in.l.cum allegas.C.de vsur.τ in.l.si quis cum aliter.ff. de verbo.obliga.τ ibi etiam Joan.de imo.in antepe.colum. Preterea iste testis affirmat se esse cognatũ dicti Christo

a Promissionis.Roma.cõsi.cccclv.Pan.consi.lxxiiij.lib.j.Cor.cõsi.cix.li.iiij. Sozi.cõsi.lxxxviij.nu.21.li.iiij.τ alij cõiter sed istud comẽticiũ est τ ineptum:qz per promissionẽ sequentẽ magis detegit̃ precedentẽ confessionẽ factã spe future solutionis imo simulatã fuisse vt inquit Bal.in.l.si absenti.col.fi.C.si cert.pet.sequitur Roma.sing.xxvj.qd si cõnteor.Cor.consi.cclxxxiij.in presenti.li.j.τ plenissime.Cur.senior ꝯsi.liiij.vbi optĩme cõsulnit licet ꝯtrariũ teneat τ in ipsa eadem cã in regio senatu Mediolani,τ sic sub rege nr̃o moderno sese obtinuisse dicat Jo. Neuiza.in sylua nuptia.f.43.ver. vbi multos doc. more suo falsissime allegat.sed si vt ille ait qd nõ credo,fuit iudicatũ ꝯ illud cõsilium Curtij,nisi aliud i facto fuerit q̃ refertur a Curtio,puto male fuisse iudicatũ.Quinimo idẽ dicerẽ q̃ Curti⁹ etiã si illa pmissio esset incõtinẽti facta p tutorẽ, qui ꝯfessionẽ receperat noie pupilli.secus si cõfessio esset facta mulieri deinde sequeret̃ promissio p fratrẽ mulieris vel aliũ tertiũ,qz istud nõn lederet ius semel mulieri quesitũ. τ ita loquit̃ Bal. in additio.Spe. de confessio.col. fi.ver.τ facit pro marito. Ceterũ in terminis iurꝫ cõis,no.duas insignes limitationes ad exceptionem nõ numerate dotis.prima qñ pcessit pmissio dotis soluẽde tũc em̃ sequẽs cõfessio de recepto nõ eliditur dicta exceptiõe vel replica.l.in ꝯctib⁹. §.j.in fi.τ ibi Petr⁹ Cy.Bal.Sali.Pau.C.de nõ nu.pecu.Rom. d.consil.cccclv. Pau.l.pen.§.si vir.sol.mat.Jo. cãpeg.tract.dotis.part.j.q.lij.col.iij.Jo.baptista de priuileg.dota.priuil.viij.quod intellige quãdo precedens illa promissio valida τ efficax.τ probari poterat:qz tunc cessat presumptio extorte confessionis:alias secus.Secunda quando constat de expresso vel tacito pacto de non petendo vt in casu huius consilij.Adde que dixi.s.co.consil.cxlij.τ in consuet.parisien.tit.xij.in rub.

b Transit.Cor.consi.xxx.lib.j.

c Quidam.vt Paulus.Jason.d.l.qui in futurum.§.j.quod est verius quando promissio est lucratiua vel alias esset sine causa,[illegible]

d Tractantur.s.lib.j.consi.xiij.nu.17.

phori.ꝛ posito qꝺ intelligeretur de cognato ratione affinitatis, ꝛ affinis non repellatur a testimonio in ciuilibus causis, vt no. gl. in. c. accedēs. el primo. in ver. subesse. vt lit. nō cōtest. tñ nō est integer testis, imo suspect⁹, vt inquit Bart. in. l. aut affinitate. ff. de procu. ꝛ Guli. de cun. in. l. cui eorum. ff. de postu. bene facit quod no. Spe. in ti. de teste. §. j. ver. sed nunqd in eo gradu. cū ver. seq. ¶ Nec obst. etiam si diceretur qꝺ ad probandum ea que consueuerunt tractari inter domesticos, ꝛ attinentes, ipsi attinētes sunt idonei testes, ar. l. cōsensu. C. de repu. ꝛ. c. veniens. el. ij. de testi. ꝛ in. c. cum dilecti. de elect. ꝛ no. Bar. in. l. quesitū. in fi. cū si. ff. de re iudi. Quia respondeo p id qꝺ notabiliter inquit Ant. de But. in. c. iij. loco. de pba. in. ij. col. ꝛ cōsi. xxiiij. inci. questio hec dubia, vulgaria hꝫ ꝛc. 6 † vbi voluit qꝺ illud dꝫ quod creditur insufficienti testi qñ alia probatio deficit, procedit quādo ex natura[a] regulari illius facti alij testes verosimiliter non possunt occurrere. secus si possunt verosimiliter occurrere, licet casualiter nō interfuerint. ꝛ hoc dicit colligi ex his que no. per gl. no. in. d. c. tertio loco. in ver. iurati. bene facit qꝺ legitur ꝛ notatur in. c. fi. de testi. cogen. Sed in proposito nedū verosimiliter potuerint interesse alij testes, ꝙ attinētes, verū etiā expresse apparet ꝙ interfuerunt alij testes, q nō dicūt qꝺ dicti Jo. ꝛ Ant. fecerūt dictā promissionē, vt ser Rodulphus, ꝛ Antonius a gallo. Preterea iste ꝯctus non fuit factus in domo ipsius Christophori, sed alterius: ꝛ sic cessat ratio. d. l. cōsensu. cū si. ¶ Secundus testis est Antonius quondā Joannis. Et iste videtur potius deponere contra Christophorum: qꝛ dicit solum qꝺ pro dictis libris centum promisit Angelinus, ꝛ dicti Joannes, ꝛ Antonius promiserūt aliam quantitatem. s. lib. xx. ꝛ sic apparet qꝺ confessio facta in instro de dote recepta, fuit facta sub spe dicte future ꝓmissiōis: ergo solū ex ipsa vltima ꝓmissione non ex instro precedente agi poteit, vt supra dixi. Ergo cum illas libras centum non promiserint Joan. ꝛ Ant. post dictā cōfessionem dotis: sequitur qꝺ nec ipsi nec eorum heredes possunt cōueniri. Et expresse iste testis dicit ꝙ Christophorus voluit habere aliū obligatū quam Joannem ꝛ Anton. ne vnquā scādalū, ꝛ disceptatio accideret inter eos. Et sic apparet qꝺ voluerūt dicte partes qꝺ possent inuiti conueniri, ꝛ exigi dicti Joannes ꝛ Anton. Et licet iste testis subiūgat qꝺ dicti Christophorus ꝛ Perin⁹ nō acceptauerūt promissionē Angelini animo ꝛ intētione, vt ipse solueret de suo, ſꝫ vt esset eis magis cautū, casu quo dicti Joānes ꝛ Antonius nō soluerēt, ꝛ qꝺ propter talē ꝓmissionē, nō liberarunt, ꝛ nō habebāt animū liberādi dictos Joānē ꝛ Antoniū debitores ꝛc. qꝛ responsio patet ex his que dixi supra: qꝛ iste testis nō deponit de animo ꝛ intētione dictorū Jo. ꝛ Anto. Unde licet deponat de animo vnius partis, scꝫ Christophori ꝛ Perini, hoc nō sufficit, attēto qꝺ dicta cōfessio precedēs videt̃ fuisse facta sub spe dicte future ꝓmissiōis, vt dixi. Et lꝫ testis iste dicat, ꝛ appellet Jo. ꝛ Ant. principales debitores: tñ in hoc nullā reddit causam sciētie cōcludentē, ſꝫ potius cōtrariū: qꝛ eo ipso ꝙ dicit eos ꝓmisisse in illo ꝯctu quātitatē librarū. xx. videt̃ in alia quātitate librarum centū voluisse obligari. l. maritus. C. de ꝓcur. l. cū pretor. in prin. ff. de iudi. c. nonne. de ꝓsump. ¶ Preterea poterant dicti debitores anteꝙ fecissent fieri dictā promissionē per dictū Angelinū, per. d. l. si volūtate. ſꝫ ea facta fuerāt liberati. Nō caret ēt iste testis suspitione pp affinitatē, quā hꝫ cū filijs ꝛ heredib⁹ dicti Angelini de quoꝝ interesse tractat p ea que dixi supra iūctis notatis per Jo. an. in addi. Spe. in tit. de teste. §. j. sup ver. sed quid de fideiussore. ꝛ p doct. in. l. si cui legetur. §. fi. cū cōcordātijs. ff. de leg. j. ¶ Tertius testis est magister Bart. de bagna cauallo, q deponit in effectu ꝓut facit prim⁹ precedēs testis, ita qꝺ rñsiones date ad precedētē testē, cōueniunt isti. Et est etiā affinis dicti Christophori, vt Christophorus confitet̃ rñdendo positionib⁹. ꝛ lꝫ iste testis dicat qꝺ audiuit Jo. dicentē qꝺ liberaret Angelinū ab obligatione p ipsum facta: tamē non dicit qꝺ Jo. dixerit qꝺ liberaret semetipsum Jo. ab obligatione librarū centū. ꝛ sic verba Jo. nō presupponebāt ipsum Jo. esse obligatū Christophoro ad libras cētū. Et lꝫ iste testis dicat qꝺ audiuit Joannē dicentē, qꝺ termino sibi dato ad soluēdū oīno satisfaceret Christophoro de dicta q̃titate, tñ non dicit de dictis q̃titatibus oībus. Et sic potuit intelligi de q̃titate librarū viginti, cū in singulari loquatur, arg. l. ij. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ. l. fi. ff. ad treb. cū si. ꝛ presertim: qꝛ dic[illegible] ambiguū interpretat̃ cōtra ꝓducentē, vt supra dixi. ¶ Quartus testis est Gaspar Raynalducij, ꝛ iste nihil probat, qꝛ deponit solū de quadā ꝓmissione facta ante ꝛ [illegible] dictorū instrorū. † ꝛ bene nō recordatur de oībus vt ipse dicit. ideo ei nō creditur [illegible] gl. no. [illegible] his qui not. infa. ¶ Quintus ꝛ vltimus testis est ser Rodulphus, qui nihil ꝓbat, cū referat se ad scripturā, in qua nō dicit̃ qꝺ dicti Antonius ꝛ Jo. promiserint dictas libras centū. Et lꝫ dicat qꝺ credit cōtēta in capitulis esse vera: qꝛ sunt 8 verosimilia: tñ non probat: qꝛ deponit de credulitate. † ꝛ testimoniū de credulitate nō est sufficiens regulariter, vt. l. testium. cū ibi notatis maxime, per Cy. C. de testi. ꝛ notat̃ per Bar. post gl. in. l. ij. §. item labeo. ff. de aqua plu. arcen. ꝛ Jo. an. in addi. Spe. in titu. de teste. §. j. super ver. itē qꝺ deponit de credulitate. ꝛ doct. plene in. c. quoties. de testi. cū simi. Nec etiā videtur verū, qꝺ illa capitula cōtineant verosimilia: qꝛ si dicti Joānes ꝛ Antonius promisissent Christophoro ꝛ Perino dictas libras centū, ꝛ sic debuissent remanere post scripturam obligati: verosimile est qꝺ de ista obligatione librarum centum fuisset facta mentio in dicta scriptura, sicut facta fuit de libris viginti: qꝛ eadem erat ratio quare debuisset fieri scriptura de vna obligatione, sicut de alia. c. ij. de trāsla. p̄la. ibi dum tex. dicit. vnde si circa translationē idem fieri voluisset quod decessione dixerat, ꝛ de translatione poterat expressisse. facit. l. j. §. si autem ad deficientis. C. de cad. tol. et d. l. maritus. cum simil. ¶ † Preterea iste testis plene nescit 9 b factū, [b] qꝛ dicit se non recordari: ergo ei non creditur, vt dixi. Et licet dicat qꝺ Jo. ꝛ Anto. remanserant debitores Christophori ꝛ Perini: tamē testis loquitur ante absolutionem ꝛ perfectionē scripture, quia dicit quod de illo resto in quo remanserant debitores, fuit factum scriptum: vnde per illud scriptū ꝛ promissionem Angelini fuit ab eis satisfactū, quātum est pro obligatione librarū centum, vt est ostēsum supra per notata per Bar. in. d. §. si vir. cum simil. alia ratione etiā videtur Christophorum nō posse vllo modo obtinere: quia ipse agit ex promissione facta per Petrū ꝛ Jacobū fratres, ꝛ filios magistri Simonis. ꝛ clarum est qꝺ non probauit de ista promissione, nec dictas mulieres teneri ex dicta promissione. ꝛ posito etiam qꝺ probasset de alia promissione, nō posset obtinere. l. habebat. in princ. ff. de instito. ꝛ no. Inn. in. c. ex parte abbatisse. de priuileg. ꝛ Bar. in. l. j. in princ. ff. de eden. ¶ Ex quibus concludo dictas Magaretam ꝛ Lucretiam absolui debere sicut etiam fuit pronunciatum per spectabilē doctorem dominum Angelum de pasijs. Alex.

[Margin: a ¶ Natura. ꝫ. li. j. consi. lxiiij. nu. 5. ꝫ. eo. consi. clj. nu. 4. cōsi. clij. nu. 11.]

[Margin: b ¶ Factum. ꝫ. li. iij. consil. xxxiij. nu. 21.]

Epitome.

¶ De probatione ꝛ impedimento prioris matrimonij.

Consilium. CXLIX.

Viso processu inter Michaelem dominici siue zati agentē, ꝛ dominicam quondā Dominici Thomasij bagotie se defendentem cum allegationibus aduocatoꝝ vtriusꝙ partis. Et literis domini Moysis episcopi Belluñ. Locuntenētis do. Cardinalis episcopi Uincentini, quibus sua paternitas me requisiuit, vt que future sint partes sue in iudicādo in dicta causa cōsulere velim. Et visis vidēdis, omissisꝙ non necessarijs puto partes esse in pronūciando matrimoniū inter dictū Michaelē ꝛ dictam Dominicā non fuisse legitime contractū: ꝛ vinculū matrimonij inter eos nō esse. ꝛ in absoluēdo dictā Dominicā a contentis in petitione dicti Michaelis: ꝛ eius ꝓcuratoris, scꝫ Nicolai de brazaduro: ꝛ in absoluēdo 1 ꝓpter probabilia dubia victū ab expēsis. † Moueor principaliter presupponendo, primo qꝺ vbi apparet inter virum ꝛ mulierē primo ꝯtractū fuisse matrimoniū per verba de presenti: etiā si nihil de copula appareat, nō pōt mulier cū alio postea ꝯhere de iure matrimoniū. ꝛ si contraheret dato qꝺ etiā interueniret copula carnalis, diceret̃ matrimoniū de facto cōtractū, ꝛ separari debere mulier ab hoc scđo viro, ꝛ primum matrimoniū in sua firmitate subsistit. c. si inter vir. de spō. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. c. lꝫ. de spōsa duo. Sꝫ inter dictā Dñicā ꝛ dictū Bartholomeū marsilij videt̃ probatū esse fuisse ꝯctū matrimoniū per verba de presenti, priusꝙ cū dicto Michaele. Nā matrimoniū ꝯctū p Michaelē fuit ab anno mote litis. s. M. cccclxvij. Et de mēse nouēbris, vt deponūt testes Michaelis, ꝛ ꝓut in ei⁹ petitiōe cōtinet̃: sed matrimoniū ꝯctū cū dicto Bartholomeo fuerat p̄limū añ vt deponūt testes Dñice ꝛ p̄cipue Nicola⁹ Girardini, Nicola⁹ Antonij resega de malato: Schirmin⁹ blasij q ꝯcorditer deponūt fuisse p̄ntes, ꝛ audiuisse dictū Bartholomeū ꝛ Dñicā adinuicē ꝯtrxisse matrimonium

moniũ per verba de presenti:ꝛ deponunt de tẽpore antecedẽ
2 te dictum ẽm matrimonium.†Et licet aliqui eorũ circa tps deponant per verbũ:iudicio suo,aut ꝑ equipollẽtia verba:tñ hoc nõ vitiat ꝓbationẽ testis deponẽtis de tpe ꝑ verba predicta,si circa negotiũ principale deponit de sciẽtia ex ꝓprio sensu corporis,vt in ꝓposito nostro.l.quid tñ.§.si arbiter.cũ ibi notatis ꝑ Bar.ff.de arbi.Et not.Bar.in suo tractatu de teste.iiij.col.in ver.Testis sup aliquo deposuit ꝛc.Et Jo.an. in addi.Spe.in tit.de teste.§.nũc tractãdũ.in additione incipiẽte,hic ergo intẽdit ꝛc.Et no.etiã Bar.in.l.j.in prin.ꝑ illũ tex.ff.de vẽ.inspi.Et Ang.in repetitione.l.sciendũ.in.ij.col. de ver.ob.Nec obstat si diceref qꝺ testes deponẽtes de dicto ẽctu matrimonij celebrato cũ dicto Bartholomeo,nõ sunt idonei.nã Nicolaus Girardini videf qꝺ fuerit secũdus consanguineus Marsilij ꝑdicti,vt vident deponere testes Michaelis,ꝛ maxime Vincẽti⁹ Jacobi,Andreas Joãnis Michael Bartholomei,Joãnes canola,Antonius Bartholomei,ꝛ Marthe⁹ iordani,qꝛ rñdeo †qꝺ cũ nõ appareat de disparitate inter dñicã ꝛ Bartholomeũ predictã consanguinei Bartholomei vł Dñice,nõ redderenf suspecti circa ꝓbationẽ dicti mrĩmonij cõtracti,super quo deponit dictus Nicolaus.c.sup eo.el.ij.de testi.vbi mater etiã in tali casu nõ reddif suspecta.Et minus reddunf suspecti alij ꝯsanguinei,vt notat Hosti.in sum.in tit.de teste.§.ij.ver.vbi aũt ꝓbaf.in.c. sicut ex literis.in ṽbo cõsanguinei.extra de sponsa.ꝛ in.c.videf.de eo qui matr.accu.pos.ꝛ notaf per glo.ꝛ doc.in.d.c.sup eo.ꝛ tãtomagis hoc ꝓcedit:qꝛ dato qꝺ dictus Nicola⁹ esset scꝺs cõsanguine⁹ patris dicti Bartholomei:tñ in hac causa mota ꝑ Michaelẽ ꝯ Dñicã si bñ inspiciaf nũꝙ cõparuit dictus Bartholome⁹,vel aliquis eius ꝓcurator,cuius mãdatũ sit in actis mihi trãsmissis:ꝛ sic dictus Bartholomeus in cã mota ꝑ Michaelẽ,nõ fecit se aduersariũ Michaeli,ꝛ ꝯñr non põt dici qꝺ dictus Nicolaus dato qꝺ haberet aliquam cõsanguinitatẽ cũ dicto Bartholomeo vel eius patre,nõ faciat fidẽ productus a dicta Dñica in fauorẽ dicte Dñice ꝯ dictũ Michaelẽ.Et lꝫ die.xij.Decẽbris dictus Bartholomeus fuerit a dño locũtenẽte interrogatus de aliquibus,et
4 rñderit:tamẽ in iudicio nihil ipse petijt a iudice,†nec pater Bartholomei in tali cã intelligif esse legitimus administrator filij.c.fi.de iu.lib.vj.¶Posset etiã rñderi qꝺ testes Michaelis quos.s.nominaui ꝛ q conanf deponere qꝺ dict⁹ Nicola⁹ erat ꝛ est scꝺs cõsanguine⁹ dicti Marsilij.nõ ꝓbant:qꝛ nõ reddũt cõcludentẽ cãm sciẽtie,nec deponũt eo modo quo reqrit tex.in.c.lꝫ ex quadã.cũ ibi notatis ꝑ doc.de testi.¶Nõ ob.etiã si dicaf qꝺ nonnulli testes conanf deponere qꝺ dict⁹ Nicolaus Girardini tpe quo in monte malate fructus erant in agris,ibat furando de fructib⁹.vt deponere vr̃ Michael Bartholomei,Joannes canola,Antonius Bartholomei,ꝛ Mattheus iordani.Qꝛ respõderi põt primo qꝺ dicti testes sunt singulares in dictis suis,ꝛ sic,nõ probãt.c.licet causam.
5 de ꝓba.c.bone.el.j.de electi.cũ vulgaribus.¶†Scꝺo rñdeo qꝺ qñ non producitur testis in causa criminali:tunc dato qꝺ cõuinceretur testis de aliquo crimine:non tamẽ notorio seu manifesto,presumif in dubio emẽdatus nisi aliud ꝓbetur,vt notat gl.ij.q.ij.q.vij.i.c.ipsi apostoli.ꝛ Spe.in ti.de teste.§.j. ver.itẽ opponif qꝺ est criminosus.ꝛ Pau.de leazaris in cõmẽto.c.testimoniũ.de testib⁹.ꝛ refert ibi Ant.de but.i.ij.col. ¶Põt etiã rñderi per id qꝺ dixit gl.no.l.iij.in prin.in ṽbo,
6 nnmer⁹.ꝛ qꝺ ibi no.Ja.bu.ff.de testi.s.†qꝺ qñ testes nõ sunt
a multũ boni qꝺ deficit in fide supplet[a] numerus.ꝛ no.Joã.an. in addi.Spe.i tit.de no.crimi.§.fama.in addi.incipiẽ.allegato ꝛc.ꝛ no.Nic.de neap.in.l.excusanf.in prin.ff.de exc.tu.Ad hoc qꝺ no.doc.in.l.si qs.ex argẽtarijs.iuxta prin.ff.de eden, ꝛ no.Bal.in.l.j.in.iij.col.C.de testi.ꝛ Sal.in.l.in bonefidei, in xiij.col.C.de reb.cre.ꝛ Jo.de imo.in.l.qui testamẽto.in prin. in.j.col.ff.de testa.Ũñ dicit expresse Ja.but.in.d.l.iij.in prin. de testi.qꝺ vbi alias duo testes essent aliqualiter suspecti i fide,puta qꝛ deponerẽt per eundẽ premeditatũꝙ sermonẽ:tñ si essent tres vel quatuor putat qꝺ ꝓbarẽt vt in casu nostro, Preterea ꝛ meli⁹ supersunt alij duo testes q videnf esse idonei.¶Nõ ob.etiã si dicaf qꝺ ali⁹ testis Dominice,s.Nicola⁹ antonij Resega fuit famul⁹ illorũ de finocijs,ꝛ qꝺ quotidie versabaf in domo eorũ:ꝛ qꝺ est pauper,vt videnf deponere Vincẽtius Jacobi,Andreas Joãnis,Michael Bartholomei,Joãnes canola,ꝛ Matthe⁹ iordani,ꝛ Antoni⁹ Bartho
7 lomei:†qꝛ rñdeo qꝺ nõ sufficit qꝺ alias dict⁹ testis fuerit famulus illorũ de finocijs,nisi appareret de tpe quo testis ipse scꝫ Nicola⁹ antonij resega testificaf ꝛ ꝓducif in iudicio fuisset famulus eorũ pro qbus testificaf,ꝛ a qbus producif:qꝛ in huiusmodi testib⁹ attẽdif tps depositiõis.l.iij.§.cause.cũ gl. in verbo,eandẽ fidẽ.ff.de carb.edi.Et plene notaf in.l.ad testium.§.cõditionẽ.ff.de testa.ꝛ in.l.j.C.de testa.Et in proposito nostro notaf in.l.j.§.itẽ nũmos.ꝛ ibi not.Bar.ff.de qõni. no.Spe.ꝛ Jo.an.in tit.de test.§.j.ver.qd si olim.Et Cy.in.l. ij.C.de test.ꝛ ibi per Bal.ꝛ alios.ꝛ no.Cy.in.d.l.j.§.si seruus. ff.de questio.Et mod.ꝛ do.Abb.in.c.in literis.de testi.ꝛ Jo. de imo.in.c.insinuãte.de offi.deleg.¶Preterea iste Nicola⁹ resega nõ est productus in testẽ per aliquẽ de finocijs vel per eorũ procuratorem,sed per procuratorem dicte dominice cõ
8 tra dictũ Michaelẽ.¶†Preterea licet cõuersetur in domo illorũ de finocijs:tñ ista nõ est illa domesticitas,que repellat testẽ,vt legif ꝛ notatur in.d.c.in literis.ꝛ in.l.etiã.C.de testi. ꝛ in.l.presenti.C.de his qui ad eccl.cõfug.ꝛ no.Spec.in titu.
9 de teste.§.j.ver.itẽ excipitur qꝺ est domesticus.¶†Nec paupertas facit qꝺ testi nõ credatur,si aliter nõ sit min⁹ honeste vite,vt in.c.si qui.ꝛ ibi notaf de testi.ꝛ notatur.iiij.q.ij.si testes.in ver.itẽ testes.ꝛ Spec.in.d.§.j.ver.item qꝺ est pauper. ¶Per hec etiã patet nõ obstare si diceretur qꝺ Chirnisius alius testis Dñice nõ ꝓbat,eo qꝛ sit germanus cõsangnine⁹ dicti Marsilij,ꝛ laborator finocij,ꝛ qꝺ est pauper:qꝛ vt dixi nõ est ꝓductus ꝑ illos de finocijs.itẽ non doct.de disparitate inter dictũ Bartholomeũ,ꝛ Dominicã consanguinitas nõ obstat,vt.d.c.super eo.el.ij.Et dixi supra.Et in depositionibus dictorũ testiũ nõ inuenio aliquas varietates inexcusabiles ꝛ que habeãt dicta eorũ infringere,si oĩa dicta eorũ bñ
10 legãtur.†Et verba testiũ [b] non sunt calũnianda,sed inuãda,
b ꝛ adaptanda ad id qꝺ testes dicunt se scire,vt inquit Bal.in l.de quibus.in fi.pe.col.ff.de legi.ꝛ in.l.ij.C.de temp.app.Et satis est ẽt qꝺ in dicto principali sint cõcordes ad hoc vt possint reduci ad concordiã in accessorio,etiã vt ꝓbent,vt plene ꝯcludit Jo.de imo.in.l.inter stipulãtẽ.§.j.ff.de ver.obl.Per id qꝺ not.Inn.in.c.qualiter ꝛ q̃n.el.ij.de accusa.ꝛ saltẽ qñ ꝓducunf ab eadẽ parte ipsi testes,vt in casu nostro,ꝑ not.per Bar.in.l.insulã.§.j.ff.solu.mat.ꝛ Jo.an.in tit.de teste.§.iam de interrogatorijs.super ver.qd si vnus.ꝛ Jo.de imol.in.c. cũ tu.de testi.¶Possent etiã insistere circa ꝓbationẽ mandati,quasi videaf probatũ esse matrimoniũ cõtractũ per ꝓcuratorẽ cõstitutũ a dicta Dñica,seu ratificatũ matrimoniũ qꝺ sufficit iuxta ea que habenf in.l.sufficit.cũ.l.seq.ff.de spõ. ꝛ in cap.ex parte.el.ij.de cõuer.coniu.ꝛ in.c.fi.de ꝓcur.in.vj.
11 †Vel posito etiam qꝺ a principio nõ fuisset matrimoniũ per verba de presenti solẽniter cõtractũ:tñ per subsecutã traductionẽ ꝛ cohabitationẽ trãsiuit in matrimoniũ.c.fi.de coniu. lepro.c.ad id.de spon.l.cũ in te.ꝛ ibi no.Bal.C.de dona.ante nup.ꝛ no.Bar.in.l.cui fuerit.per illũ tex.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ Ang.in.§.fi.in fi.in auf.quib.mo.na.effi.legi.saltẽ qñ copula
12 subsecuta est.c.his q de spon.†Et presumitur copula subsecuta inter Bartholomeũ ꝛ Dominicã quando Bartholomeus affirmat interuenisse copulã,vt in ꝓposito facit Bartholomeus interrogatus a dño Locũtenẽte die.xvij.Decẽbris,vt apparet in ꝓcessu.ita firmat Anto.de but.in.c.fi.de sponsa.ꝛ Jo.an.ꝛ Ant.de but.in.d.c.fi.de coniu.lepro.per id qꝺ habetur in.c.continebatur.de spon.impub.¶Predicta aũt que dixi de mãdato,ꝛ matrimonio cõtracto virtute mãdati,seu spõsalibus,ꝛ traductionis ad domũ,ꝛ cohabitationem,probantur per Franciscũ Joannis,Blasium Antonij Nicolaũ Antonij,ꝛ Jacobam quondã Dominici,ꝛ aliqua
13 liter etiã per presbyterum Michaelem.†Nec vitiatur actus matrimonij,quã uis procurator qui contrahit non conceperit verba in personã domini dicendo,Bartholomeus te accipit in vxorẽ me mediante,vt not.Host.in summa de spõsa. §.qualiter.versi.hoc tamen.ad quam se referunt alij in.c.fi.de procura.in.vj.qꝛ dico quod Hosti.non dicit quod ita de necessitate dicendũ sit.Sed dicit qꝺ ita possunt concipi verba per nunciũ destinatum ad contrahendum matrimoniũ.Talis dominus meus cõsentit in te vt in vxorẽ.vel accipit te in vxorem suam me mediante,ꝛ nunciante.vnde dato qꝺ procurator diceret.Ego procuratorio nomine Titij accipio te Bertam in vxorem,valeret matrimonium,vt no.Bar.ꝛ alij post eũ in.l.qui bona.§.si alieno,in.ij.col.ff.de dãno infecto. ꝛ in.l.possessio.§.fi.ff.de acqui.posses.ꝛ Joan.de imo.in.l.qui ita.§.j.ff.ad trebellia.ꝛ in.c.in pertractandis.de iuramen.ca
14 lum.†in istis enim que sunt inseparabilia a persona,adeo qꝺ non possunt acquiri procuratori,ꝛ ex persona procuratoris transire in dñm,procurator quãuis faciat actum procuratorio noĩe:tamen cẽsetur gerere officiũ nuncij.Et perinde est ac si directo faceret dominus,dicta.l.qui ita.§.j.ꝛ dicto.c. fi.de procuratori.in.vj.Bene facit quod not.glo.lxiij.dist.in cap.tibi domino.Ubi ad hoc,vt iuramentum dicatur prestitum in animam domini,paria sunt quod procurator dicat

a ¶Suppleť.s.li. iiij.cõsi.xxij.nu. 19.s.lib.ij.consi. xlvij.col.j.s.li.j. cõsil.v.nu.7.vbi dixi.s.li.vij.cõsi. cxix.nu.7.Aymo.consil.lxxiij. nu.27.

b ¶Testiũ.s.lib. iij.cõsi.xliij.nu. 35.Imo.consi.ci. Cor.ꝯsi.clx.li.ij. Paul.consi.ccc. lxxi.nu.3.li.j.de cis.c.tertio loco. col.iiij.de ꝓba. Jaso.l.si fideiussor.in fin.qui satisda.cog.l.ij.§. fi.col.pen.solut. mat.Franc.balbus repe.l.celsus.nume.20.de vsucapio.s.libr. vij.cõsil.clxxvij. in fi.consi.clxxx. iiij.nu.10.

Ego iuro in animã dñi mei. Vel dicat: dñs meus iurat per
15 me seu me mediãte. † Nec dicat mandatũ non posse ꝓbari ꝑ
testes: qꝛ quo ad casum nostrum cõis opinio est in contra-
rium, vt plene notatur in.c.j.de procura.ꝛ in cle.j.eo.tit.ꝛ per
legistas in.l.nõ solũ.§.qui alieno.ff.de procura.ꝛ in.l.j.C.eo.
tit.ꝛ in.l.j.vbi Bal.C.de manda.prin. Et Spe.ꝛ Jo.an.in ti.
de procurato.§.ratione aũt forme.iuxta prin. Tamen qꝛ plu
ra opponuntur cõtra istos testes ꝛ eorũ dicta, quorũ discus-
sio nõ videtur mihi necessaria stantibus attestationibus di-
ctorũ trium testiũ deponentiũ de matrimonio cõtracto per
verba de presenti inter dictã Dñicam ꝛ Bartholomeũ in do
mo ipsius Dñice, de quorũ attestationibus dixi.s. Et in qui-
bus cõsistit potissimũ fundamentũ, qḋ me in hanc opinionẽ
traxit. Solũ est videndũ, an habeat obstare minor ꝛ pupilla-
ris etas dicti Bartholomei allegata ꝑ parte dicti Michae
16 lis, in quo mihi visuꝫ est ꝙ nõ. primo: † qꝛ onus probãdi mi-
norẽ etatẽ incũbit illi qui se fundat ex minori etate.l.si mino-
rẽ.C.de in inte.resti.mino.notaṫ in.l.cũ te.C.de proba. Et ple
ne Bar.in.l.de etate.in.iij.q.prin.ff.de mino.notat Spec.in
tit.de actore.§.j.ver.si ergo excipis.ꝛ doc.in.c.in presentia.de
ꝓbatio.notat in specie Archi.in.c.si eo tpe.super verbo, ido-
neus nõ esses.de rescr.in.vj. Ubi expresse cõcludit onus pro-
bãdi etatẽ incũbere ei q dicit aliũ non esse idoneũ ratione de-
fectus etatis, ꝛ notaṫ per Jo.an.in regula, infamibꝰ, in mer-
curialibus. Ergo incũbit onus ꝓbandi dicto Michaeli alle
ganti primũ matrimonium nõ valuisse rõne defectus etatis
Bartholomei. Sed nõ est ꝓbatũ pro parte Michaelis suffi
ciẽter de effectu etatis. Nã super hoc est examinatus Joãnes
blasij testis dicti Michaelis q deponit ꝙ qñ dictũ mr̃imo-
niũ fuit celebratũ in ecclesia Bartholomeꝰ suo iudicio habe
bat circa vndecim annos, ꝛ qḋ sibi nõ videbaṫ aptus mr̃imo
nio. Et certe iste testis non probat, tum qꝛ vnicus.c.in omni.
17 de testi.l.iurisiurandi.C.de testi. † Cũ etiã qꝛ qñ testis depo-
nens de tpe deponit per dictionẽ circa, vt facit iste testis, nũ-
quã dicitur cõcludenter ꝓbare, vt ꝓbat tex.notabilis in.c.si.
ꝭm Ant.de but.ibi in fi.de despõ.impu. ¶ Blasius Antonij
testis ꝓductus pro parte dicte Dominice deponit qḋ Bar-
tholomeus tẽpore matrimonij habebat circa.xij.vel.xiij.an-
nos.ꝛ interrogatus in causa sciẽtie, dicit se scire quod pater,
auus, mater, ꝛ alij parẽtes dicti Bartholomei sibi hoc dixe-
runt. ¶ Et iste testis etiã non ꝓbat duplici ratione. Tum qꝛ
deponit per dictionẽ circa, vt ꝓxime dixi. tum etiã qꝛ depo-
nit de auditu ab alio.c.tum literis.de testi.ꝛ in.l.testiũ.ꝛ ibi
plene notaṫ.C.de test. Sebyminus Blasij. alius testis ꝓdu-
ctus pro parte dicte Dñice etiã videṫ deponere qḋ tẽpore di
cti matrimonij dictus Bartholomeus habebat circa.xij.vel
xiij.annos.iudicio suo cum tpe quo ipse testis fuit examina-
tus suo iudicio, videreṫ dictus Bartholomeus esse etatis an
norũ quindecim. Et sic nõ ꝓbat iste testis: tũ qꝛ deponit per
18 dictionẽ circa, tũ etiã qꝛ fundat se ex aspectu. † cõstat aũt qḋ
testis volẽs ꝓbare Bartholomeũ fuisse minorẽ.xiiij.annis.
oportebat ꝓbare ꝛ deponere qḋ ex aspectu videbaṫ esse.xj.an
norũ, alias non ꝓbat, vt no.Bar.in preal.l.de etate.ff.de mi-
no.in.ij.q.prin.ꝑ Bar.consi.xcij.incip. Jn qõne vertẽte inter
dñm Simonẽ, notaṫ per Bal.in.l.solũ.in vlti.col.C.de testi.
Et si attenderet ꝓbatio ex aspectu, multi sunt testes recepti
q deponunt qḋ Bartholomeꝰ eo tpe erat.xiiij.anno.ꝛ vltra
vt Frãciscus Joãnis, ꝛ presbyter Michael, qui etiã deponit
baptizasse eũ: ꝛ sic assignãt meliorẽ rõnẽ. Urgentius etiã hec
ꝓbant alij duo testes Dñice.s. Saluanꝰ, ꝛ Flordelisia, q assi-
gnant rõnes cõcludentes aliter ꝙ ex aspectu, ꝛ lꝫ Dñica rñ-
dẽdo positionibꝰ dicat se credere qḋ Bartholomeus tpe cõ-
tracti matrimonij erat etatis annorũ.xij.tñ hoc non hꝫ ob-
stare: tũ qꝛ apparet de errore per ꝓbationẽ factã, maxime ꝑ
19 illos duos vltimos testes, scꝫ Saluanũ ꝛ Geneuerã. † Jtem:
qꝛ cõfessioni mulieris in hoc standum nõ est, vbi ex hoc fieret
preiudiciũ matrimonio cõtracto.c.super eo.ꝛ ibi notatur de
eo q cog.cõsan.vxo.sue.ꝛ plene notaṫ in.c.tertio loco.de pre-
sum.ꝑ doc. ¶ Preterea dato qḋ tũc fuisset etatis.xiij.anno-
rum.tñ qꝛ per bieniũ postea simul cohabitarũt, vt ꝓbatũ est
ꝛ dixi recõualuisset mr̃imoniũ.l.minorẽ.ff.d ritu nupt.c.j.de
despõ.impu.li.vj.No.gl.ꝛ doc.in.c.lr̃as.e.tit.in antiqs. Alex.

Consilium. CL. De simili materia.

IN causa ꝛ lite inter do-
minã Lucretiã de azonibꝰ agẽtẽ, ꝛ generosum ac
spectabilẽ comitẽ Richardũ de sancto Bonifa-
cio se defendẽtẽ, vidẽdũ est ꝙ debeãt esse partes locũtenẽtis
dñi epi Paduani in iudicando circa petita Lucretie peten
tis declarari fuisse ꝛ esse legitime cõtractũ matrimoniũ per
vba de p̃senti, ꝛ carnali copula cõsummatũ inter dictũ comi
tẽ ꝛ dictã Lucretiã, ꝛ ipsum comitẽ teneri ad p̃stãdũ eidẽ do
mine seruitia cõiugalia, prout latius in sua petitiõe cõtineṫ.
Et viso toto ꝓcessu ꝯcludẽdũ vr̃ in absoluẽdo dictũ comitẽ
qḋ sumus in regula qḋ actore nõ ꝓbãte reus debet absolui ꝛ
obtinere.c.si.de iurein.c.j.vt eccle.benefi.l.qui accusare.C.de
edẽ. discurrẽdo igiṫ per omnes ꝓbationes adductas ꝑ par-
te dicte mulieris non inuenitur quouismodo esse sufficienter
ꝓbatũ de mr̃imonio. Et in primis capio illos tres testes q
dicũtur interfuisse ꝯtractui matrimonij, quorũ vnus est fra
ter Jacobus garanellus, alius est dña Geneuera mater di-
cte dñe Lucretie. Tertius est.d. Maria quõdã ser Bartho-
lomei de landenaria. Et secũdum qḋ isti testes deponũt nul
lus alius fuit presens dicto asserto ꝯtui matrimonij, sed qḋ
isti testes nõ ꝓbẽt, ostẽditur euidenter. Nã dictus frater Ja-
cobus ꝯtraṫ dictis alijs duobus testibꝰ. primo in hoc qꝛ fra
ter Jac. deponit se primo interrogasse dictum comitem per
hec verba, magnifico cõte ve piase e volite voi madona Lu-
cretia, qui p̃sente p vostra legitima sponsa e mogliere, come
comãda la sancta madre ghiesia: ꝛ ꝙ comes rñdit immedia-
te: misser si e cosi la voglio e si la toglio come comãda la san-
cta madre ghiesia. ꝛ qḋ ipse testis immediate reuersus ad di-
ctã Lucretiã dixit v̾sus eã: Madona Lucretia ve piase e
voliti voi p vostro legitimo spõso e marito el magnifico ꝯte
Richardo q p̃sente ce me comãda la sancta madre ghiesia: ꝛ
1 q̃ rñdit, misser si. † Alij vero duo testes.s. Geneuera ꝛ Ma-
ria deponũt qḋ fuit ecõtra.s.qḋ frater Jacobꝰ primo inter-
rogauit comitẽ ꝛ postea Lucretiã: qꝛ deponũt ꝯtẽta i.j.c.ve-
ra esse.ꝛ in.j.c.dicte Lucretie cõtineṫ.qḋ primo interrogata
fuit Lucretia an sibi placeret dictꝰ comes, ꝛ eũ vellet ꝑ eius
legitimo spõso ꝛ marito, ꝛ in eũ cõsentiret ꝛ acceptaret per
verba de presenti. ꝛ qḋ ipsa respondit qḋ sic, ꝛ qḋ postea im-
mediate ipse frater Jacobus interrogauit dictũ comitem,
si prefata domina sibi placebat ꝛc. Cõstat aũt qḋ vbi plures
testes contradicunt vni, nõ attenditur dictũ illius solius te
stis, vt no.gl.magistra.cõmuniter approbata in.c.in nostra.
de testibus. ¶ Alia ꝛ sic secunda est contrarietas inter di-
ctum fratrem Jacobũ, ꝛ dictos duos alios testes, quia vnus
quisq̃ dictorũ trium testiũ deponit ꝙ verba formalia prola-
ta in cõtractu dicti matrimonij: fuerunt illa per que testificã
2 tur dicti testes. † vnde tũc est aduertendum quod vbicũq̃ te-
a stes sunt interrogati que fuerunt formalia[a] verba cõtrahen-
tium, si quouismodo in cortice verboꝝ discordant ꝗuis quo
ad effectum ꝛ sentẽtiam verborum nõ esset discordantia: ta-
men ex eo quod deponunt ita fuisse verba formalia: dicuntur
discordes ꝛ cõtrarij, ꝛ consequenter non probant, vt singula-
riter not. Anto.de but.in.c.nihil obstat.de verb.sig.ꝛ sequi-
tur eum do. Abb.ibi. Unde dicit ibi Anto.de butr.fuisse in
facto determinatum quod testes non probarent institutionẽ
heredis, si vnus dicebat qḋ formalia verba testatoris fuerũt
ista, Titius heres esto. Alius dicit qḋ verba formalia testa-
toris fuerũt hoc modo, scꝫ Titiꝰ sit heres. ꝛ idẽ voluit Bal.
in cap. bone.el primo.in.vj.col.de elec. vbi dixit quod si vnus
testis interrogatus quibus verbis vsi fuerunt contrahen-
tes, deponit qḋ dictum fuit. Promitto tibi.xxiiij.denarios.
alius testis deposuit qḋ dictum fuit, promitto tibi duos so-
lidos, non probant ꝛ intelliguntur testes esse varij ꝛ singula
res. ¶ Sed ita est quod verba que dictus frater Jacobus
refert fuisse in contractu matrimonij relata, differũt saltem
in cortice verborũ ab his verbis que dicti alij duo testes de-
ponunt prolata fuisse referẽdo se ad verba capituli. Quia di
ctus frater Jacobus deponit qḋ ipse testis interrogauit di-
ctum comitẽ per hec verba, Magnifico conte ve piase e vo-
lite voi madona Lucretia, qui presente per vostra legitima
sponsa e mogliere come comanda la sancta madre ghiesia: ꝛ
qḋ comes immediate respondit, misser si e cosi la voglio, ꝛ si
la toglio come comanda la sancta madre Ghiesia. Et qḋ iste
testis immediate reuersus ad dictã Lucretiam, dixit versus
eã, Madona Lucretia ve piase e voliti per vostro legitimo
sposo e marito el Magnifico conte Richardo, qui presente
come comãda la sancta madre Ghiesia. que respondit misser
si. Dicta vero Geneuera: ꝛ dicta Maria dicũt formalia vba
fuisse, vt cõtineṫ in primo ca. excepto qḋ nõ recordanṫ an fue-
rint plata illa verba expressa in.c. scꝫ per parole de presente.
ꝛ tñ non cõstat qḋ illa verba cõtenta in capitulo sunt diuersa
a predictis, qꝛ in.c. dicitur qḋ fuit interrogata Lucretia an
sibi placeret dictus comes: ꝛ eũ vellet pro suo legitimo spon-
so ꝛ ma

a ¶ Formalia. s. [illegible] cxj. nu. 8. [illegible] clxij. nu. [illegible]

so τ ma rito, τ in eũ cõsentiret, τ acceptaret p verba de presenti. τ ipsa respõdit qð sic. τ postea immediate ipse frater Jacobus interrogauit dictũ comite, si prefata dña sibi placebat. τ eã volebat pro eius legitima spõsa, τ vxore, ac in eã cõsentiebat τ acceptabat per verba de presenti. Et qð comes immediate rñdit qð sic. Ecce qð in verborũ relatione differunt: qꝛ frater Jacobus dicit qð responsio fuit per verba similia, misser si e cosi la voglio, e si la toglio come comãda la sancta madre Ghiesia. τ alij duo testes simpliciter referunt formalem responsionẽ fuisse hanc, scꝫ qð sic. ¶ Tertia rõne nõ obstat testimoniũ dicti fratris Jacobi: qꝛ fuit mediator dicti ꝯtractus matrimonij, vt ipse attestat, maxime super interrogatorijs factis sup tertio capitulo. Et etiã patet ex his que ipse deponit super primo capi. † Sed ita est qð mediator[a] nõ admittit ad testificandũ, nisi vtraqꝫ parte volẽte, vt no. gl. in. c. romana. in gl. ante pe. de testi. in. vj. τ eam ibi sequũtur docto. per id qð habet in. §. qm̃ vero. in aut. de testi. col. vij. τ firmat Bar. in. l. deferre. §. ijs dẽ decreuerunt. ff. de iure fis. τ no. Ant. de but. τ Jo. de imo. in. c. cũ a nobis. C. de testi. τ notatur etiã per Bar. in. l. omnibus. C. de testi. τ saltẽ in casu nostro, scilicet quãdo aliquam affectionem habere videtur qð actus ab eo tractatus sequat, vt inquit. d. Abb. in. c. insuper. de testib. ¶ Quod aũt dictus Jacobus affectaret qð actus matrimonij sequat, probatur ex verbis suis, de quibus testificant do. Jo. Frãciscus de milijs. τ magister Laurẽtius, τ frater Angelus, τ frater Frãciscus barischellus, τ etiã. d. magister Jacobus de rodigio. ¶ Quarta ratione nõ est sufficiens τ legitimũ testimoniũ dicti fratris Jac. propter inimicitias quas hꝫ cum dicto comite: qꝛ fuit pcussus alias a comite Richardo. τ minatus est sepe ꝙ se vẽdicaret, τ qð eũ accusaret dñis aduocatoribus Venetis. τ timebat ne eũ occideret: hoc deponunt plures testes, vt. d. magister Jac. de rodigio. d. Hilarius frater Angelus, frater Frãciscus barischellus, Marchus ser Gasparini, τ frater Frãciscus brusaferro. τ sic rõne inimicitie saltẽ non est integer testis, vt in. c. cũ oporteat. iũcta bona gl. τ ibi doc. de accu. τ in. c. cũ. J. τ. A. de re iud. l. iij. in prin. ff. de testibus. τ in aut. de testi. si vero dicat. † Accedit: qꝛ probatũ est per plurimos testes fratrẽ Jacobũ predictũ esse criminosum τ vite reprehẽsibilis. τ inhoneste: τ sic nõ est idoneus testis. c. testimoniũ. de testi. l. iij. in prin. ff. de testi. τ hoc esse verũ deponũt plures testes, vt magister Jacobus de rodigio, τ Frãciscus ser Antonij montis de esse, presbyter Petrus, τ magister Joãnes francigena, τ Jo. an. de laurentijs, τ frater Frãciscus brusaferro, τ plures alij. ¶ Quinta rõne non releuat testimoniũ dicti fratris Jacopini: qꝛ est periurus in illa attestatione sua. Nã interrogatus si vnꝙ fecit aliqð scriptũ manu sua de dicto matrimonio, respondit qð non: τ tñ contrariũ est probatũ per magistrum Jacobũ de rodigio, τ fratrẽ Joannẽ de villanoua. Et cõstat ꝙ testi periuro nõ creditur. c. testimoniũ. de testi. xxij. q. v. paruuli. ¶ Capio nũc ẽm testẽ, scꝫ Geneuerã matrem dicte Lucretie, ista nõ probat: qꝛ stante disparitate vel in diuitijs vel in potentia amicorũ vel honore, seu dignitate inter dictũ comitẽ, τ dictam Lucretiã, de qua disparitate est notoriũ, τ quã indubitanter affirmant fere oẽs testes vtriusqꝫ partis. Mater non est testis idonea pro filia, que est inferioris cõditionis. c. super eo. el. ij. de testi. τ dictã disparitatẽ probant maxime infrascripti testes, scꝫ Antonius Genzonus, ser Bartholomeus de rena, τ presbyter Philippus, testes dñe Lucretie, τ Petrus bagarontus, τ Antonius de ianuẽsibus, presbyter Marcus frater Joãnes de villanoua, Joannes vergelẽtis, ser Nicolaus, ser Marci, frater Angelus, ser Mattheus a versuris, Lazarus presbyter, Petrus magister, Jacobus Antonius, ser Franciscus, ser Antonij lõbardi, Marchus Gasparini, τ fere oẽs alij testes dicti comitis. Et lꝫ Anto. de but. τ Jo. de imo. in. d. c. super eo. dicant † qð si vir nobilior esset, τ probaret qð multũ diligebat Plebeiã valde formosam, ꝙ habere non poterat, nisi cũ ea cõtraheret matrimoniũ, τ mater esset honesta, esset arbitrarium iudici admittere testimoniũ matris honeste vite. Tñ illud non hꝫ quouismodo obstare in casu nostro: qꝛ non est ꝓbatũ per aliquos testes qð ante dictũ assertũ contractũ matrimonij dictus comes multũ diligeret dictã Lucretiã, ꝓut requirunt prefati doctores. ¶ Preterea nõ est probatũ qð tpe quo dicta Geneuera testificata est, esset honeste vite, vt exigũt predicti docto. licet enim aliqui testes deponentes post tps quo fuit examinata, τ recepta ad testimoniũ domina Geneuera, videant deponere se credere qð Geneuera ret honeste vite. † Tñ se non referunt ad tps quo Geneuera recipiebatur ad testimonium, qð tempus debet attẽdi. lege. iij. §. diue cause. τ ibi glo. in versi. non candẽ. ff. de carbonia. edic. l. quoniã. C. de testi. l. iij. in prin. ff. de testi. τ notatur in. l. ad testium. §. conditionẽ. ff. de testi. ¶ Quinimo videtur probatũ esse contrariũ: qꝛ probatũ est per plurimos testes, vt per fratrem Frãciscũ barischellum, Frãcisci ser Antonij montis, τ lazarum magistri Jacobi τ ser Franciscũ quondã ser Antonij lombardi τ fratrẽ Frãciscum brusaferro, quod dictus frater Jacobus garanellus sepissime de nocte visus est armatus ingredi domũ Geneuere: τ ibi spatio maximo stare. Hec nõ conueniũt mulieribus viduis honeste vite. qui enim male agit odit lucem. c. consuluit. de offi. deleg. Probatũ est etiã qð illa Maria de lãdenaria in domo eius quotidie versabat, que est meretrix τ lena, τ pessime fame. vt deponũt infiniti testes, vt statim referã circa personã ipsius Marie, que est testis in causa. ¶ Nũc discutiẽdũ est de virtute depositionis tertij testis, scꝫ Marie de landenaria, ꝙ dico nõ probare, tum qꝛ remanet sola, τ vnica testis. c. in omni. de testi. l. iusiurandi. C. de testi. tum etiã qꝛ probatũ est per quãplurimos testes qð ipsa est ꝑsona villis, τ inhoneste vite, pauperrima, τ meretrix † ac dans operã lenocinijs per qð est infamis ipso iure. l. athletas. §. ait pretor. ff. de his q not. infa. τ ibi notatur τ ꝯñr non est idonea testis. l. iij. §. lex iulia. de testi. l. cassius. ff. de senato. τ ibi notat, τ plene in. d. c. testimonium. τ ratione vtilitatis ꝑsone τ paupertatis nõ creditur ei. d. l. iij. in princ. ff. de testi. c. in literis. extra de testi. etiã in causa mrĩmoniali, vt no. Hosti. in. d. c. super eo. el. ij. de testi. Et ibi etiã. d. Abb. Et cõtra personã dicte. d. Marie deponũt ea que dixi, maxime infrascripti testes vꝫ presbyter Marcus, dñs frater Jo. de villa noua, frater Jo. monarius, frater Frãciscus barischellus, ser Mattheus a versuris, Frãciscus ser Antonij mõtis, τ Lazarus magistri iacobi, magistri Joãnis frãcigena, sed Frãciscus, qð ser Antonij lombardi Marcus ser gasparini τ Joãnes Andree de laurẽtijs, frater Frãciscus brusaferro, τ dñs Pet. bagarotus. Alij nõ sunt testes qui deponãt se ĩterfuisse asserto ꝯtrui matrimonij. ¶ Quartus testis est Antonia ista. primo est singularis in dicto suo. preterea ista deponit qð vidit comitẽ iacentẽ in lecto cũ Lucretia, sed ex hoc nõ infert contractũ esse matrimoniũ, dato ꝙ ille actus tendat ad inducendã presumptionẽ copule carnalis. c. tertio loco. τ. c. literis. de presump. τ not. in. c. preterea. de testi. † imo longeua cohabitatio cũ copula infert cõcubinatũ, τ non matrimoniũ, nisi aliud[b] probet. c. illud. τ ibi ponderãt doct. maxime Anto. de but. de presump. τ. xxx. q. v. c. j. τ ibi notat. Et lꝫ ista dicat qð comes Richardus dixit ipsi testi, dia maia mogliere chela vegna suso. intelligẽdo de Lucretia: τ ex hoc velit ista testis inferre qð dictus comes tractabat Lucretiã vt vxorẽ: tñ hoc nõ sufficit. tum qꝛ verba nõ fuerunt prolata presente Lucretia. Et sic ꝯfessio facta absente parte nõ probat. l. j. §. si. ff. de interrog. act. l. centũ. §. si qs absente. de cõfessis. not. in. c. ex parte. de cõfes. ¶ † Preterea lꝫ appareret qð etiã in instrõ aliquis enũciatiue nominasset pro cõiuge mulierẽ, quã cognouisset carnaliter, τ cum qua etiã cohabitasset longo tẽpore: ex hoc non induceretur sufficiens τ plena presumptio contracti inter eos matrimonij, tex. cum glo. τ ibi doct. in. d. c. illud. de presumptio. τ. l. neqꝫ sine nup. C. de nu. Nã vt inquit Inn. in. c. ex parte. M. de restitutione spoliato. in vlt. col. adulteri vt cooperiant peccatũ quandoqꝫ se vocant coniuges, τ sic nõ sufficit cõcubitus, τ qð se vocent cõiuges, nisi vltra superius dicta concurreret fama vicinie, vt legit τ notatur in. c. illud. τ ibi clare docto. Plus dicit ibi Hosti. τ Jo. an. quem alij post eum sequũtur, † qð etiã dictus tractatus matrimonij, id est, qð se tractauerint vt cõiuges iacendo in eodẽ loco, τ stando ad eandẽ mẽsam, cõcurrente etiã fama vicinie, non sufficeret ad plenã ꝓbationẽ matrimonij, nisi quãdo factũ tale de cuius ꝓbatione agitur esset de antiquo τ nõ de recenti, per id qð habetur in text. dum loquitur de decennio. τ facit. l. si solus. C. de peti. here. τ in. l. q in aliena. in prin. de acqui. here. τ qð notant doct. in. c. cũ in iure. de offi. dele. in c. qm̃ cõtra. de ꝓba. τ in. c. innotuit. de eo q furt. ordines susce. Et cũ dicta cõclusione Hosti. τ Jo. an. in. d. c. illud. trãsit etiã Jo. de imo. in. d. c. illud. vbi dicit qð Ant. de but. ibi male refert Hostiẽsem aliter dicere. hoc etiã tenet ibi do. Abb. ꝓ illũ ter. idẽ videt velle clare Bal. in. l. ij. in. ix. col. C. de ser. τ aqua. in ver. nũc de quinto puncto. τ in. l. j. ff. de ꝓba. in lectu. antiq. vbi dt † qð quasi possessio matrimonij nõ inducit ꝑsumptionẽ veritatis: qꝛ hec quasi possessio nõ põt haberi sine vo titulo matrimonij: qꝛ als est cõcubinatus, allegat notata Inno. in. d. c. ex parte. pro hoc bonus tex. in. c. ex trãsmissa. de restit. spo. Cõstat aũt ꝙ allegatũ mrĩmoniũ, de cuius ꝓbatiõe agebat, dicebat fuisse celebratũ de anno tũc ꝓxime ꝓcedẽti: τ sic nõ erat factũ de longinquo seu de antiquo: qꝛ vt ingt Jo. de

a ¶ Mediator. s. li. j. ꝯsi. xix. n. 14.

b ¶ Aliud. puta fama de matrimonio cum alio adminiculo puta instrumento dotis vel probatione tractatuũ Pan. d. c. illud. col. vj. itẽ limitat Deci. consi. clxij. quo ad filios seu legitimationem prolis, [illegible]

Imo. in. d. c. illud. tps decennij vel vltra videt in proposito esse tps longinquũ, per id qd habet in. d. c. illud. z qd notat in. d. l. si filius. z in. l. ij. ff. si ager vecti. vel emphy. pe. z in. l. cũ de in re verso. ff. de vsu. z p notata per Inn. in. c. ij. in gl. que incipit, per monachos. de resti. in integ. † cũ enim mrimoniũ sit sacrm maximũ, z maximi preiudicij, non dz iudicari ex leui psumptione. c. literas. de presumpt. c. lz ex quadã. de testi. Et sic dato qd esset pbatũ q comes Richard⁹ nominasset enũciatiue Lucretiã in vxorẽ, z eã vt vxorẽ tractasset, qd etiã cũ hoc concurreret fama qd esset vxor: hoc nõ sufficeret in casu nostro, cũ factũ nõ sit de longinquo vt dixi: multominus in casu nostro dici põt probatũ esse de dicto matrimonio: qz fama nõ est saltẽ legitime pbata, nã ista Antonia super. x. c. deponit qd est publica vox, z fama in terra Este, z alijs locis qd inter predictos fuerit Zctũ matrimoniũ per verba de presenti, per ea que ipsa audiuit dici pluries, z qd aliter nescit qd sit fama, nisi qd a pluribus in terra Este dr. Certe non põt dici qd ista sit fama: † qz ad hoc vt dicat esse fama in ciuitate vel in vicinia, requirit qd a maiori parte in ciuitate vel in vicinia hoc dicat, vt no. gl. in. l. iij. §. eiusdẽ. z ibi doct. ff. de testi. z no. Bar. in. l. de minore. §. si pluriũ. ff. de questio. Et in. l. cũ qdẽ. §. qd dicit. ff. de acq. here. z no. Inn. z alij in. c. veniens. de ver. sig. Et sic dictũ istius testis nõ cõcludit sufficiẽter, vt dz concludere dictũ testis. c. in psentia. de pba. l. neqz natales. C. de pba. nã lz ipsa dicat q ipsa audiuit dici pluries: ipsa potuit audire ab vno tñ pluries, z sic nõ a maiori parte vicinie. Itẽ lz ipsa dicat qd a pluribus dr in terra Este, plures dicũtur duo. l. vbi numerus. ff. de testi. c. ad nostrã. cũ gl. j. de re. eccle. nõ alie. c. pluralis locutio. de reg. iur. in. vj. Ergo nõ seqt qd hoc dicat a maiori parte vicinie, nec etiã ipsa testis dicit se audiuisse dici a plurib⁹. Sed qd dr a pluribus. Et testis dz reddere causam dicti sui p alterũ ex sensib⁹ corporis, vt no. in c. cũ causam que inter archiepm. de test. patet in. l. q testamẽto. §. si. ff. de testa. in. l. testiũ. C. de testi. z in aut. de here. z fal. §. sin vero absunt. ¶ Quinimo nõ sufficit testes simplr deponere famã ita esse, nisi exprimãt z declarẽt causam vnde fama originem traxerit, vt si possit videri an sit pbabilis fama, an vero vana vox populi, cui nõ credendũ. l. decurionum. C. de penis. ita cõcludit notabiliter Bar. in. d. l. de minore. §. si pluriũ. in vlt. col. ff. de questi. z Bal. in. l. pprietatis. C. de prob. z in. l. diffamari. in prin. C. de inge. manu. z Ang. in. l. ea quidẽ. in. iiij. col. C. de accu. z do. Abb. in. d. c. cũ causaz que inter archiepm. in. j. col. de test. ¶ Nõ pbat ẽt ista Antonia, eo qz est ancilla Lucretie, vt ipsamet Antonia rñdet, z vellet dominã suã vincere, vt ipsa deponit. † Vñ seruientes z ancillãtes veniunt appellatione domesticorũ, vt ingt gl. insti. de testa. §. in testi. in verbo. in ea re. per. l. recipiẽdũ. §. furta domestica. ff. de penis. z domestici repellunt a testimonio. c. in literis. de test. l. ij. C. de test. z ibi hoc expresse z in famulis z in seruitoribus firmat Cy. z Bal. z not. Inno. in. c. insinuante. de offi. deleg. z Bar. in. l. seruos. per illũ tex. C. de qõni. z Dy. z Bal. in. l. qui testã. §. quecũqz. ff. de test. ¶ Dña Catharina, frater Ange. ser Joãnes, Antoni⁹ presbyter, Philippus z alij testes Lucretie nihil deponũt de mrimonio vel tractatu matrimonij aut fama soror Margareta super. x. c. deponit de fama, sz nõ reddit causam scientie q audiuerit a maiori parte vicinie vt requirit put supra pxi. dixi. Imo interrogata de cã sciẽtie, z qd sit fama dicit se credere famã esse qñ aliqd diuulgatũ est apud plures psonas: z sic ptz qd nõ intelligit qd sit fama. vñ cũ nõ declarauerit se audiuisse a maiori parte, z ex vbis suis appareat eã non intelligere per actus facti quid sit fama: nõ probat, vt dicit Bar. in. l. j. ij. col. ff. si cert. peta. dum per illũ tex. vult. † qd si testis qui deposuit Titiũ mutualsse Sempronio centũ, interrogatus qd sit mutuũ nesciat per verba facti declarare quid sit mutuũ: non pbat. z in terminis dicit Bal. in. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. per illũ tex. qd si testis qui deposuit Titiũ esse male fame, interrogatus quid sit bona fama, nesciat: non probat. Et in pposito nostro dicit notabiliter Spe. in titu. de notorio crimine. §. si. versi. z si testes producant. qd si testes qui deponũt aliquod factũ esse notoriũ interrogent quid sit notoriũ, z nesciant bene declarare: nõ probant. arg. l. iij. §. cũqz eum. ff. de ordi. iud. z si responderint diffiniẽdo notoriũ z dixerũt didicisse diffinitionẽ a producẽte vel eius aduocato, presumunt subornati: vt ibi per eũ. Ita etiã in pbatione possessionis p testes nesciẽtes declarare quid sit possessio, qd non probent tenet Jo. de imo. in. l. stipulatio ista. §. hec quoqz. ff. de ver. obl. apparet ergo qd tales testes vel similes nõ probant famã quinquẽnio dato qd probarent famã in pposito nõ sufficeret, vt legitur z not. in. c. illud. z in. c. veniens. el. j. de testi. Et dixi supra. ¶ Dñs Anto. bruzonus testis Lucretie nihil deponit de Zctu matrimonij, aut tractatu, vel fama. ser Thomasius alius testis deponit qd vidit comitẽ Richardũ euntẽ ad dormiendũ cũ Lucretia. Sed iste actus non infert ad matrimoniũ, vt declaraui. s. cir a testificatũ dñe Marie. ¶ Deponit etiam qd litere scripte vt dr per comitẽ Richar. d. Geneuere, z fratri Jacobo garanello sunt de manu ipsius comitis: nõ qd viderit ipsum scribere illas, sed qz vidit eũ multoties scribere. Et qd dicte litere vident sigillate ex forma sigilli annullaris ipsius comitis, lz sigillũ nõ possit bene discerni, vel apparere. certe testimoniũ huius nõ releuat, tũ qz vnicus z singularis in dicto suo: tum etiã † qz testes qui habẽt probare scripturã aliquã fuisse scriptam ab aliquo vt probent, requiritur qd fuerint presentes[a] quando ille scripsit: in aut. de instru. cau. z fide. §. si quis igit. z no. Bar. in. l. scripturas. C. qui pot. in pig. habe. z in. l. nuda ratio. in. iij. col. de do. cũ si. Deniqz illis lris nõ est nominata dicta Lucretia. Quinimo posito qd enũciatiue nominasset in vxorẽ iam probaui, z ostendi supra talem nominationẽ non probare matrimoniũ, vt dixi circa testificatum Antonie. ¶ Preterea etiam si essent duo testes q deponerẽt illas literas videri scriptas de manu dicti comitis, hoc nõ sufficeret ad pbãdũ qd essent scripte de manu sua: qz de facili possunt decipi: in aut. de instru. cau. z fide. §. j. z ij. notat Bar. in. l. scripturas. C. qui po. in pig. ha. in aut. z si cõtractus. C. de fi. instr. no. doc. in. c. ij. de fide instr. sz esset opus adhuc cõparatione literarũ solenniter fm formam traditã in. l. comparationes. cũ ibi notatis. C. de fide instr. Et per hoc apparet non obstare si dicatur q frater Jac. garanellus deponit qd ille litere sunt de manu dicti comitis, z eo magis, qz dict⁹ frater Jacob⁹ in hac causa nõ est integer testis, vt. s. deduxi, nec dictus frater Jacobus fuit presens qñ dicit comitẽ scripsisse dictas literas. Magister frater Lucas alius testis nihil deponit qd pertineat ad matrimoniũ, sed dicit qd frater Jac. garanellus est bone fame, de quo nõ est curãdũ, qz testimoniũ fratris Jacobi multipliciter corruit, vt fuit ostensum. ¶ Preterea iste testis deponit de bona fama in genere, sed testes comitis Richardi in specie deponũt Zriũ euidẽter specificando actus z inhonestates suas etiã horrẽdas, in vnoquoqz armigero detestabili viro, vt dñs magister Jacobus de rodigio, dñs Clarius, frater Angelus, frater Frãcisc⁹ baricell⁹, Marc⁹ Gasparini, Frãcisc⁹ ser Antonij mõtis, Lazarus magistri Jaco. ser Frãciscus, ser Antonij lombardi, frater Frãciscus brusaferro, z plures alij. † Cõstat aũt qd magis creditur testibus in specie[b] deponẽtibus, quã deponentibus in genere, vt notabiliter voluit Inno. in. c. auditis. de prescriptio. Nam presumptio que est in specie vincit presumptionẽ que est in genere, vt probatur in. l. cum de indebito. iuxta prin. ff. de proba. z not. Bal. in. l. siue possidetis. C. de proba. Et testes deponẽtes de inhonestate vite, z malis morib⁹, fratris Jacobi, sunt plures, z sic preferendi. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. c. in nostra. z ibi notatur de testi. Marieta alia testis Lucretie deponit qd quãdo comes Richardus lauabat sibij psi manus capiebat manũ Lucretie, z dicebat: lauateui ancora voi mogliere. z qd Lucretia vocabat comitẽ Richardũ maritum, sed istius mulieris testimoniũ nõ probat: tum qz non dat aliquẽ contestem, qui idẽ deponat: tum qz talis nominatio nõ infert ad matrimoniũ pluribus alijs non cõcurrentibus, que nõ sunt pbata: vt declaraui circa testificatũ Antonie. Lucia ser Jacobi alia testis Lucretie super. viij. z. ix. c. videtur deponere qd comes Richardus cõfessus est Lucretiã esse eius sponsam z vxorẽ: z qd eam nominauit z tractauit vt vxorem, sed non signat rationem dicti sui: quia dicit se audiuisse in vicina. † z interrogata a quibus dicit se nõ recordari, certe istius mulieris testimonium nõ suffragatur in aliquo, tum quia deponit de auditu ab alio, z sic nõ probat. l. testium. z ibi plene nota. C. de testi. in cap. tam literis. de testi. in. l. ij. §. idem labeo. ff. de aqua plu. arcen. tum etiam quia non recordatur a quo audiuerit, ideo non probat etiam si deponeret de fama: z diceret se audiuisse a maiori parte, sed quod non recordatur de nomine alicuius a quo audiuerit. ita not. Inno. in. c. qualiter z quando. de accu. z Bar. in. d. l. de minore. §. si plurium. in ver. quero si testis interrogatur zc. z Sali. in. l. ea quidem. C. de accu. z in. l. iij. §. eiusdẽ. ff. de testi. z Anto. de but. z Joan. de imo. in. c. cum oporteat. de accu. ¶ Item super decimo capitulo dicit famam publicam in terra esse, z in alijs locis qd comes Richardus contraxerit matrimonium per verba de presenti cum Lucretia: sed interrogata a quibus audiuit: respõdet qd fere ab omnibus de terra Este, sed neminem nominat, ergo non probat, vt no. Inn. Bar. z alij in locis supra proxime allegatis: imo interrogata

[a] ¶ Presentes. s. li. iij. consi. lxxvj. col. j.

[b] ¶ Specie. s. eo. cõsi. lxxviij. numero. 8.

interrogata ꝑ3 formā interrogatoriȷ̄ comitis Richardi, que sunt in ꝓcessu.fo.6.7.7. in quibus continetur qḋ si interrogetur testis vnde fama duxerit originē, ⁊ ipsa testis dicit se nescire, vn̄ nō ꝓbat, vt p Bar.in.d.§.si pluriū.in vlti.col. ⁊ dixi supra, ⁊ est interrogata quid si fama, ostēdit se nō intelligere: q2 dicit ꝙ est qn̄ aliquid dr̄ a pluribus, ⁊ sic peccat, vt aliȷ̄ suprascripti testes faciūt. subdit ista testis super.x.c. qḋ ipsa vidit quadā vice vnā vergetam in digito dicte.d.Lucretie. sed nō dicit quo tēpore, ⁊ sic potuit esse ante tempus asserti contracti matrimoniȷ̄ per dictū comitē, seu ante tēpus quo comes cōuersabatur in domo dn̄e Lucretie, ⁊ qui fundat se ex tpe, debet ꝓbare tp̄s.l.matrē.C.de ꝓba.l.eū actū.ff.de nego. gest.l.ij.cū ibi notatis.C.de peti.here. ⁊ not.in cle.fi.de rescri. ⁊ per Bar.in.l.non solū.§.sed vt ꝓbari.ff.de ope.no.nuncia.

19 ¶ † Preterea licet qn̄ vir imponit anulum[a] mulieri, quandoꝗ insurgat p̄sumptio matrimoniȷ̄.c.fi. ⁊ ibi not.de despō. impu.xxx.q.v.femine. ⁊ not.in.c.tenor.de re iudi. Tn̄ quādo solū apparet qḋ mulier portauit anulū, non ex hoc probatur qḋ ipsa contraxerit matrimoniū, presertim qn̄ non probatur qḋ portauerit anulū sciente, ⁊ vidēte, ac patiēte illo viro qui secū cohabitabat. Et ita cōcludunt Anto.de but. ⁊ do. Abb. in prealleg.ca.illud.de presump. per id quod ibi habetur ser Bartholomeus de renaldinis alius testis.d.Lucretie nihil deponit super matrimonio, sed solū deponit qḋ frater Jacobus garanell⁹, ⁊ Maria predicta sunt bone fame, sed in hoc preferuntur aliȷ̄ testes plures, qui in specie cōtrarium deponunt: quos nominaui supra circa testificatū dn̄i magistri fratris Lucie. ⁊ Marie. Bartholomeus ordinis minorū alius testis Lucretie deponit qḋ comes Richardus ei testi cōfessus est nemine alio presente, qḋ contraxerat matrimoniū cū Lucretia, ⁊ sic in hoc primo dicto neminē pōt habere contestem. Subdit qḋ postea in domo Geneuere matris dicte Lucretie ipse testis presentibus Geneuera, ⁊ fratre Jacobo garanello, dixit dicto comiti, quare nolebat publicare tale matrimoniū: ⁊ comes r̄ndit, nolo nunc publicare tale matrimoniū. ⁊ interrogatus quare, r̄ndit: Quid op3 amplius dicere causam: vos scietis: qn̄ finita erit causa controuersie faciā qḋ faciendū erit. certe per ista verba non pōt dici ꝙ comes Richardus fuerit cōfessus matrimoniū fuisse contractū ⁊ perfectum, q2 illa verba, nolo publicare matrimoniū, sunt, verba negatiua ex quibus nunꝗ̄ resultat affirmatio. † vnde ex

20 b verbis negatiuis[b] nunꝗ̄ sumitur argumentū a cōtrario sensu: q2 per tale argumētū resultaret affirmatio, ſm Bal.in.l.ij.in fi.C.de condi.inser. allegat tex.in.l.titia.§.fi.ff.de manu. testō. ⁊ sequit̄ Pet.de anch.in repe.c.canonū statuta.de 2sti. in prin. vltime charte: q2 verba ꝓlata ad negandū vel priuādum no debent operari cōtrariū effectū.l.ex facto etiā.ff.de here.insti. ⁊.l.cū tale.§.fi.ff.de condi. ⁊ demon. Et l3 iste testis in fi.dicti sui subiūgat ꝙ dictus comes dixit iam factū: ideo nō oportet amplius dicere. non tn̄ dixit ꝙ comes Richard⁹

21 dixerit qḋ factū erit matrimonium. † ⁊ verba testis in dubio sunt interpretāda cōtra producentē.c.in presentia.de proba. no.Bal.l.inter stipulantē.§.j.de verb.obli. ⁊ Bal.in.l.j.C.de vsur. ⁊ doc.c.ex literis.de spon. Nā potuit comes Richard⁹ verba sua intelligere qḋ erat iam factū, sc3 illud qḋ erat ꝓpositum suum, sc3 circa aliud ꝙ circa cōtractū matrimoniȷ̄ per verba de presenti, ⁊ v̄ba ipsius comitis ambigua debēt interpretari per eū ⁊ in fauorē eius.l.si quis intētione ambigua.ff.de iudiciȷ̄s. ¶ Preterea nullus alius est cōtestis saltem idoneus q deponat de his verbis tūc prolatis a comite Richardo: ergo iste testis remanet singularis. Deniꝗ huic cōfessioni nō dicit iste testis qḋ fuerit presens dn̄a Lucretia, l3 dicat ꝙ ipsa fuit vocata, ⁊ sua cōfessio facta absente parte nō sufficit vt superius dixi. ¶ Nōnulli aliȷ̄ sunt testes dn̄e Lucretie qui aliqd deponāt de matrimonio aut tractatu matrimoniȷ̄ vel fama. ¶ Inter testes comitis Richardi est Antonius de ianuēsibus q dicit ꝙ audiuit ex fama qḋ comes Richardus desp̄osauit dn̄am Lucretiā, sed non ꝓbat: q2 non deponit qḋ audiuerit a maiori parte vicinie: nec assignat causam vn̄ traxerit originē fama, vt requirit̄. ¶ Preterea dictū eius pōt intelligi de desp̄osatione per verba de futuro. nō dicit p verba de presenti. ⁊ verba testis debēt de necessitate cōcludere, vt in.d.c.in presentia. itē fama non sufficit, vt supra ꝓbaui ⁊ declaraui. ¶ Jacob⁹ de rubeis ēt testis dicti comitis deponit qḋ comes Richard⁹ sibi dixit qḋ inter dictū comitē ⁊ dictā Lucretiā interuenerūt quedā verba q̄ iudicabant poti⁹ sp̄osalia de futuro sed non de presenti, ⁊ qḋ nolebat obseruare ea que promisit propter certū impedimentū, ⁊ maxime propter quādā litem ꝙ habebat cū fratribus suis. ⁊ dum requireret dictū comitē qḋ declararet dictis mulieribus intentionē suā in presentia ipsius testis, qḋ ille mulieres postea expectarent quātū ipse vellet: dictus comes respōdit, io ho fato vna materia io no ne voglio fare vna altra. Clare apparet testimoniū huius viri nō obstare: q2 neminē habet cōtestem in dicto suo. itē deponit de desp̄osalib⁹ per verba de futuro. ⁊ questio est de matrimonio 2cto per verba de presenti. Aliȷ̄ non sunt testes ex aliqua parte q aliquid pertinēs ad matrimoniū deponant. ex quibus apparet nō esse ꝓbatū aliquo modo vere vel presumptiue sufficiēter matrimoniū, nec posse pronūciari matrimoniū esse 2ctū, vt est petitū. Et sic in petitorio qḋ

22 qdē est deductū 2stat comitē Richardū esse absoluēdū. † Et posito qḋ possessoriū esset deductū per dictā mulierē petentē se restitui ad quasi possessionē matrimoniȷ̄ qḋ tn̄ non est deductū: tn̄ est necesse ꝓbari de matrimonio 2cto per 2sensum in.c.ex trāsmissa. ⁊ ibi gl. ⁊ Jo.de resti.spo. Quinimo plus est in possessorio recuperāde dato qḋ probaret̄ vere vel presumptiue de matrimonio, nunꝗ̄ obtinet agēs possessorio, nisi excludat̄ clandestinitas: vt q2 in facie ecclesie sint 2cta sponsalia missis bannis. ⁊ seruatis his que habētur in.c.cū inhibito.de clandestina despon. alias nō solū ecclesia nō faceret restitutionē fieri, s3 etiā si simul habitarēt separaret ad tp̄s, sicut faceret si cōtra interdictū contraxissent.d.c.cū inhibitio. ita notabiliter cōcludit Hosti.in.c.ex parte.de resti.spol. quē omnes aliȷ̄ ibi sequuntur, ⁊ est gl. licet ipsi non allegent in.d.c.ex trāsmissa.in gl.j.quā ad hoc ponderāt pro notabili doc.[a] ⁊ maxime Jo.de imo.in.d.c.ex trāsmissa. Sed hec non seruata fuerūt, nec deducta sunt: ergo nullo ex capite obtinere pōt dicta dn̄a Lucretia. Reliqua suppleat prestātia iustissimi ⁊ doctissimi reuerēdi patris dn̄i locūtenētis. ¶ Post redditū[b] cōsilium fertur qḋ lite pendente, ⁊ post conclusionē in causa comes Richardus cognouit dictā Lucretiā copula carnali interueniēte. Querit̄ an posito qḋ probaret̄ habeat sibi ob-

23 esse, adeo qḋ debeat succūbere. ⁊ † dico qḋ nō: q2 vbi precessissent sponsalia de futuro, bene operatur copula carnalis subsequēs vt inter eos intelligat̄ esse matrimoniū presumptū.c.his qui. ⁊.c.veniēs.de spon. sed aliter p se copula carnalis nō inducit probationē matrimoniȷ̄, vt not.in.c.illud. ⁊ ibi notat̄ de presum. ⁊.xxx.q.v.c.j. ⁊ ibi notat̄ ⁊ dixi.s.circa discussionē ꝓbationis quarti testis. s3 de aliqbus etiā per verba de futuro non est legitime ꝓbatū p sufficientē numerū testiū, vt pt3 ex discussiōe attestationū.s. facta ergo hec copula nihil opa-

24 tur. † Preterea qui agit ex vna causa, ꝓbat de alia, non pōt illo iudicio obtinere.l.habebat.in prin.ff.de īstito.l.heblius. ff.de pac.do.c.abba.c.sane.de re iud.in.vj. Notat Inno.in.c. ex parte abbatisse.de priui. ⁊ Bar.in.l.j.in prin.ff.de eden.cū fi. Sed.d.Lucretia agit cōtra comitē Richardū deducēdo causam in libello, sc3 q2 cōtraxerat cū ea matrimoniū verū p verba de presenti ad interrogationē factā per dictū fratrem Jacobū garanellū. vn̄ dato qḋ ꝓbaret de alia cā, sc3 qḋ contraxisset sp̄osalia per verba de futuro, ⁊ qḋ per copulā carnalem interuenientē pendentē iudicio illa sponsalia de futuro trāsierūt in vim matrimoniȷ̄ presumpti: istud esset ꝓbare causam aliā ꝙ illā que deducta fuit in libello: ideo nō pōt obtinere. Et l3 qn̄ superuenit ius actori pendēte iudicio ex causa de preterito debeat obtinere.l.si rē.§.fi.ff.de pig.act. ⁊.l.si māda

25 uero tibi vt a Titio.ff.manda. † tn̄ illud est verū qn̄ superuenit ius ex cā de preterito deducta in iudicio seu petitione. ita loquunt̄ illa iura, vt etiā no.Bar.in.d.l.si rē.§.fi. itē si substātia actus ex quo agebat̄, precesserat iudiciū. secus si substantia nō precessisset: q2 tūc nō ꝓcederet iudiciū nec recōualesceret, l3 substantia superueniret pēdente iudicio de cā ex preterito, vt subtiliter declarat Bal.in.l.j.in princ.C.de excep.rei iudi. Vn̄ in ꝓposito dato ꝙ precessissent sp̄osalia de futuro si tn̄ substātia matrimoniȷ̄, id est, cōsensus de presenti nō precessisset sed post inchoatū iudiciū superuenisset, nō d3 reconua-

26 lescere iudiciū. † Deniꝗ ius superueniēs post 2clusum in cā nunꝗ̄ suffragat̄ iudicio intentato: vt no.Bar.in.l.si mater.§. eūdē.in fi.ff.de exce.rei iudi.arg.l.si rē.la.j.§.fi.de euict. facit qḋ no.Inn.in.c.pastoralis.de cā pos. ⁊ Jo.an.in.c.fi.de in integ.resti.lib.vj.in nouella. ⁊ Bal.in.l.nec causas.C.de appel. ⁊ in.l.error.in.iiij.col.C.de iur. ⁊ fac.igno.cū fi. Postremo ēt non, h3 obstare dicto comiti, si diceretur qḋ quāuis sp̄osalia seu matrimoniū per verba de presenti nō sit probatū sufficiēter per testes qui interfuerint sp̄osalibus vel matrimonio: tn̄ singula adminicula, de qbus dictū est supra, si simul iungantur, debēt inducere probationē sufficientē: q2 que singula nō iuuant, iuncta ꝓsunt.c.cū causa.cū cōcordātiȷ̄s ibi allegatis

27 in glo.fi.de probationibus. † Quia respondeo quod vnumquodꝗ adminiculū, vel indiciū faciēs ad matrimonium, ad hoc vt possit haberi r̄o illius adminiculi d3 probari legitime

a ¶ Anulū. Pan. c.fin.de despon. impu.

b ¶ Negatiuā. cur. senior consil.xvi. col.vi.cōsi.xviij. nu.13. sed cōtrarium vult Alex. l.l.j.col.j.no.iiij. ⁊ col.xij.de offic. eius cui manda. est iurisdic. [illegible]

p duos testes, vt est gl. reputata singularis in. l. fi. C. fa. ercis. q̄ ibi multū no. Bar. ꝛ alij, ꝛ Inn. in. c. sicut. de simo. ꝛ Ang. in auť. de testa. imperfec. col. viij. ꝛ ibi ponderat esse aliā glo. ibidē, ꝛ no. Bal. in. l. ij. in prin. ff. de excu. tuto. vñ cū non repe riantur plura indicia inferentia matrimoniū, quorū quodli bet sit probatū per duos testes idoneos, ꝛ cōtestes, vt. s. fuit ostēsum, merito nō prosunt tales pbationes vel adminicula iuris ad plenā probationem. hoc clare ad literā etiā tradit

28 Bal. in. l. si quis ex argētarijs. §. j. ff. de eden. † vbi dixit qd si vnus est testis qui deponit de veritate ꝛ substātia cōtractus vt q2 interfuit: alius testis de fama, alius testis de aliquo ad miniculo vel indicio: certe isti tres testes nō debent iungi ad plenā pbationē, per. l. j. C. q nu. tutela. ꝛ ratio est: q2 ille testis q deponit de fama nō est in sua specie pbationis perfecta p batio q2 fama ad hoc vt sit pducta, dz pbari p duos testes ꝛ tūc facit semiplenam probationē regulariter vt no. in. l. iij. §. eiusdē. ff. de testi. ꝛ fuit dictū supra. vñ si probať fama p vnū testē tantū, nō est probatio perfecta, sz in sua specie pbatio nis. ꝛ idē iudicio prolato per vnū testē. Nam illa nō est perfe cta pbatio in sua specie, q2 species pbationis resultantis ex iudicio vel adminiculo faciēte ad negotiū principale, dz pro bari per duos testes, vt no. gl. in. d. l. fi. Sed si probaretur fa ma per duos testes, ꝛ pbareť per vnū testē de veritate ꝛ sub stātia facti, bñ iunguntur adinuicē: q2 ille testis deponēs de ve ritate negotij principalis: q2 interfuit, facit indiciū seu semi plenā pbationē, sicut fama, vt not. in. l. si qs. C. ad. l. iul. maie sta. ꝛ in pposito declarat Bal. in. l. j. §. itē cornelio. ꝛ in. l. mari tus. ff. de questio. ꝛ i. l. admonēdi. circa. x. vel. xj. col. ff. de iure iur. cū cōcordātijs. ꝛ sic patet qd dicta allegata adminicula, cū non sint sufficiēter probata per testes idoneos, ꝛ cōtestes, nō possunt iūgi ad plenā probationē. Sic sibi vēdicat locum istud qd dicit testibus singularibus nō esse standū. vnde in quit Bal. in. l. iusiurādi. in. ij. vel. iij. col. C. de testib. qd tantū valet pbatio facta per vnū testem. q̄tū probatio facta p mil le testes singulares: ꝛ sic nō coniūguntur. allegat notata per Spe. in tit. de inquisitis. §. nūc videndū. ver. aūt semiplene. ꝛ idē voluit Ant. de but. in. c. veniēs. el. j. ad fi. de testi. post Jo. cal. p id qd habeť in. c. licet cām. de pba. ꝛ in. c. cū ecclesia. de cā poss. igitur ex testibus singularibus Lucretie nō pōt fieri cōiūctio ad plenā probationē. predicta cōfirmanť per ea que dixi supra circa quartū testem, vbi fm cōes conclusiōes fuit

29 ostēsum † qd licet aliquis enūciatiue denominasset aliquē. vt vxorē, ꝛ secū cohabitasset, ꝛ etiam copula interuenisset, ꝛ cō curreret fama vicinie pro matrimonio: tñ hec omnia admini cula simul coniuncta nō sufficiunt, nisi interueniat diuturni tas temporis, vt legitur ꝛ notatur in. d. c. illud. Alex.

a ¶ Papiro. for[illegible] ut assolet obli[illegible] hec di[illegible] simis [illegible] furtus est.

Consilium. CLI. De simili materia.

Repetitus in causa ma trimoniali inter Joanē ex parte vna, ꝛ Christo phorū ex altera, in qua alias p Christophoro cō sultus respōdi. Nūc aūt ad me trāsmissis summarijs omniū attestationū vtriusq3 partis, ꝛ quibusdā dubitationib9 noui ter exortis, non desino eiusdem esse sentētie, cuius hactenus fui, ꝛ recēsendo breuiter ea de quibus nūc hesitari videť sigil latim ꝛ succincte quid sentiā respondebo, ꝛ omitto vlterius discutere de virtute pbatiōis Frācisce de ognibene, ꝛ Pasq ni testiū Joāne quatenus ipsi deponere conātur super sub stantia sponsaliorū, cōtractus matrimonij. Quia stantibus cōtradictionibus, ꝛ repugnantijs dictorū suorum adinuicē ꝛ exceptionibus oppositis contra personas probationē nul lam faciunt, vt in priori cōsilio meo, necnō aliorum dñorum cōsulentiū explicatū est vnū duntaxat ad cōfirmationē iam dictorū in cōsilio. non tacebo ad infringendū depositionē il

1 lorū duorū testiū. † Nā si verū est, vt nūc mihi renunciatū est, qd Joāna in positionib9 suis posuerit q Christophorus p misit ꝛ pmittēdo iurauit super imagine Crucifixi picta sup quadā tabula linea nullā aliam vnquā ducere in vxorem nisi ipsam Joannā ꝛc. Sz dicti duo testes deponunt qd illa ima

a go erat in charta de papiro.[a] Ergo cum dicti testes cōtradi cant dicto producētis qui eidē actui se fecisse presentē asserit nō suffraganť producēti: qd ostēdo. Joāna videtur fateri ea que cōtineť in positione esse vera. l. cū precū. C. de lib. causa. l. ij. C. de insti. ꝛ substi. sub condi. fa. no. Spe. in tit. de positio ne. §. x. ver. j. ꝛ Joāna pducendo dictā positionē cum iuramē to qd calūnie causa nō ponit prout iurare dz, vt dixit gl. fin. xxij. q. v. indicante. ꝛ not. Bal. ꝛ alij post eum in. l. proxime. ff. de his q̄ in testa. delē. videtur ipsa Joanna affirmare qd illa imago non erat depicta in charta papirea postquā dixit qd erat de pictā in charta linea. c. nomine. de psum. l. cū ptor. in

2 prin. ff. de indi. l. maritus. C. de pcura. † Ergo si qñ testes cō tradicunt vnus alteri nō probant, vt plene in. c. in nostra. de test. ꝛ in. l. falsa. ff. de testi. ita ꝛ qñ pars que dicit se fuisse psen tem actui: de quo deponūt testes, cōtradixit testib9 a se pdu ctis nō pōt se fundare ex eo cuius cōtrarium iā asseuerauit:

3 q2 esset sibi cōtrari9. c. solicitudinē. de app. l. j. C. de fur. † Vn de dicimus quod ex positiōe a se negata: quis se fundare nō pōt, vt no. Spe. in ti. de positio. §. viij. ver. j. Et no. Bar. in. l. post legatū. in prin. ff. de his qui. vt indi. ꝛ in. l. nō vtiq3. cū in fi nitis concor. de exce. bene facit tex. in. c. p vestras. de pba. ibi dū tex. dicit qd quisq3 sua vice ꝛc. ꝛ. l. gñaliter. in fi. C. de non nu. pec. Et psertiz cū nō possit Joāna in casu pdicto allega re se errore posuisse, ꝛ asseruisse q illa imago Crucifixi erat picta in tabula linea: q2 iste esset error in facto pprio, qui nō psumiť, nec esset tolerabilis. l. q̄ q̄. ff. ad velle. c. ab excōicāte. de rescri. ꝛ no. in. l. fi. ff. pro suo. ꝛ plene traditur in. l. nō fateť. ff. de cōfes. c. fi. de cōfes. ¶ Repellunť etiā dicti testes: q2 sunt domestici ꝛ pauperes, ꝛ alijs defectib9 laborātes, put dictū fuit in prioribus cōsilijs. ¶ Nec ad hoc obst. si diceret qd ad pbationē eorū que aguntur in domo, sufficiunt testes dome stici de domo, qui alias nō essent idonei. l. cōsensu. C. de repu.

4 c. veniēs. el. ij. de testi. † q2 rñdeo fm quod colligitur ex nota tis per gl. in. c. iij. loco. de proba. quā ibi ad hoc multum not. Ant. de But. s. qd illud est verū, qñ de natura talis facti ve rosimile alij testes nō pñt haberi secus si possent haberi: licet casualiter nō interfuerint. ꝛ idē dicit Ant. de Bu. cōsi. xxiiij. inci. questio hec dubia vulgaria hz. vbi dicit qd iura pallega ta intelliguntur in actib9 in quib9 habitu ꝛ actu attēto. cōi cur su testes alij non habentur. secus si actus sic se hz qd habitu ꝛ cōi cursu de eo possunt alij testes haberi, licet forte non ha beanť actu: tūc ad plenā fidē non recipiunť testes nō integri. Alias semper testes nō integri sufficerēt: q2 pars posset alle gare se alias probationes non habere, ꝛ factū in domo, sed ita est qd matrimoniū fm communem cursum consuevit fie ri corā pluribus, ꝛ palā. facit quod habeť per totū titulū de clan. despon. Et docet experiētia, que est efficax rerum ma gistra. c. quā sit. de elec. in. vj. ¶ Hoc premisso queritur vtrū probetur ꝛ iuuetur intentio Joāne ex eo quia vnus testis ex testibus do. Joanne super sexto. c. dicit se audiuisse Christo phorum talia verba respondētem. Nam cū ille testis diceret Christophoro hec verba, vcz, Christophore dicit qd in vxo rem accepisti Joannā, quare nō eam ducis domū: ꝛ ipse rū dit, el nō e anchora tempo. Et certe dictū huius testis nō iu uat intentionē Joanne. primo q2 est singularis. c. licet cām. de proba. c. bone. de elec. Scđo, q2 illa verba fuerunt prolata parte absente. c. fin. de succes. ab intest. l. certū. §. si qs absente. ff. de confes. Tamen hanc scđam responsionem nō pono pro cōstanti propter nonnulla, que dixit primus cōsultor, ne illi

5 videar oppugnare. † Tertio respōde qd illa verba sunt am bigua pluribus respectibus, ꝛ necessario nō concludūt ergo non concludunt vt pbatio debet de necessitate concludere. c. licet cām. de probatio. l. neq3 natales. C. de probationi. Du bia aūt sunt illa verba primo: quia eo ibi non specificatur de qua Joanna. ꝛ ad hoc vt persona dicať certo modo demon strata, requirūtur due demonstrationes. l. hac consultissima. C. qui testamen. face. poss. l. forma. in prin. ff. de cēsi. ꝛ no. Bar. in. l. demonstratio falsa. in prin. vij. q. ff. de cōdi. ꝛ demonstra. Et in. d. l. libellorū. in princ. ff. de accu. Secundo, quia Chri stophorus non expressit quod acceperit Joannam in vxorē, sed qd nondum erat tēpus ducendi illam ad domum, quod sane potuit intelligi, eo q2 nondum acceperat eam in vxorē, ꝛ sic patet quod nō cōcludunt illa verba. ¶ Successiue que ritur vtrum habeat fundare ꝛ iuuare intentionē Joanne at testatio prefate dñe Francisce de ognibene, que in suo testifi catu dicit. qd audiuit Christophorum dicentem erga Joan

6 nam: fate inzamogliere mia. † Et dico qd ista probatio non releuat, quia testis in hoc est vnica. ꝛ singularis, ꝛ omne indi ciuni ꝛ presumptio ad hoc vt dicatur qd sit probata, oportet qd sit probata per duos testes, vt no. gl. ꝛ doc. in. l. fi. C. famil. ercis. ꝛ declarat Bal. in. l. cū citra. C. de iure dot. ꝛ Ange. in. l. fi. ff. qd met. cau. ¶ Scđo respondeo qd illa testis est domesti ca, ꝛ pauper: ꝛ sic non omni exceptione maior, prout requiriť

7 vt fuit plene dictū in primis cōsilijs. ¶ † Tertio respondeo qd sola nominatio illius, qui aliquam appellat vxorem non sufficit ad probandū matrimoniū, etiā si diu adinuicē tanq̄ vir ꝛ vxor cohabitassent, nisi cōcurreret fama vicinie vt legiť ꝛ notať in. c. illud. de presum. p. l. neq3 sine. C. de nup. ꝛ no. Jo. and. ꝛ

And.⁊ aliȷ̃ in.c.ex parte.de restit.spolia.⁊ declarat etiā Bal. in.l.non epistolis.in vlt.col.C.de proba.⁊ in.l. non ignorat. in.j.⁊.ij.col.C.qui accusa.⁊ licet glo.in.d.c.illud. dicat quod talis nominatio faciat aliquā presumptionem,licet non sufficientē.Ad hoc rn̄deo qđ illud est verū nisi alteri matrimonio fieret preiudiciū ꝺm Jnn.⁊ alios in.d.c.illud.⁊ Bald.in aut.si qs in aliquo.in.ij.colū.C.de eden. 8 ¶ † Plus dt Host. Jo.an.Ant.de bu.in.d.c.illud.quod qn̄ ageretur de preiudicio alterius matrimonij,prout in proposito nostro: tunc ēt si concurreret fama ad confirmationem ⁊ probationem cum contractu matrimonij scilicet ꝙ se tractauerit vt vir ⁊ vxor: non sufficit ad probationem matrimonij.Dicunt etiam ibi Host.Jo.Ant.de bu.⁊ do.Abb.qđ etiam in casibus in quibus cohabitatio ⁊ tractatꝰ matrimonij cū fama vicinie inducūt probationem matrimonij,requirit qđ ille tractatus fuerit per longū tp̄s.s.decē annorū,per illū tex.⁊ per ea q̄ habentur in.d.l.si filiꝰ.C.de peti.here.⁊ in.l.q in aliena.post p̄n. ff.de acq.her.⁊ lōgū tp̄s in dubio intelligit decē annorū, vt notat in.d.s.si filiꝰ.⁊ in.l.fi.ff.si ager vecti.vel emph.pe.⁊ notāt doc.in cle.j.post gl.de re.eccle.nō alie.⁊ in.c.fi.ne p̄lati vi. suas.Sed Joāna fatetur qđ iste cōtractus non fuit per annos decem:ergo ⁊c. 9 ¶ † Ad cōfirmationem accedit id quod no.doc.maxime do.Ant.⁊.d.Abb.in.d.c.illud.vbi dicūt qđ nō dicitur quis tractare mulierem vt cōiugem,si non teneat eā in tecto,⁊ ad mensam.⁊ dt etiam ibi Host.⁊ aliȷ̃ qđ si vir hꝫ locum a muliere separatum,⁊ mulier similiter habet locum separatum a viro:⁊ vir qn̄ sibi placet declinat ad locū mulieris non ipsa ad locū viri:tunc nō censet vir ⁊ vxor,sed cēset inter eos cōmitti stuprū.allegant id qđ habet.xxx.q.v. in.c.aliter.Et maxime inter p̄sonas dispares,vt ibi not.etiā Bal.d.c.illud.sꝫ ita est qđ p testes.d.Jo.nō est p̄batū qđ cōtinuo:nec ēt p maiori p̄te tp̄is habitauerit Christophorus cū Joāna tenendo eam in lecto,⁊ in mensa,imo est probatū cōtrariū.⁊ omnes testes fatentur qđ christophorus separatam tenebat habitationē suam ab habitatione Joanne: ergo nō dicit ille fuisse tractatꝰ cōiugalis attēto etiā ꝙ est probatū.per testes plures melius cōcludētes de disparitate inter Christophorū ⁊ Joānē.dicit etiā Host.in loco p̄allegato, 10 † Attēdendū esse habitū: q: si mulier cū qua vir cōiūctionē haberet incederet inducta vilibus vestibus nō p̄sumeret virū tenuisse illā tanq̄ vxorem,sed potius vt ancillā,sed ita est quod.d.Joanna semper incessit in habitu viduali.Ergo ex habitu apparet ꝯria presumptio.s.qđ non interuenit tractatus vxorius bene facit tex.in.l.itē apud Labeonē.§.si qs virginē.ff.de iniu.⁊.c.in audientia.de sen.excom. ¶ Subiungo.qđ nō pōt.d.Joāna sumere fundamētū ex fama: q: testes sui nō p̄bāt maxime stātibꝰ cōtrarijs probationibus factis pro parte Christophori,vt in priori cōsilio scripsi.Et nūc viso summario attestationū cōfirmo alia rōne: 11 † q: ad hoc vt testes p̄bēt famā [a] debent ponere qđ audiuerūt illud dici a maiori parte hominū illius ciuitatis,qn̄ illud de quo est fama erat magnum negotium puta de morte magni viri vel vt in p̄posito nostro de matrimonio magni viri p̄ut est Christophorus qui est de maioribꝰ seu nobilioribꝰ familijs illiꝰ ciuitatis,vt deponūt testes.vel si esset paruū negotiū debēt testes deponere qđ audiuerunt a maiori parte personarū vicinie vel ꝯtracte in qua illud negotiū factū est,vt late declarat Bar.in.l.de minore.§.si plurium.ff.de questio.vbi inter cetera etiā in proposito dicit qđ nō sufficit ꝙ testes deponāt qđ publice audiuerūt dici nisi dicāt a maiori parte populi:q: ēt vnus solus homo pōt aliqd publice dicere:⁊ tamen non erit fama,⁊ ita etiā no.Bar.in.l.iij.§.eiꝰ.ff.de test.⁊ Bal.in addi. Spe.in ti.de sen.in.xxiiij.col.circa fi.in ver.illud etiam nota quod refert an testis ⁊c.Et Jo.de Jmo.in.c.cum oporteat. de accu.Et subdit Bar.in.l.de minore.in.§.si plurium.ad fi. ⁊ Bal.in.l.p̄prietatis.C.de proba.⁊ qđ nō sufficit p̄bari per testes famā simpliciter nisi deponant vnde originē traxerit fama:adeo qđ cōprehēdat qđ nō sint varie voces populi, sꝫ qđ habuerit ortū ex p̄babilibus causis.l.decurionū.C.de penis.Sed testes Joanne nō deponūt qđ audiuerint a maiori parte populi,sed quod audiuerunt a multis qđ verificat in duobꝰ vel tribus.l.j.§.hoc rescriptū.⁊ ibi notat.ff.ad Silla. notatur insti.de iur.perso.§.fi.⁊ in.c.latores.de cle.excō.deposi.mini.vel deponūt qđ audiuerūt publice dici,vel qđ audiuerunt per publicā vocem ⁊ famam aliter non declarādo aperte ⁊ sigillatim causas vnde fama traxerit originē,p̄ut requiritur. ¶ Et ex predictis est rn̄sum ad id qđ querebatur de probatione fame, ⁊ de probatione facta per testes Joanne, dum conantur probare quod Christophorus conuersabatur in domo Joanne domestice, ⁊ familiariter.Quia dato quod testes aliqui hoc deponerēt:tamen nō deponūt quod Christophorus cōmuniter esset cōsuetus esse in mensa, ⁊ in lecto iacere cōmuniter cū Joanna ⁊ per lōgum tempus, vt requirebatur scdm doc.in prealleg.c.illud.imo etiam p plures testes vtriusqꝫ partis est probatum quod Christophorꝰ occulte cōuersabat in domo Joanne. ¶ Accedit quod concurrunt presumptiones contrarie matrimonio. Et p̄sertim illa de incestu ⁊ habitu viduali.⁊ testes Joanne excepta illa Frācisca nō dicūt ꝙ viderint Christophorum assuetū comedere in mēsa cū Joāna.Et licet Pasquinus de hoc aliquid deponat:tamē dt de vna vice tantum, ⁊ sic non sufficienter deponit ⁊ est colonꝰ ⁊ pauper:⁊ sic nō est omni exceptiōe maior prout reqritur,⁊ prout in primis consilijs fuit explicatū. ¶ Queritur insuper an iuuetur ⁊ fundet intētio Joāne ex eo ꝙ dicta Frācisca deponit ꝙ Joāna dixit Christophoro hec v̇ba,vcꝫ,el fu purināzi che voi me sposasti.Et Christophorus rn̄dit, el fu pur dapoi che io ve sposai ⁊c. Et rn̄deo quod non:tum quia est singularis:tū quia est domestica, et pauper,⁊ non omni exceptione maior,vt dixi. Tamen etiā q: illa verba non concludūt de sponsalibꝰ per verba de presenti,cū possint intelligi de spōsalibus per verba de futuro. c.sicut ex literis.de sponsalibus.c.j.eodem.tit.lib.vj.l.j.ff.de sponsa.Ergo preualet matrimoniū secundum contractū p verba de presenti.d.c.sicut.⁊.c.j.de sponsa.duorū. ¶ Queritur etiam:q: Joanna dicit Christophorum contraxisse cum Antonia post inhibitionē eidem factam ne contraheret, et Christophorus volens probare se cōtraxisse ante inhibitionem,p̄ducit in testes matrē ⁊ sorores Antonie, ⁊ duos fratres eiusdē,⁊ Gasparem de garēbertis,⁊ Hieronymū.⁊ Simonem de fauētia.An per dicta istorū illud sit probatum:⁊ 12 † rn̄deo quod dicti testes probāt,⁊ idonei sunt nisi appareret qđ Christophorus excederet patrem Antonie nobilitate,diuitijs,potētia aut honore,vt habet in.c.super eod.el. ij. de testi.cū ibi notatis per gl.⁊ docto. ¶ Hoc autem non apparet imo apparet per testes Christophori probatū quod sunt pares nobilitate,⁊ licet essent dispares in alijs: Tamē si excessus esset modicus,nō impedit testes.vt per gl.⁊ doct. in.d.c.sup eo.idē si esset magnus excessus ex parte Antonij, vt quia ipsa esset de potētiori,⁊ ditiori familia, vt p̄bat ibidem secūdum doc.secus aūt si ille magnus excessus esset ex parte Christophori:vt q: ipse esset valde potentior, ⁊ ditior aut in minori dignitate,vt ibi. ¶ Sꝫ nō puto etiā circa hoc faciendā esse magnā vim:q: nisi appareat fuisse contractum cum Joanna matrimonium per verba de presenti valeret matrimonium contractum cum Antonia,etiam si esset contractum post inhibitionē,vt plene legitur ⁊ notatur.in.c.ij. de matr.cōtrac.cōtra probibi.eccle.⁊ in.c.pe.de sponsa duorum.⁊ in.c.ad dissoluēdū.de despōsatione impuberū. ¶ Ex quibus stat conclusio,nō esse probatam sufficienter intētionem Joanne.Alex.

[a] ¶ Famā.ꝫ.e.cōs. cl.nu.13.s. li.iiij. cōs.xx.nu. 9. cōs. cxvij.⁊.s.lib.iij. ꝯs.lxx.n.7.s.li.ij. cōs.xciiij.in fi.ꝯs. cxij.nu.5. Adde cur.iuniorē cōsi. lij.col.ij.

Summarium.

1 ☞ Testis loquēns ambigue nō probat etiam in causa fauorabili,nisi quelibet pars alternatiue concludat.
3 Verba executiua an de futuro inducāt matrimoniū.n.4.17.
5 Furti cōdemnatio ⁊ modici,⁊ preter ordinem infamat.
7 Infamia facti repellit testem in causa graui.
9 Testes emendati an admittantur.
11 Testes minus idonei admittuntur in his que sui natura difficile probātur,nisi quis fuerit in culpa adhibendi idoneos. nume.12.
15 Judex testem infamen ex officio repellit.
19 Confessio absente parte non probat.

Consilium.CLII. Allegationes.

Viso processu cause matrimonialis inter dom. Mariam de brunellis agentem.⁊ Eliseum de Raymondis se defendētem ex his que copiose ⁊ eleganter allegata sunt p aduocatū dicti Elisei,senseo non esse probatū legitime de matrimonio deducto in petitione domin.Marie,consequenter Eliseum esse absoluendum.Nā ad probādam substantiam contractus matrimonij sunt pro parte do.Marie inducti p̄ncipaliter duo testes,scilicet Joānē.Antonius de lupis p̄mus testis.d.Frāciscus de picenardis secūdus testes, q vt mihi

videt, nō ꝓbāt opportune de matrimonio: ⁊ maxie per infra scripta: qꝛ primus testis ⁊ scōs nō ꝯcludūt quo ad verba de matrimonio cōtracto ꝑ verba de presenti: qꝛ primus dixit: Eliseus dixit. io te toꝛo ꝑ mia mogliere se tu mi cōsenti. que verba proculdubio nō inducūt matrimoniū de pñti. c. iurauit. de ꝓbat. c. de illis. ⁊ c. pe. de spō. ⁊ xxx. q. v. si qs diuinis. ⁊ plene no. doc. in. c. ex parte de spon. ¶ Scōs testis etiam nō affirmat ꝙ v̄ba fuerint ꝓlata indicātia cōsensum de presenti: qꝛ deponit Eliseū dixisse altero istoꝛū modoꝝ. s. aut io te toꝛo. vel isto mō. s. io te toglio e si nō toꝛo mai altra dona che ti e se nō abādonero mai ī fino che la terra nō mi copꝛa li ochi. Et qꝺ nō recoꝛdat̄ qꝺ dixerit primo mō an vero scdo.

1 † ⁊ ideo testis tāꝙ ambigue ⁊ incerte deponēs nō releuat. c. i pñtia. de ꝓba. l. vbi aūt nō apparet. §. q illud. ff. de v̄b. obli. ⁊ l. pretoꝛ. §. qꝺ aūt. ff. de iniur. Nisi quelibet pars alternatiue cōcluderet ⁊ fundaret intentionē producētis testes. l. quod si dubitet. ff. de acqui. here. l. gall⁹. §. si eius. ff. de libe. ⁊ posth. c. tertio loco. ⁊ ibi notat̄ de proba. ⁊ in. c. ex parte. s̄. de rescri. ⁊ in. l. ex parte. b. de foro cōpe. ⁊ no. Jo. and. in. c. j. ⁊ ibi clari⁹ moderni. vt dom. de san. Gemi. de pac. in. vj. ¶ Nec dicatur qꝺ dictū ambiguū testis debeat interpretari ī fauoꝛē matrimonij, per no. per Bal. in tit. de pace Constā. in verbo, die lune. Dū d̄t ꝙ testes inducti ad probandū, si de necessitate nō cōcludūt dꝫ eoꝛū dictū interpretari ꝯtra producentem. d. c. in presentia. nisi in causa fauoꝛabili. l. antepen. ff. de mino. l. in ambiguis. ff. de reg. iur. ⁊ c. ex literis. de ꝓba. qꝛ rñdeo ꝙ Bal. hic ibi nō firmat: imo d̄t arguendo ad primam partem questionis ibi formate per eū: postea cōcludit pro alia ꝑte. et tex. in. d. l. antepe. ⁊ c. in literis. loquunt̄ qñ testes sunt hincinde pares. ¶ Nā tūc est bene verū qꝺ preualent testes qui ꝓ causa fauoꝛabili deponūt. Sꝫ hic nō est casus noster. ⁊ qꝺ testis deponēs ambigue nō ꝓbet etiā in casu fauoꝛabili, puta dotis vel simili, voluit gl. ī. d. c. in pñtia. sup verbo dubiū in vltima rñsione ibi data: que est cōiter a doctoꝛibus approbata. nam vt ibi dicūt doc. ꝓpter cām fauoꝛabilem nō debemus tñ iniusticiā alteri parti facere. c. ex tenoꝛe. de fo. cōpe. ⁊ iō lꝫ Inn. in. c. cū clamoꝛ. in fi. de testi. referat opinionē quorundā dicentiū ꝙ si dicta testiū probata sunt ꝑ verba obscura q̄ possunt habere varios ītellect⁹, fiet interpretatio in benignioꝛē partē. ar. l. benignius. ff. de legi. ⁊ c. iuuenis. de spō. Tamē Host. ī. c. cū clamoꝛ. ⁊ alij post eū, ⁊ maxime. d. Abb. in fi. nō approbāt dictā opi. Imo dicunt ꝙ ꝓbatio obscura nō releuabit producētē, per. d. c. in p̄sentia. ⁊ ꝑ no. per Bart. in. l. si quis intētione. ff. de indi. cū si.

2 ¶ † Et posito ꝙ aliquo casu verba dubia interpretentur pro matrimonio: illud est qñ testis refert determinate ⁊ precise verba cōtrahētium. q̄ si possunt trahi ad matrimoniū de presenti dato ꝙ etiā possent trahi ad aliū sensum, puta de futuro, fit interpretatio a iure: ꝙ sit mr̄imoniū de pñti,[a] vt no. Ho. in. c. ex ꝑte. de spō. arg. c. vr̄. q matrimoniū accu. pos. ⁊ c. lꝫ ex quadā. de testi. sed qñ testis deponit qꝺ nō recoꝛdat̄ an cōtraxerint per verba de presenti, an per verba de futuro dicere quod fiat interpretatio qꝺ partes cōtraxerūt matrimoniū per verba de p̄senti non reperiret̄ iure cautū, ⁊ esset qd absurdissimum dicere. ¶ Nec ob. qꝺ scōs testis dicat quod Eliseus subiūxit ista v̄ba videlicet: e si nō toꝛo mai altra dona che ti.

3 † Qꝛ dico ꝙ ꝑ hec verba promitto ꝙ nunꝙ accipiā aliā in vxoꝛē nisi te, nō inducit̄ cōtractus matrimonij[b] per verba seu cōsensum de pñti: qꝛ illa dictio nisi, posita post oꝛationē negatiuā ponit ⁊ affirmat in exceptione, denotat ꝑ dictionē nisi illud qꝺ ī precedenti oꝛatione fuerat negatū. l. actione. ⁊ ibi notatur. C. de trāsac. ⁊ in regula, peccatū. lib. vj. ⁊ ibi no. sed p̄cedētia verba nō negāt nisi de futuro. Ergo dictio exceptiua, nisi, nō ponitur ꝓ pñti. ⁊ ita no. in ꝓposito Spe. in ti. de spō. §. j. v̄. j. ⁊ Anto. de bu. ī. c. ex ꝑte. de spō. in vl. col. ⁊ d. Car. floꝛē. ibidem in vj. q. licet quidā dixerint qꝺ nō impoꝛtāt etiā matrimoniū per v̄ba de futuro, sed solū impoꝛtāt ꝙ si aliqua volet ducere in vxoꝛem ducet te. Et attēto qꝺ in ꝓposito nostro testis deponit qꝺ Eliseus dixit nō accipiā aliā in vxoꝛē nisi te, videtur clarū qꝺ nō impoꝛtāt matrimoniū ꝑ verba de p̄senti. ¶ Qꝛ hec verba, ꝓmitto qꝺ accipiā te in vxoꝛē, non impoꝛtant matrimoniū ꝑ hec. v̄ba de p̄senti. d. c. Curauit.

4 ¶ † Sꝫ qñ v̄ba fuissent hoc mō ꝓlata: promitto qꝺ nō habeo aliam in vxoꝛē nisi te: esset magis dubiū: qꝛ dictio nisi ponit illud qꝺ in p̄cedēti oꝛatione fuit negatū, vt dixi. ⁊ sic ponit qꝺ habebo te in vxoꝛē, sed v̄ba ꝓmitto qꝺ habebo te in vxoꝛē, seu ꝓ legitiā vxoꝛe, inducūt matrimoniū de pñti scdm opinionē multoꝛum: qꝛ nō possum te habere ꝓ legitima vxoꝛe sine dispositione matrimonij precedentis. ita cōcludit gl. ī. d. c. si quis diuinis. ⁊ ibi Archidiacon⁹ ⁊ Host. in summa de spon. sub rubrica de matrimonio. §. qualiter cōtrahatur. versicu. quid si dicat iuro. ⁊ ver. qd si dixerit, ⁊ ver. seq. ⁊ multi alij in dicto. c. ex parte. vbi glo. format illam questionem, ⁊ refert opiniones. ⁊ nō videtur decidere. Unde domi. Abb. in dicto c. ex parte. qꝛ tenet qꝺ per illa verba ꝓmitto ꝙ habebo te in vxoꝛē, inducatur matrimonium per verba, de presenti, etiā tenet qꝺ per hec verba, ꝓmitto qꝺ nō habebo[c] aliā in vxoꝛē nisi te, inducat̄ matrimoniū de presenti. Sꝫ illud nō est ꝯtra casum nostrum, in quo fuit dictum nō accipiā aliā in vxoꝛē, nisi te. ⁊ hec v̄ba accipiā te ī vxoꝛem nō sunt v̄ba ad mr̄imoniū de pñti, vt dixi, ⁊ tātomagis in proposito nostro si Eliseus dixit: Jo te toꝛo, ⁊ si nō toꝛo mai altra dona che ti ⁊c. Ut sub dubio refert dict⁹ scōs testis. Ad qꝺ facit id qꝺ no. doc. in. d. c. ex ꝑte. dū volūt qꝺ etiā dato qꝺ ista v̄ba ꝑ se ꝓlata. s. ꝓmitto ꝙ habebo te in vxoꝛē, seu pro legitima coniuge impoꝛtent matrimonium de presenti. Tamē si alia v̄ba precederēt que denotarent sponsalia, secus esset, vt qꝛ dixissem, promitto qꝺ ducam te in vxoꝛē, ⁊ te habebo, ⁊ tenebo ꝓ legitima cōiuge. nam ꝓpter illa precedētia verba. s. promitto qꝺ ducā te in vxoꝛē. illa sequētia verba nō impoꝛtabūt mr̄imoniū de pñti. ar. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. ⁊ oleo lega. ⁊ c. sedes. de rescrip. ⁊ in cle. nō pōt. de ꝓcu. ⁊ ita etiā no. Hosti. in d. §. qualiter. ver. qd si ita dicis promitto ⁊c. ¶ Nec p̄dictis ob. si diceretur, quod dato qꝺ verba predicta de quib⁹ deponūt testes, essent de futuro. tñ propter copulā carnalem subsequutam, intelligitur esse contractum matrimoniū de p̄senti. c. veniens. el. ij. ⁊ c. is qui. de spon. Quia ad hoc rñdeo ꝙ nō est per duos testes cōtestes legitime probatū qꝺ copula sequuta fuerit post dicta v̄ba de futuro. ⁊ nō sufficeret ꝓbare de copula, nisi ꝓbetur qꝺ fuit copula post v̄ba de futuro. d. c. veniēs. el. ij. ⁊ ibi no. doc. maxime Ant. de but. ⁊ do. Abb. Nā dato qꝺ primus testis deponere videat̄ de copula: tamē secundus nō deponit se vidisse dictā Mariā. ⁊ Eliseū se immiscere, ⁊ carnali copula cōiūgere. Et lꝫ quidā alij testes conent̄ aliquid dicere de copula, seu cōfessiōe copule, famē nō probāt, ⁊ sunt singulares, vt etiā copiose deductū est ꝑ dominū aduocatū Elisei, attento maxime qꝺ nō probāt cōcludēter de copula q̄ interuenerit post ꝓlata asserta verba ꝓmissionis de futuro. ¶ Preterea alia ratiōe nō pōt dici esse de mr̄imonio legitime probatū: qꝛ dict⁹ prim⁹ testis q deponit de copula. s. Joānes Antoni⁹

5 † fuit cōdēnatus de furto per eum cōfesso, ⁊ ꝑ cōsequēs est infamis. l. non pōt. ff. de fur. l. j. §. q furti. ff. de his qui no. infa. ⁊ infamis nō est idoneus testis. l. iij. §. lege iulia. ff. de testi. l. cassi⁹. ff. de senato. ¶ Nec ad hoc obstat si diceret̄ qꝺ illa sñia in causa furti lata nō valuit, eo qꝛ nō fuit seruata foꝛma statuti disponētis cōdemnationes criminales promulgādas esse in loco publico sono campane p̄misso: ⁊ huiusmodi seruata nō fuerūt, fuit eñ lata talis sñia in camera iudicis. Qꝛ ad hoc bene rñdet dñs aduocatus Elisei per notata per Bar. ⁊ Ang. in. l. leuia. ff. de acc. in fi. vbi dicūt qꝺ stante statuto quod nulla cōdēnatio fiat a capitaneo, nisi pri⁹ fiat depositū sub pena qnquaginta librarū, ⁊ ꝯtingit qꝺ capitaneus cōdēnauit quēpiā in solidis. xx. nō facto prius dicto deposito, ⁊ ꝓpterea in syndicatu petebat̄ capitaneum puniri in pena quinquaginta librarū. Certe scdm eos dictū statutū nō hꝫ locū in istis delictis leuioribus, ī qb⁹ non dꝫ fieri processus per. d. l. leuia. ⁊ ꝑ id qꝺ habetur in aut. nisi breuioꝛes. C. de sen. ex breui. reci. ⁊ statutū dꝫ interp̄tari scdm ius cōe. l. ij. C. de noxa. c. cū dilect⁹. de cōsue. Sꝫ in casu p̄dicto tractabat̄ de modico furto. s. gallinarū septē, vl' octo modici valoꝛis. Et cōdēnatio fuit ī solidis quadraginta. Et lꝫ clarissim⁹ dñs aduocat⁹ Marie in suis allegationib⁹ plurimū laboꝛet ꝓ respōsione ad decisionē. Bart. ⁊ Ang. in. d. l. leuia. tñ meo iudicio nō bñ diuersificat casum nostrū a casu, in quo loquitur Bar.

6 † Itē rñdeo qꝺ etiam ex his que iudex sine oꝛdine iudiciario ⁊ cāe cognitione ꝓtulisset cōtra aliquem, vt criminosum, irrogat̄ infamia facti, vt plene no. Azo. in summa codicis, in titu. Ex qb⁹ causis infa. irroga. circa prin. per id quod habet̄ in. l. ea. ⁊. l. nullam. ⁊ l. verbū. ⁊ l. interlocutio. C. ex quibus cau. infa. irrog. ⁊. l. ob hoc. cum ibi notatis. ff. de his qui no. infa. ⁊ l. j. ff. de obseq. a lib. patro. prestan. Ad hoc vt no. glo. j. in prin. ff. de his qui no. infa. ⁊ glo. fi. in. c. ij. de oꝛdi. cogn. ⁊ Dy. in regula, infamibus. lib. vj. Imo etiam quamprimum est quia denunciatus seu accusatus de crimine, dicitur notari infamia facti. cap. omnipotens. cum glos. de accusa. c. fi. de testi. ⁊ ibi notatur. l. reus. ff. de mune. ⁊ hon.

7 † Sꝫ testis infamis infamia facti saltem in causis grauib⁹. nō est integer testis, vt notat̄ in lege cassi⁹. ff. de senato. ⁊ in. l. iij. §. due cause. fi. de carbo. edic. vbi per gloss. ⁊ Barto. ⁊ no. doct. maxime Bal. in. l. cunctos populos.

---

a ¶ Presenti. falsissimum qꝛ quāto causa grauioꝛ tāto maioꝛ ⁊ cōcludentioꝛ ꝓbatio exigitur. [illegible]

b ¶ Matrimonij. Cepol. causa. ciui. consi. j.

c ¶ Habebo. in cōsi. seq. nu. in clenna. ver. matrimoniū. ij. §. xij. lꝫ reprobatur ⁊ bñ ꝑ Cepol. de cōsi. j. ⁊ Alcia. l. actiōe. versicu. nisi. C. de transac.

pulos.C.de summa tri.Et per Bal.in.c.ad nostrā.de pba. ⁊ in.l.optimā.in prin.C.de contrahē.⁊ cōmit.stipula.⁊ in.c.q test.sint neces.ad probandū ingrati.⁊ bene facit tex.in.c.licet causam.in versic.qui vero.de proba.⁊ in.c.fin.de testi.no.doc.in.c.testimonium.de test.Cōstat aūt ꝙ causa matrimonialis est grauis,⁊ ardua,vt no.gl.⁊ ibi doct.in.c.mulieri.de iureiur.facit tex.in.c.nō debet.de consan.⁊ affi.¶†Item de iure canonico cui standum est in causa matrimoniali.c.fi.de secun.nup.nō requiritur qđ testis sit damnatus ꝑ sniam de crimine ad hoc vt repellat dūmodo vere sit criminosus, vt in.c.sup eo.el.j.de testi.⁊.d.c.testimoniū.Sed cōstat dictū primū testē esse criminosum ex suamet ꝯfessiōe facta de futuro.¶Itē ꝑ testes Elisei est ꝓbatū qđ tā primus testis quā secūdus est criminosus,⁊ cōsueti blasphematores ⁊ lusores in ludis probibitis.⁊ sic nō opꝫ insistere an sola cōfessio criminis furti facta per primū testē reddiderit eū infamē infamia iuris in quo variarūt gl.⁊ doc.in.l.ict⁹ fustiū.⁊ in.l.qm̄.ff.de his q no.infa.⁊ doc.in.l.infamē.ff.de publi.iudi.⁊ ꝑ gl.in.l.sed ⁊ si possessori.§.fi.in verbo,ꝓbatū.ff.de iureiur.⁊ per Bal.in.l.j.in prin.ff.de his qui no.infa.⁊ in.l.etiā.C.de fur.⁊ ꝑ Cy.⁊ alios in.l.si tutor.C.de inter.matrimo. ¶†Nec ob.si diceret qđ dicti testes erāt emēdati quo casu admittuntur ꝑ id qđ habet in.d.c.testimoniū. Quia rñdetur primo quod attēta dicta snia facti dictus primus testis fuit effect⁹ infamis vñ quāuis ꝓbaret de emādatione:nō tñ admittit,vt in d.c.testimoniū.¶Preterea etiā si snia illa nō valuisset ⁊ nō fuisset infamis infamia iuris.Tñ ad probandū emēdationē criminis furti ⁊ similiū oportebat probari de satisfactione puta de restitutiōe furti que debuit ꝓbari saltē ꝑ familiares ⁊ similes ḿn Host.Jo.an.⁊ alios ī.d.c.testimoniū.⁊ pti aduerse incūbebat onus probādi dictam satisfactionē in casu proposito vt plene per Bar.Jo.de Jmo.post alios in.d.c.testimoniū.circa vltimā col.co ꝙ reprebendens testem ex crimine habet fundatā intētionē suā per.d.c.sup eo.el.j.Ergo excipiēs de emēdatione ⁊ satisfactione bꝫ necesse ꝓbare.l.ij.ff.de ꝓba.siue delictū sit occultū siue manifestū scđm eū.Et est de mente Host.⁊ Jo.and.in.d.c.testimoniū.dū dicūt qđ satisfactio ꝓbabit ꝑ familiares.Et hoc tāto magis procedit in casu nostro in quo nō pōt dici ꝙ crimina illa in qb⁹ sunt illaqueati dicti testes essent occulta cū de furto emanauerit cōfessio corā iudice ⁊ in actis que faciūt manifestū seu notorium.c.fi.de coba.cleri.⁊ mulie.cū olim.de verb.sig.quo casu nō sufficit ꝑ sacerdotē probari de cōfessione,sed manifesta debuit esse penitētia,⁊ de ea dꝫ ꝓbari ḿn Inn.in.d.c.testimoniū.ꝑ id qđ habet.ij.q.j.si peccauerit.⁊.l.di.ī capite.cū simi.De qua satisfactione nihil est probatū. ¶†Nō ob.ēt si dicat qđ saltē ī subsidiū debēt admitti testes q̄uis īfamia laborēt ad ꝓbandū in causam matrimoniali q̄uis alias fortasse nō debuissent admitti ꝑ id qđ habet in.c.sup eo.el.ij.de testi.in.c.videt.qui matri.accu.pñt.Ubi etiā mulier admittit ⁊ saltē in his que occulte facta sunt.c.veniēs.el.ij.de test.l.cōsensu.ver.seruis.C.de repudijs.l.quotiēs.C.de naufr.li.xj.Ad idē.l.serui.ff.de testi.vbi etiā in subsidiū admittit ad testificādū ille q alias nō admitteret.⁊ infames etiā in subsidiū saltē cum tormētis admittūtur,vt notant doc.maxime Bar.⁊ Sali.in.d.l.cunctos populos.per.d.l.serui.cōiuncta gl.⁊.l.ob carmē.§.pe.ff.de testi.⁊.l.q vlt.ff.de penis.⁊ in aut.de testi.§.si vo ignoti.¶Ad idē qđ not.d.Abb.ī.c.decetero.de testi.vbi dixit clericū cōtra laicū admitti ad testificādum in subsidiū in cā criminali in qua nō veniret pena sanguinis ingerēda,q̄uis alias regulariter nō deberet admitti.Et istud ēt pluribus exēplis cōprobari posset.vñ videm⁹ qđ in his in quib⁹ difficilis est ꝓbatio,lex est cōtenta leuioribus ꝓbationib⁹ seu indicijs.l.nō oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.l.filiū diffinim⁹.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.l.si vicinis.C.de nup.c.trāsmisse.⁊ ibi notatur,q filij sint legi.⁊ in.c.fi.⁊ ibi doc.post gl.qđ metus causa.cū suis infinitis ꝯcordātijs.¶Or ad hec rñdeo ꝑ id qđ no.gl.in.c.ij.loco.de ꝓbationib⁹.in gl.ij.quā ibi multū no.Ant.de but.vbi ex illa gl.colligit qđ illud qđ dicitur ꝓ ecclesia admitti ad testificādū illos de ecclesia vel ꝓ vniuersitate admitti illos de vniuersitate.hoc est verū in subsidiū qñ alij testes nō reperiūtur ex natura act⁹ ⁊c.†qđ illud qđ dicit credi testi,al's nō sufficienti qñ alia deficit probatio dꝫ intelligi esse verū qñ ex natura regulari[a] ipsi⁹ facti alij testes verosimiliter nō pñt occurrere.sec⁹ si possunt lꝫ casualiter nō interfuerint.vñ ad ꝓbandū ea que gerūtur in.c.ecclesie admittunt illi qui sunt capituli:ꝗ ex natura regulari eorū que gerentur in capi.est qđ nō soleāt adesse extranei.d.c.veniens.el.ij.in fi.de testi.Jdeo tales de capitulo admittunt ad probandum,vt ibi.⁊ ita illā gl.multum ad hoc no.Ant.de But.consi.xxiiij.incip.Questio hec dubia vulgaria habet ⁊c.Etiam Joan.de Jmo.in d.c.iij.loco.Ad hoc etiam tēdunt ea que no.d.Abbas in.c.fi.in.ij.no.de testi.cogen.per illum tex.cum ibi no.sed id est qđ ex natura regulari ipsius matrimonij non est quod adhibeantur testes illius conditionis ⁊ note cuius esse probantur dicti testes.sed possunt adhiberi testes optime cōditionis ⁊ fame ⁊ omni exceptione maiores.bene facit qđ habet in.c.j.de cōsan.⁊ affi.xxx.q.v.c.j.Ergo nō pōt dici ꝙ in subsidium debeat admitti.¶†Itē posito qđ extra dictum casum posset ꝓcedere qđ illud qđ dr in subsidiū admittūtur testes q alias nō admitterent posset esse verum qñ ibi non posset imputari culpa si nō adhibuisti testes idoneos:vt ꝗ fuisti vulneratus corā testibus qui nō essent omni exceptiōe maiores:tunc poteris in subsidiū probare ad hoc qđ legit ⁊ notatur.xiiij.q.ij.q̄q̄.⁊ in.d.c.fi.de testi.cog.Et quod notat Jo.And.in addi.Spe.in ti.de teste.§.j.ver.itē excipitur qđ est impubes.⁊ super ver.itē qđ est mulier.cū si.Sed qñ fuit in culpa:ꝗ potuit adhibere testes idoneos ad actum ad quē deliberate seu ex ꝓposito procedit tūc est sibi imputandū si se nimiū arctauit.l.ij.§.si qs tñ.ff.si qs can.l.si fideiussor.§.j.ff.q satisd.cog.Debuit ergo Maria,si volebat mrimoniū ꝯhere cū Eliseo adhibere testes,⁊ qdē idoneos:al's de facili testes inhabiles eo suspecti possent admitti ad ꝓbandum,id qđ nunq̄ fuisset dūmodo allegarent alios testes non affuisse.⁊ ideo nō debet aperiri via malitijs.l.in fundo.cū si.ff.de rei ven.Et sic ꝓuisio legis repellentis testes suspectos ⁊ inhabiles redderetur inanis ⁊ elusoria ꝯ id ꝙ habetur in.l.ij.C.cōmu.de lega.⁊.c.cōmissa.de elect.in.vj.¶†Nec obst.id qđ habet in.c.super eo.el.ij.de testi.cū simi.vbi mater admittitur in causa matrimoniali qđ respondeo vt dicunt doc.ibi quod illud ꝓcedit stāte paritate cōditionis viri ⁊ mulieris de quorū mrimonio agebatur quo casu cessat ratio suspicionis matris cū ex tali contractu nō accedant honor vel incremētū filie.Jta colligitur ibi ex textu.Et declarāt ibi doc.maxime.d.Abb.ī.iij.no.sed vbi testis est turpis note ⁊ vite nō cessat rō suspiciōis.c.in literis.de testi.⁊ in.l.iij.in prin.ff.de testi.⁊ no.Host.Jo.And.in.d.c.super eo.¶Nō obst.notata ꝑ Bar.⁊ Saly.in.d.l.cūctos populos.ꝗ illa potius faciūt in contrariū dum dicunt ꝙ in subsidiū creditur testi laborāti infamia,si fuit receptus cū tortura que hic nō interuenit.¶Preterea nō pōt Maria allegare qđ isti testes sint recepti in subsidium attento ꝙ in libello ⁊ capitulis seu articulis deduxit qđ dict⁹ Eliseus sepius cōfessus fuerat corā testib⁹ etiam presente dicta Maria cōtraxisse secū matrimoniū,ergo nō pōt cōtrariū nūc dicere.l.cū pcū.C.de lib.cā.l.ij.C.de insti.⁊ substi.⁊.l.j.C.de fur. ¶†Nō ob.ēt si alleget ꝙ cōtra dictos testes debuit in principio apponi ꝙ erāt criminosi ⁊ infames:⁊ ꝗ tūc nō fuit oppositū nō debuit posse viteri⁹ opponi ꝑ id quod habetur in l.si quis testibus.C.de testi.cū ibi notatis per gl.⁊ docto.Et nisi tpe productiōis testiū apponat nō videt postea posse opponi.c.pñtiū.⁊.c.ex pte.de testi.cū ibi notatis.ꝗ ad hoc rñdeo primo ꝙ dict⁹ Joānes Antoni⁹ ⁊ dict⁹ Franciscus de Picenardis fuerūt ꝓducti ac iurati absente dicto Eliseo ⁊ eius ꝓcuratore q̄uis citato:quo casu ēt nō obstāte cōtumacia Elisei vel sui ꝓcuratoris ꝑmittit sibi postea opponere cōtra ꝑsonas.ꝑ.l.fi.cū gl.⁊ ibi hoc clare notat Cy.C.de testi.et not.Cy.in aut.si testis.⁊ in aut.sed si quis.in fi.eo.tit.⁊ Bal.in.l.laudabilem.C.de aduo.diuer.iud.⁊ in.d.l.si quis testib⁹.circa vltimā col.⁊ ideo dñs iudicans in publicatione testiū recte reseruauit dicto Eliseo facultatem opponendi exceptiones cōtra ꝑsonas testium ⁊ dicta. ¶†Secundo respondeo qđ etiā si pars cōtra testem infamen nihil opponat, tñ iudex[b] ipse ex officio pōt supplere.ita ingt Bald.in.l.quos ꝓhibet.ꝑ illū text.ff.de postu.vbi etiā ad hoc allegat notata per Jnno.in.c.intimauit.de testi.facit qđ no.Bal.in.l.si qs testibus.in pe.col.⁊ quod no.Bar.in.l.iiij.ver.hoc autem iudicium.ff.de dāno infect.in.iij.q.in fine.¶Preterea admittitur etiā qs post publicatas attestationes ad opponēdum cōtra ꝑsonas testiū qñ iurat ꝙ ex malitia nō facit, vel quod ad eius notitiā talis exceptio noniter superuenit,vt habet ī.d.c.presentiū.¶Nō obstat etiā si dicatur ꝙ debuit opponi cōtra dictos testes,nō solū ꝙ erāt infames ⁊ criminosi:sꝫ etiā qđ ita erant tenti ⁊ reputati per id qđ no.Bart.in.l.j.ꝑ illū tex.C.de testi.⁊ in.l.ad testiū.ver.cōditionē.ff.de test.⁊ ī.l.cū lege.e.ti.in.l.ij.C.de sentē.†Quia rñdeo ꝙ cōis sentē.docto.est in ꝯtrariū.s.ꝙ sufficiat opponere qđ erat ifamis ex tali causa vel tali crimine erat illaqueat⁹ absq̄ eo ꝙ dicat qđ ꝑ tali reputabat.d.c.pñtiū.§.testes.ff.de testi.in.vj.Et ꝗ probata infamia vel crimine opponēs habet fundatā intētionē suā

[a] ¶Regulari.s.e.cōs.cxlviij.nu.6.s.lib.j.cōsi.lxiiij.nu.5.

[b] ¶Judex.s.li.ij.cōsi.cxxij.nu.8.

de iure cõi.d.l.iij.§.lege Julia.de testi.ꝛ d.c.super eo.l.j.e.ti. Unde si aduersari⁹ vult se iuuare,dz replicare qd cõmuni opinione reputabatur bone fame ꝛ vite.l.ij.ꝛ l.in exceptionibus.ff.de proba.ita tz Bal.in d.l.j.C.de testa.in.ij.q.ꝛ Fracis. de rãpo.Fulg.Pau.de cast.ꝛ Ludo.Roma.in d.l.j.C.de te sta.ꝛ Jo.de imo.Rapha.Cuma.ꝛ Pau.de cast.in d.l.ad te stiũ.¶ Nec ob.tex.in d.l.j.qz intentio illius.l.est quod si heredes scripti i testamẽto facto corã testib⁹,q erãt serui,pbãt aut pbare se offerũt,ꝙ illi testes cõi opinione reputabant liberi:tũc impertinẽs ꝛ frustratoria esset pbatio veniẽtiũ ab intestato si vellẽt pbare tm̃,qd testes tpe testamẽti erãt serui.¶ Sz si hr̃des scripti i testõ nõ pbassent qd testes cõione reputabãtur liberi:tũc bñ esset sufficiẽs pbatio veniẽtiũ abintestato,pbãdo testes fuisse seruos:lz nõ pbarẽt qd cõi opinione reputabant serui p id qd p̄dixi.¶ Ultra superius dicta etiã ɔtra attestationẽ dicti Frãcisci de Picenardis.facit id qd dixit Host.in d.tit.de spon.sub rubr.de ma-

17 trimonio.§.qualr.v.qd si dicat tenebo ꝛc.¶ †Ubi querit, qd si dixiti mulieri,tenebo te in vxorẽ quousqz mihi ponat terra sup oculos,cã decipiẽdi eã:an intelligat esse ɔctũ mr̃imoniũ?Et cõcludit ꝙ nõ,si apparet de dissensu ꝛ dolo:nisi carnalis copula esset subsequuta p id qd habet in c.tua.de spõ.Et si dixisset simpliciter:pmitto qd tenebo seu habebo p legitiã vxore,absqz eo qd adiecisset illa alia v̄ba.s.quousqz mihi ponat de terra sup oculos.fatet Host.ꝙ induceba mr̃imoniũ de pñti:vt ipse ibi ponit in v̄siculis pcedẽtib⁹,maxime in ver.qd si dicat iuro ꝛc.ꝛ dixi.s.sed Frãciscus de Picenardis deponit qd Eliseus ptulit illa v̄ba vcz,Jo te abãdonaro mai inchinoche la terra mi coprira li ochi.¶ Qd aũt possit itelligi eũ ita dixisse nõ animo ɔhendi matrimoniũ sed animo decipiẽdi,ptz ex his q incõtinẽti ptulit,cum exiui de loco illo q dixit,ꝙ p illa v̄ba.s.Jo nõ te abandonario mai insino che la terra nõ mi coprira gli ochi.nõ itellexerat ɔhere mr̃imoniũ,sed decipere illã:qz qñ cũ ea vsus esset, q̃tũ vellet acciperet de terra,ꝛ poneret sibi sup oculos.ꝛ diceret ei,ꝙ poterat eã relinquere,eo qd hẽbat terrã sup oculos,ꝙ ẽt ea intẽtiõe fuerũt plata dicta v̄ba ꝛ nõ aĩo cõsentiẽdi i eã vt vxorẽ,ptz:qz statĩ cũ exiuit,nõ dixisset illis duobus testib⁹ ꝙ ter cognouerat eã ostẽdẽdo camisiã sanguinolentã,ꝛ virile mẽbrũ sanguinolẽtũ dicẽdo,ꝙ habuerat rẽ secũ,

18 put ẽt dicũt ambo testes.†dolus em̃ ꝛ deceptio pbat ex cõiecturis,ꝛ ex his q icõtinẽti subsequũt.l.dolũ.C.de dolo.l.si vẽtri.§.fi.cũ ibi no.ff.de puile.cred.c.officij.de elec.cũ si.¶ Et si cõtra ea q dicta sunt supra.inquãtũ dixi nõ esse pbatũ copulã carnalẽ per dictos Joanẽ Antoniũ de lupis ꝛ Frãciscũ,allegaretur ꝙ dato ꝙ Frãcisc⁹ nõ deponat vidisse cõmisceri quo ad actũ copule Eliseũ ꝛ Mariam illa nocte qua dt audiuisse verba Elisei ꝛ Marie super matrimonio:tñ deponit qd audiuit dictũ Eliseũ dicere,ꝙ habuerat rẽ cũ ea bina vice,put etiã dicit Joãnes Antonius se audiuisse.¶ Ad hoc rñdeo ꝙ nõ dt Frãciscus Eliseũ dixisse,ꝙ habuerit rẽ cũ ea postqz plata fuerũt v̄ba circa mr̃imoniũ de futuro:an v̄o anteqz dicta v̄ba fuerint pbata.ꝛ sic illa cõfessio nõ cõcludit ad effectũ ꝙ per copula resultat matrimoniũ de presenti:qz oportet qd copula sequat ꝛ non sufficit si precedat.d.c.veniẽs.el.ij.ꝛ ibi notãt doc.de spõsa.¶ Nõ ob. etiã si diceret ꝙ p dictos duos est pbatũ ꝙ post dictã noctẽ qua fuerũt plata dicta v̄ba sup mr̃imonio,dict⁹ Eliseus vna alia nocte accessit ad dictã Mariã,ꝛ postqz exiuit de domo Marie,dixit dictis testib⁹ ꝙ habuerat rẽ trina vice cũ ea.qz rñdeo ꝙ p hoc nõ põt dici plene esse pbatã copulã per

19 dictos duos testes.†nã cõfessio facta absente parte semiplene pbat,scdm opinionẽ Bar.in l.admonẽdi.ff.de iureiur.p tex.in c.fi.de successio.ab intest.lz in veritate ille tex.nõ probet:qz ibi cõfessio fuit facta pte pñte,que tñ ibi non faciebat plenã probationẽ:qz verba fuerũt incidẽter ꝛ enũciatiue plata,vt ibi declarat do.Abb.ꝛ pleni⁹ Sali.in d.l.admonendi.vbi tenet cõtra opinionẽ Bar.ꝛ tenet qd cõfessio absente parte facta nõ faciat semiplenã pbationẽ.sed aliquale indiciũ vt etiã pleni⁹ firmat Sali.in l.in bonefidei.C.de reb.cre.ꝛ Lud.roma.in d.l.admonendi.¶ Preterea posito,ꝙ ɔfessio facta absente parte faceret semiplenã probationẽ:tñ non sequit ꝙ p hoc in casu nostro sit probata plene copula p dictos duos testes:qz vnus testis nõ põt facere plusqz semiplenã probationẽ.c.in omni.ꝛ c.cũ a nobis.de testi.l.iurisiurandi.C.de testib.ꝛ notatur in d.l.admonẽdi.cũ si.¶ Sz constat qd Franciscus de Picernardis p id quod deponit circa secundã cõfessionẽ Elisei nõ probat p se semiplene copulam,sed facit semiplenã semiplene probationis.Et sic quartam partem probationis copule,tenẽdo etiam quod cõfessio facta absente parte pbata per duos testes pbet semiplene.Ergo seqtur quod Joannes Antonius prim⁹ testis nõ põt supplere dictã pbationẽ:qz faceret plusqz semiplenam.Et si aliter diceret sequeret ꝙ si vn⁹ testis deponeret ꝙ vidit fieri depositũ talis libri apud Titiũ per Semproniũ,ꝛ sic semiplene probaret depositũ ꝛ etiam deponeret ꝙ audiuit dictũ Titiũ pñte dicto Sẽpronio cõfiteri accepisse depositũ:ꝙ iste testis plene probaret quasi fidẽ faceret de dua

20 bus semiplenis probationibus.†qz ɔfessio facta pñte parte si probet per duos testes facit plenã probationẽ.l.publia.§.fi.ff.depo.Et sic probata per vnũ testẽ deberet facere semiplenã pbationẽ.Et tñ qz vnus testis nõ põt facere plusqz semiplenã probationẽ,vt est dictum non possumus dicere qd fuit dicta cõiunctio:qz alias sequeret quod vn⁹ solus testis posset facere plenam probationẽ quod est contra omnia iura.¶ Preterea fides dicti Joãnis Antonij deficit propter alia de quibus dictũ est supra.¶ Ex quibus concludo non esse probatum legitime de dicto matrimonio.Alex.

Consilium.CLIII. Allegationes in pari materia.

Uisis narratis in themate,ꝛ ponderatis probationib⁹ mihi exhibitis p parte dicte Jzabete agentis cõtra dictũ Carolum pretermissis nõ necessarijs,sentio nõ esse legitime pbatum de matrimonio contracto per verba de pñti inter di-

1 ctos Carolum ꝛ Jzabetam.ꝛ ideo q̃uis esset probatum de matrimonio seu spõsalibus per verba de futuro,pualere dz matrimoniũ postea cõtractum per verba de presenti inter dictũ Carolũ ꝛ aliam mulierem prout de dicto secundo matrimonio liquide constare presupponitur.c.sicut ex literis.ꝛ c.si inter virũ.de spõ.Quod autẽ non sit probatũ legitime matrimoniũ cõtractũ fuisse inter Carolũ ꝛ Jzabetam per verba de pñti patebit ex infradicendis.Nam sex testes receptos esse reperio ad probandum dictũ matrimoniũ p parte dicte Jzabete:quorũ vn⁹ est Ludouic⁹ pr̃ dicte Jzabete q deponit ꝙ in pñtia dicti Caroli ꝛ Jzabete dixit.d.Jzabete hec v̄ba vcz:Jzabeta figlia mia q̃sto Carolo che e q pñte te lo ho dato per tuo marito e voglio che tu habi a viuere e morire e stare insieme come debitamẽte debe fare al marito e la mogliere.etu cõtenta:ꝛ qd tũc dicta Elizabeta rñdit:messer si.ꝛ qd similiter dixit.d.Carolo:Ele q la Jzabeta mia figliola pñte te la ho dato p tua mogliere.Jo voglio che habiati a viuere e morire insieme come debitamẽte debe fare el bono marito cũ la mogliere.etu cõtento:ꝛ Carolus rñdit, messer si.ꝛ qd dixit etiã ipse testis ambob⁹:e in segno de zo voi ve tochareti la mano.ꝛ ita fecerũt per verba i casu proposito nõ resultat probatio matrimonij p ver verba de pñti eo quia dicta verba referuntur ad preteritũ.patet dũ dixit, te lo ho dato ꝛc.Sed ita est quod antequã dicta verba proferẽtur solũ precesserant spõsalia de futuro eodẽ die,vt ipse-

2 met testis i suo testificatu affirmat.†Jdcirco hec verba q referuntur ad preteritũ ꝛ enũciant actum preteritum in contractibus non inducunt dispositionẽ,sed probationẽ actus preteriti qñ agit de obligatione inducẽda,ꝛ nõ de liberatione.l.publia.§.fi.ff.depositi.ꝛ notat Bart.in l.ex hac scriptura.ff.de donationibus.in versi.quero quid in contractibus.ꝛ Cinus in l.j.C.de fal.causa adie.leg.cum similib.Sed act⁹ preteritus fuit solum actus sponsaliorum per verba de futuro,vt ipsemet testis affirmat super interrogatorijs,ꝛ etiã Raph.alius testis.Ergo illa verba non inducunt dispositionem matrimonij per verba de pñti:nec etiam probationem iam celebrati matrimonij per verba de presenti:cum in veritate tale matrimonium per verba de pñti nõ precessisset,vt ipse asserit.¶ Nec obstant illa alia verba,vcz Jo voglio che tu habi a viuere e morire e stare insieme come debitamẽte debe fare el marito cũ la mogliere.qz respondeo qd propter verba precedentia,que solum important sponsalia de futuro,vt dixi sequẽtia verba denotantia executionẽ matrimonij restringũtur in tẽpus matrimonij contracti,id est cũ erit contractũ matrimoniũ per verba de presenti.vt notat Host.in summa de spõsalibus,sub rubrica,de matrimonio.§.qualiter cõtrahatur.versi.quid si ita dicas pmitto ꝛc.ꝛ no.Arch.xxvij.q.ij.in c.fi.ꝛ doc.in c.ex parte.de sponsali.ꝛ

3 ibi clare do.Abb.¶ †Nam ibi cõcludunt qd licet p hec verba p se ꝛ simpliciter plata.s.pmitto ꝙ habebo te p legitima vxore seu vt vxorem,inducatur matrimoniũ quod v̄ba de

a presenti:⁹ qz denotant executionẽ matrimonij,ꝛ nõ possum habere

habere te pro legitima vxore sine dispositiõe matrimonij p̄cedẽtis. ita cõcludit gl. xxx. q. v. in. c. si qs diuinis. ꝛ ibi Arc. per illũ tex. ꝛ Host. in summa in. d. §. qualiter contrahatur. ver. quid si dicat iuro. ꝛ versi. quid si dixerit. ꝛ ver. si queritur ꝛ doc. post gl. i. d. c. ex parte. Tñ si alia verba precederẽt que importarẽt spõsalia seu matrimoniũ de futuro: vtq̄ dictũ fuisset, promitto q̄ ducãte in vxorẽ, que verba nõ importãt matrimonium de presenti. c. iurauit. de pba. c. de illis. ꝛ. c. penul. de spõ. ꝛ. d. c. si qs diuinis. ꝛ ibi notaꝛ, lꝫ post dicta verba subiungerẽ hec verba, vcꝫ ꝛ te habebo ꝛ tenebo pro legitiã vxore, nõ importabunt ista vltia verba matrimoniũ de presenti, sed restringenꝛ propter precedẽtia scdm̃ p̄dictos doct. in. d. c. ex parte. ꝛ Host. in. d. ver. qd si ita dicas, p̄mitto, ꝛ argu. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. ꝛ oleo lega. ꝛ. c. sedes. de resc. ꝛ cle. non potest. de procu. cum illa verba Ludouici dicẽtis. io te lo ho dato per tuo marito. intelligãtur. i. cõueni secum qd̃ tu accipias eũ in maritũ prout erat veritas. cũ nõ p̄cessisset nisi spõsio sola facta p dictũ patrẽ mulieris dicto Carolo absente dicta Izabeta seqꝛ qd̃ illa verba sequẽtia, io voglio che tu habi a viuere e morire stare insieme come debitamẽte debe fare el marito cũ la mogliere. intelligunꝛ. s. postq̄ acceperis eũ i maritũ ꝛ ipse acceperit te in vxorẽ. vt est aperte de mẽte Host. ita sũr subaudiẽtis in dicto ver. qd si ita dicas p̄mitto. ¶ Nec ob. si diceretur qd̃ Hostiẽ. in. d. ver. qd si ita dicas. ꝛ doc. in. d. c. ex pte. loquñtur, qñ eodẽ tpe p̄ferũtur primo spõsalia p verba de futuro, ꝛ successiue alia verba sequẽtia que p se importarẽt matrimoniũ de p̄nti, sed in casu nostro nõ fuit sic: qꝛ rñdeo qd̃ idẽ est in casu nostro p̄pter repetitionẽ verboꝝ referẽtiũ spõsalia de futuro iuxta q̄ verba adiecta fuerũt alia v̄ba q̄ etiã si per se p̄lata potuissent esse apta ad matrimoniũ de p̄nti: tñ in casu nostro nõ importabunt rõne precedẽtiũ verboꝝ denotãtiũ spõsalia de futuro p. d. §. cui dulcia. cũ si. per que se fundãt doct. Et rõ illoꝝ iuriũ militat in casu nostro. ¶ Preterea etiã dici p̃ot q̄ illa verba p̄teriti tpis enũciata per dictũ Ludouicũ intelligũꝛ de modica preteritiõe q̄ p̄inde habeꝛ acsi nõ intercessisset interuallũ per notata p Bar. in. l. post dotẽ. in. j. q. ff. sol. mat. cũ suis cõcordãtijs. ¶ Preterea iste testis nõ p̄bat alia rõne: qꝛ dicit q̄ dicta verba fuerũt verba formalia, ꝛ qd̃ dicta Elizabeta in sua rñsione non rñdit aliter q̄ supra dixerit videlicet messer si. Et q̄ ei⁹ iudicio ꝛ per suã cõsciẽtiã, p̄ut recordatur nõ dixit Izabeta in sua rñsione, io sono cõtenta de quello che voliti voi. Et oẽs aliȷ̃ testes dicũt cõtrariũ. s. qd̃ imo Izabeta rñdit messer si io sono cõtenta de quello voluti voi seu de quelo piace a voi. Et iõ dictũ istius testis reddiꝛ inualidũ p̄pter dictã cõtrarietatẽ: vt plene notaꝛ in. c. in nostra. de test. †Et potissime hec p̄cedũt in casu nostro i quo testes recepti in p̄nti cã asserũt se referre v̄ba formalia p̄lata a dicto Ludouico, ꝛ a dictis Carolo ꝛ Izabeta, quo casu d̃t q̄ testes nõ solũ sint cõcordes in substãtia ꝛ effectu: sed etiã in cortice verboꝝ. vt singulariter d̃t Ant. de but. in. c. nihil ob. de verb. sig. ꝛ ibi etiã dñs Abb. ꝛ ideo referũt in q̃one facti fuisse determinatũ quod si vnus testis deposuit q̄ testator formaliter p̄tulit hec verba Titiũ heredẽ instituo. Ali⁹ deposuit q̄ verba formalia testõris fuerũt ista. s. Titi⁹ sit mihi hřs. isti testes dicerenꝛ cõtrariȷ̃ ꝛ nõ p̄barẽt. Et idẽ no. Bal. in. c. bone. el. j. de ele. in. vj. col. vbi voluit qd̃ si testes habẽtes deponere super p̄missione facta per Titiũ Seio fuerũt iterrogati, qbus verbis fuerũt vsi p̄hentes, ꝛ vnus testis respõdit qd̃ Titius dixit p̄mitto Seio. xxiiij. denarios. Alius vero deposuit q̄ Titius dixit: p̄mitto Seio duos solidos: qꝛ testes erũt singulares, ꝛ nõ p̄babũt, q̄uis in substãtia. xxiiij. denariȷ̃ sunt duo solidi. Et hoc est satis põderandũ quo ad infringendũ p̄bationes dictoꝝ testiũ: qꝛ cũ oẽs dicãt se deponere de verbis formalib⁹: ꝛ tñ sine dubio nõ cõcordant in eadem forma v̄boꝝ, vt ex attestationũ inspectione p̃tꝫ ꝛ ẽt ex p̄fessiõe facta p dictã Izabetã corã reuerẽdo dño vicario. Et sic nõ sufficeret cõcordia circa substãtiã. †Alia rõne etiã nõ est idoneus testis dictus Ludouicus: qꝛ ipse est solicitator cãe ꝛ facit expẽsas litis. Cõstat aũt qd̃ solicitator cãe nõ est idoneus testis p id qd̃ habeꝛ in. l. fi. ff. de testi. ꝛ in. c. Romana. e. ti. in. vj. ꝛ ita notãt. dñi de rota sua cõclusione. cxlix. incipiẽte. itẽ q̄ sollicitator. ꝛ Ant. de But. ꝛ Jo. de imo. in. c. cũ a nobis. de test. ꝛ. d. Abb. Siculus in. c. insup. eo. tit. Pet. de anch. in cõsi. cccxxvij. inci. ad corroborationẽ predictoꝝ. idem nõ est idoneus testis dictus Ludouic⁹: qꝛ fuit ipe mediator ꝛ minister circa dictũ matrimoniȷ̃ p̄ctũ, quẽ dicta Elizabeta asserit fuisse p verba de p̄nti in domo ipsi⁹ Ludouici. Et mediator nõ est idone⁹ testis pte iuita. c. j. p locũ a spãli, de testi. i. vj. ꝛ ibi no. gl. Pe. ꝛ gl. in. d. c. Romana. i verbo in testem. ꝛ gl. in. §. in his. in ver. qd̃ si ad numeratorẽ. in verbo ad numeratorem. in auť. de instru. cau. ꝛ fide. nota. Bart. in. l. omnibus. C. de testi. ꝛ in. l. deferre. versi. ij dẽ decreuerũt. ff. de iu. fis. ꝛ Joã. an. Ant. de but. d. Cardi. de zaba. ꝛ Jo. de imo. in. c. dictorum de testi. cog. ꝛ Anto. de But. in. d. c. cum a nobis ꝛ Jo. de imola. in. l. si cui legetur. § fin. ff. de lega. j. et idẽ tenet Sali. in. l. nullus. ff. de testi. vbi vult q̄ i his q̄ respiciũt perfectionem cõtractus nõ possit mediator admitti ad testificandũ parte inuita per id qd̃ habeꝛ i. §. antepe. in auť. de testi. lꝫ quo ad probandũ aliqua que precessissent cõtractũ potuisset admitti, fm eũ: quia ille tex. hoc non prohibet. Nec affectio ad p̄ctum respicit illa, licet gl. magna ibi aliter senserit quã sequi v̄r Bal. ꝛ Sali. in. d. l. oĩbus. sed vt dicũt doct. maxime in. d. c. dilectoꝝ. ratio assignata per gl. in. d. §. añpe. etiam militat in prohibendo q̄ mediator volens testificari, non possit altera parte inuita, ꝛ ita etiam tenet Jo. de Imo. in. c. ex literis. de trãsa. ¶ Ex quibus etiam apparet negari nõ posse, quin persona dicti Ludouici in hac causa sit suspecta. Ex quo inferꝛ ad id qd̃ notat Host. Jo. an. ꝛ aliȷ̃ in. c. v̄r. qui ma. ac. pos. vbi dicũt q̄ †lꝫ testimoniũ patris vel matris non repellatur in causa matrimoniali, qñ deponit filia, si ille cũ quo dicũt filiã cõtraxisse matrimoniũ, nõ superabat filiã nobilitate, diuitijs, potẽtia, vel honore, vt in. d. c. v̄r. ꝛ in. c. super. co. el. ij. de testi. tñ illud est verũ nisi appareat qd̃ filia vel ipsi parẽtes affectẽt illud matrimoniũ: vel nisi appareat ex aliqb⁹ circũstãtijs q̄ testimoniũ patris vel matris sit suspectum per id qd̃ notatur in. c. attestationes. de despon. impu. ꝛ in. d. c. in nostra. plus dixit Host. in summa in ti. de testi. §. qs possit. ver. vbi aũt queriꝛ. ꝛ Spe. in tit. de teste. §. j. ver. itẽ q̄ est parens. q̄ etiam qñ illi inter quos diceretur p̄ctum esse matrimonium essent pares in conditione: tñ adhuc testimonium patris ꝛ matris esset suspectũ, ꝛ cõmitteretur iudicantis arbitrio. Et pro hoc adducit Host. rationẽ fundatã in co qd̃ d̃r: Si vis apte nubere nube pari. Ergo tale matrimoniũ p̄sumiꝛ affectari a patre ꝛ matre. variat ẽt ipse testis i nõnullis ab alijs testib⁹: qꝛ ipse dicit q̄ ipse testis dixit Margarite q̄ iret pro Izabeta que erat in coquina. Quidã aliȷ̃ testes vt Raphael ꝛ Margarita ꝛ dña Emilia dicũt qd̃ dict⁹ Ludouic⁹ hoc dixit Raphaeli, ꝛ q̄ Margarita tũc non erat in camera, in qua erat dictus Ludouicus, in quibusdã alijs similib⁹. Tñ qꝛ superius dicta meo iudicio ad plenũ sufficiũt iõ in hoc nõ isisto. ¶ Nec ẽt dici p̃ot m̃rimoniũ p̄bari per dñam Emiliã matrẽ. d. Elizabete, qꝛ nõ d̄ponit q̄ m̃rimoniũ fuerit p̄ctũ p verba de p̄nti, qꝛ attestatur qd̃ Ludouic⁹ dixit, vedi Izabeta q̄sto e Carlo che io te ho dato p tuo marito che habiati a viuere e morire insieme come fa el marito cum la mogliere. ꝛ qd̃ Elizabeta rñdit messer si. che io sono cõtẽta de q̄llo che volete voi. Et q̄ deinde dixit dicto Carolo, etu p̄tẽto de tore la Izabeta p tua mogliere che habiati a viuere e morire insieme come fa el marito cum la mogliere: Et Carolus rñdit, messer si. certe iste testis nõ p̄bat q̄ Carolus p̄traxerit m̃rimoniũ p verba de p̄nti: qꝛ illa verba relata Carolũ p Ludouicũ dicẽte etu cõtẽto de tore la Izabeta p tua mogliere, iuncta rñsione ipsius dicẽtis in effectu q̄ erat p̄tẽt⁹ accipere Izabetã in vxorẽ, sunt v̄ba q̄ nõ inducũt m̃rimoniũ de p̄nti: vt no. Jo. an. ꝛ aliȷ̃ post eũ in. c. ex literis. el. j. de spõsa. vbi p̄cludũt q̄ †si dico: placet mihi te spõsare vł tecũ p̄here m̃rimoniũ, nõ p hoc iduciꝛ q̄ dicar te despõsare, vł tecũ p̄here m̃rimoniũ, lꝫ tu idẽ rñdeas, q̄uis aliõ eẽt si v̄ba fuissent p̄cta p hec v̄ba: te despõso, vł te accipio i vxorẽ, vel p silia v̄ba. Et lꝫ Carol⁹ dixerit q̄ sibi placebat accipere. Elizabetã i vxorẽ nõ p hoc seqꝛ q̄ ipse videaꝛ accepisse. Itẽ nec v̄ba dicte Elizabete rñdẽtis dicto Ludouico importãt m̃rimoniũ p v̄ba de p̄nti, p ca q̄ dixi circa primũ teste allegãdo notata, maxie p doc. in. d. c. ex pte. Itẽ nõ caret suspiciõe cũ ipa videat maritũ suũ ꝛ filiã suã affectare dictũ m̃rimoniũ: p ea q̄ dixi. s. Itẽ discrepat in v̄bis formalib⁹ a Ludouico ꝛ alijs, ꝛ ẽt a v̄bis formalib⁹, de qb⁹ in p̄fessiõe facta p dictã Elizabetã corã reuerẽdo dño vicario, p ea q̄. s. dixi. Itẽ alia rõne dictũ ei⁹ est suspectũ. Nã iterrogata, qb⁹ pãnis erat idut⁹ Carol⁹, ipa rñdit q̄ hẽbat zorneã nigrã, ꝛ tñ aliȷ̃ testes vt Raphael d̃ valisineria. ꝛ. d. Nicola⁹ d̄ponũt q̄ hẽbat zorneã pãni rosati. Et sic apparet q̄ ista. d. Emilia nõ hꝫ bonũ recordiũ d̃ his q̄ fctã fuerũt eo tpe. ꝛ iõ nõ caret dictũ ei⁹ suspiciõe. ꝛ ad hoc ẽt bñ faciũt v̄ba ipsi⁹. d. Emilie, q̄ i plurib⁹ ptib⁹ sui testificat⁹ vtiꝛ his v̄bis. s. sibi bñ recordaꝛ. ꝛ lꝫ discrepãtia testiũ circa zorneã seu vestes nõ p̄cernãt substãtialia: † tñ vbi subest suspicio[a] i teste, testis i iterrogãdus de hmõi circũstantijs, vt possit dep̄hẽdi an verũ vel falsum d̄ponat, vt no. Spe. i ti. de teste. §. iã d̃ interrogatorijs. v̄. ꝛ no.

Marginal numbers: 4, 5, 6, 7, 8

[a] ¶ Suspicio. tho. grãma. p̄si. j. nu. 9. j. cod. cõsi. cliij. nu. 7.

⁊ Azo in summa.C.de testi.in pe.co.Bñ facit qđ not.gl.in.c.
cũ cãm q̃ inter Archiepm in v̓bo de tpe.de testib⁹.⁊ ibi not.
doc.maxime Bal.⁊ gl.in aut.de testi.§.⁊ lz.in ver.causam.⁊
Bal.in.l.testiũ.in.vj.col.C.de testi. ¶ Est etiã suspectũ di-
ctũ isti⁹ mulieris ⁊ aliorũ qui idẽ deponere conanť:q2 depo
nunt nõ verosimilia:q2 nõ est de more qđ ea die qua cõtracta
sunt spõsalia de futuro per patrẽ spõse ꝙ postea eadem die
priuate in domo spõse nõ accersitis amicis ⁊ cõiunctis fiãt
spõsalia ꝑ v̓ba de pñti,vt docet experiẽtia q̃ est efficax rerũ
9 magistra.c.ꝙ sit.de ele.in.vj.⁊ testes† q nõ verosimilia depo
nũt suspicione nõ carent.c.q2 verosimile.de p̃sum.⁊ ibi no-
tant doc.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de testi.vñ dt Bald.in.l.j.in.iiij.
col.C.de ser.fug.qđ illđ qđ valde distat a verosimili,est que-
dam falsitatis imago. ¶ Nõ probať etiã dictum matrimo-
niũ ꝑ dñam Marguaritã vxorẽ Raphaelis: q2 ipsa depo-
nit qđ Ludouicus dixi hec v̓ba vcz:Izabeta figliola mia le
qui carolo quale io te ho dato ꝑ tuo marito che tu habi a vi
uere e morire cũ seco come fa el bono marito cũ la bona mo
gliere.etu contenta:⁊ qđ dicta Elizabeta rñdit,vcz: padre
messer si che io sono cõtenta de quello che vi piace Et ꝙ de-
inde dict⁹ Lu.dixit Carolo hec v̓ba,vz Carolo questa e la
Izabeta la quale io te ho dato ꝑ tua mogliere tu habi a vi-
uere e morire cũ seco.secõdo che fa el bono marito cũ bona
mogliere.etu cõtento:⁊ ꝙ Carolus rñdit: messer si . q̃ v̓ba
nõ important matrimoniũ per verba de pñti,vt dixi circa
primũ testem in prin. ¶ Itẽ nõ ꝓbat:q2 dicit ꝙ ista v̓ba fue
rũt formalia precise.⁊ qđ neq3 plus neq3 minus fuit dictũ: ⁊
tñ alij testes nõ deponũt de ista forma verborũ,vt pt3 ex in-
spectiõe attestationũ ⁊ ex cõfessiõe facta ꝑ dictã Elizabetã
corã vicario:ergo nõ probãt per ea q̃ dixi circa primũ testẽ.
¶ Nõ caret etiã suspicione ista testis:q2 dicit qđ ita bene re
cordatur de dictis formalibus verbis matrimonij ac si ipsa
testis illa audiuisset eodẽ die,quo testificata est:⁊ tamen illa
verba fuerũt ꝓlata ꝑ biẽniũ añ:⁊ sic deponit nõ verosimilia.
sc3 ꝙ precise recordeť de tot formalibus verbis ꝑ biennium
añ ꝓlatis,sicut recordareť si eodẽ die sui testificatus audiuis
set.ideo nõ est ei fides adhibẽda,vt dixi.s̃.ꝓxime circa scđm
testẽ. ¶ Preterea etiã variat in aliquo:q2 ista testis interro
gata rñdit ꝙ tpe quo dictus Ludouicus cepit dicere dicta
verba matrimonialia dict⁹ Carolus ⁊ dña Emilia sedebãt.
Cõtrarium aũt deponit dicta dña Emilia ⁊ dñs Nicola⁹.
⁊ etiã dictus Ludouicus saltem quo ad personam Caroli.⁊
talis repugnãtia etiã derogat fidei testis hoc casu vt dixi cir
ca proximũ precedentem testem allegãdo notata ꝑ Azonẽ ĩ
summa.C.de testi.cũ alijs concordantijs. ¶ Variant etiã in
alio dicti testes:q2 dicta Marga.interrogata rñdit qđ tpe
quo Carolus venit in cameram in qua fuerũt prolata verba
matrimonij dicta Margareta nõ erat in dicta camera , s3 ĩ
coquina.vt etiã dt Raphael ⁊ Emilia.s3 Ludouicus Nico
laus ⁊ Thadeus dicũt cõtrariũ:⁊ ideo propter huiusmodi
varietatẽ nõ carent suspicione.⁊ notat Bal.in.l. testiũ. in. j.
q.in fi.C.de testi.iunctis his que dixi circa ꝓximũ p̃ceden-
tem testẽ in fi. ¶ Neq3 etiã ꝓbatur dictũ matrimoniũ ꝑ aliũ
testẽ.s.ꝑ Thadeũ q deponit qđ Ludouicus dixit dicte Eli-
zabete existẽte ibi Carolo:questo e quelo che io te ho dato ꝑ
tuo marito e spõso e quello che ha a viuere e morire teco co
me debe fare marito cũ mogliere.Izabeta figliola mia etu
cõtẽta de tore Carlo : de rubino ꝑ tuo marito:⁊ ꝙ ipsa rñ-
dit:messer si e sono cõtẽta de quello seti cõtẽto voi.⁊ qđ post
ea dixit Carolo:etu cõtẽto de tore la Izabeta mia figliola ꝑ
tua spõsa e mogliere voi haueti ha viuere insieme e morire:
come debe fare marito cũ mogliere.⁊ qđ Carol⁹ rñdit:mes-
10 ser si. ¶ † Hec qdẽ verba nõ denotãt ɔctũ matrimonij per
verba de presenti:q2 si masculus ⁊ femina dicant, vnus alte-
ri placet mihi te despõsare vel tecũ cõtrahere matrimoniũ,
vel te ducere in vxorẽ,nõ induciť despõsatio seu mr̃imoniũ,
vt no.Jo.an.⁊ alij post eũ in.d.c.ex lr̃is.de spõ.vt dixi circa
testimoniũ.d.Emilie.⁊ etiã ꝑ ea q̃ dixi circa testimoniũ di-
cti Lodouici.Preterea iste testis deponit qđ p̃dicta fuerũt
verba formalia Ludouici Caroli,⁊ Elizabete.Et tñ alij te-
stes deponẽtes de verbis formalibus,de quib⁹ etiã attestať
dicta Elizabeta in sua cõfessiõe nõ cõcordãt adinuicẽ in for
ma v̓borũ:ergo tãꝙ singulares nõ ꝓbãt ꝑ ea que dixi circa
primum testem. ¶ Quinimo iste testis vt attestatur notari⁹
in scriptura huius attestationis, variauit in hoc eodẽ exami
ne q2 iterũ interrogatus de v̓bis formalib⁹ dicti Ludouici
⁊ dicte Izabete refert verba sub alia forma verborũ, ꝙ ꝑus
dixerit:iđ ei nõ creditur imo nõ punitur.l.q falsa.ff.de testi.
l.eos.⁊ ibi plene declarat Barto.ff.de testi.⁊ no. in.c.preter-
ea.de testi.cog.cũ si.Variat etiã iste testis ab eo quod depo-
nit ali⁹ testis.s.Raphael in vno: q2 iste testis deponit ꝙ Eli
zabeta habebat vnã cottã viridẽ. Raphael v̓o deponit qđ
habebat vnam sagliam morelã cum manicis veluti morelli.
11 † Itẽ est fabulus dicti Ludouici residẽs in domo dicte Eli-
zabete qñ est regij ⁊ vilis homo:vñ ei nõ creditur per not.ꝑ
gl.insti.de testa.§.ĩ testibus.in verbo,in ea re.⁊ notať ꝑ Cy.
⁊ Bal.in.l.ij.ꝑ illũ tex.C.de testi.notãt doc.in.c.in literis. de
testi.⁊ Bar.i.l.seruos. C.de questio.⁊ Bal.post Cy.in.l.qui
testõ.§.quecũq3.ff.de testa. ¶ Nõ probať etiã dictũ matrimo
niũ per Raphaelem de Valisenaria.nam iste deponit quod
Ludouicus protulit erga dictã Elizabetam existẽte ibi Ca
rolo hec verba vc3: Izabeta figliola mia questo e quello el
quale io te ho dato ꝑ tuo marito espõsa si voglio che voi ha
biati a viuere e morire insieme come debitamẽte debe fare
ciaschaduno bono marito e mogliere.etu cõtenta : ⁊ ꝙ ipsa
rñdit messer si.io sono cõtẽta đ quello che pare e piace a vio.
⁊ qđ demum dixit dicto carolo.questa si e la Izabeta mia fi-
gliola la quale te ho dato ꝑ tua sposa mogliere . voglio che
voi habiati a viuere e morire insieme.come debitamẽte debe
fare cia schaduna mogliere e marito insieme etu cõtẽto:⁊ qđ
Carol⁹ rñdit messer si.ꝑ que verba nõ induciť matrimoniũ
de presenti,vt dixi.s̃.maxime circa primũ testem. Itẽ nõ ꝓ
bat:q2 dicit qđ ista fuerunt formalia verba ⁊ tñ discrepat in
forma verborũ ab alijs testibus deponẽtibus de verbis for
malibus.vt pt3 ex attestatiõibus aliorũ testiũ ⁊ ex cõfessiõe
dicte dñe Elizabete facta corã dño vicario,ꝓut hec deduxi
circa primũ testẽ.Et etiam suspectus testis q2 dixit se recor-
dari de dictis ꝓprijs ⁊ formalibus verbis ac si per diẽ añ te
stificatum suũ audiuisset:cum tamen iam elapsum esset biẽ-
niũ.⁊ sic animose deponit ⁊ nõ verosimilia,vt dixi circa scđm
⁊ tertiũ testem. Variat etiã iste testis ab alijs in vno:q2 ipse
deponit ꝙ qñ Ludouicus ꝓtulit dicta verba matrimonia-
lia:dictus Ludouicus ⁊ Carolus sedebãt. cuius contrariũ
attestatur dicta dña Emilia ⁊ dictus Ludouic⁹ saltẽ de ꝑ-
sona ipsius Ludouici.Variat etiã circa vestẽ dicte Elizabe
te vt dixi supra circa attestationẽ Thadei. ¶ Neq3 etiã pro-
batur dictum matrimoniũ per dictũ Nicolaũ q deponit qđ
Ludouicus in pñtia Caroli dixit dicte Elizabete hec v̓ba,
vc3:Izabeta figliola mia questo e quello che noi te hauemo
dato ꝑ tuo marito spõse che habiati a viuere e morire insie-
me como fa el bono marito cũ la mogliere:el voglitu : ⁊ qđ
ip̃a Elizabeta rñdit messer si.io voglio q̃llo che volite voi.⁊
ꝙ postea idẽ Ludouicus dixit dicto Carolo.Carlo questa
e q̃lla mia figliola che te ho data per tua mogliere.la vogli-
tu:⁊ qđ dictus Carolus rñdit messer si.que quidem verba
nõ probant matrimoniũ de presenti,vt dixi circa primũ ⁊
scđm testem ⁊ presertim nõ probat:q2 dicit se referre formalia
v̓ba prolata in ipso ɔctu.⁊ tñ discrepat a forma verborũ rela
ta ꝑ alios testes:⁊ de qua in cõfessiõe dicte Elizabete fit men
tio ⁊ ideo tanꝙ singulares nõ probant,vt dixi circa primũ
testẽ.Variat etiam in aliquibus ab alijs testibus.nã ipse di
cit ꝙ ipse testis parabat mensam qñ Ludouicus ingressus
est camerã ea hora qua deuentũ est ad assertũ matrimoniũ.
S3 dict⁹ Thadeus ⁊ dña Emilia attestãtur qđ imo fuit di
ctus Thadeus q parauit mẽsam.Preterea iste testis tanꝙ
domestic⁹ habitabat in domo dicti Ludouici ⁊ dicte Eliza
bete ad seruiẽdũ.Et iđ nõ videť idone⁹ ꝑ ea q̃ dixi supra cir-
ca ꝑsonã dicti Thadei. ¶ Nõ obstat etiã ꝙ dict⁹ testis de-
ponit super sexto.c.ꝙ dictus Carolus dixit cuidam cõsan-
guineo suo quẽ secũ duxerat ad prandiũ ad domũ dicti Lu
douici.questa e mia mogliere.⁊ ꝙ ille cõsanguineus tetigit
manũ dicte Elizabete.q2 rñdeo qđ ĩ hoc iste testis est singu
laris,⁊ ꝑ ɔñs nõ ꝓbat.c.bone.el.j.de elec.c.l3 cãm. de proba.
12 ¶ † Preterea nõ dicit iste testis qđ dicta verba dixerit Ca-
rolus in pñtia dicte Elizabete hoc intelligẽtis, ⁊ exp̃sse vel
tacite cõsentiẽtis,prout requiriť vt fidem faciat.l.certũ. §.si
quis absente.ff.de cõfes.l.fi.ff.de interrog.acti.notatur in.c.
ex parte.de cõfes.⁊ in.c.si cautio.⁊ ibi plene ꝑ.d.Abb. de fi-
de instru.Et declarat optime Sali.in.l.vnica.in.xv.opp. C.
de cõfes.⁊ etiã Cyn.in.vj.q.⁊ Sali.in.l.iubemus. C. de liber.
cau.⁊ in.l.generaliter.in.vj.q.C.de non nume.pecu.⁊ etiam
Bal.in.l.iij.C.de repudi.heredi.in.ĩ.notabili,per illũ textũ.
¶ Nõ obstat etiã quod iste testis dicat qđ Carolus ⁊ Eliza
beta erãt reputati vir ⁊ vxor , prout etiã videtur deponere
dictus Raphael ⁊ Thadeus:q2 rñdeo qđ nõ deponunt qđ
fuerunt cõmuniter reputati ab omnibus in vicinia vel saltẽ
a maiori parte qđ essent maritus ⁊ vxor. Et iđ talis ꝓbatio
nõ releuat.l.j.⁊ ibi no. Ray.⁊ Bar.C.de testa.l.iij.ff.ad Ma
cedo.⁊ no.Spe.in tit.de test.§.j.ver.quid si tñ a maiori pte.
⁊ notãt doct.in.c.qđ ꝑ nouale.de verbo.signific.⁊ Angelus
⁊ moderni

& moderni in.l.ad testiū.§.j.ff.de testa.& per no.per Bar.in.l. de minore.§.si plurium.in.ij.q.ff.de questionibus.¶ Nō ob. etiam quod iste testis dicat quod de predictis per eū est publica vox & fama:quia quasi omnes habitatores in ciuitate regnī sciūt de predicto matrimonio.Quia respōdeo qđ illud matrimoniū de quo iste testis deposuit nō dicitur esse matrimoniū per verba de presenti,vt est superius dictū.& p̄ɔñs si est publica vox & fama de matrimonio,qđ nō fit per verba de p̄senti ɔctum:hoc nihil ad rem.¶ †Preterea vt testis probet famam debet interrogari a quibus audiuerit.& ipse dʒ dicere a quibus audiuit,vt sic liquere possit an a fidedignis fama p̄cesserit,ꝫm quod notabiliter declarat Bar.in.d.l.de minore.§.si pluriū.in ∇.quero si testis interrogat̃ ꝛc.& Ant. de But.in.c.cum oporteat.de accusa.hoc etiam ibi tenet Jo. de Jmo.saltem quando non deponit se audiuisse a maiori parte.Ang.etiā in repetitione.l.ea quidē.C.de acc.in.iij.col. & Lud.Ro.in.l.j.in prin.ff.de ope.no.nun.tenēt ꝙ testis deponens de fama,debet exprimere personas a quib⁹ audiuit: etiam si non sit interrogatus per not.per Jnn.in.c.qualiter & qñ.el grāde.de accu.Bene faciūt notata p Ang.in.l.qd ergo.§.quātū.ff.de his qui no.infa.vbi tenuit qđ †testis deponēs de fama[a] nō p̄bat nisi etiā non interrogat⁹ reddat rōnē dicti sui.vt etiam dicit.d.Abb.in.c.consuluit.el.j.de appel. per illū tex.& in.c.cū cām que inter Archiep̄m.de testi.in.iij. col.per ibi no.per Jnno.Bene faciunt no.per Bar.in.d.§.si pluriū.in pen.q.in fi.& Bald.in.l.proprietatis.C.de proba.& in rub.ff.de iureiur.Sed dictus testis non reddit rōnem dicti sui,prout reddi debet.s.per aliquē ex sensib⁹ corporeis iuxta.l.qui testō.§.fi.ff.de testa.l.testiū.C.de testi.& in.§.fin vero absunt.in aut.de here.& fal.& in dictis locis notat̃.& per hec videtur qđ nullus ex testibus dñe Elisabete reperiret̃ p̄bare famam legitime.¶ †Preterea fama etiā cum aliquo tractatu inter aliquos vt coniuges non probat matrimoniū,nisi fuerit de longinquo.c.illud.in verbo,annos decē.de p̄sump. ꝫm veras conclusiones quas ibi finaliter approbat Hosti.in gl.sup verbo,mēsa.& ēt in gl.magna,vt ibi.optime declarat Jo.de Jmo.& idē tenet ibi.d.Abb.& Sali.in.l.quidam.ff.de proba.& in.l.non nudis.eo.tit.C.¶ Quinimo nullus tractatus sufficiēs pōt dici,p̄bat⁹:qꝛ lʒ qs habeat cōuersatione in domo alicuius mulieris.& tñ alibi habitet atqꝫ dormiat nō resultat presumptio qđ sint maritus & vxor,sed potius contrariū,vt probatur in.d.c.illud.& ibi no.Ant.de But.& Jo. de Jmo.& presertim cum subesset hic causa cōuersatiōis.scilicet spōsaliorū per verba de futuro.Et eadē ratione infertur quod oscula amplexus aut munera inter virum & mulierem non inducūt tractatum aliquem sufficientem ad faciēdum sponsalia de futuro trāsire in matrimonium de p̄senti. c.j.de eo qui con.matri.con.inter eccl.& plene nota.doc.in.c. is qui.de spō.¶ Ex quibus concludo vt dixi non esse probatum.Alex.Tartag.

Consilium.CLIIII.

De pari materia.

Visō themate suprascripto & attestatiōibus testiū receptorum in causa matrimoniali iter Antoniā filij Bartholomei Marelli agētē & Bartholomeum de zotolis se defendentē. Mihi videtur nos esse in casu quod actore non probante reus debet absolui,iuxta.l.qui accusare.C.de edē.ca.vno.vt eccle.benef.Et ad ostendendū quod testes producti pro parte dicte Antonie nō probēt deducitur sic.nā ad probādū substantiam & cōtractum matrimonij p verba de p̄nti p̄ducti sunt p̄ncipaliter tres testes.s. Bartholome⁹ Marellus p̄r dicte Antonie,& Joāna mr̄ eiusdē Antonie.& Elizabeth ēt soror ipsius Antonie.Et qđ isti testes nō probēt ostenditur sic.nā per ɔfessionē dicte Antonie & etiā p testes rei est †p̄batū de disparitate dicti Bartholomei de zotolis & dicte Antonie saltem in diuitijs in quibus superat Bartholome⁹ de zotolis cōditionē dicte mulieris quo casu pater & mr̄ mulieris nō sunt idonei testes[b].c.super eo.el.ij.de testib.Tūc em̄ nō reperit̃ etiā in causa matrimoniali derogatū regule tradite in.l.parentes.C.de test.& in.c.ij.cum ibi not.qui ma.acc. p̄nt.¶ Plus dicit Spec.in tit.de teste.§.j.versi.itē quod est parens.& Hosti.in summa in tit.de teste.§.quis possit.vers. vbi autē querit̃.†quod etiā qñ illi inter quos diceret̃ cōtractū esse matrimoniū essent pares in cōditione adhuc testimonium patris & matris esset suspectū & cōmitteretur iudicantis arbitrio.& quemadmodū vt dixi non sunt pater & mater idonei testes in dicta causa:ita nec dicta soror:qꝛ illō qđ dr̄ in matre.d.c.sup eo.habebit locum in consanguineis ꝫm Hosti.in.d.ver.vbi autē. ar.l.j.C.de emen. propinquo, Alsciō m eū posset vilis mulier petere regē in virū & rustic⁹ reginā in vxorē p̄ducēdo testes de cōsanguinitate sua.¶ Alia ratione etiā nō p̄bāt dicti tres testes:† qꝛ dict⁹ Bartholomeus Marell⁹ cōparuit in causa & testes p̄duxit & sic fuit solicitator in causa p̄pter qđ ei nō credit̃ per id qđ habet̃ in l.fi.ff.de testi.& in.c.Romana.de testi.in.vj.Et ita notāt dñi de rota sua cōclusiōe.cclix.inci.itē qđ solicitator.& Anto. de bu.& Jo.de imo.i.c.cū a nobis.de test.& d.Abb.fic.i.c.sup eo. tit.Pe.de anc.in ɔ̄s.cccxxvij.inci.ad corrobationē predictorū.¶ †Accedit etiā:qꝛ fideiussit pater p expēsis in cā filie q̄ nihil hʒ & ideo etiā rōne sui interesse nō est idone⁹ testis, vt concluditur maxime per Joā.and.in titu.de teste. §.j.super ver.Sed quid de fideiussore.& per Spe.& Joā.and.in tit. de iudice delegato.§.superest.ver.sʒ nūqd fideiussor.& no. doc. in.l.si cui leget̃.§.fi.ff.de leg.j.& Ang.in.l.ab executore.§.alio. cū sequēti.ff.de appel.& Jo.de imo.in.l.a snīa.in princi.ff.de app.¶ †Preterea dictus Bartholomeus Marell⁹ vt ex ei⁹ dicto cōprehēdit̃ fuit mediator dicti ɔctus matrimonij: ergo nō est idone⁹ parte finita.c.j.per locū a spāli.de testi. in vj.Et ibi no.gl.pe.& gl.in.d.c.Romana.in verbo,in testem. & gl.in.§.in his.in versi.qđ si ad numeratorē.in verbo,ad numeratorem.in aut.de fide instr.& notat Bar.in.l. omnibus. C.de testi.& in.l.deferre.ver.ijdem decreuerunt.ff.de iure fis. & Jo.an.Ant.de But.& Jo.de imo.in.c.dilectorū.de tes.cogē.& tibi Cardinalis & Ant. de bu.in.c.cū a nobis.de testi.& Jo.de imo.in.d.l.si cui leget̃.§.fi.& Sali.in.l.null⁹.ff.de testi. vbi tʒ ꝙ in his que respiciunt perfectionē ɔctus non possit proxeneta admitti ad testificādū parte innita.p id qđ habetur in.§.antep.in aut.de test.Licet quo ad p̄bandū aliqua q̄ p̄cessissent cōtractū potuisset admitti scdʒ eū:qꝛ ille text.hoc nō p̄hibet nec affectio cōtractus respicit illa, lʒ glo. magna ibi aliter senserit.quā seq vident̃ Bal.& Sali.in.d.l.oib⁹.Sʒ vt dicunt doc.maxime in.d.c.dilectorum.rō.assignata p gl. d.§.antepe.etiā militat in p̄hibēdo qđ proxeneta volēs testificari non possit altera pte innita,& ita etiā tʒ Jo.de Jmol. in.c.ex literis.de trāsac.†Jtē dict⁹ Bartholomeus Marellus est etiā suspectus,qꝛ deponit ad commodū p̄priū.testificatur em̄ dictus Bartholomeus de zoto.dixit qđ volebat dotare dictā Antoniā in ducatis cētū qnquaginta & sic releuare patrem ab onere dotādi qđ sibi incūbit iuxta.l.fin.C.de p̄mis.&.l.qui liberos.ff.de ritu nup.iunctis notatis p Bart. in.l.mulier.§.cū proponeretur.ff.ad trebel.¶ Jdcirco eius testimoniū nō est legitimū.d.l.oib⁹.&.d.l.null⁹. ¶ Jtē dicti tres testes sunt adinuicē ɔ̄riȷ:qꝛ Bartholomeus Marellus deponit qđ dict⁹ Bar.de zotolis tpe celebratiōis cōtract⁹ matrimonij habebat biretū nigrū in capite.Sed dicta Joanna vxor dicti Bartholomei.de Marellis deponit qđ dictus Bar.d zoto.tpe dicti ɔct⁹ hēbat biretū rubeū i capite. & lʒ ista discrepātia nō sit circa substātialia,†tñ vbi subest suspicio in teste p ut suberat i p̄posito nostro, tūc testis ē interrogād⁹ de hmōi circūstātiis,vt possit dep̄hēdi an verū vel falsum deponat,vt notat Spe.in tit.de teste.§.iā de interrogatorijs.ver.& no.Et Azo in summa.C.de test.in penul.col. & ibi p̄prie dt interrogādum testē.qd ille haberet in capite. Bñ facit ꝙ no.gl.de test.in.d.c.cū cām q̄ inter Archiep̄m. no.in v̄bo,de tpe.& ibi no.doc.maxime Bal.& gl.& in aut.de testi.§.& lʒ.in v̄bo.cām.& no. Bal.in.l.testiū.in.vj.col.C.de testi.¶ Possent ēt fortasse adduci nōnulle alie repugnātie inter dictos testes:sed ea q̄ supra deducta sunt videt̃ opportune sufficere ad infringēdā fidem eorum.¶ Nec predictis ob. si diceret̃ ꝙ p testes dicte Ant.est p̄batū qđ dicta Antonia & parētes sui sunt bone fame:qꝛ dico qđ posito etiā qđ istud esset p̄batū hoc nō sufficeret,vt dicti testes p hoc p̄barēt:qꝛ est bñ verū qđ vbi p̄baret̃ qđ pater & mater essent valde bonesti possent testificari p matrimonio etiā stāte disparitate, ꝫm qđ no.Jo.and.post antiquos in.d.c.sup eo.† sʒ aliud est dicere qđ sint bone fame,aliud est dicere ꝙ sint valde honesti.p hoc bñ facit qđ no.Host.& Jo.an.post gl.i.c.insinuate. de of.dele.vbi dicūt qđ nō sufficit recusare iudicē allegādo cām familiaritatis alteri⁹ ptis cū illo,sʒ dʒ exprimere qualr sit familiaris , quia posset esse qđ esset familiaris modica familiaritate.q̄ qdē nō sufficit ad recusandū iudicē,vt no.ibi i gl.j.alſ aūt qlibet posset recusari cū quilibet naturaliter alteri sit obligat⁹ ad quādā familiaritatē.l.j.i fi. cū duab⁹ sequētib⁹.ff.de iust.& iu.bñ facit qđ no. Jo.de imo.i.l.j.§.si qs neget.in.vij.col.& i.l.cū ab initio.in.ij.col.ff.quēad.test.aper.

[a] ¶ Fama.ꝫ.lib. iiij. consil .xxv. nume.6.

[b] ¶ Testes.ꝫ.eo. consi.clij.nu.13. cōsi.cliij.num.6. Stepha.aufre. trac.ð reproba. testi.vers.pater. alcia.de p̄sump. reg.j.p̄sumpt.ij. nu.4.

¶ Nõ ob. etiã id quod deponũt quinq; alij testes recepti in fauorem dicte Antonie. ⁊ primo illud quod deponit Cõstãtia. dum conatur probare ꝙ dictus Bartholome⁹ de zotolis dixerat dicte Antonie qđ ei promiserat tãq̃ vxori, ⁊ qđ confessus fuit se esse maritum suum: q̄ respondeo quod ista mulier in depositiõe sua est vnica ⁊ singularis, ⁊ sic nõ ꝓbat c. in omni. de testibus. l. iusiurãdi. C. de testibus. l. vbi numerus. ff. de test. Preterea vt ipsamet asserit ẽ amica dicte Antonie, ⁊ sepissime cõuersabat̃ in domo sua. †⁊ ideo testi. amico min⁹ credit̃. ⁊ sic nõ est integer testis. l. iij. in prin. ff. de testi. ⁊ ibi not. Jac. but. ⁊ est. gl. no. in. §. cogitandum. in verbo testes. in fi. in aut̃. de monachis. ⁊ no. pet. ⁊ Cy. in. l. eos. C. de testi. ⁊ Bald. in. l. data opera. in. xxij. col. qui accu. non pos. et Jo. And. in addi. Spe. in tit. de teste. §. j. iuxta prin. ⁊ notant doc. in. c. quoties. de testi. Non loquor de teste instrumentario ꝑ id quod habetur in. l. sciendũ. ff. de vsuris. ⁊ per Baldũ in. l. scripturas. C. qui potio. in pigno. ha. ¶ Preterea ꝓsupponitur qđ per tres testes receptos pro ꝑte dicti Bartholomei de zotolis probatur quod audiuerũt Antoniã dicere ꝙ Bartholomeus de zotolis nunq̃ sibi aliquid promisit, sed patri ipsius Antonie. ⁊ sic Antonia cõfessa fuit cõtrariũ ei⁹ qđ asserit dicta. Cõstãtia, ⁊ dicte cõfessioni Antonie stãdum est: cũ Antonia stet pro matrimonio, vt not. doc. in. c. sup eo. de eo qui cog. cõ. vxo. sue. ¶ Nõ ob. etiã illud quod deponit Martha vxor Andreoli ⁊ Richadona eius filia que conãtur deponere de cõfessione dicti Bartholomei de zotolis cõfitentis absente dicta Antonia illã esse vxorem suam: †q̄ respõdeo qđ cõfessio illa facta absente parte nõ ꝓbat plene. l. fi. ff. de interrog. ac. l. certũ. §. si quis absente. de cõfes. no. in. c. ex parte. de cõfes. ⁊ i. c. si cautio. ⁊ qđ ibi plene ꝑ ab. de fi. istr. Et cõtrariãtur adinuicẽ dicte due mulieres. s. Martha: et Richadona in plurib⁹, presertim in eo qđ Martha ĩ sua repetitione đt quod Richadona eius filia nihil dixit versus dictũ Bartholomeum, ⁊ Richadona deponit oppositum. vñ qñ vnus testis contradicit vni alij dictũ vtriusq; inualidatur, vt no. Jo. And. ⁊ alij communiter in. c. in nostra. de testi. ⁊ Ant. de but. in. c. cũ tu. eo. tit. ¶ Preterea probatum per plures testes dicti Bartholomei ⁊ saltem per natalẽ et Ptolomeũ đ cortesijs qđ dicta Maria affirmauerat cũ sacramẽto ꝙ dict⁹ Bartholome⁹ de zotolis nõ fuerat confessus se esse maritũ, sed negauerat. †⁊ sic ipsa Maria dixit cõtrariũ ei⁹ qđ postea deposuit ⁊ testificata est in iudicio, ⁊ sic testimoniũ eius nõ est tale[a] qđ eius occasiõe possit ferri sentẽtia in fauorẽ illi⁹ ꝑ quo testificata est in iudicio, vt no. Anto. de bu. ⁊. d. Abb. in. c. cũ in tua. de testi. ⁊ cõsuluit Ange. in cõsi. cclxxv. inci. quedã dña Ma. ⁊c. per id qđ habet̃ in. c. per tuas. de ꝓba. ⁊ per notata ꝑ Inn. in. c. preterea. de testi. cog. ⁊ bñ faciũt notata ꝑ Bar. i. l. eos. ff. ad legẽ cor. de fal. ⁊ Pet. de ancha. in clem. testibus. ad fi. de testi. ⁊ tanto magis cũ interuenerit iuramentũ tã in depositione iudiciali q̃ in extraiudiciali. ⁊ sic de necessitate testis fuerit piurus. ⁊ ꝓpter piuriũ repellit̃. c. testimoniũ. de testi. ⁊ ita firmat. d. Abb. Siculus in. d. c. per tuas. in vlt. col. Probatur etiã per dictum natalẽ ⁊ ꝑ Cõtessam ei⁹ vxorem qđ dicta Martha dixit dicte Richadone: viene che io te voglio fare examinare. intelligẽdo in ista causa. ⁊ ꝙ Richadona rñdit: io sono stata examinata io ho dicto el vero. intelligẽdo de examinatiõe extraiudiciali. ⁊ qđ Martha rñdit: viene pure adire come ho dicto mi. che dicamo tutti per vna lengua. chel para che noi dicamo el vero. Ex quibus apparet dictam Mariam nimis animose venire ad causam predictã ⁊ esse suspectã, sicut de sollicitatore cãe dictũ est. s. ⁊ bene facit qđ habet̃ in. c. ij. de restitutione in integ. ⁊ in. c. accedẽs. el. ij. vt lite nõ cõtest. est etiã probatũ per dictũ Natalem ⁊ per magistrum Jacobum qđ dicta Maria est multo magis familiaris ⁊ domestica dicte Antonie ꝙ dicti Bartholomei. Eodẽ morbo ẽt laborat dicta Richadona que priusq̃ examinaret̃ in iudicio đt cũ iuramẽto in ꝓsentia dicti Bartholomei de zotolis se nihil scire de his que postea testificata est: ⁊ tñ testificata est de his quibus ipsa đt interfuisse ⁊ ante tp̃s que primo cũ iuramento dixerat se nihil scire: ⁊ ideo videtur periura ⁊ nõ ꝓbat, vt patet ex iã dictis, ⁊ ꝑ notata per Bal. ⁊ Sali. in. l. de tutela. C. de i inte. rest. mino. ¶ Nõ ob. ẽt illud qđ deponit Pasqua vxor Frãcischini: q̄ i ꝑmo testificatu nõ deponit de aliquo mr̃imonio cõtracto ꝑ verba de presenti vel de cõfessione talis mr̃imonij. sed in repetitione addit qđ semel audiuit dici a dicto Bartholomeo qđ Antonio erat eius vxor ⁊ nõ deponit quod illud dixerit in ꝓsentia dicte Antonie hoc ĩtelligẽtis: ⁊ est ẽt singularis, ⁊ sic nõ ꝓbat rõnibus quibus dixit ẽt Mariã ⁊ Cõstantiã nõ ꝓbare. Et eodem morbo laborat Francischinus vltimus testis q est singularis, ⁊ deponit de cõfessione facta absente ꝑte. ¶ Preterea nõ deponit ꝙ Antonius de zotolis, cõfessus fuerit qđ ex parte Antonie interuenerit cõsensus explicat⁹ ꝑ verba de presenti, vt requiritur. c. tue. de spõsa. Et posito ꝙ tũc Ant. de zoto. dixisset Antonie tu sei mia mogliere. ⁊ incõtinenti nõ fuerit subsecut⁹ cõsensus dicte Antonie ꝑ v̄ba de ꝓsenti, lz ex interuallo postea Antonia cõsentiret nõ intelligeret̃ esse ɔ̄ctũ mr̃imoniũ, vt notabiliter tradit̃ ꝑ Ant. de but. post alios in. c. si inter virum. de spõsa. Preterea dict⁹ Francischinus erat commotus odio aduersus dictũ Bartholomeũ de zotolis. ⁊ nimiũ animose deponebat contra Bartholomeum. nã ꝓbatũ est ꝑ Joannẽ de Brixia. ⁊ Laurẽtium de arigonibus ꝙ dictus Frãcischinus dũ esset sermo de testificãdo cõtra Bartholomeũ dixit. Ela faro al pegio che io potero, perche el va dicẽdo che el fara immitriare vna mogliere. ĩtelligẽdo de dicto Bar. de zo. ⁊ in eius dãnum. ¶ Deniq; Frãcischinus deposuit se fuisse molestatum per mediã personam Laurentij de arigonib⁹ ⁊ Blasij de porta noua ne veniret ad testificãdũ. ⁊ dicti Laurẽtius ⁊ Blasius ambo deposuerunt contrariũ. ideo nõ probãt per notata in. d. l. in nostra. de testi. concludo absoluendum esse dictum Bartholomeum. Alex.

a ¶ Tale. s. lib. iij. cõs. lxxxi. nu. 20. s. lib. iiij. consi. cxxxij. nu. 3.

Consilium. CLV. Confirmatio precedentis.

Alias cõsultus respondi in causa matrimoniali inter Antoniã filiam Bartholomei marelli agentem ⁊ Bartholomeũ de zotolis se defendentem concludendo non esse probatam intentionem agentis. Nunc vero fertur quod vltra ꝓbationes quaten⁹ facte fuerãt recepti sunt ex officio vicarij curie ep̃alis iudicis ipsius cãe testes quatuor vz dñs Stephan⁹ magister Jacobus Leonardus ⁊ Bonifiliolus quorũ dictã etiam meo iudicio nõ faciũt resultare plene esse probatũ de matrimonio primo: †q̄ lz sp̃aliter sit a iure inductum, qđ in cã matrimoniali iudex ex officio suo possit inquirere de cõsanguinitate vel alio impedimẽto vigẽte inter eos q matrimoniũ cõtraherent vel cõtraxissent. c. j. qui ma. ac. pñt. c. porro. de diuor. c. ad dissoluendũ. de despon. impu. c. cum inhibito. de clandesti. despon. xxxv. q. vj. si duo. ꝙ tũc iudex põt de fama ex officio suo se informare. c. cũ in tua. de spõ. tamẽ extra istos casus remanem⁹ ĩ regula ꝙ nõ possit iudex in causa matrimoniali officium suũ impartiri sed ad petitionẽ ꝑtis ꝓceddũẽ sit: vt ꝑ Inn. ⁊ alios ĩ. c. ad nostrã. el. ij. de iureiur. no. Ant. de but. in. c. bone. el. j. de postu. prelato. iuxta id quod habetur in. l. iiij. §. hoc autem. ff. de dam. infec. ⁊. l. j. §. si magistratus. ff. de magi. cõue. Preterea domin⁹ Stephan⁹ nõ probat. nã dum dicit ꝙ trãseũdo audiuit dictũ Bartholomeũ de zotolis cõfabulantẽ cum nõnullis, ⁊ loquẽdo de Bartholomeo Marello ꝑte dicte Antonie dixit Faza quãto el vole che ello nõ la maritara maiche elle emia mogliere. Et qđ hec dixit Bartholomeus de zotolis sub volta dom⁹ Jacobi de palatio. nã in hoc est singularis. igitur nõ ꝓbat. l. iurisiurandi. C. de testi. c. lz cãm. de proba. †Itẽ q̄ dicta v̄ba fuerũt enũciatiue emissa propter aliud. s. ad ostendendũ quod Bartholome⁹ Marellus nõ inueniret aliquẽ q acciperet dictã Antoniam in matrimonio. quo casu verba ipsa enunciatiua nõ inducunt probationẽ, etiam si interuenirẽt dicta verba in epistola missa absenti: q̄ nõ prodessent ad ꝓbationẽ dicto absenti. l. epistola. ĩ prin. ff. de pac. l. nõ nudis. ⁊. l. nõ epistolis. C. de proba. ita vult Bar. in. l. ex hac scriptura. in vlt. col. ff. de dona. in versi. quero quid in contractibus. ⁊ patet ex iuribus que ipse allegat. Et per hoc non obstat id qđ sub dubio forte notat Ant. de bu. in. c. si cautio. de fide instru. Dũ vult qñ cõfessio facta absente parte de equitate canonica ꝓbet ꝑ id quod notat̃. j. q. vij. ĩ. c. quoties cordis oculus. q̄ posito quod illud esset verũ: tñ nõ ꝓcedit in cõfessione continẽte aliquid enunciatiue prolatum incidẽter ꝓut aliõ: q̄ hoc casu etiã si in epistola missa absenti hoc fieret nõ prodest ad probationem vt dixi. ⁊ tamen secus est qñ in epistola missa absenti cõtinetur aliqua cõfessio emanãs ꝑncipaliter propter illum actũ super quo emanauit cõfessio. l. publia. §. fi. ff. deposi. ⁊. d. l. ex hac scriptura. ¶ †Preterea illam opinionẽ Ant. de but. reprehendit. d. Abb. in. d. c. si cautio. ⁊ in. c. fi. de cõfessis. per ibi notata per gl. ⁊ per tex. in. d. c. si cautio. in ratione sui. Et dicit quod non ob. id qđ no. gl. in. d. c. quoties cordis. q̄ illa gl. lo ɋtur qñ verba dispositiua ꝓferebãtur in presentẽ, vt q̄ dico: promitto tibi quod dabo tibi

tio. quo

tio.quo casu etiã de iure ciuili oriebatur saltẽ naturalis obligatio,vt plene notatur in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de ver.ob.Tutior tamen est prior respõsio.s.ꝙ ille testis est singularis.¶ Non obst.etiã dum iste testis dicit ꝙ est publica fama in vicinia dicti Bartholomei de Zotolis,⁊ dicti Bartholomei marelli,qđ dictus Bartholomeus de zotolis accepit dictam Antoniã in vxorẽ:⁊ vr̃ innuere ꝙ ista forma traxit originẽ ex eo ꝙ dictus Barth.de zoto.habuit cõtinuã conuersationẽ a.xviij.mẽsibus citra in domo dicti Bart.marelli:q̃ [4] rñdeo ꝙ iste testis nõ probat legitime de fama:† q̃ qñ fama [a] non traxit originem[a] a causis probabilibus parui momẽti, est saltẽ in causis,vbi agitur de magno preiudicio,vt in casu nostro.l.decurionum.C.de pe.no.per Bar.in.l.de minore.§.si plurium.ff.de questio.Sed ex eo quod quis habeat cõuersationem in domo alicuius mulieris:⁊ tñ alibi habitet ⁊ dormiat,nõ resultat presumptio qđ sint maritus ⁊ vxor, sed potius ꝯtrium,vt probatur in.c.illud.de presum.⁊ ibi no.Anto.de but.⁊ Jo.de Jmo.⁊ hoc etiam docet cõis experiẽtia, que [5] est efficax rerũ magistra.c.quã sit.de elec.li.vj.¶ † Jtem non probat:q̃ non fuit interrogatus a quibus audiuerit.et ipse testis nõ expressit aliquẽ a quo audiuerit,⁊ sic non põt apparere an fama ꝓcesserit a fide dignis.ideo talis testis nõ probat ſm Bart.in.d.l.de minore.§.si plurium.ff.de questio.in versic.quero si testis interrogatur ⁊c.Et Ant.de but.in.c.cũ oporteat.de accu.⁊ hoc etiam tenet ibi Jo.de Jmo.saltem si testis non dicat se audiuisse a maiori parte, qđ quidem non dicit prefatus testis.Et qđ testes debeant exprimere personas,a quibus audiuerint illud de quo dicũt esse famã, etiam si non sunt interrogati:q̃ alias nõ probãt.tenuit etiã Ang.in repetitione.l.ea quidẽ.in.iij.col.C.de accusa.⁊ Lud.Ro.in.l.j.in prin.ff.de ope.no.nun.per no.per Jnn.in.c.qualiter ⁊ qñ.el grande.de accusa.Bene faciunt notata per Ange.in [6] l.quid ergo.§.quãtũ.ff.de his qui no.infa.vbi tenuit,† ꝙ testis deponens de fama,non ꝓbat,nisi reddat rõnem dicti sui etiã non interrogatus,vt dicit.d.Abb.in.c.consuluit.el.j.de app.per illũ tex.⁊ in.c.cũ causam que inter Archiepiscopũ.de resti.in.iij.col.per ibi notata per Jnn.Bene faciunt no.ꝑ Bar.in.d.l.de minore.in.§.si plurium.in pe.q.in fi.dum dicit qđ non sufficit probare simpliciter famam esse, qđ tale quid factum fuerit.⁊ notat etiã Bal.in.l.proprietatis.C.de ꝓba.⁊ in rub.ff.de iureiu.⁊ per hec etiam patet quod magister Jacobus nõ probat deponendo de fama:q̃ si bene inspiciatur, non dicit a quibus audiuerit,licet exprimat aliquos contestes quibus presentibus dicit se audiuisse de fama ⁊ nõ deponit qđ audiuerit a maiori parte,nec probabilẽ cãm exprimit a qua fama traxerit originẽ:vt patet ex his q̃ dixi circa primum testẽ.¶ Peius etiam probat Leonardus:qui laborat iisdem defectibus,⁊ non deponit,vnde originem traxerit fama.¶ Nec etiã probat quartus testis.s.Bonifiolus:q̃ non probat famã,maxime cum ibi non deponat a quibus audiuit,nec qđ a maiori parte,vt requiritur ad hoc vt sit fama,⁊ notatur in.l.iij.§.eiusdem.ff.de testibus.item quamuis dicat qđ Bartholomeus de Zotolis dixit sibi,quod ibat ad vxorem suam,scilicet Antoniam quam acceperat in vxorem:tamen nõ probat:quia est singularis.item quia absente parte, vt dictũ est.Jtem deponit non verosimilia,ergo sibi nõ creditur.l.ob carmẽ.§.fi.ff.de test.no.in.c.in nostra.de testibus. Quod autem deponat nõ verosimilia patet:quia ipse dicit, ꝙ ignorabat Barth.accepisse dictam Antoniam in vxorẽ.⁊ tamen dicit,qđ in suamet vicinia erat de hoc publica vox ⁊ fama,quo casu presumptio ⁊ verosimile est qđ ipse sciuerit.⁊ notatur in.l.si tutor petitus.C.de pericu.tut.⁊.xvj.dist.qđ [7] dictis.¶ † Preterea fama cũ aliquo tractatu inter aliquos vt coniuges nõ probat matrimonium,nisi fuerit de longinquo.c.illud.in verbo,annos decem.de presumptio.secũdum veras conclusiones,quas ibi finaliter approbat Host.in gl.super verbo,mensa.⁊ etiam in sua glos.magna:vt ibi optime declarat Jo.de Jmo.⁊ idem tenet ibi.d.Abb.⁊ Salice.in.l.quidam.ff.de proba.⁊ in.l.non nudis.C.eo.tit. ¶ Quinimo nõ est probatus aliquis tractatus inferens ad matrimoniũ, vt patet ex dictis testium,iniunctis his que dixi supra inducendo tex.in.d.c.illud.vt faciunt Doc.dum dicunt quod tenere mulierem non in eodem lecto vel non in eadem habitatione,non infert ad matrimonium nec donaria, de quibus nõnulli testes deponere conatur,scilicet de vno tessuto ⁊ duobus paribus caligarum ⁊ planellarum non inferunt matrimonium.c.j.de eo qui cõtraxit matrimonium contra interdictum Ecclesie.⁊ plene notant Doct.in.c.is qui.de sponsa.¶ Ex quibus residuo in ea conclusione,quam in priori consilio firmaui.Alex.Tartag.

Consilium.CLVI. De matrimonio metu contracto.

Viso ꝓcessu inter Apolloniam filiã Joãnis Pauli de prandis agẽtẽ, et Petrũ de vẽdino se defendẽtẽ.Uis fere oĩs circa istius cause decisionẽ reducit̃ ad hũc articulũ, an ex attestationib⁹ testiũ hincinde receptorũ dicat̃ sufficiẽter esse pro [b] batũ qđ Petrus iusto metu[b] ductus nõ autẽ sponte desponsauerit Apolloniã. Et q̃uis hincinde plura pro ⁊ ꝯ adduci possint:mihi tñ certe visum est verosimiliora deponere il [1] los,q de metu attestãtur.† vnde presuppono ꝙ ad ꝓbationẽ eorũ que de nocte ⁊ clam fiũt,ꝓbationes facte per p̃sumptiones seu cõiecturas sufficiũt,⁊ in talibus leges ⁊ iura cõtẽta sunt leuioribus ꝓbatiõibus,quã in his q̃ palã ⁊ in apto fiũt, vt no.Bar.in.l.si quis ex argẽtarijs.§.pe.ff.de eden.⁊ Cyn.in.l.si creditor.in fi.ff.de pig.act.⁊ Spe.in ti.de furtis.versic.pe.⁊ Bart.in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.viij.q.ff.de ope.no.nun.⁊ Fede.de senis in consi.cxix.inci.nulli dubium.⁊ Hosti.in.c.fi.quod me.cau.arg.l.non omnes.§.a barbaris.ff.de re mili.⁊.l.ex consensu.C.de repu.⁊.c.veniens.el.ij.⁊.c.licet ex quadã.⁊.c.preterea.de testi.⁊ in.c.literis.de presump.⁊ c.fi.de testi.cogen.⁊ qđ no.gl.⁊ Doct.in.c.j.in verbo, authores.de testi.in.vj.Bene faciũt notata per Bal.in.l.si quis in [2] hoc genus.C.de epis.⁊ cler.† vbi dixit ꝙ tortura illata ꝑ officialẽ in camera,sufficiet probare ꝑ indicia ⁊ presumptiones: q̃ nõ põt bñ ꝓbari de visu.bñ facit.l.iij.cũ ibi no.per Bald. [3] C.de episc.aud.cũ si.¶ Scđo presuppono† ꝙ si per duos testes ex vna parte probat̃ violentia vel metus:tales testes pre [c] feruntur[c] etiam centũ testibus in cõtrarium productis ⁊ deponentibus spontaneam voluntatẽ interuenisse ſm Jnn.in c.super hoc.de renũ.in gl.que incipit,⁊ hoc vult ⁊c.q̃ illi centum testes dicuntur deponere super intẽtione,que soli Deo nota est.sed illi duo testes ꝓbãtes de violẽtia vel metu deponunt id qđ oculus videt.arg.c.j.extra qđ me.cau.⁊ cũ Jnn.transeunt ibi alij scribẽtes.Et idẽ dicit Bal.in.l.obseruare.§.proficisci.in.xiij.q.ff.de offi.ꝓcõ.⁊ Bal.in cõsilio schismatis.qđ ponit post Rubricã.C.si quis ali.te.prohibue.in.xiiij.col.⁊ in.d.l.si quis in hoc genus.⁊ in.l.fi.in fi.C.de her.insti.⁊ Ang.in.l.j.ff.qđ me.cau.⁊ in.l.fi.in prin.eo.ti.nisi in casu quẽ ibi ponit Ang.⁊ Ludo.Ro.in rub.ff.de arbi.circa.xv.q.Et ideo etiã si centũ testes deponerent qđ ille dixit se spõte facere:tñ non per hoc probatur spontanea voluntas: quia talia verba tẽpore metus prolata non purgãt metum,sed potius illũ geminãt ſm Bal.in dicto ꝯsi.schismatis.arg.l.doli.§.di [4] uersum.ff.de noua.¶ † Tertio presuppono ꝙ iustus metus est terror armorũ.l.iij.§.armis deiectũ.cum.§.seq.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊.l.continet.cum sequentibus continuatis.ff.qđ met.cau.c.j.qđ met.cau.⁊ no.gl.in.l.j.C.vnde vi.⁊ ita inquit Bal.in dicto cõsilio schismatis.in.xiij.col.⁊ dicit Bar.in.d.l.iij.§.armis deiectũ.per illũ tex.qđ non refert,an extraxerit arma [5] vel nõ,dũmodo ipsa arma ad latus habuerit.¶ † Jtẽ iustũ metũ inferunt mine capitales illate ab eo qui potens erat ad mãdandum executioni minas per se illatas.l.metum.cũ gl.j.⁊ fi.C.qđ me.cau.⁊ ibi doc.l.fi.§.j.⁊ ibi Bal.ff.qđ me.cau.l.famosi.⁊ ibi no.Bart.ff.ad.l.Jul.maiest.l.j.⁊ ibi notat Cyn.⁊ alij.C.si quis Jmpe.maledi.⁊.l.si donationis.C.qđ me.cau.⁊ notatur in.l.metus.in gl.fi.ff.quib.ex cau.maio.⁊ in.l.licet.ff.de arbi.⁊ Jo.an.in.c.quia propter.de elec.⁊ notat Bar.in.d.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.v.q.ff.de oper.no.nun.et Bald.in.c.j.§.item sacramenta.⁊ in.§.iniuria.de pa.iura.firman.⁊ in dicto consilio schismatis.in.xiij.col.⁊ etiam cruciatus corporis inducit iustũ metum.c.cum dilectus.extra qđ me.cau.l.interpositas.C.de trãsac.⁊.d.l.metus.ff.qb.ex cau.maio.¶ Et etiã vltra predictos,potest varijs ex causis, ⁊ ꝑ minas ⁊ aliter inferri iustus metus cadẽs in constantẽ virũ, qđ iudicis arbitrio discernendum committitur.l.iij.ff.quib.ex cau.ma.l.hec autẽ.in prin.⁊ ibi notat Barto.⁊ alij.ff.si cui plus q̃ per.l.falc.Et no.gl.pe.in.c.cum dilectus.extra quod me.cau.⁊ gl.⁊ doc.in.d.l.interpositas.in verbo cruciatũ.C.de [6] transactio.¶ † Quarto presuppono,quod matrimoniũ debet esse liberum.vnde si quis contraxerit matrimonium per vim vel metũ cadentem in constantem virum,vt quia sit metus continens periculum mortis vel cruciatũ corporis,non tenet matrimoniũ.c.cum locum.c.veniens.el.ij.c.cõsultationi.⁊ qđ ibi notat̃ in gl.fi.de spõsa.⁊.c.de illis.el.ij.de despõsa.impu.¶ His ita p̃suppositis,infero ex eis ad casũ nostrũ. quod probatum esse videtur,qđ assertum matrimoniũ contractum inter Petrũ ⁊ Apolloniam fuerit contractũ per

[a] ¶ Originẽ.s.li.iiij.ꝯsi.xxv.nu.5.
[b] ¶ Metu.s.lib.iij.consil.xcviij.consi.xcix.
[c] ¶ Preferũtur.Lãcellotus dec.l.turpia.in fi.ꝓn.de lega.j.Anto.Corset.sing.ver.testes.Jas.l.sꝫ ⁊ si qs.§.q̃tũ.nu.11.si quis cautio.Deci.c.fi.in fin.de appel.Alcia.tract.p̃sum.reg.iij.presum.vij.

vim seu metũ mortis vel cruciatus corporis. nã Apollonia fundat intentionẽ suã in spõsalibus factis in domo dicti Joãnis Pauli sui patris, que fuerũt facta iter tertiã & quartam horã noctis de mense Augusti anni. M.cccclxiiij. cũ dicto Petro ibi de nocte reperto cũ dicta Apollonia, vt deponunt maxime Christophorus de corregio, Fauellus & Petrus Joãnes de ceriaco. Et in qua nocte fuit ibi ad dictã domũ factus rumor armorũ, vt etiã affirmat dictus Petrus Joãnes de ceriaco, & Dñicus de prãdis, & aliqualiter etiam Christophor⁹ de corregio, q oẽs interfuerũt ipsi actui desponsationis. Et ita etiã deponit Bartholomeus Vincẽtinus, & etiã Apollonia vĩ hoc fateri rñdẽdo positionib⁹. Sed ita est ꝙ ꝓbat qꝺ ea nocte qua fuit reptus Petrus de vãdino ĩ domo pdicti Joãnis Pauli, & qua nocte fuit factus rumor cũ armis ad dictã domũ ab his q erãt in domo pdicti Joãnis Pauli, dicebat erga dictũ Petrũ de vãdino existẽtẽ in camisia: volumus qꝺ tu desposes Apolloniã, al's te occidem⁹, vt deponit Peregrinus, & clarissime deponit hoc dictus Dñicus de prãdis, q deponit qꝺ illa verba fuerũt ꝓlata per Christophorũ patruũ dicte Apollonie, & ꝙ ibi erãt plures habẽtes arma, & Finellus ibi aderat cũ vno roncono. & dicit dictus Dñicus de prandis, qꝺ Joãnes Stephanus factor monasterij sancti Bñdicti pdixerat ipsi testi die precedente noctẽ quã captus fuit Petrus in domo dicti Joãnis Pauli, ꝙ deberet se trãsferre ad domũ dicti Joannis Pauli, qꝛ Petrus de vãdino debebat ire illa nocte ad Apolloniã pdictam, & qꝺ erat ordinatum si iret, ꝙ caperetur, vt desponsaret Apolloniam. omitto ꝙ nonnulli etiam deponunt quod Petrus extitit percussus in facie. ¶ Apparet igit ex predictis, qꝺ ad dictam desponsationem interuenerunt terror armorũ, ac etiã mine illate ab eo, qui executioni mandare poterat. Nam dictus Christophorus auunculus dicte Apollonie habebat arma vna cũ alijs ibi existentibus, & ibi aderant plures qui erant cõiuncti dicte Apollonie, vt patet tam ex rñsione facta positionibus Petri, ꝙ ex dictis testium: ergo

7 de facili poterant mine exequi contra Petrũ. ¶ †Et presumitur quis in aĩo gerere illud, qꝺ verbis expressit. l. Labeo. ff. de supel. leg. ¶ Petrus de Vãdino vero erat in camisia, sed terror armorũ & mine de occidendo incutiunt iustum timorem. vt supra ostensum est: ergo nõ potest dici, quod matrimonium inter eos factum illa nocte valuerit. Et corroboratur dicta ꝓbatio p ea que de dicto metu & terrore armorũ etiã deponit Conradus de vãdino. ¶ Nec predictis obstat si diceretur qꝺ testes qui ꝓducunt ꝯ matrimoniũ debẽt esse omni exceptione maiores. c. j. de consang. & affi. c. in literis. de testi. Sꝫ dictus Dñicus in suo testificatu dicit qꝺ vxor ipsi⁹ Dñici aliqualiter attinet dicto Petro de vãdino, sꝫ qꝺ nescit qualiter vel quõ. Ad rñdeo primo p id qꝺ habet in. l. non solũ. §. de vno. & ibi Bar. ff. de ritu nup. & in. l. repeti. §. de qõne. ff. de qõnibus. & ibi Bar. ff. & per no. in. c. postremo. de appel. & in Spe. in ti. de teste. §. j. versi. quid si testis eodem gra-

8 du. †vbi cõcluditur qꝺ licet alias qs esset taliter coniunctus illi pro quo testificatur, ꝙ veniet repellẽdus a testimonio: tñ non repelleret vbi esset pariter cõiũctus vtriusqꝫ partis: qꝛ tũc cessat suspicio: ergo posito qꝺ aliqua esset attinẽtia inter vxorem dicti Dñici & dictum Petrum: tñ attẽto qꝺ dictus Dñicus est etiã coniunctus Apollonie, qꝛ est de eadẽ agnatione, qꝛ est de prãdis, de qb⁹ etiã est Apollonia. Nã illa verba de prandis, importãt nomẽ agnationis. l. pronũciatio. ad fi. ff. de ver. sig. & ibi no. Bar. in fi. & no. Bar. in. l. item in potestate. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ¶ Secõ rñdeo, ꝙ quilibet testis est idoneus, nisi reperiat prohibitus. l. j. ff. de testib. Sed nõ requirit, qꝺ in talib⁹ causis tale testimoniũ sit repro-

9 batũ. ¶ †Quinimo posito ꝙ vxor[a] qꝛ subiecta viro, repelle-

a retur testimonio in cã mariti: tñ maritus nõ repellit a testimonio in cã vxoris sue, nisi esset persona mariti adeo vilis & abiecta, qꝺ vxorẽ suã timeret, vt declarat Petrus & Cy. in. l. ij. C. de testi. & Spe. & Jo. an. in ti. de teste. §. j. ver. sed quid de vxore & viro. & d. Abb. in. c. in literis. de testi. Si ergo posset esse testis Dñicus in cã vxoris sue, multomagis in cã eorum affiniũ, qb⁹ cõiũgitur ꝓpter vxorẽ. l. & ex diuerso. in ꝓn. iuncto versi. itẽ si mulier. in verbo magis. ff. sol. ma. l. si viua ma-

10 tre. C. de bo. mater. l. illã. C. de colla. ¶ †Posset etiã rñderi, qꝺ in his que a cõiter accidẽtib⁹ fiũt clã & secrete, prout sunt matrimonia, que per vim & metũ celebrant, vt docet experiẽtia, que est efficax rerum magistra. c. quam sit. de elect. lib. vj. pro idoneis habent testes, qui al's non admitterent. c. fi. de testi. cog. & no. gl. & Doct. in. c. j. in verbo, authores. de testi. l. vj. Bñ faciunt no. per gl. & Doc. in. c. cũ dilecti. de elec. & not. per Jo. an. in addi. Spe. in ti. de teste. §. j. super ver. itẽ excipit ꝙ

a ¶ Vxor. Deci. tholo. iij.

b ¶ Satis. š. li. ij. consi. xlvij. nu. 5.

impubes. & sup ver. itẽ qꝺ est mulier. & q̃ dixi. š. in prĩo ꝓsupposito. tñ priori rñsioni magis adhereo. ¶ Nõ ob. etiã si diceretur qꝺ dictus Dñicus de prãdis & dictis Peregrinus nõ sunt cõtestes: qꝛ Dñicus deponit, qꝺ fuit de mẽse Augusti, &

11 Peregrinus dicit qꝺ credere suo fuit de mẽse Julij: † qꝛ rñdeo qꝺ testis deponẽs per verbũ credere, nõ vĩ affirmare se precise & firmiter recordari: ideo videmus ꝙ nõ ꝓbat regulariter testis illud qꝺ asserit per verbũ credo. vt p Spec. & Jo. an. in ti. de teste. §. j. versi. item qꝺ deposuit de credulitate. Et notatur maxime per Cy. in. l. testiũ. C. de testi. & per Bar. post gl. in. l. ij. §. pe. ff. de aqua plu. arcẽ. & traditur plene in. c. quo-

12 ties. de testi. & in. c. literis. de presum. ¶ † Sed ita est ꝙ si plures sunt testes, quorũ vnus deponit de tpe, alius autẽ dicat se nõ bene recordari de tpe, dicũtur cõtestes, & probãt qñ nõ erat tp̃s de substãtia: vt qñ factũ erat tale in quo nõ resultabat diuersus effectus si fuisset celebratum vno tpe magis ꝙ alio, vt no. Jnn. in. c. qualiter & qñ. el. ij. de accusa. & Spe. in ti. de teste. §. iã de interrogatorijs. versi. itẽ de tpe. & Arch. in. q. ix. nihilominus. & expssius quo ad casum nostrũ firmat Ant. de but. & Jo. de imo. in. c. cũ oporteat. de accu. Facit qꝺ notat Bar. in. l. si librarius. in prima regula. ff. de reg. iu. Dũ allegat no. in. d. l. testiũ. & eodẽ modo defenditur ad hoc testimoniũ Conradi, qui dicit ꝙ suo credere fuit post mẽsem Aug. Cõfirmo istud per id qꝺ notabiliter dicit Ang. in suo consi. xxv. incip. pro decisione qõnũ & dubiorũ, vbi dixit ꝙ si quidã ex testib⁹ deponit qꝺ possunt esse. xx. anni. sed qꝺ nõ bñ recordatur de tpe, nõ põt redargui ꝙ falsum dixerit in tpe: qꝛ per illa verba apparet qꝺ quicqd de tpe dixit, dubitatiue dixit,

13 † & ꝑm eũ plus fidei adhibendum est tali testi ꝙ illis, qui certitudinarie deponerent de tpe: qꝛ cum labilis sit memoria. l. peregre. in prin. ff. de acqui. pos. & verosimilia deponere ille, qui nõ ita certitudinarie deponit de tpe: ergo ei magis credẽdum. l. iij. post prin. & l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. c. in nostra. de testi. cũ ibi notatis. c. licet causam. de probatio. ¶ Et non obst. etiã si dicti testes viderentur in aliquibus circunstãtijs

14 varij: † qꝛ satis[b] est qꝺ in facto principali & in eodẽ rei sine cõ

b cordẽt. lꝫ in aliquibus qualitatibus vel circunstantijs variarent, vt in. d. c. dudũ. cũ gl. in versi. substãtia. de cõuersa. ꝯiug. & in. c. cũ ecclesia. in gl. in verbo, vacillasse. de cau. pos. & ꝓprie. Et notant Doc. in. c. nihil obstat. de ver. sig. & Bar. in. l. eos. ff. ad legẽ Cor. de fal. Spe. in. d. ti. itẽ de tẽpore. & notat Bal. in. l. j. C. si vnus ex plu. app. & in. l. qui sententiam. per illũ tex. C. de penis. & in. l. j. C. de test. ¶ Et non obst. etiam si dicatur ꝙ Peregrinus ꝯdicat Conrado, ex eo qꝺ Peregrinus dicat qꝺ ipse Peregrinus erat solus, quando aperuit ostium domus Joãnis Pauli. Cõradus vero dicit ꝙ ipse erat tũc cũ Peregrino: qꝛ rñsio colligitur, si bene legatur totum dictũ ipsius Peregrini: qꝛ Peregrinus his venit ad aperiendum dictũ ostiũ, & prima vice erat solus, secõa vice erat cum Conrado. Nõ obst. etiã qꝺ Cõradus sit cõsanguineus Petri: quia responderi potest prout dixi supra sustinẽdo quod persona dicti Ludouici de Prãdis sit idonea ad testificandũ pro dicto Petro. ¶ Preterea sufficiunt alij testes absqꝫ Conrado per ea que dicta sunt supra, & posito etiã qꝺ quando Peregrinus audiuit dictas minas inferri erga Petrũ,

15 nõ viderit Petrum desponsare dictam Apolloniam: † tamen satis est quod ea nocte fuerit desponsata ad hoc, vt dicatur probari qꝺ propter illum metum fuerit desponsata, per no. per Bar. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. in. viij. q. ff. de ope. no. nun. quẽ sequitur Ant. de Bu. in. c. fi. de app. & per no. per Bar. in. l. pen. ff. de cõdi. ob tur. cau. & per Cy. & alios in. l. ij. C. qꝺ met. cau. & Cy. & Bal. in. l. nouissime. per illũ tert. ff. qꝺ fal. tut. autho. & per. l. si ventri. §. fi. cum ibi notatis per Bar. ff. de priui. cre. & Bal. in. l. j. C. de seruis fugi. cum simil. ¶ Nec dicat qꝺ mine nõ fuerũt illate ante desponsationẽ, qꝛ attento qꝺ per omnes fere testes dicitur quod desponsatio & oĩa predicta fuerunt inter tertiam & quartam horam noctis, sicut etiã dicunt testes fuisse dicta hora illatas minas de occidendo, si nõ desponsaret, apparet quod precesserunt mine, & secuta est despõsatio, cũ ad aliud nõ tenderent mine & ordo intellectus hoc indicat: vnde ita presumitur factũ fuisse. l. cũ in testamento. §. j. cum ibi notatis per Cyn. & Bal. ff. de here. insti. Et exploratissimũ est ita fieri a cõiter accidentibus, scꝫ quod mine de occidendo nisi desponset, non fiunt, eo qꝺ iam desponsauit. & in probatione testium attẽdimus illud qꝺ vt plurimum fieri solet, vt no. gl. & Doc. in. l. neqꝫ natales. C. de proba. & in. l. nõ hoc. C. vnde cogna. & in. l. scripture. C. de fide instru. ¶ † Jtẽ presumuntur ipsi testes in dubio cõcordes &

16 de eodem facto deponere, licet vnus nõ det aliũ pro teste, vt no. Jnn. in. d. c. qualiter & quando. in. ij. col. & Spec. in titu de inquisitione.

inquisitione.§.nūc tractemus.in ver.super probatione autē infamie.⁊ Bal.in.l.j.in vlt.col.C.de bo.pos.ſm tabu.⁊ in.l.de quibus.in antepe.col.ff.de legi.⁊ Jo.de Jmo.in.d.c.cū opoꝛteat.¶ Non ob.etiam ſi diceretur ꝙ per multos teſtes ſaltē tres vel quatuoꝛ vt Chriſtophoꝛum de Coꝛregio, Petrum Joanē de Ceriaco,Finellū ⁊ Bartholomeū Uincētinū vř pro parte Apollonie.ꝓbatū.qđ dictus Petrus erat in liber tate ſua,⁊ qđ ſua ſpōte deſpōſauit.Qꝛ rňdeo primo qđ pferri debēt teſtes ꝓbātes de metu,etiā ſi pauciores ſint, vt dixi.ſ. in ſcđo ꝓſuppoſito.¶ Jtē rňdeo,ꝙ dicti teſtes nō ꝓbāt illā negatiuā.ſ.qđ nō fuerint illate mine dicto Petro de occidē-

17 do,niſi deſpōſaret Apolloniā.†nā ad hoc vt illā negatiuam probarēt,opoꝛteret eos deponere,qđ dicte mine fuerāt illa-te erga dictū Petrū,⁊ qđ nō potuiſſent inferri qn ipſi vidiſ ſent ſeu audiſſent eo tpe,vt no.gl.in.§.ſin vero abſunt.ĩ aut. de her.⁊ fal.⁊ per gl.in.l.j.§.j.ff.de iti.actuqꝫ pri.⁊ in.l.panto-nius.§.fi.ff.de acq.her.⁊ no.Cy.i.l.actoꝛ.C.de ꝓba.⁊ Jo.an. in.c.bone.de elec.⁊ in.c.ex tenoꝛe.cū ſi.de teſti.¶ Jpſi autem hoc nō dicūt,imo nōnulli ex eis potius ꝯtrariū deponere vidē-tur,⁊ maxime Petrus Joānes de Ceriaco ad finē ſui teſtifi catus.¶ Nō obſt.etiā ſi dicať qđ depoſitiones teſtiū Petri nō poſſunt ſibi ſuffragari ex eo qꝛ teſtes deponūt de metu il-lato circa deſpōſationē factā in domo Joānis Pauli.⁊ ipſe rňdēdo poſitionib⁹,rňdet qđ credit deſpōſaſſe vi nō ĩ domo habitationis Joānis Pauli:qꝛ rňdeo ꝙ apparet ex ꝓbatio nibus teſtiū illā rňſionē aut fuiſſe erronee pꝛolatā aut fuiſſe errāter ſcriptā.Uñ dicta rňſio pōt reuocari ꝑ duas ꝓbatio-nes,iuxta.l.erroꝛ.cū materia ſua.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ plene

18 no.in.c.fi.de cōfeſſis.¶ †Jtē qꝛ teſtes Petri veroſimilioꝛa deponūt:ergo pꝛeferuntur,vt plene no.in.d.c.in noſtra.⁊ qđ veroſimilioꝛa deponāt,patet:qꝛ ibi ĩ domo Joānis Pauli reperti ſunt ea nocte cōuenire plures hoīes q nō erāt de illa domo,nec habitabāt in illo loco.Jtē ⁊ Petrus erat in cami ſia,alij ibi erāt cū armis.Jtem qđ facta deſpōſatione eadem nocte inde receſſit Petrus,vt atteſtať Finellus ⁊ Peregri nus.Jtē qꝛ vt deponit Petrus Joannis de Ceriaco teſtis Apollonie,Petr⁹ de Uādino dicebat qđ vellet qđ fratres ſui eſſent pꝛeſentes illi deſpōſationi.Et ex multis alijs facile colligere pōt qlibet ſanus iudex,qđ lōge veroſimilioꝛa ſunt ea que deponūt teſtes Petri,⁊ pſertim ex illa rixa,⁊ rumoꝛe ⁊ vulneribus factis illa nocte,vt etiā fateť Apollonia rňdē-do poſitionibus.Jtē qꝛ teſtes Apollonie deponētes de ſpō-ſatione ſunt amici ipſius Apollonie ⁊ patri ſuo,vt fateť A-

19 pollonia rňdēdo poſitionib⁹ vltimo ꝓductis.†⁊ teſtis ami-cus qñ nō eſt inſtrumētarius,nō eſt oīno integer:qꝛ ei aliquā tulū minus fidei adhibeť,vt dixit gl.in aut.de monachis.§. cogitādū.in gl.que incipit,vno verbo.⁊.l.iij.circa prin.ff.de teſti.⁊ tꝫ Pe.⁊ Cy.in.l.eos.C.de teſti.⁊ Jo.an.in addi.Spec. in ti.de teſte.§.j.in prin.in addi.incipiēte,vide qđ ibi dixi ⁊c.⁊ Bal.in.l.data opera.in.xxij.col.C.qui accu.nō poſ.⁊ Ant.de but.in.c.quoties.de teſtibus.¶ Ex ꝓdictis etiā apparet nō

20 obſtare id qđ habeť in.c.veniēs.el.ij.de ſpōſa.†qꝛ rňdeo fatē dū eſſe,qđ nō oīs metus ſufficit ad inualidādū matrimoniū metu factū,ſed requiritur qđ ſit metus moꝛtis vel cruciatus coꝛpoꝛis ⁊c.c.cōſultationi.cū gl.fi.⁊.c.cū locū.eo.ti.⁊ dixi ſu-pra.Et nō requiriť ꝙ quis fuerit coactus,ſed paria ſunt co-acte feciſſe,vel timoꝛe coactionis feciſſe.l.nouiſſime.ff.qđ fal. tuto.autho.quod expꝛeſſius alibi nō reperiri dixit Bal.ibi. ¶ Nec etiā ꝓdicto Petro hꝫ obſtare,ſi dicatur ꝙ poſito qđ ſpōſalia ꝑ verba de pꝛeſenti fuiſſent meticuloſa:tñ prius pꝛe-ceſſerant ſpōſalia per verba de futuro,vt deponere vř Bar-tholina vxoꝛ Finelli ⁊ Jo.Frācifcus.Ergo ſi ſubſecuta fue-rit copula carnalis,matrimoniū ꝯeſſe pfectū, vt in.c.is q. de ſpōſa.⁊.d.c.veniēs.⁊.c.ꝑ tuas.de ꝯdi.appo.Qđ aūt ſubſecu ta fuerit copula carnalis,patet ſaltē pſumptiue:qꝛ Petrus de Uādino ſolus cū Apollonia ſola ⁊ ĩ camiſia reperti ſunt illa nocte:vt teſtes deponere videnť:maxime Peregrinus ⁊ Petrus Joānes de Ceriaco:ex qbus pſumiť copula carna-lis ſubſecuta.c.preterea.de teſti.c.literis.de pꝛeſump.c.tertio loco.eo.ti.⁊ no.in.l.capite quinto.ff.de adul.⁊.lxxxi.diſt.cleri cus.¶ Quia reſpondeo primo,ꝙ Bartholina non pꝛobat dicta ſponſalia de futuro contracta ante aſſertam copulam carnalem:tum quia ipſa eſt ſingularis ⁊ vnica in dicto ſuo.c. licet cauſam.de pꝛoba.l.iuriſiurandi.C.de teſt.tum quia non dicit ꝙ ſponſalia fuerint ante vel poſt tempus aſſerte copu-le:ſed ſolum dicit ꝙ illa pꝛomiſſio fuit in eſtate preterita : et Petrus de Uādino fuit depꝛehēſus de menſe Auguſti tūc preterito.Et ſic tā aſſerta pꝛomiſſio ꝙ̄ aſſerta copula fuit de eſtate:qꝛ eſtas capit etiam de menſe Auguſti.l.j.§.eſtatem.⁊ ibi glo.in verſi.autumnali.ff.de aqua quoti.⁊ eſti.l.j.§.eſtas.

⁊ ibi notatur.ff.ne quid in flu.publi.⁊ ſic non concludit dicta pꝛobatio:⁊ per conſequens non releuat.c.in pꝛeſentia.de ꝓb. l.matrē.C.de pꝛoba.l.eum actum.cum ibi notatis.ff.de neg.

21 geſt.¶ †Nec verba de quibus deponunt dicti teſtes.ſ.quod Petrus dixerit pꝛomitto nō recipere aliā vxoꝛē niſi te:⁊ ita ecōtra pꝛomittebat Apollonia,impoꝛtāt aliquo mō matri-moniū ſeu ſponſalia per verba de pꝛeſenti,vt no.Spe.⁊ Jo. an.in ti.de ſponſa.§.j.verſi.j.⁊ doc.in.c.ex parte.de ſpōſa.Et ijſdē modis reſpondeo ad ea que teſtificatur Joannes Frā-ciſcus.¶ Non ob.id qđ deponit do.Joānes Petrus circa hec ſponſalia de futuro:qꝛ nō deponit ꝙ aliquis interuene-rit pro parte Apollonie,q receperit noīe ſuo,aut ꝑ ea aliqđ pꝛomiſerit.nā in talibus requiriť nūcius ſeu pꝛocuratoꝛ ſpe cialis.l.generali.ff.de ritu nup.⁊.c.fi.de ꝓcu.in.vj.⁊ illud hꝫ lo cum nedum in matrimonio de pꝛeſenti,ſed etiā in ſpōſalib⁹

22 de futuro,vt ibi no.doc.†Et qꝛ nemo nomine Apollonie ꝓ-miſſionē recepit,nullum ſibi ius queriť,vt no.in.l.illud.C.de ſacroſan.ecc.⁊ in.l.abſenti.⁊ ibi Bar.ff.de dona.Jtem eſt ſin gularis ⁊ ijſdē defectib⁹ laboꝛat Jacob⁹ de capite,ſer Joan nes de Crema alius teſtis nihil de hoc in effectu deponit qđ faciat ad pꝛopoſitum.¶ Preterea non vř ſufficienter ꝓba-tum ꝙ fuerit Petrus repertus ſolus cum Apollonia ſola in camera.hoc em̄ non deponūt ſub hac foꝛma Peregrinus ⁊ Petrus Joānes de Ceriaco ſi bene inſpiciatur.¶ Jtem dicta iura pꝛeſumentia copulam interceſſiſſe,loquuntur qñ viſus eſt nudus cum nuda in eodem lecto iacere, vt.d.c.lite-ris.vel quādo plura alia argumenta cōcurrebant, vt in.d.c. preterea.⁊ in.d.c.tertio loco.Sed teſtes nō deponūt ꝙ vide-rint eos in lecto iacentes.⁊ hoc etiā eſt de mente Bar.in.d.l. capite quinto.dū reqrit ꝙ fuerint reperti in camera ſoli cir-ca pꝛecedētia veneris:puta vel oſculando,vel tangēdo.⁊ ita etiā tenet dñs Abb.modernus in.d.c.tertio loco.Ex quib⁹ dñs iudicans tanquam ſibi nō liqueat,clare de matrimonio debet Petrū a petitis abſoluere,⁊ Apolloniam ſue pꝛoprie conſcientie relinquere.c.mulieri.de iureiu.Alex.Tartag.

Quedam.T.Hebꝛea habuit

his rem cum.R.Hebꝛeo eius cōpatre:quamuis hoc pꝛoba-ri nō poſſit.que.T.effecta eſt grauida,⁊ aſſerit qđ eſt graui-da ſolū ex eo qđ habuit rem cum dicto.R.eius cōpatre.Di-ctus.R.econtra negat:⁊ qđ hoc poſito ſed non cōceſſo ꝙ eſt publica meretrix,nec pꝛeſumiť potius fuiſſe grauida ex di-cto.R.ꝙ̄ de alio:⁊ maxime ſtāte cōfeſſione iā pluribus mēſi-bus facta per dictam.T.in pꝛeſentia teſtiuꝫ ⁊ dicti.R.ꝙ eſt grauida,⁊ ꝙ non eo quod habuerit rem cum dicto.R.ſed quia habuit agere cum alijs.¶ Queritur modo quid iuris.

Conſilium.CLVII.

Circa pꝛimum dubium quo queriť an aſſertio ⁊ teſtificatio dicte.T.aſſe-rentis dictū.R.habuiſſe rem cū ea ſit ſufficiens

1 pꝛobatio.†Rňdeo qđ non:tum qꝛ dictum vnius non poteſt eſſe ſufficiens pꝛobatio.l.iuriſiurādi.C.de teſtib.c.cum a no-bis.de teſti.tum etiā qꝛ ſi intenditur dictū coitum eſſe puni-bilem,nō eſt ſufficiens teſtimoniū eius qui eſt particeps cri-minis.l.qñ liberi.C.de teſti.l.fi.C.de accu.no.gl.in.l.ſi filium. C.de lib.cau.⁊ legitur ⁊ no.in.c.veniens.el.j.de teſti.in anti-quis.⁊ in.c.j.eo.ti.lib.vj.¶ Circa ſecundū dubium quo que-ritur,an poſito ſed non conceſſo ꝙ pꝛobaretur dictū.R.ha-buiſſe rem cū ea,an pꝛeſumať grauida ex dicto.R.ſtāte ꝯfeſ ſione ipſius.T.cū iuramento in pꝛeſentia dicti.R.⁊ teſtium fidedignoꝝ confitentis ſe fuiſſe ⁊ eſſe grauidam ex alio quā ex dicto.R.⁊ habuiſſe rē cū pluribus ꝙ̄ cū dicto.R. ¶ Bre-uiter rňdeo ꝙ ex predictis non pꝛobaretur eam eſſe grauidā

2 ex dicto.R.†quia licet pꝛeſumptio ſit ꝙ vxoꝛ ſit pꝛegnans ex marito ſecū cohabitante.l.filium diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iu.l.ſi vicinis.⁊ qđ ibi no.Cy.C.de nupt.etiā ſi pꝛobaretur alium ꝙ̄ maritum cū vxoꝛe rem habuiſſe, pꝛo-bat tex.ad hoc reputatus ſingularis in.l.miles.§.defuncto. ff.de adul.ſm Bal.in.l.matre.C.de ſuis ⁊ legi.⁊ Ang.in.l.ſe-ptimo menſe.ff.de ſtatu homi.⁊ in.l.j.ff.de pꝛobatio.⁊ Cyn.⁊ Bal.in.d.l.ſi vicinis.⁊ Bal.in.l.j.in.xxiij.col.C.qui accuſ.nō poſ.⁊ in.d.l.filiū.⁊ in rubric.C.de pꝛoba.in vlti.col.⁊ in.c.per tuas.de pꝛoba.vbi etiam per do.Abb.Tamen nō ita pꝛeſu-mitur in alio ꝙ̄ in marito:niſi illa fuiſſet concubina ſecū pu-blice in domo retēta:quia etiam pꝛeſumetur natus ex eo,qui

a ¶ Statuto. Tenet ꝙ non nisi statutum loquatur etiam stantibus filijs ex priore matrimonio, ꝛ bene.

b ¶ Verũ. Idẽ. s. eo. cõsi. cxliiij. in fi. ꝛ li. vij. ꝯsi. cxxxij. nu. 14. ꝛ in d. l. hac edictali. in addi. ad Bar. idẽ Ro. ꝯsi. cliiij. cccclviij. qd etiã habeꝛ ad verbũ iter ꝯsi. Panor. cõsi. pe. lib. ij. idem Ant. but. consi. lxxx. Fulg. cõsi. lxiij. Curtius senior ꝯsi. lxxviij. Soci. cõsi. lxxxv. l. j. Ias. aut. preterea. ꝛ ibi Frãc. pepus. C. vñ vir ꝛ vxor. Deci. l. j. C. de secũ. nupt. ꝯsi. xix. ꝯsi. cclxvj. Frã. Rip. rep. l. femine. qd. xxiij. C. de secũ. nupt. ꝛ plenissime oĩm Steph. Bertr. ĩ d. l. hac edictali. nu. 19. cũ seq. ꝛ est veritas. C. M.

c ¶ Disponit. qd põt exp̃sse vt hic ꝫ ĩ dubio etiã p verba gñalia nõ censeꝛ derogare. d. l. hac edictali. ꝙcq̃d dicat Ro. cõsi. cliiij. vt late Ber. d. l. hac edictali. nu. 22. nu. 29. [illegible]

d ¶ Cõtrarium. Hoc verũ puto ĩ isto casu in quo mr̃ exp̃ssim nõ limitauit filias ad minorẽ p̃tẽ: ꝛ sic Alexã. hic recte cõsuluit: ꝫ ꝯtriũ velit Deci. ꝯsi. ccclxvj. n. 5. ꝛ male. qꝛ pena. d. l. hac edictali. §. finaũt nõ ex eqs. nõ hꝫ locũ nisi qñ vn⁹ filioꝝ eẽt exp̃ssim limitat⁹ ad certã minorem a partem: qꝛ tunc bene teneo quod vitricus nõ erit equalis, nec plus habebit quã fuit illi filio taxatũ: non cõsideraꝛ ꝙ portio dicti filij aliunde vt p supplementum legitime vel ius accrescendi augeꝛ, vt dixi in consu. Pari. §. ccxxvij. ꝛ ita sentit Sali. in. d. l. hac edictali. q. viij. ꝛ ibi Iacobus de sancto Georg. et Steph. Bertran. versic. ita tamẽ, ꝛ bene, ꝫ aliter cõsuluerit. Anto. Rub. cõsi. cxv. [illegible]

eam pro cõcubina tenuit, vt est gl. no. in. c. Michael. de filijs presbyte. ¶ Unde remaneamus in regula ꝙ probatio dꝫ de necessitate cõcludere. c. in p̃sentia. de proba. ꝛ. l. nec natales. C. eo. ti. Et ita etiam vult in proposito Pe. de anch. in consi. ccxv. inci. videtur prima facie dicendum dictum spuriũ tanto magis stãte, ꝙ probetur dictã. T. prius assimilasse se non esse pregnantẽ ex dicto. R. per id qd habetur in preall. c. per tuas facit. l. generaliter. ꝛ quod ibi Bart. C. de non nu. pecu. ¶ Circa tertiũ dubiũ quo queriꝛ an posito sed non concesso qd probaretur dictũ. R. cõpatrem dicte. T. habuisse rẽ cum ea procedi possit ꝯ ipsum, ꝛ inquiri ad aliquã penam: presuppono qd inter Iudeos non contrahitur cognatio spiritualis: vt notabiliter cõcludiꝛ per Io. an. in regula ex eo. de reg. iu. in. vj. in mercu. ꝛ do. Cardi. Floren. in rubri. de cognatio. spiri. Et ideo stante vt narratur, quod dicta. T. esset publica meretrix, non cadit in ea crimen stupri, vt. l. si ea. C. de adulte. De crimine adulterij non est querendũ: qꝛ non presupponiꝛ eam fuisse coniugatã. Et ideo videmus, ꝙ nedũ iura ciuilia hoc meretriciũ tolerãt, iuxta id qd habetur in. d. l. si ea. l. que adulteriũ. eo. ti. Sed etiã ecclesia, vt no. glo. in. c. inter opera. in ver. publicas. de sponsa. ¶ †Ubi etiam gl. subdit illã esse meretricem, que multoꝝ libidini patet: vel cuius turpitudo publice venalis est. ¶ Et posito ꝙ dictus accessus quomodo dici possit illicitus aut punibilis, esset imponenda pena iudicãtis arbitrio, per no. in. l. nemo martyres. C. de sacr. san. ecc. in verbo, distrahat. ꝛ per id qd habetur in. l. hodie. ff. de pe. qui de leui pena arbitrari deberet, attẽto quod vt dixi, toleratur coitus cum meretrice: ꝛ a communiter accidentibus videmus non puniri, per id quod notatur in. d. ca. inter opera. Bene faciũt not. per gl. ꝛ Doc. in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infa. Alex. de Tartag.

Casus talis est: Titia nupsit

Seio cũ dote librarum quinquagintarũ: ex quo Seio procreauit tres filias, quo mortuo a fratre nupta est Sẽpronio, cui dos fuit aucta vsq ad libras octingentas: ex Sẽpronio viro secundo Titia procreauit filiũ: deinde ab intestato mortua est relictis tribus filiab⁹ ex primo marito, ꝛ vno filio ex secũdo marito. ¶ Hic primũ queritur an maritus secũdus fauore filij extantis lucretur dimidiã dotis ex primo marito stante statuto[a] qd vxore predecedẽte in matrimonio vir lucretur dimidiã dotis. ¶ Secundo quid debeant habere filie nate ex primo matrimonio: ꝛ qd filius natus ex scđo matrimonio ꝛ quãta sit vniuscuiusq legitima. Et casu quo maritus ex forma statuti nõ lucretur dimidiã dotis, quid lucreꝛ. ¶ Tertio an frater qui augmentauit sorori dotẽ, ꝛ pactus est in casu soluti matrimonij illud augmẽtũ sibi reddi excludat filias natas ex primo matrimonio: ꝛ filiũ natum ex scđo matrimonio, an vero perueniat ad filios stãtibus verbis instrumenti: ꝛ residuum dicte dotis promisit restituere predicto Floramonti vel eius heredibus vel cuius: aut casus dederit, aut promiserit dictam quantitatem dotis restitui. Respon. Alex. ꝙ ad filios heredes mulieris.

Consilium. CLVIII.

Circa primum dubium quicquid statutũ dicat, veritas esse vr̃ ꝙ statutũ hoc casu non vẽdicet sibi locũ: qꝛ † de iure mulier habens filios ex primo matrimonio non põt aliquẽ contractum inire cum scđo viro ꝙ ex tali ꝯtu maritus ꝯsequatur plusquã vnus ex filijs primi m̃rimonij. l. hac edictali. in p̃n. ꝛ. l. qm̃ preterite. cũ aut. ibi posita. C. de sec. nup. Sed mulier ꝯhẽdo matrimoniũ cũ scđo viro, ꝛ dando sibi dotẽ in loco, in quo vigeat statutũ qd muliere predecedente maritus dimidiã dotis lucretur, prout in casu nostro vr̃ mulier in tali ꝯtu cõsentire ꝙ maritus dimidiã dotis lucreꝛ vxore predecedente: qꝛ qui cõsentit in antecedẽti, vr̃ cõsentire in cõsequẽti. l. ꝛ si nõ cognitio. C. si ꝯ ius vel vti. pub. l. illud. ff. de acqr. her. Et in terminis nr̃is no. hoc Ia. but. ꝛ Ange. in. l. j. §. bestias. ff. de postu. per id qd no. ibi gl. in verbo honorari. † que dicit qd cõsentiens in delicto videtur cõsentire in pena, ꝛ sic in consequenti. Ex quo inferunt ibi Doc. qd mulier nubens viro in loco in quo viget statutũ: ꝙ maritus lucretur dotẽ vxore premoriente ꝛc. vr̃ consentire in tali lucro. ¶ † Secundo, ille qui non potest per expressam conuentionem alienare, tenetur curare ne alienatio sequatur ex dispositione legali. l. codicillis. §. matre. ff. de leg. ij. no. glo. in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ver. obl. Sed mulier prohibetur per expressam dispositionem transferre in secundum virum, plus ꝙ habeat vnus ex filijs prioris matrimonij. d. l. hac edictali. ergo tenebatur dicta Titia curare ne alienatio predicta sequereꝛ ex dispositione legis vel statuti: ꝛ sic aut debebat abstinere a secundis nuptijs, iuxta aut. cui relictũ. C. de indi. vi. tollẽ. vel debebat dare dotẽ scđo viro ea conditione qd ipsa predecedẽte maritus dotem non lucraretur facta renunciatione speciali per maritũ renuntiantem dicto statuto, prout in eo continetur. ¶ Tertio continetur per id qd not. gl. in. d. l. hac edictali. in prin. in verbo diuidi. que voluit qd si mulier dederit secundo viro dotem cum pacto ꝙ ipsa premoriente maritus dotem lucretur: ꝛ mulier predecedat stãtibus liberis ex primo matrimonio: certe tale pactũ vires nõ habebit. † Sed de pacto ad statutum procedit argu. l. nõ impossibile. ꝛ ibi notatur. ff. de pac. l. fi. C. de fideius. no. gl. in rub. C. de decre. decu. lib. x. ergo idem dicendum est in statuto. ¶ † Quarto probatur per §. optime. iuncto. §. sequenti. in aut. de nup. vbi nec per suppositam personam, nec per machinationem licitum est dare viro secundo plus ꝙ habeat vnus filioꝝ primi matrimonij. Sed si verum esset qd dictum statutum hoc casu sibi locum vẽdicaret de facili fieri posset machinatio: qꝛ vxor viro scđo omnia in dotẽ dare posset. Ergo hoc casu statutum locũ habet quasi mulier per machinationẽ hoc fecisse dicatur, per. d. §. optime. Et facit. l. j. in prin. ff. ad Mace. ¶ † Quinto pbaꝛ per. d. l. hac edictali. in prin. vbi illa lex hꝫ locũ in donatione facta a muliere scđo viro cõstante matrimonio, que donatio non tenet, sed cõfirmatur ex dispositione legis muliere predecedente. l. Papinianus. ff. de do. inter virum. l. donationes. la. j. C. eo. ti. Ergo sicut habet locum in alienatione legali: ita ꝛ in alienatione que fit ex dispositione statuti qd in loco pro lege seruatur. ¶ † Sexto: qꝛ statutũ recipit interpretationẽ a iure cõmuni. l. ij. C. de noxa. l. Cesar. ff. de publi. c. cum dilectus. de ꝯsu. ¶ Septimo pbat authoritatib⁹. hoc eñ tenuit Bar. Bal. Sali. in. d. l. hac edictali. in prin. ꝛ Bal. in. l. j. C. de inof. do. ꝛ in. c. j. an marit⁹ suc. vxori in bñfi. ꝛ in aut. p̃terea. in. ij. col. C. vñ vir ꝛ vxor. Ang. ĩ. §. qꝛ vero. cl. j. in aut. de nup. volentes qd statutum disponens qd vxore predecedente maritus lucretur dotem, nõ habeat locum in muliere decedẽte in secundo matrimonio superstitib⁹ liberis ex primo. Et idẽ tenuit Iac. but. ꝛ Frãciscus de Albergotis disputãdo, vt refert Bal. in preall. l. hac edictali. quicquid dixerit Bal. in. l. ea lege. ĩ. vj. col. C. de ꝯdi. ob cau. Et istud puto verũ[b] hoc casu locũ nõ habeat, sed debeat maritus tm̃ habere vigore statuti quãtum habitura est vna ex filiabus primi matrimonij. d. l. hac edictali. §. si vero nõ equis. iũcta gl. in verbo diuidi. ꝛ in. d. §. optime. ¶ † Sed premissis non obstantibus ꝯriã sententiam de iure probabiliorẽ esse puto ex infrascriptis. ꝛ primo quia statutum disponit,[c] quod maritus lucretur dictam dimidiam etiam extãtibus filijs ex illo matrimonio, in quo mulier decessit, ꝛ talem dimidiam lucratur maritus p filijs, vt pꝫ in dicto statuto in prin. in ver. siue cõmunibus vel cũ cõmunib⁹ filijs ꝛc. ꝛ in ver. de dicta vero medietate dotis ꝛc. Dũ dicit ꝙ duo sunt remedia que simul cõcurrunt qñ data sunt in dotẽ bona scđo viro, qui muliere predecedente lucrari dꝫ. vnũ est remediũ ꝙ per querelã inofficiose dotis aduoceꝛ legitima. Scđm remediũ est, qd pro virili aduoceꝛ per remediũ. d. l. hac edictali. Et istã opinionẽ vr̃ ẽt sequi Bald. in d. l. hac edictali. in fi. prin. in versi. super isto ver. ita tamẽ ꝛc. ¶ Contrariũ[d] aũt, scꝫ ꝙ illud qd aduocatur per remediũ. d. l. hac edictali. dꝫ computari in legitima: ꝛ per ꝯñs filie primi matrimonij non possint aduocare aduersus p̃m virũ, nisi quartã partẽ pro qualibet computata summa, quã de dictis libris qngentis petierũt p supplemẽto legitime: ꝛ sic cõputatis dictis libris. xvj. ꝛ solidis. xv. quas qlibet filiarũ poterat aduocare p supplemẽto legitime: vt declaraui. s. tenuit Ia. de Raue. Cy. ꝛ Sali. in. d. l. hac edictali. in p̃n. in. ij. q. dicẽtes ita sentire gl. ibi in vbo, diuidi. dũ dĩt gl. ꝙ scđs vir dꝫ esse equalis, ꝛ habere virilẽ cũ filijs primi matrimonij. hoc etiam sensit gl. in. l. qm̃ preterite. C. de secun. nupt. que vult, qd filij primi matrimonij non habeãt querelam ad reuocandũ legitimã, sed solũ habeant remedium. d. l. hac edictali. ꝛ ita ẽt vr̃ sm̃ Salicet. velle gl. j. in. §. ꝛ qm̃ varie. in aut. quibus modis na. effi. sui.

na.effi.sui.Et scd͂m Sali.hec opinio videtur etiã esse de mente Ray.⁊ Ja.but.Et dicit Sali.ꝙ gl.in.§.optime.nõ videtur velle contrariũ si bene inspiciatur.⁊ pro ista opi.allegat: qr illud quod percipitur ex dispositione legis per filium cõputatur in legitimã,vt videmus in quarta debita iure institutionis:nã illa computatur in legitimam debitam iure nature,vt no.gl.⁊ ibi clarius Bar.in.l.Quꝙ.C.ad.l.Fal.⁊ glos.⁊ Doc.in.l.Papinianus.§.meminisse.in verbo falcidie.ff.de inof.testa.ergo illud qđ aduocant filie primi matrimonij ex dispositione.d.l.hac edictali.debet eis cõputari in legitimã, ⁊ sic nõ possunt duas deductiones facere dicte filie.Et dicit Sal.ꝙ ab hac opinione in cõsulẽdo nõ recederet. ¶Ex hoc infertur qđ de istis libris quingentis deducentur libre.xvj.⁊ solidi.xv.pro supplemẽto legitime filij secundi matrimonij. Residuũ vero dictarum librarũ quingẽtarũ diuidetur inter filios primi matrimonij,⁊ scd͂m viruꝫ equis portionibus:⁊ sic maritus habebit de istis libris quingẽtis lib.cxx.⁊ solidos. xvj.⁊ denarios tres.Et tantũdem habebit quelibet filiarũ:⁊ sic in summa maritus de tota summa librarũ octingẽtarum habebit libras ducentas septuaginta,⁊ solidos.xvj.⁊ denarios tres.Filius vero secundi matrimonij habebit in totũ libras.liiij.⁊ solidos.v.Filie vero prioris matrimonij habebunt residuũ. ¶Nec obst.si diceretur qđ filius ex scd͂o matrimonio nõ debet detrahere aliquid loco legitime:quia illud qđ lucratur maritus ex forma dicti statuti tenetur reseruare

10 dicto filio ex forma statuti.†Quia rñdeo ꝙ per hoc non excluditur filius secũdi matrimonij a petitione legitime,patet qr etiam de iure cõi id qđ acqrit scd͂s vir ex tali lucro dotali, reseruat filijs ipsius secũdi matrimonij.l.gñaliter.§.si.iũcta aut.vxore.⁊ in auth.si tñ.C.de secun.nup.⁊ tñ poterat petere legitimam,vt no.gl.in.d.l.quoniã preterite.Preterea legitima debet dari filio pure ⁊ incontinenti.l.qm͂.in prioribus.C. de inof.test.Sed dictũ lucrũ qđ defertur scd͂o viro,nõ defertur filio scd͂i matrimonij,nisi post mortẽ viri,vt patet in dicto statuto:⁊ in.d.l.gñaliter.§.fi.Item aperte dictũ statutuꝫ vult ꝙ aliud sit dictũ lucrũ qđ defertur viro:⁊ aliud sit legitima debita filio ipsius matrimonij:patet ex verbis dicti statuti ibi ꝙ de dicta medietate ⁊ de legitima competente filijs ipsius mulieris.Nã illa copula,⁊,ponit̃ inter diuersa,vt no. in rub.ff.de iur.⁊ fac.igno. ¶Circa tertiũ dubiũ breuiter me expedio:nam rñdeo qđ circa summam librarũ.ccc.datarum per fratrẽ mulieris in augmẽtũ secũde dotis.Si querit̃ quo ad dimidiã,quã lucrat̃ marit᷑,hoc est expeditũ authoritate dicti statuti ꝙ illã dimidiã nõ obstãte quacũꝗ stipulatione interposita in ꝯtu dotis reddere non tenet̃ maritus,postꝗ nõ fuit renũtiatũ dicto statuto.Casus enĩ iste i dicto statuto

11 expsse decisus.†Quantũ vero ad aliã dimidiã adhuc dico ꝙ dꝫ restitui filijs heredibus dicte mulieris,hoc importãt illa verba apposita in instrumẽto,vcꝫ ⁊ residuũ dicte dotis predicte Floramõti,vel eius heredib᷑,vel cui ius ⁊ casus dederit, vt pmiserit dictã quãtitatẽ dotis restitui in oẽm casuꝫ ⁊ euẽtũ dotis restituẽde ⁊c.Nã si illa stipulatio alternatiua fuisset facta in persona mulieris ⁊ Floramontis hoc modo,vcꝫ,residuũ dicte dotis Floramonti vel heredibus vel dicte mulieri ⁊c.fauore dotis:perinde esset,ac si illa mulier sola stipulata esset sibi reddi:vt est tex.in.l.Caius.ff.sol.ma.siue pponat̃ in ordine stipulationis psona mulieris, siue postponatur:vt pbat̃ in.d.l.Caius.in prin.iũcto ver.sed ⁊ dicẽdũ.ibi:ac si sibi aut illi dari auus ⁊c.⁊ ibi notat̃.⁊.l.vxorẽ.§.testamẽto.el.ij. ff.de leg.iij.⁊ ibi no.Bar.siue pdecesserit stipulator siue mu-

12 lier:qr in hoc nõ est differẽtia:†qr qñ datur dos ab eo q dotare de suo nõ tenebat̃,acquirit̃ in dubio mulieri a princ.quasi sibi stipulata esset.d.§.accedit.adeo qđ etiã si mulier decederet in matrimonio,viuo eo q dotẽ dedit,nõ p hoc redit dos ad dotãtẽ,per.d.§.accedit.⁊.l.ex morte.in fi.C.de pac.cõuentis.Eadẽ ratione qñ alternatiue stipulatio facta est:qr cum non constet clare de mente stipulantis lex in hoc dubio presumit fauore dotis datũ,⁊ donatũ esse mulieri,ac si nulla stipulatio facta esset.Ita est ratio dicte.l.Caius. ¶Idem erit scd͂m Bart.ibi qñ in contractu dicitur Floramontes stipulatus est reddi sibi,vel cui de iure debuerit reddi.nã ius dicit dotẽ debere reddi mulieri,⁊ pariter suis heredib᷑:qr mulier vr̃ stipulata sibi reddi fictiõe iuris.l.j.§.accedit.C.de rei vxo. act.Et istud etiã sequitur Jo.de Jmo.⁊ Pau.de cast.in.d.l. Caius.Et licet quidã conẽtur tenere ꝯriũ.tñ eorum opinio non vr̃ de iure posse sustineri in casu nostro.Nã ipsi dicũt ꝙ illa verba,aut cui de iure reddi debuerit,debent intelligi de heredibus stipulatoris ⁊ nõ de mulie.argu.l.si pactum.ff.de proba.cũ simil.Nam dico ꝙ hec sua ratio non militat in casu nostro:qr hic specialiter fuerat facta mentio de Floramonte ⁊ eius heredib᷑.Unde illa verba generalia,aut cui ius ⁊ casus dederit,non possunt referri ad heredes,de quibus facta fuerat specialis mentio.l.doli.ff.de ver.ob.l.sanctio.ff.de pe. l.facit.l.si qñ.in prin.ff.de leg.j.vnde cum per illa verba, vel cui ius ⁊ casus ⁊c.non appareat certe de intentione stipulantis:est eadem ratio in casu nostro.que est in casu.d.l.Caius. vt in dubio videatur mulieri acquisitum.facit.l.post dotem. secundum tertiam lecturam.ff.sol.ma.

Summarium.

2 ¶Quid si actor de possessiõe,reus de dñio melius pbet.
3 Refert ꝯcessionẽ incipere a munere vel corpore fundi.4.⁊.5.
10 Fama non plene probat dominium.

Consilium.CLIX.

In causa ⁊ lite inter priorem monasterij sancti Marci de Mãtua agẽtẽ, ⁊ dominã Catharinam vxorem quondã Gabrielis de Faraono,⁊ nõnullos eius filios conuentos.Uiso processu ⁊ themate mihi vr̃ dictam Catharinam ⁊ dictos eius filios tenentes ⁊ possidentes noĩe dicte Catharine, vt patet ex rñsione facta ad preparatorium seu interrogatoriũ dicti domini prioris esse in effectu absoluendam ⁊ absoluendos, ⁊ pro ipsa Catharina esse maxime pronũciãdũ:qr de suo vtili

1 dñio probauit legitime. ¶†Et in primis presuppono quod actor in libello deduxit petitoriũ:⁊ illud etiã prosecutus est ipse ⁊ etiã reus,patet qr in libello narrauit istam petiã terre, de qua agitur spectare ad dictũ priorem,⁊ eius monasteriũ iure vtilis dominij,cũ ex causa feudi acquisiuerit eam ab episcopatu Mantue:⁊ in cõclusione petit declarari dictam petiam terre spectare cũ pertinentijs suis ad dictum dominũ priorem ⁊ monasterium.Et reos condẽnari,cõdemnatosꝙ cogi,⁊ cõpelli ad restitutionem possessionis:⁊ de possessione in narratione nunꝗ fuit facta mentio.Quo casu verba dicũtur se habere ad petitoriũ,per.l.si duo.§.fin.ff.vti pos.tradit̃ per Fede.de senis.in cõsi.cclxxxiij.inci.consiliũ traditum per venerabilem virũ ⁊c.vbi ad hoc allegat plura,maxime notata per Spe.in ti.de resti.spo.§.j.versi.⁊ no.Et no.etiam Jo. and.in addi.Spe.in ti.de act.⁊ petitio.§.sequit̃.in addi.inci. Dicunt enim simplices.⁊ doc.maxime Ant.de butr.in.c.cũ

2 ad sedem.circa.iij.vel.iiij.col.de resti.spo. ¶†Secundo presuppono ꝙ etiã si fuisset in dicto libello intentatum non solum petitoriũ sed etiã possessorium,posito ꝙ actor probasset melius in possessorio ꝙ reus,⁊ in petitorio reus melius probasset,vt qr probasset se esse dñm,⁊ sic ad ipsum pertinere illud dominiũ qđ pretendebat actor ad se pertinere, tũc dato quod respectu expensarũ litis concernentium possessorium, possit iudex pnunciare super possessorio pro actore ea ratione,vt sciatur,qs teneatur ad expensas.l.vtiꝗ.ff.de rei vend.

a Tamen* quo ad respectũ restitutionis possessionis non debet condẽnari reus neꝗ cogi ad restitutionem possessionis, imo debet pro reo pronunciari,propter regulã positam in.l. dolo facis.ff.de doli exce.per.c.cum dilectus.de causa poss.⁊ ppri.ita ꝯcludit Cy.in.l.incerti.C.de inter.in ver.sed iuxta hoc solet queri ⁊c.⁊ Jo.an.in.c.pastoralis.in vlt.col.de causa pos.⁊ propric.Et cum hac doctrina transit Bar.in.l.natura liter.§.nihil commune.in pe.q.in fi.ff.de acqui.pos.Dum in hoc se remittit ad no.per Cy.⁊ Jo.an.in locis proxime alle. Sed posito ꝙ dici posset dictum agentem melius de possessione probasse ⁊ deductum fuisse in libello etiã possessorium. Tamen reus melius in petitorio probauit de suo vtili dominio huius petie.ergo nullo modo debet ferri sentẽtia taliter contra reum qđ cogi debeat reus ad restitutionem possessionis dicte petie terre:imo pro reo pronunciari debet,vt dictũ est. ¶Quod autem ratione vtilis dominij melius pbauerit reus,ostenditur.nã non solum reus sed etiam actor tam in libello ꝙ respondendo positionibus reorum ⁊ in alijs scripturis fatetur ad episcopatum pertinere directum dominium ⁊ episcopatum fuisse illum dñm,ad quem pertinuit transferre vtile dominiũ.Nã vnusquisꝗ allegat se habere vtile dominiũ ab epatu.Modo pbatũ est per inuestituras ⁊ concessiones in feudũ factas per epatũ dicte Catharine seu recipiẽti pro ea qđ ista petia terre fuit eidẽ dñe cõcessa in feudũ vt patet ex inuestitura facta anno.M.ccccliij.⁊ ex alio an.M. cccclxiij. ¶Et per ꝯcessionẽ in feudũ trãsfertur vtile domi-

a ¶Dñ.s.lib.iij. consi.xlv.nu.i.

niũ.c.j.de controuer.in vasal.⁊ ali.de benefi.c.j.§.rei.de inue
3 sti.de re alie.facta.⁊ plene not.i.c.j.de capitulis corra. ¶ †Et
ex demonstratione confiniũ, ⁊ qualitate, ⁊ quantitate ipsius
terre, de quibus in libello, iũctis eisdẽ demõstrationibus ap
positis ⁊ denotatis in dictis instr̃is inuestiturarum apparet
euidenter de idẽtitate corporis rei, iuxta no.ꝑ Bart.in.l.de
mõstratio falsa.in prin.maxime in.vij.q.ff.de cõdi.⁊ demõ.et
in.l.iiij.ff.de leg.j.⁊ per Ang.⁊ Moder.in.l.si noie.C.de test.
¶ Sed pro parte actoris nõ est legitime ꝓbatũ ⁊ cõcludẽter
de illo asserto vtili dñio deducto in libello.nã licet producat
instrumentũ inuestiture ⁊ concessionis facte dicto priori an
no.M.ccccxlv.die.xv.Aprilis.tñ in illa cõcessione nõ appa
ret ꝙ sit cõprehensa ista petia terre:nec de idẽtitate corporis
aliter probatũ inuenio.Nã in dicto instr̃o cõcedit vna petia
terre casamentiue cũ domibus ⁊ turri, que petia terre sic cõ
stituta ⁊ redacta fuit ex nouẽ petijs terre ad vnã petiã terre
aratorie vineate pratiue boschiue ⁊ vallive bubulcarũ.cccc
xvij.iacẽtẽ in territorio Scorzaroli partim, ⁊ partim Cãpi
telli in locis vbi dr̃, ad Rõchos, ⁊ ad Brogellam, cũ multis
cõfinibus, ⁊ licet inter alios cõfines dicte magne petie terre
dentur pro cõfinibus heredes Guidonis de Gõzaga ⁊ Pa
ganinus ⁊ Nicolaus de Capita.Et in libello etiã dẽtur pro
cõfinibus illius petie terre.xij.bubulcarũ vel circa heredes
dicti Guidonis ⁊ illi de Capita:tñ nõ sequitur ꝙ sit idẽ cor
pus:q2 in libello agit de vna petiola terre.xij.bubulcarũ vel
circa ⁊ eius cõfinibus.Sed in dicto instr̃o inuestiture prioris
sancti Marci tractabat de vna magna petia terre bubulca
rũ.ccccxxvij.⁊ eius cõfinibus constituta ex nouẽ petijs terre
vñ expsse apparet ꝙ agit de demõstrãdo in dicto instrumẽto
aliud corpus ꝙ̃ illud, de quo in libello.⁊ cõtingere posset.qd
vni tñ ex dictis nouẽ petijs terre conueniret tñ vnus ex di
ctis duobus cõfinibus ⁊ nõ alius:⁊ alteri petie terre cõueni
4 ret alius ex dictis duobus cõfinibus:† ⁊ sic nõ sequitur ꝙ illi
duo cõfines sint tñ vnius petie terre seu illius petie terre de
qua in libello:⁊ sic ꝙ illa cõprehẽdat in corpore magne petie:
q2 nõ ꝓbat hoc esse qd ab hoc cõtingit abesse.l.nõ hoc.C.vñ
cogna.l.neqȝ natales.C.de ꝓbat.ideo isto casu oportebat ca
pitulare ⁊ ꝓbare ꝙ petia terre de qua i dicta inuestitura dñi
prioris, ⁊ petia terre de qua in libello est idem corpus, seu qd
petia terre de qua in libello est cõprehẽsa sub isto corpore cõ
tento in dicto instr̃o, vt no.Bar.in.d.l.demõstratio falsa.i fi.
prin.⁊ in.l.j.C.si vnus ex pluri.ap.Istud aũt nõ inuenit pro
batũ ꝑ testes saltẽ legitime hoc cõcludẽtes, ⁊ q dicãt se legis
se ⁊ intellexisse inuestiturã productã pro parte monasterij: ⁊
sciãt intra illos cõfines cõprehẽdi:aliter enĩ nõ possunt ꝓba
re hoc per no.per gl.⁊ doc.in.l.sicut.C.de fide instr.iũctis no
tatis per doc.in.l.ij.C.de errore aduo.Alia ratione etiam ap
paret nõ suffragari dicto actori suã inuestiturã, q2 in thema
te mihi trãsmisso narrat, ꝙ ex mẽsuratione cõstat dñm prio
rem etiã absqȝ ista petia terre, de qua est qd tenere ⁊ possidere
vigore sue inuestiture bubulcas.ccccxxvij.Et apparet ex nar
5 ratis in dicta inuestitura dñi prioris ꝙ †intẽtio partiũ fuit
a dictã cõcessionẽ facere ad numerũ[a] bubulcarũ, vt statim di
cã.Ergo nõ põt vigore dicte ꝯcessionis ꝑtẽdere habere ius
i dicta petia terre bubulcarũ.xij.vel circa, q̃ sunt vltra nume
rũ cõprehẽsum in inuestitura, ꝑ id qd habet in.c.per tuas.de
do.cũ ibi no.ꝑ doc.⁊ in.l.si seruus quẽ.§.si dolia.⁊ in.l.Iulia
nus.§.si Titius.ff.de act.emp.⁊ ꝑ no.ꝑ Old.in ꝯsi.cxcvj.in
ci.in cõcessione.⁊ ꝑ Io.an.in addi.Spe.in tit.de emp.⁊ vẽdi.
§.sciendum.in fi.Et per Bal.in rub.C.de emp.⁊ ven.in.xxij.
q.⁊ Sali.in.l.ij.e.tit.⁊ Pau.de Leaza.in cõmento.c.fi.in pe.
col.de emp.⁊ ven.⁊ Bal.in.l.j.in.iij.⁊.iiij.op.C.de peric.⁊ cõ
mo.rei vendi.bene facit.l.comprehensum.ff.de cõtrah.emp.
Qd autem noluerit eps concedere dicto dño priori vltra di
ctum numerũ bubulcarũ expressum, scȝ.ccccxxvij.patet:q2 si
dicte partes.s.eps ⁊ prior intellexissent ꝙ attẽderent solũ cõ
fines ⁊ nõ numerus bubulcarũ, nõ bñ fuisset dictũ partib⁹
in dicto instr̃o, ꝑ in antiqs inuestituris dicti dñi prioris nõ
cõprehẽdebant.lvj.bubulce q̃ erãt in dictis nouẽ petijs ter
re vltra bubulcas.ccclxxj.⁊ antique inuestiture, vt narrat in
dicta vltia inuestitura facta priori anno.M.ccccxlv.erãt siľr
facte de dictis petijs nouẽ terre ꝓ bubulcis.ccclxxj.Et satis
fuisset inuestiture dictũ priorẽ de dictis nouẽ petijs terre sub
expssione suorũ cõfiniũ etiã si enũciatiue facta fuisset mentio
de pauciori numero bubulcarũ:vt si dictũ fuisset ꝙ concede
bantur dicte nouẽ petie terre infra tales cõfines.ccclxxj.bu
6 bulcarũ.†Nã dato ꝙ fuissent bubulce.ccccxxvij.oẽs fuissent
cõprehẽse in dicta cõcessione, dũmõ clauderent intra expres
sos cõfines, quasi illa demonstratio numeri bubalcarũ tanqȝ
falsa demõstratio non habeat viciare in aliquo, vt concludit

a ¶ Numerũ.s̃.li.iiij.ꝯs.viij.s̃.li.ij.ꝯsi.cxx.co.fi.li.ij.

b ¶ Proprietas.s̃.li.iij.cõsi.lxxiij.nu.2.in.l.si fi nita.§.si de vecti galibus.col.j.de dam.infec.dixi i cõsu.pari.§.xxxvij.gl.ij.nu.1.

c ¶ Plenã. Sed vide deci.consil.ccccxcviij.Curt.seniorem consil.lxix.nu.5.

Old.in dicto cõsi.Et Io.an.in.d.§.sciẽdũ.ad fi.⁊ Bal.⁊ alij
in locis.s̃.alleg.per.l.si fundum sub cõditione.§.si libertus.⁊
per.l.si seruus legatus.§.qui qnqȝ.ff.de leg.j.⁊.l.his verbis.
§.pater.ff.de leg.iij.cũ fi.Et nihilominus dicte ꝑtes volue
runt vltra inuestiturã factã de dictis nouẽ petijs terrarũ re
dactis in vnã nouã petiã terre sub dictis cõfinibus renoua
ri dictũ priorẽ, quãtũ est pro dictis bubulcis.ccclxxj.Et de
nouo inuestiri q̃tũ est pro bubulcis.lvj.apparet partes vo
7 luisse limitare dictã cõcessionẽ ad numerũ.†Nam illa verba
q̃tũ est pro bubulcis.ccclxxj.importãt disponẽtes voluisse li
mitare ꝯhere.s.vsqȝ ad illam quantitatẽ ⁊ non vltra.l.si Ti
tius mihi.§.cum ita.ff.de leg.ij.l.pe.§.fi.de iur.om.iud.l.si in
testamento.in prin.ff.de leg.j.l.qui restituere.ff.de rei ven.cũ
fi.Et istud etiã apparet esse de mẽte Bal.in.d.rub.C.de ꝯh.
emp.cũ cõcor.s̃.alleg.vbi volũt ꝙ attẽdatur, an de numero
mẽsure sit enũciatiue facta mẽtio per modũ demõstratiõis,
⁊ nõ attẽdimus falsam demõstrationẽ, aut ꝑ modũ disposi
tionis ⁊ tũc secus.Sed ita est ꝙ illa verba q̃tũ est ꝓ bubul
cis.ccclxxj.⁊c.sepius repetita in dicto instr̃o sine dubio re
stringũt ⁊ limitãt, vt patet, ⁊ colligit ex iuribus.s̃.ꝓxime al
legatis.ergo nõ vltra debet.Fortius voluit.d.Abb.in.d.c.ꝑ
tuas.qd qñ in concessione dico:cõcedo tibi talẽ terrã triũ mo
diorũ in talibus cõfinibus.Et sic facta est prius mẽtio de nu
mero mẽsure q̃ de ꝯfinib⁹, ꝙ intelligit facta cõcessio ad mẽ
surã ⁊ numerũ:⁊ ideo vltra illã mẽsurã nõ intelligit esse ꝯces
sum, secus si primo est facta mẽtio de ꝯfinib⁹:vt q2 dictũ fuit
cõcedo tibi talẽ fundũ sic ꝯfinatũ, q est triũ modiorũ.⁊ ita in
telligit tradita ꝑ Old.in ꝯsi.cxcvj.vt ipse refert, ⁊ in casu no
stro prio facta fuit mẽtio numeri ⁊ mẽsure, quã de ꝯfinibus.
Tñ istã ꝯsiderationẽ do.Abbatis nõ pono pro nũc pro con
stãti:q2 nõ est necessariũ:⁊ mihi magis placet ratio superius
adducta, que fundatur in illis verbis.s.quantũ est ⁊c.que mi
hi videtur satis euidenter voluisse partes limitate loqui ⁊ se
restringere ad illũ numerũ mẽsure:⁊ tãtomagis:q2 eps cõce
dẽs dat iura ipsius epatus pro vno cõfine:vñ nõ vr̃ ꝙ aliter
possit bñ cõstare quantũ venerit in cõcessione, nisi ꝑ mẽsurã
adiectã in instrumento:q2 alias de facili posset cõprehẽdere
fere oĩa, que ibi epatus haberet etiã in lõge maiori quãtitate.
¶ Nec hȝ obstare etiã quoddam instrumentũ asserte tenute
apprehense, vt dr̃ pro parte dicti prioris.M.ccccj.quia non
est probatum ꝙ sub petijs terre ibi contentis cõprehẽdatur
petia terre, de qua est.q.prout regrebatur, vt dixi.s̃.circa in
strumentũ inuestiture, ¶ Preterea illa tenuta nõ probat ti
tulũ habilem ad acquisitionẽ dominij.l.naturaliter.§.nihil
cõe.ff.de acq.pos.⁊.d.c.cũ dilectus.ergo nõ releuat cũ sit de
ductum omnino petitorium, vt dictum est. ¶ Non obst.etiã
si diceretur ꝙ per testes prioris probatũ sit de fama ꝙ sit iu
ris ⁊ proprietatis dicti monasterij:q2 rñdeo ꝙ illi testes non
8 probant famam:†q2 in causa sciẽtie interrogati nõ deponũt
se audiuisse a maiori parte, vt reqritur per no.per gl.⁊ doct.
in.l.iij.§.eiusdẽ.ff.de test.⁊ per Bar.in.l.de mino.§.si pluriũ.
ff.de.q.cum suis concor. ¶ Preterea non concludunt: q2 lȝ
dicãt ꝙ fama est ꝙ dicta petia terre sit iuris dicti monaste
rij, hoc nõ releuat quo ad cõtẽta in libello: q2 agit pro vtili
dñio:⁊ posset esse ꝙ in dicta re monasteriũ haberet aliquod
ius infra dñiũ.Nam possessio appellat ius.l.liber homo.§.
fi.ff.de acqui.re.do.l.peregre.in prin.ff.de acq.pos.plene no.
in.l.j.i prin.e.ti.posset intelligi de iure hypothece seu pigno
ris.l.eorũ.in prin.ff.de dam.infec.⁊ sic de singulis.⁊ per, cõse
quẽs talis ꝓbatio in ea parte est ambigua:⁊ sic nõ releuat.⁊
lȝ illi testes dicãt etiã de iure proprietatis:q2 rñdeo ꝙ testes
in hoc falsum dicũt:vt ptȝ ex cõfessione actoris in libello qui
asserit ꝙ dicta res spectat rõne directi dominij ad alium, scȝ
9 ad epm:⁊† ꝓprietas[b] nõ diuidit in vtilẽ ⁊ directã, sicut diui
b dit dñium, sed solũ dicitur proprietas esse illius qui est dñs
ita ꝙ ali⁹ nõ sit dñs, vt declarat Bal.in.l.si de ꝓprie.in.j.col.
10 C.si a nõ cõpe.iudi.⁊ in.l.cũ res.in fi.C.de pro. ¶ †Preterea
c fama nõ est sufficiẽs ad plenã[c] ꝓbationẽ dominij, vt no.in.d.
§.eiusdẽ.⁊ in.c.veniẽs.el.j.de testib.cũ fi. ¶ Et licet in antiqs
qñqȝ fama sufficiat:tñ illud est verũ, qñ ageret de ꝓbãdo ali
quid ꝙ testes deponentes de fama affirmarẽt fuisse ꝑ annos
cẽtũ ante tp̃s sue depositionis.seu ꝙ cõis opinio esset memo
riam non extare in contrarium, vt no.Spe.in ti.de ꝓba.§.j.
ver.⁊ no.⁊ ver.vȝ etiã.⁊ expresse Io.de Imo.in.d.c.veniẽs.el
j.de testi.⁊ ibi etiam.d.Abb.qui etiam fortius ad fauorẽ no
strum vult ⁊ etiã Io.de Imo.in.l.ij.§.idẽ Labeo.ff.de aqua
plu.arcen.vbi vult ꝙ ista sit opinio, que approbat per Inn.
in.c.veniens.⁊ in.c.quid per nouale.de ver.signi.Et hoc etiã
vult Ange.in.l.atqui natura.§.cum me absente.ff.de nego.
gest.⁊ in.l.pe.ff.de ꝯdi.insti.⁊ i.l.Titi⁹.ff.qb.mo.pi.vel hyp.
sol.⁊

fo.& est de mēte Jo.an.& do.Abb.in.c.licet ex quadā.de testi. & Host.& Jo.an.in.c.inter dilectos.& ibi do.Abb.in.v.col.de fide instru. Testes aūt predicti nō deponūt sub forma predicta: ergo &c. ¶ Preterea etiā pro magna pte dicti testes nesciūt dicere, qd sit fama: & sic ostēdūt se nō intelligere id qđ dixerūt de fama: vñ nō pbant, vt no. Spe.in ti.de notorio crimine.§.fi.ver.& si testes pducant.& in ti.de teste.§.iā de interrogatorijs.ver.itē sup tertio genere.cū duob⁹ ver.seq.& pbat in.l.j.& ibi Bar.in.iij.col.ff.si cer.pe.& ibi etiā Bal.& Bar.in.l.j.de his qui sunt sui vel alie.iur.& Jo.de imol.in.l.stip.ista.§.hec quoqꝫ.ff.de ver.obl. ¶ Posset etiā quis insistere contra testes actoris, eo ꝙ plura dicunt, in quibus reprobantur per testes Catharine: sed nō puto necessariū stātibus superioribus, que ad victoriam Catharine sufficiunt. Alex. Tartag.

Summarium.

1 ¶ Statutum de ciue, intelligitur de vero & naturali.
3 Quis dꝫ satisdare de iudicio sisti vel iudicatum solui.4.&.5.

Consilium.CLX.

Viso processu inchoato inter Salomonē quōdā Museti de Arimio Hebreū agētē, & Salomonē Alliutij de Rinigo Hebreū defendentē. & viso statuto, pvidēte de forense reperto in ciuitate Jmole, qualiter satisdare debeat, super eo de quo cōsultus sum, an dict⁹ Salomō Alliutij seu ei⁹ pcurator satisdare teneat de iudicio sisti, & iudicato soluendo cū fideiussore fm formam dicti statuti vel aliter. Breuiter rñdeo ꝙ ex dispositione dicti statuti non cogit dictā satisdationem prestare: †qꝛ vbi nō cōueniūt verba statuti, nec etiam ibi cōuenire intelligit eius dispositio.l.iiij.§.toties.ff.de dā.infe.l.ita aūt. in prin.& vtrobiqꝫ notat.& declarat per Bar.ff.de admi.tut. c.ad nostrā.el.ij.de iureiu.c.indēnitatibus.§.pe.de elect.lib. vj. Sꝫ dictū statutū loquit qñ talis satisdatio peteret ad instātiā alicuius ciuis Jmole existētis in eadē ciuitate. dictus aūt Salomō Museti de Arimino debuit probare se dictas qualitates habere, alias nō gaudet bñficio dicti statuti.l.j.§. ait pretor.& ibi no.Bar.ff.ne quid in flu.publi.l.ij.§.docere. ff.vi bo.rap.l.j.§.itē quesitū.ff.de aqua quoti.& esti.& traditur in notabili.q.per Jo.an.in.c.j.de homi.lib.vj.in nouel.& per Bal.in.l.si qs nō dicā rapere.in.iij.col.C.de epis.& cleri.plus dicit Bal.in.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.& p illū tex.†ꝙ si statutū loquēs de ciue itelligit de vero & naturaliter ciue, nō de eo qui ad ciuilitatē receptus est per priuilegiū, sicut, dicit ipse, sunt Judei in ciuitate ista, sup quo vltimo non dico vltra: qꝛ de ciuilitate aliqua nō apparet probatū nec allegatū in actis.& statutū requirit nō solū ꝙ sit ciuis, sed etiā estimatus in ciuitate. Viso igit ꝙ ex forma statuti nō cogit, est videdū vtrū de iure cōi cogat: & dico ꝙ si in ciuitate Jmole nō possidet immobilia: regula est ꝙ teneat cauere de iudicio sisti.l.sciēdū.in prin.ff.q satis.cog. Et legit & no.in aut.offerat. C.de lit.cōte.†Sufficeret tñ loco imobiliū, si possideret multa mobilia i ciuitate Jmole q̄ de facili exportari nō possent, vel si teneret magnā apothecā seu mēsam ibi, vel si ibi haberet multa noīa debitorū, vt declarat Bar.& Ang.in.d.l.sciēdū.& Bar.& Jo.de imo.in.l.facere posse.ff.sol.ma.†Et talis fideiussor de iudicio sisti est liberatus lata sentētia in instātia principali.l.grece.§.& post litē.ff.de fideius.& no.gl.in aut.de bis qui ingre.ad ap.in prin.vel perēpta instātia.l.ij.iudi.sol. & no.in.l.pe.C.de fideius.& in.l.si seruus.ff.de diuer.& tēp.pre scri.& per Bar.in.d.§.& post litē. ¶ Si autem querimus, an teneat de iure cōmuni prestare satisdationē de iudicato soluendo, & regula est qđ ille qui cōuenitur suo pprio nomine, non tenet talē satisdationē pstare.insti.de satisda.§.ſꝫ hec bodie.†vñ si dictus Salomon de Riuigo velit reuocare pcuratores suos, & p se cām agere, producendo scripturas & acta faciēdo noīe suo, expeditū est, ꝙ nō tenet prestare satisdationem iudicatū solui.per.d.§.sed hec bodie.& in pposito declarat. Spe.in tit.de satisda.§.expedito.versi.hoc etiā noto ꝙ si dñs reuocauit &c. Si autem velit per procuratorē iudicium prosequi: tūc pōt dictus Salomon de Riuigo procuratorēꝫ suū releuare a satisdatione iudicatū solui fideiubēdo p ipso pcuratore suo cū hypotheca bonorū.insti.de satisd.§.si vero aliqs. Nec tunc requirit ꝙ principalis qui fideiubet pro pcuratore suo, possideat imobilia ad hoc vt releuare possit procuratorem suum a dicta fideiussione: sed satis est qđ aliqua bona habeat, que hypothecare seu obligare possit, etiā si sint mobilia, vt no. Spe.in.d.§.expedito.ver.itē quid si possessor mobilium tñ &c.& Jo.Fab.in.d.§.si vero aliqis.per illum tex. Nec obstat id qđ no.Bar.in.d.l.sciendum.in fi.principij. vbi dicit qđ non est idoneus fideiussor ille qui non possidet immobilia, per no.per gl.in aut.de exhibē.reis.§.sancimus. alias est in.§.suscepto.qꝛ rñdeo ꝙ gl.& Bar.loquuntur in satisdatione de iudicio sisti.& ad hoc tendunt verba Bar.in rubri.ff.iudi.solui.in vlti.col.in ver.quero quid si dominus &c. ibi dum dicit.& saltem non pōt releuare procuratorem suum a cautione sisti &c.& Ang.in.l.si defunctus.in prin.ff.de pcu. & ita etiam intelligi debet id qđ no.Bar.in.d.l.si defunctus. §.fi.& licet in aliquibus lecturis reperiat ꝙ Bar.in.d.l.si defunctus.§.fi.dicat ꝙ si dominus fideiussit pro suo procuratore in instro mādati fm formam.d.§.sed hodie.cum.§.seq.tñ puto procuratorē adhuc cogēdum satisdare iudicatū solui: ipse eñ principalis cogeret, si nō possideret immobilia.d.l. sciēdū.in prin.&c. Nec sunt i effectu verba Bar.que si ita habeantur, videret prima facie cōtradicere predictis. Sed rñdeo & dico ꝙ lectura Bar.ibi nullo modo stare pōt in satisdatione, iudicatū solui.patet dū dicit ꝙ dñs principalis cogeretur satisdare si non possideret, per.d.l.sciendū.hec est ratio sua: & tñ hec ratio solum militat in satisdatione de iudicio sisti, de qua loquit tex.in.d.l.sciēdū.sed non est vera in satisdatione iudicatū solui: qꝛ principalis suo noīe conuentus, q̄uis nulla immobilia possideat, non tenetur satisdare iudicatum solui, vt in.d.§.sed hec hodie.alias nō esset differentia inter satisdationē de iudicio sisti, & satisdationeꝫ de iudicato soluendo, qđ esset contra tex.in.d.§.sed hec hodie.& no.in.d. l.sciēdum.in gl.j.vnde Bar.in.d.l.si defunctus.§.fi.aut male loquitur, aut corrupte habet: qꝛ dū dicit de satisdatione iudicatū solui: voluit dicere de iudicio sisti, vt ostēdūt iura per eū alleg.& isto modo cōcordabit cū alijs scribētibus quos.s. retuli. ¶ Nec est opportunū ꝙ mobilia que sufficit possideri a dño fideiubēte iudicatū solui, sint in loco iudicij: hoc eñ non est iure cautū: † quinimo in satisdatione iudicio sisti, ad q̄ euitandam requiritur possessio immobilium, non est necesse immobilia esse in loco iudicij.vt no. Guli.de cug.in.d.l. sciendum.in prin.& Bar.in ea.l.sciendum.§.j.arg.l.diuus.ff. de tut.& cura.da.ab his.cum si. Alex. Tartag.

Epitome.

¶ De datione tutoris & sequestratione puelle.

Consilium.CLXI.

Super primo dubio quo queritur, vtrū auūculus de terra Soncini possit declarari tutor legitimus neptis oriūde ex dicta terra Soncini, q̄uis habitet dicta puella a ciuitate Cesene, & ibi bona habeat, & remouēdus sit dictus magister Christophorus tutor datiuus perfunctorie cōstitutus nō citatis attinentibus, vicinis & amicis dicte puelle.† Rñdeo dictam tutoris dationem non valuisse & non valere, & fuisse & esse locum legitimo tutori, & consequenter declarari dictum auunculū si est proximior inter idoneos ad tutelam esse legitimū tutorem dicte pupille: maxime ex infrascriptis.† Quia existente legitimo tutore cessat datiuus[a].l.sorores.& ibi no.C.qui dari tu.pos.insti.de attili.tuto.in principio.& ibi no.ff.de testa.tutel.& aut.matri & auie.C.qñ mulier tute.offic.fun.potest.& l.si tutor reipublice.§.j.ff.de tute.& ratio differentie patet ex ordine titulorum.sed dictus auunculus quantūcunque sit de numero cognatorum: tamē ad tutelam vocatur, dummodo alius non sit pximior.in aut.de here.que ab intesta.§.ex his. notatur in.l.j.in prin.in ver.pvidētia.ff.de legi.tut.ergo preferri debet legitimus. ¶ Nec obst.qđ dictus magister Christophorus fuerit decretus tutor datiuus p iudicē de hoc anno & die.xxv.Januarij. Qꝛ rñdeo ꝙ dicta datio tutoris fuit nulla: qꝛ in ea fuit erratum: quia non constabat iudici de existētia dicti legitimi tutoris, vt est tex.in.l.tutor si petitus.ff. de tut.& cura.da.ab his.& plus dicit ibi notabiliter Bar.circa.iij.col.†ꝙ sicut nō valet datio tutoris, qñ alius datus est tutor. Et in datione tutele non est facta mētio, qđ mater non assumit tutelam: nec tutorē filio pupillo dari peti, per.d.l.tutor si petitus.cū ibi not.& l.quod dicis.C.qui da.tu.possunt.

[a] ¶ Datiu⁹. Dic.i.ꝯsu.paris.ti.viij. i rub. adde s.li.j.consi.cxl.s. lib.iij.consi.cix.

etiam si iudex vult sine inquisitione procedere ad datione tutoris: ita erit nulla datio tutoris, qn processum fuit ad constituendum tutore datiuum. Nisi fuerit narratu iudici quomodo alii proximiores cessant in petedo tutore, cum sint admoniti, per. l. diuus. §. quide. ff. qui pe. tut. pos. et d. l. quod dicis. iuncta. d. l. tutor. secundum Bar. ibi. Et qd aliter non valeat datio tutoris, etiam fuit de mente glo. j. in. d. l. tutor. et sequitur etia ibi Dy. et Bal. illam gl. etia sequitur Old. vt refert Jo. andr. in addi. Spe. in ti. de tutore. §. nunc dicendum. in additione

4 inci. vbi tractat etc. arg. l. iij. §. fi. ff. ad. l. Jul. de adult. † Plus voluit Bar. in aut. matri et auie. in vlt. q. C. qn mulier tut. off. fun. potest. vbi concludit qd si mater extat, que dicitur legitima tutrix. l. si mater. C. in quib. cau. pig. taci. cotraha. et iudex procedat ad datione alterius tutoris ignorate matre, quis etia re vera mater fuisset in mora assumedi tutela vel petedi tutores: tn non valebit datio tutoris, nisi appareat q iudex in datione tutoris cognouerit de neglige tia matris: vn putat qd mater debeat citari. et si apparet ea esse negligentem, tunc iudex dabit aliu tutore: als no valebit datio secundum eu, per d. l. qd dicis. Et quis inquatu Bar. in. d. aut. matri et auie. requirit citari matre, reprehedatur a nonnullis: vt p Bal. ibi: et etiam ipsemet Bar. in. d. l. tutor. et in. l. legitimos. in princi. ff. de legi. tut. et in. l. q habet. §. quodlibet. ff. de tutel. perfectius distingerit. s. qd aut datur alius tutor ex inqsitione: et tunc qr cause cognitio requirit, debeat citari legitimus. l. naturali. §. fi. ff. de cofir. tuto. Aut sine inqsitione datur: et tunc secus. d. l. qui habet. §. quodlibet. Tn veritas videtur q debet narrari iudicio eo mo quo dicit Bart. in. l. tutor. vt supra retuli: et non requiritur alia cognitio vel probatio tuc quo ad validitatem dationis tutele: alias aute non valeret, per. d. l. tutor. Et ita etia videt tenere Odof. et Cy. in. d. aut. matri et auie. in. vj. q. vbi dicut q valebit datio tutoris dati a iudice matre existete, si iudex sciuit matre existere, et q mater fuerat negligens in petenda tutela: ita etia videtur tenere Sali. in. d. authen. matri et auie. Fortius dixit Guido de Suzaria, que sequitur Jo. and. in addi. Spe. in. d. ti. de tutore. §. nunc dicen-

5 dum. in addi. s. allegata. † q ad hoc vt valeat datio tutoris dati a iudice in preiudicium alterius legitimi tutoris: puta matris vel similis, requirit q ille alius tutor legitimus sciuerit alium petere se tutore dari: qr patientia et scientia sibi nocet. l. si sine. C. ad Velleia. le. j. C. de in. domi. ape. Sed si ignorauit, sibi non preiudicat. l. genero. ff. de his qui no. infa. l. fi. ff.

6 de transact. † et plus etiam requiritur secundum Ange. in. d. aut. matri et auie. scilicet quod debeat liquere iudici quando procedit ad tutorem datiuum costituendum, quod mater seu legitimus tutor fuerit negligens in assumendo tutelam, vel in faciendo prouideri de tutore: alias non valeat datio tutoris, sz in hoc vltimo no expedit insistere: qr i casu nostro nullum predictorum interuenit: quia non solum qd non fuerit liquidatu tunc iudici, sed nec etiam fuit narratu tempore dationis tutoris q dicta pupilla haberet dictum auuculu legitimum tutorem, et q fuerit negligens in assumeda tutela vel in petendo tutore dari: et quod de hoc fuerit admonitus: nec apparet q auucul9 sciuerit aliu petere se tutore dari, q ipse passus fuerit eu dari tutore, vt requiritur, sez qd ex pdictis apparet, sz solu fuit narratu q dicta pupilla in ciuitate Cesene et eius districtu no habebat aliquos cosanguineos agnatos vel cognatos. apparet ergo q secundum opiniones fere omniu dicta datio tutele non tenuit in preiudiciu dicti legitimi tutoris: qn possit et debeat nuc audiri. ¶ Nec obstat si diceret, qd iste auunculus non erat sub iurisdictione iudicis Cesene: et sic no poterat dari tutor dictus auunculus a magistratu Cesene, iuxta. l. neq. C. q da. tu. pos. et l. ius dandi. ff. de tut. et cur.

7 da. ab his. cu simi. † qr rndeo qd illa iura loquuntur in eo qui est costituedus a iudice tutor datiuus: sed nos loquimur in tutore legitimo, que lex non iudex dat tutorem. l. legitimos. in prin. ff. de legi. tut. ¶ Et lex vbiq potestatem exercet. l. fi. C. de prescri. lon. tem. et no. in. l. ex ea. ff. de postu. vnde posito q ex eo q bona essent in alia prouincia vel ob aliam rationem, potuisset dictus tutor se excusare. l. testamento. C. de excu. tu. l. illud. et l. propter litem. §. licet. ff. eo. ti. cum simi. Tamen si se non excusauit, remanet astrictus oneri tutele, vt in dictis iuribus. et no. in. l. secunda. C. de excu. tuto. et institu. eod. titu. §. qui enim. cum gl. in verbo fuerint. Et ista ratio collgit etia ex notatis per gl. Bartolum et alios in. l. etiam. ff. de tutelis. Preterea etiam non subditus non impeditur constitui tutor, dummodo velit, vt not. in. l. diuus. ff. de tutoribus. et cu-

8 rato. da. ab his. et per Doct. in. d. l. neq. ¶ † Et ex predictis remanet etiam decisum secundu dubium quo querebat, an dicto auunculo obstet ad tutelam consequendam, quod ipse post morte patris dicte puelle stetit per duos annos et octo menses anteq peteret tutela. Nam ex suprascriptis apparet qd istud sibi non obstat: quia non fuit narratum iudici, qui dedit tutorem, qd extaret legitimi tutores, quibus a iure delata erat tutela, et q ipsi admoniti cessabant in petendo tutorem, vt no. Bar. in. d. l. tutor. alias aute negligentia legitimi tutoris non operatur, vt excludatur a tutela: quia res censetur adhuc esse integra, postq datio tutoris no valuit. ita cocludit Bald. in. d. l. tutor. non enim per actu nullu desinit res esse integra, vt per gl. no. in. c. cu plures. in gl. fi. de offi. deleg. lib. vj. probatur in. c. proposuit. in versi. legitime. de fo. cope. et in. c. prudentiam. de offi. deleg. no. doc. in. c. venerabili. e. tit. Bene facit quod no. gl. et Bar. in. l. accusaturus. ff. de adult. et gl. et doc. in. l. si pater. C. ne de statu defun. cum si. Requirebatur etiam quod iudex sciret hoc secundum Odof. et Cy. in. d. auth. matri et auie. Et secundum etiam quod dicit Guid. de Suza. et Jo. an. non fuit preiudicatum legitimo tutori p primam datione tutoris, nisi appareret, qd ipse legitimus sciuerit alium petere sibi tutelam dari, vt retuli. s. Odof. et etiam Cy. in. d. aut. matri et auie. in. vj. q. voluit quod non preiudicetur legitimo tutori propter mora, nisi iudex qui dedit tuto-

9 rem, sciuerit aliu esse legitimum. † Quinimo plus vult Cyn. ibi si bene consideretur, et Jo. an. in. d. addi. q sit bene verum q qn interuenit scientia iudicis, et qd mater fuerit in mora petedi tutelam, tunc datio alterius tutoris facta a iudice noceat matri: eo qr mater non est legitima tutrix velit nolit, sz ita demu si petat tutelam, vt. l. ij. et l. fi. C. quando muli. tutel. offi. fun. pos. et in. d. aut. matri et auie. et ibi gl. in verbo permittimus. vnde qn ipsa est in mora, videtur nolle tutelam. argu. l. alienationis. ff. de verb. sig. que ratio vt est de mente Cyn. et Jo. and. cessat in alio legitimo tutore, qui est inuitus tutor. l. ij. et fere per totum. ff. de excusa. tuto. et insti. e. ti. in prin. Quanto magis etiam procederet hec conclusio attenta opin. gloss. Dy. Bald. Oldra. et sequacium in. d. l. tutor. qui tenuerunt indistincte q nihil operet illa datio tutoris postposita matre vel alio legitimo tutore. confirmatur per ea que not. gl. in l. tutela. in prin. in ver. sed si hac. in versi. nummis. fi. de legi. tut. et ibi per illam glos. dicit Bar. quod licet proximus agnatus intra annu tutelam non petierit, quamuis priuetur successione, iuxta. l. sciant. C. de legi. here. tamen non priuatur, tutela. ide voluit Bal. in. l. precibus. C. de impub. et aliis substi. in. v. vel. vj. col. in versi. et scias qd licet mater etc. per no. per glo. in

10 d. l. tutela. ¶ † Super tertio quesito quo querit an fuerit, et sit locus depositioni puelle. Et mihi videtur q sic. na cu ratione desponsationis et subarrationis pupille probabiliter dubitaretur ac dubitari possit. ne quid contra pudicitia pupille comitteretur, cu allegaretur eam nondum ad etate nubilem peruenisse, prout etiam veru in facto esse affirmatur. Ac etiam probabiliter dubitari possit, apud quem aleda sit pupilla, de cuius tutela disputatum est ac disputari videtur, qd debuerit et debeat deponi, donec huiusmodi questio sopita sit, vt probatur in. l. deinde. §. in hoc interdicto. et ibi notat Bar. ff. de lib. exhiben. vbi patet quod quando est questio de pupilla exhibeda, ipsa dz deponi lite pendente. et ita ad hoc notat illum tex. Bar. et etiam Ang. ibi qui dicit illum tex. no esse alibi. Ad idem tex. in. c. cu locum. de sponsal. bene facit. l. si disceptet. in fi. ff. vbi pupil. edu. debeat. vbi iudex animaduertere dz ne puella collocetur apud eum, qui eius pudicitie insidietur. Et vbi cotentio est cui collocari debeat puella in matrimonium spectat ad iudicis officiu prouidere. l. j. et qd ibi Bar. et alii. C. de nup. l. vidue. eo. titu. Ad idem bene facit quod no. Bald. in. l. j. ff. vbi pupil. edu. debe. vbi querit, si aliqua pupilla est alicui desponsata, et est apud sponsum: vtrum pretor debet facere eam alibi educari: Respondet quod aut erat minor septennio, et talia sponsalia nihil operantur: quia nihil valent de iure. l. in sponsalibus. la. ij. ff. de sponsa. c. literas. et c. accessit. de despon. impu. Aut est maior septennio et tunc distinguit. Aut est legitime tradita sponso per patrem vel aliam legitimam personam. Et finaliter concludit quod omnia ista remanent in arbitrio iudicis vt boni viri, per. d. l. j. ff. vbi pupillus edu. debe. Et per hoc deciditur id quod indecisum reliquit Bar. in. d. l. j. C. de nup. et sic negari non potest quin poterit et possit iudex ex officio et arbitrio suo deponere dictam puellam.

Epitome.

¶ Tutor potest constituere procuratorem ad negotia qui etiam tacite constituitur.

Consilium

Consilium.CLXII.

Visis narratis in themate, & scriptis mihi exhibitis, sentio dictũ Antoniũ Bartoli Prazolini q solvit dicto Andree de armis predictã quantitatẽ ducatorũ cẽtum septuaginta debitã olim dicto Stephano dominici ex causa dependente a negotiatione questuaria, quã exercebat dictus Stephanꝰ mercator, & similr alios debitores dicti Stephani ex causa negotiatiõis p̃dicte, vel debitores dicti Frãcisci filij & heredis dicti Stephani ex causa negotiationis, quã exercuit dictus Andreas cõi nomine ipsius Andree, & Frãcisci predicti, si solverũt dicto Andree ab anno. M.cccclxx. & die.xiiij. mẽsis Maij citra fuisse & esse liberatos, adeo qd cum effectu amplꝰ exigi aut inquietari nõ possunt, pro eo qd dicto Andree solverunt. Or presupponitur mihi continentia quarũdam conventionũ contentarũ in quadã scriptura celebrata inter tutores dicti Francisci ex parte vna, dictũ Andream ex alia, in qua scriptura ꝯfecta die.xiiij. Maij iter cetera cõtinetur qd Andreas possit recipere a debitoribꝰ id, ad quod obligati erant, tã ex contractibus celebratis cum dicto Stephano, dũ vixit, quã etiã ex cõtractibus celebrandis postea vigore societatis inite iter dictos tutores & dictũ Andreã, 1 prout latius in dicta scriptura continet. ¶ † Constat autẽ ꝙ tutores per se possunt constituere procuratorem aliquem ad negotia pupilli. l. ita autem. §. gessisse. ff. de admini. tuto. l. si procuratorem. §. j. ff. manda. notatur in. l. quod quis. C. de 2 procu. & per doc. in. l. neq̃. co. tit. † & quod dictus Andreas alter sociꝰ & prepositus, vt in dicta scriptura continet, possit solutiones integre a debitoribus recipere, & sic eos liberare voluit aperte Ang. in. l. si vnus. in princ. ff. de pact. per illum tex. vbi etiã ita determinat in casu magis dubio, quã sit casus noster. Ad hoc etiam bene faciunt notata per Bart. in. l. nemo ex socijs. in prin. post gl. ff. pro socio. ¶ Confirmãtur predicta: quia dictus Andreas se consuevit palã gerere pro administratore dicte negotiationis ꝓ parte dicti quondaꝫ Stephani & eius heredũ, & in exigendo seu recipiendo pecunias a debitoribꝰ hereditarijs dicti quõdã Stephani nemine contradicente, & sic patiebant hoc tutores dicti pupilli heredis: & ideo ex hoc inducebatur etiam mandatum. l. qui patit. ff. manda. l. fi. ff. quod cum eo. l. j. §. magistrum. ff. de exercito. & ideo ei recte solui potuit. ita etiam specifice cõsulendo concludit Pe. de Ancha. consi. lxiij. incip. motiua iudicis. & Pau. de ca. lib. j. consi. j. incip. si iste nerius. & subdit Petr. de Anch. in dicto consil. qd non presumitur mutatio voluntatis in illo qui videt mandasse. c. maiores. de baptis. l. cum hic 3 status. §. proinde. ff. de dona. inter virũ. † imo etiam si mutata esset volũtas tacite vel expresse, & debitores solventes hoc ignorarent, liberarentur. l. si nõ sortem. §. qui filio. & qd ibi voluit gl. no. ff. de condi. indebi. l. eius qui in provincia. ff. si cer. pet. cum simi. & notabiliter declarat Bar. in. l. pater herede. ff. de test. tut. ¶ Sẽtio etiam in dubium revocari an illa potestas data dicto Andree in illa scriptura de exigendo credẽtias factas per dictũ Stephanum comprehẽdat debitores, qui per instrumentũ publicum erãt obligati dicto Stephano, prout erat dictꝰ Antonius Prazolinus, & proculdubio 4 respondeo qd sic: † qr credentia, est generale nomen conveniẽs vnicuiq̃ contractui & obligationi cuiuscũq̃ rei, in qua creditor sit secutus fidẽ debitoris. l. j. & ij. §. creditum. ff. si certum pet. & non refert an sit factum instrumentum vel non. l. contrahitur. ff. de pig. & l. pactum quod bona fide. C. de pac. fiunt enĩ instrumenta, vt facilior sit probatio: vt in dictis iuribus. Sed non per hoc sequitur ꝙ non dicatur vtroq̃ casu credentia, vt patet in dictis legibus.

Summarium.

2 ¶ Curator certũ actum dꝫ curare, & defensionẽ procurare.

3 Nec põt administrare ante inventariũ nisi tempore peritura, vel vbi non potest obesse, sed bene prodesse. nu. 4.

Consilium.CLXIII.

Alias consultus respondi ratificationẽ factã vt dicitur, per comites Nicolaũ & Carolũ de buschetis nõ nocere comiti Gerardo de Rãgonibꝰ, & inter cetera q̃ adducebant ꝓ parte comitis Gerardi erat, qr curator: cuiꝰ authoritate dicebat facta fuisse hmõi ratificationẽ, nõ fuerat legitime ꝯstitutꝰ, eo qr nõ ꝓmisit spãlr dictos comites Nicolaum & Carolum indefensos nõ relin- a 1 quere, seu ꝓ eis defensionẽ subire: prout in cõsilio[a] tunc per me reddito continetur: ad qd me refero. † Modo sentio per partem adversam obijci qd illud posset procedere in curatore ꝯnali, secus in curatore speciali, vt dicitur fuisse in casu nostro, in quo fuerat dictus curator ad authorãdũ ratificationẽ ceterorũ cõtractuũ & instrumẽtorũ faciẽdorũ ꝑ dictos minores. Et lꝫ eximius advocatus prefati comitis Gerardi copiose laboraverit in rñdẽdo dicte obiectiõis ꝓut in eius allegationibꝰ ꝯtinet. Cũ ego aliter etiã rñdeo, & dico qd text. in l. fi. §. omnẽ. C. de admi. tu. qui est fundamentũ dicte ꝯclusionis habite in meo priori ꝯsilio, dicit ꝙ oẽs curatores hoc ꝓmittere debent. Põderãda est illa vniversalis: oẽs, qr ꝑ eam apparet qd nullꝰ curator est exceptus. l. in fraudem. §. fi. ff. de test. mil. l. j. §. generaliter. ff. de leg. prest. l. iulianꝰ. in prin. ff. de 2 lega. iij. † & curator datus ad certũ actũ dꝫ cavere sicut etiam alius ꝯnalis curator. l. mulier. C. de iure dot. & ibi not. doc. l. & si ad species. ff. rẽm pup. sal. fo. Nec ob. si dicatur qd in curatore dato ad authorãdũ dicte ratificationi cõtractuũ nõ cadit dicta defensio: sed bene cadit in curatore ꝯnali, & sic verba legis posita in. d. §. oẽm. nõ possunt adaptari ad curatorẽ specialiter datũ ad similẽ actũ: ergo cũ nõ conveniãt vba legis, nõ ꝯveniet etiã ipsius legis dispositio. l. iiij. §. toties. ff. de dã. infec. l. ita aũt. in prin. ff. de admi. tu. c. indẽnitatibꝰ. §. pe. ff. de elec. lib. vj. Or ad hoc rñdeo qd imo bñ ꝯvemũt vba 3 d. l. fi. §. oẽm. etiã p̃dicto curatori spãlr cõstituto. † Nã advertendũ est ꝙ verbũ defensio, est generale aptũ cõprehendere quãcũq̃ tuitionẽ, aut ꝯservationẽ rerũ vel iuriũ, sive petẽdo & agẽdo in iudicio vel accusando, sive excipiẽdo sive retinendo sive etiã extra iudiciũ. & sive fieret defensio iuris sive facti. ita ꝓbat. viij. di. quo iure defendis. cũ gl. j. & in. l. si olcũ. i pnc. cũ gl. ff. de dolo. in. l. ij. C. de abolitio. l. j. C. de seditio. l. facultas. als incipit defensionis facultas. cũ gl. j. C. de iure fis. li. x. l. itaq̃. §. j. & l. scientiã. §. q cũ aliter. ff. ad. l. aq. l. j. C. vnde vi. c. dilecto. de sen. excõ. li. vj. Et vnaqueq̃ excusatio q̃uis nõ fiat in iudicio ordinario, appellat defensio, vt. l. sed si reipublice. cũ gl. ff. de vsur. ¶ Modo in ꝓposito si datũs est curator ꝓ expeditione illius actus ratificationis certorũ ꝯtuum magni põderis, vt erat ille ꝯtus trãsactionis facte per magnificorũ fratrẽ. d. Alb. vna cũ dño Abbate monasterij & ꝯvẽtus sancti Petri de terra sancti Cesarij locis terrenis, & rebꝰ in dicto instro transactionis contentis ad ipsum curatorẽ spectabat subire ꝓtectionẽ, munitionẽ: & defensionem pro dictis adultis circa conservationẽ bonorũ & iuriũ ipsorũ minorũ, qr ad eũ curatorẽ ꝑtinebat investigare, allegare & proponere corã dño iudice, cuiꝰ decretũ in actu illo erat necessariũ propter causas, quas ostẽderet iudici decretum esse interponendũ: si ꝑ hoc cõservabant iura adultorũ vel suũ, aut eis debitũ ꝯsequebant, & similr spectabat ad eũ ꝓponere & ostẽdere causas, ꝓpter quas nõ deberet fieri dicta ratificatio. neq̃ decretũ interponi, si ꝑ talẽ ratificationẽ dissipant iura minorũ, et ꝓpterea defensores appellant ipsi curatores. l. ij. i prin. & ibi gl. ff. qui pe. tu. Itẽ defensor appellat iudex advocatus: itẽ ꝓcurator negotiorũ. vt. xvj. q. j. de presentiũ. cũ gl. j. ¶ Nec etiã obstat aliud qd sentio allegatũ esse ꝑ partẽ adversam, scꝫ ꝙ illud quod habetur in. l. fi. §. omnẽ. non habet locũ in his que dilationẽ nõ recipiunt, vel que fierent ad commodum pupilli seu minoris, ꝑ no. per Bart. in. l. legitimos. in fi. prin. ff. de legi. tut. vnde cum prestita authoritate vni actui ratificationis expediatur vnico momẽto & sine dilatione potuit hoc fieri per procuratorem etiam dato ꝙ cautionẽ necessariã nõ fecisset. Qd vbũ facile deprehẽdi põt fuisse incogitate dictũ, qr 4 Bar. in. d. l. legitimos. in fine principij dicit, qd † in his q̃ dilationẽ non recipiũt, vel in his q̃ spãliter ad cõmodũ pupilli spectãt, valẽt gesta per tutorẽ, etiã dato ꝙ nõdũ fecerit inventariũ, & nõ servaverit oĩa reqsita: de quibꝰ per Bar. in. d. l. legitimos. & movet ꝑ text. in. l. tutor q repertoriũ. in prin. ff. de admi. tut. & per. l. fi. C. de tut. & cu. qui sa. nõ dede. Que doctri. Barto. & iura allegata per eum profecto nihil prorsus faciũt ad rem de qua queritur, quia bene verũ est quod tutor nondum servatis omnibus predictis potest explicare ea que dilationem non recipiunt. Hoc est dicere ꝙ ea que sunt tempore peritura: & sic dilationem expectare non possunt: põt expedire. ita clare habetur in. d. l. tutor qui repertorium. in prin. & ibi etiam per Barto. ad fin. prin. vbi etiam declarat id quod dixit in. d. l. legitimos. scilicet quod potest tutor non serva-

[a] ¶ Cõsilio. s. li. j. ꝯsi. cxxix. & dicẽdũ meliꝰ vt. s. c. ꝯsil. lxxx. nu. 14.

tis dictis solẽnitatib⁹ explicare ea que nullo modo possent obesse pupillo, sȝ ꝓdesse tm̃, per. d. l. fi. ⁊ ibi etiã clare Bart. ⁊ etiã Bal. ibi, ⁊ Ang. in. l. ꝓcuratorẽ. C. de ꝓcu. aperiunt ꝙ id qd̓ dictum est de his que dilationẽ non recipiũt, intelligitur de his q̃ sunt tp̃e pitura, nõ aũt de his que vno breui momẽto possent explicari. Nã sequeretur, ꝙ posset alienare oĩa bona ⁊ iura pupilli in vno ɔ̃ctu, cum possit actu momentanco seu breui spatio explicari qd̓ esset insulse dictũ. ¶ Preterea non est verũ qd̓ ita breui momẽto possit hoc expedire attenta oportunitate cause cognitionis in re ꝓ̃sertim tã graui, vt egregie ɔ̃cludũt ⁊ declarãt doc. maxime Pe. de anch. ɔ̃si. lxxxiij. inci. visis diligẽter actis ⁊c. †ubi cõcludit ꝙ si eodẽ momento[a] tẽporis creatus est curator, ɔ̃cta obligatio, ⁊ interpositũ decretum iudicis cum authoritate curatoris, actus redditur nullius momenti: ⁊ ita etiam consuluit Pau. de ca. lib. ij. cõsil. xxxviij. incip. Super eo qd̓ querit ⁊c. Accedit etiã: q2 dictũ assertum instrumẽtum transactionis nõ faciebat fidem: q2 nõ erat legitime sumptũ, ⁊ in publicam formam redactũ vt in alio consilio fuit dictum. Alex. Tartag.

a ¶ Momẽto. s̃. li bro. ij. ɔ̃si. cxviij. col. ij.

Epitome.

¶ Tutor cui legata est liberatio, si assumẽdo tutelam promittat reddere integram rationem non tamen censetur renunciare legato.

Consilium. CLXIIII.

Presuppono primo circa ɔ̃sultationẽ premissam qd̓ vigore contentorũ in testõ dicti Gulielmi ꝑ̃fat⁹ Egidiolus †tutor solũ cõueniri potuit de his q̃ dolo malo in administratione tutele commisisset, aut ꝓ restituẽdis rebus pupilli que apud eũ esse reperirent: q2 ita operat̃ remissio reddẽde rationis[b] facta in testõ. l. quidã decedẽs. ⁊ ibi Bar. ⁊. l. q plures. ff. de admi. tu. l. Aurelius. §. Caius. ⁊. l. non solum. §. si heres. ff. de libe. leg. l. si seruus vetitus. ff. de leg. j. attẽto qd̓ in testõ adijcitur ꝙ qcquid heredes ipsius testatoris ab ipso tutore ⁊ curatore petere possent vigore administrationis predicte ⁊ reliquorũ ex nunc prout ex tunc sibi Egidiolo legauit: vt pleni⁹ in dicto testõ continet̃: si dictus Egidiolus conueniatur ad restitutionẽ reliquorũ apud eũ extãtiũ, posset ꝓbabiliter dubitari, an posset efficaciter cõueniri? Et videret̃ ꝙ nõ: q2 posset se tueri exceptiõe, dolo facis: q2 petis ꝙ restituturus es. l. dolo. ff. de doli except. q2 videtur qd̓ testator non prohibeat̃ de iure legare liberationem a redditione reliquorũ: lȝ in liberatione gñali facta a testatore in testamẽto illud non cõprehẽdat̃: nec de eo testator cogitasse presumat̃: vt in. d. §. Caio. cũ no. ꝑ Bart. in ver. quero qñ fit liberatio in vltima volũtate ⁊c. Unde Ang. in consi. clxxxv. incip. super hoc puncto ⁊c. tenuit qd̓ qñ legatur tutori seu futuro administratori omne id in quo contingeret eũ condemnari ⁊ exigi occasione administrationis tutele, qd̓ tunc videtur legatum omne id quod fuerit exactũ etiam ratione doli cõmissi post testm̃ conditũ, per. l. si quis rationes. ꝓ̃m intellectũ. ff. de libe. leg. ⁊ refert qd̓ ita tȝ Ray. de for. in. d. l. si quis rationes. Dyn. etiam consuluit, vt refert Sal. in. l. cũ necessitatẽ. C. de fideicõmis. ꝙ †licet directo in testõ nõ possit remitti dol⁹ futurus tutori vel administratori. d. §. Caio. cũ simil. Et facit. l. si vnus. §. illud. ff. de pac. Tñ per indirectum poterit hoc modo, vt q2 non solũ eũ liberet a necessitate reddẽde rationis, sed etiã quicquid apparuerit eũ debere ex ipsa administratione ei leget: ⁊ valebit legatũ, etiã quo ad id in quo teneret̃ rõne doli, ꝑ. d. l. si qs rationes. bene facit: q2 qñq3 ꝑ indirectũ illud qd̓ directo non ꝑmitteret̃. s. qñ illud qd̓ fit ꝑ indirectũ venit in cõsequentiã act⁹ permissi. l. j. ĩ prin. ⁊ ibi no. per Dy. ⁊ Bar. ff. de autho. tu to. l. ⁊ per iusiurandũ. §. si fideiussor. ff. de accep. Sed istud venit in ɔ̃ñam act⁹ ꝑmissi. i. legati facti de quãtitate quã deberet legatari⁹ seu vt in ꝓposito nostro de quãtitate reliquorũ sup extãtiũ: ergo ⁊c. Tñ Sal. in. d. l. cũ necessitatẽ. tȝ ɔ̃triũ, referens ita tenere Pe. ⁊ se ita sepe consuluisse per. d. l. quidam decedens. ibi, eo noĩe ⁊c. ⁊ per no. in. l. actione. C. de transac. ⁊ ne quis fructũ sue malignitatis consequatur. l. pe. C. de leg. ⁊ per alia ibi allegata ꝑ eũ. Et ita etiã consuluit Pe. de anch. in consi. cxj. incip. Casus talis est pr̃ ⁊c. maxime per. d. l. quidã decedens. Et non obst. d. l. si quis rationes. q2 intelligitur in dolo preterito, vt ꝑ Bar. in. d. §. Caio. Pro hoc etiã facit: q2 nõ reddere dicit̃ esse dolus. l. si procuratorẽ. §. fi. cum. l. seq. ff. mand. Et ideo talis remissio restitutionis reliquorũ nõ vȝ in casu, in quo nõ põt remissio doli: q2 a pari iudicant̃: vt no. Bal. ⁊ Jo. de imo. in. d. l. seruus vetitus. Ex his apparet esse probabile dubiũ, an per dictũ legatũ esset in effectu sublata obligatio rõne doli ⁊ restitutionis reliquorum. Et ista inuestigatio seruiet ad ea q̃ dicent̃ infra. ¶ †Modo redeũdo ad propositũ dico ꝙ Egidiolus predictus assumẽdo tutelam ⁊ se obligando ad reddẽdã rõnẽ ⁊ ad cõsignationẽ reliquorũ, vt fecit, non intelligit̃ renũciasse dispositioni dicti testatoris facte in fauorẽ ipsi⁹ Egidioli: sed aut promisisse reddere illã rõnẽ ad quã tenebatur, scȝ rõne doli futuri ⁊ consignationis reliquorũ, ꝓ̃m qd̓ habetur in. d. §. Caio. Et ꝓ̃ȝ opinionẽ Sal. ⁊ aliorũ in. d. l. cũ necessitatem. Aut, qd̓ verius puto, potius presumit̃ in dubio per errorẽ illã ꝓmissionẽ fecisse putans se teneri ad illã integrã redditionẽ rationis, quã facere promisit. ita colligit̃ ex his q̃ voluit gl. notabilis ⁊ cõiter approbata. l. cũ de indebito. in prin. ĩ verbo, ignorãtie. ff. de ꝓba. in fi. illius gl. ibi dũ gl. dixit ꝙ eo ipso quod probatur illud quod est solutũ fuisse indebitum, presumitur per errorem solutuȝ, per illã. l. quãtũcũq3 error ille verset̃ in facto proprio: vt etiã no. doc. in. l. non fatet̃. ff. de cõfes. ⁊ quãq̃ alias error in facto ꝓprio nõ sit tolerabilis, non presumit̃. l. q̃q̃. ff. ad Velleia. c. ab excõicãto. de rescriptis. ita in proposito cũ ista promissio quatenus obligaret tutorẽ vltra dispositionem testamenti, esset indebita, iudicari dȝ quod per errorẽ facta fuerit. a pari em̃ ꝓcedũt solutio ⁊ ꝓmissio. l. fi. C. ad leg. fal. l. si patron⁹. ff. de dona. Et hoc ꝓcedit saltẽ attẽto ꝙ dicto tutori ex testõ erat acqsitũ ius, vt nõ teneret̃ cũ effectu dictã rationem administrationis reddere, nec ad illã se obligare. l. cuȝ pater. §. surdo. ff. de leg. ij. †⁊ qñ tractatur de perdẽdo lucrũ acquisitũ, quis dicit̃ tractare de dãno[c] vitando, vt no. gl. ⁊ doc. in. l. j. §. si qs aũt ꝓpter. in verbo, in integrũ restitutionem. ff. de iti. actu. priua. ⁊ no. Dyn. Bal. Ange. ⁊ Jo. de Jmo. in. l. non ampli⁹. §. j. ff. de leg. j. per illũ tex. cũ ibi no. Et no. Cy. ⁊ Bal. in. l. cũ te. C. de dona. añ nup. ad hoc. l. ij. §. merito. ff. ne qd in lo. publ. ⁊ ꝑ ɔ̃ñs aduersari⁹ diceret̃ tractare de extorquendo lucrum legati acquisitũ dicto tutori ⁊ de appropriando sibi in effectu cõmodũ dicti legati ex tacita remissione facta ꝑ tutorẽ: que remissio dr̃ esse donatio: vt infra dicã. Confirmãtur predicta, per id qd̓ habet̃ in. l. sed ⁊ si quis. §. fi. ff. si quis cau. vbi dicit Bar. ꝓbari qd̓ re⁹ q promisit plusq̃ deberet, videt̃ in dubio ꝓmisisse per erroreȝ, patet: q2 ibi dicit̃ qd̓ aduersus exceptionẽ rei opponẽtis se nõ teneri: q2 plus debito promisit, succurreret̃ actori replicãti ꝙ promisit reus ex certa sciẽtia. Et constat qd̓ actor qui vult se ex replicatione iuuare, dȝ illã ꝓbare. l. in exceptionibus. ff. de proba. ⁊ ita per. d. l. sȝ ⁊ si qs. §. fi. determinat Ja. but. in. l. generaliter. C. de non nu. pe. ⁊ Sal. ibidẽ i. v. q. vbi ẽt plura iura similia adducit ⁊ plures authoritates in simili. Bene facit etiam quod no. glo. in. l. de etate. §. fi. ff. de interro. act. Et sic quãuis si presupponerem⁹ dictã promissionem fuisse factam ab eo qui absq3 illo facti ⁊ iuris errore sciuisset se nõ teneri valuisset efficaciter. d. l. sȝ ⁊ si qs. §. fi. ⁊. l. grece. §. a tutore. cũ gl. ff. de fideius. Tamẽ in casu nostro aliud est: q2 presumitur per errorem facta per istuȝ tutorẽ tractantem de damno vitando, ne teneat̃ de neglecta aut culpabili administratione. ⁊ sic posito qd̓ iste tutor faciẽdo mentionẽ de ipso testamento in actu assumptionis tutele presumeret̃ habere scientiam testamenti ⁊ contentorum in eo: †tamẽ preualet contraria presumptio in eo qui indebite soluit vel promisit quantumcunq3 illud versaret̃ circa factũ propriũ, in quo alias non presumitur error, vt dixi. s̃. ꝑ not. in. l. cum de indebito. cũ alijs supra allega. Accedit id quod no. Raph. cu. in. d. l. non fatetur. ff. de confes. vbi dicit quod potius presumitur error iuris, quã donatio. alleg. l. Titia. §. qui inuita. ff. de leg. ij. l. sticho. ff. de vsufru. leg. †Et q2 secundũ eũ, vbi potest capi alia coniectura quam donationis, non dȝ presumi donatio. l. si cum aurum. ff. de solu. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pig. ac. ⁊. d. l. cũ de indebito. vnde in proposito potius est arbitrandũ ⁊ presumendum quod dictus tutor duct⁹ aut errore facti vel saltẽ iuris ꝓmiserit ⁊ se obligauerit ad dictam rationem reddendam potius, quã qd̓ voluerit remittere illud sibi ex legato acquisitũ, attento qd̓ remissio est donatio. l. si mulier. ff. de cõdi. ob cau. l. cõtra iuris. §. fi. ff. de pac. notatur in. l. si quis obligatione. cum simi. ff. de re. iur. Attento etiã ꝙ de validitate ⁊ effectu dicte remissionis reddẽde rõnis facte in testamẽto poterat dubitari propter ea que supra tacta sunt. ¶ Ex quibus cõcludo, quod si conueniat̃ tutor vel eius heres ex dicta promissione ad reddẽdam rõnem administrationis, potest se tueri allegato errore

b ¶ Rõnis. Ang. ɔ̃si. clxxv. viso dicto statuto. Frã. cre. s̃. li. iiij. cõsi. lxij. dixi in cõsu. paris. §. vj. gl. vj. nu. 20. ⁊. s̃. lib. j. consi. xlv.

c ¶ Dãno. s̃. li. ij. ɔ̃si. lxxxix. nu. 13.

fore promissionis, vt non aliter teneatur, quã dispositio testatoris pateref. Et si queratur an ratione doli cõmissi ꝛ restitutionis reliquorum teneatur. dictum est supra hoc esse probabile dubium. Et qꝛ questio de qua in themate non videtur ad hoc tendere, sed solũ ad hoc, videlicet an per dictam promissionẽ videatur renunciatum legato: ideo pro nũc non respondeo ad id, de quo non sum interrogatus. Et qd fortasse non erit expediens.

Summarium.

1 Moriatur verbum est dubium seu commune.
4 Ius substitutionis non transmittitur etiam ad filios.
7 Legitima non amittitur omisso inuentario.

Consilium. CLXV.

Circa presentẽ cõsultationẽ cõsideratis his que in themate, necnõ his que copiose per celeberrimũ cõsulentem dominũ Antoniũ de prato veteri maiorem mihi plurimũ honorandum, quid sentiã, quã paucioribus potero, subijciam. ¶ Circa primũ quesitum an illud ius substitutionis transmissum fuerit ad descẽdentes dictarum substitutarum, scilicet domine Lelle, Rice, ꝛ Catharine defunctarũ, anteq̃ euenerit casus substitutiõis. ¶ Presuppono primo quod dicta substitutio facta per Jacobum Petro eius filio adulto fuit compẽdiosa facta per verbum, moriaf: qꝛ dixit testator, qd si contingeret mori Petrum sine filijs masculis moreretur Lelle, Rice, ꝛ Catharine filiab' dicti testatoris ꝛ Jzabete nepti ipsi' testatoris filie dicti Petri. 1 † Quod quidẽ verbũ moriatur,[a] dicitur esse verbum directum non ciuile, secundum Jo. an. in c. si pater. de testa. in. vj. in nouell. ꝛ Bar. in l. cẽturio. ff. de vul. ꝛ pup. in versi. iij. quero de substitutione compendiosa ꝛ eius effectu ꝛc. Et etiã in fine cõmẽti illius. l. ꝛ fin Bar. ꝛ alios ibi talia verba directa non ciuilia non differunt a verbis cõmunibus, vt ponit etiam Bar. in ea. l. cẽturio. in ver. quero vlterius quid si substitutio compendiosa fiat per verbum cõmune in re certa ꝛc. Et in ver. quero vlteri', qd si in personis di 2 uersorũ apponantur. † Quinimo expresse. Ang. in d. l. centurio. dixit qd verbũ moriaf, est verbum dubium, ꝛ sic cõe, per id qd habef in. d. c. si pater. hoc idem vult expresse Oldra. in consi. cxxv. inci. in proposito themate ꝛc. Et posito quod esset directũ, vt etiã no. Ang. in auf. de incest. nup. §. dubitatũ. per illum tex. ꝛ Ang. in. l. precibus. C. de impub. ꝛ alijs substitu. ꝛ Bal. in l. fi. C. de sac. san. eccle. Tamen quia non est directum ciuile, idem iudicamus de eo qd de verbo communi: vt dixi. ꝛ not. expresse Jo. de Jmo. in. c. Raynutius. de test. in mate- 3 ria cõpendiose. ꝛ in. d. l. centurio. circa antepe. col. † Constat aũt quod substitutio compendiosa facta maiori quatuordecim annis per verbũ cõmune cõtinet fideicommissariam substitutionẽ: si heres institutus adiuit hereditatem. d. c. Raynutius. ꝛ l. precibus. prealleg. ꝛ plene no. in. d. l. centurio. cum simi. ꝛ si heres cui facta est substitutio repudiaret hereditatẽ, contineret etiam vulgarem: vt indifferenter tꝫ Guli. de cug. Cy. ꝛ omnes in. d. l. precibus. ꝛ Bar. ꝛ alij in preallc. l. centurio. in versi. quero vtrum substitutio compendiosa facta per verbum commune contineat vulgarem. ꝛ in. l. quandiu. vltima. ff. de acquir. here. ꝛ Bar. in suo consilio incip. nardus ꝛc. vnde siue queraf de effectu substitutionis vulgaris. si appareret Petrũ hereditatẽ patris repudiasse siue de effectu substitutionis fideicõmissarie vbi appareret Petrũ adiuisse hereditatẽ patris, vt est verosimilius, vt etiam innuere videntur 4 verba thematis: dico † qd ius dicte substitutionis non fuit b transmissum[b] ad filios dictarꝫ Lelle, Rice, ꝛ Catharine defunctarꝫ, anteq̃ esset purificata cõditio dicte substitutionis. l. sed si plures. in prin. ꝛ l. qui plures. ff. de vulga. ꝛ pupilla. l. si ex pluribus. ff. de suis ꝛ legi. que iura loquunf in substitutione vulgari: ꝛ idẽ est in substitutione fideicommissaria. l. si in personã. C. de fideic. l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad Treb. ꝛ in. l. vnica. §. sinaũt aliqd sub cõditione. C. de cadu. tol. continuando illũ cũ precedentibus. §. presertim in fideicõmisso vniuersali, vt no. gl. ꝛ doc. in. l. vna. C. de his q ante aper. tab. ꝛ Dy. Ray. Bar. ꝛ Ang. in. l. is cui. ff. de act. ꝛ ob. reprobãtes glos. ibi tenentẽ cõtrariũ in particulari legato vel fideicommisso. ſꝫ illa gl. mouef per text. in. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cad. tol. q loquif in hereditate pure delata nõ sub cõditiõe. ꝛ ideo cõiter dãnatur illa gl. per doc. ibi, ꝛ per Bar. in. l. j. ff. de leg. j. ꝛ p Bal. in. c. si quis. in tit. qui successores tene. ꝛ Bald. in. l. j. in prin. C. de actio. ad here. ꝛ contra here. ꝛ in. d. l. si in personã. ꝛ in. l. si pater. in. iiij. q. C. vt insti. ꝛ substi. sub condi. fact. ꝛ in. d. §. sinaũt aliqd sub conditione. ¶ Ex his inferf qd totũ ius dicte substitutiõis remanet in psona dicte. d. Jzabete filie dicti Petri, p. d. l. ſꝫ si plures. ꝛ l. qui plures. ff. de vulga. ꝛ pup. ꝛ in. l. liber hõ. §. si ita. ff. de her. insti. ꝛ l. vnica. §. i pmo. 5 ꝛ §. p scdo. C. de cad. tol. † vñ si mallet do. Jzabeta venire ex dicta substitutione etiaꝫ fideicõmissaria ad hereditatẽ dicti Jacobi, hoc sine dubio facere posset: ꝛ tũc si ipsa vellet repudiare hereditatẽ Petri patris sui, hoc posset p bñficiũ abstinẽdi, iuxta. l. necessarijs. ff. de acq. he. ꝛ. §. ſꝫ ꝛ his pmittit pretor. insti. de her. quali. ꝛ dif. ꝛ tũc deferef hñditas Petri, ei q post Jzabetã pximior esset, q ex psona Petri posset detrahere legitimã ꝛ trebellianicã de hñditate Jacobi restituẽda p fideicõmissum do. Jzabete, vt in. d. c. Raynuti'. iũcta. l. qm in prioribus. C. de inoffi. testa. cũ ibi notatis. ꝛ plene notaf in l. quãq̃. C. ad. l. fal. ꝛ in. l. Papinian'. §. meminisse. ff. de inof. test. ꝛ in. l. j. §. interdũ. ff. si cui pl' q̃ p. l. fal. ꝛ p Ang. ꝛ alios in l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vulg. ꝛ pupil. cũ suis multis concor. Loquor secũdũ magis cões opiniones de consuetudine approbatas tã in iudicijs q̃ i scholis: vt aiũt doc. i dictis lo- 6 cis. † Si aũt ipsa Jzabeta vellet etiã agnoscere hereditatẽ pr̃is, tutũ esset quod illã adiret cũ bñficio ꝛ cõfectione inuẽtarij, quo ꝯfecto actiones cõpetẽtes ipsi do. Jzabete in hñditate Petri ſꝫ occasione hereditatis Jacobi debite per fideicommissum relictũ in testõ Jacobi ipsi Jzabete nullo mõ ꝯfunderenf: q̃uis ipsa do. Jzabeta adiret hñditatẽ Petri. l. fi. §. in cõputatiõe. C. de iu. deli. ꝛ ibi no. ꝛ in. l. debitori. C. de pact. ꝛ etiã no. in. l. imponẽda. C. ad. l. fal. Et sic quãuis si Jzabeta nõ ꝯfecisset inuẽtariũ nõ potuit allegare quod legata relicta vt dr̃, p dictũ Petrũ filijs dictarũ Lelle ꝛ Catharine deberẽt diminui p deductionẽ dicti fideicõmissi vniuersalis hñditatis Jacobi: posito quod bona alia de qb' libere potuisset testari Petr', non fuissent sufficiẽtia ad satisfactionẽ legatoꝝ pdictoꝝ: qꝛ dicta Jzabeta hr̃s Petri sine bñficio inuẽtarij teneref etiã de suo pprio ad solida legata, vt in auf. ſꝫ cum testator. C. ad. l. fal. tñ si ipsa ꝯfecit inuẽtariũ, poterit prius deducere dictũ fideicõmissum sibi relictũ in testõ Jacobi, ꝛ de residuo pro rata satisfacere legatarijs. l. in imponẽda. ꝛ. l. irritũ. cũ ibi no. per doc. C. ad. l. fal. ꝛ sic dicta legata erũt soluẽda solũ de legitima ꝛ Trebellianica debita dicto Petro in bonis Jacobi ꝛ etiã de alijs bonis aliũde acqsitis p dictũ Petrũ si qua extarẽt. Et insup poterit plus deducere dicta Jsabeta aduersus dictos legatarios si ipsa vult esse heres Petri patris sui, poterit pri' deducere legitimã sibi debitã in oib' bonis spectãtib' ad dictũ Petrũ, q̃ legitima diminuit legata, si vltra legitimã dñe Jsabete nõ supsunt tot ꝛ tãta in bonis Petri, que sufficiãt ad legata. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. test. ꝛ talẽ deductionẽ legitime debite ipsi Jsabete ex psona sua in bonis patris sui ſꝫ Petri põt facere Jsabeta ad diminutionẽ legatorũ relictorũ p Petrũ si vltra le- 7 gitimã Jsabete bona Petri nõ sufficiunt ad legata. † etiam quãuis ipsa Jsabeta adiret hereditatẽ Petri absq̃ cõfectione inuẽtarij: qꝛ legitima minuit legata ẽt si ille cui debef legi- c tima sit heres sine bñficio inuẽtarij:[c] vt nõ. gl. ꝛ doc. in. l. fi. ad fi. in verbo, sacramẽtũ. C. de iu. deli. ꝛ gl. ꝛ doc. in auf. hoc amplius. C. de fideicõ. ꝛ clarius Bar. ꝛ alij in. d. auf. sed cũ testator. C. ad. l. fal. ꝛ Spe. ꝛ Jo. and. in tit. de instru. edi. §. fi. vñ. ſꝫ quid de suo herede. ꝛ declarat Bal. in. l. j. C. de bo. autho. iud. possi. ꝛ in. l. cum a matre. C. de rei ven. per. §. pe. in auf. de here. ꝛ fal. Et ita se habet cõis opinio, a qua in iudicando non 8 est recedẽdum: vt traditur in locis vulgaribus. ¶ † Et vtrũ d dos[d] ab auo scilicet a dicto Jacobo data nepti ſꝫ Jsabete computetur in legitimam debitam Jsabete in bonis Petri patris sui, pendet ab his que traduntur in. l. dedit dotẽ. ff. de colla. bo. ꝛ a notatis per gl. ꝛ doc. in. l. quesitum. in prin. ff. de leg. j. ꝛ in. l. qui in aliena. §. interdum. ff. de acquir. here. ꝛ Bart. in auf. ex testamento. C. de secun. nupt. ꝛ in. l. gallus. §. qd si his. ad fi. ff. de li. ꝛ postbu. Et in indiuiduo ponit Ang. in cõsi. lxxviij. inci. Joãnes Philippi. ꝛ in cõsi. seq. ꝛ Ang. in l. in quartã. ff. ad. l. falci. Et colligitur ex notatis per Bal. C. de colla. in auf. ex testõ. circa vltimam col. in ver. iij. quero si quis dotat neptem ꝛc. Verũ qꝛ de hoc non sum specifice interrogatus, non aliter circa illud me extendo. ¶ Et lꝫ vt dixi, sit satisfaciendum legatis relictis per Petrũ de eo qd vltra legitimã debitã Jsabete in bonis Petri supest ex legitima ꝛ Trebellianica debita Petro in bonis dicti Jacobi: tñ 9 est aduertẽdũ quod videtur † quod in dictam Trebellianicam [illegible]

[a] ¶ Moriaf. Ad de no. s. li. iij. cõsilio. xij.

[b] ¶ Trãsmissum. s. li. ij. cõsi. xxx. j. li. vj. consil. cclij.

[c] ¶ Inuẽtariũ. s. li. iiij. cõsil. lxvij. nume. 1.

[d] ¶ Dos. j. e. ꝯsil. clxxix.

beāt cōputari fructus percepti per dictū Petrū post mortē dicti Jacobi ex bonis ⁊ hereditate Jacobi per.l.in fideicommissaria.in prin.⁊ in.l.mulier.§.si heres.ver.alia causa.ff.ad trebellia.Et licet habeamus per.l.iubemus.C.ad trebel.specialiter esse introductum in liberis primi gradus qđ fructꝰ non computentur eis in trebellianicam:tamen singulariter dixit Pau.de Castro.[a]

Blanchus ⁊ Catharina fra-

ter ⁊ soror vtrinqꝫ cōiūcti,habuerūt alium fratrem ex latere patris tm̄,scʒ Joannem.Decesserūt Blanchus ⁊ Catharina.⁊ ex Catharina remāsit Mattheꝰ ex Blancho,remansit Nicolaus eius filius. Demum decessit dictus Mattheꝰ ab intestato supstite dicto Joāne q erat frater matris dicti Matthei ex latere patris tm̄,⁊ superstite dicto Nicolao filio dicti quondā Blanchi,qui fuerat frater vtrinqꝫ coniunctus maritus dicti Matthei.Queritur in successione Matthei quis preferatur.Respon.quod Jo.tanquam proximior.

Consilium.CLXVI.

Super ꝓposita questione videreꝉ fortasse prima consideratione dictum Nicolaum esse preferendū,eo qꝛ Nicolaus inspecta persona patris sui,⁊ ꝑsona matris dicti Matthei cōiungebaꝉ ipsi Mattheo duplici vinculo:quia Mattheus ⁊ Nicolaus sunt nati ex fratre ⁊ sorore vtrinque coniunctis, sed Joānes nō videbatur coniungi matri dicti Matthei,⁊ cōsequēter ipsi Mattheo nisi vnico vinculo,scʒ consanguinitatis:qꝛ Joānes ⁊ Catharina nō erant fratres vtrinqꝫ coniūcti,sʒ in successione ab intestato ille qui coniungitur duplici vinculo preferꝉ illi qui cōiungitur vnico tm̄ vinculo,vt in aut.itaqꝫ.C.communia de success.⁊ vt in aut.post fratres.la prima.C.de legi.hered.Et ibi probatur ꝙ hoc etiam habet locū in filijs fratrum. 1 ¶†Tamen istis non obstantibus sentio de iure cōtrariū esse verius,scilicet ꝙ dictus Joānes preferaꝉ dicto Nicolao.Nā proximior erat in gradu ipsi Mattheo:qꝛ Joānes auūculus dicti Matthei cōiūgebatur sibi in tertio gradu,vt.l.iuriscōsultꝰ.§.tertio gradu.ver.auūculus.ff.de gradi.⁊ inst.e.ti.§.tertio gradu. Sʒ Nicolaꝰ,q erat frater patruelis,seu consobrinꝰ,vel magis ꝓprie amitinus dicti Matthei,ꝯiūgebatur ei in quarto gradu,vt.d.l.iuriscōsultus.§.quarto gradu.⁊ insti.e.ti.§.quarto gradu. 2 †Sed ita est ꝙ quādo qs vult succedere in linea transuersali alteri ꝙ̄ fratri suo,vel alteri ꝙ̄ patruo suo,non attēdiꝉ ꝑsona pr̄is vel matris istiꝰ,q vult succedere,⁊ quo vinculo cōiungatur defuncto.s.duplici vinculo vel vnico tm̄.sʒ attendiꝉ solū,an iste qui vult succedere,sit prior in gradu:qꝛ si est prior,p̄ferꝉ.si aūt aliꝰ esset prior,iste excludiꝉ,lʒ aliud esset qn̄ filiꝰ fratris vellet succedere patruo suo defuncto,⁊ secū cōcurreret alius patruꝰ:tūc enim non curatur prioritas gradus.Et attendiꝉ an alter eoꝝ coniungatur duplici vinculo vel nō,vt in aut.de here.ab intest.§.si igitur defunctus.cum.§.seq.maxime in ver.si autem cum fratribus.⁊ in.d.authen.post fratres.la.j.⁊ etiā in aut.post fratres.la.ij.cum gl.Hoc etiam in terminis voluit Jac.de Bel.in aut.de heredi.ab intest.§.si vero neqꝫ fratres.in pe.q.vbi expresse concludit ꝙ vbi ad successionem defuncti cōcurreret aliqs frater patruelis,qui est in quarto gradu tūc nō consideratur duplex vinculum.Unde si vnus frater patruelis natꝰ esset ex eo,q erat frater vtrinqꝫ ꝯiūctꝰ patri illiꝰ defuncti,de cuiꝰ hereditate agiꝉ,⁊ aliꝰ erat frater patruelis natꝰ ex eo q erat frater ex vno latere tm̄ pr̄is illius defuncti,de cuiꝰ hereditate agiꝉ,nō preferꝉ ille q erat natus ex vtrinqꝫ cōiūcto: 3 †qꝛ illud duplex vinculū solū cōsideraꝉ,qn̄ tractaꝉ de succedendo fratri defuncto:vel qn̄ filij fratrum defuncte ꝑsone veniūt ad succedendū ipsi patruo defuncto.

alleg.tex.in.d.§.si igiꝉ.⁊ in.§.si aūt defuncto.in aut.de here.ab intesta.Et id quod no.gl.in.d.aut.post fratres.la secūda.⁊ probatur etiam in aut.cessante.C.de leg.here.hoc idem in effectu determinat Bar.in.l.ij.§.legitime.C.de suis ⁊ leg.⁊ et Bar.in.d.§.si vero neqꝫ fratres.Et cōsuluit ita etiā Bal.in cōsi.suo incip.punctꝰ talis est Titius decessit ⁊c.Ita etiam specifice ꝯsuluit Pau.de ca.lib.j.consi.lxxxiij.incip.id qđ supra cōclusum est ⁊c.vbi etiā refert ꝙ ita fuit antiquitus consultū per Frāciscū Tigrini de Pisis.⁊.d.Thomā de Cōsinis de Florētia,⁊ dt ꝙ Frāciscꝰ Tigrini refert ita pluries fuisse cōsultū Perusij per illam decisionem Jac.de Bel.in d.§.si vero neqꝫ fratres.Subdit etiā Pau.de ca.ī dicto suo cōsilio ꝙ prefati antiq consultores videntur intelligere prefatam decisionē Ja.de bel.largius ꝙ̄ illa loquaꝉ.s.ꝙ pluralitas vinculoꝝ non attēdatur,nisi inter fratres carnales,cū ipsi tractāt de succedēdo alteri fratri suo defuncto,⁊ inter filios fratrum,quando tractant de succedendo patruo simul cū alio patruo:qꝛ tūc representāt personam patris secundū opinionem Azo.relatam per glo.in.d.auth.cessante.Sed si filij fratrū tractarent de succedendo patruo simul cum alijs filijs fratris:tūc nō debeat attēdi pluralitas vinculoꝝ.Tamē dicit Pau.de ca.in.d.consilio,⁊ in.d.aut.post fratres.la ij.ꝙ hoc vltimum sibi nō placet: 4 †qꝛ filij fratris siue veniant ad successionē patrui cū alio patruo,siue cum filijs alterius patrui succedūt in locū parentū,⁊ vtroqꝫ casu inspiceretur pluralitas vinculoꝝ[b] ſm opinionem Accursij notatam in.l.j.§.fi.ff.si pars here.pe.⁊ in.d.aut.cessante.quam opinionem magis cōmuniter sequūtur doc.vt per Bar.in.l.post cōsanguineos.§.agnati.ff.de suis ⁊ legi.cū suis cōcor.Et pro hoc ipsemet Pau.in.d.aut.post fratres.la.ij.dicit esse tex.ibi:filius fratris vtrinqꝫ ꝯiūcti p̄ferꝉ alteri fratri cōiūcto ex vno latere tantū ipsi fratri defuncto,de cuius hereditate agiꝉ,fortiꝰ preferreꝉ filij eiꝰ.Et melius hoc dr̄ in.d.aut. cessante.ver.⁊ quidē.Concludit ergo ipse in.d.authen.post fratres.⁊ plenius in.d.consi.tunc debere considerari pluralitatem vinculoꝝ,quando duo fratres tractāt de succedendo alteri fratri,vel qn̄ filiꝰ fratris qui erat vtrinqꝫ cōiunctꝰ fratri defuncto,tractāt de succedēdo patruo cū filijs alteriꝰ patrui,q erat frater defuncti ex vno latere tm̄ vel cū alio patruo. Si vero tractaꝉ de successione alteriꝰ ꝙ̄ fr̄is carnalis vl' patrui defuncti,puta de succedēdo patrueli defuncto,vt in casu posito ꝑ Ja.de bel.in.d.§.si vero.vel de succedēdo nepoti ex fratre vt est casus positus ꝑ Bar.in.d.§.legitima.Tunc non attendiꝉ pluralitas vinculoꝝ,sʒ paritas vel prioritas gradꝰ,vt pares in gradu pariter admittanꝉ,⁊ priores in gradu preferanꝉ.Et sic cōcludit contra dictū Nicolaum veniente ad successionē patruelis seu amitini.Et sic ꝓ Joāne veniēte ad successionē nepotis ex sorore.Utrū aūt vera sit opinio Pau.de ca.in.d.consi.⁊ in.d.aut.post fratres.s.quando filij fratrum tractant de succedendo patruo simul cum alijs filijs fratris ⁊ nō autem cum patruo non determino : quia non est casus noster.

¶Ex quibus remanet firma conclusio pro dicto Joanne.

Alexand.Tartag.

Epitome.

¶Testator duas filias suas Jacobā ⁊ Frāciscam heredes vniuersales īstituit donec vixerint:⁊ post mortē eaꝝ vtriusque eaꝝ filios ī stirpes,⁊ nō ī capita.accidit qđ Jacoba prior decessit relictis filij.Utrū filij defuncte succedant matri sue exclusa Francisca matertera ⁊ eius filijs?Respon. Alexan. quod sic ab intestato:qꝛ non extat casus substitutionis.

Consilium.CLXVII.

Videretur prima consideratiōe,ꝙ decedēte dicta.d.Jacoba aut debeat admitti dicta.d.Frācisca,aut saltē debeāt simul ex substōne succedere tā filij.d.Frācisce ꝙ̄ filij.d.Jacobe.Et primo.s.ꝙ debeat admitti.d.Frācisca,⁊ cessent substituti,viꝉ probari in.l.pen.C.de impub.⁊ alijs substi.⁊.l.pater filiā.§.fi. 1 cum ibi nota.ff.ad leg.fal.vbi videtur,ꝙ†quando sunt duo filij testōris instituti,⁊ datꝰ est substitutꝰ pupillaris sub hac cōditione.Si vterqꝫ eorū in pupillari etate decesserit,quamuis de natura dicte substitutionis pupillaris esset qđ etiam si dicta substitutio eueniret in persona vnius tantū , substitutus deberet admitti ad partem illius. Tamen fallit,si dicta

[a] ¶Castro. Istud ꝯsiliū est imperfectū.voluit Ale.allegare notabilē limitationē ad.d.l.iubemꝰ.in prin.que primū fuit inuentio Pau.ca.ibi ⁊ in.l.que de bonis.§.fructꝰ.ad leg.Fal.⁊ i.l.mulier.§.cū ꝓponereꝉ.ad fi.ff.ad Treb.in.l.scimꝰ.§.repletionē.C.de inof.test.⁊ in ꝯsi.clxxxviij.qꝛ dubia.col.ij.li.ij.vbi dixit illud de fructibus nō imputādis habere locū ſm terminos.d.l.iubemus.videlicet qn̄ filius nō dtrahit nisi vnā quartā seu legitimā integrā sine imputatiōe fructuū,⁊ vltra hoc d residuo ꝑ recepto more trebellianicā:qꝛ tūc in hanc Trebellianicā ꝯputāꝉ fructꝰ pēdēte die vl' ꝯdōne ꝑcepti,n̄ de bonis detractis ꝓ legitima,sʒ ꝑcepti de residuo bonoꝝ de qbus detrahiꝉ q̄rta trebellianica. Et hoc sequitur Alex.hic ⁊ i.d.§.cū ꝓponereꝉ.co.v.⁊ i.d.l.iubemꝰ.in addi.ad Bal.idē Cur.sen.ꝯsi.lj.col.pe.Anto.corse.trac.de ptāte regia.q.lxxiij.i.iij.dubio. Jas.ꝯs.ccxxxj.co.ij.li.ij.ꝯs.xliiij.col.fi.li.iij.⁊ hec opin.vt iuri ciuili cōformior, ita de subtilitate iuris ciuilis verior:lʒ d ea dubitet Ale.j.li.vj.ꝯsil.ccl.ij.Cōtrariū tn̄ ꝙ nec hoc casu ī dictā trebellianicā fructꝰ iputāꝉ filijs p̄mi dūtaxat gradꝰ tʒ Ale.sibi ꝯtrꝰ.j.l.qđ de bonis.§.qđ auꝰ.in.l.i rōne.§.cū vulgo ad legē fal. Jas.etiaʒ sibi ꝯtrꝰ ꝯs.xcix.colū.fi.ꝯsi.cxlvj.col.v.li.iiij.Frā.rip.l.in fideicommissaria.nū.30.ff.ad treb.⁊ hec opinio practicatur in patria iuris scripti ⁊ iuste:qꝛ ego ⁊ vtilior filijs quibus magis fauendū est.plus dico qđ hec rōnabilis cōsuetudo de dedūcēda legitima ⁊ trebellianica recipit interpretationē passiuā extēsiue a.d.l.iubemꝰ. Queadmodū legitime augmētū iuris authēticorū,vel cuiuslibet statuti,eādē interpretationē recipit.Idqꝫ nedū pro filijs primi gradus.sed etiā pro omnibus liberis quibꝰ legitima vel Trebellianica debetur,vt contra omnes probaui in.d.l.iubemus.in nouis intellec.[illegible].

[b] ¶[illegible]

eta substitutio facta sit duobus filijs testatoris:qr tunc si cōditio substitutionis eueniat in psona primi,nō admittitur, substitutus in partem primi:qr presumitur testatorem aliū filiū suum,scilicet fratrē illius in cui⁹ persona euenit ꝯditio substitutionis voluisse pferre substituto. Ita ergo i ꝓposito dato ꝙ in persona.d.Jacobe euenerit ꝯditio substitutiōis: qr ipsa predecessit:tñ presumitur testatorē voluisse Frācīscā sororē dicte domine Jacobe preferre dictis substitutis.i.filijs dictarū sororū.⁊ hoc maxime locū habere dꝫ:qr illud qḋ dicit in.d.l.pen.que loquit in pupillari substitutione,hꝫ etiā locū in fideicōmissaria substitutione,scꝫ qñ superest persona que ex ꝓsumpta mēte testatoris excludat substitutū,vt sensit gl.no.ff.de vul.⁊ pup.in.l.si pater impuberes.quā ibi ad hoc reputat notabilē Jo.de Imo.post Bal.⁊ idem tenet Oldr. Ray.⁊ Jo.de imo.in.d.l.pater filiā.§.fi.⁊ est de mēte Bar.⁊ Ang.in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad treb.⁊ Bald.in.l.j.C.de cōdi.inser.⁊ Sal.⁊ Ful.in.d.l.pe. ¶ Secundo pro dicta Frācisca facit:qr testator eā instituit in dimidia.Et sic videt eaꝫ dilexisse magis ꝙ nepotes ex filiabus,quos nepotes in primo gradu institutiōis nō vocauit,sꝫ solū i scḋo gradu.s.substitutionis,vt est tex.in.l.Publius.§.fi.ff.de condi.⁊ demō.

2 ¶ †Tertio posito ꝙ Frācisca nō admitteret,videtur ꝙ saltē omnes filij tā dicte.d.Frācīsce ꝙ dicte.d.Jacobe debeāt venire ex capite substitutionis. Quod probat,nā dicta substitutio fuit compēdiosa.c.Ray.⁊ ibi notatur de testa.⁊ in.l. centurio.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.precibus.C.de impu.⁊ alijs substi.Et qr,vt verbo fert,dicta.d.Jacoba adiuit hrditatē sibi delatā,expirauit substitutio vulgaris,si qua in ea cōprehendebat.l.post aditam.C.de impube.⁊ alijs substi.⁊ in.d.l. precib⁹.Et sic solum remāsit fideicōmissaria substitutio,vt plene no.Bar.⁊ alij in.d.l.centurio.cū cōcor.Sed ita est qḋ vbi facta est substitutio fideicōmissaria duob⁹ simul,scilicet post morte eoꝝ.Et cōtingat vnū ꝑdecedere ex illis cui facta est substitutio,admittant substituti,vt.l.fi.§.filiū.ff.de le.ij. l.Lucius.§.Gaio.ff.ad Treb.Et plene nota.per doc.in.d. l.pe.⁊ in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad Trebel.Ergo mortua d.do.Jacoba debent admitti oēs dicti substituti in stirpes, vt deposuit testator.

3 ¶ †Quarto pro dictis nepotibus.s.qḋ omnes admittant.facit tex.in.d.l.heredes mei.§.cū ita.Ubi substitutio fideicōmissaria facta duobus filijs sub hac conditione,si vterq; sine liberis decesserit,hꝫ locum etiā si contingat vnū decedere cum liberis:⁊ alium postea sine liberis.Et sic sufficit ꝙ in persona vni⁹ tantū euenerit conditio substitutionis,ad hoc vt admittat substitutus:qui erat etiā de liberis testatoris.Et sic ibi admittit substitut⁹ ꝗ est de liberis quamuis extarēt ex primo decedēte liberi,qui similiter erāt de descendētibus testatoris:ita in ꝓposito sufficit ꝙ eueniat cōditio substitutiōis in psona.d.Jacobe ad hoc vt substituti qui sunt de liberis testatoris.l.liberorum.ff.de ver.signi.l. liberos.ff.de sena.admittantur ex substitutione etiā extante dicta Francisca,que similiter dicit esse de liberis testatoris.

4 ¶ †Quinto,qr lꝫ sit verum ꝙ qñ substitutio est facta duobus filijs testōris puta si ambo i pupillari decesserint etate: Titiū substituo.⁊ cōtingat primum decedere impuberē superstite fatre suo.repellet substitutus:qr videtur testatorem voluisse preferre alium filiū suum superstitē,qui erat frater illius decedentis,vt.d.l.pe.C.de impu.⁊ alijs subsli.Tamen istud est veꝝ,si frater superstes ab intestato successurus.vt qr erant fratri precedēti.sec⁹ si ei nō erat successurus,vt qr erant fratres ex diuersis matrib⁹,⁊ extabat mater illi⁹ qui primo decessit:que prefert fratri non vtrinq; coniuncto,vt in aut.defuncto.in verbo,vtrinq; coniūcti.C.ad Tert.⁊ expressius in corpore.⁊ no.gl.ij.in.l.j.ff.de iur.⁊ fa.igno.qr tunc admittet substitutus,qr cessat ratio.d.l.pe.que est qḋ repellat substitutus,vt faueatur fratri sūpstiti.Ergo qñ cessat fauor fratris superstitis,cessat rō illius.l.⁊ ita limitāt illā.l.Raph.Fulg. ⁊ Pau.de ca.ibi.⁊ ideo in proposito etiam Bal.idem in vl. colū.post Nico.de Mat.dicit qḋ si testator dixit.

5 †Si ambo filij mei decedēt sine liberis,restituāt hereditatē meā Titio, ⁊ si prim⁹ decedat sine liberis:⁊ instituat heredem extraneū, non autē fratrē:certe tunc frater superstes non repellet substitutum,qr testator nō presumit hoc voluisse,sed solum presumit voluisse cōseruare inter fratres ius legitime successionis ab inte.l.qui duos.ff.de vul.⁊ pupil.⁊.l.qui duos.in prin. ff.de reb.du.ergo qñ nō succedit frater sūpstes ab intestato fratri ꝑdecedēti,nō videt fuisse intētio testatoris excludere substitutā hoc casu.ar.l.falsa.§.fi.ff.de condi.⁊ demō.ꝑm Nico.de Mat.Bal.⁊ Pau.de ca.in.d.l.pe.ita ergo in ꝓposito cū successio dicte.d.Jacobe non sit obuētura ab intestato dicte.d.Francisce,debeāt admitti dicti oēs substituti exclusa

6 Frācisca. ¶ †Sꝫ premissis non obstantibus contrariā sentētiam de iure probabiliorem esse puto.s.ꝙ neq; dicta.d.Francisca admittat,neq; etiam sit locus dicte substitutioni,adeo ꝙ filij dicte Frācis.possint aliquam partem ex substitutione vendicare.Nā ꝙ.d.Francis.non debeat admitti,satis patet, qr ipsa neq; per ius accrescendi venire potest ad partem dicte Jacobe:qr presupponitur,quod dicta Jacoba agnouit partē hereditatis sibi delatam:ergo cessat ius accrescēdi:qr illud regulariter non hꝫ locum in parte iam agnita acquisita.l.j.§.pe.ff.de vsufruc.accre.⁊.l.aquam.§.fi.ff.quemadmo. ser.amit.⁊ plene no.Bar.in.l.re coniuncti.de leg.iij.in versi. quarto est in tpe considerādum ⁊c.⁊ per alios maxime Bal. in.l.j.C.quādo nō pe.partes. ¶ Item non potest dicta Frācisca admitti ex testamēto ad partem Jacobe:quia non presupponit ꝙ sit instituta,nec etiam potest ei succedere ab intestato:qr extant liberi Jacobe,quorum prima causa ⁊ ab intestato in auth.de here.ab intest.in princi.l.si matre.C.de suis ⁊ legi.Nec etiam potest succedere ex presumpta mēte patris, id est dicti testatoris,quasi voluerit ipsam Franciscā tanꝙ filiā ⁊ priorem in gradu preferri omnibus alijs vlteriorib⁹, iuxta.l.pe.C.de impu.⁊ alijs substit.⁊.l.cum acutissimi.C.de

7 fideicom.†Qr dico,quod verum est,quod testator videtur voluisse ꝯseruare inter ipsas sorores ius legitime successiōis ab intestato.i.qḋ primo decedēti ab ītestato succedere possit soror sūpstes ab intestato,si ipsa superstes teneret primū locū in successione sororis.l.q duos.⁊.l.vel singulis.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l.pater filiam.§.fi.⁊ ibi notatur.ff.ad leg.Falc.⁊.l.qui duos.in princ.ff.de reb.du.⁊ ita intelligitur.d.l.pen.vt probaui supra in quinto argumen.⁊ no.Joan.de Imo.in dicto §.cum ita.in.iij.col.⁊ Ang.Jo.de imo.in.l.si pater impuberes.de vulga.⁊ pupilla.Sed dicta Francisca nō est pximior ab intestato dicte Jacobe:quia excluditur a filijs Jacobe,ꝗ sunt potiores, vt dixi. ¶ Nec presumit testatorem in parte, in qua erat instituta Jacoba,voluisse pferre Frācīscā filijs dicte Jacobe.tex.est in.l.cum auus.ff.de cōditionibus ⁊ demonstrationibus.⁊ not.Baldus ⁊ Salicetus in.l.cum acutissimi.C.de fideicommis.⁊ no.Joan.de Imo.⁊ Romanus in.l.si cui.ff.de donatione causa mortis.vbi ad hoc allegant gloss.notabilem in.l.j.C.de donatione causa mor.in quibus locis habet ꝙ si testator vnū filium suum vel nepotē ex filio heredem instituit pro parte,⁊ eum grauauit,vt post mortem restituat alteri filio ipsi⁹ testatoris pro alia parte in futuro: certe intelligit hoc grauamē sub hac conditione,si ille filius nepos grauatus decesserit sine liberis,secus si cū liberis: qr nō videtur voluisse in parte illius grauati preferre aliū filiū ipsius testatoris descēdētibus illius filij grauati quāuis sint

8 remotiores ipsi testatori. ¶ †Nec etiā pōt venire dicta Frācisca ex capite substitutionis,quia non est substituta Jacobe expresse.nec etiā videtur substituta tacite,vt ꝓbat Ang.⁊ Mod.in.l.si pater impuberes.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ Ange.in l.lucius.in fine.ff.de here.insti.⁊ Barto.⁊ alij in.l.vel singulis.ff.de vulgari ⁊ pupillari.⁊ patet ex text.d.l.pater filiam. §.fi.cum.ibi notatis.ff.ad legem Falcid.⁊ dicta.l.qui duos. ff.de vulgari ⁊ pupillari.Et posito etiam quod aliquo casu Frācisca posset fieri tacite substituta per fideicōmissum Jacobe: tamen illa substitutio non posset ad istum casum,scꝫ qñ Jacoba decedit cū liberis.l.cum acutissimi.C.de fideicommis.⁊.l.generaliter.§.cum autem.C.de insti.⁊ substitu.et in.d.l.cum auus.Et sic a sufficienti partiū enumeratione apparet.d.Franciscam non vocari ad successionem in parte dicte Jacobe.Et etiā per predicta apparet esse responsum ad duo prima argumenta que adducebantur in fauorem Francisce:quoꝝ primum fundabatur in.d.l.pe.ad quem proxime respondi. Secundum autem argumentū fundabatur in presumptione mentis testatoris qui videbat dilexisse Frācīscā plusꝙ nepotes: qr Franciscam in primo gradu institutorū vocauit pro parte,sꝫ nepos solum vocauit in secūdo gradu, scilicet substitutionis.ar.d.l.publius.quia respondeo ꝙ verum est ꝙ in parte in qua testator instituit Frācīscam,videt ipsam dilexisse plusꝙ nepotes,sꝫ in parte in qua instituit Jacobam,dico ꝙ videt dilexisse magis filios Jacobe ꝙ Franciscam,vt est tex.in.d.l.cū auus.cum concordan.allegatis.s. ¶ Nūc restat ostēdere ꝙ nec etiā sit locus dicte substitutioni filiorum dictarum mulierum,⁊ per consequens ꝙ etiam filij Frācīsce nō possint venire ex substitutiōe.Et istud esse verū

9 probatur.†Nam ratio vera propter quam quando facta est substitutio fideicōmissaria duobus heredib⁹ per nomen collectiuū,vel per copulā admittit substitutus,si veniat ꝯditio substitutionis in psona vnius tantū.lꝫ nō eueniat in persona vtriusq; copulatiue,est ꝓpter interpretatā mentē testātis

a ¶ Excludat. hec rō est imperfecta dicēdū [illegible]

que videt esse q sicut testator voluit substitutum habere totum vtroq moriēte, ita vr qd voluerit eum habere partē altero tantū mortuo seu eueniente cōditione substitutionis in psona alteri⁹ tm̄, qñ nō subest persona q̄ ex vera simili mente testātis substitutū excludat.ᵃ ista rō colligit i.d.§.cū ita.i fi.⁊ ita dicit ibi Jo.de imo.circa.x.col.cū seq. Nā inspecta ppria significatione verborū, non debuisset posse admitti substitutus, qñ solū in psona vni⁹ hrdū euenit ɔditio substitutiōis. l.si heredi plures.ff.de condi.insti.⁊ §.cū ita.ibi dum tex.dicit, ppter ɔditionis verba admitti nō videbat ⁊c. ¶ Nō aūt est bona quedā rō, quā sensit Bar.in.l.pe.C.de insti.⁊ substi. vbi dixit, q rō ppter q̄ in substitutiōe fideicōmissaria facta duob⁹ heredib⁹ post mortē eorū habebat effectū substitutionis, lȝ ɔditio substitutiōis solū euenisset in psona vni⁹ erat: q2 tractabat de plurib⁹ ⁊ diuersis effectib⁹, q2 i psona cuiuslibet heredū est fideicōmissum singulare p se, ⁊ a quolibet heredū capit p se: nō a defuncto imediate merito in psona cuiuslibet heredū verificat: q2 qlibet per se vr̄ grauat⁹, ⁊ ibi tractat de diuersis effectibus, pluralitas resoluit i singularitates.l. falsa.§.fi.ff.de cōd.⁊ demō. Sec⁹ dicit in substitutione vulgari facta duob⁹ heredib⁹: q2 requirit ɔcursus vtriusq.l.quāuis.C.de impub.⁊ alijs subst. Q2 in vulgari substitutione solū tractat de vno finali effectu.s.de hereditate defuncti, cui succedit per vulgarē.insti.de pupil.substi.in princ. vnde qñ tractat de vno effectu, requiritur cōcursus vtriusq.d.l.si heredi plures. ita dicit Bar.⁊ nō bene ƀm Bal.in.d.l.pen.C.de impu.⁊ alijs substi.⁊ Jo.de Jmo.in.d.§.cum ita. quia etiaȝ per fideicōmissariā substitutionē succedit testatori sicut ⁊ p vulgarē.l.coheredi.§.cū filie.ff.de vul.⁊ pup.⁊ sic tractatur ita de vno effectu in fideicōmissaria sicut in vulgari. Et si habeamus respectū ad pluralitatē portionū, vt ex hoc dicatur respicere plures effectus hoc certe non esset bene dictū: quia eodē modo essent plures portiones in vulgari sicut in fideicōmissaria. vnde remanet, q vera ratio quare in fideicōmissaria substitutione facta duob⁹ heredibus post mortem eorū admittit substitutus vno tantum mortuo, vt.d.l.Lucius.§. Caio.cū si.est illa.s.q2 ex interpretata mente testatoris sicut testator voluit substitutū habere totū vtroq moriente, ita videt q voluerint eam habere partem altero tātum decedēte, quādo non subest persona, que ex verosimili mente testantis substitutū excludat, vt.l.pe.iuncto.§.cū ita.cū vtrobiq notatis. Sȝ ista ratio cessat in casu nostro: ergo cessare dȝ legis dispositio.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iur.pa.⁊.cū cessante.de ap-

10 pel.† Q ō aūt ista rō cesset in casu nr̄o ptȝ: q2 testator puidit, qd post mortē Jacobe ⁊ Frācisce substituebat earū vtriusq filios: vñ accipiēdo istā substitutionē ƀm ppriū significatuȝ verborum.s.post mortem oīm dictarū mulierum filij earum intelligant vocati ad substitutionē, nō resultat aliqd inconueniens seu aliquid qd sit cōtra mentē testatoris: q2 eueniente dicto casu mortis in psona vtriusq filij Jacobe capiēt in effectu dimidiā hereditatis dicti testōris q̄ in effectu mater ipsorū habebat, ⁊ similiter filij Frācisce capient effectualiter aliā dimidiā, q̄ habebat mr̄ eorū. Sȝ dicere qd mortua solū Jacoba veniāt ad partē eius tam filij Jacobe q̄ filij Francisce hoc nō est ex presumpta mēte testantis: q2 quemadmodū testōr in parte in qua instituit Jacobā dilexit magis Jacobam quā Frācīscā ⁊ eius filios: ita videtur magis dilexisse filios Jacobe in parte matris sue, vt in preallega.l.cum auus. ⁊.d.l.cū acutissimi.cum glo.ij.cum concordantijs.s.allega-

11 tis. ¶ † Fortificantur predicta, ⁊ ista est fundamētalis rō, q2 lȝ sit veruȝ regulariter, q substitutio fideicommissaria facta post mortē duorum sortiatur effectum etiam vno tantū mortuo, vt.d.§.Caio. Tñ fallit qñ superest aliqua psona que ex presumpta mēte defuncti excludat substitutū seu fideicōmissariū. ita dixit Bar.⁊ Ange.in.d.§.cū ita.⁊ alij ibi sequūtur p.l.si is qui ducēta.§.item si pater.ff.de re.dub.⁊.l.generaliter.in p̄n.C.de inst.⁊ subst. vbi ppter talē ɔiecturatā presumptionē dispositio alternatiua seu habēs vim alternatiue, resoluitur in ɔiunctā. Sȝ ita est q decedēte Jacoba supersunt filij Jacobe, q ex presumpta mēte testatoris excludere debēt casum substitutionis, propter quam pro magna parte a portione Jacobe excludebant filij Jacobe, scilicet propter ɔcursum filiorū Francisce, quos presumit testatorem minus dilexisse q̄ filios Jacobe quo ad partem Jacobe, vt probatur in prealle.l.cum auus.cum simi. ergo ⁊c.⁊ ad istam opinionem multū bene facit tex.in.d.l.pe.C.de insti.⁊ substi. ƀm cōmunē intellectū, vbi quādo superest persona que ex presumpta mēte defuncti excludat substitutū, tūc cessat substitutio, si vnus tantū ex heredib⁹ institutis predecessit: ⁊ dispositio illius.l. bȝ locum etiam in substitutione fideicommissaria ƀm communes ⁊ veras cōclusiones, vt dixi.s.in prin.cōsilij. ¶ Confirmatur hec cōclusio: q2 si diceremus q propter dictā substitutionem predecedente Jacoba admitterentur ad substitutionē tam filij Frācisce, que adhuc viuit, quam filij Jacobe, sequeretur vnum qd esset inconueniens ⁊ contra presumptā mentē testatoris, scilicet q testator videretur in dicta parte hereditatis i qua fuit instituta Jacoba p̄tulisse filios ⁊ filias Frācisce ipsi Frācisce contra.l.si viua matre.versi.non licet. C.de bo.mater.⁊.l.gallus.§.quidā recte.ff.de liber.⁊ posthu. cum ibi nota.maxime per Bartol. est enim ordinata charitas patris, scilicet primo in filium, secundo in nepotem: ⁊ sic

12 de singulis: vt ibi per Bar.† Sed in ista materia substitutionis semper attendit presumpta ⁊ coniecturata mens testantis: vt dicit text.in.d.§.cū ita.⁊ in.d.§.item si pater. Ad hoc bene facit quod no.Bart.in.l.gallus.§.etiam si parentes.in ver.quero iuxta predicta testator ⁊c.ff.de libe.⁊ postb. ¶ Et p hec est responsum ad allegata in cōtrariū, scilicet ad.l.Lucius.§.Caio.⁊ ad.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad Treb. quia ibi quo ad portionē heredis decedētis de qua tractabat, non suberat psona, que ex presumpta mente defuncti excluderet substitutū: sed hic, quia filij Jacobe quo ad portionem Jacobe ex presumpta mēte testātis preferunt dñe Frā.⁊ p ɔñs etiam eius filijs, vt in sepius allegata.l.cum auus.⁊ dictum est.s. Et similiter non obstat vltimū argumentū: q2 fateor q substituti nō excludunt ppter sororē Jacobe, sed excludunt, q2 extant persone que ex presumpta mente testātis excludūt casum substitutionis, vt pbāt argumēta pro ista parte adducta. Ex quibus concluditur qd ante mortē Francisce Jacoba habebat eos heredes, quos habuisset, si dicta substitutio facta non fuisset. Alex. Tartag.

Thema. Albertus de nigris ciuis Ferrariēsis habēs tres filias, Antoniā, Ursinā, ⁊ Margaretā, ⁊ filium masculum Angelum, maritauit Antoniam primogenitā cuidam ciui Ferrariēsi, ⁊ dedit in dotem libras octingētas, dehinc moritur dictus Angelus, tūc dux Borsius Estensis habens duos nobiles Gasparē ⁊ Mazonum cubicularios suos, volēs eis puidere vt possent cōmode vt nobiles viuere Ferrarie, rogauit dictū Albertum vt dictas filias suam Ursinā ⁊ Margaretam nuptū daret dictis cubicularijs, ⁊ eas relinqueret heredes in omnib⁹ bonis suis. his persuasionibus ducis acquiescēs Albert⁹, eo maxime q magnificaret filias suas elocare nobilib⁹ cū esset ciuis, tradidit Ursinā Gaspari, ⁊ Margaritam Mazono, ⁊ pro qualibet mille ducatos. declarauit etiam ⁊ scribi fecit coram plurib⁹ saltē duobus testibus q casu quo contingeret cum carere filijs masculis, volebat ⁊ ita erat sua vltima intentio qd dicte Ursina ⁊ Margareta filie sue haberēt omnia bona sua post mortē eius ⁊ qd volebat dictā Antoniam dote sua contentam esse, demū moritur Albertus prius factus miles, ⁊ nullo cōdito testamēto. he vero Ursina ⁊ Margareta ignorantes dictū suum patrē sic disposuisse de bonis suis, put in scriptura, adiuerūt hereditateȝ patris vna cum dicta Antonia primogenita, ⁊ venerūt ad quasdā compositiones in quib⁹ inter cetera continebat qd volebant dictam hereditatem habere ⁊ stare in cōmunione: ⁊ promiserunt dicte Antonie de fructib⁹ q supessent advictū dare denaria tot q ipsa adequarent sibi in dote: videlicet ab octingētis libris vsq ad mille florenos, postea diuiserunt istā hereditatem in tres partes, ⁊ quelibet habuit portionem, ⁊ de diuisione fuit contractū instrumentum publicum, in quo etiam promiserūt augmentū dotis, modo reperta est nouiter dicta scriptura: in qua in effectu videtur patrem disposuisse de bonis suis. ⁊ videntes Ursina ⁊ Margareta se lesas ex predictis, pmissionibus ⁊ diuisione vellēt adire de nouo ex testamēto. vl' capere vt donationē causa mortis, ⁊ redintegrari seu restitui aduersus p̄dicta sic gesta propter ignoratiā dicte dispositiōis inter liberos: vel qd sibi aliter succurreretur prout excellētie vestre melius de iure videt. punctus est si pater dixit corā duobus testibus q volebat q omnia bona sua post mortē suam haberēt due ex filiabus suis, ⁊ reliquā volebat dote esse contentā, an debeat talis dispositio seruari inter ipsas filias? Rñ. Alex. q sic. sed contrarium verius puto. C. M.

Summarium.

3 ¶ Uolo verbum in vltima voluntate disponit.
4 Uerba communia quando importent institutionem. 7. 8. 9.
13 Pactum de succedendo fauore pie cause valet.

Consilium

Consilium.CLXVIII.

Allegationes.

Ponderatis narratis in themate pro decisione ei⁹ de quo querit, presuppono illud qđ habetur in.l.cum putarem.in fin. cum gl.ff.fa.er.ᴛ.l.si post diuisionem.C.de iur.ᴛ fac.ignoran. 1 vbi traditur†q̄ si ego putans per errorem te esse coheredem meam,cū non esses,tecum deueni ad hereditatis diuisionem extraiudicialiter,ᴛ partē tibi tanq̄ coheredi assignaui,possum condicere ᴛ repetere per conditionem indebiti dimidiā illius rei,quā tibi assignaui pro diuiso animo in te transferēdi dominiū illius dimidie,ᴛ pro reliqua dimidia,quam tuaȝ esse putabam,possum condicere respectu possessionis:q̄z non habui animū in te transferendi dominiū pro ipsius rei dimidia,quā ad te tuo iure vt coheredē pertinere existimaui.Ergo probato q̄ per errorē dicte Ursina ᴛ Margareta deuenerint ad diuisionē hereditatis ᴛ bonorum dicti quondā Alberti patris sui cū dicta Antonia putantes equaliter ad eas pertinere velut coheredes ab intestato,ᴛ quod in veritate nō spectabāt ad dictam Antoniam,sed ad dictas Ursinam ad Margaretā,saltem vltra debitam dotem seu legitimam dicte Antonie debet dictis Ursine ᴛ Margarete cōpetere dictum remediū condicendi ᴛ repetendi dicta bona,quatenus per errorē vltra debitum transtulerint in dictam Antoniā.

2 †ᴛ de errore intelligit esse probatum eo ipso,qđ constat rem aliter se habere,scȝ quod dicta bona ᴛ hereditas non pertinebant equaliter ad dictas tres sorores,vt heredes ab intestato,attēto q̄ iste error est causat⁹ a facto alieno,scilicet a dispositione dicti Alberti facta de bonis suis in dictas Ursinā ᴛ Margaretā,de qua dispositione infra dicetur.hec probantur in.d.l.si post diuisionē.ᴛ in.l.fi.ff.pro suo.ᴛ in.l.q in alterius.ff.de reg.iuris.Et notatur per gl.ᴛ Bar.plene in.l.non fatetur.ff.de confes.ᴛ per notata in.l.de etate.§.qui iuste.ff.de interroga.actio.ᴛ in.l.cum de indebito.in princip.ff.de probatio.cum simi.¶His ita premissis est videndum,vtrum p dictam scripturam ᴛ testes predictos si cum examinabitur, deponent vera fuisse contenta in dicta scriptura, intelligat sufficienter esse probatum dicta bona Alberti pertinere ad dictas Ursinā ᴛ Margaretā,ᴛ non ad dictam Antoniam.

3 Et breuiter omissis non necessarijs†cōcludo quod sic,[a]per a dicta verba,plata a dicto Alberto corā pluribus saltē duobus vel vltra:videlicet q̄ casu quo cōtingeret eū carere filijs masculis,volebat.ᴛ ita erat sua vltima intētio,qđ dicte Ursina ᴛ Margareta filie sue haberēt omnia bona sua post mortem eius,ᴛ quod volebat dictam Antoniam stare sua dote cōtentam:vt latius in dicta scriptura cōtinetur.Nam certū est,quod verbum volo,in actibus vltime voluntatis prolatum,inducit dispositionē.l.quoniam indignum.C.de testa.l.Pamphilo.§.propositum.ff.de leg.iij.l.ij.C.commu.de leg.ᴛ plene notatur per Bar.in.l.cunctos populos.C.de summa trinita.ᴛ fide catho.in princi.ᴛ in.l.serui electione.in princ.ff.de lega.j.cum si.ᴛ dicendo quod volebat dictas Ursinam ᴛ Margaretā post mortem eius habere omnia bona sua,satis 4 videtur eas heredes fecisse:quia dictum†verbum habere:est verbum directum vel saltem commune aptum comprehendere directam institutionem,vt concludit Bart.in.l.centurio.ff.de vulga.ᴛ pupilla.in vltima colum.in versicu.iij.dubitatur de verbo habeat ᴛc.merito cū dictum verbum habere, fuerit relatū ad vniuersitatem bonorum:trahitur ad heredis institutionē si nullus alius in primo gradu est heres institutus,vt in casu nostro.l.his verbis.in princ.cum ibi plene notatis per glos.ᴛ doc.ff.de hered.institu.l.diuus.ff.de testa. mil.notatur in authē.de hered.ᴛ fal.in.l.si vero nulla.in ver. relictis.ᴛ in.l.quoties.C.fami.ercis.ᴛ notant doc.in.d.l.centu 5 rio.ᴛ in.l.cogi.in princ.ff.ad Trebel.cum si.†Et presupponitur quod dictus Albertus post dictā dispositionem non suscepit filios masculos,talis dispositio cū fuerit facta inter liberos:valuit etiā si solū duo testes interfuissent.l.hac ↄsultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.ᴛ ibi no.doc.ᴛ.l.fi.cū gl.C. fami.erc.ᴛ gl.in aut.de testa.imperfec.§.j.ᴛ glo.in.§.ᴛ quod sepe.in verbo,preparare.in aut.de trien.ᴛ semis.Nec requirit q̄ tales testes fuerint rogati,vt no.glo.in.l.fin.C.de codicil.ᴛ Bal.ᴛ Sal.in authen.quod sine.C.de testa.ᴛ Ang.in.d.§.ex imperfecto.ᴛ in authen.de testa.imperfec.in princ.Et attento qđ dictus Albertus dictā eius dispositionē fecit nō in forma solennis testamenti:q̄z non adhibuit seu nō rogauit solēnem numerum septem testium,prout in testamento solenni requiritur iuxta.d.l.hac consultissima.in princ.ᴛ.d.l.si vnus. C.de testa.idcirco valuit dicta sua dispositio etiā dato q̄ iure 6 b institutionis[b] nō religsset dicte Antonie:†q̄z sufficit quoquo relicti titulo reliquisse,vt voluit gl.in aut.nouissima.C. de inoffi.testa.per id quod habetur in.d.l.fi.C.fami.erci.ᴛ.d. §.ex imperfecto.ᴛ no.Azo.in summa.C.de inoffi.testa.Jac. But.in aut.nouissima preallegata.Et licet aliqui ibi teneāt ↄtrarium:tū opiniones possunt concordari,vt concordat notabiliter Ant.de But.in.c.Raynu.de testa.in.x.col.vbi dixit q̄ si testator in testō reliquit filijs sed non iure institutionis debet dici q̄ si in illo testō sunt etiam vocati extranei ᴛ quo ad eos non valebit.d.§.ex imperfecto.sed quo ad liberos vocatos cū extraneis vel etiā sine extraneis:tūc si queritur an valeat vt testm̄,ᴛ dicēdū est q̄ non,vt in.§.aliud quoq̄ capitulum.in aut.vt cum de appel.cog.Aut queritur an valeat vt voluntas intestati adeo q̄ index aditus in iudicio familie ercis.debeat seruare illā inter liberos:ᴛ dicit q̄ sic,per tex.in d.l.fi.C.fami.erciscun.ibi dum dicit,quibuscunq̄ verbis ᴛc. ¶Nec obst.tex.in.d.§.aliud.q̄z iura nouissima recipiunt distinctionē per iura antiqua,ᴛ ꝑm illa modificātur ᴛ limitantur.l.sed ᴛ posteriores.ff.de legi.ᴛ no.in.l.sciēdum.in prin.ff. qui satisda.cogan.ᴛ in aut.offeratur.C.de litis contest.ᴛ ideo tex.in.d.§.aliud.dȝ distingui ᴛ limitari p.d.l.fi.vt supra dictum est.ᴛ ideo tunc non essemus in dispositione tradita per authēticam ex causa.C.de lib.pret.quia non diceretur testm̄ vitiari ratione preteritionis.Insuper alia ratione non vr̄ q̄ in proposito nostro noceat quod voluerit dictus Albertus dictam Antoniam dote cōtentam esse debere,absq̄ eo q̄ ali 7 ter dixerit se dotem iure institutiōis sibi relinquere:†q̄z verc ba communia ad dotem[c] relata trahuntur ad institutionem ipsius filie,vt probat tex.no.in.c.Raynu.de testa.secundum Ant.de But.ibi hoc idem est de mente Bal.in repetitio.c.si pater.de testa.in.vj.in.x.col.in ver.his premissis venio ad secūdū ᴛc.dum respondet ad tex.in.d.c.Raynu.quod ibi filia intelligitur iure institutionis habere,eo q̄z ibi verbum relinquo,fuit relatū ad vniuersitatem bonorum:ideo trahitur ad institutionē,vt nota.in.d.l.his verbis.ᴛ tamen constat quod in casu.c.Raynutius.nō fuit Alterocha filia honorata in testamento aliqua vniuersitate bonoruȝ,nisi dote ᴛ fundo.Et idē consuluit Ang.in consi.lxxxj.incip.Maria de bastacijs. q̄z dos est ius vniuersale,vt.l.quod dicitur.ᴛ ibi notat.ff.de 8 impensis in reb.do.fa.l.si marito.§.fi.ff.sol.ma.ᴛ notāt doc. in rub.eo.ti.†ᴛ verbū commune relatum ad vniuersitatē trahitur ad institutionē,vt est dictuȝ.ᴛ qđ dicta verba relata ad dictā Antoniam saltem sint cōmunia,patet per ea que not. Bar.in.d.l.centurio.ad fi.dum loquitur de verbo remaneat, ᴛ similibus verbis,ᴛ dicit qđ est cōmune.Plus dicit Bald. 9 b in.l.j.C.de pac.in empto.ᴛ vendito.†qđ quando verbum remaneat vel pertineat,est relatū circa dispositionē primi gradus non circa substitutionē,est verbum directum non auteȝ cōmune.Plus dicit Bal.notabiliter in.l.si adulta.C.de her. act.ᴛ Pau.de ca.li.j.consi.ccc xxij.inci.super primo puncto quo queritur an testamētum.circa pe.col.Et Raph.cu.in.d. l.his verbis.in prin.ᴛ Lud.Ro.in.l.nā qđ.§.fi.cū.l.seq.ff.ad 10 Treb.†q̄ si testator reliquit filie aliquam quantitatē vel reȝ particularē,ᴛ iussit eam esse tacitam ᴛ contentam,nō requirit qđ aliter exprimat se relinquere iure institutionis:q̄z ꝑpter dicta verba.s.qđ vult eā esse ↄtentā dicto relicto satis videtur sibi relinquere iure institutionis eo q̄z per dicta v̄ba vr̄ velle cōpēsare cū legitima.ar.l.si debitor.ff.ad leg.fal.merito satis vr̄ velle qđ habeat iure institutionis,ꝑ no.per Bart.in 11 aut.vū si parens.C.de inof.test.¶†Preterea dicit Bal.in l.fin.C.fa.erci.qđ de iure canonico qđ seruari dȝ in terris ecclesie in quib⁹ de presenti questione agit nō est necesse q̄ filio titulo institutionis relinquat,per tex.in.d.c.Raynutius.nō consulendo,vt pȝ in.l.inter cetera.col.ij.ff.de libe.ᴛ posthu.ᴛ.ȝ.lib.iij.consi.lxxvj. col.fi.nu.17.ᴛ.j.lib.vij.consi.cxiiij.col.fi.lȝ hic.ᴛ.j.eo.consi.clxxvj.nu.11.cause tantū inseruiat.ego vero puto q̄ nō sit necessaria forma institutionis,sed qđ.d.§.ex imperfecto.intelligitur ᴛ loquitur secundum terminos.l.fin.C.fa.ercis.vt nuper [illegible]

a ¶Quod sic.Scilicet tanquam testamentū inter liberos.sed ego puto q̄ in hoc casu male loquitur propter duo.Primo ex defectu institutionis que requirit ꝑm crebriorem sniam etiam in testamento inter liberos.Scdō ᴛ potissimum propter nimiam inequalitatem ᴛ conclusionem primogenite:quia.d.§.ex imperfecto.intelligitur secundum.l.si.C.fami.ercisc.videlicet quādo pater disponit in fauorem filiorū,nō autem qū disponit principaliter in preiudiciū [illegible] liorū ᴛ cōmodū alior tm̄,vt hic. ꝑ hoc facit text. i.d.l.fi.ibi vt pares esse videant, et sic nimia inequalitas excluditur,vt tȝ Ro.cō si.clxxix.amplissime doc.co.vij.ᴛ col.xij.ᴛ cōsi.ccclxxxv.icasu ꝑmiso.co.ij.Soc.ↄs. v.n.x.ad fi.li.iij. deci.l.j.C.vū liberi.l.vt liberis. co.j.C.dō coll.ↄl. cv.col.fi.cōsi.dcxxxj.col.j.Ant. rub.consi.vj.qđ est verissimū.ᴛ licet Alex.ȝ.li.ij. ↄsil.cxlvj.nu.13. dicat procedere etiam si filij inequaliter instituātur:tamē debet intelligi qū erat modica inequalitas.ceterum oēs instituebant, et ꝑncipalr de oīm cōmodo agebatur.secus hic vbi ꝑncipaliter de ꝑiudicando vni,ᴛ excludēdo agit,ᴛ sic Alex.hic nimis aberrauit ᴛ satis pȝ nō esse iustum consiliū, ȝ allegationes a parte redēptas. [illegible]

b ¶Institutiōis. Idē Matt.mat thesi.singu.ciiij. Jas.aut.nouissima.col.iiij.C.de inoff.testa.ᴛ qdā alij.sed crebrior snia.est i ↄtrariū vt oēs fatentur.ᴛ tȝ Deci.consil.cv. nu.1.ᴛ col.fi.bū di.repe.c.Raynuti⁹.vū.in codē testamento relinquēs.j.nu.136.ᴛ hec est vera opinio Alexā.q̄ firmat cū commu[illegible] ni ta legendo q̄

c ¶Dotem.ȝ.lib.iij.consi.xvij.ad fi.sed est falsum vt etiam tenet Alex.ᴛ melius.ȝ. lib.ij.consi.lxx.col.iiij.consi.cl.col.ij.Jas.aut.nouissima.colū.vij.C.de inof.testa.fa. Matthesi.sing.clix.deci.consi.cl.nu.2.[illegible]

violando literã:ꝛ ibi hoc tenet Host.ꝛ etiam Pau.de cas.in consi.supra alleg.ꝛ sufficit dotem datam filie relinquere licet aliud sibi non relinquatur quantũ ad hoc,vt valeat testamẽtum ẽm communem opinionem,vt no.gl.in.l.iij.§.sed vtrũ.ff.de mino.ꝛ Spec.ꝛ Joan.and.in addi.in ti.de instru.edi.§.vt aũt.ver.ſʒ super forma.ꝛ Anto.de bu.ꝛ Jo.de imo.in.d.c.Raynutius.ꝛ Jo.de imo.in.l.suus quoqꜫ.in prin.ff.de her.inst.vbi dicit hãc esse cõmunẽ opi. ¶ Fortificant̃ p̃dicta per id ꝙ singulariter voluit Bar.in.l.tale pactũ.§.fin.ff.de pac. 12 †vbi fortius.ꝑ illũ tex.dicit qd̃ vbi aliqs in actu inter viuos appellat aliquẽ heredem suuʒ,videtur in eum suum iudiciũ conferre,ꝛ eũ heredem facere,ꝛ hoc saltem dicit procedere,si hec verba circa liberos ꝓlata sint,vt in casu nostro per id qd̃ habet̃ in.d.§.ex imperfecto.ꝛ in aut̃.qd̃ fine.eo.ti.ꝛ in aut̃.itẽ si qs.C.de natu.lib.vel circa piam causam,per id qd̃ habetur in.c.fi.de succes.ab intesta.vel in milite ſcd̃m eum.arg.l.ff.de 13 pac.bene facit qd̃ no.Bal.i.l.fi.i.vij.col.C.de pac.†vbi voluit ꝙ pactũ de succedẽdo fauore pie cause valeat,ꝛ interpretabit̃ esse testamentum.arg.d.l.licet.iuncta.l.j.C.de sacrosan.eccle. Et quamuis Lud.Ro.in repe.aut̃.Similiter.C.ad leg.falc. in.vj.col.conetur reprehendere dictum Bar.quãtum est respectu pie cause:tñ ipsemet in dicta aut̃.similiter.in.xvj.col. in vltimo ſpãli ꝙ ibi ponit circa cõcessa specialiter in fauorẽ pie cause in materia ꝯctũ,tenet opinionẽ Bar.quando talis dispositio fuisset nõ ad pias causas,sed inter liberos,per tex. in.d.l.fi.C.fa.ercis.Quinimo dicit roma.in.d.vj.col.ꝙ etiam in pia causa fortasse ꝑpter authoritatem Bar.decisio sua seruaret̃ in practica,ꝛ quãuis Ang.in.d.l.tale pactum.§.fi.non approbet illam opi.Bart.ibi per id qd̃ habet̃ in.l.vba gesserunt.ff.de verb.sig.ꝛ.l.fi.C.de pac.vbi non potest per contractũ disponi de futura hereditate,sed per testamentum:tamẽ ptʒ responsio ex dictis supra:qꝛ lʒ regulariter hoc sit veruʒ: tamen fallit in casibus specialibus,de quibus dictum est supra per superius allega.qꝛ quamuis talis dispositio non habeat vim ꝑfecti testamẽti:tamẽ sufficit in casibus predictis, per id quod habet̃ in.§.ex imperfecto.preallegato cum si.ꝛ tãtomagis hoc ꝓcedere dʒ in casu nostro,in quo dictus Albertus dixit illã esse suam vltimã voluntatem seu intentionem,vt continet̃ in dicta scriptura:ꝛ sic nihil repugnat quo 14 minꝰ debeat tãꝙ vltima volũtas inter liberos seruari.†Et ꝑ hoc nõ expedit insistere,an dicta dispositio valuerit vt donatio causa mortis,attẽto ꝙ nõ interuenit stipulatio vel pactum,seu non fuit a donante presente facta ipsis donatarijs presentibus vel alio pro eis recipiente,iuxta id qd̃ legitur in l.inter mortis.ff.de dona.cau.mor.ꝛ notatur in.l.cum pater. §.Menio.ff.de leg.ij.ꝛ declarat Bar.in.l.j.ꝛ in.l.tam his.§. j.ff.de dona.cau.mor.iunctis notatis in.l.fina.C.de pactis.ꝛ sic stabit firma cõclusio,ꝙ dicta voluntas debet seruari inter liberos,ꝛ ei non intelligitur esse derogatum per illã conuentionẽ postea factam non habita cognitione dicte vltime voluntatis,vt vltra predicta etiam probatur in.l.de his.ff.de transact.cum ibi notatis per gloss.ꝛ Docto.ꝛ.l.non est ferendus.ꝛ.l.qui cum tutoribus.§.fina.ff.de transactio.ꝛ.l.j.iuxta princ.ff.quemadmodum testamen.aper.cum simil. Alexander Tartagnus.

a ¶ Si fortidianũ. vbi Cor.multuʒ se iuoluit.breuiter plʒ subsistẽte alia ꝯiectura cessare ꝑsumptionẽ adẽptionis,vt ĩ hoc ꝯsilio.ceterũ nõ esse differẽtiã an adẽptio fiat ĩ eadẽ volũtate vł diuersa.per.d.§.trãsferri.nec esse dr̃iam iter ĩstitutiões ꝛ legata qc qd dicatiaſ.in.l.si pluribꝰ.col.ij. de le.j.ſʒ ceteris paribꝰ nõ est inter hec dr̃ia:sed dʒ attẽdi an ſcd̃a dispositio facta fit ꝑ vba includẽtia,vt ĩ.d.l.iulianus.de here.inst. ꝛ.l.triplici.ad fi. de ver.sig.ꝛ tunc nõ cẽseт̃ adẽptuʒ ſʒ cẽsent̃ cõiũcti vt qñ testator dixit ex qua parte: vł in qua re titiũ honoraui,Seiuʒ honoro.vel similia verba.q̃ cõiũctionẽ ꝛ inclusionẽ magis ꝙ exclusionẽ vel adẽptionẽ [illegible] d.l.iulianꝰ.ꝛ.d.l. triplici.secus si fiat ꝑ verba meraʒ ꝑmutationẽ ꝛ adẽptionẽ sonãtia,vt qd̃ legaui titio,seio lego. vt in.d.l.sicut.ꝛ d.§.trãsferri.ita soluit,ꝛ bene lancelo.poli.in rep. l.re coniũcti.col. v.de le.iij.quod authore nõ citato sequit̃ Alcia. i.d.l.triplici.gl. versicu.ex parte qua.[illegible]

Summarium.

1 ¶ Res eadẽ,si deorsum duobus legatur,veniunt equaliter.
2 Ademptio an sit,si legat̃ ſcd̃o sub commemoratione primi.
4 Ademptio cessat si alia coniectura capi potest.
6 Legati verba si sint ambigua,recurrendum ad coniecturas.
8 Interpretatio benignior accipienda.
9 Unio prediorum non presumit̃ ex sola simultanea locatione.
12 Testes deponentes super affirmatiua preferuntur.

Consilium.CLXIX.

Viso themate ꝛ scripturis mihi exhibitis in causa inter syndicũ consortij sancte Marie de la corneta agẽtẽ,ꝛ Joãnem de Põponatio se defendentẽ.Uis consistit,an per legatum ꝛ dispositionẽ factam in codicillis per Petrum bonum de Pomponatio dicat̃ esse adem[illegible] Antonio de Põponatio in testamento dicti Petri boni,ꝛ trãslatam in dominã Altaflorã eius testatoris vxorem.ꝛ omis- 1 sis non necess[illegible] dico qd̃ etiam quando expresse testator in codicillis legãdo vxori nominasset specifice illammet possessionẽ legatam in testamento prefato Antonio:vt quia dixisset possessionẽ meam positam in territorio sancti Syluestri districtus Mantue,quã emi ab illustris.domino Mantue,lego vxori mee:nõ videretur ademptum esse legatũ Antonio relictũ in testamento de eadem possessione:sed ambo, scilicet vxor testatoris,ꝛ Antonius,intelligerentur pariter vocati ad dictam possessionem.Et sic pariter ꝛ equaliter admitterẽtur quilibet pro parte saltem quando in legato facto vxori in codicillis nulla esset facta cõmemoratio,quod eandem rem prius legasset Antonio predicto,vt fuit in casu nostro,in quo nulla in codicillis facta est commemoratio,ꝙ illam possessionẽ legasset Antonio in testamento ista habentur ex notatis per glo.fin.in.l.fina.ff.de his que pe.nomi.ꝛ in l.si pluribus.ff.de leg.j.ꝛ in.l.si fortidianum.cum ibi notatis per doct.C.de lega.ꝛ in.l.sicut.cum glos.ij.ꝛ ibi Barto.ff.de adimen.lega.ꝛ in.l.Julianus.ff.de heredib.instituen.Et per Bart.in.l.re coniuncti.in.ij.opp.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.quod tra- 2 ditum.cum.l.sequen.ff.de conditio.ꝛ demonstra. ¶ †Quinimo fortius voluit Bart.in dictis locis,quod etiam si in posteriori legato esset facta cõmemoratio primi,adhuc in dubio idem esset per.d.l.Julianus.licet Dyn.in dicta.l.sicut.ꝛ Cy.in dicta.l.fortidianum.cõtrarium voluerint.ꝛ ego sum solitus sequi opinionem Bartoli,sed in presentiarum non discutio,quia non expedit,quis in casu nostro non fuit in codicillis facta commemoratio legati ipsius Antonij,ꝛ ea que dixi supra,scilicet ꝙ saltem quãdo non est facta in posteriori legato commemoratio,habent locum,siue vtrunque legatum factum fuerit in eadem vltima voluntate,siue in diuer- 3 sis,vt in casu nostro:†qꝛ quo ad inducendam ademptionem ꝛ trãslationem,non refert an vtraqꜫ dispositio fiat in eadem vltima voluntate,an in diuersis.inst.de ademptí.leg.§.trãsferri.Est verum,quod Pau.de cast.in.d.l.si fortidianum.sequitur dictam opinionem Dy.quãdo legatum primum est relictum in testamẽto,ꝛ secundum legatum de eadem re est relictum alteri in codicillis.Si in legato relicto in codicillis fiat commemoratio de legato eiusdem rei relicto in testamẽto.Et hoc non accidit in casu nostro,vt dixi supra.Si auteʒ vtrinqꜫ legatum factum esset in eodem testamento,tunc tenet ꝙ per secundũ legatum factum etiam sub commemoratione primi,non sit ademptum primum legatum,sed vterqꜫ legatarius concurrat,vt tenuit Bar.quasi non ita sit verisimile:ꝙ isto casu penituerit testator de priori legato sicut qñ fiunt dicta legata in diuersis vltimis voluntatis tamen ipse hanc suam opinionem non probat lege,ꝛ videtur cõtra text. in.d.§.transferri.vbi tollitur differẽtia,an fiat in eadem vo- a luntate vel diuersa,ꝛ ita etiam tenui legendo Padue.d.l.si fortidianum.[a] Et posito etiam,quod vera esset dicta opinio Pau.de ca.tamen illa non facit pro dicto consortio,sed potius in contrarium:quia vult ꝙ per legatum relictum in codicillis videatur ademptum primum relictũ in testamento, quando in codicillis facta est in posteriori legato cõmemoratio prioris legati.Et in casu nostro non est facta ista commemoratio. ¶ Ex istis stat cõclusio,ꝙ si appareret,ꝙ in legato facto in codicillis,testator expresse legasset vxori illammet possessionẽ de qua est questio,nõ fuisset exclusus Antonius nisi pro dimidia. ¶ Est nunc videndum an dictus testator in codicillis leganerit vxori illam possessionem de qua est questio:scilicet quam testator emit ab illustri domino Mãtue, que fuit legata in testamento dicto Antonio:nã si non intelligit̃ in codicillis legasse illam possessionem vxori,sed aliam, Sequitur,ꝙ in totum remanet firmum relictum Antonio. Et in hoc,ꝙ non videtur legasse vxori dictam possessionem legatam Antonio:sed aliam,scilicet quam post testamentũ ꝛ ante codicillos emit,que possessio dicebatur possessio lazarine,ꝛ quam possessionem locauerat cuidam Francisco colono seu familie,cui Francisco seu eius familie similiter locauerat dictam aliam possessionem ante testamentum ab illustri domino Mantue emptam,quam in testamento lega- 4 uerat dicto Antonio.†Moueor,quia vbi potest capi alia coniectura,cessat presumptio ademptionis.hoc probatur ex his que supra proxime dixi:dum fuit conclusum,quod qñ testator vni legauit fundum Cornelianum,postea alteri similiter ipsum fundum Cornelianum legat:non fit in dubio interpretatio:ꝙ voluerit adimere legatum primo,sed quod voluerit ambos esse collegiatos,nisi euidentissime contrarium appareat,vt notatur per glo.in.d.l.fi.ff.de his que pe. no.Et legitur ꝛ not.in.d.l.si pluribus.Sed in proposito nostro põt capi alia ꝯiectura seu presumptio:ſcʒ ꝙ testator voluerit legare in codicillis vxori possessionẽ lazarine positam in villa

in villa sancti Sylvestri, locatã dicto Frãcisco, et emptã post testm̃. Ergo cessare dz p̃sumptio, q voluerit in aliqua parte adimere dictũ legatũ relictũ Antonio, qz qua rõne nõ debet in dubio p̃sumi adẽptio toti⁹ legati: vt dixi supra, ita nõ dz presumi ademptio partis, si alia cõiectura capi potest, et verba patiantur. ar. l. que de tota. ff. de rei ven. ¶ †Scd̃o confirmatur: qz testator in codicillis locutus est in singulari, dicendo q legabat vxori possessionem ipsius testatoris positã in villa et territorio sancti Sylvestri, quã tũc laborabat dictus Franciscus cũ omnibus domibus et petijs terrarũ ipsi possessioni spectantibus et pertinentibus. cũ igit testator tẽpore codicillorum haberet duas possessiones in dicta villa, quas pariter laborabat dictus Frãciscus seu eius familia, et nõ cõstet aliter de qua senserit nõ debet vxori et successiue cõsortio vtraqz. l. apud iulianũ. §. seio. et l. si quis a filio. §. si qs plures. ff. de lega. j. ¶ †Tertio confirmatur: qz vbi verba legati sunt ambigua, recurrendũ est ad exquirẽdã voluntatem testatoris ex cõiecturis, scz inspecta qualitate p̃sone legatarij et ad precedentia et sequentia. l. si seruus pluriũ. §. fi. ff. de leg. j. l. pe. ff. de ali. leg. Sed testator in testõ quantũ est respectu possessionis empte ab illustri domino Mãtue ostendit se dilexisse Antonium pomponatium magis quã vxorem testatoris et consortium: ergo non debemus in dubio interpretari. qd testator voluerit in codicillis preferre dictã eius vxorẽ et cõsortiũ dicto Antonio, de quo nullã mẽtionẽ facit, nullũqz odiũ erga ipsum demõstrauit. et istud cõfirmatur: † qz quis presumit persistere in priori voluntate nisi ille q allegat mutationem voluntatis, illã euidẽter p̃bet. l. cũ hic status. post prin. ibi dum dicit, si appareat euidenter testatorem mutasse volũtatẽ &c. ff. de do. inter vi. et ibi notat Bar. in. l. cũ tacitũ. ff. de proba. c. maiores. ad fin. et ibi notatur de bapt. Nec presumit qd dictus Antonius cõmiserit causam odij aut ingratitudinis, propter quã testator ipsi Antonio qui erat de agnatiõe sua, debuerit adimere dictum legatum. l. cũ quidã ita. et l. cũ pater. §. rogo. ff. de leg. ij. et l. seruos. ff. de manu. testa. et ibi notatur. et l. omnimodo. C. de inoffi. test. ergo presumit in dubio testatorẽ non mutasse in codicillis volũtatem suam, quã expresserat in testõ circa legatum Antonij. ¶ Quarto: quia testator alijs legatarijs quibus in testamento, legauerat, et qui erãt cõiũcti testatori in eodẽ gradu cõsanguinitatis et charitatis, nõ ademit in codicillis legata, que eis in testamẽto reliquerat: ergo non est in dubio presumendum q testator magis Antonio adimere voluerit q̃ ceteris. Nã ratione paritatis cõiunctionis sanguinis presumitur eos pariter dilexisse, et non magis velle vni legatum conseruare, q̃ alteri, ar. l. si fuerit. in prin. ff. de reb. dub. iuncta. l. cũ alienã. C. de lega. ¶ †Quinto: qz vbi aliqd in vltima voluntate ambigue scriptũ reperit, benignior iterpretatio accipiẽda est. l. cũ i testõ. et l. quoties. ff. de reb. dub. Sed ademptio in toto vel in p̃te dicitur esse dispositio odiosa, non benigna aut fauorabilis. l. cum quidam. ff. de reb. dub. ergo in dubio non dz fieri interpretatio p quã adimat Antonio legatũ. ¶ Nec p̃dictis obstat si diceret q testator post testm̃ et subsecuta emptiõe possessionis lazarine, dedit dicto Francisco colono vtrãqz possessionẽ, scz illã quã emit ab illustri dño Mantue: quã legauerat Antonio in testamento, et possessionem lazarine quã emit post testamentũ, et vtranqz possessionẽ vniuisse videat, quemadmodum etiã aliqui testes dicere videntur, et sic postea legando vxori in codicillis possessionẽ suã in villa sancti Sylvestri quã tunc laborabat Franciscus, vr̃ vtrãqz voluisse in dicto legato cõprehendere. l. quod in rerũ. §. si post. et l. si ex toto. in prin. ff. de leg. j. et l. Seie. §. tyranne. et qd ibi notat Bar. ff. de fun. instr. leg. † qz r̃ndeo, q lz vtraqz possessio esset locata vni colono, non per hoc iudicatur vna possessio nec huiusmodi venio ad ostendẽdũ q testator habuerit vtrãqz pro vna et eadẽ possessione, sed requirit q appareat quod p vna possessiõe hẽbat, et sub vnico [a] noie appellabat atqz locabat. l. predijs. §. titio. ff. de leg. iij. l. Cai⁹. §. j. de leg. ij. et d. l. Seie. §. tyrãne. sola enĩ simplex locatio q̃ plerũqz fit sub vno nõ magis q̃ alio gratia cõmodioris culture, nõ arguit vnitatẽ vel pluralitatẽ fundorũ. d. l. Cai⁹. §. j. et declarat Bar. in d. l. qd in rerũ. §. si post. et ita procedit illud qd habet in. d. §. si post. cũ glo. ibi in verbo domus exigit qd in fundo, vt de vno fiant plures, fiat aliqua diuisio p regiões p. l. si qs duas. §. si inter. ff. cõmu. pred. et sic fiat aliquis actus factis in fundo. et eadẽ rõne in augmento vnius fundi seu in vnione plurium fundorũ, et requirit aliqs act⁹ facti per quẽ appareat, qd vna pars adijciat alteri. l. cũ fund⁹ nominatim. de leg. ij. et expresse notat Rapha. Cuma. in. l. serui electione. §. fi. ff. de leg. j. vel q sub vno noie et sub appellatione vnius et eiusdem fundi testator habuerit secũdũ: quod habetur in iuribus supra allegatis. Sed nõ reperio legitime p̃batum, saltem per duos testes cõtestes, quod testator tp̃e codicillorũ seu ante, sub vno nomine habuisset vtranqz possessionem predictã. et dicti testes, si bene inspiciantur dicta eorũ, loquunt de vnione facta a testatore scilicet locando Francisco, q̃ locatio simpliciter non sufficit, vt dixi. † et vbi etiã de vnione simplr loquerent, nõ sufficeret: qz testis debet de necessitate cõcludere. c. in p̃ntia. de proba. l. neqz natales. C. de proba. vnde simplex vnio facta p locationẽ gratia cõmodioris culture, i qua verificari possent verba testis nõ sufficeret, vt iam dixi: ergo nõ p̃bãt. Quinimo Mattheus Bosij testis aperte deponit q terras illi⁹ possessionis Lazarine dict⁹ testator nõ appellabat sub denominatione possessionis empte ab illustri dño Mantue, sz sub diuersa. Deniqz testes pro maiori p̃te deponentes de vnione, vident deponere de vnione terrarũ, de qbus in libello. Et in libello nõ vr̃ descripta possessio Lazarine. ¶ Preterea non verosimilia etiam deponere vident dicti testes: quia dicũt quod testator vniuit sub eadem laboratura et cultura dicti Francisci terras emptas ab illustri dño Mantue, et terras emptas ab illis del boscho. et tñ testator in codicillis attestat qd terre ques emit ab illis del boscho, laborabantur per dominium de Crema, vt etiam deponũt testes p̃ducti p parte rei conuenti. Et sic minuitur fides testium actoris iuxta. l. ob carmẽ. §. f. ff. de testa. et c. qz verosimile. de presum. ¶ Quod aũt dictam possessionem terrarũ Lazarine laborauerit familia dicti Francisci, deponũt clare testes producti pro parte rei, et etiam agentes fatẽtur respondendo positionibus rei conuenti. ¶ Non obstat etiã si diceretur, quod attento quod testator in codicillis dixit, qd legabat vxori possessionem ipsius testatoris positam in villa sancti Sylvestri quã tunc laborabat dictus Frãciscus, cũ omnib⁹ domibus et petijs terrarũ ipsi possessioni spectãtib⁹ q p hoc apparet de necessitate comprehendi possessionẽ legatã in testamento dicto Antonio, qz possessio Lazarine, q̃ laborabatur per Franciscũ, nõ habebat nisi vnã domũ: ergo debet intelligi de alia possessiõe legata Antonio, in qua erãt alie domus. arg. l. fi. ff. ad Treb. cũ si. Quia respondeo, quod imo in possessiõe terrarum Lazarine sunt due dom⁹, vt attestant testes rei cõuenti. et posito q testes actoris dicãt, quod ipsi habent illud edificiũ pro vna domo tãtũ, licet vna pars sit altior altera: et domus illa habeat duos introitus et duos exitus: tñ attẽto quod testes rei dicant quod a dicto Petro Bono denominabantur pro duabus domib⁹, vt deponit dictus Mattheus et Zaminus Sapiotus † est attendẽda cõsuetudo seu vsus loquẽdi ipsius testatoris. l. numis. ff. de leg. iij. et d. l. si seruus plurium. §. fi. ¶ Nã et de vna domo due cõstituuntur: scilicet pariete vno interposito in medio. l. si quis duas. §. si quis parietẽ. ff. commu. pred. et d. l. quod in rerum. §. si post. Item r̃ndeo, qd si bene aduertat, pro parte rei sunt nouem testes deponẽtes quod sunt due domus, et quod pro duabus appellatur. Ex aduerso fuerunt produci testem testes, sed vnus est qui nihil cõcludenter deponit, scz ser Antonius de Bredellis, qñ dicit quod potuisset ibi esse vna alia domus, quod ipse testis nesciuisset, et si remanent pro parte actoris solum nouem testes, vnde in pari numero preferent testes rei ceteris parib⁹. capitulo, ex literis. de p̃ba. Ac etiã cum testes rei deponãt sup affirmatiua, et testes actoris sup negatiua scilicet q non erat nisi vna domus † ceteris paribus preferuntur testes deponentes super affirmatiua, vt est glo. not. c. j. in glo. fi. de presump. in. vj. Et notat Baldus in l. actor. C. de proba. et in. l. ij. in vltima col. C. de rescin. vendi. et Ioan. de Imo. in. l. inter pares. ff. de re iudi. facit quod notatur in. l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbit. et quod habetur in. c. cum ecclesia. de causa possessionis et proprietatis. et in. c. bone. el. j. per Ioannem Andream de electione. Ex quibus concludo non esse derogatum legato relicto dicto Antonio. Alexan.

Margin numbers: 5, 6, 7, 8, 9, a (left column); 10, 11, 12 (right column).

[a] ¶ Vnico. [struck through] An. tiraq. in cõsue. picto. tit. retrac. §. xxxvj. gl. iij. nu. 4.

Epitome.

¶ Testator legauit fundũ Geminiano et Antonio filijs suis, seu premortui vel premortuorũ ex eis liberis in stirpez, mortuo patre ex diuisione bonorum facta inter dictos duos filios fundus iste obuenit Geminiano. deinde prior decedit Antoni⁹ cũ liberis, et nouissime Geminian⁹ sine liberis relicto extraneo herede, a quo liberi Antonij petũt fundũ iure fideicom. Respon. Alex, q non possunt: qz non fuerunt substituti nisi vulgariter. que substitutio semel euanuit.

Consilium. CLXX.

Inspectis verbis testati dicti Nicolai, & his q̃ in themate, puto q̃ descẽdentes dicti Antonij nõ possint agere cõtra dictum Jacobũ Guarescũ aut contra dictas moniales hñtes 1 causam ab eo, † & primo quia a verbis testamẽti in dubio nõ est recedendũ. l. nõ aliter. ff. de leg. iij. l. si alij. ff. de vsufru. leg. Sed testator in testamẽto dixit, qđ iure prelegati relinq̃bat Geminiano & Anto. filijs suis legitimis & naturalib⁹ equaliter, seu premortui ex eis seu p̄mortuorũ eorũ liberis masculis in stirpem talẽ possessionẽ ipsius testatoris &c. Nam pondero q̃ testator locutus est per participiũ premortui, seu premortuorũ, quod est participium preteriti temporis, vt per 2 Priscianũ & ceteros grãmaticos tradit̃. † & dispositio testatoris concepta per verbũ presentis vel preteriti tp̃is, nõ trahitur ad futurũ regulariter. l. si ita scripsisset. ff. de leg. ij. l. si ita. & ibi no. Bar. maxime in. j. q. ff. de auro & ar. leg. facit. l. cũ 3 stipulamur. & l. si a colono. ff. de ver. obli. † Quinimo etiã q̃n sine vllo tempore profertur dispositio testatoris, habetur respectus tantum ad tempus presens,[a] non ad futurum regulariter p. d. l. si ita. siue circa res siue circa personas fiat dispositio: nisi quando alias vitiaretur testamentum, si futura nõ cõprehenderent̃: vt in prealleg. l. si ita. cum ibi not. per glos. & doc. dum respondent ad. l. placet. ff. de liber. & posthu. qđ ibi comprehenditur futurum: q̃r alias testamentum redderetur nullum. & no. Bar. in. l. si cognatis. ff. de reb. dub. ¶ Ex his infertur, q̃ inspecta vera & propria significatione verborum dicti legati, testator voluit dictã possessionẽ reliquere dictis Geminiano & Antonio si viuẽtes erant. & si vn⁹ premortu⁹ erat relinquebat liberis ipsius premortui, vt succederent in partẽ ascriptã patri eius. si autẽ premortui essent ambo cũ liberis: voluit liberos eorũ in stirpẽ venire ad partes ascriptas patrib⁹ eorũ. vel saltẽ nõ videtur negari posse si diceremus constare q̃ tp̃e testamẽti testator sciebat dictos Geminianum & Antoniũ viuere, saltẽ voluit intelligere, qđ si ante mortem testatoris decederet vnus ex eis, liberi eius tanq̃ vulgariter substituti venirẽt ad portionẽ eius. & sĩr si ambo decederẽt cum liberis venirẽt similiter ex substitutione vulgari liberti in stirpes ad partes ascriptas patribus eorũ. Nam ita denotat illa dictio pre, iũcta cũ illo participio mortui, seu mortuorũ. vt in aut. de non eligendi secund. nubẽ. §. si vero inte. tat⁹. in verbo, proebeũtes. Cum ergo neq̃ tp̃e testamẽti, neq̃ tẽpore mortis testatoris mortuus adhuc esset Geminianus: nõ potuit hr̃e locũ dicta substitutio, q̃ vt dixi, ex verbis p̄dictis fuit facta in casu in quo dicti legitimi vel alter eorũ nõ posset legatũ agnoscere & cõsequi, vt q̃r decede- 4 ret añq̃ cederet dies legati. † Natura enim vulgaris substitutionis est, vt locũ habeat, quando primus nõ põt vel non vult agnoscere relictũ. l. iij. C. de her. isti. l. si pr̃familias. ff. eo. tit. Et ita põt fieri in legatis sicut in hereditatib⁹. l. vt hr̃dibus. ff. de leg. ij. l. vnica. §. in primo. & §. p̄ scđo. C. de cad. tol. Et dicta substitutio vulgaris expirauit quamprimum Geminianus partem suam agnouit per se vel per heredẽ suum ad quem dictum legatum trãsmittitur. l. post aditam. C. de impu. & ali. substi. iuncta. d. l. iij. cũ ibi notatis p̄ Bar. & alios 5 C. de here. insti. & l. vnica. §. cũ igit̃. C. de cad. tol. ¶ † Secũdo probatur: q̃r per sequentia declarantur precedentia, & econtra. l. qui filiabus. & l. si seruus plurium. §. fi. ff. de lega. j. Sed testator in sequẽti parte testamẽti, in qua fecit vniuersalẽ institutionẽ, vsus est his verbis qb⁹ vsus fuerat in dicto preallegato. Et tñ nõ intellexit testator p̄ illa verba inducere fideicõmissum in p̄te decedẽtis post mortẽ testatoris. p3, quia testator volẽs in persona vnius heredũ. s. Joãnes substituere liberos eiusdẽ Joãnis, si ipse Joãnes decederet post mortem testatoris: fecit talẽ expressam substitutionẽ: vñ si idẽ sensisset in dicto p̄legato, illud expressisset, sicut fecit in heredis institutiõe. c. ij. de transla. prela. ibi dũ lr̃a dt̃: vñ si circa trãslationẽ idẽ fieri voluisset, qđ de cessiõe dixerat, & de trãslatio 6 ne poterat expressisse. ¶ † Tertio fortificant̃ p̄dicta p̄ illã dictionẽ equal̃r, q̃ sicut fuit apposita in p̄sonis Geminiani et Antonij, ita intelligit̃ repetita in p̄sonis substitutorũ p̄pter illã dictionẽ & positã in eadẽ oratione post dictionẽ equal̃r. l. Seie. §. Caio. & ibi Bar. ff. de fun. instru. leg. l. in repetendis. ff. de leg. iij. Sed si nos volumus itelligere q̃ eo casu q̃ Geminian⁹ post mortẽ testõris, & agnito p̄ eũ dicto legato decedat sine liberis, admittent̃ p̄ fideicõmissum descendentes ex Antonio p̄defuncto nõ posset hic cadere & cõuenire illa dictio equal̃r: q̃r nemo est ex descẽdentib⁹ dicti Geminiani, qui possint vocari equal̃r in stirpẽ cũ liberis Antonij, nec dicat̃ q̃ illa dictio equal̃r, intelligat̃. s. inter liberos soli⁹ Anto. q̃r rñdeo qđ talis intellect⁹ stare nõ põt p̄pter dictionẽ in stirpem, que ostendit qualiter voluerit testõr succedere liberos vnius ex dictis legatarijs: q̃r voluit q̃ venirent in stirpẽ nõ equaliter, nec i capita. vnde plures nepotes nati ex vno filio Anto. tñ hẽrent, q̃tũ vn⁹ ex filijs Antonij iuxta. l. nepotes. C. de suis & legi. & insti. de here. q̃ ab intes. §. cũ fili⁹. ¶ Quarto: q̃r ista possessio ex cã diuisionis celebrate inter dictos Geminianũ & Anto. obuenit in partẽ dicto Geminiano, & dict⁹ Antonius & eius heres est obligatus dicto Geminiano & eius heredi pro defensiõe & euictiõe dicte possessionis, q̃tum est pro dimidia eius qđ euinceret̃. Nam ita expresse promissum est, vt euidenter patet ex inspectione instrumẽti diuisio 7 nis. † & talis promissio obligat p̄mittentẽ, etiã si ille cui facta est promissio, sciuisset illum promittentẽ cum quo facta est diuisio non habere tunc ius in re. l. si fundũ sciẽs. C. de euictio. Et notat̃ plene per glo. & doct. in. l. si familie. C. fami. ercisc. Ergo posito q̃ aliquod ius vigore allegati fideicõmissi superuenisset liberis dicti Antonij, q̃ sunt hr̃des dicti Antonij illud cõfirmaret translationẽ factam per Antoniũ de dimidia tanq̃ sua in dictũ Geminianũ ex causa dicte diuisionis. l. cũ vir. ff. de vsucap. & qđ ibi plene no. Bar. & l. rem alie. ff. de pig. actio. & l. illicite. ff. de reb. eo. cũ simi. Et si agãt heredes Antonij tũc pro dimidia eius quod peteretur, poterit eis obijci quẽ de euictione tenet actio, eundem agentẽ repellit exceptio. l. vendicantẽ. ff. de euic. l. cum a matre. C. de 8 rei ven. † Et tale ius excipiendi trãsit etiã ad singularẽ successorem, id est dictum Jacobum Guarescũ, & ex eius persona ad monasterium predictum habẽs causam ab eo. l. si tibi decem. §. pactum. de pac. & l. si a te. §. iulianus. ff. de excep. rei iudi. Et plene no. Bar. in. l. si tertius. §. j. ff. de aqua plu. arc. p̄ dimidia etiã dicte possessiõis, q̃ fuit dicti Antonij añ mortem Geminiani, nõ puto q̃ agat̃ ex fideicõmisso vel aliter. Nam in illa dimidia titulum habuit Geminianus a dicto Antonio ex dicta causa diuisionis: et non possunt heredes Antonij venire contra factum defuncti. d. l. cum a matre. et l. ij. C. si quid in frau. patro. cum simi. Alexan. tartag.

¶ Presentis. de ci. tho. cxc. Cor. consi. xiiij. col. fi. lib. j. Alber. bru. consi. lv.

Testator filie sue iure institutionis reliquit vnũ fundum, quẽ tũc laborabat Scarabellus, cũ omnibus spectantib⁹ & pertinentibus ad eundẽ fundum. Reliquit & scđo iure legati alium fundũ vxori cũ oĩb⁹ spectãtib⁹ &c. quẽ tũc laborabat Antoni⁹ Ginesius. demum dictam eius filiã vniuersalẽ heredẽ instituit dato coherede. Sed q̃r testator detraxit ex fundo relicto filie, quẽ laborabat Scarabellus, duas petias terre, inter quas vna nũcupabat̃ la magna: & applicauit fundo legatarie. sc3 vxoris testatoris, ex cuius tamen legatarie fundo detraxit testator q̃tuor petias terre: & applicauit fundo heredis institute: & sic p̄mutationẽ quandã fecit. Dubitari cõtingit an talis p̄mutatio reuocari debeat, an in statu suo p̄manere, maxime attẽto qđ testator in codẽ testõ reliquit & prelegauit dicte filie sue heredi institute illã petiã terre nuncupatã la magna: q̃ erat a defuncto relicta ipsi filie iure institutionis. Et sic dat intelligere q̃ ista p̄mutatio fuit facta ante testm̃, q̃r alias frustra prelegasset: cũ in fundo institutionis contineret̃. Tñ testes reperiuntur, q̃ dicunt talẽ permutationẽ factã fuisse ante testamentũ. Aliqui dicũt fuisse post testamẽti ɔfectionẽ: q̃rit̃ qđ iuris, an applicatio talis debeat cedere cui facta est, an non?

Summarium.

3 ¶ Testator in dubio nõ p̄sumit̃ facere dispositionẽ inanẽ.
4 Testibus verosimiliora deponẽtib⁹ magis credit̃, q̃ alijs.
5 Detractio vel augmentũ fundi, siue ante siue post testamentum auget vel minuit legatum. fallit si fiat gratia cõmodioris culture. nu. 6.
8 Testator si legauit rem certam, deinde cum adijciat alteri fundo suo, non videtur adimere legatum.

Consilium. CLXXI.

Accurate perspectis his que in themate proponunt̃, videretur prima consideratione dicendũ dictã adiectionem ac detractionem

ctionem simpliciter factam siue ante testm̃, siue post, nõ debere immutare legatum fundi, sed primeuum statum fundi attendi debere: † q2 cũ esse potuerit quod testator gratia cõmodioris culture vni fundo detraxisset & alteri adiecisset, vt. l. Caius. in fi. ff. de leg. ij. quo casu nõ videretur ex tali detractiõe legatũ quouismodo immutari, vt ibi, & no. Bal. in. l. qđ in rerũ. §. si quis post. ff. de leg. j. ¶ Secũdo: nã esse potuit qđ dicta detractio & adiectio non fuit facta vt ita perpetuo fundus se haberet, sed ad tps: quo casu ad alteratio nõ legati p inde esset ac si facta nõ fuisset. l. ex facto proponebatur. ver. ceterũ. ff. de her. insti. l. quesitũ. in prin. & §. fi. ff. de le. iij. & l. debitor. ff. de pig. ¶ Tertio vr̃, quod si verũ esset qđ per efficaciores pbatiões pbaretur qđ ista adiectio & detractio facta fuerit post testm̃: tunc sequeretur qđ illud legatũ dictarũ petiarum terre, quarum vna dicit̃ la magna, relictarũ filie testatoris, intelligeretur adẽptũ filie testatoris, ex quo videret̃ testatorẽ post testm̃ voluisse illas accedere fundo legato vxori postq̃ eas postea fundo adiecit legato vxori p. l. ex toto. in prin. ff. de leg. j. iuncta. l. fideicõmissa. §. si qs rẽ. ff. de leg. iij. & d. l. §. si quis post. & qđ videat̃ dictum legatũ dictarũ petiarũ terre adẽptũ videt̃ esse casus in. l. seia. in fi. ff. de auro & arg. lega. vbi si res legata transfertur in aliam speciem, vel fiat accessio alterius speciei, vr̃ extinctũ legatũ. & qđ vni datũ est, alteri ademptum esse videtur: vt dicit text. in. d. l. qđ in rerũ. Sed ita est q datũ esse videt̃ vxori p. d. l. si ex toto. in prin. ergo videt̃ adẽptum filie, pro quo etiã videtur bonus tex. in. l. filio in prin. ff. de adimẽ. legatis. Quia nõ puto tute posse respõderi ad istud argumẽtũ, nec posse sustineri qđ nõ videat̃ ademptũ legatũ dictarũ petiaru3 terre, videlicet la magna &c. tenẽdo q adiectio & detractio facta fuerit post testamẽtũ: ideo op3 istud vltimũ argumentũ cassari. ¶ S3 pmissis nõ obstãtib⁹ puto omni casu 𝔷rium esse dicendum. † Nam si accipiamus dictã adiectionẽ vel detractionẽ factam fuisse ante testm̃, & tũc clarũ est qđ dicta adiectio & detractio h3 augere & diminuere legatũ postea factũ: q2 cũ destinatiõe^a patrisfamilias fundus augeat̃ & diminuat̃. l. si qs duas. §. si qs partẽ. ff. cõmu. pdi. l. loc⁹. ff. de 𝔙. sig. Ergo ex quo testator certas petias terre adiecit fundo relicto filie, ille cẽsent̃ esse pars illi⁹ fundi, & sub eo cõprehẽdãtur. vt in dictis iuribus, & in. d. §. si qs post. ¶ Nõ mirũ ergo si testator hoc cõsiderãs & animaduertens qđ illa petia terre nũcupata la magna, nõ comprehendebat̃ amplius sub appellatione fundi legati filie, pper dictam detractionẽ, si illam petiam terre specialiter ipsi filie legauit, perpẽdẽs ipse q pper ipsam detractionẽ antea factã nõ fuisset cõprehensa in legato fundi relicti filie. & illud vr̃ esse magis 𝔳itati cõsonũ. s. q ita detractio & adiectio facta fuerit ante testm̃: q2 alias sequeret̃ q superuacuo testator reliquisset dicta3 petiam terre nũcupatã la magna: filie sue. † cum testator in dubio non presumatur facere dispositionẽ inanẽ. l. meuius. in prin. ff. de leg. ij. l. si qñ. in prin. ff. de lega. j. Jntantũ q vbi probatiões essent pares, pualeret probationes faciẽtes p illa pte ve3 q facta fuerit detractio añ testm̃. propter illã qualẽqualẽ pſumptionẽ, de qua dixi, vt no. glo. & Bar. & in. l. si duo patroni. in prin. p illũ tex. in verbo authoritatis. ff. de iureiur. † Et poti⁹ credẽdũ esset testib⁹ hoc deponẽtib⁹ tanq̃ verosimili⁹. l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. iiij. qđ. ij. si testes. c. l3 cãm. de proba. & plene notat̃ in. c. in nostra. de testi. & onus probandi cõtrariũ, sc3 q facta fuerit ista detractio post testamentum, videtur q incũbat illam allegantis: q2 fundanti se ex tpe incumbit onus probandi tẽpus. l. matrem. C. de proba. l. eum actum. ff. de neg. gest. in cle. fina. cum glo. de rescri. notat Jaco. de Are. & Cyn. in. l. testiũ. de testi. & Bar. in. l. non solum. §. sed vt probari. ff. de oper. no. nun. Et neutro clare probante potior est conditio possidentis cõuenti, vt in simili exemplo declarat Bar. in. l. si inter. ff. de rebus dub. & gl. in. c. nulli dubium. xij. q. v. & ea. cau. questio. j. in. c. si vt manifeste. & gl. in. l. cum oportet. in prin. in versicu. ex eius substantia. in fin. C. de bo. que lib. facit. c. ex literis. de proba. ¶ Si autem presupponamus dictã adiectionẽ & detractionem factam fuisse post testamentũ, adhuc videtur idem iuris esse scilicet q adiectio postea facta cedat ad commodum illius, cui legat⁹ est fundus, ad quẽ facta fuit adiectio, & ecõtra: † q2 detractio vel augmentum fundi superueniens post testamentum auget & diminuit legatum. l. cũ fundus nominatim. ff. de leg. ij. & preallegata. l. si ex toto. l. prediis. §. q dominum. cum simili, ff. de leg. iij. Et plene notatur per doct. in. l. serui electione. §. fi. ff. de leg. j. eodem eni3 modo quo testator cepit habere dictos fundos in vsu suo, eodẽ mõ pſumit̃ voluisse esse in vsu filie legatarie. l. dãnas. in fi. ff. de vsufr. lega. ¶ Difficultas ergo si qua est, illa dũtaxat consistit in resolutione 𝔷riorũ. ¶ Non ob. igitur primum augmentum: quia rñdeo primo † q i dubio sola patris detractiõe vel adiectione vel destinatione augetur, & diminuit fund⁹ in dubio. d. §. si quis post. fallit vbi appareret testõrẽ detraxisse gratia cõmodioris culture partem fundi, modo testõr post illã detractionem semper habuerit, & appellauerit illã partẽ fundi detractã sub noĩe prioris fundi, a quo dtractio facta fuerat. ita loquitur tex. in. l. caius. ff. de leg. ij. ¶ Preterea ibi illa pars fundi separata a reliquis partibus fundi nunquam fuit applicata alicui alteri fundo: sed in ppposito nostro fuit applicata vniuersitati alterius fundi, quo casu cedit legato illius fundi, vt est tex. q hãc distinctionẽ facit in. d. l. cum fund⁹ nominatim. ff. de leg. ij. Meuius ẽt obstat ꝭm argu. † q2 rñdeo q quis nõ presumit̃ actum facere animo mutandi volũtatẽ, nisi probetur. l. cum hic status. §. proinde. ff. de do. inter vir. Et no. Bar. in prin. illius. l. & in. l. cũ tacitũ. ff. de prob. l. filio. in prin. ff. de adi. leg. Presumitur enim in dubio testatorem illã adiectionẽ fecisse: vt ita perpetuo esset nisi noua cã superuenisset p proxime dicta. bene facit quod no. Bart. in. l. sicut. §. superuacuum. circa medium. in ver. redeo ad ordinẽ &c. ff. qui. mod. pig. vel hypo. sol. & q̃ no. Bar. in. l. sed & si possessori. in prin. cũ simi. ff. de iureiu. ¶ Preterea q ita sit i dubio, probat̃ in. d. l. cũ fund⁹. & in preallegatis. §. si qs post. cũ simi. ¶ Postremo non obstat vltimum argumentum: q2 respondeo q si testator legat fundum, postea detrabit partẽ fundi, videt̃ diminuere fundũ, & per consequens legatum fundi simpliciter relicti, vt in iuribus supra allegatis. ¶ † S3 vbi testator reliquit vnã rẽ sub noĩe pprio ipsius rei, vt in proposito nostro, in quo testator legauit illã petiam terre dictã la magna: l3 illã postea adiecerit alteri fundo remanẽti tñ i patrimonio testõris, nõ vr̃ adẽptũ legatũ. ex quo illa res nõ est alienata a substãtia testõris. l. pater. ff. de adi. leg. ¶ Nec obstat tex. in. d. l. seia. in fin. ff. de aur. & arg. leg. q2 ibi res legata trãsibat in aliã speciẽ ornamẽti: hic aũt remanet eadẽ petia terre. Preterea ibi illa res legata erat res p se principalis tẽpore legati: vnde si postea fiat accessio alterius: extinguit legatũ. d. l. Seia. Hic aũt ẽt tpe testi ista petia terre erat accessio alteri⁹ fundi, & sic non erat res p se principalis. vñ si ẽt dicta petia terre post testamentum adijciatur alteri fundo, nõ fit disgressio ad diuersum statũ: q2 nũc etiam erit accessio sicut & prĩo erat accessio. sec⁹ in casu. d. l. seia. q2 ibi res mutabat statũ. s. de pricipali ad accessoriũ. nã nõ est tãta mutatio, quando vna res transit de vno statu ad alium sibi similem: sicut si ad dissimilem. arg. l. in rem. ff. de rei vẽ. Alex. tartag.

a ¶ Destinatione. s. eo. cõsi. clxix. nu. 9.

Epitome.

¶ Si proximiores agnati prohibuerint quem testari, & ad eos deuoluat̃ hereditas, põt fiscus vt ab indignis auferre, & ad hoc ciuiliter agere, absq3 eo quod indigni criminaliter accusentur & damnentur, si lapsum est tempus accusandi.

Consilium. CLXXII.

Super casu premisso stã te q Titia & Caius erant proximiores agnati dicti Sẽpronij, † quem testari prohibuerunt vt presupponitur resultat dispositio iuris volentis, quod hereditas dicti Sẽpronij veniat p fiscũ auferenda proximiori agnato tanquã indigno. l. j. in prin. & l. ij. in princ. & §. j. cũ ibi notatis. ff. si quis aliquẽ testa. probib. & l. ij. C. eod. titu. Sed restat dubitatio videlicet, an attento quod non videt̃ posse procedi criminaliter contra dictos probibentes testari possit ciuiliter agi contra eos pro hereditate adipiscenda, et an fisco agere volenti obstet lapsus tpis: & primo videret̃ dicendum fisci noĩe agi nõ posse: † q2 ad hoc vt possit ciuiliter agi petitione hereditatis nomine fisci, contra illum qui occasione delicti vel culpe est effectus indign⁹, oportet quod primo criminaliter agatur, & delinquẽtes cõuincant̃ & puniant̃. l. j. C. vbi cau. fis. l. in cognitione, & ibi notatur. ff. ad sylla. et not. Bar. in. l. fi. ff. si quis ali. testa. probib. & Bal. in. l. j. C. e. tit. S3 in proposito nostro agi nõ potest criminaliter cõtra dictos probibentes, eo q2 statutum disponit, quod de delictis non possit procedi, nisi tempore officialis presentis, & sui predecessoris: & tps officialis est semestre, & dictũ delictũ est cõmissum iam sunt anni decẽ. ¶ Preterea etiã de iure cõi videtur q lapsus qnquẽnij a die 𝔷missi delicti noceret fisco q̃ ad vẽ

alicandā hereditatem predictam, si intra dictum qnquēniū nō fuerūt dicti delinquētes inquisiti seu accusati ⁊ condēnati, vt ꝓbari vr̄ in .d.l.in cognitione. ¶ 3 †Sed his non obstantibus sentio fisci nomine agi posse ad hereditatē predicte ꝑsone ꝓximiori auferendā, q̄uis etiam ex forma statuti sit preclusa via ꝓcedēdi criminalr̄, vt ꝓbari vr̄ in .d.l.j.in fi.C.vbi cau.fisca.vbi qñ heredes alicuius occisi fuerūt negligentes in vindicāda nece defuncti, iuxta.l.j.cū ibi notatis ꝑ gloss.et doct.C.de his qui.vt indi.quāuis occisores mortui sint, ⁊ sic accusari criminalr̄ nō possint iuxta.l.defuncto.ff.de pub.iudi.⁊.l.j.⁊.ij.C.si reus vel accu.mor.fue.non possunt ciuiliter cōueniri heredes, ⁊ hereditas eis ꝑ fiscū auferri. Ad idē tex. in.l.ij.ff.de car.edi.ergo eadē rōne i ꝓposito lz ꝓpter dispositionē dicti statuti nō possint accusari criminalr̄ dicti q ꝓhibuerunt testari, vel ꝯ eos ꝓcedi nō possit: tñ ꝑ hoc nō dz impediri, quin ciuiliter possint conueniri ꝑ hereditate. Fortificant̄ p̄dicta ex doctrina Bar.⁊ Ang.⁊ in.l. cognitiōe.superius allegata, 4 vbi dixerūt.qd̄ qñ occisores sunt incerti, ⁊ sic ꝓpter incertitudinē nō possunt accusari criminalr̄: poterit fiscus ciuiliter agere petitiōe hereditatis contra heredes occisi, q ante habitā q̄stionē de familia seruorū aperuerūt tabulas testamēti ⁊ hereditatē adiuerunt, p.l.si ea.C.de his q.vt idi. Cōprobant̄ hec ex doctrina Jac.de Are.Cy.⁊ aliorū in.l.fi.C.de fid.istr.⁊ Bar.i.l.ij.ff.de carb.edic.vbi q̄rūt an sit necesse ꝙ pri⁹ ꝓcedat̄ criminalr̄ quam possit agi ciuiliter, et cōcludit post gl.in.d.l.fi.ꝙ aut querimus quo ad agendum ciuiliter ꝯ ipsum principalē, vel delinquentē: aut cōtra tertium. Primo casu pōt agi ciuilr̄, ēt si nō sit actū criminalr̄. l.dom⁹.C.ad.l.cor.de fal.⁊.l.vnica.C.quando ciui.ac.piu.crimi. Scđo casu, nō possit, si principalis delinquēs viuit.d.l.j.C.vbi cause fis.⁊.l.ij.C.si ex fal.instru.⁊.d.l.ij.de carb.edi.⁊ in dictis.ll.pz exemplū. Cū ergo tractetur de agendo ciuiliter contra illos prohibentes testari q fuerūt principales delinquētes: nō pōt allegari ꝑ eos ꝙ prius erant accusandi criminaliter. Et ꝑ hec apparet ꝙ nō obstat p̄dictis prealleg.l.j.C.vbi cau.fis.q2 ibi in prin.loquitur qñ poterat accusari ⁊ ꝓcedi criminalr̄.sec⁹ si procedi criminalr̄ nō poterat, vt ibi in fine cū alijs.s̄.alle. ¶ Nec ob.si diceret̄ qd̄ in casu nr̄o iputari dz culpe agentiū ꝓ fisco, si nō fecerūt ꝓcedi criminalr̄ tpe 5 debito ⁊ reqsito a statuto: q2 responderi pōt qd̄ †statutū illō correctoriū iuris cōis nō dz operari ⁊ corrigere plus ꝙ in eo specialiter scriptū sit.l.precipimus.C.de appel.in aut.de nō a elig.secun.nub.in.§.cum igit̄. Et statutum predictum quo ad preiudicandū vie agēdi ciuilr̄ nihil inducit aut disponit ergo quo ad hoc debent remanere incorrecta iura cōia. Et precipue regula posita in.l.in omnibus.ff.de diuer.⁊ tempo. 6 prescri.† q̄ formaliter dicit qd̄ in omnibus fisci questionib⁹, exceptis causis in quibus minora tpa seruari specialiter cōstitutū est, xx. annorū prescriptio custodiet̄, s3 ita est quod in proposito non inuenit̄ specialiter statutū qd̄ minus tempus viginti annorum sufficiat ad parendū dictum preiudiciū in causa ciuili fisco. Ergo saltē vsq3 ad viginti annos non erit fiscus exclusus. ¶ Preterea dici etiā fortasse posset, nō esse 7 imputandā culpam agentib⁹ pro fisco, †q2 cōtingere potuit ꝙ delictū nō fuit publice notū, s3 perpetratū in camera seu loco occulto, quo casu posito qd̄ nō possit agi criminalr̄ de delicto post tps statuti, tñ nō pōt dici agētes ꝓ fisco fuisse in culpa. Ad hoc bñ facit id qd̄ hr̄ in.l.semp.§.hoc interdictū. ⁊ qd̄ ibi no.Bar.ff.qd̄ vi aut clā ⁊.l.ann⁹.cū ibi notatis per Bar.ff.de calū.⁊.l.j.cū ibi notatis ꝑ Bal.C.de priua.carceri.⁊.l.si ideo.C.de his q.vt indig.⁊.l.j.§.occisorū.⁊ vtrobiq3 doc.ff.ad sylla.iunctis notatis per Bal.⁊ Sal.in.l.fi.per illū tex.C.de dolo.⁊ Bal.in.l.genero.ff.de his q no.infa.⁊ in.l.eū qui.§.in popularibus.ff.de iureiur.⁊ Ang.in.l.fin.ff.si quis 8 testa.liber esse iussus fue.cū simi. ¶ †Posset etia3 r̄nderi ꝙ si quo casu dici posset fiscū esse exclusum posse peti noīe fisci restitutionē in integrū, secundū qd̄ consuluit Bar.cuius cōsilium refert Ang.in.l.quid ergo.§.pena grauior.super ver. quāuis.in vlti.col.ff.de his qui nō.infa. Tamen sup hac vltima responsione non insisto, q2 non videtur mihi necessaria per superius dicta. Per hoc etiam apparet non obstare.d.l.in cognitione.q̄ū loquitur de exclusione ꝑ lapsum quinquennij intra qd̄ principalis delinquēs non fuerat accusat⁹ ⁊ condēnat⁹. Nā dico ꝙ ibi loquit̄ qñ nō fuit accusat⁹ ⁊ ꝯdēnatus intra quinquēniū ille q occidit. Et sic ille q fuerat principalis delinquēs, ⁊ ex tali cursu tpis fauet̄ heredi occisoris, q fuerat negligēs in vindicanda nece defuncti quāp̄rimū potuit, iuxta no.ꝑ gl.⁊ doc.in.d.l.j.C.de his qui.vt indig.vt sic non possit amplius auferri post dictū qnquēniū hereditas dicto h̄rdi tāq3 idigno. S3 iste nō est casus noster, vt de se pz. Ergo sumus in regula.d.l.in oībus. Nec est eadē rō in casu nr̄o, que est in casu.d.l.cognitione.q2 ibi per lapsum illius quinquēnij reddit̄ tutus heres, qui solū deliquerat in omittendo seu negligēdo vindicare necē defuncti. s3 in casu nostro redderet̄ tutus ille qui delinquit cōmittēdo, ⁊ impediēdo illum 9 Semproniū testari. †Et constat quod maius delictum est, qd̄ committitur in faciēdo, quam illud quod committitur omittendo vt.l.si seruum.in prin.ff.de verb.obli.l.ij.cum ibi notatis per Cyn.C.si aduer.delic.no. glo.pen.in.l.si mora.ff.sol.ma.⁊ in.l.diuus.ff.ad sylla. ¶ Ex quibus cōcludo fisci nomine posse ciuiliter agi petendo hereditatem predictam, ⁊ eā auferendo dicte proximiori persone tanquam indigne probato de impedimento testandi.

a ¶ Heredi. Cor. l.fina.C.de lega. Guid.pa.consil. ccxiiij.col.j.et fi. consilio.ccxvj. in fi. Deci.ꝯsi.cccc. xvij. Jas.l.j.col. xv.l.cū filiofa.co lum.iiij.de leg.j. cōsil.xxix. col. ij. lib.iij. Anto. ru. cōsil.xxiij. Alex. j.lib.vij. consilio clxxvj.in fi.

Epitome.

¶ Testator legauit quedā bona Veronice vxori sue ad eius vitam tm̄, ⁊ ea mortua peruenient ad infrascriptos heredes suos cū conditionibus contētis in institutione. instituit aūt heredes Liberalē, Antoniū, ⁊ Constātium nepotes suos, ⁊ inuicē substituit, si decederēt sine liberis. testatori successerūt nepotes. postea decessit Liberalis relicta filia q̄ decessit relicto extraneo herede decessit etiā Antoni⁹, ⁊ nouissime Veronica superstite dicto Constātio solo ex institutis tm̄. decidit Alex. ꝙ ad hunc Constātiū solū spectāt bona dudū legata Veronice, eo quod solus sit de scriptis heredibus.

Consilium. CLXXIII.

Visa facti narratione de qua in consilio quodā celeberrimi legum doctoris domini Joannis de Prato ⁊ his que per eū egregie allegata sunt videretur prima consideratione dicendum, ꝙ ad substitutionem factam dicte domine Veronice in testamento dicti ser Beltrādi, debeāt admitti omnes heredes, ac heredes heredū siue sint primi heredes, siue secun- 1 di, siue tertij: ⁊ sic de singulis. †quia testator substituēdo heredes videtur de omnibus heredibus. ⁊ heredu3 heredibus quibuscunq3 sensisse.l.in annalibus.C.de lega.l.heredes.⁊.l.sciendum.ff.de verbo.signi.l.fin.C.de heredibus institu. Ad hoc facit ꝙ no.Bar.in.l.titia cum testamento.§.fi.ff.de leg.ij.ver.quero quid si tempore ⁊c.vbi voluit.qd̄ si testator relinquit fundū Titio quo ad viueret quo casu vr̄ testator velle qd̄ post mortē legatarij perueniat ad heredē, vt in.d.§.fi.habebit hoc locū etiā in herede heredis. Et ideo si primus heres decessit ante mortem legatarij: tamen perueniret legatū mortuo legatario ad heredē dicti primi heredis defuncti viuente legatario. ⁊ idem tenet ibi Bal.qui dicit, qd̄ heres heredis habebit nō virtute trāsmissionis s3 vigore tēporalitatis inserte primo legato, qd̄ tēpore finit̄ per.l.fi.C.de leg.⁊ dicit passum esse notandū. ⁊ cum Bart.etiā trāsit Rapha.cuma.in.l.Titia.§.fi.q dicit qd̄ ꝑ Bar.bene facit tex.in.l.codicillis.in prin.ff.de an.leg. Pau.de cast.in fi.C.de leg.⁊ in.d.l.Titia.§.fi.alleg.cōtra Bal.tex.in.l.in cause.la.ij.§.Pomponi⁹.⁊ ꝙ ibi gl.ff.de min.vbi si heres grauat⁹ est dare fundū Titio ea ꝯditiōe, vt si Titi⁹ decesserit sine liberis, restituat a fundū heredi. *Et cōtingat dictum primū heredē decedere anteq3 titi⁹ decedat sine liberis. Et postea decedat titi⁹ sine liberis, fideicōmissum non debet̄ heredi heredis: q2 tāquam conditionale nō trāsmittit̄.l.vnica.§.finautē aliquid sub cōditione.C.de cad.tol.l.heres meus.in princ.ff.de condi.⁊ de- 2 mon. †Et dicit Pau.de ca.vidisse iudicari de illa.q.⁊ tandem concludit in dictis locis esse distinguēdū ꝙ aut legatū fuit relictū ad tempus. Puta, lego tibi quousq3 vixeris, tūc eo mortuo finit̄, ⁊ est perinde aci nō esset factum ꝓ vlteriori tēpore, ⁊ ita ꝓcedit determinatio Bar. Aut reliquit simpliciter, ⁊ postea grauat legatarium qd̄ post eius mortem restituat heredi: ⁊ tunc secus. per.d.§.pomponius.cum sua gl.q2 tūc non est legatum tēporale, sed perpetuum de sua natura. Et si tēpore mortis legatarij primus heres reperit̄ mortu⁹, remanet penes h̄rdē legatarij grauati. ⁊ dicit ꝙ ab alijs nō 3 est ita bene declaratū. †In casu autē nostro dicitur qd̄ legatum fuit relictū Veronice vxori sue cū hoc ꝙ possit dicta bona sic legata possidere, gaudere, ⁊ vsufructuare vsq3 ad vitā suā tantummodo, post vitam suam perueniāt, ⁊ esse debeāt infrascriptorū suorum heredem. Et dicitur ꝙ in testamento fecit heredē Liberalem nepotem suum pro vna parte, ⁊ Antonium

toniū ⁊ Constantiū nepotes suos pro alia parte, ⁊ Liberali decedenti sine liberis substituit dictos Antoniū ⁊ Cōstātiū ⁊ dictis Antonio ⁊ Constantio substituit dictū Liberalē et eius heredes. Et sic de gradu vno alteri succedēte in.d.hereditate, ⁊ postea mortuus est testator, ⁊ dicti nepotes oēs fuerūt heredes. deinde decessit dictꝰ Liberalis supstite filia instituta, ⁊ data sibi substituta matre ipsius filie pupille, q̄ pupilla ⁊ deinde matre substituta decesserunt superstite adhuc Veronica legataria, q̄ postea decedit superstite tm̄ dicto Cōstātio ex dictis nepotibꝰ institutis. vñ q̄rit an ex dicta substitutione facta Veronice admittatur dictus Constātius tm̄: an vero alij heredes dictorū heredū.i.dictorum nepotū, puta dicti Liberalis mediante persona dicte pupille ⁊ matris sue. Et sic v̇ba dicti legati videnꝫ restricta, ad vitā dicte Veronice, ⁊ p ꝯsequēs cēseꝫ tpalis, sicut est in terminis.d.l.titia. 5 §.fi.in qbꝰ loquiꝫ ibi Bar.† ⁊ nō est differētia an legatum in eadē oratione relinquaꝫ ad tp̄s, puta ad vitā legatarij: an vero legatū relinquatꝫ simpliciter in vna oratione, ⁊ in sequenti oratione restringatur ad tempus vite legatarij: q2 etiā qñ in sequēti oratiōe adijciꝫ ꝙ vsum ad vitā legatarius habeat, diciꝫ tpale: vt in.d.l.titia. ⁊ late pbat Bar. post Jac. de are. in.l. libertis. in prin. la.j.ff.de ali. ⁊ cib.leg. vbi reprehendit Old. q aliter dicebat. ¶ Et hic ergo videreꝫ ꝙ ſm oēs p̄dictas opiniones admitterentur oēs heredes, ⁊ heredes heredū pro hereditarijs portionibus ad substitutionē predictā. facit.l.ita liber. i fi.ff.de statuli. ⁊ l.j.C.de ipu. ⁊ alijs substi. cū si. ¶ Tamen premissis nō obstātibus puto in casu de quo queriꝫ contrariū esse de iure verius. Moueor principaliter: q2 testator dixit ꝙ post vitā dicte Veronice, volebat ꝙ dicta bona peruenirēt ⁊ esse deberēt infrascriptoꝝ suoꝝ heredū. 6 † Pōdero illa verba infrascriptorū. que v̇ba operanꝫ, vt solū intelliganꝫ vocati illi heredes, quorū noīa in testō legi pñt: non alij heredes, quorum noīa legi nō possunt, lꝫ ex testō cōprehēdanꝫ. hoc est qđ singulariter decidit Bar. in.l.q liberis.§.hec verba. in fi.ff.de vul. ⁊ pup. vbi querit qđ si testator substituit per hec v̇ba: si Titiꝰ decesserit, substituo heredes meos infrascriptos: postea in eodē testō dixit ꝙ instituebat hr̄des pauperes Christi eligēdos per talē virū: an illi pauperes electi heredes admittanꝫ mortuo Titio ad substitutionē illā: ⁊ p̄mittit Bar. pōderāda esse illa v̇ba infrascriptos heredes: q2 scripti dicunꝫ illi q possunt legi, nō q pñt intelligi.l.j.in prin.ff. de his que in testa.delen. Et pauperes Christi non possunt 7 legi in testō, lꝫ ex testō cōprehēdanꝫ.† Et ppterea distiguit ꝙ si quidem testator nullos alios fecit heredes, q̊s noīatim scripserat in testō institutos vel substitutos: ⁊ tūc de necessitate opꝫ intelligi de illis pauperibꝰ, qm̄ alij nō sunt scripti, ⁊ sic cōstat testatorē de eis sensisse.l.ij.ff.de lib. ⁊ posth.l.pediculis.§.itē cū q̄rereꝫ. cū gl.ff.de aur. ⁊ ar.leg.l.fundꝰ q locatꝰ. ff.de fun.instru.leg. Si vero alios hr̄des noīatim i testō scripsit, ad illos referꝫ illa substitutio: qm̄ illi sunt scripti, ⁊ vere sunt ifrascripti. Et in dubio debemꝰ stare ppꝛie significationi.l.nō aliter.ff.de lega.iij.l.j.§.si is q nauē.ff.de exer. Aliud esset scdm eū, si substō facta esset p hec v̇ba: q̄sqs mihi heres erit, sit substitutꝰ Titio. Vel eos quos mihi heredes īstitui, substituo Titio. q2 tales pauperes Christi venient ad substitutionē, eo q2 vocanꝫ ex iudicio testatoris ad hereditatē seu institutionē.l.vnū ex familia.§.si falcidia.ff.de leg.ij. iuncto §.hec verba. Ergo in proposito nostro cū testator substituerit Veronice heredes ifrascriptos post mortē Veronice: ⁊ in testō erāt noīati īstituti dicti tres nepotes.s. Liberalis, Antoniꝰ, ⁊ Cōstātiꝰ, dato ꝙ in aliq̄ substitutione facta reciproce iter dictos nepotes esset facta aliqua mētio de hr̄dibꝰ dicti Liberalis, ⁊ sic de illis quos dictꝰ Liberalis sibi eliget, vel faciet heredes tacite vel expresse, iuxta.l.conficiunꝫ. ⁊ l.si qs cū nullū.ff.de iure codi. Tñ dicti heredes dicti Liberalis non pñt dici noīatim instituti. Et cōsequēter nō possunt legi in testō, lꝫ ex testamento deprehendantur. Et ideo non pñt dici infrascripti hr̄des, sicut dictū est supra de pauperibus Christi institutis heredibꝰ, lꝫ bene pñt legi dicti nepotes q sunt noīatim scripti. illi ergo nepotes q decesserūt ante mortē Veronice, nō transmiserūt ex persona sua ius substitutionis predicte conditionalis.l.heredes mei.§.cū ita.ff. ad trebel. ⁊ dictum fuit supra. Et heredes ipsorum nepotuꝫ non intelligunꝫ vocati: q2 nō dicunꝫ infrascripti. Ergo solū debet admitti Cōstantius, qui superuixit post mortē Veronice.l.sꝫ si plures. in prin. ⁊ l.qui plures heredes.ff.de vulg. 8 ⁊ pupil.† Et in terminis decidit etiā hanc.q. Joā. de Jmo. in.l.si qs filiū.§.fi.ff.de acqui.here. vbi dt ꝙ si testator reliqt filie trecēta pro dote, ⁊ voluit qđ si decederet anteꝙ nuberet, deueniret ad heredes suos infrascriptos: ⁊ postea essent in illo testamēto īstituti aliqui liberi testatoris, ⁊ illi decesserūt ante mortē filie, deficiet fideicommissum, dato ꝙ dicti liberi instituti decessissent superstitibꝰ descendentibꝰ eorū heredibus, mouetur per notata per Bart. in.d.l.qui liberos.§.hec verba. ⁊ dicit se ita cōsuluisse apud Fauentiam. ⁊ ita etiā qđ dicta dispositio testatoris relata ad heredes debeat intelligi de hr̄dibꝰ noīatis tm̄, ⁊ nō de hr̄dibꝰ heredū. voluit Old. in consi.xxj.inci. Thema tale est: testōr hꝫ fratrē vnū ⁊c. hāc 9 ēt fuisse mētē testatoris satis apparet † p illa v̇ba testamēti dicētia, qđ post vitā Veronice dicta bona pueniāt, ⁊ esse debeant infrascriptorū heredum, cū conditionibus contentis in institutione infrascriptorum suorū heredum, ⁊ in illa institutiōe adiecit ꝙ si Liberalis heres īstitutꝰ decederet, substituebat Constantium, ⁊ Antonium ⁊ ecōtra. ⁊ sic dū testōr dixit cū conditionibus infrascriptis, ostendit quod voluit bona relicta Veronice deuenire ad dictos institutos.s. cum hac cōditiōe ꝙ si vnꝰ eorū decederet sine liberis, restituereꝫ alteri per fideicōmissum: q2 illud onus seu illa cōditio fuerat iniunctū vel iniuncta ipsis institutis. ¶ Nec p̄dictis obstat si diceretur ꝙ dicta Veronica erat vsufructuaria tm̄: ⁊ p cōsequens per mortē eius finitur vsufructꝰ, ⁊ redit ad ppꝛietatem apud quēcunqꝫ sit proprietas, iuxta.§.finitur.insti.de 10 vsufru.l.iiij.§.ne tñ. ⁊ l.titio cum moreretur.ff.de vsufr.† q2 rñdeo qđ testator legādo Veronice certa bona cū hoc quod ipsa possit ea possidere gaudere ⁊ vsufructuare vsqꝫ ad viā suā: non vr̄ per hoc reliquisse solum vsumfructū: imo ēt proprietatē.l.species.ff.de auro ⁊ argen.leg.l.donationes.§.species. ⁊ ibi Bar.ff.de dona. ⁊ late probat Bar. in.l.iiij.in prin. ff.de ali. ⁊ cib.leg. ⁊ notatur per gl. Cy, ⁊ alios in.l.si mulier. C.de iure do. ⁊ Bal. in.l.si habitatio.ff.de vsu ⁊ hab. ¶ Per 11 p̄dicta satis apparet respōsum ad allegata in cōtrariū: † q2 appellatione heredis veniūt heredes in infinitum. fallit qñ dicunt heredes infrascriptos, vt in casu nostro ⁊ supra pbaui. ¶ Item fallit qñ de herede testatoris est facta mentio in substitutione: q2 tūc nō venit heres heredis: sed solū primus heres ad quem testator videtur affectionē habuisse. ita pbaꝫ in.d.§.hec verba. que ratio cessat in casu.d.l.in annalibꝰ: q2 ibi testator retulit dispositionē suā ad Titiū ⁊ heredes Titij. vnde nō est motus ad nominandū heredes Titij ppter affectionem, quam haberet ad primum vel primos heredes Titij: q2 ignorabatur quis futurꝰ esset heres Titij. ⁊ ita declarat Bal. i effectu in.l.fi.in.iiij.opp.C.de here.insti. ¶ Nec obstāt notata per Bar. ⁊ alios in.d.l.titia.§.fi. Quia in questione Bar. testōr nō dixit ad quos vellet puenire, sꝫ in casu nostro dixit, quod volebat peruenire ad heredes infrascriptos, quo casu nullo mō pōt dici qđ veniant heredes hr̄dū, vt probaui. ¶ Nihil autē facit text. in.d.l.codicillis. in prin. ff.de an.lega. q2 ratio illius.l.est: q2 ibi legatum intelligebaꝫ esse purū, nō cōditionale. Et istud tempus certū ibi videbaꝫ esse adiectum causa cōmodioris prestationis ipsiꝰ grauati, vt ibi notaꝫ in gl. per.l.si cum prefinitione.ff.quando di.leg. cedat. sed in casu nostro fideicommissum iniunctum Veronice erat cōditionale scilicet post mortē suā.d.l.hr̄s meus. in prin. ⁊ dictū est.s. ¶ Ex quibꝰ cōcludo ad dictā substitutionē venire dūtaxat Cōstātiū, q pꝰ mortē Veronice supuixit.

Epitome.

¶ Spurij ex damnato coitu nullis, nec adinuicem quidem succedūnt. Sed ex non damnato coitu, bene succedūt matri, ⁊ coniunctis ex latere matris. Et cui non potest spurius vel alias ille legitimus succedere: nec legitimus nepos ex eo succedere potest. hoc dicit.

Consilium.CLXXIIII.

SUper eo de quo queritur, videretur prima consideratione dicendum dictum Juguinolfum natum ex dicto Simone fratre dicti Joannis succedere posse ab intestato dicto Joāni iure cognationis: q2 cum dicti Joannes ⁊ Simō nati fuerint ex eadem matre, videtur inter eos fuisse ius cognationis, daꝫ ꝙ essent spurij, ⁊ īter se erāt successibiles. Et ꝯsequēter descendētes ex eis vsqꝫ ad decimum gradū, vt probatur in.l.hac parte. ⁊ in.l.spurius.ff.vnde cog. iuncto eo quod habetur insti.de succes.cogna.§.fi.cum gl. ⁊ in.§.nulla. in aut. de here. ab intesta. Hoc ēt videꝫ de mēte Cyn. in aut. itaque

[a] ¶ Adinuicē. Secus si solū ex pte patris. Joan.de pla.insti.ad orfi. in prin.dixi in cōsu.pari.§.clxxxvj.q̄ etiam in toto hoc regno oēs illegitimi et simplices naturales indistincte sunt incapaces, quod etiam fere vbique extra regnum ex statutis locorum seruatur, vt etiam tangit Alexā.s.lib.ij.consi.cxcv.nu.15.

[b] ¶ Nepos.s.lib.iij.consil.lxxiiij.

[c] ¶ Cognatio. Ful.cōsil.xxxvi. quidē magnus. Bertran.consil. vj.lib.j.Matth. afflict.deci.neapo.xcvj.

[d] ¶ Naturalis.s. lib.ij.cōsil.lx.nume.8.

1 C.commu.de suc.in versicu.iij.casu.dum dicit q̄ † coniuncti per matrē si sunt spurij vel vulgo quesiti, succedūt adinuicē[a] scilicet inter seipsos transuersales per.d.l.hac pte.⁊.l.si spurius.⁊ Ang.in aut.qui.mod.na.effi.sui.§.si.circa pen.col. Et dato q̄ cognati non admitterentur regulariter ante iura nouissima de iure ciuili, sed solū de iure pretorio p bo.pos.in.l.j.in prin.ff.vnde cog.⁊ insti.de cogna.suc.in prin.l.ij.⁊ fin.C.vñ legi.q̄ bonorū possessio expirat, si intra centū dies p huiusmodi transuersales cognatos non fuit agnita a die scientie.l.ij.C.qui admi.ad bo.pos.possunt.l.j.§.q̄ dicimus.ff.de suc.edi.⁊.l.ij.in prin.ff.qs or.in bono.pos.serue. Tñ hodie vr̄ q̄ de iure ciuili venire possint per.§.nullum.in aut.de here.q̄ ab inte.⁊ notat glo.⁊ doc.in.d.l.si.in fi.gl.C.vñ legi.⁊ sic possit ppetuo adire iuxta.l.hs.cum ibi notatis.C.de iure deliber.

2 ¶ † Sed premissis non obst.contrariam sententiam de iure probabiliorē puto. Et presuppono primo q̄ si dictus Simō nō potuisset succedere ab intestato dicto Joāni fratri vtrinque cōiuncto, ex eo q̄ erāt nati ambo ex dānato coitu, nec ēt debet posse succedere dicto Joanni prefat⁹ Juguinolfus filius dicti Simonis, dato q̄ Juguinolfus sit legitim⁹ ⁊ naturalis.tex.est q̄ hoc probat in.l.fi.C.de natu.lib.ibi dū text. dicit, sed interuentu sobolis naturalis nullum ius legitimū subesse pōt. Et ibi d.ā dicit.iura enim ab intestato in aui successione nemini eorū penitus aperimus ⁊c.vbi auus hʒ filiū naturalē tantum, ⁊ ex eo nepotem natū ex legitimo matrimonio, si filius naturalis dicti aui nō pōt dicto auo ab intestato succedere, nec ēt poterit ei succedere dict⁹ nepos[b] legitimus ⁊ naturalis: quia non potest nepos cēseri esse legitim⁹ successor propter medium infecte radicis, a qua pcedit.⁊ idē est, si talis nepos legitimus ⁊ naturalis esset nat⁹ ex filio spurio.vt ibi post gl.⁊ no.Odof.⁊ Cy.⁊ etiam Jo.And.in additio.Spe.in tit.de succes.ab intestato.§.j.in additione incipien.Accu.⁊c. Facit ad predicta in ratiōe sui id quod habetur in.c.j.§.hoc autem notandum.ibi, similiter eorum filij ⁊c. in tit.qui feu.da.pos.⁊ bonus tex.in aut.de here.ab intesta.§.reliquum.cū seq.ver.ex diuerso.⁊ quod ibi no.Ang. ¶ Hoc ita presupposito nunc ostendo q̄ dictus Simon non posset ab intestato succedere Joanni: q̄r permittit ab intestato successio inter ascendentes.vel descendētes, vel trāsuersales rōne agnatiōis vel cognatiōis, q̄ sit iter eos.in aut.de here.ab inte.iuxta prin.in.§.reliquū.

3 † Sʒ hoc casu inter pdictos natos ex incestu seu damnato coitu, ⁊ dictos eorū ascēdētes, nō ɔhitur vlla cognatio[c]: propterea tales filij matri non succedunt, vt in.§.fi.in aut.quib.mod.na.effi.sui.no.gl.⁊ doc.in.l.si qua illustris.C.de ince.nup.⁊ in.§.nouissime.insti.de senatuscō.orfi.⁊ in.l.si suspecta.ff.de inoffi.testa.in.§.de inofficioso. Et sic patet quod non viget inter talē matrem ⁊ filios ius cognationis, quia si vigeret, succederent adinuicem, sicut facit, filius naturalis, vel vulgo conceptus, vel alio modo spurius dūmodo non ex dānato coitu, q̄ quidē succedit matri.

4 † ⁊ pariter tales filij naturales vel vulgo ɔcepti ⁊ nati ex eadē matre, vl alio modo spurij, dūmodo nō sint ex dānato coitu, succedūt adinuicē, vt probatur in.d.l.hac parte.⁊ in.d.l.si spurius.que iura nō possunt procedere in natis ex damnato coitu per no.per gl.⁊ omnes in.d.l.si qua illustris.cum alijs supra alleg. Et potest esse filius spurius etiam aliter quā vulgo conceptus.⁊ tamen non erit natus ex damnato coitu habito respectu ad dicta iura.ptʒ exēplum

5 † si quis solutus habuit filiū ex muliere soluta, que tamē nō erat sibi vnica concubina in domo retenta. Nam non dr̄ filius naturalis[d], sed spurius.i.concubinam.cum gl.quam ibi ita intelligit ⁊ approbat Dyn.⁊ Barto.ff.de concubi. Et probat in aut.licet.⁊ ibi Bal.C.de natu.libe. Et notat clare Barto.in.l.ma.ff.de his quib.vt indi.in versi.quero an succedat matri ⁊c.⁊ ibi expresse dicit quod tex.in.d.l.hac parte.in.d.l.spurius.habet locum in talibus spurijs, qui non sunt nati ex damnato coitu. Et sic videtur Bart.ibi decidere casum nostrum, si recte inspiciatur. Constat autē quod non sequitur de necessitate, q̄d damnatus ⁊ accusabilis sit omnis ille coitus.ex quo qui filium habuit cū muliere existēte soluta que nō sit vnica sua concubina, ⁊ in domo retēta, quāuis partus nō sit vulgo cōceptus. Exēplum ptʒ in ea q̄ erat concubina alterius, ⁊ fuit a te cognita. Nā nō est accusabilis talis coit⁹.iuxta.l.si vxor, in prin.ff.de adul.inducendo vt ibi per Bar. Et idē in eo q̄ teneret duas concubinas, vel etiā si teneret vnicam, sed nō secum cohabitantem in domo. Nam quāuis filij qui ex eis nascuntur, nō dicant naturales sed spurij: tamen non est accusabilis talis coitus, vt declarat Bar.in.d.l.fi.ff.de his quib.vt indi. Et Spe.in ti.de succes.ab inte.ver.⁊ no.⁊ Bal.in.l.eā quam in.xiij.co.C.de fideicō.⁊ in.l.parentes.ff.de in ius voc, ⁊ Ang.in.l.vulgo.ff.de statu ho.⁊ in.l.si suspecta.§.de inofficioso.ff.de inoff.testa.⁊ Jo.de Jmo.in.l.ex facto.§.si quis rogatus.in.x.col.ff.ad trebel. Exemplum etiam patet in.l.que adulterium.C.ad.l.iul.de adul.

6 † Et qua ratione non contrahitur cognatio predicta inter matrē ⁊ filiū natū ex dānato coitu, nec etiam est possibile quod contrahatur inter ipsos fratres natos ex eadem matre ⁊ ex dānato coitu: quia deficit habilitas extremi per q̄d contrahitur cognatio. sicut dicim⁹ quod si filius est emancipatus a patre, ⁊ pp̄terea est sublata agnatio que erat inter patrem ⁊ filium.l.tutelas.in princi.ff.de capi.dimi.iuncta.l.fili⁹.⁊.l.capitis.ff.de suis ⁊ legi.si postea cōcipiat ⁊ nascat nepos ex isto filio nō est possibile q̄d iste nepos sit agnatus auo: q̄r deficit habilitas extremi p q̄d contrahebatur agnatio postquam fili⁹.i.pater nepotis nō erat hoc tempore agnatus ipsi auo, vt concludit gl.communiter approbata in.l.qui se patris.C.vnde lib.in vbo facultates.⁊ in.l.quē filius.ff.de adop.bene facit ad predicta.l.non facile.§.sciendum.ff.de gradi. Hanc opinionē etiā in terminis nostris firmat Dy.in tractatu de successio.ab intest. Dum tractat de successione trāsuersaliū in versiculo, de incestuosis et nefarijs ⁊c.vbi dt quod tales non succedūt aliquo mō fratribus agnatis vel cognatis cū omni beneficio legis careant, p id quod habetur in dicto.§.fina.in aut.quib.mod.nat.effi.sui.ita etiam tenuit celeberrimus doctor Bonoñ. Matthe⁹ de Mathesilanis in suo tractatu succes.ab intestato.in pen.charta.in versi.Secundum membrum principale huius articuli ⁊c.allegat dictam decisionem Dy.pro hoc etiam adducit: quia sublato fundamento corruit edificium.j.q.j.cū paulus.l.penultima.in fine.C.de nup. Sed ita est quod natus ex coitu damnato non est nominandus filius naturalis patris vel matris nec econtra, vt.d.§.fina.quibus modis natu.effi.sui.facit secundum eum id quod habetur in.c.tanta.qui filij sint legi.⁊.xv.questione vltima.cum multe.

7 ¶ † Confirmantur predicta, per id quod voluit gl.notabilis in lege q̄r semper.iuncto textu.ff.de in ius vocando.vbi in materia etiam iuris naturalis seu quasi in qua filius spurius comprehēdebatur vt in.l.quicunq̄.in fi.eod.tit. Tamen non intelligitur de spurio nato ex damnato seu accusabili coitu. ¶ Non obstant allegata in contrarium, q̄r superius patet esse responsum, quoniam id q̄d habetur in.d.l.hac parte.⁊ in.d.l.si spurius.procedit in filijs naturalibus vel vulgo conceptis aut spurijs nō natis ex damnato coitu. Nam loquuntur in casu, in quo fili⁹ talis poterat succedere matri: ⁊ tñ ɔstat q̄d filius natus ex dānato coitu non posset succedere matri secundum omnes, vt notatur in.d.l.si qua illustris.cū alijs supra alleg. ita etiam loquitur Cy.in dicta authenti.itaq̄.⁊ Ange.in.d.§.fina.qui se fundant per.d.l.hac parte.⁊.d.l.spurius. Et hoc etiam declarat Bar.in.d.l.fi.ff.de his qui.vt indi. ¶ Ex quibus concludo dictum Juginolfum non posse abintestato succedere dicto Joanni. Alex.tartag.

Epitome.

¶ Testator filio instituto substituit filias suas que erāt quatuor.⁊ si dicte filie succederent filio, ⁊ postea decederēt sine liberis, substituit aliquos cuilibet earū decedenti intra pupillaria directo, ⁊ decedēti in pubertate p fideicōmissum. Accidit q̄ dicte filie successerunt filio. Postea due scʒ Constātie ⁊ Magdalena decesserūt ipuberes supstite Bernardina soror vtrinq̄ cōiuncta cū matre cōi, ⁊ Frācisca sorore consanguinea tm̄. An substituti admittant ad patrē illarū pupillarum. Allegan.q̄ non, ex quo non omnes filie decesserunt sine liberis prout esset reqsitū. ideo succedit eis ab intestato Bernardina cū matre exclusa Francisca ex vno tantū latere cōiuncta: hoc adiecto q̄ si dicta matre scd̄o nubat, nō habebit nisi vsumfructū dictarū successionum, tota pprietate spectāte ad Bernardinam. Et qn̄ committitur cognitio et decisio cause expresso nomine proprio ⁊ dignitatis non censetur facta dignitati, sed persone siue nomē proprium precedat, siue sequatur ex quo requiritur industria persone.

Consilium. CLXXV.

PErspectis verbis testamenti Joannis Nicolai: ⁊ his que in facto presupponuntur, et visis que per prestantissimos Consulentes super negotio principali elegāter ⁊ copiose allegata

se allegata sunt dicam paucis,quid sentiã.demum attingam
a nõnullas dubitatiões postea subortas.¶Circa[a] primũ an
Bernardina excludatur a successione dictarum Cõstãtie ⁊
Magdalene defunctarũ in pupillari etate per substitutos,
1 vez filios dicti Loisij,⁊ filios dicti ser Joannis fredi,† du-
biũ principaliter facere vr̃:quia si testator separatim ⁊ in di-
uersis orationibus substituisset filios dicti Loisij,⁊ filios di-
cti ser Joannis dictis Cõstãtie ⁊ Magdalene scʒ Constan
tie per se,⁊ Magdalene p se pupillariter,fateri oporteret di-
ctã Bernardinã earũ sororẽ vtrinq̃ coniunctã esse exclusam
per dictos substitutos.l.vel singulis.ff.de vul.⁊ pup.⁊ instit.
de pupil.substi.§.singulis.Ergo idẽ esse debet:quãuis simul
seu in eadẽ oratione facta fuerit dicta substitutio dictis filia
bus,attẽto ꝙ facta fuit per distributiuũ,cuilibet.Dixit eñ
testator,⁊ si dicte sorores filie dicti testatoris succedentes di
cto Hieronymo vt premissum est decederẽt in pupillari eta-
te qñcunq̃ sine liberis legitimis ⁊ naturalib[9],substituit cui-
libet earũ que decederet in pupillari etate pupillariter dire-
cto.Que aũt decederet post pupillarẽ etatem per fideicõmis-
sum,filios masculos Loisij pro dimidia:⁊ pro alia dimidia
filios ser Joãnis ⁊c.Nã illa dictio,cuilibet,est distributiua.
2 l.si plurib[9].in priñ.cum ibi no.ff.de leg.ij.¶†Distributiuũ
autem operatur perinde ac si facte essent plures separate di
spositiones ⁊ dinumerationes.l.sicut in annos.ver.vnde tra
ctatum.ff.qui.mo.vsufru.amit.saltem qñ est actus reiterabi
lis,prout erat actus substituẽdi,qui poterat in persona cui-
libet filie repeti,seu reiterari in testamẽto.Nec vr̃ obstare id
quod no.Ang.in.l.penul.C.de impu.⁊ alijs substi.Et expres-
sius Angel.⁊ Joan.de Jmo.in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad
3 treb.†vbi videntur velle,quod etiam quando substitutio pu
pillaris vel fideicommissaria facta est per distributiuum:ta
men si vna ex his personis,qb[9] facta est substitutio decessit,
excludeẽ substitut[9]:si superest persona que ex p̃sumpta mẽte
defuncti excludat substitutum,vt qꝛ supersit persona aliqua
que sit de liberis testatoris p.l.si is q ducẽta.§.item si pater.
ff.de re dub.Quia videtur posse responderi,quod prefati do
cto.⁊ etiam iura allegata per eos loquuntur quando distri-
butiuũ est adiectum circa verbũ denotans cõditionẽ substi-
tutionis:vt quia testator dixerit,si quilibet filiorum meorum
decesserit sine liberis,substituo Titiũ.⁊ sic distributiuũ,qui-
libet,refertur ad verbũ,decesserit,importans ipsam cõditio-
nem substitutionis:non autem loquuntur quando distribu
tiuum refertur ad verbum dispositiuũ,id est ad verbũ sub-
stituo,vt fuit in proposito,vt ostendũt illa verba,cuilibet
earũ substituit.⁊ in hoc casu loquitur text.in.d.l.vel singulis
4 iuncta.d.l.sicut in annos.† Secundo vr̃ contra Bernardi-
nam dubium facere:qꝛ videtur ꝙ etiã qñ substitutio est fa-
cta plurib[9] liberis testatoris,ẽt per nomina collectiua quod
plus est,si eueniat cõditio substitutionis in persona primi
decedentis,admittatur substitutus.⁊ excludatur frater vel
soror defuncte persone:nisi hic frater vel soror defuncte p̃so-
ne fuisset cũ dicto fratre vel sorore decedẽte reciproce substi-
tutus.Jta probari vr̃ a cõtrario sensu in.d.§.cũ ita.vbi tex.
loquitur in substitutione fideicõmissaria facta per noĩa col-
lectiua plurib[9] liberis testõris,q erant adinuicẽ substituti.
Et ideo requirit ibi quod conditio substitutionis eueniat in
persona vltime decedẽtis:qꝛ si euenisset tm̃ in persona primi,
admitteretur secũdus,qui erat reciproce substitutus in pri-
ma substitutione.secus ergo si non essent inuicem substituti
qꝛ tunc a contrario sensu ibi innuitur quod satis esset quod
eueniret cõditio in p̃sona primi.ita per illũ tex.tenere videẽ
Jo.de imo.ibi circa vlt.col.qui pro hoc etiã adducit qđ etiã
quilibet institutorũ intelligatur ibi grauat[9] per fideicõmis-
sum de parte sua tm̃,⁊ non de parte coheredis,q̃ sibi relicta
nõ est:arg.l.sed si sic.§.fi.de leg.iij.⁊.l.pater filiam.§.fi.in fi.ff.
ad.l.fal.Ergo cum testator voluerit vtroq̃ mortuo substitu
tum habere totũ,nisi diceremus quod eueniente conditione
in persona primi debeat portio sua per fideicommissuz sub-
stituto:sequeretur ꝙ etiam mortuo vltimo sine liberis,⁊ sic
impleta cõditione in persona vtriusq̃,non debereẽ portio
b primo substituto:qꝛ vltimus[b] non intelligiẽ per fideicõmis-
sum grauatus de restituẽdo substituto illud quod ad ipsum
vltimũ ex successione primi decedentis ab intestato puenit
ex quo nõ habuit ex dispositione testatoris.sʒ ex dispositiõe
legis per notata per gl.⁊ doc.in.l.eum qui nouissimus.ff.ad
5 Treb.¶†Et illud quod cõcludit in substitutione fideicõ-
missaria:videẽ etiam cõcludendum in pupillari facta pluri-
bus,qꝛ quo ad istam materiam secundum Bar.in.d.§.cum
ita.⁊ in.l.pe.C.de impub.⁊ ali.sub.ꝑpter identitatem ratio-
nis pariter ꝓcedũt substitutio pupillaris ⁊ fideicõmissaria

facta pluribus,quando queriẽ,an si eueniat conditio substi-a
tutionis in personã primi admittatur substitut[9] ⁊ exclud-
tur fratres seu soror aut coheres p̄mi.Sʒ dicte filie testõris
nõ fuerũt adinuicem substitute:ergo videtur quod per mor
tẽ prime,⁊ pari ratione per mortem secunde admittanẽ di-
cti substituti.s.filij dicti domini Aluisij ⁊ ser Joannis exclu
6 sa dicta alia filia testõris.s.Bernardina.¶†Qđ autẽ dicte
filie nõ intelligãtur inuicem substitute:licet post mortem ea-
rũ fuerint substituti filij dicti Aluisij ⁊ ser Joãnis probatur
in.d.l.pater filiã.§.fi.in verbo legitimus.⁊ ibi glo.pen.⁊ ibi
not.Ange.⁊ Moderni.⁊ in.l.si pater impuberes.ff.de vulg.
⁊ pup.⁊ in.l.qui duos.⁊ ibi not.Ange.eo.ti.⁊ per notata per
Bar.in.l.potest.eo.tit.per illum tex.cum.l.sequenti.⁊ notat
Sal.in.d.l.pe.Et hoc saltem verum est quod ad dictas Con
stantiã ⁊ Magdalenam,que in pupillari etate decesserũt,⁊
quibus fuit pupillariter facta substitutio.ita probaẽ in iuri
bus preallega.¶Tertio facit dubium,quia si verum est,qđ
extet mater dictarũ Cõstantie,Magdalene ⁊ Bernardine:
⁊ diceremus[9] substitutos p̄dictos excludi sequeretur quod di-
cta mater que succedere dʒ pariter cum Bernardina dictis
Cõstãtie ⁊ Magdalene excluderet substitutos,⁊ tamẽ ipsa
mater dictarum filiarum nõ est de liberis testõris,ergo ces-
7 sat ratio.d.l.pe.cum si.C.de impu.⁊ ali.substi.¶†Bene fa-
cit quod not.Rico.de Mat.⁊ Bald.in vltima col.dum di-
cunt,qđ in casu.d.§.cum ita.si decessisset primus sine liberis
ab intestato sup̄stite secũdo,licet tunc per.d.l.pe.nõ deberet
admitti substitutus,tamen non ita esset si primus decessisset
cõdito testamẽto,in quo extraneũ instituisset heredẽ qꝛ tunc
admittereẽ substitutus,quoniam ille qui successurus est pri-
mo decedẽti,nõ est persona quẽ ex presumpta mẽte substituẽ
tis debeat excludere substitutũ per.d.§.cũ ita.in ratione sui.
eodẽ modo dicũt moderni in.d.l.pe.vt ful.⁊ Pau.de Cast.
c ibi quod non haberet locum illa.l.penul.quando[c] vltim[9] fra
ter superstes nõ succederet fratri decedẽti ĩ pupillari etate,
vt qꝛ erant nati ex diuersis matribus,⁊ extabat mater p̄mi
decedẽtis in pupillari,que excludebat ab intestato fratrẽ nõ
vtrinq̃ coniunctum,vt in auẽ.defuncto.in verbo.vtrinq̃ cõ
iũcti.C.ad Tertul.⁊ no.gl.ij.in.l.j.ff.de iuris ⁊ fac.ign.Nam
admittetur incõtinẽti substitutus,qꝛ cessat ratio.d.l.penul.
¶Tñ p̄missis nõ obstãtib[9],puto dictos substitutos admit
8 ti,non debere:sed dictam Bernardinam.† Nã videmus qđ
quãdo testator substituit per hec verba,Si tales filij mei,seu
si tales heredes mei decederent sine liberis substituo Titiũ,
videtur Titius distributiue substitutus cuilibet heredum,⁊
perinde est ac si separatim cuilibet substituisset,vt.l.Luci[9].
§.Caio.ff.ad Treb.⁊.l.si.§.filiũ.ff.de leg.ij.⁊.l.falsa.§.fi.ff.de
cõdi.⁊ demon.Et tñ verum est dicere,quod in casu illo si de-
cedente primo superest aliquis alius de liberis testatoris,ex-
cludiẽ substitut[9],qꝛ dʒ superesse p̃sona que ex p̃sumpta mẽte
defuncti excludit substitutum,per rõnem.d.l.peñ.C.de im-
pub.⁊ ali.substi.⁊ p.l.si is qui ducenta.§.itẽ si pater.ff.de reb.
dub.⁊ arg.l.cum acutissimi.C.de fideicom.⁊.l.generaliter.in
priñ.⁊ in.§.j.C.de insti.⁊ substi.sub condi.fac.⁊ ita tʒ Barto.⁊
Ang.⁊ magis communiter doc..in.d.§.cum ita.⁊ in.d.l.pe.⁊
est de mente gl.j.in fi.in.d.l.si pater impuberes.⁊ ibi no.clare
Jo.de Jmo.ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.pater filiam.§.fi.ff.ad leg.
9 fal.⁊ Bal.in.l.j.C.de condi.inser.†Unde Bal.in illa.l.j.ꝑpe
finem.C.de condi.inser.facit expresse differẽtiã inter casum,
in quo facta est substitutio sigillatim singulis ĩ diuersis ora-
tionibus.Et casum in quo facta esset substitutio plurib[9] in
eadem oratione,quamuis substitutio ipsa sit facta distributi
ue.Nam primo casu dicit habere locum,illud qđ tradiẽ in.d.
l.vel singulis.⁊ tunc non attẽdit distinctionẽ an primo dece-
dente supersit persona que ex presumpta mente defuncti ex-
cludat substitutũ vel nõ,sed in secundo casu sic.allegat.d.§.
Caio.iuncto.d.§.cum ita.⁊ ea que habentur in.d.l.pen,cũ ibi
no.per Jaco.Butri.vnde videtur Bal.ibi satis aperte de-
cidit questionem nostram.Sic⁊ alibi videmus fieri differen
tiam,an dispositio fiat per distributiuum absq̃ alia specifi-
ca dinumeratione:an vero fiat per specificam dinumeratio
nem,vt probatur in.l.si sticbum.§.stipulatio.⁊ ibi notãt doc.
iuncta.l.pluribus,in princi.ff.de verbo.obligatio.Et notat
Bar.in.l.centurio.ff.de vul.⁊ pupil.in versi.iij.principaliter
quero,quando substitutio compendiosa est facta per vbũ cõ
10 mune ⁊c.†Et sic licet distributiuum operetur qđ in perso-
na cuilibet intelligaẽ facta substitutio,d.l.sicut in annos.nõ
tñ operatur perinde acsi esset in diuersis orationib[9],vt.d.§.
stipulatio.⁊.d.l.pluribus.¶Secundo probatur:qꝛ si verum
est qđ quando distributiuum refertur ad verbũ importans
cõditionẽ substitutionis,nõ sufficit euenisse cõditionem in-

¶Circa.qꝛ istđ consiliũ est valde proliȝũ ⁊ studio se elaboratũ,dic breuiter ꝙ ratio dubitandi erat qꝛ sumus in terminis regule.l.luci[9].§.caio.ad treb.l.fi.§.filiuz.de leg.ij.ex quo oẽs filie sunt pariter ⁊ ĩ eadẽ oratione posite in conditione substitutionis vel si deicommissi simpliciter sine mutua substitutiõe ⁊ sine dictiõe collectiua.⁊ sic extã te cõditiõe in p̃sona vni[9] debet esse loc[illegible] substitutioni vel fideicõmisso in pte eius dẽ ratio deciden di est quod dicta regula fallit ĩ filijs ⁊ descendẽti bus testõris q̃rum fauore cẽseẽ conditio collectiua ⁊ prius in omnium p̃sonis extare debet.⁊ bene.Multũ ergo errauit Udalricus Zazi.ĩ trac.substi.c.vj.cõclu.vj.vbi dicit p̃fatã regulã habere locũ pariter inter filios testatoris sicut inter extraneos institutos ⁊ simł grauatos,sʒ imo fallit in filijs licet non in alijs,vt tradit Alexã.s.libro.j.cõsil.xxviij.Soc.consil.xciiij.col.iij.libr.iiij.Alex.Soci.in.l.hẽdes mei.§.cum ita.et ibi Fran.ri.nu.130.et.132.ad Treb.[illegible]

b ¶Ultimus.rñ.de quod primus intelligitur grauat[9] sub ɔditione,que post obitum suuz extare poterit.j.eo.nume.12.

c ¶Qñ,idẽ Alex.s.lib.iij.ɔsil.xcij.nu.10.Alexand.Cor.Deci.d.l.pe.pañ.ɔsi.lviij.libr.ij.Cor.cõsil.cclxxvj.libr.iij.frã.rip.l.hẽdes.§.cũ ita.nu.120.ad Trebel.et est cõmunis ⁊ vera.[illegible]

persona vni⁹, ad hoc vt substitut⁹ possit admitti, si superest persona q̃ ex presumpta mēte defuncti excludat substitutū vt in substitutione pupillari vel fideicōmissaria facta p ea verba, si quelibet filiorum seu heredum meorum decesserit, Titium substituo, vt firmat Ange. ⁊ alij in. d. §. cū ita. vt supra retuli in prin. idem dicendum est qñ distributiuū refert ad verbum dispositiuum, vt in casu nostro, quando dictum est cuilibet substituit: q2 est eadem ratio discedendi a propria verborū significatione: ergo ⁊c. l. illud. ff. ad. l. aql. c. iij. de trāf la. prela.

11 ¶ †Tertio, quia vbi agitur de fauendo mēti testatoris, iste dictiones vterq3, qsq3, ⁊ similes impropriant, ⁊ vbi requirerent concursum omniū de sui natura: tñ mutant naturam, ⁊ verificantur etiam si non adsit concursus omniū. l. hoc articulo. ff. de here. instit. ⁊. d. §. cū ita. iūcto. §. ne autē. cū gl. in verbo vtraq3. in aut. de iud. ⁊ ita nō est inconueniēs, qd in casu nostro distributiuum cuilibet, non retineat suam propriam naturam propter presumptā mentē testantis, que est quod extante Bernardina que est de liberis testōris, ⁊ q̃ ab intestato succedit dictis Cōstantie ⁊ Magdalene, excludat dictos substitutos per. d. §. itē si pater. ⁊. d. l. generaliter. ⁊. l. cū acutissimi. cū simi. Non tñ facio magnum fundamentum in. d. §. item si pater. q2 non videtur vigere pro ista opinione vt ipsemet Bart. fatetur in. d. §. item si pater. declarando vt declarat ipse ibi ⁊ Jo. de Imo. in. d. §. cū ita. in pe. col. tamē dicta cōclusio probari videtur per alia iura proxime allegata.

12 † ⁊ licet Jo. de Imo. in. d. §. cū ita. in pe. col. sub dubio forte, dicat posse responderi ad. d. l. generaliter. ⁊. l. Lucius. de here. insti. quod ibi alter natura resoluitur in copulatiuā ex presumpta mēte testātis, in casu illo quo agit de auferenda portione delata instituto. Sed in qōne nostra, ⁊ in qōne in qua loquit Bart. in. d. §. cum ita. non aufertur portio ei qui agnouisset, sed solum portio alterius coheredis. Tamē hoc non obstante dico veram esse opinionem Bart. ⁊ sequacium in. d. §. cum ita. que communis est, ⁊ que quidem probatur p d. l. pe. Nec ob. si diceretur, quod ibi mortuo primo in pupillari etate non admittitur substitutus: quia testōr fecit substitutionē pupillarē ibi per dictionem collectiuā sc3, si vterque impubes decesserit, que dictio requirit concursum omniū, vt notat in. d. §. ne aūt. in aut. de iudi. in verbo vtraq3. q2 rñdeo quod in substitutione facta in tota hereditate vt fuit in d. l. pe. dato qd sit facta per nomē collectiuum: tamē posito φ in persona vniustantum eueniat cōditio substitutionis, admittitur substitutus, dūmodo non supersit persona, q̃ ex p̄sumpta mēte defuncti excludat substitutū, vt est casus in sepius allegato. §. cū ita. ergo ratio quare in. d. l. pe. substitut⁹ nō admittit, non pōt esse alia, nisi q2 supereat p̄sona q̃ ex p̄sumpta mēte defuncti excludebat substitutum. Et sic posito quod. d. l. generaliter. cum simi. nō probaret opinionē Bar. vt sub dubio forte inquit Jo. de Imol. Tamē videtur saltē probari per proxime allegata. ⁊ ista fuit mens Bar. in dictis locis.

13 † Bene fateor φ in vno casu potuisset dictū distributiuum adiectū in testamento dicti Joannis Nicolai absolute retinere suā propriam naturam, absq3 eo φ lederetur mens defuncti: videlicet quando dicte oēs filie testatoris pariter decessissent. Nā tūc q2 non super extasset persona que ex presumpta mente defuncti exclusisset substitutos, admitterent substituti tanq̃ cuilibet earū substituti, bñ facit. l. q duos. ff. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊. l. q duos. in prin. ff. de reb. dub. Et nō insisto φ tūc fuerit adiectū dictū distributiuū a testatore, vt declaret φ volebat substituere nō omnib⁹ equalr, puta p fideicommissum s3 vnicuiq3 fm casus cōtingentiā. i. pupillariter ei q̃ decesserit in pupillari etate, ⁊ per fideicōmissum illi q̃ decesserit post: nā ēt sine distributiuo, attēto φ oēs filie tpe testamēti erant ipuberes, satis erāt illa verba: quod substituebat pupillariter vsq3 ad pupillarē etatē, ⁊ postea per fideicōmissu3. Nā licet postea contingeret aliquā excedere pupillarem etatē: tamen in personis aliarū durāte pupillari etate substituto remanebat pupillaris, vt per Bar. in. l. Lucius. ff. de vul. ⁊ pup. in versi. q̃ro habeo plures filios impuberes vn⁹ septē ⁊c. vt ostendūt ibi rōnes sue, ⁊ sequunt alij ibi ⁊ in. l. in testamento. C. de test. mili. vbi p Bal. in. viij. q. ⁊ Ang. in. l. ij. C. de impub. ⁊ ali. sub. Sed effectū illi⁹ distributiui puto esse, put pxime dixi in casu quo omnes filie pri decessissent. Sed nō eueniēte casu φ dicte filie testatoris oēs pariter decessissent, put nō euenit, nō habebit effectū substitutio filiorū Aluisij, ⁊ ser Joānis, nisi deficiētibus dictis descēdētib⁹ testatoris ⁊ sic cuilibet vltimo decedēti intelligeret facta substitutio, siue fuisset Cōstātia, siue Magdalena, siue bernardina, siue Frācisca, ex p̄sumpta mēte defuncti, per p̄dicta. φ expresse tenet Paul. de Cast. in. d. l. qui duos. de vulg. ⁊ pup. in ver. ex predictis p3 ⁊c. Nō aūt intelligit facta substitutio cuilibet simpliciter ⁊ absolute. ⁊ iste intellect⁹ pcedit in casu cōtingēti, in quo tractat de substitutione pupillari, qua substituti dicūt fuisse purificatā in personis dictarū duarum pupillarum.

14 †Sed si ageret de substitutione fideicōmissaria, stare posset alius intellectus per quem dicta dictio, cuilibet, pprie stare ⁊ intelligi posset quod decedēte primo de vna illis filiab⁹ q̃bus facta esset substitutio, supstite alia p̄sona seu filia, que ex presumpta mente defuncti excludere videt substitutū, staret substitutio in suspenso, de nec decederēt oēs alie filie excludetes substitutū, ⁊ interim pars prime filie decedētis ab intestato, transiret ad sororē vel sorores sibi ab intestato succedētes, ⁊ decedētibus postea reliquis filiabus, admitteret tunc substitut⁹ per fideicōmissum, non tanq̃ substitutus vltime decedēti, sed tanq̃ substitutus cuilibet earū, pter illud distributiuū: tamen ex presumpta mente testatoris suspēderet effectus succedendi ex substitutione fideicōmissaria: in tp̄s quo omnes mortue essent. ita loquitur decisio Bald. in. l. ex tribus. in fi. C. de inoff. testa. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. q duos. de vulg. ⁊ pup. ⁊ tūc resultat ex illo distributiuo vtilites quo ad detractionē legitime, de qua per Bal. ⁊ Pau. de castr. ibi in fi. Sed quando agitur de pupillari substitutiōe, quam dicti substituti dicūt fuisse purificatam in personis dictarū puellarū: nō pōt adaptari dicta interpretatio, quā proxime dixi habere locū in substitutione fideicōmissaria: q2 si decedētib⁹ Constantia ⁊ Magdalena dicamus eis ab intestato succedere Bernardinā, prout veritas se habet, non possum dicere qd substitutio pupillaris quo ad istas p̄defunctas stet ī suspenso ⁊ qd decedentib⁹ postea reliquis sororib⁹, admittant tunc substituti ex pupillari ad hereditatē Constātie ⁊ Magdalene, tanq̃ cuilibet earū substituti: q2 ista interpretatio est impossibilis de iure: quoniā sequeret φ Cōstantia et pupilla prio decessissent ab itestato, ⁊ eis ab itestato successisset Bernardina, ⁊ postea mortua Bernardina ⁊ frācisca, diceremus dictas Cōstantiā ⁊ Magdalenā icipere decidere testatas. i. habere hr̄des ex pupillari substitutione, vc3 dictos substitutos. q̃ substitutio pupillaris est testm̄ ipsarum puellarū. l. ij. §. i. cū vulgarib⁹. ff. de vul. ⁊ pup.

15 †Hoc aūt est cōtra regulas iuris, q̃ exceptis nōnullis priuilegiatis nō patiunt quē decedere, p parte tp̄is intestatū ⁊, p parte testatū. l. hereditas ex die. ⁊ ibi notat. ff. de hered. insti. l. miles ita. i prin. ff. de test. mil. ⁊ in regula, ius nostrū. ff. de reg. iu. fieret etiā cō regulas in. q̃ dicunt φ donec pōt esse loc⁹ cause testati, non est loc⁹ cause itestati. l. anteq̃. C. cōmu. de succes. l. q̃diu pōt ex testamēto. ff. de acq. here. q̃ rationes cessant in substitutione fideicōmissaria: q2 illa nō est testm̄ illi⁹ cui fit substitutio. Sed dicit esse testamentū substituentis, ⁊ per eam succedit ipsi testatori, nō illi cui facta est substitutio. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vul. ⁊ pup. l. p̄cib⁹. C. de impu. ⁊ ali. substi. ¶ Restat ad allegata in contrariū respondere,

16 † ⁊ primo nō obstat id quod habet in. d. l. vel singulis. iūcta. l. sicut in annos. q2 illa l. vel singulis intelligitur in substōne facta separatim in diuersis orationibus. secus si in eadē oratione etiā distributiue, vt no. Bal. in. l. j. C. de cōdi. inser. ⁊ plenius dixi. s. in primo fundamēto. Pōt etiā responderi quod dictio, cuilibet, retinuisset vim propriā distributiue absoluti si cōtigisset casus φ omnes simul decessissent. Itē habuisset vim distributiui, si euenisset cōditio substitutionis fideicōmissarie i dictis filiabus, subsecuta postea morte reliqrū. Nā post mortē oīm substitutio fideicōmissaria, q̃ ex p̄sumpta mēte testōris stetisset in suspenso vsq3 in tp̄s mortis reliqrū haberet executionē mortis reliqs sororib⁹: ⁊ tūc substitut⁹ succederet per fideicōmissum, nō tāq̃ substitut⁹ vltimo decedēti, s3 tāq̃ cuilibet vt dixi supra referēdo decisionē Bal. ⁊ reliquor Moderno. in. d. l. ex trib⁹. ⁊ i. d. l. q duos. S3 eueniēte, casu i q̃ tractat de substōne pupillari i p̄sona aliquar ex eis p̄mortuarū, tūc ex cōiecturata mēte testātis, non pñt substituti venire ad substitutionē eo mō quo possent si separati in diuersis oratiōibus facta fuisset substitutio. imo intelligit facta substitutio cuilibet earum, sc3 que vltimo decederet, vt deduxi supra in vltimo fundamēto. ¶ Non obstat, dum scōo dicebatur, qd attēto qd dicte sorores nō erāt reciproce substitute. Si euenit conditio substōnis in p̄sona alicuius earū, debet admitti substitut⁹ p. d. §. cū ita a contrario sensu. vt ibi voluit Jo. de Imo. q2 respondeo quod non potest dici qd in. d. §. cū ita a cōtrario sensu. probetur φ si ibi nō fuisset facta inter filias reciproca substitutio, ⁊ euenisset cōditio substōnis in persona primi decedētis, qd amissus fuisset substitut⁹. Nā cū i casu ibi posito nō euenerit cōditio substitutiōis in p̄sona primi, imo deficit ei⁹ p̄sona: igit nō pōt dici φ nec a sensu directo,

cto, nec a sensu cõtrario probet ibi qd si nõ fuisset facta reciproca substitutio, sufficeret cõditionem euenisse in persona primi. Preterea iuriscõsult⁹ ibi solũ se fundat in hoc, videlicet qd testator voluit quod substitutus haberet totũ, casu quo vterq3 decessisset sine liberis. Ergo eadẽ ratione videtur voluisse quod si in persona vltimi tantũ euenit cõditio, habeat eius patrẽ, quando scilicet non superest persona, que ex presumpta mẽte defuncti excludat substitutũ, vt.d.l.pe. Nõ tamen sine aliquo iuris effectu fecit mẽtionem iuriscõsultus in.d.§.cũ ita.de illa reciproca substitutione facta inter liberos, quia † per hoc iurisconsultus ibi tradit nobis, quod relictum conditionale factũ a patre filio non transmittitur ad liberos ipsi⁹ filij decedentis pendente conditione ipsius relicti seu fideicommiss. l3 glo.sing.in.l.is cui.ff.de act.⁊ oblig. tenuerit contrariũ, ⁊ male. Nã cõiter reprobatur per.d.§.cũ ita.⁊ per.l.si in personã.C.de fideicom.⁊ in.l.j.§.sin autem aliquid sub conditione.C.de cadu.tollen.⁊ no.per glo.⁊ docto. in.l.j.C.de his qui ante aper.tab.cum simi. Nec etiam obstat ratio quam adducebat Jo.de Jmo.in.d.§.cũ ita.in vlti.colum.dum dicit ꝙ nisi diceremus quod eueniente conditione substitutionis in persona primi admitteret̃ ad portionẽ suã substitutus per fideicõmissum, sequeretur quod etiam mortuo vltimo sine liberis, ⁊ sic impleta conditione in persona vtriusq3, nõ deberetur portio primi substituto, q2 vltim⁹ nõ intelligitur per fideicõmissum grauat⁹ de restituẽdo substituto illud quod ad ipsum vltimum peruenit ex successione primi decedẽtis ab intestato, ex quo nõ habuit ex dispositione testatoris sed legis, ⁊ sic sequeretur ꝙ non seruaretur voluntas testantis qui voluit quod post mortẽ filiorum substitutus haberet totã hereditatem: † q2 respondeo qd tex.in.d.§.cũ ita.loquitur in substitutione fideicõmissaria, in qua verum est ꝙ non intelligitur grauatus de restituẽdo, nisi illud qd habet a testatore, sed tamẽ quilibet cui facta est substitutio, intelligit̃ grauatus de parte sua, tamẽ pars primi nõ d3 restitui, nisi post secutã mortem etiã secũdi. vnde si secundus erat ꝑsona que ex presumpta mẽte defuncti excluderet substitutũ, vel q2 esset de liberis: ⁊ succederet ab intestato primo decedenti, tũc mortuo secundo restituetur tam portio primi ꝑ illũ qui reperiet̃ esse heres primi, qui heres restituet tanꝙ̃ fideicõmissam iniũctum primo post mortẽ omniũ. ꝙ̃ portio secundi: per illũ qui erit heres secundi: vt etiam not. Bald.⁊ Moderni in.d.l.ex tribus.⁊ in.d.l.qui duos. ¶ Preterea ista rõ sua nõ h3 locũ in substitutiõe pupillari, de qua ad ꝑ̃sens querit̃, in qua ipsemet fatetur qd si eueniat conditio in persona primi, ⁊ nõ aliorũ, nõ admittit̃ substitutus per.d.l.pe.⁊ sic in hoc ipsemet facit differẽtiã inter pupillarẽ ⁊ fideicõmissariã. ¶ Ad tertiu3 ⁊ vltimum argumentum dũ dicit̃ quod si extat mater.d. Bernardine, sequeretur qd si diceremus substitutionẽ nõ habere effectũ, admitteretur mater.d. Bernardine ad exclusionem substitutorũ: ⁊ tamen ipsa mater non est de liberis: q2 rñdeo. † Non est inconueniens quod mater [a] isto casu cõsequat̃ ꝓpter ꝑsonã.d. Bernardine illud qd per seipsam consequi nõ posset.l.ij.§.si fit consanguinea. ff.ad Ter.l.iij.§.si quis ex liberis.ver.plane.ff.de bono.pos. contra tabu.l.Aristo.in fin.⁊ ibi no.ff.que res pig.obli.possunt. Alias sequeret̃ qd haberemus dicere qd illa.l.pe.C.de impub.⁊ alijs substi.hodie non haberet locũ matre extante in medio ꝙ neq3 lege, aut rõne, aut authoritate ꝓbat̃, ⁊ cum non reperiat̃ correcta stare nõ prohibetur.l.sancimus.C.de testa.⁊.l.precipimus.C.de app.⁊ istud est etiã de mẽte Bal. ⁊ modernorũ in.d.l.pe.dũ voluit qd illa.l.locũ non haberet qñ frater supstes esset in totũ exclusus a successiõe ꝑdecedẽtis: alias sicut qñ i ꝑte succederet excluderet substitutũ: ⁊ ita etiã coheres ei⁹ excludet substitutũ ꝑp ꝑsonã dicti fratris ꝑ iura proxime allegata ⁊ ꝑ illas limitatiões quas retulit bal. ⁊ Fulg.tradere ad.d.l.pe. vnde infertur quod Frãcisca soror tm̃ cõsanguinea non debet succedere ad exclusionem substituti s3 Bernardina vna cũ mr̃e sic, q2 pariter vocant̃ exclusa sorore cõsanguinea i aut.itaq3.C.cõmu.de succ.iũcta.d.aut. defuncto. ¶ Preterea dato ꝙ extãte mr̃e do. Bernardine diceremus eã hoc casu succedere ab intestato cũ Bernardina per notata per Bart.in.d.l.qui duos.in prin.ff.de rebus dub.in.iij.oppo.dum allegat.l.vel singulis.⁊ per glo.que est in.d.l.qui duos.in verbo supstes.iũctis his q̃ dixi supra circa declarationẽ virtutis dicti distributiui. Tamen dicitur quod non est probatum matrem Bernardine viuere, videt̃ quod obiectum quod fit de matre Bernardine cesset adhuc per talem defectum probationis existentie matris. † Et illi qui allegat superuenientiã matris incumbit onus probãdi: nec sufficit quod appareat matrẽ aliquo tempore vixisse. itaq concludit Bart.in.l.si quidem.C.sol.matri.per id quod habetur in.l.si minorẽ.C.de i inte.resti.mi.iuncta.l.spadonẽ.§. qui absolutus.ff.de excu.tu.⁊ ita est etiã de mente Barto.in l.si inter.in fi.⁊ in.l.qui duos.§.cũ i bello.ff.de reb.dũ.⁊ Bal. in.d.§.q absolutus.in fi.per illum tex. Nec ob.quod notatur in.l.ij.§.si dubitetur.ff.quẽad.testa.aperi.vbi habetur quod quis presumit̃ viuere vsq3 ad centũ annos: † q2 respondeo ꝙ illud procedit quando a principio fundamẽtum intẽtionis aduersarij mei est mors alicuius, ⁊ ego ad fundãdã intẽtionem meã non habebam necesse me fundare in vita illi⁹. Nam tunc l3 aduersarius meus probet illum fuisse natũ ⁊ viuum fuisse, iam est longissimũ tẽpus, nõ sufficit hoc ad probandũ quod sit mortuus: q2 presumitur viuere saltem vsq3 ad cẽtũ annos. Sed in casu nostro fundamentũ intẽtionis aduersarij est probare superexistentiã matris Bernardine, d3 illam probare. nec sufficit qd ꝓbet eã in aliquo tẽpore extasse in rerũ natura: vt clare deciditur in locis preallegatis. facit qd not. Bar.in.l.in confirmando.ff.de confirma.tuto. Accedit qd dicunt moderni, vt Raph. Cuma.⁊ Lud. Roma.in.l.s3 si sua.ff.de acquiren.heredita. alias est in.l.heres institutus. vbi dicũt ꝙ aut principalis questio est de vita alicui⁹.⁊ tunc aliquis presumit̃ viuere vsq3 ad centũ annos ꝑ notata in.d.§.si dubitetur. Aut est questio de hoc incidenter, ⁊ tunc secus per.d.§.qui absolutus. constat autẽ quod ista superexistentia matris incidenter dicit̃ esse deducta ꝑ res. vt probat̃ in.l.j.C.de ordi.iudici. Ergo nõ sufficit ꝓbare, quod aliquo tẽpore vixerit, nisi ex actis appareret, qd agens confiteretur matrẽ viuere, ⁊ reus talẽ confessionem acceptasset. verum q2 qualiter acta se quant̃ nõ vidi: q2 mihi non sunt exhibita. iõ q̃tũ ad hoc incidens specialiter nõ scribo. ¶ Subdo tamen si mater transiuit ad secunda vota, vt verbo fertur nõ potest petere nisi vsumfructũ patris sue, ⁊ Bernardina habebit totã ꝓprietatẽ ꝑ aut̃.de testã.C.de secun.nup. ¶ † Quo ad aliũ dubium, an sententia lata per dominum Julianum finito officio potestarie valuerit, ⁊ sic an videatur commissio facta sibi sub nomine dignitatis, an vero sibi vt ꝑuato, adeo ꝙ sit electa industria ꝑsone: ⁊ visa forma prime ⁊ secũde cõmissionis, ⁊ ꝙ in prima cõmissiõe lr̃e cõmissionis dirigant̃ egregio.ll.doctori do. Juliano potestati Foro semproni; ⁊ in ꝑ̃ncipio literarũ dicitur, egregie doctor dilecte noster ⁊c. puto concludendũ, quod dicta commissio non intelligatur facta dignitati [b] officij, s3 ꝑsone, ex quo facta est etiam expressio nominis proprij, vt probat̃ in.c.quoniã abbas.de offi.delega.⁊ ita est de mẽte abbatis antiqui ibi quẽ sequitur Jo. Andr.⁊ Jo.de imo.ibidẽ.⁊ non curant ipsi, an precesserit nomẽ proprium, aut nomen dignitatis.⁊ ita etiam t3 Petr.⁊ Cyn.in.l. more maiorũ.in.ij.q.ff.de iu.omniũ iu. quasi presumat̃ tunc electa industria persone. allegãt id qd habet̃ in.l.inter artifices.ff.de sol.⁊ id qd no.in.l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac.⁊ ita etiã vult Bal.in.l.si p̃ses.C.de cõdi.inser.in añpe.col.in ver. denuo quero dictũ est.⁊ hoc quãdo cõmittit̃ cognitio ⁊ decisio alicui⁹ cause sub vtroq3 nõie, vt dixi: quo casu magis conuenit considerari industria, ita procedit id qd habetur in.d.c. quoniã abb. Sed in his in quibus non consueuit cõsiderari industria: tunc bene attẽdit̃ an precesserit nomen proprium an appellatiuũ.⁊ ita loquit̃ text.in.l.si communis seruus ita stipuletur Lucio.ff.de stip.seruo. ¶ Preterea ẽt in casu nostro attendi d3, an precesserit nomẽ propriũ, an vero nomen officij, prout voluit Bar.in.d.l.more.in fi.per.d.l.si cõmunis seruus.⁊ Ant.de But.⁊.d.Cardi. Floren.in.c.qm̃ abb.⁊ adhuc habet Bernardina intentum: quia precessit nomẽ propriũ. vt patet ex superscriptione literarũ. facit quod no. Jo. And.in addi. Spec.in ti.de instru.edi.§.nũc vero aliqua.in additio.incip.omittit ⁊c.⁊ Cy.⁊ Pe.in.d.l.si plures.iiij.qd. Et eadẽ subscriptione vsus est princeps in scda cõmissione. Preterea in secũda commissione se refert ad primam: ergo dato quod in scda vteretur nomine appellatiuo, intelligetur esse personalis cõmissio, vt not. Bald.⁊ Ange.in.l.Jul.ff.de here.insti. ¶ Ultimo circa id quod allegat̃ ad infringendã dictã sententiam, qd nõ fuit seruata formata debita in mittẽdo causam consilio sapientis circa electionẽ cõsultoris ⁊ nũcij. Et videret̃ ꝙ sententia redderet̃ nulla, non obstãte quod commissum fuerit dicto dño Juliano, qd cognoscat summarie.extraiudicialiter, ⁊ sola facti veritate inspecta. ꝑ id ꝙ no. Bar.in.l.iiij.§.eritq3 dña.ad fin.ff.vi bo.rapto.⁊ Bal.in.l. quẽadmodũ.§.fi.ff.ad leg.aqui.⁊ Anto.de But.⁊ Joan.de Jmo.in cle.j.de supplen.neg.prela. vbi volunt quod si statuto cauet̃, qd potestas debeat ferre sententias cũ consilio sapiẽtis. Et alio statuto cauet̃, qd in certis causis potestas debeat procedere summarie; nam in isto scdo statur intelligi

---

[a] ¶ Mater. Cor. l.pe.C.de impu.⁊ alijs. Frã. Rip. l.hr̃des.§.cũ ita. nu.121.ad trebel.

[b] ¶ Dignitati. Adde Egid. belleme.deci.xxxix. Panor. Fel.de ci.d.c.quoniam.

tur repetita illa clausula: scilicet qd debeat ferre sententiã cũ consi. sapientis, vt cauebatur in alio statuto precedente p mo 23 dum regule per ibi allegata per eos. ¶ † Tñ hoc non obstãte puto in casu nostro contrarium, presertim propter decretum domini in quo prouisum est q̃ nulla sententia possit annullari ex defectu iuris positiui: sz nulla declarari vel ĩfringi. ꝛ sic iste defectus non sit iuris naturalis vel gentium, sed procedat a lege positiua, seu municipali: non dꝫ p hoc infringi sententia. Bene faciunt notata p glo. ꝛ docto. ĩ cle. sepe. de verb. signi. ꝛ per Bart. ꝛ alios in. l. filiusfamilias. ff. de dona. ꝛ in. l. j. ff. de dona. ꝛ in. l. j. ff. de testa. mili. ꝛ in extrauag. ad repri. in verbo, figura. ꝛ p Bal. ꝛ Ange. in. l. milites. C. de testa. 24 mili. cum suis cõcor. ¶ † Accedit etiã quod ps aduersa videtur ratificasse commissionẽ, soluẽdo nũtio expensas, vt in themate narratur p id quod voluit Spe. in titu. de sindico. ver. sed pone quod vniuersitas postea soluit expensas ꝛc. vbi dixit, qd si vniuersitas soluit expẽsas factas in lite per sindicum minus legitime constitutum, videtur ratificasse gesta per eum. arg. l. Paulus respondit non tantum verbis. ff. rẽ ra. ha. ꝛ. c. quod ad consultationem. de re iudi. per que apparet allegata in contrarium non obstare. ¶ Ex quibus concludo quod dicti substituti nõ excludũt. d. Bernardinã, ꝛ ad eã pertinere ab intestato hereditatẽ dictarũ Magdalene et Cõstantie saltẽ pro dimidia, posito qd vbi mr̃ extaret ad eã reliqua dimidia pertineret. s. quo ad vsumfructũ tm̃, si trãsiuit ad scd̃a vota. ꝛ tota proprietas ad Bernardinam. Alex.

Epitome.

¶ Si probatur per duos testes q̃ testator asseruit certam scripturam esse testamentum suum valet inter liberos, nec presumitur quod voluerit se arctare ad testãdũ in scriptis.

Consilium. CLXXVI.

Viso processu inter dominam Nicolitiam quondã Francisci de Carisijs agentẽ, ꝛ venerabilem virũ Jacobũ olim ser Hippolyti se defendentẽ, visisq; his que elegãter ꝛ copiose ↄsulendo allegata sunt per eximium iuris doctorem Frãciscum de Citadinis mihi tanquam fratrẽ dilectissimum, ꝛ quondã acutissimũ discipulũ meum, cõcurro in eandẽ opinionem cũ prefato domino consulente, quod partes sint in absoluendo diffinitiue dictum Jacobum a petitione dicte Nicoletie. Nam dicta Nicolitia agit petitione hereditatis 1 tanquam heres dicti Francisci ab intestato. † Et tamen nõ apparet, quod ipsa legitime adiuerit hereditatẽ dicti Francisci: igit̃ sibi non competijt petitio hereditatis. l. ij. ꝛ. iij. ff. de peti. here. Qd autem nõ sit adita hereditas legitime per ipsam Nicolitiam nõ cõstat ex actis mihi exhibitis, maxime cũ per se, ꝛ non per procuratorem possit adiri hereditas. l. Paulus. alias incipit, p procuratorẽ. ff. de acq. here. Preterea in libello dicte Nicolitie ↄtinet̃ qd ipsa nescit, nec scire potuit an dictus Franciscus de Carisijs eius pater fecerit testm̃ vel non, qbus verbis libelli statur contra libellantẽ. l. cum precũ. C. de lib. cau. l. ij. C. de insti. ꝛ substi. sub ↄdi. fa. Et per dicta verba euidenter apparet qd ipsa Nicolitia ignorabat ex qua causa sibi deferretur successio, scꝫ an ex testamento vel ab intestato, ꝛ sic an successio versaretur in causa testati, vel in cã intestati. ꝛ hoc sufficit ad impediendũ aditionem hereditatis. l. si is ad quẽ ꝛ. l. pater. ff. de acqui. here. ꝛ not. gl. ꝛ doc. in. d. l. is potest, e. ti. ꝛ ibi dat Bar. practicam seruãdã, qñ quis vult certiorari an testm̃ fecerit defunct⁹: q2 authoritate iudicis interrogabunt̃ notarij, ꝛ vicini, ꝛ cõsanguinei, vt ibi plene per eum insup tuetur Jacobus potissimo fundamento: q2 probatũ est per illos quatuor testes, qd dict⁹ Frãciscus condidit testamentũ corã septem testibus rogatis, in quo instituit sibi heredes suos filios masculos, si qui nascerentur, ꝛ nullis nascentibus filijs instituit filios masculos dicti Hippolyti, ꝛ Lucie dicti testõris, ꝛ ↄ̃r instituit dictũ Jacobũ filiũ masculũ dicti Hippolyti ꝛ dicte Lucie, vt constat ex processu. ꝛ sic apparet qd non sumus in cã ĩtestati, ex qua agit Nicolitia. Et qd in testõ nõ fuit instituta vniuersaliter, nec in quota hr̃ditatis, sed ipsa Nicolitia ꝛ etiã Lucia fuerunt in testamento honorate in dote, ꝛ in certa quan2 titate, ꝛ prohibite plus petere. ¶ † Et quãuis dicta vltima voluntas non probetur per plures testes quã p quatuor: tñ quaternis eius etiã condita inter liberos valet, et si nõ probetur p plures: imo vr̃ quod duo sufficerẽt, vt no. gloss. in. l. fin. C. fami. ercisc. ꝛ in aut. qd sine. C. de testa. ꝛ in aut. de testa. imperfe. §. j. ꝛ in aut. de triẽ. ꝛ semis. in. §. quod sepe. Et notãt doct. in. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. p illũ tex. ꝛ. d. l. fi. cum simi. imo nec requiritur quod testes sint rogati, vt est gl. no. in. l. fi. ad fi. C. de cod. ꝛ notat Bal. ꝛ alij post eum in. d. aut. quod sine. ꝛ Ang. in. d. aut. de testamento imperfe. in prin. ꝛ in. d. §. ex imperfecto. ¶ Nec obst. si diceretur quod quãdo testamentum in scriptis est conditum inter liberos, si est imperfectum ratione solennitatis, ad hoc vt valeat regritur quod sit scriptum vel subscriptũ a patre, iuxta id quod habetur in. d. aut. quod sine. ꝛ in aut. si modo. C. fa. a ercisc. ꝛ non est probatum per testes quod illa scriptura [a] testamenti sit de manu dicti testatoris, quamuis testes dicant 3 qd testator asseruit se manu sua scripsisse. † Quia potest rñderi primo quod illa assertio testatoris dicẽtis illã scripturam esse de manu sua, sufficiat ad probandum quod fuerit scripta manu sua ꝛ per eum, vt not. Bald. in. l. captatorias. in. v. q. C. de testa. mili. allegat in ar. l. cum antiquitas. ad fin. C. de testa. Secundo respondeo quod etiam posito quod nõ ↄstaret qd dicta scriptura esset de manu propria testatoris: tñ attento qd testator voluit illam dispositionẽ valere omni meliori modo quo posset, vt in ea continetur, ꝛ etiam si non expressisset, subintelligeretur qñ talis vltima volũtas est cõdita inter liberos, vt est gl. no. in. l. coheredi. §. cũ filie. in verbo, non valuit. ff. de vulg. ꝛ pupil. quam ad hoc vt multũ not. Jo. de Jmo. ibi, ꝛ in. c. Raynu. in. xviij. col. de testa. post Anto. de But. ꝛ ibi notat etiam glo. in. l. filie. C. fami. ercisc. in verbo intestato. ibi dum gl. dicit sed ꝛ nihilomin⁹ ꝛc. iũcto text. cum gl. ponderat ibi Raph. Fulg. dicens alibi non reperiri 4 super quarum glo. veritate non oportet insistere, † postq̃ est expressa dicta clausula in dicta dispositione. et ideo virtute dicte clausule quod valeat omni meliori modo ꝛc. resultat qd posito qd dicta vltima voluntas non posset valere tanq̃ vltima volũtas in scriptis condita, debet posse valere tãquã vltima voluntas nuncupatiua, postq̃ probatur per duos: 5 imo per quatuor testes ↄtestes. † Nã vbicũq; quis fecit testamentũ in scriptis: si tñ nõ appareat ipsum voluisse se arctab re ad viã testãdi in scriptis: põt testm̃ sustineri [b] in vim nuncupatiui testamẽti, si interueneũt solẽnia requisita ad vltimam voluntatẽ nũcupatiuã seu sine scriptis vt no. Cy. in. d. l. hac consultissima. §. per nuncupationẽ. bene facit. l. si miles q destinauerat. ff. de testa. mili. ꝛ. l. j. ff. de iure codi. §. fin. ff. de leg. ij. l. ex ea. §. j. cũ si. ff. de testa. ¶ Nec ad hoc ob. si dicat̃ qd non põt valere in vim vltime volũtatis facte per nuncupationẽ, eo q2 nõ fuerũt corã testi. exp̃ssa noĩa hr̃dũ iuxta. l. iube 6 mus. C. de testa. ꝛ. l. heredes palã. in prin. ff. eo. tit. † Q2 rñderi põt q̃ satis est qd testõr dixerit corã testib⁹ put dixit, scꝫ qd illud erat testm̃ suũ qd erat ibi scriptũ manu sua, ꝛ clausum ꝛ sigillatũ, cui testes rogati a dicto testõre se subscripserunt: ꝛ sic saltẽ implicite videnť fuisse noĩati ꝛ nũcupati heredes illi qui ibidẽ erant descripti, vt voluit Barto. ꝛ alij post eũ in. l. si ita scripsero. per illum tex. ff. de cond. ꝛ demon. ꝛ pbatur in. l. asse toto. ff. de here. insti. ꝛ ibi etiã in instõne hr̃dis hoc expresse tꝫ Bal. Ang. ꝛ Mod. ꝛ probatur etiã l. fi. ꝛ ibi hoc no. Ray. ꝛ Bar. in fi. C. de fideicõ. Et alij post eum ibi. ꝛ Bar. in. l. quẽ here. in prin. ff. de reb. dub. p illũ tex. ꝛ p Bald. in. l. captatorias. in. v. q. ꝛ Joã. de Jmo. in. l. illa institutio. ff. de her. insti. ꝛ in. c. cũ tibi. de testa. ꝛ Pau. de Cas. in. l. vbi au7 tem nõ apparet in. §. sed qd vinũ. ff. de ver. obl. † Nec ad hoc ob. d. l. hac consultissima. ĩ prin. vbi in testõ in scriptis ↄdito regrit̃, qd testõr exprimat corã testibus, qd illud vult esse testamentũ suum. vnde si propter hoc haberet̃ perinde acsi nomina heredũ fuissent coram heredib⁹ nũcupata: sequeret̃ qd omne testamentũ in scriptis conditũ propter aliquẽ defectũ vt q2 testes nõ sigillassent, vel omnes non scripsissent, saltem valeret vt nũcupatiuũ, si testes deponãt se audiuisse a testatore qd illud erat testm̃ suum: ꝛ tñ ↄ̃riũ est de mẽte. d. l. hac cõsultissima. in prin. ꝛ. l. ad testiũ. post prin. eo. titu. Et propter hoc Pau. de Cast. in. l. si ita scripsero. dicit se semp dubitasse de illa decisiõe Bar. ibi, an habeat locũ q̃tũ ad institutionem heredis: tñ ipsemet Pau. in. d. l. heredes palã. in princ. tꝫ opinionẽ Bar. etiã q̃ ad institutionẽ hr̃dis, q̃ etiã tenent alij quos retuli. s. ꝛ pbatur in. d. l. asse toto. ꝛ ibi clare Bald. 8 Ang. ꝛ Mod. cũ alijs. s. alleg. † Et ad arg. allegatũ in ↄ̃riũ rñdet Pau. de Cas. in. d. l. heredes palã. ĩ prin. qd illud pcederet qñ apparet testatorẽ voluisse testari in scriptis, vt q2 fecit aliqs subscribere et sigillare. Jdeo tũc si nõ vꝫ, vt testm̃ in scriptis, vt voluit testõr: non valebit etiã vt nũcupatiuũ, argu.

---

[a] ¶ Scriptura. s. libro. iij. consilio xxxvj.

[b] ¶ Sustineri. Cor. cõsil. cxviij. consi. cccvij. libr. iij. consil. lxxvij. col. fi. libr. iiij.

argu.l.nō codicillum.C.de testa.Secus quando apparet qđ testator noluit restringere ad viā testādi i scriptis,vt fuit in casu nostro,in quo testator adiecit clausulam,qđ volebat valere omni meliori modo quo posset:qr tunc procedit decisio Bar.ꝛ aliorum in.d.l.si ita scripsero.scilicet qđ testamentū valebit,vt vltima voluntas facta per nūcupationē,cū probatū sit per testes,qđ testator dixerit quod illud erat testamentū,ꝛ ita etiā est de mēte Cy.in.d.§.per nuncupationē. ꝛ expressius vult Pau.de ca.in preallegata.l.heredes palā. ꝛ vbi etiā non potuisset dicta vltima volūtas valere iure di recte institutionis,non est dubiū,qđ valuisset iure fideicommissi inter liberos,ꝑpter clausulā codicillarē per ea q̄ habētur in.l.sceuola.ad treb.ꝛ in.d.l.ex ea.§.j.de testa.ꝛ plene notatur in.l.j.ff.de iure codicil.iunctis his que habenť in.d.§. ex imperfecto.ꝛ in.d.l.fin.C.fa.ercisc.ꝛ ideo obstaret dicte do. Nicolitie exceptio dolo facis, quod petis:quia petis quod ꝑ fideicōmissum restitutura es.l.dolo.ff.de doli exce.¶Non obstat etiā si diceretur,quod ea que habētur in.d.§.ex imperfecto,non habent locū in casu nostro:qr illa locum habent in vltima voluntate cōdita inter liberos,ꝛ iste dominus Jacobus natus ex filia non dicitur de liberis testatoris.qr respō-

9 deo qđ vt etiā dixit prefatus dominꝰ consultor:†imo de ꝓpria significatione veniūt nepotes ex filia.l.j.C.de condi.inser.ꝛ.l.cognoscere.§.j.ff.de verb.signi.ꝛ ideo videmus,qđ in hac materia non refert,an isti liberi sint per lineā femininā, vel masculinā,vt in.d.§.ex imperfecto.ꝛ in authen.de testa. imperfec.circa prin.ꝛ notatur in.d.l.fi.C.fami.erciscund.Et qr istud meo iudicio nullum in se habet probabile dubium, idcirco sup eo vlterius non insisto.posito enim, qđ non essemus in casu posito in.d.auť.quod sine.ꝛ in corpore vnde sumiť:nō pōt inficiari,quin sustineať dicta vltima voluntas ꝑ ea que traduntur in.d.§.ex imperfecto.text.secundum communem opinionē etiam locum habet in nuncupatiuo testamento,vt no.glossella.in.d.§.ex imperfecto.ꝛ Cy.Bar.ꝛ magis communiter doc.in.d.auť.qđ sine,post glo.ibi.ꝛ Jaco. in auť.si modo.C.fa.erc.ꝛ ita sum solitus tenere legendo illā auť.qđ sine.ꝛ ibi rñdeo ad ea q̄ nonnulli moderni conātur in contrariū adducere,que non puto expedire referre, cum in iudicādo nō sit recedēdum ab opinio.glo.ꝛa cōi sñia.¶Qđ autē dicta vltima voluntas possit sustineri tanꝙ nuncupatiua,ꝑbaui supra p.d.l.asse toto,declarando ꝛ inducendo vt supra iuncta clausula predicta apposita in testamento dispo

10 nente,ꝙ valeat oī meliori,mō ꝛc.¶†Pōt etiā ex alio capite posse dici probatā esse dictam vltimam voluntatem per dictos quatuor testes:qr cum simus in terris ecclesie, sufficiūt etiā in dispositiōe ad nō pias causas duo testes cū presbytero parochiano:vt i.c.cū esses.de testa.ꝛ ibi est scripta rō in.l.s.quia in ore duorum vel trium stat omne verbum.ꝛ secundum Spec.in titulo de instrumen.edit.§.compendiose. versi.item per ius canonicum.ꝛ do.Joan.de Imo.ꝛ domi. Abb.sicu.in.d.c.cū esses.Sufficit autem ꝙ loco presbyteri parochiani interueniāt alij duo testes ꝛ sic quatuor in totū: qr validior est vox duorū testiū,ꝙ vniꝰ,quantūcūqꝫ authorizabilis persone.c.cū a nobis.c.lꝫ ex quadā.ꝛ.c.lꝫ vniuersis.

11 de testi.¶†Nec dicať ꝙ dicta vltima volūtas nō valuit:qr in ea nō fuit relictū factum filiabus testōris iure institutionis.§.aliud quoqꝫ capitulum.in auť.vt cū de app.co.Qr potest pluribus modis respōderi,vel ꝙ illud nō requiriť in vltima voluntate minꝰ solenni cōdita inter liberos,vt est glo. not.in auť.nouissima.C.de inoffi.testa.ꝛ in.c.si pater.in verbo instituit.de test.in.vj.ꝛ Azo in summa.C.de inoffi.testa. sequitur Jaco.Butri.in.d.auť.nouissima.ꝛ Mattheus de Mat.in suis nota.ciiij.arg.d.§.ex imperfecto.ꝛ per.d.auť.

a nouissima.ꝛ soleo referre in.l.inter cetera[a].ff.de li.ꝛ posthu. ¶Potest etiam responderi tenendo opinio.Hostien.in.c.

12 Raynu.de testa.ꝛ Bald.in.l.fi.C.fami.ercis.†ꝙ de equitate canonica seruanda in terris ecclesie non requiriť titulus institutionis,per tex.in.d.c.Rayn.vel fm Anto.de Butri.in

b d.c.Rayn.per illū tex.ꝙ verbum relinquo[b] relatum ad dotem trahitur ad institutionem:qr dos est quid vniuersale.l. quod diciť.ꝛ ibi notatur.ff de impen.in rebus do.fa.ꝛ plene notať per docto.in rubri.ff.soluto matrimo.ꝛ cum illa opinione Anto.de but.concordat Ang.in consi.lxxxj.incipiē.

13 domina.Maria de Bastarijs.†ꝛ constat ꝙ secundū magis communem opinio.filia potest institui in dote etiam si iam data a patre,vt per gl.ꝛ doc.in.l.iij.§.sed vtrum.ff.de minori.ꝛ Spec.in titulo,de instrumen.edi.§.vt autem.in versiculo,sed super.ꝛ doc.in.d.c.Raynutius.ꝛ ibi dicit Jo.de imo. in.vij.col.ꝙ ista est magis cōis opin.ꝛ notat etiam ipse in.l. suus quoqꝫ.in prin.ff.de here.insti.Tamē hanc responsionē nō pono ꝑ cōstāti,nec est necessariū stantibus alijs responsionibꝰ.Vel pōt respōderi ꝙ illa verba adiecta in testamento.s.ꝙ vult valere omni meliori modo quo pōt,operanť vt verbū relinquo,relatū etiam ad rem particularē trahať ad institutionē.est de mēte Bal.in.l.quoties.C.de her.inst.ꝛ expressiꝰ voluit Rapha.Cuma.in.l.his verbis.in princi.ff.de

14 he.inst.¶†Preterea adest clausula codicillaris q̄ operatur qđ saltem iure fideicōmissi possit dictꝰ Jacobꝰ retinere,vt dixi supra,etiā quando dispositio vltime voluntatis fuisset nullo modo solēnis:ꝛ etiā si non esset inter liberos,dūmodo probaretur per duos testes,ꝓpter naturalem obligationē vt notabiliter voluit Bal.in.l.si post diuisionem.ad finē.C. de iuris ꝛ fac.igno.Plus voluit Bal.in.l.si adulta.C.de heredi.actio.ꝛ Rapha.in.d.l.his verbis.ꝛ Ludo.Roma.in.l.

15 nam quod.§.fi.cum.ll.sequen.ff.ad treb.†quod quando relinquitur certa res particularis filio per verbū relinquo,cū prohibitione qđ non possit plus petere,ꝓut fuit in casu nostro,videať sibi relictū iure institutionis:qr videtur testator velle cōpēsare cum legitima.Et sic satis videtur relinquere iure institutionis,prout debeť legitima.argu.l.si debitor.ff. ad leg.fal.Facit quod not.Bar.in.l.fi.ff.de pecu.leg.ꝛ in authen.vnde si parens.C.de inof.testa.Tamen quia in hac vltima rñsione aliqui contradicunt:adhereo magis alijs superioribus.¶Vltimo nō obstat si diceretur quod dicti testes sunt contrarij:quia dictus ser Monaldinus videtur deponere,ꝙ post subscriptiones testium:testator sigillauit testamentū.sed dicti ser Franciscus ꝛ Antonius dicunt,qđ ante subscriptiones testiū erat sigillatum:quia ad hoc respondeo,qđ dictum testamentū plura habebat sigilla, vt etiam ipsemet ser Monaldinꝰ dicit,ꝛ vt verbo fertur,adhuc appa ret ex inspectiōe dicte scripture de pluralitate sigilloꝝ,ideō propter pluralitatē actuum cessat contrarietas.c.cum tu.de testi.ꝛ ibi notatur maxime ꝑ Ant.de Bu.ꝛ no.Spe.in titu. de test.§.de interrogatorijs.ver.qd si vnꝰ testis dicit se vidisse.ꝛ in ver.sꝫ.cū si.vnde potuit esse appositū vnum sigillum anteꝙ fieret subscriptiōes,ꝛ aliud post subscriptiones.Preterea posito ꝙ esset cōtrarietas ꝛ repugnantia,que in veritate non est:tamen preferretur testimonium plurium testimonio vnius,per ea que plene traduntur in.c.nostra.de test.Et ideo etiam illi tres testes sufficerent sine quarto,vt patet ex superius dictis.Ex quibus concludo dictum Jacobum fore absoluendum.

Consilium.CLXXVII.

Vide.s.lib.ij.consi.lij.quod hic duplabatur.

Mattheus virundi testādo sic disposuit:In omnibus autē alijs suis bonis mobilibus ꝛ immobilibus iuribꝰ ꝛ actionibus tā presentibus ꝙ futuris Virundū eius filium legitimum ꝛ naturalē,ꝛ Jacobum filiū quondā Bartholomei filij dicti testatoris suū nepotē, sibi heredes vniuersales instituit,ꝛ eos adinuicē substituit: ꝛ si dicti eius heredes omnes decederent quandocūqꝫ sine liberis,substituit eis,ꝛ cuilibet eorum dictas dñam Bellam eius filiā,ꝛ Franciscam ꝛ Zānā[c] suas neptes equis portionibus,mortuo testatore heredes instituti adierūt hḋitatē nullo cōfecto inuētario.Jacobꝰ postea decessit intestatus, ꝛ adultus absqꝫ liberis,superstite Virundo ꝑdicto.Virundus viuēs alienauit bona hereditatis excedētia valorē pro duabus partibus ex tribus totiꝰ hḋitatis.deinde decessit Virūdus absqꝫ testamēto ꝛ absqꝫ masculis,sed solummodo superstitibus ꝛ relictibus Bella filia testōris,ꝛ Frācisca filia Bartholomei alterius filij testatoris predefuncti viuo testatore,ꝛ Zanna filia Virundi,q̄ voluit tāꝙ substitute vēdicare bona dicti quōdā testatoris,nō obstantibus alienationibus factis per ipsum Virūdum.¶Queritur an possint emptores retinere dicta bona saltē ratione legitime,ꝛ Trebellianice:ꝛ pro quanta parte.

a ¶Inter cetera. Ubi cōtra.tenet vide.s.eo.consi. clxviij.nu.6,

b ¶Relinquo.Vide.s.eo.cōsi.clxviij.n.7. benedi. repet.c.Raynu. ver.i eodē testa. relinquens.j.

c ¶Zannam.hec erat filia Virundi instituti.

Epitome.

¶Substitutio sic facta,si decesserit sine liberis intelligať tā de liberis feminis,quod de masculinis vel etiam descendentibus per feminam:nisi testator substituerit filias instituti.

Consilium.CLXXVIII.

Attētis verbis testamēti predicti, ⁊ alijs q̄ supra narrant̄ in themate, presupꝑono qđ dicit̄ euenisse casum dicte substitutionis facte in casu quo dicti oēs heredes testatoris decederent sine liberis: qꝛ Jacobus decessit sine liberis, ⁊ Virundus decessit nullo alio descendente relicto, q̄ꝫ dicta Zanna eius filia. ¶ 1 † Et lꝫ q̄n fit substitutio alicui ꝑ illa verba: Si decesserit sine liberis, intelligat̄ tam de liberis feminis, q̄ꝫ de liberis masculinis, vel etiā descendentibus per feminā. l. cognoscere. §. liberorū. ff. de ver. sig. l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius vo. l. j. de cōdi. inser. ⁊ no. Host. ⁊ Jo. An. in c. Ray. de testa. vbi c̄t volunt idē esse q̄n dictū esset, si decesserit sine filijs, qđ est fortius per. l. si quis filiab⁹. ff. de test. ⁊. l. j. ⁊. l. si qs ita dederit. ff. de ver. signi. Tamen in proposito nostro non dicitur deficere conditio dicte substitutionis, licet Virund⁹ decesserit superstite dicta Zanna filia sua: qꝛ testōr in casu q̄ dicti sui heredes oēs decederēt sine liberis, substituit dictam Zānā, ⁊ dictas alias duas mulieres, ⁊ sic intellexit testōr dicta verba substitutionis, scilicet si decederent dicti heredes sine liberis. i. sine alijs liberis, excepta Zanna: qꝛ per sequentia de necessitate declaratur, quod in precedentibus ita fuit volūtas testātis. l. si seru⁹ pluriū. §. fi. ⁊. l. qui filiab⁹. in princ. ff. de leg. j. Et alias testōr fuisse sibijpsi statim contrarius, q̄ interpretatio vitanda est. l. non ad ea. ff. de condi. ⁊ demon. ¶ Hoc presupposito dico, qđ dicta substitutio compēdiosa facta dictis heredibus cuilibet ⁊ eorum, si oēs decederent sine liberis, habet effectū ad cōmodū dictarū dn̄arū Belle, Francisce, ⁊ Zenne substitutarū, quo ad omnia que fuerūt in bonis dicti Matthei tp̄e mortis sue, salua tamen legitima dictorū Jacobi ⁊ Virundi, ⁊ Trebellianica: qꝛ lꝫ sit facta substitutio, ⁊ euenerit casus substitutionis fideicommissarie cōprehense in dicta cōpendiosa, iuxta. l. precibus. cum ibi notatis. C. de ipu. ⁊ alijs substi. ⁊ in c. Ray. de testa. ⁊ plene legitur ⁊ notat̄ in. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ pap. 2 † Cū venit deducenda legitima dicti Jac. in qua non potuit grauari ꝑ fideicōmissum. l. quoniā in prioribus. C. de inoffi. testa. l. cum patronatus. ff. de leg. ij. ⁊ notatur in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. Et attento quod vltra dictos Virundū ⁊ Jaco. erant etiam alie due persone de descendētibus dicti testatoris, q̄bus debebat̄ legitima. s. Bella filia testatoris, ⁊ Frācisca neptis testatoris ex Bartholo filio predefuncto viuēte testōre, q̄ Frācisca erat sororꝛ dicti Ja. ¶ Igit̄ legitima dicti Virūdi erat vna. xij. ps, ⁊ vna tertia ps alteri⁹ duodecime partis bonorū dicti testōris ꝑ ea q̄ habētur in. §. j. in autbentica de tri. ⁊ semis. Nam vt ibi habetur tertia pars totius erat legitima portio omnium descendentium dicti testatoris cōputata dote dicte Belle sibi in legitima. l. q̄m nouella. C. de inoff. testa. ⁊ hoc quia in loco non presupponitur extare statutum excludens descēdētes feminas a successione vel legitima ꝑpter existentiā masculorū: ⁊ sic equaliter vocabuntur ad legitimam descendentes femine, sicut ⁊ masculi de iure cōi. l. fin. C. de liber. prete. l. lege duodecim tabularū. C. de legi. hered. Jd vero qđ iure legitime spectabat ad dictū Jacobum, nō peruenit ad dictum Virundum in aliquo ab intestato: quia quicquid ptinuit iure legitime vel Trebellianice ad dictū Jacobum mortuum ab intestato, spectauit ad Franciscam eius sororē tanq̄ proximiorē. vt in autben. cessante. C. de leg. here. 3 † ⁊ lꝫ Virundus ⁊ Jacobus fuerint inuicē seu reciproce substituti in testamento Matthei: tn̄ illa reciproca substitutio simplex non continebat nisi vulgarem substitutionē, non autem fideicommissariam. l. iam hoc iure. in princ. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. ij. ⁊ ibi Bar. C. de impu. ⁊ alijs substitu. ⁊ not. Bar. ⁊ alij in. l. Lucius. in. iij. ⁊ in pe. q. ff. de vulg. ⁊ pup. cum simi. Que vulgaris substitutio expirauit adita per eū hereditate dicti testatoris. l. post aditā. l. precibus. C. de impub. ⁊ alijs substi. Et sic Virundus ex illa substitutione nihil petere potuit de pte relicta Jacobo. Debet ergo deduci de dicta hereditate restituenda dictis mulieribus dicta legitima Virūdi, q̄ est vna duodecima ps, ⁊ vna tertia pars alterius duodecime ptis. ⁊ c̄t dꝫ reduci Trebellianica, quā detrahere poterat dict⁹ Virundus de illa parte hereditatis, quam fuit grauatus restituere dictis tribus mulieribus, si ipse ⁊ Jacob⁹ decederēt sine liberis: que Trebellianica est quarta eius quod ipse Virundus habebat restituere deducta legitima dictorū descēdentiū testatoris. Et sic dicta Trebellianica, q̄ ꝑ dictū Virundū potuit detrahi, erat vna duodecima ps toti⁹ dicte hereditatis testōris, vt pꝫ ꝑ ea q̄ habent̄ in. c. Raynu. ⁊ in. c. Raynal. ⁊ ibi gl. in verbo nō expresserit facta debita computatione. 4 † Unde bona primo alienata per dictum Virundum debent imputari in ratam dicte sue legitime ⁊ Trebellianice. l. Marcellus. §. res q̄. ⁊ ibi no. doc. ff. ad Treb. Et sic quatenus cepit Virundus alienare, valuit alienatio vsq̄ ad dictam suam legitimam ⁊ Trebellianicam, q̄ ascendunt ad duas duodecimas partes ⁊ vnam tertiam alterius duodecime toti⁹ hereditatis dicti testatoris. Ea vero que abinde supra fuerunt alienata, veniunt reuocanda et retractāda per dictas mulieres substitutas: 5 † ⁊ absq̄ eo qđ mulieribus restitutio fideicōmissi re vel verbo facta sit, possunt agere ꝯ emptores possidētes dicta bona. l. fin. §. sin autē sub cōditione. ⁊ ibi notatur. C. cōia de legat. ⁊ no. glo. ⁊ doct. in. l. pe. C. ad Treb. ⁊ in. d. §. res q̄. ⁊ glo. insti. de fideicom. hered. in. §. sed quia. in verbo, restituuntur. Et ad dictam substitutionem fideicommissariam vocantur dicte tres mulieres equaliter. Tū dicta Frācisca, q̄ est heres Jacobi fratris sui ab intestato defuncti, dꝫ de parte in qua fuit institutus Jacob⁹ deducere legitimā Jacobi: que legitima Jacobi vna cum legitima ipsius Francisce ascendit ad vnam duodecimam partē: ⁊ vnā tertiā partē alterius duodecime ptis totius hereditatis dicti testatoris, cōputata dote dicte Francisce in dicta legitima. Et etiā poterit deducere dicta Francisca de dicta parte, in qua fuit institutus Jacobus Trebellianicā, quā potuit detrahere dict⁹ Jacob⁹, q̄ trebellianica facta primo deductione totius legitime dictorū descendentium testatoris vr̄ fuisse vna duodecima pars totius hereditatis dicti testatoris ꝑ ea que dicta sunt. s. Et silr̄ dicta Bella debet habere suā legitimā de bonis ⁊ hereditate dicti testatoris, q̄ est similiter vna duodecima pars, ⁊ vna tertia ps alterius duodecime totius hereditatis testatoris, cōputata dote, ⁊ omni legato in dicta sua legitima. Et reliquum diuidetur postea inter dictas tres mulieres equaliter. ¶ Ex q̄bus apparet, quod emptores dictorū bonorū p̄nt retinere, quatenus est pro duab⁹ duodecimis partibus ⁊ vno tertio alterius duodecime partis. De residuo totius hereditatis dꝫ deducere Bella vnā duodecimā partem, ⁊ vnam tertiū alterius duodecime partis pro sua legitima, computata in ea omni dote ⁊ legato habito de bonis testatoris: ⁊ Francisca similiter dꝫ deducere ꝑ legitima sua ⁊ Jacobi fratris sui, ⁊ pro Trebellianica dicti Jacobi, duas duodecimas ptes, ⁊ vnum tertium alterius duodecima cōputādo in hoc omnē suam dotem ⁊ legatum habitū de bonis testatoris. ¶ Residuum vero totius hereditatis testatoris, quod videtur ascēdere ad sex duodecimas partes totius hereditatis, dꝫ equaliter diuidi inter dictas tres mulieres: ⁊ sic de illo residuo q̄libet earum habebit duas duodecimas. Et sic cōclusiue emptores tenebunt pro duabus duodecimis partibus et vno tertio. Et de residuo totius hereditatis Bella habebit tres duodecimas partes ⁊ vnū tertiū alterius duodecime cōputata ⁊ sibi in hoc dote ⁊ legato: ⁊ Francisca habebit ex persona sua ⁊ Jacobi fratris sui cuius ipsa est heres q̄tuor duodecima ⁊ vnum tertium alterius duodecime cōputata sibi in hoc dote ⁊ legato. Zāna vero habebit duas duodecimas partes totius hereditatis.

a ¶ Profectum. Andre. Iser. de alie. feud. pater. col. iiij. v. in vsib. feud. Cur. Junior trac. feudo. par. iij. num. 43. Bertran. consil. cccvj. libr. ij. cōsi. ccclxxxi. col. j. li. iij. Alber. Bru. cōsi. lviij. limitat Egid. bellemere decisio. dccxlij. Franc. Cre. not. lxxxij. Bertran. consil. lxxiij. li. ij. Jaco. de sancto Georg. trac. feudo. ver. dictique vasal. promi. nō commit. felo. colum. xvj.

Summarium.

1 Filie datum contemplatione patris, profectitiū est. numero. 2. ⁊. 3.
4 Legitima qualiter replenda de substantia patris. nu. 5. 6.
7 Relictum pro dote non iudicatur vt legitima. nu. 8. 10.
11 Effectu eodem dato, idem iudicat̄ de casu vero, qđ de ficto.
12 Verba debent accipi secundum subiectam materiam.
14 Summe maiori an minor insit, quando diuersa ratio. n. 15.

Consilium. CLXXIX.

Viso processu inter magnificam Nobilem consortē Magnifici viri dn̄i Marini Leonis nobilis Veneti agentē, ⁊ Magnificos dominos Vincelaum ⁊ Hugonem de Rangonib⁹ defendētes. Consideratisq̄ nōnullis dubitationibus suoꝛ 1 tis, dicam quā breuius potero. quid superinde sentiā. † Et presupꝑono primo pro fundamento, qđ illud quod datum esset pro dote prefate domine Nobili, contemplatione magnifici Gerardi de Rāgonibus eius quondā patris, debet 2 iudicari profectū [a] a p̄re, ⁊ sic dos profectitia. adeo qđ etiaꝫ si de legitima aliqua debita dn̄e Nobili tractādū esset, deret taliter

taliter datū cōputari in legitimā, seu in id qđ loco legitime subrogat: lꝫ de ꝓprio ere dicti Sirardi nō processerit, satis est enim qđ a causa sua processerit. hoc volūt Pet. ⁊ Cyn. in
2 l. omnimodo in. i. q. C. de inoff. test. †vbi querunt pone qđ pater nō emit militiam filio, sed precib⁹ acquisiuit sibi: an computabit in legitimā: arguunt primo qđ non. arg. illius text. a contrario sensu. Tandē decidūt quod imo computabit in legitimam: quia profectitium reputatur. allegāt. l. sed si plures. §. in arrogato. de vul. ⁊ pup. qui tex. proprie loquitur q̄n alius a contemplatione patris dedit filio. Idē vult Rayne. in. d. l. omnimodo. ⁊ etiā Guli. de Cu. ibi allegando dictū. §. arrogato. Hoc etiam clare vult Sali. in. d. l. oīmodo. §. fin. p illum tex. in ver. occasione. dicens per illum textū probari qđ omnia patris occasione seu cōtēplatione acquisita filio computantur in legitimam. idem est de mente Bar. in. l. in quartam. ff. ad leg. fal. circa vlti. col. ⁊ in consi. cxxxi. inci. primo arguitur. vbi vult non esse necessarium qđ pater det dotem: sed satis esse quod occasione eius quod fecit pater vel auus filia vel neptis dotem habeat ad hoc vt sibi in legitimam imputet, per dictā. l. omnimodo. †Hoc ibi expressius vult Angel.
3 concludens quod si auus dedit dotem nepti,[a] ⁊ queratur an si postea neptis petat legitimam in bonis patris sui, debeat in talem legitimam cōputari dos data ab auo, debebit cōputari si auus dedit illam dotem contemplatione filij, id est patris nepotis. si hoc cōstat manifeste, vel per vehementia indicia per. l. dedit dotē. ff. de col. bo. iūcto. d. §. in arrogato, quasi videatur primo tradita filio, ⁊ postea per filium nepti. l. iij. §. si. ff. de do. inter vi. ⁊. l. singularia. ff. si certum petatur. ⁊ cū dicta occasione Ang. transit etiam simpliciter Joan. de Jmo. in. d. l. in quartam. ita etiam consuluit Ang. in consi. lxxviij. inci. Joannes Philippi ⁊c. in consi. seq. per dictā. l. dedit dotem. ⁊. §. in arrogato. iuncta. l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. Hoc etiam cōsulendo firmat Pau. de Cast. lib. ij. cōsil. xcvj. inci. si dicta Cornelia per. l. municipalem est exclusa ⁊c. vbi concludit, quod si pater habens bona communia cū fratre. dotauit filiam fratris de bonis communibus, censetur pro parte ipsius dotantis voluisse donare mulieri, contéplatione tñ fratris ipsius dotātis, quatenus est pro parte bonorum spectante ad ipsum dotantē. arg. dicte. l. dedit dotem q2 frater dotās, magis verosimiliter afficiebat fratri suo tanq̄ propinquiori, quā filie ipsius fratris, que erat remotior. l. fi. C. de verb. signi. l. cum ita. §. in fideicōmisso. ff. de lega. ij. ⁊ per notata in. l. gallus. §. j. ff. de lib. ⁊ posthu. Et per ɔ̄ns dos censetur profectitia etiā respectu bonorum spectantis ad dotātem. l. profectitia. in prin. ff. de iure do. ⁊. d. §. in arrogato. Et per consequens secundum eum imputabitur tota in legitimam. quod non esset, si esset aduentitia. l. scimus. §. repletionem. C. de inoffi. testa. Et ad hoc vt imputentur in legitimā, sufficit secundum eum quod vel a patre peruenerit, vel occasione patris. allegat dictā. l. omnimodo. §. fina. ⁊ notata per
4 Bartol. in. d. l. in quartam. †Nec predictis obstat dictus §. repletionem. ⁊ id quod no. Bar. in. l. cum oportet. in prin. C. de bo. que lib. ibi dum allegat dictū. §. repletionē. q2 respōdeo ad. §. repletionē. quod ibi non loquitur in his que contēplatione patris data sunt filio, sed in his que aliter a casu peruenerūt filio: puta ex morte vsufructuarij. cui legat⁹ erat vsufruct⁹ illius rei, in cuius ꝓprietate erat institut⁹ fili⁹. Nā vsufruct⁹ accrescēs seu obueniēs filio, ob mortē ꝓprietarij, non cōputabitur in legitimā, vt ibi legitur ⁊ notatur. ⁊ idē in eo quod filio instituto in min⁹ legitima obueniret ex substitutiōe pupillari vt ibi, lꝫ aliud esset in eo, in quo fili⁹ esset heredi substitutus vulgariter, vel per fideicommissum: quia in eo pro rata supplementi legitime non habebit locū text. in. d. §. repletionem. in verbo, vel ex substitutione, vt subtiliter ostendit Bar. in. d. l. in quartam. in pe. q. licet Bal. ⁊ Sali. in. d. l. scimus. nō aduertētes fortasse ad rationē Bar. nec de eo mentionē facientes, aliter in hoc vltimo senserint. Et secundū hec dꝫ intelligi id quod no. Bar. in. d. l. cum opꝫ. in prin. Et si Bar. ibi aliter sensisset, dixisset contrarium eius qđ ipsemet ⁊ alij in locis superius allegatis voluerunt, quorum opinio vr̄ esse cōis, vt patet per superius allegata. ⁊ sic ab ea non est discedendū in iudicando, vt traditur in locis
5 vulgarib⁹. †Secūdo modo potest responderi ad. §. repletionē. qđ illud quod ibi ex illo iure substitutionis vel aduentitio casu obueniebat filio: ideo non imputabitur filio in legitimā quāuis processerit de bonis patris: quia dominium illius supplemēti legitime ipso iure cōtinuatur in filiū mortuo patre incōtinēti, iuxta. l. in suis. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ sic in illa deductio legitime proueniebat illum aduentitiū casum de quo loquitur tex. in. d. §. repletionem, q2 illa acquisitio p illum casū, de quo ibi, nō fiebat absq̄ medio aliquo mortuo patre. Hoc est quod subtiliter ponderat Bal. in. l. filium quē habentē. C. fami. ercis. in. v. col. opp. v. ad intellectū. d. §. repletionē. ⁊ sensit etiam Sali. in. d. §. repletionē. in. §. nota-
6 bili. mihi tamen magis satisfacit precedens rñsio. †Tertio rñdeo quod dato etiam quod esset verū quod supplemētum legitime debeat fieri de rebus vere immediate procedētibus a patre, ⁊ non sufficiat habere filiū bona ab alio cōtemplatione patris. Tamen dico quod non sumus in casu illo, sed in alio, scilicet in legato relicto per illa verba vꝫ. Item reliqt iure institutionis, ⁊ pro dotib⁹ suis sibi dandis, ⁊ iam aliquibus datis tpe nuptiarū suis filiabus, vꝫ pro qualibet earū ducatos qngentos auri pro dotibus suis, casu quo eos nō habuissent, ⁊ relictū ducatorum quingentorū dr̄ deficere in persona illius filie, que eos qngētos ducatos habuisset vere vel interpretatiue, vt probat bonus text. in. l. Julianus ait. alias incipit, si heredi. ff. de cōdit. ⁊ demon. vbi si testator legauit fundū Titio sub ɔditione ista, vꝫ si decē heredi dederit, ⁊ dict⁹ heres erit debitor legatarij ex aliqua cā in decē ⁊ legatarius heredē p acceptilationē liberauit ab illis decē, q̄ heres ex alia cā legatario debebat, dicitur legatari⁹ adimplenisse cōditionē nō vere sꝫ interpretatiue, adeo qđ legatū cōsequi poterit, q̄uis heres ab eo habuerit decē solū interpretatiue non vere: q2 aliud est decem dari per legatum heredi, aliud est per acceptilationē liberari heredē debitorē in decē. vt ibi apparet ex tex. Et notāt ibi Dy. Ray. Bar. ⁊ alij. ⁊ patet: q2 illa verba, decē dare, important transferri dñiū decem in heredē. l. vbi aūt nō apparet. §. fin. ff. de ver. ob. ⁊. §. sic itaq̄. insti. de act. Hoc aūt nō fit p acceptilationē diuersitatē esse inter numerationem ⁊ acceptionē patet ex. l. quicunque. §. Marcellus. cum. §. sequenti. ff. ad velleia. Et sic cū tractet de legato, non debet differre an dña Nobilis filia dicti testatoris habuerit quingētos ducatos vere, an p iuris interpretationē. Et sic posito qđ illud qđ dña Nobilis filia dicti testatoris habuit a magnifico dño Forliuiensi in dotē contēplatione patris dicte Nobilis diceretur non vere, sꝫ p interpretationē hr̄e a dicto Sirardo. satis esset pro satisfactione dicti legati. Et per hoc pꝫ non obstare illud qđ dicit Bal. in. l. profectia. in prin. ff. de iure do. dum vult, qđ interpretatiue ⁊ nō vere dicat proficisci dos a pr̄e, quando nō immediate pater dedit dotē pro filia, sed mediate. Et tñ ī ꝓposito operat, q̄ habeat interpretatiue sicut vere. d. l. Julian⁹. ⁊. l. omnimo
7 do. cum ibi notatis p Cy. ⁊ alios quos retuli. s. †Nec ob. si ad hanc tertiam responsionē replicet, quod debet iudicari de isto legato. prout de legitima, quasi dos ista sic relicta succedat loco legitime. d. l. quoniam nouella. ⁊ per no. per Bal. in. l. quoniam in prioribus. in. ij. q. post Jaco. Butr. eod. titu. Or rñdeo primo, qđ hoc casu nō poterit istud allegari in ꝓposito nostro, in quo est petita ista q̄titas tanq̄ simplex relictum. nec est deductū, quid ⁊ q̄tū deducto ere alieno remanserit in bonis dicti Sirardi tpe mortis, adeo q̄ patere possit non minus quingētis ducatis fuisse legitimā dñe Nobilis, iuxta. l. Papinianus. §. iiij. ff. de inoff. testa. ⁊. l. cum queritur. C. e. ti. Nā dato qđ statutū dictet q̄ filia sit cōtenta quātitate sibi relicta a pr̄e, ⁊ pr̄ reliquerit mille ducatos filie, cū in bonis deducto ere alieno non habet tñ, quod legitima filie ascenderet ad centū: dicemus ne q̄ illa quātitas mille ducatorū relicta succedit loco legitime, adeo qđ ī ea nullū grauamen possit a patre īponi p. d. l. qm̄ in prioribus: certe derisoriū esset hoc dicere: nec Jac. But. ibi, nec alij hoc dicūt, sꝫ quando non apparet quantitatē illam esse intra metā legitime. alias enim induceretur ex tali statuto correctio iuris cōmunis, vꝫ vt intelligeret augere legitimā vsq̄ ad quātitatem quacunq̄ relictā. Et tñ verba statuti hoc non dicebāt, ⁊ nō debēt; interpretari vt corrigāt ius cōe vltra quā verba exprimāt. l. precipim⁹. C. de app. l. sancim⁹. C. de testa. l. fi. C. de indi. vidui. Et qđ not. gl. in. c. cupientes. in. §. qđ si per viginti. de ele. in. vj. Vñ decisio Jac. But. i. d. l. qm̄ in priorib⁹,
8 volentis, †qđ illa quantitas relicta a patre in testamēto succedat loco legitime, quādo statutū disponit, qđ filia sit cōtēta quātitate sibi relicta a patre, ꝓcedit quādo apparet quātitatem relictā esse intra metā legitime debite de iure communi, vt ibi vult Sali. in fi. Sed ista quātitas quingētorum ducatoꝝ nō est petita tāq̄ legitima, nec tāq̄ quātitas subrogata loco legitime, hoc est tāq̄ q̄titas q̄ esset intra metā legitime debite de iure cōi. Nec in hoc sunt probata incumbentia pro parte domine Nobilis. Preterea statutū mihi transmissum in casu nostro loquitur largius. Nam vult qđ filie dotate vel non dotate extantibus masculis non succedant ab intestato. Et quod pater nō teneatur eas instituere

[a] Nepti. Addē Alex. Fran. rip. l. in quartam. ad leg. fal. Alcia. de presum. reg. j. p̄sum. xvij. dixi in cōsuet. pari. §. c. xxv. adde. s. lib. iiij. consi. lxxxix. nu. 6. s. eo. consi. cxxxviij. col. j. s. lib. vj. consil. xxvij. nu. 5.

vel exheredare, et quod capere possint ex testamēto prout eis relictū fuerit et tali sic relicto sint contente. Noto illa verba, prout relictū fuerit etc. iunctis illis verbis, et ipsis sic relictis sint cōtente. † qr illa dictio prout, denotat etiā modū et qualitatem. l. edita. et ibi glo. C. de edē. et notat et Bar. circa pe. col. et in extrauaganti ad reprimendum. in verbo, prout. Unde in tali casu illud relictū non succedit loco legitime, et de tali relicto si esset conditionale, vel aliquod onus in se cōtineret, nō reijceretur onus vel conditio: qr ita important verba dicti statuti, qñ ita generalia sunt vt no. Bar. in. l. Titio centum. in. §. Titio genero. circa vlt. col. de condi. et demonst. Et ibi hoc expressius et clarius ponit Jo. de Jmo. circa vlt. col. vbi dicit, quod in tali casu non habet locū illa decisio. Jac. Bu. in preallegata. l. quoniā in prioribus. Et ponit etiam Joan. de Jmo. in. l. fina. ff. de condi. institu. † Et qñ statutū excludit feminas a successione extātibus masculis. siue sint dotate siue non: quis velit quod debeant dotari, vt in casu nr̃o. nunq̃ relictū talibus filiabus iudicatur, prout de legitima, vt no. Cy. in. l. sancimus. C. de nup. et Bar. et Moder. presertim Pau. de Cast. in. d. §. Titio genero. Nam legitima est certa quota eius, quod filia habitura esset ab intestato. l. parētibus. et. l. cum queritur. C. de inoffi. test. Ergo si filia extātibus masculis nō succederet ab intestato extātibus masculis, sequitur quod nulla ei cōpetit legitima. Et statutum disponit quod debeat dotari, qñ nubet, et sic dos danda ex forma statuti nō pōt dici subrogata loco legitime: quia legitima pure absq; onere et dilatione vel conditione debetur. d. l. quoniā in prioribus. et. l. scimus. §. cum autem. eo. tit. Dos autem hz tēpus dilationem, et conditionem nuptiarum. l. stipulationem. et. l. promittendo. ff. de iure do. et in. d. §. Titio genero. cū ibi plene no. Ergo non potest dici, quod dos sit subrogata loco legitime: qr diuersitas rei, et diuersitas nature rei, ac rationis hoc non patitur. l. cū in fundo. §. si fundus. ff. de iure dot. l. j. §. si quis autem. ff. de success. edi. et declarat Bar. in. l. j. §. hec actio. circa mediū. ff. si qs testa. li. esse ius. fue. ¶ Non obst. predictis etiam: si declarat, qd illa verba apposita in legato, scz casu quo eos non habuissent debet intelligi pariformiter in psonis hoīm filiarū. et cōsequenter debēt intelligi, scz ab ipso testatore et ex substātia testoris, vere, cum sub vna et eadē determinatione relata sint illa verba ad plures psonas. arg. l. iam hoc iure. ff. de vulg. et pupil. et. l. Lucius. eod. ti. et. l. quis. C. de impu. et alijs substi. Et verba in dubio debēt accipi ppriē. l. nō aliter. cū vulg. ff. de leg. iij. Quia respondeo, quod in dispositione legati predicti vel similis paria sunt in effectu hre vere vel interpretatiue, vt in. d. l. Julianus ait. ff. de cōdi. et demonst. Et bene facit. d. l. profectitia. in prin. † Unde quando ex casu ficto resultat idem effectus, q resultat ex vero non in dispositione hominis a pari iudicantur casus verus et casus fictus. l. deo nobis. et ibi notat Cy. de epi. et cle. C. l. actione. §. publicatiōe. ff. pro socio. l. j. ad fi. ff. de bo. pos. cōtratab. l. gallus. §. et quid si tantū. ff. de lib. et posth. Et in. d. l. Julianus, et no. Dy. et Bar. in. l. ex ea. §. insulam. ff. de ver. oblig. et clarius notant Moder. in. l. j. §. lex falcidia. ff. ad leg. falcid. Sed in proposito nostro eundem effectum operatur, q domina Nobilis habeat quingētos ducatos ficte. i. ab alio cōtemplatione patris pro dote, sicut si haberet vere a patre, qr cā finalis dicti legati fuit, vt dña Nobili, et alijs filiabus dos constitueretur vt nuberent, et si nupte essent, bene tractarentur a maritis earum. l. fi. C. ad Velleia. et in authentica de nō eligendo secun. nub. §. penul. cum glo. et causa dotis adiecta in dispositione aliqua semper presumitur esse causa finalis. l. si ego. in prin. ff. de iure do. et ibi Bart. plene no. ipse in. l. fin. §. fi. ff. de do. Uñ cum hec causa finalis pariter impleri posset ex pecunijs habitis ab alio contemplatione patris: sicut ex pecunijs habitis a patre, vt. d. l. profectitia. dicitur pariter determinare, quamuis vna haberet quingētos ducatos a Titio contemplatione patris, alia a patre immediate seu ex ppria substantia patris. Deniq; si aliter dicamus, resultaret inequalitas maior inter filias: qr erit dare, quod vna filia habuerit quingentos ducatos vel vltra ab alio contēplatione patris. et insuper habebit alios quingentos de bonis patris. Alia filia vero reperietur habere solum immediate qngētos de bonis patris, et sic adhuc maior erit disparitas. Cū ergo ex [illegible]ris interpretatione intentio patris videatur esse in dubio p[illegible]liuis ad inequalitatem inter filios seruandam. l. fi. C. commu. vtri. iudi. attento qd vt ex predictis patet, maior esset inequalitas, accipiēdo illam interpretationē, quod do. Nobilis habeat bona ab alio sibi data contēplatione patris, et insuper quingentos ducatos, debet accipi potius ille sensus, per quē minor resultare pōt inequalitas inter filias

qr quoties nihil sine captione inuestigari pōt, eligendū est quod minus habeat iniquitatis, vt inquit regula iuris in. d. l. quoties nihil. ¶ † Confirmatur hoc: qr verba accipi debēt secundum subiectam materiam. l. insulam. ff. de prescr. ver. l. plenum. §. equitij. ff. de vsu et habi. Sed dos profectitia data ab alio cōtemplatione patris ipsi filie, dicitur esse tale qd in quo pater instituēdo filiā dicitur eque et legitime instituere filiam, et debito suo satisfacere, ac si institueret eam in eo quod adhuc esset in bonis patris, attēto quod talis dos cōputatur in legitimam, vt est ostensum. Et attento, qd est talis res q̃ venit conferenda cū fratribus de iure cōmuni, cum appelletur dos profectitia. l. filie dotē. C. de colla. iuncta. d. l. profectitia. hec probantur ex notatis per glos. in. l. iij. §. sed vtrū. in verbo patrimoniū. ff. de mino. q̃ cōcludit patrē rite testari, si filiā instituit in dote iam acquisita filie, quando talis est dos, q̃ veniat cōputanda in legitimā, lz veniret conferenda, et illam gl. communiter approbant do. ibi. Et Spec. Jo. An. in tit. de instru. edi. §. vt autē. ver. sed super. Et notant doc. in. c. Ray. de testa. per Ang. in. l. ij. §. j. fi. so. mat. et p Moder. post Bal. in. l. suus quoq;. in prin. ff. de here. instit. Ergo cum quo ad subiectam materiam institutiōis par sit causa dictorum bonorum. sequitur quod cessat argumentum. Nam potius attendenda est paritas consistēs circa effectū quam circa verba. ar. l. contra. ff. de legi. c. intelligentia. de v. sig. j. q. j. marchio. ¶ † Posset insuper dici, vt inquit Jo. de Jmo. in. l. caius. ff. sol. matr. circa. iij. col. vbi dixit, qd regula tradita in. d. l. iam hoc iure. cū si. procedit quando subest eadem ratio i vtroq;, secus si diuersa ratio. allegat notata per Bal. in. l. si cū dotē. in prin. ff. sol. matri. Et facit qd no. glos. j. in. l. cum mulier. la prima. eo. tit. idem dicit Lud. Ro. in. d. l. Caius. in. vij. col. arg. l. seruus post decem annos. ff. de annuis leg. et. l. si cōis seruus Menij et castrēsis peculij. §. j. ff. de stip. seruo. et. l. ij. cum gl. ff. de off. procon. et idē notat Bñdi. de plumbi. in. l. si ita scriptum fuerit cum Titius. ff. de manu. testa. p illum tex. et per. l. si seruus lib. ff. de statulibe. et idē not. Ang. in. §. hinc nobis. in fi. et i aut. de her. et fal. et vltra allegata per eos vr̃ etiam melius in proposito nostro probari in. l. Gallus. §. j. secundum vnam lecturam glos. approbatam. ff. de lib. et posthu. vbi si testator in eadem oratione dixit: filiū meū et nepotē ex eo heredes instituo. nō videtur eos pariformiter vocare et instituere sed ordine successiuo. s. primo filiū et eo excluso nepotem, etiam natum tempore testamēti: quia ita dictat ordo charitatis et naturalis ratiōis. Et sic alia est ratio in vno quam in alio. Jta in proposito nostro circa satisfactionem dicti debiti dotis, subrogati loco alimentorū, ad quod patet naturali ratione vt in iuribus vulgaribus, alia vr̃ esse rō in filia, que habuit quantitatem sufficientem pro dote, ab alio contemplatione patris. et alia videatur esse ratio in ea que nō habuit, ne aliter intelligendo maior resultet inequalitas vt dicit, cū pater seruare debeat inequalitatē magis quā possit inter filios. in. §. penul. in aut. de nup. cum concor. ad hoc allegatis per Bald. in. l. j. in princ. C. de pact. Ex quibus etiam videtur patere respōsum ad id quod obijci posset, videlicet quod vbi de voluntate testatoris non apparet, debet primo recurri ad id quod est verosimile, et si id non apparet, debet recurri ad proprietatem verborum. l. si. seruus plurium. §. fi. ff. de leg. j. et in. l. non aliter, cum ibi notatis per Barto. ff. de leg. iij. Unde videtur verosimile testatorem voluisse filiam suam dominam Nobilem aliquid habere vere ex substantia, sicut cetere filie, vt sic inter eas equalitatē seruaret. arg. d. §. pe. in aut. de nupt. et. l. illud. C. de colla. cū simi. et qd pater si aliter voluisset expressisset. l. vnica. §. sin autem ad dēficientis. C. de cad. tol. Nam per superius dicta vr̃ ad hec colligi rñsio: qr cum par sit causa bonorū ab alio datorum contemplatione patris ipsi filie pro dote et bonorum ipsius patris, quo ad implendam ipsam causam finalē relicti, et ita vnum computetur in legitimam debitam sicut et aliud, et sic ita per vnam viam pater satisfacere dicatur debito suo erga filiam sicut per aliam, non videtur verosimile, quod voluerit testator duplici modo satisfacere debito suo erga vnam filiam scilicet dominam Nobilem, presertim cū multas filias haberet et multos filios masculos. l. filie. ff. de le. iij. et. l. Titia. §. qui inuita. ff. de leg. iij. Et quia si dicere mus aliter maior inequalitas seruaretur inter filias contra mentē presumptā testatoris. Et nō est attendēdū an vere vel interpretatiue processerit dos a patre quando par resultat effectus circa causā finalem. d. l. deo nobis. et. d. l. Julianus. cum alijs. s. allega. Et satis expressum est a testatore, postquam verba seu mens hoc important, vt est ostensum. s.

¶ † Nec ēt hz obstare, qd licet iuris regule dictēt in maiori summa

summa in esse minore: Tū illud fallit, nisi diuerse & separate sint dispositiones, vna facta de maiori summa: & alia de minori: q2 tunc in maiori summa non comprehenditur minor. l. ex facto. §. item quero. ff. de vulg. & pup. vnde secundū Bal. & Ang. ibi & Moder. in. l. j. §. si stipulanti. ff. de verb. obli. Si vnum statutum disponit q in causis a decē libris infra potestas sit iudex, & aliud statutum dicit q in causis a decē libris supra capitaneus sit iudex, non poterit capitaneus iudicare in causis a decem libris infra. Ergo in casu nostro cū due fuerint dispositiones, videlicet prima dotatio de ducatis tribus militibus auri facta per magnificum dominum Forliuiensem: & relictū in testamēto Girardi de ducatis quingentis in dicta maiori summa ducatorum triū milium. non inerit legatum quingentorum: quoniam ad hec puto faciliter posse responderi: † videlicet quod quando ab vno. & eodē disponente & ab eadem authoritate processit vtraq dispositio scilicet maioris summe & minoris, verum est qd intētio disponētis fuit qd minor summa tāq species in eo casu derogat maiori summe tanq generi. ita loquitur. d. §. itē qro. & ad allegata supra facit. l. vxorē. §. felicissimo. de leg. iij. & l. alimenta. §. basilice. ff. de ali. & cibar. leg. Sed quando dicte due dispositiōes facte sunt a diuersis psonis & a diuersis disponentibus: vt in casu nostro: tunc remanent regule qd in maiori summa &c. sicut & tūc indubitāter species generi nō derogaret. Non attingo q ex eo quod aliqua merita domine Nobilis erga dnm Forliuiensem fortasse interuenissent, debeamus coniecturare dotem fuisse sibi datam non contēplatione meritorum Gerardi: q2 dicta testium deponentium de verbis prefati magnifici domini Forliuiensis, tollunt obstaculum, quāuis & aliter posset rńderi, sed non puto expedire. ¶ Ex quibus puto satisfactū esse dubijs mihi transmissis: & esse concludendum partes iudicantium esse in absoluendo predictos reos conuentos prout etiam faciendum est quando res posset dici dubia. c. ex literis. de proba. & in regula. cū sint partium. quanto magis in casu premisso.

Epitome.

¶ Si filius cum iuramento renuntiat patri future successionis accepto quantum tunc erat legitima: valet renuntiatio: nec poterit resilire nec supplementum legitime petere si tempore mortis patris facultates excreuerint.

Consilium. CLXXX.

Visis duobus instrumētis celebratis inter ser Benutium de Ferrerijs, & Baptistam eius filiū sub die. xxiiij. mēsis Martij. anni. M. cccclxvij. in quorum vno continetur emancipatio dicti Baptiste, cum relaxatione quorundam bonorum, et vsufructus facta sibi a dicto suo patre, & cū confessione dicti Baptiste confitētis insup habuisse a dicto eius patre libras sexaginta Bononenorū in pecunia numerata, p oi sua legitima & pro omni iure sibi debito iure nature & quacūq alia ratione vel causa, cū iuramento vt plenius in dicto instrumēto cōtinet. in alio vero instrumēto cōtinetur quedā quietatio & absolutio facta per dictum Baptistā dicto eius pri, de certa parte dotis olim matris dicti Baptiste cū certis pactis, vt latius in dicto instrō etiam iurato continetur. Et queritur, vtrum dicta instrumenta & contēta in eis adeo efficacia sint, vt nō possit vlterius dictus Baptista ingetare dictum ser Benutiū dum vixeret, aut post eius mortem heredes suos aliquo modo. Et breuiter respondeo. primo circa virtutē dicti primi instri, † quod si dictus ser Benutius testamentum condiderit, in quo alios filios sibi heredes instituat, quāuis dicto Baptiste aliqd aliud pro legitima vel pro parte hereditatis debita non relinquat, nihil contra testamentum, vel pro supplemento legitime vel pro aliqua parte hereditatis petere poterit, cum predicta in instrumēto cōtenta receperit pro omni sua legitima &c. & iurauerit [a] nō cōtrauenire. vt probatur in. c. quāuis. de pac. in. vj. & notant doc. in. l. si quando. §. j. & maxime Bal. ibi. C. de inoffic. testa. in l. pactum. C. de col. licet si non interuenisset iuramentum: potuisset esse questio, casu quo illud quod habuisset filius a patre: esset minus quam legitima: quia illud minus potuisset peti per dictam legem si quando. §. primo. † si tamen inspecta quantitate bonorum, que dictus ser Benutius habebat tempore dicti instrumēti, reperiretur quod illud quod pro dicta legitima habuit dict' Baptista a pre suo ascēdisset ad integrā legitimā dicti Baptiste, habito respectu tantum ad valorē bonorum que tunc habebat dict' ser Benutius licet reperiretur qd ex post tempore mortis ser Benutij excreuissent in plus eius facultates, adhuc tenuit Jac. Bu. in. l. pactū. pallegata q fili' nihil vltra petere possit mortuo patre, p legitima, Quis nō interuenisset iuramētū filij. ar. l. de fideicōmisso. C. de transac. q2 similiter potuisset cōtingere qd facultates fuissent ex post diminute, ita q ratione dubij euētus tolerareť dicta quietatio seu receptio p omni legitima p ratione. d. l. fideicōmisso. & l. si pater puelle. C. de inoffic. testa. & illā decisionē Ja. But. sequr Ang. Joan. de Jmo. & Lu. Ro. in. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. obli. & Bal. in. l. si successione. C. de reuo. his que in frau. cred. & in. l. fi. §. j. C. de vsu rei iu. & in aut. res que. in ver. quero statuto ca uetur. &c. C. commu. de leg. & licet Bald. in. d. l. pactum. in. vj. oppo. dicat q Jaco. But. male dixit per text. in. d. l. si qū. §. j. Tamen prefati moderni sustinentes opinionem Jac. But. respondent ad illum tex. quod ibi loquitur, qū dabatur minus legitima inspectis facultatib', quas pater habebat tēpore, [b] quo sibi dictā legitimā assignauit. bene faciūt notata per Bar. in. l. j. §. si parēs. p illū tex. ff. si quis a pa. fue. manu. sed cum in casu nostro interuenerit iuramentum, hec disputatio nō vř necessaria, & res videatur esse in tuto, vt etiā not. Bal. in. l. quamuis. in fi. C. de fideicō. etiā si id qd fuit datum dicto Baptiste, esset minus quā legitima, inspecto tpe instri, vel etiam inspecto tempore mortis per. d. l. quamuis. cū ibi notatis per doc. & notant moderni in. l. qui superstitis. de acqui. here. & in. d. l. stipulatio. cum si. & ideo etiam si nō esset institutus in aliquo dictus Baptista, nō videtur qd possit impugnare testm patris aliquo modo †: quia ille cui non debeť legitima, non poteit regulariter impugnare testamentum, ex eo qd nihil sit sibi in testamento relictum, eo q2 tunc nulla fit iniuria. l. j. & l. Papinianus. §. quoniam autem quarta. & l. posthumus. §. si quis ex his. ff. de inoffi. testa. Et declarat Bar. in. l. gallus. §. & quid si tantū. in ver. redeo ad gloss. &c. & ibi etiam no. alij post eū. ff. de libe. & postb. s3 dicto Baptiste nulla debebatur legitima: q2 ab ea fuerat exclusus renuntiatione predicta: ergo nō est necesse eū instituere: & si non instituatur, non poterit aliquid dicere contra testamentū. bene facit qd no. Bar. in. l. j. §. filium. in. iiij. q. ff. de contra. & qd no. Bal. in. l. filio preterito. ff. de iniusto test. in vlt. col. in ver. qritur vtrum lex nostra. Tutius tamen est q dict' ser Benuti' teitm faciat, in quo dicto Baptiste dicat se relinquere iure institutionis certū aliud, prout sibi placuerit, puta quinq solidos: & iubeat esse tacitum & cōtentū pter ea q sibi dedit et relapsauit tēpore emancipationis. iuxta id qd habetur in. §. aliud quoq capitulū. in aut. vt cum de app. cogno. & qd notař in. l. iij. §. s3 vtrū. ff. de mino. & l. si qs przc. ff. ad Treb. & etiam tolletur omnis disputatio, que contingere fortasse potuisset, si ipse decederet intestat', & Baptista diceret se renūtiasse legitime, s3 nō successiōi ab intestato. eo qd vltra legitimā ab intestato debereť. Nā qūuis verba dicti instrumenti videanť etiā excludere Baptistā vltra legitimā a successiōe ab intestato, vt ostēdūt illa verba v3, pro oi sua legitima, & p omni iure sibi debito iure nature, et quacunq alia rōne vel causa &c. Nam successio ab intestato diciť debita filio i bonis

a ¶ Jurauerit. [illegible]

b ¶ Tēpore. multi tenēt in hoc ispiciēdum tps mortis, vt Pau. con si. ccx. li. j. Pau. Alex. l. i rōne. ij. col. vl. ad leg. fal. deci. consi. cclxxvj. Jas. consil. cc xiiij. col. ij. lib. ij. Albe. Bru. cōsi. lv. 2sil. lxxij. Bertrā. 2si. clxxxiij. pro faciliori. col. j. lib. iij. Franc. Rip. repe. c. cum M. Ferra. nu. 38. post Bal. ibi de consti. Anto. Rub. consi. xxxiiij. nu. 2. sed hi parum aduertunt, quod hoc modo derogāt virib' pacti dū faciunt illud pēdere ab incerto futuro euētu. Crebrior aūt & supposita validitate pacti verior sententia est inspiciendū tps contractus & renuntiationis. & ita tenet Bald. in. l. qūuis. C. de fideicom. in. l. quamq. C. ad leg. fal. in. l. ij. C. de reuo. his que in fraud. cre. Paris de fa. in trac. qd extan. mascu. femi. non succe. col. xx. Alexā. hic [illegible] consi. j. col. vj. lib. iij. Cur. senior consi. fi. Jas. in aut. nouissima. [illegible] testa. consi. ciiij. col. iij. consi. cxxxiij. lib. iij. Franc. Rip. libro. j. de legib. respon. vi. Alcia. in. l. bonorum. de verbo. signifi. Aymo. consi. cxiiij. nu. 16. [illegible]

partis iure nature. l. cũ ratio in princ. ff. de bo. dam. ꝛ. l. scri- pto in [illegible] [illegible] successioni [illegible] sta- to renuntiatũ, tũ res erit sine vllo scrupulo, si ser Benutius decedat condito prius per eum [illegible] for mam [illegible] Quia nec [illegible] obstat [illegible] quod dictus Baptista solũ renũtiasse intelligitur legitime, que sibi debebatur tempore emãcipationis. ꝛ nõ ille q debe- 4 batur tempore mortis patris: † qꝛ respondeo quod hec esset fragilis allegatio: qꝛ viuo patre nulla debet filio legitima. d. l. si quando. §. j. ꝛ ibi no. Bald. ꝛ. l. j. §. si impuberi. ff. de colla. bono. ꝛ. l. fi. ꝛ ibi per Barto. ff. de lib. agno. ꝛ. l. lex Cornelia. ꝛ ibi not. Ang. ff. de vulg. ꝛ pupil. l. post emancipationem. §. j. ꝛ ibi Bar. ff. de lib. leg. Et notatur in. l. ij. C. de iur. ꝛ fac. ign. ¶ Nec ob. etiam si diceretur, qd in dicto instrumẽto ꝓmisit dictus ser Benutius dicto Baptiste. quod occasione dicte cõfessionis facte per dictũ Baptistam pro legitima, ꝛ ꝓ om ni debito iure nature, ꝛ quacunq; alia ratione vel causa, non fiet aliquod preiudiciũ dicto Baptiste, neq; vllo tẽpore mo lestabitur per heredes dicti ser Benutij: qꝛ dicta v̾ba ex mẽ te partium importãt qd dicto Baptiste nõ debeat moueri cõtrouersia in repetẽdo ab eo aliquid de dicta quãtitate. vt si diceretur quod habuerit Baptista plus debito. Non autẽ intelligunt dicta verba importare, quod non debeat excludi a petitiõe legitime ꝛ omnis iuris debiti iure nature: qꝛ istud nihil aliud esset dicere, q̄ꝙ partes incontinenti videntur se correxisse, ꝛ sibiipsis ꝯtrariari, quod non est admittendũ. l. nam ad ea. ff. de condi. ꝛ demonst. ꝛ in prima constitutione. C. §. q- bus. c. cum tu. de testi. ꝛ per notata per Bart. in. l. scripture. 5 C. de fide instru. ꝛ per Cy. in. l. in exercendis. eo. tit. † vñ de- bent intelligi verba predicta. quod occasione dicte confessio nis nõ fiet aliquod preiudiciũ dicto Baptiste. s. aliter quam dictũ sit in precedenti parte instr̃i ratione predicta: ꝛ ꝓ hoc facit id quod no. Alber. de Rosate in. l. non erit. §. dato. ff. de 6 iureiuran. † vbi per notata per gl. ibi dixit, quod si testes in principio dicti sui deposuerunt maleficiũ fuisse commissum presente Titio ꝛ Seio. postea interrogati qui fuerũt presen- tes, dixerunt quod nullus, certe dꝫ intelligi. s. exceptis pre- dictis Titio ꝛ Seio. ꝛ refert qd ita dicebat Pau. de Lea- zaris per illã glo. vñ similis dꝫ fieri suppletio ꝛ distinctio, ne in eodem instr̃o resultet contrarietas sicut fit in testibus. vt notat Cy. in. d. l. in exercendis. in. ij. q. ꝛ ibi Bal. ꝛ no. Bar. in d. l. scripture. ꝛ canoniste in. c. imputari. de fide instr. facit qd no. Spe. in titu. de notorio crimine. §. fama. in fin. cum simi. ¶ Circa dictum secundũ instrumentum nõ videtur esse du- bium, quod solum occasione dicte dotis materne Baptista habet salua iura sua pro quantitate librarum centũ sexagin ta sex ꝛ solidis decem Bononenorũ. ꝛ in libris quinquagin- ta pro restitutione dotiũ Antonie vxoris olim dicti Bapti ste, ꝛ in solidis quadraginta occasione tertie partis vnius lecti vt clare in dicto instrumento cõtinetur, super, quo nulla subesse videtur probabilis dubitatio.

Consilium. CLXXXI.

De eadem re.

PErspectis instrumẽtis duobus cõtractuũ celebratorũ inter. d. Petruꝫ Paulum de Roma ꝛ Marianũ eius filiũ cum prestatione iuramenti. Et viso quodã legato ipsi Mariano relicto in testamẽto dicti. d. Petri sentio dictos cõtractus valere, attẽto maxime, qd dictus Marian⁹ fuit ꝛ est emãci- 1 patus, ꝛ † inter patrem ꝛ filium emancipatũ põt omnis con tractus efficaciter celebrari regulariter. l. si emãcipatis. C. si quis al. vel sibi. ꝛ. l. ij. C. de inoff. dona. ꝛ verba dictorũ instru mentorum expresse comprehendunt. non solum id quod pe- tere posset Marianus in bonis que tunc habebat dictus. d. Petrus Paulus, sed etiam in bonis q̃ in futurũ ipse acqui reret: vnde solum videndum est, an potuerit cũ effectu dict⁹ Marianus se obligare, ꝛ se obligauerit ad non petẽdum in posterũ occasione successionis seu legitime sibi debẽde in fu- turum, in bonis non solũ quesitis tẽpore dictorum contra- ctuum, sed etiã in acquirẽdis per dictũ Petrum Paulum ꝛ dubiũ facere videtur illud qd habetur in. l. si quando. §. j. 2 C. de inoff. testa. † vbi [illegible] filius aliquid acceperit [illegible] [illegible] pro legitima sua ꝛ promiserit [illegible] [illegible] patris: [illegible] hoc non obstante poterit [illegible] [illegible] venire contra. Et licet Jac. Butr. in. l. [illegible] C. de col. dixerit, qd lꝫ solo pacto de non succ[illegible] possit excludi a futura successione, vt ibi: tamẽ si fil[illegible]us aliqd accepit a patre ꝓ legitima, ꝛ ꝓmisit nõ impugnare testamẽ tum patris excludet nõ tam vi pacti, q̄ꝙ perceptionis. ꝛ sub- dit qd non poterit petere filius aliquod supplementũ legi- time, q[illegible] tẽpore quo pater sibi dedit certũ quid pro legitima erat dubium an bona patris in futurum tẽpore mortis pa- tris essent diminuta vel non: vnde ratione illi⁹ dubij tolerat quod non possit petere supplementũ, argu. l. fideicommisso. C. de transac. et. l. si a lege. C. de vsu. et. l. j. C. de pact. Tamen Bal. in dicta. l. pactum. in. vj. oppo. reprehendit dictam de- cisionem Jac. Butr. qꝛ dicit esse contra text. in. d. l. si quãdo. 3 §. j. ¶ † Tamen premissis non obstantibus puto in casu no stro firmiter dictũ Marianũ cogi stare dictis conuentioni- bus ꝛ etiam si multa denuo bona in posterũ acquireret di- ctus do. Petrus Paulus nihil petere posset dict⁹ Maria- nus cõtra voluntatem patris: qꝛ presupponitur: qd illud qd habuit Marianus a dicto Petro Paulo de bonis ipsius Petri Pauli ascendebat ad integrã legitimaꝫ Mariani, habito respectu ad facultates quas Pe. Paulus habebat tpe dictorũ cõtractuũ. igitur cũ iuramentũ fuerit appositũ de non petendo vlterius aliquid in bonis ꝛ hereditate dicti Petri Pauli etiam occasione legitime, sequitur quod om- nino exclusus remanet Marianus a quacunq; successione ꝛ petitione legitime in quibuscunq; bonis, per id quod ha- 4 betur in. c. q̄uis. de pac. in. vj. † ꝛ qꝛ iuramẽtũ seruari debet vbicunq; seruari põt sine interitu salutis eterne. c. cum con- tingat. ꝛ. c. si vero. de iureiur. c. licet. eo. ti. lib. vj. ꝛ per hoc est responsum ad. d. l. si quando. §. j. qꝛ ille tex. locum non habet quando interuenisset iuramentum, vt dicit ibi Bal. per. d. c. q̄uis. ꝛ idẽ tenet ibi Sali. iunctis notatis per eum in. l. pactũ quod dotali. C. de pac. ꝛ etiam Ang. in. d. l. si quando. ꝛ clare in terminis nostris specifice decidit Bal. in. l. quãuis. C. de fideicom. ꝛ Pau. de Cast. in. l. in ratione. la. ij. in princi. ff. ad l. fal. fortius voluit Ang. in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. 5 ff. de ver. obli. † quod etiam sine iuramento excludetur filius data sibi legitima in vita patris, quandoquidẽ id quod da- tum esset, ascẽderet ad debitam legitimam, habito respectu ad facultates quas tunc habebat pater tempore assignatio nis legitime, licet ex post excreuerint. ar. d. l. fideicommisso. ꝛ dicit Joã. de Jmo. in. d. l. stipulatio. quod ista opinio forte potest de iure defendi. ꝛ respõderi ad. d. l. si quando. §. j. quod intelligitur, quando tempore non assignabat tãtum, quod sufficeret ad legitimam inspecto tempore assignationis. et hanc partem etiam firmat Ludo. Roma. in. d. l. stipulatio. in. ix. col. ꝛ in. l. si filio. la. ij. ff. solu. matri. ꝛ videtur etiam esse de mente Bal. in. l. fi. §. j. C. de vsuris rei iudi. in ver. quid er- go si tpe mortis ꝛc. vbi videtur sequi illud dictum, quod po- nit Jac. Butr. in. d. l. pactum. ꝛ Bald. in. l. si successione. C. de reuo. his que in frau. credi. ꝛ in aut. res que. C. communia de leg. in ver. quero statuto cauetur. bene facit. l. j. §. si parens. ꝛ quod ibi no. Bart. ff. si quis a pa. fue. ma. Sed attẽto quod in casu nostro interuenerit iuramentum, non est necessaria dicta disputatio per. d. c. quãuis. ꝛ plus dicunt Jo. de Jmo. ꝛ do. de san. Gemi. in. d. c. q̄uis. Et Jo. de Jmo. in. d. l. stipu latio. ꝛ in. l. qui superstitis. ff. de acquir. here. ꝛ ibi etiam Ro- 6 ma. † quod dispositio. d. c. quãuis. habet locum etiam, quan do illud qd assignabatur filio, fuisset min⁹ quã legitima, vt ibi ꝓbant per plures rõnes, quas breuitatis cã nõ refero, qꝛ non expedit. maxime cum in proposito vt mihi verbo fert: assignatum fuerit dicto Mariano quãtum capere poterat legitima portio suo habito respectu ad dictas facultates. ¶ Ex quibus omnibus cõcludo dictum Marianum nihil a petere posse, [a] etiã post mortẽ patris in successione bonoruꝫ vel hereditatis patris, etiam ex causa legitime contra volũ- tatẽ dicti eius patris. Consultius etiam faciet dictus testõr, ne ex verbis dicti legati aliquod dubiũ suboriri possit decla rare, qd si dictus Marian⁹ nõ acquiesceret dicto legato: vo luit stare debere his que cõtinentur in dicto instrumẽto vẽ- ditionis facte per dictũ Marianũ, ꝛ per cõsequens dictum Marianum nihil petere posse preter aut cõtra formam di- cti instrumẽti. ꝛ si ꝛ quatenus de iure aliqd vltra petere pos- set, seu aliqd sibi Mariano dictus testõr relinquere teneret. illud ad quod reliquendum iure cogente teneretur, sibi iure institutionis reliquit ꝛ non vltra.

a ¶ Posse. Jmo conferendo suc- cedere potest, vt [illegible]

Epitome.

¶ Prodigus cui bonis interdictum non potest etiam ad pias causas testari.

Consilium

Consilium.CLXXXII.

SUper eo de quo queritur puto de iure cōcludendū dictū ꝓdigū nō potuisse testari pro anima relinquēdo ecclesie, vt. ʒ. infrascriptis ratiōib⁹ ⁊ authoritatib⁹. ⁊ primo: qꝛ cōstat illū cui a iudice est bonis interdictū tanq̄ prodigo, nō posse de iure cōmuni testari. l. is cui. ff. de testa. ⁊ insti. qb⁹ nō est permis. fa. testa. §. itē prodigus. ⁊ fortius dixit ibi glos. 1 † ꝙ si iudex interdixit ei tanq̄ prodigo, nō poterit testari, quāuis vere prodigus nō esset. ⁊ illā glo. sequit̄ ad hoc Joā. and. in addi. Spec. in tit. de instru. edi. §. cōpendiose. super versic. iij. si fuerit. qꝛ sibi imputet si nō appellauit, secundū Jo. and. bene faciūt notata per gl. ⁊ Bar. in. l. sepe. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. ⁊ per Bart. ⁊ alios in. l. is cui bonis. ff. de verbo. obliga. ⁊ Barto. ⁊ Sali. in. l. si putas. C. de peti. hered. ⁊ in. l. ij. C. quādo prouo. ⁊ in. l. j. de cura. furio. ⁊ ecclesia cui relicta predicta facta sunt vtit̄ iure cōmuni ī dubio. s. quādo nō apparet eam esse priuilegiatā. c. j. de alie. feud. quē text. ita allegat Sali. C. de sac. san. eccl. l. j. in ver. nunc transeamus ad personas testantiū. Sʒ ecclesia nō reperitur in hoc priuilegiata. s. quod per prodigū testantē possit sibi relinqui: ergo ⁊c. bn̄ faciunt ea que tradit Fede. de senis in cōsi. ccxcviij. incip. qm̄ veritas ⁊c.

2 ¶ † Secūdo moueor: qꝛ prodigus equiparat̄ pupillo. l. certi cōditio. §. qm̄. in fi. ff. si cer. pe. no. doct. in. d. l. is cui bonis. ergo. Sed pupillus nō pōt ad pias causas testari, vt est cōmunis conclusio Bar. Bal. Sali. ⁊ aliorū ī. d. l. j. C. de sac. san. eccle. ⁊ Bal. in. l. si frater. C. qui testa. face. pos. ⁊ Pet. de anch. ⁊ Joā. de imo. in. c. qꝛ ingrediētib⁹. de testa. ⁊ d. Abb. modernus in rubrica. eo. tit. vbi hoc probāt per. l. fi. C. de test. mili. ⁊ per. c. lʒ. in prin. de sepul. in. vj. ⁊ probat̄ etiā in. c. si pater. de testa. in. vj. inducēdo vt p Bal. in repe. d. l. j. ī ver. xj. quero qd de pupillo ⁊c. ergo nec ꝓdigus poterit ad pias causas testari.

3 ¶ † Tertio qꝛ ꝓdig⁹ ⁊ furiosus quo ad dispositionē bonorū suorū eqparant̄. l. is qui. in fi. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. j. in prin. ff. de cura. furio. vt dt Feder. de sen. in cōsi. xxxj. incip. minor. xxv. annis ⁊c. vbi p̄cise dt eos eqparari etiā quo ad actū testādi. Sed furiosus seu mente captus nō pōt testari etiā ad pias causas secundū Barto. ⁊ oēs in. d. l. j. C. de sa. san. eccl. in. j. q. prime. q. principalis. ⁊ alij in. d. c. qꝛ ingrediētib⁹. ⁊ ꝓbat̄ p. d. l. fi. C. de testa. mili. ⁊ expressius per tex. in. c. fi. de succes. ab intest. ⁊ inter cetera est pōderanda vna ratio quā adducit Bar. in. d. l. j. de sac. sanc. eccle. in repe. in. j. q. dū tractat de mente capto ⁊ furioso: nam dt 4 † ꝙ nō possunt testari ad pias causas: eo qꝛ illi qui sunt inhabiles inhabilitate surgēte a ratione naturali, non pn̄t ad pias causas testari, vt patet ex. l. j. ff. de testa. mili. iuncta. d. l. fi. C. de testa. mili. ⁊ mentecapti seu furiosi sunt inhabiles inhabilitate surgēte a iure naturali, qd ꝓbatur secundū Bar. qꝛ tales nō obligāt̄ ēt naturaliter, vt. l. Marcellus. cū ibi notatis. ff. de fideius. Sed ita est qd etiā ꝓdigus nō obligat̄ naturaliter, vt ꝓbat̄ ēt in. d. l. is cui bonis. ibi, ⁊ ideo nec fideiussor ⁊c. iūcta. l. j. ⁊. l. fideiussor obligari. §. j. ff. de fideius. ⁊ notat̄ in. d. l. Marcellus. ergo ex preallegata rōne reddita p Bar. in. d. l. j. de sac. sanc. eccl. apparet qd Bar. vult qd prodigus tanq̄ inhabilis ex defectu surgēte a rōne vel iure naturali nō possit ad pias cās testari.

¶ Quarto fortificatur ex his que no. Bar. in repe. d. l. j. de sac. san. eccle. in ver. quarto q̄ro 5 de his q damnant̄ ad mortē ⁊c. † vbi inter cetera cōcludit ꝙ ille qui est per sentētiā dānatus ad mortē nō pōt testari ad pias causas: qꝛ efficit̄ seruus. l. eius qui. ⁊ ibi notatur. ff. de test. ⁊. l. qui vltimo. ff. de penis. ⁊ sic redigit̄ ad defectum seruitutis, qui est de iure gentiū qd naturale appellat̄. l. manumissiones. ff. de iust. ⁊ iur. Nec curari debet qd talis seruitus fuerit inducta per actū iuris ciuilis. i. per actū sententie que est de iure ciuili. l. ij. §. post origi. ff. de orig. iur. ⁊ notat gl. in stit. de obl. tit. gn̄ali. in verbo, necessitate. ⁊ glo. in. l. j. ff. de acqui. re. do. ibi dum gl. dicit, de portatione ⁊c. Et no. Bart. in in. l. ex hoc iure. in. ij. col. ff. de ius. ⁊ iur. ⁊ cū dicta opiniōe qd dānat⁹ ad mortē nō possit ad pias causas testari trāsit Jo. and. in. d. §. cōpēdiose. super ver. xj. ⁊c. ⁊ in. c. quāquā. de vsu. in. vj. in nouella ⁊ est magis cōmunis opinio. ⁊ Bar. hoc ꝓbat, maxime per. l. neq̄. §. si seruum. ff. de testa. mil. In proposito ergo quāuis per sententiā iudicis que est actus iuris ciuilis fuerit dicto Baltasari bonis interdictū tanq̄ ꝓdigo: tn̄ nō debet posse testari ad pias causas attēto ꝙ illa prodigalitas inducat vitiū equipollens mentis captioni ⁊ furori, ⁊ inhabilitat inhabilitate surgente a rōne naturali vt pro-6 baui.

¶ † Quinto fauorabilior est cā filiorū ꝙ ecclesie vt in aut. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. ⁊. xvij. q. iiij. c. fi. no. in. l. si quis ad declinandā. in prin. C. de epis. ⁊ cle. Sed si prodigus vellet testari inter liberos, nō posset, qꝛ solū reperit̄ dispensatum quod defectus solennitatis nō vitiet testamentū inter liberos. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. C. de test. cū ibi notatis. ⁊ in. l. fi. C. fami. ercis. Hoc argumēto vtit̄ Bal. in repetitione. d. l. j. C. de sac. sanc. eccle. in. j. q. Dū querit an dānatus ad mortem possit ad pias causas testari. ⁊ Pe. de anc. ⁊ Joā. de Jmo. in preal. c. qꝛ ingredientibus. in ea. q. qua querunt, an testamentum inperfectū rōne voluntatis valeat ad pias causas.

¶ Sexto probat̄ authoritatibus doctorū, hāc opinionem in proprijs terminis cōmuniter firmantiū, hoc em̄ tenuit Bal. in prealleg. l. j. C. de sacrosanct. eccle. in prima lectura illi⁹. l. que ponit̄ ante repetitionē. ⁊ hoc ponit ipse ibi 7 in. iiij. col. in versi. deinde quero quid de prodigo ⁊c. † vbi expresse firmat qd nō possit prodigus ad pias causas testari, cum equiparetur pupillo, vt dictū est. ⁊ istam opinionē etiā tʒ Pet. de anch. ⁊ Jo. de imo. in. d. c. quia ingredientibus. de test. vbi expresse firmant quod prodigus nō possit testari, etiam si relinquat ecclesie: qꝛ prohibitus alienare non potest alienare in ecclesiam. allegant notata per gl. in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de verb. obli. ⁊ dicunt quod istam opinionem tenet Bal. in. d. l. j. de sacrosan. eccle. istud idem etiam tenuit dom. Abb. Siculus in rubrica extra de test. secutus opinionem Bal. qꝛ nō hʒ administrationem bonorū suorū, ⁊ tāto magis est tenēda hec opinio: qꝛ apparet istū testatorē indiscrete testatum fuisse: nam vt verbo fertur, reliquit iste testator ecclesie ⁊ ad pias causas librarū sex milium Bononenorum vel circa. Residuū autē in quo filios suos masculos heredes instituit, nō excedebat summā librarum mille quingentarū vel circa deducto ere alieno. Nō enim testatus eo modo quo prudētes ⁊ discreti viri filios masculos habentes testari cōsueuerūt: vn̄ actus ipse satis indicat prodigalitatē ⁊ inhabilitatem testatoris, vt in simili inquit Bal. in. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. arg. l. quidā suo. §. fi. ff. de cōdi. instit. ⁊. l. patron⁹. §. fi. ff. de leg. iij. Nec predictis ob. l. j. C. de sac. san. eccl. vbi videt̄ dari libera potestas cuicunq̄ testandi ad pias causas: qꝛ illa. l. j. loquit̄ in eo testatore qui tēpore testamēti erat in articulo mortis, vt ibi plene per Bar. in. iij. q. principali. dictus aūt testator tēpore testamenti non erat huiusmodi. Preterea illa. l. secundū communē intellectū approbatum per gl. ⁊ cōiter omnes ibi excepto Bar. intelligitur in eo qui alias erat habilis ad testandum vt probatur in. l. generali. C. de sac. san. eccle. ⁊ per alias rationes quas adducūt docto. in. d. l. j. vbi plene respondent ad rōnes Bar. Quinimo etiā retenta opinione Bar. illa. l. nō habet locū in prodigo cui repugnat defectus surgens a ratiōe naturali, vt ꝓbaui. ʒ. ⁊ eodem modo respondeo ad notata per Bar. in repetitiōe. d. l. j. in vlti. q. Ex quibus concludo dictum testamentū nō valere etiam ad pias causas seu ad commodum ecclesie.

Summarium.

1 Petitio hereditatis dat̄ pro rebus possessis a defuncto.
2 Nisi pro his que semel heres possedit.
4 Quando quis fundari potest eo ex quo impugnauit. ⁊ nu. 5.
7 Confessio interpretatur pro confitente.
8 Ratione partis false potest tota positio negari.
9 Statutū ꝙ victus victori in expensis additur iuri cōmuni.

Consilium. CLXXXIII.

VIso pūcto questionis premisse, videret̄ prima ꝯsideratiōe dicēdū dictū Joannē agentē obtinere debere in petitione hr̄ditaria, quo ad dictas quinq̄ perticas: qꝛ vident̄ deducta ī narratiōe ⁊ ꝯclusione ea que necessaria sunt in petitiōe here- 1 ditatis. † narrauit enim in effectu se esse heredē domine Berte ei⁹ matris, ⁊ qd dicta eius mater velut heres Andree tenuit ⁊ possedit vsq̄ in tēpus mortis dictā petiā terre, ⁊ concludendo petiit declarari se heredē Andree mediāte psonā dn̄e Berte, ⁊ cōdēnari Mattheū detentorē dicte petie terre ad restituēdū dictas quinq̄ perticas terre. hec em̄ est forma libellādi in petitiōe hr̄ditatis tradita per Bar. ⁊ alios ī. l. j. in prin. post gl. ff. de edē. in. l. veluti. ⁊ in. l. lʒ. ff. de petitio. her. per illū tex. ⁊ in. l. ex diuerso §. j. ff. de rei ven. ⁊ gl. ⁊ doct. in. c.

ff. de lib. obla. ite p testes est pbatu dicta re fuisse r remansis-
se in bonis r hereditate dictoru Andree r dne Berte tpe eo-
ru mortis. ergo sequit q est pbatu ista re fuisse hereditaria.
l. r non tantu. r. l. ite veniunt. §. ite non solum. ff. de peti. here.
Nec obstare videtur, si dicat q dictus Joannes in positio-
nibus per eu productis asserit q ipse post morte Berte te-
nuit r possedit petia terre predicte: r sic no vr sibi competere
petitione hrditatis, per. j. dicenda: q2 rnderi pot q illa positio
fuit negata p dictu Mattheu, vnde qs no pot se fundare ex
positioe q negauit. l. post legatu. in prin. Et ibi notat Bar.
ff. de his qui. vt indi. Et no. Spe. in tit. de posi. §. viij. ver. j. p
c. tuas. de pba. cu si. r no. Bar. in. l. non vtiq. ff. de exce. r Jo.
mo. Arch. r Jo. an. in. c. j. de cofes. in. vj. Sed pmissis no obst.
Scia sniam pbabiliore puto. s. q in petitioe hereditatis inte
2 tata nullo modo possit actor obtinere: q2 petitio heredita-
tis datur pro rebus, quarum possessionem nunquam fuit
adeptus heres, r no pro illis quas aliquo tpe possedit post
hereditate sibi delata. vt no. gl. r ibi Bar. in. l. fi. ff. de fideico.
here. peti. tunc enim r res r possessio reru hereditariaru effe
cta fuit heredis r desinit esse hrditaria. l. j. §. veteres. r ibi no
tat. ff. de acqui. pos. r notat in. l. hereditariu. ff. de acq. re. do. r
in. l. heres per seruum. ff. de acqui. here. vnde pro eis ampli9
non potest dari petitio hereditatis. l. quod si in die. §. no so-
3 lum. cu sequenti. ff. de peti. here. † Similiter videmus q in-
terdictu quoru bonoru datur heredi pro possessione reru he
reditariaru nacisenda, ita demu si possessio nuq fuit apud
herede. secus si heres semel possessione apprehedit. vt est gl.
no. in. c. j. de cofessis. in. vj. r notat insti. de interdi. in. §. p here
de. ver. ite aut. sed ita est q r p testes r per positione actoris
est pbatu q dict9 Joannes post delata sibi hereditate Ber-
te dicta rem possedit: ergo no potest copetere petitio heredi-
tatis, nec etia interdictum, quoru bonorum, vt probaui, atte
to q ille qui producit positiones, videt cofiteri vera esse ea q
in illis continentur. l. cu precum. C. de lib. cau. l. ij. C. de insti. r
substi. l. rura. C. de omni agro. deser. lib. xi. Notat Spe. in tit.
4 de posi. §. viij. in prin. r. §. x. v. j. † No obst. q ex positioe ne-
gata qs no possit se fundare: q2 rndeo per ea que egregie di-
xit Ang. in cosi. clv. inci. in questione vertete inter dnm Mi
chelectum rc. vbi dixit q licet ex positione negata non possit
negans se fundare, tame bene poterit se fundare ex dictis te
stiu receptoru sup positioe negata, vt ibi p eu. pro hoc bn fa-
cit: q2 ex dictis testiu costat iudici actori no copetere actio-
ne intetata ipso iure, vn ex officio debet eu repellere. vt no.
gl. in. l. vbi pactu. C. de trasac. r in. l. j. ff. de of. asses. cu si. Et in
terminis nostris firmat Bar. in. d. l. post legatu. in prin. l. iij.
co. i ver. ad vnu tn aduerte rc. vbi similiter voluit q lz pars
5 no possit se fundare ex instro impugnato per se. † Cu iudex
ex officio suo ad fauore impugnatis poterit se fundare ex il
lo instro, vt etia not. Inn. in. c. cu olim. de censi. ¶ Nec obst.
si diceret q testes deponut q Joanes possederit istas duas
perticas cu dimidio terre, quas Mattheus cofessus est pos
sidere: sz dicut q Joanes habitauit domu, q erat sup dicta
petia terre r q dom9 postea ruit r effecta est casametu, r q
petia terre, de qua in libello est ptim aratoria, ptim casamen
tiua. Quia rndeo q cu no sit specificatu in petitioe actoris
nec rnsioe rei, in qua pte sint posite ille due ptice cu dimidio
terre quas cofitet Mattheus se possidere no pot Joannes
allegare q iste due ptice cu dimidio nuq fuerint possesse
6 p ipsum Joane: † q2 cofessio Matthei est incerta. l. si in rem.
ff. de rei ve. illa em pars pro diuiso qua possidet Matthe9,
dicit esse fundus de p se. vt. l. plane. la. j. §. fi. in fi. ff. de lega. j. l.
si qs duas. §. si qs ppter. ff. comu. pre. vn dicta pars taq fun
dus de p se, debuit specialiter designari in petitioe actoris r
in rnsione rei. d. l. si in re. r. l. certu. ff. de cofes. vn cu appareat
mo p testes pbatu q illa pars q effecta est casametiua, pos-
sessa fuit per Joane: ergo costat q pbatio actoris est dubia
r incerta r sic no releuat. c. in presentia. de pbat. Tamen ad
omne dubiu tollendu, cosulo reo q copareat r declarando r
interpretado sua cofessione dicat q ipse possidet dictas pti-
cas terre cu dimidia de illa petia terre casametiue, r illa pro
prie sup qua esse cosueuit dom9 q destructa est, r in hoc se ita
hz vita. Et q ita declarat sua rnsione, hoc em facere pot
l. si qs intetioe, r ibi Bar. ff. de iud. r p eunde in. l. inter stipu
late. §. si. ff. de ver. ob. r plene per do. Anto. in. c. ex literis. el
7 ij de sponsa. † Quinimo absq alia declaratione rei no debet
interpretari dicta cofessio p actore, vt p Barto. in. d. l. inter
stipulate, sz dz interpretari put fauorabili9 est reo bm Ant.
de But. in. d. c. ex literis. in fi. p. d. l. si qs intetioe. r. d. l. certu.
Sz fauorabili9 est reo interptari de illa, de qua seu sup qua
erat dom9: ergo rc. Posset et iudex ex officio de hoc interro-
gare actore qncuq de interrogatoria ac. r. c. cum Joannes.
de fide instru. r etia ad maiore declaratione toties repetere.
c. cum clamor. de testi. notatur. in. §. q2 vero. in aut. de testib.
cum simi. ¶ Preterea etia cosidero q dicta positio cotinet
aliqd q manifeste veru non erat. s. q post mortem. d. Ber-
te Joanes tenuit r possedit dicta petia terre iure heredita-
rio toto tpore vite sue, r vsq ad tepus mortis sue. Na duo
cotinet q manifeste falsa erant, primu est q Joannes posse
derit r tenuerit toto tempore vite sue dicta petia terre: q2 p
conteta in libello actoris costabat cotrariu, q2 in libello nar
rat q Mattheus detinet re predicta. Scdm erat falsum:
q2 no costabat nec veru esse poterat q Joannes possederit
vsq in tepus mortis ipsi9: q2 de tpe mortis ipsi9 adhuc viue
8 tis incertu est. † vn ratione dicte ptis false potuit negare co-
tenta in positione absq eo q videat negasse pte vera vt no.
gl. in. c. ij. de cofessis. in. vj. in. c. in presentiu. §. preterea. in ver
bo sigillatim. de testi. in. vj. r no. Spe. in tit. de positio. §. v. vs.
in secundo vero exeplo. r Bal. in. l. ij. §. q obseruari. C. de iu
ra. cal. r in. l. ea q. in. ix. q. C. de codi. inde. r maxime cu illa fal
sitas versaret in qualitates. s. in tepore, quo casu etia bm opi
nione Bar. potest negari positio ratione partis, vt no. ipse
in. l. j. §. si stipulati. ff. de ver. obli. r Anto. de but. in. c. j. de pl9
peti. r in. c. dilecti. de maio. r obed. r Jo. de Imo. in. c. na con
cupiscetia. de costi. r sic no pot Joanes allegare q Mat-
theus negauerit ipsum Jo. possedisse post morte dne Berte
dicta re, r sic no possit vti positioe negata. Quia pt replicare
Matthe9 q no negauit Joane possedisse post morte. d. Ber
te dicta re: sz bn negauit r negasse intelligit Joane tenuisse
r possedisse post morte. d. Berte toto tpe vite ipsi9. r vsq ad
tps mortis ipsi9 Jo. Q qde facere potuit. r ita etia cosulo
q copareat r p scriptura declaret sua rnsione p pdicta. Ex
qb9 infert Mattheu esse absoluendu a petitioe pdicta r victu
9 victori in expesis iuxta. l. pperadu. §. j. C. de iudi. † r maxime
a stante statuto[a] quod victus victori condemnetur in expen
sis. Quo casu bm Ange. et si victus heret iusta cam litigan
di deberet i expesis codenari, vt no. ipse i aut. de exhib. reis i
prin. p id q ibi no. gl. i vbo cam. r ide no. Ang. i. l. no solu.
ff. d rei ve. sup quo tn no est op9 insistere, q2 nulla video sub-
esse iusta causa litigandi, eo modo quo temere ligatum est.

a ¶ Statuto. ide Albe. ij. par. sta. q. cxj. fra. cre. no. cxx. hypp. mar-sil. no. ccvij. in. l. pre. col. vij. n. 19. de q. r in pract. §. opportune. nu. 43. in repe. ru. de fideius. nu. 32. sed vitas q tale statutu itelligit bm ius coe queadmodu r apd nos csti. Caroli. viij. §. j. lz precise loquat r ita tz bal. l. terminato. §. d fru. r lit. ipe. r. d. l. eos. Matthe. no. lxxxj. r ita ob seruam9. sic etia sentit alex. q2. §. li. iij. cos. xxxiiij. i fi. no fuit ausus cosulere secudu dicta opinione Ang. facit alex. in. l. fi. §. in coputatioe. col. pe. C. de iure delibera. Pe. Anch. cosi. clxxxij. Cor. consi. cclxxv. lib. iij. [illegible]

b ¶ [illegible]

Summarium.

2 Petitio hereditatis r vendicatio cumulari non possunt.
3 Petitio hrditatis no dat cotra possidete titulo et post obitum defuncti acqsito, nisi acqsiuit ab eo q tenebat ea actione.
8 Filiusfa. citius acqrit patri emendo suo q patris nomine.

Consilium. CLXXXIIII.

VIso processu inter Bal
tasare quoda Joanis Brachbolini agete taq hr
de p dimidia dicti Brancholoni aui sui. r Ste
phanu Folianu reu queto assumo illd fundametu q mihi
1 vr tutissimu, r psuppono q ages i suo libello † intetauit pe
titione hrditatis: q2 narrauit dictu Brachbolinu possedisse
vsq in tps vite r mortis iusto r ltio titulo dicta petia de q i
libello, r illa remasisse i hrditate dicti Brachbolini, r ea tene
ri p dictu Stephanu, r se esse hrde dicti Brachbolini p di-
midia. Quare cludit r petit declarari r pnuciari se ee hr-
de Brachbolini, p dimidia, r dictu Stephanu codenari ad re
stitutione dicte petie terre p dimidia cu fructib9 rc. petes su
per pdictis institia ministrari, h em e forma libelli i petitioe
hrditatis. vt. l. velut. r. l. lz. r vtrobiq no. Bar. ff. de peti. he.
r Spe. i ti. de iud. l. iiij. pte. §. j. i pn. r Bar. i. l. j. i pn. ff. de ede.
r in. l. r ex diuerso. §. j. in prin. ff. de rei vend. r cano. in. c. ij. de
libel. ob. r Bal. i. l. ij. i fi. C. de pe. hr. vbi pprie logt i pposito,
2 r et in casu fortiori, du cocludit sequedo Pe. r Cy. ibi q pe
b titio hrditatis r rei vedicatio in eode libello cumulari[b] pnt
p eade re. Et ostedit ibi q i casu nro intelligit intetata pe-
titio hrditatz, hoc psupposito dico q dict9 ages no pot obti
nere: q2 petitio hrditatis no dat 3 possidete cu titulo habili
ad traslatione dnij vel quasi. l. hrditate. C. in qb9 cau. cessat.
log. tep. pscr. l. hrditatis. r ibi notat. C. d pe. hr. l. regulariter.
ff. e. tit. Sz ita e q. d. Stephan9 possidet cu titulo eptiois:
q2 emit a Nico. geminiano de serua, r sibi tradita fuit posses-
sio. d. rei. r q Nicola9 r Geminianus fr emerunt a Marco
filio dicti quoda Brachbolini dicta eade petia terre r de qb9
emptionibus

emptiõibus ꝛ trãslatione possessionis apparet ꝑ publica documenta ꝑducta in actis, et per positiones ꝛ responsiones vtriusqꝫ partis. Et bona fides etiã presumit ex titulo. l. pe. C. de euic. †ꝛ licet Bal. in. l. fi. C. de edic. di. Adri. tol. fuerit in opinione qđ petitio hereditatis detur cõtra illũ q possidet titulo acquisito post mortẽ defuncti per illũ text. Tñ cõis opinio est in cõtrariũ a qua nõ est recedendũ in iudicãdo vt tradit in locis vulgarib⁹. Nã cõtra Bal. tꝫ Sali. in. d. l. fina. §. fi. in pe. col. de edi. di. Adri. ꝑ. l. ij. in vsi. emptor. C. de peti. her. Nã tex. ibi vsqꝫ ad illũ versi. loquit de emptore hereditatis. ꝛ in. d. vsi. emptor. loquitur de emptore rei particularis. ꝛ sicut prima pars illi⁹. l. loquit de emptore post mortem testatoris. ita versi. emptor. qui solum aduersat ꝑncipio in eo qđ in principio loquit de emptore vniuersitatis. Sꝫ versiculus emptor, loquit de emptore rei singularis: ꝛ tñ ibi in versiculo emptor. cũ ibi notatis dicit talẽ emptorẽ rei particularis esse munitum aduersus agentẽ petitiõe hereditatis, lꝫ nõ aduersus agentẽ rei vendicatione eodẽ modo si bene ponderatur litera in. d. l. hereditatis ꝓbatur ibi hec opinio secundũ Sali. qꝛ sicut ibi ꝑma pars loqt de eo q cepit possidere post mortẽ, ita ꝛ secunda. idẽ dꝫ probari in. d. l. hereditatem. si nõ cauilletur litera. idem etiã dꝫ ꝓbari in. l. nec vllam. §. j. ff. de pet. her. vbi est specialeꝛ qꝛ titul⁹ est inualidus: ergo vbi esset validus sec⁹ esset. Nec ob. d. l. fin. C. de edi. diui. qꝛ rñdet qđ ibi tex. nõ loquit de petitione hereditatis sed de rei vendicatione. vt ibi notat gl. fi. in vltima solutiõe, vel põt rñderi qđ dũ ibi dicitur qđ excluditur principalis causa per prescriptionẽ longi temporis sꝫ intelligatur de petitiõe hereditatis in casibus in qb⁹ dat cõtra titulo possidentem q multi sunt de qbus in. l. etiã. §. j. cũ seq. ff. de peti. here. ꝓ hoc adduco: qꝛ scđm doc. in. d. l. hereditatis. †ratio quare nõ datur petitio hereditatis cõtra possidẽtẽ titulo est qꝛ heres se fundat ex titulo ꝛ possessione defuncti, sed reus similiter hꝫ titulum ꝛ possessionẽ: ergo in pari causa potior debet esse ꝯditio rei possidentis. l. siue aũt. §. si duob⁹. ff. de publi. l. si seruũ. §. seqtur. ff. de verb. obl. Sed hec rõ habet locum etiã in eo qui acquisiuit titulũ ꝛ possessionẽ post mortẽ defuncti: ergo ꝛc. Hãc opinionẽ etiã tenuit ipsemet Bald. in repe. l. incerti. in xij. q. C. de interdi. ꝯ Bal. etiã firmat Pau. de cast. in. l. fin. ad fi. C. de edi. diui Adri. per. l. nec vllam. §. si qs sciẽs. cũ. §. precedenti q incipit, qđ si quis. ff. de peti. here. vbi cõtra emẽtẽ totã hereditatẽ vel magnã partẽ datur petitio hereditatis: qꝛ tunc talis titulus vniuersitatis habet pro nõ titulo. alias secus. imo dicit tex. in. d. l. nec vllã. alias est in. l. etiã. §. quod si quis emit bona fide hereditatẽ nõ tenet petitione hereditatis nisi qñ vẽditor nõ appareret ꝯ quẽ agi posset vel qñ emptor emisset modico pretio, ꝛ sic haberet titulũ quasi lucratiuum. ꝛ no. Ang. in. ea. l. §. si quis sciens. ꝛ tñ constat ꝙ ille titulus erat acquisitus post mortẽ defuncti. †Tñ distinguit Pau. de ca. i. d. l. fi. qđ aut iste ꝯ quẽ agit petitiõe hereditatis habuit cãm ab eo cõtra quẽ erat nata petitio hereditatis: vt quia habuit titulũ ab eo qui possidebat sine titulo: ꝛ tunc sit verba opinio Bal. in. d. l. fi. qꝛ nõ potuit pl⁹ iuris trãsferre in aliũ quam in se haberet. Aut habuit titulum ab eo cõtra quem non erat nata petitio hereditatis: vt qꝛ habuit reus conuentus titulum a possidente cũ titulo: ꝛ tũc non ꝓcedat petitio hereditatis ꝯtra eũ. ad hoc allegat notata per Bar. in. l. cogi. in fi. C. de peti. here. vbi similẽ distinctionem facit. ꝛ Bar. ibi videt tenere cõtra Bal. in. d. l. fi. secundũ Pau. de cast. in. d. l. fi. in fi. qui tñ dicit modo predicto posse opiniones cõcordari. ita etiã tenet ipsemet Pau. de ca. in. d. l. hereditatis. ar. l. fi. §. j. ff. ad Velle. ibi dum tex. dicit, ne melioris cõditiõis sit emptor ꝙ vẽditor. ꝛ ita etiã cõsuluit ipse in cõsi. vj. Pro qua cõcordia etiã adduco gl. in. l. si duo. in prin. ff. vti possid. ꝛ ibi Bar. in. ij. col. in ver. qro qd si ille q possidebat a me clã ꝛc. Sꝫ ita est qđ illi de serua a qb⁹ habuit titulũ dict⁹ Stephanus possidebãt etiã cũ titulo, vt dictũ est, ꝛ sic nõ erat ꝯ eos nata petitio hereditatis: ergo nõ põt et ꝯ Stephanũ agi petitiõe hereditatis. †Itẽ si diceret esse intẽtatã rei vẽdicatiõnẽ vel publicianã simul cũ petitiõe hereditatis hoc non obstabit. d. Stephano: tũ qꝛ ꝑ eadẽ re nõ potuit intẽtari vna cũ petitione hereditatis, vt no. Pe. Cy. Bal. i. d. l. ij. C. de peti. her. tũ etiã qꝛ dato qđ potuerit intẽtari clarꝫ est ꝙ nõ ꝓbauit in rei vendicatiõe. s. qđ eẽt dñs, qꝛ nõ sequit: Marc⁹ fili⁹ Brãcholini emit noĩe. d. Brãcholini sui pr̃is a Lasia dictã petiam terre quã postea tenuit Brãcholin⁹ ergo Brãcholin⁹ est directo dñs: qꝛ potuit eẽ ꝙ Lasia nõ fuit dña: ꝛ sic nõ potuit trãsferre dñiũ qđ nõ habuit. l. traditio. ff. de acq. re. do. c. qđ aũt. de iur. pat. ꝛ i ꝓposito nr̃o no. gl. ꝛ doc. i. l. cũ res. C. de pb. Preterea nõ est intẽtata rei vẽdicatio nec publiciana, qꝛ in petitiõe est facta mẽtio solũ de his q̃ cõueniũt actiõi petitiõis hereditatis, nõ aũt de his q̃ cõueniũt rei vẽdicatiõi vel publiciane, in qb⁹ opꝫ deducere dñiũ vel quasi dñiũ agẽtis. l. i rẽ. in prin. ff. de rei vẽ. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. ff. de pu. c. abbate sane. de re iud. li. vj. declarat. Bar. in. d. l. ex diuerso. §. j. ꝛ clari⁹ Bal. in. l. dominũ. C. de rei vẽ. ꝛ cano. in. c. ij. de lib. obla. ꝛ Spe. in titu. de cã pos. §. nũc dicẽdũ circa prin. †Preterea publiciana nõ dat ꝯ titulo possidẽtẽ. l. siue aũt. §. si duob⁹. ff. de pub. Sꝫ dictus Stephan⁹ possidet cũ titulo: ergo nõ põt ꝯtra eũ dari publiciana, ꝛ oporteret apparere q dict⁹ Brãcholin⁹ tpe quo sua emptio ꝛ traditio facta fuit ꝑ dictã Lasiã fuerit in bona fide. ad hoc vt possit ei cõpetere publiciana. l. sꝫ si res. als incipit. cũ qd. §. fi. cũ. l. seq. ff. de publicia. sed istud hic non est ꝓbatũ qđ Brãcholin⁹ nõ emit. ꝛ si Marc⁹ fili⁹ eius emisset de pecunia patris noĩe ipsi⁹ Marci, seu simpliciter fuisset fortasse icõtinẽti ex ꝑsona filij acqsitũ quasi dñiũ ꝛ publiciana patri ꝑ. l. placet. ff. de acq. her. ꝛ. l. j. ff. si quis a pat. fue. ma. qꝛ in ꝑfectitijs nõ sunt iura antiqua immutata, q̃ volebãt ꝙ qcqd acqrit filius sibi incõtinẽti acqratur patri. l. cũ opꝫ. in ꝯta prin. C. de bo. que li. ¶†Sꝫ in ꝓposito filius noluit sibimet acqrere, qꝛ nõ emit suo noĩe sꝫ emit noĩe pr̃is, quo casu nõ acqrit patri añ ratificationẽ. l. si ego. ꝛ ibi not. ff. de neg. gest. nec de ratificatiõe apparet, qꝛ nõ apparet qđ pr̃ habuerit sciẽtiã dicte emptiõis, saltẽ qđ esset facta noĩe suo, ꝛ regritur et qđ dicta bona fides allegetur, vt. l. si adulteriũ cũ icestu. §. idẽ pollioni. ff. de adul. no. Ang. in. l. sup lõgi. circa mediũ. C. de pscr. lõ. tẽp. ꝛ in. d. l. sed si res. als icipit, cũ q. §. fi. ꝛ Bal. in. c. si qs ꝑ triginta. si de feu. fue. ꝯtro. inter do. ꝛ agna. in. ij. vel. iij. col. ꝛ nõ sufficit dicere qđ possedit ꝓ sua, ꝛ tãqꝫ suã, ad hoc vt inferat qđ possedit bonafide, vt no. Bar. ꝛ Ang. in. l. j. in fi. ff. ꝓ suo. ꝑ ibi notata. ¶Nõ et dici ꝙ dict⁹ agens dẽat obtinere in remedio. l. edicto. C. de edi. diui adr. tol. qꝛ nõ sumus in materia illi⁹. l. qꝛ illa loquit qñ qs ostẽso testamento non abolito nec suspecto petit se immitti in possessionẽ rerũ que remãserũt in hereditate tpe mortis testatoris vt habet in. d. l. edicto. sed in ꝓposito nostro nõ petij s immitti i possessionẽ virtute testamẽti nõ aboliti sꝫ petijt ꝯdẽnari Stephanũ ad restitutionẽ dicte petie terre, nõ aũt petijt possessionẽ rei seu petie terre, sed ipsam petiã terre restitui, vt conuenit actiõi petitionis hereditatis. †ꝛ aliud est res seu fundus. aliud est possessio fundi. l. si duo. §. fin. ff. vti pos. l. q restituere. ff. de rei vẽ. vt no. Arc. iij. q. i. redintegrãda. ꝛ Jo. an. i addi. Spe. in ti. de act. ꝛ pet. §. seqt. i additiõe ici. dicũt eni simplices ꝛc. cũ si. Alia rõne cõprehendit nõ esse intentatũ remediũ. d. l. edicto. patet qꝛ in illo remedio nõ venit cõdẽnatio fructuũ ꝑceptorũ ex re, vt notabiliter decidit Spe. in tit. de testa. §. sequit. in vsi. sed nũquid accessiones. ꝛ ibi parũ ante illũ versiculũ ponit Spe. formã libelli in dicto remedio. d. l. edicto. sꝫ bene veniũt fruct⁹ in petitiõe hereditatis. l. item veniũt. §. fructus. ꝛ. l. illud. §. ꝑdo. ff. de peti. her. sed in dicta petitione actor petijt cõdemnari ad fruct⁹: ergo patet eũ intẽtasse petitionẽ hereditatis: qꝛ qui vult cõsequens, videt velle antecedens. l. illud. ff. de acqui. here. l. ad rem mobilẽ. ꝛ. l. ad legatũ. ff. de procu. ꝛ per hoc omitto disputationẽ tactam in. d. l. edicto. per gl. ꝛ doc. dum disputant quis sit legitimus contradictor ad impediendũ hr̃dẽ obtinere in illo remedio. ꝛ Pe. ꝛ Cy. ibi in ver. tertio loco ꝑncipaliter ꝛc. tenuerũt †qđ etiã ille qui habuit ti. post mortẽ defuncti, dũmodo incõtinenti sit paratus ꝓbare sit legitim⁹ cõtradictor, ꝛ tenent hoc ibi moderni ꝑ illũ tex. in vbo potiora iura ex legitimis modis ꝛc. sicut dicim⁹ in interdicto q̃rũ bonorũ. qđ similiter ẽ possessoriũ: ꝛ tñ nõ datur cõtra possidẽtẽ cũ ti. l. j. in princi. ꝛ ibi no. ff. quo. bon. ꝛ non põt rõ diuersitatis reddi inter vnum remediũ ꝛ aliud ſm eos. ꝛ actor ꝛ iudex passus est disputari ꝛ tractari ꝺ dicto titulo rei cõuẽti ꝓducto: vñ perinde est ac si fuisset incõtinẽti ꝓbatũ, adeo qđ super eo pronũciari dꝫ, ꝛ ꝓducẽti dꝫ ꝓdesse. c. j. de rest. spo. no. Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cõe. in. v. cõbinatiõe. ff. de acqui. pos. cum cõcordã. suis. Tñ vt dixi dicta disputatio nõ est hic necessaria qꝛ nõ est intẽtatũ tale remediũ vt dixi. Ex quibus cõcludo dictũ Stephanum ꝛ dictos eius defensores fore absoluendos.

¶Cõmmunis. §. eod. consi. lxxxij. colum. 3.

Consilium. CLXXXV. De cadeꝫ re.

In causa appellationis interposite pro parte marini Joãnis de canib⁹ ꝓ interesse suo cõtra sentẽtias latas ꝯtra Mattheũ de canibus fratrem dicti Marini in fauorem Joan-

ris quondã Nicolai de mõte copioso, ꝛ domine Archãgele quondam Gabrielis olim dicti Nicolai de monte copioso, visis processibus omnibus mihi exhibitis sentio breuiter pro parte dicti Marini recte ꝛ rite esse appellatum, ꝛ dictas sententias sibi nullo modo obesse, quinimo nec fuisse recte latas. ꝯ dictũ Mattheum presertim ex infrascriptis. Nam qđ dicte sententie non fuerint late recte ptꝫ: qꝛ condemnatus fuit Mattheus dicto Joãni ꝛ dñe Archangele ad restituẽdum medietatẽ terrarũ de qbus in processu ꝛ instrõ venditionis facte per dictũ Laurentium dicto Mattheo, ꝛ quo ad fructꝰ ꝛ ad melioramẽta fuit in effectu impositũ silentiũ vtriq parti. Sꝫ ita est, quod nihil deductum ꝛ probatum fuit ꝑ parte dictorũ agẽtiũ. s. Joan. ꝛ Archangele ꝓpter qđ fieri deberet cõdẽnatio ad restitutionẽ dimidietatis terrarꝫ nec de aliquo titulo seu dñio vel quasi dñio dictorũ agẽtiũ est deductũ ꝛ probatum. Nec etiam est probatum dictis agentibus cõpetiisse aliquã actionẽ realẽ, vel etiã ꝑsonalẽ ex aliquo ꝯtu vel quasi, quo mediante dictus Mattheus teneretur ad restitutionẽ dicte dimidie terrarũ. 1 † ꝛ ꝑ cõsequẽs sine vlla actiõe ad id cõpetẽte egerũt dicti Joãnes ꝛ Archangela. Et ideo succũbere debuerũt, iuxta .l. si pupilli. §. videamus. ff. de ne. gest. ꝛ .l. quoties. §. itẽ si tpali. ff. de admi. tu. ꝛ .l. vbi pactũ. cum ibi notatis. C. de trãs. Nec obst. ꝙ dicti agẽtes dicanť ꝓbasse dictas petias terre fuisse seu remãsisse in hereditate Nicolai patris dicti Joãnis, ꝛ aui pr̃ni dicte Archãgele. ꝛ per ꝯsequẽs videat cõpetiisse petitiõe hereditatis dicto Joãni ꝛ Archãgele tanꝙ heredibꝰ ꝑ dimidia dicti Nicolai, iuxta .l. itẽ vidẽdum. §. fi. cum .l. seq. in prin. ff. de pe. here. 2 † Quia rñdeo non potuisse competere aliquo modo petitionẽ here. qꝛ illa nõ cõpetit heredibus ꝑ rebꝰ quas post mortẽ defuncti possidere ceperũt[a]: qꝛ extũc desierũt esse hereditarie, seu de hereditate defuncti, dato qđ heredes possidẽtes postea a possessione ceciderũt, vt est gl. no. ꝛ ordi. in. c. j. in gl. j. magna ad fi. de cõfes. in. vj. ꝛ no. Bar. post gl. in .l. nec interest. ff. de fideicom. here. petit. ꝛ ptꝫ ex no. per Cy. in .l. fi. C. de edic. di. adri. tol. ad fi. in ver. pone qđ missus fuit heres in possessionẽ ꝛc. Et bene facit tex. insti. de interdi. §. adipiscẽde. ꝟ. ideo aũt adipiscẽde ꝛc. ꝛ qđ notať in .l. j. §. veteres. ff. de acq. pos. ꝛ in .l. res ꝑ seruũ. ff. de acq. here. ꝛ in .l. per hereditariũ. ff. de acq. re. do. sed ita est qđ ꝑ testes ipsorũmet agẽtiũ in causa principali ꝓbatum est ꝙ dictꝰ Joãnes ꝛ alij filij dicti Nicolai possederũt, ꝛ ita ẽt in suis capitulis deduxerũt ipsemet agẽtes, q etiã videnť ꝓ rata Archãgele iure familiaritatis possedisse. l. q iure. ꝛ ibi no. Bar. ꝛ alij post eũ. ff. de acq. pos. ꝛ .l. si mulieri. ff. qb. mod. vsusfr. amit. ꝛ in .l. hꝫ. §. hospites. ff. de ꝑcario. 3 † Ergo eis nõ cõpetit petitio her. ꝛ si qđ remediũ cõpetere poterat, erat remediũ possessoriũ recuperãde, quo casu debuisset tã petitio quã cõdẽnatio referri nõ ad restitutionẽ terrarũ, ꝛ sic nõ ad ꝓprietatẽ vel quasi: cõuenientem petitorio iudicio, ꝓut fuit iudicatũ: sed debuisset referri petitio ꝛ cõdemnatio ad nudã ꝛ merã restitutionẽ possessiõis terrarũ, que lõge differt a cõdẽnatione restitutiõis terrarũ. l. si duo. §. fi. ff. vti pos. ꝛ .l. qui restituere. ff. de rei vẽ. Et qđ ita fieri debeat, notat Jo. an. in addi. Spe. in tit. de act. ꝛ pet. §. sequiť. in addi. incip. dicunt enim simplices ꝛc. Et no. doc. maxime Ant. de but. i. c. cũ ad sedẽ. circa. ij. vel. iij. col. de resti. spo. 4 † Nec dicti filij hr̃des Nicolai patris sui dicunť habere titulum aliquem in re hr̃ditatis paterne, vt .l. nihil. C. ꝑ hr̃de. ꝛ .l. ij. §. fi. ff. eo. ti. ꝛ .l. in suis. ff. de libe. ꝛ posthu. 5 † Nec ẽt dictꝰ Mattheus emendo dicta bona a dicto Laurẽtio vendẽte noĩe suo ac nomine Joan. 6 ꝛ Gregorij fratrũ dicti Laurẽtij videť fateri[b] dominiũ dictarũ terrarũ spectasse ad dictũ Joãnem, vt notat Ange. in .l. j. ff. de publi. vbi dicit se pluries ita de facto practicasse per ibi notata per gl. in verbo, a nõ dño. ꝛ per notata per Cyn. in .l. cũ res. C. si ali. res pig. da. fue. ¶ 6 † Nõ obst. etiã quedã scriptura asserti estimi dicti quondã Nicolai: qꝛ per estimũ tale non probať dñium neq possessio, vt .l. si pater. ꝛ ibi illũ text. ad hoc no. Bal. C. de act. emp. ꝛ .l. solẽnibus. ꝛ ibi no. Bal. in prin. C. de rei ven. cũ fi. ¶ Preterea etiã dicta scriptura asserti estimi nõ videť cõcordare cũ demõstrationibus ꝛ confinibus rerũ, de quibus in dicto instrumẽto venditiõis, saltẽ in re principali: ꝛ sic nõ videť probata identitas prout reqriť, iuxta .l. j. ꝛ qđ ibi no. Bar. C. si vnus ex plu. app. ꝛ no. Bart. in .l. demõstratio falsa. in fi. prin. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ¶ Nec ẽt põt se fundare Joãnes ex licẽtia quã allegauit Mattheus dictũ Joãnẽ dedisse Laurẽtio de vendẽdo dictas terras: qꝛ per hoc nõ ꝓbatur, ꝙ Joãnes esset dñs dictarũ terrarum, seu alicuiꝰ certe partis. maxime per ea que dixi. ꝯ. allegãdo notata ꝑ Ange. in. d. l. j. ff. de publicia. itẽ qꝛ semp Joannes 7 † negauit dictam licentiã, vt patet ex sua responsione facta

a ¶ Ceperũt. ꝯ. c. ꝯs. clxxxiij. nu. 2.

b ¶ Fateri. ꝯ. li. j. nu. 92. nu. 1.

positionibꝰ, ꝛ sic nõ potest se eis fundare. c. ex eo. de re. iur. in vj. l. papinianus. §. meminisse. ff. de inoffi. test. ꝛ no. Spec. in ti. de depo. §. viij. ver. j. ꝛ Bar. in .l. nõ vtiq. ff. de exce. ꝛ i. l. naturaliter. §. nihil cõe. in. vj. col. ff. de acq. pos. ꝛ in .l. post legatum. in prin. cũ suis cõcor. ff. de his qui. vt ind. ¶ Preterea etiã contra Archangelam facit, quia non videtur aliquid probatum de morte Gabrielis pr̃is, vt dicitur dicte Archãgele, adeo qđ appareat legitime quartã partẽ hereditatis dicti quondã Nicolai esse acquisitam dicte Archãgele, ꝛ posito qđ aliqđ ius habuisset Archãgela, videť ꝙ aduersus eã obstabat exceptio prescriptio lõgi tẽporis cũ titulo: qꝛ quo ad eã nõ apparet ꝙ Mattheus ꝛ Marinꝰ habuerint malam fidẽ. i. qđ putauerint eam habere partẽ in dictis terris. nã de ea nulla fit mẽtio in instrumento vẽditiõis. ¶ Ex his puto esse ostẽsum dictas sñias nõ fuisse recte seu iuste latas. Ex qbus inferť ad aliud. s. Marinũ iuste a dictis sentẽtijs appellasse. Nã cũ Marinꝰ fuisset cõsors dicti Matthei in emptione dictarũ rerũ, sñia lata contra vnum cõsortẽ. id est contra Mattheũ, faceret qualequale preiudiciũ cõtra aliũ 8 cõsortem. s. Marinũ: † adeo qđ ratione talis preiudicij permittitur ei appellare. ita probať in .l. a sñia. in prin. ff. de ap. vñ rite ꝛ recte appellauit Marinꝰ ꝑ suo interesse exprimẽdo in ipsa appellatione cãm ꝓpter quã sua intererat, ꝓpter exprimere debuit, vt no. Bar. in preallegata .l. a sñia. i fi. ꝑn. ꝛ canoniste in. c. cũ sup. de re iud. expressit eñi ipse Marinꝰ causam sui interesse allegando emptionẽ suam pro dimidia dictarum rerum atq etiã possessionem: que omnia proba- 9 uit. † Et ꝙuis ex forma fortasse statutorũ loci non potuisset dictꝰ Mattheꝰ appellare a secũda sententia ꝯfirmatoria prime: tñ nõ impediť tertius. i. dictus Marinus pro suo interesse appellare. c. sup eo. in fi. de offi. dele. ¶ Et ẽt posito ꝙ dictus Marinꝰ habuisset sciẽtiã litis mote cõtra dictũ Mattheũ, de qua tñ non cõstat, non impediret appellare a dictis sententijs: qꝛ nõ petebať in illo iudicio dimidia spectãs ad Marinũ, possessa per marinũ, quo casu nõ fit preiudicium sciẽti ꝛ patiẽti. l. repeti. in ver. nã sciẽtibꝰ. ff. de re iu. ꝛ notabiliter declarat Jo. de imo. in. d. l. a sñia. in pe. col. prin. in ver. itẽ aduerte qꝛ videtur velle ꝛc. ꝛ in. d. c. cũ sup. ꝛ Bal. in .l. si veris. ꝑ illũ tex. C. de fide instru. in. j. col. ibi dũ dĩt qđ interdum sunt ꝑsone pares: ꝛ tũc per vnã nõ preiudicatur alteri etiam citate ꝛc. Ex quibus omnibus apparet bene appellatum pro parte dicti Marini.

Consiliũ. CLXXXVI. De eadẽ re.

Missa disputatione an in libello potuerit cumulari rei vẽdicatio ꝛ petitio her. que deciditur ex notatis ꝑ Bal. in .l. ij. in fi. C. de peti. here. ꝛ ibi declarat quomõ cognoscať, an vtraq sit intentata vel altera tãtũ. Capio principale quesitũ an rei vẽdi. vel peti. hereditatis recte actum fuerit pro parte eccle- 1 sie contra dictũ Stephanum. Et dubium facit: quia † in vniuersalibꝰ vt in hereditate vna res succedit loco alteriꝰ. l. imperator. §. fi. cũ .l. seq. ff. de leg. ij. ꝛ .l. si rem ꝛ pretium. in princ. ff. de peti. her. Ergo dicta petia terre quã dictꝰ nepos ꝛ hr̃s habuit ex cã ꝑmutatiõis facte cũ dicto ciue, cum duabus petijs terre hereditatis ꝑdicte, censetur facta hereditaria. ꝛ si eã postea pro pte alienauit añ tẽpus restitutionis fideicommissi, seqtur ꝙ vẽdicari põt ab ecclesia, postꝙ euenit casus restitutionis fideicommissi, etiã nõ facta restitutiõe fideicõmissi, talis titulus hr̃ pro nõ ti. vt in aut. cõtra rogatꝰ. ꝛ ibi Bal. C. ad Treb. l. fi. §. pe. C. cõmu. de leg. ꝛ notať in .l. pe. C. ad Treb. ꝛ in .l. Marcellꝰ. §. res q̃. ff. ad Treb. ꝛ petitio hereditatis etiã dari põt contra ti. possidẽtem, quando tittulus 2 haberet pro nõ ti. vt .l. nec vllã. §. j. cũ seq. ff. de pe. he. ¶ † Tamen his nõ obstãtibus puto de iure ꝯriũ esse verũ: qꝛ petitio hereditatis directo, ꝛ pari rõne fideicõmissa hereditatis petitio, nõ datur cõtra tit. possidẽtẽ, vt est Stephanus. l. regulariter. ff. de peti. her. l. hr̃ditatis. C. de pet. he. ꝛ lꝫ Bal. in .l. fin. C. de edi. di. Adri. in. ix. ꝛ. x. xj. op. tenuerit. ꝙ petitio hr̃di. datur cõtra possidẽtẽ cũ tit. acqsito post mortẽ illiꝰ de cuius hr̃ditate agiť per illũ tex. Tamen illud cõmuniter nõ tenetur vbi per alios, maxime per Sali. ꝛ alios per .l. ij. ver. sed si emptor. C. de pet. here. iũcto prin. illius. l. Nã ille ꝟ. loqť de emptore singulariũ rerũ hr̃ditatis. Et sicut ꝑncipiũ illiꝰ. l. loqť de eo q emit post mortẽ testõris: ita videť intelligi finis q solũ aduersať principio in hoc. s. qꝛ in principio loquitur de emptore vniuersitatis. id est hr̃ditatis. in fine aũt loquitur de

tur de emptore singularium rerū: & tñ ibi ille emptor rex singularium nō pōt cōueniri petitiōe hereditatis. Ad idē similiter dicta lege hereditatis. versi. ceteris, iuncto prin. illius. l. Probatur etiā in. l. nec vllā. §. qō si quis. cū. §. seq. ff. de pet. here. vbi si qs emit hereditatē, tenet emptor petitione hereditatis, ita demū si venditor haberi seu cōueniri nō pōt: vel qñ emptor emit modico pretio, & sic h₃ titulū quasi lucratiuum: & tñ ibi erat titulus acquisitus post mortē. Et si vera esset opinio Bal. debuisset ibi emptor posse indistincte cōueniri petitione hereditatis, pbat etiā per notata per Bal. in l. cogi. in fi. C. de peti. her. Dñ Bar. ibi reqrit aliud ꝙ titulū 3 esse acqsitū post mortē defuncti. †Nā requirit ꝙ titulus fuerit acqsitus mala fide seu lite pendente ad hoc vt non obstet agēti petitiōe here. & ita etiā cōtra dictā decisionē Bald. & Sali. in. d. l. ij. C. de peti. here. & est gl. in. l. pe. & melius in. l. fin. ff. pro legato. Et ita sum solit⁹ tenere & ꝯsulēdo & legēdo. d. l. fi. Et cōsueui hoc cōprobare per rationē redditā p Bart. & alios in. d. l. hereditatis. Dñ dicit rationē esse quare possidens cū titu. nō pōt cōueniri peti. here. qr agēs peti. heredi. fundat se solū ex tit. ex possessione defuncti. licet enim defunctus nō fuerit dñs rei, nihilomin⁹ talis res venit in petitione here. l. & nō tantū. ff. de peti. here. sed ille q possidet cū tit. habet ius equale cum actore. Ergo debet esse melior cōditio rei cōuenti: qr in pari causa potior debet esse conditio rei possidentis. l. siue aūt. §. si duo. ff. de pup. l. sequit. §. de illo. ff. de verb. obli. nec opinio Bal. pbatur in. d. l. fi. qr ibi non magis loquit de eo qui acqsiuit tit. post mortē defuncti, ꝙ eo viuēte. Et intellectus illius. l. est, vt litera ibi in fin. quatenus loquit de prescriptione longissimi tpis, quā ibi text. appellat prescriptionē ex vna parte tantū, intelligat in prescribēte q tit. carebat, & sic nihil facit, quatenus vero loqtur de prescriptione longi tēporis quā ibi tex. appellat prescriptionem ex vtraqꝫ parte: & tunc intelligit de eo prescribēte, q possidebat cum tit. s. in casibus in quib⁹ petitio heredi. datur cōtra tit. possidētē vt casu posito. in. d. l. nec vllā. §. neratius. alias est ab herede. & §. si qs. cū sequēti, cū si. ¶ Cardinus etiā potest cōpetere rei vēdicatio vel publiciana cōtra dictū Stephanū: quia tūc cū nō agat actione vniuersali sed particulari. certum est qō dñium vel quasi nō potest dici pertinere ad dictā eccle. qr hec res nunꝙ fuit dicti testatoris cuius hereditas 4 per fideicom. transit in dictā, eccle. ¶ †Et l₃ fuerit acquisita post mortē testatoris per dictū heredē ex causa permutationis facte de alia re que erat hereditaria: tñ ex quo nō agitur de hrditate, vel de iudicio petitionis hrditatis, sed de re singulari. & actiōe singulari, scilicet rei vēdicatiōe vel publiciana, vna res nō succedit loco alterius. l. mater. C. de rei vē. l. q vas. §. fi. ff. de fur. l. vēditor ex hrditate. ff. de here. vel ac. vē. l. si ex pecunia. C. de rei ven. saltē qñ nō fuit facta dicta pmutatio vel emptio p prelatū ecclesie, sicut in casu nrō in quo ab alio ꝙ a prelato ecclesie fuit facta dicta pmutatio quo casu nō pōt dici ꝙ fuerit acqsitū ecclesie, vt declarat Bar. & Bal. in. l. si vt pponis. C. de rei vē. & no. in. c. ingrendū. de pec. cler. & tāto magis: qr eo tpe q̄ facta fuit dicta pmutatio: nōdū ecclesia hēbat aliqō ius in dicta re data p hrdē ex cā pmutationis. nō posset ēt alia rōne cōpetere publiciana: qr illa nō dat ꝯ tit. possidētē. Forti⁹ vō ꝙ ēt si dicta res puēta ad Stephanū fuisset de reb⁹ q̄ remāsissent in hr. dicti testōris tpe mor- 5 tis: †tñ ad hoc vt posset obtinere dicta eccl. rōne dicti fideic. a agēdo ꝯ dictū Stephanū hēret necesse pbare ꝙ dictus nepos hrs testōris q dictā petiā terre alienauit sciuisset eā esse suppositā restitutiōi dicti fideic. p. l. fi. §. fi. de leg. ij. vñ p illū tex. dt ang. i. l. fi. §. ₃ qr. C. cōmu. de le. ꝙ caut⁹ d₃ esse actor vt semp deducat sciētiā alienāt₃: al's succūberet. & ad hoc dt illū tex. esse singularē. & ita etiā dt Ang. & Jo. de imo. in. l. Marcellus. §. res que. ff. ad Treb. & no. etiā Cy. in aut. res q̄. circa 6 prin. C. cōmu. de leg. ¶ †Nō obstāt ea q̄ in ꝯriū allegabantur dū dicebatur ꝙ i vniuersalib⁹ vna res succedit loco alteri⁹: qr rñdeo ꝙ ꝙtū est respectu hrdis, seu ei⁹ qui cōtenderet se heredē: verū est ꝙ si agat vtili actione vt petitiōe here. vel agat actiōe ex testō cōtra eū q tenet ad vniuersitatē restituendā vt qñ p fideicōmissariū agit ꝯ hrdes p restitutiōe fideicōmissi iuxta no. p gl. in. l. restituta. §. j. ff. ad Treb. & i. l. ex ea. C. e. ti. & p Bar. i. l. si legat⁹. in prin. ff. ad Treb. vña res succedit loco alteri⁹. ita loqunt allegata in cōtrariū. Sed quo ad tertiū q possidet cū tit. rē singularē, nec ad vniuersitatem tenet & nō ē hrs ꝯuēt⁹ a fideicōmissario, nec alio mō ꝯtēdit se hrdē, nō reperit ꝙ ꝯ eū det petitio hrditatis: imo sumus in regula q̄ h₃ ꝙ possidens cū tit. nō pōt cōueniri petitione hrditatis, vt in iurib⁹ supra ad hoc allegatis. pt₃ qr ēt si probaret illā rē ꝙ re⁹ emit fuisse hrditatis: tñ nō posset dari petitio hereditatis cōtra eū. d. l. ij. cū ibi notatis. & l. hrditatis. C. de peti. her. & hoc est qō est de mente Cy. in. d. l. mater in. j. q. ¶ Nec obstat ꝙ titulus habeat pro nō titulo. d. l. fi. §. ₃ qr & notat i. l. cū pater. §. liber. ff. de leg. ij. cū si. Qr rñdeo ꝙ imo nō habet p nō titulo: qr tūc habet p nō titulo, qñ alienantur res que fuerāt in certū euentū relicte iure legati vel fideicōmissi a testatore, put fuerūt dicte due petie terre date p herede dicto ciui ex cā pmutatiōis p ista petia terre. Vñ ꝯ illū ciuē hñ posset dici dari posse petitionē hereditatis: qr habetur titul⁹ suus p nō titulo. ita loquit. d. l. fi. §. sed qr cū. §. seq. 7 ¶ †Preterea posito ꝙ ista petia terre de qua est questio, fuisset de reb⁹ que remāsissent in dicta hereditate, oporteret apparere ꝙ dictus heres alienans sciuisset tpe alienatiōis eā esse suppositā restitutioni dicte fideicommissi: vt dixi supra. & est ēt de mēte Bar. in. d. l. Imperator. §. fi. Alex. tarta.

Summus pōtifex ad supplicationē. F. existētis de terris Romane ecclīe legitimat tres eius filios, natos ex ipso cōiugato & muliere quadā soluta, vt ipsius. F. & aliorū parentū agnatorū & cognatorū suorū bōis tā ex testō, ꝙ ab itestato, absqꝫ tñ piudicio illorū q in dictis bonis succedere deberēt, si dictus. F. parētes agnati et cognati itestati decederēt, succederēt cū filiis legitimis & naturalib⁹, si quos dictū. F. habere cōtingeret, & ad bona ipi⁹ F. absqꝫ ipsorū filiorū in legitima de iure nature eis debita piudicio, ex testō ipsi⁹. F. venire possint, iperialib⁹ & apostolicis ꝯstitutiōib⁹ & statutis & ꝯsuetudinib⁹ ēt iuramento vel cōfirmatiōe aplīca roboratis ac ceterisqꝫ cōtrariis nequaꝙ obstātib⁹. Querit an ꝯtingat dictū. F. decedere supstitib⁹ dictis filiis legitimatis, vel aliq eorū cōdito testō, vel abintestato, supstitib⁹ aliqb⁹ agnatis suis trāsuersalib⁹, q nō extitētib⁹ dictis filiis legitimatis fuissent ab itestato successuri. d. F. possint dictos legitimatos excludere. & qd ēt si extarēt filii post dictā legitimationem nati ex legitimo mrīmonio.

Summarium.

a ¶ Probare. s. li. iij. consi. iij. nu. 3.

Consiliū. CLXXXVIII.

1 Videretur prima consideratione dicendum, ꝙ † dictus. F. decedat ab intestato: dicti eius transuersales primiores q ab intesta. fuissent successuri nō extantibus huiusmodi filiis

spuriis legitimatis, debeāt etiam succedere, ⁊ dictos legitimatos excludere. ⁊ idē si decederet cōdito testō in quo dictos legitimatos sibi heredes vniuersales institueret extātib⁹ di etis transuersalibus: q̄ꝛ Romanus pontifex per dictā legitimationē noluit in dictis casibus pⁱudiciū afferri per dictā legitimationē ex testō vel ab intestato illis q in dictis bonis succedere deberent dicto ✝.si intestatus decederet, vt dicta verba sonāt que alˢ nulliˢ effectus existerēt ꝙ nō est dicēdū. c.si papa. de pri.in.vj.l.si q̄n.in p̄n. de le.j. ¶ †Et ꝓ hoc facit: q̄ꝛ legitimatio ⁊ dispēsatio est odiosa ⁊ restringēda.c.j.de filijs presby.in.vj.l.si q̄n.in prin.C.de inoffi.testa.iō dꝫ restringi dicta legitimatio, vt ei⁹ vigore admittanꝰ ad succedendū ipsi legitimati, q̄n nō extarēt aliq agnati aut cognati q ab intestato successuri fuissent vl̄ extarēt ⁊ nollēt succedere, q̄ꝛ tūc pinde est ac si nō extarēt.l.ij.✝.sed si sint sui.ff.ad Tertu.l.⁊ si ex modica.✝.si fili⁹.ff.de bo.li. Istis eñ casib⁹ verꝫ eēt dicere ꝙ legitimati succederēt absq; pⁱudicio eorū qui ab intestato eēnt successuri. ⁊ ad hāc interptationē nos iducit natura pui legij que est vt in dubio cōcedens videatur voluisse concede re absq; pⁱudicio alteri⁹.l.ij.✝.si qd a principe.ff.ne qd in lo. pub.l.nec auus.C.de eman.lib.c.ex tuarum.de auc. ⁊ vsu pal. c.sup eo.de offi.dele.⁊ ita in eo q decesserat ab intest.cōsuluit Bal.ᵃ in cōsi.inci.vba aūt ⁊c. qd̄ est inter ꝯsi.Ang.cōsi.cclxv.

Ubi autem post dictā legitimationem nasci contingeret filios legitimos ⁊ naturales, videreꝰ ꝙ dicti legitimati excluderenꝰ. qd̄ pōt sic ꝓbari. †Nā q̄n tpe legitimatiōis extarēt filij legitimi ⁊ naturales non vr̄ ꝙ possit per rescriptū principis fieri legitimatio ad exclusionē vel pⁱudiciū legitimorū ꝫ aliud fit in legitimatiōe q̄ fieret ꝑ oblationē curie vl̄ ꝑ subsequens matrimoniū in aut.quib.mo.na.effi.sui.✝.illud tñ. cum.✝.seq.⁊ in.✝.generaliter.iuncto.✝.seq.⁊ in aut.quib.mo. na.effi.legi.✝.si vero solummodo.cū.✝.seq.⁊ no.Bart.in aut. itē si quis.C.de natu.lib.⁊ no.Jac.de Bel.in.✝.ad hec.in aut. vt lice.ma.⁊ auie.⁊ Bal.in aut.preterea.C.de na.lib.per illū tex.a contrario sensu,⁊ And.de iser.in.c.naturales.in ti.si de feu.fue.contro.inter do.⁊ agna. †vbi inquit quosdā dicere ⁊ nō male ſm eū ꝙ pⁱnceps nō pōt naturalē legitimare quātū ad successionē, vbi extant filij legitimi: q̄ꝛ auferret ius legitimis debitū ⁊ daret illegitimis qb⁹ nō debeꝰ: ⁊ q̄ꝛ legitimi habēt a iure diuino nō aūt illegitimi, q̄m fili⁹ legitim⁹ est ex matrimonio istituto a deo i paradiso.xxxi.q.j.c.si.de trāsla.ꝑla. in.c.ij.Aheli⁹ facit, q̄ꝛ de iure diuino inductū fuit, ꝙ illegitimus nō succedat existēte legitimo: q̄m statutū fuit, ꝙ nō fit hērs filij ancille cū filio libere.xxxvi.q.iiij.dicat aliqs ea cā.q. ij.nō oīs.xxxv.q.vj.c.qd est.⁊ ea no.doc.in.l.ij.ff.de testa.cū si. Sed princeps non pōt tollere ius diuinū.c.cū inferior.de maio.⁊ obe.xxv.q.j.sunt qdā.notaꝰ in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti.pub.⁊ in.l.j.ff.de cōsti.prin.⁊ in.c.que i ecclesiarū.de ꝯsti. †Sicuti ergo nō valeret legitimatio, si tēpore legitimatiōis extarent filij legitimi ⁊ naturales, ita, ēt si tūc nō extabant legitimi ⁊ naturales, ꝫ ex postfacto superuenerūt, dꝫ īfringi q̄ꝛ q̄n res deuenit ad eū casum a quo incipere nō pōt: vitiaꝰ act⁹.l.vrani⁹.ver.sed cū duo.ff.de fideiussori.l.pluribus.✝.⁊ si placet.ff.de ver.ob. Et iō Dy.in.l.ex facto.in prin.ff.de vul.⁊ pup.ꝑ illū tex.cōcludit qd̄ si habēs filios naturales tm̄ fecit eos legitimari, vt possint eis succedere, deinde habuit filios legitimos ⁊ naturales, vitiabiꝰ legitimatio, vt ēt tꝫ Guid.de suza.quē refert Jo.an.in addi.Spe.in ti.de succes.ab inte.✝. j.ver.ꝫ ex facto.⁊ Old.in cōsi.cclvij.inci.factū tale est qdam ⁊c.tāto magis hoc ꝓcederet, si superuenietibus filijs legitimis ⁊ naturalib⁹ dictus.✝.decederet ab intestato, q̄ꝛ īspecto etiā tenore legitimatiōis, nō videꝰ dispensatū cū dictis filijs legitimatis, ꝙ extātibus liberis legitimis ⁊ naturalib⁹ possint ipsi legitimati succedere ab itestato: q̄ꝛ simplr̄ ꝑmittitur i dictis lr̄is aplicis ꝙ ex testō succedāt, iō tūc nō itelligiꝰ ꝑmissum ꝙ succedāt ab intestato, vt exꝑsse voluit Jo.an. in add.ad Spe.i ti.de succes.ab inte.✝.j.i add.q̄ incip. Ubi hoc dixi ⁊c. Et moderni ⁊ Pau.de ca.i.l.gall⁹.✝.⁊ qd si tm̄.ff.de lib.⁊ posth.⁊ ꝯsuluit Pau.de ca.in cōsi.cxxxij.inci. videndū est primo qd de ipso ⁊c. ¶ †Ultimo ꝫ dictā legitimationem facit q̄ꝛ tales filij spurij nō p̄nt legitimari, vt succedāt ꝑ.✝.fi. in aut.q.mo.na.effi.sui.nisi princeps in legitimatione diceret. Nō obstāte.d.✝.fi.ſcđm gl.ibi, ⁊ sic innuit ibi gl.qd̄ nō sufficeret generalis clausula, non obstante aliqua lege. pro quo facit tex.in.l.si quis.in prin.testamēti.⁊ quod ibi gl.ff.de leg. iij.⁊ sensit gl.in aut.hoc inter liberos.C.de test.ꝫ i dictis literis apostolicis nō est derogatū specialiter.d.✝.fi.in aut.qui. mo.effi.sui.ergo nō sufficit. ¶ †Tamē p̄missis nō obstantibus aliter arbitror esse de iure concludendū in casu ꝓposito, vcꝫ quod legitimatio ꝑdicta valeat, ⁊ qd̄ nullis superuenictib⁹ legitimis ⁊ naturalib⁹ liberis dicti.✝.succedēt legitimati dicto ei⁹ patri ex testamento, etiā ab intestato exclusis⁹ oībus trāsuersalib⁹ ⁊ agnatis dicti.✝.si ante superuenirēt filij legitimi ⁊ naturales: tūc dicti legitimati succederēt ex testō .d.✝.dūmō in legitima de iure nature debita dictis filijs legitimis ⁊ naturalib⁹ nullū fiat pⁱudiciū ꝑ successionē ad quā ex testō vocareꝰ legitimari ꝑsertim ex infrascriptis. †q̄ꝛ iura disponūt qd̄ legitimati nihil a filijs legitimis ⁊ naturalib⁹ differāt.i aut.q.mo.na.effi.✝.si qs ergo filios.⁊ i.✝. filiū.i aut.q.mo.na.ef.leg.✝.liceat.⁊ ita succedere debēt legitimati sicut illi q ab initio nati sunt legitimi, vt i.✝. relig.in aut.q.mo.na.effi.sui.⁊ illa vba vcꝫ, absq; tñ pⁱudicio illorū q in dictis bonis succedere deberēt, si dict⁹.✝. ab itestato decederet, inerant tacite.c.pastoralis.de priui.⁊.d.l.ij.✝.si qd a pricipe.cū si.ergo expressio eius qd̄ tacite inerat, nō dꝫ plus opari ꝙ si exꝑssum nō eēt.l.recte.C.de fideiuſ.l.si arrogator. ff.de adop. ¶ Scđo, q̄ꝛ si aliter intelligereꝰ, sequereꝰ ꝙ per quēcūq; agnatū vel cognatū quātūcunq; remotissimum in gradu, deberent excludi filij legitimati, ⁊ etiā sequeretur, qd̄ legitimati predicti deberēt excludi ꝑ fiscū, q est vltimus successor ab intestato.l.j.C.vñ vir ⁊ vxor.l.fi.ff.de successo.edic.l. j.C.de bo.vac.li.x.⁊ per cōsequēs dicta legitimatio reddere tur quo ad successionē inanis ⁊ fere elusoria: ideo nō dꝫ dicta legitimatio ita intelligi ⁊ interpretari, vt bene ꝓbaꝰ in.l.ex facto.✝.in ratione sui.cū gl.ff.ad treb.idcirco dicta vba scꝫ absq; preiudicio eorū q ab intestato succederēt, debent intelligi adiecta eē causa dubitationis tollende: non qd̄ immutēt aliquid plusq̄ si adiecta nō essent, sicut dicitur.in.l.qui mutuā.in prin.ff.mād. ¶ †Tertio probatur, q̄ꝛ ei cui licet id qd̄ est plus, dꝫ licere id quod est minus.lege nec in ea.✝.vis occidendi.ff.de adul.⁊ in regula cui lꝫ.in.vj. Sed dictis legitimatis licitū est succedere saltem ex testamento patris extantibus filijs legitimis ⁊ naturalib⁹, dūmō ipsis legitimis nō fiat preiudiciū in legitima eis debita de iure nature, multo magis debent posse succedere dicti legitimati existētib⁹ trāsuersalib⁹ quibus nulla legitima debeꝰ ⁊ quib⁹ non ita debetur successio sicut descendentibus.l.fratres.⁊.l.fratris.C.de inoff.test.l.j.ff.eo.ti.l.j.C.de impo.lucra.descri.li.x. ¶ Quarto, q̄ꝛ cū dicta legitimatio fuerit facta viuēte p̄re dictoꝝ legitimatorū, ⁊ cōsentiēte seu ratificāte, nō pōt dici ꝙ ꝓuis successio ex testamēto vl̄ ab inte.deferaꝰ ipis legitimatis ꝙ hoc sit cū pⁱudicio ipsorū trāsuersaliū quib⁹ tpe legitimationis nōdū erat aperta aliq via succedēdi dicto.✝.adhuc viuēti, ꝓbaꝰ sic. †Nā videm⁹ ꝙ ad legitimationē faciēdā debent citari illi de quorū pⁱudicio agiꝰ, nisi princeps de plenitudine ptātis aliter disponeret.l.nam ita diuus.ff.de adopt.l.ij. ⁊.l.pe.ff.de na.rest.⁊ tñ viuo p̄re si legitimaꝰ cū cōsensu p̄ris fili⁹ illegitime nat⁹ tūc nō reqriꝰ citari agnatos q̄ꝛ nō debeꝰ eis successio viuo p̄re.l.j.✝.impuberi.ff.de colla.bo.l.si q̄n.✝.⁊ ꝯaliter.C.de inof.test.l.fi.ff.de lib.agno.⁊ nō est in cōsideratione ꝙ dicti agnati viuēte dicto.✝.haberēt spem in eius futura successione.l.fi.⁊ ibi no.Bar.in fi.C.de pac.l.post emāci. ⁊ ibi no.Bar.ff.de lib.le.⁊ no.Bar.in.l.his pōt.in.ij.vel.iij. col.ff.de acq.her.nisi i nōnullis casib⁹ ibi notatis ꝑ Bart.q nō sunt ad ꝓpositū eius de quo queriꝰ.ita cōiter circa dictā citationē faciēdā ad dictā legitimationē ꝯcludūt doc.vt no. ꝑ Cy.⁊ Bal.in.l.adoptio.ff.de adop.⁊ ꝑ Ja.de are.i.l.pe.alˢ fi.ff.de natali resti.⁊ ꝑ Ray.in.l.ij.e.tit.⁊ per Bar.⁊ alios in d.l.gallus.⁊.✝.qd si tm̄.⁊ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de succes. ab inteſt.✝.j.in vlt.col.i v.itē scias.⁊ Bal.in.l.fi.C.q res ind. nō no.⁊ in prin.C.circa.v.col.⁊ in.l.j.in pe.col.C.de inoffi.do. ⁊ Jo.an.⁊ alij post eū.in.c.per venerabilē.qui filij sint legi.⁊ Jo.de imo.in.c.nisi cū pridē.✝.ꝑsone.de renū.⁊.d.Abb.in.c. cū olim.de re iud.⁊ plene firmat Pe.de anc.i cōsi. ccccxxvij. incip.circa primum quesitum. ¶ Quinto in terminis ꝓbaꝰ per id qd̄ consuluit Pet.de anch.in cōsi.cliij.inci.ꝑ fratrib⁹ defuncti ⁊c.vbi cōcludit ꝙ si i legitimatiōe fuit adiecta clausula, vcꝫ, absq; tamē preiudicio illorū qui in eisdem bonis ab intestato successissent parentibus aut consanguineis dicte ꝑsone legitimate, dicta clausula nō operabiꝰ, quod taliter legitimatus excludatur a futura hereditate patris ꝑ heredes legitimos venientes ab intestato. ⁊ secundum eum hec videtur fuisse mēs patris q offert preces legitimāti. ⁊ q̄ꝛ hoc suadet natura legitimationis que est, vt perinde habeaꝰ ac si ab initio nati essent legitimi.d.✝.relig.⁊ verba p̄nt intelligi ſm naturā actus, sup quo preferuntur.l.si stipulatus.in prin.ff. de vsu.l.si vno.in prin.ff.loca.c.cōstitut⁹.de reli.do.⁊ quia secundum eum postꝙ intercessit consensus patris, de cuius preiudicio agebatur, debet talis legitimatio late interpretari, per id quod habeꝰ in.l.fi.ff.de cōsti.prin.iūctis notatis ꝑ Inno.in

---

a ¶ Bal.idē Bal. ꝯsi.xiiij.cōsil.xv. cōsil.xvj.li.ij.ſm veterē.q̄ sunt ꝯs. xvij.ꝯsi.xviij.cōsi.xix.lib.iiij.ſm nouā impressionem. Cor.consil. ccxlv.lib.j. Lud. de sard.tra.legi. ✝.vij.q.v. Cepo. causa.ciui.consi. vlti.colū.viij.ix. Sed hic intellectus alienus est a verbis ⁊ mente. idem veriorē puto intellectuꝫ Alc.hic.n.7.dūmō legitimatio sit cōcessa ab habente ptātē dādi hāc gratiā, ⁊ dūmō nō sit subreptitia ⁊ alia requisita interueniāt [illegible]

b ¶ Exclusis. Idē s.li.ij.cōsi.li.vbi [illegible]

Inno.in ca.cum dilecti.de dona. Pro hoc etiã adducit:qꝛ si aliter fieret interpretatio,intelligendo qḋ oẽs qui possent de iure succedere defuncto preferẽdi essent legitimato,modi cum fine nihil conferret talis legitimatio in successione,cum post oẽs cõsanguineos ꝛ vxorẽ defuncti succedat fiscus.vñ nõ sunt verba ita interpretanda per id qḋ habeť in.d.l.ex facto.§.fi.ꝛ in.d.c.si papa.ꝛ dixi.s̃.maxime in.ij.ar. Et si diceret qd ergo operabiť dicta clausula,rñdet ipse,ꝙ effect⁹ huius clausule est:qꝛ per eam declarať:ꝙ princeps nõ voluit p̃iudicare in iure succedendi ipsis venientibus ab intestato,lꝫ istũ legitimatũ eis addiderit. Nã si hec verba nõ fuissent adiecta,potuisset dubitari vtrũ legitimãs ꝑ authoritatẽ quaꝫ hꝫ legitimando simpliciter quo ad successionem alicui⁹ certi hominis,voluerit ꝑpetuo excludere alios veniẽtes ab intestato,quãuis legitimat⁹ repudiaret,vel p̃decederet,alio mo-

11 do excluderetur,† sicut papa cognoscẽdo de vna causa videť ad se negotium reuocare.c.vt nostrum.de appel.ꝛ condendo scḋa legẽ vř reuocare primã.c.j.de consti.in.vj.ꝛ dando secundum procuratorem videť reuocare primũ.l.si quis cum procuratorio.§.fi.ff.de procu.ꝛ sic concludit quod dicta verba videantur adiecta cã dubitationis tollende. ¶ Sexto ꝓbatur per decisionem Ang.etiam in terminis in cõs.cclxiiij.

12 inci.dominus Papa cum duob⁹ ꝛc.vbi dicit,ꝙ illa verba que apponuntur in legitimationibus.s.absq̃ tamẽ p̃iudicio illorum qui in eiusdẽ bonis ab intestato succederẽt parẽtib⁹ ꝛ cõsanguineis,persone legitimate possunt trahi ad multos sensus.vnus est,vt intelligať de preiudicio veniẽtiũ ab intestato,quibus ius succedendi in bonis persone defuncte esset quesituꝫ tempore quo fiebat legitimatio,ꝛ ista interpretatio secundũ eũ fundať in dicta lege secunda.§.si quis a principe.cũ si. ¶ Itẽ posset intelligi de eo iure qḋ posset deferri in successione,q̃ deferreť post legitimationẽ ex ca tñ de p̃terito:vt si tales veniẽtes ab intestato essent vocati ꝑ fideicomissum,cuius dies nondũ cesserat tpe quo fiebat legitimatio.nã si ꝑ legitimationẽ tractatur de excludendo eos a dicto fideicõmisso,non erit dicendũ ꝙ stante dicta clausula excludantur cũ saltẽ ꝓpter spẽ ꝓbabilẽ in fideicõmisso fundatã tpe dicte

13 legitimanionis nõ esset iustũ,ꝙ excluderenť.† Est enĩ ꝓbabilis talis spes fideicõmissi etiã viuente illo,q post mortẽ suaꝫ grauatus fuerat restituere per fideicommissum:qꝛ nõ diciť tractari vt sperari de hereditate viuentis,sed mortui,qꝛ ꝑ fideicommissariam substitutionẽ nõ dꝛ succedi illi q est grauatus per fideicommissum:sed illi defuncto q fideicõmissuꝫ reliquit in vltima voluntate.l.coheredi.§.cũ filie.ff.de vulg.et pup.l.precibus.C.de impu.ꝛ alijs substi. Unde grauat⁹ de fideicommisso post mortem suam restituendo bene potest añ mortem cogi,vt caueat de restituendo eueniente morte.l.cuꝫ archimedorã.C.vt in pos.leg. Quod qdẽ fieri nõ posset,si de hereditate viuentis tractari diceręť ꝗuis petens talẽ cautionẽ etiam haberet aliquam spẽ successionis in illa hereditate viuẽtis:puta ratione pupillaris substitutionis facte pupillo viuenti de ipso substituto q cautionẽ peteret viuo pupillo.l.ij.§.interdũ.ff.de vul.ꝛ pu. Et declarat Bar.in.l.is põt.non aũt põt itelligi dicta clausula ꝺm Ang.in.d.cosi.de alijs succedentib⁹ aliter ab intestato:qm̃ sequereť ꝙ legitimatio reddereť sine effectu in succedẽdo,qꝛ quo ad succedẽdũ mři vel materne linee non erat necessaria legitimatio.l.spurius.ꝛ.l.hac pte.ff.vñ cogna.ꝛ.l.si suspecta.§.j.ff.de inoff.te. ¶ In hereditate p̃ris ẽt in quadã parte succedit fili⁹ naturalis absq̃ legitimatione cessantibus filijs legitimis,vt in aut.lꝫ.C.de natu.libe. In parte autem in qua nõ succederet nisi esset legitimatus, etiã talis legitimatio nõ ꝓdesset:qꝛ semper diceremus esse cum p̃iudicio aliorũ veniẽtiũ ab intestato:vñ hec interpretatio recipi nõ dꝫ ꝑ quam act⁹ reddereť inanis.d.c.si papa ꝺm eũ. ¶ Septimo probatur per decisionem Pan.de ca.lib.ij.consi.xxvij.inci.dicendũ est dictam hereditate mꝛc.

14 †vbi concludit ꝙ clausula apposita in legitimatione,i qua dꝛ ꝙ per talẽ legitimationẽ nõ fiat p̃iudiciũ legitimis heredibus,debet intelligi solũ de legitimis heredib⁹ scilicet descendẽtibus ex ꝓprio corpore patris legitimari faciẽtis. Nõ aũt dꝫ intelligi de collateralibus,etiam si decesserit ab intestato pater dicti legitimati:qꝛ al's dicta legitimatio quo ad successionem nullius esset vtilitatis.ad hoc allegat in simili not.in.d.l.ex facto.§.fi. ꝛ si dict⁹.F.decederet ꝯdito testõ,in quo dictos filios legitimatos istituerat heredes, certissimũ esset ꝙ dicti trãsuersales remanerẽt oĩno exclusi:quia nõ possent dicere eis inferri p̃iudiciũ ꝑ dictã legitimationẽ cõdito testõ:qꝛ ipsis trãsuersalib⁹ ita demu hereditas p̃dicti.F.acquirebať,si ipse.F.hoc vellet expresse vel tacite,ꝛ non aliter.d.l.fratres,ꝛ.d.l.fratris.expresse.s.si dict⁹.F.dictos trãsuersales instituisset heredes:tacite vero,si ip̃e.F.sine liberis ab intestato decessisset.l.conficiunť.ꝛ.l.si qs cũ nullũ.ff.de iure cod. Ergo si dictus.F.faciat testm̃ in quo dictos legitimatos instituat hedes:nõ dꝛ afferre p̃iudiciũ legitimatio dictis trãsuersalib⁹,qꝛ etiã testator cuicũq̃ alteri extraneo nõ turpi ꝑsone potuisset suã hereditatẽ in totũ relinquere ꝛ dictos trãsuersales excludere,vt.d.l.fratres. Si aũt supuenirent filij legitimi ꝛ naturales q post legitimationẽ nascereť adhuc opareť dicta legitimatio ad fauorẽ filiorũ legitimorum,si dictus F.decedat condito testõ in quo eis relinquat quicquid ipse voluerit:salua tñ semper remanente legitima dictis filijs legitimis ꝛ naturalib⁹,vt clare dicit tenor legitimatiõis,ꝛ patet ex notatis per Jo.an.i addi.Spe.in.d.ti.de succes.ab intesta.§.j.in addi.q̃ incipit,vbi hoc dixit ꝛc.ꝛ Pan.de ca.clare in.d.§.ꝛ qd si tm̃. ¶ Et ꝗuis ex predictis facile colligať responsum ad oĩa allegata in cõtrariũ:tñ spãli⁹ responden-

15 do † dictõ in primis nõ obstare dũ dicebať qḋ sequereť ꝙ nihil operarenť illa verba apposita in legitimatiõe.s.absq̃ p̃iudicio eorum qui in dictis bonis succedere deberẽt,si dicti F.parẽtes agnati ꝛ cognati intestati decederẽt,qꝛ rñdeo qḋ illa verba tacite inerãt. ¶ Et iõ nõ est absurdũ si nihil operanť ꝛ intelliguntur adiecta cã dubitationis tollende. Itẽ nõ dꝛ afferri p̃iudicium dictis trãsuersalib⁹ si dicti legitimati succedãt,cũ fuerint legitimati in vita dicti.F.ꝛ de eius volũtate,vt per plura.s̃.ꝓbaui.ꝛ maxime si dict⁹.F.testat⁹ decedat,ꝛ est superius ostẽsum. ¶ Nec ob.ꝙ dicta clausula debeat operari ꝙ legitimati solũ admittanť qñ oẽs successuri ab intestato,ꝛ ẽt fiscus repudiarẽt,qꝛ dicta obiectio tolliť ꝑ d.l.ex facto.§.fi.cum gl.ff.ad treb.vbi ptꝫ ꝙ qꝛ hoc raro euenit propterea dispositio q̃ nõ possent verificari,nisi talẽ euentuꝫ cẽsetur inanis:ꝛ iõ nõ admittitur interpretatio ꝙ disponẽs videatur de illo casu sentire. ¶ Non ob.dictũ ꝯsi.Bald. primo qꝛ in casu isto cessabat coniectura,que militat in casu nostro,vt qḋ in legitimatione esset ꝓuisum ꝙ possent legitimati succedere ex testõ etiã extãtib⁹ filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ dũmodo nõ inferať p̃iudiciu legitimis ꝛ naturalib⁹ in legitima debita iuris naturalis. ¶ Multo magis ergo fateri oporteret ꝙ possint isti legitimati succedere extãtibus istis trãsuersalib⁹:qb⁹ nulla legitiã debeť,vt est dictũ. Preterea posito ꝙ illud fuerit ꝯsiliũ Bal.de quo satis ambigu⁹ sum,cum nihil alleget ex quo ꝓbeť sua conclusio.vult enĩ ꝙ illa verba importẽt ꝙ transuersales agnati vsq̃ ad quartũ gradũ excludãt legitimatos:sed agnati post quartũ gradũ non;nec etiã vxor vel fiscus.alle.l.fi.ver.si quis vero.C.de codi.vbi hoc nõ ꝓbať. Nã ibi solũ habeť qḋ priuilegiũ conceditur ꝑ illã.l.liberis parẽtib⁹ agnatis vsq̃ ad quartũ gradũ,ꝛ cognatis vsq̃ ad tertiũ gradũ,vt si erãt instituti in testõ habente etiã clausulã codicillarẽ,ꝛ elegerint euenire ex via incõpetẽti:puta ex testõ,nõ excludunť a via competente,puta a via codicillorũ,que decisio nõ põt adaptari ad istũ casum,in quo clausula apposita in legitimatiõe generaliter excipit preiudiciũ illorũ qui essent ab intestato successuri:ꝛ ideo de oĩbus debet intelligi.l.j.§.generaliter.ff.de leg.prestan.l.Iulianus.ff.de leg.iij.ꝛ ideo si intelligereť ꝙ non possint filij legitimati succedere nisi deficientib⁹ aut exclusis oĩbus q possint ab itestato succedere,inanis esset dicta legitimatio:ꝛ ꝓpterea reijcienda est dicta interpretatio,per.d.l.ex facto ꝛ dictũ est.s̃. Et ꝓpterea alij doc.cõiter quos.s̃.retuli tenẽt ꝯtriũ eius qḋ dicit Bal.in.d.cõsi. Preterea Bal.nõ negat ꝙ cõdito testõ in quo legitimati essent instituti,nõ excludanť veniẽtes ab intestato. ¶ Nõ obst.etiã,dũ dicebať ꝙ si nascantur.d.F.filij legitimi ꝛ naturales,debet infringi legitimatio:qꝛ sicut princeps nõ põt legitimare extãtibus filijs legitimis ꝛ naturalib⁹,ita si facta sit legitimatio nullis extãtib⁹ filijs legitimis, dꝫ infringi si postea nascanť legitimi ꝛ naturales:

16 † qꝛ ad hoc rñdeo ꝙ imo princeps de plenitudine ptãtis qua vtiť qñ est adiecta cl'a,nõ obstãte ꝓut fuit in ꝓposito nostro põt legitimare etiã extãtib⁹ legitimis ꝺm cões conclusiones doctorũ,vt no.Jaco.de bel.in.§.ꝛ qm̃.in aut.qui.mo.na.effi.sui.per id qḋ no.in.§.fi.e.ti.ꝛ firmat Sal.in aut.itẽ si quis.la j.C.de nat.lib.ꝛ Mod.in.d.c.naturales.ꝛ est de mẽte gl.ibi.ꝛ no.doc.maxime Jo.de Imo.in.c.nisi cũ p̃ridẽ.§.persone.de renun. Fortius dixit Ang.in.§.si quis igiť.el.j.in aut.quib⁹ mo.na.effi.sui.per illum tex.ꝙ licet comes sacri palatij,q habet ptãtem legitimandi filios naturales ex priuilegio imperiali,non possit eos legitimare ad petitionem ipsorũ naturalium existentibus legitimis ꝛ naturalibus:tñ ad petitionem patris poterit. Tñ istud dictum Ang.non pono pro cõstanti:qꝛ non est necessarium in casu nostro,in quo nõ tractamus de legitimatiõe facta a comite,sꝫ a Papa,q est supra legẽ.c.

17 proposuit. de cōces. preb. l. princeps. ff. de leg. † 7 oēs fatentur ꝙ princeps dare possit committi ptāte legitimādi filios illegitimos etiā extātib⁹ legitimis 7 naturalibus: vt no. Bal. in. l. cū filiꝰ. in prin. ff. de test. mil. 7 Pau. de ca. in. d. §. 7 quid si tantū. 7 lib. j. cōsi. clxxx. incip. Super eo qđ primo loco que
18 ritur 7c. † Itē rñdeo ꝙ legitimatio facta nō extantib⁹ filijs legitimis 7 naturalibus nō infringit, lȝ postea nascant[a] filij legitimi: qꝛ res perfecta 7 consummata lȝ deueniat ad eū casum a quo incipere non posset, nō irritat. l. si sub vna. §. j. ff. de ver. ob. 7 in regula factū legitime. 7 ibi no. Dy. lib. vj. 7 ita p hanc rōnē 7 alias plures tenēt Ray. Bar. 7 Jo. de imo. in. d. l. ex facto. in prin. ff. de vul. 7 pupil. vbi dicunt ꝙ legitimatio statim dicit sortita effectū, qꝛ facit illū illegitimū acsi ab initio esset ngat⁹ legitim⁹. d. §. relig. lȝ adhuc nō euenerit act⁹ successionis, q est accessori⁹ ad legitimationē. ita ēt tȝ Cy. et Sal. in. l. si vnꝗ. C. de reuo. do. 7 Ant. de but. 7 do. Abb. in. c. p venerabilē. q filij sint le. Et Lud. ro. ita plene concludit in cōs. cxciiij. inci. in ꝑposita cōclusione. Et ita est de mēte Jo. an. in addi. ad Spe. ꝓxime alleg. 7 tātomagis vbi hoc apparet ex verbis legitimationis fuisse de mente Pape legitimātis, vt in casu nr̄o euidēter colligit ex verbis dicte legitimationis. ¶ Postremo nō ob. ꝙ in literis apostolicis dicte legitimationis sit apposita gñalr̄ 7 nō spālr̄ clausula. nō obstā
19 te. §. fi. in aut. qb. mo. na. effi. sui. † Or rñd. ꝙ sufficit dicta generalis[b] clausula. Nō obstātibus imperialibus 7 apostolicis cōstitutiōib⁹ 7uijs 7c. vt est gl. iūcto tex. in. l. j. in verbo, rescripti. C. de natu. lib. Et illā sequit ibi Bal. 7 Ang. Et formaliter in terminis nostris ita cōsuluit Pet. de ancb. in cōs. cccxxxv. incip. Viso diligenter tenore indulti 7c. vbi cōcludit ꝙ sufficiat dicta clausula gñalis. Nō obstāte, i ea forma ꝓprie put est in dicta presenti legitimatione, qꝛ ꝭm eū idē operat ista gñalis derogatio, quo ad oīa sub gñe cōprehēsa ꝙ operat spālis quo ad speciē. l. si duo. ff. de admi. tut. 7 l. oēs. C. de ꝑscri. xxx. an. 7 c. si sacerdos. de offic. ordi. Itē qꝛ ꝭm eū istud est quoddā priuilegiū quasi priuās legē siue corrigēs in hoc casu legē: 7 iō hoc casu tm̄ est dicere. Nō obstante aliqua lege ac si diceret, nō obstāte tali lege preposita sciētia principis, qui presumitur habere sciētiā oīm legū. l. oīm. C. de testam. 7 arg. l. j. 7 ij. ff. de lib. 7 postbu. ¶ Preterea adducit ꝙ Papa priuilegiādo dictos legitimatos voluit legib⁹ 7 canonib⁹ cō
20 tradicentib⁹ derogari, † qꝛ priuilegiū est priuās lege, vt. iij. distin. priuilegia. ideo tunc in priuilegio gratioso nō reqrit ꝙ dicat, Nō obstante tali lege. allegat no. per Hostiē. l sum. de rescrip. §. quas vero, ver. si vero sit cōtra ius. cū ver. seqūē. allegat ēt no. per Jo. an. in. c. j. de excef. prela. in. vj. in nouel. et subdit ꝙ posito ꝙ reperiret lex imperialis ꝓhibēs hoc expresse a principe impetrari, vel disponēs talē impetrationē irritā esse, qđ tn̄ ꝭm eū nō facit tex. in. d. §. fi. quo ad istos spu
21 rios, de quibus tractam⁹. † Tamē cū nos nō simus in terris imperij, sed ecclesie Romane, vt est ciuitas Eugubij, in qua fuit dicta cōsultatio Pe. de Anc. 7 ciuitas Bononie, in qua agit casus noster, nō oȝ tale indultū apostolicum regulari ꝑ leges,[c] qꝛ in talib⁹ locis nō habet imperator aliquod imperiū. in cle. ne Romani. de iureiur. Nec indulta Pape maxime cū dicta clausula gñali derogatoria vt supra subiacere oȝ dispōni Jmperatoris, cū distincte sint ptātes. xcvj. dist. cum ad verū. Idem consuluit in effectu Pau. de Cast.
22 lib. ij. cōsi. cxxv. incip. Dubitatur ꝑmo an comes 7c. † vbi cōcludit, ꝙ sufficiat clausula, nō obstāte, per hec verba vel equipollentia. Non obstante aliqua lege in contrarium faciente, qꝛ tunc quāuis nō dicat facta singularis 7 indiuidua mētio de lege obstāte, tamē dicitur derogatum specialiter, qꝛ generaliter diceretur derogatum, quando esset dictum aliquo nō obstāte: vt no. Bar. in. l. fi. C. si contra ius vel vti. publi. per id ꝙ in simili habetur in. l. titius. in prin. ff. de lib. 7 postb. iūcta l. j. eo. ti. declarat Bart. in. l. si quis in principio testa. ff. de le. iij. in ver. quero quid si testator dicat sic cassans 7 irritās oē aliud 7c. Et hanc opinionē videtur etiam sequi domi. Abb. in ca. nonnulli. de rescrip. circa. iiij. col. in ver. tertium membrum 7c. Et qđ regulariter debeat sufficere dicta clausula derogatoria in forma premissa, quāuis non sit singulariter de ea facta mentio, saltē quando non aufertur ius quesitū tertio, prout non aufertur in casu nostro, vt dixi. s. tenuit Jac. de Ra. Pe. 7 Cy. in. d. l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. 7 Jac. bu. in. l. prescriptione. ad fi. eo. ti. 7 est de mēte gl. in. l. imperialis. §. si miles. C. de nup. 7 in. l. si nō speciali. C. de test. 7 firmat Alb. de ros. in. l. quoties. C. de preci. impe. offe. vbi dicit hanc esse cōmunem opinionem: 7 est de mēte Jo. an. in. d. c. j. de ex-
23 cef. prela. in. vj. in nouel. vbi voluit † ꝙ in omni materia si per verba derogatoria prolata gñaliter apparet volūtas derogantis ꝙ gñaliter derogare voluit sufficiet. 7 posito qđ etiā esset verū ꝙ tex. in. d. §. fi. in aut. quib. mod. nat. effi. sui. diceretur derogare rescriptis 7 ipetrationib⁹ legitimationū filiorū spuriorū: tn̄ non videtur verū ꝙ in legitimatione etiam si facta esset ab imperatore in terris imperij, requirit ꝙ fiat singulariter mētio in legitimatione ꝙ deroget cōstitutioni posite in. d. §. fi. qꝛ tunc demum requireret talis singularis derogatio qñ imperator rescriberet in non leue preiudicium alterius contra talē legē specialiter prohibente dictū rescriptū vel priuilegium impetrari. Nam tunc etiam si lex aliqua specialiter nō derogasset impetrationi talis rescripti, regrebat oīno gñalis clausula, nō obstāte, propter regulā generalem iurium dicētium gñalr̄ ꝙ rescripta cōtra ius in preiudiciū alteri⁹ nō valeāt. l. rescripta. 7 l. nec dānosa. 7 l. quoties. C. de
24 preci. impe. offe. † vñ si per aliquā legem specialem sit derogatum specialr̄ rescripto in certo casu, tūc vt valeat rescriptū requiritur clausula, Non obstante illa lege. Et ita ꝓcedit id ꝙ no. Bal. 7 Sal. in. d. l. fi. C. si cōtra ius vel vti. pub. Sȝ quādo rescriberet a principe nō inferendo preiudiciū saltē gran de tertio, tunc de iure cōi in tali rescripto etiā si sit cōtra ius nulla requiritur clausula, nō obstante: quia lex ꝑmittit regulariter tale rescriptū fieri quanꝗ illud ꝙ concedit sit ꝯ ius: vt. d. l. quoties. 7. d. l. rescripta. 7 ibi expresse doc. maxime moderni. vnde si reperiatur in aliqua speciali lege 7 aliquo spāli casu derogatum impetrationi rescripti in posterum faciendo, in quo rescripto nō tractet de grādi preiudicio tertij, vt in casu nostro, satis operat dicta lex derogans impetratiōi rescripti. in. d. §. fi. in aut. qb. mo. na. effi. sui. ꝙ vbi si nō fuisset p illū. §. fctā derogatio ad rescripta, nō regrebat aliqua clausula, nō obstante nūc ꝑpter dictā derogationē ad rescripta legitimationis spuriorū sequeret clausula, nō obstāte aliqua lege in contrariū faciente. 7 ita est de mente Pau. de ca. i. d. l. rescripta. 7 ptȝ ex. d. l. j. cum glo. in ver. rescripti. C. de natu. li. ¶ Non ob. etiā id qđ no. gl. in. d. §. fi. quia vltra responsiones datas p Pe. de anch. in. d. consi. quas. s. retuli. 7 ad al's etiaȝ s. traditas pōt responderi ꝙ lȝ gl. ibi dicat ꝙ valebit legitimatio spurij in qua princeps deroget illi legi, tū nō negat ꝙ nō sufficiat dicere nō obstante aliqua lege in contrarium fa
25 ciente, vt expresse voluit gl. in. d. l. j. C. de natu. lib. ¶ † Nō ob. gl. in. d. auē. hoc inter liberos, qꝛ nō loquit in casu isto, imo illa cōiter dānat, vt ꝓxime dixi, allegādo plures gl. ibi contrarias. 7 doc. dicunt ita esse communem opinionem, vt. s. dixi. ¶ Nō ob. d. l. si qs in prin. testa. qꝛ pōt responderi vt respondent Jac. de ra. Pe. 7 Cy. in. d. l. fi. C. si contra ius ꝙ ibi loqtur in testōre qui disponit ad vtilitatem suam: 7 ideo sibi imputet cum apertius potuerit loq, 7 volūtatē suā ostendere: 7 aliud est in principe qui nō disponit ad vtilitatē suā, sȝ subditorū: vñ nō est sibi sic imputandū si non loquat apertius. l. veteribus. ff. de pac. ita etiā voluit Bal. in. l. humanū. C. de leg. vbi eleganter in proposito inquit secut⁹ Cy. ꝙ ibi in ꝑncipe sufficiat reuocatio 7 derogatio gñalis facta dispositiōi precedenti: que prohibebat secundam dispositionē fieri illi prime contrariam. arg. l. oēs. §. j. C. de prescri. xxx. annorum 7 cle. eos. de sepul. 7 dicit ꝙ ita videtur tenere gl. in. d. l. imperialis. C. de nup. 7 quod ita seruat curia Romana. 7 respondet ad. d. l. si quis in prin. testa. pront proxime dixi. ita est etiā de mente Fed. de senis in consi. suo. xlvij. incip. habita super
26 casu predicto collatione conuenienti. vbi dixit † ꝙ lȝ secundū priuilegium non tollat primum nisi in secundo fiat mētio de primo 7 eius derogatorijs, vt legit 7 no. in. c. veniēs. de ꝑscr. 7 in. c. j. de rescriptio. 7. xxv. questio. ij. in sum. Tamen sufficit generalis[d] derogatio: qꝛ dicit ipse: videmus ꝙ p sufficientia generalia reuocatoria posita in lege vel canone vel in aliquo priuilegio derogatur spālibus priuilegijs quātūcūꝗ habētibus spāles clausulas derogatorias ad futura, vt ptȝ. i. c. qꝛ sepe. de elec. in. vj. in. c. alma. de sen. excom. in. vj. c. vt officium post medium. de here. eo. lib. 7 in clemen. j. 7. ij. §. nos etenim. de sepult. Ex quibus concludo dictam legitimationem valere 7 operari effectus quos superius retuli.

a [illegible] ar. idē [illegible] si. cxxx. [illegible] o. j. late do. and. tiracq. i repe. l. si vnꝗ. vers. donatione largitus. nu. 229. C. de reuo. do. 7 vltra citatos per eum idē tenent Old. q. ccxlvj. Abb. in rubri. col. ij. C. de natu. li. Bal. cōs. clxxiij. casus qđ nis. lib. j. consilio cccvj. li. ij. Pau. consil. xxij. lib. ij. Ludo. de sardi. trac. legi. §. vij. q. xi. Phi. frā. c. de testāda. de cōces. prebē. in. vj. Jas. l. tale pactū. in fi. de pac. Frā. rip. repe. d. l. si vnꝗ. q. xxiij. 7 est verū hoc saluo ꝙ talis legitimatus non habebit ius priogenitureneclus quā vn⁹ filiorū, ēt si nō superuenirēt nisi filie, [illegible]

b ¶ Generalis. idē Deci. consil. lv. nu. j. 7 placet qꝛ tex. d. §. fi. non derogat exp̄ssim futuri [illegible] rescripti lȝ [illegible] teneat Lud. ꝭ san tra. legit. §. vj. q. [illegible]

c [illegible]

d ¶ [illegible] s. lib. in [illegible] vij. [illegible]

Summarium.

1 ¶ Legitimandi potestatē habens potest legitimare filiū suum, etiā stantibus alijs legitimis si hoc habetur in priuilegio: licet insit clausula, absꝗ legitimorum heredum ꝑiudicio. 7 nu. 15. 7 de effectu clausule. nu. 17. 19. 20. 21.
19 Citari debent in legitimatione ij quorum interest.
22 Spes fideicōmissi viuente grauato probabilis est.
23 Legitimandi potestas est late interpretanda.

Consilium

Consiliũ. CLXXXVIII.

1 Perspectis verbis dicti priuilegij, qr primo queritur†an comes Palatinus potuerit filiũ ꝓpriũ legitimare, nõ sum i consulendo regsitus: bꝫ equidem petens: vt arbitror, pro firma 2 conclusione ꝙ id facere potuerit.*per.l.si consul.iuncta.l.se. vbi hoc in indiuiduo firmat Bal.ff.de adop.ꝛ probaꝛ in.l.ij. ff.de offi.preto.ꝛ in.l.an apud.ꝛ in.l.si rogat⁹.§.cõsul.ꝛ ibi et hoc in terminis approbat Benedi.de plũbi.ff.de ma.vindi.

2 ¶†Jdcirco transeo ad secundum dubiũ quo queriꝛ ꝓsupposito, ꝙ comes predictus legitimationẽ predictã facere potuerit, talis legitimatus succedere possit cũ aliis filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ ab intestato patri, attẽtis dictis verbis appositis tã in priuilegio legitimãdi, ꝙ in ipsa legitimatione, ibi dũ dꝛ absqꝫ tñ legitimorũ heredũ ꝑiudicio. Et in hoc prima consideratione fortasse dicendũ videreꝛ ꝙ nõ[b] possit ab b intestato succedere existentibus alijs filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ qui succedere velint. primo qr alias illa verba scilicet absqꝫ legitimorũ heredũ ꝑiudicio, nihil operarenꝛ, ꝙ esse nõ 3 dꝫ.l.si qñ.in prin.ff.de le.ij.c.si papa.de priui.in.vi. ¶†Secũdo qr legitimatio ꝛ dispensatio est odiosa ꝛ restringenda.d.l. si qñ.i prin.C.de inoffi.test.c.j.de fil.presby.in.vi.idõ dꝫ restringi dicta legitimatio, vt eius vigore admittaꝛ ad successionẽ legitimatus qñ nõ extarent legitimi ꝛ naturales, vel extarẽt ꝛ nollẽt succedere: qr tũc perinde est ac si nõ extarent.l.ij.§.sꝫ si sint sui.ff.ad tertul.ꝛ sic ex modica.§.si fili⁹.ff.de bo.lib.l.cũ proponas.C.de here.inst.istis eñi casib⁹ verũ est dicere ꝙ legitimatus succederet absqꝫ preiudicio legitimorũ heredũ.sꝫ si extarẽt legitimi, ꝛ vellẽt succedere si diceren⁹ ꝙ legitimatus cũ eis cõcurreret: diceretꝛ eis inferri ꝑiudiciũ, qr legitimi excluderentur pro ea parte in qua succederet legitimatus.

4 ¶†Tertio ꝓbaꝛ, qr qñ extãt legitimi habiles ad succedẽdũ nõ legitimat Imperator filios illegitimatos ad exclusionẽ legitimorũ lꝫ aliud sit in legitimatione ꝙ̃ fit ꝑ oblationẽ curie, vel per subseqũes mr̃imoniũ, vt in auth.q.mo.na.effi.sui. §.illud tñ.cũ.§.seq.ꝛ in.§.gñaliter.iuncto.§.seq.ꝛ in auth.qb. mo.na.effi.leg.§.si vero solũmodo.cũ se.ꝛ no.Bar.in auth.itẽ si quis.C.de na.lib.ꝛ no.Jaco.de bel.in.§.ad hec.in auth.vt li. ma.ꝛ auie.ꝛ And.de iser.in.c.naturales.in ti.si de feu.cõtro.

5 inter do.ꝛ agna.†vbi ingt quosdã dicere ꝛ nõ male ꝓm eum ꝙ princeps nõ põt naturalẽ legitimare q̃tũ ad successionez vbi sunt filij legitimi, qr auferret ius legitimis debitũ, ꝛ daret naturalib⁹ qb⁹ nõ debeꝛ, ꝛ qr legitimi hñt a iure diuino, nõ aũt illegitimi: qr fili⁹ legitim⁹ est ex matrimonio istituto 6 a deo in paradiso.xxxj.q.j.c.fi.ꝛ.c.ij.de trans.pla.†meli⁹ facit qr iure diuino introductũ fuit ꝙ illegitim⁹ nõ succedat existente legitimo, qr statutũ fuit ꝙ nõ sit heres fili⁹ ancille cum filio libere.xxxij.q.iiij.c.dicat aliqs.ꝛ cadẽ causa.q.ij.nõ ois. 7 xxxv.q.vij.c.quid est.no.doc.in.l.ij.ff.de testa.cũ si.†Sꝫ princeps nõ põt tollere ius diuinũ.c.cũ inferior.de maio.ꝛ obed. xxv.q.j.sunt quidã.no.in.l.fi.C.si ↄ̃ ius.ꝛ in.c.q̃ in ecclariũ.de cõsti.cõfirmanꝛ ꝑdicta ꝑ id qd̃ habeꝛ in auth.ꝑterea.C.de nat. lib. Et qd̃ ibi no.Bal.vbi dixit ꝑ illũ tex.a ↄ̃rio sensu, ꝙ bastardi nõ ꝑñt legitimari a comite existẽtib⁹ legitimis ꝙ dicit Bal.se credere verũ, nisi legitimi cõsentiãt, ꝛ est rõ ꝓm eum, qr ꝑiudicareꝛ legitimis in successione. ¶ Quarto ꝓbari vr̃ ꝑ id qd̃ hr̃ in.l.cũ fili⁹.in prin.ff.de test.mili.ꝛ ꝙ ibi no.Bald. 8 vbi dixit ex illo tex.colligi argumẽtũ, †ꝙ comites sacri palatij q̃ hñt ꝑtãtẽ legitimãdi, nõ possunt legitimare in preiudicium legitimorũ, qr ius alienũ minuere non ꝑñt nisi tenor priuilegij expresse dictaret contrarium. facit ꝓm eũ id ꝙ habeꝛ in.l.impuberi.ff.de admi.tu.ꝛ ꝙ no.in.l.fi.C.de sen.pas.ꝛ 9 in.l.gall⁹.§.ꝛ qd si tñ.ff.de lib.ꝛ post.†Sed in proposito nostro non vr̃ ꝙ tenor priuilegij disponat ꝙ possit legitimare comes in ꝑiudiciũ legitimorũ, imo expressit Jmperator qd̃ nõ fieret in preiudiciũ legitimorũ heredũ, vt ostendũt verba priuilegij, de quibus.s. ¶ Quinto vr̃ expressius probari ꝑ id qd̃ inquit Ant.de bu.in ca.per venerabilẽ.qui filij sint le- 10 gi.circa mediũ.in ver.vnũ tñ puto ꝛc.vbi dixit se putare†ꝙ habens potestatem legitimandi a Papa vel principe nõ potest legitimare ad preiudicium alterius etiã respectu spei, qr tales cõcessiones intelliguntur sine preiudicio alterius.l.ij. §.si quis a principe.ff.ne quid in flu.publi.capitu.super co. de offi.deleg.c.pastoralis.de priui. ¶ Sexto videtur hec cõclusio confirmari per ea que consuluit Pau.de cast.lib.j.con 11 si.lxxx.incip.super eo ꝙ primo loco queriꝛ ꝛc.vbi concludit ꝙ potestas legitimandi data comiti, non dicitur in dubio se extẽdere ad casum quo extẽt successores legitimi, sed solũ ad casum quo deficiũt legitimi successores.cũ eñ latis operetur dicta legitimatio in casu nõ existẽtiũ legitimorũ heredũ: qr nulli penitus fiat ꝑiudiciũ nisi fisco, ad quẽ bona tanq̃ vacãtia deuoluẽda essent: nõ dꝫ extendi ad casum in quo vere sine aliquali iniuria ꝛ aliquali ꝑiudicio legitime ꝓlis fieri non 12 posset.ar.l.si qñ.in ꝑn.cũ ibi no.C.de inoffi.test.†hoc et ꝓbat ipse: qr legitimatio q̃ fit etiã ꝑ principẽ, nõ est facienda in ꝑiudicium prolis legitime, si illa extat.d.§.illud.ꝛ dixi.s.si ergo princeps ipse nõ esset legitimatur⁹ quo ad succedẽdũ patri, eo casu quo filij legitimi ꝛ naturales extarẽt: nõ est dicẽdũ ꝙ voluerit ꝑnceps ↄcedere comiti aliter faciendũ.ar.l.obligatiõe gñali.ff.de pig.ꝛ.l.j.C.que res pig.obli.pos.ꝓm Pau.de ca.in.d.cõsi.q etiã subdit ꝙ posito qd̃ princeps potuisset ex plenitudine potestatis hec facere si voluisset: qr Imperator in.d.§.illud.cũ si.nõ potuit sibi vel successori legẽ imponere, a qua recedere nõ posset.l.si qs in prin.testa.ff.de le.iij.ꝛ in.c. a innotuit.de elec. Non ꝓptera cẽseꝛ ꝑ v̄ba gñalia hoc alteri concessisse, iuxta no.per Bar.in.l.toties.ff.de polli.ꝛ in.l.ambitiosa.ff.de decr.ab or.fa.ꝛ hec dicebat ipse p̄re in casu suo: quia in priuilegio legitimandi de quo in consultatione sua querebaꝛ, erãt adiecta hec verba vcꝫ, sine preiudicio legitime prolis.ꝛ in casu nostro v̄ba de quibus.s.videtur esse equipollentia. ¶†Septimo: qr in dicta legitimatione non vr̃ ꝙ interuenerit causa legitimãdi, ꝛ sic debita cause cognitio, q̃ vr̃ necessaria in legitimatione sicut in aliis dispensationibus.j. q.vij.§.nisi rigor.ꝛ ibi no.in.c.tali coniugio.ꝛ no.ꝛ in.c.ij.de schisma.no.Arch.i.c.lꝫ canõ.de elec.in.vj.ꝛ Spe.i ti.de leg. §.qualiter.v.dicũt aũt qdã.ꝛ no.doc.i.c.diuersis fallacijs.de cle.cõiu.cũ si. Sicut videmus in arrogatione facienda.l.si paterfamilias.§.fi.ff.de adop.ꝑ quo etiam facit: qr qñ dicta legitimatio importaret ꝙ illegitim⁹ succederet cũ legitimis, esset ↄ̃ ius diuinũ: vt dixi.s.ꝛ ↄ̃ ius diuinum non põt dispensari sine causa, vt probaꝛ in.d.c.sunt qdã.ꝛ no.doc.maxime Bal.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.in vlt.col.in ver.que ro secundo nunquid possit rescribere contra ius diuinum.ꝛ per Inn.c.cum ad monasterium.de sta.mo.ꝛ in ꝑporo scz, quod in legitimatione requiraꝛ causa, voluit Ant.de bu.in d.c.per venerabilem.in.iij.col.pro hac parte facit vltimo id d.c.no.Pau.de ca.in.l.gallus.ꝛ qd si tñ.ff.de lib.ꝛ post. vbi dicit ꝙ si in legitimatione facta mẽtio ꝙ extãt filij legitimi ꝛ naturales, ꝛ in legitimatiõe fuit dictũ ꝙ nõ fiat ꝑiudiciũ filij legitimis ꝛ naturalibus ab intestato, nõ potrit succedere legitimat⁹ ab intestato cũ filijs legitimis ꝛ naturalibus, sed pater cõdẽdo testm̃ posset relinquere legitimato, dũ modo nõ minueret legitimã debitã filijs legitimis ꝛ naturalibus.ita dicit se intelligere id ꝙ no.Jo.an.in addit.spec.de ab intest.§.j.in addi.q̃ incip.vbi hoc dixit. ¶ Sꝫ ꝑmissis b nõ ob.ↄ̃riã sniam de iure in casu de quo q̃rit veriorẽ eẽ ꝑ, ꝑsertim ex infrascriptis. ¶ Nã ꝑsuppono ꝙ Jmperator dedit ꝑtãtẽ dicto comiti legitimãdi ẽt extãtib⁹ filijs ex legitimo mr̃imonio natis, ꝑut expresse dꝛ i priuilegio†cuius 15 verba quantũ ad ꝓpositũ hec sunt vcꝫ tu descẽdẽtes tui ꝑponti vbiqꝫ locorũ ꝑ sacrũ Romanũ imperiũ legitima reatos quoscũqꝫ naturales quoslibet nataliũ defectu patientes quouismodo et sint ex dãnato coitu ꝓcreati, vel inceluber tñ legitimorũ heredũ ꝑiudicio ẽt si pater eorũ habere descẽdentes ex se de legitimo matrimonio ꝛc. Et etiaꝫ propono ꝙ prefatus comes qñ dictũ filiũ suuz legitimare scoat se habere filios legitimos ꝛ naturales ꝑut de iure scirũnir regulariter.l.octaui.ff.vñ cognat.l.de tutela.C. de in.g.resti.mino.ꝛ sic intentio sua fuit dictã legitimationem lere nõ obstãte subsistentia legitimorũ.l.bonorum.C. q adi.ꝛ.l.sicut certi.C.de test.mili.ꝛ ꝑcipue cũ asseruerit se facere certa scientia. Et omni meliori mõ via iure ꝛ forma quibus magis ꝛ melius potest. facit.l.si miles qui destinaue rat.ff.testa.mil.ꝛ.l.quidã cõsulebãt.ff.de re iu.ibi Ulpianus.ff.de excu.tuto.ꝛ ꝙ de dicta clausula oi meliori mõ ꝛc. no.Ban.l.quoties.C.de here.insti.ꝛ in.l.vinũ.in ãnpe.col. ff.si cer.p.ꝛ Ant.de bu.in.c.examinata.circa mediũ.de iu.et in.c.litere de dila.ꝛ Joã.de imo.in.l.nemo põt.circa.v.col.ff. de leg.j.St ergo in casu nr̃o ꝑtãs legitimãdi ꝛ volũtas simi lis q̃uis extarent legitimi.vnde succedit ius dispositio vo- 16 lens†ꝙ legimati nihil a legitimis ꝛ naturalibus filijs differãt, vt in au.qui.mo.natu.effi.sui.§.si qs ergo filios.ꝛ.§.fi. liũ.ꝛ in auth.§.mo.na.ef.le.i.§.liceat.ꝛ ita succedere dñt sicut illi q ab initio nati sunt legitimi, vt in.§.relig.in auth.q.mo. 17 na.effi.sui.ꝛ i priuilegio legitimãdi ꝛ i litiatiõe dicaꝛ absque tñ ꝑiudicio legitimorũ heredũ etiã ista clausula tacite inerat d.l.ij.§.si qs a principe.ꝛ in.d.c.super eo.vt dictũ fuit.s.l.vi.

a ¶ Potuerit.idẽ Jo.ana.cõs.xxix. sꝫ in ↄ̃riũ est veritas ꝛ cõmunis sententia nisi etiã specialiter alicui de suis filijs sit concessum, vt tenent Pet.anch. cõs.cccxx.primũ dubium.col.fin. Ant.de rosel.tra. legiti.de legiti.ꝑ rescri. Lu do. de sard.trac.legi.§. iiij.q.v.ꝓpos.c. ꝑ venerabilẽ.§. quod autem.nu. 121. Soci.consil. xcv.co.iij.n.iiij. Ja.deci.l.qui in conditioni preest. ff.de iuris.cm.in dic. Jas.i.gall⁹. 191.cũ seq. [illegible] de li.ꝛ [illegible] ... Je probat.qr sic Ale.hic male cõ suluit.

b ¶ Et nõ. Quod verũ est vt ꝑ Cep. cau.ciui. cõsi.vl. Soci.d.cõs.xcv. li.iiij. Nõ obst.ꝙ ex hoc in priuilegio fuit expssuz, vt.j.nu.15.24.qr nõ ẽ expssuz clare ꝛ simpliciter sed cũ restrictione sine preiudicio: ꝛ sic dico q̃ i dubio dꝫ fieri interpretatio scdꝫ ius cõe ꝛ vt minus ei derogatũ videatur. Et sic duplici ratione hec legitimatio nõ valuit. prima qr non erat concessum patri de filijs suis. Secũda qr extabãt legitimi qui succedere volunt.

argumēto.ergo expressio ei⁹ q tacite inerat,non opaᵗ plusq̄ si expssum nō esset.l.nō recte.C.de fideiuss.l.si arrogator.ff.de adop.ꝛ ista videt fuisse mens disponētis a qua nō est recedēdū:imo magis illa attendi dʒ q̄ verba.l.iij.C.de libe.pte.c.ꝛ bis.ꝛ.c.intelligētia.de ver.sig.qð aūt ista fuerit mēs dispoñtis,ptʒ:qꝛ nō fuit dictū absq̄ preiudicio aliorū filiorū legitimorū,sed fuit dictū absq̄ legitimorū heredū preiudicio.ꝛ legitimi heredes dicūtur nedū filij psone defuncte,sed etiā transuersales,ꝛ qcūq̄ alij q ex dispositione legis vocant ab intestato,fm qð habet in.l.iij.§.de illo.ꝛ qð ibi not.glo.ꝛ Bar.ꝛ si ꝑ so.ꝛ.C.de legi.here.in rubro ꝛ nigro fere ꝑ totū.ꝛ sic sequeret,q per quoscūq̄ agnatos aut cognatos q̄tūcunq̄ remotissimos in gradu deberet excludi legitimatus,non solū ꝑ filios legitimos ꝛ naturales,cū sub eadē determinatiōe dicti fuerit absq̄ pīudicio legitimorū heredū,ꝛ per 2ñs pariformiter dʒ determinare in filijs legitimis ꝛ in alijs,q ab intestato essent successuri nō extātib⁹ filijs legitimis.l.iā hoc iure.ff.de vul.ꝛ pup.l.in testō.C.de testa.mili.vñ sequeret,q in successiōe redderet fere inutilis ista legitimatio:qꝛ qcūq̄ necdū descēdēs vel ascēdēs,sed quouismodo ꝑpinquus vel cognat⁹ vel agnat⁹,excluderet istū legitimatū.cuius 2riū cōprehēdit fuisse de mēte iperatoris in priuilegio legitimādi,ꝛ successiue de mēte dicti comitis in legitimatione.ꝛ dū dicit in priuilegio,qð possit comes dictos illegitime natos facere habiles hr̄ditatū bonorū tam pr̄is q̄ agnatorū ꝛ cognatorū suorū,ꝛ q possint succedere qbuscūq̄ tā ex testō q̄ ab intestato,quēadmodū si fuissent de legitimo mr̄imonio ꝑcreati.ꝛ idē apparet ex ṽbis legitimatiōis,dū dr̄ ibi,qð vult eū succedere posse in bonis parētū agnatorū ꝛ cognatorū ꝛ quorūcūq̄ ꝑpinquorū ꝛ extraneorū ex testō ꝛ ab intestato iure plenissimo,tāq̄ fili⁹ legitim⁹ ꝛ naturalis:vñ dicta ṽba,absq̄ ꝑiudicio legitimorū hr̄dū.vident adiecta cā dubitationis tollēde,nō ꝗ immutent aliqd plusq̄ si adiecta nō fuissent,sicut 18 dr̄ in.l.qnutuā.in prin.ff.man.† vel ēt pōt r̄ñderi,qð dato q dicta ṽba priuilegij referant ad pīudiciū,qð inferret legitimis hr̄edib⁹ qñ tpe legitimatiōis esset eis delata seu acqsita hr̄itas.Nā voluit iperator q comes ꝑdict⁹ nō posset legitimatiōes facere:qꝛ tūc ꝑprie dicerent fieri in pīuaiciū legitimorū heredū,sʒ qñ fiūt viuēte ꝛ cōsentiēte patre,seu illo cui⁹ futura successiōe tractari 2tingit,nō dr̄ fieri pīudiciū ꝗs filijs legitimis ꝛ naturalib⁹,qbus nondū est aperta via accedēdi.hoc ꝑbat:† qꝛ videm⁹ q ad legitimationē faciēdam 19 debēt citari illi de quorū preiudicio agit,nisi iperator de plenitudine ꝑtatis aliter vellet,vt.l.nā its diuus.ff.de adop.l.ꝛ.l.pe.ff.de na.resti.ꝛ tñ viuo patre si legitimat fili⁹ naturalis cū cōsensu patris:tūc nō requirit citari legitimos seu agnatos,qꝛ tūc nō debēt eis viuo patre.l.j.§.si impuberi.ff.de co.bo.l.si qñ.§.ꝛ si aliter.C.de inoff.testa.l.fin.ff.de lib.agn.ꝛ spē habeāt legitimi in futura successione nō est in cōsideratione viuēte patre.l.si.ꝛ ibi no.Bar.in si.C.de pac.l.post emancipationē.ꝛ ibi b.Bar.ff.de lib.leg.ꝛ no.Bar.in.l.is pōt.si.vel.iij.col.ff.de eq.here.nisi in nonnullis casibus ibi ꝑ Bar.q nō sunt ad ꝑpositū de quo querit cōiter circa cito nē cōcludūt doc.vt io.ꝑ Cy.ꝛ Bal.in.l.adoptio.ff.de ap.ꝛ ꝑ Jac.de Are.in.l.pe.alias si.ff.de nata.resti.ꝛ ꝑ Ray.l.ij.eo.tit.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ alios in.d.l.gall⁹.§.ꝛ qd si tm̄.ꝛ Joā.in addi.Spe.in tit.de succes.ab intest.§.j.in vlti.col.in ver.m scias.ꝛ Bal.in.l.fi.C.qui.res iu.nō no.ꝛ in prin.C.circa,ol.ꝛ in.l.j.in pen.col.C.de inof.do.ꝛ Hosti.Jo.an.ꝛ alij pꝰ os in.d.c.ꝑ venerabilē.qui fi.sint legi.ꝛ Joā.de Imo.in.,nisi cū pridē.§.persone.de renū.ꝛ do.Abb.in.c.cū olim.de iudi.ꝛ plene firmat Pet.de anch.in cōsi.ccccxxvij.inci.ca primū quesitū.ꝛ iō si tpe quo dict⁹ comes legitimauit,data esset successio aliqb⁹ agnatis aut cognatis dicti comi ꝛ seu ei⁹ filij naturalis legitimati,nō itelligeret dicta legimatio habere effectū in psona dicti legitimati quo ad pīudiū legitimorū heredū,quibus tūc delata fuisset successio.ꝛ verba apposita in ipsa legitimatiōe,dū in ea dr̄ absq̄ pīedicio le-20 gitimorū heredū,sicut in priuilegio ēt dicebat.† ꝛ ꝑ dicta ṽba apposita in legitimatiōe,scʒ absq̄ preiudici legitimorum heredū,non excludat legitimatus a futura hereditate patris per heredes legitimos veniētes ab intesto,cōsuluit precise Pet.de Anch.in cōsi.cliij.incip.pro fratribus defuncti ꝛc.ꝛ in legitimatione in qua ipse 2suluit,erāt adiecta ista verba absq̄ tñ preiudicio illorū qð in eisdem bonis ab intestato successissent parentib⁹ aut cōsanguinei persone legitimate,qꝛ fm eū ita videt fuisse mēs patris,q fieri preces legitimati.ꝛ qꝛ hoc suadet natura hui⁹ legitimationis,que est vt pinde habeat,acsi ab initio nati essent legitimi.d.§.relig.ꝛ qꝛ fm eum postq̄ intercessit cōsensus patris de cuius pre-

iudicio agebatur,dʒ talis legitimatio late interpretari,ꝑ id qð habet in.l.fi.ff.de consti.prin.iunctis no.per Inno.in.c.cū dilecti.de dona.ꝑ hoc etiā adducit.qꝛ si aliter fieret interpretatio,itelligēdo q oēs q possent de iure succedere defuncto, preferēdi essent legitimato,modicū siue nihil 2ferret talis legitimatio in successiōe cū post oēs cōsanguineos ꝛ vxorē defuncti succedat fiscus:vñ verba nō sunt ita interpretādā,per id qð habet in.l.ex facto.§.si.ff.ad treb.ꝛ arg.l.si quis in prin.ff. 21 de le.j.ꝛ in.c.si papa.de priuile.in.vj.† ꝛ si dicat qd ergo operabit dicta clausula:r̄ñdeo q effect⁹ huius clausule est qꝛ per eā declarat q princeps nō valuit preiudicare in iure succedēdi ipsis veniētib⁹ ab intestato,lʒ istū legitimati... addiderit. Nā si hec ṽba nō fuissent adiecta.potuisset dubitari.vtrū legitimat⁹ per authoritatem q̄ hʒ legitimādi simplr̄ quo ad successionē alicuius certi hoīs,voluerit perpetuo excludere alios veniētes ab intestato sicut papa cognoscēdo de vna cā videt ad se negotiū reuocare.c.vt nostrū.de app.ꝛ cōdēdo secundā legē vr̄ reuocare primā.c.j.de cōsti.in.vj.ꝛ dando fm ꝑcuratorē videt reuocare primū.l.si qs cū ꝑcuratorio.§.fin. ff.de ꝑcu.ꝛ sic cōcludit q dicta ṽba videant adiecta causa dubitationis tollende,mihi tñ magis placet alia interpretatio q̄ supra ꝑxime dedi q intelligat absq̄ preiudicio legitimorū heredū,scʒ qñ delata seu acqsita esset successio legitimis hr̄dibus tpe legitimationis,qꝛ alias nō dicit tūc inferri preiudiciū legitimis heredibus.ꝛ pro ista parte 2suluit Ang.in cōsi.cclxiij.incip.dñs Papa cū duob⁹ ꝛc.vbi dt q illa clausula scʒ absq̄ tñ pīudicio illorū q in eisdē bonis ab intestato succederēt parētibus ꝛ cōsanguineis psone legitimate,possunt trahi ad multos sensus.vn⁹ est,vt intelligat de preiudicio veniētiū ab intestato,quibus ius succedēdi in bonis persone defuncte esset quesitū tpe quo fit legitimatio,ꝛ ista interpretatio fundat fm eū in.d.l.ij.§.si qs a principe.cū si.Item posset intelligi de iure qð posset deferri in successione q̄ deferret post legitimationē ex cā tñ de preterito vt scʒ tales veniētes ab intestato essent vocati per fideicōmissum.cuius dies non cesserat tpe quo fiebat legitimatio.nā si per legitimationē tractaret excludēdo eos a dicto fideicōmisso,nō erit dicēdum q stāte dicta clausula excludant.cū saltē propter spem probabilē in fideicōmisso fundatā tpe dicte legitimationis 22 nō esset iustū q excluderent.† est em̄ ꝑbabilis talis spes fideicōmissi etiā viuente illo,q post mortē suā est grauat⁹ restituere per fideicōmissum:qꝛ nō dicit tractari aut sperari de hereditate viuētis sed mortui:qꝛ ꝑ fideicōmissariā substitutionē nō dr̄ succedi illi q est grauatus ꝑ fideicōmissum,sed illi q fideicōmissum reliqt.l.coheredi.§.cu hlie.ff.de vul.ꝛ pup.l.ꝑcibus.C.de impu.ꝛ alijs subst.vñ grauat⁹ de fideicōmisso post mortē suā restituendo bene pōt ante mortē cogi,vt caueat de restituēdo eueniēte morte.l.cū archimedorā.C.vt in pos.leg. Qð qdē fieri nō posset si de hr̄ditate viuētis tractaret q̄uis qs ēt haberet aliquā spē successionis in illa,puta rōne pupillaris substitutionis vel simili.l.ij.§.interdū.ff.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ declarat Bar.in.d.l.is pōt.Non aūt pōt intelligi dicta clausula fm Ang.in.d.cōsilio de alijs succedētibus aliter ab intestato:quoniā sequeret q legitimatio redderet sine effectu i succedēdo,qꝛ quo ad succedēdū matri vel materne linee nō erat necessaria legitimati,scʒ spuri⁹.ꝛ.l.hac parte.ff.vnde cogna.ꝛ.l.si suspecta.§.j.ff.de inoff.testa.in hereditate patris etiā in quadā parte succedit fili⁹ naturalis absq̄ legitimatione cessantib⁹ legitimis,vt in aut.lʒ.C.de natu.libe.in parte aūt in qua nō succederet nisi esset legitimat⁹,etiā talis legitimatio nō prodesset,qꝛ semp dicerem⁹ esse cū preiudicio aliorū veniētiū ab intestato.vñ hec interpretatio recipi non dʒ, per q̄ actus esset inanis.d.c.papa. ¶ Et per ꝑdicta colligi posset effectualiter r̄ñsio fere ad oīa argumenta adducta in cōtrariū:tñ specialiter r̄ñdeo primo non obst.dum dicit q alias dicta ṽba,scʒ,absq̄ legitimorū heredū preiudicio nihil operarent,si 2currere posset legitimat⁹ cū legitimis ꝛ naturalibus:qꝛ r̄ñdeo q dicta clausula etiā tacite inerat:ideo nō est incōueniens,si nō operetur.d.l.nō recte.Itē videt adiecta cā dubitationis tollende,vt deductū est.s̄.Preterea dicta legitimatio,q̄ facta fuit viuo patre,non dicebat afferre preiudiciū legitimis qbus nō erat acqsitū ius i successiōe:vt superius ostendisse puto:ꝛ per hoc etiā est sublatū fm argu. 23 † Preterea etiā pōt dici q q̄uis dispēsatio esset stricte accipienda.tñ illa potestas concessa comiti ab imperatore dicit beneficium.ꝛ illa late⁹ debet interpretari.d.l.fi.ff.de constitu. prin.c.oudū.cum gl.in ver.beneficia.de preben.in.vj.c.fin.cū gl.de simo.ꝛ in terminis no.Bar.ꝛ alij post eū in.l.ij.in prin. ci.ff.de ver.ob.ꝛ comes ꝑdictus in legitimatiōe voluit facere iuxta tenorem priuilegij.vt ptʒ ex verbis legitimatiōis:et ideo

¶ Late.J.lib.vj. co.lxi.in nsi ꝑn. cōsi.lxx.nume.7. Pan.Feli.c.fin. de ꝑpos.sed con cōs.ins Lepo. can.c... cōsi.vlt.

ideo si comes habebat ab imperatore talē potestatē, sequitur 24 ꝙ cōcurrit ptās ꝛ volūtas.† Nō ob. ꝙ qñ extāt legitimi ꝛ naturales, imperator nō legitimat illegitime natos, qꝛ rñdeo ꝙ illud posset procedere de ptāte ordinaria, sed de plenitudine potestatis qua vtitur, quando adiecta est clausula, non obstāte tali lege ꝛc. vt fuit in proposito nostro, communiter teneť ꝙ pōt legitimare imperator etiā existentibus legitimis, vt no. Jac. de bel. in. §. ꝛquoniam. in auť. qui. mo. na. effi. sui. ꝑ id quod no. in. §. fi. eo. ti. ꝛ firmat Sal. in auť. itē si quis. la. j. C. de nat. lib. ꝛ Mod. in. d. c. naturales. ꝛ doct. ꝛ maxime Joan. de imo. in. d. c. nisi cum pridē. §. persone. de renun. Fortius dicit Ang. in. §. fi qs igiť. el. j. in auť. qui. mo. na. effi. sui. per illū tex. ꝙ lȝ comes sacri palatij, qui habet potestatē legitimādi filios naturales ex priuilegio imperiali, non possit eos legitimare ad petitionem ipsorum naturalium existentibus legitimis ꝛ naturalib⁹, tñ ad petitionem patris poterit: quamuis istud dictū Ang. nō ponā ꝑ ꝯstāti. qꝛ nō expedit, qm̄ in casu nostro expresse fuit data potestas comiti legitimādi etiā existentibus filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ cū dicta clausula, obstante lege posita in. d. auť. quib. mo. na. effi. sui. quo casu cōiter teneť ꝙ valeat legitimatio, ꝑ predicta, ꝛ in specie in potestate ita data comiti: firmat Pau. de ca. in. d. §. ꝛ quid si tm̄. in fi. ꝛ in. d. suo consi. ccxx. ꝛ Bal. in. d. l. cū filius. ꝛ per hec est rñsum ad tertium quartum ꝛ quintum arg. ꝛ etiam sextum.

¶ Et non obst. dum in. vj. arg. dicebatur ꝙ Pau. de cast. in cōsi. ꝓxime alle. dicebat ꝙ per illa verba, sine piudicio legitime ꝓlis, adiecta in legitimatione videbať principem non voluisse concedere, ꝙ legitimatio fieret ad aliquā exclusionē legitimorū existētiū: qꝛ rñdeo ꝙ casus eius est valde diuersus: ipse loquiť in casu in quo nō erat data ptās legitimādi existētib⁹ legitimis. Sed in casu nostro sic, vnde in casu nostro apparet qꝺ voluit fauere legitimatis etiā in casu existentiū legitimorū. Itē in casu suo v̄ba in legitimatiōe adiecta fuerūt ista. s. sine piudicio legitime sobolis, ꝛ sic posito ꝙ videretur voluisse imperator ꝙ legitimatus nō succederet existēte legitima ꝓle: tñ nō erat adeo inanis legitimatio sicut esset in casu nostro, in quo dictū fuit sine preiudicio legitimorū heredū. quo casu ꝑ existētiā quorūcūqꝫ ꝓpinquorū succedētium ab intestato excludereť legitimatus, si dictā interpretationē 25 attēderemus, vt dixi. s.† Appellatione aūt ꝓlis nō veniūt nisi liberi: ꝛ sic descēdētes. l. officiales. C. de epi. ꝛ cle. l. ne diutius. C. de agri. ꝛ cēsi. li. xj. l. diui. C. de natu. libe. no. Bal. in repetitiōe. c. si pater. in. xviij. col. de testa. in. vj. ꝛ in. l. in filijs. C. de decu. li. x. ꝛ Rom. in. l. j. in prin. ff. ad Sylla. Nō ob. septimū argumētū dū dicebať ꝙ nō interuenit cause cognitio in legitimatione: qꝛ rñdeo ꝙ hoc nō obstat, qꝛ comes ptātem habebat legitimādi existētibus legitimis, ꝛ fuit facta legitimatio de volūtate patris: qꝛ ipsemet comesꝛat pater: vñ satis fuit cōsensus patris, qꝛ qñ legitimatio fit patre viuēte, nō reqriťur ꝙ citenť alij aut ꝙ cōsentiat alius ꝙ̄ pater, vt. s. dixi. Sȝ ita est ꝙ qñ actus fit pñte eo qui vocari debuit ad actū, intelligiť ille actus celebratus cā cognita, ita inqt Bar. in. l. platā. ad fi. C. de sentē. facit. l. fi. cū fi. C. si per vim vel alio modo.

26 ¶† Nō ob. ꝙ sit cōtra ius diuinū ꝙ succedat illegitimus cū legitimo: qꝛ dico ꝙ lȝ imperator nō possit ex toto tollere ius diuinū: tñ in aliquo casu pōt dispensare cōtra ius diuinū, vt no. in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. publi. ꝛ in. c. a nobis. de decu. cū si. ꝛ in ipso principe presumiť causa iusta, vt not. Cy. in. l. rescripta. C. de preci. impe. offe. ꝛ Jac. but. in. l. fin. C. si ꝯ ius vel vti. pub. ꝛ canoniste in. c. que in ecclesiarū. de constit. cum si. Et sic nō ob. vltimo id qꝺ no. Pau. de ca. in. d. §. ꝛ quid si tantum. Quia rñdeo ꝙ ibi loquiť qñ dictum fuerat in legitimatione, qꝺ nō fieret preiudiciū filijs legitimis ꝛ naturalibus, nō aūt fuit dictū ibi absqꝫ preiudicio legitimorū heredū vt in casu nostro: qui casus in effectu satis differūt vt dixi, rñdendo ad sextū arg. Preterea ipse nō probat dictū suū aliqua lege vel rōne, ꝛ nō rñdet ad ea que. s. in ꝯriū deduxi. illud aūt qꝺ no. Jo. an. in. d. addi. incip. vbi hoc ꝛc. poti⁹ facit pro ista parte, qꝛ Jo. an. loquiť qñ dictū fuit in legitimatiōe ꝙ si ꝯtingeret patrē hr̄e prolem legitimatus nō adequareť eidē sed cōgruā de bonis patris posset ab eo recipere portionē. Nā tūc verba clare ostēdūt ꝙ nō dȝ succedere ab intestato cū legitio sed ꝑ pōt sibi relinqre in testō, sȝ in casu nr̄o alia fuerūt v̄ba aliud significātia, vt. s. deduxi. Ex qb⁹ concludo ꝑ dicto legitiato.

Epitome.

¶ Valet legitimatio, vt legitimatus nō succedat nisi in certa parte vel eo quod placuerit patri, ꝛ dicitur dispensatio.

Consilium. CLXXXIX.

Perlectis verbis legitimationis facte de Frācisco de Batardis, ꝛ emācipationis de eo facte per prefatum dñm Leonardum cū donatione, prout in ea cōtinetur: visoqꝫ testamento eiusdem domini Leonardi: posito qꝺ dicta legitimatio fieri potuerit ad petitionē dicti domini Leonardi aui dicti Frā 1 cisci, mortuo iam Joāne Marco patre dicti Francisci: † qꝛ tamē sentio proculdubio adijci potuisse in legitimatione illā cōditionem, quod dictus Frāciscus ad successionē in bonis dicti domini Leonardi admittatur dūtaxat vsqꝫ ad legitimam vel minorem partē, si ꝛ prout dominus Leonardus eidem assignauerit, ꝛ huiusmodi cōditionem esse seruādā, per id quod habetur in. c. j. de fili. na. ex matri. ad morga. cōtra. ꝛ in. c. filij nat. in tit. si de feud. fue. cōtro. inter do. ꝛ agna. vbi si habens filiū ex prima vxore mortua, duxerit secūdā ea conditione quod filij ex ea nascituri solū in certa parte succedant, a attendi debet huiusmodi cōditio. ad idē tex. in. l. ij. de iure aureo. annu. cum ibi no. ꝛ. l. sed si hac. §. patronū. ff. de in ius vo- 2 can. † vbi per cōcessionem aureorū annulorum facta a principe alicui liberto efficiť ingenuus quo ad quedam, ꝛ quo ad quedam nō. si autem princeps libertorum restituat antiquis natalibus, efficitur quo ad omnia ingenuus. Ad idē textus in. l. si ab eo. C. de legi. her. vbi agi poterat, qꝺ per emancipatiōnē indultā ex rescripto principis non tollerenť iura legitime successionis, licet si hoc actū non esset, tollerenť. Et ideo per illum tex. dicit ibi Ange. inferri quod per legitimationē possit quis legitimari ad certū ꝛ determinatum articulum. pro quo etiam adducit: qꝛ videmus ꝙ legitimatio facta per oblationem curie, non facit quem legitimum, nisi quo ad genitorem suum, ꝛ sic non absolute. §. filiū vero. in auť. qui. mo. na. effi. sui. ꝛ. C. de nat. li. l. cōiun. Istam cōclusionem in specie quo ad casum nostrum firmat Bar. in. l. quesitū. ff. de ado. in suis recollectis, licet non reperiať in lectura eius ordinaria. vt refert ꝛ sequitur Anto. de But. in. c. per venerabilē. qui fi. 3 sint legi. post medium. in versi. sed est dubiū an pater ꝛc. † vbi querit an pater possit filiū legitimare hoc acto vt succedat patri in certa parte vel vt nō succedat, ꝛ cōcludit qꝺ sic, secutus Bar. in. d. l. quesitū. Item etiā de mente Joā. an. in addi. Spe. in tit. de succes. ab inte. §. fi. in addi. incip. vbi hoc dixit Rofre. ꝛc. sic etiam determinat Paul. de ca. in. l. pactū. C. de colla. vbi refert se cōsuluisse valere legitimationē factā cum hac modificatione vȝ quod filius patri succedat tātū in eo quo ad sibi patri placuerit, per id qꝺ habeť in. d. c. j. ꝛ per no. per Jo. an. in dicta addi. Et ꝑm eū non erit proprie legitima a tio, sed dispēsatio^a ex quo nō est legitimatus quo ad omnia. allegat id qꝺ legitur ꝛ not. in. d. c. per venerabilem. ꝛ id quod habetur in. l. cū ex oratione. ff. de excus. tuto. ꝛ dicit qꝺ ita inuenit cōsultum per Ray. de Forliuio in ciuitate pisarū. Ita etiam concludit idem Pau. de cast. in rub. C. de iure aureo. annulo. ꝛ in. l. si adeo. vbi etiā dicit, qꝺ si reperiretur legitimatio facta per comitem Palatinum cum aliqua reseruatione, puta qꝺ legitimatus non succedat cum legitimis, qꝺ regulariter ꝑm eum esse non debet, cū nihil differant a legitimis, vt in auť. qui. mo. na. effi. sui. §. si quis ergo filios. Et sicut vi- 4 dimus in filio adoptiuo. l. si te parēs. C. de suis ꝛ legi. † tamē talis reseruatio valebit, ꝛ faciet trāsire legitimationē in aliud nomen scȝ dispensationis, que pōt fieri quo ad quedā, ꝛ quo ad quedā nō. ar. l. vbi ita donať. ff. de do. cau. mor. ꝛ per not. in d. l. ij. C. de iure aureo. annu. ꝛ qꝛ verba sunt intelligenda ꝑm subiectam materiā. l. si vno. in principio. ff. locati. l. si stipulatus. ff. de vsur. in princ. Et ideo dicit non obstare si diceretur qꝺ quis non potest esse legitimus quo ad quedam, ꝛ quo ad quedam nō: quasi videatur quid monstrosum, iuxta id quod habetur in. d. c. per venerabilem. ꝛ notatur in. c. cū inhibitio. b de clande. desponsa. Nā non pōt quis esse seruus quo ad quedam, ꝛ quo ad quedam liber. l. si pariter. ff. de libe. cau. l. iuxta 5 prin. ibi, quis enim patiatur ꝛc. C. de lati. liber. tollen. † Quia verum est ꝑm eum in vera legitimatione ad redintegratione status, sed in vim dispensationis bene pōt valere per predicta. Hanc opinionē etiam sequitur Ludouicus Ro. in. l. qui superstitis. ff. de acqui. heredita. ꝛ in. d. l. pactum. C. de colla. sequutus Bar. in preallega. l. quesitum. ꝛ allegat in argumē. 6 l. legem. C. de pact. Nec obstat si diceretur, † qꝺ filius non potest emancipari quo ad vnum actum tantum: puta vt possit condere testamentum. sed oportet qꝺ simpliciter aut quo ad b oīa emācipetur^b alias emancipatio non tenet, per. d. l. quesi-

a ¶ Dispensatio. s. li. j. cōsi. xxv. n. 8. s. li. iiij. consil. xxx. Pau. consi. xxx. li. j. ꝛ in. l. falsa demōstratio. §. j. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ in rub. C. de iur. aureo. annul. Cepol. caut. clviij. ꝛcā ciui. cōsil. lxj. col. fi. cōsil. vlt. col. ix. Frāc. cre. sin. xvj. Cor. ꝯsi. xciij. li. ij. ꝯsil. ix. in fi. li. iiij. de. ci. l. solet. col. j. de iurisdi. om. iudi. l. j. col. iij. C. ꝺ bo. pos. contracta. l. pactū qꝺ dotali. col. iiij. nu. 15. C. de colla. cōsil. lij. consi. cclvij. cōsi. cclviij. cōsil. cclxiiij. nu. 3. cōsi. cccxxxviij. ꝯsil. dlxxvj. soci. Jas. l. sed si hac. §. patronum. ff. de in ius vocā. soci. consi. xcix. cōsi. ccxxxvj. cōsi. cclvj. Cur. senior consi. xvj. nu. 2. consi. lxxiij. nu. 6. Fran. rip. c. ad aures. colū. xv. de rescr. Jas. consil. clxij. lib. j. Alcia. parerg. li. iij. c. iiij. ꝛ fi. Jas. consi. xl. col. ij. li. iij. vbi tenēt esse vere legitimū lȝ modificate. sȝ veriorem puto opinionem. Allegā.

b ¶ Emancipeť. And. Tiraq. repe. l. si vnquam. versi. donatione largitius. nume. 232. sed contra. nume. 244.

tum.⁊ no. Bal.⁊ Mod.in.l.seniū.C.qui testa.fa.poſ.⁊ Moder.in.l.j.§.in filij.ff.ad trebel.vbi Bar.indecisum reliquit.⁊ no.etiā Jo.de Jmo.in.l.tam is.§.j.ff.de don.cau.mor.⁊ in.l.si is qui pro emptore.in.xij.col.ff.de vsuca.⁊ Pau.de ca.in.l.qui in potestate.ff.de test.qꝛ respondeo ꝙ in emancipatione que fit ab hoīe ⁊ inferiore hoc procedit:quia alias sequeretur ꝙ ille qui esset in potestate patria fingeret esse sui iuris,quo ad aliquid,iuxta.l.ij.ff.ad Macedo.⁊ homo videlicet inferior non pōt fictionem inducere.l.si forte.ff.de ca.pe.notatur per Bar.in.d.l.si is qui pro emptore.in fi.j.q.prin.† sed imperator vel alius fungens authoritate imperiali hoc facere potest,cū possit dispensationem facere. Et ita loquitur id quod habetur in.d.l.si habeo.⁊ in.d.l.coniun.⁊ expresse voluit Jo.de Jmo.in.d.l.tā is.§.j.⁊ in.d.l.si is qui pro emptore,in.xij.col. Uel si dicamus qđ potestas ab Jmperatore concessa dicto comiti Palatino qui dictā legitimationem fecit,se non extendit ad huiusmodi fictionem ⁊ dispēsationem inducendam,adhuc dictus.d. Leonardus habet intentum:qꝛ legitimatio seu dispensatio ita facta non valeret tanꝙ̄ facta a non habente potestatem.c.cum olim abbas.de offi.delega.c.at si clerici.de iudi.

8 Pro hoc facit:† qꝛ legitimatio huiusmodi est actus odiosus.c.j.de filijs presbyte.in.vj.vnde potius debet vitiari ipsa legitimatio in totum quā valeat,tanꝙ̄ simplex ⁊ pura legitimatio contra mentē agentium.pro quo bene facit glo.not.in.l.ij.ff.de acquir.heredi.que dixit ꝙ si quis pro parte adeat hereditatē,⁊ pro parte repudiet,⁊ vtrunqꝫ stare non pōt:vt in.d.l.j.⁊.ij.ff.de acqui.here.valebit aditio in totum acsi in totum simpliciter adiuisset,⁊ vitiabitur repudiatio:qꝛ aditio est fauorabilior ſm gl.ibi. Et ibi propterea dicit notabiliter Bal.⁊ Pau.de cast.in.l.heres instituta.C.de impu.⁊ alijs substit.

9 † ꝙ si filius institutus heres vniuersalis dicat:repudio hereditatē salua seu reseruata mihi legitima,non valet repudiatio.arg.c.cum.M.de consti.⁊ per not.per gl.in.d.l.j.ff.de acqui.here.iunctis no.per Cy.⁊ alios in.d.l.heres instituta.⁊ per Bar.in.d.l.qꝛ poterat.ff.ad trebel.cum simili.vbi concludunt,ꝙ filius institutus heres,non potest regulariter repudiare hereditatem,⁊ dicere se velle cōsequi legitimam.igitur in proposito si dicamus ꝙ dictus comes non habebat potestatem modificandi dictā legitimationem quo ad succedendū in legitima,tantū ⁊ minus,prout dictus do. Leonardus assignaret,sequitur qđ si facta fuit cum dicta modificatione,debet vitiari actus legitimationis odiosus,vt dixi. ¶ Et per hec patet non obstare si diceretur qđ legitimatus pōt impugnare testamentum,sicut filius legitimus ⁊ naturalis,vt no. Jac.de Bel.in.§.⁊ quoniā.in.d.aut.qui.mod.nat.effi.sui.⁊ in sua dispu.incip.pater ⁊c.quam ponit in.d.authē.quibus mod.nat.effi.sui post.d.§.quoniam.⁊ Bal.in.l.cum in adoptiuis.C.de adop.⁊ Sali.in aut.item si quis.la.j.C.de nat.lib.⁊ Anto.de But.in.d.c.per venerabilem.circa pen.char.cum si.qꝛ illud est verū quando legitimatio valuisset,⁊ legitimatus fuisset preteritus in testamento cōtra formam legitimationis. Quod non est in casu nostro,vt est dictum.

10 † Pro hoc etiam bene facit:qꝛ quando filius a principio ex sua propria volūtate non instituitur,non potest impugnare testamentum,iuxta.l.non putauit.§.si quis sua manu.ff.de bono.pos.contra tabu.not.plen.gl.⁊ docto.in.l.si quādo.§.si.C.de inoffi.testa.⁊ not.doc.in.l.filio preterito.per illum tex.ff.de iniusto testa.⁊ per Ang.in.l.si quis posthu.§.si filiū.ff.de lib.⁊ posthu.sed in proposito nostro consensit dictus Franci.se legitimari cum modificatione predicta:⁊ ita etiā ratificauit per donationē sibi factam tempore emancipationis:⁊ dictus dominus Leonardus iussit in testamento dictum Fran.esse debere tacitum ⁊ contentū bonus,que sibi assignauit:ergo non potest conqueri nec testamentum impugnare,nec aliquid aliud petere vigore dicte legitimationis ex causa successiōis in bonis ⁊ hereditate dicti domini Leonardi,⁊ per hec est responsum effectualiter ad omnia,de quibus in themate premisso queritur. Alex.tartag.

Finis.

Series chartarum.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ji Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr. Omnes sunt quaterniones, preter Rr. qui est ternio.

Lugduni,

Excudebat Claudius Seruanius.

REAL ORDENANZA ADICIONAL
A LA DE REEMPLAZOS DE TRES DE NOVIEMBRE
DE MIL SETECIENTOS Y SETENTA,

POR LA QUAL SE SIRVE S. M. declarar varias esenciones y casos para la mas fácil y exâcta egecucion del alistamiento y sortéo, guardada equidad.

EN MADRID:

En la Imprenta de Pedro Marin.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm